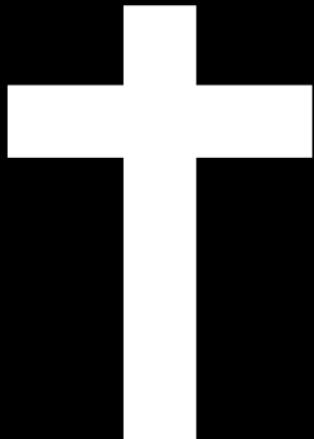

Ndruna

Ndruna: Ungbòta-Ówùtá Tó Bhükù New Testament

Ndruna

Ndruna: Ungbòta-Ówáta Tó Bhükù New Testament

copyright © 2015 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ndruna (Ngiti)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 16 May 2025 from source files dated 17 May 2025

abb6c630-aaf1-5647-8172-605215e8fe12

Contents

Màtayò	1
Märkò	91
Lukà	147
Yùwanì	239
Uvitatálε	310
Pbàrɔmà	401
1 Pbàkòritò	442
2 Pbàkòritò	483
Gàlàtiyà	509
Efesò	523
Filipì	537
Kòlòsayì	547
1 Tèsàlònikà	557
2 Tèsàlònikà	566
1 Tímòtewù	571
2 Tímòtewù	582
Titò	591
Filimonì	596
Pbàèbrànìyà	599
Yákɔbhò	630
1 Péterù	641
2 Péterù	653
1 Yùwanì	660
2 Yùwanì	670
3 Yùwanì	672
Yudhà	674
Upfòta tó bhükù	678

Màtayò

andí Yésù Krístò bhà Ídzì Mákürù Yàrì bhükù ò è nòtù ádròdrò dhu tí dhu

Yàrì bhükù nandí ní Mátayò. Ngätsi ndí Mátayò-ovò ni'ì Lawì (Mrk 2.14). Ka ni'ì Mùyàhudì, ndirò ka ni'ì pàratà tó ndombè (9.9). Ní Yésù náanzi ka ndíní pbìndà kasu nubhà tí, ndàdù òongo pbìndà uvitatále nzinzì õ atdí ale tí (10.3).

Mátayò náandí pbìndà bhükù fifyò ní, yà è nágèrè 'à'ù Yésù Pbàyàhúdí. I Pbàyàhúdí náunì Ungbòta-Ayí tó Andítá mbéyi nyú. Ndí dhu-okú dò rò ní ndí, káránà pbìndà andítá nípbì rò ndí Ungbòta-Ayí è ka kandí dhu rò.

Mátayò náandí pbìndà bhükù, rítè dhu kpangba Yésù ràrì ndí yà Pbàyàhúdí náaródona ìrà rírà dhu tí Måsiyà (2.6).

Yésù ka kugù Héròdè rÿ'ì ádrùngbă kamà tí Pbàyàhúdí tó pbìri, Ìsràyelì, dò òná kàsùmì õ (2.1,15). Ní, kädù pbìndà kasu òpè Gàlìlayà tó pbìri è rò, ndàrà àhu nà Yèrùsalémà, Yùdeyà tó pbìri õ ádrùngbă kigò ò. Ndí kàsùmì õ, Ìsràyelì ni'ì Pbàrómá tó pbìri õ kámá dò ádrùngbă kamà nónyù idzi dòná ró. Ní, wò ndí ádrùngbă kamà nóongónà ndí ndónyù idzi dòyá pbìri èndà yà ndí ndáli i pbìri õ pbàlwálí-otù õ. Ní, Yésù-ànyá natdì ndíní ka koho tí ni'ì lìwalì Pìlatò.

Bhükù-nyìti ka kóhù tí dhu

- Yésù Krístò t'ábhúna-ovò mà kugù ka kí dhu mánà (1.1-2.23).
- Bàtizò nubhónà Yùwanì náanzì pbìndà kasu tí dhu (3.1-12).
- Yésù rÿ bàtizò àlë dhu mà pfòmvò Sìtanì rÿ Kà-afí ùmvü dhu mánà (3.13-4.11).
- Yésù rÿ pbìndà kasu ònzi Gàlìlayà tó pbìri õ dhu (4.12-18.35).
- Yésù rÿ abhi òpè pbìndà kasu nà Gàlìlayà rò, ndàrà àhu nà Yèrùsalémà tó kigò ò dhu (19.1-20.35).
- Yésù rÿ pbìndà kasu ètsa ndí ndí dòná rò kasu ònzi Yèrùsalémà tó kigò õ, ràrà àhu ndàtò ka kí mÙsàlabhà dò dhu ò dhu (21.1-27.66).
- Yésù rÿ ndìngbè ové-bvù rò, ndítè ndí pbìndà ábhàlì tò, ndàdù dhu òvò fifyò ndíní «Ídzì Mákürù» nuno tí kóró yà adzi õ ale-tsù-tidò tò dhu (28.1-20).

¹ Yàrì ní Yésù Krístò t'ábhúna-ovò. Yésù Krístò ni'ì Dàwudì-dhú bvü ale, ndirò Dàwudì ni'ì Àbràhamù-dhú bvü ale.

² Àbràhamù náadhì Ìsakà, Ìsakà náadhì Yàkóbhò, Yàkóbhò náadhì Yudhà mà adóna mánà.

³ Yudhà náadhì Pàrezì mà Zárà nà. Abádhí-tsánà ni'ì Tamarì. Pàrezì náadhì Èsrómù, Èsrómù náadhì Àramù.

⁴ Àramù náadhì Àmìnàdabhù, Àmìnàdabhù náadhì Nàsònì, Nàsònì náadhì Sàlmònì,

⁵ ndirò, Sàlmònì náadhì Bòazà. Bòazà-tsánà ni'ì Ràhabà. Bòazà náadhì Òbedè. Òbedè-tsánà ni'ì Rútà. Òbedè náadhì Yésè,

⁶ Yésè náadhì Ádrùngbă kamà Dàwudì, ndirò, Dàwudì náadhì Sòlòmònì. Sòlòmònì-tsánà ni'ì ya Ùriyà-fó rò Dàwudì akò tsìbhále.

⁷ Sòlòmònì náadhì Rèhòbòhamù, Rèhòbòhamù náadhì Àbiyà, Àbiyà náadhì Asà,

⁸ Asà náadhì Yòsàfatà, Yòsàfatà náadhì Yòramà, Yòramà náadhì Ùziyà,

⁹ Ùziyà náadhì Yòtamù, Yòtamù náadhì Àhazì, Àhazì náadhì Zékíyà,

¹⁰ Zékíyà náadhì Mànasi, Mànasi náadhì Àmosè, Àmosè náadhì Yòsíyà,

¹¹ ndirò, Yòsíyà náadhì Yèkòniyà mà adóna mánà, ya Pbàisràyélí ka kúmbà kowù nà ino tí Bàbelì tó pbìri òníngani.

¹² Pbàisràyélí ka kúmbà kowù nà ino tí Bàbelì tó pbìri ò dhu-dzidò, Yèkòniyà náadhì Sàrtiyelè, Sàrtiyelè náadhì Zérùbàbelì.

¹³ Zérùbàbelì náadhì Àbihudì, Àbihudì náadhì Èliyàkimù, Èliyàkimù náadhì Àzorò.

¹⁴ Àzorò náadhì Zàdhokì, Zàdhokì náadhì Àkimù, Àkimù náadhì Èlìhudì,

¹⁵ Èlìhudì náadhì Èliyèzerì, Èliyèzerì náadhì Màtanì, Màtanì náadhì Yàkóbhò,

¹⁶ Yàkóbhò náadhì Yòzefù, ndi Yòzefù ni'ì Màriyà bhà ale. Ndi Màriyà ní ndi, Yésù, ya Krístò tí kátina ale nadhì.

¹⁷ Ní kóró i rùgànda-bvü ní'ì ya dhu bhéyi: ròpè ndì Àbràhamù rò rò, ràrà àhù Dàwudì rò, ni'ì atdí kumì dòná ifò nà rùgànda. Ròpè ndì Dàwudì rò rò, ràrà àhù Pbàisràyélí námba ka kí kowù nà ino tí Bàbelì tó pbìri ò dhu ò, ni'ì atdí kumì dòná ifò nà rùgànda. Ndirò ròpè ndì Pbàisràyélí ka kúmbà kowù nà ino tí Bàbelì tó pbìri ò dhu rò rò, ràrà àhù Yésù Krístò núgù ka kí dhu ò, ni'ì atdí kumì dòná ifò nà rùgànda.

*Yésù nágù ka kí dhu
(Luk 2.1-7)*

¹⁸ Yésù Krístò nágù ka kí dhu ní'i yà dhu bhéyi: kà-tsánà, Màriyà, ní'i iwà Yòzefù óri ró. Pbétù, inzá i àpè 'ùmbă rórò, Màriyà náatù ndì òna nà Hílă-Alafí bhà obi ní.

¹⁹ Yòzefù, yà kà mà rí 'ùmbă nà ale, ní'i obhónángatálé. Pbétù, kázè nzá kà-nyì níwé ndì ndí ibí ale nzinzì ɔ dhu. Ní kázè ndòdhò ka inzá indrú náni rórò.

²⁰ Wò dhu nírè kà rí rórò ní ndí, Kàgàwà bhà málàyikà náavì ndì ɔnyù-bvà kà tò ndati: «Yòzefù, Dàwudì-dhú bvà alé, inzì ɔnzi Màriyà nídyì nyì nyí pbùkù tsibhále tí dhu-ɔdò. Obhó tí, kà rí'i nà ari ní Hílă-Alafí bhà obi ní kódyì.

²¹ Kükuya kpatsìbhíngba, nyadù ɔvòna nòvò Yésù tí, ka ní ndí pbìndà ale nigúya fíyó nzérenga ɔ rò nídhunì.»

²² Kóró wò dhu náanzì ndì, ndíni angyí Kàgàwà náunò pbìndà nabì otù ɔ dhu náaká tí. Käti:

²³ «Kànì inzá àpè kpatsìbhále núnì tsibhíngba ní'iya òna nà. Ndirò kükuya kpatsìbhá ngbángba, kadù ɔvòna nòvò Mànolì tí*.»
Kà-tì ní: «Kàgàwà rí'i atdíkpá àlë mánà.»

²⁴ Idho ò rò ndì ndìvà ndì rò, Yòzefù náanzì yà Ádràngbále Kàgàwà bhà málàyikà núnònà fíndà dhu. Ní kädù Màriyà nídyì pbìndà tsibhále tí.

²⁵ Pbétù kùpbá nzá kà-ngbò, ràrà àhu kà rí kpatsìbhá ngbángba nágù dhu ò. Ní Yòzefù náadù ndí ngbángba-ɔvò nòvò Yésù tí.

2

*Abhò inga náni ale-akpá ríwu Yésù tó ngbángba nándà dhu
(Luk 2.8-20)*

¹ Yésù ka kükü Yùdeyà tó pbìri ɔ kigò, Bètèlèhemù tí kátina ò, ádràngbá kamà Hèròdè bhà atò ɔ. Ndi nínganí, ɔrù-akpà-nyì rò rí 'onzi dhu dò inga náni ale-akpá níiwú adyifò náarí ndítò iná rò, 'iwú ùvò Yèrùsàlémà tó kigò ò.

² Ní abádhí níivú dhu indrú-tsü 'àti: «Yà ka kükü Pbàyàhúdí tó ádràngbá kamà rí'i ingboró? Mă mala kàbhà alalì ɔrù-akpà-nyì rò adyifò arí ndítò iná rò. Ní mă miwú ka nífu.»

³ Wò dhu i ìrà rò, ádràngbá kamà Hèròdè mà kóró Yèrùsàlémà tó kigò ɔ bhà mánà nírè nga abhò nyá, dòya ràdù ndìnza atdídò.

* 1:23 1.23 Isa 7.14

⁴ Ní kündu pbàkùhání tó ádròdrò ale mà, Músà bhà Ùyátá tó málímó mǎnà kóró, ndivú Krístò núgù ka kàmbènà i nga tsùyá.

⁵ Ní abádhí náadù ote kà tò 'àti: «Bètèlèhemà, Yùdeyà tó pbìrì ò. Obhó tí, Kàgàwà bhà nabì náandí dhu angyí, ndàti:

⁶ «Ndirò inyi Bètèlèhemà, Yudhà bhà pbìrì õ nyì nyifì rò,

nyì ní nzì pòtsò kigò Yùdeyà õ kigò nzinzì õ.

Obhó tí, ùnú rò ní ndì atdí kamà rähù.

Ndi kamà ní ndì Pbàisràyélí, pbàkà ale nundaya*..»

⁷ Wò dhu-dzidò, kamà Hèròdè náanzi kökò inga náni ale-akpá inzá ngükà ale náni rórò, ndivú alali abádhí ala dòtsí òná idho tsùyá.

⁸ Ní kădù abádhí nòvi Bètèlèhemà tó kigò ò, ndàdù àtìnà abádhí ní: «Nyòwu nyòme pé awáwù wò ngbángba dò. Ndirò ka nyì nyotù rò, ní nyàdù nyibho màkùrù idù, ndínì ma madù tí àrà kífu átò.»

⁹ Ádràngbă kamà Hèròdè bhà ote iì dhu-dzidò, abádhí náadì dòya 'òwù. Nírò ní ndì yà abádhí álaná adyifò arí ndítò iná rò alali náadì angyi abádhí tò, ndàmbé àrà dò, ndàrà ide yà ngbángba rí iì òná ngari-dòtsíró.

¹⁰ Abádhí niitdègu wò alali nálă, ní abádhí-dhè níika ndì atdídò nyú.

¹¹ Ní abádhí náatsù ányì-dza, 'adù ngbángba mà nála íyànà Màriyà mǎnà. Ní abádhí náuko iì otdyuya dò, iì rífu ndì ngbángba. Wò dhu-dzidò, abádhí náunga fiyó bholotsù, 'adù perè núbho, 'òdhè ka ní. I perè ní: orò mà, mbéyi aróngu kàzu ò ka kòbì ndì rò alindra-tidò mà, ndirò mbéyi aróngu akye-tidò, mánèmanè tí kátina mǎnà.

¹² Wò dhu-dzidò, Kàgàwà náunò dhu ɔnyu-bvù abádhí tò, inzì iì nadù tí Hèròdè bhà naná. Ní abádhí adù 'àdu fiyó pbìrì ò ngätsi otu õ.

Yësù tó ngbángba nà ka kótse Mísri tó pbìrì ò dhu

¹³ Kökò abhò inga náni òrù-akpà-nyì rò arí 'ònzi dhu dò ale-akpá nádu iì dhu-dzidò, Ádràngbale Kàgàwà bhà málàyikà náavì ndì Yòzefù tò ɔnyu-bvù, ndàdù àtìnà kànì: «Ívà nyì, nyidyì ngbángba mà íyànà mǎnà, nyadù òku nà Mísri tó pbìrì ò. Ndirò, nyàdù nyoko ányì ràrà àhù ma mí nyävì nyädu nyì ányì rò dhu ò. Obhó tí, Hèròdè rí ngbángba nábhù kambe ònènà dò, ndínì ka koho tí.»

¹⁴ Ní ndì iku õ tí, Yòzefù níivà ndì idho ò rò, ndìdyì ngbángba mà íyànà mǎnà, ndòkù nà Mísri tó pbìrì ò.

* 2:6 2.6 Mík 5.1

¹⁵ Abádhí adù òko ányì, ràrà àhu Hèròdè ròvè dhu ò. Wòrì dhu náanzì ndì ndíní Ádrùngbále Kàgàwà náuno pbìndà nabì-otù õ dhu náaká tí. Kăti: «Ma mánzì idhùdu ràhu Mísri rò*..»

Bètèlèhemù tó kigò õ kpabhá nzónzo nókye ka kí dhu

¹⁶ Hèròdè níitdègu dhu nósù ùtrà tí abhò inga náni òrù-akpà-nyì rò arí 'onzì dhu dò ale-akpá rùtrà ndì, ní kà-afí-öngá níwa ndì atdídò. Ní, kavì pbìndà pbànówí ròkyè óyò atò nà kpabhá nzónzo mà, inzà àpè óyò atò nisé kpabhá nzónzo mànà kóró, Bètèlèhemù tó kigò mà, tiná arí kóró pbanga mànà õ rò. Känzì wò dhu àdhàdhì yà i abhò inga náni ale-akpá nábhù fíndà alalì i ala òna kàsùmì dò awáwù rò.

¹⁷ Nírò ní ndì yà nabi Yèrèmiyà náuno kpangba dhu náaká. Kăti:

¹⁸ «Alé-tù ìrì ndì Ramà tó kigò ò.

Ìndrú ròdzi, ndàdù àmbe ndàhu dò atdídò.

Ràkelì ní ndì rí pbìndà inzo nódzi.

Kòzè nzá kopè afína mà,

iwà i inzo náve nídhuní*..»

Yésù tó ngbángba nà ka kíngó Mísri tó pbìrì ò rò dhu

¹⁹ Hèròdè nòvè dhu-dzidò, Ádrùngbále Kàgàwà bhà málàyikà náavì ndì ɔnyu-bvù Yòzefù tò Mísri tó pbìrì ò.

²⁰ Ndi málàyikà náati Yòzefù ní: «Ívà nyì, nyidyì ngbángba mà íyàna mànà, nyadù nyadu abádhí nà Ísràyelì tó pbìrì ò. Obhó tí, yà ndì ngbángba nazè 'òhò ale náve wà.»

²¹ Ní, Yòzefù návà ndì, ndìdyì ngbángba mà íyàna mànà, ndàdu ndì nà Ísràyelì tó pbìrì ò.

²² Pbétù, kítdegu dhu níri Árkèlawù ràrì ndì àabanà Hèròdè dzidò idzi nónyà Yùdeyà tó pbìrì õ ádrùngbá kamà tí, ní kădù ndì pbìrì ò ndì ndárà àdì dhu-òdò nónzì. Kàgàwà òvò dhu fíndà ɔnyu-bvù dhu-dzidò, Yòzefù náadù àrà Gàlìlayà tó pbìrì ò.

²³ Kădù àrà àdì Nàzàretì tí kátina atdí kigò ò. Ndi dhu náanzì ndì wò dhu bhéyi, ndíní Kàgàwà náuno pbìndà pbànábí-otù õ dhu náaká tí. Kăti: «Ka kanziya ka Nàzàretì õ ale tí*..»

3

*Bàtzò nubhónà Yùwanì rí Ídzì Mákürù náno ìndrú tò dhu
(Mrk 1.1-8; Luk 3.1-18; Yùw 1.19-28)*

¹ Wò ndì kàsumì ſe, bàtizò nubhónà Yùwanì nífto ndì Yùdeyà tó ràngù ò. Kàmbénà Kàgàwà bhà Ídzì Mákărù nánò dō ìndrú tò, ndàrà àtìnà rò:

² «Nyàgèrè nyi nyébhà fùkú nzérenga. Obhó tí, òrù-akpà ſe Ádràngbă kamà bhà idzi-tsù níndù wà ndì.»

³ Yùwanì ní ndì, yà nabì Isayà náunò dhu dòná ale, ndàti: «Kànì atdí ale-tù rí ndìri ràngù ò:

<Nyòbhòlo Ádràngbálè Kàgàwà bhà ngédhà, nyùtò kàbhà otu*.»

⁴ Ndì Yùwanì rò mèdzarù ní ì ngàmiyà tí kátina izzá-ká ní ka kódyù. Ndirò kísónà òna asé tó kùkyé ní. Kóngónà àdù ndòngù índù mà, irí ſe iti-dha mánà ní.

⁵ Ní ìndrú nóongónà iwu kà-ti'ò Yèrùsàlémà tó kigò ò rò, Yùdeyà tó pbìrì ò rò kóró, ndirò Yòròdanì tó idha-akpà-bidò arí'ì kóró mèlengù ò rò matí.

⁶ Abádhí náunónà fiyó nzérenga kpangba kóró ale-ònzì, Yùwanì ràdù bàtizò núbho fiyò Yòròdanì tó idha-akpà ò.

⁷ Bàtizò nubhónà Yùwanì náala ábhò Pbàfàrisáyò mà, Pbàsàdùkáyò mánà tina ò rówu iwu rò ndínì alá tí bàtizò rò. Ní káti abádhí ní: «Nyé, ámvò tó osu-tsé! Ádhí ndì dhu nòvò fùkù ndínì nyi nyotse tí yà rírà Kàgàwà bhà nàwí-tsù rò?»

⁸ Nyònzì iwu nyi nyégyèrè nyi, nyébhà fùkú nzérenga dhu náví rí dhu.

⁹ Ndirò, àpé nyírè nga afíku ò, nyáti: <Àbràhamà ní abhukà!> Ma mí dhu náunò kpangba fùkù, Kàgàwà ràdù kákàrì odu mà nágèrè ròngò Àbràhamà t'ídhúna tí.

¹⁰ Àlò ka kíli wà itsu-pfò rò, ndínì ka kí'á tí i itsu-vé ní. Ní kóró itsu yà inzì arí idzi itsu-kpò ní'ò, nákèrè ka kí, kadù àwànà kàzu ò.

¹¹ Ìma, ma mí bàtizò núbho fùkù idha ní, ndínì iwu nyi nyégyèrè nyi nyébhà fùkú nzérenga dhu navì tí. Pbétù, dzidu dò rírà ale náaraya bàtizò núbho rò fùkù Kàgàwà bhà Héllá-Alafí ní, ndirò kàzu ní. Ndì ale rí'ì obi nà atdídò ròsè dùdu ná. Ma mákà nzá muwà kà-pfò rò kàyítò mà.

¹² Kàlù ònyù-önga t'ílèta tó kanyà-tidò fóná. Ndirò kà rí pbìndà odhó-dònga nátsu, ndàdù nganù-kpò nípfo kéléna ò rò. Kà rí pbìndà nganù-kpò-tsù núndù óngòlì ò, ndàdù dzéngéléna nábì inzì aráve ádràngbă kàzu ò.»

*Yésù rí bàtizò nálü dhu
(Mrk 1.9-11; Luk 3.21-22)*

* 3:3 3.3 Isa 40.3

¹³ Atdíku, Yésù níira Gàlìlayà tó pbìrì ò rò, ndírà àhu Yùwanì-ti'ò, Yòròdanì tó idha-akpà-tsù, ndíñi kăbhù tí bátizò fíndà.

¹⁴ Ní Yùwanì núuvó ndì kà-rò, ndàdù àtìnà kà ní: «Ima ní ndì, ma mambènà bátizò nálă fúná, ní ádhu nyí nyádù hrà kònzi fudú ní!»

¹⁵ Pbétù, Yésù náadù ote àdu kà tò, ndàti: «Inzí úvó nyí! Ítsè kà ri'i ndì dhu bhéyi. Obhó tí, kòmbí dhu àkă àlé rònzì kóró dhu Kàgàwà nözè ka dhu bhéyi.» Nírò ní ndì Yùwanì náadù Yésù nénò dhu ná'u, ndàdù bátizò nábhù kà tò.

¹⁶ Bátizò ndì ndàlă rórò tí, Yésù rähù idha ò rò rò, òrù-akpà-tsù náangbe ndì kà tò. Ní kăla Kàgàwà bhà Èlélá-Alafí orù rò rífo àmbò tó ófò õ ró, ndì àmbò ràdù àdi dòná.

¹⁷ Ndirò Kàgàwà-tù náadù ndírì òrù-akpà ò rò, ndàti: «Yarí ní Idhùdu, atdídò ma mózè, nyíkpódu nòfò dhu ònzì arí alé.»

4

Pfòmvò rě Yésù-afí númvú dhu

(*Mrk 1.12-13; Luk 4.1-13*)

¹ Wò dhu-dzidò, Kàgàwà bhà Èlélá-Alafí náabhù Yésù ràrà rùngù ò, ndíñi Pfòmvò núumvú tí afína.

² Ní Yésù níutsí ònyù t'ónyuta-tsù ifo kumì idho tí, inzí ndàrà ònyù nónyù rò adyíbhengá màtí ndirò kùbhingá màtí. Ní àwù náadù kàlù atdídò.

³ Nírò ní ndì pfòmvò níira àhu kà-tí, ndàdù àtìnà kà ní: «Nyí nyapé i'í Kàgàwà t'Idhùnà nyí tí, ní áví kárí odu rùgèrè i, 'òngò mùgatí tí.»

⁴ Ní, Yésù adù dhu àdu kà tò ndàti: «Kàgàwà bhà Andítá ò ka kándí dhu katí:

«Inzí ní mùgatí kélè ndì indrú tò ràdù ípirònga nábhù, pbétù Kàgàwà-li'ò rò àhu kóró ote ní ndì ràdù ípirònga nábhù indrú tò*.»

⁵ Tdítidò, Pfòmvò náarà kà nà Yérùsàlemà, Èlélá kigò ò, ndàdù kàbhù rùpò Kàgàwà bhà idza dò-tsíró orù ngari dò,

⁶ ndàdù àtìnà kàní: «Nyí nyapé i'í Kàgàwà t'Idhùnà nyí tí, ní óbè pé nyí obvò. Obhó tí, Kàgàwà bhà Andítá ò ka kándí dhu katí:

«Kàgàwà rí dhu náyá pbìndà málàyikà tò okúnù dò rò, ndíñi nyí noko tí orù rò otsúna-tsíró,

akyé odu nóbéna pfònu ní*.»

⁷ Ní Yésù adù dhu àdu kà tò ndàti: «Kàgàwà bhà Andítá ò ka kándí dhu átò katí:

«Dhu-ákă nzá nyumvú pbùkù Ádrùngbále Kàgàwà-afí*.»

* 4:4 4.4 Tòr 8.3 * 4:6 4.6 Zàb 91.11-12 * 4:7 4.7 Tòr 6.16

8 Wò dhu-dzidō, Pfòmvò abhù Yésù rùpò ádzí pbìrì-akpà dò. Kădù kóró yà adzì dō ádròdrō kámá tó pbìrì mà, kóró òyá ònzì mánà nítè kà tò.

9 Kădu àtìnà Yésù nǐ: «Nyi nyapé nyokò ɔtdyànu dō onzidú nyifù ma, ní kóró kòrí dhu núbhō ma mí indù.»

10 Ní Yésù adù àtìnà kà nǐ: «Índri nyí àwú, Sitan! Obhó tí, Kàgàwà bhà Andítá ò ka kándí dhu katí:

«Dhu àkă nyulé Ádrùngbälé pbùkù Kàgàwà, nyadù kà kélë nífu atdirò.»»

11 Nírò ní ndi Pfòmvò náadù ndìvà, ndàrà kà-tí rò. Kàgàwà bhà málàyíká náadù iwu Yésù-tí ò, àdù àmbe kà kàsü nónzì dò.

*Yésù rí pbìndà kasù nòpè Gàlìlayà tó pbìrì ò rò dhu
(Mrk 1.14-15; Luk 4.14-15)*

12 Yésù níitdègu bátizò nubhónà Yùwanì ka kósò imbi ò dhu níri, ní kădù àrà fìndá dhu ní Gàlìlayà tó pbìrì ò.

13 Ányì, kădì nzá Názàretì tó kigò õ, pbétù kădù àrà àdi Gàlìlayà tó rère-bidò arí'ì kigò, Kàpèrnàwumù tí kátina ò. Kàpèrnàwumù ní'ì Zàbùlònà mà, Nèftalì mánà tó mìlengù õ kigò.

14 Kóró wò dhu náanzì ndì, ndíní Kàgàwà náunò pbìndà nabì Isayà-otù õ dhu náaká tí. Kăti:

15 «Òo! Zàbùlònà bhà pbìrì mà, Nèftalì bhà pbìrì mánă, ádrùngbă rère-bidò rárà ngudhà,

Yòròdanì tó idha-akpà-adzè ná rò rí'ì pbìrì, Gàlìlayà, yà inzì ní Pbàyàhúdí náaróko òná pbìrì!

16 Yà inò õ aróko kóró ale nála wà ádrùngbă awawù. Yà ɔve-sisì tó inò níibvú ndì dòná pbìrì õ aróko ale dònga awawù náwù wà *.

17 Kàpèrnàwumù ndì ndàrà àhu rò ní ndì, Yésù apè ndènò Kàgàwà bhà Ídzi Mákürù, ndàrà àtìnà rò: «Nyàgèrè nyí nyábhà fùkú nzérenga. Obhó tí, òrù-akpà õ Ádrùngbă kamà bhà idzi-tsù níndù wà ndì.»

*Yésù rí ifò àwérù núnzi dhu
(Mrk 1.16-20; Luk 5.1-11)*

18 Gàlìlayà tó rère-bidò ndì ndúbhi rórò, Yésù náala atdí ale bhà óyò inzo. Abádhí ní'ì àwérù. Atdí-ovò ní'ì Sìmonì. Ngätsi ndì Sìmonì-ovò ní'ì Péterù. Ndirò kà t'ádònà-ovò ní'ì Àndèreyà. Abádhí ubhínà ibhé nokyè rò imbi ní rère ò.

19 Ní Yésù atì abádhí nǐ: «Nyìwù owùdu õ! Ma mí nyàgèrè, nyöngò indrú-tsù núndu róngo, ndíní owùdu nüngü tí ale tí.»

* 4:16 4.16 Isa 8.23-9.1

²⁰ Ní unction rò tí, abádhí náubhà fiyó ibhè-mbí, 'àdù òwu kowù ſ.

²¹ Tdítidò Yésù náandri itseta ake, ndàdù Zèbèdayò bhà óyò inzo nála. I inzo ni'ì Yàkobhò mà adònà Yùwanì mánà. Abádhí ní'ì fiyó ibhú ò, àbayà Zèbèdayò mánà, fiyó ibhè-mbí nóbhòlo ì í ró. Ní Yésù adù abádhí nánzì.

²² Ní ányirò rò tí, abádhí adù àbayà náubhà ibhú mánà, 'àdù òwu Yésù-owù ſ.

Yésù rí Kàgàwà bhà Ídzì Mákárù náno, ndàdù andítále nígu dhu

(*Mrk 1.9; Luk 4.44; 6.17-18*)

²³ Yésù nónongónà ùbhi kóró ngari òná Gàlìlayà tó pbìrì ſ. Káránà dhu ùdhe rò unduta-dzà ò rò, ndàdù àrà òrù-akpà ò Ádrùngbă kamà bhà idzi tó Ídzì Mákárù náno rò ìndru tò. Ndirò káránà kóró andi-tidò nígu rò, ndàdù kóró otsu-tidò nígu.

²⁴ Ní koyé náaká kóró Siriyà tó pbìrì ſ. Ndirò, ka kowúnà dhèdhèrò andi-tidò ní arándi ale námbà rò kà-fò'ò. I ale ni'ì yà nzére-alafí nà arí'ì òyà ale mà, símvotále mà, ndirò ngbóya úve ale mánà. Ní Yésù náaránà i ale nígu rò kóró.

²⁵ Ábhò ihé-yà nóowúnà ìwu rò Gàlìlayà tó pbìrì ò rò, Dékàpoli tó pbìrì ò rò, Yérùsàlemà tó kigò ò rò, Yùdeyà tó pbìrì ò rò, ndirò Yòròdanì tó idha-akpà-adzè rò màtí, i rùbhi kowù ſ.

5

Yésù rí Ídzì Mákárù náno ihé-yà tò pbìrì dò rò dhu

(*Mrk 3.13; Luk 6.12-13*)

¹ Yésù níitdègu ihé-yà nálă, ní kúpò pbìrì dò, ndàdù àdi obvò. Ní kàbhà ábhàlì náadù ìwu kà-tí'ò.

² Nírò ní ndi kádù ndòpè ndùdhe dhu abádhí tò, ndàmbe àtìnà dò:

Hirò nɔnzìya ale

(*Luk 6.20-23*)

³ «Hirò nɔnzìya ale ní

yà nákù tí arí'ì ale-afí òná rò ale,
òrù-akpà ò Ádrùngbă kamà bhà idzi ní abádhí tó nídhun!

⁴ Hirò nɔnzìya ale ní,

yà kòmbí aróko nyìya-dha ò ale,

Kàgàwà nóopéya abádhí-afí nídhun!

⁵ Hirò nɔnzìya ale ní

yà ìyònga ò aróko ale,

abádhí nóokoya yà adzi-kàmă tí nídhun.

⁶ Hirò nɔnzìya ale ní,

yà obhónánga ònzì ì í dhu tó àwù nà aríì, àdhàdhì ònyù
mà idha mánà-atdyú òho ka karí dhu bhéyi ale,
Kàgàwà náadùya abádhí ózè dhu nábhù ràkă abádhí tò
nídhunì.

⁷ Hirò nònziya ale ní

izù nábà arí ɔdhíya dő ale,

Kàgàwà náabáya izù abádhí dő nídhunì.

⁸ Hirò nònziya ale ní

afíya ònă rò flă Kàgàwà-nyìkpó õ ale,

abádhí náalaya Kàgàwà-ngbò nídhunì.

⁹ Hirò nònziya ale ní,

màràngà õ arí ìndrú nábhù ròkò ale,

Kàgàwà náanziya abádhí pbìndà inzo tí nídhunì.

¹⁰ Hirò nònziya ale ní

obhónánga ònzì ì arí dhu-okú dò rò ka karávu ròyá ale,

òrù-akpà õ Ádràngbă kamà bhà idzi ni'iya abádhí tò
nídhunì.

¹¹ Ndirò, hirò nònziya ní nyì,

yà nyì ní ka karí dhu náno,

kavu ràkù,

kadù kóró nzére dhu-tídò náwe dùkú okúdu dò rò rò.

¹² Ní nyilé nyì, nyàdù òko dhèdhe õ, nyì nyabáya ádràngbă
màkìmbà nyú òrù-akpà õ nídhunì. Wò dhu bhéyi tí
ní ndì ka kavù angyi i'ì Kàgàwà bhà pbànábí rò.»

*Yésù-owù nángü arí ale ní yà adzi õ iko mà, awáwù mánà
du*

(*Mrk 9.50; Luk 14.34-35*)

¹³ Yésù adù àtìnà tdítò ihé-yà ní: «Nyì ní iko yà adzi dő
ale nzinzì õ. Pbétù, iko-òvú náapé ìku, ní ka kádù kàbhù
ròkyè àdhu ní tídò? Kà kàsü rí mbă àdù ì'ì tídò. Kà
ràdù àkă koyì iri, kadù àmbe ònánga nótsì dő ale-pfò ní.

¹⁴ Nyì ní ndì awáwù yà adzi dő ale nzinzì õ. Pbìrì dő ka
kósì kigò náarí nzì ndòru.

¹⁵ Ndirò, ka kínzì àdù tarà nóbì, kadù àtsìnà ìtă-tsì. Pbétù,
ka kádù kòbì, kadù ìlinà tarà èlì ka karí òná ɔrú ngari õ. Ndì
duh bhéyi ní ndì kà ràdù idzá rí'ì kóró ale-nyìnga náwù.

¹⁶ Ní ndì dhu bhéyi tí, dhu àkă fùkú awáwù ràwù kóró
ale-nyìnga, ndínì abádhí ala tí idzi kàsükù, 'àdù òrù-akpà õ
arí'ì Àbakù Kàgàwà nífu.»

Yésù rí dhu núdhë Ùyátá nífu ka kí dhu dő dhu

¹⁷ Yésù adù àtìnà tídò: «Àpé nyìrè nga ma rírà Músà
bhà Ùyátá mà, pbànábí náuno dhu mánà dhu nágolo. Ma
mírà nzá abádhí nágolo, pbétù, ma mírà ndínì ma mabhù
tí i Ùyátá náno dhu rònzì ì.

¹⁸ Ma mí obhó dhu náncó fúkù: òko yà adzi mà òrù-akpà mánà noko rórò, atdí andítá-nyìkpó-tútängba mà i Ùyátá ō náawíya nzí, ràrà àhù yà adzi ō dhu-tsù rí ndòdì dhu ò.

¹⁹ Nírò, atdí ale náape atdí akekpá Ùyátá-ngba mà nákò kòrí Ùyátá nzínzí ō, ndàdà dhu ùdhe ngükpa ale tò ròwù kùkò rò átò ndì bhéyi, ní ndì ale ni’iya ndì ákékpá ale òrù-akpà ō Ádrùngbă kamà bhà idzi ō. Pbétù i Ùyátá nífù rí, ndàdà dhu ùdhe ngükpa ale tò rífu ka átò ndì bhéyi ale, ní ndì ale ni’iya ndì òrù-akpà ō Ádrùngbă kamà bhà idzi ō ádrùngbále.

²⁰ Obhó tí, ma mátina nyí ní: nyí nyarónzìna obhónánga náapé nzí òse Músà bhà Ùyátá tó málímó mà, Pbàfàrìsáyó mánà tó obhónánga dòná, ní nyí nyotsúya nzí òrù-akpà ō Ádrùngbă kamà bhà idzi ò.»

Yésù rí dhu núdhé ìndrú rákò dhu dő dhu

²¹ Tdítidó Yésù adù àtìnà: «Nyí nyírì wà abhúku tò Kàgàwà ụyá dhu ndàti: <Dhu àkă nzá nyohò abvo. Abvo nòhò ale nákă kótdì ànyána.»

²² Pbétù, ma mí dhu òvò fúkù, mati: ọdhìnà rò àkò ale, nákă kótdì ànyána. Ndirò, ọdhìnà nàtì kìdhòmà tí ale, nákă ádròdrò anya nítì arí ale ròtdì anya dòná. Ndirò, ndì ale ràti ọdhìnà ní: <Hnyi ní àrítále!> Ní ndì ale àkă, kobvù yà ìnzí aráve dhòdhóhdhónganà kàzu ò.

²³ Nyí nyapé ị́ perè nábhù nyí nyí màzàbahù dő rò Kàgàwà tò ró, dhu ràdà ise ụnú ányírò rò ìnè nzére dhu ràr̄í’í nzínzíku ō adònu nà,

²⁴ ní dhu àkă nyabhà ndì perè màzàbahù-ònzi, nyadà nyadu, nyówù ndì nzínzíku ō rí’í dhu nítò angyi adònu mánà. Wò dhu-dzidò ní ndì, nyí nyádà nyadu, nyírà pbukù perè nábhù Kàgàwà tò.

²⁵ Dhu nà nyí nyarí’í nà nzínzíku ō ọdhìnù náapé àmbè àrà dő nyobhù, nyádà òko nyambé òwu dő atdíkpá ka mánà dhùwanì ò, ní dhu àkă nyonzí obi, nyírì nyí, nyítò ndì dhu, ìnzá nyí nyapé òwu ùvò anya t’ítídita t’ále-ònzi rórò. Ìmbà kí’í ndì dhu bhéyi rò, kà ràdà nyabhù kótdì ànyánu, kadà nyabhù pùrúsì ròsò nyí imbi ò.

²⁶ Ma mí obhó dhu náncó ìndà: nyí nyí nzí àdà àhù imbi ò rò ìnzá nyí nyùbho dùnu ka kótdì dhu ríku kóró rórò.»

Yésù rí dhu núdhé mìnyòní dő dhu

(Mrk 9.43,47-48)

²⁷ Wò dhu-dzidò, Yésù adù àtìnà: «Nyí nyírì wà yà ka kúncó dhu, katì: <Dhu àkă nzá nyonzí mìnyòní.»

²⁸ Pbétù ìma, ma mätina nyiň ni: atdi kpatsìbhále náapé ngätsi ale-ve dò nga nándà, ndàdù kätduyú nöhò, ni ndi ale nónzì wà mènyònì ndì tsìbhále nà afína ò.

²⁹ Ní dhu náapé ìì, fangà tó nyikpónu náarí nyabhü nyotsù nzérenga ò dhu tí, ni dhu àkä nyitå ka, nyadù itùnà nyobvù itsé rùnú rò. Obhó tí, dhu àkä wà nyiwí atdi ngbónu-röngá-ngba, ròsè kóró ngbónu nòbvù ka kí ìnzì aráve dhòdhóhónganà kàzu ò dhu dòná.

³⁰ Ndìrò, dhu náapé ìì, fangà tó ɔtsánu náarí nyabhü nyotsù nzérenga ò dhu tí, ni dhu àkä nyotdi ka, nyadù òbvùnà itsé rùnú rò. Obhó tí, dhu àkä wà nyiwí atdi ngbónu-röngá-ngba, ròsè kóró ngbónu nòbvù ka kí ìnzì aráve dhòdhóhónganà kàzu ò dhu dòná.»

*Yésù rí dhu núdhé kpatsìbhále mà rí 'ùbhá
pbìndà tsìbhále nà dhu dò dhu*

(Màt 19.9; Mrk 10.11-12; Luk 16.18)

³¹ Tdítòdò Yésù adù àtìnà: «Ka katí átò: <Pbìndà tsìbhále nódhò rí ale nákä ndàndí ubhátá tó bhàrwàwà, ndàdù abhùnà kà-fó.»

³² Pbétù ìma, ma mätina nyiň ni: <Atdí ale mà náapé pbìndà tsìbhále nódhò ìnzá ni mènyònì kònzinà dhu-okú dò rò tí, ni ndi ale nítsu wà pbìndà tsìbhále mènyònì ò, ndi tsìbhále mà ràdù ówu 'ùmba ngätsi kpatsìbhále nà nídhuní. Ndìrò, ndi òdhò ka kòdhò tsìbhále nà i nàmbä ale nádù iì iwa mènyònì nònzì átò.»

Yésù rí dhu núdhé dhu t'ótsota dò dhu

³³ Tdítòdò Yésù adù àtìnà: «Nyí nyíri wà yà abhükü tò ka kuyá dhu, katí: <Apé nyàtsò dhu titò dò, pbétù dhu àkä nyönzì yà Ádràngbále Kàgàwà-ònzì nyí nyótsò ònzì nyí nyónzina dhu tí dhu*.»

³⁴ Pbétù, ma mätina nyiň ni: Apé nyàtsò dhu akékpá mätí. Apé nyàtsò dhu òrù-akpà-ovò rò mätí, Kàgàwà náarádi dòná tombi ni ndi nídhuní.

³⁵ Apé nyàtsò dhu yà adzi-ovò rò mätí, Kàgàwà náarí pföna ùlì róngá ni ndi nídhuní. Apé nyàtsò dhu Yérùsàlemà tó kigò-ovò rò mätí, ádràngbá Ádràngbá kamà bhà kigò ni ndi nídhuní.

³⁶ Ndìrò, apé nyàtsò dhu dàku-ovò rò mätí, ìnzì nyí nyádù atdi àyì-vé-ngba mà nábhü ròtì, ndìrò ngätsi ni ròpfò nídhuní.

³⁷ Obhó dhu tí rí iì dhu nákä nyatì obhó dhu tí. Ndìrò, ìnzì ni obhó dhu tí rí iì dhu nákä nyatì ìnzì ni obhó dhu tí. Wò

* 5:33 5.33 Law 19.12; Ozt 30.3; Tòr 23.22-24

dhu dō ka kíséna ngăkpà dhu nádù ìì nzére ale, Pfòmvɔ bhà rò ìrà dhu.»

Yésù r̄i dhu núdhé nzére dhu núbhō ka kí nzére dhu n̄ dhu dō dhu
(Luk 6.29-30)

³⁸ Yésù adù àtìnà tdítidō: «Nyí nyírì wà yà ka kùnɔ dhu, katì: <Alé-nyìkpó alé-nyìkpó arì ò, ndirò alé-kù alé-kù arì ò*,>

³⁹ Pbétè ìma, ma mätina nyí n̄, dhu ràkă nzá nyübho nzére dhu nzére dhu n̄. Atdí ale náapé ngàngànʉ òpbì fangà dòná rò, ní dhu àkă nyugérè ígù dòná ngàngànʉ kà ròpbì átò.

⁴⁰ Atdí ale náapé ndòzè ndàrà nyobhʉ dhùwanì ò, ndíni ndakò tí rùná simisi, ní dhu àkă nyiwà rùná kotì átò, nyabhʉ kà tò.

⁴¹ Atdí ale náapé nyută obi n̄ nyanò dòná dhu, nyarà nà atdí kílòmètèrè tí, ní dhu àkă nyanò ka, nyarà nà óyò kílòmètèrè tí.

⁴² Atdí ale náapé dhu ònzi funá, ní dhu àkă nyabhʉ ndi dhu kà tò. Ndirò, kápé dhu ònzi ndùwwʉ funá, ní dhu àkă nzá nyuvò nyí ndi dhu rò.»

Yésù r̄i dhu núdhé òmvü nótè ka kí dhu dō dhu
(Luk 6.27-28,32-36)

⁴³ Wò dhu-dzidō, Yésù adù àtìnà: «Nyí nyírì wà yà ka kùnɔ dhu átò, katì: <Dhu àkă nyozè ɔdhìnʉ, nyadù pbùkù òmvü nónindrò.»

⁴⁴ Pbétè ìma, ma mätina nyí n̄: Dhu àkă nyözè fàkú òmvü, nyadù òwu nyitsò rò rùkká arávu ale dō.

⁴⁵ Ndì dhu bhéyi ní ndi, nyí nyadù òngo òrù-akpà ò arí ì Àbakʉ Kàgàwà bhà inzo tí. Obhó tí, ka ní ndi adyifò nábhʉ arí rìkà nzére dhu ònzi arí ale mà, idzì dhu ònzi arí ale mànà dō. Ndirò kárí igye nábhʉ rìkò obhónánga ònzi arí ale dō, ìnzí arí kònzi ale mànà.

⁴⁶ Nyí nyapé yà nyí nótè ale kélè nótè, ní adhu Kàgàwà adùya àbhʉnà fákʉ perè tí? Pàratà tó pbàndómbé mà náatí obhó dhu nónzi átò ndi dhu bhéyi tí?

⁴⁷ Ndirò adóku-tsʉ tí nyí nyí mìlèmbè nóngʉ rò, adhu ndi ádràngbā dhu tí nyí nyarónzina? Ìnzá Kàgàwà ná'ù ale mà náatí obhó dhu ònzi ndi dhu bhéyi tí átò?

⁴⁸ Ní, dhu àkă nyí ì mbă afátá nà ale tí, àdhàdhì òrù-akpà ò arí ì Àbákʉ Kàgàwà narí mbă afátá nà ale dhu bhéyi.»

* 5:38 5.38 Law 24.20; Tòr 19.21

6

Yēsù r̄i dhu nūdhē perè nūbho ka kādù t̄i dhu d̄ dhu

¹ Wò dhu-dzidō, Yēsù adù àtìnà: «Nyàndà nga mbéyi ìnzì nyōnzì ídzì dhu t̄i r̄i'ì dhu ìndrū tò ìndrū-nyìkpó ɔ́ rò, ndíni ka kala t̄i nyi. Ndi dhu bhéyi nyi nyapé kònzi, ní òrù-akpà ɔ́ arí'ì Àbakà Kàgàwà r̄i nzì àdù perè nūbho făkà.

² Ní, perè nábhă nyi nyi nyōnzì ìndrū-dzànà n̄ rò, dhu àkă nzá nyabhu ka ikü ɔ́, àdhàdhì oyoyì idàya nà ale náarí kònzi unduta-dzà ɔ́ rò ndirò ngudhà ɔ́ rò màti dhu bhéyi. Abádhí náarí dhu ònzì ndi dhu bhéyi ndíni ka kifu t̄i ɔ́. Ma mí obhó dhu náno făkà: abádhí nábà wà fiyó mùkìmbà angyangyi.

³ Pbétù inyi, perè nábhă nyi nyi nyōnzì ìndrū-dzànà n̄ rò, dhu àkă nzá nyabhu ígù tó ɔtsúnu ràni fangà tó ɔtsúnu răbhăna dhu.

⁴ Ndi dhu bhéyi ní ndi, nyi nyabhu perè rădù àdi òdhă ɔ́. Ndirò, Àbanu Kàgàwà, yà òdhă ɔ́ dhu nálă arí ale, ní rădù mùkìmbà nábhă indù.»

Yēsù r̄i ale n̄itsò ka kādù t̄i dhu nūdhē dhu

(Luk 11.2-4)

⁵ Tdítđo Yēsù adù àtìnà: «Nȳitsò nyi nyi rò, dhu àkă nzá nyōnzì nyi oyoyì idàya nà ale náarí 'onzì dhu bhéyi. 'Itsò ɔ́ rò, abádhí náarí 'òzè 'itsò ɔ́ orú ɔ́ ikò rórò unduta-dzà ɔ́ rò, ndirò otu-yágá ɔ́ rò màti, ndíni kóró ale náala t̄i ɔ́. Ma mí obhó dhu náno făkà, abádhí nábà wà fiyó mùkìmbà.

⁶ Pbétù inyi, nȳitsò nyi nyi òná kàsumì ɔ́, dhu àkă nyotsù pbăkà kàluga ɔ́, nyadyì tsànu ányì, nyadù nȳitsò yà ányì r̄i'ì òdhă ɔ́ Àbanu Kàgàwà r̄o. Ní, òdhă ɔ́ nyi nyónzina dhu àlă arí ndi Àbanu Kàgàwà, rădù perè nábhă indù.

⁷ Ní, nȳitsò nyi nyi rò, dhu àkă nzá nyänò ìmbă t̄iya nà òte abhó, yà inzá Kàgàwà ná'ù ale náarónzina dhu bhéyi. Abádhí náarí inga nírè, abhó ɔ́ òte rò nga ràri ndi Kàgàwà rădù ɔ́ únɔna dhu nírì ní.

⁸ Ní, dhu àkă nzá nyōnzì nyi abádhí bhéyi. Obhó tí, Àbakà Kàgàwà náni wà àkă àkă făkà dhu, inzá nyi nyapé ndi dhu ònzì fóná rórò màti.

⁹ Ní, kànì nyi nyádù nȳitsò t̄i dhu:

«Orù-akpà ɔ́ arí'ì Àbakà Kàgàwà,

Ábhă ɔvònù rilè ndì,

¹⁰ ábhă idzi ònyu nyi nyi dòká òná idhō ràkă,

ábhă nyi nyözé dhu ròngò ndònzì yà adzi dō, òrù-akpà ɔ́ arí ndònzì dhu bhéyi.

¹¹ Íbhò yà bìlĕnganà nyi nyaríbhona ònyu indo făkà.

¹² Ùbà fáká afátá fákà,

àdhàdhì mǎ marí dhu nába ɔnzìká dhu nàfá ale tò dhu bhéyi.

13 Ndírò àpé nyabhù pfòmvò rùmvú afíka, pbétù, ódó mǎ wò ndí Nzére ale rò rò.

[Obhó tí, Idzi t'ónyuta mà, ádràngbångga tó ɔbi mà, ádràngbångga tó awáwù mánà nákä inyi nà tí dhòdhódhóngga nà. Àmìnà.]

14 Obhó tí, nyí nyapé dhu nába ɔnzìká dhu nàfá ale tò, ní òrù-akpà ò arí'ì Àbakü Kàgàwà rädù dhu nába átò făkù.

15 Pbétù, inzí nyí nyapé dhu nába ɔnzìká dhu nàfá ale tò, ní Àbakü Kàgàwà rí nzí adù dhu nába átò făkù.]

Yésù rí dhu núdhé ònyù t'ónyuta-tsù nátsì ka kádù tí dhu dő dhu

16 Tdítidö Yésù adù àtìnà: «Ónyù t'ónyuta-tsù nyí nyátsì rò, dhu àkä nzá nyökò izàkü ō, oyoyò idàya nà ale náarónzina dhu bhéyi. Abádhí náarí nyìya wòyò nágérè, ndíní kóró ale náala tí ònyù t'ónyuta-tsù i útsì dhu. Ma mí obhó dhu náno făkù: abádhí nábà wà fiyó mèkimbà angyangyi.

17 Pbétù inyi, ònyù t'ónyuta-tsù nyí nyátsì rò, dhu-àkä nyu'o nyìnù rìlă, nyadù ndrùù róngu akye nútri dànu rò ayí ò,

18 akye kóró ale náalana ònyù t'ónyuta-tsù nyí nyátsì dhu ní. Pbétù, Àbanü Kàgàwà yà òdhë ò rí'ì ányì, ní ndí àkä ndùni ka. Ndi dhu bhéyi ní ndí Àbanü Kàgàwà, yà òdhë ò nyí nyónzina dhu nálă arí, náadùya perè àbhü indù.]

Yésù rí dhu núdhé òrù-akpà ò ka kí ongyéngá-tsù nündü dhu dő dhu

(Luk 12.33-34)

19 Tdítidö Yésù adù àtìnà: «Dhu àkä nzá nyündu ongyéngá-tsù făkù yà adzi dő. Ányì, akuku mà kéngezé mánà náarí dhu inză, ndírò ányì ogbotále náarí idza-tsù nákõ, 'àdù òyá dhu námbà.

20 Pbétù, dhu àkä nyündu ongyéngá-tsù făkù òrù-akpà ò, yà inzí akuku mà kéngezé mánà náarí dhu inză i, ndírò inzí ogbotále náarí idza-tsù nákõ, 'àdù òyá dhu námbà i.

21 Obhó tí, pbùkù ongyéngá náarí'ì i nga ní ndí afínù rädù i'ì ní.]

Ale-nyìkpó ní ale-ngbò rò tarà dhu

(Luk 11.34-36)

22 Wò dhu-dzidö, Yésù adù àtìnà: «Ale-nyìkpó ní ale-ngbò rò tarà. Ní, nyìkpónù náapé i'ì ídzì rò rò, ní kóró ngbónù rädù i'ì awáwù ō.

²³ Pbétù nyìkpónu náapé ũ̄ andì nà, ní kóró ngbónu rādù ũ̄ ínò ſ. Nírò, afín u ò rí̄ ū̄ awáwù náapé òongo ínò tí, ní ndi ínō-yà tí mbă àdù ũ̄ ádrùngbă nyú?»

*Kágawà-kásu mà yà adzi dō ònzì-kásu mánà
(Luk 16.13)*

²⁴ Yésù adù àtìnà tdítidö: «Atdí ale mà rí nzí àdù óyö ádròdrö ale-kásu nónzì atdíkpá, atdi kásuñì ſ. Kà rādù atdi ádrùngbále nóndrò, ndàdù ngätsi ádrùngbále nözè. Ndírò, kà rādù ndàpba atdi ale rö, ndàdù ngätsi ale nídzélè. Ní ndi dhu bhéyi tí, nyí nyí nzí àdù Kágawà-kásu nónzì atdíkpá yà adzi dō ònzì-kásu mánà..»

*Inzá dhu àkă kitu ale-afí yà adzi ſ dhu n̄ dhu
(Luk 12.22-31)*

²⁵ Wò dhu-dzidö, Yésù adù àtìnà tdítidö: «Kòn̄ wò dhuokú dò rò ní ndi ma mátina nyí n̄: dhu ràkă nzá nyítu afíku fùkú ípìrònga mà ngbóku mánà dhu nàndà dhu n̄, nyämbe àtìnà dō: nyí ràrì àdhu ònyu, nyí ràrì àdhu òmvu, ndírò nyí ràrì àdhu ùfö rùkú. Ìndrú bhà ípìrònga nósè tí nzá ònyu dònă? Ndírò, ale-ngbò nósè tí nzá mberù dònă?

²⁶ Nyàndà pé ɔrú arángili àrè: abádhí arí nzí ìnga nóbhi, ndírò abádhí arí nzí ònyu nógu. Abádhí arí nzí ònyu-tsù mà nündü óngòlì ò, pbétù ɔrù-akpà ò arí̄ Àbaku Kágawà náarí abádhí nóngu. Ní nyí, nyí nyúdà tí nzá i àrè kóró?

²⁷ Ádhí pbá ale ndi nzinzíku ſ, wò afína ndi ndítu abho dhu rādù idhòna nítrö atdi idhö n̄ mätí yà adzi dō?

²⁸ Ndírò, ádhu nyí nyarí afíku nítu rùkú nyí nyúföna dhu n̄ ní? Nyàndà pé ìnga ſ màuwà náarí ìnga tí dhu: abádhí arí nzí kasu nónzì, ndírò abádhí arí nzí mberù nödyù.

²⁹ Pbétù, ma mátina nyí n̄: kóró pbìndà ònzì-iyà ſ, ádrùngbă kamà Sòlòmónì nyú mà, náafó nzá fìndá aya rákă àdhàdhí kökò màuwà nzinzì ſ, atdi màuwà tó aya nà mätí atdi mberù mà.

³⁰ Írí-bí ní indo tí ríngu ìnga ſ, kadù òbvùnà tsútsà tí kàzu ò dhu. Pbétù, Kágawà náarí abádhí ùfö mbéyi nyú. Ní Kà tí nzí àdù nyúfö mbéyi nyú ròsè i írí-bí dònă, nyí, áké a'uta nà alé?

³¹ Nírò, dhu àkă nzá nyítu afíku nyáti: *«Mă mí àdhu ònyu? Mă mí àdhu òmvu? Ndírò ròká mă mí àdhu ùfö?»*

³² Obhó tí, inzá Kágawà ná'ù ale ní i affiya nítu arí, àmbé kóró kökò dhu nómè dō. Pbétù, ɔrù-akpà ò arí̄ Àbaku Kágawà náni wà nyí ràrì kóró i dhu-atdyú nà.

³³ Ní wemberè tí, dhu àkă pé nyömè ɔrù-akpà ū̄ Ádrùngbă kamà Kágawà bhà Idzi, fìndá obhónanga mánà. Ndírò ní ndi, Àbaku Kágawà rādù kóró dhu-tsí námà àma tí fákù.

³⁴ Ndirò, dhu àkă nzá nyítü afíkʉ tsútsánga tó dhu n̄. Tsútsánga tó dhu nándà nga tsútsánga nà tí, ndirò indonga tó àpbè nákă wà indonga nà tí.»

7

*Yēsū r̄i dhu núdhé ìndrú-ànyá t'ítdìta d᷑ dhu
(Luk 6.37-38,41-42)*

¹ Tdítđo Yēsū adà àtìnà abádhí n̄: «Dhu àkă nzá nyítdì ngăkpà ale-ànyá, akye Kàgàwà náadùya ànyákʉ ìtdì n̄.

² Obhó tí, Kàgàwà nítdìya ànyákʉ àdhàdhì nȳi nyarí ìndrú-ànyá nítdì dhu bhéyi. Ndirò kúdhèya dhu fükʉ yà nȳi nyarí dhu ùdhé ngăkpà ale tò òná mÙgérè ó tí.

³ Ádu nȳi nȳi ɔdhìnu-nyìkpó ò ìtsì kíkó-ngba kélè nálă, ìnzì nyadà yà nyìkpónu ò rí'ì itsukpó-tsùdó-ngba nyá nínè n̄?

⁴ Nȳi nyádà àtìnà ìngbă dhu bhéyi ɔdhìnu n̄: «Ítsè midyi wò nyìkpónu ò rí'ì kíkó-ngba», àzembè itsukpó-tsùdó-ngba nyá nóongó ì'ì nyìkpónu ò?

⁵ Nȳi ní oyoyó idàna nà ale. Ípfò pé nyìkpónu ò rí'ì itsukpó-tsùdó-ngba angyi, ndirò ní ndi, nȳi nyádà ɔdhìnu-nyìkpó ò rí'ì kíkó nídyì nȳi nȳi tí dhu nála mbéyi.

⁶ Dhu àkă nzá nyábhʉ Kàgàwà tò ka kútri dhu itsé tò, ndirò dhu àkă nzá nyáwà fükʉ yòkpó àdù-ònzì, akye abádhí adàna kà-ònga òtsì pföya n̄, ndirò akye abádhí adàna 'Ùgérè 'ùka nȳi n̄.»

*Dhu ònzi ka kí dhu mà, dhu òne ka kí dhu mà, tsátsù ìtdò
ka kí dhu mànà
(Luk 11.9-13)*

⁷ Yēsù adà àtìnà tdítđo: «Dhu àkă nyónzì nȳi nȳi atdyúna nóho dhu, nírò ní ndi ka kádà kábhʉ fükʉ. Dhu àkă nyójmè nȳi nȳi atdyúna nóho dhu, nírò ní ndi, nȳi nyádà kábà. Ndirò dhu àkă nyítdò tsátsù, nírò ní ndi, ka kádà kàpfò fükʉ.

⁸ Dhu nònzi ale tò ní ndi ka kádà ndi dhu nábhʉ. Dhu nònè ale ní ndi rädà ndi dhu àbà, ndirò tsátsù nítdò ale ní ndi, ka kádà kàpfò fíndà.

⁹ Ádhí pbá ale ndi nzínzíkʉ õ rádà odu àbhʉ pbì ìngba tò, mÙgatì kònzi fóná rò?

¹⁰ Ndirò, ádhí pbá ale ndi ìbhè pbì ìngba ònzi fóná rò rädà osu àbhʉ kà tò?

¹¹ Nȳi nyá, nzére ale tírò, nȳi nyarí ídzì dhu núbhò fükʉ inzo tò. Ní, òrà-akpà ò arí'ì Àbakʉ Kàgàwà rädà àdi ìngbă dhu bhéyi ìnzá ndi ndàbhʉ fóná ka kònzi ídzì dhu i dhu nònzi fóná ale tò rórò?

¹² Dhu àkă nyōnzì ídzì dhu ngăkpà ale rő, àdhàdhì nyě nyözè abádhí rònzi ka ràkú dhu bhëyi. Wòrì ní ndì Músà bhà Uyátá mà, Kàgàwà bhà pbànábí náandí dhu mánà náunç dhu.»

*Yésù rɔ̄te ndì nípbɔ̄ tsätsù dɔ̄ dhu
(Luk 13.24)*

¹³ Wò dhu-dzidö, Yésù adù àtìnà: «Dhu àkă nyötsù ndì nípbɔ̄ tsätsù ɔ̄. Obhó tí, yà ìndrú bhà ípìrònga rawi dhòdhódhóniga nà i ka kótsù òná tsätsù rí i ádrìngbă nyú, ányì rárà otu ràdù i ihú nyú. Ndirò ndì tsätsù ɔ̄ rótsù, 'adù òwu ányì ale náaradù i ibí nyú.

¹⁴ Pbétù, dhòdhódhóniga tó ípìrònga nábà ka kí i, ka kótsù òná tsätsù narí ndì nípbɔ̄ tsätsù, ányì rárà otu ràdù i akékpá otú-ngba nyú. Ndirò, ndì tsätsù àlă rí, 'òtsù òná, 'adù òwu ndì otu ɔ̄ ale náaradù i ngúfe nyú.»

*Itsu náni ka karí kpöna rɔ̄ dhu
(Luk 6.43-44)*

¹⁵ Tdítidö Yésù adù àtìnà: «Nyòdö nyě mbëyi tìtò tó pbànábí rɔ̄ rò. Abádhí náarítsù nzinzìku ɔ̄ támà-ndì i èfɔ̄ ròyá rórò, pbétù afíya òná rò 'adù i i òrörù tsamangèrë nyá.

¹⁶ Nyě nyádù abádhí náni fíyó nzére mìtsö rɔ̄. Vinyò-kpö nòpè ka tí àdù òpè okpèna nà itsu dö? Ndirò mìtinì-kpö nòpè ka tí àdù òpè ilé dö?

¹⁷ Kóró ídzì itsu-tidò náaródhina ní ídzì itsu-kpö. Pbétù nzére itsu-tidò náaródhina ní nzére itsu-kpö.

¹⁸ Ídzì itsu-tidò rí nzì àdù nzére itsu-kpö nòdhì, ndirò nzére itsu-tidò rí nzì àdù ídzì itsu-kpö nòdhì.

¹⁹ Kóró itsu, yà ìnzì arí ídzì itsu-kpö nòdhì, nákérë ka karí kawà kàzù ɔ̄.

²⁰ Ní ndì dhu bhëyi tí, nyě nyádù tìtò tò pbànábí náni fíyó nzére mìtsö rɔ̄.»

*Òrù-akpà ɔ̄ Ádrìngbă kamà bhà idzi ò otsúya ale
(Luk 13.25-27)*

²¹ Wò dhu-dzidö, Yésù adù àtìnà: «Ìnzì ní kóró ale, yà mìtdè arí 'àmbe àtìnà dö: Ádrìngbälë, Ádrìngbälé, i òrù-akpà ɔ̄ Ádrìngbă kamà bhà idzi ò otsúya, pbétù ányì otsúya ale ní kákà òrù-akpà ò arí i Àbadu Kàgàwà ózè dhu nónzi arí ale kèle.

²² Ndi nínganí, ábhö ale nòowuya àtìnà rɔ̄ ma nř: «Ádrìngbälë, Ádrìngbälé! Tí obhó mǎ ndì Kàgàwà bhà Ídzì Mákërù mǎ manç ìndrú tò ovònu rɔ̄? Tí obhó mǎ ndì nzére alafí mǎ mipfo ìndrú ò rò ovònu rɔ̄? Ndirò tí obhó mǎ ndì mǎ manzì ábhö wìwì nyú ovònu rɔ̄?»

²³ Nírò ní ndì ma maraya dhu òvò rò kpangba abádhí tò mati: «Inzá ma mánì nyí akékpá màtí, nyindri nyí itsé tidú rò, nyí nzérenga ònzì arí ale tirò.»

*Jyō idza-tidò tó mbólí
(Luk 6.47-49)*

²⁴ Kètsa ndì ndì dòná rò ní, Yésù adù àtìnà: «Yà ma mènò dhu nírì rí, ndàdù ònzinà ale, ní rí ndilí nyìkpóna ótdyù ale, yà bhalabhalà dò pbìndà idza narà bhéyi.

²⁵ Igye níikó, idha rütü ní. Ní igye-dha náakpà ndì idzapfò, awe ràdù opili obi nyá nà ndì idza rò. Pbétù, ndì idza náadù nzá ndàdrù, bhalabhalà dò ka karà kà-pfò nídhuní.

²⁶ Pbétù, yà ma mènò dhu nírì rí inzì ndàdù ònzinà ale, ní rí ndilí nyìkpóna ɔ iwi nà ale, yà ɔsokpó dò pbìndà idza nasà bhéyi.

²⁷ Igye níikó, idha rütü ní. Ní igye-dha náakpà ndì idzapfò, awe ràdù opili obi nyá nà ndì idza rò. Ní ndì idza náadrù ndì drùù!»

*Idhò rí indrú nükò Yésù nûdhe dhu tí fíyò dhu dò dhu
(Mrk 1.22; Luk 4.32)*

²⁸ Yésù níitdègu ihé-yà tò ndì ndùbhi ùdhenà rò, dhu t'údheta nítò, ní idhò náukò i ihé-yà kà rí dhu nûdhé fíyò tí dhu dò.

²⁹ Obhó tí, kàbhà dhu t'údheta níi'ì mbă àdhàdhì Músà bhà Üyátá tó málímó tó dhu t'údheta bhéyi, ndirò káránà dhu nûdhe rò ádràngbángà tó obi nyá nà.

8

*Yésù rí kíkí nà atdí ale nígü dhu
(Mrk 1.40-45; Luk 5.12-16)*

¹ Yésù níitdègu àwü pbìri dò rò, ní ihé-yà adù òwu kówù.

² Nírò ní ndì kíkí nà atdí ale nítò ndì, nditsì ndòkò ótdyàna dò Yésù-ònzì, ndàdù àtìnà kà ní: «Ádràngbálé, nyí nyòzè ka ní, dhu òfò nga nyigü ma.»

³ Ní Yésù agba otsána ndàpbàlă kà-ngbò, ndàdù àtìnà kà ní: «Íwà ma mózè wò nyí nyènò dhu. Ní ógè!» Ní ányì rò rò tí, wòrí ale-rò kíkí náadù ògù.

⁴ Wò dhu-dzidò, Yésù àdù àtìnà kà ní: «Íri dhu mbéyi! Apé nyuno wò dhu atdí ale tò màtí. Pbétù, árà nyitè nyí nyìli nyí tí dhu pbàkùhání tò. Ndirò, nyádù nyabhù yà Músà bhà Üyátá náukò perè Kàgàwà tò, ndíní íwà nyí nyògù dhu naví tí kóró ale tò.»

*Yésù rí pbànówí dò ádràngbálé bhà kasutále nígü dhu
(Luk 7.1-10; Yùw 4.46-54)*

⁵ Kàpèrnàwumù tò kigò ò Yésù rōtsù òná kàsùmì ſ, Pbàrómá tó pbìrì ſ, atdí miyà pbànówí dō atdí ádràngbâle níira Yésù-tí'ò. Kădù ndìtsò kà-rō, ndònzi mèdzùnà fòná,

⁶ ndàti: «Ádràngbâlé, pbàkà kasutálé rí'ì ara dō ndì ndàyi idzà ró. Kà-ngbò náve wà, ní kà ràndì atdídö nyú.»

⁷ Ní Yésù adù àtìnà kà ní: «Àrà ma márà pbàkù, madù kìgu.»

⁸ Pbétù, wò pbànówí tó ádràngbâlé náadù dhu àdu Yésù tò, ndàti: «Ádràngbâlé, dhu-àkă nzá nyarà àhu pbàkà, inzá ma mìli ma nyí nyádù òtsù pbì idza ale bhéyi nídhuní. Pbétù, órì atdí dhú-ngba kélë, ní pbàkà kasutálé râdù ògù atdídö.

⁹ Ima nyú, yà ma mí'ì iró rò, ma mí'ì inè dùdu-tsíró ádròdrö ale nà, ndirò ma mí'ì inè ma marúvína pbànówí nà. Ma mapé àtina atdí mùnowì ní: «Àrà ndálù!», ní kà râdù àrà ányì. Ma mapé àtina ngätsi mùnowì ní: «Frà àzú!» Ní ka râdù irà. Ndirò ma mapé àtina pbàkà kasutálé ní: «Jnzi yà dhu!» Ní kà râdù ndì dhu ònzì.»

¹⁰ Ní wò pbànówí dō ádràngbâlé náñò dhu ndì ndìrì rò, idhò náukò Yésù atdídö. Ní kădù àtìnà owùna ſ rúbhi iwu rò ale ní: «Ma mí obhó dhu náñò fükù. Inzá ma màpè yà dhu bhéyi a'uta-tidò nà ale nálä atdí matí Pbàìsràyéli tò pbìrì ſ.

¹¹ Ní ma matína kpangba nyí ní, ábhö ale nyú níiwúya adyifò náarí ndìtò inä rò matí ndirò adyifò náarótsù inä rò matí, àdù dhu ònyà atdikpá Abràhamù mà, Isakà mà, Yàkobhò mánà, òràkpa ſ Ádràngbâ kamà Kàgàwà bhà idzi ſ.

¹² Pbétù, wò ndì òràkpa ſ Ádràngbâ kamà bhà idzi ſ àkänà 'òkò ale nyú ní ka kipfoya, kawà iri ínò ò. Ányì ní'iya òdzi mà, ale-kù t'átrita mánà.»

¹³ Wò dhu-dzidö, Yésù àdù àtìnà wò pbànówí dō ádràngbâlé ní: «Àrà pbàkù! Wò nyí nyà'u ndònzi râdù dhu tí dhu, nákă ndònzi ndì indù.» Ní wò dhu Yésù náñò òná kàsùmì ſ tí, wò pbànówí dō ádràngbâlé bhà kasutálé náadù ògù dòtsí.

*Yésù rí ábhö ale nígü fiyó andí ſ rò dhu
(Mrk 1.29-34; Luk 4.38-41)*

¹⁴ Wò dhu-dzidö, Yésù arà Péterù bhà. Ní idza ndì ndòtsù rò, kătù Péterù bhà aguna-àyi ara dō àyi ró, atdídö andí ábhü kàzù ràtò ndì òna nă nídhuní.

¹⁵ Ní Yésù apbálá kôtsú-ngbò, kà râdù ògù atdídö. Ní kădù ndìvà, ndàdù ndòpè ndòbhòlò ònyà Yésù tò.

¹⁶ Pbítsòngánă, ka kumbá ábhő ale yà nzére-alafí nà arí'ì òyà, kiwú nà Yésù-ti'ò. Ní Yésù náaránà nzére-alafí nípfo rő abádhí ò rò òtëna nǐ tí, ndàdù andi nà ale nígu kóró.

¹⁷ Ndì dhu bhéyi ní ndì, yà Kàgàwà bhà nabì Isayà náaká. Kàtì:
«Kitdu àlë tó ivívínga,
ndàdù àlë rő andi tó itúnga nánò*.

*Yésù-owù nòzè 'ùngu ale
(Luk 9.57-62)*

¹⁸ Yésù níitdègu ihé-yà nálă ngbōna nàkpòrò ró, ní kădù àtìnà pbìndà ábhàlì nǐ: «Kàda rérù-adzè.»

¹⁹ Nírò ní ndì Músà bhà Uyátá tó atdí màlimò náandrì Yésù-ti'ò, ndàdù àtìnà kà nǐ: «Màlimò, ma móngo ùbhi owùnu ſó kóró ngari ſó nyi nyúbhi i naná.»

²⁰ Ní Yésù adù dhu àdu kà tò ndàti: «Ayíwé mà náarí inè bhüya nà, ndírò yà ɔrú arángili àrè mà náarí'ì inè idzàya nà. Pbétù, Ìndrú t'ídhùnà rí ndòkò, ndìli dòna obvò rónga mà náarí'ì mbá.»

²¹ Ndirò, kàbhà ábhàlì nzinzì ſó atdí ale náati kà nǐ: «Ádrùngbälé, ítsè mara mótdú pé àbadu angyi.»

²² Ní Yésù adù dhu àdu kà tò, ndàti: «Írà owù-du ſó, úbhà kókò abvo ràtdé fíyó abvo.»

*Yésù rí àpùpú nábhü rìdè dhu
(Mrk 4.35-41; Luk 8.22-25)*

²³ Yésù níitdègu úpo ibhú ò, ní kàbhà ábhàlì náadù úpo átò kówù ſó.

²⁴ Ní kòmbómbí tí, ádrùngbä àpùpú náapè ndòpìli atdídö rérù dö, mukurà ràdù 'òpè 'àwà i ibhú ò. Pbétù, Yésù náadù i'ì òdhò ndì ndòdhò ró.

²⁵ Ní kàbhà ábhàlì náandrì kà-ti'ò, 'íngu ka idhò ò rò, 'àti: «Ádrùngbälé, ígú àlë! Kàní àlë kúvè!»

²⁶ Ní Yésù adù dhu àdu abádhí tò, ndàti: «Ádu nyí nyí ɔdɔ ònzì nǐ? Nyí ní áké a'uta nà ale!» Nírò ní ndì Yésù adù ndìvà ndidé, ndàdù òte ɔrú túna nyú nà awe mà, rérù ſó idha mánà nǐ, inga ràdù inè bhìi. ²⁷ Idhò náukò ábhàlì atdídö, ràdù 'òpè 'òtè nzinzì yà ſó 'àmbe àtìnà dö: «Íngbagà ale-tidò yà, awe mà, rérù ſó idha mánà dhu náarí tsàna dhu níri?»

*Yésù rí nzére-alafí nà arí'ì òyà óyò ale nígú dhu
(Mrk 5.1-20; Luk 6.26-39)*

²⁸ Wò dhu-dzidö, Yésù níitdègu àrà àhü rérù-adzè, Pbágèrasì tó pbìri ò, ní óyò ale yà nzére-alafí nà arí'ì òyà,

* **8:17 8.17** Isa 53.4

núuvò yà ìndrú ùtdú ka karí òná ngari ò rò, 'ìwú Yésù-ti'ò. Ì ale ni'ì atdídó arí òrù ale, ìnzì atdí ale mà ràdù àrà ndòzè rò ndàdà ndi ngari òná.

²⁹ Ní abádhí adù òkù, 'àti Yésù ní: «Ádu nyì nyòzè mǎ nà Kàgàwà t'Ídhùnà? Nyì nyìrà tí iró ndínì nyavù tí ròká angyangyi, àdě ndi avuta-idhò nádi rórò?»

³⁰ Wò ndi kàshumì ɔ, àdù tó ádràngbă màhò ní'ì itseta abádhí tí rò, ànyü ɿ ányü ró.

³¹ Ní kökò ale ò rí'ì nzére-alafí níitsò ɿ Yésù rò, 'àti: «Nyì nyapé nyozè nyipfo mǎ kákà ale ò rò, ní óvì mǎ mówù òtsù ndákà àdù tó màhò ò.»

³² Ní Yésù adù àtinà abádhí ní: «Nyòwu ányì.» Ní nzére-alafí núuvò kökò óyò ale ò rò, 'àdù òwu òtsù kökò àdù ò. Ányìrò rò tí, kòrí àdù tó màhò náadrú pbìri ɔngò rò rò, ɿ rùpbà ɿ rérù ò, 'àdù ɿve ányì.

³³ Ndírò, ɿ àdù nándà rò rúbhi ale náatsè oyì nà kigò ò. Ányì abádhí náawe wò ɿ nònzi dhu tó màkùrù, kökò nzére-alafí nà óyò ale-rò ndì nònzi dhu mánà kóró.

³⁴ Ní kigò ɔ ale níivà ɿ kóró, ɿ rìwú Yésù-ti'ò. Ní Yésù ɿ àla rò, abádhí náadù Yésù nónzi rìvà ndì ndàrà fìyó pbìri ɔ rò.

9

Yésù rí ngbōna úvè ale nígù dhu

(Mrk 2.1-12; Luk 5.17-26)

¹ Yésù níitdègu ùpo ibhú ò, ní kädà rérù-adzè, ndàdù àrà fìyó kigò nyú ò.

² Ní ányì kárà áhù rò, ka kiwú ngbōna úvè atdí ale nà kà-ti'ò ótdù dö ka kànò rórò. Ní abádhí tó a'uta ndì ndàla rò, Yésù náati wò ngbōna úvè ale ní: «Ótù afínu pbànìngbá! Pbùkù nzérenga nábà wà ndì!»

³ Nírò ní ndì ányìrò ɿ'ì Músà bhà Uyátá tó ngúfe málímó náatè nzinzìya ɔ, 'àti: «Wòrì ale rí dhu náno nzére nyá Kàgàwà ní!»

⁴ Yésù níitdègu abádhí tó irèta náñì, ní kívú dhu abádhítsü, ndàti: «Ádu nyì nyì'ì kòrí nzére irèta nà afíku ò ní?

⁵ Isó ró'ò dhu ní ìngbágà? Tí katì: «Pbùkù nzérenga nábà wà ndì», ndírò, tí katì: «Ívà nyì nyubhi?»

⁶ Ma mòzè nyáni dhu, inè Ìndrú t'ídhùnà ràri'ì ádràngbångá tó obì nà ndàbà ìndrú bhà nzérenga yàrì adzi dö.» Ní Yésù adù àtinà wò ngbōna úvè ale ní: «Ívà nyì, nyitdù pbùkù ótdù, nyadù àrà pbùkù.»

⁷ Ní wò ale adù ndìvà ndìdè, ndàdù àrà pbìndà.

⁸ Ní wòrì dhu ì àla rò, odo nñisí uró ÿì ihé-yà ò. Ní abádhí adù Kàgàwà nífu wò dhu bhéyi ádràngbănga tó obi kíbhò ìndrú tò nídhuní.

Yésù rí Mátayò nánzi dhu
(*Mrk 2.13-17; Luk 5.27-32*)

⁹ Yésù níitdègu ndìvà wò ndì ndì'ì rórò, ní ùda ndì ndúda rórò, kála Mátayò tí kátina atdí ale pàratà nufó ka karí òná idza õ àdi ró. Ní Yésù adù àtìnà kà ní: «Írà owùdu õ.» Ní Mátayò adù ndìvà ányìrò rò tí, ndàrà kówù õ.

¹⁰ Wò dhu lutinà, Yésù adù àrà dhu ònyù Mátayò bhà idza. Ní Yésù mà pbìndà ábhàlì mánà rí ònyù ònyù ányì-dzá rò, ábhò ngükà ale níiwú dhu ònyù atdíkpá abádhí mánà. I ale ni'ì pàratà t'úfotá tó pbàndómbé mà, nzére fíyó mùtsò nà ngükà ale mánà.

¹¹ Ní Pbàfàrisáyó níitdègu wò dhu nálä, ní abádhí náadù dhu ivu Yésù bhà ábhàlì-tsü 'àti: «Ádhu fùkú mìlimò rí dhu ònyù pàratà t'úfotá tó pbàndómbé mánà, ndirò nzére fíyó mùtsò nà ale mánà ní?»

¹² Ní wò dhu ndì ndirì rò, Yésù adù dhu òvò kpangba abádhí tò ndàti: «Ìmbá rí'ì andi nà ale náarí nzí mìngangà-atdyú nóho, pbétù andi nà rí'ì ale kélë ní ndi mìngangà-atdyú nóho arí.

¹³ Nyòwu nyòme pé Kàgàwà bhà bhükù ò ka kandí dhu-ti. Ndì andítá rätina: «Ma mózè dhu ní ìndrú dö ka kí izu àbà dhu, ìnzí ní ìzà tó perè núbhò ka kí idù dhu*.» Obhó tí, ma mírà nzá obhónángatále ale núnzì, pbétù mà mírà nzérengatále núnzì.»

Yésù bhà irèta ònyù t'ónyuta-tsù nútsi ka kí dhu dö
(*Mrk 2.18-22; Luk 5.33-39*)

¹⁴ Wò dhu-dzidö, bátiò nubhónà Yùwanì bhà ábhàlì níiwú Yésù-ti'ò, 'àdù dhu ivu kà-tsü 'àti: «Ádhu mǎ'i, Pbàfàrisáyó mánà, mǎ marí ònyù t'ónyuta-tsù nútsi bíllinganà, ìnzí pbàkù ábhàlì ràdù kùtsì átò ní?»

¹⁵ Ní Yésù adù dhu àdu abádhí tò ndàti: «Nyí nyírè tí inga, àdhìngbă ka kùndà ní mìhendù ò iwú ale ràrädù òko izàya õ, àzèmbè ìnè akpa-tsi rí'ì nzínzìya õ rórò? Ìnzí akékpá mâtí. Pbétù, atdí idhò ní'iya ìnè, yà akpa-tsi nödyì ka kí òná kowù nà abádhí-nzínzì õ rò. Ndì idhò-önga ní ndi abádhí adàya ònyù t'ónyuta-tsù nútsì ní.

¹⁶ Ìnzí atdí ale mà ràdù ngoyi-òwátá tó kélémù nápba mberù-ayí õ. Ndì dhu bhéyi kùpbă ka rò, ndi kélémù ràdù ndi mberù-ayí-önga ùdha rùfà ndì, ndi ufata-bhu ràdù àhu ádràngbă nyá.

* 9:13 9.13 Óse 6.6

¹⁷ Ndìrò, ìnzì ka kádù dìvayì-owútá nádhø kàmudzè-ayí ò. Ndi dhu bhéyi ka kádho ka rò, ndi dìvayì-owútá rädù ivù kàmudzè-ayí ò, rädù ndi kàmudzè-ayí náfà, dìvayì rädù ndùfù obvò. Ní dhu àkä kádho dìvayì-owútá kàmudzè-owútá ò, ìnzì ndi kàmudzè adù tí ndùfà, dìvayì rädù ndùfù obvò.»

Yésù rí atdí tsìbhále nígù ndàdù atdí tsìbhíngba níkye dhu

(*Mrk 5.21-43; Luk 8.40-56*)

¹⁸ Yésù rí dhu nójø Yùwanì bhà ábhàlì tò òná kàshùmì ò, Pbàyàhúdí nzínzi ò atdí ádrùngbále níra áhù Yésù-tí, nditsì ndòkò kònzi, ndàdù àtìnà kà ní: «Màlimo, ma màbhà ivàdú-nga ba kòmbí tí afína itdë ró. Ní ma mózè nyirà, ndínì nyili tí ɔtsánu kà-dö, kà ràdù ikye.»

¹⁹ Ní Yésù adù ndìvà, 'adù ówu atdíkpá pbìndà ábhàlì mánà wò ádrùngbále-owù ò.

²⁰ Ní, otu ò abádhí rówu rórò, atdí tsìbhále náandri olùnà rò Yésù-tí ò, ndàpbálà kà-rò mÙdzarù bidò-ngbò. Ndi tsìbhále ni'ì yà vèbhále tó ogóbhà tó azu náaríra ròná, ràrà áhù atdí kumì dòná óyò nà ato tí. ²¹ Obhó tí, ka ni'ì afína ò rírá òte rò, ndàmbé àtìnà dö: «Kà-rò mÙdzarù-ngbò kélë ma mapbálána gukyè, ní ma mógu ògù.»

²² Ní Yésù agéré ndì, ndàndà olùnga, ndàla wò tsìbhále, ndàdù dhu òvò kpangba fìndà ndàti: «Ótù afínu pbà ní tsìbhíngbá! Pbèkù a'uta nígù wà nyi.» Ní ányirò rò tí, wò tsìbhále náadù ògù atdídò.

²³ Yésù níitdègu àrà áhù wò Pbàyàhúdí tó ádrùngbále bhà, ní kàtù rùgë èmi rí ale mà* ihé-yà mánà atdídò tsìya náva ì ányì-dzá ró.

²⁴ Ní kàti: «Nyùvò àwú-dza rò! Wò tsìbhíngba nójø nzá, pbétù kàyi àyí tí!» Ní kòrì ale náadù kà rùnòna dhu gàyà nónzì ònzi tí.

²⁵ Ní kòrì ale ndì ndàbhù rùvò idza rò rò, Yésù atsù, ndàlù tsìbhíngba ɔtsána rò, kà ràdù ikye.

²⁶ Yésù ònzì dhu-òyì náadù ndùgà kóró wò ndi pbìri ò.

Yésù rí óyò ndùmùndúmú-nyìkpó núngbé dhu

(*Màt 20.29-34*)

²⁷ Uró rò Yésù ìvà ndì rò, óyò ndùmùndúmú adù òko, 'àmbé òwu dö kòwù ò. Abádhí owúnà ùkù rò 'àmbé àtìnà dö: «Ábà izu dòká, Dàwudì t'Ídhùnà!»

²⁸ Ní idza Yésù àrà áhù rò, kòrì ndùmùndúmú náandri Yésù i. Ní Yésù ivù dhu abádhí-tsü, ndàti: «Nyì nyà'ù tí wà

* **9:23 9.23** Pbàyàhúdí-bvü, ka kongónà rùgë èmi arí ale mà, mbéyi aródzi vèbhále mánà nósò òso tí ɔdzi tò indrú òvè ró.

dhu ṡungbē ma ràrādù nyìkpóku núngbe?» Ní abádhí adù dhu àdu kà tò 'àti: «Ádràngbälé, iwà mǎ mà'ù..»

²⁹ Ní Yésù adù otsúna náli abádhí-nyìkpó dő, ndàdù àtìnà: «Dhu àkă ndì dhu rònzi ndì fükù yà nyì nyà'ù ka dhu bhéyi!»

³⁰ Ní abádhí-nyìkpó náadù 'ùngbē ányìrō rò tí. Yésù náadù dhu ṡya obi nyá nà abádhí tò, ndàti: «Nyìri yà ma múnona dhu mbéyi! Atdí ale mà nákă nzá ndùni wò ruká ndì nònzi dhu!»

³¹ Pbétù, abádhí níitdègu 'ivà, 'owù Yésù-tí rò, ní abádhí adù 'òpè 'owù yà Yésù ònzì ròyá dhu náwe rō kóró ndì pbìri ō ale tò.

Yésù r̄ atdí ìnzì arí òte ale nígü dhu

(Màt 12.22-24; Luk 11.14-15)

³² Abádhí rüvò, àmbe òwu dő òná kàsuumì ō, ka kiwú atdí ale, yà ònà rí'ì nzére-alafí nátsì tsàna, ìnzì ròngò ɔte nà Yésù-ti'ō.

³³ Ní Yésù níitdègu nzére-alafí nípfö wò ale ò rò, ní ndì ale náadù ndòpè ndòtè ányìrō rò tí. Ní idho náukò ányìrō ì'ì ihé-yà atdídő, ràdù àmbe àtìnà dő: «Ìnzá mǎ màpè yà dhu bhéyi dhu-tidò nálă atdíku màtí Pbàisràyéli tó pbìri ō.»

³⁴ Pbétù, Pbàfàrisáyó náadù àtìnà: «Sitanì, nzére-alafí ō ádràngbälé ní ndì arí ádràngbångá tó obi nábhë kà tò, kà ràmbe nzére-alafí nódì dő n̄.»

Yésù r̄ izü àbà ihé-yà dő dhu

³⁵ Yésù níubhì kigò ònă, ndirò pbanga ònă màtí kóró. Káránà dhu nûdhe rō Pbàyàhúdí tó unduta-dzà ō rò. Ndirò káránà òrù-akpà ō Ádràngbå kamà Kàgàwà bhà idzi tó Ídzì Mákärù nánò rō ìndrù tò, ndàdù àrà kóró andi nígü rō, ndàdù ale-ngbò tó kóró ivívínga nígü.

³⁶ Ní Yésù níitdègu ihé-yà náli i tí dhu nálă, ní izü uká ka atdídő, abádhí níngyé i, 'adù ifalà, ìmbä ùndana rí ale ri'ì tàmà bhéyi nídhuní.

³⁷ Nírò ní ndì kädù àtìnà pbìndà ábhàlì n̄: «Ònyù nò'ò wà, pbétù ndì ònyù-tsù nûndù rí ale rí i ngúfe.

³⁸ Ní kìtsò ale ìnga-àbadhi rō ndíní kasutále-bvü nítró tí ònyù-tsù t'únduta tò.»

10

Yésù bhà atdí kumì dòná óyò nà uvitatále-ovò

(Mrk 3.13-19; Luk 6.12-26)

¹ Wò dhu-dzidő, Yésù náanzi pbìndà atdí kumì dòná óyò nà ábhàlì, ndàdù nzére-alafí nípfö abádhí rädù n̄

ìndrú ò rò, 'àdù kóró andi-tidò níghu ní kóró ivívíngá mánà ádrùngbångá tó obi nabhu fíyò.

² Yàrí ní ndí i atdí kumì dòná óyò nà uvitatále-ovò. Wemberè tí ní Sìmonì, Péterù tí kátina mà, adònà Àndereyà mánà. Abádhí dzidò ní Zébèdayò bhà óyò inzo, Yàkobhò mà, adònà Yùwanì mánà,

³ Filipò mà, Bårtòlòmayò mánà, ndirò Tàmasì mà, Màtayò mánà. Angyi ndí Màtayò ni'ì pàratà t'ufotá tó ndòmbè. Ngükpa uvitatále ní Yàkobhò, Àlùfayò t'ídhùnà mà, Tàdayò mánà.

⁴ Ndirò Sìmonì, yà atdídò ndí nugyénà fíyó pbìri dò ale mà, Yudhà Ìskàriyötà, yà Yésù nipfo ndàbhù òmvü-fó mánà.

Yésù rí pbìndà atdí kumì dòná óyò nà uvitatále núvì dhu (Mrk 6.7-13; Luk 9.1-60)

⁵ Yésù núuví kókò atdí kumì dòná óyò uvitatále, ndàdù dhu àya fíyò ndàti: «Àpé nyòwu ìnzì ní Pbàyàhúdí tó pbìri ò, ndirò àpé nyòtsù Sàmàriyà tó pbìri õ atdí kigò ò matí.

⁶ Pbétù, nyòwu Ìsràyelì tó pbìri õ bhà, yà ùwuwí támà bhéyi i nàli bvù.

⁷ Ányì nyì nyòwu rò, nyì nyákà nyǎnò Kàgàwà bhà Ídzì Mákàrù ìndrú tò, nyòwù àtìnà rò: «Orù-akpà õ Ádrùngbä kamà bhà idzi-tsù níndù wà ndí.

⁸ Nyì nyákà nyòwù anditále níghu rò, ndirò nyì nyákà nyòwù àvàve ale níkye rò. Nyì nyákà nyòwù kíkitále níghu rò, ndirò nyì nyákà nyòwù nzére-alafí nípfo rò ìndrú ò rò. Nyì nyàbà kókò dhu nónzì nyì nyì ní obi tíròrò, ní nyì nyákà nyòwù i dhu nónzì rò tíròrò.

⁹ Àpé nyùgu orò mà, fàrangà mánà nyàfò ngbóku ò.

¹⁰ Àpé nyùgu bhòlo abhi tò, ndirò àpé nyàfò mberù oyoyó ràkù. Ndirò, àpé nyùgu kàyítò mà, mùgò mánà. Obhó tí, kasù ìnzì rí ale nákà ndàbà ndí ndónyuna dhu pbìndà kasù ò rò.

¹¹ Ingba tí iili ndí kigò mà, ndirò ingba tí iili ndí pbanga õ matí nyì nyòwu ùvò rò, nyì nyowuna nyákò rádù ale-tidò nómè rò. Ndí ale àkò nyì rò, nyì nyowuna òko rò kàbhà idzá ràrà àhu ányì rò nyì nyúvò, nyòwù dhu ò.

¹² Atdí ale bhà idza nyì nyòtsù rò, nyì nyowuna ányì-dzá-bhà nátsè rò, nyati: *Kàgàwà àkà ndàso nyì.*

¹³ Ányì-dzá-bhà nákò nyì mbéyi rò, Kàgàwà arana abádhí àso rò. Pbétù, ìnzá abádhí àkò nyì mbéyi rò, Kàgàwà arana nzì abádhí náso rò.

¹⁴ Atdí idza õ ale, ndirò atdí kigò õ ale mà nòowuna gukyè 'ùvo rò ìnzì 'àkò nyì, ndirò ìnzì 'ìri nyì nyànona dhu, ní nyì

nyowuna òwu rō ányìrō rō, nyādù pfōku-tsítsírō àhù nō'ò ányìrō.

¹⁵ Ma mí obhó dhu náno făkù, Kàgàwà r̄i ìndrū-ànyá nítdì nínganí, i kigò ō ale dō ka kitdìya dhu rōsè yà Sòdómò mà Gòmòrà mánà tó kigò ō bhà dō ka kitdìna dhu dòná.»

Yésù r̄te ìndrū rō ka kavùya, r̄adù àpbè àbà dhu dō dhu (Mrk 13.9-13; Luk 21.12-17)

¹⁶ Wò dhu-dzidō, Yésù adù àtìnà pbìndà uvitatálé n̄: «Kóni ma mùví nyí tàmà bhéyi atdídō arórù tsamangèré nzínzi ò. Ní nyàbhù nyìkpóku ròtdyù osu-nyìkpó ótdyù dhu bhéyi, nyādù òko yorowà ō àmbò bhéyi.

¹⁷ Dhu àkă nyödò nyí mbéyi! Ìndrū nóowuya nyípfo rō, 'àdù nyàbhù kitdì ànyákù. Ndirò abádhí nóowuya nyúvì rō asé n̄ unduta-dzà ō rō.

¹⁸ Ìndrū nóowuya òwu rō nyí nà lìwalì-ònzí, ndirò ádròdrò kámá mánà dhu-ònzí okúdu dò rō, ndíní nyí nyí'i tí pbàkà ngàmbì tí abádhí-ònzí, ndirò ngükpa ale, yà ìnzí ní Pbàyàhúdí-ònzí mätí.

¹⁹ Nyí nà ka kòwù ùvò ànyákù nítdì ka kí i rō, àpé nyowuya afíkù nítu rō nyí nyúnona dhu n̄, ndirò nyí nyí kùno tí dhu n̄. Nyí nyowuya nyí nyúnona dhu nábà rō ndi kàshamì ō tí.

²⁰ Ìnzí ní nyí ndi nyí nyowuya òte rō, pbétù Àbakù Kàgàwà bhà Hílă-Alafí náaraya ndi òte rō ùku n̄ rō.

²¹ Ngätsi ale náaraya adònà nípfo rō ndíní ka koho tí. Ndirò nzónzo t'ábána nóowuya dhu ònzí rō ndi dhu bhéyi tí fíyó inzo rō. Nzónzo níivàya dhu i nódhì ale rō, 'àdù abádhí àbhù kókyè.

²² Kóró ale nñóndróya nyí okúdu dò rō. Pbétù, kókò dhu-dzi òndù rí kóró, ràrà àhù kóró dhu-tsà r̄i ndòdì dhu ò ale ní ndi ògù ɔguya.

²³ Yà nyí nyí'ò òná kigò ō ka kòpè kavu ràkù, nyambé àpbè àbà dō rō, nyí nyowuya òtse rō ngätsi kigò ò. Ma mí obhó dhu náno făkù, nyí nyasòya nzí Ìsràyelì tó pbìri ō kigò kóró, inzá Ìndrū t'ídhùnà níngò rörò.

²⁴ Dhu núdhé ka kí fíndà ale bhà írèta náarí nzí òse pbìndà málímò bhà írèta dòná, ndirò kasutálé bhà ádràngbângá náarí nzí òse kasu ònzí kà rí fíndà ale bhà ádràngbângá dòná.

²⁵ Ní, ìnga nòfò dhu ní, dhu ùdhé ka kí fíndà ale ròngò pbìndà málímò bhéyi. Ndirò ìnga nòfò dhu ní, kasutálé ròngò pbìndà kasu tó ádràngbâlgé bhéyi. Ìndrū apé idza-àbadhi nyá nánzi Bèlizèbulì tí, ní kàbhà idzá bhà dō abádhí tí nzí àdù nzéré owo nyá nòvò!»

Ádhi ndì àkákă konzì odòna?
(Luk 12.2-7)

²⁶ Yésù adù àtìnà tdítdò ábhàlì nǐ: «Dhu àkă nzá nyönzì kökò dhu bhéyi ale-odò. Kóró dhu-tsí yà ì nuru, núuvòya kpangba. Ndirò kóró dhu-tsí, yà òdhé ò aróko, núuvìya ì kpangba kóró ale tò.

²⁷ Yà ínò õ ma mǎnò făkù dhu nákă nyöwù ipfonà rɔ awawù ò, ndirò yà bhèlu õ ka kúnona ró nyi nyìrì dhu nákă nyöwù ànònà rɔ ikü õ idza dɔ rò.

²⁸ Ní dhu àkă nzá nyönzì ale-ngbò kélë nóho rí, ìnzì ndàdù ale-affí nöhò átò ale-odò. Pbétù, dhu àkă nyönzì Kàgàwà-odò, yà ale-ngbò mà, ale-affí mǎnà nábhù rádù rògbè, yà ìnzì aráve dhòdhóhdhónga nà kàzu ò.

²⁹ Óyò àrè-tútù-nzo nódzi ka ka tí obhó atdí fùrangà-kpö rɔ? Pbétù, atdí abádhí nzinzì õ mà náarí nzì itsì obvò ìnzá Àbakù Kàgàwà nözè rórò.

³⁰ Ní dhu àkă ìnzá nyönzì odo. Obhó tí, nyi nyàdà ábhò àrè-nzo itsé nyá.»

Yésù Krístò bhà ale tí ka kóko dhu mà, kòdhò ka kí dhu mǎnà dhu
(Luk 12.8-9)

³² Wò dhu-dzidò, Yésù adù àtìnà ábhàlì nǐ: «Ndì ale apé dhu òvò kpangba ibí ale-ònzì, ndàti ndì ràrì pbàkà ale, ní òràkpa ò arí ì Àbadu Kàgàwà-ònzì mâtí, ma madùya dhu náñò átò kpangba mati, ndì ale ràrì pbàkà ale.

³³ Pbétù, ndì ale náunoya gukyè dhu kpangba ìndrú-ònzì, ndàti ìnzá ndì ráni ma, ní ma madùya dhu náñò átò kpangba òràkpa ò arí ì Àbadu Kàgàwà-ònzì mati, ìnzá ma ráni ka.»

Ìndrú-ònga rí ndùndo Yésù bhà ɔte-okú dò rò dhu
(Luk 12.51-53; 14.26-27)

³⁴ Tdítdò Yésù adù àtìnà ábhàlì nǐ: «Apé nyìrè nga ma rírà yà adzi dò ale àbhù ròkò mårùngà õ. Ma mírà ìnzá mårùngà nà, pbétù ma mírà nà dhu ní ali.

³⁵ Ma mírà ingba mà ònga nándò àbanà nà, tsìbhíngba mà ònga nándò íyànà nà, ndirò àdhìngbă mà ònga nándò pbìndà aguna-àyi nà.

³⁶ Ìndrú rò òmvü naraya ì òrò ndì ale bhà idzá bhà kélë.

³⁷ Atdí ale náapé àbanà mà, ndirò íyànà mà nözè, ròsè dùdunà, ní ndì ale nákă ìnzá ndàti ndì owùdu nángü ale tí. Ndirò, atdí ale náapé idhùnà mà, ndirò ivànà mà nözè,

rósè dùdună, ní ndì ale nákă inzá ndàtì ndì owùdu núngu ale tí*.

³⁸ Inzí rí pbìndà mèsàlabhà nánò, ndàdù owùdu àngu nà ale, nákă inzá ndàtì ndì owùdu nàngu ale tí.

³⁹ Pbìndà ípirönga nözè rí ndòdò fìndà ale níiwíya ka, pbétù pbìndà ípirönga níwí rí okúdu dò rò ale náadùya kàbà àbà tdítidò.»

*Yésù-owù núngu ale nákō ale náabáya perè
(Mrk 9.41)*

⁴⁰ Wò dhu-dzidò, Yésù adù àtìnà ábhàlì ní: «Atdí ale apé nyákō, ní iwà ma nákō átò. Ndírò, ima nákō ale ní iwà ma nivi ale nákō.

⁴¹ Atdí ale náapé Kàgàwà bhà nabì nákō, Kàgàwà bhà nabì tí kà rí'ì dhu-okú dò rò, ní ndì ale náabáya Kàgàwà bhà nabì àkă ndàbà perè. Ndírò, atdí ale náapé obhónángatále nákō, obhónángatále tí kà rí'ì dhu-okú dò rò, ní ndì ale náabáya obhónángatále nákă ndàbà perè.

⁴² Ma mí obhó dhu nánc fákù: atdí ale náapé iríre idha tó kópà-tsí dhu mà nábhü kákà owùdu núngu ale nzinzì ō atdí àkyakyè ale tò, owùdu kàngu dhu-okú dò rò, ní ndì ale náabáya àbà pbìndà perè.»

11

*Bàtizò nubhónà Yùwanì rí pbìndà ábhàlì nòvì
rówu dhu òngu Yésù-tsü dhu*

(Luk 7.18-35)

¹ Yésù níitdègu yà pbìndà atdí kumì dòná óyò nà ábhàlì tò ndì ndúbhi àyanà ró dhu t'úyátá nítò, ní kădù ndìvà, ndàrà ányìrò rò. Kärà dhu nûdhe ìndrù tò, ndàdù àrà Kàgàwà bhà Ídzì Mákürù nánò rò abádhí tò Gàlilayà tó pbìri ō kigò òna ná.

² Ndì kàsümì ō, bàtizò nubhónà Yùwanì ní'ì imbi ò ka kósò ró. Ní imbi ò ndì ndí'ì rórò, kíri Krístò rárà ònzìnà ró dhu-òyi. Ní kădù pbìndà ábhàlì nzinzì ō ngúfe ale nòvì, ròwu dhu ìvu Yésù-tsü, 'àti:

³ «Nyí tí yà mǎ måródonà ndíní ìra tí ale, ndírò mǎ mákă tí mòdò vurò ale?»

⁴ Ní Yésù adù dhu àdu abádhí tò ndàti: «Nyòwu nyànc yà nyí nyírina dhu, ndírò yà nyí nyálëna dhu Yùwanì tò.

⁵ I dhu ní: ndùmùndúmú-nyìkpó ròwu 'àngbe ró, 'àdù inga àla. Òtsotsù ale ròwu ùbhi ró mbéyi. Kíkí nà ale ràròwu àngu ró, iwi ràdù inga níri. Ùvëve ale ròwu ikye ró, ndírò nákùtálé ròwu Kàgàwà bhà Ídzì Mákürù níri ró.

* 10:37 10.37 Tòr 33.9

6 Hirò nōnziya ale ní nzé yà ma mānōna dhu rābhăna rōtsù nzérenga ò ale.»

7 Yùwanì bhà ábhàlì nívà ì, 'àmbe 'àdu dō rò, Yésù adù ndòpè ndàwé dhu ihé-yà tò Yùwanì dō. Kápè ndòngù dhu abádhí-tsé, ndàti: «Ádu nyé nyówù àndànà rùngù ò? Tí awe rí ònánga nátdyá ízò?

8 Ádhì nyú nyé nyawù àndànà? Tí atdídó áya mèdzarù nùfö ale? Pbétù, atdídó àya mèdzarù nùfö ale náaróko ádròdrò kámá-idzà õ.

9 Ní ádu nyú nyé nyówù àndànà? Tí Kàgàwà bhà nabì? Obhó tí, nyé nyówù Kàgàwà bhà nabì nándà. Pbétù ma mâtina nyé ní, iwa kà ròsè Kàgàwà bhà ngékpà pbànábí dòná mâtí.

10 Yùwanì ní ndi, yà Kàgàwà bhà Andítá rí dhu ènò kpangba dòná ndàti:

«Kònì ma mí pbákà mèkèngye nòvì angyi indù, ndínì pbükù otu nòbhòlo tí indù*.»

11 Ma mí obhó dhu náno fükù, yà vèbhále úgù yà adzi dō ale nzínzi õ, Bátizò nubhónà Yùwanì bhà ádrèngbångä dòná pbìndà ádrèngbångä ósè ale rí mbä ì. Pbétù, yà áké ale tí ka kálëna òrù-akpà õ Ádrèngbångä kamà Kàgàwà bhà idzi õ ale, ní rí ádrèngbångä nyú tí, ròsè Bátizò ùbhò arí Yùwanì dòná.

12 Ròpè ndì yà ndi Bátizò ùbhò arí Yùwanì apèna ndònzì pbìndà kasù, rìrà àhù indo nga ò rò, òrù-akpà õ Ádrèngbångä kamà Kàgàwà bhà idzi náarí inè obi ní ka karúgyena ró, ndirò òròrù ale náarí kàpà fíyò obi ní.

13 Músà bhà Üyátá mà, Kàgàwà bhà pbànábí mènà kóró, rìrà àhù Yùwanì ò, náapè ènò dhu angyangyi òrù-akpà õ Ádrèngbångä kamà Kàgàwà bhà idzi dō.

14 Ndirò, ma mānōna dhu ná'ù nyé nyádù nání, ma mèmbènà àtina nyé ní, Yùwanì ràrì ndi Èliyà, yà ìrà rírà dhu tí ka katí.

15 Ìnga t'írita tó bëna nà rí ale níri yà dhu mbéyi!

16 Yà indo arí ale nûdhe ma mädù àdhà bhà rò? Abádhí ùli ì yà pbanga-tsi dō ì nündu nzónzo bhéyi. Atdídhená ràdù òwu òdhíya núnzi rò ikü õ àti:

17 «Mä mèmì mbä obé tó adyi rùgë õ mätí fükù, ní nyé nyádù inzá òbè.

Ndirò mä mèyù mbä izù tó adyi mà fükù, ní izù àdù inzá nyéka.»

18 Obhó tí, Yùwanì nñira, inzì ndàdù àrà dhu ònyù rò, ndirò inzì ndàdù àrà dhu mà nómvù rò. Ní ìndrù adù àtìnà nzéré-alafí ràrì ì kà'ò.

* 11:10 11.10 Mál 3.1; Mrk 1.2

19 Ndì dhu bhéyi tí, Ìndrú t'ídhùnà nírà ndàrà dhu ònyà rö, ndàdù arà dhu nómwù rö. Ní ìndrú arádù kàtì òna óvò ale tí, ndirò atdídö arí ndòmvù ale tí. Ndirò abádhí arádù kàtì pàratà tó pbàndómbe mà, yà nzére dhu ònzì arí ale mánà i nözè ale tí. Pbétù, Kàgàwà arí dhu-öngä òvò tí dhu tó obhónga náarí ndàvì kpangba kà röñzìna dhu-nyütsì.»

Yésù rörrà yà òyá ale nûvö i ìnzì i a'u tí ndì ndáñona dhu kigò dö dhu

(Luk 10.13-15)

20 Wò dhu-dzidö, Yésù apè ndòrrà atdídö yà ábhö wiwì nyá ndì ndónzì òyá kigò dö, ìnzá i kigò ö ale nûgèrè i, 'ùbhà fíyó nzérenga dhu-okú dö rö. Kàti:

21 «Kòràzinì mà, Bètèsàyidà mánà tó kigò, yà ùkú ndì nònzì wiwì ní'iyana gukyè Tirò mà, Sìdònà mánà tó kigò ö ndì nónzì dhu tí, ní i kigò ö ale ní'iyana angyí i úfö gòñiyà mberù tó röyá, 'adù ohu nátrö döya ö, ndíni i ùgèrè i, 'ùbhà fíyó nzérenga dhu navì tí rö. Ní ndì dhu-okú dö rö, nyi nyí i àpbè ö Kòràziní, ndirò nyi nyí i àpbè ö Bètèsàyidà.

22 Wò dhu-okú dö rö ní ndì, ma mí dhu òvò kpangba fükù. Kàgàwà rí ìndrú-ànyä nítdì nínganí, kítdiya dhu dákú abhàbhó nyá, ròsè Tirò mà, Sìdònà mánà tó kigò dö ndì ndítdìna dhu dònà.

23 Ndirò inyi, Kàpèrnàwumù tò kigò, yà ùná ndì nónzì wiwì ní'iyana gukyè Sòdòmò tó kigò ö ndì nanzì dhu tí, ní Sòdòmò ní'iyana inè indo mätí. Ní ndì dhu-okú dö rö, inyi, Kàpèrnàwumù tò kigò, nyi nyà 'ù tó dhu, idzì Kàgàwà ràrädù nyidzi òrù-akpà ö? Ìnzì rádù nyidzi, akèkpá mätí. Pbétù, kà rí nyifö obvò, ndàdù nyobvù ìnzì aráve dhòdhóhónganà kàzù ö.

24 Ndì dhu-okú dö rö ní ndì ma mí dhu òvò kpangba fükù, Kàpèrnàwumù ö bhä, Kàgàwà rí ìndrú-ànyä nítdì nínganí, kítdiya dhu Kàpèrnàwumù tò kigò dö abhö nyá, ròsè Sòdòmò tò kigò dö ndì ndótdìna dhu dònà.»

Yésù rí mÙhetù abhü afiya rìngyë i ale núnzi tina ò dhu

(Luk 10.21-22)

25 Tdítödö Yésù adù àtìnà: «Òo, Àba Kàgàwà, òrù-akpà mà, yà adzi mánà ö ÁdrÙngbälé, ma mìfù nyi atdídö yà ìnga náni dhu tí ka kózùna ale-rö nyi nyarù dhu ní nyi nyábhü àkyäkyè ale nyá rùni nídhunř.

26 Obhó tí Àbá, nyi nyazè ndì dhu röñzì ndì wò dhu bhéyi.»

27 Wò dhu-dzidö, kădù àtìnà: «Àbadu níibho wà kóró dhu tó ádrÙngbänga fudú. Atdí ale mà náni nzá Kàgàwà t'ídhùnà, pbétù ka náni ní kà t'Ábanà kélë. Ndirò atdí ale

mà náni nzá kà t'Ábanà, pbétù ka náni ní Íma kà t'ídhùnà kélë, yà ma mózè móvò ka fíyò ale mánà.»

²⁸ Tdítidö kădù àtìnà: «Nyìwú tìdu ò, nyě kóró yà nyě nyìngyé nyě, nyădù ì'ì ì nà'ë ànò nà dükú rò. Ní ma mí asota nábhù făkù.

²⁹ Nyòsò yà tudú rí'ì kòmò átò tukú, ndirò nyìri făkù ma mawyana dhu. Obhó tí, íma ní ndi ìyò arádi, ndirò yorowà tó afína nà ale. Ndirò ní ndi nyě nyádù asota nábà afíkù ò.

³⁰ Obhó tí, pbákà kòmò ní isó ró'ò kòmò, ndirò pbákà ànò ní isó inzá ndì nà'ë ànò*.»

12

Yésù bhà irèta sàbatù-idhò dö
(*Mrk 2.23-28; Luk 6.1-5*)

¹ Wò dhu-dzidö, sàbatù-idhò ò, Yésù mà pbìndà ábhàlë mánà náambénà ùda dö nganù tó inga òna nă údà otu ò. Ndi kásümì ò, kàbhà ábhàlë ní'ì àwù nà atdídö. Ní i ábhàlë náadù 'òpè, 'owù otu-igì dö rí'ì nganù náfà rö, 'ùtsérë kpöna liya ò, 'àdù ùkanà.

² Ní Pbafarísáyó níitdègu wò dhu nálă, ní abádhí adù àtìnà Yésù ní: «Ándà pé pbákù ábhàlë rí inzá àkă konzì sàbatù-idhò ò dhu nónzi.»

³ Ní Yésù adù dhu àdu abádhí tò ndàti: «Nyě nyàpè tí obhó Dàwudì mà, ròná ale mánà náanzì atdíku àwù nà ì'ì rò dhu nözù*?»

⁴ Àbadhi náatsù Kàgàwà bhà idza, ndàdù perè tí ka kùbho Kàgàwà tò mùgatì núgù, ì rònyù ròná ale mánà. Wò ndi mùgatì ni'ì inzá àkă àbadhi mà, ròná ale mánà rònyù mùgatì. Pbétù, kònyù rádù ale ni'ì pbákùhání kélë vïya dö rò*.

⁵ Ndirò, nyě nyózù tí obhó Músà bhà Ùyatá ò ka kándë dhu, katì: «Sàbatù-idhò ò arí kasù ònzì Kàgàwà bhà idzá, inzì 'ìfu ndi idhö pbákùhání, ní dö ka ràrì nzì adù ndi dhu nözù afátá tí?»

⁶ Pbétù, ma mí dhu òvo kpangba făkù: yà iró rí'ì dhu nösè iwà Kàgàwà bhà idza dòná matí.

⁷ Dhu ì'ìná gukyè iwà nyě nyáni yà Kàgàwà bhà Andítá rënöna dhu-tì dhu tí, yà ìtí rátina: «Ma mózè dhu ní izù àbà ka kí indrü dö dhu, inzì ní izä tó perè núbhö ka kí idù dhu kélë*», ní nyě nyàmbènà nzì anya nítdì yà ìmbä rí'ì afátá nà ale dö.

* **11:30 11.30** Kà-tì ní: ma mávína nyöñzì dhu ní isó ró'ò dhu, ndirò ma mábhëna nyänò ànò ní isó ró'ò ànò. * **12:3 12.3** 1Sà 21.3-7 * **12:4 12.4**

⁸ Obhó tí, Ìndrú t'ídhùnà ní ndì sàbatù-ìdhò dő Ádrùngbälé.»

*Yésù r̄i ɔtsúna ótsù ale nígù dhu
(Mrk 3.1-6; Luk 6.6-11)*

⁹ Ùró rò Yésù níivà ndì, ndàrà ɔtsù fiyó unduta-dzà ò.

¹⁰ Ní ɔtsúna ótsù atdí ale níi'ì ányì idza. Ányì r̄o i'ì ale náazè 'òbhù Yésù. Ní ndì dhu-okú dò rò, abádhí níivú dhu Yésù-tsù, 'àti: «Àlë tó Uyátá návi tí àvì ìndrú kigù sàbatù-ìdhò ò?»

¹¹ Ní Yésù adù dhu àdu abádhí tò, ndàti: «Nzinzìkù ɔ atdí ale náapé i'ì atdí tàmà nà tí, ndì tàmà ràdù itsì ádzì ibhu-akpà ò sàbatù-ìdhò ò, ní ndì ale tí nzì àdù ofo ndì ibhu-akpà ò, ndàrà kidyì ányì rò?»

¹² Ìndrú òsè tí nzá tàmà dònà! Nírò, Músà bhà Uyátá návi wà kònzi ídzìnga ìndrú tò sàbatù-ìdhò ò.»

¹³ Ní Yésù adù àtìnà wò ɔtsúna ótsù ale n̄: «Ígba ɔtsúna.» Ní ndì ale náadù ɔtsúna nígbà, ndì kòtsú ràdù ògù, ròngò yà ídzì r̄o rò r̄i'ì ngätsi kòtsú bhëyi.

¹⁴ Ní Pbafàrisáyó nüuvò, 'òwù 'ündu, ndínì i'iri tí i'ingbà dhu bhëyi màtì i'í Yésù nábhù kohò dhu dő.

Yésù ní fìndà Kàgàwà ópì kasutále dhu

¹⁵ Yésù níitdègu wò dhu níri, ní kàdù ndìvà ányì r̄o rò ndàrà. Ní ábhò alé-yà náadù òwu kówù ò, kà ràdù andì nà r̄i'ì ale nígu kórò.

¹⁶ Pbétù, kùyá dhu obi nyá nà abádhí tò, ìnzì àdhì màtì ndì ndí'ì dhu náunò tí ìndrú tò.

¹⁷ Wò dhu anzì ndì ndínì yà Kàgàwà náunò pbìndà nabì Isayà-otù ò dhu náaká tí. Käßi:

¹⁸ «Kànì ma mópì pbákà inç-akpà,
yà atdídò ma mózè ale, ndirò afídu arí idha nómavù pbìndà dhu dő ale.

Ma mí kírá pbákà Hlhlá-Alafí n̄,
ndirò kà r̄i obhónánga òvò kóró pbìrì ò ale tò.

¹⁹ Kà r̄i nzì tsùna nálè atdí ale nà màtì, ndirò kà r̄i nzì ɔte orá tûna nà. Atdí ale mà r̄i nzì kà-tù i'ri ngudhà ò róte ró.

²⁰ Kà r̄i nzì ndì nàtdo ízò nákhò,
ndirò kà r̄i nzì núnúnú rórù tarà nívë,
ràrà àhù mÙlémà nábhù kà r̄i obhónánga tò dhu ò.

²¹ Ní kóró pbìrì ò ale náapbáya afíya kà-r̄o tí*.»

*Yésù r̄i ɔte nádù ndì nòbhù ale tò dhu
(Mrk 3.22-30; Luk 11.14-23)*

* 12:21 12.21 Isa 42.1-4

²² Nírò ní ndì ìndrú níiwú nzére-alafí arí ònà atdí ale nà Yésù-ti’ò. Ndì ale ní’ì ndùmündumú, ndirò ìnzì aróte ale. Ní Yésù igú ka, ràdù ndòpè ndòtè, ndàdù inga àla.

²³ Ní idhɔ náukɔ kóró ányìrɔ ì’ì ale, abádhí ràdù àtìnà: «Tí nzì Dàwudì t’ídhùnà yà?»

²⁴ Pbétù, abádhí răncna dhu nìrì Pbàfàrisayó náadù àtìnà: «Yàrì ale náarí nzére-alafí nódì Bélizèbulì tí kátina pfòmvɔ ɔ kamà bhà ádràngbånga tó ɔbi ní.»

²⁵ Pbétù Yésù náunì abádhí rřrèna dhu, ní kădù àtìnà abádhí ní: «Atdí ádràngbå kamà bhà pbìri ɔ ale náapé ambe ‘ùgyè dő nzínziya ɔ, ní ndì ádràngbå kamà bhà idzitsù rădù ndòdì ɔdì tí. Atdí kigò ɔ ale mà, ndirò atdí ɔdhì mà náapé àmbe anya nónzì dő nzínziya ɔ, ní i kigò náarí nzì apere, ndirò i ale tó ɔdhì-tì náarí nzì ide.»

²⁶ Ní pfòmvɔ Sitanì náapé àdù ndòpè ndòdì pfòmvɔ, ní ka nádù ì’ì ndùgye rí ndítirò ale. Ní kàbhà ádràngbång a tó idzi rădù àpere ìngbå dhu bhéyi?

²⁷ Ndirò, ma mapé ì’ì Bélizèbulì bhà ɔbi ní ma mårí nzére-alafí nódì dhu tí, ní fùkú inzo náaradù kòdi àdhì bhà ɔbi ní? Ndì dhu-okú dò rò ní ndì, abádhí níitdiya ndì ànyákù.

²⁸ Pbétù, dhu apé ì’ì Kàgàwà bhà Hlilä-Alafí bhà ɔbi ní ma mårí nzére-alafí nódì dhu tí, ní òrù-akpà ɔ Ádràngbå kamà Kàgàwà bhà idzi nírà wà àhu bvùkù.

²⁹ Ìnzì atdí ale mà rădù òtsù ɔbi ní ɔdzidzò ale bhà ɔdza, ndàdù kàbhà ɔdzá dhu námbà, ìnzá ndì ndùtsì ndì ɔdzidzò ale angyi rórò. Pbétù ka ndì ndùtsì dhu-dzidò nga ní ndì kà rădù kóró kàbhà ɔdzá dhu námbà ní.

³⁰ Ìmbå rí’ì tìdu ònà rò ale ní pbàkà òmvü. Ndirò ìnzì rí dhu-tsù ùndü* atdíkpá ma mánà ale, ní rí dhu ìnda ìnda tì rùdú rò.

³¹ Ndì dhu-okú dò rò ní ndì ma mí kùno kpangba fákù: ìndrú náabáya àbà kóró fifyó nzérenga mà, Kàgàwà ní i arí dhu ùnɔ nzére dhu mánà dhu tó ubàta. Pbétù, Kàgàwà bhà Hlilä-Alafí ní rí dhu ùnɔ nzére ale, náabáya nzì ubàta akekpá matí.

³² Ìndrú t’ídhùnà ní rí nzére dhu ùnɔ ale náabáya àbà ubàta. Pbétù, Kàgàwà bhà Hlilä-Alafí ní rí nzére dhu ùnɔ ale náabáya nzì ubàta, yà kombí rí’ì kàsùmì ɔ matí, ndirò olù rírà kàsùmì ɔ matí.»

Itsu nún̄ ka karí kpōna rɔ

(Luk 6.43-45)

³³ Wò dhu-dzidò, Yésù adù àtìnà: «Atdí itsu náapé ì’ì ɔdzì itsu-tidò tí, ní ndì itsu rădù ì’ònà ní ɔdzì itsu-kpō-tidò. Ndirò

* **12:30 12.30** Fró dhu-tsù ùndü ka kí dhu-tì rădù ì’ì tamà-tsù ùndü ka kí dhu tí, ndirò ngätsi ní ɔnzi-bvü ònyà-tsù ùndü ka kí dhu tí.

itsu náapé ì'í nzére itsu-tídò tí, ní ndì itsu rädù ì'ónà ní nzére itsu-kpö-tídò. Obhó tí, itsu náñí ka karí kpöna rö.

³⁴ Nyí, ámvò tó osu tó ràgànda tímò, ídzì ote rädù àhu ìngbä dhu bhéyi likü ò rö, àzèmbè nyí nongó ì'í nzére ale nyú? Obhó tí, ale-tsù arórìna dhu ní ale-afí àlè ní irèta.

³⁵ Ídzì afína nà ale-afí ò rö aráhu dhu ní ídzì dhu, ndirò nzére afína nà ale-afí ò rö aráhu dhu ní nzére dhu.

³⁶ Ma mí obhó dhu nánu fükü, Kàgàwà rí ìndrù-ànyä ìtdì nínganí, kàraya ìndrù návi rö ràwe yà ì unó ìmbä tína nà dhu mà köró.

³⁷ Obhó tí, tsùnu-bvü rö ní ndì ka kozüya nyí obhónángatálé tí, ndirò tsùnu-bvü rö ní ndì ka kótdíya anya dànu.»

*Yésù àví ka kí rònzi wiwì dhu
(Mrk 8.11-12; Luk 11.29-32)*

³⁸ Wò dhu-dzidö, Músà bhà Uyátá tó ngúfe málímó mà, ngúfe Pbàfàrisáyó mánà náati Yésù ní: «Málímö, mǎ mòzè nyonzì wiwì ndíni mǎ mala tí.»

³⁹ Ní Yésù adù dhu àdu abádhí tò ndàti: «Indo arí'í ale narí nzére ale, ndirò abádhí náari nzí Kàgàwà ózè dhu ònzì. Abádhí ózè kónzì wiwì kélè fíyò, ní ka kí nzí atdí wiwì mà nónzì abádhí tò. Pbétü, abádhí tò ka kávína dhu ní nabì Yönà rö ndì nanzì wiwì kélè.

⁴⁰ Ádhàdhì nabì Yönà náadhò ìbhü idhö ádrùngbä ìbhë-yà-ba ò dhu bhéyi tí, ní ndì dhu bhéyi tí, Ìndrù t'ídhùnà nöödhöya ìbhü idhö adzi ò.

⁴¹ Nabì Yönà rënnona Kàgàwà bhà Ídzì Mákärù ì ìrì rö, Nínawè tó kigò õ bhà nüugèrè ì, 'ùbhà fíyó nzérenga. Ní ndì dhu-okú dò rö, Kàgàwà rí ìndrù-ànyä nítdì nínganí, Nínawè õ bhà níivàya ì 'ikò indo arí ale-nyíkpa rö, 'àdù abádhí-ànyä nítdì. Ndirò yà ònzíkú idè ale nösè wà Yönà dònà.

⁴² Músungú dònà rö arí'í Sabà tí kátina pbìri õ tsìbhá ádrùngbä kamà níira yà adzi-tsù ódì ndì i rö, ndirà yà dhu-önga t'óvòta nüni ádrùngbä kamà Sòlòmónì rënnona ote níri. Ní ndì dhu-okú dò rö, Kàgàwà rí ìndrù-ànyä nítdì nínganí, íyàdhíyà níivàya ndì, ndidè indo arí ale-nyíkpa rö, ndàdù abádhí-ànyä nítdì. Pbétü, yà ònzíkú idè ale nösè wà Sòlòmónì dònà màtì.»

*Nzére-alafí rí ndàdù tdítidö yà ndì ndáhu ònà rö ale ò dhu
(Luk 11.24-26)*

⁴³ Yésù adù àtìnà tdítidö: «Nzére-alafí náapé àhu atdí ale ò rö, ní kà rädù àrà, ndùbhi ràngü ònà, ndàmbe ndì ndárà ndàso rónga nómè dö, ìnzì ndàdù àbànà.

⁴⁴ Ní kà rădù àtìnà affína ò: <Ma mí madú yà ma mahù ònà rò pbákà idza ò.› Ányì kàdu ndì rò, kà rí ndì idza nótù tírörò, iwà ka kàtsù ònángá, kadù òbhòlònà mbéyi nyá ró.

⁴⁵ Nírò ní ndì kà rădù àrà àrùbhù ngăkpà nzére-alafí, yà atdídö òrù ròsè dòna nă núnzì, 'iwú òtsù mánà atdíkpá ndì ale ò. Ní wò dhu-dzidö, ndì ale bhà ófò rădù i'ì nzére nyá ròsè yà angyi i'ì kàbhà ófò dòná. Ní ndì dhu ní'iya ndì dhu bhéyi tí yà indo arí nzére ale tò.»

**Yésù tsánà mà kà t'ádóna mánà
(Mrk 3.31-35; Luk 8.19-21)**

⁴⁶ Yésù rí dhu òvò ìndrú tò òná kàsùmì õ, kà-tsánà mà kà t'ádóna mánà níiwú ùvò kà rí'ì ònà idza-lí. Ní abádhí níitsi iko irină rò, 'adù 'özè ndíni i'ì ote tí Yésù nà.

⁴⁷ Ní atdí ale náadù àtìnà Yésù ní: «Íyànu mà adónu mánà rí'ì irí, ní abádhí òzè 'òtè inyì nà.»

⁴⁸ Ní Yésù adù dhu ìvu ndì ale-tsü ndàti: «Íyàdu ní àdhí, ndirò adódu ní àdhí mà?»

⁴⁹ Tdítödö kădù pbìndà ábhàlì nítè otsúna ní, ndàdù àtìnà: «Kànì íyàdu mà, adódu mánà.

⁵⁰ Obhó tí, adòdu, awèdu, ndirò íyàdu ní yà òrù-akpà ò arí'ì Àbadu Kàgàwà ózè dhu ònzì arí ale.»

13

**Ònyù-tsè òre rí ale tó mbólí
(Mrk 4.1-9; Luk 8.4-8)**

¹ Ndì nínganí tí, Yésù náahù idza rò, ndàdù àrà àdi rèreù-bidö.

² Ní, ádrùngbă ihé-yà nyá núundu i, i ràkpòrò kà-ngbò. Ní ndì dhu-okú dò rò, kădù ùpo, ndàdì ibhú ò. Ihé-yà náadù òko rèreù-bidö.

³ Yésù nüunç ábhò dhu nyá abádhí tò mbólí õ, ndàti: «Atdí ale náahù ndàmbé ònyù-tsè nórè dò. ⁴ Ní yà ònyù-tsè nórè kà rí pbìndà inga õ òná kàsùmì õ, atdídhená itse náawà i otu-gì dò. Ní àrè náadù ìwu, 'ùbhí i itse otu-gì dò rò.

⁵ Ngăkpà-tsí náadù 'àwà ìmbă adzi rí'ì abhò dòná odukengere dò. I itse níinga kòmbóombí, ìmbă adzi rí'ì abhò tsiyà nídhuní.

⁶ Pbétù, adyifò níitdègu ika, ní kădù wò ìngingà ònyù-nzo nábì, ràdù òtdyù, inzá ivéya nótsù ádzàdzí adzi ò nídhuní.

⁷ Atdídhená itse náawà i okpèya nà itsukpó-nzo nzinzì õ. I okpèya nà itsukpó-nzo náadù òvi kòmbóombí, 'adù wò ìngingà idzi ònyù nátsì.

8 Pbétù ngükpà itse náawà ì ídzì adzì ſ. Ní ì itse-tsí náa'ò, atdídhená ròdhì atdátdí miyà itse, ngükpà ròdhì azázá kumì itse, ndirò ngükpà ràdù iibhìbhá kumì itse nódhì.»

9 Yésù adù àtinà tdítidò ihé-yà ní: «Inga t'írita tó bïna nà rí'ì ale nákä ndirì yà ma mánona dhu mbéyi!»

Ádu Yésù náaránà òte rò mbólí ñ ní?
(*Mrk 4.10-12; Luk 8.9-10*)

10 Wò dhu-dzidò ní ndì, Yésù bhà ábhàlì náandri kà-ti'ò, 'àdù dhu nívu kà-tsü 'àti: «Ádu nyí nyarí dhu náno ihé-yà tò mbólí ñ tí ní?»

11 Ní Yésù adù dhu àdu abádhí tò, ndàti: «Kàgàwà nábhù wà nyí nyení òrù-akpà õ Ádrùngbà kamà bhà idzi-nyutsì ndì nórù dhu, pbétù abádhí náni nzá ka.

12 Obhó tí, dhu nà arí'ì ale tò, ka kabhùya dhu abhò, ràdù ñ'ì dhu nà abhò nyú ròsè. Pbétù, akèkpá arí'ì dhu nà ale, ní-fó rò ka kakòya ndì áké fénángba mà kóró.

13 Ndì dhu-okú dò rò ní ndì ma márí dhu náno abádhí tò mbólí ñ, ndíni abádhí nóowu tí inga nándà rò, inzì 'àdù dhu nála. Abádhí nóowu tí bïya níkpèlè rò, inzì 'àdù dhu níri, ndirò inzì ndì dhu ràdù dòya nálù.

14 Ndì dhu bhëyi ní ndì, nabì Isayà náuno dhu ràdù àkă. Kàti:

Kàgàwà rätina: <Nyí nyí inga níri iiri mbéyi nyá, pbétù inzì yà nyí nyíri dhu ràdù dàku àlu akèkpá matí.

Nyí nyí inga nándà àndà mbéyi nyá, pbétù inzì nyadù atdí dhu mà nála.

15 Obhó tí, atdí dhu mà náarí nzì kàrí ale-afí-ngbò nábèlè.

Abádhí nárí bïya,

ndirò abádhí núpbí nyíkpóya,

akyé ì alana nga ní,

akyé ì irìna nga ní,

ndirò akyé dhu alána dòya,

'àdù 'ùgérè 'ùbhà fiyó nzérenga,

madù ì nígu ní*.

16 Pbétù, nyí ní ndì hirò nyí nyónzì, yà nyíkpókù náarí inga nálä, ndirò bïku ràdù inga níri rò.

17 Ma mí obhó dhu náno fákù, ibí pbànábí mà, obhónanga ònzì arí ale mánà, náazè 'àla yà kombí nyí nyálána dhu, pbétù abádhí náadù nzá kàla. Abádhí náazè 'íri yà nyí nyírina kòmbí dhu, pbétù abádhí náadù nzá kíri.»

Onyù-tsè òre rí ale tó mbólí-tì
(*Mrk 4.13-20; Luk 8.11-15*)

* 13:15 13.15 Isa 6.9-10

¹⁸ Yésù adù àtìnà tdítidő pbìndà ábhàlì ní: «Nyìri pé yà ònyù-tsè nórè rí ale tó mbólí-tì.

¹⁹ ɔrù-akpà ɔ Ádràngbă kamà Kàgàwà rí idzi ònyù ìndrú dő dhu dő ka kúnɔna dhu níri rí ale, ìnzì ndi dhu ràdù dòya àlù, náli i yà itse náawà i òyá otu-gì-dó bhéyi. Pfòmvò ràdù ìrà, ndàdù yà abádhí-afí ò ka kòzò ɔte náwa abádhí-afí ò rò.

²⁰ Ngükpà ale náli i yà itse náawà i òyá, ìmbă ábhō adzi nà dòná odu-kengere-dó bhéyi. Abádhí rí Kàgàwà bhà ɔte níri, 'àdù àkɔnà dhèdhe nyá nà ányìrò rò tí.

²¹ Abádhí rí nzì àdù kàbhù ivéna ròdì ndì afíya ò. Pbétù, abádhí ràdù i àpba ndi ɔte rò áké kàsùmì kélè tí. Ní yà àpbè mà, avuta mánà nòpè i Kàgàwà bhà ɔte-okú dò rò rò, abádhí ràdù fiyó a'uta nábhà ányìrò rò tí.

²² Ngükpà ale-tsí tdítidő, náli i yà itse náawà i nzinzìya ɔ okpèya nà itsukpó-nzo bhéyi. Abádhí rí Kàgàwà bhà ɔte níri, pbétù yà adzi ɔ irèta mà, yà adzi dő ònzi náarabhëna titò tò dhèdhe mánà dhu ràdù ndi ɔte nátsì ìnzì ròdhì itse.

²³ Ndìrò, ngükpà ale náli i yà itse náawà i òná idzì adzi bhéyi. I ale náarí Kàgàwà bhà ɔte níri, 'àdù à'ùnà. Ndìrò abádhí ní i itse òdhì ràdù: atdíhnená ròdhì ka atdátdí miyà, ngükpà ròdhì ka azázá kumì, ndìrò ngükpà-tsí ràdù ibhìbhù kumì nòdhì.»

Nganù nzinzì ɔ ìngà nzére irí-tidò tó mbólí

²⁴ Wò dhu-dzidő, Yésù náawé ngätsi mbólí ihé-yà tò ndàti: «Kànì ɔrù-akpà ɔ Ádràngbă kamà Kàgàwà bhà idzi nòfò ndì nà dhu: Atdí ale náazò idzì nganù-tsè pbìndà ìnga ɔ.

²⁵ Ní atdiku kúbhingánă, idhò ò kóró ale rí'ì rórò, òmvü níira, ndòzò nzére irí-tidò tó itse ndi nganù nzinzì ɔ, ndàdù àrà.

²⁶ Wò nganù níitdègu ìnga, ndòvì, ndàdù ndítù, ní wò nzére irí-tidò náadù ìnga, ndòvì átò.

²⁷ Ní wò ìnga-àbadhi bhà kasutálé níiwú kà-tí'ò, 'ìvú dhu kà-tsù, 'àti: <Ádràngbälé, nyì nyazò ìnga ɔ dhu ní'ì tí obhó idzì nganù-tsè? Olu, wò nzére irí-tidò nádù ìrà àdhà rò?>

²⁸ Wò ìnga-àbadhi náadù dhu àdu kasutálé tò ndàti: <Òmvü ní ndi wò dhu nónzì.> Kökò kasutálé náadù dhu ivu tdítidő kà-tsù 'àti: <Nyì nyözè tí nzá mówù i nzére irí nòdrù?>

²⁹ Ní ìnga-àbadhi náadù dhu àdu abádhí tò, ndàti: <Ìnzá ma mòzè nyöwù kòdrù, akye nyì nyadùna nganù nòkpò átò kòdrù nyì nyì rò ní.

³⁰ Nyìtse pé abádhí rovi atdíkpá, ràrà àhù nganù nòtsè ka kowuya òná idhò ò. Ndì nínganí ní ndi ma matiya nganù

nótse rí ale nř: Nyòdrù pé wò nzére irí nyätsì dòna tí, ndínř kubì tí kàzù ò. Ndirò, nyàdù nyötse nganù, nyàdù ündunà nyäli óngòlë ò.»»

*Hàràdalì-kpö tó mbólí
(Mrk 4.30-32; Luk 13.18-19)*

³¹ Tdítidö, Yësù adù ngätsi mbólí náwe ihé-yà tò, ndàti: «Òrù-akpà ɔ Ádrùngbă kamà Kàgàwà bhà idzi níli ndì pbìndà ìnga ɔ atdí ale nídyi ndòzò hàràdalì-kpö bhëyi.

³² Ndì hàràdalì-kpö ní ákëkpá dhu-tútü-ngba nyú kóró itse nzinzì ɔ. Pbétù kápé ìnga, ndàdù òvi, ní kárádù òse yà ìnga ɔ ka karí òzôna kóró itsukpó dòná. Ndirò, kárádù òngo itsú-yà-ba tí, àrè mà ràdù òwu idzaya nósì rö ɔpbína nzinzì ɔ.»

*Afi tó mbólí
(Luk 13.20-21)*

³³ Yësù adù yàrì ngätsi mbólí náwe tdítidö abádhí tò, ndàti: «Òrù-akpà ɔ Ádrùngbă kamà Kàgàwà bhà idzi níli ndì yà tsìbhále rïdyina ndàngbò nganù-ra tó óyò kumì dòná imbò nà kilo ɔ afi bhëyi. Ní ndì dhu ràdù ndì idyi nábhù rìvù kóró.»

Ádu Yësù náaránà òte rö mbólí ɔ nř?
(Mrk 4.33-34)

³⁴ Yësù náawé kóró kòrì dhu mbólí ɔ ihé-yà tò. Káránà nzì atdí dhu mà náñò rö abádhí tò ìnzá ndì ndàwé mbólí ɔ rörò,

³⁵ ndínř Kàgàwà bhà nabi náuhò dhu náaká tí. Käti: «Ma mñonya dhu abádhí tò mbólí ɔ, ndirò ma maweya yà òdhë ò aróko yà Kàgàwà anzìna yà adzi òná idhò ɔ rö kóró dhu abádhí tò.»

Nzére irí-tidò tó mbólí-tì

³⁶ Wò dhu-dzidö, Yësù náuhà wòrì ihé-yà, ndàdù òtsù idza. Ní kàbhà ábhàlì náadù òtsù kà-ti'ò, 'adù àtìnà kà nř: «Áwé pé wò ìnga ɔ ìnga nzére irí-tidò tó mbólí-tì fákà.»

³⁷ Ní Yësù adù dhu àdu abádhí tò, ndàti: «Yà ídzì itse òzò rí ale ní Ìndrù t'ídhùnà.

³⁸ Itse òzò ka kí òná ìnga ní yà adzi. Ndì idzì itse ní òrù-akpà ɔ Ádrùngbă kamà Kàgàwà rì idzi ònyù dòyá ale. Nzére irí-tidò ní Nzére ale, Pfòmvò bhà inzo.

³⁹ Yà ndì nzére irí-tidò nòzò òmvü ní Pfòmvò. Nganù nótse ka kí ìnga ɔ rö dhu ní yà adzi ɔ dhu-tsù rì ndòdì òná idhò. Ndirò, nganù òtse rí ale ní Kàgàwà bhà málàyíká.

⁴⁰ Ní àdhàdhì ka karí nzére irí nündü ìnga ɔ rö kubì kàzù ɔ dhu bhëyi, ndì dhu ɔnzìya ndì ndì dhu bhëyi tí, yà adzi ɔ dhu-tsù rïtsi ndòdì nínganí.

⁴¹ Ní, Ìndrú t'ídhùnà náavìya pbìndà málàyíká rìwú yà ngăkpà ale nábhù arí rònzi nzérenga ale mà, yà nzérenga nónzi arí ale mánà nípfo pbìndà ádràngbång tó idzi ō rò.

⁴² I málàyíká náadùya abádhí náwà yà ìnzì aráve dhòdhòdhóngna nà kàzù ò. Ányì ni'iya ɔdzi mà, ale-kù t'átrita mánà.

⁴³ Ní, obhónángatále náambèya ümbili dō adyifò bhéyi òrù-akpà ò arí'ì Àbayà Kàgàwà bhà ádràngbång tó idzi ō. Ìnga t'írita tó bïna nà rí'ì ale, nákä ndìrì yà ma múnona dhu.»

Inga ō ka kórù ábhò odzìna nà dhu tó mbólí

⁴⁴ Tdítidò Yésù atí: «Òrù-akpà ō Ádràngbå kamà Kàgàwà bhà idzi níli ndì inga ò ndì nórù ábhò odzìna nà dhu bhéyi. Atdí ale náapé kàbà, ní ndì ale rädù kìdyì, ndòrù tdítidò ndì inga ō tí. Wò dhu-dzidò, ábhò dhèdhë-okú dò rò, kà rädù àrà, ndùdzì kóró fòná arí'ì dhu-tsí, ndàdù ìrà ndì inga nódzi fíndà.»

Ábhò odzìna nà yòkpó tó mbólí

⁴⁵ Wò dhu-dzidò, Yésù atí ihé-yà ní: «Òrù-akpà ō Ádràngbå kamà Kàgàwà bhà idzi níli ndì àyùya yòkpó nòme rí ndòdzì dhu t'údzítátále bhéyi.

⁴⁶ Òrù odzìna rí'ì atdí yòkpó ndì ndàbà rò, ní kà rädù àrà, ndùdzì kóró fòná arí'ì dhu, ndàdù ndì yòkpó nódzi.»

Ibhè-mbì tó mbólí

⁴⁷ Yésù adù àtìnà tdítidò abádhí ní: «Òrù-akpà ō Ádràngbå kamà Kàgàwà bhà idzi níli ndì rère ò ka kùpe ibhé t'óhota tó imbi bhéyi. Ndì imbi rädù kóró ibhé-tidò nótì.

⁴⁸ Kápé àle ibhé ní, ní ka nùpenà ale rädù kàdhà, 'ipfo idha-bídò, 'adù òko obvò ibhé-ònga t'óvòta tò. Abádhí rädù ídzì ibhé nádò fíyò sëngè ò, 'adù nzérëtsí náwà.

⁴⁹ Dhu ɔnzìya ndì ndì dhu bhéyi tí yà adzi ō dhu-tsù rí ndòdù nínganí. Kàgàwà bhà málàyíká níiwúya, 'adù nzérenga ònzì arí ale nípfo obhónángatále nzínzi ō rò.

⁵⁰ Abádhí náadùya i nzérëngatále náwà ìnzì aráve dhòdhòdhóngnanà kàzù ò. Ányì ni'iya ɔdzi mà, ale-kù t'átrita mánà.»

Dhu-ɔwútá mà, dhu-ayí mánà tó mbólí

⁵¹ Wò dhu-dzidò, Yésù adù dhu ìvu pbìndà ábhàlì-tsù, ndàti: «Yà mäwë kóró dhu nálù tí wà dùku?» Ní abádhí adù dhu àdu kà tò, 'atí: «Ìwà dòka nálù.»

⁵² Ní Yésù adù atìnà abádhí ní: «Ndì dhu-okú dò rò ní ndì, òrù-akpà ò Ádràngbå kamà Kàgàwà bhà idzi dò ka kúdhe dhu fíndà Músà bhà Ùyátá tó atdí málímò, rädù ndìli atdí

ídza-àbadhi, yà pbìndà ongyéngá nódò ndì ndarí ònà dhu ò rò arí dhu-ɔwútá mà, dhu-ayí mánà nípfö bhëyi.»

*Nàzàretì tó kigò õ bhà ná'ù nzá Yësù dhu
(Mrk 6.1-6; Luk 4.16-30)*

⁵³ Yësù níitdègu kökò mbólí t'awëta nítò, ní kădù ndìvà ndàrà ányìrò rò.

⁵⁴ Kădù àrà yà ndì ndavì òná kigò ò. Kădù ndòpè ndàrà dhu nûdhe rò indrú tò fiyó unduta-dzà õ rò. Ní yà kà rënnona dhu níri rí ale idhò nûukò atdídò. Abádhí náambénà àtìnà dò: «Wò ìnga t'ünita-tidò mà wiwì t'ónzita tó obi mánà ní kăbà àdhà?»

⁵⁵ Ka tí obhó sàpàti t'ídhùnà? Kà-tsánà-ovò tí obhó Mâriyà? Ndirò, kà t'adóna tí obhó Yàkobhò mà, Yòzefù mà, Sîmonì mà, Yudhà mánà?

⁵⁶ Ndirò kóró kà t'awéna nátí obhó òko iró àlë-nzinzì õ? Ní kóró kökò dhu kăbà àdhà?»

⁵⁷ Ní wò dhu-okú dò rò, abádhí nòowúnà nzì kà rënnona dhu ná'ù rò. Nírò ní ndì Yësù adù àtìnà abádhí ní: «Nabì nífù ka karí kóró ngari õ. Pbétù, ndì nyú ka kadhi òná kigò õ, ndirò fí-dzá bhà nzinzì õ, kărí ì mbă ifuta nà.»

⁵⁸ Ní wò ìmbă abádhí rí'ì a'uta nà dhu-okú dò rò, Yësù adù nzá ábhò wiwì nónzì ányìrò.

14

*Bàtizò nubhónà Yùwanì bhà ɔve
(Mrk 6.14-29; Luk 9.7-9)*

¹ Hèròdè níi'ì Gàlilayà tó pbìri õ lìwalì tí òná kàsùmì õ, kíri Yësù dò ka kánnona dhu.

² Ní kădù àtìnà pbìndà kasutálé ní: «Bàtizò nubhónà Yùwanì ní wò ndì nìngbè ɔve-bvù rò. Ndì dhu-okú dò rò ní ndì, kà rí'ì wiwì t'ónzita tó obi nà.»

³ Wò ndì Hèròdè ní ndì uyaátá nabhhà kosò Yùwanì, kadù ùtsìnà kidò imbi ò. Känzì ndì dhu, adònà Filipò-ve, Hèròdiyà-okú dò rò.

⁴ Obhó tí, Yùwanì ongónà àtìnà inzá dhu ràkă Hèròdè rìdyì Hèròdiyà venà tí.

⁵ Ní wò dhu-okú dò rò, Hèròdè nòongónà ndòzè ndàbhù Yùwanì kohò. Pbétù, kóngónà ihé-yà òdò nónzì, kóró ale nûuni dhu Yùwanì ràrì Kàgàwà bhà nabì nídhuní.

⁶ Ní atdíku, Hèròdè rí ndì ka kadhi òná idhò nírè nínganí, Hèròdiyà bhà tsibhíngba náabè yà Hèròdè núnzìnà ale-onzì, ndì obé ràdù Hèròdè-nyíkpó nòfò atdídò.

⁷ Ní ndì dhu-okú dò rò, kădù dhu ɔtsò ndàti, ndì ràrì kóró dhu-tsí yà ndì tsibhíngba röñzina-fòná nábhë kà tò.

⁸ Ní íyànà òvò fíndà dhu-okú dò rò, ndì tsìbhíngba náadù àtìnà Hèròdè nǐ: «Íbhò bátizò ùbhò arí Yùwanì-dò fudú iró tsàlìtsalì dō!»

⁹ Ní izu náauka ádràngbă kamà Hèròdè atdídò wò dhu-okú dò rò. Pbétù, angyangyi ndì ndòtsònà dhu yà ndì ndùnzinà ale-ònzì rò dhu-okú dò rò, kădù dhu àya ndíni kabhù tí Yùwanì-dò kà tò.

¹⁰ Ní kădù atdí ale návi ràrà Yùwanì-dò nòkèrè imbi ò rò.

¹¹ Wò ale adù irà Yùwanì-dò nà tsàlìtsalì dō rò, ndàdù àbhùnà wò tsìbhíngba-fó, kà ràdù àrà àbhùnà íyànà-fó.

¹² Yùwanì bhà ábhàlì náadù iwu kă-bvò nídyì, 'òwù òtdùnà. Abádhí adù òwu wò ndì nònzì dhu òyì nà Yésù tò.

Yésù rí imbò lufù ale nóngù dhu

(*Mrk 6.30-44; Luk 9.10-17; Yùw 6.1-14*)

¹³ Bátizò nubhónà Yùwanì nòvè dhu ndì ndìrì rò, Yésù níivà ndì uró rò ibhú ɔ, ndàrà atdí rò atdí rùngù tí rí'ì ngari ò. Pbétù, kà ràrà dhu nìrì ihé-yà náadù ùvò fíyó kigò ɔ rò, 'òwù kőwù ɔ pfɔya dō, idha-gì dònă.

¹⁴ Ibhú ò rò ndì ndàhù rò, Yésù náala ádràngbă ihé-yà, ndàdù izu nábà atdídò abádhí dō. Ní kădù ndòpè ndìgù abádhí iwu nà anditále.

¹⁵ Pbítsoängánă, Yésù bhà ábhàlì níiwú kà-ti'ò, 'adù àtìnà kà nǐ: «Ínga náti iwà, ndirò iró nga rí'ì igi. Ní áví kőkò ale ràdù i pbanga-tsidò, ndíni i udzí tí ònyà fíyò.»

¹⁶ Ní Yésù adù dhu àdu pbìndà ábhàlì tò ndàti: «Ínzá dhu àkă abádhí ròwù pbanga-tsidò! Nyàbhù ònyà nyí-tírò abádhí tò.»

¹⁷ Pbétù, abádhí náadù dhu àdu Yésù tò, 'atì: «Ònyà tí mǎ mí'ì nà iró dhu ní imbò mìgatì mà, óyò ibhè mánà kélë.»

¹⁸ Yésù adù àtìnà abádhí nǐ: «Nyìwú i dhu nà àzú fudu ò.»

¹⁹ Nírò ní ndì Yésù náadù kòrí alé-yà návi ròkò obvò irí dō. Kădù kőkò imbò mìgatì núgù, óyò ibhè mánà ndùlù fóná. Tdítidò kădù òrù-akpà i nga nándà, ndàdù Kàgàwà nónzì ràso i dhu. Wò dhu-dzidò, kădù mìgatì-ɔnga núkò, ndùbho pbìndà ábhàlì-fó, abádhí ràdù àndònà ihé-yà-fó.

²⁰ Kóró ale náanyà dhu, i rùlè ní àkákă dhu-bvà. Wò dhu-dzidò, Yésù bhà ábhàlì núundu òdòdò ònyà-go-tsù, i rìră idre dòná óyò nà sëngè nǐ.

²¹ Dhu nanyà ale-bvà ní'ì mbèmbè imbò lufù kpabhále, ínzá ka kòzù vèbhále mà, nzónzo mánà rórò.

Yésù rübhi rère dō dhu

(*Mrk 6.45-52; Yùw 6.15-21*)

²² Ányìrō rò tí, Yésù náavì pbìndà ábhàl̄i rùpò ibhú ò, ndíni ada tí angyi fìndà rérù-adzè, ihé-yà návì ndì ndí ràdu ì ibha òna nǎ.

²³ Abádhí ndì ndàdu dhu lutinà, kàdù úpo pbìri dò, ndàrà nditsò. Ní inga nátì rò, kàtù ndì atdírò ányì.

²⁴ Ibhú náadù ì iwa ndì ndàrà itse nyú idha-bidò rò ró. Mùkùrà núubhínà ndùpbì rō ibhú rō, awe röpili tumbà tí abádhí-nyìkpa rō nídhunì.

²⁵ Ní à'ü-akpà-òngò ū, Yésù adì ndàmbè ìrà dò pbìndà ábhàl̄i-ti'ò idha dò ndì ndúbhi rörò.

²⁶ Ní, idha dò kà rübhi dhu ì alà rò, odo níisí atdídò abádhí ò, 'àdù àtìnà: «Mìgìngò ní yà!» Ní abádhí náapè 'àmbe ùkú dò odo rì'ònzì dhu-okú dò rò.

²⁷ Nírò ní ndì Yésù náadù tūna nápfò abádhí tò ndàti: «Nyotù afíku! Ima ní yà, ìnzì nyònzì odo!»

²⁸ Ní Péterù adù àtìnà kà ní: «Ádràngbälé, inyi tí kápé ì, ní áví ma marà tìnù ò idha dò.»

²⁹ Ní Yésù adù àtìnà kà ní: «Írà nà!» Ní Péterù ifo ibhú ò rò, ndàmbè übhi dò idha dò Yésù-ti'ò ndì ndárà rò.

³⁰ Pbétù, awe röpili obi nà dhu ndì ndàla rò, odo níisí àbadhi ò. Ní idha ò ndì ndòpè ndòsù rò, kákù: «Ádràngbälé ígú ma!»

³¹ Ányìrō rò tí, Yésù adù otsána nágbà, ndàlú ka, ndàdù àtìnà kà ní: «Inyi, áké a'uta nà ale, ádhu afínu rüguru ní?»

³² Ní abádhí náadù úpo óyò rò kóró ibhú ò, awe ràdù opilita nábhà.

³³ Nírò ní ndì ibhú ò ìnà Yésù bhà ábhàl̄i náukò ì kònzi, ì rifù ka, 'àdù àtìnà: «Obhó nyú, nyì ní Kàgàwà t'ídhùnà.»

*Yésù rí Gènèzàretì tó mìlengò ū andítále nígú dhu
(Mrk 6.53-56)*

³⁴ Yésù mà pbìndà ábhàl̄i mánà níitdègu rérù náda, ní abádhí awù ùvo Gènèzàretì tó pbìri ò.

³⁵ Ndi pbìri ū bhà náhani Yésù. Ní abádhí náadù indrú núvi ròwù dhu nòvò kóró kyèròkyèrò rí'ì pbanga òna nǎ. Ní indrú náadù andì nà rí'ì kóró ale námbà Yésù-ti'ò.

³⁶ Abádhí náadùnà Yésù nítdè itdè tí rùbhà ì andítále rùpbàlă ròná mìdzarù-bidò-ngbò kélë. Ní ka nùpbàlă ale nòowúnà ùgu rō dòtsí.

15

*Pbàyàhúdí t'ábhúya nòongónà ùdhenà mändù
(Mrk 7.1-13)*

¹ Wò dhu-dzidò, Pbàfàrisáyó mà Músà bhà Uyátá tó málímó mánà níiwú Yèrusalemà tó kigò ò rò, 'ìwú ùvò Yésù-ti'ò, 'àdù dhu ivu kà-tsú, 'àti:

² «Ádhu pbèkù ábhàlì náarí nzì àlè t'ábhúna tó màndù nífù nǐ? Obhó tí, abádhí náarí nzì otsúya nú'ò td় è onyu dhu rò.»

³ Ní Yésù adù dhu àdu abádhí tó, ndàti: «Olu nyì, ádhu nyì nyarí nzì Kàgàwà bhà Uyátá nífù, pbétù nyàdù abhúku tó màndù kélè nífù nǐ?

⁴ Obhó tí, Kàgàwà náati: «Ifù àbanu mà íyànù mànà.» Ndirò káti: «Àbanà nǐ ndirò íyànà nǐ màtí dhu nànnò ale, nákà kohò, ròvè.»

⁵ Pbétù nyì, nyì nyarí àtìna, atdí ale rapé dhu òvò kpangba àbanà tò, ndirò íyànà tò màtí, ndàti: «Dzànànu nónzi ma màmbènà nǐ fudú rí'ì dhu, ní ma mùtri wà pérè tí Kàgàwà tò.»

⁶ Ní ndí ale rí mbă àbanà mà íyànà mànà dzùnà ònzi ndí ndí dhu-atdyú nà. Ní ndí dhu bhéyi, nyì nyóhò wà Kàgàwà bhà Òte fùkú màndù-okú dò rò.

⁷ Nyì, oyoyò idàya nà alé! Nabì Isayà nùunò obhó dhu nyì dùkú, ndàti:

⁸ «Kàrì ale náarí mifù tsàya-kpò dò tí, afíya ràdù ì'ì itsé nyì rùdú rò.

⁹ Yà abádhí arí mulé nǐ ulétá ní kókórò nga tó.

Abádhí náarúdhéna ìndrú tò ní ìndrú tó ụyátá*.»

Ìndrú nábhù rádù ròtì Kàgàwà-nyìkpó õ dhu (Mrk 7.14-23)

¹⁰ Wò dhu-dzidò, Yésù anzi ihé-yà, ndàdù àtìnà abádhí nǐ: «Nyìri yà ma mánɔna dhu, nyàdù àlènà mbéyi dùkù ò.

¹¹ Ìnzì ní ale-lí òtsù dhu ndí ìndrú nábhù rádù ròtì Kàgàwà-nyìkpó õ. Pbétù, ìndrú nábhù rádù ròtì Kàgàwà-nyìkpó õ dhu ní ndí ale-lí'ò rò àhù dhu.»

¹² Ní Yésù bhà ábhàlì náadù ìndri kà-tí'ò, 'àdù àtìnà kà nǐ: «Nyì nyàni tí wà Pbàfarisáyó-ǒnga níwà ndí tí, wò nyì nyáñɔna dhu níri è í rò dhu?»

¹³ Ní Yésù adù dhu àdu abádhí tò, ndàti: «Kóró itsukpó, yà inzá òràkpa ò arí'ì Àbadu Kàgàwà náazò ní ka kóngbéya kóró ivéya mànà.

¹⁴ Nyàbhà abádhí. Ndùmùndúmú ní kókò rí ndùmùndúmú nánda. Ndirò, atdí ndùmùndúmú náapé àmbé ngätsi ndùmùndúmú nándà dò, ní abádhí ràdù 'àwà óyò kóró ibhu ò.»

¹⁵ Ní Péterù adù àtìnà kà nǐ: «Áwé pé wòrì mbólí-tì fákà.»

¹⁶ Ní Yésù adù àtìnà kà nǐ: «Nyì nyì mà, kàlù tí obhó dùkù átò?»

¹⁷ Nyì nyàni tí nzá dhu kóró dhu-tsí yà ale-lí rótsù, ràràdù ùda ale ò, ndàdù àhù ale ò rò otsó dò ka kòwù rò?

* 15:9 15.9 Isa 29.13

¹⁸ Pbétù, ale-tsù arórìna dhu ní ale-affí ò rò àhu dhu. Ndírò ndí dhu ní ndí arádù ìndrú àbhù ròtì Kàgàwà-nyìkpó ſ.

¹⁹ Obhó tí, ìndrú-affí ò rò nga ní ndí nzére dhu náarúvò ní. I dhu ní: nzére irèta, abvo òho ka kí dhu, mènyònì ònzì ka kí dhu, màkunì ònzì ka kí dhu, ogbo ònzì ka kí dhu, títò nánc ka kí ale t'ódhína dő dhu, ndírò ìndrú ní ka kí dhu ùnç nzére dhu mànà.

²⁰ Kòrí ní i ìndrú àbhù rádù ròtì Kàgàwà-nyìkpó ſ. Pbétù, ònyù nónyù ka kí inzá ka kù'o ale-otsú rórò dhu, ní rí nzé àdù ìndrú nábhù ròtì Kàgàwà-nyìkpó ſ.»

Atdí inzí ní Mèyàhudì-àyi rí Yésù ná'u dhu

(Mrk 7.24-30)

²¹ Wò dhu-dzidò, Yésù níhvà ndí uró rò, ndàrà Tirò mà, Sìdònà mànà tó pbìrì ò.

²² Ní ndí pbìrì ò arádi Kànanà tó pbìrì ò atdí tsìbhále níira àhu Yésù-tí ò, ndàdù ndòpè ndùkù, ndàmbé àtìnà dò: «Ádràngbále, Dàwudì t'Ídhùnà, ábà izu dùdú! Nzére-alafí ràvu atdídò ivàdú-ngba rò.»

²³ Pbétù Yésù adù nzá atdí dhu mà nádu kà tò. Ní Yésù bhà ábhàlì náandri Yésù-tí ò, 'adù àtìnà kà ní: «Áví wò tsìbhále ràdu ndí alé-owù ò rò, ikú nà kà rübhi alé-owù ò nídhuní.»

²⁴ Ní Yésù adù dhu àdu ábhàlì tò, ndàti: «Kàgàwà ívì ma Ìsràyelì tó pbìrì ò bhà-okú dò rò, kákà ùwúwí támà bhéyi i náli ale.»

²⁵ Pbétù, wò tsìbhále náadù irà, ndòkò ndí otdyàna dò Yésù-ònzì, ndàdù àtìnà kà ní: «Ádràngbálé, ónzì dzùnàdu!»

²⁶ Ní Yésù adù dhu àdu kà tò, ndàti: «Inzá dhu òfò nga kidyì nzónzo tó ònyù, kadù obvùnà itsé-nzo tò.»

²⁷ Wò tsìbhále adù dhu àdu Yésù tò, ndàti: «Wò nyì nyàñò dhu ní obhó dhu nyú, Ádràngbálé. Pbétù, itsé-nzo mà náarí abáya rí dhu ònyù dòná rò mizà dő rò i nàwà ònyù-ú'ù nónyù.»

²⁸ Nírò ní ndí Yésù adù dhu àdu kà tò ndàti: «Ígyò! Yà tsìbhálé, pbùkù a'uta rí i ádràngbá nyú. Wò nyì nyòzé dhu nákà ndònzì ndí indù yà nyá nyá nyì nyòzé ka dhu bhéyi.» Ní, wò tsìbhále t'ívànà-ngba náadù ògù ányìrò rò tí.

Yésù rí ábhò ale nígü fíyó andí ò rò dhu

(Mrk 7.31-37)

²⁹ Wò dhu-dzidò, Yésù níhvà ndí uró rò, ndàrà Gàlilayà tó rèreù-bídò. Ní ányì kádù ùpo atdí pbìrì dò, ndàdù àdi obvò.

³⁰ Nírò ní ndí abhàbhò ale nà òyá ihé níiwú ngbòya úve kóró ale mà, ndùmündumú mà, otsutále mà, iwi mà, ndírò ábhò ngükpà anditále mànà nà 'iwú ùlinà Yésù-ònzì, kà ràdù abádhí igù.

³¹ Ní ịdhø náukø ihé-yà atdídø nyú ìwí røte dhu, ngbøya úve ale-ngbø rügø dhu, otsutále rübhi dhu, ndirø ndùmündümú mà rí ingle àlå dhu i àla rò. Ní abádhí náadù 'òpè i rìfù Pbàisràyélí tó Kàgàwà atdídø nyú.

*Yésù rí ifø lufù ale nóngù dhu
(Mrk 8.1-10)*

³² Wò dhu-dzi dø, Yésù náanzi pbìndà ábhàlø, ndàdù àtìnà abádhí ní: «Ma mí kákàrì ale-izù ònzì atdídø. Kònì mǎ mòkø ibhøku abádhí mánà mbàlimbàlì, ndirø abádhí rönyøna dhu rí i mbä. Ní ma mòzè nzá mabhu abádhí ròwù inzá dhu nònyø rórò, akye sàzì arana abádhí àbhø rawà i otu ö ní.»

³³ Ní Yésù bhà ábhàlø náadù dhu ivu Yésù-tsù, 'àti: «Yàrì rüngù ö, àlë kówu yà dhu bvü tí ihé-yà nóngù àlë kí ní ònyø nábà àdhà?»

³⁴ Ní Yésù adù dhu ivu abádhí-tsù, ndàti: «Nyí nyí i mÙgatì nà ife?» Ní abádhí adù dhu àdu kà tò 'àti: «Àrùbhù, ndirø ngúfe ibhè nzo mánà.»

³⁵ Nírò ní ndì Yésù adù ihé-yà návi ròkò obvò.

³⁶ Wò dhu-dzidø, kàdù kökø àrùbhù mÙgatì mà, kökø ibhè mánà nùgù ndàlø fòná, ndàdù òtsò nábhø Kàgàwà tò. Tdítødø, kàdù kökø mÙgatì-ংngø nùkø, ndùbho pbìndà ábhàlø-fó, abádhí ràdù èndònà ihé-yà tò.

³⁷ Kóró ale náanyø dhu 'ùlè ní àkákà dhu bvü. Ní Yésù bhà ábhàlø náadù òdòdì ònyø-go-tsù nündu, rùlè àrùbhù sëngè ö.

³⁸ Dhu nanyø ale-bvü ní i ifø lufù kpabhále, inzá ka kòzù vèbhále mà nzónzo mánà rórò. ³⁹ Kórí ihé-yà ndì ndàvi ràdu i ibha dhu-dzidø, Yésù adù ùpo ibhú ö, ndàdù àrà Mágàdanì tí kátina pbìri ö.

16

Pbàfàrisáyó mà, Pbàsàdùkáyó mánà rí Yésù návì rònzì wiwì dhu

(Mrk 8.11-13; Luk 12.54-56)

¹ Pbàfàrisáyó mà, Pbàsàdùkáyó mánà náawù ùvò Yésù-ti'ò. Ní kà-afí i omvú tí ní, abádhí náavì ka rítè òrù-akpà ö rò írà atdí ize fíyò.

² Pbétù, Yésù adù dhu àdu abádhí tò ndàti: «Inga rätì rò, nyí nyárongo àtìnà: *Igye rí nzì ikø, òrù-akpà-nyì-röngø nílìlù tí nídhuní.*»

³ Ndirø bhøtsungá, nyí nyarádù àtìnà: *Indo igye rögye ògye, òrù-akpà-nyì-röngø nítì itì tí nídhuní.* Nyí nyáni dhu ní òrù-akpà-nyì rö nyí nyàla dhu rítèna dhu kélë, inzì nyadù ià rírà kàsùmì ö rí ndònzì dhu náni.

⁴ Indo arí ale ní nzére ale, ndirò abádhí náarí nzí Kàgàwà ózè dhu ònzi. Abádhí ózè kónzì wíwì fífì. Pbétù ka kí nzí atdí wíwì mà nónzi abádhí tò. Abádhí tò ka kávina dhu ní nabì Yǒnà rő ndì nanzì wíwì kélë.» Wò dhu-dzidò, Yésù adà abádhí nábhà, ndàdù àrà fíndá dhu ní.

*Pbàfàrisáyó mà, Pbàsàdùkáyó mánà tó afi
(Mrk 8.14-21)*

⁵ Yésù mà, pbìndà ábhàlì mánà níitdègu ada rère-adzè, ní mègatì nídyì i í dhu náadzò Yésù bhà ábhàlì ònà rò.

⁶ Ní Yésù adà àtìnà abádhí ní: «Ó! Nyàndà nga mbeyi! Nyòdò nyí Pbàfàrisáyó mà, Pbàsàdùkáyó mánà tó afi rő rò.»

⁷ Ní Yésù bhà ábhàlì náadù 'òpè 'òtè nzinzìya ɔ, 'àmbè àtìnà dò: «Ka ròte wò dhu bhéyi inzá àlë kídyì mègatì dhuokú dò rò.»

⁸ Ní Yésù náasù abádhí rěnɔna dhu, ndàdù dhu ivu abádhí-tsü ndàti: «Ádu nyí nyátina nzinzìku ɔ, ìmbà àlë kí'i mègatì nà dhu-okú dò rò dhu ràrì ndì ní? Nyí ní ákë a'uta nà ale!

⁹ Kàpè tí obhó dàku àlë? Nyí nyàpè tí nzá imbò mègatì-önga ma mukò, imbò lufù ale ràdù ònyàna dhu ìrè? Ndirò nyí nyìrè tí inzá yà nyí nyadù òwunà òdòdò mègatì-go tò sèngè-bvu?

¹⁰ Nyí nyìrè tí inzá àrùbhù mègatì-önga ma mukò, ifò lufù ale rònyà dhu? Ndirò nyí nyìrè tí inzá yà nyí nyadù òwunà òdòdò mègatì-go tò sèngè-bvu?

¹¹ Ingba dhu bhéyi dhu, inzá nyí nyàdù dhu ùni, inzá ràrì mègatì ma móte dòná, yà ma mí dhu òvò fákà mati, nyí ròdò nyí Pbàfàrisáyó mà, Pbàsàdùkáyó mánà tó afi rő rò rò.»

¹² Nírò ní ndì Yésù bhà ábhàlì nádù dhu ùni, Yésù ròte dòna dhu ràrì nzí mègatì nónzi ka karí ní afi. Pbétù, kà ròte dòná dhu ràrì Pbàfàrisáyó mà Pbàsàdùkáyó mánà náarúdhëna indrù tò dhu.

*Péterù rí Yésù náti Krístò tí dhu
(Mrk 8.27-30; Luk 9.18-21)*

¹³ Wò dhu-dzidò, Yésù mà pbìndà ábhàlì mánà náawù Kàyìsàriyà-Fìlipì tó kigò-bidò rí'i pbìri ò. Ní kívú dhu pbìndà ábhàlì-tsü, ndàti: «Ádu indrù náarúdnà Ìndrù t'ídhùnà dò?»

¹⁴ Ní abádhí adà dhu àdu kà tò, 'atì: «Atdídhená ale náarátina nyí ràrì Bátizò nubhónà Yùwanì. Ngükpa ale náarádù àtìnà nyí ràrì nabì Èliyà. Ndirò ngükpa ale-tsí náarádù àtìnà nyí ràrì nabì Yèrèmiyà, ndirò ngätsi ní nyí ràrì Kàgàwà bhà pbànábí nzinzì ɔ atdí nabì.»

¹⁵ Ní Yésù adù dhu ivu abádhí-tsú ndàti: «Olu nyí, nyí nyarátina ma ràrì àdhi?»

¹⁶ Ní Simonì Péterù náadù dhu àdu kà tò, ndàti: «Nyí ní Krístò, ìnzí aróvè Kàgàwà t'ídhùnà.»

¹⁷ Nírò ní ndí Yésù adù atìnà Péterù ní: «Nyí nyònzi wà hirò, Simonì, Yùwanì t'ídhùnà! Ìnzí ní ìndrú ndí wò dhu nàbhù nyani. Pbétù ka nàbhù nyani ní òrù-akpà ò arí à Abadu Kàgàwà.

¹⁸ Ní, ma mâtina nyí ní: Nyí ní Péterù, bhalabhalà tó odu. Ndí bhalabhalà tó odu dò ní ndí ma mosíya pbàkà Kànísà. Òve-bvù ka kótsù òná tsátsù nójìya nzí atdí dhu mà ndí Kànísà rò.

¹⁹ Ma mabhùya òrù-akpà ò Ádràngbà kamà Kàgàwà bhà idzi ò ka kótsù ní fùngulà funú. Kóró dhu-tsí yà adzi dò nyí nyàtsì, nóngo ìwà ndí nàtsì òrù-akpà ò màtí. Ndírò kóró dhu-tsí yà adzi dò nyí nyànga, nóngo ìwà ndí nànga òrù-akpà ò màtí.»

²⁰ Wò dhu-dzidò, Yésù adù dhu náya pbìndà ábhàlì tò ìnzí dhu náno tí atdí ale tò màtí ndí ràrì Krístò.

Yésù rí ndí ndóvè, kótdù ndí, ndàdù ndìngbè dhu návò dhu (Mrk 8.31-9.1; Luk 9.22-27)

²¹ Ròpè ndí ányírò rò, Yésù apè ndòvò dhu kpangba pbìndà ábhàlì tò ndàti, dhu ràkà wà ndàrà Yérùsàlémà tó kigò ò, ndíni pbàkàrù mà, pbàkùhání tó ádròdrò ale mà, ndírò Músà bhà Ùyátá tó màlímó mánà náabhù tí ndí ndàbà àpbè abho ányì. Abádhí ràrì ndàbhù kohò ndí, kadù ndòtdù, ndírò ìbhù idhò dzidò, ndí radùya ndìngbè òve-bvù rò.

²² Ní Péterù adù kídyì ndàrà nà igi, ndàdù ndòpè ndòrù kà-dò, ndàti: «Ádràngbälé, Kàgàwà àkà ndòdò ngbònu! Ìnzá dhu àkà wò dhu rònzi ndí rùnú.»

²³ Pbétù, Yésù adù ndàgerè, ndàti Péterù ní: «Índri nyí itse tídú rò pfòmvo Sítan! Nyí nyí dhu ònzi nyitsu ma nzérengà ò. Obhó tí, nyí nyí nzí ìnga nírè Kàgàwà náarí ìnga ìrè dhu bhéyi, pbétù nyí nyí ìnga nírè ìndrú náarí ìnga ìrè dhu bhéyi.»

²⁴ Wò dhu-dzidò, Yésù adù àtìnà pbìndà ábhàlì ní: «Ndi ale náapé ndòzè ndùbhi owùdu ò, ní kákà ndàdzo ròná rò, ndàdù ndà'ù ndàñò pbìndà mùsàlabhà, ndàdù ùbhi owùdu ò.»

²⁵ Pbìndà ípirònga nòzè ndìgú ale níiwíya ka. Pbétù okúdu dò rò rí pbìndà ípirònga níwí ale, náadùya kàbà àbà tdítdò.

²⁶ Ìndrú rí yà adzi ſ dhu nóngyè kóró, pbìndà ípirōnga ràdù àwí dhu tó ídzìngá ní àdhu? Atdí dhu mà tí ìnè, yà ìndrú ràdù àbhùnà pbìndà ípirōnga nuwù tí?

²⁷ Obhó tí, Ìndrú t'ídhùnà nífraya Àbanà Kàgàwà bhà ádràngbànga tó awáwù ſ pbìndà málàyíká mánà. Nírò ní ndi kàdùya ìngbàtí fíi ndì ale mà núbho ndi ale bhà kasubvù rò.

²⁸ Ma mí obhó dhu nánc fükù: ngükpa ale kákà iró rí ſ ale nzínzi ſ, náuvèya nzì inzà i àla Ìndrú t'ídhùnà rírà pbìndà idzi tó ádràngbànga ſ dhu róró.»

17

Yésù-wòyò rí ndàgèrè dhu

(*Mrk 9.2-13; Luk 9.28-36*)

¹ Azà idhò dzidò, Yésù núugu Péterù mà, Yàkobhò mà, ndirò Yàkobhò t'ádònà Yùwanì mánà, 'àdù òwu nà lèngèlèngé ádži pbìri-akpà dò.

² Ní Yésù-wòyò náugèrè ndì abádhí-nyìkpó ſ rò. Kà-nyì náadù ndòpè ndàmbìllì adyifò bhéyi, kà-rò mÙdzarù ràdù òwu tdyé awáwù bhéyi.

³ Nírò ní ndi Músà mà Eliyà mánà núuto i, 'àdù àmbe òte dò Yésù mánà.

⁴ Ní Péterù adù àtìnà Yésù ní: «Ádràngbälé, dhu òfò nga àlè ròkò iró. Ní nyì nyòzè ka ní, ma mí ibhu hémé-dzà núpè iró, atdí ní pbùkù, ngätsi ní Músà bhà, ndirò ngätsi ní Eliyà bhà.»

⁵ Wò dhu nánc Péterù rí róró ní ndi, inga àwù rí ádràngbà àpbù níbvú ndì, ndàtsì abádhí sisìna ní. Ndirò ndi àpbù ò rò, atdí ale-tù náadù ndiri, ndàti: «Yàrí ní Idhùdu, atdídò ma mózè ale. Kärí nyìkpódu nòfò dhu ònzì. Ní, nyìri kà-tsú dhu.»

⁶ Yésù bhà ábhàlì níitdègu wòrí ale-tù níri, ní odo níisí atdídò abádhí ò. Abádhí adù 'àwà obvò, i rùpbà nyìya adzikpa nyú rò.

⁷ Ní Yésù náandrì abádhí-ti'ò, ndàpbàlă abádhí-ngbò, ndàdù àtìnà: «Nyìvà nyì, Ìnzì nyònzì odo!»

⁸ Ní kòkò ábhàlì níivà i 'àndà nga, 'àdù Yésù kélë nála atdirò.

⁹ Pbìri dò rò abádhí ràwú òná kàsùmì ſ, Yésù adù dhu náya abádhí tò ndàti: «Apé nyàwé yà nyì nyàla dhu atdí ale tò mätí, ràrà àhu Ìndrú t'ídhùnà rí ndàngbè ɔvè-bvù rò dhu ò.»

¹⁰ Wò dhu-dzidò, Yésù bhà ábhàlì náadù dhu ivu Yésù-tsú 'àti: «Ádhu Músà bhà Uyátá tó málímó náarátina Eliyà ràkă pé ndirà angyi ní?»

¹¹ Ní Yésù adù dhu àdu abádhí tò ndàti: «Obhó tí, Eliyà nákă wà ndìrà, kóró dhu nyìtì ndì ndohú tí.

¹² Pbétù, ma mátina Eliyà nírà wà àhu, ìnzì ìndrú ràdù Eliyà tí kà rí'ì dhu náni. Ndìrò abádhí náadù àvu kà-rő afíya nözè dhu bhéyi. Ní ndì dhu bhéyi tí, abádhí náavuya Ìndrú t'ídhùnà rò.»

¹³ Nírò ní ndì Yésù bhà ábhàlì náadù dhu àni, yà Yésù rúbhi òte rò dòná fíyò ale ràrì Bátizò nubhónà Yùwanì.

Yésù rí símvø nà ngbángba nígë dhu

(*Mrk 9.14-29; Luk 9.37-43a*)

¹⁴ Yésù mà, pbìndà ìbhù ábhàlì mànà níitdègu ìwu ùvò ihé-yà rí'ì rò, ní atdí ale níindri Yésù-tí'ò, ndòkò ndì ɔtdyàna dò kònzì,

¹⁵ ndàdù àtìnà kànì: «Ádràngbälé, ábà izu idhùdu dò. Kà rí'ì símvø nà, ndìrò kárí àndì atdídò. Bilínganà kárí ndàwà kàzù ò, ndìrò idha ò màtì.

¹⁶ Ma mìrà kà nà ndíni pbùkù ábhàlì níigú tí, ní abádhí adù nzá kìgù.»

¹⁷ Ní Yésù adù àtìnà: «Hàkà! Nyì, ìmbà a'uta nà ale tó rùgànda, ndìrò nzére ale! Àlë kokoya nyì mànà ife kàsùmì tí? Ndirò fàkù dhu-dzi ma mondúya ràrà àhu ife idho tí? Nyiwù ndì ngbángba nà àzú fudu ò!»

¹⁸ Yésù adù òte orù tûna nyù nà wò ngbángba ò rí'ì nzére-alafí dò, ndì nzére-alafí ràdù àhu ndì ngbángba ò rò. Ní ndì ngbángba náadù ògù ányìrò rò tí.

¹⁹ Ní Yésù bhà ábhàlì náadù òndri Yésù-tí'ò atdírò kà rí'ì ròrò, 'adù dhu ivu kà-tsù, 'àti: «Ádu ìnzá mǎ mipfo wò nzére-alafí ní?»

²⁰ Ní Yésù adù dhu àdu abádhí tò, ndàti: «Nyì nyipfo nzá ka fùkù áké a'uta-okú dò rò. Ma mí obhó dhu náno fàkù: fùkù a'uta ní'íná gukyè háràdalì-kpö náarí'ì dhu bvàtí màtì, ní nyì nyambènà àtina yàrì pbìrì ní: «Ngbe nyì iró rò nyarà ndàlù,» ní ndì pbìrì àmbènà àdù ndìngbè ányìrò rò. Ndirò, lèmàkù nónzi rí atdí dhu mà námbènà ì'ì mbà. [

²¹ Pbétù, wòrì nzére-alafí-tidò nábhù rádù ràhù dhu ní itsòta mà, ònyù t'ónyuta-tsù t'útsita mònà kélë.»]

Yésù rí ndì ndóvè, kòtdù ndì, ndàdù ndìngbè dhu nòvø tdítidò dhu

(*Mrk 9.30-32; Luk 9.43b-45*)

²² Yésù mà pbìndà ábhàlì mònà níitdègu 'òtù atdíkpá Gàlìlayà tó pbìrì ò, ní Yésù adù dhu òvò abádhí tò, ndàti: «Ka kí Ìndrú t'ídhùnà nípfö, kabhù ìndrú-fó.

²³ Ní i ale rí kòho, kadù òtdàunà. Pbétù ibile idhò dzidò, kädàya ndìngbè ove-bvù rò.» Ní wò dhu i ìrà rò, izu náadù Yésù bhà ábhàlì náka atdídò.

Yésù mà Péterù nà rí Kàgàwà bhà idza-dò tó pàratà náfò dhu

²⁴ Yésù mà, pbìndà ábhàlì mánà níitdègu owu ùvò Kàpèrnàwumù tó kigò ò, ní Kàgàwà bhà idza-dò tó pàratà t'úfótá tó pbàndómbé níindri Péterù-ti'ò, 'àdù dhu ìvu kàtsù, 'àti: «Fùkú málímò náatí Kàgàwà bhà idza-dò tó pàratà náfò àfò?»

²⁵ Ní Péterù adù dhu àdu abádhí tò, ndàti: «Èfò aráfòna.» Ní idza Péterù òtsù rò, Yésù náapè ɔte angyi, ndìvù dhu kàtsù ndàti: «Ádu nyi nyirè wò dhu dò, Sìmon? Ádhì ndi yà adzi ò ádròdrò kámá tó pàratà náfò rádù? Ndìrò, ádhì ndi údzinà ndì ndí dhu-dò nátsà rádù abádhí tò? Tí abádhí tó pbìrì õ ale nyá? Ndìrò ngätsi ní, tí ìwù tí fwù ndi pbìrì õ ale?»

²⁶ Ní Péterù adù dhu àdu kà tò, ndàti: «Ìwù tí ìwù ndi pbìrì õ ale.» Ní Yésù adù àtìnà kàn: «Wòrì ní ìtí ka kátina, ndi pbìrì õ ale nyá ràrì nzì àdù kùfo.»

²⁷ Pbétù, dhu àkà nzá àlë ràbhù abádhí ròtsù nzérenga ò. Ní, ndi dhu bhéyi kà rí'ò rò, árà rèreù ò, nyadù ínè nòbvù idha ò. Ní angyi nyi nyíbvyuna ibile-li'ò nga nyángbè, nyadù fùrangà-kpò nídyì lina ò rò. Ndì fùrangà ní ndi nyi nyádù pàratà náfò ní àlë tò, óyò kórò.»

18

Ádrùngbă ale nyá ròsè ní àdhì?

(Mrk 9.33-37; Luk 9.46-48)

¹ Ndì kàsumì õ, Yésù bhà ábhàlì níindri Yésù-ti'ò, 'àdù dhu ìvu kà-tsù, 'àti: «Òrù-akpà õ Ádrùngbă kamà Kàgàwà bhà idzi õ, ádrùngbă ale nyá ròsè ní àdhì?»

² Ní Yésù adù atdí áké ngbángba nánzì, ndìli rìdè abádhí-önzì.

³ Kädù àtìnà: «Ma mí obhó dhu náno fükè: ìnzì nyi nyapé nyágèrè, nyäli nyi nìní nzónzo bhéyi, ní nyi nyotsúya nzì òrù-akpà õ Ádrùngbă kamà Kàgàwà bhà idzi ò akèkpá màtí.»

⁴ Ndì dhu-okú dò rò ní ndi, ndìfò rí obvò ndìtfrò, ndìli ndì yàrì ngbángba bhéyi ale, ní'iya ndi òrù-akpà õ Ádrùngbă kamà Kàgàwà bhà idzi õ ádrùngbă ale.»

⁵ Ndìrò, yà dhu bhéyi ngbángba nákò rí okúdu dò rò ale, ní ìwà ìma nàkò ìma nyá tirò ale.»

Ìndrú àbhු ka kí ròtsù nzérenga ò dhu-rò rò dhu àkă kòdò ale dhu
(Mrk 9.42-48; Luk 17.1-2)

⁶ Wò dhu-dzidő, Yésù adù àtìnà ábhàlì n̄: «Yà ma ná'ù nzónzo nzínzì ɔ, atdí ngbángba mà nábhු rí ròtsù nzérenga ò ale, ní dhu ɔfò nga mbéyi nyá kosò ádràngbă odu-ba ndi ale-tú, kadù ndi ale nídò ádràngbă rèrò tó lùlù ò.

⁷ Àpbè ní ndi yàrì adzi tò, ìndrú àbhු kárí ròtsù nzérenga ò dhu-okú dò rò. Obhó tí, ìndrú ràdò òtsù òtsù nzérenga ò. Pbétù, ìndrú nábhු rí ròtsù nzérenga ò ale r̄'ì àpbè ɔ.

⁸ Dhu apé ɻ̄'ì òtsánu mà, ndirò pfönu mà náarí nyabhු nyotsù nzérenga ò dhu tí, ní ótdì ndi òtsánu mà ndi pfönu mánà, nyadò àwànà itsé nyá rànu rò. Dhu ɔfò nga mbéyi nyá, nyotsù atdí òtsánu nà, ndirò atdí pfönu nà dhòdhódhónga tó ípìrònga ò, ròsè óyò òtsánu mà, óyò pfönu mà nódò nyí nyí indù, kadù nyobvù nà ìnzì aráve dhòdhódhónganà kàzu ò dhu dòná.

⁹ Ndirò, dhu apé ɻ̄'ì nyìkpónu náarí nyabhු nyotsù nzérenga ò dhu tí, ní ítā ka, nyadò ìwànà nyobvù itsé rànu rò. Dhu ɔfò nga mbéyi nyá, nyotsù dhòdhódhónga tó ípìrònga ò atdí nyìkpónu nà, ròsè óyò nyìkpónu nódò nyí nyí indù, kadù nyobvù ìnzì aráve dhòdhódhónganà kàzu ò dhu dòná.»

Àwáwi, ndàdò ndàbabà támà tó mbólí (Luk 15.3-7)

¹⁰ Tdítidő, Yésù adù àtìnà ábhàlì n̄: «Nyòdò nyí mbéyi, ìnzì nyönzì kákàrí nzónzo nzínzì ɔ atdí ngbángba mà gàyà. Ma mí obhó dhu náncò fükù: òrù-akpà ò arí'ì abádhí tó málàyíká náaróko biliñganà, 'àmbe òrù-akpà ò arí'ì Abadu Kàgàwà-nyìkpà nándà dő. [

¹¹ Obhó tí, Ìndrú t'ídhùnà nñíra àwáwi ale nígu.]

¹² Ní, ádhu nyí nyírèna yà dhu dő? Atdí ale náapé ɻ̄'ì atdí miyà támà nà, atdí ràdò àwí abádhí nzínzì ɔ rò, ní ndi ale tí nzì àdò kókò àràgyètdí kumì dòná àràgyètdí nà ngükà támà nábhà pbìri dő rányu ró, ndàdò àrà yà àwáwinà tsí nómè?

¹³ Kápé kàbabà, ní ma mâtina nyí n̄: kà ràdò ɻ̄'ì ádràngbă dhèdhé nyá nà ndi támà-okú dò rò, ròsè yà àràgyètdí kumì dòná àràgyètdí nà ngükà támà, yà ìnzá ùwínà dòná.

¹⁴ Ní ndi dhu bhéyi tí, òrù-akpà ò arí'ì Abakù Kàgàwà nözè nzá atdí ngbángba mà råwí kákàrí nzónzo nzínzì ɔ rò dhu.»

Dhu nàfà nyí n̄ odhìnu nónzì nyí nyádò tí dhu

¹⁵ Yésù adù àtìnà tdítidő ábhàlì nř: «Ódhìnà náapé dhu àfă nyi nř, ní dhu àkă nyarà kòtù, nyadù kàbhà afátá nòvò kà tò óyō rò nyi nyí'ì kà mânà rórò. Kápé nyi nyànò dhu níri, ní nyi nyigü wà ndi ódhìnà.

¹⁶ Pbétù, kápé ndùvō ìnzì ndirì tsànà dhu, ní adù nyidyi atdí ale mà, ndirò ngätsi nř óyō ale mà, nyöwù mânà kà-ti'ò, ndínř óyō, ndirò ngätsi nř ibhu ngàmbì mà nánò dhu-bvu rō ka kadù tí ndi dhu nóbhòlò.

¹⁷ Pbétù, kápé ndùvō ìnzì ndirì abádhí-tsü dhu, ní adù nyipfo ndi dhu Kàgàwà ná'ù ale tó mätù nzinzì ò. Ndirò kápé ndùvō ìnzì ndirì i ale mà, ní adù nyozú ka inzá Kàgàwà ná'ù ale tí, ndirò adù nyozú ka pàratà t'ufótá tó atdí ndombè bhëyi.»

Dhu ùtsi ka kí dhu mà, dhu ùngä ka kí dhu mânà

¹⁸ Wò dhu-dzidő, Yésù adù àtìnà ábhàlì nř: «Ma mí obhó dhu náno fükà: Kóró dhu-tsí yà adzi dő nyi nyàtsì, nóngo i'ì iwà ndi nàtsì òrù-akpà ò mätí. Ndirò kóró dhu-tsí yà adzi dő nyi nyànga, nóngo i'ì iwà ndi nànga òrù-akpà ò mätí.

¹⁹ Ma mí obhó dhu náno tdítidő fükà: nzinzíka ſóyō ale mà náapé 'iri yà adzi dő, 'onzì yà i òzè kóró dhu-tsí, ní òrù-akpà ò arí'ì Abadu Kàgàwà rädù ndi dhu nábhù àbhù abádhí tò.

²⁰ Obhó tí, óyō ale mà, ngätsi nř ibhu ale mà nündu i ovòdu rō rō, ní ma mí'ì inè abádhí nzinzì ſó.»

Dhu àkă kubà dhu ale t'ódhìnà tò dhu

²¹ Wò dhu-dzidő, Péterù náandri Yésù-ti'ò ndàdù dhu ivu kà-tsü, ndàti: «Ádràngbälé, ma mädù dhu ubà ife-gùna dhu nàfă ɔnzidú ódhìdu tò? Ma tí àdù dhu ubà kà tò àrùbhù-gùna?»

²² Ní Yésù adù dhu àdu kà tò, ndàti: «Ma mí nzé atina nyi ràrädù dhu ubà kà tò àrùbhù-gùna. Pbétù, dhu àkă nyubà dhu kà tò àrùbhù-kumì, àrùbhù-ràdö-gùna.

²³ Wò dhu-okú dò rò ní ndi ma mätina, òrù-akpà ſó Ádràngbä kamà Kàgàwà bhà idzi ríli ndi atdí ádràngbä kamà yà pbìndà wànzá nà arí'ì pbìndà kasutálè nazè rùbho i wànzá bhëyi.

²⁴ Ní, kïtdègu i wànzá nà arí'ì ale-ovò nòpè ndùnzi, ní ka kiwú atdí kasutálè, yà fùrangà tó lufü-tsü tó wànzá nà rí'ì nà kà-ti'ò.

²⁵ Wò ndi ale rí ndi wànzá núbhò nř atdí dhu mà ní'ì mbä kà-fö. Ní kàbhà ádràngbälé náadù dhu ubya, ndínř ka kudzí tí ndi ale mà, pbìndà tsibhále mà, pbìndà nzónzo mà, kóró fòná arí'ì dhu mânà, ndínř ka kubhò tí ndi wànzá nř.

²⁶ Ní wò kasutále náakò ndì ɔtdyàna dō pbìndà ádràngbälé-ònzi, ndàdù ndìtsò kà-rō ndàti: «Ádràngbälé, úbà dhu idù, nyadù nga òdò ake. Übhö ma mí wò wànzá núbhö kóró indù.»

²⁷ Ní wò ádràngbälé náadù izu àbà atdídò kà dō, ndàdù àtìnà ìnzì kà ràrì atdí dhu mà núbhö fíndà. Ní kădù kùbhà ràrà.

²⁸ Ní ʉró rò ndìvà ndì rò, wò kasutále náatù yà i arí kasu ònzi mánà ale nzínzi õ atdí ale. Ndì ale níi'ì mbèmbè atdí miyà dìnarì tó kàbhà wànzá nà. Ní, kákò wò ale dàna-tsì rō, ndì rìpbö dàna-tsì, ihèna ròrì, ndàdù àtìnà ní: «Übhö pbàkà wànzá!»

²⁹ Ní wò kà t'ódhìnà náakò ndì ɔtdyàna dō kà-pfö rō, ndàdù ndìtsò kà-rō, ndàti: «Übà dhu idù, nyadù nga òdò ake. Übhö ma mí pbàkà wànzá núbhö.»

³⁰ Pbétù, wòrí ale náazè nzá ndìrì kà rěnɔna dhu. Ní, kădù kàbhü kosò imbi ò, kòdɔ ndì ndí rùbho pbìndà wànzá dhu òna nă.

³¹ Ní, yà abádhí arí kasu nónzi mánà atdíkpá ngükpa kà t'ódhína, níitdègu wò ndì nònzi dhu nálă, ní izu náwka abádhí atdídò. Ní abádhí adù òwu wò ndì nònzi dhu náwe kóró fíyó ádràngbälé tò.

³² Nírò ní ndì wò ádràngbälé náavì kanzì ndì kasutále, ndàdù àtìnà ní: «Nyì ní nzére kasutále nyú! Nyì nyìtsò nyì rùdú dhu-okú dō rò, ma mätì ìnzì nyì ràrì atdí dhu mà núbhö idù.

³³ Ní nyì nyàmbènà àdù dhu ùbhà átò ɔdhìnà tò, àdhàdhì ma mùbhà dhu indù dhu bhéyi.»

³⁴ Ní wò ádràngbälé náakó atdídò, ndàdù wò kasutále nábhü kosò imbi ò, kòdɔ ndì ndí ndíñ kóró pbìndà wànzá nubhö tí dhu òná.»

³⁵ Yésù adù àtìnà tdítò ábhàlì ní: «Ndì dhu bhéyi tí ní ndì, òrù-akpà ò arí'ì Àbadu Kàgàwà rädù dhu ònzi ràkú, ìnzá ìngbàtì ñli ndì ale mà nzínziku õ nábhà dhu atdí afína nyú nà adònà tò rò.»

19

*Yésù r̄ dhu núdhé kpatsibhále mà r̄ 'ùbhä pbìndà tsibhále nà dhu dō dhu
(Mrk 10.1-12)*

¹ Yésù níitdègu yà ndì ndúbhi ûdhenà rō dhu t'údheta nítò, ní kívà ndì Gàlilayà tó pbìri ò rò, ndàrà Yùdeyà tó pbìri-alàdɔ, yà Yòròdanà tó idha-apkà-adzènà rò arí'ì ò.

² Ní abhàbhó ale nà òyá ihé náadù òwu kówu õ, kà ràdù abádhí nzínzi õ andì nà ale níghá ányì.

³ Ní ngúfe Pbàfàrìsáyó níiwú Yésù-ti'ò ndíní i omvú tí kàafí. Ní, abádhí níivú dhu kà-tsü 'àti: «Àlè tó Uyátá návi tí wà atdí kpatsìbhále mà ròdhò pbìndà tsìbhále ìngbá tí sli ndì afátá-okú dò rò mätí?»

⁴ Ní Yésù adù dhu àdu abádhí tò, ndàti: «Nyí nyàpè tí obhó Kàgàwà bhà Andítá náarúñona kpangba dhu nözù? Kárátina: <Mùhàngú ò rò, Kàgàwà náanzì kpatsìbhále mà, tsìbhále nà.»

⁵ Ndìrò kárátina: <Ndì dhu-okú dò rò, kpatsìbhále rädù àbanà mà, íyànà mânà núbhà, 'àdù 'ùngbò pbìndà tsìbhále nà. Ndìrò, abádhí óyò rò rädù òngo atdí ale-ngbò tí.»

⁶ Ní ndì dhu bhéyi tí, abádhí ní nzì àdù ì'ì óyò ale tdítdò, pbétù abádhí nóngò wà atdí ale-ngbò tí. Ní dhu àkà nzá atdí ale mà rùtu Kàgàwà úngbò ale-õnga.»

⁷ Ní Pbàfàrìsáyó adù dhu ivu tdítdò kà-tsü, 'àti: «Olu, ádhu Músà náuyá dhu ndàti, dhu ràrädù àkà kandí ubhátá tó bhàrwà kabhu tsìbhále-fó, ndì tsìbhále òdì ka kí rò ní*?»

⁸ Ní Yésù adù dhu àdu abádhí tò, ndàti: «Músà náabhù nyí nyöngó fùkú vèbhále nòdì odú afíku náaró'ò dhu-okú dò rò. Pbétù mùhàngú ò rò, ndì dhu níi'ì mbă wò dhu bhéyi.

⁹ Ma mí obhó dhu náno fükù: atdí kpatsìbhále náapé pbìndà tsìbhále nòdhò, ndàdù òdìnà, inzá ní mÙnyònì kélè nònzì ngätsi kpatsìbhále nà dhu-okú dò rò rò, ní ngätsi tsìbhále ndì ndàmbà rò, ka nàdù ì'ì iwà mÙnyònì nònzì.»

¹⁰ Ní Yésù bhà ábhàlì náadù àtìnà Yésù ní: «Wò dhu bhéyi kpatsìbhále mà nzínzi ò dhu rí'ì tsìbhále mânà rò, indrù rí 'ùmbă dhu tó ídzinga rí'ì mbă.»

¹¹ Ní Yésù adù dhu àdu abádhí tò, ndàti: «Ìnzì ní kóró ale wòrì Òte náarí dòya àlă, pbétù kárí dòya àlă ale ní kákà Kàgàwà ábhù kà ràlă dòya ale kélè.»

¹² Kpabhále-tsü àtò rádù inzì ràmbă vèbhále dhu-tsü rí'ì ibí. Obhó tí, atdídhéná kpabhále náarí nzì vèbhále 'ùmbă àdhí tí ka kudhí i àmă tirò dhu-okú dò rò. Ngükà kpabhále náarí nzì vèbhále námbă, obi ní ka ka kágèrè i, 'òngò àmă tí dhu-okú dò rò. Ndìrò ngükà-tsí náaróko àmă bhéyi, inzì 'ùmbă vèbhále òrù-akpà ò Ádràngbă kamà Kàgàwà bhà idzi-okú dò rò. Yà ma mÙnò dhu rí dòna àlă ale nákà kà ràlă dòna!»

Yésù rí nìní nzónzo násö dhu (Mrk 10.13-16; Luk 18.15-17)

¹³ Wò dhu-dzidò, indrù níiwú nìní nzónzo nà Yésù-ti'ò, ndíní kăli tí otsána dòyá, ndàdù ndìtsò dòyá. Pbétù, Yésù bhà ábhàlì náadù òko 'àmbe òrù dò i ale dò.»

¹⁴ Ní Yésù adù àtìnà pbìndà ábhàl̄ n̄: «Nyàbhà nzónzo rìwú tìdu ò, ndirò inzí nyàtò abádhí-tsù, òrù-akpà ɔ Ádràngbă kamà Kàgàwà bhà idzi ní abádhí bhéyi i náli ale tó nídhuní.»

¹⁵ Ní Yésù adù otséna náli i nzónzo dō, ndi dhu-dzidō, ndàdù ndìvà ndàrà ányìrò rò.

*Yésù mà r̄tē atdí ònzitále nà dhu
(Mrk 10.17-31; Luk 18.18-30)*

¹⁶ Wò dhu-dzidō, atdí ale náira Yésù-ti'ò, ndàdù dhu ivu kà-tsù ndàti: «Màlimo, àdhu ndi idzì dhu tí ma mákă mɔnzì, ndíní ma mabá tí dhòdhódhónga tó ípìrònga?»

¹⁷ Ní Yésù adù dhu ivu kà-tsù, ndàti: «Ádhu nyí nyí dhu ivu tsàdú idzì dhu tí rí'i dhu dō n̄? Atdí ale kélè ní ndi idzì ale tí rí'i. Nyí nyapé nyozé nyotsù dhòdhódhónga tó ípìrònga ò, ní dhu àkă nyifù Músà bhà ɿyátá.»

¹⁸ Ní wò ale adù dhu ivu Yésù-tsù, ndàti: «Íngbagà ɿyátá i?» Ní Yésù adù dhu àdu kà tò, ndàti: «Dhu àkă nzá nyohò abvo, dhu àkă nzá nyɔnzì mànyònì, dhu àkă nzá nyɔnzì ogbo, ndirò dhu àkă nzá nyuñò titò ɔdhinù dō.»

¹⁹ Dhu àkă nyifù àbanù mà íyànù mánà, ndirò dhu àkă nyozé ɔdhinù yà nyí nyú nyí nyozé nyí nyi-tírò dhu bhéyi*.»

²⁰ Ní wòrí kpatsibhíngba náadù àtìnà Yésù n̄: «Ma mífù wà kòkòrí ɿyátá kóró, ní ádhu ndi àkákă mɔnzì tdítidō?»

²¹ Ní Yésù adù àtìnà kà n̄: «Nyí nyapé nyozé nyí'i àkákă ale tí, ní árà, nyadù kóró nyí nyarí'i nà dhu nûdzi, nyadù i dhu ò rò nyí nyòngyé fàrangà nûndò nákùtálé tò. Ndì dhu bhéyi ní ndi nyí nyadùya ònzì nábà òrù-akpà ò. Wò dhu-dzidō, nyadù nyira, nyadù owùdu nûngù.»

²² Pbétù, wò kpatsibhíngba nûtdègu wò ɔte níri, ní kădù àrà ányìrò rò atdídō izù nûka ndi rórò, atdídō ndi ndónzì nídhuní.

²³ Nírò ní ndi Yésù adù àtìnà pbìndà ábhàl̄ n̄: «Ma mí obhó dhu nánc făkù: ònzitále rôtsù òrù-akpà ɔ Ádràngbă kamà Kàgàwà bhà idzi ò dhu ní odú dhu nyú.»

²⁴ Ndirò, ma mí obhó dhu nánc făkù tdítidō: ngàmiyà rôtsù, ndùdà sìndanì-bhu ɔ dhu rí'i isó. Pbétù, ònzitále rôtsù òrù-akpà ɔ Ádràngbă kamà Kàgàwà bhà idzi ò dhu rí'i odú nyú ròsè.»

²⁵ Ní wòrí ɔte i ìrì rò, idhò náukò Yésù bhà ábhàl̄ atdídō. Ní abádhí ambénà dhu òngù dō tsuyá nzinzìya ɔ, 'àmbe àtìnà dō: «Wò dhu bhéyi kà rí'i rò, ádhi pbá ale ndi ògù rádù ògù?»

* 19:19 19.19 Uvt 20.12-16; Law 19.18; Tòr 5.16-20

²⁶ Ní Yésù andà abádhí, ndàdù àtìnà abádhí ní: «Ìndrú tò ndì dhu rí nzì àkă, pbétù Kàgàwà tò kà rí àkă àkă.»

²⁷ Nírò ní ndì Péterù adù ɔte òpè, ndàti: «Íri, mǎ múbhà kóró dhu mǎdù owùnu nángu, ní ádhu ndì mǎ mabáya?»

²⁸ Ní Yésù adù àtìnà abádhí ní: «Ma mí obhó dhu náñó făkù: yà adzi dő kóró dhu rí 'ùwü, 'ongò ɔwútána tí rò, Ìndrú t'ídhùnà náadìya pbìndà ádrùngbăngá tó awáwù tó tombi dő. Ndì nínganí, nyí, yà owùdu nyí nyángu rò, nyí nyokoya átò atdí kumì dòná óyò nà tombi dő, nyambé atdí kumì dòná óyò nà Pbàisràyélí tó ràgànda-tsù-ànyá nítdì dő.

²⁹ Ndírò ìngbàtí flì ndì ale mà, yà okúdu dò rò rí pbìndà idza, adóna, awéna, àbanà, íyànà, pbìndà inzo, ndírò pbìndà ɔnzìbvü mà núbha, náabáya i dhu atdí miyà-gàna ròsè. Ndírò, kădùya dhòdhódhónga tó ípirònga nábà.

³⁰ Pbétù, ábhò ale yà kòmbí arí'ì wemberè tí nōongoya olù ale tí, ndírò yà olù ale tí arí'ì kòmbí ale náadùya òongo wemberè tí.»

20

Vínyò tó inga ſ̄ kasu nanzi kasutále tó mbólí

¹ Tdítídö Yésù adù àtìnà pbìndà ábhàlì ní: «Obhó tí, yàrí ní ndì ɔrù-akpà ſ̄ Ádrùngbă kamà Kàgàwà bhà idzi nófò ndì nà dhu: Atdí idza-àbadhi náahù bhötsüngánă idza rò, ndàmbe kasutále nómè dő, ndíni owu tí kasu ɔnzì pbìndà vínyò tó inga ò.

² Abádhí níri i kasutále mánà atdí dìnarì-kpö dő atdíku idhò tó kasu tó mukìmbà tí. Kădù i ale nòvì ròwù vínyò tó pbìndà ìngabvù.

³ Tdítídö, kăhù ibhù adyifò-sisì kútsingá nga tó ſ̄, ndàdù ngäkpà ale nála pbanga-tsidö róko ìmbă kasúna ró.

⁴ Ní kădù àtìnà i ale ní: «Nyí mà átò, nyòwu nyònzi kasu vínyò tó pbákà inga ò, tdü ma mǎdù fùkú mukìmbà núbho àkákă dhu bhéyi.»

⁵ Ní i ale náadù owu ndì vínyò tó inga ò. Wò idza-àbadhi náahù tdítídö azà adyifò-sisì adyibhengá nga tó ſ̄, ndírò àrùgyètdí adyifò-sisì adyidö nga tó ſ̄, ndàdù dhu ɔnzì ndì dhu bhéyi tí.

⁶ Kà ríku dòná rò ní, kăhù atdí kumì dòná atdí nà adyifò-sisì pbítsòngä nga tó ſ̄, ndàdù ngükpà ale nála pbanga-tsidö òkò, ɔnzì i atdí dhu mà nónzi ròrò ró. Ní kădù dhu ivu abádhí-tsü, ndàti: «Ádhu, ròpè ndì kútsingánă rò rìrà àhu kòmbí, nyí nyòkò iró ɔnzì nyí nyí atdí dhu mà nónzi ròrò ní?»

⁷ Ní abádhí adù dhu àdu kà tò, 'àti: <Inzá ní atdí ale mà nápè mìtsú pbìndà kasu ò.> Ní kǎdù àtìnà i ale nǐ: <Olu nyí mà átò, nyòwu nà nyònzi kasu pbàkà vinyò tó ìnga ò.>

⁸ Ní pbítsòngánă, wò ìnga-àbadhi náati pbìndà kasutálę tó ádrùngbále nǐ: <Únzi kasutálę, nyadù fíyó mìkìmbà núbho. Nyí nyí kòpè yà olù kasu nòpè ale rò rò, nyadù àrà kùtsà yà angyi kasu nòpènà ale rò.>

⁹ Ní yà atdí kumì dòná atdí nà adyifò-sisì pbítsòngă nga tó ɔ kasu nòpè ale níiwú, kadù ngätsi ale bhà atdí dìnarì nábhù ndi ale tò.

¹⁰ Yà angyi kasu nòpènà ale níiwú ùvò átò. Abádhí níirè nga fíyò ka kúbhöna mìkìmbà ràròse òse yà olù kasu nòpènà ale tó mìkìmbà dòná. Pbétù, abádhí mà átò náadù atdátdí dìnarì kèle nábà.

¹¹ Ní kàkò ɔ i rò, kòkò ale náapè 'àmbe ònu dò ìnga-àbadhi nǐ.

¹² Abádhí ati kà nǐ: <Kákà kasutálę níwú ùvò olù, 'àdù kasu nónzi atdí adyifò-sisì kèle tí. Ní nyí nyadù tí mìkìmbà núbho abádhí tò àdhàdhì mǎ mònà, àzèmbè mǎ'i ní ndi bìlì mǎ mònzi kasu, adyifò ràdù mòbì rò?>

¹³ Ní wò ale adù dhu àdu atdí abádhí nzínzi ɔ ale tò, ndàti: <Pbälé ma mònzi nzá nyí nzére. Nyí nyà'ùnà tí nzá atdí dìnarì rò nyí nyí kasu nónzi atdí idhò ɔ dhu?>

¹⁴ Nírò, ákò indá mìkìmbà, nyadù àrà indá dhu nǐ. Ma mòzè mabhù ka wò olù ìrànà ale tò àdhàdhì indá ma màbhù ka dhu bvù tí.

¹⁵ Ma mágù pbàkà fùrangà nündò ma mòzè ka dhu bhéyi. Tí nzí obhó? Ndírò yà ma mònzi ídzì dhu nyí nyàla tí nzére dhu ma mònzi dhu tí?»

¹⁶ Ní Yésù adù àtìnà tdítò: «Yà kòmbí arí'i olù ale tí ale nóongoya wemberè tí, ndírò yà kòmbí arí'i wemberè tí ale náadùya òongo olù ale tí.»

Ibhù rí kisé nǐ Yésù rí ndì ndóvè kòtdù ndì, ndàdù ndìngbè dhu nòvò dhu

(Mrk 10.32-34; Luk 18.31-34)

¹⁷ Yérùsàlémà tó kigò ò ndì ndúpo rórò, Yésù náanzi pbìndà atdí kumì dòná óyò nà ábhàlì igi. Ní otu ɔ ɔ ówu rórò, kǎdù àtìnà abádhí nǐ:

¹⁸ «Kàn̄ àlē kúpo Yérùsàlémà tó kigò ò, ní ányì ka kí Ìndrú t'ídhùnà nípfö kabhù pbàkùhání tó ádròdrò ale mà, Músà bhà Ùyátá tó málímó mònà fó. Abádhí rí anya nótìdà kà-dò ndíni ka koho tí ka,

¹⁹ 'àdù kàbhù ìnzí ní Pbàyàhúdí-fó. I ale rí kòzù àkyákyè ale tí, 'àdù kùvì asé nǐ. Ndírò abádhí rí kùtò mìsàlabhà dò, ròvè, kadù òtdùnà. Pbétù, ibhù idhò dzidò, kǎdùya ndìngbè ɔvè-bvù rò.»

*Zèbèdayò bhà ìngba-tsánà rì ádrùngbǎnga nónzi
Yésù-fó pbìndà óyò inzo tò dhu
(Mrk 10.35-45)*

²⁰ Wò dhu-dzidò, Zèbèdayò bhà ìngba-tsánà mà, pbìndà óyò inzo mànà náandrà Yésù-ti’ò. Ní ndì ìngba-tsánà náakò ndì ɔtdyàna dò Yésù-ònzi, ndínì ndì ndonzi tí dhu kà-fó.

²¹ Ní Yésù ivú dhu kà-tsú ndàti: «Ádu nyí nyòzè?» Ní kàdà dhu àdu Yésù tò, ndàti: «Pbùkà ádrùngbǎnga tó idzi ù, ábhù kákà pbàkà óyò inzo ròkò tinú, atdí ràdi ìndú fangà dònà rò, ngätsi ràdù àdi ígù dònà rò.»

²² Ní Yésù adà dhu àdu kà tò, ndàti: «Nyí nyàni nzá wò nyí nyónzina fudú dhu. Nyí tí àdà yà ma mómvàna àpbè tó kópà-tsù nómvä òmvà?» Ní wò ìngba-tsánà mà náadà dhu àdu Yésù tò, àti: «Òmvà mă mädù òmvàna.»

²³ Ní Yésù adà àtìnà abádhí ní: «Obhó tí, òmvà nyí nyömvüya ma mómvàna kópà-tsù. Pbétù ìndrù nílì ka kí ràdi idú fangà dònà rò, ndirò idú ígù dònà rò dhu ní nzé òtëdu. I ngari ní yà Àbadu náabhòlò ka fíyò ale tó.»

²⁴ Wò dhu i ìri rò, atdí kumì ngükà ábhàlì náadà àkò àkò tì kòkò óyò atdí iya bhà ale rò.

²⁵ Ní Yésù adà pbìndà ábhàlì nánzi tìna ò, ndàdà àtìnà abádhí ní: «Nyí nyáni wà yà ìndrù dò ádròdrò ale tì ka kátina ale náaradù i ale náli fíyò ino tì, ‘àmbe avu dò ròyá dhu. Ndirò, nyí nyáni wà yà ádròdrò ale náaradù obìya à’ë ìndrù dò tì dhu.»

²⁶ Pbétù, dhu àkà nzá ndònzì ndì ndì dhu bhéyi nzinzíku ù. Atdí nzinzíku ù ale náapé ndòzè ndàdi ádrùngbälé tì, ní kà ràdù àkà ndì i fùkú kasutále tì.

²⁷ Ndirò atdí nzinzíku ù ale náapé ndòzè ndàdi wemberè tì, ní ndì ale ràdù àkà ndì i fùkú ino tì.

²⁸ Ndì dhu bhéyi ní ndì, Ìndrù t’ídhùnà nírà nzá ndínì ka konzi tì kasù fíndà. Pbétù kírà ndínì ndònzì tì kasù ngükà ale tò, ndàdà pbìndà ípìrònga nábhù ábhò ale nuwà tì.»

*Yésù rì óyò ndùmùndúmú nígë dhu
(Mrk 10.46-52; Luk 18.35-43)*

²⁹ Yésù mà rúvò pbìndà ábhàlì mànà Yèrikò tó kigò ò rò ònà kàsùmì ù, ábhò ihé-yà náadà òwu Yésù-owù ù.

³⁰ Ní yà otu-gì dò i òkò ró i ì óyò ndùmùndúmú níri Yésù rëda dhu. Ní abádhí adà ‘òpè ‘ùkù, ‘àmbe àtìnà dò: «Ádrùngbälé, Dàwudì-dhù bvë alé, ábà izù dòká!»

³¹ Ihé-yà náadà òko ‘àmbe òrù dò abádhí dò, ‘àdà abádhí návi rìnè. Pbétù kòkòrì ndùmùndúmú náadà ùkù orú tuya nyí nà tdítdò, ‘àti: «Ádrùngbälé, Dàwudì t’ídhùnà, ábà izù dòká!»

³² Ní Yésù adù ìde, ndànzì abádhí, ndàdù dhu ìvu tsùyá, ndàti: «Ádu nyí nyòzè mònzi fákù?»

³³ Ní abádhí adù dhu àdu kà tò, 'àti: «Ádràngbälé, ábhü nyìkpóka ràla ìnga.»

³⁴ Ní Yésù adù izü nábà abádhí dö, ndàdù abádhí-nyìkpóngbò nápbala. Ní ányìrò rò tí, kòrí óyö ale náadù 'òpè 'àla ìnga, 'àdù òwu Yésù-owù ö.

21

Yésù ròtsù Yérùsàlemà tó kigò ò dhu

(*Mrk 11.1-11; Luk 19.28-40; Yùw 12.12-19*)

¹ fkyèrò Yésù mà, pbìndà ábhàlì mònà nòkò Yérùsàlemà tó kigò ò i owu tí ùvò rórò, ní abádhí náutò i Bètèfagè tí kátina pbanga ò. Ndì pbanga ní'ì mìzèyìtunì tí kátina itsu náarí'ì dòná pbìri-ongò rò. Ní Yésù náavì óyö pbìndà ábhàlì ròwù angyi,

² ndàdù àtìnà abádhí ní: «Nyòwu wò angyi rí'ì fákù pbanga ò. Ní ndì pbanga ò nyí nyòtsù rórò, nyí nyí kayinö-yà nótù òsò ka kòsò ró, pbìndà ìngba ràdù i'ì tìná. Ní, nyànga ka, nyàdù iwu abádhí nà kóró tìdu ò.

³ Ní atdí ale mà náunona gukyè dhu abádhí dö, ní nyí nyadùna àtìnà: <Ádràngbälé rí'ì abádhí-atdyú nà.> Ní ányìrò rò tí, ka kadùna abádhí nábhà nyìwü nà.»

⁴ Wòrì dhu náanzì ndì ndínlì angyi nabì Zàkàriyà náunco dhu náaká tí. Käßti:

⁵ «Nyàti Sàyunì tó kigò õ tsìbhíngba ní:

<Ándà! Kànì pbùkù kamà rírà tìnù ò!

Kà rírà ìyònga nyú ö, kayinö-yà dö ndì ndàdi rórò, kayinö-yà bhà ìngba dö ndì ndàdi rórò*.»

⁶ Ní ábhàlì náawù, 'àdù yà Yésù àvinà fíyò dhu nónzì.

⁷ Abádhí níiwú kayinö-yà nà pbìndà ìngba mònà, 'àdù ròyá òrù mèdzarù núhu dòyá, Yésù ràdù àdi dòná.

⁸ Ábhö ihé-yà núuhu ròyá mbérù otu ö. Ngékpà ale náadù itsu-dòká nòkò, 'àdù ùhunà otu ö.

⁹ Ní yà angyi rówu Yésù-ònzì ale mà, kòwù ö ríwu ale mònà náambénà ùkù dö, 'àti: «Hòsanà! Ilèta nákà kabhu Dàwudì-dhú bvë ale tò! Kàgàwà nákà ndàso Ádràngbälé-ovò rò rírà ale! Hòsanà! Ilèta nákà kabhu òrù-akpà ò arí'ì Kàgàwà tò!»

¹⁰ Ní Yésù ròtsù Yérùsàlemà tó kigò ò rò, kóró ale-tsì náava ndì, 'àmbe àtìnà dö: «Wòrì ale tí àdhi?»

¹¹ Ní ihé-yà noowúnà dhu àdu rò abádhí tò, 'àti: «Nabì Yésù ní yà, Nàzàretì-ale, Gàlìlayà tó pbìri ö.»

* 21:5 21.5 Zàk 9.9

*Yésù rí Kàgàwà bhà idzá rò rí dhu núdzí ale nódì dhu
(Mrk 11.15-19; Luk 19.45-48; Yùw 2.13-22)*

¹² Wò dhu-dzidö, Yésù náatsù Kàgàwà bhà-dza ò, ndàdù ányì-dzá rò rí dhu òdzi ale mà, ányì-dzá rò rí dhu ùdzí ale mánà dhu nódì kóró. Kădù fùrangà-önga núwà rí ale rí fùrangà núwà dòná rò mizà mà, àmbò núdzí rí ale nökò dòyá tombi mánà dhu nátdi.

¹³ Wò dhu-dzidö, kădù àtìnà i ale ní: «Kàgàwà bhà bhükù ò Andítá rätina: <Pbàkà idza ní ka kanziya itsòta-dzà tí, pbétù nyí, nyí nyàdù kùgèrè ròngò ogbotále náarí 'ùru òná ngari tí.»»

¹⁴ Wò dhu-dzidö, ndùmündumú mà, otsutále mánà níiwú Yésù-ti'ò Kàgàwà bhà idza õ, ka ràdù ì níghù.

¹⁵ Ní pbàkùhání tó ádròdrö ale mà, Músà bhà Ùyátá tó málímó mánà náakó yà Yésù röñzina wiwì ì àla rò, ndirò nzónzo rükü Kàgàwà bhà idzá dhu ì ìri rò. I nzónzo ambénà àtìnà dö: «Hòsanà! Iléta nákä kabhu Dàwudì dhú-bvü ale tò.»

¹⁶ Abádhí adù dhu ìvu Yésù-tsü, 'atì: «Nyí tí kókò nzónzo rüñona dhu níri ìri?» Ní Yésù adù dhu àdu abádhí tò, ndàti: «Ìri ma mírina! Nyí nyàpè tí nzá Kàgàwà bhà bhükù ò ka kándi dhu nözù? Ndì Andítá rätina: <Nyí nyábhü nzónzo mà, ndirò iré-nzo mánà dhu ràmbe nyifü dö.»»

¹⁷ Wò dhu-dzidö, Yésù adù ndìvà pbàkùhání tó ádròdrö ale mà, Músà bhà Ùyátá tó málímó mánà tí rò, ndàdù àhu kigò ò rò, ndàrà Bètànìyà tí kátina pbanga ò. Ányì ní ndì kădù àrà òdhò.

*Yésù rí mùtinì tí kátina itsu nójü dhu
(Mrk 11.12-14,20-25)*

¹⁸ Tsútsä nínganí kútsingánä Yésù ríngó Yérùsalémà tó kigò ò òná kàsümì õ, kí'ì àwù nà.

¹⁹ Ní kăla mùtinì tí kátina atdí itsu otu-gì dö, ndàdù òndritina ò. Pbétù kădù ndì itsu-bí kélë nótù. Ní kădù ndì itsu nójü ndàti: «Ròpè ndì indo, atdí itsu-kpö mà nákä nzá ndò'ò dùnú tdítö.» Ní ányirö rò tí wò itsu náadù ötdyù atdídö.

²⁰ Yésù bhà ábhàlë náala wò dhu, idhò ràdù èkò atdídö. Ní abádhí adù dhu ìvu Yésù-tsü, 'atì: «Wòrí mùtinì nótgyù atdídö kòmbómbí tí ìngbà-dhu bhéyi?»

²¹ Ní Yésù adù dhu àdu abádhí tò, ndàti: «Ma mí obhó dhu nánc fákù, nyí nyapé ì'ì a'uta nà ìnzì afíku ràdù ùguru, ní nyí nyí nzí àdù wò itsu rö ma mònzi dhu kélë nónzi. Pbétù, nyí nyàdù àtìnà yà pbìrì ní màttí: <ìngbè nyí uró rò, nyadù àrà itsì ádrùngbà rérà ò!> Ní ndì dhu ràdù ndònzì yà nyí nyàñò ka dhu bhéyi tí.

²² Nyě nyapé ſì a'uta nà, ní nyě nyádù fùkú iſsòta ſi nyě nyònzi kóró dhu-tsí nábà àbà.»

Yésù bhà ádrùngbăng a nírà àdhà rò?

(*Mrk 11.27-33; Luk 20.1-8*)

²³ Wò dhu-dzidö, Yésù atsù Kàgàwà bhà idza, ndàdù ndòpè ndùdhe dhu ìndrú tò. Ní pbàkùhání tó ádròdrö ale mà, Pbàyàhúdí-bvü pbàkùrü mânà náandrì Yésù-ti'ò, 'àdù dhu ivu kà-tsü 'àti: «Ádhì nyi návi nyongò kóró kòrì dhu nónzi? Ádhì ádrùngbăng a tó obi nábhü ìndù nyongò i dhu nónzì ní?»

²⁴ Ní Yésù adù dhu àdu abádhí tò, ndàti: «Ma mí atdí dhu kélë nívü tsükü. Nyě nyapé ndi dhu nádù idù, ní ma mágù ma mårí i dhu nónzi pbìndà obi ní ale núnò fükü.

²⁵ Ádhì Yùwanì nivi rìrà bátizò núbho ìndrú tò? Tí Kàgàwà, ndirò ngätsi ní tí ìndrú?» Pbétù abádhí náadù 'òpè 'irè nga nzínziya ſi, 'àmbe àtìnà dö: «Àlë kapé dhu àdù Kàgàwà ràrì ndi ka nivi, ní kàdùna dhu ivu àlë-tsü ndàti: <Olu, ádu inzá nyě nyadù Yùwanì náno dhu ná'u ní?»

²⁶ Ndirò àlë kapé àtina, ìndrú ràrì ndi ka nivi, ní àlë kí ihé-yà-òdò nónzi, kóró ale náarí Yùwanì nözù Kàgàwà bhà nabí tí nídhuní.»

²⁷ Nírò ní ndi abádhí adù dhu àdu Yésù tò, 'àti: «Inzá mǎ mìùnì.» Ní Yésù adù dhu àdu abádhí tò, ndàti: «Ima nyá mì átò, ma mí nzí i dhu nónzi ma mårí ní obi náno fükü.»

Atdí àba bhà óyö kpabhínzo tó mbólí

²⁸ Wò dhu-dzidö, Yésù adù dhu ivu tdítdö abádhí-tsü, ndàti: «Ádu nyě nyirè yà ma mawéna mbólí dö? Atdí ale ní ſi óyö pbìndà kpabhínzo nà. Ní këno dhu atdí ingba tò ndàti: <Pbànìngbá, árà nyonzì kasü vinyò tó inga ò indo.»

²⁹ Wò ingba náadù dhu àdu àbanà tò, ndàti: «Inzì ma mårà àwólò!» Pbétù olù nyá, kügèrè pbìndà irèta, ndàdù ndivà, ndàrà vinyò tó inga-bvü.

³⁰ Tdítdö wò ale náuno àdhàdhì dhu kélë ngätsi pbìndà ingba tò. Ní ndi-tsí náadù dhu àdu àbanà tò, ndàti: «Àrà ma mårà àbá.» Pbétù kädù nzá àrà ndi inga-bvü.»

³¹ Ní Yésù adù dhu ivu pbàkùhání tó ádròdrö ale mà Pbàyàhúdí ſi pbàkùrü mânà-tsü ndàti: «Ádhì ndi kökò óyö kpabhínzo nzínzi ſi, àbanà òzè dhu nanzi?» Ní abádhí adù dhu àdu Yésù tò, 'àti: «Yà angyi àbanà àvinà ràrì kasü ònzì ingba.» Nírò ní ndi Yésù adù àtìnà abádhí ní: «Ma mí obhó dhu náno fükü, pàratà t'úfótá tó pbàndómbé mà, màyònì tó vèbhále mânà nóowuya ùvò angyi ràkú Ádrùngbă kamà Kàgàwà bhà idzi ò.

³² Obhó tí, bátzízò nubhónà Yùwanì níira bvùkù, ndàdù obhónánga tó otu nítè fükù, ní nyí nyadù nzá kà rënɔna dhu ná'ù. Pbétù pàratà t'úfótá tó pbàndómbé mà, mìnyònì tó vèbhále mànà ní i kà rënɔna dhu ná'u. Ndírò wò ndí dhu mà nyí nyàla rò, nyí nyadù nzá nyägérè, nyäbhà fükù nzérenga, nyádù Yùwanì rënɔna dhu ná'ù.»

*Vïnyò tó ìngä õ rí kasù ònzì òrörù kasutálë tó mbólí
(Mrk 12.1-12; Luk 20.9-19)*

³³ Wò dhu-dzidò, Yésù adù àtìnà pbàkùhání tó ádròdrò ale mà Pbàyàhúdí õ pbàkùrù mànà ní: «Nyìri ngätsi mbólí. Atdí ale náazò pbìndà vïnyò tó ìngä, ndàdù ngbóna nákpòrò köròwà ní. Kädù ndí vïnyo-kpö náhà ka kóngò òná ibhu nogyè, ndàdù ini nósì ndí ìngä õ ɔdótále tò. Wò dhu-dzidò, àbadhi mà náadù 'irì ndí ìngä-kàsù nónzì róngo ale mànà, ndíní i owu tí ndí ìngä õ ò'ò dhu-ɔnga nándò rò i ale mànà. Wò dhu-dzidò, kädù ndìvà ndàrà abhi ò.

³⁴ Ní ndí vïnyò-kpö nòpè ka kí òná kàsùmì õ, kävì ngúfe ale pbìndà kasutálë nzinzì õ ròwù fìndà ka kútù vïnyò-kpötsí náko, ndí ìngä-kàsù nónzì arí ale-fó.

³⁵ Pbétù, körí ale náadù kökò ùvì ka kùvì ale nálu ùlù tí. Abádhí náavì atdí, 'adù atdí nóhò, ndírò 'adù ibhu rí kisë-tsí núbvu odu ní.

³⁶ Tdítòdò wò ìngä-àbadhi náavì ibí ngükpà kasutálë, ròsè yà angyi i ì dòna ná. Ní kökò vïnyò tó ìngä-kàsù nónzì arí ale náadù i ale nónzì yà angyi i ì ale i anzì dhu bhéyi tí.

³⁷ Ní kà ríku dòna rò ní, wò ìngä-àbadhi náavì idhùnà nyú ràrà kökò pbìndà ìngä-kàsù nónzì arí ale-tí'ò. Kädù ìngä i ì afína ò ndati: <Ifé abádhí rí idhùdu nyú nífù.›

³⁸ Pbétù, wò vïnyò tó ìngä kàsù nónzì arí ale níitdègu wò ìngä-àbadhi t'ídhùnà nálă, ní abádhí atè nzinzìya õ 'atì: <Kònì, ìngä-àbadhi tí ongoya olù ale nyú ní wò. Kòwu kóho ka, ndíní ìngä adù tí àdi àlè tò.›

³⁹ Ní abádhí náalú ìngä àbadhi t'ídhùnà, 'ipfo ìngä ò rò, 'adù òhònà!»

⁴⁰ Ní Yésù adù dhu ìvu pbàkùhání tó ádròdrò ale mà, Pbàyàhúdí õ pbàkùrù mànà-tsù, ndàti: «Nyí nyàni rò, wò ìngä-àbadhi rírà àhu nínganí, könziya wò vïnyò tó ìngä-kàsù nónzì arí ale ìngbà dhu bhéyi?»

⁴¹ Ní abádhí adù dhu àdu Yésù tò, 'atì: «Kökyeya kökò nzére ale ìmbä izú na, ndàdù ndí vïnyò tó ìngä-kàsù nábhù ngükpà ale-fó. I ale ní i, kà tò róngo àdù òwu yà kà tò i ùtù vïnyò-kpö-tsí nábhù rò, ndí vïnyò-kpö i òpè òná kàsùmì õ.»

⁴² Tdítòdò Yésù adù dhu ìvu abádhí-tsù, ndàti: «Nyí nyàpè tí obhó Kàgàwà bhà bhükù ò ka kándí dhu òzà? Ndi Andítá rätina:

«Yà odu-dzà nòsì arí ale náabvù igi odu,
ní ndì adù òongo idza-pbiòdò nòdò rí ádràngbă odu tí.

Ádràngbăle Kàgàwà ní ndì ndì dhu nanzi,

ndirò ndì dhu ní idhò rí àlè núkò nǐ.»

⁴³ Ndì dhu-okú dò rò ní ndì, ma mâtina nyì nǐ: ka kakòya Ádràngbă kamà Kàgàwà bhà idzi fukú rò, kadù àbhunà yà ndì idzi-öngà nà àkă itse nòdhì rádù ale tò.

⁴⁴ [Yà ndì òbvù ka kabvù odu dò rítsì ale ní öngà níikòya ndì ikò tí, ndirò ndì odu rítsì dòná ale ní öngà kínyiriya ìnyiri tí.]

⁴⁵ Ní, pbàkùhání tó ádròdrò ale mà, Pbàfàrisáyó mânà nítidègu kökò Yésù àwe mbólí níri, ní abádhí adù dhu nòsù è ràri ndì Yésù ròte dòyá.

⁴⁶ Ní abádhí adù 'òpè 'òmè Yésù nálü ì'í òná otu. Pbétù, abádhí náadù ihé-yà-odò nónzi, kóró ale náunì dhu Yésù ràri Kàgàwà bhà nabì nídhuní.

22

*Àdhìngbă ka kùndà ní mÙhendù tó mbólí
(Luk 14.15-24)*

¹ Wò dhu-dzidò, Yésù náapè ndòvò dhu tdítdò ihé-yà tò mbólí ᳚, ndàti:

² «Kàn̄ òrù-akpà ᳚ Ádràngbă kamà Kàgàwà bhà idzi nòfò ndì nà dhu: <Atdí ádràngbă kamà náahù ndònzì mÙhendù idhùnà bhà ndrú-àyi ka kùndà rò.

³ Ní kúví pbìndà kasutále ròwù ndì mÙhendù ò iwú tí ndì ndúnzi ale návi rìwú. Pbétù, i ale náadù nzá 'òzè 'iwú mÙhendù ᳚.»

⁴ Ní kàdù ngükà kasutále núvi tdítdò ròwù, ndàdù dhu náya fíyò, ndàti: <Nyàti, yà mÙhendù ò iwú tí ma múnzi ale nǐ: mÙhendù tó ònyà níye wà, pbàkà ikyì-akpá mà, ivu nà izzà mânà ní ka kàzè wà. Kóró dhu-tsí àkă wà, ní nyìwú àdhìngbă ka kùndà ní mÙhendù ᳚.»

⁵ Pbétù, wò ka kùnò dhu náatdú nzá kökò únzi ka kùnzi ale-afí mà. Abádhí adù òwu è 'òzè dhu nyá nónzi. Atdí ale náarà pbì inga-bvù, ngätsi ale adù àrà pbìndà udzítá tó dhu-otù ᳚,

⁶ ngükà ale-tsí náadù wò ádràngbă kamà bhà kasutále nálu, è ràvu ròyá nzére nyá, 'àdù òkyènà.

⁷ Ní wò ádràngbă kamà náakó atdiòdò. Kàdù pbìndà pbànówí nòvì ròwù kökò pbìndà kasutále nòkyè ale nókyè, ndirò ràdù i ale tó kigò nábì.

⁸ Wò dhu-dzidō, kădù àtìnà òdòdì kasutále nǐ: «Àdhìngbă ka kàndà nǐ mèhendù tó ònyù níye wà. Pbétù, ndì ònyù nɔnyù tí ma múnzi ale nákă nzá 'otsù mèhendù-ídzà ò.

⁹ Ní nyòwu otu-yàgá ònă, nyădù ányì nyí nyótuna ale núnzi kóró, riwú mèhendù ò.»

¹⁰ Ní kökò kasutále náawù ádròdrö ngudhà ò, i ründu kóró ányì i ôtu ale, nzére dhu ònzi arí ale mà, ídzìnga ònzi arí ale mánà, mèhendù-ídzà-öngä ràlè ìndrú nǐ.

¹¹ Nírò ní ndì ádràngbă kamà náarotsù mèhendü-dzà ò, ndàhu kökò ka kùnzì ale nándà. Ní kăla atdí ale inzá mèhendù tó mberù nàfö ró.

¹² Ní kivú dhu wò ale-tsü ndàti: «Pbälé, nyí nyitsù ìngbă dhu bhéyi àzú-dza, ìmbă nyí nyí i mèhendù tó mèdzarù nà rörò?» Pbétù, wò ale rădúna dhu níi' mbă atdí matí.

¹³ Ní kamà adù àtìnà pbìndà kasutále nǐ: «Nyùtsi wò ale-pfö, kôtsú mánà, nyădù kìtdù, nyöbvù iri inò ò. Ányì ní ɔdzi mà, ale-kù t'átrita mánà tó ngari.»

¹⁴ Yésù adù àtìnà tdítö ihé-yà nǐ: «Ùnzi ka kúnzi ale rí' abho, pbétù òvò ka kóvò ale rí' ngúfe.»

Ìndrú rí dhu òngù Yésù-tsü pàratà t'ufótá dő dhu

(Mrk 12.13-17; Luk 20.20-26)

¹⁵ Wò dhu-dzidō, Pbafàrisáyó náawù mèhanurà nónzi, 'adù 'irì ìngbă dhu bhéyi i'í dhu ivü Yésù-tsü, ndín i omvú tí kà-afí ní dhu dő.

¹⁶ Ní abádhí adù ngúfe fíyó ábhàlì mà, Hèròdè bhà ale mánà nòvi ròwù àtìnà Yésù nǐ: «Màlimö, mă mání wà dhu nyí rarí obhó dhu náno. Nyí nyarí obhó dhu núdhë Kàgàwà òzè ìndrú ròkò tí dhu dő. Ndírò nyí nyarí nzí ìndrú rădù ìrènà dhu ɔdò nónzi, inzì nyí nyarí ìndrú bhà ádràngbångä nándà nídhuní.

¹⁷ Ní, ádù pé dhu fákà yà mă mívüna tsùná dhu dő. Àlë tó Ùyatá návi tí àvì àlë rùfö ádròdrö kámá dő kamà Kàyisarà bhà pàratà?»

¹⁸ Pbétù Yésù náuni abádhí rírèna nzére dhu angyangi. Ní kădù àtìnà abádhí nǐ: «Nyí oyoyó idàya nà alé, ádhu nyí nyí afídu númvü nǐ?

¹⁹ Nyíté pé ndì pàratà nufö ka kárí ní fùrangà-kpö mandà.» Ní abádhí adù atdí fùrangà-kpö nábhù Yésù-fö.

²⁰ Ní Yésù adù dhu ivü abádhí-tsü, ndàti: «Yà ka kòbhòlò nyìna-wòyö, kadù ɔvòna nándi iro ale ní àdhi?»

²¹ Ní abádhí adù dhu àdu kà tò, 'ati: «Ádròdrö kámá dő kamà Kàyisarà.» Nírò ní ndì Yésù adù àtìnà abádhí nǐ: «Nyùbho Kàyisarà bhà dhu-tsí Kàyisarà-fö'ò, nyădù Kàgàwà bhà dhu-tsí núbho Kàgàwà-fö'ò.»

²² Wò dhu bhéyi Yésù àdu fíyò dhu ì ìrà rò, idho náadù abádhí náko atdídò. Ní abádhí náadù Yésù nábhà, àdù òwu fíyó dhu nǐ.

*Pbàsàdùkáyó rí dhu òngù Yésù-tsù
ùvávè ale rí 'ùngbék ɔvè-bvù rò dhu dò dhu*

(*Mrk 12.18-27; Luk 20.27-40*)

²³ Ndi nínganí tí ngúfe Pbàsàdùkáyó níiwú Yésù-ti'ò. Abádhí ní i arátina ìnzì ùvávè ale rüngbeya ì ɔvè-bvù rò. Ní abádhí níivú dhu Yésù-tsù, 'atí:

²⁴ «Málímò, Músà náati atdí ale rapé tsibhále námبا, ndàdù òvè ìnzá ì ódhì atdí ngbángba mà rórò, ní dhu ràkà ndí ale t'ádònà rùndu yà pbìndà kpatsibhále óvè tsibhále-tsù. Ndi dhu bhéyi ní ndí abádhí rädù nzónzo nódhì wò àvávè adònà-òvò dò*.

²⁵ Ní ndí dhu bhéyi tí, fàrábvù atdí ale níi'ì kpabhínzo nà àràbhù. Ní sengba náambà tsibhále, ndàdù òvè ìnzá ì ódhì atdí ngbángba mà rórò. Kàdù venà nábhà lunatìnà adònà-fó.

²⁶ Dhu adù ndònzì ndí dhu bhéyi tí kà-dzidò kà t'ádònà rò, ndirò ìbhù rí kísé kpatsibhíngba rò mâtí, ràrà àhù kóró kókò àràbhù kpabhínzo ríku dhu ò.

²⁷ Kóró kókò kpabhínzo náve dhu lutìnà, wò ndí tsibhále náadù òvè átò.

²⁸ Ní ùvávè ale rí 'ùngbék ɔvè-bvù rò nínganí, wòrí tsibhále ni'iya àdhi-ve, kóró kókò àràbhù ale náumbá ka nídhuní?»

²⁹ Ní Yésù adù dhu àdu abádhí tò, ndàti: «Nyí nyùwí itsé nyá fùkú iréta ò, ìnzá nyí nyàni Kàgàwà bhà Andítá rünnona dhu mà, ndirò Kàgàwà bhà ádrùngbänga tó ɔbi mà dhu-okú dò rò.

³⁰ Obhó tí, ùvávè ale rí 'ùngbék ɔvè-bvù rò nínganí, kpabhále mà vèbhále mànà náumbáya nzì ì. Pbétù abádhí nóokoya Kàgàwà bhà málàyíká náaróko òrù-akpà ò dhu bhéyi.

³¹ Ndirò, yà ùvávè ale rí 'ùngbék ɔvè-bvù rò dhu dò, nyí nyàpè tí nzá Kàgàwà náumò kpangba fükù dhu nözù? Kàti:

³² «Ima ní Àbràhamà bhà Kàgàwà, Isakà bhà Kàgàwà, ndirò Yákobhò bhà Kàgàwà.» Kàgàwà ní ípiròrò arí'ì ale tó Kàgàwà, ìnzì ní ùvávè ale tó Kàgàwà.»

³³ Wò Yésù ànò dhu ì ìrà rò, idho náukò ihé-yà atdídò kà rúdhéna dhu dò.

*Ádrùngbă Ùyátá ròsè kóró Ùyátá dònă
(*Mrk 12.28-34; Luk 10.25-28*)*

* **22:24 22.24** Opt 38.8; Tòr 25.5-8

³⁴ Pbàfàrisáyó níitdègu Yésù àdu Pbàsàdùkáyó tò dhu nábhù abádhí rìnè dhu ìri, ní abádhí náadù 'àndu 'òtè.

³⁵ Nírò ní ndì abádhí nzínzi õ atdí ale, Músà bhà Uyátá tó màlimò, náazé ndòmvù Yésù-afí. Ní kívú dhu Yésù-tsü ndàti:

³⁶ «Màlimo, ádrùngbă Uyátá ròsè kóró Músà bhà Uyátá dòná ní ìngbă Uyátá?»

³⁷ Ní Yésù adù dhu àdu kà tò, ndàti: «Dhu àkă nyozè pbùkù Ádrùngbăle Kàgàwà kóró afínù mánà, kóró atdyúnù mánà, ndirò kóró pbùkù irèta mánà.

³⁸ Wòrì ní ndì wemberè tó ádrùngbă Uyátá ròsè kóró Uyátá dòná.

³⁹ Ndirò, yàrì ní ndì oyo rí kísé Uyátá, yà ndì nòfò angyi rí'ì Uyátá nà: Dhu àkă nyozè ɔdhìnù yà inyi nyá nyi nyözè nyi nyitírò dhu bhéyi.

⁴⁰ Kóró Músà bhà Uyátá mà, Kàgàwà bhà pbànbáí náarúdhéna kóró dhu mánà nípbì ì kòkò óyò Uyátá rò.»

Krístò nátí Dàwudì t'ídhùnà?

(*Mrk 12.35-37; Luk 20.41-44*)

⁴¹ Pbàfàrisáyó ní'ì ùndù ì ùndu ì rò. Ní Yésù níivú dhu abádhí-tsü, ndàti:

⁴² «Ádu Krístò dö nyi nyáráí ìrèna? Ádhí t'ídhùnà ndì?» Ní abádhí adà dhu àdu kà tò, 'atì: «Krístò ní Dàwudì t'ídhùnà.»

⁴³ Ní Yésù adù àtìnà abádhí ní: «Olu ádu, Kàgàwà bhà Hílă-Alafí rí ndànda rò, Dàwudì náatì ka pbìndà Ádrùngbăle tí ní? Ndi Dàwudì atì:

⁴⁴ «Ádrùngbăle Kàgàwà rätina pbàkà Ádrùngbăle ní:
írà nyadì idú fangà dòná rò,

ràrà àhù ma mí pbùkù òmvù nábhù nyobè dòya dhu ò*.»

⁴⁵ Ní Dàwudì rí'ì Ádrùngbăle tí rí Krístò nánzi, ní Krístò rǎdù ì'ì ìngbă dhu bhéyi kà t'ídhùnà tí?»

⁴⁶ Ní Pbàfàrisáyó nzínzi õ atdí ale mà náadù nzá atdí dhu mà nádu Yésù tò. Ndirò ròpè ndì ányìrò rò, atdí ale mà náadù nzá ndòmvù ndòngù dhu Yésù-tsü tdítidò.

23

*Yésù rí ìndrú-nyìkpó nítdyú Pbàfàrisáyó mà
Músà bhà Uyátá tó màlimó mánà rò rò dhu*

(*Mrk 12.38-40; Luk 11.39-52; 20.45-47*)

¹ Wò dhu-dzidò, Yésù náavò dhu ihé-yà mà, pbìndà ábhàlë mánà tò, ndàti:

* 22:44 22.44 Zàb 110.1

² «Músà bhà Uyátá tó málímó mà, Pbàfàrisáyó mánà ní tó kasù narí 'àwé Músà bhà Uyátá-tì ìndrú tò.

³ Ní dhu àkă nyírì abádhí-tsă dhu, nyádù abádhí àvi făkù kóró dhu ònzì. Pbétù, dhu àkă nzá nyőnzì nyí abádhí náarí 'ònzì dhu bhëyi. Obhó tí, abádhí náarí nzì àdù yà ì údhëna ìndrú tò dhu nónzì.

⁴ Abádhí náarí ì nà'è ànò nátsi, 'àdù ùgbanà ìndrú-udö, pbétù ìnzì 'àdù 'òzè 'àpbälä i ànò-ngbò otsáya-dö ní màtì.

⁵ Abádhí náarí kóró fiyó dhu nónzì ndínì ìndrú náala tí. Ndì dhu-okú dò rò ní ndì abádhí náarí yà nyìya-ndrinà màtì, ndirò tsuyatsùnà màtì ì arúsöna ísòwü-nzo* nóbhôlo rì'ì ihihü. Ndirò abádhí arádù fiyó mberù-bidò rò bhèlèbhélé nónzì rì'ì ádzàdzì nyú.

⁶ Mùhendù ō, abádhí arí 'òzè 'òkò ndàvì rí ngari ō. Ndirò unduta-dzà ō, abádhí arí 'òzè 'òkò angyinà rò rí'ì ifuta tó tombi dö.

⁷ Pbanga-tsidö ìndrú arí 'ùndü òyá ngari ō, abádhí arádù 'òzè katsè ì ifuta nyú nà, 'àdù 'òzè kanzì ì <Málímó> tí.

⁸ Pbétù, nyí nyákă nzá nyäbhü nyí kambe nyünzì dö <Málímó> tí. Obhó tí, nyí nyí'ì Kàgàwà nà atdí tí, ndirò nyí ní atdí àba bhà ale.

⁹ Ndirò yà adzì dö, dhu àkă nzá nyänzì atdí ale mà àbakü tí. Obhó tí, nyí nyí'ì Àbakü nà atdí tí. Ndì Àbakü ní Kàgàwà, yà òrù-akpà ò arí'ì ale.

¹⁰ Ndirò dhu àkă nzá nyäbhü nyí kambe nyünzì dö <Ìndrú ünda arí ale> tí. Obhó tí, nyända arí ní atdí ale kélë. Ndì ale ní Krístò.

¹¹ Nzinzíkù ō ádrùngbälë tí rí'ì ale náadìya fükú kasutále tí.

¹² Ndìdzì rí ndítirò orú ale, ní Kàgàwà ifoya ifò tí. Ndirò ndifò rí ndítirò ale, ní Kàgàwà idzíya idzì tí.»

Yésù rɔrù oyoyò ale-idà-dö nà ka kí'ì dhu dö dhu

(*Mrk 12.40; Luk 11.39-42,47-52; 20.47*)

¹³ Yésù adù àtìnà tdítidö: «Nyí nyí'ì àpbè ō, Músà bhà Uyátá tó málímó mà, Pbàfàrisáyó mánà, nyí ní oyoyò idàya nà ale dhu-okú dö rò! Nyí nyárái òrù-akpà ō Ádrùngbä kamà Kàgàwà bhà idzi ò ka kótsù òná tsátsù nápbí ìndrú rò. Nyí nyarí nzì ôtsù ányì nyí-tírò màtì, ndirò nyí nyarí nzì àdù ányì ì nòzè 'òtsù ale mà nábhü ròtsù ányì.

¹⁴ [Nyí nyí'ì àpbè ō, Músà bhà Uyátá tó málímó mà, Pbàfàrisáyó mánà, nyí ní oyoyò idàya nà ale dhu-okú dö rò! Nyí nyárái abvo-ayí-fó dhu nádhä kóró, nyádù àmbe nyítsò

* 23:5 23.5 I ísòwü-nzo ò abádhí ulínà dhu ní'ì Uyátá ka kündí dòyá dhu.

dō ádzàdzí, ndíní katí tí nyí ídzí ale tí. Ndí dhu-okú dō rò ní ndí ka kótdíya anya dàkú ròsè ngükpà ale dòná!]

¹⁵ Nyí nyí'ì àpbè ō, Músà bhà Ùyátá tó málímó mà, Pbàfàrisáyó mánà, nyí ní oyoyó idàya nà ale dhu-okú dō rò! Nyí nyarúbhi kóró ngari ō yà adzi dō, ndirò rérù dòná mâtí, ndíní nyí nyabá tí atdí ale mà, nyágèrè ròngò fàkú ábhàlì tí. Ndí ale nyí nyàbà rò, nyí nyaradù kàbhù ròngò ìnzí aráve dhòdhóhdhonganà kàzù ò ogbeya ale tí oyó-gàna ròsè dàkú ná.

¹⁶ Nyí nyí'ì àpbè ō, yà ndùmùndumú tírò nyí nyári ìndrú nánda rò! Nyí nyarátina, atdí ale rapé dhu òtsò Kàgàwà bhà idza-ovò rò, ní ndí dhu röñzina dhu ràrř'ì mbă. Pbétù, ndí ale rapé dhu òtsò Kàgàwà bhà idzá dhu ka kóbhòlò ní orò-ovò rò, ní dhu ràrädù àkă ndí ale rònzì wò ndí ndòtsò dhu okúna dō rò dhu.

¹⁷ Nyí ní ìmbă dòya nà ale, ndirò ndùmùndumú! Ádu ndí ádràngbă dhu nyú ròsè? Tí orò, ndirò tí Kàgàwà bhà idza, wò ndí orò nágèrè ròngò Kàgàwà-nyìkpó ō ilă dhu tí?

¹⁸ Nyí nyarádù àtìnà átò, atdí ale rapé dhu òtsò mázàbahù-ovò rò, ní ndí dhu röñzina dhu ràrř'ì mbă. Pbétù, ndí ale rapé dhu òtsò ndí mázàbahù dō rí'ì perè tí ka kàbhù Kàgàwà tò dhu-ovò rò, ní dhu ràrädù àkă ndí ale rònzì wò ndí ndòtsò dhu okúna dō rò dhu.

¹⁹ Nyí ní ndùmùndumú! Ádu ndí ádràngbă dhu nyú ròsè? Tí yà Kàgàwà tò ka kàbhù perè? Ndirò, tí mázàbahù, wò ndí perè nágèrè ròngò Kàgàwà-nyìkpó ō ilă dhu tí?

²⁰ Atdí ale náapé dhu òtsò mázàbahù-ovò rò, ní kòtsò wà dhu ndí mázàbahù-ovò rò, kóró dòná rí'ì dhu mánà.

²¹ Atdí ale náapé dhu òtsò Kàgàwà bhà idza-ovò rò, ní kòtsò wà dhu ndí Kàgàwà bhà idza-ovò rò, ndirò ányì-dzá arádi Kàgàwà-ovò rò.

²² Atdí ale náapé dhu òtsò òrù-akpà-ovò rò, ní kòtsò wà dhu Kàgàwà bhà tombi-ovò rò, ndirò kòtsò wà dhu ndí tombi dō àdì Kàgàwà-ovò rò.

²³ Nyí nyí'ì àpbè ō, Músà bhà Ùyátá tó málímó mà, Pbàfàrisáyó mánà, nyí ní oyoyó idàya nà ale dhu-okú dō rò! Nyí nyári ònyù-dzi nábhù arí ròngù mbéyi irí-bí-tidò mà, pbabi òbhòlo ka karí ní irí-bí-tidò mà, ònyù àbhù arí ròvù mbéyi irí-bí-tidò mánà tó atdíngá idrè dō núbhò perè tí Kàgàwà tò. Pbétù, nyí nyaradù Músà bhà Ùyátá nzinzí ō ádròdrò Ùyátá nyú núbhà ìnzí nyifù. I Ùyátá ní: Obhó dhu nónzí ka kí dhu mà, izu àbà ka kí ìndrú dō, kadà dhu àbà fíndà dhu mà, ndirò dhu ka kòtsò okúna dō rò dhu ònzí ka kí dhu mánà. Kókò ní i àkákă nyönzì dhu, ìnzá nyí nyùbhà ngükpà Ùyátá nífù nyí nyí dhu rórò.

²⁴ Nyě, ndùmündumú tí rò nyě nyáráí ìndrú nánda rò! Nyě nyáráí òmvàna nyě nyí dhu náráò àrò tí, akye nyungunyungu mà náudàna ònà nǐ, pbétù nyě nyaradù ngàmiyà nyú nótò úkù!

²⁵ Nyě nyí'ì àpbè ɔ, Músà bhà Ụyátá tó málímó mà, Pbàfarisayó mánă, nyě ní ɔyoyó idàya nà ale dhu-okú dò rò! Nyě nyáráí kópà mà sánì mánà-ngbò nú'õ, pbétù i kópà mà, i sánì mánà ònga ràdù ì'ì ùlè tí i ùlè ogbo ɔ nyě nyuwé dhu mà, ìndrú-fó rò nyě nyàdhä ɔbi nǐ dhu mánà nǐ.

²⁶ Iñyi, ndùmündumú tó Mùfarisayó, ú'õ pé kópà ò nga angyi rìlă, ndirò ní ndi kà-ngbò ràdù ilă átò.

²⁷ Nyě nyí'ì àpbè ɔ, Músà bhà Ụyátá tó málímó mà, Pbàfarisayó mánă, nyě ní ɔyoyó idàya nà ale dhu-okú dò rò! Nyě nyáli nyě ùtri ka kùtri ròwà adzi-dó bhëyi. I adzi-dó ràdù àya atdídö iri nă rò, pbétù òyà rò 'àdù ì'ì ùle tí i ùle ùvëne ale-kpa mà, kóró ùmämö dhu-tidò mánà nǐ ró.

²⁸ Nyě nyú mà átò, nyě nyarolo ídzì ale bhëyi nyàndà rí ale-nyikpó ɔ. Pbétù afíku ònă rò pbání ùlè tí nyě nyùlè ɔyoyó ale-idà mà, nzérenga mánà nǐ rórò.»

²⁹ Tdítidö, Yésù adù àtìnà abádhí ní: «Nyě nyí'ì àpbè ɔ, Músà bhà Ụyátá tó málímó mà, Pbàfarisayó mánă, nyě ní ɔyoyó idàya nà ale dhu-okú dò rò! Nyě nyáráí ibhu nògye Kàgàwà bhà pbànábí ka kütdu tí òyà, nyadù obhónángatálε-adzi-dó torò nónzì.

³⁰ Ndirò nyě nyaradù àtìnà: <Mǎ mí'ìna gukyè yà abhúka ní'ì òná kàsumì ɔ, ní mǎ mìrina nzí mǎ abádhí mánà mëfù Kàgàwà bhà pbànábí-azù.»

³¹ Wò dhu bhëyi ní ndi, nyě nyà'ù wà dhu nyě-tírò, nyě ràrì yà Kàgàwà bhà pbànábí nakyè ale tó pbàdzukuru.

³² Nírò, nyònzi i abhúku náapè kasu, nyówù àtsànà!

³³ Nyě ní osu! Atdídö arórù ámvò! Nyě nyuguya ìngbà dhu bhëyi anya itdì ka kí dèkú kawà nyě yà ìnzì aráve dhòdhóhónganà kàzù ò dhu ɔ rò?

³⁴ Ndì dhu-okú dò rò ní ndi, ma mí Kàgàwà bhà pbànábí mà, dhu-ònga t'òvòta náni ale mà, Músà bhà Ụyátá tó málímó mánà nûví ròwù bvùkù. Nyě nyokyeya atdídhená ale abádhí nzinzì ɔ, nyadù ngükà náto mësàlabhà dö. Nyě nyadùya ngükà nòvì asé ní fùkú unduta-dzà ɔ rò, nyadù àvu ròyá kóró kigò òna nă.

³⁵ Ndì dhu bhëyi ní ndi, ka kitdìya yà ìmbà afátá na ndì nufu azu-ànyä kóró dùkú, ròpè ndì Àbèlì, obhónángatálε-azù rò rò, ràrà àhu Zàkàriyà, Bèrèkiyà t'ídhùnà-azù ɔ. Ndì Zàkàriyà nyě nyahò mazzabahù mà yà <atdídö ilă ngari> tí kátina kàluga mánà nzinzì ɔ rò.

³⁶ Ma mí obhó dhu náncó făkkù: Kàgàwà níitdìya kóró kórí ale-azù-ànyă kákà indo arí'ì ale dő!»

*Yésù rí dhu òzu Yérùsàlémà tó kigò dő dhu
(Luk 13.34-35)*

³⁷ Wò dhu-dzidő, Yésù apè ɔte ndàti: «Yérùsàlémă, Yérùsàlémă, Kàgàwà bhà pbànábí nókye nyí nyarí, nyadù Kàgàwà òvì tìnù ò ale núbvu odu ní rò, ma mómvù mandu ùnú aróko ale-tsù ife-gàna, àdhàdhì à'ü-yà-ba náarí pbìndà inzo nándú pékéléna-tsì dhu bhéyi. Pbétù nyí nyadù nzá ndí dhu nózé!»

³⁸ Nírò, kànì Kàgàwà rí pé yà ùnú arí'ì pbìndà idza nábhà ròngò ràngù tí.

³⁹ Ma mí dhu ùncó făkkù: Ròpè ndì kombí nyí nyí nzí mală tdítdő, ràrà àhù nyí nyowuya àtìnà ima ní: «Kàgàwà àkă ndàso Ádrùngbăle-ovò rò rírà ale» dhu ò!»

24

*Yésù rí Kàgàwà bhà idza ka kugoloya dhu nòvò dhu
(Mrk 13.1-2; Luk 21.5-6)*

¹ Yésù àhù Kàgàwà bhà idza rò ndàmbé àrà dő òná kàsùmì ɔ, kàbhà ábhàlì náandri kà-ti'ò, 'adù Kàgàwà bhà idza ka kósì tí dhu nítè kà tò.

² Nírò ní ndí Yésù adà àtìnà abádhí ní: «Nyí nyàla tí wà kóró kökò dhu? Ma mí obhó dhu náncó făkkù: ngätsi nínganí atdí odu mà nòcdíya nzí ngätsi odu dő yà iró ka kòrù odu nzínzi ɔ, inzá ka kùgolo ndì rórò.»

Yésù ròte tdé ndì ndingo òrù-akpà ò rò rò ìndrú abáya àpbè dő dhu

(Mrk 13.3-13; Luk 21.7-19)

³ Yésù àdi Mìzèyìtunì tí kátina itsu náarí'ì dòná pbìrì dő rórò, kàbhà ábhàlì náawù òyá kà-ti'ò, 'adù dhu ivu kà-tsù 'àti: «Úncó pé wò dhu nòcnziya ndí òná kàsùmì fákà. Ndírò, ádu ndí nyí nyíngó òná, ndírò kóró yà adzi ɔ dhu-tsù rí ndòdì òná kàsùmì nitèya fákà?»

⁴ Ní Yésù adà dhu àdu abádhí tò, ndàti: «Nyàndà nga mbéyi, ndírò àpé nyabhù atdí ale mà rùtrà nyí.

⁵ Ábhò ale nòowuya iwu rò ovòdu rò, 'adù àtìnà: «Ima ní Krístò.» Ndírò abádhí náutráya ábhò ale nyí.

⁶ Nyí nyiriya ila-òyí mà, 'onzi rí ila-girìtì mànà. Pbétù, àpé nyabhùya ɔdo rìsì ùkù. Obhó tí, dhu àkă wà kóró kökò dhu rònzì. Pbétù, wòrì ní'iya nzí yà adzi ɔ dhu-tsù rí ndòdì kóró dhu.

⁷ Atdídhéná ale-tidò nòowuya 'ùgyè rò ngäkpà ale-tidò mànà. Ndírò atdí ádrùngbă kamà bhà pbìrì ɔ ale mà,

nóowuya 'ùgyè rō ngätsi ádràngbă kamà bhà pbìrì ū ale mānà. Àgäyì mà mütiti mānà ní'iya dhèdhèrò ngari òná.

⁸ Kóró ndi àpbè ní'iya àdhàdhì yà ari opè ndàkà ndì òná tsibhále náarábàna àpbè bhéyi.

⁹ Kökò dhu rī 'onzì òná kàsümì ū, ìndrú nóowuya nyipfo rō ndínì ka kavù tí rükü, kadù nyökyè. Kóró ale yà inzá Kàgàwà náni nóondróya nyi okúdu dò rò.

¹⁰ Wò ndi kàsümì ū, ábhö ale nyü náuhàya fiyó a'uta. Abádhí nóondróya i nzinzìya ū. Ndìrò nzinzìya ū, abádhí nóowuya i nípfo rō, 'ùbho i òmvü-fó.

¹¹ Tìtò tó ábhö pbànabí náunyàya i, 'adù ábhö ale nyü nátra.

¹² Nzérenga nótroya yà adzi dō, ràdù ábhö ale tó àzè nábhü ràzo.

¹³ Pbétù, kökò dhu-dzi òndù rí kóró, ràrà àhü kóró dhu-tsù rī ndòdì dhu ò ale ní ndi ògù ogáya.

¹⁴ Ka kunoaya pé òrù-akpà ū Ádràngbă kamà Kàgàwà bhà idzi tó Ídzì Mákürù angyi kóró yà adzi ū, ndínì kóró ale adù tí ìrinà. Ndìrò ní ndi yà adzi ū dhu-tsù náadùya ndòdì.»

*Yésù rjte òdòna rj'ò ìndrú-tsè òtdì rí dhu dò dhu
(Mrk 13.14-23; Luk 21.20-24)*

¹⁵ Wò dhu-dzidò, Yésù adù àtìnà pbìndà ábhàlì ní: «Nyü nyalaya yà Kàgàwà bhà nabì Dànyelè náuno òdòna rj'ò atdídò òndrò ka kóndrò atdídò ale» tí ka kátina ale, Kàgàwà bhà idzà ililä ngari ò idè ró. Yárí dhu òzù rí ale nákà ndàlù ka mbéyi dòna ò!

¹⁶ Ní ndi nínganí, Yùdeyà tó pbìrì ū i nòtù ale náakáya òtsè pbìrì-akpá dò.

¹⁷ Pbì idza dò ka kóbhòlò okota tò ngari ò ndì nòtù ale, náakáya nzì ndifò, ndìrò pbì idzà dhu námbà ndòkù nà.

¹⁸ Ndìrò, inga-bvù ndì nòtù ale náakáya nzì ndòngò ibha, ndàrà ròná orù mèdzarù nídyì.

¹⁹ Ndi nínganí, òya nà rí i vèbhále mà, iba nondo rí nzónzo rí i foyá vèbhále mānà ní'iya ádràngbă àpbè ū!

²⁰ Nyìtsò nyi Kàgàwà rō, inzì nyi nyángili dhu ní'iya tí yà igye àmò òná ádràngbă gíri nà kàsümì mà, ndìrò sàbatù-ihò mānà ū.

²¹ Ndi nínganí, ìndrú náabáya àpbè abhö nyü, ròsè kóró yà i abà yà Kàgàwà náanzìna yà adzi rò rìrà àhü indo àpbè dònà. Ndìrò ndi àpbè-tidò ní'iya mbă tdítidò akékpá màtí.

²² Inzì Kàgàwà núungòna gukyè wòrì idho-önga, ní atdí ale mà náagùna nzì. Pbétù kündò ndi idho-önga ròngò idò yà fíndà oko tí ndì ndavò ale-okú dò rò.

²³ Atdí ale mà náatiya gukyè nyí ní: «Nyàndà! Kànř Krístò rí'ì iró!» ndirò ndàti: «Ndǎnř kà rí'ì ndoró!», ní àpé nyá'uya ka.

²⁴ Tìtò tó Krístò mà, tìtò tó pbànbábi mánà náunyàya i, 'àmbe ádròdró wíwí mà, inzá apèna 'ònzi angyi ìndrú-nzínzi ɔ dhu mánà dhu ònzì dö, ndínř i utrá tí fíndà Kàgàwà avò ale mà, àkákă fíyò ní.

²⁵ Kònř, ma móvò wà ndi dhu angyangyi fíkù!

²⁶ Ìndrú owuya gukyè àtìnà ró nyí ní: «Nyàndà, ndǎnř kà rí'ì rùngù ò,» ní àpé nyówuya ówu ró ányì. Ndirò, ìndrú owuya gukyè àtìnà ró: «Kànř kà rí'ì kàluga ò,» ní àpé nyá'uya i ale rěnóna dhu.

²⁷ Obhó tí, Ìndrú t'ídhùnà rírà dhu náiliya ndi àdhàdhì ovó náarámbili òrù-akpà ró, ndítò ndi adyifò náarí ndítò iná rò, ndàdà adyifò náarótsù iná rò dhu bhéyi.

²⁸ Abvo rí'ì rónga ní ndi pbàsègè núunduya i òyá.»

Ìndrú t'ídhùnà ríngo dhu

(*Mrk 13.24-27; Luk 21.25-28*)

²⁹ Yésù adè àtìnà tdítò ábhàlř ní: «Wòrì ádrùngbá àpbè dzidò tí adyifò náutìya, àbì ràdù inga t'awùta nábhà. Alali náawáya i òrù-akpà-nyì ró rò, ndirò ádròdró ɔbi nà arí'ì òrù-akpà ò dhu-tsí níivìya.

³⁰ Nírò ní ndi ka kalaya Ìndrú t'ídhùnà ríngo dhu itè rí dhu òrù-akpà-nyì ró. Ní yà adzi ɔ kóró ale-tidò náambèya 'ùhù dö atdídò. Abádhí náalaya Ìndrú t'ídhùnà, òrù-akpà ò rò rírà ádrùngbá àpbù dö, ádrùngbångá tó ɔbi nà, ndirò ádrùngbångá tó awawù ɔ ró.

³¹ Ádrùngbá wàndà nóongóya, Ìndrú t'ídhùnà, ràdù pbìndà málàyíká núvi ifo yà adzi-pbìdò ònä, ndínř fíndà ndi ndavò ale-tsù nundu tí, ròpè ndi yà adzi náapè ndi i rò, ràrà àhù kà-tsù náarà ndòdì i.»

Mùtinì tí kátina itsu tó mbólí ràvìna dhu

(*Mrk 13.28-31; Luk 21.29-33*)

³² Wò dhu-dzidò, Yésù adè àtìnà pbìndà ábhàlř ní: «Nyìrè pé mùtinì-kpa dö róte mbólí rěnóna dhu: yà kà-bí nípbàna ndi tsànda ɔ rò, kópbí náapé i'á, bïna ràdù ndòpè ndàtà, ní nyàni dhu lábhú tó kàsùmì rírà wà.

³³ Ní ndi dhu bhéyi tí, nyí nyalaya gukyè kókòrì dhu rí 'ònzi dhu, ní nyí nyàniya dhu Ìndrú t'ídhùnà ríngo òná kàsùmì ràkă wà, ndirò kà ràrì'ì tsàtsùná.

³⁴ Ma mí obhó dhu nánc fíkù, kákà kòmbí rí'ì ale rí nzé ùvè kóró inzá kókò dhu nónzì i róró.

³⁵ Òrù-akpà mà, yà adzi mánà náudàya ùdà, pbétù pbàkà ɔte náudàya nzé akékpá màtì.»

*Atdí ale mà náni nzá Yésù ingoya òná idhɔ dhu
(Mrk 13.32-37; Luk 17.26-30,34-36)*

³⁶ Yésù adù àtìnà tdítidő ábhàlì n̄: «Atdí ale mà náni nzá i dhu nóonziya i óyá idhɔ mà ndi kàsùmì mánà, imbă rí'ì orù-akpà ò arí'ì málàyíká mâtí, ndirò imbă rí'ì Kàgàwà t'ídhùnà mâtí. Pbétù ka náni ní Àba Kàgàwà kèle atdírò.

³⁷ Obhó tí, yà Nuwà bhà ato õ i nanzì dhu nóonziya i ndi dhu bhéyi tí yà Ìndrú t'ídhùnà ríngó nínganí.

³⁸ Obhó tí, angyinà rò, tdü idha núutù ràmbilí kóró yà adzi rò, ìndrú ongónà 'onyà, 'adù 'òmvà. Abádhí ongónà 'ùmba, 'adù fiyó nzónzo nábhù ràmbă ì, ràrà àhù Nuwà ròtsù sàfinà ò òná idhɔ ò.

³⁹ Ìndrú níli nzá afíya atdí dhu dō mâtí, ràrà àhù idha rütü ràmbilí yà adzi, ràdù ìndrú-tsè nótì kóró dhu ò. Ní ndi dhu nóonziya ndi ndi dhu bhéyi tí Ìndrú t'ídhùnà ríngó nínganí.

⁴⁰ Ndì nínganí, óyò rò ò nòtù inga-bvü ale nzinzì õ rò, ka kowuya atdí ale nödyì rò, kadù ngätsi ale nábhà.

⁴¹ Ndirò, óyò rò ò nòtù dhu ò'ù ÿ'ì odu dō ró vèbhále nzinzì õ rò, ka kowuya atdí tsìbhále nödyì rò, kadù ngätsi nábhà.

⁴² Nírò, nyàndà nga mbéyi, inzá nyi nyàni fákú Ádràngbále níiraya òná idhɔ nídhuní.

⁴³ Ndirò, nyàlă yà ma múnona dhu mbéyi dàku ò: idza-àbadhi náapé àdù ogbotále rírà pbìndà kúbhingá òná kàsùmì náni angyangyi, ní kà ràdù àdi ípirò rò, inzì ndàdù pbìndà idza-tsù nábhù ogbo ràkò, ndàdù òná dhu 'ùmba.

⁴⁴ Ní ndi dhu-okú dò rò, nyi nyá mà átò, nyi nyákà nyökò ípirò rò. Obhó tí, Ìndrú t'ídhùnà níiraya yà inzá nyi nyàrè kà ràdù ìrà òná dhu tí kàsùmì õ.»

*Ídzì kasútále mà nzére kasútále mánà tó mbólí
(Luk 12.41-46)*

⁴⁵ Wò dhu-dzidő Yésù adù àtìnà pbìndà ábhàlì n̄: «Ádhí pbà kasútále yà ndi nífù, ndirò nyìkpóna ótdyù, yà pbìndà kasù tó ádràngbále níli kasútále dō ádràngbále tí, ròngò 'onyà núbho kasútále tò àkákà kàsùmì õ?

⁴⁶ Hirò nónziya ní wò ndi kasútále, yà ndàdù ndi ndi rò pbìndà kasù tó ádràngbále rötùna fìndà ka kavì kasù nónzi arí ró ale.

⁴⁷ Ma mí obhó dhu náno fákù, kàbhà kasù tó ádràngbále níliya ka ádràngbále tí, ròngò kóró pbìndà dhu-tsí nódò!

⁴⁸ Pbétù, ndi kasútále ní'iya gukyè nzére ale tí, ndàdù àtìnà afína ò: «Pbàkà kasù tó ádràngbále ní nzí ndi nadùya tsàkàtsàkà,

49 ndàdù ndòpè ndòvì ì arí kasu ònzì mànà atdíkpá ɔdhína, 'àdù òwu dhu ònyù rò, 'àdù dhu òmvù atdíkpá òri aróri ale mònà,

50 ní kàbhà kasu tó ádràngbâle rì ndàdù ìnzá kírènà idho, ndirò ìnzá kùni kàsumì õ nínganí,

51 kódíya ka kasu õ rò, ndàdù ànyána nótìdì àdhàdhì ɔyoyò idàya nà ale-ànyá nítìdì ka karí dhu bhéyi. Ányì ni'íya ɔdzì mà, ale-kù t'átrita mònà.»

25

Idrè ìnzá àpè kpabhâle náni vèbhínzo tó mbólí

1 Wò dhu-dzidò, Yésù adù àtìnà pbìndà ábhàlì ní: «Ôrù-akpà õ Ádràngbâ kamà Kàgàwà bhà idzi níliya ndì yà dhu bhéyi: Idrè ìnzá àpè kpabhâle náni vèbhínzo núugu fíyó tarà ndínì ì owu tí amba-akpà-tsí náko. 2 Ní imbò abádhí nzinzì õ ni'í pbàdhómá, ndirò imbò nadù ì nyìkpóya ótdyù.

3 Pbàdhómá tó imbò tsí núugu fíyó tarà, ìnzì 'àdù olù dzùnàya nönzina tarà ò idha nídyì.

4 Pbétù, yà nyìkpóya ótdyù tsí, náadù fíyó tarà núgù, 'àdù olù dzùnàya nönzina tarà ò idha nídyì ngätsi wìtù õ.

5 Ní ìnzì amba-akpà-tsí rírà tsákàtsákà rò, kökò idrè vèbhínzo-nyìkpó náapè 'òrì, idho ràdù 'òdyì.

6 Nírò ní ndì ikú náarà àta iku-alikpa õ: <Kànì amba-akpà-tsí nírà wà! Ní nyùvò nyòwù kàkò!>

7 Ní kökò idrè vèbhínzo níhvà ò idho ò rò, 'àdù 'òpè 'òbhòlò fíyó tarà.

8 Ní pbàdhómá tó vèbhínzo náati yà nyìkpóya ótdyù tsí ní: <Kànì fáká tarà râve, ní nyìbho fàkú tarà ò idha aké fákà.>

9 Ní yà nyìkpóya ótdyù tsí náadù dhu àdu abádhí tò 'àti: <Inzì fáká rí'ì idha râkâ àlë tò atdíkpá nyì mònà! Ní nyòwu nyòdzi fàkú kùdzì arí ale-fó.>

10 Ní kökò pbàdhómá tó vèbhínzo náadù òwu tarà ò idha nòdzì. Pbétù, ányì abádhí òwù ró ní ndì, amba-akpà-tsí adù ndítò. Ní yà imbò vèbhínzo, nyìkpóya ótdyù, yà angyangyi rúbhi kòdò rò, náadù òtsù atdíkpá àbadhi mònà amba ka kùndà ní mÙhendù ò, kadù tsâtsù nápbì atdídò.

11 Ní olù nyá ní ndì, ngäkpà imbò vèbhínzo níiwú ùvò. Abádhí níitsi 'òpè 'ùkú, 'àmbe àtìnà dò: <Ádràngbâlé, ádràngbâlé, ápfo tsâtsù fákà!>

12 Pbétù, amba-akpà-tsí náadù dhu àdu abádhí tò ndàti: <Ma mí obhó dhu náno fákù: Inzá ma mÙni nyì!>

¹³ Ní Yésù adù àtìnà tdítidö pbìndà ábhàl̄i n̄i: «Nyòko nyìkpóku nà, inzá nȳi nyàni ndi idh̄o mà, ndi kàsùmì mânà nídhun̄i.»

*Atdí ale bhà iibhu kasutálē tó mbólí
(Luk 19.11-27)*

¹⁴ Tdítidö Yésù adù àtìnà pbìndà ábhàl̄i n̄i: «Òrù-akpà ũ Ádràngbă kamà Kàgàwà bhà idzi níli ndi yà dhu bhéyi: Atdí ale náazè ndàrà abhi ò. Ní kánzi pbìndà kasutálē, ndàdù pbìndà malì nándò foyá.

¹⁵ Atdí ale-fó kábhù imbò tàlatà*, ngätsi-fó kábhù óyò tàlatà, ndirò iibhu rí kisë ale-fó kábhù atdi tàlatà. Ngätsi ale tò káránà kábhù rö ndi ale bhà ádràngbångá tó obi-bvu rö. Wò dhu-dzidö, kädù ndìvà ndàrà abhi ò.

¹⁶ Ní ányìrò rò tí, yà imbò tàlatà nabà ale náarà mütùruzi ònzì ndi fùrangà dö, ndàdù ngätsi imbò tàlatà nóngyè.

¹⁷ Yà óyò tàlatà nàbà ale náanzì dhu ndi dhu bhéyi tí, ndàdù ngätsi óyò tàlatà nóngyè.

¹⁸ Pbétù, yà atdi tàlatà nabà ale náarà ibhu nóngyè, ndàdù pbìndà kasu tó ádràngbåle bhà malì nótdu ònà.

¹⁹ Ní ábhö idh̄o nyú dzidö, wò kasu tó ádràngbåle náarà ndàdu abhi ò rò. Ní kädù pbìndà kasutálē núnzì ndíni ngätsi ale náuno tí ìngbă dhu bhéyi màti ndi ndónzì kasu fòná ka kabhù tàlatà n̄i dhu.

²⁰ Ní yà imbò tàlatà ka kabhù fòná ale níira, ndìtè yà ndi ndóngyè ngätsi imbò tàlatà, ndàdù àtìnà: <Ádràngbälé, nyì nyibho imbò tàlatà fudú, ní kàn̄ ma móngyè ngätsi imbò tàlatà.>

²¹ Kàbhà kasu tó ádràngbåle náadù àtìnà kà n̄i: <Ídzì dhu ní wò! Nyì ní idzì kasutálē, ndirò mbéyi arí fòná ka kíli dhu òdö ale. Nyì nyódò yà fúná ma mabhù ákékpá dhu nyú mbéyi. Ní ndi dhu-okú dò rò, ma mí nyil̄ nyongò pbákà ádràngbă malì nyú nódò. Ìrà àl̄e ronzì dhèdhé atdíkpá nyì mânà!>

²² Wò dhu-dzidö, yà óyò tàlatà nabà ale níira, ndàdù àtìnà: <Ádràngbälé, nyì nyibho óyò tàlatà fudú. Ní kàn̄ ma móngyè ngätsi óyò ngükà tàlatà.>

²³ Kàbhà kasu tó ádràngbåle náadù àtìnà kà n̄i: <Ídzì dhu ní wò! Nyì ní idzì kasutálē, ndirò mbéyi arí fòná ka kíli dhu òdö ale. Nyì nyódò yà fúná ma mabhù ákékpá dhu nyú mbéyi. Ní ndi dhu-okú dò rò, ma mí nyil̄ nyongò pbákà ádràngbă malì nyú nódò. Ní írà àl̄e ronzì dhèdhé atdíkpá nyì mânà.>

* **25:15 25.15** Atdí tàlatà ní mbèmbè imbò àbí tó kasu tó mèkimbà Pbàgìrikí tó pbìri ò.

²⁴ Kà ríku dòná rò nǐ, yà atdí tàlatà nabà ale níira átò, ndàdù àtìnà: «Ádràngbälé, ma muni dhu nyi ràrì atdídò arórù ale. Nyi nyarí dhu ògu inzá nyi nyazò dhu òná inga ū, ndirò nyi nyarí ònyù-tsù núndù inzá nyi nyare itse òná inga ū.

²⁵ Ma mi'ì odo nà atdídò, ní ndi dhu-okú dò rò, ma marà pbàkù tàlatà nótdu adzi ò. Ní, ákò pbàkù malì fudú rò.»

²⁶ Kàbhà kasu tó ádràngbälé adù dhu àdu kà tò ndàti: «Nyi ní nzére, ndirò ngbóna áyí kasutálé! Nyi nyuní wà dhu ma rarí dhu ògu inzá ma mazò dhu òná inga ū, ndirò ma rarí ònyù-tsù undù inzá ma marè itse òná inga ū.

²⁷ Ní dhu akána tí obhó nyarà pbàkà fùrangà níli yà fùrangà òdo arí ale-fó, ndíni ma mí madú nínganí, ma madùya t'ítsi àkònà iwà dòná nàdò rórò.»

²⁸ Wò kasu tó ádràngbälé náadù àtìnà tdítò: «Nyàkò wò atdí tàlatà kà-fó rò, nyàdù àbhùnà yà idré tàlatà nà rí'ì ale tò.»

²⁹ Obhó tí, dhu nà arí'ì ale tò ka kabhùya dhu, àbadhi ràdù ì'ì dhu nà abhò nyú ròsè. Pbétù, ìmbà arí'ì dhu nà ale-fó rò, ka kakòya yà akekpá kárí'ì nà dhú-ngba mà.

³⁰ Ní nyidi wò àkyäkyè kasutálé, nyöbvù iri ínò ò. Ányì ní'ìya odzi mà ale-kù t'átrita mánà.»»

Indrū t'ídhùnà itdìya indrū-ànyă tí dhu

³¹ Wò dhu-dzidò, Yésù adù àtìnà pbìndà ábhàlì nǐ: «Indrū t'ídhùnà mà ríwu pbìndà ádràngbänga tó awáwù ū kóró pbìndà málàyíká mánà nínganí, kädìya ádràngbänga tó awáwù tó pbìndà tombi dò.

³² Ní kóró yà adzi dò ale-tidò núunduya ì kònzi, kà ràdù òyánga nándò àdhàdhì támà núnda arí ale náarí támà mà nzínzi ñonga nútù ìndrì mánà dhu bhéyi.

³³ Küliya támà pbìndà fangà dòná rò, ndàdù ìndrì náli pbìndà ígù dòná rò.

³⁴ Nírò ní ndi Ádràngbä kamà náadùya àtìnà pbìndà-fangà dòná rò rí'ì ale nǐ: «Nyìwù, nyi yà Ábadu náaso nyé rò, nyökò yà angyangyi kähbòlò fákù yà adzi ndì ndanzì nínganí Ádràngbä kamà bhà idzi-kàmà tí.

³⁵ Obhó tí, ma mi'ì àwù nà, ní nyi nyibho ònyù monyù. Ma mi'ì idha-atdyú nà, ní nyi nyibho idha mómvù. Ma mi'ì olo tí, ní nyi nyakò ma mbéyi.

³⁶ Ma mi'ì tíròrò, ní nyi nyufó ma. Ma mi'ì andi nà, ní nyi nyiwú mandà. Ndirò ma mi'ì imbi ò, ní nyi nyiwú mandà.»

³⁷ Nírò ní ndi obhónángatálé nóongáya dhu kà-tsù, 'àti: «Ádràngbälé, íngbangá nga ndi mǎ mala nyi àwù nà nyí'ì ró,

mǎdù ònyà nábhʉ nyɔnyʉ nǐ? ḥngbàngá nga ndi mǎ mala nyi idha-atdyú nà nyi nyí'ì ró, mǎdù idha nábhʉ nyɔmvʉ nǐ?

³⁸ ḥngbàngá nga ndi nyi nyí'ì olo tí, mǎdù nyakɔ mbéyi nǐ? Ndirò, ḥngbàngá nga ndi mǎ mala nyi tírɔrò nyi nyí'ì ró, mǎdù mberʉ náfо rànʉ nǐ?

³⁹ ḥngbàngá nga ndi, mǎ mala nyi andi nà nyi nyí'ì ró, mǎdù òwu nyandà nǐ? Ndirò, ḥngbàngá nga ndi mǎ mala nyi imbi ò nyi nyí'ì ró, mǎdù òwu nyandà nǐ?»

⁴⁰ Ní Ádràngbă kamà, adʉya dhu àdu abádhí tò, ndàti: <Ma mí obhó dhu náno făkʉ, dhu apé ì'ì iwà nyi nyanzì kökò dhu yà ìnzì ka karózʉna dhu tí adódu nzinzì õ atdí ale rō màtí dhu tí, ní nyi nyanzì wà ka rùdú.›

⁴¹ Tdítđo, Ádràngbă kamà náadʉya àtìnà fíndá ígù dònă rò rí'ì ale nǐ: <Nyìndri nyi itsé tídú rò, yà Àba Kàgàwà afù nyi rò. Nyòwu yà kăbhòlò Pfɔmvo mà, pbìndà málàyíká mánà tò ìnzì aráve dhòdhódhónganà kàzʉ ò!›

⁴² Obhó tí, ma mi'ì àwù nà, ní nyi nyibho nzá dhu mɔnyʉ. Ma mi'ì idha-atdyú nà, ní nyi nyibho nzá idha mɔmvʉ.

⁴³ Ma mìra olo tí bvʉkʉ, ní nyi nyakò nzá ma. Ma mi'ì tírɔrò, ní nyi nyufó nzá ma. Ma mi'ì andi nà, ndirò ma mi'ì imbi ò ka kósò ma ró, ní nyi nyiwú nzá mandà.›

⁴⁴ Ní kökò ígù dònă rò ì'ñà ale náadʉya dhu òngʉ átò kàtsʉ, 'atì: <Ádràngbälé, ḥngbàngá nga ndi mǎ mala nyi àwù rí nyoho ró, idha-atdyú rí nyoho ró, olo tí nyi nyírà fàràbvy ró, tírɔrò nyi nyí'ì ró, andi nà nyi nyí'ì ró, ndirò imbi ò ka kósò nyi ró, ìnzì mǎdù atdí dhu mà nónzì ìndù nǐ?›

⁴⁵ Ní Ádràngbă kamà náadʉya dhu àdu abádhí tò, ndàti: <Ma mí obhó dhu náno făkʉ, kökò ìnzá nyi nyanzì yà ìnzì ka karózʉna dhu tí adódu nzinzì õ atdí ale-rō màtí dhu, ní nyi nyanzì nzá rùdú.›

⁴⁶ Ní abádhí nóowuya dhòdhódhónga tó àpbè ò, pbétʉ obhónángatálé náadʉya òwu dhòdhódhónga tó ípìrɔnga ò.›

26

*Pbàyàhúdí tó ádròdrò ale rí 'iri Yésù i oho tí dhu
(Mrk 14.1-2; Luk 22.1-2; Yùw 11.45-53)*

¹ Yésù níitđègu yà ndi ndúbhi ùdhenà ró ìndrū tò dhu t'údheta nító kóró, ní kădù àtìnà pbìndà ábhàlì nǐ:

² «Nyi nyàni wà dhu Pásika tó Mùhendù ràrì'ì óyɔ idhɔ dzidđ. Ní ka kí Ìndrū t'ídhùnà nípfó, kabhʉ òmvü-fó, ndíni ka kútó tí mÙsàlabhà dő.»

³ Wò ndì kàsùmì ſí ní ndì, pbàkùhání tó ádròdrò ale
mà, Pbàyàhúdí tó pbàkùrù mànà, núundu à Kàyafà bhà
ádràngbà idzá-yà-ba ſí. Kàyafà ní à pbàkùhání dò kamà.

⁴ Ní, abádhí níri à ndíni à alá tí Yésù inzá kóró ale núní
rórò, 'adù àbhunà kohò.

⁵ Pbétù, abádhí náadù àtìnà: «Dhu àkă nzá àlë ràlë ka
mùhendù ſí rò, akye ìndrù níivàna dhu ní.»

Yésù-dòtsirò nútři atdí tsìbhále rě ndrùù róngu akye ní dhu

(*Mrk 14.3-9; Yùw 12.1-8*)

⁶ Yésù ní à Bètaniyà tí kátina pbangá-ngba ſí, Sìmonì tí
kátina atdí ale bhà idzá. Ndì Sìmonì ní yà kíkí nà i'í ale.

⁷ Ní atdí tsìbhále náandrì kà-tí'ò. Ndì tsìbhále ní àlbatrò
tí kátina odu ní ka kóbhòlò tsúpà nà fóná. Ndì tsúpà ò i'í
dhu ní ndrùù róngu, ndirò orú odzìna nà akye. Ní ònyù
nónyu Yésù rě òná kàsùmì ſí, kádhò ndì akye Yésù-dòtsirò.

⁸ Ní wò dhu à àla rò, Yésù bhà ábhàlì náapè 'ònù nzinzìya
ſí, 'àmbé àtìnà dò: «Hòkò! Ádhu kà rě wòrì akye nínzà wò
dhu bhéyi ní?

⁹ Ka kàmbènà tí obhó ndì akye nábhù kodzì orú odzi ſí,
kadù ndì fùrangà nándò nákùtálé tò?»

¹⁰ Ní Yésù níitdègu wò abádhí ràñona dhu nósù, ní kádù
àtìnà abádhí ní: «Ádhu nyí nyàva wò tsìbhále-tsì ní? Yà
rùdú kònzi dhu ní idzì dhu nyú ròsè.

¹¹ Obhó tí, nyí nyóngò òko nákùtálé mònà bìlìnganà,
pbétù àlë kí nzì ongo òko nyí mònà bìlìnganà.

¹² Wò akye kòdhò dùdu-tsirò dhu ní, kòbhòlò wà ngbòdu
angyangyi otdú tò.

¹³ Ma mí obhó dhu nánc fèkkù: kóró ngari ſí, yà Kàgàwà
bhà Ídzì Mákürù nánc ka kí yà adzi ſí inanà, ka kóngó yà
tsìbhále nónzi dhu àwè ìndrù tò, kowù kìrè rò ròná.»

Yudhà rě Yésù ònzi ndàbhù òmvú-fó dhu

(*Mrk 14.10-11; Luk 22.3-6*)

¹⁴ Wò dhu-dzidò, idre dòná óyò nà Yésù bhà ábhàlì nzinzì
ſí atdí ale, Yudhà Ìskàriyòtà tí kátina, náarà pbàkùhání tó
ádròdrò ale-tí'ò,

¹⁵ ndàdù àtìnà abádhí ní: «Ádhu nyí nyòzè nyibhò idù
ndíni ma mipfo tí Yésù mabhù fukú?» Ní abádhí náadù
Pbàyàhúdí-bvà ibhù kumì fùrangà-kpò nòzù, 'àbhù kà-fó.

¹⁶ Ányìrò rò tí, Yudhà náadù Yésù nípfò ndì ndí, ndàbhù
abádhí-fó ní idzì otu nòpè ndònè.

Yésù rě Pásìka tó mùhendù tó ònyù návì kóbhòlò dhu

(*Mrk 14.12-21; Luk 22.7-14; 6.21-23; Yùw 13.21-30*)

¹⁷ Ḥimbă ònà afi nà màngatì ka konyána òná màhendù tó wemberè tó idho ſ, Yésù bhà ábhàlì náawù dhu ivu Yésùtsü ’ati: «Ádhà nga ndi nyi nyòzè Pásìka tó ònyù mòbhòlò indù ní?»

¹⁸ Ní Yésù adù àtìnà pbìndà ábhàlì ní: «Nyòwu kigò ò atdí ale bhà, nyàdù àtìnà kà ní, Málímò rätina iwà pbìndà ɔve tó kàsumì-tsü rìndù ndì. Ní i ràrì Pásìka tó màhendù tó ònyù ònyù atdíkpá pbìndà ábhàlì mànà pbù idzá rò.»

¹⁹ Ní Yésù bhà ábhàlì náanzì yà kàvinà fifyò dhu, ’adù Pásìka tó màhendù tó ònyù nòbhòlò.

²⁰ Inga nítdègu àti, ní Yésù mà náadù òko ònyù-tsùnà pbìndà atdí kumì dòná óyò nà ábhàlì mànà.

²¹ Ní dhu nónyù i i òná kàsumì ſ, Yésù náati abádhí ní: «Ma mí obhó dhu nánc fükù, nzinzikù ſ atdí ale rí mipfö, ndàbhù ma òmvü-fó.»

²² Ní izu náuка Yésù bhà ábhàlì atdídö nyá, ’adù ’òpè ’òngù dhu atdátdírà ſ kà-tsü, ’òwù àtìnà rò: «Tí ima ndi Ádràngbälé?»

²³ Ní Yésù adù dhu àdu abádhí tò ndàti: «Yà atdíkpá mǎ màfö ɔtsúka nà kyàwì ò ale ní ndi rí mipfö, ndàbhù ma òmvü-fó.»

²⁴ Ìndrú t’ídhùnà ròvè yà Kàgàwà bhà Andítá rànnona dòná dhu bhéyi. Pbétù, kípfö rí ndàbhù òmvü-fó ale rí i ádràngbä àpbè ſ! Dhu akána nzí kódhì ndi ale mà!»

²⁵ Ní Yudhà, yà Yésù nípfö rí ndàbhù òmvü-fó ale, náakò ɔte, ndìvü dhu kà-tsü, ndàti: «Tí ima ndi Málímö?» Ní Yésù adù dhu àdu kà tò, ndàti: «Nyi ní ndi ka nyi nyànò.»

Ádràngbälé Yésù nábhù rí kirè ònyù

(Mrk 14.22-26; Luk 22.14-20; 1Kò 11.23-25)

²⁶ Dhu ònyù i i òná kàsumì ſ, Yésù idyi màngatì, ndàlù fòná. Ní ɔtsò ndì ndàbhù Kàgàwà tò dhu-dzidö, kákò kà-önga, ndàdù ündònà pbìndà ábhàlì-fó, ndàdù àtìnà abádhí ní: «Nyákò yà dhu, nyàdù ònyùnà. Ngbödu ní yà.»

²⁷ Tdítödö kídyi dìvayì rí i ònà kópà ndàlù fòná. Ní ɔtsò ndì ndàbhù Kàgàwà tò dhu-dzidö, kákò kàbhù abádhí tò, ndàdù àtìnà: «Nyí kóró, nyòmvù ka.»

²⁸ Yàrì ní azùdu, yà ìndrú nùngbò Kàgàwà mànà azu, ndirò ábhò ale-okú dò rò ndì nùfù, ndíni Kàgàwà náubà tí ìndrú tó nzérenga abádhí tò.

²⁹ Ma mátina nyí ní: Ròpè ndì kòmbí, ma mí nzí yàrì dìvayì nòmvù tdítödö, ràrà àhu dìvayì owútá nòmvù àlë kowuya atdíkpá nyí mànà Àbadu Kàgàwà bhà ádràngbänga tó idzi ſ dhu ò.»

³⁰ Adyi* ì ùyù dhu-dzidö, abádhí adù òwu mìzèyìtunì tí kátina itsu náarí* ì dòná pbìrì dò.

*Yésù rì Péterù rì ndòdho dhu nòvo dhu
(Mrk 14.27-31; Luk 22.31-34; Yùw 13.36-38)*

³¹ Wò dhu-dzidö, Yésù adù àtìnà pbìndà ábhàlì nř: «Indo, yàrì iku ſ, nyí kóró, nyí nyí nyubha atdírò. Obhó tí, Kàgàwà bhà bhükù ò ka kándí dhu katí:
<Ma mohoya támà t'úndatatale,
támà ràdù 'ifàlà kóró ngari òná*.
»

³² Pbétù, ma mìngbè ma dhu-dzidö, ma madùya àrà nyödò Gàlìlayà tó pbìrì ò rò.»

³³ Ní Péterù apè ote, ndàdù àtìnà Yésù nř: «Ngükpà ale mà rí mbä nyubha, ní ma mí nzí nyubha akekpá màtì.»

³⁴ Ní Yésù adù àtìnà kà nř: «Ma mí obhó dhu náno indù:
<Indo, yàrì iku ſ, inzá à'ü-akpà nápè òngò rórò, nyí nyí ina iwà nyí nyàti ibhu-gàna inzá nyí ráni ma ró.»

³⁵ Ní Péterù adù dhu àdu kà tò, ndàti: «Ma mí nzí àtìnà akekpá màtì inzá ma ráni nyí, imbä dhu i'ina atdíkpá àlë káve nyí mánà dhu màtì.» Ndírò kóró ngükpà ábhàlì náadù dhu ànò ndí dhu bhéyi tí.

*Yésù rì ndìtsò Gètèsèmanì rò dhu
(Mrk 14.32-42; Luk 22.39-46)*

³⁶ Tdítidö, Yésù mà pbìndà ábhàlì mánà náawù ùvò Gètèsèmanì tí kátina atdí ngari ò. Ní kădù àtìnà abádhí nř: «Nyòko iró ndälù ma märà mìtsò òna nă.»

³⁷ Ní kădù Péterù mà, Zèbèdayò bhà óyò inzo mánà núnzi, 'àdù òwu mánà ányì. Ní kí'i izu nà atdídö, afína ràdù ndòpè ndìnza ndì.

³⁸ Nírò ní ndí kădù àtìnà abádhí nř: «Afídu rí'i ábhò izu nyú nà, akye ma móvè dhu bhéyi. Ní nyòko iró, ndírò nyòko ípirörò, yà ma mádi dhu bhéyi.»

³⁹ Kădù àrà itseta ake, ndàdù ndìlvu obvò, ndàpbä nyìna adzikpa nyú ró. Ní kădù ndìtsò, ndàti: «Àbá, ndí dhu ràdù ndònzì nánì, índri wò àpbè tó kópà itse rùdú rò. Pbétù, ndí dhu àkà nzá ndònzì ndí ma mòzè ka dhu bhéyi, kákà ndònzì ndí yà nyí nyú nyí nyòzè ka dhu bhéyi.»

⁴⁰ Ní kădù ndàdu kökò ibhu ábhàlì-ti'ò, ndàdù abádhí nótù iwà àdhò ró. Ní kădù dhu ivu Péterù-tsü, ndàti: «Nyí nyàdù tí obhó òko ípirörò rò ma mánà atdí adyifò-sisì màtì?»

⁴¹ Nyòko ípirörò, ndírò nyìtsò nyí akye nyí nyotsúna umvútá ò nř. Alafí nözè ndònzì ídzì dhu, pbétù ale-ngbò rí ndí i'í iviví i dhu t'ónzita tò.»

* 26:30 26.30 Ka kuyúnà ní Zàb 113-118 * 26:31 26.31 Zàk 13.7

⁴² Ọyo rí kisé ní, kíndrí ndì itsé tdítidó abádhí-tí rò, ndàdù ndìtsò yà dhu bhéyi: «Àbadú, yàrí àpbè tó kópà náapé ìnzí rúda dùdu ná ìnzá ma mòmvù rórò dhu tí, ní itsé afínù òzé dhu rónzí ndì!»

⁴³ Ní, ábhàlì-tí'ò ndì ndàdu ndì rò, kádù abádhí òtù iwà ùdhò ró, atdídó idhò rí'ì nyikpóya õ nídhuní.

⁴⁴ Yésù níivà ndì, ndìndrí ndì itsé tdítidó abádhí-tí rò. Ní ibhu rí kisé ní, kádù ndìtsò, ndànò yà angyi ndì ndárà ùnònà ró òte kélé.

⁴⁵ Tdítidó kádù ndì ábhàlì i, ndàdù àtìnà abádhí ní: «Nyí pbání òko nyí nyòko òdhò nyí nyódhò ró! Nyí pbání nyásö nyí? Nyàndà! Kàní Ìndrú t'ídhùnà nábhü ka kí nzérengatále-fó ní kàsùmì nákà wà.

⁴⁶ Ní nyívà nyí, kòwu! Kàní ma àbhü rí òmvü-fó ale nírà wà!»

Yésù nálü ka kí kosò dhu

(*Mrk 14.43-50; Luk 22.47-53; Yùw 18.3-12*)

⁴⁷ Yésù róte ònaná, Yudhà, atdí kumì dòná óyò ná kàbhà ábhàlì nzínzì õ atdí ale, níito ndì ábhò ihé-yà mánà owùna õ. I ale-fó ní'ì obhi-akpá mà, mùgö mánà. Abádhí nivi ní'ì pbàkùhání tó ádròdrö ale mà, Pbàyàhúdí õ pbàkùrü mánà.

⁴⁸ Ndì Yudhà yà Yésù nípfö rí ndàbhü rí òmvü-fó ale, ní'ì iwà ndì ndìnzina Yésù ka kuni tí ròná dhu nànònà ihé-yà tò. Káti abádhí ní: «Ma mámböna ale ní'ìna ndì nyí nyí atdyúna òho ale. Ní nyàlü ka dòtsí.»

⁴⁹ Ní Yudhà náandri ányìrò ró tí Yésù-tí'ò, ndàdù kàtsè ndàti: «Yàmbù Málímò!» Kádù kàmbo.

⁵⁰ Ní Yésù adù dhu àdu ká tò ndàti: «Òdhí, ónzì nyí nyìrà ònzinà dhu!» Níró ní ndì ngükpa ale náadù ìndri, àlë Yésù, adù òsònà.

⁵¹ Ní Yésù mà ní'ì mánà ale nzínzì õ, atdí ale níidhá pbìndà ila tó obhi-akpá, ndù'à pbàkùhání tó ádròdrö ale dò kamà bhà kasutále-bì ní.

⁵² Ní Yésù àdù àtìnà ká ní: «Ádú pbèkù obhi fìndá ngari ò. Obhó tí, kóró ale yà obhi ùgu arí ìndrú tò, náavèya obhi ní tí.

⁵³ Nyí nyìrè tí dhu ìnzí ma ràmbènà mèdzùnà nónzi Àbadu Kàgàwà-fó, ràdù atdí kumì dòná óyò ná dòná róse ila t'úgyeta tó pbìndà málàyíká tó pìkò níbhò idù ányìrò rò tí?

⁵⁴ Pbétù, ndì dhu bhéyi kí'ì rò, yà àndí ka kandí Kàgàwà bhà Andítá ò dhu náakána ìngbá dhu bhéyi? Obhó tí, ndì Andítá rätina ká ràkä ndònzì ndì ndì dhu bhéyi.»

⁵⁵ Ndì kàsùmì õ, Yésù adù àtìnà ihé-yà ní: «Ádhu nyí nyíwu ma nálü fuká obhi-akpá mà, mùgö mánà ná,

ogbotále nálù ríwu ale bhéyi nř? Bìlinganà ma múbhì àdi rò mambe dhu ùdhe dő Kàgàwà bhà idza ſ rò, inzř nyádù ma àlu.

⁵⁶ Pbétù, kóró kökò dhu nónzì i ndínř Kàgàwà bhà pbànábí náandí dhu náaká tí.» Nírò ní ndi kóró ábhàlì náuhbhà àbadhi, 'àdù òtse.

Yésù rři Pbàyahúdí-bvř ádròdrř anya nítđi arí ale-žnzř dhu

(*Mrk 14.53-65; Luk 22.54-55,63-71; Yùw 18.13-14,19-24*)

⁵⁷ Yà Yésù nösò ale náawù kà nà pbákùhání tó ádròdrř ale dő kamà, Kàyafà tí kátina bhà, yà Músà bhà Ùyátá tó málímó mà, pbákùrř mánà núnđu i.

⁵⁸ Péterù adù àdi itseta ndàmbe àrà dő Yésù-owù ſ, ndàrà àhù pbákùhání tó ádròdrř ale dő kamà bhà idza-li'ò. Ní kátsù idza-ngbò ka kákpòrò ní kàlì ò, 'àdù òko obvò atdíkpá sàndirì mánà, ndínř ndi ndala tí wò dhu rärà iku tí dhu.

⁵⁹ Ní pbákùhání tó ádròdrř ale mà, Pbàyahúdí-bvř ádròdrř anya nítđi arí ngükpà ale mánà kóró, náambénà títò dő màtì ka kí Yésù nóbhu dòná dhu nónè dő, ndínř kadù té kòhò.

⁶⁰ Pbétù, ìmbă títò tó ábhö ngàmbì mà níiwú, 'kùnò títò kà-dř, ní abádhí náabà nzá atdí dhu mà. Nírò ní ndi sóyò ale náuto i,

⁶¹ 'àdù àtìnà: «Wòrì ale áti: ndi ràràdù Kàgàwà bhà idza nágolo, ndàdù òsinà tdítdř ìbhù idhò ſ.»

⁶² Ní pbákùhání tó ádròdrř ale dő kamà níivà ndi, ndidè, ndàti Yésù nř: «Nyì tí obhó dhu àdú? Ádu kökò ale ränona dünú?»

⁶³ Pbétù, Yésù adù inè inè tí. Ní wò kamà adù àtìnà kà nř: «Yà inzř aróvè Kàgàwà-ovò rř, ma mózè nyotsò dhu nyá. Nyì tí Krístò, Kàgàwà t'ídhùnà nyá?»

⁶⁴ Ní Yésù adù dhu àdu kà tò, ndàti: «Inyì ní ndi ka nyì nyàñò. Pbétù, ma mí obhó dhu náncò fükù: Ròpè ndi kòmbí, nyì nyì Ìndru t'ídhùnà nálá ádràngbångá tó ɔbi nà arí i Kàgàwà bhà fangà dòná rò àdi ró. Ndirò, nyì nyalaya ka átò ádràngbångá àpbù dő rírà òrù-akpà ò rò ró.»

⁶⁵ Ní pbákùhání tó ádròdrř ale dő kamà náufa ròná mberù-önga, ndàdù àtìnà ihé-yà nř: «Kùnò dhu nzére nyá Kàgàwà nř! Ìmbă àlë kí i ngàmbì-atdyú nà tdítdř. Nyì nyìrì wà kùnò Kàgàwà nř dhu.

⁶⁶ Ní ádu nyì nyìrè kà dř?» Ní ihé-yà adù dhu àdu kà tò 'àti: «Kàkă wà ndòvè.»

⁶⁷ Wò dhu-dzidř, abádhí náuso išo Yésù-nyìkpó ò, 'àdù kùdù üngürü i üngürü ɔtsáya nř. Ngükpà ale náowúnà kùpbì ró,

68 'àdù àtinà kà nř: «Ínyi Krístř, áti pé nyi nòpbì ale fákà!»

Péterù rätina inzá ndì rúni Yésù dhu

(*Mrk 14.66-72; Luk 22.56-62; Yùw 18.15-18,25-27*)

69 Péterù nři irí ndì ndàdi idza-lí ró. Ní kasu tó atdí tsibhále nřindri kà-ti'ò, ndàdù àtinà kà nř: «Ínyi mà átò, nyi nyi'ì atdíkpá Yésù, Gàlilayà tó pbìri õ ale mánà.»

70 Pbétù, Péterù adù wò dhu nágò kóró ale-ònzì rò, ndàti: «Inzá ma mánì wò nyi nyánona dhu.»

71 Wò dhu-dzidö, Péterù adù ndìvà, ndàrà idza-ngbò ka kákporò nř kàlì-lí'ò. Ní kasu tó ngätsi tsibhále náala ka, ndàdù àtinà ányirò ï'ì ale nř: «Yàrì ale mà nřinà atdíkpá Yésù, Nàzàretì ale mánà!»

72 Ní Péterù adù wò tsibhále ùnò dhu nágò tdítidö, ndàdù dhu nyá òtsò, ndàti: «Inzá ma mánì wò ale.»

73 Ní inzá kàsuumì nádà abhò mâtí rórò, ányirò ï'ì ale náandri Péterù-ti'ò, 'àdù àtinà kà nř: «Obhó nyá, nyi ní abádhí nzinzì õ atdí ale. Obhó tí, mă mánì nyi yà nyi nyóte tí dhu rò.»

74 Ní Péterù ádù òte nópè, ndàti abádhí nř: «Kàgàwà nákă ndòtdì ànyádu! Ma mótsò wà dhu mati, inzá ma rúni wò ale!» Ní ányirò rò tí à'ü-akpà náadù òngò.

75 Nírò ní ndì Péterù adù yà Yésù nánonà fíndà dhu nírè. Käti: «Inzá à'ü-akpà nápè òngò rórò, nyi nyi'ina iwà nyi nyatì ìbhù-gùna, inzá nyi rúni ma ró.» Ní Péterù adù àhù iri, ndàdù ndòpè ndòdzì ádrùngbá izu nyá nà.

27

Yésù nà ka kówu ùvò Pìlatò-ònzì dhu

(*Mrk 15.1; Luk 23.1-2; Yùw 18.28-32*)

1 Kútsingánă nyá, pbàkùhání tó ádròdrö ale mà, Pbàyàhúdí õ pbàkùrù mánà kóró, nřiri ì atdíkpá, ndínì ì abhù tí Yésù kohò.

2 Ní abádhí náabhù ka kutsì, 'àdù òwu àbhùnà Pìlatò-fó. Ndì Pìlatò nři'ì Pbàrómá tó pbìri õ lìwalì.

Yudhà rí ndàtsi dhu
(*Kas 1.18-19*)

3 Yudhà, yà Yésù nípfo ndàbhù òmvü-fó ale, níitdègu kàdö ka kòtdì anya ndínì ka koho tí dhu níri, ní kápè ndìrè nga yà ndì ndònzì dhu dö, izu ràdù ndàka atdídö. Ní kïdyi yà ndì ndàkò ìbhù kumì fàrangà-kpö, ndàrà àdunà pbàkùhání tó ádròdrö ale mà, Pbàyàhúdí õ pbàkùrù mánà fó'ò.

4 Kädà àtinà abádhí nř: «Ma mafá dhu nzére nyá, ìmbà afátá nà ale ma mípfo ɔve tò nídhun.» Pbétù, abádhí adù dhu àdu kà tò 'ati: «Inzá wò dhu àndà mă. Òtenu ní ndi!»

⁵ Ní Yudhà adù wò fùrangà nívò Kàgàwà bhà idzá, ndàdù àhù, ndàrà ndùtsì.

⁶ Pbàkùhání tó ádròdrö ale náuwá wò fùrangà-kpö, 'adù àtìnà: «Àlë tó Ùyátá návi nzá àlë ràli yàrì fùrangà pérè tí ka kùbho Kàgàwà bhà idzá fùrangà núlì ka karí ònà sàndukù ò. Obhó tí, ndi fùrangà ní indrü-azù ka kòdzì ròná fùrangà.»

⁷ Abádhí níitdègu 'iri ndi fùrangà dö, ní abádhí adù òwu itä òrù arí ale bhà inga nódzì kà-rö, ndínì ka kongó tí inzì ní Pbàyàhúdí nátdù òná.

⁸ Ndi dhu-okú dö rò ní ndi, ndi inga nánzi ka kárí indo màtì «azu tó inga» tí.

⁹ Ndi dhu bhéyi ní ndi, yà Kàgàwà bhà nabì Yèrèmiyà náunò dhu náaká. Kàti: «Abádhí níidyi ìbhù kumì fùrangà-kpö yà Pbàisràyélí níri i dòná ka ka kodzi tí ròná.»

¹⁰ Abádhí adù ndi fùrangà nídyì, 'abhu itä nórù arí ale bhà inga rö, yà Ádrùngbälé Kàgàwà náuyá idù dhu bhéyi*.»

Pìlatò rì dhu nóngù Yésù-tsü dhu

(*Mrk 15.2-5; Luk 23.3-5; Yùw 18.33-38*)

¹¹ Wò dhu-dzidö, Yésù níidè lìwalì-ònzì. Ní lìwalì níivú dhu kà-tsü ndàti: «Nyì tí Pbàyàhúdí tó Ádrùngbä kamà?» Ní Yésù adù dhu àdu kà tò ndàti: «I nyì ní ndi ka nyì nyùnò.»

¹² Tdítödö pbàkùhání tó ádròdrö ale mà, pbàkùrü màngà náadù kòbhù, pbétù kàdù nzá atdí dhu mà nádu.

¹³ Nírò ní ndi Pìlatò adù àtìnà kà ní: «Nyì nyìrì tí nzá wò kóró ka kùnò dànu dhu?»

¹⁴ Pbétù, Yésù adù nzá atdí dhu mà nádu kà tò, idhò ràdù lìwalì nátkò atdídö.

Yésù-ànyä nótdì ka kí ndínì ka koho tí dhu

(*Mrk 15.6-15; Luk 23.13-25; Yùw 18.39-19.16*)

¹⁵ Bìlì, yà Pásìka tó mìhendù-idhò náarírà dhu bhéyi, lìwalì bhà màngà ní'ì ndikòlò atdí ale, yà ihé-yà nözè kikòlò imbi ò rí'ì ale nzinzi õ rò.

¹⁶ Ní ndi nínganí, yà atdídö ɔvòna ótò ndì Bàrabà tí kátina atdí ale, ní'ì imbi ò ka kósò ró.

¹⁷ Ní ihé-yà níitdègu 'àndü, ní Pìlatò ivú dhu abádhí-tsü, ndàti: «Ádhì nyì nyözè mikòlò fükù? Tí Yésù Bàrabà? Ndírò tí Yésù, yà Krístò tí kátina ale?»

¹⁸ Pìlatò náuni dhu mbéyi nyá abádhí rìwü kà nà fona ò kádhà nónzi i í dhu-okú dö rò.

¹⁹ Ní Pìlatò àdi anya t'ítdìta tó tombi dö rörö, kà-ve níivi tûna kà tò, ndàti: «Nzitsü nyì wò ìmbä rí'ì afatá nà ale bhà dhu ò. Obhó tí, indo kúbhingá, ma màbà àpbè abhò nyá ɔnyu-bvù kökú dö rò.»

* **27:10 27.10** Yèr 18.2-3; 19.1-2; 32.6-15; Zàk 11.12-13

²⁰ Pbétù, pbàkùhání tó ádròdrö ale mà, pbàkùrù màngà nítsu dhu ihé-yà-dò ò, ndíní Bàrabà nonzi tí kikòlò, kadù Yésù nòhò.

²¹ Ní lìwalì náakò ɔte tdítidö, ndivü dhu abádhí-tsü ndàti: «Ádhí ndi kákà óyö ale nzinzì ſ nyi nyözè mikòlò fükù?» Ní abádhí adù dhu àdu kà tò 'àti: «Bàrabà!»

²² Ní lìwalì adù dhu ivu tdítidö abádhí-tsü, ndàti: «Olu, ádhu ndi Yésù Krístò tí ka kátina ale ní ma mónzina?» Ní kóró ale náadù dhu àdu kà tò, 'àti: «Útö ka mÙsàlabhà dö!»

²³ Ní Pilatò níivü dhu tdítidö ndàti: «Ádhu nyü ndi kafä?» Nírò ní ndi abádhí adù ɬidù àri nyü tí, 'àti: «Útö ka mÙsàlabhà dö dhé!»

²⁴ Dhu ònzì lémàna dhu mà, ìndrü-tsü àva ndì tí dhu màngà dhu ndì ndàla rò, Pilatò nídyi idha, ndù'o otsána ní ihé-yà-ònzì rò, ndàdù àtìnà abádhí ní: «Wò ale-azù àbhü ka kí rùfù ndì dhu ò ma mí mbä ɻ'! Òtékü ní ndi.»

²⁵ Ní kóró ihé-yà adù dhu àdu kà tò 'àti: «Kázù àkä ndàdi dòka-tsírò fáká nzónzo màngà.»

²⁶ Nírò ní ndi Pilatò adù Bàrabà níkòlò abádhí tò. Kädù Yésù àbhü kuví asé ní, ndàdù àbhunà kowù ɻítónà mÙsàlabhà dö.

Pbànówí rí Yésù ɻwǎ dhu

(Mrk 15.16-20; Yùw 19.2-3)

²⁷ Pilatò bhà pbànówí náawù Yésù nà lìwalì bhà ádrÙngbä ɬdzá-yà-ba ò, kóró pbànówí tó pìkò ràdù 'àndu ròná.

²⁸ Ní abádhí núuwà kà-rö mÙdzarù, 'adù olölù kanzù† náfö kà-rö.

²⁹ Tdítidö abádhí akpöro okpëna nà itsukpó-nzo tó mÙkàkù, 'adù àfonà kà-dö rö. Abádhí adù ízò‡ nábhü kà ràlù fangà tó otsána ní. Wò dhu-dzidö, abádhí nóowúnà 'ùkò rö otdiyaya dö kònzi, 'adù òwu kíwa rö, 'òpbì salutì fíndà, 'adù àtìnà kànř: «Yambù Pbàyahúdí tó ÁdrÙngbä kamà!»

³⁰ Abádhí nóowúnà iso nuso rö kà-dò, 'adù òwu ízò nídhà rö kà-fö rö, 'ùtì kà-dòtsirò ní.

³¹ Wò dhu bhéyi ɻ avu kà-rö dhu-dzidö, abádhí níiwà olölù kanzù kà-rö rö, 'adù kà-rö mÙdzarù nyü náfö kà-rö tdítidö. Wò dhu-dzidö, abádhí adù òwu kà nà, 'òwu ɻítónà mÙsàlabhà dö.

Yésù nátö ka kí mÙsàlabhà dö dhu

(Mrk 15.21-32; Luk 23.26-43; Yùw 19.17-27)

³² Yérùsàlemà tó kigò ò rö ɻ úvò rörò, abádhí náatù ɻ Kùrenì tó kigò ſ atdí ale nà. Ndi ale-ovò ní'í Sìmonì. Ní pbànówí adù kütü rànò Yésù bhà mÙsàlabhà.

† 27:28 27.28 Olölù kanzù ní'í Pbàrómá tó pbànówí núufónà mberù. ‡ 27:29

27.29 Ndi ízò núuwà dhu ní'í ádrÙngbä kamà-fö mùgö.

³³ Ní abádhí awù ùvò atdí ngari Gòlògötà tí kátina ò. Gòlògötà-tì ní ale dò-kpa tó ngari.

³⁴ Ányì abádhí náabhù tdyøkpó nà ka kàngbō dìvayì ndíní Yésù ɔmvá tí. Ní ka ndì ndìnè rò, Yésù adù nzá kòzè ndòmvù.

³⁵ Wò dhu-dzidö, abádhí náhtó ka mÙsàlabhà dö, 'àdù kà-rò mÙdzarù nándò føyá ngàlà õ i òvì rórò. ³⁶ Wò dhu-dzidö, abádhí adù òko obvò, 'àmbe kà-ngbò nódò dö.

³⁷ Kà-dònà, abádhí apbá àndí ka kàndí dhu dòná bhawëngba. I andítá ni'ì kà-ànyä ka kòtdì ndíní ka koho tí okúna dò rò afátá nítè rí. Ndi andítá ni'ì: «Yàrì ní Yésù, Pbàyàhúdító ÁdrÙngbä kamà.»

³⁸ Ndìrò ka kútó óyò ogbotálé mÙsàlabhà dö kà mÙnà, atdí ale kà tó fangà dònà rò, ndìrò ngätsi ale kàbhà ígù dònà rò.

³⁹ Ányìrò rüda ale nòowúnà dhu náñò rò kà ní, 'àdù òwu dòya nóbhì rò.

⁴⁰ Abádhí owúnà àtìnà rò ka ní: «Ínyì, yà Kàgàwà bhà idza nyì nyátsü nyugolo, nyadù òsìnà ìbhù idho õ rò, ígù pé nyì nyì-tírò! Nyì nyapé ìì Kàgàwà t'ídhùnà nyú tí, ní ifo pé mÙsàlabhà dö rò.»

⁴¹ Pbàkùhání tó ádròdrò ale mà, Músà bhà Uyátá tó mÙlímó mà, Pbàyàhúdító pbàkùrù mÙnà náugbó ka ndì dhu bhéyi tí, 'àti:

⁴² «Kìgù ngækpà ale, pbétù kà rí nzì àdù ndìgù ndìtirò! Ka ná tí Pbàisràyélí tó ÁdrÙngbä kamà? Kifo pé kombí mÙsàlabhà dö rò, ndìrò ní ndì mä madèna kà'ù.

⁴³ Kä'u Kàgàwà, ndìrò kätì: «Hma ní Kàgàwà t'ídhùnà.» Ní kàndà pé Kàgàwà rí kìgù kombí dhu.»

⁴⁴ Ndirò kökò kà-tí ka kàtìnà mÙsàlabhà dö ogbotálé náuñò dhu kà ní ndì dhu bhéyi tí.

Yésù ròvè dhu

(*Mrk 15.33-41; Luk 23.44-49; Yùw 19.28-30*)

⁴⁵ Ròpè ndì azà adyifò-sisì adyibhengá nga tó õ rò, ràrà àhù àràgyètdí adyifò-sisì adyídö nga tó ò, ínò-yà níibvú ndì kóró ndì pbìrì õ.

⁴⁶ Ní mbèmbè ndì àràgyètdí adyifò-sisì õ, Yésù náakù ɔrù tÙna nyú nà, ndàti: «Èloyì, Èloyì, lamà sàbàkàtanì?» Kà-tì ní: «Pbàkà Kàgàwà, pbàkà Kàgàwà, ádhu nyì nyùbhà ma ní*?»

⁴⁷ Ngúfe ale kökò ányì rò ìì ale nzinzì õ níiri wò dhu, 'àdù àtìnà: «Kà rí Èliyà nánzi.»

⁴⁸ Ní abádhí nzínzi ṥ atdí ale náakù, ndìdyì sìfɔngò, ndàfɔ ògyögyè dìvayì ḥ. Wò dhu-dzid᷑, kădù kìwà ndòtù ízò-tsù d᷑, ndàdù àavanà Yésù-tsù ndínì kăndú tí ḥnà rí’ì dìvayì.

⁴⁹ Pbétù, ngükpa ale àdù àtìnà: «Kàndà pé Èliyà rírà kìgu dhu.»

⁵⁰ Yésù adù òkù tdítd᷑ àrì nyá tí, afína ràdù itdë.

⁵¹ Ányìrɔ rò tí, Kàgàwà bhà idzá ka kúsò mberù náadù ndifa, ḥnánga rùtù ndì oyɔ, ròpè ndì orù rò, ràrà àhh obvò. Mùtìti náabhù adzi rìvi, bhalabhalà tó odu ràdù ‘ùfa.

⁵² Ndìrò, ìndrú ka kætdú òyà ibhu-li’ò náadù ‘ùngbe. Ní yà Kàgàwà bhà ale tí ì arí’ì rórò uvè ale náadù ‘ùngbe.

⁵³ Abádhí núuvò ibhu ḥ rò. Ní Yésù ìngbè ndì dhu-dzid᷑, abádhí àdù òtsù Yérùsàlemà ililà kigò ḥ ábhò ale nyá ràdù ì àla ányì.

⁵⁴ Pbàrómá tó pbìrì ṥ atdí miyà pbànówí d᷑ ádrùngbâle mà, yà Yésù-rgbò nódò rò ùbhinà pbànówí mánà, náala mùtìti nábhù adzi ràmbe ivi d᷑ dhu, kóró ndì nònzi dhu mánà. Ní odo níisí atdíd᷑ abádhí ḥ, abádhí ràdù àtìnà: «Obhó nyá, yàrì ale ni’ì Kàgàwà t’ídhùnà.»

⁵⁵ Ábhò vèbhále ní’ì ányì rò ‘àmbe ‘ònzi rí dhu àndà d᷑ itse rò. I vèbhále ni’ì Gàllìayà tó pbìrì ḥ rò íwù Yésù-owù ṥ, ‘òwù kà-kàsù nónzi rò vèbhále.

⁵⁶ Abádhí nzínzi ṥ i’ì ni: Mágàdalà tó kigò ṥ Màriyà mà, Màriyà, Yákobhò mà Yòzefù mánà tsánà, ndìrò Zèbèdayò bhà inzo tsánà mánà.

Yésù nótdù ka kí dhu

(Mrk 15.42-47; Luk 23.50-56; Yùw 19.38-42)

⁵⁷ Pbítsòngänä, atdí ònzöñzi ale níira àhh Pilatò bhà. Ndi ale ni’ì Àrimàtayò tí kátina kigò ṥ ale, ndìrò kòvò ni’ì Yòzefù. Ka ni’ì Yésù bhà ábhàlì átò.

⁵⁸ Ní kárà Pilatò-ti’ò, ndàdù Yésù-abvò nónzi. Ní Pilatò àdù ndì abvo návi kabhù kà-fó.

⁵⁹ Ní Yòzefù adù ndì abvo nídyì, ndàkpòrò ngbôna yà abvo òtdù ka karí ḥná mberù-owútá ni.

⁶⁰ Kădù àrà kòtdù yà ndì nyá ka kòtdúya tí ḥná ndì ndabhù kogyè bhalabhalà ḥ ibhu ḥ. Wò dhu-dzid᷑, kădù ádrùngbâ odu-iyà-ba nígèrè ndàpbí ndì ibhu-li’ò ni, ndàdù àrà.

⁶¹ Mágàdalà tó kigò ṥ Màriyà mà, ngätsi Màriyà mánà náadù òko ányìrɔ, ibhu-tsùnà.

Pbànówí rí Yésù-adzìdɔ-rgbò nódɔ dhu

⁶² Tsútsä nínganí, sàbatù-ihò tò ìndrú óbhòlòná ì ḥná idhò dzid᷑ ùbho inga ṥ, pbàkùhání tó ádròdrò ale mà, Pbàfàrisáyò mánà náawù atdikpá Pilatò bhà.

63 Abádhí adù àtìnà kà nǐ: «Ádrùngbálé, wò tìtò-ba náunco inzá ndì ndàpè òvè rórò dhu nísè wà òká. Kăti, ibhu idho dzidò ndì ringbèya ndì ove-bvù rò.

64 Ní ndì dhu-okú dò rò, dhu àkă nyavi kódò wò adzidɔngbò ràrà àhu ibhu idho ò. Obhó tí, kàbhà ábhàlì ràdù iwu kă-bvò nówè, 'òwù nà, 'adù àtìnà indrù ní iwà kà ringbè ndì ove-bvù rò. Ní wò ndì tìtò nádù ì'ì nzére nyú, ròsè yà angyi i'ì dòná.»

65 Ní Pilatò adù àtìnà abádhí nǐ: «Kàní pbànówí sàndirì tí oko tí. Ní nyòwu, nyádù ndì adzidɔ-ngbò nábhù kódò mbéyi yà nyí nyözè ka dhu bhéyi.»

66 Ní abádhí awù, 'adù ize níli ibhu-tsù ka kàpbí ní odu rò, 'adù pbànówí náli ràmbe ndì adzidɔ-ngbò nódò dò.

28

Yésù rí ndìngbè dhu

(*Mrk 16:1-10; Luk 24:1-12; Yùw 20:1-10*)

1 Tsútsă nínganí, sàbatù-idhò dzidò rùbho inga ᳚, Mágàdalà tó kigò ᳚ Màriyà mà, ngätsi Màriyà mánà náawù màmbì ᳚ Yésù ka kòtdù rónga nándà.

2 Ní uró rò tí, ádrùngbá mùtìtì níssí, Kàgàwà bhà málàyikà ràdù ifo òrù-akpà ò rò. Kădù odu nógèrè igi, ndàdù àdi dòná.

3 Kíli ndì ovo námbili dhu tó awáwù bhéyi, kà-rò mèdzarù ràdù òwù tdyé, mbìllikàkù bhéyi.

4 Ní ádrùngbá odo níssí yà ibhu-ngbò òdò rò rúbhi sàndirì ò. Abádhí adù 'òpè 'àmbe ìvi dò, ndirò 'adù 'àwà obvò iwà ùvè ale bhéyi.

5 Ní málàyikà náapè oté, ndàti vèbhále nǐ: «Ìnzí nyònzi odo. Ma mèni wà dhu nyí nyómëna ale ràrì Yésù, yà mèssàlabhà dò ka kútò ale.

6 Kà rí mbă ì'ì iró, kìngbè wà ndì yà ndì náunco dhu bhéyi. Nyìwù nyàndà pé kă-bvò ka kíli ràyi rónga.

7 Ní nyòwu nyùnco dhu tsàkàtsàkà kàbhà ábhàlì tò nyäti, ka rìngbè wà ndì ove-bvù rò, ndirò kà ràrì àrà nyödò kòmbí Gàlìlayà tó pbìri ò rò. Ányì nga ràrì ndì nyí nyí ndàlă ní. Kònì ma mì'ì nà făkù ma mènco tí dhu ní wò.»

8 Ní abádhí níivà ì, 'òwù tsàkàtsàkà ibhu-tsùnà rò, ùlè tí ì ùlè odo mà, ábhò dhèdhe mánà ní rórò. Ndirò abádhí adù òtse 'òwù màkárù nà Yésù bhà ábhàlì tò.

9 Ányìrò rò tí, Yésù ira, ndirà ndùsò abádhí mánà, ndàdù abádhí nátsè, ndàti: «Yàmbù.» Abádhí adù inđri kà-ti'ò, 'ùlù ì kà-pfò rò, 'adù kífu. 10 Ní Yésù adù àtìnà abádhí

nǐ: «Ìnzì nyònzi ɔdo. Nyòwu nyànc dhu adódu tò, ròwù Gàlìlayà tó pbìrì ò. Ányì nga ní ndì, abádhí rí mală nǐ.»

Pbànówí ròwu Yésù ìngbè ndì dhu nòvò dhu

¹¹ Otu ɔ kòkò vèbhále rí'ì rórò, yà Yésù adzìdɔ-rgbò nòdò rò rúbhi pbànówí nzínzi ɔ ngúfe ale náadù ɿ Yèrùsalemà tó kigò ò. Abádhí náawù kòkò kóró ɿ nònzì dhu náwe pbàkùhání tó ádròdrò ale tò.

¹² Ní i pbàkùhání tó ádròdrò ale mà, Pbàyàhúdí ɔ pbàkùrù mànà núundu ɿ, 'àdù 'ìri ndínì ɿ ubhò tí ábhò fùrangà nyú pbànówí tò.

¹³ Abádhí adù dhu ɿya i pbànówí tò 'àti: «Nyí nyowuna dhu òvò rò kpangba nyáti, kàbhà ábhàlì rìwù kǎ-bvò nòwè kúbhingá òdhò nyí nyòdhò rò.

¹⁴ Ndírò lìwalì níirina gukyè ndì dhu, ní mǎ mìnì wà mǎ mí kà-afí nábhù ràkò ndì tí dhu, ndírò mǎdù nyigü ìnzì nyàbá tí àpbè!»

¹⁵ Ní kòkò Sàndírì náakò fùrangà, 'àdù wò fíyò ka kùyá dhu kélë nónzì. Ní ndì mákùrù náadù ndùgà Pbàyàhúdí nzínzi ɔ, rìrà àhù indo màtì.

Yésù rí ndàví pbìndà ábhàlì tò dhu

(*Mrk 16.14-18; Luk 24.36-49; Yùw 20.19-23; Kas 1.5-8*)

¹⁶ Yésù bhà atdí kumì dòná atdí nà ábhàlì náawù Gàlìlayà yà kítènà fíyò pbìrì dò.

¹⁷ Ní ábhàlì níitdègu Yésù nálă, ní abádhí níifü ka. Pbétù, dhèdhè abádhí nzínzi ɔ ale náá'u nzá dhu Yésù nyú ràrì ndì.

¹⁸ Ní Yésù adù ìndri abádhí-ti'ò, ndàdù àtìnà abádhí nǐ: «Kàgàwà níibho wà kóró ádràngbànga fudú òrù-akpà ò dhu-tsí dő, ndírò yà adzi ɔ dhu-tsí dő màtì.

¹⁹ Nírò, nyòwu kóró pbìrì ɔ ale-bvù, nyàdù abádhí nábhù rùgèrè ɿ, 'òngò pbàkà ábhàlì tí. Ndírò, nyùbho bátilò abádhí tò, Àba Kàgàwà-òvò rò, ka t'ídhùnà-òvò rò, ndírò Hílă-Alafí-òvò rò.

²⁰ Ndírò, nyùdhe dhu abádhí tò rífu yà kóró ma muya fükü dhu. Ndírò, nyùni dhu ma ràrì inè atdíkpá nyí mànà, ràrì àhù kóró yà adzi ɔ dhu-tsà náaraya ndòdì òná idhò ò.»

Märkò

andí Yésù Krístò bhà Ídzì Mákürù Yàrí bhükù ò i nòtù ádròdrò dhu tí dhu

Yàrí bhükù nandí ní Märkò, yà átò ka kanzínà Yùwanì Märkò tí. Ka ni’ì Màriyà t’ídhùnà, ndirò ndi Màriyà ni’ì Yérùsàlèmà tó kigò ɔ Kànìsà ɔ bhà nzinzì ɔ atdí ale (Kas 12.12, 25). Märkò nyú ndítirò ni’ì nzì uvitatále, pbétù ka ni’ì Péterù t’ódhìnà, yà atdíkpá abádhí arí kasu ònzi mánà (1Pé 5.13). Ndirò, Péterù-tsü ní ndi kíri Yésù dő róte Ídzì Mákürù. Märkò unction andàna Bárñabà mà uvitatále Pólò mánà fityó wemberè tó abhi ɔ (Kas 12.25; 13.5). Olùnà rò, Bárñabà nídyi Märkò ndínà ara tí Ídzì Mákürù náunò tdítidò Kípurò tó pbìrì ɔ bhà tò (Kas 15.36-39). Olùnà rò nyú tdítidò ní ndi, Märkò mà náadù òwu ’òtù Pólò nà yà wemberè tí ka kósò Pólò Rómà tó kigò ɔ òná kàsùmì ɔ (Fil 1.24; Kòl 4.10).

Märkò andí pbìndà bhükù yà ìnzì ní Pbàyàhúdí tó pbákristò tò. Ndí bhükù ɔ, kíli pbìndà ote-ivé Yésù-kàsü dő, ìnzì ní kárúdhëna dhu dő. Kíte Yésù «Kágawà t’ídhùnà tí» (1.1; 15.39), pbétù Yésù nyú ndítirò ràdù ndàti «Ìndrú t’ídhùnà tí» (8.31,38) «Ìndrú t’ídhùnà-tí» ní, Kágawà ábhù kóró dhu dő ádrùngbänga tó obi fóná ale. Kà rí dhu itè átò, Yésù ri’ì ìndrú obhó nyú.

Yésù apè pbìndà kasu Gàlìlayà tó pbìrì ɔ rò (1.1-9.50), ndàdù àrà àhù nà Yùdeyà tó pbìrì ɔ, ròsè dòtsí ní Yérùsàlèmà tó kigò ɔ (10.1-16.20).

Bhükù-nyìtì ka kóhù tí dhu

- Bátizò nubhónà Yùwanì rí Yésù Krístò bhà Ídzì Mákürù náncò ìndrú tò dhu (1.1-13).
- Yésù rí pbìndà kasu ɔpè Gàlìlayà tó pbìrì ɔ rò, ndàdù àrà àhù nà Yérùsàlèmà tó kigò ɔ dhu (1.14-10.52).
- Yésù ròvè, kótdù ndì, ndàdù ndìngbè ɔvè-bvù rò dhu (11.1-16.8).
- Yésù rí ndítè pbìndà ábhàlì tò tdù ndì ndòdzí òrù-akpà ɔ rò dhu (16.9-20).

*Bátizò nubhónà Yùwanì rí Kágawà bhà
Ídzì Mákürù náncò ìndrú tò dhu
(Mát 3.1-12; Luk 3.1-18; Yùw 1.19-28)*

¹ Yàrí ní Yésù Krístò, Kágawà t’ídhùnà dő róte Ídzì Mákürù náapè ndì tí dhu.

² Àdhàdhì nabì Ìsayà náandí dhu pbìndà bhükù ò dhu bhéyi, ndàti: «Kàgàwà rätina: <Ma mí pbàkà mìkèngye nòvì angyi ìndù. Kà rì otu nòwè ìndù*.

³ Ndi mìkèngye rì dhu òvò orú tūna nyú nà rùngù ò, ndàti: <Nyòbhòlo ngudhà Ádrùngbälë tò, nyùtò kà rübhì òná otu*!»

⁴ Ní Yùwanì níitò ndì rùngù ò, ndàmbé bätizò núbho dö ìndrù tò, ndàdù àrà dhu nòvo rö abádhí tò ndàti: «Nyùgèrè nyì nyùbhà fùkú nzérenga, nyàdù bätizò nálù, ndiní Kàgàwà adù tí fùkú nzérenga nábà fùkù.»

⁵ Yùdeyà tó pbìri õ ábhò ale nyú, Yérùsàlémà tó kigò õ ale mánà níiwúnà kóró kà ti'ò. Abádhí náunónà fiyò nzérenga kpangba, Yùwanì ràdù bätizò núbho fiyò Yòròdanì tó idha-akpà ò.

⁶ Yùwanì náafónà ngàmiyà tí kátina ìză-ká ní ka kódyù mìudzarù, ndàdù mvuna'ò níso asé tó kùkyé ní. Kõngúnà ndì ìndù mà ní, írí õ iti-dha mánà.

⁷ Káránà dhu náñò rö ihé-yà tò ndàti: «Olù rírá dzidu dö ale rì'ì ádrùngbänga tó obi nà atdídö ròsè dùduná. Ma mákà nzá mòkò ma mèngä kàpfò rö kàyítò-mbì* mà.

⁸ Íma, ma marí bätizò núbho fùkù ïdha ní. Pbétù, àbadhi náaraya bätizò núbho rö fùkù Èlìlä-Alafí ní.»

Yésù rì bätizò nálù dhu

(Mät 3.13-4.11; Luk 3.21-22; 4.1-13)

⁹ Yùwanì arí bätizò ùbhò òná kàsùmì õ, Yésù níira Gàlìlayà tó pbìri õ atdí kigò, Nàzàretì tí kátina ò rò, ndírà àhù Yòròdanì tó idha-akpà ò, Yùwanì ràdù bätizò nábhù fíndà.

¹⁰ Ní idha ò rò Yésù rähù rò, kàla òrù-akpà-li'ò ndíkpà rí rö, Èlìlä-Alafí ràdù ifo òná kà-dö àmbò tó ófò õ.

¹¹ Ndírò, kíri atdí ale-tù òrù-akpà ò rò róté rö, ndàti: «Ínyi ní Idhùdu, yà atdídö ma mózè ale, idhèdu náarí ndíkà okúnù dò rò.»

¹² Ní ányìrò rò tí, Èlìlä-Alafí náutu Yésù ràrà rùngù ò.

¹³ Ní kànzì ifò kumì idhò ányì, Sitanì ràdù àmbe kà-afí númvu dö. Kàdì írí õ ìză náaróko òná ngari ò, málàyíká ràdù àmbe dzènàna nónzì dö.

Yésù rì wemberè tó pbìndà ábhàlì núnzi dhu

(Mät 4.12-22; Luk 4.14-15; 5.1-11)

¹⁴ Yùwanì ka kósò imbi ò dhu-dzidö, Yésù náarà Gàlìlayà tó pbìri ò, ndàmbé Kàgàwà bhà Ídzì Mákàrù náñò dö ìndrù tò.

* 1:2 1.2 Mät 3.1 * 1:3 1.3 Ísa 40.3 * 1:7 1.7 Ale-pfò rö kàyítò-mbì t'úngata ni'ì ino-kàsú.

¹⁵ Käránà àtìnà rō: «Kàsùmì nákă wà. Òrù-akpà ſ Ádrèngbä kamà Kàgàwà bhà Idzi-tsù níndù wà ndì. Ní, nyàgèrè nyi nyébhà fùkú nzérenga, ndirò nyà'u Ídzì Mákürù.»

¹⁶ Gàlìlayà tó rère-ñidò ndì ndúbhi rórò, Yésù náala óyò àwérù, Sìmonì† mà adònà Àndèreyà nà, ibhé nóho rí imbi ní rère-ñidò.

¹⁷ Ní Yésù náati abádhí ní: «Nyìwü owùdu ſ, ma mí nyàgèrè nyöngò ìndrù tó àwérù‡ tí.»

¹⁸ Ní uró rò tí, abádhí náubhà fiyó ibhé-mbí, 'adù òwu kówù ſ.

¹⁹ Tdítidò, Yésù náandri itseta ake, ndàdù Zèbèdayò bhà inzo, Yàkɔbhò mà Yùwanì ná nála. Abádhí ní'í fiyó ibhú ſ, fiyó ibhé-mbí nóbholo ſ'í ró.

²⁰ Ní ányìrò rò tí, Yésù náanzi abádhí. Ní, abádhí adù àbayà Zèbèdayò nábhà ibhú ſ kasutále mánà, 'adù òwu Yésù-owù ſ.

*Yésù rí nzére-alafí nà arí'í atdí ale nígü dhu
(Luk 4.31-37)*

²¹ Yésù mà pbìndà ábhàlì mánà náawù ùvò Kàpèrnàwumù tí kátina kigò ſ. Ní, Pbàyahúdí tó asotadhò ſ, Yésù náatsù unduta-dzà ſ, ndàdù ndòpè ndùdhe dhu ányì-dzá ſ'í ale tò.

²² Ní Yésù rúnona dhu níri rí ale idhò náukò atdídò, kàrì dhu núdhé tí dhu dò. Obhó tí, kàbhà dhu t'údheta ní'í mbä Músà bhà Ȣyatá tó málímó tó dhu t'údheta bhéyi. Ndirò, kàmbénà dhu núdhe dò ádrèngbångá tó obi nyá nà.

²³ Ní wò kàrì dhu núdhé òná kàsùmì ſ tí, nzére-alafí nà arí'í atdí ale náatsù ndì unduta-dzà ſ, ndàdù òkù ndàti:

²⁴ «Ádu nyi nyözè mǎ nà Yésù, Nàzàreti tó kigò ſ alé? Nyi nyìrà tí tséka nyi nyötdí tí? Ma mèni wà dhu mbéyi nyá nyi ràrì àdhì. Nyi ní Kàgàwà ívì Ȣilà ale.»

²⁵ Ní Yésù náarù wò ale ſ rí'í nzére-alafí dò, ndàti: «Ínè, áhü wò ale ſ rò!»

²⁶ Ní wò ndì nzére-alafí níiyà wò ale-önga obi nyá nà, ndàdù áhü kà ſ rò ádrèngbä ikü nyá nà.

²⁷ Kóró ale idhò náukò, ràmbe dhu nóngù dò tsàyá nzínziya ſ, 'àmbe àtìnà dò: «Íngbà dhu-tidò wò? Mákürù-owútá nyá ní yà ádrèngbångá tó obi nyá nà ka kànbò! Yàrì ale rí dhu náyá nzére-alafí tò mätí, ràdù tsàná dhu níri!»

²⁸ Ní Yésù rónzina dhu-òyé náugà ndì kòmbómbí kóró Gàlìlayà tó pbìrì ſ.

† **1:16 1.16** Ndi Sìmonì-ovò ní Péterù átò (Mrk 3.16). ‡ **1:17 1.17** Kà-tì ní: Ìndrù-tsù ùndu róngó Kàgàwà-owù nüngü tí ale.

Yēsù r̄i andi nà ábhō ale nígħ dhu
(Mät 8.14-17; Luk 4.38-41)

²⁹ Unduta-dzà ò rò i ùvò dhu-dzidō, Yēsù mà náadu òwu uró rò tí Sìmoni mà Àndereyà nà mà t'ídza. Abádhí awu atdikpá Yàkobhò mà Yùwanì mānà nà.

³⁰ Ní ányi-dzá, Sìmoni bhà agħuna-ayi níi' i ara dò ndi ndàyi ró, atdídō kàz u ttò ndi ona nā nídhun. Ní, ya Yēsù irà àhu rórò tí, ka kavò íyàdhíyà rändi dhu kà tò.

³¹ Ní Yēsù náandri kà i, ndàl kōtsu, ndàdu kivà oru. Ní kà-ō i kàz u náavè, kà ràdu adi ndàmbu ònyu ubho dō abádhí tò.

³² Pbítsongħa, adyifò nótsu dhu-dzidō, ka kowúnà iwu rō andi nà arī' kóró ale nà Yēsù ti'ò, nzére-alafí nà arī' ale mānà.

³³ Ní, kigħiġi ő ale núundu i kóró Yēsù rī' ònà idza-lí.

³⁴ Ní Yēsù nígiu dhèdhèrò andi-tidò ni arándi ábhō ale nyu. Káránà nzére-alafí nípfo rō átò ábhō ale ò rò. Ndīrò, káránà nzi i nzére-alafí nábhà rō ròtè, iwà abádhí náni Yēsù ràri àdhí dhu nídhun.

Yēsù r̄i Kàgàwà bhà Ídzì Mákħrù náñu Gàlilayà tó pbirì
đ dhu

(Luk 4.42-44)

³⁵ Tsútsa nínganibhōtsangá, iż-żà inga nápè àwà rórò, Yēsù nívvà ndi ndàhu kigħiġi ő rò, ndàra igi rūngu ő ndàdu ndoppe nditsò ndi ányi.

³⁶ Ní, Sìmoni mà oħħina mānà náawu kòmè.

³⁷ Ní Yēsù i àla rò, abádhí náati kà ní: «Ádràngħbälé, kóró ale r̄i nyomx.»

³⁸ Pbétu Yēsù adu dhu àdu abádhí tò ndati: «Kòwu kyèr-kyèrò rī' ngħkpà pbanga ò. Ányi, ma makkha mħanu Kàgàwà bhà Ídzì Mákħrù átò, ndi dhu-oku dò rò ma mira nídhun.»

³⁹ Nírò ni ndi kād u bħi Gàlilayà ő kóró ngari ő, ndàra Ídzì Mákħrù náñu rō ndi pbirì ő unduta-dzà ő rò, ndàdu àra nzére-alafí nípfo rō abádhí rī' őyà ale ò rò.

Yēsù r̄i kikkí nà ale nábhō rīlā Kàgàwà-nyikpó ő dhu
(Mät 8.1-4; Luk 5.12-16; 17.12-19)

⁴⁰ Atdiku, kikkí nà atdi ale níira Yēsù i, nditsi ndokkot tħix-xu dō kònz, ndàdu nditsò karò ndati: «Ny i nyozè ka ní, nyi nyinè nyabha ma mila Kàgàwà-nyikpó ő.»

⁴¹ Ní Yēsù nábabu izu kād, ndàdu oħsuna nágbu, ndàpbalà kàngbō, ndàdu àtinu kà ní: «Iwà ma mōzè. flanà!»

⁴² Ní ányirò rò tí, kikkí níik worrí ale rō rò, kà ràdu il-

⁴³ Wò dhu-dzidō, Yēsù ħajja dhu kà tò obi nyu nà, ndàdu kaviri ràra,

⁴⁴ ndàti n̄i: «Ándà nga mbéyi, àpé nȳen̄o wò dhu atdí ale tò màtì. Pbétù árà nyitè nyi nyògù dhu kùhanì tò, ndirò nyádù nyabhù yà Músà bhà Ùyátá núuyá perè Kàgàwà tò, ndíni nyi nyògù dhu nitè tí kóró ale tò*..»

⁴⁵ Pbétù wòrì ale níitdègu àrà, náadù ndòpè ndàrà ròná ndì nònzì dhu náwe rō atdídò nyú, ndùgà ndì dhu-òyì kóró ngari òná. Wò ndì dhu-okú dò rò, Yésù náadánà nzì àrà òtsù rō kpangba atdí kigò ò màtì, pbétù káránà àdì rō lèngèlèngè. Ní, ìndrú owúnà ìwu rō kà-ti'ò kóró ngari òná rò.

2

Yésù r̄i ngb̄ona úve ale nígù ndàdù pbìndà nzérenga núbà dhu

(Màt 9.1-8; Luk 5.17-26)

¹ Ngúfe idhò dzidò, Yésù níingo tdítidò Kàpèrnàwumù tó kigò ò, kóró ale ràdù dhu ìrì, inè kà ràri'ì idzà*.

² Ní ábhò alé-yà núundu ì Yésù r̄i'ì ònà idza õ, ìmbà ale-pfò kfafò róngà mà rì'ì ndì idza-lí màtì. Yésù náadù àdì ndàmbé Kàgàwà bhà Òte nûdhe dō abádhí tò.

³ Nírò ní ndì ngükpà ale níiwú ngb̄ona úve ale nà Yésù-ti'ò, ifò ale nánò ótdù dō rörò.

⁴ Pbétù, abádhí r̄i ndì ale nítsú Yésù-ti'ò dhu ní'ì obi tí ihé-yà-okú dō rò. Ní abádhí núangbè idza-dòtsirò yà Yésù nádi òná ngari dō rò, 'àdù wòrì ale nífo òná ótdù mânà Yésù-ònzì.

⁵ Ní kòrì ale tó a'uta ndì ndàla rò, Yésù ati wò ngb̄ona úve ale n̄i: «Ódhí, ma mèbà wà pbèkù nzérenga.»

⁶ Ní, yà ányìrò ì òkò ró i'ì Músà bhà Ùyátá tó ngúfe málímó, náambénà ìnga nírè dō afíya ò, 'àmbe àtìnà dō:

⁷ «Ádu wò ale r̄i dhu ùn̄o nzérè nyú Kàgàwà ní n̄i? Ádhì ìndrú bhà nzérenga núbà rádù, inzà ní Kàgàwà kélè atdírò núbà ka rò?»

⁸ Ní uró rò tí, Yésù núuni abádhí rírèna afíya ò dhu, ndàdù dhu ìwu abádhí-tsü ndàti: «Ádu nyí nyí'ì wòrì irèta-tidò nà n̄i?»

⁹ Kati ngb̄ona úve ale n̄i: «Ma mèbà wà pbèkù nzérenga», ndirò katì: «Ívà nyi, ítdù ìndù ótdù, nyadù àrà», ní kòrì óyò dhu nzinzì õ isó ró'ò dhu ní àdhu?

¹⁰ Nírò, ma mòzè nyení dhu, inè Ìndrú t'ídhùnà ràri'ì ádrèngbângà tó obi nà, ndùbà ìndù ótdù, nyadù àrà nzérenga yà adzi dō.» Nírò ní ndì kàdù àtìnà wò ngb̄ona úve ale n̄i:

¹¹ «Ma mátina inyi n̄i: Ívà nyi, ítdù ìndù ótdù, nyadù àrà pbèkù.»

* **1:44 1.44** Law 14.2-31 * **2:1 2.1** Ndi idza ní'ì ngätsi n̄i Simonì mà Àndèreyà mânà mâtó (Mrk 1.29).

¹² Ní ányìrō rò tí, wòrì ale níñvà ndì kóró ale-nyìkpó ſ rò, nditdù fìndá ótdù, ndàdù àrà pbìndà. Idhò nyá náukò uró ì'ì alé-yà kóró atdídò, ràdù Kàgàwà nífu 'àti: «Ínzá mǎ mìpè yà dhu bhéyi dhu-tidò nálä!»

*Yésù rì Lawì nánzi owùna nungu tí dhu
(Màt 9.9-13; Luk 5.27-32)*

¹³ Wò dhu-dzidò, Yésù náadù ndì Gàlìlayà tó rère-à-bidò. Ní, ihé-yà nówúnà iwu rō kà i, kà ràdù àmbe dhu ùdhe dő fífìjò.

¹⁴ Ní ùda ndì ndúda rórò, kăla Lawì†, Àlùfayò t'ídhùnà pàratà t'úfítá-dzà ſ àdi ró. Ní Yésù ati kà ní: «Frà owùdu ſ.» Ní, Lawì adù ndìvà ndàrà kówù ſ.

¹⁵ Wò dhu-dzidò, Yésù mà pbìndà ábhàlì mìnà náawù dhu nónyù ndì Lawì bhà idza. Ní, pàratà tó ibí pbàndómbé mà, nzérenga tó ngükà ale mìnà ní'ì atdíkpá abádhí mìnà ndì ònyù-tsùnà. Obhó tí, ibí i dhu bhéyi ale-tidò nóngónà ndì ûbhi kówù ſ.

¹⁶ Ní Pbàfàrisayó nzínzi ſ Músà bhà Uyátá tó málímó ní'ì inè ányìrō. Ní abádhí nítdègu Yésù mà rì dhu ònyù i nzérengatále mà, pàratà tó pbàndómbé mìnà dhu nálä, náatì Yésù bhà ábhàlì ní: «Ádu kàrì dhu nónyù pàratà tó pbàndómbé mà ndirò nzérengatále mìnà ní?»

¹⁷ Ní, wò dhu ndì ndirò rò, Yésù adù atinà abádhí ní: «Ímbà rí'ì andì nà ale náarí nzì mèngangà-atdyú nóho, pbétù mèngangà-atdyú òho arí ale ní andì nà rí'ì kélë. Ínzá ma mìra obhónángatále núnzi, pbétù ma mìra ùnzinà ní nzérengatále.»

*Yésù bhà irèta ònyù t'ónyuta-tsù t'útsita dò
(Màt 9.14-17; Luk 5.33-39)*

¹⁸ Bátizò nubhónà Yùwanì bhà ábhàlì mà Pbàfàrisayó mìnà nóngónà ònyù t'ónyuta-tsù nútsì. Ní atdíku, indrú iwú dhu iwu Yésù-tsù, 'àti: «Ádu Yùwanì bhà ábhàlì mà Pbàfàrisayó tó ábhàlì mìnà náarí ònyù t'ónyuta-tsù nútsì, nzinzi pbèkù ábhàlì ràdù kùtsì átò ní?»

¹⁹ Ní Yésù adù dhu àdu abádhí tò mbólí ſ ndati: «Nyìnyìrè tí nga àdhìngbà ka kùndà ní mèhendù ò iwu ale ràrädù ònyù t'ónyuta-tsù nútsì, àzèmbè inè akpa-tsi rí'ì nzínziya ſ rórò? Ínzì akekpá mätí! Kóró kàsùmì yà inè i í'ì òna atdíkpá akpa-tsi mìnà ſ, abádhí rì nzì adù ònyù t'ónyuta-tsù nútsì.

† 2:14 2.14 Ngätsi ndì Lawì ovò ni'ì Mätayò (Màt 9.9).

²⁰ Pbétù, atdí idhò ní'iya inè, ya akpa-tsi nödyì ka kí òná abádhí nzínzì õ rò. Ndi idhò rákă ninganí ní ndi, abádhí náutsiya ònyà t'ónyuta-tsù.

²¹ Ndírò, inzì atdí ale mà rädù ngoyì-owútá tó kélémù nápba mberù-ayí õ, akye ndi kélémù náadùna ndàduru ndi mberù ka kù'o rò, ndàdù ndi mberù-ayí núfà, ndi ufàta-bhu rädù àhu íhú nyé tdítidò ní.

²² Ndi dhu bhéyi tí, ka kí nzì àdù dìvayì-owútá nísi kàmudzè-ayí õ, akye ndi dìvayì níivùna kàmudzè-ayí õ, rädù ndi kàmudzè núfà, ndi dìvayì rädù ndùfù obvò ní. Nírò dhu-òfò nga kisì dìvayì-owútá kàmudzè-owútá ò.»

Yésù bhà irèta Pbàyàhúdí tó sàbatù-idhò dò

(Màt 12.1-8; Luk 6.1-5)

²³ Atdíku Pbàyàhúdí tó sàbatù-idhò õ, Yésù mà pbìndà ábhàlì mánà náambénà òwu dò nganù tó inga òna ná údà otu õ. Ní, Yésù bhà ábhàlì náadù 'òpè 'òwù otu-igì dò rí'ì nganù náfà rò.

²⁴ Ní wò dhu nàla Pbàfàrisáyó náati Yésù ní: «Ándà pé dhu, áduh pbàkù ábhàlì rí inzá àlé tó uyátá ávi dhu ònzì sàbatù-idhò õ ní*?»

²⁵ Ní Yésù adù dhu àdu abádhí tò ndàti: «Nyé nyàpè tí inzá Dàwudi náanzì dhu nözù*? Atdíku, àbadhi mà ròná ale mánà ní'i àwù nà, imbà i ónyuna dhu rädù ì.»

²⁶ Ní, kátsù Kàgàwà bhà idza, ndàdù perè tí ka kùbho Kàgàwà tò mègatì nídyì ndònyà. Obhó tí, àlé tó Uyátá rätina wò ndi mègatì nónyà rádù ràri pbàkùhání kélë vïya dò rò. Pbétù Dàwudi nídyi ka ndònyà, ndàdù kàbhù átò i ùbhi mánà pbìndà ale tò. Wò ndi dhu náanzì ndi Àbiyàtarì ní'i pbàkùhání tó ádròdrò ale dò kamà tí ninganí.»

²⁷ Yésù adù àtìnà tdítidò abádhí ní: «Índrú ka kanzi nzá sàbatù-idhò tò, pbétù sàbatù-idhò ka kanzi ìndrú tò.»

²⁸ Ndi dhu-okú dò rò ní ndi, ima Índrú t'ídhùnà, ima ní ndi Ádrèngbâle sàbatù-idhò dò màtí.»

3

Yésù rí otsúna ótsù ale nígü sàbatù-idhò õ dhu

(Màt 12.9-14; Luk 6.6-11)

¹ Ngätsi ninganí sàbatù-idhò õ, Yésù náatsù tdítidò undutadzà õ. Ní otsúna ótsù atdí ale ní'i ányì-dza.

² Ányìrò ì i ngäkpà ale náambénà Yésù nándà dò atdyúya nyé nà, ndíni 'ala tí, kàrà tí wò ale nígigü sàbatù-idhò õ, ndíni 'adù tí kòbhù ndi dhu-okú dò rò.

* 2:24 2.24 Tòr 23.25 * 2:25 2.25 1Sà 21.1-6

³ Ní Yésù atì wò ndì otsána ótsù ale nř: «Ívà nyi, nyidè uró kóró ale nzinzì ſ.»

⁴ Tdítidő kădù dhu nívu yà ányirō ì'ì ale-tsú ndàti: «Àlë tó Uyátá návi tí kónzì ídzì dhu ìndrú tò, ndirò tí kónzì nzére dhu ìndrú tò sàbatù-idhò ſ? Tí kigü ìndrú bhà ípìrõnga, ndirò tí kubhà ndì ale ròvè?» Pbétù abádhí adù ìnè ìnè tí.

⁵ Ní, Yésù náandà abádhí-dò nga kóró akótá nyú nà, izu ràdù ndèka atdídő abádhí tó odú ale-afí-okú dò rò. Ní kădù àtìnà ndì ale nř: «Ígba otsánu!» Kà ràdù kìgbà. Ní kótsú náadù ògù ányirō rò tí.

⁶ Ní ányirō rò tí, Pbàfàrisáyó núuvò unduta-dzà ò rò, 'àdù 'ündu Héròdè bhà ale mánà, ndíní 'iri tí ì ìngbà dhu bhéyi màtí ka kí Yésù nábhù kohò dhu dò.

*Ihé-yà ríwu kóró ngari òná rò Yésù rí'ì i dhu
(Màt 4.23-25; 12.15-16; Luk 6.17-19)*

⁷ Wò dhu-dzidő, Yésù mà pbìndà ábhàlì mánà níidhá ì Gàlìlayà tó rère-bidò, ábhò ale tó ihé-yà ràdù òwu owùya ſ. I alé-yà níiwú Gàlìlayà tó pbìri ò rò, Yùdeyà tó pbìri ò rò,

⁸ Yèrùsàlemà tó kigò ò rò, Ìdùmeyà tó pbìri ò rò, Yòròdanì tó idha-akpà-adzénà rò arí'ì pbìri ò rò. Ndirò abádhí iwú Tirò mà Sidonà mánà tó kigò tó mìlengù òná rò. I ábhò ale tó ihé-yà níiwú Yésù i, kárónzina dhu-òyì ì írì dhu-okú dò rò.

⁹ Ní, Yésù adù pbìndà ábhàlì návi rìli atdí ibhú fìndà, akye ndì ihé-yà níipbóna ndì nř.

¹⁰ Obhó tí, ibí ale nígü kárí dhu-okú dò rò, kóró ale andì nà rí'ì níowúnà 'òdzì rò kà rí'ì i, ndíní 'apbálá tí kàngbò.

¹¹ Ndirò Yésù ì àla rò, nzére-alafí níowúnà yà ì arí'ì oyà ale nábhù rò rùkò ì otdyuya dò Yésù-ònzì, 'àdù òwu abádhí àbhù rò rùkù, 'àmbè àtìnà dò: «Ínyi, nyi ní Kàgàwà t'ídhùnà nyú.»

¹² Pbétù Yésù adáñà àrà dhu náya rò i nzére-alafí tò obi nyú nà, ìnzì àdhì màtí ndì ndí'ì dhu náñò tí.

Yésù rí atdí kumì dòná óyò nà ale nòvò ndàli uvitatále tí dhu

(Màt 10.1-4; Luk 6.12-16)

¹³ Wò dhu-dzidő, Yésù níupò atdí pbìri dò, ndàdù ndì ndòzè ndùnzì ale núnzì, i ale ràdù ìwu tina ò.

¹⁴ Kădù atdí kumì dòná óyò nà ale náli, ndàdù óvòya nòvò «uvitatále» tí. Kăli abádhí ndíní 'ongó tí oko mánà atdíkpá. Kăli abádhí, ndíní ndongó tí ùvinà ròwù Kàgàwà bhà Ídzì Mákărù náñò ìndrú tò,

¹⁵ ndirò ndíní i i tí ádrùngbänga tó obi nà 'òwù nzére-alafí nípfo rò nř ìndrú ò rò.

16 Yàrì ní ndì yà kávò atdí-kumì dòná óyò nà Uvitatále-ovò: Sìmonì (Yésù adù ngätsi kóvò nòvò Péterù tí),

17 Yàkòbhò mà adònà Yùwanì nà. Abádhí óyò kóró ni'ì Zébèdayò bhà inzo. Yésù adù ngätsi abádhí-ovò nòvò Bòwànèrgè tí, kà-tì ní ovò bhà inzo.

18 Àndèreyà, Fìlipò, Bàrtòlòmayò, Mátayò, Tùmasì, Yàkòbhò (Àlèfayò t'ídhùnà), Tàdayò, Simonì, yà atdídò ndì nugyénà fiyò pbìrì dò ale,

19 ndirò Yudhà Ìskàriyòtà, yà Yésù ipfo adù àrà ndàbhù òmvü-fó ale.

*Yésù àti ka kí dòna ìnza ndì dhu tí
ndirò nzére-alafí rí i ònà dhu tí dhu*

20 Wò dhu-dzidò, Yésù náadù ndì idza. Ní, ihé-yà náadù 'àndu tdítòdò kà-tí, Yésù mà pbìndà ábhàlì mánà rí ònyù nónyu òná kàsùmì mà ràdù i mbă.

21 Ní wò dhu i irì rò, kà mà t'ídzá-bhà náadù kàtì iwà dòna ìnza ndì dhu tí. Ní, abádhí adù iwu kòdyì òwùnà.

22 Ndirò, Yérùsàlemà tó kigò ò rò iwu Yésù-tí'ò Músà bhà Uyátá tó málímó náambénà àtìnà dò: «Pfòmvò Bèlizèbulì rí i kà ò.» Ndirò abádhí ambénà àtìnà dò: «Wò ndì nzére-alafí ò ádràngbále ní ndì arí kàbhù ròdì kòkò i nzére-alafí.»

23 Ní Yésù anzi abádhí, ndàdù dhu ènò fiyò mbólí ò ndàti: «Nzére-alafí dò ádràngbále, Sìtanì, ràdù ndòdì ìngbá dhu bhéyi ndítírò?»

24 Atdí ádràngbá kamà bhà pbìrì ò ale náapé àmbé 'ùgyè dò nzíñziya ò, ní ndì kamà bhà idzi náarí nzí àpere.

25 Ndirò, atdí ɔdhì náapé àmbé anya nónzì dò nzíñziya ò, ní i ale tó ɔdhì-tì náarí nzí ide.

26 Nírò, Sìtanì náapé àdù ndòpè ndùgyè ndì ndítírò, kàbhà idzi-ònga ràdù ndùtu, ní kàbhà ádràngbångá rí nzí adù àpere, kàbhà idzi-tsù ràdù ndòdì.

27 Ìnzì atdí ale mà ràdù òtsù obi ní idzidzò ale bhà idza, ndàdù kàbhà idzá dhu námbà, ìnzá ndì ndàlù pé ka ndùtsì angyi rórò. Ka ndì ndàlù ndùtsì dhu-lutinà ní ndì, kà ràdù kàbhà idzá dhu námbà.

28 Ma mí obhó dhu náno fákù, ìndrú náabáya àbà kóró fiyò nzérenga tó ubàta, ndirò abádhí náabáya àbà Kàgàwà ní i arí dhu ènò nzére dhu tó ubàta mà.

29 Pbétù, Hílă-Alafí ní rí dhu ènò nzére ale náabáya nzí ubàta akékpa màtì. Obhó tí, kàbhà nzérenga ní dhòdhódhóngá nà rádi nzérenga.»

30 Yésù atè wò dhu bhéyi abádhí ní, abádhí àti ndì ràri'ì nzére-alafí dò ádràngbále nà ònà dhu-okú dò rò.

Ádhì mà nyú ndì Yésù-tsánà, kà t'ádóna, kà t'áwéna mánà?

(Màt 12.46-50; Luk 8.19-21)

³¹ Tdítidö, Yésù-tsánà mà kà t'ádóna mánà níiwú ùvò Yésù rí'ì ònà idza-lí. Abádhí itsi iko irină rò, 'àdù atdí ale návi rànzi Yésù idza rò.

³² Ihé-yà ní'ì kà-tí i okò, 'àkpòrò kàngbò ró. Ní ka kadù àtinà kà ní: «Kànì íyànu mà adónu mà awénu mánà rí'ì iri. Abádhí rí nyomé.»

³³ Ní Yésù adù dhu àdu ndàti: «Ádhì ndì íyàdu, ndirò ádhimà ndì adódu?»

³⁴ Tdítidö kädù yà tiná ókò 'àkpòrò ngbôna ale dò nga nándà, ndàdù àtinà: «Kànì íyàdu mà adódu mánà.»

³⁵ Kàgàwà òzè dhu nónzi rí ale ní ndì, adòdu, awèdu, ndirò íyàdu.»

4

Ònyù-tsè òre rí ale tó mbólí

(Màt 13.1-9; Luk 8.4-8)

¹ Wò dhu-dzidö, Yésù ivà ndì ndàrà Gàlilayà tó rérù-bidò. Ní ányì ndì ndàrà àhu rò, kápè ndàmbé dhu ùdhe dö tdítidö ìndrú tò. Ní, ádrùngbä ihé-yà nyú núundu i, 'àkpòrò kàngbò. Ndì dhu-okú dò rò, kädù ùpo ibhú ò, ndàdì ányì. Ndì ibhú ní'ì rérù dö, ihé-yà ràdù òko rérù-bidò.

² Ní kàmbénà ábhö dhu nyú nûdhe dö abádhí tò mbólí õ. Ndì pbìndà dhu t'údheta õ, kâwe dhu abádhí tò ndàti:

³ «Nyíri pé! Atdíku, atdí ale náahù ndàrà ònyù-tsè nórè ìnga õ.

⁴ Ní yà ònyù-tsè nôvo kàri òná kàsümì õ, atdíghená itse náawà i otu õ. Ní, àrè adù iwu, 'ùbhí i itse otu õ rò.

⁵ Ngükà-tsí náawà i ìmbä adzi rí'ì dòná abhö odukengere dö. Kòrí itse náadù ìnga kòmbómbí, ìmbä adzi rí'ì dòyá abhö nídhuní.

⁶ Ní adyifò níitdègu ika, náadù wò ìngingà ònyü-nzo nóbì, ràdù òtdyù, ìmbä ivéya rí'ì ádzàdzí nídhuní.

⁷ Atdíghená itse náawà i okpèna nà itsukpó nzinzì õ, i okpèna nà itsu náadù àta, 'àdù òvi, 'àdù wò ìngingà ídzì ònyù nátsì, ìnzì ràdù ò'ò.

⁸ Pbétà, ngükà itse náawà i ídzì adzi õ. Ní i ònyù níinga, 'òvi, 'àdù ò'ò mbéyi nyú. Atdíghená náadhì itse ibhù kumì-gùna ròsè, ngükà náadhì azà kumì-gùna ròsè, ndirò ngükà-tsí náadù òdhi atdí-miyà-gùna ròsè.»

⁹ Ní Yésù adù àtinà abádhí ní: «Ìnga t'írita tó bïna nà rí'ì ale níri ka.»

*Yésù rí ònyù-tsè òre rí ale tó mbólí-tì náwé dhu
(Màt 13.10-17; Luk 8.9-10)*

¹⁰ Yésù níitdègu ndìndri itse ihé-yà rō rō, ní yà kà-tí aróko ale mà, kàbhà atdí-kumì dòná óyō nà ábhàlì mânà náavì ka ràwé kökò mbólí-tì.

¹¹ Ní kàdù dhu abádhí tò ndàti: «Fükù nyú, ka kítè wà òrù-akpà ɔ Ádràngbă kamà Kàgàwà bhà Idzi-nyù-tsì ndì nórù dhu. Pbétù, ngükà ale náarí kóró dhu níri mbólí tó ófô ɔ,

¹² *<ndín̄ ɔ owu tí inga àndà rō, pbétù ìnzì 'àdù atdí dhu mà nála,
ndirò 'àdù nga níri, pbétù ìnzì atdí dhu mà ràdù dòya nálù,
akyé ɔ owuna 'ùgèrè fiyó nzérenga ɔ rō, Kàgàwà ràdù dhu
náubà fifyò ní*!>*

¹³ Tdítò, Yésù adù àtìnà abádhí ní: «Nyí nyàni tí nzá yàrì mbólí rǎnɔna dhu? Olu, nyí nyádù kóró ngükà mbólí rǎnɔna dhu náni ìngbă dhu bhéyi?

¹⁴ Yàrì ní ndì ònyù-tsè nórè rí ale tó mbólí-tì: Ònyù-tsè òre rí ale nórè dhu ní Kàgàwà bhà Òte.

¹⁵ Ngükà ale náli ɔ yà Kàgàwà bhà Òte náwà ɔ òná otu bhéyi. Abádhí rí ndì Kàgàwà bhà Òte níri, ányìrō rō tí Pfòmvò ràdù irà, ndàdù ndì òre ka kòrè Òte nípfo abádhí-afí ɔ rō.

¹⁶ Ngükà ale náli ɔ odu-kengere-dò yà ìmbă adzi rí ɔ dòná abhò bhéyi. Kàgàwà bhà Òte ɔ irì rō, abádhí ràdù kà'ù dhèdhe nyú nà ányìrō rō tí.

¹⁷ Pbétù, abádhí rí nzì àdù kàbhù ivéna ròdì ndì afíya ɔ, 'àdù 'àpba kà-rō áké kàsùmì kélé tí. Ní, yà àpbè mà avuta mânà nòpè ɔ Kàgàwà bhà Òte abádhí á'u dhu-okú dò rò rō, abádhí ràdù 'àwà dòtsí fiyó a'uta ɔ rō.

¹⁸ Ngükà ale-tsí náli ɔ okpèna nà itsu nzinzì ɔ itse náwà ɔ òná inga bhéyi. Abádhí náarí Kàgàwà bhà Òte níri,

¹⁹ pbétù, yà adzi dò ka kóko tí dhu tó irèta mà, ònzì náaríbhona utrátá tó dhèdhe mà, ngükà dhu-atdyú mânà ràdù òtsù abádhí-afí ɔ. Ní, kóró kòrí dhu ràdù ndì Òte nátsì, 'àdù àbhùnà ìnzì ròdhì itse.

²⁰ Ndirò ngükà ale náli ɔ idzì adzi ɔ itse náwà ɔ òná inga bhéyi. I ale náarí Kàgàwà bhà Òte níri, 'àdù à'ùnà. Ndirò, i ale náaradù idzì itse nódhì: atdídhená ale ròdhì ka ibhu kumì-gàna ròsè, ngükà ròdhì ka azà kumì-gàna ròsè, ndirò ngükà-tsí ràdù kòdhì atdí-miyà-gàna ròsè.»

*Tarà tó mbólí mà Kàgàwà bhà Òte rí ìndrú-dò àlù dhu tó mbólí mânà
(Luk 8.16-18)*

* 4:12 4.12 Isa 6.9-10

²¹ Tdítidö, Yésù ivú dhu abádhí-tsú ndàti: «Ka katí tarà òbəbi, kadù àtsinà itá-tsi? Ndirò, ka katí kòbəbi, kadù ilinà ara-tsi? Ka katí nzí kòbi kili orú, mbéyi kàrì inga náwù ró?

²² Obhó tí, kóró dhu-tsí yà ndì narù náalaya ndì kpangba, ndirò kóró dhu-tsí yà òdhü ò arádi náaviya ndì kpangba awáwù ò.

²³ Inga t'írita té břna nà rí'ì ale nákă ndirì ka!»

²⁴ Yésù adù àtìnà tdítidö abádhí ní: «Nyàndà nga mbéyi yà nyí nyírina dhu nà. Ka kudhèya dhu fükù àdhàdhì yà nyí nyarí dhu núdhë ìndrù tò òná mágérè õ, kadù àmànà àma tí.

²⁵ Obhó tí, dhu nà arí'ì abho ale tò, ka kabhàya dhu abho nyí ròsè. Pbétù, ìmbă dhu arí'ì abho fóná ale-fó rò, ka kakòya yà ake kárí'ì nà dhu mà*.

Viyà dő rò rínga itse té mbólí

²⁶ Yésù adù àtìnà tdítidö: «Yàrí ní ndì òrù-akpà õ Ádràngbă kamà Kàgàwà bhà Idzi nótò ndì nà dhu: Atdí ale nívà ndì ndòrè nganù-tsé pbì inga õ.

²⁷ Ní yà inga náaráti, ndàdù ùbho dhu bhéyi, káráyi inga nátí rò, ndàdù nívà inga núbho rò. Wò ndì kásümì õ ònyù-tsé náaráta, ndàdù inga inzá àbadhi náni ingbă dhu bhéyi màtí kà ríngá dhu róro.

²⁸ Adzi ràdù wòrí nganù ní'ò nditírò. Wemberè té kà rí kàbhü ríngà, oyo rí kisé ní ndàdù kàbhü ròvì, kà ríku dò ná rò ní, ndàdù kàbhü rítù ndì, ràdù ò'ò.

²⁹ Wò nganù nó'ò dhu-dzidö ní ndì, wò ale ràdù kasù nòpè pbìndà obhi ní, nganù t'ótseta té kásümì nákă wà nídhuní.»

Hàràdalì-kpô-tútü-ngba té mbólí

(Màt 13.31-32,34; Luk 13.18-19)

³⁰ Yésù adù àtìnà tdítidö: «Ádu àlë kádù àtìnà òrù-akpà õ Ádràngbă kamà Kàgàwà bhà Idzi nótò ndì nà dhu té? Ndirò, ingbă mbólí ndì kà dö àlë kádù àwenà ríté ka?

³¹ Kófò ndì hàràdalì té itsukpó-tsé nà. Adzi ò ka kí kòzò òná kásümì õ, ka ní ákë dhu-tútü-ngba nyí ròsè kóró yà adzi õ itse dòná.

³² Pbétù, yà ní ka kí kòzò adzi ò, ní kà róvi, ndàdù òongo ádràngbă itsukpó té, ròsè kóró itsukpó-tidò dòná. Kópbí ràdù òvi ádzàdzí nyí, àrè mà ràdù idzàya nòsì kà-bí té sisí õ*.

* 4:25 4.25 Wò dhu-tí ní, fíndà ka kùdhe dhu arí dòna àlë ale, ní ka kabhàya ràni nga abho. Pbétù, inzí dòna arí fíndà ka kùdhe dhu àlë ale, ní dò ò rò ka kipfoya yà kárí'ì nà ákë iréttá-ngba mà kóró. * 4:32 4.32 Zék 17.23; 31.6; Dàn 4.12,21

³³ Ndì dhu bhéyi tí, Yésù náunónà Kàgàwà bhà Òte kóró ale tò ábhö yàrí mbólí-tidò õ. Künónà ka àdhàdhì yà ndì ndáñona dhu nári rí ale-dò nálu rádù dhu bhéyi.

³⁴ Köténà nzí abádhí nà inzá ndì ndàñò mbólí õ rórò. Pbétù, òyá i òtù i pbìndà ábhàlì mánà òná kàsumi õ; kóngónà àdù i mbólí-tì náwe kóró abádhí tò.

Yésù rí àpùpú nábhü rídè dhu

(Màt 8.18,23-27; Luk 8.22-25)

³⁵ Ndì nínganí tí pbítsòngä, Yésù náati pbìndà ábhàlì ní: «Kàda rérù-adzè.»

³⁶ Ní, Yésù bhà ábhàlì náubhà ihé-yà, 'àdù òtsù yà Yésù rí i ònà ibhú ò, 'àdù òwu. Ngükpa ibhú náadù i ìnè ányirò.

³⁷ Nírò ní ndì àpùpú náapè ndòpilì obi nyá nà, mukurà ràdù 'òpè 'àwà i ibhú ò, ibhú ràdù àmbe àle dò idha ní.

³⁸ Yésù náadù i ìnè ibhú tó kòbhé ò ndì ndàyi ndòpbì dòna kúsé rò, idhò ràdù ndòdyì ró. Ní kàbhà ábhàlì níngà ka idhò ò rò, 'àdù àtìnà kà ní ikü nyá õ: «Màlimò, yà àlë káve dhu nátdú tí obhó afínu akèkpá màti?»

³⁹ Ní idhò ò rò ndì ndìvà ndì rò, Yésù náarù awe dò, ndàdù àtìnà rérù ní: «Ínè! Ütsi tsànu!» Ní awe náadù opilita nábhà, inga ràdù inè bhìi.

⁴⁰ Ní Yésù adù àtìnà pbìndà ábhàlì ní: «Ádu nyí nyí odo nónzi ní? Nyí nyàpè t' óbhó i ìnè a'uta nà?»

⁴¹ Ní, ádràngbä odo nyá níisí abádhí ò, abádhí ràdù 'òpè 'òtè nzíniya õ 'àmbe àtìnà dò: «Ádhì pbá ale yà, awe mà, rérù mánà dhu náarí tsàna dhu níri?»

5

Yésù rí nzére-alafí nà arí i ònà ale nígü dhu

(Màt 8.28-34; Luk 8.26-39)

¹ Wò dhu-dzidò, Yésù mà pbìndà ábhàlì mánà náawù ùvò Gàlìlayà tó rérù-adzè, Pbàgèrasì* tó pbìri ò.

² Ní yà Yésù ifò ibhú ò rò rórò tí, atdí ale náahù ìndrù ùtdú ka karí òná ngari ò rò, ndìrà kà-tí ò. Ndì ale ní i nzére-alafí nà arí i ònà ale.

³ Kóngónà òdhò ndì ngari ò, ndirò kà sòwòrò nónzi rí ndàtsì àdrà-mbí ní atdí ale mà níi'í mbä.

⁴ Obhó tí, biliñganà ka kutsinà kàpfò sìngà-mbí ní, kadù kótsú nátsì àdrà-mbí ní. Ní kóngónà àdù i àdrà-mbí nátdì, ndàdù sìngà-mbí nátdì átò. Ndirò, kàlë rí ndònzì lémàna ale níi'ínà mbä atdí màti.

⁵ Biliñganà, yà inga náaráti, ndàdù ùbho dhu bhéyi, kítúnà ndì ndàmbé ùbhi dò ìndrù nátdü ka karí inană,

* 5:1 5.1 Ndì pbìri ní i inzí ní Pbàyàhúdí tó pbìri.

ndirò pbìrì dònà, ndàmbè ùkù dō, ndàdù àrà ngböna àzè rō kpùwákpuwā odu nǐ.

⁶ Ní kăla Yésù itse rò, ndàdù òku tina ò. Kădù, ndibvu kònzi, ndàkɔ ndì ɔtdyuna dō.

⁷ Kădù òku àri nyú tí ndàti: «Ádhu nyi nyözè ma nà Yésù, kóró dhu dō arí'í Kàgàwà t'Ídhùnà? Ma mìtdè nyi ɔtdè tí, Kàgàwà-ovò rō, ìnzì àvú rùdú.»

⁸ Wò dhu kúno okúna dò rò dhu ní, Yésù aránà àtìnà rō kà nǐ: «Nzére-alafí, áhù wò ale ò rò!»

⁹ Ní Yésù adúnà àrà dhu ivu rō kà-tsă ndàti: «Óvònu ní àdhi?» Kà ràdù dhu àdu Yésù tò ndàti: «Óvòdu ní *Ihé*, ibí rò mǎ mì'í nídhuní.»

¹⁰ Ní, kădùnà àrà Yésù nónzì rō atdyúna nyú nà, ìnzì i nzére-alafí nabhù tí ròwù itse ndì pbìrì õ rò.

¹¹ Ányìrò, àdù tó ádràngbă màhö-yà ní'í pbìrì-ongò rō i ányù ró.

¹² Ní i nzére-alafí náadù Yésù ɔtdè ɔtdè tí, 'àti: «Óvì mǎ mówù ndákà àdù nzinzì ò, ndíní mădù tí ûtsú abádhí ò.»

¹³ Ní Yésù adù ndì dhu ná'ù abádhí tò. Nírò ní ndì kökò nzére-alafí núuvò wò ale ò rò, 'àdù ówu òtsù àdù ò. Ní kóró kökò àdù tó màhö-yà, mbèmbè óyò lufù, náadrú pbìrì-ongò rō rò, i ràpbà i rérù ò, tséya ròtdì i.

¹⁴ Kökò àdù nándà rō rúbhi ale náatsè, 'òwù oyì nà kigò ò, ndirò igigi rí'í pbanga òna nă. Ní ìndrú náadù ìwu, 'ìwù wò ndì nónzì dhu àndà.

¹⁵ Abádhí níiwú ùvò Yésù tí, 'àdù wò ndì ibí nzére-alafí arúbhi i'í rō ònà ale nála. Ndì ale ní'í obvò ndì ndàdi, ndàfò ròná màdzarù, pbìndà iréta ràdù ndàdu ró. Ní ɔdo náadù i'si abádhí ò.

¹⁶ Yà ndì nónzì dhu nàlanà ale náadù wò nzére-alafí nà ale mǎ àdù mànà rō i nónzinà dhu náwe abádhí tò.

¹⁷ Ní abádhí náadù òpè 'ìtdè Yésù ndíní ndì nívà tí, ndàrà fiyó pbìrì õ rò.

¹⁸ Ní yà Yésù rüpo ibhú ò òná kàsùmì õ, yà nzére-alafí núvònà ònà rò ale nítdè Yésù ndíní 'owu tí mànà atdíkpá.

¹⁹ Ní Yésù náá'u nzá ndì dhu kà tò. Pbétù kădù àtìnà ndì ale nǐ: «Ádú nyi pbèkù, ìndé ale-ti'ò, nyadù yà ìndù Ádràngbälé ònzì kóró dhu náwe abádhí tò, izu kàbà dùnú dhu mànà.»

²⁰ Ní wò ale náadì dònà ndàrà, ndàdù ndòpè ndàñò yà Yésù nónzì fíndà kóró dhu Dékàpolì tí kátina pbìrì õ. Ní, yà kà rěnɔna dhu nìrì ale kóró ní idho náukɔ atdídò.

Yahirò bhà tsibhíngba mà Yésù rō màdzarù-ngebò napbálá tsibhále mànà
(Màt 9.18-26; Luk 8.40-56)

²¹ Tdítidő Yésù náadà ibhú ſe rérù-adzè. Ní idha-gì dō kide rórò, ádràngbă ihé-yà náandu ndì ndàkpòrò kà-ngbò.

²² Ní, unduta-dzà ſe ádròdrò ale nzinzì ſe atdi ádràngbälé, Yàhirò tí kátina, níira àhu ányirò. Ní Yésù ndì ndàla rò, kíbvú ndì obvò kà-pfò rò.

²³ Kädù kide atdyúna nyú nà, ndàti: «Ivàdú-ngba rí ſe afína rò ka kódona ró. Ní, írà otsúnu nyi nyuli tí kà-dö, ndiní kógrú tí, ndàdù àdi nyikpóna nà.»

²⁴ Yésù mà náadù òwu Yàhirò nà, ádràngbă ihé-yà ràdù ndìdhò owuya ſe Yésù i ipbò nzinzìa ſe rórò.

²⁵ I ale nzinzì ſe ni'í atdi tsibhálé, atdi kumì dòná óyò nà ato tí azu nóongóna írà ròná.

²⁶ Kábà àpbè abhò nyú ibí pbàngángá-bvùnă, ndàdù kóró fóná ongyéngá-tsé nótdì ányì. Pbétù ndì dhu adúnà nzì àrà kà dzùnà nónzì rò, kà rò andi ràdù àrà òtò rò atdídö.

²⁷ Ní, Yésù dö ka kúnçna dhu ndì ndíri dhu-okú dò rò, kíra ihé-yà nzinzì ò, ndàpbàlă kà-rò mèdzarù-ngbò olùnă rò.

²⁸ Ka ni'í afína ò rírà òte rò ndàmbé àtìnà dö: «Ma mapé kà-rò mèdzarù-ngbò nàpbàlă, ní ma mógu ògù.»

²⁹ Ní Yésù rò mèdzarù-ngbò kàpbàlă rórò tí, yà kà-rò arírà azu náadù ide, kà ràdù ndìnè ìwà ndì ndògù pbìndà andi ſe rò rò.

³⁰ Wò ndì kàsùmì ſe tí, Yésù níinè ndì ìwà ìndrú t'ígútá tó pbìndà obi nónzì kasu rò. Ní kágéré ndì ihé-yà nzinzì dò, ndivú dhu ndàti: «Ádhì rùdú mèdzarù-ngbò nàpbàlă?»

³¹ Ní kàbhà ábhàlì adù dhu àdu kà tò 'atì: «Ádràngbälé, nyi nyàla wà ihé-yà nákpòrò ngbónu 'ipbò nyi tí dhu. Ní, nyi tí àdù dhu ivu tdítidö ràrì àdhì ngbónu nàpbàlă?»

³² Pbétù Yésù adù ndàgeré ndàndà kóró ihé-yà-dò nga, ndiní ndì ndala tí ràrì àdhì ndì dhu nónzì.

³³ Ní ndì tsibhálé adù àdi ndàmbé ìvi dö ɔdo ní, ìwà ndì ndùni ròná ndì nónzì dhu nídhun. Ní kädù írà ndìbvú ndì Yésù-pfò-rò, ndàdù kóró obhó dhu nénò fíndà.

³⁴ Yésù adù àtìnà kà ní: «Pbà ní tsibhíngbá, pbùkù a'uta nígù wà nyi. Ní, árà mbéyi, nyadù ògù pbùkù àpbè ſe rò.»

³⁵ Wò dhu náno Yésù rí rórò ní ndì, oyì nà ríwu undutadzà ſe ádràngbälé Yàhirò bhà rò ale náuto i, 'àdù àtìnà kà ní: «Pbùkù tsibhíngba nòvè wà, ní ádu nyi nyí Málímò-tsí àvá tdítidö ní?»

³⁶ Pbétù Yésù náadù nzá afína mà níli abádhí rúnçna dhu dö. Kädù àtìnà Yàhirò ní: «Ínzì ɔnzì ɔdo, í'í a'uta nà tí.»

³⁷ Kädù nzá atdi ale mà nözè rùndà ndì ányì, pbétù kädù unzinà rùndà ndì ní Péterù mà, Yákobhò mà, adònà Yùwanì mànà kélé.

³⁸ Ní abádhí awù ùvò unduta-dzà ɔ́ ádràngbâle bhà. Ní ányì, Yésù náatù ìndrû tsiya náva i, 'àmbé ɔ́dzi dő, 'àdù àmbé ùkú dő orá tuya nyú nà ró.

³⁹ Ní kátsù idza, ndàdù àtìnà abádhí ní: «Ádu wò dhu bhéyi tsikù náva ndì ní? Ádu nyí nyódzi ní? Yári ngbángba nòvè nzá, pbétù kòdhò ɔ́dhò tí.»

⁴⁰ Pbétù, abádhí náadù Yésù rěnôna dhu-gàyà ɔnzì ɔnzì tí. Ní Yésù adù abádhí nípfo idza rò kóró, ndàdù ndì ngbángba t'ábanà mà kà-tsánà, ndirò pbìndà ɔbhù ábhàlì mânà kélénùnzi, 'otsù mânà ndì ngbángba-abvò rí'ì ɔnà kàluga ò.

⁴¹ Ní kálú ndì ngbángba ɔtsúna ró, ndàdù àtìnà ní: «Tàlità kumì.» Kà-tí ní: «Tsibhíngbá, ma mâtina: ɔvà nyí, nyide!»

⁴² Ní ányìrò rò tí, wò tsibhíngba níivà ndì ndidè, ndàdù ndòpè ndùbhi. Obhó tí, kàbhà ato ni'ì iwà áhù atdí kumì dòná óyò nà ato tí. Wò dhu i àla rò, idhò náukò ányìrò i'ì kóró ale atdídò nyú.

⁴³ Yésù adù dhu náya abádhí tò atdídò, ɔnzì ndì dhu nabhù tí atdí ale mà rùni. Tdítòdò kàdù àtìnà ndì ngbángba t'ále ní: «Nyàbhù ɔnyù ake kà rònyù!»

6

Nàzàretì tó kigò ɔ bhà ná'ù nzá Yésù dhu

(Màt 13.53-58; Luk 4.16-30)

¹ Wò dhu-dzidò, Yésù níivà ndì ányìrò rò, ndàrà ndì ndavì ɔná kigò ò, pbìndà ábhàlì ràdù òwu owùna ɔ ányì.

² Ní sàbatù-idhò ɔ, kàdù ndàmbé dhu nûdhe dő ìndrû tò unduta-dzà ɔ rò. Ní ábhò ale yà kà rěnôna dhu ɔri rí, ní idhò náukò atdídò. Abádhí ambénà àtìnà dő: «Kóró wò ɔte-tidò nà kírà àdhà rò? Wòrì dhu-ɔnga t'óvòta-tidò mà, ndirò wò wiwì nónzi kárí ní ɔbi mânà dhu kábà àdhà?»

³ Tí obhó ka ndì sàpàti, Mâriyà t'ídhùnà? Ka tí obhó Yákobhò mà, Yôsè mà, Yudhà mà, Sîmonì mânà t'ádònà? Ndirò kà t'áwéna t'óbhó òko atdíkpá iró àlè mânà?» Ní wò dhu-okú dò rò, ìndrû nòowúnà nzì kà rěnôna dhu ná'ù rò.

⁴ Ní Yésù adù àtìnà abádhí ní: «Nabi nífù ka karí kóró ngari ɔ. Pbétù, yà ndì nyú ka kadhi ɔná kigò ɔ, ndirò fìndá ale nzinzì ɔ, ndirò pbì idzá-bhà nzinzì ɔ mâtí, ka karí nzì kíffù.»

⁵ Yésù náadù nzá atdí wiwì mà nónzi ányìrò, pbétù kàdù ɔtsúna nûli ngûfe anditále dő tí, i ale ràdù ɔgù fìyó andi ɔ rò.

⁶ Ní idhò náukò Yésù atdídò, ɔimbà fìyó kigò ɔ bhà rí'ì a'uta nà dhu-okú dò rò.

Yésù rí pbìndà atdí kumì dòná óyò nà ábhàlì nûvî dhu

(Màt 9.35; 10.1,5-14; Luk 9.1-6)

Yésù náaránà ùbhi rő kóró kyèròkyèrò rí'ì pbanga ònă, ndàmbé dhu ùdhe dő ìndrú tò.

⁷ Ní känzi pbìndà atdí kumì dòná óyō nà ábhàl̄, ndàdù ndòpè ndùvì abádhí oyoyó rò. Kuví abádhí iwà ndì ndàbhù nzére-alafí nódì abádhí rādù nǐ ádràngbångá tó ɔbi fifyò rörò.

⁸ Kädù dhu náya abádhí tò ndàti: «Àpé nyìdyi atdí dhu mà abhi tò, pbétù nyùgu mùgö kélë. Àpé nyùgu mÙgatì mà, bhølç mà, fùrangà mà ngbökù ſ.

⁹ Nyùfö kàyítò pföku rò, pbétù àpé nyùfö mbérù oyoyó rùkú.»

¹⁰ Ndírò, kädù àtìnà abádhí nǐ: «Nyì ka kákò atdí idza ſ rò, nyì nyowuna òko rò ányì-dzá, ràrà àhu ányìrò rò nyì nyúvò nyöwù dhu ò.

¹¹ Atdí pbanga ſ ale nóowuna gukyè 'ùvo rò ìnzì 'àkò nyì, ndírò ìnzì 'irì nyì nyáñona dhu, ní nyì nyowuna òwu rò ányìrò rò, nyàdù pföku-tsítsírò àhù nò'ò, ndíni abádhí tó afátá nité tí abádhí tò.»

¹² Ní kökò ábhàl̄ náawù Kágàwà bhà Ídzì Mákärù nánò ìndrú tò, 'òwù àtìnà rò, dhu ràkà abádhí rùgèrè i 'ùbhà fifyó nzérengá.

¹³ Abádhí nóowúnà ábhö nzére-alafí nípfo rò ìndrú ò rò, 'àdù òwu andì nà ábhö ale nútri rò akye nǐ, i ale ràdù ùgù.

*Bàtizò nubhónà Yùwanì bhà ɔve
(Màt 14.1-12; Luk 9.7-9,19-20)*

¹⁴ Ádràngbå kamà Hèròdè* níri Yésù dö ka kúñona dhu, kòvò nótò ndì kóró ngari ſ nídhun. Atdídhéná ale nóowúnà àtìnà rò: «Bàtizò ùbho rò arúbhi Yùwanì níngbè wà ndì ɔve-bvù rò. Ndì dhu-okú dö rò ní ndì, kábà wiwì t'ónzita tó ɔbi.»

¹⁵ Pbétù, ngäkpà ale owúnà àtìnà rò: «Èliyà ní wò.» Ngäkpà ràdù àtìnà tdítdö: «Angyí i'ì pbànabí nzinzì ſ atdí nabì bhéyi ale ní wò.»

¹⁶ Ní wò dhu ndì ndírì rò, Hèròdè ati: «Bàtizò ùbho rò arúbhi Yùwanì ní wò. Ma mábhù kàdò kòtdì, ní ka ní wò wà ndì níngbè.»

¹⁷ Wò ndì Hèròdè nyá ndítirò ní ndì uyatá nabhù kosò Yùwanì, ndàdù àbhùnà kutsì, kadù iñinà imbi-dzà ò. Hèròdè náanzì ndì dhu, adònà Filipò-fó rò ndì ndakò tsibhále nóokú dö rò. Ndì tsibhále-ɔvò ní i Hèròdiyà.

¹⁸ Känzi ndì dhu, Bàtizò nubhónà Yùwanì nóongónà àdù àtìnà kà nǐ, ìnzá dhu ràkà kà ràkò adònà-ve nídhun.

* **6:14 6.14** Ndì Hèròdè-ɔvò ní i Àtipasì. Ka ní i Gàllayà tó pbìri ſ Ádràngbå kamà.

¹⁹ Hèròdiyà náakó atdídö Yùwanì rö, ndàdù kòzè ndàbhù kohò. Pbétù, ndì dhu náadù ì'ì odú kà tò.

²⁰ Obhó tí, Hèròdè nóongónà Yùwanì-ödö nónzì obhónángatále tí, ndirò Kàgàwà-nyìkpó ö flă ale tí ndì ndùni ka dhu-okú dò rò. Ní kōngónà àdù Yùwanì-ngbò nódö atdídö. Yùwanì rěnɔna dhu níri ndì ndí rò, Hèròdè bhà irèta nóongónà àdù ndìnza atdídö, pbétù kōngónà àdù kà rěnɔna dhu òzè ndirì atdídö.

²¹ Ní atdíku, Hèròdiyà náabà Yùwanì àbhü ndì ndí kohò òná otu. Ndì dhu ni'ì yà Hèròdè rí ndì ka kadhi òná idhö níre òná mühendü-idhö ö dhu. Ní Hèròdè unzi rìwü ndì mühendü ö ale ni'ì: yà ì arí kasu ònzi mānà ádrödrö ale mà, pbìndà pbànówí tó ádrödrö ale mà, ndirò Gàlìlayà tó pbìri ö pbangá-nzo òná arí'ì ifuta nà atdídö ale mānà.

²² Ní Hèròdiyà bhà tsibhíngba náatsù mühendü-dzà ö, ndàdù òbè atdídö. Ndì obé náafò Hèròdè-nyìkpó atdídö yà ndì ndùnzinà ale mānà. Ní ádrüngbă kamà Hèròdè adù àtìnà wò tsibhíngba-owá ní: «Ónzi afínu òzè dhu fudú, ní ma mí ndì dhu àbhü àbhü indù.»

²³ Kădù dhu nótsò ndì tsibhíngba-ònzí ndàti: «Ma mòtsò wà dhu ndíni ma mabhü tí nyi nyónzina dhu indù, ìmbă i'ina yà idzi ma mónyü dòná pbìri tó atdíngá óyö dö mà nábhü ma mí indù dhu mätí.»

²⁴ Ní wò tsibhíngba náahü àwú-dza rò, ndàdù dhu nívu íyànà-tsü ndàti: «Ádu ndì ma màkă monzì?» Ní kà-tsánà adù dhu àdu ndàti: «Bàtizò núbhö arí Yùwanì-dö.»

²⁵ Ní tsibhíngba náangbó ndì kòmbómbí ádrüngbă kamàti'ö, ndàdù dhu ònzí fóná ndàti: «Ma mözè nyibhö Bàtizò ûbhö arí Yùwanì-dö kòmbí fudú tsàlitsalì dö rò.»

²⁶ Ní izu nüuka ádrüngbă kamà atdídö nyü. Pbétù, kà rí ndùvö Yùwanì-dö rö dhu ní'ì obi tí, yà ndì ndùnzinà ale-ònzí rö ndì ndòtsònà dhu dhu-okú dö rò.

²⁷ Ní ányìrö rö tí, kădù ngböna nódö arí pbànówí nzíñzí ö atdí mùnowì nòvì, ndùyä dhu fíndà ndíni ìra tí Yùwanì-dö nà fóná. Ní wò mùnowì níivà ndì ndàrà imbi-dzà ö, nditsì Yùwanì-dö nòkèrè.

²⁸ Wò dhu-dzidö, kădù ìrà ndì ale-dö nà tsàlitsalì dö rò, ndàdù àbhüñà wò tsibhíngba-fó, ndì tsibhíngba ràdù àbhüñà íyànà-fó.

²⁹ Ní Yùwanì bhà ábhàlë níitdègu wò dhu níri, ní abádhí adù ìwu, 'adù kă-bvò nídyì 'òwù òtdùnà.

³⁰ Yésù bhà uvitatále náandu ì kà-tí, 'àdù yà ì ònzì kóró dhu mà, ndirò yà ì ùdhe ìndrú tò kóró dhu mánà dhu náwe kà tò.

³¹ Wò ndi kàsùmì ū, abádhí-tí'ò ríwu ale mà, abádhí tí ò rò rí 'àdù ale mánà ní'i abhò nyú, ònyà nónyù abádhí rí òná kàsùmì mà ràdù ì'ì mbä. Ní Yésù adù àtìnà pbìndà uvitatále ní: «Nyìwú ràngù tí rí'ì atdí ngari ò, ndíní nyí nyaso tí nyí ake.»

³² Ní abádhí náadù òwu výà dő rò ibhú ū ràngù tí rí'ì atdí ngari ò.

³³ Pbétù, ábhò ale nyú náala abádhí röwu dhu, 'àdù abádhí röwu i nga náni. Ní ìndrú náadù 'ivà kóró kigò òná rò, 'òwù tsàkàtsàkà nyú pföya dő ányì, 'àdù òwu ùvò angyi abádhí rö.

³⁴ Ní Yésù náhù ibhú ò rò rò, kála wò ádràngbă ihé-yà, abádhí-izù ràdù ndàlù atdídö, ìmbä ùndana rí ale rí'ì tàmà tó màhò bhéyi abádhí náli ì nídhuní. Yésù adù àdi ndàmbe ábhò dhu nyú nûdhe dő abádhí tò.

³⁵ Inga råti dhu níitdègu ndìndù, ní kàbhà ábhàlë níindri kà-tí'ò, 'àdù àtìnà kà ní: «Iró nga rí'ì ràngù tí, ndirò inga náti wà.»

³⁶ Ní, áví kökò ale ròwù inga nóbhì ka karí òyà ngari ò, ndirò kyéròkyérò rí'ì pbanga ò, ndíní ònyà nudzí tí fifyò.

³⁷ Yésù adù ote nádu abádhí tò ndàti: «Nyàbhù ònyà abádhí tò nyí-tírò!» Ní ábhàlë náadù dhu nívu Yésù-tsù 'àti: «Nyí nyòzè tí mówù mÙgatì nódzi óyò miyà dìnarì† rö, ndíní mǎ mabhù tí abádhí rònyù?»

³⁸ Ní Yésù adù dhu nívu abádhí-tsù, ndàti: «Ífe mÙgatì nyí nyí'ì nà? Nyàndà pé ka.» Ní kà-bvù ì ùni rò, abádhí adù dhu nádu kà tò àti: «Mǎ mí'i imbò mÙgatì nà, ndirò óyò ìbhè nà.»

³⁹ Wò dhu-dzidö, Yésù avì pbìndà ábhàlë ràbhù kóró ale ròkò tsùna rö obvò irí dö.

⁴⁰ Abádhí adù òko tsùna tí: atdídhená ngari ū atdátdí miyà ale, ndirò ngükpa ngari ū imbimbó kumì ale.

⁴¹ Nírò ní ndi Yésù nüugu kökò imbò mÙgatì, óyò ìbhè mánà ndàlù fòná. Ní, òrù-akpà ò nga àndà ndì ndí rörò, kàdù òtsò nábhù Kàgàwà tò. Kàdù mÙgatì-ónga náko, ndùbho pbìndà ábhàlë-fó, ndíní abádhí náundò tí ìndrú tò. Kàdù kökò óyò ìbhè nándò átò abádhí-fó kóró.

⁴² Ányìrò ì'ì kóró ale náanyù dhu 'ùlè ní.

⁴³ Yésù bhà ábhàlë náadù òdì òdì mÙgatì-go-tsù nündu, ìbhè-go mánà, 'àdù atdí kumì dòná óyò nà sëngè níra ní.

† 6:37 6.37 Yésù bhà kàsùmì ū, atdí dìnarì ní'ì atdíku idhò tó kasù tó mÙkimbà.

⁴⁴ Ndì mÙgatì nanyù ale nzinzì ſ, kpabhále níí'ì imbò lufù té.

*Yésù rübhi idha dō dhu
(Màt 14.22-33; Yùw 6.16-21)*

⁴⁵ Wò dhu-dzidò té, Yésù náabhù pbìndà ábhàlì rùpò ibhú ſ, ndín̄ ada tí angyi fìndà rérù-adzè, Bètèsàyidà tó kigò iná rò, yà ndì nyú tírò ndì ndí ihé-yà návì ròwù ibha ònaná.

⁴⁶ Ihé-yà nà i ùbhà i dhu-dzidò, kàdù àrà pbìri dò, ndàrà nditsò.

⁴⁷ Inga nátì rò, ibhú níí'ì rérù-alikpa ò ábhàlì nà, Yésù ràdù ndùbhà atdírò olù idha-adzè.

⁴⁸ Ní Yésù ala obi tí ibhú t'ótata rí'ì pbìndà ábhàlì tò dhu, tÙmbà té awé röpili abádhí-nyìkpa rò nídhunì. Ní à'ü-akpà-òngò ſ, kàrà pbìndà ábhàlì-tí'ò, ndàmbe ùbhi dò idha dò. Kàdù dhu ònzì angyi ndáda abádhí tò dhu bhéyi.

⁴⁹ Ní, kà rübhi idha dò dhu i àla rò, abádhí náadù kàtì mìgingò té, 'àdù 'òpè 'ùkù,

⁵⁰ ábhò ñdò nyú nà kàlă rí kóró ale níí'ì nídhunì. Pbétù uró rò té, Yésù adù tÙna àpfò abádhí tò ndàti: «Nyòtù afíku, ìma ní yà! Ìnzì nyònzì ñdò!»

⁵¹ Tdítò, kàdù ùpo ibhú ò abádhí-tí'ò, awé ràdù opilita nùbhà atdídò. Ní idhò nùukò abádhí atdídò nyú.

⁵² Obhó té, Yésù ònzì wíwì, ndítrò mÙgatì dhu náalú nzá abádhí-dò: abádhí tó irèta rí ndì dhu-tí nálù dhu níí'ì odú.

*Yésù rí Gènèzàretì tó pbìri ſ andítále nígü dhu
(Màt 14.34-36; Yùw 6.22-25)*

⁵³ Yésù mà pbìndà ábhàlì mÀnà níitdègu rérù náda, ní abádhí náasò fiyó ibhú kifukù ſ, 'àdù òtsù Gènèzàretì tó pbìri ò.

⁵⁴ Ní ibhú ò rò abádhí núvò rórò té, ìndrù náadù Yésù náni.

⁵⁵ Ní abádhí náadù àngili kóró ndì pbìri ònà, 'àdù 'òpè 'ùmbà andítále, 'òwù òwu rò nà ótdù dò, Yésù-bvù ka kò'ì òyà kóró ngari òna nà.

⁵⁶ Ndírò, kóró ngari ſ Yésù rübhi inaná, pbanga ònà, kigò ònà, ndírò inga nóbì ka karí iná màtí, ìndrù nòowúnà ìwu rò andítále nà, 'ùli pbanga-tsídò ìndrù náarí 'ùndú òyà ngari ſ. Abádhí adúnà òwu Yésù nónzì rò ràbhà i ale rùpbàlà ròná mÙdzarù-bidò-ngbò kélè. Ní ìngbàtì fli ndì ale mà yà kàbhà mÙdzarù-bidò-ngbò nàpbàlà, náaránà ògù rò dòtsí.

7

*Pbàyàhúdí tó mÀndù
(Màt 15.1-9; Luk 11.37-41)*

¹ Pbàfàrìsáyó mà Yèrùsàlèmà tó kigò ò rò ìwú Músà bhà Uyátá tó ngúfe málímó mánà núundu ì Yésù tí.

² Ní, abádhí náala Yésù bhà ábhàlì nzinzì õ ngăkpà ale, òtòtì otsúya nř rówu dhu nónyà rő, kà-tì ní inzá ì u'o otsúya yà fiyó sòmà tó mändu nónzì ka dhu bhéyi rórò.

³ Pbàfàrìsáyó mà, kóró ngăkpà Pbàyàhúdí mánà níifù abhúya tó mändu atdídö. Ní, abádhí nóonyánà nzé ònyà inzá ì u'o otsúya mbéyi nyú rórò.

⁴ Ndírò kòbí ò rò ì ingò rò, abádhí nóonyánà nzé dhu inzá ì u'o ì rórò. Abádhí níifù yà í abà ábhò ngăkpà mändu átò. Ì mändu ní: kópà nú'ó ka kí mbéyi nyú dhu, itá mà, súma ní ka kóbhòlò itá mà, dòyá ka karóyì dhu mánà nú'ó ka kí mbéyi nyú dhu mánà.

⁵ Ní, Pbàfàrìsáyó mà Músà bhà Uyátá tó málímó mánà níivú dhu Yésù-tsü 'átì: «Ádu inzá pbùkù ábhàlì nífù àlë t'ábhúna tó mändu, 'àdù àmbe dhu nónyà dö òtòtì otsúya ní ní?»

⁶ Ní, Yésù adù dhu àdu abádhí tò ndàti: «Nabì Isayà náunò obhó dhu nyú dèkú. Nyí ní oyoyò afíya nà ale yà kandí dhu bhéyi tí, ndàti:

«Kàgàwà rätina: kàrì ale náarí mifü tsùya õ tí,
afíya ràdù ì itsé nyú rùdú rò.

⁷ Abádhí náarí mulé kókórò.

Abádhí arúdhéna indrú tò dhu ní indrú tó uyátá kélë*.

⁸ Yésù adù àtìnà tdítödö: «Nyí nyáráí Kàgàwà bhà Uyátá nábhà igi, nyádù nyápba indrú óvò fükù dhu rò tí.

⁹ Nyí nyáráí Kàgàwà bhà Uyátá nódho, nyádù afíku nápba fükù mändu rò tí.

¹⁰ Obhó tí, Músà náuyá dhu fükù ndàti: nyí ràkà nyifù àbanu mà íyànù mánà, ndírò àbanà mà íyànà mánà ní dhu nènò ale ràkà kohò òho tí.

¹¹ Pbétù nyí nyú, nyí nyáráí dhu óvò indrú tò nyáti: ndí ale rapé dhu ènò kpangba àbanà tò, ndírò íyànà tò matí ndàti: «Dzàñanù nónzì ma mambènà ní fudú rí'ì dhu ní Kòrbanì, kà-tì ní: Kàgàwà tò ka kùtri perè.»

¹² Ní ndí ale rí mbä àbanà mà, ndírò íyànà mà dzàñà nónzì ndí ndí dhu-atdyú nà. Ní nyí nyaradù ndí dhu kélë ná'u ndí ale tò.

¹³ Ní ndí dhu ní, nyí nyáráí Kàgàwà bhà òte-òvú nítò, yà nyí nyarúdhéna fükù nzinzíku õ fákù mändu ní. Ndírò, nyí nyáráí ndí dhu bhéyi dhu-tidò nónzì abhò nyú.»

*Indrú nábhù rádù ròtì Kàgàwà-nyíkpó õ dhu
(Màt 15.10-20)*

* 7:7 7.7 Isa 29.13

¹⁴ Wò dhu-dzidò, Yésù náanzi ihé-yà tdítdò, ndàdù àtìnà ní: «Nyì kóró, nyìri yà ma múnɔna făkù dhu, ndirò nyàlù ka dàkuò.

¹⁵ Ìnzì iri rò rótsù ìndrù ò atdí dhu mà, rădù ìndrù nábhù ròtì Kàgàwà-nyìkpó ò. Pbétù, ìndrù-afí ò rò àhù dhu ní ndi kàbhù rádù ròtì Kàgàwà-nyìkpó ò.

¹⁶ [Inga t'írita tó bïna nà rí'ì ale, nákä ndirò wò ma mènò dhu*.]

¹⁷ Yésù níitdègu ihé-yà nábhà ndàdù òtsù idza, ní kàbhà ábhàlì náadù wò ndi mbólì-tì nívu kà-tsú.

¹⁸ Ní Yésù adù àtìnà abádhí ní: «Nyì nyù mà, kálù t'óbhó dàkuò átò? Nyì nyùni t'óbhó dhu, ìnzì iri rò rótsù ìndrù ò atdí dhu mà ràràdù ìndrù nábhù ròtì Kàgàwà-nyìkpó ò?

¹⁹ Obhó tí, ndi dhu nòtsù nzá ndi ale-afí ò, pbétù kòtsù ndi ale-fi-tsú ò, ndàdù àhù kà-ò rò òtsó dò ndi ale àrà rò.» Wò ndi ndànò ɔte ò, Yésù náavò dhu kpangba ònyù ka ràràdù kóró ònyù-tidò nónyà.

²⁰ Ní kàdù àtìnà tdítdò: «Ìndrù-afí ò rò àhù dhu ní ndi rádù ìndrù nábhù ròtì Kàgàwà-nyìkpó ò.

²¹ Obhó tí, ìndrù-afí ò rò arúvò nzére írèta náarí ndi ìndrù nábhù rònzì nzére dhu. I nzére dhu ní: mènyònì t'ónzita, ogbo t'ónzita, abvo t'óhota,

²² mèkunì t'ónzita, ngätsi ale-fó rí'ì dhu dò ka kí ale-afí llì dhu, òrù ka kórù dhu, ìndrù t'útrátá, ìnzì ka kí ụyátá-odò nónzi dhu, adha t'ónzita, ìndrù ní ka kí dhu ènò nzére dhu, ale òyò ka kí dhu, àri bhéyi ka kí ale ònzi dhu.

²³ Kóró kòrí nzére dhu náarúvò ìndrù-afí ò rò, ràdù ìndrù nábhù ròtì Kàgàwà-nyìkpó ò.»

Ìnzì ní Mùyàhudì-àyi rí Yésù ná'u dhu (Màt 15.21-28)

²⁴ Uró rò, Yésù ivà ndi ndàrà Tirò tí kátina kigò tó mèlengù ò. Ní kàtsù atdí idza ò, ìnzì ndàdù atdí ale mà nözè rùni ányìrò ndi ndí'ì dhu. Pbétù, kà rí ndòru dhu ní'ì odú.

²⁵ Obhó tí, atdí tsìbhále yà nzére-alafí náarávu pbìndà tsìbhíngba rò, níri Yésù dò ka kawéna dhu. Ní ányìrò rò tí, iyàdhíyà náadù hrà Yésù-tí ò, ndàdù ndìlvu obvò kàpfò rò.

²⁶ Ndi tsìbhále ni'ì ìnzì ní Mùyàhudì-àyi, pbétù ka ni'ì Sìrò-Fòyinikì tó pbìri ò ale. Ní kítsò ndi Yésù rò, ndíni nzére-alafí nipfo tí pbìndà tsìbhíngba ò rò.

²⁷ Pbétù, Yésù adù àtìnà kà ní: «Úbhà pé nzónzo rònyù dhu 'ulè ní angyi. Obhó tí, dhu òfò nzá nga kidiyì nzónzo tó ònyù, kadù òbvùnà ìtsé-nzo tò.»

* **7:16 7.16** Wòrì andítá rí'ì mbă ábhò angyi andítá ò.

²⁸ ḩyàdhíyà náadù dhu àdu kà tò ndàti: «Obhó Ádràngbále, pbéti mizà tsinà rí i itsé mà náarí nzónzo-fó rò i náwà ònyà-ú'ú-nzo mà nónyu.»

²⁹ Nírò ní ndì Yésù adù àtinà kà ní: «Wò nyi nyàdu ɔteokú dò rò, ádùnà nyi pbàkù, iwà nzére-alafí náhù pbàkù tsibhíngba ò rò.»

³⁰ Ní kádù ndì pbàndà, ndàdù pbì ingba nótù ara dò àyi ró, iwà nzére-alafí náhù ònà rò ró.

Yésù rí ìnzì arí inga ìri ndirò ìnzì ndàdù ɔte atdí ale nígù dhu

(Màt 15.29-31)

³¹ Wò dhu-dzidò, Yésù ivà ndì tdítidò Tirò tó mìlengù ſ rò, ndàdà Sìdònà tó kigò ònà, ndàdù ìngo Gàlìlayà tó rérà-bidò, Dékàpolì tó pbìrì ònà ndì ndàdà rórò.

³² Ní, ka kiwú ìnzì bìna arí nga ìri, ndirò ìnzì aróte mbéyi atdí ale nà Yésù tì 'ò. Ka kadù kìtdè ìtdè tí, ndíni ɔtsúna níli tí ndì ale dò.

³³ Ní Yésù náadù kìdyì atdírò ndàrànà lèngèlèngè ihé-yà ſ rò. Kádù ɔtsúna-kpò náfò wò ale-bì ò, ndàdù isò nísò ɔtsúna-kpò rò, ndàpbàlă kídà-dò-ngbò ní.

³⁴ Tdítidò, Yésù andà òràkpa ò nga, ndàdha ihéna, ndàdù àtinà wò ale ní: «Èfatà!» Kà-tì ní «Ángbè nyi!»

³⁵ Ní ühró rò tí, wòrì ale-bì náungbe i, idàna ràdù ò'ò isò ɔte tò, ndàdù ndòpè ndòtè mbéyi.

³⁶ Yésù adù kórò ale nísò ìnzì ndì dhu nánc tí atdí ale tò màti, pbéti yà kàri abádhí nósò dhu náaránà ìndrú nází rò azí tí ràmbe ɔte dò ndì dhu dò.

³⁷ Ní idò náadù abádhí nákò atdídò nyá ròsè, 'àmbè àtinà dò: «Kà rònzina dhu ní kórò ídzì dhu nyá. Ndirò, kà rárà býa ührí ale-bì mà nángbe rò, ndàdù ìnzì aróte ale mà nábhù ròtè.»

8

Yésù rí ifò lufù ale nóngù dhu

(Màt 15.32-39; Mrk 6.30-44)

¹ Ndì nínganí, ádràngbá ihé-yà náandu i tdítidò. Ní imbà abádhí rí i ònyuna i i dhu nà nídhuní, Yésù anzi pbàndà ábhàlì ndàdù àtinà abádhí ní:

² «Ma mí'i izu nà atdídò kákà ale dò. Mä mòkò wà abádhí mánà ibhuku mbàlìmbàlì, ndirò abádhí rí mbà i i ònyuna i dhu nà.

³ Ma mapé abádhí àvì ròwù àwù nà firábvà, ní sàzì rárà abádhí nábhù ràwà i otu ö. Obhó tì, abádhí nzinzì ſ atdídhená ale níwú itsé rò nyá.»

⁴ Ní, kàbhà ábhàlì náadù dhu àdu kà tò 'àti: «Ka kówu abádhí nóngù ka kí ní ònyù nótù àdhà yàrì rùngù ṥ?»

⁵ Ní Yésù adù dhu ivu abádhí-tsù ndàti: «Nyí nyí'ì mègatì nà ife?» Ní abádhí adù dhu àdu 'àti: «Mǎ mí'ì mègatì nà àràbhù.»

⁶ Ní Yésù avì ihé-yà ròkò obvò. Kàdù kòkòrì àràbhù mègatì núgù ndàlù fòná, ndàdù òtsò nábhù Kàgàwà tò. Wò dhu-dzidò, kàdù i mègatì-önga nákò ndùbho pbìndà ábhàlì-fó, ndínì abádhí undò tí ihé-yà tò. Ní i ábhàlì náadù i mègatì nándò i ale tò.

⁷ Abádhí ní'ì ngúfe ìbhë-nzo nà átò. Ní Yésù adù òtsò nábhù Kàgàwà tò kòkòrì ìbhë dò, ndàdù pbìndà ábhàlì návi rùndò i ìbhë-nzo átò.

⁸ Kórò ale náanyù dhu 'ùlè ní àkákà dhu bhëyi. Ní ábhàlì náadù òdòdò mègatì-go-tsù núnđu, rùlè àràbhù sëngè ṥ.

⁹ Ányìrò, ìndrù ní'ì mbèmbè ìfò lufù ráhù dhu bvë. Wò dhu-dzidò, Yésù adù abádhí àvi ròwù.

¹⁰ Ányìrò rò tí, Yésù mà pbìndà ábhàlì mánà núupò ibhù ò, 'àdù òwu Dàlmànútà tí kátina pbìri ò.

Pbàfarìsáyó rí Yésù àví rònzì wiwì dhu

(Màt 16.1-4; 12.38-39)

¹¹ Atdíku, Pbàfarìsáyó níiwú ùvò Yésù-ti'ò, 'àdù 'òpè 'àgò i kà nà kaffí i omvú tí. Ní, abádhí náavì ka rònzì atdí wiwì, ndínì Kàgàwà bhà rò kàbhà ádrùngbångá tó obi nírà dhu navì tí.

¹² Ní ndì dhu adù ìnzé Yésù rò atdídò, ndàdù àtìnà: «Heè! Ádu indo arí'ì ale nòzè wiwì kèle' àla ní? Ma mí obhó dhu náncò fùkù: ka kí nzì atdí wiwì mà nónzi abádhí tò.»

¹³ Wò dhu-dzidò, Yésù ivà ndì abádhí-tí rò, 'àdù úpo ibhù ò pbìndà ábhàlì mánà, 'àdù àda rère-adjè.

Pbàfarìsáyó tó afi mà, Hèròdè bhà afi mánà

(Màt 16.5-12)

¹⁴ Mègatì nídyì i í àkákà dhu bvutí dhu náadzò Yésù bhà ábhàlì ònà rò, abádhí ràdù 'òtù atdí mègatì kèle' nà foyá ibhú ò.

¹⁵ Ní Yésù náuyá dhu abádhí tò ndàti: «Nyàndà nga mbëyi, nyòdò nyí Pbàfarìsáyó tó afi* mà, Hèròdè bhà afi mánà dhu rò rò.»

¹⁶ Ní, Yésù bhà ábhàlì náatè nzinzìya ṥ, 'àmbé àtìnà dò ìmbà i ràrì'ì mègatì nà.

¹⁷ Ní Yésù náasù abádhí rænɔna dhu, ndàdù dhu ivu abádhí-tsù ndàti: «Ádu nyí nyátina, ìmbà nyí ràrì'ì mègatì

* **8:15 8.15** Yésù rätina afi tí dhu ní, ìnzé Pbàfarìsáyó mà, Hèròdè bhà ale mánà rí dhu à'u dhu.

nà nǐ? Ndì dhu àpè t'óbhó dàku àlă? Nyí nyàpè tí nzá ndì dhu àlă dàku ò? Fùkú iréta dòná dhu òsè t'óse tí?

¹⁸ Nyìkpóku rìnè, ní nyí t'óbhó ìngā nálă? Bíku rìnè, ní nyí t'óbhó ìngā níri*? Nyí nyirè t'óbhó

¹⁹ ife sëngè ɔ matí nyí nyundu òdòdì mìgatì-go-tsù rùlè dhu, ya imbò mìgatì-önga ma mukò imbò lufù ale tò nínganí?» Abádhí adù dhu àdu 'àti: «Atdí-kumì dòná óyò nà sëngè ɔ.»

²⁰ Ndirò Yésù adù dhu ivu tdítidò ndàti: «Yà àrùbhù mìgatì-önga ma mukò ifò lufù ale tò nínganí, nyí nyundu òdòdì mìgatì-go-tsù rùlè ife sëngè ɔ?» Ní abádhí adù dhu àdu, 'àti: «Àrùbhù sëngè ɔ.»

²¹ Nírò ní ndì Yésù adù àtìnà abádhí nǐ: «Ní ndì dhu àpè tí nzá dàku àlă kòmbí matí?»

Yésù r̄ atdí ndùmùndúmú nígü dhu

(Yuw 9.1-11)

²² Wò dhu-dzidò, Yésù mà pbìndà ábhàlì mànà náawù ùvò Bètèsayidà tí kátina pbanga ò. Ní ányì, indrú níiwú atdí ndùmùndúmú nà Yésù-ti'ò, 'adù 'itsò Yésù rò ndíní kà-ngbò napbálá tí.

²³ Ní Yésù náalú wòrí ndùmùndúmú otsána rò, 'ùvò nà pbanga ò rò. Tdítidò kădù isò nísò kànyìkpó rò, ndàdù otsána náli kà dò. Ndirò Yésù adù dhu nívu kà-tsü ndàti: «Nyí tí atdí dhu mà nálă àlă?»

²⁴ Ní wò ndùmùndúmú náangbe nyìkpóna, ndàdù àtìnà: «Ma mí indrú nálă itsu bhéyi rólo rò, pbétù abádhí rübhi ùbhi.»

²⁵ Yésù adù otsána náli tdítidò kànyìkpó dò, kà ràdù ìngā nála kpangba. Ndirò, kădù ògù atdídò, ndàdù kóró dhu àla mbéyi nyú.

²⁶ Ní Yésù adù kàvi ràdu ndì pbìndà, ndàdù àtìnà: «Àpé nyotsú wò pbanga ò.»

Péterù r̄ Yésù náti Krístò tí dhu

(Màt 16.13-20; Luk 9.18-21; Yuw 6.67-71)

²⁷ Wò dhu-dzidò, Yésù mà pbìndà ábhàlì mànà náawù Kàyìsàriyà-Filipì tó kigò tí rí'i pbangá-nzo ò. Ní otu ɔ, kívú dhu abádhí-tsü ndàti: «Ìndrú arátina ma ràrì àdhí?»

²⁸ Abádhí adù dhu àdu kà tò 'àti: «Atdídhéná ale náarátina nyí ràrì bátilò nubhónà Yùwanì. Ngükpa ale náarádù àtìnà nyí ràrì Eliyà†. Ndirò, ngükpa ale-tsí náarádù àtìnà nyí ràrì angyí i'ì ngükpa pbànabí nzinzì ɔ atdí ale.»

* **8:18 8.18** Yér 5.21; Zék 12.2 † **8:28 8.28** Eliyà ní'i mbèmbè imbò miyà ato ɔ angyinà rò Yésù tò. Ndirò, Pbàyàhúdí ongónà inga ìrè kà riraya angyinà rò Måsiyà tò (Màl 3.23).

²⁹ Yésù adà dhu ivu abádhí-tsü ndàti: «Olu nyi, nyi nyarátina ma ràrì àdhi?» Ní Péterù adà dhu àdu kà tò ndàti: «Ínyi, nyi ní Krístò.»

³⁰ Nírò ní ndi Yésù adà abádhí níso ìnzé wò dhu nuno tí atdi ale tò mätí.

*Yésù rí ndì ndóvè kòtdù ndì, ndàdù ndìngbè dhu nòvò dhu
(Màt 16.21-28; Luk 9.22-27)*

³¹ Wò dhu-dzidö, Yésù náadì ndàmbé dhu nûdhe dö pbìndà ábhàlì tò. Käti: «Dhu àkä Ìndrú t'ídhùnà ràbà àpbè atdídö. Pbanga ſ pbàkàrù mà, pbàkùhání tó adròdrö ale mà, Músà bhà Ùyátá tó málímó mánà nòodhoya ka. Ndírò, ka kohoya ka, kadù òtdùnà. Pbétù iþhu idhö dzidö käduya ndìngbè.»

³² Kúnò wò dhu abádhí tò kpangba nyú. Ní Péterù adà kidiyì ndàrà nà igi, ndàdù ndòpè ndòrù dòná.

³³ Ní Yésù agéré ndì ndàndà pbìndà ábhàlì, ndàdù òrù Péterù dö ndàti: «Índrí nyi itsé tídú rò Pfòmvò Sìtaní! Nyi nyi nzé inga nírè Kàgàwà náarí inga ìrè dhu bhéyi nídhuní, pbétù nyi nyi inga nírè ìndrú bhéyi.»

³⁴ Tdítödö, Yésù náanzi ihé-yà pbìndà ábhàlì mánà, ndàdù àtìnà abádhí ní: «Ndi ale náapé ndòzè ndùbhi owùdu ſ, ní ndi ale àkä ndàdzo ròná rò, ndàdù ndà'u ndànò pbìndà mÙsàlabhà‡, ndàdù ùbhi owùdu ſ.»

³⁵ Obhó tí, pbìndà ípirònga nòzè ndòdò fíndà ale níiwíya ka. Pbétù, okúdu dò rò, ndírò Kàgàwà bhà Ídzì Mákürù-okú dò rò rí pbìndà ípirònga níwi ale, níigúya ka.

³⁶ Ndirò, ìndrú rí yà adzi ſ ònzì nábà, ndàdù pbìndà ípirònga níwi dhu tó ídzìnga ní àdhu?

³⁷ Ìndrú ràdù àbhùnà pbìndà ípirònga nduwù tí ní atdi dhu mà tí ìnè?

³⁸ Indo arí'ì ale ní nzérenga ònzì arí ale, ndírò ìnzé arí'òdò Kàgàwà tò ale. Ní ndi ale-nyì náapé iwu okúdu dò rò, ndírò pbàkà òte-okú dò rò kòrì i ale nzínzì ſ, ní Ìndrú t'ídhùnà-nyì níiwuya átò kökú dò rò i ítsi iwu iþlìlì málàyíká mánà Ábanà bhà ádrùngbànga tó awawù ſ nínganí.»

9

¹ Yésù adà àtìnà tdítödö abádhí ní: «Ma mí obhó dhu náno fükü: yà iró rí'ì ale nzínzì ſ, ngükpa ale náuvèya nzé ìnzá i àla òrù-apkà ſ Ádrùngbà kamà Kàgàwà bhà Idzi rírà ádrùngbànga tó obi nà dhu rórò.»

‡ 8:34 8.34 Pbìndà mÙsàlabhà nánò ìndrú rí dhu-tí ní, ndi ale rí ndà'u ndàbà àpbè àdhàdhì Yésù abà apbè dhu bhéyi dhu.

*Yēsù-wòyō r̄i ndùgèrè dhu
(Màt 17.1-13; Luk 9.28-36)*

² Azà ìdho dzidō, Yēsù náanzi Péterù mà, Yàkɔbhò mà, Yùwanì mānà, 'àdù úpo mānà ádzí pbìrì-akpà dò. Ányì abádhí náatù i òyá. Ní Yēsù-wòyō náugèrè ndì abádhí-nyìkpó õ rò.

³ Kà-rō màdzarù náapè ndàmbìllì atdídō, ràdù òwà tdyé, ìnzì yàrì adzí dò atdí ale mà ràdù dhu òbhòlò ròwà dhu bhéyi.

⁴ Tdítđō, nabìÈliyà mà Músà mānà náuto i abádhí tí, 'àdù àmbe òte dò Yēsù mānà.

⁵ Nírò ní ndì Péterù náati Yēsù ní: «Màlimō, dhu òfò nga àlě ròkò iró. Mǎ mí ìbhù hemě-dzà núpē, atdí indù, atdí Músà tò, ndirò atdí Èliyà tò.»

⁶ Péterù náuni nzá àdhu mà náno ndì ndí dhu. Obhó tí, àbadhi mà ngükpà ábhàlì mānà ní'ì ɔdɔ nà atdídō.

⁷ Ní ádràngbă àpbù níibvú ndì, ndàtsì abádhí sisìna ní. Ndirò atdí ale-tù náadù ndirò wò àpbù ò rò, ndàti: «Yàrì ní Idhùdu, atdídō ma mózè ale. Nyìri kà-tsü dhu.»

⁸ Ányìrò rò tí, kökòrì ábhàlì náandà tiyá nga, pbétù ìnzì àdù atdí ale mà nála. Yēsù kèle náadù i atdírò abádhí-tí.

⁹ Pbìrì dò rò abádhí ráwù òná kàsùmì õ, Yēsù náuyá dhu abádhí tò ndàti: «Àpé nyàwe yà nyì nyàla dhu atdí ale tò mātì, ràrà àhù ima, Ìndrù t'ídhùnà, ma mí mingbè dhu ò.»

¹⁰ Ní abádhí náalù wò fìyò ka kùyànà dhu dòya ò, àzèmbè ì í dhu òngù tsùyá nzínziya õ rórò, 'àmbe àtìnà dò: «Ìndrù r̄i ndìngbè ɔvè-bvà rò dhu-tì ní àdhu?»

¹¹ Wò dhu-dzidō, abádhí níiyú dhu Yēsù-tsü 'àti: «Ádhu Músà bhà Ùyátá tó málímó náarátina, Èliyà ràkà pé ndirà angyi ní?»

¹² Ní Yēsù adù dhu abádhí tò ndàti: «Obhó tí, Èliyà nákà wà ndàdu ndì angyi, ndirà kóró dhu-nyìtì nöhù*. Pbétù, ádhu Kàgàwà bhà Andítá náarátina átò ìndrù t'ídhùnà rabáya àpbè abhò, kadù itsìna nónzì ní?»

¹³ Pbétù, ma mí dhu òvò fükù: Èliyà bhéyi atdí ale níira wà àhù, ìndrù ràdù àvu ròná i òzè dhu bhéyi*, àdhàdhì Andítá nòvò kà dò dhu bhéyi.

Yēsù r̄i nzére-alafí ipfö ìnzì aróte, ìnzì ndàdù inga ìrì ngbángba ò rò dhu

(Màt 17.14-21; Luk 9.37-43a)

¹⁴ Yēsù mà kökò ìbhù ábhàlì mānà níiwú ùvò ngükpà ábhàlì-tí. Ní abádhí náala ádràngbă ihé-yà i ábhàlì-ngbò

* 9:11 9.11 Mál 3.23 * 9:12 9.12 Mál 3.24 * 9:13 9.13 Mrk 6.14-29; Yùw 1.19-27

nàkpòrò ró. Ndìrò Músà bhà Uyátá tó màlímó náadù òko 'àmbe 'àgò dő abádhí mánà.

¹⁵ Ní, ìndrú níitdègu Yésù nálă, ní idho náukò abádhí atdídő, 'adù òtse 'òwù Yésù nátsè.

¹⁶ Yésù adù dhu ìvu pbìndà ábhàlì-tsü ndàti: «Ádu abádhí mánà nyí nyí nyágò dòná?»

¹⁷ Ní ihé-yà nzínzi ſ atdí ale náadù dhu àdu kà tò ndàti: «Màlimò, ma mìrà idhùdu nà fúnò ò. Nzére-alafí yà kàbhü arí ìnzì ràmbé òte dő ní rí'ì kà ò.

¹⁸ Kóró ngari ſ, ndi nzére-alafí nívà dhu kà rò ró, kári kà-öngä níbvü obvò, isó-yà rùpbò ndì liná, ràdù àmbe kúna nátri dő, kàngbò ràdù ndifirì ndìdzò. Ní ma màvi pbùkù ábhàlì rípfo ndi nzére-alafí kà ò rò, pbétù abádhí nádù nzá kà-lémà nónzì.»

¹⁹ Ní Yésù adù dhu náñò abádhí tò kpangba ndàti: «Hákà! Nyí ìmbä a'uta nà alé! Àlë kokoya nyí mánà ife kàsümì tí tdítdő? Ma mí fàkú dhu-dzi nóndu ràrà àhu ife idho tí? Nyiwü ndi ngbángba nà tìdu ò.»

²⁰ Ní ka kadù ìwu kà nà Yésù-tí'ò. Uró rò tí, wò nzére-alafí níitdègu Yésù nálă, ní kíyà ndi ngbángba-öngä obi nyá nà, ràdù ìtsì obvò, ràmbé ndùbolo dő adzi ſ, isó-yà ràdù ndùpbò liná.

²¹ Yésù adù dhu ìvu kà t'ábanà-tsü ndàti: «Wò dhu ópè ndì ìngbàtingá kà rò?» Kà t'ábanà náadù dhu àdu ndàti: «Àd kàdi ngbángba nyá tí rórò.

²² Ndìrò ibí-gàna nyá, nzére-alafí náarí kàbhü ràwà ndì kàzü ò mätí, ndìrò idha ò mätí, ndínné ové tí. Ní, ìmbä mätí dhu ì'i, ndi dhu ònzì nyí nyádù nání, ábà izü dòká nyonzì dzùnàka.»

²³ Yésù adù dhu àdu kà tò ndàti: «Nyí pbání àtina, ndi dhu ònzì nyí nyádù nání? Kóró dhu ràdù àkä a'uta nà rí'ì ale tò.»

²⁴ Ní ányìrò rò tí, wò ngbángba t'ábanà náafà ndì ndàti: «Ìnè ma mí'ì a'uta nà! Ní ónzì dzùnàdu nyitrò ka!»

²⁵ Wò dhu-dzidő, Yésù ala ihé-yà tiya ò ritse ró. Ní kàdù òrù ndi nzére-alafí dő, ndàti kà ní: «Yà ngbángba nábhü arí ìnzì ràmbé òte dő, ndìrò ìnzì ràmbé nga níri dő nzére-alafí, ma mätina nyí ní: *Áhü yà ngbángba ò rò, ndìrò àpè nyadù nyí tdítdő kà ò.*»

²⁶ Ní wòrì nzére-alafí náakù, ndìyà wò ngbángba-öngä obi nyá nà, ndàdù àhu kà ò rò. Wò ngbángba níili ndì iwa òvè ale bhéyi, ányìrò ì'i ábhò ale ràdù àmbe àtìnà dő: «Iwà òvè.»

²⁷ Pbétù, Yésù náadù kàlù otsúna rò, ndìvà, rìdè.

²⁸ Yésù níitdègu ndàdù idza, kàbhà ábhàlì ràdù 'òtù òyá kà mònà, ní abádhí adù dhu ìvu kà-tsù 'àti: «Ádu inzá mǎ mìpfo wò nzére-alafí nǐ?»

²⁹ Ní Yésù adù dhu àdu abádhí tò ndàti: «Inzì vurò dhu ràdù wòrì nzére-alafí-tidò nípfo. Pbétù kìpfo rádù ní itsòta kélë.»

Yésù rì ndì ndóvè kòtdù ndì, ndàdù ndìngbè dhu nòvo tdítidò dhu

(Màt 17.22-23; Luk 9.43b-45)

³⁰ Wò dhu-dzidò, Yésù mà pbìndà ábhàlì mònà níivà ì ányìrò rò, 'adù ùda Gàlìlayà tó pbìrì òna nă. Kăzè nzá kuni ìngbòró mâtí ì fì pbìndà ábhàlì mònà dhu.

³¹ Obhó tí, kàmbénà dhu ùdhe dò abádhí tò, ndàmbe àtìnà dò abádhí nǐ: «Ka kí mipfö, ima Ìndrú t'Ídhùnà, kabhu ma ìndrú-fó. Ní i ale rì moho, kadù mótdù. Ndîrò ihu idhò dzidò, ma mágù mingbè ìngbè.»

³² Pbétù, wòrì ote náalú inzá kòkò ábhàlì-dò, ndîrò abádhí adù kà-tsù ì i dhu òngù dhu-òdò nónzì ònzì tí.

Ábhàlì nzinzì õ ádrìngbâle nyú ròsè ní àdhi?

(Màt 18.1-5; Luk 9.46-48)

³³ Yésù mà pbìndà ábhàlì mònà náawù ùvò Kàpèrnàwumù tí kátina kigò ò. Ní, idzá ì fì rórò, Yésù níivù dhu pbìndà ábhàlì-tsù ndàti: «Ádu nyì nyúbhi nyágò rò dòná otu õ?»

³⁴ Pbétù abádhí náadù ìnè ìnè tí. Obhó tí, otu õ, abádhí ubhínà 'àgò rò nzinzìya õ, ndíni ì uni tí ádrìngbâle ròsè nzinzìya õ ràrì àdhi.

³⁵ Ní Yésù adì obvò, ndàdù atdí kumì dòná óyò nà ábhàlì núnzì, ndàdù àtìnà abádhí nǐ: «Ndi ale náapé ndòzè ndì ì wemberè t'ále tí, ní ndì ale àkà ndì ì kóró ale tò arádi olù ale tí, ndàdù ì kóró ale tò arí kasù ònzì ale tí.»

³⁶ Tdítidò, kàdù ákë ngbángba nídyì, ndìli rìdè abádhí-ònzì. Kídyi ndì ngbángba ndàtdù, ndàdù àtìnà pbìndà ábhàlì nǐ:

³⁷ «Yàrì ngbángba bhéyi atdí ngbángba nàkò okúdu dò rò ale, nádù ì i wà ima nàkò ale. Ndîrò ima nàkò ale nàkò inzá ima kélë, pbétù kàkò ima nívì ale átò.»

Ìmbà rí ì àlë tó òmvú tí ale ní àlë-tí ònà rò rí ì ale

(Luk 9.49-50)

³⁸ Yùwanì náati Yésù nǐ: «Màlimò, màla atdí ale nzére-alafí nípfo rí ìndrú ò rò ovònù rò ró. Ní mà mâtù mìsò ndì dhu kà tò, inzì ndì ale náarúbhi atdíkpá àlë mònà nídhunì.»

³⁹ Pbétù, Yésù adù dhu àdu ndàti: «Ìnzì nyìsö ndì dhu kà tò, ìnzì ìndrú ràdù wiwì nónzì ɔvòdu rò, ndàdù òte nzére ima n̄ kòmbómbí tí nídhuny.

⁴⁰ Ìnzì ndì ale náapé ì'ì àlètó òmvü tí, ní ka ní àlè-tí'ònà rò rí'ì ale.

⁴¹ Obhó tí, ma mí obhó dhu nánc făkù: idha mà nábhă rí nyōmvù Krístò bhà ale tí nyi nyí'ì dhu-okú dò rò ale, náadìya nzì inzá ndì ndàbà pbìndà perè rórò.»

Nzérenga rörò dhu àkă kɔdò ale dhu

(Màt 18.6-9; Luk 17.1-2)

⁴² Yésù adù àtìnà tdítidò: «Yà ma ná'ù nzónzo nzinzì õ atdí ngbángba mà nábhă rí ròtsù nzérenga ò ale-tú, dhu òfò nga mbéyi nyá kosò dhu ò'ù ka karí dòná odu-ba, kadù ndì ale nídì ádràngbă rère ò.

⁴³ Dhu apé ì'ì otsúnu náarí nyabhă nyotsù nzérenga ò dhu tí, ní ótdì ka. Dhu òfò nga atdídò ìndù, nyotsù atdí otsúnu nà dhòdhódhónga tó ípiröngä ò, ròsè óyö pfönu nà nyi nyára inzì aráve dhòdhódhónganà kàzu ò dhu dòná.

⁴⁴ [Ányì, ale-ngbò nónyu rí rìpbà ndì asa náarí nzì àvè, ndirò ányì kàzu náarí nzì àvè akèkpá mätí.]

⁴⁵ Dhu apé ì'ì pfönu náarí nyabhă nyotsù nzérenga ò dhu tí, ní ótdì ka. Dhu òfò nga nyotsù atdí pfönu nà dhòdhódhónga tó ípiröngä ò, ròsè óyö pfönu nà ka kí nyobvù inzì aráve dhòdhódhónganà kàzu ò dhu dòná.

⁴⁶ [Ányì ale-ngbò nónyu rí rìpbà ndì asa náarí nzì àvè, ndirò ányì kàzu náarí nzì àvè akèkpá mätí.]

⁴⁷ Ndirò, dhu apé ì'ì atdí nyikpónu náarí nyabhă nyotsù nzérenga ò dhu tí, ní ítù ka nyobvù. Dhu òfò nga nyotsù òrù-akpà õ Ádràngbă kamà Kàgàwà bhà idzi ò atdí nyikpónu nà, ròsè óyö nyikpónu nà ka kí nyobvù inzì aráve dhòdhódhónganà kàzu ò dhu dòná.

⁴⁸ Ányì ale-ngbò nónyu arí rìpbà ndì asa náarí nzì àvè, ndirò ányì kàzu náarí nzì àvè akèkpá mätí*.

⁴⁹ Obhó tí, Kàgàwà núu'oya kóró ale kàzu n̄ rìlă nyikpóna õ, àdhàdhì ka karí perè tí ka kúbhöna kà tò dhu nú'õ iko n̄ rìlă kà-nyikpó õ dhu bhéyi*.

⁵⁰ Iko ní ídzì dhu nyá. Pbétù, iko-òvü náapé iku, ní ka kádù kàbhü ròkyè àdhu n̄ tdítidò? Nyàbhü òvükü rí'ì iko n̄ ka kòsì dhu-òvü náarí'ì dhu bhéyi, nyökò mårängà õ nzinzikü õ.»

* 9:48 9.48 Isa 66.24 * 9:49 9.49 Law 2.13

10

*Yēsū r̄ dhu ùdhē kpatsìbhále mà r̄' ùbhā pbìndà tsìbhále
nà dhu dō dhu
(Mät 19.1-12; Luk 16.18)*

¹ Wò dhu-dzidō, Yēsù níivà ndì Kàpèrnàwumù rò, ndàrà Yùdeyà tó pbìrì ò, ndàdù àda Yòròdanì tí kátina idha-akpà-adzè. Ní, ábhō ihé-yà náadù 'ündu kàtí tdítidō, kà ràdù dhu òpè ndùdhe tdítidō fìyò yà bìlìnganà ndì ndarónzina dhu bhéyi.

² Ní ngúfe Pbàfàrìsáyó níiwú kà i ndínì i omvú tí kăfí. Abádhí níivú dhu Yēsù-tsü àti: «Músà bhà Ùyátá návi tí wà kpatsìbhále ròdhò pbìndà tsìbhále ndàdù òdìnà?»

³ Ní Yēsù adù dhu iyu abádhí-tsü ndàti: «Ádu Músà bhà Ùyátá núanç fákù ndì dhu dō?»

⁴ Abádhí adù àtìnà: «Músà náati, kpatsìbhále ràrädù ubhátá tó bhàrwàwà nándi, ndàbhù ndì pbìndà tsìbhále-fó, ndàdù kòdì*.»

⁵ Ní Yēsù adù àtìnà abádhí ní: «Músà náandí wòrì Ùyátá fákù odú afíkù náaró'ò dhu-okú dò rò.

⁶ Pbétù mùhangú ò rò, Kàgàwà náanzì kóró dhu nínganí, kánzì kpatsìbhále mà tsìbhále nà*.

⁷ Ní ndì dhu-okú dò rò, kpatsìbhále ràdù àbanà mà íyàna mànà nábhà, 'àdù òwu 'ùngbò atdíkpá pbìndà tsìbhále mànà,

⁸ abádhí óyò rò ràdù òngo atdí ale tí. Ndì dhu bhéyi ní ndì, abádhí ní nzí óyò ale tdítidō, pbétù abádhí nóngò iwà atdí ale tí.

⁹ Nírò, dhu àkà nzá atdí ale mà rùtu Kàgàwà úngbò ale-õnga.»

¹⁰ Wò dhu-dzidō, Yēsù mà pbìndà ábhàlì mànà níitdègu 'àdù idza, ní kàbhà ábhàlì náadù dhu òngù kà-tsü tdítidō ndì dhu dō.

¹¹ Ní, Yēsù adù àtìnà abádhí ní: «Atdí kpatsìbhále náapé pbìndà tsìbhále nódho, ndàdù ngätsi tsìbhále nídyì, ní ndì kpatsìbhále nónzì wà mìnyònì, ndàdù dhu àfa angyì pbìndà tsìbhále-ònzi.»

¹² Ndì dhu bhéyi tí, atdí tsìbhále náapé pbìndà kpatsìbhále nábhà, ndàdù ndòkù ngätsi kpatsìbhále tò, ní ndì tsìbhále nónzì wà mìnyònì.»

*Yēsù r̄ nìní nzónzo násö dhu
(Mät 19.13-15; Luk 18.15-17)*

* **10:4 10.4** Tòr 24.1 * **10:6 10.6** Opt 1.27; 2.24

¹³ Atdíku, ìndrú níiwú nzónzo nà Yésù-ti'ò, ndíni káli tí ọtsúna dòyá, ndàdù àsonà. Ní Yésù bhà ábhàlì náadù òrù òrù tí i ale dő.

¹⁴ Ní, wò dhu ndì ndàla rò, Yésù-önga náadù ndìwà pbìndà ábhàlì rò, ndàdù àtìnà abádhí ní: «Nyàbhà nzónzo riwú tido ò, ìnzì nyàtò abádhí-tsù. Obhó tí, òrù-akpà ɔ Ádràngbà kamà Kàgàwà bhà Idzi ní abádhí bhéyi i náli ale tó.

¹⁵ Ma mí obhó dhu náno fákù: ìnzì rí òrù-akpà ɔ Ádràngbà kamà Kàgàwà bhà Idzi nákò ngbángba náarí dhu àkò dhu bhéyi ale, náadùya nzì òtsù ányì akékpá màtì.»

¹⁶ Wò dhu-dzidò, kádù nzónzo númbo, ndàli ọtsúna dòyá, ndàdù abádhí náso.

*Yésù mà r̄te atdí ònzítále nà dhu
(Màt 19.16-30; Luk 18.18-30)*

¹⁷ Yésù níitdègu ìsì otu ɔ ndàmbé àrà dő, ní atdí ale níikù ɔngù tí kà-ti'ò. Kítsi ndòkò ọtdyàna dő Yésù-ònzì, ndàdù dhu ìvu kà-tsù ndàti: «Ídzì Málímò, ádu ndi àkà mɔnzì ndíni ma mabá tí dhòdhóhónga tó ípirònga?»

¹⁸ Ní Yésù adù àtìnà kà ní: «Ádu nyì nyí manzi ídzì ale tí ní? Ìmbá ídzì ale r̄'ì atdí màtì, pbétù Kàgàwà kélè atdírò.»

¹⁹ Nyì nyàni wà Kàgàwà bhà Ùyátá: «dhu àkà nzá nyohò abvo, dhu àkà nzá nyɔnzì màyonyònì, ndirò dhu àkà nzá nyɔnzì ogbo. Dhu àkà nzá nyadi titò tó ngàmbì tí ɔdhìnu rò, ndirò dhu àkà nzá nyugù ngükpa ale tó dhu ụtrátá ɔ. Dhu àkà nyifù àbánu mà íyànù nà.»

²⁰ Wò ale náadù dhu àdu Yésù tò ndàti: «Málímò, ma mífù kökòrí Ùyátá kóró ròpè ndì idú ngbángba ò rò.»

²¹ Ní Yésù adù kàndà àzè nyú nà, ndàdù àtìnà kà ní: «Atdí dhu ní ndi rànu ndì nàbbà: Árà, nyadù kóró nyì nyarí'ì nà dhu nûdzi, nyadù nyì nyòngyè fùràngà nàndò nákùtálé tò, ndi dhu bhéyi ní ndi nyì nyabáya ònzì òrù-akpà ò. Wò dhu-dzidò, adù nyira, nyadù owùdu nángù.»

²² Pbétù wò ale níitdègu wò ọte níri, ní kànyì-önga náadù ịfà ịfà tí, ndàdù àrà izu nyú nà, ábhò ònzì nyú nà ndì ndí'ì dhu-okú dò rò.

²³ Ní, Yésù náandà tiná nga, ndàdù àtìnà pbìndà ábhàlì ní: «Ònzítále ròtsù Kàgàwà bhà Idzi ò dhu ní odú dhu nyá!»

²⁴ Ní, idò náukò ábhàlì atdídò nyú wò dhu i ịrì rò. Pbétù, Yésù adù àtìnà tdítdò abádhí ní: «Pbàninzó, òrù-akpà ɔ Ádràngbà kamà Kàgàwà bhà Idzi ò ka kótsù dhu ní odú dhu nyú.»

²⁵ Ngàmiyà rötsù ndàdà sìndanì-bhu ònă dhu r̄'ì isó nyá. Pbétù ònzítále rötsù òrù-akpà ɔ Ádràngbä kamà Kàgàwà bhà Idzi ò dhu r̄'ì odú nyá rösè.»

²⁶ Idhö náadù ábhàlì náko atdídö nyá rösè angyi ʃ'ìnà dònă, abádhí ràdù 'òpè 'òngù dhu tsàya nzinzìya ɔ, 'àmbé àtìnà dö: «Olu, ádhi nyá ndi ògù rádù ògù?»

²⁷ Ní, Yésù andà pbìndà ábhàlì, ndàdù àtìnà abádhí ní: «Ìndrú tò ndi dhu r̄ nzí àdù àkă, pbétù Kàgàwà tò kà ràdù àkă àkă. Obhó tí, Kàgàwà tò kóró dhu náarí àkă àkă.»

²⁸ Nírò ní ndi Péterù apè ɔte ndàti kà ní: «Íri, mǎ múbhà kóró dhu, mǎdù owùnù nungu.»

²⁹ Ní, Yésù adù dhu àdu kà tò ndàti: «Ma mí obhó dhu néno fákà: atdí ale mà náapé pbìndà idza, adóna, awéna, íyànà, àbanà, pbìndà nzónzo mà, pbìndà ɔnzibvù mánà nábha okúdu dò rò, ndirò Kàgàwà bhà Idzi Mákürù-okú dò rò,

³⁰ ní yà kòmbí àlë kí òná kàsùmì ɔ, kábaya idza, adóna, awéna, ayína, inzo, ɔnzibvù mánà atdí miyà-gùna rösè, kadù àvu ròná átò. Ndirò olù rírà kàsùmì ɔ, kädùya dhòdhódhónga tó ípirònga nábà.

³¹ Pbétù, ábhö ale yà kòmbí arí ì wemberè tí, nóokoya olù ale tí. Ndirò yà olù ale tí arí kòmbí ale nóokoya wemberè t'ále tí.»

Ibhü rí kisë ní, Yésù rí ndi ndóvè, kòtdù ndi, ndàdù ndìngbè dhu nòvò dhu

(Màt 20.17-19; Luk 18.31-34)

³² Ndi kàsùmì ɔ, Yésù mà pbìndà ábhàlì mánà níi ì Yérùsàlemà ʃ úpo òná otu ɔ. Ní, Yésù náadì ndàmbé àrà dö angyi abádhí tò. Ní idhö náukò kàbhà ábhàlì atdídö, ndirò kà-dzidö ríwu ale náadù ʃ'ì odc nà. Ní Yésù náanzi atdí-kumì dònná óyò nà ábhàlì tina ò tdfidö, ndàdù ndòpè ndàwe ròná rí ndònnzi inzá òtrò kàsùmì ɔ dhu fíyò.

³³ Kàti abádhí ní: «Nyìri dhu, kànì àlë kúpo Yérùsàlemà. Ní ányì, ka kí Ìndrú t'Ídhùnà nábhü pbàkùhání tó ádròdrö ale mà, Músà bhà Ùyátá tó málímó mánà-fó. Abádhí rí anya òtdì kà-dö ndínì ka koho tí, ndirò abádhí rí kàbhü inzì ní Pbàyàhúdí-fó.

³⁴ I ale rí kà gàyà nónzi, ʃ rùso isò kà-dö, 'ùvi ka asé ní, 'àdù kòhò, kadù kòtdù. Ndirò, ibhü idhö dzidö, kädùya ndìngbè.»

Yákòbhò mà Yùwanì nà rí ádràngbänga nónzi Yésù-fó dhu

(Màt 20.20-28)

³⁵ Wò dhu-dzidő, Zèbèdayò bhà inzo, Yàkòbhò mà Yùwanì nà níiwú Yésù-ti'ò, àdù àtìnà kà nǐ: «Mǎ mòzè nyɔnzì funú mǎ mónzina dhu fákà.»

³⁶ Ní Yésù adù àtìnà abádhí nǐ: «Ádu nyě nyòzè mónzì fákù?»

³⁷ Ní, abádhí adù dhu àdu kà tò àti: «Pbàkù Idzi tó ádràngbänga tó awáwù ò nyi nyótsù nínganí, nyi nyabhùya mǎ mòkò tìná, atdí ale ràdi ìndú fangà dòná rò, ngätsi ale ràdù àdi ígù dòná rò.»

³⁸ Pbétù Yésù adù àtìnà abádhí nǐ: «Nyě nyàni nzá wò nyě nyònzì dhu. Nyě tí àdù yà ma mómvàna àpbè tó kópà-tsù nómwù òmwù? Ndírò nyě tí àdù yà ma málëna àpbè tó bátzìò nálù àlë?»

³⁹ Ní abádhí adù dhu àdu kà tò àti: «Ònzi mǎ mágù lémàna nónzì.» Ní Yésù adù àtìnà abádhí nǐ: «Obhó tí, òmwù nyě nyòmváya ma mómvàna àpbè tó kópà-tsù, nyádù ma málëna àpbè tó bátzìò nálù.»

⁴⁰ Pbétù, ìndrú nílì ka kí ràdi idú fangà dòná rò, ndírò idú ígù dòná rò dhu ní nzí òtëdu. Ngari ní Kàgàwà náabhòlò ka fíyò ale tó.»

⁴¹ Wò dhu i ìrà rò, atdí-kumi ngükpà ábhàlë náadù àkò àkò tí Yàkòbhò mà Yùwanì nà rò.

⁴² Ní Yésù adù abádhí nánzì kóró, ndàdù àtìnà abádhí nǐ: «Nyě nyáni wà yà ìndrú ùnda rí dhu tí ka kátina ale náarádù 'à'e yà i úndana ale dò tí dhu. Ndírò, nyě nyáni wà ìndrú dò ádròdrò ale tí ka kátina ale náarádù òko 'àmbe obiya kélë nívì dò ìndrú tó dhu.»

⁴³ Pbétù, dhu àkà nzá ndònzì ndì wò ndì bhéyi nzíñzikü ñ. Atdí nzíñzikü ñ ale náapé ndòzè ndì'ì ádràngbälé tí, ní kákà ndì'ì fákù kasutále tí.

⁴⁴ Ndírò, atdí nzíñzikü ñ ale náapé ndòzè ndì'ì wemberè t'ále tí, ní kákà ndì'ì kóró ale tó ino tí.

⁴⁵ Obhó tí, ima Ìndrú t'ídhùnà, ma mira nzá ndíni ma mabhù tí ìndrú rònzì kasù idù, pbétù ma mira ìndrú-kàsù ma mónzì tí, madù pbàkà ípirönga nábhù kóró ale náwù tí.»

*Yésù rí Báràtìmayò tí kátina ndùmùndúmú nígü dhu
(Màt 20.29-34; Luk 18.35-43)*

⁴⁶ Wò dhu-dzidő, Yésù mà pbàndà ábhàlë mánà níiwú ùvò Yèrikò tí kátina kigò ò. Ní ndì kigò ò rò abádhí rüvò pbàndà ábhàlë mánà, ndírò ádràngbä ihé-yà mánà òná kàsùmì ñ, atdí ndùmùndúmú Báràtìmayò tí kátina, Tìmayò t'ídhùnà, náadì otu-igì dò ndàmbe dhu núnzi dò ìndrú-fó.

⁴⁷ Ní, kïtdègu dhu níri Yësù, Nàzàretì õ ale ràrì wò rírà, ní kápè ndùkù, ndàmbé àtìnà dò: «Yësù, Dàwudì t'Ídhùnă, ábà izù dùdú!»

⁴⁸ Ábhö ale náambénà òrù dò kàdò ndíni kïnè tí. Pbétù, kàdù àdi ndàmbé ùkù dò àrì nyú tí tdítdò, ndàmbé àtìnà dò: «Dàwudì t'Ídhùnăee, ábà izù dùdú!»

⁴⁹ Ní Yësù adà ìde, ndàdù àtìnà: «Nyànzi pé ka!» Ní abádhí náadù wò ndùmùndúmú nánzì, 'àdù àtìnà ní: «Ótù afínù! Ívà nyì, kànì kà rí nyanzi!»

⁵⁰ Ní kábvù pbìndà orú màdzarù, ndàdù ndìbè ndìdè, ndàdù àrà Yësù-tí'ò.

⁵¹ Ní Yësù níivú dhu kà-tsü ndàti: «Ádu nyì nyòzè mɔnzì ìndù?» Ní wò ndùmùndúmú náadù ɔte kà tò ndàti: «Màlimo, ma mózè mala nga tdítdò.»

⁵² Ní Yësù adà àtìnà kà ní: «Árà, iwà pbàkù a'uta nígü nyì.» Ní ányìrò rò tí kàdù nga nòpè ndàla, 'àdù òwu atdí otu õ Yësù mònà.

11

Yësù rötsù Ádrùngbă kamà bhëyi Yèrùsàlemà tó kigò ò dhu

(Màt 21.1-11; Luk 19.28-40; Yùw 12.12-19)

¹ Yësù mà pbìndà ábhàlì mònà rí Yèrùsàlemà tó kigò níndù òná kàsùmì õ, abádhí náawù ùvò íkyèrò Bètèfagè mà Bètaniyà mònà tí kátina pbangá nzo tí. Í pbangá nzo ní'í Mizèyìtunì tó pbìrì-çongò rò. Ní Yësù avì pbìndà ábhàlì nzinzì õ óyò ale,

² ndàdù àtìnà abádhí ní: «Nyòwu wò angyi rí'í fákù pbanga ò. Ní ányì nyì nyótsù rórò tí, nyì nyì atdí kayinöngba nótù òsò ka kòsò ró, yà inzá atdí ale mà nápè ùbhi dòná angyi. Ní nyànga ka, nyàdù iwu nà iró.

³ Ndírò, atdí ale mà níivúna gukyè dhu tsùkù ndàti: «Ádu nyì nyì wò dhu ònzì okúna dò rò?» Ní nyì nyadùna àtìnà ndi ale ní: «Ádrùngbälé rí kàtdyú nôho, ndírò kà rí kàdù kòmbí tí.»

⁴ Ní abádhí náadù òwu, àdù kayinöngba nótù irí, tsätsù tí ka kòsò ngudhà-bidò ró. Ní abádhí adà kënga.

⁵ Ngúfe ale, wò ányìrò ì'í ale nzinzì õ, níivú dhu abádhítü 'àti: «Ádu wò nyì nyónzina? Ádu nyì nyì wò kayinöngba nángä ní?»

⁶ Ní kòkò óyò ábhàlì náadù yà Yësù òvònà fíyò ɔte kélë nádu abádhí tò, kadù abádhí nábhà ròwù.

⁷ Abádhí níiwú wò kayinö-ngba nà Yésù-tí'ò. Abádhí adà ròyá ɔrú mèdzarà náwà, 'ùhu ndì kayinö-ngba dő, Yésù ràdù àdi dòná.

⁸ Ibí ale náadù ròyá ɔrú mèdzarà náwà, 'ùhu otu ɔ. Ndírò ngækpà ale náadù yà inga ɔ̄ ì à' à àwā-dòká núhu otu ɔ.

⁹ Ní, yà angyi rówu Yésù-ònzi ale mà, kówù ɔ́ ríwu ale mánà náambénà úkú dő 'ati:

«Hòsanà*!

Ádràngbále Kàgàwà nákă ndàso ɔvòna rő rírà ale!

¹⁰ Kàgàwà nákă ndàso yà rírà àlē t'ábanà, ádràngbá kamà Dàwudì bhà Idzi!

Hòsanà òrà-akpà ò arí'ì Kàgàwà tò*!»

¹¹ Ní Yésù náarà àhü Yérùsàlémà tó kigò ò, ndàdù òtsù Kàgàwà bhà idza. Ní, tiná rí'ì kóró dhu ndì ndàndà dhudzidő, abádhí náadù ùvò 'owù pbìndà atdí-kumì dòná óyò nà ábhàl̄ mánà Bètànìyà tí kátina pbanga ò, inga rírà ndín̄ ndatì tí nídhun̄.

*Yésù rí ìnzì aró'ò mùtinì tí katina itsu nófù dhu
(Màt 21.18-19)*

¹² Tsútsá nínganí, Yésù mà pbìndà ábhàl̄ mánà rúvò Bètànìyà rò òná kàsùmì ɔ, Yésù ní'ì àwù nà.

¹³ Ní itse rò, kála mùtinì tí kátina itsu atdídő běna nükú ró. Ní kàdù àrà ndì itsu dò nga nándà, ndín̄ ndotú tí itsu-kpò kàdò. Ní íkyèrò ndì ndàrà àhü ndì itsu-tí rò, kàtù kà-bí kèle, ndì kàsùmì ní'ì ìnzì ndì itsu-tidò náaró'ò òná nídhun̄.

¹⁴ Ní Yésù até wò itsu ní'ì ndatì: «Dhu àkă nzá atdí ale mà ròtò dànu ró'ò itsu-kpò ìngbàngá màtì!» Kàbhà ábhàl̄ náadù wò kànò dhu níri.

*Yésù rí Kàgàwà bhà idzá rò rí dhu núdzí ale nódì dhu
(Màt 21.12-17; Luk 19.45-48; Yùw 2.13-22)*

¹⁵ Yésù mà pbìndà ábhàl̄ mánà náawù ùvò tdítidő Yérùsàlémà tó kigò ò. Ní kàtsù Kàgàwà bhà idza, ndàdù ndòpè ndòdì ányì-dzà rò rí dhu núdzí ale. Káránà fùrangà-ònga náwù ka kí dòná rò mizà nótdì ró†, ndàdù àmbò núdzí rí ale nókò dòyá kitì náwà.

¹⁶ Ndírò káránà nzì atdí ale mà nábhü rő rànò dhu dòná, ndàdà nà Kàgàwà bhà idza òna nà.

¹⁷ Ní kàdù dhu ùdhe abádhí tò ndatì: «Ìnlă Andítá ò, Kàgàwà rätina: <Pbàkà idza ka katiya itsòta-dzà tí kóró pbìri

* **11:9 11.9** Pbàyàhúdí t'ávana ɔ, Hòsanà-tì ní: Igü mǎ kòmbí. * **11:10 11.10** Zàb 118.25-26 † **11:15 11.15** Fùrangà-ònga t'áwùtatále ní'ì yà Pbàyàhúdí tó fùrangà ró rádù Pbàrórmá mà Pbàgìríkí mánà tó fùrangà náwù ale. I fùrangà dő rí'ì ale-nyì-wòyò ní'ì afátá Pbàyàhúdí tò.

ő ale tò*.> Pbétù nyi, nyi nyádù kùgèrè ròngò ogbotále náarí 'ótù òná ngari tí*.

¹⁸ Ní Pbàkùhání tó ádròdrö ale mà ɿyátá tó málímó mánà níri wò ndì nònzi dhu. Ní abádhí adù 'òpè 'ònè Yésù nabhu ì í kohò òná otu. Obhó tí, abádhí ambéná kđò ònzì dò, kóró ale núkò rō ɿdhò rärà kà rüdhéna dhu dò dhu-okú dò rò.

¹⁹ Inga räti dhu-tsù dò, Yésù mà pbìndà ábhàlì mánà náadù ùvò 'òwù Yérùsàlemà rò.

*Yésù rí dhu ûdhé a'uta mà dhu t'übàta mánà dò dhu
(Mat 21.20-22)*

²⁰ Tsútsă nínganí kútsingánă, otu ő 'úda rórò, Yésù mà pbìndà ábhàlì mánà náala yà Yésù ófúná mùtinì tí kátina itsu iwà ötdyu ivéna mánà ró.

²¹ Ní Péterù adù yà Yésù ánòná ndì itsu ní dhu nírè, ndàdù àtìnà kànř: «Málimō, ándà pé yà nyi nyofúná mùtinì nótduyù wà atdídò dhu.»

²² Ní Yésù adù àtìnà pbìndà ábhàlì ní: «Nyà'u Kàgàwà.

²³ Ma mí obhó dhu náno fükù, atdí ale náapé atina yàrì pbìrì ní: «fngbè nyi ɿró rò, nyadù àrà ìtsì ádrüngbă rère ò». Ní, ìnzì káfí náapé ùguru, pbétù kà ràdù yà ndì ndùnò dhu rí ndònzi dhu ná'ù, ní ndì dhu ràdù ndònzi ndì dhu bhéyi tí kà tò.

²⁴ Ndì dhu-okú dò rò ní ndì ma mätina nyi ní, Kàgàwà-fó nyi nyónzina itsòta ő kóró dhu, nákă nyá'ù iwà nyi ràbà ndì dhu. Ní kà ràdù ndì dhu nábhù fükù.

²⁵ Ndirò, nyi nyikò nyambé nyitsò dò Kàgàwà ró òná kàsümì ő, nyi nyapé i inè dhu nà afíkù ò oðhíkù dò, ní dhu àkă nyubbà ndì dhu kà tò, ndíni òrù-akpà ò arí'ì Àbakù náadù tí fükú afátá núbà fükù. [

²⁶ Pbétù, ìnzì nyi nyapé dhu nába ngükpa ale tò, ní òrù-akpà ò arí'ì Àbakù rí nzì adù fükú afátá núbà fükù akekpá mätí.]»

Yésù arí pbìndà kasù ònzi àdhi bhà ádrüngbăngá tó ɔbi ní?

(Mat 21.23-27; Luk 20.1-8)

²⁷ Yésù mà pbìndà ábhàlì mánà náadù i tdítdò Yérùsàlemà tó kigò ò. Ní Kàgàwà bhà ɿdzá Yésù rübhi òná kàsümì ő, pbàkùhání tó ádròdrö ale mà, Músà bhà ɿyátá tó málímó mà, Pbàyàhúdí tó pbàkèrù mánà níiwú kà i.

²⁸ Ní abádhí níivú dhu kà-tsù 'àti: «Kökòrí dhu nónzi nyi nyári àdhi-tù ró? Ádhi ádrüngbăngá tó ɔbi nábhù indù nyongò i dhu nónzi ní?»

²⁹ Ní Yésù adù dhu àdu abádhí tò ndàti: «Ma mí atdí dhu kélë nívú tsükù. Nyi nyapé ndì dhu nádù idù, ní ma mädù

* 11:17 11.17 Isa 56.7 * 11:17 11.17 Yér 7.11

yà ma marí i dhu nónzi pbìndà ádrùngbănga tó ɔbi n̄ ale náñò fükù.

³⁰ Ádhi Yùwanì nívì rìrà bátizò núbho ìndrú tò? Tí Kàgàwà, ndirò tí ìndrú? Nyàdu pé ka idù.»

³¹ Pbétù abádhí náapè 'irè ìnga nzinzìya ɔ, 'àmbe àtìnà dō: «Àlē kapé dhu àdú: <Kàgàwà ní ndi ka nívì, ní kádùna dhu ivu àlē-tsü, ndàti: <Olu, ádhu ìnzá nyi nyádù Yùwanì náñò dhu ná'ù n̄?»

³² Ndirò, àlē kapé àtina: <Ìndrú ní ndi ka nívì...» Abádhí náambénà ihé-yà-ɔdò nónzì dō, kóró ale náñunì dhu Yùwanì ràrì Kàgàwà bhà obhóná nabì nyú nídhunì.

³³ Ní abádhí adù dhu àdu Yésù tò 'àti: «Ìnzá mǎ mèni.» Ní Yésù adù dhu àdu ndàti: «Nírò, ìma mà átò, ma mí nzì i dhu nónzi ma marí ní ɔbi náñò fükù.»

12

*Vinyò tó ìnga ɔ rí kasu ònzi òròrù kasutálè tó mbólí
(Màt 21.33-46; Luk 20.9-19)*

¹ Tdítidò, Yésù náapè ndàwe ɔte mbólí ɔ abádhí tò ndàti: «Atdí ale náazò vinyò tó ìnga, ndàdù ngbòna nákpòrò köròwà n̄. Kádù ndi vinyò-kpö náhà ka kóngó òná ibhu nóbhòlò, ndàdù ini nósì ɔdótále tò. Wò dhu-dzidò, kádù ndi ìnga nábhà kasu ònzi róngø kà ɔ ale-fó, ndàdù àrà abhi ò.

² Ní ndi vinyò-kpö nópè ka kí òná kàsùmì nákà rò, kávì atdí pbìndà kasutálè ràrà fìndà ka kútù vinyò-kpö-tsí náko ndi inga-kàsü nónzi arí ale-fó.

³ Pbétù, abádhí náalü wò ka kivinà ale 'òngbù, 'àdù àdunà ròngò ɔtsúna-kpa nà.

⁴ Ní, ìnga-àbadhi náavì ngätsi kasutálè ràrà abádhí-ti'ò. Ní abádhí náuvì ndi ale-dò-tsirò, 'àdù dhu ènò n̄.

⁵ Ìnga-àbadhi náavì ngätsi ale tdítidò ányì, abádhí ràdù ndi-tsí nóhò. Ndirò, kúví ibí ngükpa kasutálè ányì, ní abádhí náavì atdíhená-tsí, 'àdù ngükpákà nókyè.

⁶ Ní, wò ìnga-àbadhi-fó arà òdù ní atdí kà t'ídhùnà yà atdídò kózè kélë. Ní kà ríku dòná rò n̄, kávì ndi idhùnà abádhí i, ndàdù ìnga nárè afína ò ndàti: <Ífù abádhí rí idhùdu nífù.»

⁷ Pbétù, wò vinyò tó ìnga-kàsü nónzi arí ale náadù ɔte nzinzìya ɔ 'àti: <Kònì ìnga-àbadhi tí ongoya olù ale ní wò. Kòwu kòho ka, ndíni ndi ìnga náadìya tí àlē tò.»

⁸ Ní abádhí náalü kà t'ídhùnà 'òhò, 'àdù abvòna nóbvù itse ndi ìnga ɔ rò.»

⁹ Ní Yésù adù dhu ivu ndàti: «Ádhu nyú wò ìnga-àbadhi ràdù ònzìnà? Kà ràdù ìrà, ndòkyè wò ìnga-kàsü nónzi arí ale, ndàdù ndi vinyò tó ìnga nábhù ngükpa ale-fó.

¹⁰ Nyě nyózù tí nzá yà Kàgàwà bhà Andítá ò ka kándí dhu:
 <Yà odu-dzà nösì arí ale náabvù igi odu*,
 náadù òongo idza-pbidò nódò arí odu tí.

¹¹ Kònì Ádràngbälé Kàgàwà náanzì dhu,

ndirò ndi dhu ní idho rí ìndrú ùkò ní atdídò dhu*.*»

¹² Ní Pbàyàhúdí õ kámá náasù dhu ì ràrì ndi Yésù rí ì ènò mbólí õ. Ní abádhí apè 'òmè Yésù nálù ì í òná otu, pbétù abádhí adù ihé-yà-odò nónzì. Ní abádhí adù kùbhà, 'àdù òwu fiyó dhu ní.

Ìndrú rí dhu òngù Yésù-tsù pàratà t'úfótá dò dhu

(Màt 22.15-22; Luk 20.20-26)

¹³ Pbàyàhúdí õ kámá náavì ngúfe Pbàfàrisáyó mà Hèròdè bhà ale mánà Yésù-ti'ò, ndínì kà-ida-dò nidyi tí ɔtëna õ.

¹⁴ Ní abádhí náawù, 'àdù àtìnà kà ní: «Màlimò, mǎ muni wà dhu nyì rará obhó dhu nánc, ndirò nyì rará nzí atdí ale-odò mà nónzì. Obhó tí, nyì nyarí nzí ìndrú-nyì-kpa nándà, pbétù nyì nyarí Kàgàwà bhà otu núdhé ìndrú tò obhónga dò. Ní, àlë tó Ùyatá návi tí àví àlë rùfò Ròmà tó pbìrì õ kámá dò ádràngbă kamà bhà pàratà? Ndirò, kísò tí ka ìsò? Àlë tí àdù kùfò ùfò, ndirò àlë tí nzí àdù kùfò?»

¹⁵ Pbétù, òru tí abádhí òrù yà ì írëna afíya ò dhu dhu ndì ndùni rò, Yésù adù àtìnà abádhí ní: «Ádu nyì nyì afídu númvù ní? Nyìbho pé atdí fùrangà-kpö fudu ò, ndínì mandá tí.»

¹⁶ Ní abádhí náadù iwu fùrangà-kpö nà atdí Yésù-fò ò. Yésù adù dhu iwu abádhí-tsù ndàti: «Yà ka kòbhòlò nyìna-wòyò, kadù ovòna nándi ale ní àdhí?» Ní abádhí adù dhu àdu kà tò 'àti: «Kámá dò ádràngbă kamà Kàyìsarà.»

¹⁷ Ní Yésù adù dhu àdu abádhí tò ndàti: «Ndì dhu bhéyi kà rí ì rò, nyùbho kámá dò ádràngbă kamà Kàyìsarà bhà dhusí Kàyìsarà tò, nyàdù Kàgàwà bhà dhu-tsí núbho Kàgàwà tò.» Wò dhu bhéyi Yésù àdu dhu náadù abádhí àbhù idho rùkò atdídò.

Pbàsàdùkáyó rí dhu òngù Yésù-tsù ùvëvè ale náungbeyá
ì dhu dò dhu

(Màt 22.23-33; Luk 20.27-40)

¹⁸ Wò dhu-dzidò, ngúfe Pbàsàdùkáyó níiwú Yésù-ti'ò. Abádhí ní ndi arátina ìnzì ùvëvè ale rüngbeyá ì ovè-bvù rò. Ní abádhí níiyú dhu Yésù-tsù 'àti:

¹⁹ «Màlimò, Músà náandí dhu yà dhu bhéyi fákà: <Atdí ale t'ádònà náapé òvè, ndàdù tsìbhále nábhà ìmbă atdí ngbángba nà mâtí fóná, ní dhu àkă ndi ale rùndu adònà

* 12:10 12.10 Odu rítëna ní Måsiyà * 12:11 12.11 Zàb 118.22-23

ùbhà abvo-àyi-tsù, 'àdù nzónzo nódhì nà yà òvòvè adònà-ovò dò*.

²⁰ Ní, atdí ale níi'ì kpabhínzo nà àràbhù. Ní sengba náambà tsìbhálé, ndàdù òvè ìnzì ndùbhà atdí ngbángba mà.

²¹ Ní kà lutìnà kpatsìbhíngba náadù wò abvo-àyi-tsù núndu, ndàdù òvè átò ìnzì ndùbhà atdí ngbángba mà. Ndì dhu náanzì ndì ndì dhu bhéyi tí ìbhù rí kísé kpatsìbhíngba rò.

²² Ní kóró kökò àràbhù kpabhínzo wò tsìbhálé námbá ndì fífò, náuvè kóró ìnzì 'ùbhà atdí ngbángba mà. Abádhí náve kóró dhu-dzidò, wò tsìbhálé náadù òvè átò.

²³ Ní kòmbí, kóró ùvàvè ale rí 'ùngbè ɔvè-bvù rò nínganí, wòrì tsìbhálé ni'iya àdhi bhà? Obhó tí kóró kòri àràbhù kpabhínzo náumbá wà i ndì tsìbhálé nà.

²⁴ Ní, Yésù adù dhu àdu abádhí tò ndàti: «Nyí nyùwí wà fùkú irèta ſ: nyí nyùni nzá Kàgàwà bhà Andítá náñò dhu mà, ndirò nyí nyùni nzá Kàgàwà bhà ádràngbånga tó ɔbi mà.

²⁵ Obhó tí, ùvàvè ale rí 'ùngbè ɔvè-bvù rò nínganí, kpabhálé mà vèbhálé mánà náumbáya nzì i, pbétù abádhí nóokoya Kàgàwà bhà málàyíká náaróko òrù-akpà o dhu bhéyi.

²⁶ Ndirò, yà ùvàvè ale rí 'ùngbè ɔvè-bvù rò dhu dò, nyí nyàpè tí nzá atdí ngari nözù Músà bhà Andítá o, yà kàzù rörù ròná ìnzì rógbè rörò kìdzùmbà dò? Ányìrò nga ní ndì Kàgàwà ati Músà ní: «Ima, Ima ní Àbràhamù bhà Kàgàwà, Ìsakà bhà Kàgàwà, ndirò Yàkòbhò bhà Kàgàwà*.

²⁷ Yésù adù àtìnà tdítòdò: «Kàgàwà ní nzì ùvàvè ale tó Kàgàwà, pbétù ka ní ípìrò rò arí'ì ale tó Kàgàwà. Ní nyí, nyí nyùwí atdídò nyú fùkú irèta ſ.»

Ádràngbà Ùyátá ròsè kóró Ùyátá dònà (Màt 22.34-40; Luk 10.25-28)

²⁸ Músà bhà Ùyátá tó málímó nzinzì ſ atdí málímò níiri Yésù mà rí 'ágò Pbàsàdùkáyó mánà dhu. Kála Yésù nádu dhu mbéyi nyú Pbàsàdùkáyó tò dhu. Ní kàndri Yésù i, ndàdù dhu ìvu tsùná ndàti: «Íngbà Ùyátá ndì kóró Ùyátá dònà ósè?»

²⁹ Ní Yésù adù dhu àdu kà tò ndàti: «Kànì kóró Ùyátá dònà ósè Ùyátá: «Ìri dhu Ìsràyelí, àlë tó Ádràngbåle Kàgàwà ní ndì atdírò Ádràngbåle.

³⁰ Dhu àkă nyozè pbùkù Ádrùngbále Kàgàwà kóró afínu nà, kóró atdyúnù nà, kóró pbùkù ireta nà, ndirò kóró obinu mánà*.

³¹ Ndirò kànř oyø rí kisë Uyátá: «Dhu àkă nyozè odhìnù yà nyi nyú nyi nyózè nyi nyi-tírò dhu bhéyi.» Kökòrì oyø Uyátá dònă róse ngätsi uyátá rí i mbä*..»

³² Ní Músà bhà Uyátá tó màlimò náadù àtìnà Yésù ní: «Nyi nyotè mbéyi nyú Málímö. Nyi nyànò dhu ní obhó dhu: Ádrùngbále Kàgàwà ní ndi atdírò Ádrùngbále, ndirò ngätsi kà bhéyi Kàgàwà rí i mbä.

³³ Ní dhu àkă ìndrú ròzè Kàgàwà kóró afína nyú nà, kóró pbìndà ireta nyú nà, ndirò kóró obina nyú mánà. Ndirò dhu àkă kà ròzè odhìnà yà ndi nyú ndi ndózè ndi ndítirò dhu bhéyi. Wòrì ní ndi idzi dhu nyú ròsè Kàgàwà tò ka kí izá tó perè nábi mazabahù dö, kadù kóró perè-tidò núbho kà tò dhu dònă.»

³⁴ Yésù náala wò Músà bhà Uyátá tó màlimò nádu dhu fíndà mbéyi nyú ndirò idzi ireta nyú nà dhu. Ní kädù àtìnà kà ní: «Imbä nyi nyí i itsé òrù-akpà õ Ádrùngbá kamà Kàgàwà bhà Idzi rö rò.» Wò dhu-dzidö, atdí ale mà náamvù nzá ndivü dhu tdítidö Yésù-tsü.

Kristò ná tí Dàwudì t'ídhùnà nyú?

(Mat 22.41-46; Luk 20.41-44)

³⁵ Yésù rí dhu núdhé ìndrú tò Kàgàwà bhà idzá rò òná kàsümì õ, kívú dhu ndati: «Músà bhà Uyátá tó màlimò náarátina ìngbä dhu bhéyi Kristò ràri Dàwudì t'ídhùnà?»

³⁶ Hílă-Alafí rí ndunda rò, ádrùngbá kamà Dàwudì nyú ndítirò náati:

«Ádrùngbále Kàgàwà náati pbákà Ádrùngbále ní: irà nyadì idú fangà dònă rò,

ràrà àhù ma mí pbùkù òmvü nábhü nyobè dòya dhu ò*.»

³⁷ Dàwudì nyú ndítirò rí kànzi Ádrùngbále tí. Ní kà rädù i i ngbä dhu bhéyi átò Dàwudì t'ídhùnà tí?»

Yésù rí ihé-yà náví ròdò i Músà bhà Uyátá tó màlimò rö rò dhu

(Mat 23.1-36; Luk 20.45-47)

Ábhö ihé-yà núubhínà Yésù räncna dhu níri rö atdyúya nyú nà.

³⁸ Yà ndi ndúdhéna ìndrú tò dhu õ, Yésù ubhínà àtìnà rö i ale ní: «Nyödo nyi Músà bhà Uyátá tó màlimò rö rò. Abádhí arözéna dhu ní 'ùbhi ádzàdzí kanzù i üfö rörò, 'àdù ìndrú nözè råtsè i ifuta nyú nà ìndrú arí 'ündü öyá ngari õ.

³⁹ Unduta-dzà ſ, abádhí arí 'òzè 'òkò ádròdrò ale tò ka kòbhòlò ngari ſ, ndirò mùhendà ſ, 'àdù òzè 'òkò ifuta tó ngari ſ.

⁴⁰ Abádhí arí abvo-ayí-idzà ſ dhu òvo kóró, àzèmbè iyi' ìtsò ádzàdzí ndíní ka katí tí i idzì ale tí rórò. Wò dhu-okú dò rò, ka kitdiya anya abádhí dò obi nyá nà.»

*Nákù tó abvo-ayi rí perè nábhš Kàgàwà tò dhu
(Luk 21.1-4)*

⁴¹ Wò dhu-dzidò, Yésù náadì Kàgàwà bhà idzá, Kàgàwà tò ka karí perè nádò ònà sàndukù-tí. Ní kàdì ndàmbe indrú rí fùrangà nádò ndi sàndukù ò tí dhu nándà dò. Ònzì tó ibí ale náudò fùrangà abhàbhó.

⁴² Ní nákù tó atdí abvo-ayi níira, ndàdù inzí rí ábhò kasù mà nónzi óyò fùrangà-kpò-nzo kèle nídò wò sàndukù ò.

⁴³ Ní Yésù anzi pbìndà ábhàlì, ndàdù atinà abádhí ní: «Ma mí obhó dhu nánc fükù: Wòrì nákù tó abvo-ayi nídò fùrangà sàndukù ò ròsè kóró ale dòná.»

⁴⁴ Kóró kókò ngákpa ale núbho ìmbă rí'i kasù nà fíyò fùrangà kèle foyá rí'i fùrangà dò rò. Pbétù pbìndà nákù ſ, wò abvo-ayi núbho dzànàna nónzi àmbènà pbìndà ípirònga ſ fóná rí'i fùrangà kóró.»

13

*Yésù rí Kàgàwà bhà idza ka kugoloya dhu nòvò dhu
(Màt 24.1-2; Luk 21.5-6)*

¹ Yésù rähù Kàgàwà bhà idza rò òná kàsùmì ſ, kàbhà ábhàlì nzinzì ſ atdí ale náati kà ní: «Màlimò, ándà pé! Ìngbàti úya odu kákà! Ìngbàti ka kasì osí-tidò yà!»

² Ní, Yésù adù dhu àdu kà tò ndàti: «Nyì nyàla tí wà kákà osí-abábá? Kàrì osí-abábá ka kósì ní odu nzinzì ſ, atdí odu mà rí nzí ndàbha ngätsi odu dò. Ka kí abádhí núgòlò kóró.»

*Yésù ròte yà adzi ſ dhu-tsù rí ndòdò òná idhò nitèya ize dò dhu
(Màt 24.3-14; Luk 21.7-19)*

³ Wò dhu-dzidò, Yésù adì Mìzèyìtunì tó pbìrì dò, ndàmbe Kàgàwà bhà idza nándà dò nyàna-kpa tí. Ní òyá i otù i Yésù mánà rò, Péterù mà, Yákobhò mà, Yùwanì mà, Àndèreyà mánà niivú dhu Yésù-tsü 'àti:

⁴ «Úno pé ìngbà kàsùmì ſ màtí wò nyì nyànbò dhu nòcnziya ndi dhu fákà? Ndirò, ìngbà ize ndi kóró kókò dhu rí 'ònzi òná kàsùmì nitèya?»

⁵ Ní Yésù adù dhu òvò abádhí tò ndàti: «Nyàndà nga mbéyi, inzí nyàbhù nyì atdí ale mà ràtrà nyì.»

⁶ Ábhō ale nōowuya iwu rō ḥvōdu rō, 'owù àtìnà rō: «Ima ní Krístò». Ndirò abádhí náútráya ábhō ale nyú.

⁷ Ndirò, nyi nyopéya gukyè nyirì ila ri ndònzì dhu mà, ila dō ka kánɔna dhu mānà, ní apé nyōnzìya odo. Dhu àkà wà kókò dhu rōnzì i, pbétù wò dhu ní'iya nzì iwà yàrì adzi ò dhu-tsù nódì ndì dhu.

⁸ Atdí pbìri õ ale núugyeya i ngätsi pbìri õ ale mānà. Ndirò atdí ádràngbă kamà bhà pbìri õ ale núugyeya i ngätsi ádràngbă kamà bhà pbìri õ ale mānà. Ndi kàsùmì õ, mütìtì náabhàya dhèdhèrò pbìri rivi, ndirò àgäyì níitsiya yà adzi õ. Ndi dhu ní'iya àdhàdhì ari ri ndòpè ndàkà ndì uguta tò dhu bhéyi.

⁹ Pbétù nyi, nyàndà nga mbéyi. Ka kowuya nyábhù rō anya ùnɔ arí ale rìtdì ànyákù. Ka kowuya nyábhù rō kuvì nyi unduta-dzà õ rò. Ka kowuya nyábhù rō nyōnzì mÙsambà lìwálì-ònzì rò, ndirò ádròdrò kámá-ònzì rò okúdu dò rò, ndíni nyi nyi'i tí pbàkà ngàmbì tí abádhí-ònzì.

¹⁰ Obhó tí, dhu àkà pé kùnò Kàgàwà bhà Ídzì Mákùrù angyinà rò kóró pbìri õ ale tò.

¹¹ Ndirò, nyi nà abádhí ówù ànyákù ka kitdì tí rò, apé nyöwuya afíkù nítu rō angyangyi nyi nyánciona dhu ní. Pbétù, dhu akáya nyöwù tsùkù dō iñi ɔte kèle núnò rò ndi kàsùmì õ. Obhó tí, i ɔte nōowuya nzì ùvò rō ùkù rò, pbétù Hlilà-Alafí náaraya ndi kili rō tsùkù dō.

¹² Indrú náaraya adònà nípfo rō ndàbhù kohò, ndirò ingba t'ábanà náaraya dhu ònzì rò ndì dhu bhéyi tí pbì ingba rō. Nzónzo níivàya dhu i nódhì ale rō, 'adù abádhí àbhù kókyè.

¹³ Kóró ale nóondróya nyi okúdu dò rò. Pbétù Kàgàwà níigüya ale ní kókò dhu-dzi nóndu rí kóró ràrà àhù i dhu ríku dhu ò ale.»

Yésù rōte ádràngbă àpbè dō dhu (Màt 24.15-28; Luk 21.20-24)

¹⁴ Yésù adù àtìnà tdítdò: «Nyì nyalaya gukyè «odòna rō'ò atdí òndrò ka kóndrò atdí òndrò ale» tí ka kátina ale, yà inzá ndì ndàkànà ndidè òná ngari õ idè ró (Yàrì dhu òzù rí ale nákà ndàlù ka mbéyi dòna ò), ní Yüdeyà õ i nótù ale náakáya 'otsè pbìri-akpá dò.

¹⁵ Pbì idza dò ka kóbhòlò okota tò ngari ò ndì nótù ale, náakáya nzì ndifò, ndirò iñzì ndòtsù ndàbhù atdí dhu mà nídyì idza rò.

¹⁶ Ndirò, ònzi-bvà ndì nótù ale náakáya nzì ndòngò ibha, ndàrà ròná orù mÙdzarù nídyì.

¹⁷ I idhō ſ, ḥya nà r̄' i vèbhále mà, iba òndo rí nzónzo r̄' i foyá vèbhále mānà nñ'iya àpbè ſ.

¹⁸ Nyitsò nyi Kàgàwà rō, inz̄ kōkō dhu nōonziya tí i adrùngbā giri tó kàsūmì ſ.

¹⁹ Obhō tí i idhō ſ, indr̄ náabáya àpbè abhō, rōsè yà Kàgàwà anz̄na yarí adzi rō, r̄r̄à àh̄ indo i arí àbàna àpbè dònā. Ndirò i àpbè-tid̄ nñ'iya imbă akekpá màt̄ tdít̄d̄.

²⁰ Inz̄ Ádrùngbâle Kàgàwà náadùna gukyè wòr̄ i idhō-õnga, ní atd̄ ale mà náagùna nz̄. Pbétù kādù ndi idhō-õnga rōd̄ idō, fñndà ndi ndóvò pbikì ale-okú dò rō.

²¹ Atd̄ ale mà náatiya gukyè nyi n̄: «Nyàndà, kàn̄ Krístò r̄' i iró!» Ndirò ngätsi n̄, «nyàndà, ndañi kà r̄' i ndoró!» Ní apé nyä'uya ka!

²² Obhō tí, tit̄ tó krístò mà, tit̄ tó pbànábí mānà náunyàya i unyà. Abádhí náambèya wiwì mà, idhō r̄ indr̄ uk̄ n̄ dhu mānà nónz̄ dō, ndin̄ 'utrā tí yà Kàgàwà óvò fñndà ale n̄, àk̄ ka rād̄ àk̄ fñyò n̄.

²³ Ní nyi, nyàndà nga mbëyi! Ma mòvò wà kóró dhu fákù angyangyi.»

Indr̄ t'ídhùnà r̄ingo dhu

(Màt 24.29-31; Luk 21.25-28)

²⁴ Kād̄ àtìnà tdít̄d̄: «Pbétù i idhō ſ, wò àpbè tó kàsūmì dzid̄, adyifò náutìya, àb̄i rād̄ inga t'awàta nábhà.

²⁵ Alali náawáya i òrù-apkà-nyi rō rō, ndirò ádròdr̄ obi nà arí' i òrù-apkà ò dhu níivìya*.

²⁶ Nírò ní ndi ka kalaya indr̄ t'ídhùnà òrù-apkà ò rō rír̄à ádrùngbā àpbù ſ, ádrùngbângâ tó obi nà, ndirò ádrùngbângâ tó awawù ſ rō*.

²⁷ Ní kùvìya pbìndà málàyíká ifò yà adzi-pbid̄ ònā, ründu yà ndi ndavò fñndà pbìndà ale-tsù, ròpè ndi yà adzi-tsù náapè ndi i rō, ràrà àh̄ kà-tsù arà ndòd̄ i*.

Mùtinì tí kátina itsu tó mbólí r̄itèna àl̄e tò dhu

(Màt 24.32-35; Luk 21.29-33)

²⁸ Tdít̄d̄ kād̄ àtìnà: «Nyìrè pé mùtinì tí kátina itsu tó mbólí r̄vona dhu: kōpbí náapé i'á, kà-bí rād̄ ndòpè ndatà, ní nyi nyàni wà dhu adyifò tó kàsūmì ràr̄' i íkyèr̄.

²⁹ Ní ndi dhu bhëyi tí, nyi mà át̄, nyi nyalaya gukyè kōkòr̄ dhu r̄' i'ñz̄ dhu, ní nyi nyùniya dhu kà r̄ingo dhu ràr̄' i íkyèr̄, ndirò kà ràr̄' i tsatsùnà.

³⁰ Ma mí obhō dhu nánc fákù, yà kòmbí r̄' i rùgànda r̄' nñ' ùda inzá kóró kōkō dhu nónz̄ i rör̄.

* 13:25 13.25 Isa 13.10; 34.4; Zèk 32.7; Yòw 2.10; 3.4 * 13:26 13.26 Dàn 7.13

* 13:27 13.27 Tòr 30.4; Nèh 1.9; Zàk 2.10

³¹ Ṣrù-akpà mà yà adzi mànà núudàya ùdà, pbétù pbàkà ote núudàya nzí akèkpá matí.»

Kàgàwà kèlē atdírò náni ndi Yésù ingoya òná idhò dhu (Màt 24.36-44)

³² Kădù àtìnà tdítqdó: «Ma míngo òná idhò mà, ndi kàsùmì mànà dhu nàndà dhu ní, atdí ale mà náni inzà ka, ìmbà rí'ì Ṣrù-akpà ò rí'ì málàyíká matí, ìmbà rí'ì Kàgàwà t'ídhùnà matí. Pbétù ka nàni ní Àba Kàgàwà kèlē atdírò.

³³ Nyàndà nga mbéyi, nyòko nyìkpóku nà, inzà nyí nyàni ndi kàsùmì nídhuní.

³⁴ Ndì dhu níiliya ndì àdhàdhì abhi ò rárà ale náarí dhu ònzì dhu bhéyi: kà rähü pbì idza rò, ndàbhà ndi idza kasutále-fó. Kà rí i ale nzinzì õ ngätsi ale röñzina kasu nítè ndi ale tò, ndàdù dhu náya idza-li'ò nódò rí sàndirì tò ràdi nyìkpóna nà.

³⁵ Nírò, nyòko nyìkpóku nà, inzà nyí nyàni idza-àbadhi rïngò òná kàsùmì nídhuní. Nyí nyàni nzá dhu kà ràtì ndàdù pbítsòngánà, ngätsi ní iku-alikpa õ, ngätsi ní à'ú-akpà-òng õ, ndirò ngätsi ní kútsingánà.

³⁶ Kitò ndì inzà nyí nyìrè kàsùmì õ ní, dhu àkà nzá kà ròtù nyí òdhò nyí nyódhò ró.

³⁷ Yà fükü ma mìnò dhu ní ma mìnò wà kóró ale tò. Nyòko nyìkpóku nà!»

14

Pbàyàhúdí õ ádròdrò ale rí'ìri Yésù nálü ka kí, kadù òhònà dhu dò dhu

(Màt 26.1-5; Luk 22.1-2; Yùw 11.45-53)

¹ Pbàyàhúdí tó Pásìka tó mühendù mà, Ìmbà ònà afi nà mügatì tó mühendù mànà ní'ì oyo idhòya nódò ró. Ní Pbàkùhání tó ádròdrò ale mà, Músà bhà Ùyátá tó málímó mànà náapè ònè Yésù nálü ì'í inzà kóró ale ùni rórò òná otu, ndíni'ì adù tí àbhùnà kohò.

² Obhó tí, abádhí owúnà àtìnà ró nzinzìya õ: «Dhu àkà nzá àlë ràlü ka mühendù õ rò, akye ìndrù níivàna dhu ní.»

Atdí tsìbhále rí'ndrùù róngü akye nódhò Yésù-dòtsíró dhu
(Màt 26.6-16; Luk 7.36-50; 22.3-6; Yùw 12.1-8)

³ Yésù ní'ì Bètànìyà tí kátina pbanga õ, Sìmonì tí kátina ale bhà idzá. Ndì ale ní'ì kíkí nà angyinà rò. Ní ònyù nónyù Yésù rí òná kàsùmì õ, atdí tsìbhále náatsù àlbatrò tí kátina odu ní ka kóbhòlò tsúpà nà fòná. Ndì tsúpà ò i'ì dhu ní orú odzìna nà ndrùù róngü akye. Ndirò ndì akye ní'ì nardò tí kátina irí-ví ní ka kóbhòlò akye. Ní íyàdhíyà náukò ndì tsúpà-tsù, ndàdù ndì akye nódhò Yésù-dòtsíró.

⁴ Ní ányìrō ì'ì ale nzinzì ɔ, dhèdhè ale náakó, 'àdù àmbé òte dō nzinzìya ɔ àti: «Ádu kàrì wòrì akye nínzà wò dhu bhéyi nǐ?

⁵ Ka kambènà tí obhó kàbhë kodzì ihu miyà dònà róse fùrangà-kpɔ rɔ*, kadù ndì fùrangà nándò nákutálé tò!» Abádhí náadù àkò atdídò nyá wòrì tsibhále rɔ.

⁶ Pbétù, Yésù adù àtìnà abádhí nǐ: «Nyùbhà wò tsibhále ràdi. Ádu nyi nyùva kà-tsì nǐ? Yà rùdú kònzì dhu ní idzi dhu nyá.

⁷ Obhó tí, nyi nyóngó òko nákutálé mánà bilénganà. Ndìrò, nyi nyòzè ka òná kóró kàsùmì ɔ, nyi nyóngó adù abádhí-dzànà nónzì ònzi. Pbétù ima, àlë kínzì ongo òko nyi mánà bilénganà.

⁸ Iyàdhíyà ònzi dhu ní lémàna nónzì ndì ndí dhu: kùtri wà ngbòdu, ndòbhòlò angyangyi otdá tò.

⁹ Ma mí obhó dhu nánc fükù: Kàgàwà bhà Ídzì Mákùrù nánc ka kí yà adzi ɔ kóró ngari ɔ ìnanà, ka kóngó yà tsibhále nónzì dhu náwe ìndrù tò átò, kadù òwu kàrè rɔ rònà.»

Yudhà rì Yésù ònzi ndipfo, ndàbhù pbàkùhání ɔ ádròdrɔ ale-fó dhu

(Màt 26.14-16; Luk 22.3-6)

¹⁰ Yésù bhà idre dòná óyò nà ábhàlì nzinzì ɔ atdí ale, Yudhà Ìskàriyòtà tí kátina, náarà pbàkùhání tó ádròdrɔ ale-tí'ò, ndíni ndì ndipfo tí Yésù ndàbhù abádhí-fó.

¹¹ Ní, Yudhà ènò dhu ì irì rò, abádhí-dhè níika ndì atdídò. Abádhí adù àtìnà ì ràri fùrangà nábhë kà tò. Ní Yudhà náadù ndòpè ndòmè Yésù ipfò ndì ndí ndàbhù abádhí-fó òná idzi kàsùmì.

Yésù mà rì Pásìka tó mìhendù tó ònyà nónyu pbìndà ábhàlì mánà dhu

(Màt 26.17-25; Luk 22.7-14,21-23; Yùw 13.21-30)

¹² Ìmbă òná afi nà mùgatì tó mìhendù tó wemberè tó idhò, yà támà-akpá-nzo-zà ka kubínà òná ɔ, Yésù bhà ábhàlì níivú dhu kà-tsì' àti: «Ádhànga ndì nyi nyòzè mówù Pbàyàhúdí tó Pásìka tó ònyà nónyu òná idzì?»

¹³ Ní, Yésù adù pbìndà ábhàlì nzinzì ɔ óyò ale nòvì, ndàdù àtìnà abádhí nǐ: «Nyòwu kigò ò, ní nyi nyi atdí ale nótù idha nànò andu ɔ rò. Ní nyàdù nyòwu kówù ɔ.

¹⁴ Ní kà ràrà òtsù idza rò, nyi nyatina ndì idza-àbadhi nǐ: <Màlimò nívú dhu ndàti: Mä mí Pbàyàhúdí tó Pásìka tó ònyà nónyu òná rò pbàkà ábhàlì mánà kàluga rì'ì ngbòrò?>

* **14:5 14:5** Ihu miyà fùrangà-kpɔ ní mbèmbè atdí ato tó kasu tó mèkimbà.

¹⁵ Ní, kădàna ɔrènà rò rí'ì ádrùngbă kàluga nítè făkù, yà angyangyi ka kòbhòlò kóró dhu ònà. Ányì nga ní ndì, nyě nyøbhøløna ònyù àlë tò nř.»

¹⁶ Ní, kökò óyø ábhàlì nñivà ì 'òwù kigò ò. Abádhí náadù kóró dhu nótù yà Yésù núnònà ka fíyò dhu bhéyi tí, 'àdù Pásìka tó ònyù nóbhòlò.

¹⁷ Pbítsòngánà, Yésù mà pbìndà atdí kumì dòná óyø nà ábhàlì mânà náawù ùvò wò ka kòbhòlønà ngari ò.

¹⁸ Ní, yà abádhí òkò 'àmbè dhu ònyù dö mizà dö rò òná kàsùmì ſ, Yésù atti: «Ma mí obhó dhu náno făkù, nzinzìkù ſ atdí ale rí ìma nípfö ndàbhù ma òmvü-fó. Ndì ale ní yà atdíkpá mă mí dhu ònyù mânà ale.»

¹⁹ Ní, iżu náuка kökò ábhàlì atdídö nyú, ràdù 'òpè 'òngù dhu atdátdí-rà ſ kà-tsú, 'òwù àtìnà rö: «Tí ìma ndì?»

²⁰ Yésù adù dhu àdu abádhí tò ndàti: «Ndì ale ní nzinzìkù ſ atdí ale, yà atdí kumì dòná óyø nà nyě nyí'ì rò, yà atdíkpá mă mí ɔtsúka ùfö mânà sání ò ale.»

²¹ Obhó tí, ìndrú t'Ídhùnà rövè yà Kàgàwà bhà Andítá náñò dòná dhu bhéyi. Pbétù, ìndrú t'Ídhùnà nípfö rí ndàbhù òmvü-fó ale rí'ì àpbè ſ! Dhu akána nzí kódhì ndì ale mà!»

Ádrùngbăle Yésù nábhù rí kirè ònyù

(Màt 26.26-35; Luk 22.7-20; 1Kò 10.16-17; 11.23-26)

²² Yésù mà pbìndà ábhàlì mânà rí dhu ònyù òná kàsùmì ſ, Yésù níidyi mÙgatì ndàlù fóná. Ní òtsò ndì ndàbhù Kàgàwà tò dhu-dzidö, kükò kà-ঁnga, ndàdù ùndònà pbìndà ábhàlì-fó, ndàdù àtìnà abádhí ní: «Nyákò yà dhu, ngbòdu ní yà.»

²³ Tdítödö kídyi dìvayì rí'ì ònà kópà ndàlù fóná. Ní òtsò ndì ndàbhù Kàgàwà tò dhu-dzidö, kădù kàbhù abádhí tò, abádhí kóró ràdù òmvùnà.

²⁴ Yésù adù àtìnà abádhí ní: «Yàrí ní azùdu, yà ìndrú nùngbò Kàgàwà mânà azu, ndirò yà ábhò ale-okú dò rò ndì nèfù.

²⁵ Ma mí obhó dhu náno făkù, ma mí nzí dìvayì nómva tdi'tödö akekpá màtì, ràrà àhu dìvayì-ɔwátá nómva ma maraya òrù-akpà ſ Ádrùngbă kamà Kàgàwà bhà Idzi ſ òná idhò ò.»

²⁶ Adyi* ì ñyù dhu-dzidö, abádhí náadù òwu Mìzèyìtunì tó pbìri dò.

Yésù rí Péterù rí ndòdhò dhu nòvò dhu

(Màt 26.31-35; Luk 22.31-34; Yùw 13.36-38)

²⁷ Yésù atti pbìndà ábhàlì ní: «Nyě kóró, nyě nyí mu'bha ùbha. Obhó tí, Kàgàwà bhà Andítá ò ka kándi dhu katì:

«Ma mohoya tāmà t'ūndatatále, tāmà rādù 'ìfalà kóró ngari ònǎ.»

²⁸ Pbétù, ma mìngbè ma dhu-dzidō, ma madùya àrà nyōdò Gàlìlayà tó pbìri ò rò.»

²⁹ Pbétù, Péterù adù àtìnà kà nǐ: «Ngăkpà ale mà rí mbă nyübha, ní ima, ma mí nzí nyübha.»

³⁰ Ní Yésù adù dhu àdú kà tò ndàti: «Ma mí obhó dhu nánc indù, indo yàrì iku õ tí, inzá à'ü-akpà nápè òngò oyogùna rórò, nyi nyi'ina iwà nyi nyàti ìbhù-gùna inzá nyi rúní ima ró.»

³¹ Pbétù, Péterù adù àtìnà tdítidò obi nyú nà: «Ma matina nzí akékpá mätí inzá ma rùni nyi, ìmbă dhu i'ina atdíkpá àlē kúve dhu mätí.» Ndírò kóró ngăkpà ábhàlì náadù dhu ùnò ndí dhu bhéyi tí átò.

*Yésù rí ndìtsò Gètèsèmanì tí kátina inga ò rò dhu
(Màt 26.36-46; Luk 22.39-46)*

³² Wò dhu-dzidō, Yésù mà pbìndà ábhàlì mānà náawù ûvò atdí ngari Gètèsèmanì tí kátina ò. Ní Yésù adù àtìnà pbìndà ábhàlì nǐ: «Nyòko iró mìtsò ma mårà ònanǎ.»

³³ Nírò ní ndí kädù Péterù mà, Yàkobhò mà, Yùwanì mānà nûgù 'òwù mānà. Ní, kápè ndí'ì adrùngbă òdò nà, ndàdù ì'ì ábhò izu nà.

³⁴ Ní kädù àtìnà abádhí nǐ: «Afídu rí'ì ábhò izu nyú nà, akye ma móvè dhu bhéyi. Ní, nyòko iró, ndírò nyòko ípirò rò.»

³⁵ Kädù àrà itseta aké, ndàdù ndìbvu obvò. Ní kädù ndìtsò Kàgàwà rò, ndíñi kákà nǐ, ndí àpbè tó kàsùmì náadà tí dòna nà.

³⁶ Ní kàmbénà àtìnà dò: «Òo Àbá, lémànù ònzì rí dhu náarí'ì mbă. Ní índrí wò àpbè tó kópà itsé rùdú rò. Pbétù ndí dhu àkă nzá ndònzì ndí ma mòzè ka dhu bhéyi, kákà ndònzì ndí nyi nyú nyi nyòzè dhu bhéyi.»

³⁷ Wò dhu-dzidō, kädù ndàdu kókò ìbhù ábhàlì-tí'ò, ndàdù abádhí nótù iwà ùdhò ró. Ní kädù àtìnà Péterù nǐ: «Sìmonì, nyi tí òdhò òdhò tí? Nyi nyàdù tí obhó àdi ípirò rò atdí adyi mätí?»

³⁸ Nyòko ípiròrò, ndírò nyìtsò nyi, akye nyi nyotsúna umvútá ò nǐ. Alafí nözè wà kónzì idzì dhu, pbétù ale-ngbò rí'ì ivíví.»

³⁹ Tdítidò, Yésù indrí ndí abádhí tí rò, ndàdù ndìtsò ndànnò yà angyi ndí ndànnònà òte kélë.

⁴⁰ Wò dhu-dzidō, kädù ndàdu pbìndà ábhàlì-tí'ò, ndàdù abádhí nótù iwà ùdhò ró, atdídò idhò rí'ì nyìkpóya õ nídhuní. Ní abádhí náadù nzá kà tò ì ádúna dhu nánní.

⁴¹ Ìbhù rí kísé nǐ, Yésù adù ndí pbìndà ábhàlì-tí'ò, ndàdù àtìnà abádhí nǐ: «Nyi nyòko tí òko òdhò nyi nyódhò ró?»

Nyě tí nyǎsō nyě nyí ró? Iwà àkă wò dhu-bvàtì! Kàsùmì nákă wà! Nyàndà, kànř ka kí Índrú t'ídhùnà nípfő kabhu nzérengatálę-fó.

⁴² Nyìvà nyě, kòwu! Kànř ma nípfő rí ndàbhü ma òmvü-fó ale nírà wà àhu íkyèrő!»

Yésù nösò ka kí dhu

(*Mät 26.47-56; Luk 22.47-53; Yùw 18.3-12*)

⁴³ Ní ányìrő rò tí, yà Yésù röte ònană, Yudhà, yà idre dòná óyö nà ábhàlň nzínzì ſ atdí ale, nífto ndì ihé-yà mânà owùna ſ. I ale-fó ni'í obhi-akpá, mùgö mânà. Abádhí nivi ni'í pbàkùhání tó ádròdrö ale mà, Músà bhà Ùyátá tó málímó mà, pbàkùrň mânà.

⁴⁴ Yudhà, yà Yésù nípfő rí ndàbhü òmvü-fó ale, ni'í iwà ndì ndònzina Yésù ka kùni tí ròná dhu nùnònà ihé-yà tò. Käti: «Ma mámböna ale ni'ína ndì yà nyí nyí atdyúna nóho ale. Ní nyě nyalána ka, nyádù ówu nà mbëyi nyě nyódöna rörö.»

⁴⁵ Yudhà níitdègu ndìtö, ní kändri Yésù-ti'ò, ndàdù àtìnà kà ní: «Málímò!» Wò dhu-dzidö, kädù kàmbo.

⁴⁶ Ngükà ale náadù Yésù nálu, 'adù òsònà.

⁴⁷ Ní, ányìrő ſ'í ale nzínzì ſ atdí ale níidhá pbì obhi-akpá, ndìtsà pbàkùhání tó ádròdrö ale dö kamà bhà kasutále-bì ní.

⁴⁸ Yésù adù àtìnà abádhí ní: «Ima àlu nyě nyíwu rò, nyě nyádù tí iwu fuká obhi-akpá nà mùgö mânà, ogbotále nálu ríwu ale bhëyi?

⁴⁹ Bìlingenà ma múbhì àdi rö tikú, madù àmbe dhu nûdhe dö Kàgàwà bhà idza ſ rò, ìnzì nyádù malu. Pbétù, wò dhu rí ndònzì ndínti Andítá únò dhu náaká tí.»

⁵⁰ Nírò ní ndì ábhàlň náubhà àbadhi, 'adù òtse kóró.

⁵¹ Atdí kpatsìbhíngba náadì ndàmbe àrà dö Yésù-owù ſ, atsita tó mberù kélë ndì ndòbvù ròná rörö. Ní ka kadù àbadhi nálu.

⁵² Pbétù, kädù ndì mberù nángolö ròná rò, ndàdù òku nzínzì rò.

Yésù rÿ'í Pbàyàhúdí-bvü ádròdrö anya nítdì arí ale-ònzì dhu

(*Mät 26.57-68; Luk 22.54-55,63-71; Yùw 18.13-14,19-24*)

⁵³ Yà Yésù nösò ale náawù kà nà pbàkùhání tó ádròdrö ale dö kamà bhà, yà kóró pbàkùhání tó ádròdrö ale mà, pbàkùrň mà, Músà bhà Ùyátá tó málímó mânà nündu i i.

⁵⁴ Péterù adù àdi itseta, ndàmbe àrà dö Yésù-owù ſ, ndàrù òtsù pbàkùhání tó ádròdrö ale dö kamà bhà idza-ngbò ka kákpbòrò ní kàlì ò. Ní ányì, abádhí náadù òko atdikpá sàndiri mânà, 'àmbe kàzu nòvò dö.

55 Pbàkùhání tó ádròdrö ale mà, kóró ngükpà ale yà Pbàyàhúdí bvü ádròdrö anya nítdì arí mânà, náambénà Yésù nóbhü ka kí dòná dhu nónè dö, ndíní 'adù tí ànyäna nótdì kohò. Pbétü, abádhí náabà nzá atdí dhu mà.

56 Obhó tí, ábhö ale nówúnà ìwu rö, 'adù Yésù nóbhü titò dö, pbétü abádhí-òtë nówúnà nzí 'asò rö.

57 Ngúfe ale níivà ì, 'òbhü ka titò dö, 'ati:

58 «Mă mírì kà rätina: <Ma mí yà ìndrü asì ɔtsüya ní Kàgàwà bhà idza nágòlò, madù ngätsi-tsí, yà ìnzí ìndrü rí kàsäna nónzi ɔtsüya ní nósì ibhü idhö õ.>»

59 Ní wò ndi ɔbhüta dö màtì, abádhí-òtë náasò nzá ì.

60 Ní pbàkùhání tó ádròdrö ale dö kamà níivú ndì ndidè kóró ale-ònzí, ndàdù dhu ìwu Yésù-tsü ndàti: «Nyí t'óbhó dhu àdú kökò ale rüñona dùnú dhu dö?»

61 Pbétü, Yésù adúnà àrà ìnè rö ìnè tí, ìnzí ndàdu atdí dhu mà. Ní pbàkùhání tó ádròdrö ale dö kamà níivú dhu tdítdö kà-tsü ndàti: «Nyí tí Krístò, yà mă mårí iféna Kàgàwà t'Ídhùnà?»

62 Ní, Yésù adù dhu àdu ndàti: «Obhó, ima ní ndi. Ndírò nyí kóró, nyí nyalaya Ìndrü t'ídhùnà ádràngbångä tó obi nà arí ì Kàgàwà bhà fangà dòná rö àdi rö. Ndírò, nyí nyalaya ka átò òrù-akpà-nyí rö àpbü õ rírà rö.»

63 Ní wò dhu ndì ndírì rö, pbàkùhání tó ádròdrö ale dö kamà nüufà ròná mbérù-önga nàwí-okú dö rö, ndàdù àtìnà: «Ádu tó ngàmbì àlë kí ì atdyúna nà tdítdö!»

64 Nyí nyírì wà kùnò dhu nzére nyá Kàgàwà ní dhu. Ní, ádu nyí nyírè kà dö?» Ní, kóró ale adù anya òtdì kà-dö, 'ati kà ràkä kohò.

65 Abádhí nzínzí õ atdídhéná ale náapè 'ùso iso Yésù dö. Abádhí owúnà kà-nyí nátsi rö, 'adù kùdù ɔtsüya ní. Ndírò abádhí owúnà àtìnà rö kà ní: «Nyí nyàni rö, áti pé nyí nòpbì ale fákà.» Ndírò sàndírì náalü Yésù, 'adù èpbìnà ɔtsüya ní.

Péterù rätina inzá ndì rúni Yésù dhu (Mät 26.69-75; Luk 22.56-62; Yùw 18.15-18,25-27)

66 Péterù àdi pbàkùhání tó ádròdrö ale dö kamà bhà idzalí òná kàshumì õ, ndì kamà bhà kasü tó vèbhále nzínzí õ atdí tsibhále nýítò ndì.

67 Ní, kála Péterù kàzu nòvö rí rö, ndàdù nyíkpóna nódì ròná, ndàdù àtìnà ní: «Inyi átò, nyí nyírì atdíkpá Yésù yà Názàreti õ ale mânà.»

68 Pbétü, Péterù adù wò kùnò dhu nágò ndàti: «Inzá ma mânà, ndírò inzá dùdu àlë wò nyí nyàni dhu.» Ní, Péterù adù ndívà ndi idza-lí rö, ndàrà idza-ngbò ka kákporò ní kàlli'ò, [à'ü-akpà ràdù òngò.]

⁶⁹ Pbétù, wò kasù tó tsìbhále náala àbadhi, ndàdù ndòpè ndànò dhu tdítdò ányìrò ì'ì ale tò ndàti: «Yàrí ale ní abádhí nzínzi õ atdí ale!»

⁷⁰ Péterù adà ndì dhu nágò àgò tí tdítdò. Ní áké kàsumì dzidò, ányìrò ì'ì ale náati Péterù ní tdítdò: «Obhó nyá, nyì ní abádhí nzínzi õ atdí ale, nyì ní Gàlìlayà tó pbìri õ ale átò nídhuní.»

⁷¹ Ní, Péterù adà ote òpè ndàti: «Dhu apé ì títò náno ma mí dhu tí, ní Kàgàwà àkă ndòtdì ànyádu. Ma mòtsò wà dhu nyá, inzá ma mìnì wò nyì nyánoona ale.»

⁷² Wò ndì kàsumì õ tí, à'ú-akpà náadù òngò oyo rí kisë ní. Ní, Péterù adù yà Yésù ùnònà fìndà dhu nírè: «Inzá à'ú-akpà nápè òngò oyo-gàna rórò, nyì nyì'ina iwà nyì nyàti ìbhù-gàna inzá nyì ráni ma ró.» Nírò ní ndì Péterù adù ndòpè ndòdzì.

15

Yésù rí ì Lìwalì Pìlatò-ònzì dhu

(Màt 27.1-2,11-14; Luk 23.1-5; Yùw 18.28-38)

¹ Kútsingá nyá, Pbàkùhání tó ádròdrò ale mà núundu ì pbàkùrò mà, Músà bhà Ùyátá tó málímó mà, kóró ngúkpà ale yà Pbàyàhúdí bvà ádròdrò anya nítdì arí mánà, ndínì ì irí tí ì Yésù dö. Ní, abádhí adà Yésù àbhù kutsì, 'adà òwu nà 'òwù àbhùnà Pìlatò-fò ò.

² Ní Pìlatò ivú dhu Yésù-tsü ndàti: «Inyi, nyì tí Pbàyàhúdí tó ádràngbà kamà?» Ní Yésù adà dhu àdu kà tò ndàti: «Inyi ní ndì ka nyànnò.»

³ Pbàkùhání tó ádròdrò ale náambénà Yésù nóbhù dö ibí otu õ.

⁴ Ní Pìlatò adà dhu nívu kà-tsü tdítdò ndàti: «Nyì nyàdu tí nzá atdí dhu mà? Nyì nyìrì wà abádhí rí nyobhù dòná kóró dhu!»

⁵ Pbétù, Yésù adà nzá atdí dhu mà nádu, idho ràdà Pìlatò náko atdídò nyá.

Yésù-ànyá nótìdì ka kí, ndínì ka koho tí dhu

(Màt 27.15-26; Luk 23.13-25; Yùw 18.39-19.16)

⁶ Yà Pbàyàhúdí tó Pásìka tó mùhendù-idhò náarírà dhu bhéyi, Pìlatò nónongónà atdí ale níkòlò yà imbi ò rí'ì ale nzínzi õ rò. Ndì ale nongónà ì'ì yà ihé-yá nözè kikòlò fíyò ale.

⁷ Ní, Bárabà tí kátina atdí ale ní'ì imbi ò ka kósò ró. Ka kusó abádhí atdíkpá yà abvo nóhò ale mánà. I ale náahò ndì abvo yà dhu ì iwà inzì àmbe kamà-tsü dhu nírì dö òná kasumì õ.

⁸ Ní, ihé-yà níivà ì 'òwù Pìlatò bhà, 'àdù kàvi rìkòlò atdí ale fifyò, yà bìlì ndì ndarónzina Pásìka tó mÙhendù õ dhu bhéyi.

⁹ Pilatò adù dhu àdu abádhí tò ndàti: «Nyí nyòzè tí mikòlò Pbàyàhúdí tó ádràngbă kamà fükù?»

¹⁰ Obhó tí, kǎni dhu mbéyi nyú, pbàkùhání tó ádròdrö ale riwú Yésù nà fona ò kădhà ònzi ì í dhu-okú dò rò.

¹¹ Pbétù, pbàkùhání tó ádròdrö ale níitsu dhu ihé-yà-dò ò, ndíní Bárabà kélë nonzi tí kikòlò fifyò.

¹² Ní, Pilatò níivú dhu tdítdö ihé-yà-tsü ndàti: «Ádu nyú nyí nyòzè mònzi yà Pbàyàhúdí tó ádràngbă kamà tí nyí nyarí àanzina ale ní?»

¹³ Ní, abádhí adù dhu àdu kà tò ikú nyú õ àti: «Útò ka mÙsàlabhà dö!»

¹⁴ Ní, Pilatò adù dhu nívu abádhí-tsü, ndàti: «Ádu nyú ndì kõnzi nzére dhu tí?» Ní, abádhí adù ìdù àrì nyú tí 'àti: «Útò ka mÙsàlabhà dö!»

¹⁵ Pilatò náazè ndònzi ihé-yà-dhè níkă rí dhu. Ní kădù Bárabà níkòlò abádhí tò. Wò dhu-dzidö, kădù Yésù nábhù kuví asé ní, ndàdù àbhùnà kowù ùtonà mÙsàlabhà dö.

*Pbànówí r̄ Yésù ikpō dhu
(Màt 27.27-31; Yùw 19.2-3)*

¹⁶ Pbànówí náawù Yésù nà lìwalì bhà ádràngbă idzá-yà-ba-ngbò ka kákporò ní kàlì ò. Abádhí adù kóró pbànówí tó pìkò núnzi riwú ányìrò.

¹⁷ Ní, abádhí náafó òlölù ɔrú mÙdzarù Yésù r̄, 'àdù okpèna nà itsu-dòká tó mÙkàkú nákpòrò, 'àfò kà-dò r̄.

¹⁸ Wò dhu-dzidö, abádhí náapè 'àtsè Yésù 'òwù àtìnà r̄: «Yámbù, Pbàyàhúdí tó ádràngbă kamà!»

¹⁹ Abádhí nóowúnà kà-dòtsirò nòvì r̄ ízò ní, 'àdù isò nuso kà-dò. Ndírò, abádhí adúnà òwu 'ùkò r̄ ɔtdyùya dö, 'àgù ì obvò nyú kònzi.

²⁰ Ka ì ikpō dhu-lutină, abádhí níiwa òlölù ɔrú mÙdzarù kàrò r̄, 'àdù kàrò mÙdzarù náfó kàrò tdítdö. Wò dhu-dzidö, abádhí adù ûvò kànà iri, 'àdù òwu kùtò mÙsàlabhà dö.

*Yésù nátò ka kí mÙsàlabhà dö dhu
(Màt 27.32-44; Luk 23.26-43; Yùw 19.17-27)*

²¹ Kùrenì tó kigò õ atdí ale, Sìmonì tí kátina, núubhínà ùda r̄ ányìrò inga bvà r̄ ndì ndírà ròrò. Ndí ale ní 'ì Àlisandurù mà Rufù nà mà t'ábanà. Ní pbànówí náutu ka rànò Yésù bhà mÙsàlabhà.

²² Abádhí náawù Yésù nà, 'òwù ûvò nà Gòlògötà tí kátina ngari ò. Gòlògötà-tì ní «ale-dò-kpa tó ngari.»

²³ Abádhí náatsú 'àbhù mànèmanè tí kátina itsu-dha nà ka kàngbó dìvayì Yésù tò. Pbétù, Yésù adù nzá kòmvù.

²⁴ Wò dhu-dzidő, abádhí náadù kütó mÙsàlabhà dő. Abádhí adù kàrò mÙdzarà nándò foyá, ngàlà ſ ì òvì rórò. Abádhí avì ngàlà ndíní i uni tí ngätsi ale ràrì ngbágà-tsí nábà.

²⁵ Ka kütó ka mÙsàlabhà dő ïbhù adyifò-sisì kútsingá nga tó ſ.

²⁶ Kòho ka kí okúna dò rò dhu ka kítè ònà andítá náati: «Pbàyàhúdí tó ádrÙngbá kamà.»

²⁷ Ndirò, abádhí náutó óyò ogbotále átò mÙsàlabhà dő Yésù tí: atdí ale ka kütó, kodì Yésù bhà fangà dònà rò, kadù ngätsi ale nútó, kodì Yésù bhà ígù dònà rò.

²⁸ [Ndì dhu bhéyi ní ndì, yà Kàgàwà bhà Andítá ò ka kandí dhu náaká. Ndì Andítá rätina: «Ka kazù ka nzérengatále nzinzì ò*.»]

²⁹ Ní, ányirò rúda ale nòowúnà dòya nóbhì rò, 'àdù dhu ùnò kà ní, 'àti: «Ôhò! Ìnyì, yà nyì nyátsü nyugolo Kàgàwà bhà idza, nyadù tí òsìnà ïbhù idhò ſ rò,

³⁰ ígë pé nyì nyi-tírò, nyadù ifo mÙsàlabhà dő rò!»

³¹ Ndì dhu bhéyi tí, pbàkùhání tó ádrÙdrò ale mà, Músà bhà Ùyatá tó mÙlímó mÙnà nÙugbó Yésù, 'àdù òwu àtìnà rò nzinzìya ſ: «Kigú ngükpa ale, pbétù kàrì nzí àdù ndìghù ndítirò!

³² Dhu àkà Krístò, Pbàìsràyélí tó ádrÙngbá kamà, rìfò kòmbí mÙsàlabhà dő rò, ndíní mä mala tí, mädù kà'ù.» Yà Yésù tí ka kütönà mÙsàlabhà dő ale, náambénà dhu ùnò dő átò kà ní.

Yésù ròvè dhu

(Màt 27.45-56; Luk 23.44-49; Yùw 19.28-30)

³³ Adyibhengá nga tó azà adyifò-sisì ſ, ínò-yà níbvú ndì kóró ndì pbìrì ſ, ràrà àhu adyídö nga tó àràgyètdí adyifò-sisì ò.

³⁴ Ní adyídö nga tó àràgyètdí adyifò-sisì ſ, Yésù náakù orú tûna nyú nà ndàti: «Èloyì, Èloyì, lamà sàbàkàtanì.» Kàtì ní: «pbàkà Kàgàwà, pbàkà Kàgàwà, ádu nyi nyùbhà ma ní?»

³⁵ Ányirò i'í ale nzinzì ſ, wò dhu nìrì atdídhená ale náadù àtìnà: «Nyìri pé, kà rí nabì Èliyà nánzi!»

³⁶ Atdí ale abádhí nzinzì ſ náakù ndìdyì sìfongò, ndàfò ògyògyè dìvayì ò. Kàdù kìwà ndòtù ízò-tsù-dö, ndàbhù ndíní Yésù andù tí ònà rí'í dìvayì ndòtò. Kàdù àtìnà: «Nyìtse pé! Kàndà pé Èliyà ràtì kifo ifò mÙsàlabhà dő rò!»

³⁷ Ní Yésù adù òkù àri nyú tí, afína ràdù ìtdë.

* 15:28 15.28 Ìsa 53.12

³⁸ Kàgàwà bhà idza ſ̄ ka kúsò ádràngbă mberù-önga náadù ndífa ònánga rùtù ndì oyo, ròpè ndì orù rò rìſi obvò.

³⁹ Pbàrómá tó pbìri ſ̄ atdí miyà pbànówí dō ádràngbă ale ní'i Yésù-ònzì ndì ndidè rò. Ní Yésù òvè tí dhu ndì ndàla rò, kati: «Yarí ale ní'i obhó nyú Kàgàwà t'Idhùnà!»

⁴⁰ Ngúfe vèbhále ní'i átò ányìrò, 'àmbe dhu àndà dō itsé rò. Abádhí nzinzì ſ̄ i'i ní, Mágàdalà tó pbanga ſ̄ Màriyà mà, Màriyà, Yákobhò-ngba mà Yósè mànà-tsánà mà, Sòlomì mànà.

⁴¹ Abádhí núubhì Yésù-owù ſ̄, 'àdù òwu kà-kàsü ònzì rò Gàlìlayà tó pbìri ò kí'i rò. Ibí ngükpa vèbhále yà kà mànà upò atdikpá 'òwù Yérùsàlemà tó kigò ò ní'i inè átò ányìrò.

Yésù nòtdù ka kí dhu

(Mát 27.57-61; Luk 23.50-56; Yùw 19.38-42)

⁴² Inga ràti dhu-tsù dō, yà tsútsá nínganí Sàbatù ní'i na rórò indrú rí òbhòlo òná idhò ſ̄,

⁴³ Yòzefù níira àhu. Ka ní'i Árimàtayò tí kátina pbanga ſ̄ ale. Ndirò, ka ní'i atdídò ka kífu Pbàyàhúdí-bvü ádròdrò anya nítdì arí ale nzinzì ſ̄ atdí ale. Ndirò, ka ní'i átò arí òrù-akpà ſ̄ Ádràngbă kamà Kàgàwà bhà Idzi rírà dhu nódò atdyúna nà ale. Ní, kárà ìmbă òná ɔdóna Pìlatò bhà, ndàdù Yésù-abvò nónzì kafó.

⁴⁴ Pbétù, idhò náukò Pìlatò atdídò iwà Yésù òvè dhu ndì ndirì rò. Ní kádù Pbàrómá tó pbìri ſ̄ atdí miyà pbànówí dō ádràngbálé návi kanzì, ndàdù angyí màtí Yésù nòvènà dhu nívu tsùná.

⁴⁵ Ní wò pbànówí dō ádràngbálé nádu fíndà dhu ndì ndirì rò, kádù Yòzefù návi rídyì Yésù-abvò.

⁴⁶ Yòzefù náadù abvo t'ótdàta tó mberù* nódzi. Kádù Yésù-abvò nífo mÙsàlabhà dō rò, ndàkpòrò ndì mberù ò. Kádù àrà ndì abvo nà, ndàrà òtdànà, ndili bhalabhalà ò ka kóbhì ròtsù ibhu ò. Wò dhu-dzidò, kádù ádràngbă odu-iyàba nígerè, ndàpbí ndì ibhu-li-ò ní.

⁴⁷ Mágàdalà tó pbanga ſ̄ Màriyà mà, Màriyà Yósè-tsánà mànà, náadù òko 'àmbe kòtdù ka kí ró nga nándà dō.

16

Yésù rí ndìngbè òve-bvù rò dhu

(Mát 28.1-8; Luk 24.1-12; Yùw 20.1-10)

¹ Sàbatù-idhò nádà dhu-dzidò, Mágàdalà tó pbanga ſ̄ Màriyà mà, Màriyà, Yákobhò-tsánà mà, Sòlomì mànà núudzí ndrùù róngu akye, ndínř 'owu tí Yésù-abvò-ngbò nútri ní.

* **15:46 15.46** Abvo t'ótdàta tó mberù ní'i kítaní tí kátina itsukpó-nzo-imvò ní ka kódyù mberù.

² Ní kútsingá nyú, Sàbatù dzidő rúbho nga ſ, adyifò rí ndító rórò, abádhí náawù Yésù ka kótdù i.

³ Ní otu ſ, abádhí owúnà dhu òngù ró tsùyá nzinzìya ſ, 'àmbe àtìnà dō: «Ádhì wò odu-íyà-ba nògeré rí àlétò ibhu-lí rò?»

⁴ Pbétù, yà i àbè nga 'àndà rò, abádhí ala wò odu iwà ka kògèrè igi ró. Obhó tí, ndi odu i'í ádrèngbä nyú.

⁵ Ní abádhí atsù ibhu ò, 'àdù òwòwù kanzà nàfö kpatsibhíngba* nála fangà dòná rò àdi ányì ró. Ní odo náadù i'si atdídò abádhí ò.

⁶ Ní, wò kpatsibhíngba adù àtìnà abádhí n̄: «Ínzì nyònzì odo, nyí nyónena ní Yésù, Nàzàretì ſ ale, yà mèsalabhä dō ka kútó. Kìngbè wà ndì, ní kàri iimbä iró. Nyàndà, kànì kǎ-bvò ka kili ràyi ró nga.

⁷ Nyòwu nyànc dhu Péterù mà tò, ngükpà ábhàlì mánà nyati, kà ràri àrà nyödò Gàlilayà tó pbìri ò rò. Ányì ní ndi nyí nyí kàlă, yà fækù kùnc ka dhu bhéyi.»

⁸ Ní abádhí núuvò ibhu ò rò, 'àdù òtse itsé nyú ndi ibhu tí rò. Obhó tí, abádhí ambénà ivi dō, idhò ràdù 'ùkò atdídò. Ndírò abádhí núanc nzá atdí dhu mà atdí ale tò mätí, odo nà i'í dhu-okú dò rò.

*Yésù rí ndàvì Mágadalà tó kigò ſ Màriyà tò dhu
(Mát 28.9-10; Yùw 20.11-18)*

⁹ [Yésù níitdègu ndìngbè, ní sàbatù-idhò dzidő wemberè tó idhò ſ, kàvì ndì angyi Mágadalà tó pbanga ſ Màriyà tò. Ndi Màriyà ní ndi àràbhà nzére-alaffi kípfo ònà rò.

¹⁰ Iyàdhíyà adù àrà ndi dhu náñò yà Yésù mà níi'í mánà ale tò. I ale níi'í izu nà, 'àdù àmbe òdzi dō.

¹¹ Pbétù, abádhí níitdègu Màriyà ràtina Yésù rìngbè wà ndì, ndírò iwà ndì ràla ka dhu níri, ní abádhí náadù nzá kà rúnona dhu ná'ù.

*Yésù rí ndàvì pbìndà ábhàlì nzinzì ſ óyò ábhàlì tò dhu
(Luk 24.13-35)*

¹² Wò dhu-dzidò, Yésù náavì ndì pbìndà ábhàlì nzinzì ſ óyò ale tò. Kàvì ndì abádhí tò ínzì abádhí rí ndùnì òná vurò woyò ſ. I ábhàlì núubhinà òwu ró atdí pbanga ò.

¹³ Ní i ábhàlì náadù 'àdu, 'òwù ndi dhu nòvò ngükpà ábhàlì tò. Pbétù i ábhàlì náadù nzá abádhí rúnona dhu ná'ù.

*Yésù rí ndàvì pbìndà idre dòná atdí nà ábhàlì tò dhu
(Mát 28.16-20; Luk 24.36-49; Yùw 20.19-23; Kas 1.6-8)*

¹⁴ Kà ríku dòná rò ní, Yésù náavì ndì pbìndà idre dòná atdí nà ábhàlì tò, ònyù nónyù abádhí rí òná kàsùmì ſ. Ní

* **16:5 16.5** Ndì kpatsibhíngba ni'í Kàgàwà bhà málàyikà.

Yésù apè ndòrù abádhí dō ndàti: «Nyí nyí'ì mbă a'uta nà, ndirò affikʉ rí'ì odú nyá, inzá nyí nyà'ù yà ma mìngbè ma dhu nàla ale rǎnɔna dhu dhu-okú dò rò.»

¹⁵ Wò dhu-dzidő, kădù àtìnà abádhí n̄: «Nyòwu yà adzi ɔ kóró ngari ònă, nyădù Kàgàwà bhà Ídzì Mákărù nánò kóró ale tò.

¹⁶ Nyí nyáñɔna dhu ná'u rí, ndàdù bátizò nálʉ ale nóɔguya ògʉ. Pbétʉ inzí rí nyí nyáñɔna dhu ná'u ale dō ka kɔtdíya anya.

¹⁷ Kàrí ní i yà nyí nyáñɔna dhu nà'ù ale náni r̄ ka kowuya ròyá ize: abádhí nóowuya nzére-alafí nípfo r̄ ìndrú ò r̄ ɔvòdu r̄. Abádhí nóowuya òte r̄ yà inzá i àpè ùnña anyyangi alávà ɔ.

¹⁸ Abádhí nóowuya mbă osu mà nálʉ r̄ ɔtsáya n̄, 'àdù ìndrú òho r̄ itsu mà nómʉ, ní atdí nzére dhu mà náaraya nzí ndònzì r̄ abádhí r̄. Abádhí nóowuya ɔtsáya náli r̄ andítále dō, i ale ràdù ùgʉ.»

*Yésù r̄ ndàdù Kàgàwà i òrʉ-akpà ò dhu
(Luk 24.50-53; Kas 1.9-11)*

¹⁹ Wò dhu bhéyi Ádràngbälé Yésù nòvò dhu pbìndà ábhàl̄ tò dhu-dzidő, Kàgàwà náadù kòdyì tìna ò òrʉ-akpà ò, kà ràdù àdi Kàgàwà bhà fangà dònă r̄.

²⁰ Ní Yésù bhà ábhàl̄ adù òwu Kàgàwà bhà Ídzì Mákărù nánò kóró ngari ònă. Ádràngbälé Kàgàwà náaránà abádhí-dzànà nónzì r̄ ndi kasʉ ɔ, ndàdù àrà abádhí rǎnɔna òte tó obhónga nábhʉ r̄ ràvi ndì wiwì-otù ɔ[†].]

[†] **16:20 16.20** Mrk 16.9-20 rí'ì ìmbă ibí ngükpà anygè Andítá ò.

Lukà andí Yésù Krístò bhà Ídzì Mákürù Yàrí bhükù ò i nòtù ádròdrò dhu tí dhu

Yàrí ní Lukà tí kátina ádrèngbá màngangà (Kòl 4.14) náandí Yésù Krístò bhà Ídzì Mákürù. Kändí ka Rómà tó kigò ò rò, mbèmbè azà kumì ato mà àràbhù kumì ato mánà nzínzi ɔ Yésù Krístò ka kágù dhu-dzidö. Ndì Lukà ni'ì nzì Yésù bhà uvitatále, pbétù kätè Yésù nunda ale mánà ndínì ndì nduni tí Yésù bhà ípìrònga ní'ì yà adzi ɔ tí dhu. Ndirò, kënda Yésù bhà uvitatále Pølò Ídzì Mákürù t'únota tó atdíghená kàbhà abhi ɔ (Kas 16.10-17; 20.5-21.1). Ka ni'ì nzì Màyàhudì (Kòl 4.10-14).

Lukà andí ndì bhükù Tòfilò tí kátina Mùgìrikì tò. Ndì ale i'ì ɔrú ngarí ɔ. Kòvò-otù ɔ, Lukà ambénà dhu òvò dò yà ìnzì ní Pbàyàhúdí-tídò tó pbàkrístò tò. Kázè dhu ní abádhí-dò ràlù dhu Yésù ríra i nígu átò atdíkpá Pbàyàhúdí mánà.

Lukà àndà nga nà atdídö ale ní itsìya ònzi ka karí ale: vèbhále, nzónzo, nzérengatále, nákùtálé, anditále, nzére-alafí írá ale, ndirò ìnzì ní Pbàyàhúdí. Kàbhà ɔte-lùkpö ní: itsòta, Hílă-Alafí, hirò ònzi ka kí dhu, nzérenga t'ùbàta, ndirò dhu àkă kódò ale ádrèngbále Yésù ríngó dhu tò dhu.

Ungbòta-Òwútá ò, kändí ndì «Uvitatále kàsü tó bhükù.»

Bhükù-nyìtì ka kóhù tí dhu

- Bhükù-dòkpa (1.1-4).
- Bàtzò nubhónà Yùwanì ùgù ka kí dhu mà Yésù ùgù ka kí dhu mánà dhu (1.5-2.52).
- Bàtzò nubhónà Yùwanì rí Ídzì Mákürù ùno dhu (3.1-20).
- Yésù rí bátzò àlă dhu mà pfòmvò Sítanì rí kà-afí ùmvú dhu mánà dhu (Luk 3.21-4.13).
- Gàlilayà tó pbìrì ɔ Yésù anzì kasù (4.14-9.50).
- Yérùsàlemà tó kigò ò ndì ndárà òná kàsùmì ɔ Yésù anzì kasù (9.51-19.44).
- Yérùsàlemà ndì ndárà àhù rò Yésù anzì dhu mà këdà òyá dhu mánà (19.45-24.53).

*Yàrí bhükù Lukà andí okúna dò rò dhu
(Kas 1.1-3)*

¹ Ádrèngbále Tòfilò, ábhò ale nyá nómvù wà i ràndö dhu yà àlës nzínzi ɔ ndì nónzì dhu dò.

² Abádhí nándí i dhu àdhàdhì, yà i dhu r̄'òpè 'ònzi i dhu nala nyikpóya nyú n̄ ale náawé àlē tò dhu bhéyi. I ale ní i adà 'òpè 'ùnò ndí ɔte ìndrú tò.

³ Ní imá mà átò, ma mágù kóró i dhu tó obhóngga nónè mani mbéyi nyú, ròpè ndí yà i dhu náapè i rórò. Ní ádràngbále Tòfilò, ndí dhu-okú dò rò ní ndí, ma mózé mandí yà ma móne mani fíndá obhóngga dhu ìndà,

⁴ ndín̄ nyi nyani tí dhu, yà ìndà ka kúdhe dhu ràr̄ obhó dhu nyú.

*Bàtizò nubhónà Yùwanì nágù ka kí dhu tó màkùrù
(Zoz 13.12; 1Sà 1.1)*

⁵ Hèròdè níi'ì Yùdeyà tó pbiri ő ádràngbă kamà tí òná kàsùmì ő, Zákàriyà ní'ì kúhanì. Ndí Zákàriyà ní'ì atdí kúhanì yà Àbiyà bhà pbàdzukuru tí i'ì pbàkùhání nzínzi ő. Kàbhà tsibhále-ovò ní'ì Èlizàbeti, Árɔnì-dhú bvü tsibhíngba. Ndírò, ndí Árɔnì ní'ì pbàkùhání tó ádròdrò ale dő kamà.

⁶ Ní Zákàriyà mà Èlizàbeti mánà óyó kóró ní'ì obhónángatále Kàgàwà-ònzí, ndírò Ádràngbále Kàgàwà bhà Uyátá nífü arí atdídó ale.

⁷ Pbétù abádhí níi'ì ìmbă atdí ngbángba nà mâtí, Èlizàbeti ní'ì ìngò-ayi nídhuní. Ndírò abádhí óyó kóró ní'ì iwà óngò málà tí ale.

⁸ Ní atdíku, yà Zákàriyà mà náarí kasu ònzí mánà atdíkpá pbàkùhání tó rùwù ő, Zákàriyà adì ndàmbé pbìndà kasu nónzí dő Kàgàwà-ònzí.

⁹ Ní, yà pbàkùhání tó mändú núnò dhu bhéyi, odhína náavò Zákàriyà ngàlà ní, ndín̄ otsú tí yà pbàkùhání kélè vyià dő rò nóotsúnà ònà Ádràngbále Kàgàwà bhà idzá káluga ò. Káhù ndràù aróngu alindra-tidò nóbì perè tí mázàbahù dő.

¹⁰ Wò ndí kàsùmì ő, kóró ngükpa ale náadà òko àmbé 'itsò dő irinà rò.

¹¹ Nírò ní ndí Ádràngbále Kàgàwà bhà málàyikà níitò ndí Zákàriyà tí, ndàdù ide alindra nábi kà r̄i dòná rò mázàbahù tó fangà dòná rò.

¹² Ní wò málàyikà ndí ndàla rò, Zákàriyà-afí náabè ndí atdídó, odc ràdù ìsì ònà.

¹³ Pbétù málàyikà adà àtìnà kà ní: «Zákàriyà, nzí ònzi odo, Kàgàwà níri wà pbákù itsòta nídhuní. Pbákù tsibhále Èlizàbeti r̄i kpatsibhá ngbángba nágù ìndà, nyadà ovòna nòvò Yùwanì tí.

¹⁴ Ní kókú dò rò, idhènu níikaya ndì, nyadù àdi ádrùngbá dhèdhe nyú ſ. Ndírò, ibí ale nyú nóokoya dhèdhe ſ, ka kugù ka dhu-okú dò rò.»

¹⁵ Ndí ngbángba ni'ya ádrùngbále Kàgàwà-nyìkpó ſ. Kómvúya nzí dìvayì mà, ndírò kómvúya nzí ale òri rádù atdí iwa-tidò mà. Kàgàwà niiráya ka pbìndà Èlflá-Alaffí ní, àdàdì íyànanà-fitsà ò rórò.

¹⁶ Ndírò, ka ní ndí Pbàìsràyélí nzinzì ſ ibí ale nabhùya rìngò fiyó Ádrùngbále Kàgàwà-tí.»

¹⁷ Kàgàwà-ònzi kúbhìya nà ale-afí-tidò, ndírò ádrùngbánga tó obi-tidò ni'ya yà Kàgàwà bhà nabí Èliyà níi'í nà ale-afí mà, ádrùngbánga tó obi mánà-tidò. Kábhùya inzo mà rùngbò ì abáya mánà, ndàdù ìnzí arí Kàgàwà ózè dhu ònzí ale nábhù rùgérè ì, 'òngò obhónángatále tí. Ndí dhu bhéyi ní ndí, kóbhòloya ìndrú angyangyi Ádrùngbále Kàgàwà tò.

¹⁸ Zákàriyà níivú dhu málàyikà-tsà, ndàti: «Wò nyí nyànò dhu tó obhónga nání ma mí àdhu rò? Obhó tí, ima ní málà-akpà nyú, ndírò pbàkà tsìbhále bhà atò mà nárà wà ádzí nyú átò.»

¹⁹ Ní wò málàyikà adù dhu àdu kà tò ndàti: «Ima ní Gàbriyelì, yà bílì ma marí ide Kàgàwà-ònzi, mambe kábhà kasù ònzì dò ale. Ní Kàgàwà ìvì ma tinu ò, mirà wòrí idzì mákárù nòvò ìndù.»

²⁰ Pbétù yà ìnzá nyí nyà'ù yà ma mánò ìndù dhu rí 'ònzi fiyó kàshumì ſ dhu dhu-okú dò rò, nyí nyóngó ìwí tí, ìnzí nyongò òte, ràrà àhù i dhu nòowuya 'ònzi òyá idhò ò.»

²¹ Wò Zákàriyà mà ròte málàyikà mánà òná kàshumì ſ, ihé-yà náadù òko 'àmbe Zákàriyà nódò dò irí rò. Ní, ìnzí kà ràhu sese Kàgàwà bhà idzá kàluga ò rò rò, idhò náukò abádhí atídò.

²² Ní Zákàriyà níitdègu àrà àhù ányì rò, ní kádù nzá òte ìndrú mánà. Pbétù kádù àdi ndàmbé inga nádhò dò ɔtsána-kpò ní, ìnzí ndì ndóté rórò. Ní ìndrú adù dhu òsà, iwà Kàgàwà ràvi ndì Zákàriyà tò ɔnyu rödzì kà-dò dhu bhéyi dhu tó ófò ſ ndí kàluga ſ.

²³ Zákàriyà mà tó ràwù níitdègu iku, ní kádù ndì ndàrà àhù pbìndà.

²⁴ Ní ngúfe idhò dzidò, Èlizàbetì, kábhà tsìbhále náangò òna tí. Kádù ndòrù, ràrà àhù imbò àbí tí. Kóngónà àtìnà afína ò:

²⁵ «Kàní Ádrùngbále Kàgàwà ónzì idù dhu. Àbadhi nípfo wà ma yà nyìdu àbhù arí ràmbe ìwu dò ìndrú nzinzì ſ dhu-íyà ſ rò.»

**Yēsù nágū ka kí dhu tó màkúrrù
(Màt 1.18-23; Isa 7.14)**

²⁶ Atdíku, azà àbí tó òna nà Èlizàbetì rí'ì rórò, Kàgàwà náavì pbìndà málàyikà Gàbrìyelì ràrà Gàlìlayà tó pbìrì ò, Nàzàretì tí kátina atdí pbanga ò.

²⁷ Ányì kárà atdí tsìbhíngba, inzá àpè kpatsìbhále núnì tì'ò. Ndì tsìbhíngba ni'ì iwà Dàwudì-dhú bvü ale, Yòzefù óri. Kòvò ni'ì Màriyà.

²⁸ Màriyà tí ndì ndàrà àhu rò, wò málàyikà náatse ka, ndàti: «Ílè nyì Màriyà, iwà nyì nyàbà Ádràngbále Kàgàwà bhà ídzìnga, ndirò inè Kàgàwà rí'ì nyì nà.»

²⁹ Wò ote ndì ndìrì rò, Màriyà-afí náabè ndì atdídò. Kírè nga afína ò ndàti: «Yàrì mùlèmbè-tì nyé ní àdhu?»

³⁰ Ní málàyikà adù àtìnà kà ní: «Ìnzì ɔnzi ɔdò Màriyà, Kàgàwà bhà ídzìnga nyì nyàbà wà nídhunì.

³¹ Kònì nyì nyóngó ànuu tí, ndirò nyì nyáguya kpatsìbhá ngbángba, nyadù ɔvòna nòvò Yésù tí.

³² Ka ní'iya ádràngbále, ndirò ka kanziya ka kóró dhu dò arí'ì Kàgàwà t'ídhùnà tí. Ndirò, Ádràngbále Kàgàwà náadùya kílì ràdì abhunà, kamà Dàwudì bhà tombi dò.

³³ Kónì nyì nyóngó idzi Yákobhò-dhú dò, ndirò kàbhà idzi ní'iya dhòdhódhónga tó.»

³⁴ Ní, Màriyà níivú dhu málàyikà-tsü, ndàti: «Wò dhu rákà ìngbá dhu bhéyi idù, yà inzá ma mapè kpatsìbhále núnì rò?»

³⁵ Ní, málàyikà náadù dhu àdu kà tò ndàti: «Èlìlä-Alafí rifo dànu, ndirò kóró dhu dò arí Kàgàwà rí nyatsì pbìndà ádràngbànga tó obì ní sisí bhéyi. Ní ndì dhu-okú dò rò, nyì nyáguna ngbángba ní'iya Kàgàwà ópì fíndà, ndirò ka kanziya ka Kàgàwà t'ídhùnà tí.

³⁶ Kònì, a'ènu Èlizàbetì rí'ì azà àbí tó òna nà, àzèmbè iwà ka katì ndì ìngò-àyi tí rórò. Kà rí kpatsìbhíngba nágú mìlè dò rò,

³⁷ ìmbá Kàgàwà lèmà nónzi rí dhu náarí'ì nídhunì.»

³⁸ Nírò ní ndì Màriyà náadù àtìnà málàyikà ní: «Ma ní Ádràngbále Kàgàwà bhà ino-àyi. Ní, itsè ndì dhu ronzi ndì yà nyì nyùnò ka dhu bhéyi.» Wò dhu-dzidò, málàyikà náadù ndìvà ndàrà kà-tí rò.

Màriyà ràrà Èlizàbetì nàndà dhu

³⁹ Wò ndì kàsumì ɔ tí, Màriyà náadù ndìvà ndàrà kòmbóombí, yà Yùdhà bhà pbìrì ɔ arí pbìrì-akpá nzinzì ɔ atdí kigò ò.

⁴⁰ Ní ányì, kátsù Zàkàriyà bhà ídza, ndàdù kàbhà tsìbhále Èlizàbetì nátsè.

⁴¹ Èlizàbetì nítdègu Màriyà nátsè ndì dhu níri, ní kàfitsù ò rí'ì ngbángba náadù ndòpè ndùbè nga kà'ò. Ndirò, Kàgàwà náadù Èlizàbetì níra Hílă-Afína ní.

⁴² Ní, Èlizàbetì náadù ndòpè ndòtè orú tûna nyú nà, ndàti Màriyà ní: «Kàgàwà násò wà nyì atdídò ròsè kóró vèbhále dònă. Ndirò, kàso wà finu-tsù ò rí'ì ngbángba átò.

⁴³ Ingba dhu-bvùtí dhu yà, pbákà Ádràngbále Kàgàwà-tsánà nyú náarírà mandà ní?

⁴⁴ Ándà, nyì nyàtsè ma dhu nítdègu ìsí bïdu ò, ní ányìrò rò tí, yà fidu-tsù ò rí'ì ngbángba nádù ndòpè ndùbè nga fidu-tsù ò, ádràngbá dhèdhé-okú dò rò.

⁴⁵ Inyi, nyì nyònzì wà hirò, yà Ádràngbále Kàgàwà náñò ìndù dhu rí ndònzì ònzì dhu nyì nyà'ù dhu-okú dò rò.»

*Màriyà rí Kàgàwà nílè dhu
(1Sà 2.1-10; Zàb 113)*

⁴⁶ Nírò ní ndì Màriyà ati: «Ma mí Ádràngbále Kàgàwà nílè atdyúdu nyú nà,

⁴⁷ ndirò afídu rí'ì ádràngbá dhèdhé nyú ſ, Kàgàwà pbákà Ògùba ò.

⁴⁸ Kàgàwà nírè ma, yà ìnzì ìndrú rädù òzùnà dhu tí pbìndà ino-ayi. Obhó tí, ròpè ndì kombí, kóró ale röngó matì hirò nónzì tsìbhíngba tí.

⁴⁹ Kóró dhu dò arí'ì obi nà Kàgàwà nónzì ádròdrò dhu nyú idù. Kòvò ní Hílă ɔvò.

⁵⁰ Ndirò, yà ɔdòna ònzì arí ale dò kärí izu nábà bìlìnganà.

⁵¹ Kävi obìna nyú, ndòpfòlò yà idzítá tó afíya nà arí'ì ale-ংga.

⁵² Kifo ádròdrò kámá fìyó ádròdrònga tó tombi dò rò, ndàdù yà ìnzì ka karózùna dhu tí ale nídzì, ndùli ádròdrò ngari ſ.

⁵³ Käbhù ìmbá dhu arí'ì foyá ale rònzi atdídò, ndàdù ònzönzì ale nítu, ndòdì ròwù ɔtsáya-kpa nà.

⁵⁴ Kònzì pbìndà ino, Pbàìsràyélí dzùnà, ndàdù pbìndà izu nírè dòyá,

⁵⁵ àdhàdhì yà angyangyi ndì ndavò àlë t'ábána, Àbràhamù mà, pbìndà pbàdzukuru mànà tò, bìlìnganà ndì ndongó tí ònzìnà dhu bhéyi.»

⁵⁶ Ní Màriyà mà náadù òko atdíkpá Èlizàbetì mànà, ràrà àhù mbèmbè ißhu àbí tí. Wò dhu-dzidò, kädù ndìvà, ndàdu ndì pbìndà.

*Bàtizò nubhónà Yùwanì nágù ka kí dhu
(Luk 1.13-17; 3.4-9)*

⁵⁷ Èlizàbetì r̄i ndùgù òná kàsùmì níitdègu àkă, ní kădù kpatsìbhá ngbángba nágù.

⁵⁸ Ní, Èlizàbetì mà aróko mánà atdíkpá pbanga ſ ale mā, kà mā t'ídzá-bhà mánà níitdègu Ádrùngbále Kàgàwà nábà izù Èlizàbetì dō, rùgù ngbángba dhu tó màkùrù níri, ní abádhí-idhè níika ndì atdíkpá Èlizàbetì mánà.

⁵⁹ Ní, wò ngbángba nónzì atdí yengè rò, abádhí iwú, kadù kònzunga nóbhòlò. Ndírò, abádhí azè kili àabanà Zàkàriyà-ovò kà-dō.

⁶⁰ Pbétù, wò ngbángba-tsánà Èlizàbetì náadù àtìnà: «Ìnzì ní wò dhu bhéyi. Kàkà kovò ovòna Yùwanì tí.»

⁶¹ Ní, kökò Èlizàbetì mà r̄i'ì mánà ale náadù àtìnà kà n̄: «Ìmbà Yùwanì tí kátina ovò náarí i'ì pbàkù idzá-bhà nzinzì ſ ale dō.»

⁶² Ní, abádhí adù dhu ivu kà t'ábanà-tsü otsúya n̄, ndíñé i uni tí kà ròzè kovò pbìndà ingba-ovò àdhì tí.

⁶³ Ní, Zàkàriyà adù dhu àndí karí dòná odu-afà-ngba nónzì otsána ní kiwú nà, ndàdù yàrí dhu àndi dòná: «Kòvò ní Yùwanì.» Ní idhò adù kòrí ale nákò kóró.

⁶⁴ Ní ányìrò rò tí Zàkàriyà-tsù náadù ndàngbe, Zàkàriyà ràdù ndòpè ndòtè, ndàmbe Kàgàwà nilè dō ɔrú túna nyú nà.

⁶⁵ Odo níisí kóró ányìrò arí'ì kyèròkyèrò pbanga ſ ale ò. Ndírò, Yùdeyà tó pbìrì ſ arí'ì pbìrì-akpá nzinzì ſ pbanga ſ, ìndrú nòowúnà wò ndì nònzi kóró dhu tó màkùrù kélé náwe rò.

⁶⁶ Ní, kökò i nònzi kóró dhu dō ka kénona dhu níri ale náadò i dhu afíya ò, 'àdù àmbe àtìnà dō: «Yàrí ngbángba ni'iya ìngbà dhu bhéyi ngbángba-tidò?» Obhó tí, Ádrùngbále Kàgàwà bhà ádrùngbánga tó obi ní'ì ndi ngbángba nà.

Zàkàriyà r̄i Kàgàwà nilè, Kàgàwà bhà nabì bhéyi dhu

⁶⁷ Wò dhu-dzidò, Kàgàwà nírá Zàkàriyà, wòrí ngbángba t'ábanà, Ilìlá-Alafí n̄. Ní, Zàkàriyà adù ndòpè ndòtè Kàgàwà bhà nabì bhéyi, ndàti:

⁶⁸ «Ilèta nákà kabhu Ádrùngbále, Pbàìsràyélí tó Kàgàwà tò, kírà pbìndà ale nándà, ndàdù uwunà nídhuní.

⁶⁹ Kàdù obhónánga tó uwuta níbhò àlë tò, pbìndà ino-akpà Dàwudi bhà idzá-bhà tirò.

⁷⁰ Kàgàwà náavò dhu angyí nyú pbìndà Ilìlá pbànábí-otù ſ, ndàti:

⁷¹ Ndì rigúya àlë àlë tó òmvú-fó rò,

ndirò ndì rigúya àlè kóró ale yà àlè nónindrò-fó rò.

72 Ndì dhu bhéyi ní ndì kítè pbìndà izu àlè t'ábána tò, ndàdù abádhí tò ndì ndanzì pbìndà ɿlă ung'bòta tó làká níré.

73 Kánzì ndì dhu àdhàdhì yà àlè t'ábanà Àbràhamù tò ndì ndatsò dhu bhéyi.

74 Káti, ndì rigúya àlè àlè tó òmvú-fó rò, ndíní àlè kongó tí kàsána nónzì ɿnzì àlè kí ɔdo ònzì rórò.

75 Ndì dhu bhéyi ní ndì, àlè kokoya ɿlă ale tí Kàgàwà-nyìkpó ɔ, ndirò obhónángatálé tí,

kóró kàsúmì yà òko àlè kòko àlè-nyìkpó nà òná ɔ.

76 Ndirò inyì pbànìngbá, inyì ni'íya kóró dhu dő arí'í Kàgàwà bhà nabì.

Obhó tí, nyì nyadìya angyi Ádràngbále tò, otu nyì nyobholo tí kà tò.

77 Ndirò, nyì nyadùya dhu òvò kàbhà ale tò, ndíní abádhí uní tí dhu, kà ràri ɿrà ɿ nígu,

ndàdù fiyó nzérenga núbà fiyò.

78 Obhó tí, àlè tó Kàgàwà ní atdídò arí ɿndrú-izù nálá Kàgàwà:

kàbhùya òrù-akpà ɔ awáwù ràwù àlè-dönga, àdhàdhì ndítò rí adyifò náarí ale-dönga náwù dhu bhéyi.

79 Kàbhàya yà ínò ɔ aróko, yà ɔve-sisì níibvú ndì dòyá ale-nyìngá ràwù.

Ndi dhu adùya àlè àbhù àlè rùngu màràngà tó otu.»

80 Wòrì ngbángba náambénà òvi dő, aífina ràdù àmbé ɔbi òtsì dő. Kóngónà àdì rùngù ò, ràrà àhu Pbàìsràyélí-ònzì ndì ndaraya ndàvi kpangba òná idhò ò.

2

Màriyà r̄ Yésù nágù dhu

(Màt 1.18-25; 5.1-2; Isa 9.5)

¹ Ndi idhò ɔ, ádròdrò kámá dő kamà Kàyìsarà Ògústò náabhù uyátá ndàti, pbìndà pbìrì ɔ aróko kóró ale ràká kandí físi ò.

² Wò ndì wemberè tó andítá náanzì ndì yà Kùrèniyò ní'í lìwalì tí Siriyà tó pbìrì dő nínganí.

³ Kóró ale náawù ɿ àndi, ngätsi ale ràrà ndàndi fiyó pbanga nyú ò.

⁴ Ní, Yòzefù níivà ndì átò, ndùpò Gàlìlayà tó pbìrì ɔ pbanga, Nàzàreti tí kátina ò rò, ndàrà Yùdeyà tó pbìrì ò, ndàrà àhu Bètèlèhemù, ádràngbá kamà Dàwudì ka kugù òná pbanga ò. Kàrà ányì Dàwudì-dhú bvă ale tí ndì ndí'í nídhuní.

⁵ Àbadhi mà náawù ányì yà ndì ndórì pbìndà tsìbhále Màriyà nà, òna nà rí'ì rórò, ndíñì ka kandí tí ì físiò ò.

⁶ Ní ányì ì òwù ùvò rò, Màriyà rí ndègù òná idhò náaká.

⁷ Ní, këgù pbìndà sengba tó kpatsìbhá ngbángba, ndàdù ngbóna nákpòrò mberù ní. Kădù ndì ngbángba nílì ràyi ìzä arí dhu ònyù òná kìwalì ò, ìmbă ngari rí'ì olo-dzà ò abádhí tò nídhunì.

Màlàyíká rí 'àvì mìtungà t'úndatatale tò dhu

(Màt 2.1-15; Isa 41.27)

⁸ Ndì pbìri ò, mìtungà t'úndatatale ní'ì fíyó tàmà tó màhò nódò ì'í kúbhingá irí õ ró.

⁹ Ní, Ádrùngbále Kàgàwà bhà màlàyikà níito ndì abádhí tí, Ádrùngbále Kàgàwà bhà ádrùngbångá tó awáwù ràdù ndàtsi abádhí dö. Ní ɔdo níisí abádhí-afí ò atdídö.

¹⁰ Pbétù, màlàyikà náadù àtìnà abádhí ní: «Ìnzì nyònzi ɔdo, ma mìrà kóró ale-idhè rí ndikà ní idzì màkärù nà fükù nídhunì.

¹¹ Indo yàrì iku õ, ka kùgù Ògùba fükù, Dàwudì bhà kigò õ. Ndì Ògùba ní Krístò Ádrùngbále.

¹² Ndírò, kànì kànì nyí nyí ròná dhu: nyí nyí iré-ngba nótù mberù ò ka kàkpòrò ngbóna, kadù ìlinà ràyi ìzä náarí dhu ònyù òná kìwalì ò ró.»

¹³ Ányìrò rò tí ní ndì, òrù-akpà õ màlàyíká tó ihé-yà náandu ì wòrì màlàyikà rò, ì rìlè Kàgàwà, àti:

¹⁴ «Iléta nákà kabhu òrù-akpà ò arí'ì Kàgàwà tò!

Ndírò, mìtungà nákà ndì'ì yà adzì dö idzì afíya nà ale tò!»

Mìtungà t'úndatatale ròwu Bètèlèhemù dhu

¹⁵ Màlàyíká nívà ì tìyá rò, 'àdu ì òrù-akpà ò rò, mìtungà t'úndatatale náatè nzinzìya õ 'àti: «Kòwu Bètèlèhemù, ndíñì àlè kala tí ányì ndì nònzì dhu, yà Ádrùngbále Kàgàwà náñò àlè tò dhu.»

¹⁶ Ní, abádhí náawù ányì tsàkàtsàkà, 'àdù Mìriyà mà nótù Yòzefù mánà, ndírò ngbángba ràdù ì'ì ìzä arí dhu ònyù òná kìwalì ò ndì ndàyi ró.

¹⁷ Ndì ngbángba ì àla rò, abádhí náawé yà màlàyikà náñònà fíyò kà-dö dhu.

¹⁸ Ní kóró ale, yà mìtungà t'úndatatale rëñona dhu nìrì ní idhò náñökò wò abádhí rëñona dhu dö.

¹⁹ Pbétù, Mìriyà náadò wò dhu kóró afína ò, ndàdù àmbé ìnga nírè dö dòná atdídö.

²⁰ Wò dhu-dzidö, mìtungà t'úndatatale náadù ì Kàgàwà nífù ì'í, 'àdù àmbé ilènà dö rörò, kóró dhu-tsí yà ì ìrì, 'àdù

àlanà nónzì ì yà abádhí tò málàyikà núnònà dhu bhéyi tí nídhunň.

Yésù tó ngbángba-ɔvò nówò ka kí dhu

²¹ Atdí yengè níitdègu àkă wò ngbángba ka kúgù dhu-dzidň, ní ka kadù kònzinga nóbhòlò. Ka kadù ndi ngbángba-ɔvò nówò Yésù tí, àdhàdhì yà málàyikà núnò inzá kà-tsánà àpè òongo òna tí rórò dhu bhéyi.

Yésù tó ngbángba nítè ka kówu Kàgàwà tò Kàgàwà bhà idzá rò dhu
(Law 12)

²² Yòzefù mà, Màriyà nà rí 'ù'ò 'llă Kàgàwà-nyìkpó õ òna idhò náaká àdhàdhì Músà bhà Uyátá núnò ka dhu bhéyi. Ní abádhí idyi Yésù tó ngbángba 'òwù nà Yérùsàlemà tó kigò ò, 'òwù itènà Ádrùngbále Kàgàwà tò.

²³ Obhó tí, Ádrùngbále Kàgàwà bhà Uyátá ò ka kandí dhu katí, sengba tí ka kúgù kpatsibhíngba nópì ka ràrõngo Ádrùngbále Kàgàwà tò.

²⁴ Ní abádhí náadù yà Ádrùngbále Kàgàwà bhà Uyátá núnò pérè núbho átò. I pérè ní'ì óyò aliri, ngätsi ní óyò àmbö-nzo.

²⁵ Wò ndi kàsumì õ, atdí ale, Sìmìyonì tí kátina ní'ì inè Yérùsàlemà tó kigò ò. Ndi ale ní'ì idzi ale nyú. Ka ní'ì obhónángatále, ndirò Kàgàwà nífú arí atdídň ale. Ndirò, kóngónà Pbàìsràyélí ndì ndigú tí rírà ale nódò. Ní Kàgàwà nírá ka pbìndà llilă-Alafí ní,

²⁶ ndì llilă-Alafí ràdù dhu òvò angyangyi kà tò ndàti: inzá kà ròvéya inzá ndì ndàla Ádrùngbále Kàgàwà rívìna Krístò rórò.

²⁷ Ní, llilă-Alafí rí ndànda rò, kärà òtsù Kàgàwà bhà idza. Nírò ní ndi Màriyà mà, Yòzefù nà níiwú Yésù tó ngbángba nà, ndínì yà Uyátá núnò dhu náaká tí.

²⁸ Ní, Sìmìyonì náakò ngbángba ndàtdù, ndàdù òtsò nábhù Kàgàwà tò, ndàti:

²⁹ «Ádrùngbále Kàgàwà, kòmbí nyí nyí mbă pbùkù inç-apkà núbha ròvè, àdhàdhì yà angyangyi nyí nyavò idù dhu bhéyi.

³⁰ Obhó tí, ma màla wà pbùkù rò ìrà ògù nyìkpódu nyú ní.

³¹ Ndi ògù ní yà nyí nyú nyí nyabòlò kóró ale tò.

³² Ka ní yà inzá àpè nyunì kóró yà adzi õ ale-nyïnga náwù rí awáwù.

Ndirò ka ní ádrùngbángá tò awáwù pbùkù ale Pbàìsràyélí tò* ..»

* 2:32 2.32 Isa 42.6; 49.6; 52.10

Sìmìyonì r̄i Yēsù ḷnz̄iya dhu n̄óv̄o angyangyi, Kàgàwà bhà nabì bhéyi dhu

³³ Yēsù t'ábanà mà, kà-tsánà mànà idh̄o n̄úuko atdídō, wò Sìmìyonì r̄unóna Yēsù tó ngbángba n̄i dhu níri īfí rò.

³⁴ Sìmìyonì náaso abádhí, ndàdù àtìnà kà-tsánà Màriyà n̄i: «Yàrí ngbángba r̄i Pbàisràyé lí nzínzì ɔ ábh̄o ale nábh̄u ràwà i, ndàdù ábh̄o ale nídi. Ndirò, ka ní ize yà ìndr̄u àbh̄u rí ràgò i nzínzìya ɔ,

³⁵ ndín̄i yà ábh̄o ale núuru afíya ò irèta núuvì tí i kpangba. Ndirò inyi Màriyă, pbùkù àpbè r̄i ndìlì ilà tó obhi-akpà ka kòdù, ròsù afína ale bhà àpbè bhéyi.»

Tsìbhá nabì Anà r̄ote Yēsù tó ngbángba dō dhu

³⁶ Wò ndì kàsùmì ɔ tí, Kàgàwà bhà atdí tsìbhá nabì, Anà tí kátina, níi i inè átò. Anà ní i Àserì-dhú-bv̄e ale, Fànolì t'ívànà. Ka ní i mèlà-àyí-ngba nyé. Abádhí náakò yà tsìbhíngba tí rò i umbá i nà ale nà àràbhù ato kélè tí, ndì ale ràdù òvè.

³⁷ Ní, kàdù àdì abvo-àyi tí, ràrà àhù àrà kumì dòná ifo nà ato nónzi ndì ndí dhu ò. Kõngónà nzì àhù iri Kàgàwà bhà idzá rò. Pbétù, kõngónà Kàgàwà bhà idzá kasù kélè nónzi adyíbhengá màtí ndirò kúbhingá màtí. Kõngónà àdù ònyè t'ónyuta-tsù nátsì, ndàdù àmbè ndìtsò dō.

³⁸ Ní, ndì tsìbhá nabì Anà níi tò ndì wò Sìmìyonì r̄ote òná kàsùmì ɔ, ndàdù ndòpè ndàbhù òtsò Kàgàwà tò. Ndirò, kàdù ndòpè ndàwe dhu Yēsù tó ngbángba dō, yà Kàgàwà r̄i Yérùsàlémà náwù dhu nódò arí kóró ale tò.

Yēsù tó ngbángba nà ka kóngo Nàzàretì dhu

³⁹ Yēsù t'ábanà mà, kà-tsánà mànà níitdègu kóró dhu nónzi yà Ádrùngbâle Kàgàwà bhà Ùyátá núnò ka dhu bhéyi, ní abádhí adù 'àdu Yēsù tó ngbángba nà Gàlìlayà tó pbìri ɔ fiyó kigò, Nàzàretì tí kátina ò.

⁴⁰ Ní, Yēsù tó ngbángba adù àdì ndàmbè ovi dō, ndàdù àmbè obi àbà dō. Kàgàwà níirá ka dhu-öngä t'óvòta tó irèta n̄i, kóró kà rönzina dhu ràdù Kàgàwà-nyìkpó nófò atdídō.

Yēsù r̄i Kàgàwà bhà idzá, atdí kumì dòná óyò nà ato nà dhu

(Luk 2.41; 1Sà 1.3,7,21-28)

⁴¹ Yà ato náarírà dhu bhéyi, Yēsù t'ábanà mà kà-tsánà mànà nóongónà òwu Yérùsàlémà tó kigò ò, Pásìka tó màhendù ò.

⁴² Ní, Yēsù níitdègu atdí kumì dòná óyò nà ato nísé, ní abádhí náawù atdíkpá Yēsù tó ngbángba mânà àdhàdhì yà angyi i arónzina dhu bhéyi.

⁴³ Ní, mʉhendù iku rò, Yésù t'ábanà mà, kà-tsánà mānà náadù ì, 'òngò ibha. Pbétù, Yésù tó ngbángba náadù àdi Yèrùsàlémà tó kigò ò, inzá àbanà mà, íyànà mānà náni rórò.

⁴⁴ Abádhí adù Yésù àtì inè rí'ì odhína mānà ì úbhi atdikpá ró dhu tí. Nírò ní ndi iwà ì úbhi, ròpè ndì kútsingánă, ràrà àhʉ pbítsòngă rórò, abádhí apè 'ómè Yésù, fiyó ale mà, odhíya mānà nzinzì õ.

⁴⁵ Pbétù, abádhí náadù nzá kàla. Ní, ndi dhu-okú dò rò, abádhí náadù ì tdítqd Yèrùsàlémà tó kigò ò, 'owù kòmè.

⁴⁶ Ní, ibhʉ idhɔ dzidò ní ndi, abádhí náawù kòtù Kàgàwà bhà idzá àdi Uyátá tó málímó nzinzì õ ró. Kàmbénà Uyátá tó málímó rǎnɔna dhu nírì dò, ndàdù àrà dhu òngʉ ró abádhitsú.

⁴⁷ Kóró ale, yà kà rǎnɔna dhu nírì rí náko ró idhɔ aránà atdídò, kàbhà inga t'únita mà, kà rǎrà tsàna ka kivú dhu nádu ró tí dhu mānà dhu dò.

⁴⁸ Ní, kà t'ábanà mà kà-tsánà mānà nítdègu kàlă, ní idhɔ náukò atdídò. Ní, kà-tsánà adù àtìnà kà ní: «Pbàn̄ngbá, ádu wò nyi nyɔnzì ròká? Ándà pé, ima, àbanʉ mānà, mǎ mònè nyi ádràngbá izʉ nyú nà.»

⁴⁹ Ní, Yésù adù dhu àdu abádhí tò ndàti: «Ádu nyi nyúbhi mɔmè ró fíndà? Nyi nyàni tí nzá dhu ma ràrì'ì Àbadu bhà idzá ma móñzina kasu nà?»

⁵⁰ Pbétù, wò Yésù náñò dhu náadù nzá kà t'ábanà mà, kà-tsánà mānà-dò nálu.

⁵¹ Ní, Yésù mà náadù ì àdu abádhí mānà 'owù Nàzàretì. Kóngónà abádhí-tsú dhu nírì atdídò, ndirò kà-tsánà ongónà adù kókò dhu nódò kóró afína ò tí.

⁵² Ndirò, Yésù tó ngbángba náadù ndàmbé òvi dò ngbóna ò rò, dhu-ɔnga t'óvòta tó pbìndà iringa ràdù àmbé ndise dò. Kóngónà adù Kàgàwà-nyìkpó nófò rí dhu nónzì, ndàdù indrú-nyìkpó nófò rí dhu nónzì átò.

3

*Bàtizò nubhónà indrú tò Yùwanì náñò Ídzì Mákúrù
(Màt 3.1-12; Mrk 1.1-8; Yùw 1.6-8,19-28)*

¹ Tibériyò Kàyisarà ni'ì Pbàrmá tó pbìri õ kámá dò ádràngbá kamà. Ní, atdí kumì dòná imbò nà ato tí konyà idzi ró ato náhʉ rórò, Pòtiyò Pilatò ni'ì Yùdeyà tó pbìri õ lìwalì. Ndirò, Hèròdè ni'ì Gàlilayà tó pbìri õ ádràngbá kamà, Hèròdè t'ádònà, Filipò ràdù ì'ì Itùriyò mà, Tràkòniti mānà tó pbìri õ ádràngbá kamà. Ndirò, Lìsàniyà ni'ì Àbilenì tó pbìri õ ádràngbá kamà.

² Wò ndì kàsùmì ſ, Anà mà Kàyafà mànà ni'í pbàkùhání tó ádròdrò ale dò kámá. Ní, rùngù ò Zàkàriyà t'ídhùnà Yùwanì rí'í rórò, Kàgàwà náavò pbìndà ote kà tò.

³ Wò dhu-dzidò, Yùwanì náadù ndòpè ndùbhi Yòròdanì tó idha-akpà-bidò arí'í kóró pbìri òna ná. Káránà ìndrú núnzì rò bátizò tò, ndàrà àtìnà rò: «Nyàgèrè nyí nyùbhà fákù nzérenga, nyàdù bátizò nálu. Ní, Kàgàwà ràdù fákù nzérenga nábà fükù.»

⁴ Wò dhu bhéyi ní ndì, nabì Ìsayà náandí pbìndà bhükù ò dhu náaká. Káti:

«Kónì atdí ale-tù rí ndìri rùngù ò:

«Nyòbhòlo Àdràngbälé Kàgàwà bhà ngudhà, nyùtò kà rübhi òna otu.

⁵ Ibhù rí'í òyá ngari nákà nyùtrò adzi òyá rùlè, nyàdù pbìri-akpá mà pbìri-nzo mònà nágolo, nyöhù ròngò kyèngèrù tí.

I nátdya otu nákà nyùtò rìkò túrátúrú, ndirò, kulukulu arí'í òyá ngari nákà nyöhù mbéyi.

⁶ Ndirò ní ndì, kóró ale rí Kàgàwà rí ìndrú nígü tí dhu nálä.»

⁷ Ní, ihé-yà nóowúnà iwù rò Yùwanì-tí'ò, ndíní Yùwanì nùubhò tí bátizò fifyò. Ní, Yùwanì aránà àtìnà rò abádhí ní: «Nyí ní ámvò tó osu-tsè! Ádhì ndì dhu nòvò fákù ndàti, nyí ràrì ügù yà rírá Kàgàwà bhà anya t'ítidità õ rò?

⁸ Nyònzi iwà nyí nyùgèrè nyí, nyùbhà fákù nzére mètsò dhu návì rí dhu. Ndirò, àpé nyìrè nga afíku ò nyambé àtìnà dò: «Àbràhamà ní abhukà.» Ma mí dhu nánc fákù: Kàgàwà ràdù kárí odu mà nágèrè ròngò Àbràhamà t'ídhúna tí.

⁹ Àlò ka kiyá wà kili itsu-pfò rò. Ní kóró itsu, yà ìnzì arí idzi itsu-kpò ní'í, nákèrè ka kí, kadà àwàñà kàzu ò.»

¹⁰ Ní ihé-yà níivú dhu Yùwanì-tsè 'àti: «Mǎ mí dhu ònzi ìngbă tí?»

¹¹ Ní, kädù dhu àdu abádhí tò, ndàti: «Oyo rí'í mèdzarù nà ale, nákà ndàbhù ka atdí yà ìmbă rí'í kà nà ale tò. Ndirò, ònyù rí'í fóná ale nákà ndàndò ka ìmbă rí'í kà nà ale tò.»

¹² Pàratà tó pbàndómbe níivú átò, ndíní è alá tí bátizò. Ní abádhí níivú dhu Yùwanì-tsè, 'àti: «Málímò, mǎ mí dhu ònzi ìngbàtí?»

¹³ Ní, kädù dhu àdu abádhí tò, ndàti: «Àpé nyòwu pàratà t'úfótá tó fùrangà-bvù nòtdì rò ɔrù nyá, ròsè yà ụyátá ò ka kótdì ka tí dhu dòná.»

¹⁴ Ndirò, pbàñowí níivú dhu átò Yùwanì-tsè 'àti: «Olu mǎ'í na, mǎ mí dhu ònzi ìngbàtí?» Ní, Yùwanì adù dhu àdu abádhí tò, ndàti: «Àpé nyòwu atdí ale-fó fùrangà mà nídha rò ɔbi ní. Ndirò, àpé nyòwu ìndrú nóbhù rò títò dò, nyàdù

fòná fùrangà náko. Pbétù, nyòwu yà àbí dò ka karí nyúbhò ní fàkú mèkàmbà kèle nódò rò nyálň.»

¹⁵ Uró iì alé kóró náambénà ndònzì rí dhu nódò dò atdyúya nyú ná, ndíni i ala tí. Ndírò abádhí kóró náambénà nga nírè dò affiya ò ngätsi ní Yùwanì ràri ndí Krístò.

¹⁶ Ní, Yùwanì adù àtìnà kóró i alé ní: «Íma, ma mí bátzìò núbhò fèkù idha ní. Pbétù, dzidu dò rírà ale rí i obi nà ròsè dùdu ná. Ma màká nzá mènga kàpfò rò kàyítò-mbí mà. Ndí ale náaraya bátzìò núbho rò fèkù Hìlă-Alafí ní, ndírò kàzù ní.

¹⁷ Kàlň ònyù-öngä t'ílèta tó kanyà-tidò fòná, ndíni ndipfo tí nganù-kpò ní kéléna ò rò. Ní, künduya nganù-kpòtsù pbìndà óngòlň ò, ndàdù dzéngéléna nábi ìnzí aráve ádréngbâ kàzù ò.»

¹⁸ Wò dhu bhëyi ní ndí, Yùwanì náaránà Ídzì Mákărù náñò rò ìndrù tò. Káránà ìndrù àká 'òkò tí dhu nòvò rò ìndrù tò.

¹⁹ Nírò ní ndí Yùwanì adù lìwalì Hèròdè bhà nzérenga nòvò kà tò, adònà-ve Hèròdiyà kákò dhu-okú dò rò, ndírò abho kufa ngäkpà dhu-okú dò rò.

²⁰ Ní, Hèròdè adù dhu àfa tdítidò atdídò nyú ròsè, ndàbhù Yùwanì kosò imbi ò.

Yésù rí bátzìò nálň dhu (Màt 3.13-17; Mrk 1.9-11; Yùw 1.32-34)

²¹ Kóró ale níitdègu bátzìò nálň, ní Yésù adù bátzìò nálu átò. Ní, Yésù rí nditsò òná kàsùmì ò, òrù-akpà-tsù náangbe ndí,

²² Hìlă-Alafí ràdù ifo orù rò, àmbò tó ófò ò, ndàdi kàdò. Ndírò, ale-tù náadù ndírì òrù-akpà ò rò, ndàti: «Nyí ní Idhùdu, atdídò ma mózè, nyìkpódu nòfò dhu ònzi arí ale.»

Yésù t'ábhúna-ɔvò (Opt 5; 11.10-27; Màt 1.1-17)

²³ Yésù rí pbìndà kasù nòpè òná kàsùmì ò, kàbhà atò níi i mbèmbè ibhù kumì tí ndí ndáhù rò. Ní ìndrù ongónà dhu ìrè Yésù ràri Yòzefù t'ídhùnà. Yòzefù ní i Heli t'ídhùnà.

²⁴ Heli ní i Mátati t'ídhùnà. Mátati ní i Lawì t'ídhùnà. Lawì ní i Mèlekì t'ídhùnà. Mèlekì ní i Yanà t'ídhùnà. Yanà ní i Yòzefù t'ídhùnà.

²⁵ Yòzefù ní i Mátatiyà t'ídhùnà. Mátatiyà ní i Àmosè t'ídhùnà. Àmosè ní i Nàhumù t'ídhùnà. Nàhumù ní i Èsilì t'ídhùnà. Èsilì ní i Nàgayì t'ídhùnà.

²⁶ Nàgayì ní i Matì t'ídhùnà. Matì ní i Mátatiyà t'ídhùnà. Mátatiyà ní i Simeyì t'ídhùnà. Simeyì ní i Yòsè t'ídhùnà. Yòsè ní i Yudhà t'ídhùnà.

²⁷ Yudhà ni'ì Yòwanà t'ídhùnà. Yòwanà ni'ì Resà t'ídhùnà. Resà ni'ì Zérùbàbelì t'ídhùnà. Zérùbàbelì ni'ì Sàrtìyèlè t'ídhùnà. Sàrtìyèlè ni'ì Nerì t'ídhùnà.

²⁸ Nerì ni'ì Mèlekì t'ídhùnà. Mèlekì ni'ì Adì t'ídhùnà. Adì ni'ì Kòsamà t'ídhùnà. Kòsamà ni'ì Èlìmàdamà t'ídhùnà. Èlìmàdamà ni'ì Erì t'ídhùnà.

²⁹ Erì ni'ì Yèsuwà t'ídhùnà. Yèsuwà ni'ì Èliyèzerì t'ídhùnà. Èliyèzerì ni'ì Yòrimù t'ídhùnà. Yòrimù ni'ì Màtatà t'ídhùnà. Màtatà ni'ì Lawì t'ídhùnà.

³⁰ Lawì ni'ì Sìmìyonì t'ídhùnà. Sìmìyonì ni'ì Yudhà t'ídhùnà. Yudhà ni'ì Yòzefà t'ídhùnà. Yòzefà ni'ì Yònamà t'ídhùnà. Yònamà ni'ì Èliyàkimù t'ídhùnà.

³¹ Èliyàkimù ni'ì Mèleyà t'ídhùnà. Mèleyà ni'ì Ménà t'ídhùnà. Ménà ni'ì Màtatà t'ídhùnà. Màtatà ni'ì Nàtanà t'ídhùnà. Nàtanà ni'ì Dàwudi t'ídhùnà.

³² Dàwudi ni'ì Yésè t'ídhùnà. Yésè ni'ì Òbedè t'ídhùnà. Òbedè ni'ì Bòazà t'ídhùnà. Bòazà ni'ì Sàlmònì t'ídhùnà. Sàlmònì ni'ì Nàsonì t'ídhùnà.

³³ Nàsonì ni'ì Àmìnàdabhù t'ídhùnà. Àmìnàdabhù ni'ì Àdìminì t'ídhùnà. Àdìminì ni'ì Arnì t'ídhùnà. Arnì ni'ì Hèsromì t'ídhùnà. Hèsromì ni'ì Pàrezì t'ídhùnà. Pàrezì ni'ì Yudhà t'ídhùnà.

³⁴ Yudhà ni'ì Yákobhò t'ídhùnà. Yákobhò ni'ì Ìsakà t'ídhùnà. Ìsakà ni'ì Àbràhamù t'ídhùnà. Àbràhamù ni'ì Terà t'ídhùnà. Terà ni'ì Nàhorì t'ídhùnà.

³⁵ Nàhorì ni'ì Sèrugù t'ídhùnà. Sèrugù ni'ì Rewù t'ídhùnà. Rewù ni'ì Pèlegì t'ídhùnà. Pèlegì ni'ì Èberì t'ídhùnà. Èberì ni'ì Selà t'ídhùnà.

³⁶ Selà ni'ì Kàyinanà t'ídhùnà. Kàyinanà ni'ì Àràfàsadì t'ídhùnà. Àràfàsadì ni'ì Semù t'ídhùnà. Semù ni'ì Nuwà t'ídhùnà. Nuwà ni'ì Làmekì t'ídhùnà.

³⁷ Làmekì ni'ì Mètùsilà t'ídhùnà. Mètùsilà ni'ì Ènokà t'ídhùnà. Ènokà ni'ì Yèredè t'ídhùnà. Yèredè ni'ì Mähèleli t'ídhùnà. Mähèleli ni'ì Kàyinanà t'ídhùnà.

³⁸ Kàyinanà ni'ì Ènɔsà t'ídhùnà. Ènɔsà ni'ì Setì t'ídhùnà. Setì ni'ì Adamà t'ídhùnà. Adamà nabholò ni'ì Kàgàwà.

4

Pfòmvò rì Yésù-afí númvú dhu
(Opt 3.1-6; Mat 4.1-11; Mrk 1.12-13)

¹ Èlìlă-Alafí níră ndì rórò, Yésù náadù ndì Yòròdanì tó idha-akpà ò rò, ndì Èlìlă-Alafí ràdà ndàndà ndàrà ràngù ò.

² Ní ányì, Pfòmvò núumvú kà-afí ifo kumi idhò tí. Kòkòrì idhó-yà náudà inzì kà rònyà atdí dhu mà, àwù ràdà kàlu atdídò.

³ Ní ndì kàsùmì ò, Pfòmvò náati Yésù nř: «Nyì nyapé ìì Kàgàwà t'ídhùnà tí, ní úgèrè pé wòrì odu ròngò màngatì tí.»

⁴ Ní, Yésù adù dhu àdu kà tò, ndàti: «Kàgàwà bhà Andítá rätina: <Inzì ní mügati kèle ndì ìndrú bhà ípirönga òdò rádù.»

⁵ Pfòmvò náadù kàbhù ràrà orá nyá ndì nángbe ngari ò, ndàdù kàbhù ràndà yà adzi dò ádròdrö kámá tó pbìri kóró aké kàsùmì õ tí.

⁶ Kädù àtìnà Yésù ní: «Ma mí nyabhë nyonyà idzi kóró kákàrì pbìri dò, nyadù àdi i pbìri tó ádròdröngà mà, òyá ònzì mánà dò kóró. Ka kibho wà ka idù, ní ma mádù kàbhù ma mózè ale tò.

⁷ Nírò, nyi nyapé nyokò ònzidú, nyifù ima, ní ma mí kökörí dhu núbhò kóró indù.»

⁸ Ní Yésù adù ote àdu kà tò, ndàti: «Andítá rätina: <Dhu àkä nyifù Ádrùngbále, pbùkù Kàgàwà, nyadù kà kèle nûlé atdírò.»

⁹ Tdítidò, Pfòmvò adù Yésù àbhù ràrà Yérùsàlemà tó kigò ò, ràrà àhù Kàgàwà bhà idza tó mánarà dò. Kädù àtìnà Yésù ní: «Nyi nyapé ì Kàgàwà t'ídhùnà tí, ní óbè nyi iró rò nyisì obvò.

¹⁰ Andítá rätina:
<Kàgàwà rädu pbìndà málàyikà návi ròdò ngbónu.»

¹¹ Ndírò, ndì Andítá rätina tdítidò:
<Abádhí rì nyitdu òtsúya-tsírò,
akyè odu abhùna pfònu ràvò ní*.»

¹² Ní, Yésù adù dhu àdu Pfòmvò tò, ndàti: «Kàgàwà bhà Andítá rätina: <Inzá dhu àkä nyumvù Ádrùngbále pbùkù Kàgàwà-afí*.»

¹³ Ní Pfòmvò nítdègu Yésù-afí númvù kóró otu õ, ní kädù àrà itse Yésù-tí rò, ràrà àhù ngätsi kàsùmì náaraya ndìbhò dhu ò.

*Yésù rì ndòpè ndùdhe dhu ìndrú tò Gàlìlayà tó pbìri õ dhu
(Isa 61.1-3; Mat 4.12-17; Mrk 1.1-15)*

¹⁴ Wò dhu-dzidò, Yésù náadù ndì Gàlìlayà tó pbìri ò, iwa Híllä-Alafí nírá ndì pbìndà ádrùngbångà tó obi ní rörò. Ní kà röñzina dhu-òyì nüugà ndì kóró ndì pbìri õ.

¹⁵ Káránà dhu nûdhe rò ìndrú tò Pbàyàhúdí tó unduta-dzà õ rò, kóró ale ràdù òwu ndì kèle nífu rò.

*Nàzàretì õ bhà rì 'ùvò inzì 'a'u tí Yésù dhu
(Mat 13.53-58; Mrk 6.1-6)*

¹⁶ Wò dhu-dzidò, Yésù náarà Nàzàretì tó pbanga yà ndì nyá ndì ndavì òná ò. Ní, sàbatù-ìdhò õ, kätsù unduta-dzà ò, yà bìlì ndì ndarí ònzina dhu bhëyi. Ní, kïvà ndì ndidè, ndiní ndì ndozú tí Kàgàwà bhà Andítá.

* 4:11 4.11 Zàb 91.11-12 * 4:12 4.12 Tòr 6.16

¹⁷ Ní, ka kadù nabì Ìsayà náandí bhükù nábhù kà-fó. Ní, kängbe ndì bhükù, ndàdù ìsì yà dhu bhéyi ka kándí dhu òná ngari dò:

¹⁸ «Ádràngbälë bhà Hìlă-Alafí rí tò dudú.

Kütri ima, ndínì ma mèno tí pbìndà Ídzì Mákărù nákàtálé tò.

Kivì ima, ndínì ma mèvo tí imbi ò ka kúsò ale nákòlò ka kí dhu i ale tò,

madù ndùmündumú-nyìkpó rí i nángbë dhu nòvò i ndùmündumú tò.

Kivì ima, ndínì ma mèkòlò tí yà ròyá ka karávu ale, ino-kàsù ò rò,

¹⁹ madù ndì, Ádràngbälë Kàgàwà rí pbìndà ídzìnga návì ìndrù tò òná atò nòvò ìndrù tò*.

²⁰ Wò dhu-dzidò, Yésù adù wòrì Andítá nápbi, ndàdù àdunà unduta-dzà ò arí kasù ònzì ale-fò ò, ndàdù àdi obvò. Ní wò unduta-dzà ò i kóró ale náadù nyìkpóya nùdì Yésù rò tí.

²¹ Nírò ní ndì Yésù adù òte òpè, ndàti abádhí ní: «Wò nyì nyìrì ma mózùna ró Andítá nákà wà indo.»

²² Ní kóró ale náá'u wò Yésù rùnòna dhu, idho ràdù i èkò kà-li'ò rò ráhù ídzì òte nírì i rò. Abádhí ambénà àtìnà dò: «Tí obhó Yòzefù t'ídhùnà nyù wò?»

²³ Ní, Yésù adù àtìnà abádhí ní: «Obhó tí, nyì nyínè i nyì nyánò yàrì mbayì idù, nyati: <Màngangà, igù pé nyì nyitirò.> Ndirò, nyì nyínè i nyati ima ní átò: <Mǎ mírì wà Kàpèrnàwumù tó kigò ò nyì nyónzì kóró dhu. Nírò, ónzì pé i dhu átò yà fùkú kigò ò.»»

²⁴ Wò dhu-dzidò, kàdù àtìnà: «Ma mí kùnò kpangba fükù, obhó dhu nyù ní ndì: Kàgàwà bhà atdí nabì mà nákò ka karí nzì mbéyi yà ndì nyù ka kúgù òná pbanga ò.

²⁵ Ma mí obhó dhu náncò fükù: Nabì Èliyà bhà atò ò, abvo-ayí ní i inè ibí nyù Pbàìsràyélí tó pbìrì ò. Ndi atò ò, igye náadì ìnzì ndìkò iibhù atò dòná azà àbì nà tí, ádràngbä àgàyì ràdù itsì kóró ndì pbìrì ò.

²⁶ Ní, Kàgàwà náavì nzá nabì Èliyà ràrà kóró i abvo-ayí-bvù. Pbétù, kàdù kòvì ràrà pbìndà ní Sidonà tó pbìrì ò Sàrèpatà tí kátina kigò ò atdí abvo-ayi kèle.

²⁷ Ndirò, Kàgàwà bhà nabì Èlisà bhà atò ò, kíkítálé ní i inè ibí nyù Pbàìsràyélí tó pbìrì ò. Ní, abádhí nzínzì ò atdí ale mà rò kíkí náagù nzá. Pbétù, ròná kíkí náagù ní Sìriyà tó pbìrì ò atdí ale, Nàmanì tí kátina kèle*.

²⁸ Ní, wò Yésù ènò dhu i iùrì rò, kóró wò Pbàyàhúdí tó unduta-dzà ò i iùrì ale náakó atdídò.

* 4:19 4.19 ìsa 61.1-2 * 4:27 4.27 2Ká 5.1-14

²⁹ Ní abádhí adù 'ìvà, 'àdhà Yésù, 'ípfo kigò ò rò. Ndì dhu-dzidò abádhí adù ùpo kà nà ndì kigò ka kósì dòná pbìri dò-tsirò ò, ndíní 'idzì tí ka ròbòlò pbìri-ongò rò, ràrà ìtsì pbìri-pfò ò.

³⁰ Pbétù, Yésù adù ndàwili abádhí nzinzì õ rò, ndàdù àrà fìndá dhu nǐ.

Yésù rì nzére-alafí náarávu ròná ale nígü dhu

(Màt 4.13-16; 8.14-18; Mrk 1.21-39)

³¹ Wò dhu-dzidò, Yésù náarà Kàpèrnàwumù tó kigò ò, Gàlìlayà tó pbìri ò. Ní ányì kădì, ndàmbé dhu nûdhe dő ìndrú tò sàbatù-idhò õ.

³² Ní kóró ale idhò nûukò atdídò, kà rí dhu nûdhé ádràngbâle bhéyi nídhuní.

³³ Ndírò, nzére-alafí náarávu ròná atdí ale níí'ì undutadzà õ. Ní, ndì ale akù àri nyú tí ndàti:

³⁴ «Àà! Ádu nyì nyòzè mă nà Yésù, Nàzàretì tó kigò õ alé? Nyì nyìrà tí tséka nyì nyotdí tí? Ma mìnì wà dhu mbéyi nyú nyì ràri àdhi. Nyi ní Kàgàwà bhà Hìlă ale.»

³⁵ Ní, Yésù náarù orù tûna nyú nà wò ale ò rí'ì nzére-alafí dő, ndàti: «Ínè! Áhü wò ale ò rò!» Ní wò nzére-alafí nívbú wò ale-önga kóró ale-ònzi, ndàdù àhu kà-ò rò inzá ndì ndònzi atdí nzére dhu mà kà-rò rórò.

³⁶ Ní, kóró ale idhò nûukò atdídò, 'àdù àmbe ɔte dő nzinzìya õ, 'àmbe àtìnà dő: «Íngbà dhu bhéyi ɔte-tidò wò? Wò ale rí dhu nûyá nzére-alafí tò ádràngbâle bhéyi, ndírò ádràngbângà tó obi nyú nà, i nzére-alafí ràdù ùvò ìndrú ò rò!»

³⁷ Ní, Yésù-òyì náadù ndàgà kóró Gàlìlayà tó pbìri õ.

Yésù rí ábhò ale nígü fiyó andi õ rò dhu

(Màt 8.14-17; Mrk 1.29-34)

³⁸ Wò dhu-dzidò, Yésù náahù unduta-dzà ò rò, ndàdù àrà Sìmonì bhà idza. Ányì idzá, Sìmonì bhà aguna-àyi níí'ì atdídò kàzù ùtò ndì òna nă ró. Ní, ka kadù Yésù návi, ndíní ka nígú tí.

³⁹ Ní, ányì-dza ndì ndòtsù rò, Yésù náagú ndì aguna-àyi dő, ndàdù òrù orù tûna nyú nà kàbhà andi dő, ndì andi ràdù ògù. Ní, wò aguna-àyi adù ndìvà ányìrò rò tí ndoyè ònyù ìndrú tò.

⁴⁰ Adyifò rôtsù rórò, yà dhèdhèrò andi-tidò nà ale nà rí'ì idzàya ònä kóró ale, níiwú i andítále nà Yésù-ti'ò. Ní, Yésù nûuli ɔtsúna i andítále dő, i ale ràdù ùgù.

⁴¹ Nzére-alafí náadù ùvò átò ibí andítále ò rò, 'àdù òwu ùkù rò, 'àmbe àtìnà dő: «Nyì ní Kàgàwà t'ídhùnà!» Pbétù,

Yésù náaránà òrù rō i nzére-alafí dō, ìnzì ndàdù abádhí à'ù ròtè, iwà abádhí náni ndì ràri Krístò nídhuní!

Yésù rī Kàgàwà bhà Ídzì Mákărù náno Yùdeyà tó pbìri ò dhu

(Màt 4.23; Mrk 1.35-39)

⁴² Ìnga níitdègu ubho, ní Yésù ahù Kàpèrnàwumù tó kigò ò rò, ndàdù àrà atdí ngari lèngèlèngè rí'ì ò. Ní, ihé-yà adù 'òpè òmè ka. Abádhí níitdègu owu kòtù, ní abádhí adù 'ùvo kàrò ìnzì ara tí nzinzìya ò rò.

⁴³ Pbétù, Yésù adù àtìnà abádhí ní: «Ma ka kivi, ndíni ma māno tí òrù-akpà ò Ádràngbà kamà Kàgàwà bhà idzi tó Ídzì Mákărù kóró kigò ònǎ. Ní ndì dhu-okú dò rò, dhu àkà marà kànò átò ngákpa kigò ò.»

⁴⁴ Ní kădù ndòpè ndànò ka Yùdeyà tó pbìri ò unduta-dzà ònǎ.

5

Yésù rī pbìndà ábhàlì nòpè ndùnzì dhu

(Màt 4.18-22; Mrk 1.16-20; Yùw 1.35-51; 21.1-11)

¹ Atdíku, Yésù idè Gènèzàretì tó rérù-bidò. Ní, ihé-yà adù 'àndu ìkyèrò nyá kàtì, ndíni i íri tí kà rǎnɔna Kàgàwà bhà Òtè.

² Ní, Yésù ala óyò ibhú rérù-bidò. I ibhú ò ì'ì àwérù náadù ifo, 'àmbe fiyó ìbhè-mbí nú'o dò.

³ Ní, Yésù adù úpo i ibhú nzinzì ò atdí ibhú ò. Ndì ibhú ni'ì Sìmonì bhà ibhú. Ní kădù Sìmonì àvi ròtù ibhú rérù-bidò rò, ròndrì ake idha ò. Wò dhu-dzidò, Yésù adù àdi ibhú ò, ndàdù ndòpè ndùdhe dhu ihé-yà tò.

⁴ Ní, Yésù itdègu ndì ndúbhi ùdhenà rō dhu nítò, ní kădù àtìnà Sìmonì ní: «Ótù ibhú, ròndrì ádzi idha rí'ì ró.» Wò dhu-dzidò, nyàdù nyùpe fàkú ìbhè-mbí idha ò.

⁵ Ní, Sìmonì adù àtìnà Yésù ní: «Ádràngbälé, mǎ mònzi kasù kurà, ìnzì mǎbà atdí dhu mà. Pbétù, nyì nyàvi ka dhu bhéyi, ma mí kùpè ùpè.»

⁶ Ní, ìbhè-mbí i ùpe rò, Sìmonì mà ɔdhína mānà náadù ábhò ìbhè-íyà nyá nótì, abádhí tó ìbhè-mbí ràdù 'òpè 'àdrù i ìbhè à'e ndì dhu ní.

⁷ Sìmonì mà adù ngätsi ibhú ò ì'ì ɔdhíya nánzi, rìwú dzàñaya ònzì. Ní, i abádhí t'òdhíya níiwú, 'àdù kökò óyò ibhú níra ìbhè ní. I ibhú náadù 'òpè 'àmbe usu dò idha ò, ìbhè ná'e i atdídò òyà nídhuní.

⁸ Sìmonì Péterù níitdègu wò dhu àlă, ní kădù ndòkò ɔtdyàna dò Yésù-ònzì, ndàdù àtìnà kà ní: «Índri nyì itsé tídú rò, Ádràngbälé, i ma ní nzérengatále nídhuní.»

⁹ Obhó tí, ɔdɔ níisí atdídɔ nyú Sìmonì mà, yà atdíkpá ɿ ɿ' mánà kóró ɔdhína mánà ɔ yà abhɔ nyú ɿ òkyé ibhè dhu-okú dò rò.

¹⁰ Sìmonì t'ódhína: Yàkɔbhò mà, Yùwanì mánà ɔ ɔdɔ níisí ndì dhu bhéyi tí. I kà t'ódhína ni'ì Zébèdayò bhà inzo. Pbétù, Yésù adù àtìnà Sìmonì ní: «Inzì ɔnzì ɔdɔ, Sìmonì! Ròpè ndì indo, nyi nyóngò ìndrú tó àwérù tí.»

¹¹ Nírò ní ndì abádhí náawù fiyó ibhú nà inga-kpa dò, 'àdù kóró foyá ɿ'ì dhu nábhà ányìrò, ndì dhu-dzidò 'àdù Yésù-owù nángu.

Yésù rí kíkí nà atdí ale nígú dhu

(Màt 8.1-4; Mrk 1.40-45; Luk 17.12-19)

¹² Atdíku, Yésù ní'ì Gàlìlayà tó pbirì ɔ atdí kigò ò. Ní, kíkí álú ngbóna kóró atdí ale níitò ndì, ndàdù Yésù nála. Ní kíra, nditsì ndibvu Yésù-ònzi, ndàpbä nyìna adzikpa nyú rò, ndàdù nditsò Yésù rò ndàti: «Ádrùngbälé, nyi nyòzè ka ní, dhu òfò nga nyigú ma.»

¹³ Ní Yésù agba ɔtsána, ndàpbälä kàngbò, ndàdù àtìnà kà ní: «Íwà ma mózè ka. Ní ógù nà!» Ní ányìrò rò tí, wòrì ale rò kíkí náadù ndàwù.

¹⁴ Wò dhu-dzidò Yésù adù dhu ʉya wò ale tò, ndàti: «Àpé nyáno wò dhu atdí ale tò màtí. Pbétù, árà nyítè nyi nyògù dhu kúhanì tò, nyadù yà Músà bhà ɺyátá nááno perè nábhù Kàgàwà tò, ndíni iwà nyi nyògù dhu navì tí kóró ale tò.»

¹⁵ Wò Yésù ònzi dhu-øyí náugà ndì atdídò. Ní, ihé-yà náadù àndu Yésù tí, ndíni ɿ íri tí kà rúnona dhu, ndirò ndíni kígú tí nyuyatsì rí'ì andi.

¹⁶ Pbétù, Yésù adúnà àrà ndìvà rò, ndàrà àdi lèngèlèngè rí'ì ngari ò, ndàdù àmbe nditsò dò ányì.

Yésù rí ngbóna úvè ale nígú dhu

(Zàb 103.3; Màt 9.1-8; Mrk 2.1-12)

¹⁷ Atdíku Yésù adì ndàmbe dhu nûdhe dò ìndrú tò. Ní, Pbàfarísáyó mà, ɺyátá tó málímó mánà níiwú, 'òkò Yésù tí. Abádhí níiwú Gàlìlayà mà Yùdeyà mánà tó pbirì ɔ kóró pbanga òná rò, ndirò Yérùsàlemà tó kigò òná rò màtí. Ndirò, yà Yésù rí'ì nà Kàgàwà bhà ádrùngbångà tó ɔbi náaránà kàbhù rò rìgú andi nà ale fiyó andi ɔ rò.

¹⁸ Nírò ní ndì ìndrú níiwú ngbóna úvè atdí ale nà ótdù dò ɿ ànò rórò. Abádhí ambénà dhu ònzi dò idza ɿ itsu tí ka, 'àdù ɿlinà Yésù-ònzi.

¹⁹ Pbétù, abádhí rí kítsü tí ányì-dza dhu ní'ì ɔbi tí, ihé-yà-okú dò rò. Ní, abádhí núupò kà nà idza dò, 'àdù idza dò-tsirò nángbe, 'ifo wò ale pbìndà ótdù mánà imbi rò òná, 'àdù ɿlinà ihé-yà nzinzì ɔ Yésù-ònzi.

²⁰ Ní, Yésù itdègu kòrì ale rí'ì nà a'uta nálă, ní kădù àtìnà wò ngbōna úve ale nř: «Yà alé, pbàkù nzérenga nábà wà ndì.»

²¹ Ní, Uyátá tó màlímó mà, Pbàfàrisáyó mánà náadù òko 'àmbe iŋga nírè dő afíya ò, 'àmbe àtìnà dő: «Ádhì pbá ale wò wò dhu bhéyi rí dhu ṣe nzére nyá Kàgàwà nř? Ádhì ndì indrú tó nzérenga nábà rádù inzà ní Kàgàwà kélë atdírò nábà ka rò?»

²² Ní, Yésù asù abádhí tó irèta, ndàdù dhu ivu abádhí-tsü, ndàti: «Ádu nyí nyí'ì wòrì irèta-tidò nà afíku ò nř?»

²³ Ádu ndì isó ró'ò ṣe nábà wà ndì, ndírò tí katì: «Pbàkù nzérenga nábà wà ndì», ndírò tí katì: «Ívà nyí, nyubhi?»

²⁴ Pbétù ma mòzè nyení dhu inè Indrú t'ídhùnà ràrì'ì ádràngbànga tó ɔbi nà yà adzi dő, ndùbà indrú tó nzérenga. Nírò ní ndì kădù àtìnà wò ngbōna úve ale nř: «Ma mätina inyi nř: «Ívà nyí, nyitdù indú ótdù, nyadù àrà pbàkù!»»

²⁵ Ní ányìrò rò tí, wòrì ale níivà ndì ndidè, kóró ale-ònzì, ndàdù yà ndì ka kànònà dòná ótdù nídyì, ndàdù àrànà pbìndà Kàgàwà nílè rò ndì ndárà rörò.

²⁶ Ní kóró ale idhò náukò atdídò. Abádhí ambénà Kàgàwà nílè dő atdídò, ùlé tí ì ùlé ɔdo ní rörò, 'adù àmbe àtìnà dő: «Indo mǎ mala dhu ní idhò rí indrú ùkò ní dhu!»

Yésù rí Lawì nánzi dhu (Màt 9.9-13; Mrk 2.13-22)

²⁷ Wò dhu-dzidò, Yésù ahù idza rò, ndàdù pàratà tó atdí ndòmbè, Lawì tí kátina nála pàratà t'úfótá tó bìrò ɔ àdi ró. Ní, Yésù adù àtìnà kà nř: «Írà owùdu ɔ.»

²⁸ Ní Lawì adù ndìvà, ndàbhà kóró fóná ì'ì dhu-tsí, ndàdù àrà kówù ɔ.

²⁹ Wò dhu-dzidò, Lawì adù ádràngbă mühendù nónzì Yésù tò pbìndà dzá. Ányì-dzá, abádhí ní'ì ònyù-tsùnà atdíkpá pàratà t'úfótá tó ibí pbàndómbé mánà, ndírò ngékpà ale mánà.

³⁰ Ní, Pbàfàrisáyó mà, fíyó Uyátá tó màlímó mánà náambénà ònu dő nzíñziya ɔ. Ní, abádhí ivú dhu Yésù bhà ábhàlì-tsü 'atì: «Ádu nyí nyí dhu ònyù, nyadù dhu òmvù atdíkpá pàratà t'úfótá tó pbàndómbé mà, ndírò nzérengatále mánà nř?»

³¹ Ní, Yésù adù dhu àdu abádhí tò, ndàti: «Ímbă rí'ì andì nà ale náarí nzì mèngangà-atdyú nóho. Pbétù kátdyú oho arí ní andì nà rí'ì ale kélë.»

³² Ma mírà nzá ídzì ale núnzì. Pbétù, ma mírà ùnzìnà ní nzérengatále, ndíni ì nügèrè tí 'àbhà fíyó nzérenga.»

*Yēsù bhà irèta ònyù t'ónyuta-tsù t'útsita dő
(Màt 9.14-17; Mrk 2.18-22)*

³³ Wò dhu-dzidő, Pbàfàrìsáyó mà, nzínziya ɔ Uyátá tó málímó mánà náatí Yēsù ní: «Bàtizò núbhò arí Yùwanì bhà ábhàlì mà, fáká ábhàlì mánà náarí ònyù t'ónyuta-tsù nútsi, 'àdù àmbe 'ítsò dő àpapì. Pbétù, pbàkù ábhàlì kélë náaradù òko 'àmbe dhu ònyù dő, 'àdù àmbe dhu òmvù dő.»

³⁴ Ní, Yēsù adù dhu àdu abádhí tò, ndàti: «Nyí nyìrè tí dhu nyí ràràdù àdhìngbă ka kàndà ní mähendù ò iwú ale nágo ɔbi ní ìnzí ònyù nónyù tí, àzèmbè inè i ní'i atdíkpá akpa-tsi mánà òná kàsùmì ɔ?»

³⁵ Pbétù, idho ní'iya inè, yà akpa-tsi nívà ka kí abádhí nzínzi ɔ rò òná. I idho ɔ ní ndí, abádhí náutsiya ònyù t'ónyuta-tsù.»

³⁶ Yēsù adù yàrí mbólí náwe átò abádhí tò. Kàti: «Ìnzí atdí ale mà ràdù kélémù tí ndí ndílìna dhu nífa mberù-owútá ɔ rò, ndàdù àpbanà mberù-ayí ɔ. Kápè kònzi ndí dhu bhéyi, ní ràdù ndí mberù-owútá níanza ìnzá tí. Ndírò, ndí kélémù mà rí nzí àdù i àkò mberù-ayí nà.»

³⁷ Ndírò, ìnzí ka kádù dìvayì-owútá nádhò andu-ayí ò, akye ndí dìvayì níivàna i andu-ayí ò, ràdù i andu nótè, ndí dìvayì ràdù ndàfù obvò ní.

³⁸ Nírò, dhu òfò nga kudhò dìvayì-owútá andu-owútá ò.

³⁹ Ndírò, ìnzí dìvayì-ayí nòmvù ale ràdù ndòzè ndòmvù dìvayì-owútá tdítidő, kà ràdù àtìnà dìvayì-ayí ràrì ndí òvòvù nídhuní.»

6

*Yēsù bhà irèta sàbatù-idhò dő
(Màt 12.1-14; Mrk 2.23-3.6; Luk 13.10-17; 14.1-6)*

¹ Atdíku, sàbatù-idhò ɔ, Yēsù mà pbìndà ábhàlì mánà náakò 'àmbe owu dő nganù tó inga òna ná údà otu ɔ. Ní kàbhà ábhàlì náadù 'òpè 'òwù otu-igì dő rí'i nganù náfà rò, 'àdù òwu ìnyinà rò otsúya-tsíró, 'àdù kpöna náka.

² Ní, ngúfe Pbàfàrìsáyó náadù dhu ìvu Yēsù bhà ábhàlì-tsù 'àti: «Ádu nyí nyí ìnzá àlë tó Uyátá návi kònzi sàbatù-idhò ɔ dhu nónzí ní?»

³ Ní, Yēsù adù dhu ìvu abádhí-tsù, ndàti: «Nyí nyàpè tí obhó Dàwudì anzì atdíku, àwù nà i í'i ròná ale mánà rò dhu nózù?»

⁴ Ábadhi náatsù Kàgàwà bhà idza, ndàdù perè tí ka kùbho Kàgàwà tò mágatì núgù ndònyù. Kádù kàbhà átò ròná ale tò, àzèmbè àlë tó Uyátá nóongó àtìnà ndí mágatì ònyù ràdù ràrì pbàkùhání kélë výia dő rò?»

⁵ Yēsù adù àtìnà tdítdö abádhí n̄: «Ìndrū t'ídhùnà, n̄ sàbatù-idhò dö ádrùngbále.»

*Yēsù r̄i otsúna ótsù ale nígü dhu
(Màt 12.9-14; Mrk 3.1-6)*

⁶ Ngätsi nínganí sàbatù-idhò ō, Yēsù náatsù unduta-dzà ò, ndàdù ndòpè ndùdhe dhu ìndrū tò. Ní, atdí ale, fangà tó otsúna ótsù níī iányì-dzá.

⁷ Ní Músà bhà Uyátá tó málímó mà, Pbàfàrisayó mánà náambénà Yēsù nándà dö atdyúya nyá nà, ndínī i ala tí kàrà tí àdù wò ale nígü igü sàbatù-idhò ō. Obhó tí, abádhí azè 'àbà kòbhù i ádù dòná dhu.

⁸ Pbétù, Yēsù náuní abádhí rírèna dhu. Ní, kàdù àtìnà wò otsúna ótsù ale n̄: «Ívà nyi, nyidè ndoró kóró ale-ònzí.» Ní, wò ale adù ndìvà, ndidè wò Yēsù ité ró.

⁹ Wò dhu-dzidö, Yēsù adù àtìnà abádhí n̄: «Ma mí dhu nívü tsàkú: àlë tó Uyátá návi tí àvì kónzì idzì dhu mà, ndirò ngätsi n̄ kónzì nzére dhu mà ìndrū tò? Ndirò, kávi tí àvì kigü ìndrū bhà ípìrònga, ndirò ngätsi n̄, kubhà ndi ale ròvè?»

¹⁰ Wò dhu-dzidö, Yēsù andà kóró kòrí ale dò nga, ndàdù àtìnà wò otsúna ótsù ale n̄: «Ígba otsánu!» Wò ale náadù otsúna nígbà: ndi otsána ràdù ndàto, ndògù.

¹¹ Pbétù, abádhí náakó atdídö, 'àdù 'òpè 'ágò i nzínziya ō, àdhu mà àkä i rònzì Yēsù-ró dhu dö.

*Yēsù r̄i pbìndà atdí kumì dòná óyò nà uvitatále nòvò dhu
(Màt 10.1-4; Mrk 3.13-19; Kas 1.13)*

¹² Atdíku Yēsù núupò pbìrì dò, ndàrà ndìtsò. Ní, kàdù ányì, ndìtsò ndì kurà Kàgàwà rò.

¹³ Ní inga núbho rò, Yēsù núnzi pbìndà ábhàlì, ndàdù atdí kumì dòná óyò nà ale nòvò nzínziya ō rò. Kàdù abádhí óvò nòvò uvitatále tí. Yàrì ní ndi i ale-óvò:

¹⁴ Sìmonì, yà Yēsù adù óvòna nòvò átò Péterù tí mà, adònà Àndèreyà mánà. Yàkòbhò mà Yùwanì nà. Filipò mà Bàrtòlòmayò nà.

¹⁵ Mátayò mà, Tùmasì nà. Yàkòbhò, Àlùfayò t'ídhùnà mà, Sìmonì, yà atdídö ndì nugyénà fiyó pbìrì dò ale mánà.

¹⁶ Yudhà, Yàkòbhò t'ídhùnà mà, Yudhà Ìskàriyotà, yà Yēsù nipfo ndàbhù òmvü-fó mánà.

*Yēsù r̄i dhu nûdhé, ndàdù àrà andì nà ale nígü ró dhu
(Màt 4.23-25; 5.2-12; Mrk 3.7-13)*

¹⁷ Wò dhu-dzidö, Yēsù mà, pbìndà atdí kumì dòná óyò nà uvitatále mánà náawú pbìrì dò rò, 'ìwü ùvò kyèngyerù dò, yà ábhò ngükpa pbìndà ábhàlì rÿì ró. Ányìrò, ábhò ihé-yà

nířì átò. I ale níiwú Yùdeyà tó pbìrì ò rò, Yèrùsàlémà tó kigò ò rò, ndirò ádrùngbă rérù-bidő arířì kigò, Tirò mà Sìdònà nà tí kátina ò rò.

¹⁸ Abádhí níiwú, ndínřì ì irí tí Yésù rǎnona dhu, ndirò, ndínřì kigú tí nzinzìya õ rířì andi nà ale. Ní Yésù adù abádhí nzinzì õ nzére-alafí náarávu ròyá ale nígu.

¹⁹ Kóró ale, yà andi nà rířì, nówúnà 'òzè rò 'àpbàlă Yésù-ngbò. Obhó tí, kà-nyutsì rò ráhu ádrùngbångä tó ɔbi náaránà kóró ale nígu rò fíyó andi õ rò.

Hirò nzinzìya ale mà, àpbè õ okoya ale mànga

(Màt 5.1-12)

²⁰ Wò dhu-dzidő, Yésù adù pbìndà ábhàlě dò nga àndà, ndàdù àtìnà i ábhàlě nř:

«Nyí nyònzì wà hirò yà nákà tí nyí nyířì rò,
Kàgàwà nòonyuya idzi dùkú nídhunř.

²¹ Nyí nyònzì wà hirò yà àwù nà nyí nyarířì kòmbí rò,
nyí nyulèya ònyà ní nídhunř.

Nyí nyònzì wà hirò yà nyí nyarí òdzì kòmbí rò,
nyí nyokoya ugbotá õ nídhunř.

²² Nyí nyònzì wà hirò yà ìndru nóndrò nyí, 'adù nyítu nzinzìya õ rò, 'adù òwu dhu ènò rò nyí nř, ndirò 'adù òwu nyòzù rò nzére ale tí Ìndru t'ídhùnà-okú dò rò rò.

²³ Nyàbhù idhèkù rìka ndì, ndirò nyòbhè nyí dhèdhë-okú dò rò, fùkú perè nířìya ádrùngbă nyú òrù-akpà ò nídhunř. Obhó tí wò dhu bhéyi tí abádhí t'ábaya náavù pbànábí rò.

²⁴ Pbétù, nyí nyířì àpbè õ, nyí ònzítále tí rò,
nyí nyábà wà nyàbhù rí nyònzì hirò dhu nídhunř.

²⁵ Nyí nyířì àpbè õ yà kòmbí nyí nyarířì ònyà nà abhàbhò rò,

nyí nyokoya àwù nà nídhunř.

Nyí nyířì àpbè õ, yà kòmbí nyí nyarí òko ugbotá õ rò,
nyí nyokoya izu õ, ndirò nyàdù àmbe òdzì dò nídhunř.

²⁶ Nyí nyířì àpbè õ yà kóró ale náarí nyílè rò,
ndì dhu bhéyi tí, abádhí t'abhuya nílè títò tó pbànábí nídhunř*.

Yésù rí dhu núdhë òmvü nòzè ka kí dhu dò dhu

(Màt 5.38-48; 7.12a)

²⁷ «Pbétù, nyí yà nyí nyí ma mánona dhu níři rò, ma mätina nyí nř: Nyòzè fùkú òmvü. Nyònzì ídzìngä yà nyí nóndrò ale tò.

* 6:26 6.26 Isa 5.22

²⁸ Nyàso nyōfù arí ale. Ndīrò, nyìtsò nyì nyādhü arí ale dö.

²⁹ Atdí ale náapé atdíghená binu-bhu nópbì, ní ágèrë ngätsi kà ròpbì átò. Ndīrò, atdí ale náapé pbàkù oré mudiżarù nídyì, ní àpē nyúvö nyi ìnzì kà rìdyì pbàkù simisi átò.

³⁰ Dhu nònzi fànú ale tò dhu àkă nyarà ndi dhu àbhü rö. Ndīrò, atdí ale náapé indü dhu nídyì, ní dhu àkă nzá nyüdyö ka.

³¹ Ìnzi dhu ngükpà ale tò àdhàdhì nyi nyözè abádhí rònzì ka indü dhu bhëyi.

³² Nyì nyapé yà nyì nözè ale kélë nözè, ní nyì nyìrè tí nga nyì ràràdù ídzìnga nábà àbà? Nzérëngatálë mà nözè yà i nözè ale átò!

³³ Ndīrò nyì nyapé ídzìnga nònzi yà fükù arí kònzi ale tò tí, ní nyì nyìrè tí nga nyì ràràdù ídzìnga nábà àbà? Nzérëngatálë mà náarí dhu ìnzi átò ndi dhu bhëyi tí!

³⁴ Nyì nyapé dhu ùwü yà nyì nyà'ù ndi dhu àdu rádù fükù ale tò tí, ní nyì nyìrè tí nga nyì ràràdù ídzìnga nábà àbà? Nzérëngatálë mà átò náarí dhu ùwüwü yà fifyò rádù kàdu ale tò!

³⁵ Pbétù nyì, nyòzè fükù òmvü, nyadü ídzìnga nònzi fifyò. Ndīrò, nyàdù nyàwü dhu ìndrù tò, ìnzá nyì nyìrè nga abádhí rădüna fükù dhu dö rörò. Ndi dhu bhëyi ní ndi, nyì nyabáya ádràngbä perë. Ndīrò Kàgàwà, yà kóró dhu dö arí'ì ale náanziya nyì pbìndà inzo tí. Obhó tí, kärí ídzìnga nònzi yà ìnzì arí fifyò ka kònzi dhu tò ídzìnga nánnì ale tò, ndīrò nzére dhu ìnzi arí ale tò màtì átò.

³⁶ Nyàvi fükù ídzìnga ìndrù tò, àdhàdhì Àbakü Kàgàwà náarí kàvì dhu bhëyi.»

*Yésù rí dhu núdhë ìndrù-ànyä t'ítidìta dö dhu
(Mát 7.1-5)*

³⁷ «Dhu àkă nzá nyänò ìndrù-ànyä, akye Kàgàwà náaraya ànyákü ùnò ní. Dhu àkă nzá nyìtdì anya ìndrù dö, akye Kàgàwà náaraya anya ìtdì dükü ní. Dhu àkă nyübà dhu ìndrù tò, ndinì Kàgàwà náadüya tí dhu ùbà fükù.

³⁸ Dhu àkă nyäbhü fükù rí'ì dhu ìndrù tò, ndinì Kàgàwà adüya tí dhu àbhü fükù. Ka kitròya dhu fükù ísòwü õ ídzì mÙgèrë ö, ràlè, ròyì ndi, kadü osònà, kape, kadü ìranà mbëyi nyü. Obhó tí, ka kudhëya dhu fükù àdhàdhì yà nyì nyarí dhu núdhë ngükpà ale tò ìná mÙgèrë ö.»

³⁹ Yésù adü yàrì mbólí ùnò átò abádhí tò, ndàti: «Atdí ndùmündümú t'ádù ngätsi ndùmündümú nándà ùnda? Ìnzì akékpa màtì: abádhí rădù 'àwà óyò kóró ibhu ö.»

⁴⁰ ḥnz̄i atd̄ ábhàl̄ bhà irèta mà náaróse pbìndà màlimò bhà irèta dòná. Pbétù, mbéyi ka kùdhe dhu fìndà ábhàl̄ bhà irèta ràdù àkákà pbìndà màlimò bhà irèta nà.

⁴¹ Ádu nyí nyádù nyozè nyala ɔdhìnù-nyìkpó ò itsì kiköngba kélè, ḥnz̄i nyadù nyìkpónu ò itsì itsukpó-tsùdó-ngba nyú nínè ní?

⁴² Nyí nyádù àtìnà ìngbà dhu bhéyi ɔdhìnù ní: «Ódhí, itsè midyi nyìkpónu ò rí'ì kikò,» àzèmbè nyí nyongó ɿ'ì ḥnz̄i nyí nyí nyìkpónu ò rí'ì itsukpó-tsùdó-ngba nyú nínè ró? ḥnyí, oyoyò idána nà alé, idyì pé nyìkpónu ò rí'ì itsukpó-tsùdó-ngba angyi, ndirò ní ndi nyí nyádù ɔdhìnù-nyìkpó ò rí'ì kikò nídyì nyí nyí tí dhu nála mbéyi.»

*Yésù r̄ dhu núdhé itsu núní ka karí kp̄ona r̄ dhu d̄ dhu
(Màt 7.16-20; 12.33-35)*

⁴³ Wò dhu-dzidò, Yésù adù àtìnà: «ᬁnz̄i idzì itsu-tidò ràdù nzére itsu-kp̄o ní'ò. Ndirò, ḥnz̄i nzére itsu-tidò ràdù idzì itsu-kp̄o ní'ò.

⁴⁴ Kóró itsu-tidò núní ka karí kp̄ona nyú r̄. ḥnz̄i ka kádù mütinì-kp̄o nópè ilé d̄, ndirò ḥnz̄i ka kádù vñyò-kp̄o nópè okpèna nà itsu d̄.

⁴⁵ Idzì afína nà ale náafí ò rò aráhù dhu ní idzì dhu. Ndirò, nzére afína nà ale náafí ò rò aráhù dhu ní nzére dhu. Ale-tsù náari òrìna dhu ní ale-afí rübhì irénà r̄ atdídò dhu.»

ɔyɔ idza-tidò tó mbólí

(Màt 7.24-27)

⁴⁶ «Ádu nyí nyári mítde, nyambé àtìnà d̄: «Ádrùngbälé! Ádrùngbälé», ḥnz̄i nyádù ma múnɔna fükù dhu ònzì ní?

⁴⁷ Ma mí pé tidi ò rírà ale, ndirò ma múnɔna dhu, ndàdù ndi dhu ònzì, ní ràdù ndòfò nà ale nítè fükù.

⁴⁸ Ndi ale níli ndì yà pbìndà idza napè ndòsì ale bhéyi. Kägyè pbìndà idza-bhu mbéyi nyú ndàrà ɻì bhalaabhalà d̄, ndàdù idza-pfò nórà ndi bhalaabhalà d̄. Ní, igye níkò, idha rùtù ní rò, idha náakpà ndi idza-pfò, ḥnz̄i ngbóna mà ràdù ndàyà, mbéyi nyú ka kasì ndi idza nídhuní.

⁴⁹ Pbétù, ma múnɔna dhu níri rí, ḥnz̄i ndàdù ndi dhu nónzì ale, níli ndì yà adzi-ví ò pbìndà idza nasì ìnzá ndì ndògyè bhúna rórò ale bhéyi. Igwe níkò, idha rùtù ní rò, idha náakpà ndi idza-pfò, ràdù ndùgòlò ányìrò rò tí, ràdrù ndì atdídò.»

7

*Yésù r̄ pbànówí tó ádrùngbälé bhà kasutále nígü dhu
(Màt 8.5-13; Yùw 4.46-54)*

¹ Yésù níitdègu yà ndì ndúbhi ḫnònà rō ìndrū tò dhu t'ánɔta nító, ní kádù àrà Kàpèrnàwumù tó kigò ò.

² Ányì, Pbàrómá tó pbìrì ſ atdí miyà pbànówí dō ádrùngbále bhà kasutále níi'í afína rō ka kódɔna ró. Ndírò ndì kasutále níi'í atdídó kózè.

³ Ní wò ádrùngbále níitdègu Yésù dō ka kúnɔna dhu níri, ní kávì Pbàyàhúdí nzínzì ſ ngúfe pbàkàr̄ ròwù Yésù nánzì, ndín̄ ira tí pbìndà kasutále nígy.

⁴ Kókò pbàkàr̄ náawù ùvò Yésù-ti'ò, 'adù 'òpè 'ítsò ì atdídó Yésù rō, 'atì: «Yà mǎ nìvì tinù ò ádrùngbále nákà wà nyɔnzì dzùnàna.

⁵ Àbadhi nózè tikàdò atdídó. Ndírò, ka ní ndì fáká undudazà nábhù kɔsì.»

⁶ Ní, Yésù mà náadù òwu atdíkpá kókò pbàkàr̄ mánà. Ní, íkyèrò abádhí òkò wò pbànówí dō ádrùngbále bhà idza-li'ò ì owu tí ùvò rórò, ndì ádrùngbále náadù ɔdhína nòvì ròwù dhu ḫnò Yésù tò, 'atì: «Pbànówí dō ádrùngbále rätina nyi ní: <Ádrùngbálé, nzítú afínu! Inzá ma mìli ma nyi nyádù òtsù pbìndà idza ale bhéyi.»

⁷ Ndì dhu-okú dò rò átò ní ndì, ma màdinà inz̄ marà matírò tinù ò. Pbétù, órì atdí dhu kélë, ní pbàkà kasutále rädù ògù ògù.

⁸ Ìma nyú, yà ma mí'í rò, ma mí'í inè dùdu-tsíró ádròdrò ale nà. Ndírò, ma mí'í inè ma marúvína pbànówí nà. Ma mapé àtina atdí mùnowì ní <Árà!> Ní kà rädù àrà. Ndírò ma mapé àtina ngätsi ní <Írà!>, ní ndì tsí rädù ìrà. Ndírò, ma mapé àtina pbàkà kasutále ní <Ónzi yà dhu!>, ní kà rädù kònzi.»

⁹ Ní Yésù níitdègu wò pbànówí dō ádrùngbále náñò dhu ìri, ní idhɔ náukò atdídó. Ní, Yésù adù ndàgerè ndàti yà owùna ſ rúbhi iwu rō ihé-yà ní: «Ma mátina nyi ní: inzá ma mìpè yà dhu bhéyi a'uta-tidò nà ale nálà Pbàìsràyéli tó pbìrì ſ mätí.»

¹⁰ Kókò pbànówí dō ádrùngbále nòvìnà Yésù-ti'ò ɔdhína níitdègu 'adù, 'iwù ùvò idza, ní abádhí náatù wò andì nà ììnà kasutále iwà ògù ró.

Yésù r̄i atdí abvo-àyi bhà ingba níkyé dhu

¹¹ Wò dhu-dzidò, Yésù náarà Nàyinà tí kátina pbanga ò. Kàbhà ábhàlì, ábhò ihé-yà mánà náadù kùndà ányì.

¹² Ní, pbanga ò kótsù rō kàrà àhù rò ní ndì, ka kubhínà òwu rō atdí abvo nà, ndín̄ ka kowu tí òtdànà. Ndì abvo ní'í atdí tí arí'í atdí abvo-àyi-fó ngbángba-abvò. Ndì pbanga ſ ábhò ale nyú níi'í atdíkpá ì ówu ndì abvo-àyi mánà kàbhùlì ò ró.

¹³ Ní ka ndì ndàla rò, Ádrùngbâle Yésù náabà izu atdídö kàdö, ndàdù àtìnà kà ní: «Nzödzì iyá!»

¹⁴ Ní kàdù indri ndàlú ótdù-ngbò, ka nànò ale ràdù iko. Ní Yésù adù àtìnà: «Mëélë-ngbá, ma mâtina nyi ní: ívà nyi.»

¹⁵ Ní wò òvòvènà ale níivà ndì, ndàdi sunátù dö, ndàdù ote nòpè. Ní Yésù adù kàdu iyàrà-fò ò.

¹⁶ Wò dhu-dzidö, odo níisí kóró ale ò. Ní, abádhí níilé Kàgàwà, 'àdù àtìnà: «Kàgàwà bhà ádrùngbâ Nabì náhu wà àlë-nzinzì õ, ndirò Kàgàwà nírà iwà pbindà ale-kàmbà nónzì.»

¹⁷ Wò Yésù ònzì dhu-òyì náadù àkă kóró Yùdeyà tó pbìrì õ, tiná arí'ì ngükpa pbanga mánà.

Bàtizò nubhónà Yùwanì bhà ábhàlì ròwù dhu ivu Yésù-tsù dhu
(Màt 11.2-19)

¹⁸ Wò dhu-dzidö, Yùwanì bhà ábhàlì náadù wò Yésù ònzì dhu náwe kóró fiyó màlimò tò. Ní, Yùwanì náanzi óyò ale abádhí nzinzì õ,

¹⁹ ndàdù òvinà ròwù dhu ivu Ádrùngbâle Yésù-tsù 'àti: «Nyì tí yà mǎ marí òdôna, ndínì ira tí ale? Ndirò mǎ mákă tí mòdò vurò ale?»

²⁰ Kòkò Yùwanì nívì ale níitdègu ivu ùvò Yésù-ti'ò, ní abádhí níiyú dhu Yésù-tsù 'àti: «Bàtizò núbhò arí Yùwanì nívì mǎ miwú dhu ivu tsùnù, nyì ràtì yà mǎ marí òdôna, ndínì ira tí ale, ndirò mǎ ràkă tí mòdò vurò ale?»

²¹ Wò ndì kàsumì õ té, Yésù níigú ibí ale nyú fiyó andi mà, nzére arí ì ònzì dhu mánà õ rò. Káránà nzére-alafí nípfo rò ìndrú ò rò, ndàdù ibí ndùmùndúmú-nyìkpó nábhù rùngbe ì.

²² Nírò ní ndì kàdù dhu àdu Yùwanì ivinà ale tò, ndàti: «Nyòwu nyàwe yà nyì nyálâna dhu mà, yà nyì nyírina dhu mánà Yùwanì tò. Kà tò nyì nyawéna dhu ní: ndùmùndúmú-nyìkpó ràròwu 'ùngbe rò, 'àdù inga àla. Òtsotsù ale ràròwu 'ùgù rò, 'àdù ùbhi mbéyi. Kíkí nà ale ràròwu 'ùgù rò, iwi ràdù òwu inga nírì rò. Üvüve ale ràròwu ikye rò, útdù ka kùtdù ale ràdù 'ùngbe. Ndirò, nákùtâle ràròwu Ídzì Mákùrù nírì rò.

²³ Hirò nònziya ale ní yà ìnzì rí 'àwà okúdu dò rò ale.»

²⁴ Kòkò Yùwanì ivinà ale níitdègu 'ívà 'òwù, ní Yésù adù ndòpè ndàwe dhu ihé-yà tò Yùwanì dö. Kápè ndòngù dhu abádhí-tsù, ndàti: «Ádhì nyì nyawù àndànà rùngù ò? Tí awe rí ònângâ nátdyá ízò?»

²⁵ Ádhì nyú nyì nyawù àndànà? Tí orú odziya nà mùdzarù nàfö ale? Pbétù, orú odziya nà mùdzarù nàfö ale, 'àdù òko ònzì õ, nótù nyì nyadù ádròdrö kámá-idzà õ.

²⁶ Ní ádhì nyá nyé nyawù àndànà olu? Tí Kàgàwà bhà nabì? Obhó tí, nyé nyawù Kàgàwà bhà nabì nándà. Pbétù ma mátina nyé ní, iwa kà ròsè nabì dònà màtì.

²⁷ Kökú dò rò nga ní ndì ka kandí dhu katì: «Kònì ma móvì pbàkà mèkèngye angyi indù, ndínì nyi nyébhi òná otu nobhòlò tí*».

²⁸ Ma mátina nyé ní, yà tsìbhále nyá némugù yà adzi dò ale nzinzì ɔ, Yùwanì dònà osè ale ri'ì mbă. Pbétù, yà áké ale tí ka kálëna òrù-akpà ɔ Ádrùngbá kamà Kàgàwà bhà idzi ɔ ale, nósè wà Yùwanì dònà.

²⁹ Yùwanì rùnòna dhu nírì kóró ale, pàratà tó pbàndómbé mànà, náa'u Kàgàwà ózè i rònzì dhu, 'adù bátizò àlù Yùwanì-fó.

³⁰ Pbétù, Pbàfàrisayó mà, Uyátá tó màlímó mànà náadhò Kàgàwà ózè 'onzì dhu. Ní ndì dhu-okú dò rò, abádhí náadù nzá 'ozè 'àlù bátizò Yùwanì-fó.

³¹ Yà indo arí ale nyé nûdhe ma mágù àdhà bhà rò? Abádhí náli i àdhà bhà bhéyi?

³² Abádhí náli i yà pbanga-tsidò i nündu nzónzo bhéyi. Atdídhéná ràdù òwu ɔdhíya núnzi rò iku ɔ, 'ati: «Mǎ mèmì mbă ɔbé tó adyi ràgë ɔ màtì fükù, ní nyé nyàdù nzá òbè. Ndirò, mǎ mèyù mbă làngayí tó adyi mà fükù, ní nyé nyàdù nzá òdzi.»

³³ Obhó tí, bátizò nubhónà Yùwanì níira, inzì ndàrà ònyà nónyù rò, inzì ndàdù dhu mà nómavù. Ní, nyé nyadù àtinà, nzére-alafí ràrì i kà-ò.

³⁴ Ndi dhu bhéyi tí, Ìndrù t'ídhùnà nírà, ndàrà dhu ònyà rò, ndàdù dhu òmvù. Ní, nyé nyaradù kàtì òna óvò ale, ndirò atdídò arí ndòmvù ale tí. Ndirò, nyé nyaradù kàtì pàratà tó pbàndómbé mà nzérèngatál mànà i nözè ale tí.

³⁵ Pbétù, dhu-ɔnga t'òvòta tó obhónga náarí ndàvì kànyatsì rò àhu dhu-otù ɔ.»

Yésù rí dhu núbà nzérenga tó tsìbhále tò dhu

(Màt 26.6-13; Mrk 14.3-9; Yùw 12.1-8)

³⁶ Atdí Mèfàrisayò náanzi Yésù 'òwù dhu ònyà mànà pbìndà. Ní, Yésù arà, ndòtsù kàbhà idza, ndàdù àdi ndàmbé dhu ònyà dò.

³⁷ Ní kòmbómbí tí, ndì kigò ɔ nzérenga tó atdí tsìbhále níri Yésù rí dhu ònyà Mèfàrisayò bhà idzá rò dhu. Ní kàdù irà àlùbatrò tí kátina odu ní ka kóbhòlò tsúpà nà fóná Yésù-tí'. Ndi tsúpà ò i'ì dhu ní ndrùu róngù akye.

³⁸ Ní, kítsi ide Yésù tí olù ná rò, ndàdù ndòpè ndòdzì. Ní òdzi ndì ndódzi rórò, kàdù ndàgu ndàmbé Yésù-pfò-ngbò

* 7:27 7.27 Uvt 23.20; Mál 3.1

nímō dō nyìna-dha nǐ, ndàdù ùndonà dòna-ká nǐ. Tdítidō, kădù Yésù-pfò námbo, ndàdù ndrùù róngu akye nádhō dòyá.

³⁹ Ní wò Yésù nànzinà ònyù tò Mùfarìsayò nítdègu wò dhu nálă, náadù ndòpè ndàmbé àtìnà dō afína ò: «Yàrí ale íñá gukyè Kàgàwà bhà nabì nyú tí, ní kàmbènà pé wò ngbóna nálú rí tsibhále ràri àdhí dhu nání. Kàmbènà pé dhu núní íyàdhíyà ràri nzérenga tó tsibhále.»

⁴⁰ Ní, Yésù apè ɔte ndàti wò Mùfarìsayò nǐ: «Sìmoní, ma mòzè munò atdí dhu ìndù.» Ní Sìmoní adù àtìnà: «Màlimō, úno nà ndì dhu.»

⁴¹ Ní Yésù adù àtìnà: «Atdí ale náabhù fùrangà óyò ale rùwù fòná: atdí ale tò kábhù imbò miyà fùrangà-kpö, ndirò ngätsi ale tò kábhù imbò kumì fùrangà-kpö.»

⁴² Ní ìmbă kökò óyò ale rí'í kóró, wò i uwù fùrangà nádú ì'í ní fangà nà rò, wò ale náadù dhu ùbà óyò kóró abádhí tò, ìnzì rübho fíyó wànzá. Ní, àdhí ndì nyì nyàni rò, kökò óyò ale nzínzi õ atdídó rádù wò fùrangà nuwù fíndà ale nözè?»

⁴³ Sìmoní adù dhu àdu Yésù tò, ndàti: «Ma mèni rò, atdídó rádù wò ale òzè ale ní yà ábhò fùrangà tó wànzá ka kàbà fíndà ale.» Ní, Yésù adù àtìnà Sìmoní nǐ: «Nyì nyàni wà obhó dhu nyú.»

⁴⁴ Wò dhu-dzidō, Yésù adù ndàgeré, ndàndà wò tsibhále, ndàdù àtìnà Sìmoní nǐ: «Nyì nyàla tí wà wò tsibhále, Sìmoní? Ándà, ma mìtsù pbùkù idza, ní nyì nyibhò nzá ale-pfò tó idha mà idù. Pbétù, wò tsibhále nú'o pfödu nyìna-dha nyú nǐ, ndàdù ngbóna núnđo dòna-ká nyú nǐ.

⁴⁵ Nyì nyàmbönà nzá ima, nyì nyí makò rò. Pbétù, yà pbùkù idza ma mìtsùnà rò, íyàdhíyà rí'í inè pfödu námbo rò ndì ndárà ró.

⁴⁶ Nyì nyìtdénà nzá akye mà dùdu-tsí ró. Pbétù, íyàdhíyà nádhō ndrùù róngu akye nyú pfödu dō.

⁴⁷ Ndì dhu-okú dò rò ní ndì, ma mí dhu nòvò kpangba ìndù. Wò tsibhále návi ádrùngbă àzè nyú idù. Ní, ndì dhu-okú dò rò, ma mèbà wà kàbhà nzérenga kóró. Pbétù, akekpá dhu ka kàbà fíndà ale bhà àzè narí áké kélë yà fíndà dhu nùbà ale tò.»

⁴⁸ Yésù adù àtìnà wò tsibhále nǐ: «Ma mèbà wà pbùkù nzérenga.»

⁴⁹ Ní kökò Yésù mà rübhi dhu ònyù rò mènà ale náadù 'òpè 'àmbe àtìnà dō afíya ò: «Íngbà ale-tidò yà ìndrú bhà nzérenga mà nùbà rádù ìndrú tò?»

⁵⁰ Pbétù, Yésù adù àtìnà wò tsibhále nǐ: «Pbùkù a'uta nígü wà nyì. Ní árà mbéyi.»

8

Yēsù-owù ũ ubhì vèbhále

¹ Wò dhu-dzidö, Yēsù nūubhì kigò ònă, ndirò pbanga ònă mätí. Käránà Ídzì Mákärù núnò rö, ndàdù àrà òrù-akpà ũ Ádràngbä kamà Kàgàwà bhà idzi tó màkärù nówò rö ìndrú tò. Ní, atdí kumì dòná óyö nà kàbhà ábhàlì mà,

² yà kípfo nzére-alafí òyà rò, ndirò yà kígú fiyó andi ũ rò ngúfe vèbhále mànà, nòowúnà ùbhi rö atdíkpá kà mànà. Yàrí ní i vèbhále-ovò: Mágàdalà tó kigò ũ Màriyà, yà àràbhù nzére-alafí Yēsù ipfo ònà rò,

³ Zänì, Kuzà bhà ìngba-tsánà. Ndì Kuzà ní'ì Hèròdè bhà malì nòdónà ale. Ndirò ní'ì Sùzanà mà, ibí ngükpa vèbhále mànà. I vèbhále ní yà Yēsù mà pbìndà ábhàlì mànà ní dzùnà ònzì rö owúnà foyá dhu ní vèbhále.

Ònyù-tsè òre rí ale tó mbólí

(Màt 13.1-9; Mrk 4.1-9)

⁴ Atdíku, ìndrú níiwú Yēsù-ti'ò dhèdhèrò pbanga ònà rò. Ní, ádràngbä ihé-yà náandu ì'ì Yēsù-tí. Nírò ní ndì kàdù yàrí mbólí náwe abádhí tò, ndàti:

«Atdí ale níivà ndì, ndàrà ònyù-tsè nórè pbìndà ìnga ũ. Ní yà ònyù-tsè nórè kà rí ìnga ũ òná kàsùmì ũ, atdídhená itse náawà i ndì ìnga-gìnä údà otu ũ, ìndrú ràdù òyánga nótsì pföya ní. Ndirò, àrè adù iwu, 'ùbhi i itse otu ũ rò.

⁶ Ngükpa-tsí náawà i ìmbä adzi rí'ì dòná abhò odukengere dö. Ní, i tsí níingga, adyifò ràdù itdyunà, ìmbä òdòdù adzi rí'ì abhò dòyá dhu-okú dò rò.

⁷ Ndirò, ngükpa itse náawà i opkèya nà itsukpó-vé rí'ì ònà adzi ũ. Ní, i opkèya nà itsu-kpó náadù àta, 'òvì atdíkpá kò ìngingà ònyù mànà, 'àdù i òvi róvi ònyù nútsì ìnzì ràdù ò'ò.

⁸ Pbétù, ngükpa itse náawà i ídzì adzi ũ. Ní, i tsí níingga, 'òvì, 'àdù ò'ò, ngätsi ràrà atdí miyà itse nòdhì rö.» Yēsù adù àtìnà ihé-yà ní tdiidö: «Ìnga t'írita tó bükü nà nyí nyapé ì'ì, ní nyìri nga mbéyi!»

Ádu Yēsù náaránà òte rö mbólí ũ ní?

(Màt 13.10-17; Mrk 4.10-12)

⁹ Ní wòrì mbólí i ìrà dhu-lutinà, Yēsù bhà ábhàlì níivú ndì mbólí-tì kà-tsü.

¹⁰ Ní, Yēsù adù dhu àdu abádhí tò ndàti: «Nyí nyú, nyí nyáni wà òrù-akpà ũ Ádràngbä kamà Kàgàwà bhà idzi-nyutsì ndì nórù dhu. Pbétù, ngükpa ale tò ka karí kàwë mbólí tó ófö ũ,

ndínř abádhí owu tí ìnga àndà rö, pbétù ìnzì 'àdù atdí dhu mà nála,

'àdù òwu инга nírì rò, pbétù ینزی atdí dhu mà ràdù dòya nálù*..»

*Yésù rí ɔnyù-tsè tó mbólí-tì náwé dhu
(Màt 13.18-23; Mrk 4.13-20)*

¹¹ «Yàrì ní ndí wòrì mbólí-tì: ɔnyù-tsè ní Kàgàwà bhà Òtè.

¹² Atdídhená ale náli i yà itse náawà i ɔná otu bhéyi. Kàgàwà bhà ɔte abádhí irlì rò, Pfòmvò ràdù irlà, ndìpfo ndí ɔte abádhí-afí ò rò, ینزی abádhí a'u tí dhu, 'àdù ংgu.

¹³ Ngükpa ale náli i yà imbä adzi rí i dòná abhò odukengere-dò bhéyi. Kàgàwà bhà ɔte i irlì rò, abádhí rí kà'u dhèdhe nyú nà. Pbétù, abádhí rí 'àpbà áké kàsumì kèle tí Kàgàwà bhà ɔte rò, ینزی 'àdù kàbhù ivéna ròdì ndì afíya ò. Ní, ale-afí ùmvú rí dhu-tidò nòpè ndì rò, abádhí ràdù fiyó a'uta nábhà atdídò.

¹⁴ Okpèna nà itsu-vé nà adzi bhéyi i náli ale ní, yà Kàgàwà bhà ɔte níri arí, ینزی yà i irlìnà ɔte ràdù itse nòdhì. Obhó tí, yà adzi ò dhu-tsí tó irlèta mà, yà adzi dò ònzì mà, ndirò yà adzi dò ka kóko dhu tó dhèdhe mánà, náarádù abádhí-afí nátsì.

¹⁵ Ídzì adzi bhéyi i náli ale ní, yà Kàgàwà bhà ɔte níri arí atdí afíya nyú nà, 'àdù ৰdònà afíya ò, 'àdù 'àpbà ròná ale.»

*Tarà tó mbólí
(Mrk 4.21-25)*

¹⁶ Wò dhu-dzidò, Yésù adù àtìnà: «Atdí ale mà rí nzì àdù tarà nóbì, ndàdù átsì nà irlà-tsì. Ndirò, kà rí nzì àdù kòbì, ndàdù irlinà ara-tsì. Pbétù, ka kádù kòbì kili orú, ndínì idza rítsù ale-nyingga nawà tí.

¹⁷ Kóró dhu tsí, yà ùru i nuru núuvìya i kpangba. Ndirò, kóró dhu-tsí yà ৰdhù ò aróko, ní ka kùniya kóró, ràdù 'ùvi kpangba awáwù ò.

¹⁸ Nyàndà nga mbéyi yà fükù ka kúnona dhu níri nyé nyárí tí dhu nà. Obhó tí, dhu nà arí i abhò ale náabáya dhu abhò nyú ròsè. Ndirò, imbä arí i kà nà ale-fó rò ka kakòya yà kárí irlèna ndì ndí i nà dhu tí dhu mà.»

*Yésù-tsánà mà Yésù t'ádóna mánà
(Màt 12.46-50; Mrk 3.31-35)*

¹⁹ Wò dhu-dzidò, Yésù-tsánà mà, kà t'ádóna mánà níiwú Yésù rí i. Pbétù, abádhí ròwu üvò kà-tí dhu ní i obi tí ihé-yà-okú dò rò.

²⁰ Ní, ka kadù dhu ৰvò Yésù tò, katì: «Íyànù mà adónu mánà níkò irí. Ní, abádhí ৰzè 'ala ngbónù.»

* **8:10 8.10** Isa 6.9

²¹ Pbétù, Yésù adù àtìnà yà tìná ì’ì kóró ale ní: «Íyàdu mà, adódu mánà ní yà Kàgàwà bhà Òte níri arí, ’adù kùnò dhu ònzì ale.»

*Yésù rí àpùpú nábhě ridè dhu
(Màt 8.18,23-27; Mrk 4.35-41)*

²² Atdíku, Yésù mà, pbìndà ábhàlì mánà núupò atdí ibhú ò. Ní, kàtì abádhí ní: «Kàda rérù-adzè.» Ní, abádhí adù abhi òpè ’òwù ányì.

²³ Ní idha dő ì ówu rórò, Yésù náayì, idho ròdyì ndì. Ní, kòmbóombí tí àpùpú náapè ndòpili rérù dő, idha ràdù ndòpè ndòtsù ibhú ò. Ní, ibhú ì’ì íkyèrò ndíní ndì ndabì tí abádhí nà idha ò.

²⁴ Nírò ní ndì ábhàlì náandrà Yésù-ti’ò, ‘ìnga ka idho ò rò, ’adù àtìnà: «Ádràngbälé, Ádràngbälé, àlë kíku wà!» Ní, Yésù níivà ndì, ndìsò awe mà, mèkurà mánà rìkò. Ányìrò rò tí, awe náubhà opilita, idha ràdù ìnè bhìì.

²⁵ Nírò ní ndì kàdù àtìnà pbìndà ábhàlì ní: «Nyí nyàpè tí obhó ì’ì a’uta nà?» Ní odo níisí abádhí ò, idho ràdù ’ùkò. Abádhí ambénà òte dő nzinzìya õ, ’àmbe àtìnà dő: «Íngbà dhu bhéyi ale-tidò yà? Käróte awe mà, idha mánà dhu dő, ràdù tsùná dhu ìrì!»

*Yésù rí nzére-alafí náarí àvu ròná atdí ale nígü dhu
(Màt 8.28-34; Mrk 5.1-20)*

²⁶ Yésù mà, pbìndà ábhàlì mánà náawù ùvò Pbàgèrasì tó pbìrì ò. Ndì pbìrì ní’ì Gàlìlayà tó rérù-adzènà rò.

²⁷ Ní, ibhú ò rò Yésù ifò, ndàhù idha-bidò rò, kigò õ atdí ale níira àhu kònzì. Ndì ale ní’ì ibí nzére-alafí náarí ì ònà. Ndirò, kí’ì mbà mberù nà ròná ábhò idho nyú tí. Kóngónà nzì àdì atdí idza õ màti. Pbétù, kóngónà àdì kàbhüli ò.

²⁸ Ní, Yésù ndì ndàla rò, kákù, ndàdù ìrà ndìbvu obvò Yésù-ònzì. Ndirò, kàdù dhu òvò Yésù tò ɔrù-túna nyú nà, ndàti: «Hññ! Àdu àlë nzinzì õ rí’ì Yésù, yà kóró dhu dő arí’ì Kàgàwà t’Idhùnà? Ma mìtsò ma ìtsò tí nyú ràunú, nzì àvú rùdú.»

²⁹ Obhó tí, Yésù adù àdì ndàmbe dhu nüya dő wò ale ò rí’ì nzére-alafí tò, ndíní àhu tí kà ò rò. Ndirò, ibí-gàna ndì nzére-alafí ongónà dhu ìvà kà rò. Ní, ka kongónà àdì ndì ale nódò àdrà-mbí ní ka kùtsì rórò, ndirò sìngà-mbí ní ka kùtsì pföna mà rórò. Pbétù, kóngónà kòkò ndì ka kùtsì ní imbi nátdì kóró. Ndirò, kà’ò rí’ì nzére-alafí nóongónà àdì kìdzì ràrà ìmbà ìndrù arí’ì i nanã.

³⁰ Ní, Yésù níivú dhu wò ale-tsù, ndàti: «Óvònu ní àdhí?» Ní, kàdù dhu àdu Yésù tò, ndàti: «Óvòdu ní <lhé-yà.» Obhó tí, ibí nzére-alafí nyú náatsù kà ò.

³¹ Ndìrò, ì nzére-alafí níitsò ì Yésù rò, ìnzì dhu nuyá tí fíyò 'òwù òyiò.

³² Wò ndì kàsùmì õ, àdù tó màhò ní'ì inè ányìrò ì ányú pbìri-ongò rò rò. Ní, kökò nzére-alafí náadù 'ítsò Yésù rò, ndínì rusà nufà tí fíyò, 'òwù òtsù i àdù ò. Ní, kädù ndì rusà ûfà abádhí tò.

³³ Kökò nzére-alafí náadù 'ànyà wò ì fí'ì ònà ale ò rò, 'àdù òwu òtsù àdù ò. Nírò ní ndì i àdù tó màhò náadù àdrú pbìri-ongò rò rò, 'òwù 'àpbà ndì pbìri-pfò ò rí'ì rérù ò, tséya ròtdì ò.

³⁴ Wò ndì nònzi dhu ì àla rò, kökò àdù nándà rò rúbhi ale náatsè kóró, 'àdù ndì dhu òyi nágà kigò õ bhà tò, ndìrò pbanga ònà mâtí.

³⁵ Ìndrú náawù wò ndì nònzi dhu nándà. Ní abádhí adù òwu Yésù-tiò, 'àdù wò nzére-alafí núvò ònà rò ale nótù kátí nyú àdi ròna mberù mánà, ndìrò idzì rò rò nyú rò. Ní, òdo náadù ìsi atdíidò abádhí ò.

³⁶ Wò ì nònzi kóró dhu nàla ale náawé wò nzére-alafí náarí àvu ròna ale nógù tí dhu kökò iwù iwù ale tò.

³⁷ Ní Pbàgèrasì tó pbìri õ ale kóró náadù Yésù nònzi rívà ndì firábví rò, atdíidò ì'í òdo nònzi nídhuní. Wò dhu-dzidò, Yésù adù úpo ibhú ò, ndàdù ndàdu abádhí-bvù rò.

³⁸ Wò nzére-alafí núvònà ònà rò ale níitsò ndì, ndínì ì owu tí atdíkpá Yésù mánà. Pbétù, Yésù àdù ndùvo ùvò tí kàrò, ndàti:

³⁹ «Ádú nyi pbùkù nyadù Kàgàwà ònzì rùnú kóró dhu náwé.» Nírò ní ndì wò ale náadù àrà, ndàdù àmbé Yésù ònzì fíndà dhu náwé dò ìndrú tò kigò õ kóró ngari õ.

Yésù rí Yàhirò bhà tsìbhíngba mà atdí tsìbhále mánà nígú dhu

(Màt 9.18-26; Mrk 5.21-43)

⁴⁰ Yésù níitdegu ndàdù, ndàdà rérù-adzè, ní ányì ihé-yà nyú náadù kákò, angyangyi ì úbhi kòdò rò nídhuní.

⁴¹ Ní kombómbí tí, Yàhirò tí kátina atdí ale níira àhu ányìrò. Ka ní'ì Pbàyàhúdí tó unduta-dzà õ ádràngbále. Ní, kíbvú ndì Yésù-ònzì, ndàdù ndítsò kàrò, ndínì ara tí pbìndà.

⁴² Kítsò ndì ndì dhu bhéyi, yà atdí tí arí'ì fóná tsìbhíngba rí'ì afína rò ka kódöna ró dhu-okú dò rò. Wò ndì tsìbhíngba i'ì mbèmbè atdí kumì dòná óyò nà atò nà. Ní, Yàhirò bhà Yésù rárà òná kàsùmì õ, ihé-yà nyú níibòlò ì kà-rò, 'ípbò ka átsí.

⁴³ Ndìrò, atdí tsìbhále, yà vèbhále tó ogóbhà tó azu náarí ìrà ròna, ràrà àhu atdí kumì dòná óyò nà atò tí, ní'ì inè abádhí nzínzi õ. Ka ní'ì iwà fóná ongyéngá-tsè nòtdì pbàngángá dòná ndì ndarí úbhi rò. Pbétù, atdí màngangà mà náadù nzá kígu.

⁴⁴ Ní, wò tsìbhále náawè ndì Yésù-dzidò nǎ rò, ndàpbàlă kárō màdzarù-bidò-ngbò. Ní ányìrō rò tí wò tsìbhále rò arí ìrà azu náadù ide.

⁴⁵ Ní, Yésù ivú dhu ihé-yà-tsü ndàti: «Ádhì ngbódu nàpbàlă?» Ní kóró ale adù 'ágò àgò tí. Pbétù, Péterù adù dhu òvò Yésù tò ndàti: «Hòkò Málímò, ihé-yà nyú ní ndi ngbónu nàkpòrò, 'ípbò nyi átsi!»

⁴⁶ Ní Yésù adù àtìnà kà ní: «Iwà atdí ale nápbàlă ngbódu! Ma mèni wà dhu mbéyi nyú, atdí ɔbi ràhù wà nyudutsì rò.»

⁴⁷ Ní, wò tsìbhále níitdègu iwà Yésù nósù wò ndì ndònzì dhu dhu nálá, ní kádù ìrà iví ndì ndívi rórò, ndìbvú ndì Yésù-ònzì: Ní, kóró ale-ònzì rò, kádù Yésù rò màdzarù-bidò-ngbò ndì ndàpbàlă okúna dò rò dhu mà, ndirò ndì ndògù ányìrō rò tí dhu mánà dhu náwe.

⁴⁸ Ní Yésù ádù àtìnà íyàdhíyà ní: «Pbà ní tsìbhíngbá, iwà pbùkù a'uta nígü nyi! Ní árà måràngà ɔ.»

⁴⁹ Àzembè Yésù ròte òná kàsùmì ɔ, atdí ale níira Pbàyàhúdí tó unduta-dzà ɔ atdí ádràngbále, Yáhirò tí kátina bhà rò. Ní, kítsi àtìnà ndi Yáhirò ní: «Ádràngbálé, ivàná-ungba nówè wà! Ní nzí àvá Málímò-tsi.»

⁵⁰ Pbétù, Yésù níitdègu wò Yáhirò tò ka kànò dhu níri, ní kádù àtìnà ndi Yáhirò ní: «Nzí ɔnzi ɔdɔ! ʃì a'uta nà tí! Ní pbùkù tsìbhíngba rògù ògù.»

⁵¹ Ní Yáhirò bhà ndì ndàrà àhu rò, Yésù náa'u nzá atdí ale mà ròtsù idza owùna ɔ. Pbétù, kă'u ní Péterù mà, Yùwanì mà, Yàkobhò mà, wò ngbángba t'ábanà mà, kà-tsánà mánà kélë.

⁵² Ányìrō ʃì kóró ale náambénà òdzi dò, izuh ràdù 'ùka atdídò wò ngbángba bhà ɔve-okú dò rò. Pbétù, Yésù adù àtìnà abádhí ní: «Inzì nyòdzi, inzá wò ngbángba nówè! Kòdhò òdhò tí.»

⁵³ Ní indrú adù Yésù rǎnɔna dhu ʉgbò ʉgbò tí, ʃì èní dhu iwà wò tsìbhíngba ròvè nídhuní.

⁵⁴ Pbétù, Yésù adù wò tsìbhíngba nálù ɔtsúna rò, ndàdù dhu òvò fìndà ɔrú túna nyú nà, ndàti: «Pbànìngbá, ivà nyi!»

⁵⁵ Ní, kà-afí náadù ìngo, ndàdù ndìvà ndi kàsùmì ɔ tí. Ní Yésù adù ònyù àvi kabhù kà tò.

⁵⁶ Ní wò tsìbhíngba t'ábanà mà, kà-tsánà mánà náko ʃidhò adù atdídò. Ndirò, Yésù adù abádhí níso inzì wò ndì nònzì dhu nòvò tí atdí ale tò màtí.

9

*Yésù rí atdí kumì dòná óyò nà pbìndà ábhàlř núví dhu
(Màt 10.5-15; Mrk 6.7-13)*

¹ Yésù andu atdí kumì dòná óyò nà pbìndà ábhàlì-tsù, ndàbhù ádràngbänga tó obi fifyò. Ndi obi ni’ì kóró nzére-alafí nípfo abádhí ràdù ní ìndrú ò rò, ’àdù dhèdhèrò andi-tidò nà ale nígu ní ádràngbänga tó obi.

² Ní, kuví abádhí ròwù òrù-akpà õ Ádràngbă kamà Kàgàwà bhà idzi tó màkärù núnò ìndrú tò, ’àdù andi nà ale nígu.

³ Kàyá dhu abádhí tò ndàti: «Àpé nyìdyi atdí dhu mà abhi tò. Àpé nyùgu mùgò mà, bhòlò mà, mùgatì mà, ndirò fùrangà mànà. Ndirò, àpé nyùgu mberù oyoyó.

⁴ Nyí ka kàkò òná idza õ, nyí nyowuna òko rò, ràrà àhu ányìrò rò nyí nyí nyivà nyówù dhu ò.

⁵ Ndirò, inzá ka kàkò nyí òná kigò õ rò, nyí nyowuna ùvò rò, nyadù pfòku-tsítsírò àhù nò’ò ányìrò, ndímí abádhí tó afátá nitè tí abádhí tò.»

⁶ Ní kòkò ábhàlì níivà ì ’òwù, ì rùbhi dhèdhèrò pbanga òna nă, ’àmbé Ídzì Mákärù núnò dò, ’àdù òwu ìndrú nígu rò kóró ngari òná.

*Hèròdè-dò rí ndinzá Yésù rönzina dhu ìri ndì rò dhu
(Màt 14.1-12; Mrk 6.14-29)*

⁷ Ádràngbă kamà Hèròdè níiri Yésù rönzina dhu-òyì. Ní ndì dhu adù kàdò àbhù rìnza ndì atdídò. Atdídhená ale nóowúnà àtìnà rò, bátilò ùbho rò arúbhi Yùwanì rìngbè wà ndì.

⁸ Ngäkpà ale adúnà òwu àtìnà rò, Eliyà ràrì wò ndì nítò. Ndirò ngäkpà-tsí náadúnà òwu àtìnà rò, yà angyí uvè pbànábí nzinzì õ atdí ale ràrì wò ndì nìngbè.

⁹ Pbétù, Hèròdè adù àtìnà: «Ma mávi wà bátilò ùbho rò arúbhi Yùwanì-dò kòkèrè. Nírò, ádhi pbá ale nyú wò ma márà ònzina rí dhu-òyì nírì rò?» Nírò ní ndì Hèròdè adù ndòzè ndàla Yésù.

*Yésù rí imbò lufù ale nóngù dhu
(Màt 14.13-21; Mrk 6.30-44; Yùw 6.1-15)*

¹⁰ Yésù bhà uvitatále níitdègu ’àdù, ní abádhí adù ì ònzi dhu àwé Yésù tò kóró. Ní, Yésù mà, i ábhàlì mànà adù ùvò atdíkpá, ’òwù lèngèlèngè rí’ì ngari ò, Bètèsàyidà tí kátina kigò-tí’ò.

¹¹ Pbétù ihé-yà níitdègu abádhí òwù ndì ngari ò dhu ìri, ní ihé-yà adù òwu ányì átò. Ní, ányì ì òwù ùvò rò, Yésù adù abádhí àkò, ndàdù ote òpè ndàwe fifyò òrù-akpà õ Ádràngbă kamà Kàgàwà bhà Idzi dò. Ndirò, kàdù ì nòzè ndìgù ì ale nígu átò.

¹² Ní inga níitdègu ndòpè ndàti, ní Yésù bhà ábhàlì náadù iwù kà-tí’ò. Ní abádhí adù dhu òvò kà tò, ’àti: «Iró àlë kí’ì

rùngù ò. Ní, óví ihé-yà ròwù kyèròkyèrò rí'ì pbanga mà, inga òbhì ka karí òyá ngari mènà ònà. Ányì nga ní ndì abádhí rí ònyù mà, idhò tó ngari mènà dhu nábà ní.»

¹³ Pbétù, Yésù adù àtìnà abádhí ní: «Nyàbhù ònyù abádhí tò nyi-tírò!» Ní, ábhàlì adù dhu àdu kà tò 'àti: «Mǎ mí imbò mègatì mà óyò ìbhè kèlè mènà nà. Ní, nyi nyòzè tí mówù ònyù údzi mǎ-tírò kókò alé-yà tò kóró!»

¹⁴ Ányìrò kpabhále i'ì mbèmbè imbò lufù tí. Ní, Yésù adù pbìndà ábhàlì àvi ràbhù kókò ale, ròkò obvò, imbimbó kumì rò tsàna tí.

¹⁵ I ábhàlì adù dhu ònzì ndì dhu bhéyi tí, 'àbhù kóró ale ròkò obvò.

¹⁶ Wò dhu-dzidò, Yésù ugu kókò imbò mègatì mà, óyò ìbhè mènà, ndàlì fóná. Ní, kàdù ɔrù-akpà-ònga àndà, ndàdù wòrì ònyù násó. Tdítidò, kàdù mègatì-ònga náko, ndùbho pbìndà ábhàlì-fó, ndíni abádhí náundo tí ihé-yà tò.

¹⁷ Ní, kóró ale náadù dhu ònyù 'ùlè ní. Yésù bhà ábhàlì náadù òdòdì mègatì-go mà, ìbhè-go mènà-tsà nündu, 'àdù atdí kumì dòná óyò nà sëngè níra ní.

Péterù rí Yésù náti Kàgàwà bhà Krístò tí dhu

(Màt 16.13-19; Mrk 8.27-30; Yùw 6.66-71)

¹⁸ Atdíku, Yésù núubhínà ndìtsò rò atdírò, inè pbìndà ábhàlì rí'ì tiná ròrò. Ní, kívú dhu abádhí-tsü, ndàti: «Yà ìndrú ròte dùdú rò, abádhí náaróngò àtìnà ma ràrì àdhì?»

¹⁹ Ní abádhí náadù ɔte kà tò 'àti: «Atdíhéná ale náarátina nyi ràrì yà bátilò nubhónà Yùwanì. Ngùkpà ale náarátina nyi ràrì Elijà. Ndírò, ngùkpà ale-tsí náarádù àtìnà nyi ràrì angyí uvè pbànábí nzinzì ɔ rò ndì níngbè atdí ale.»

²⁰ Ní, kàdù dhu ìvu abádhí-tsü, ndàti: «Olu, nyi nyá, nyi nyarátina ma ràrì àdhì?» Ní, Péterù adù dhu àdu, ndàti: «Nyi ní Kàgàwà bhà Krístò.»

Yésù rí ndì ndovéya kòtdù ndì, ndàdù ndìngbè dhu nòvo dhu

(Màt 16.20-28)

²¹ Yésù adù abádhí níso ɔbi nyá nà ìnzì ndì dhu nuno tí atdí ale tò mätí.

²² Kadù àtìnà pbìndà ábhàlì ní tdítidò: «Dhu àkà Ìndrú t'ídhùnà ràbà àpbè atdídò. Pbanga ɔ pbàkùrù mà, pbàkùhání tó ádròdrò ale mà, Uyátá tó málímó mènà dhu nòdhoya ka. Ka kohoya ka, kadù òtdànà. Ndírò, ìbhù idhò ɔ, kàdùya ndìngbè.»

Yésù-owù núngü ka kí tí dhu

(Mrk 8.30-9.1)

²³ Tdítidő, Yésù adù àtìnà ányìrō ſì kóró ale ní: «Ndì nòzè ndùbhi owùdu ſì ale nákă ndàdzo ròná rò, ndàdù ndà'ù ndànò pbìndà mèsàlabhà kóró kàsùmì ſì, ndàdù owùdu nángù.

²⁴ Pbìndà ípirōnga nòzè ndòdò fìndà ale níiwýa ka. Pbétù, okúdu dò rò rí pbìndà ípirōnga níwí ale, níigúya ka.

²⁵ Ìndrú rí yà adzi ſì kóró ònzì nábà, pbìndà ípirōnga ràdù ndìnza, ngätsi ní ndì nyú ndàdù àwí dhu tó idzinga ní àdhu?

²⁶ Ìndrú-nyì náapé iwu okúdu dò rò, ndirò pbàkà òte-okú dò rò matí, ní Ìndrú t'ídhùnà-nyì níiwuya átò kökú dò rò ndì ndítsi irà pbìndà ádrùngbänga tó awáwù mà Àbanà bhà awáwù mà ndirò iilă málàyíká tó ádrùngbänga tó awáwù mánà ſì nínganí.

²⁷ Ma mí obhó dhu nánc fükù: ngükà ale, yà iró rí ſì ale nzínzi ſì, náuvèya nzí inzá i àla Kàgàwà rí idzi nónyu ìndrú dò dhu rórò.»

Yésù-wòyō rí ndàgèrè dhu

(Màt 17.1-9; Mrk 9.2-10)

²⁸ Mbèmbè àrà idho dzidő, wò dhu ndì ndótè rórò, Yésù náanzì Péterù mà, Yùwanì mà, Yákobhò mánà, 'adù úpo nà pbìri dò, ndíni ſì itsò tí i.

²⁹ Ní, Yésù rí ndítsò òná kàsùmì ſì, kà-nyì-wòyō náugèrè ndì, kà-rò mèdzarù ràdù òwù, ndàmbé èmbili dò ale-nyìkpó nôho rí dhu bhéyi.

³⁰ Ní ányìrō, óyò ale náuto i, 'àmbé òte dò Yésù mánà. I ale ní ſì Músà mà Èliyà nà.

³¹ Ní ádrùngbänga tó awáwù ſì i ùtò i rò, abádhí náambénà òte dò Yérùsàlémà Yésù rärà pbìndà kasù nátsà ní abhi dò.

³² Péterù mà, odhína mánà ní ſì iwa idho nádà nà atdídő ró. Ní, idho ò rò i ìvà i rò, abádhí náala Yésù bhà ádrùngbänga tó awáwù, kökò tiná ikò óyò ale mánà.

³³ Ní, kökòrí ale rí Yésù nábha òná kàsùmì ſì, Péterù náadù àtìnà Yésù ní: «Màlimò, dhu òfò nga àlé ròkò iró. Kudí iibhu hemé-dzà, atdí indù, ngätsi Músà tò, ndirò ngätsi Èliyà tò.» (Péterù náuni inzá àdhu mà náno ndì ndí dhu.)

³⁴ Wò dhu nóté kà rí rórò ní ndì, ádrùngbä àpbù níibvú ndì, ndàtsi abádhí sisìna ní. Ní odo níisí Yésù bhà ábhàlì ò, wò àpbù rí ndàtsi dòyá dhu i àla rò.

³⁵ Wò àpbù ò rò, atdí ale-tù níirí ndì, ndàti: «Yàrí ní Idhùdu, idù ma mópì ale. Ní, nyìrì kà-tsü dhu.»

³⁶ Wò dhu-dzidő, Yésù náadù ndòtù atdírò tí ányìrò. Kàbhà ábhàlì náadù wò i àla dhu nódò afíya ò tí, inzì àdù atdí dhu mà núnò ìndrú tò.

*Yésù rí nzére-alafí náarávu ròná ngbángba nígü dhu
(Màt 17.14-21; Mrk 9.14-29)*

³⁷ Tsútsà nínganí, Yésù mà, kókò ìbhù pbìndà ábhàlì mánà náawú pbìrì dò rò. Ní, ihé-yà náadù iwu Yésù tí ò.

³⁸ Ní, i ihé-yà nzinzì ò atdí ale náavò dhu orù túna nyú nà Yésù tò, ndàti: «Màlimò, ma mìtsò mà ìtsò tí nyú rànú, ágèrè pé nyì nyàndà idhùdu. Obhó tí àbadhi arí i atdírò tí fudú.

³⁹ Nzére-alafí òtsù kà ò rò, ní ányìrò rò tí kárókù, ndí nzére-alafí ràdù ònánga níyà obi nyú nà, isó-yà ràdù ndùpbò liná. Ndí nzére-alafí náarí àrà kùbhà pbá ngboró rò, iwà ndí ndàbhù ka rìngyé ndì, ndùvè kpàna atdídò nyú rórò.

⁴⁰ Ní, ma mìtsò ma pbàkù ábhàlì rò, ndíní wò nzére-alafí nipfo tí kà ò rò. Pbétù, abádhí àdù nzá kà-lémà ònzì.»

⁴¹ Ní, Yésù adù àtìnà: «Hàkà! Nyì indo arí i ale tí rò, nyì ní ìmbà arí i a'uta nà ale! Ndírò, nyì ní nzére ale! Àlë kokoya atdíkpá nyì mánà ife kàsumì tí? Ndírò, ma mondúya fákú dhu-dzi ràrà àhu ife idhò tí?» Nírò ní ndí Yésù adù àtìnà wò ngbángba t'ábanà ní: «Írà ndí idhùnù nà író!»

⁴² Ní, Yésù-ti'ò ndí ngbángba röndri òná kàsumì ò, nzére-alafí níibvú kà-öngä obvò, ndàdù kà-öngä níyà obi nyú nà. Pbétù, Yésù náadù òrù wò nzére-alafí dò, wò ngbángba ràdù ògù. Wò dhu-dzidő, kàdù ndí ngbángba nádu àbanà-fó ò.

⁴³ Ní, idhò náakò uró i kóró ale atdídò, Kàgàwà bhà adrùngbångä tó obi i àla rò.

Yésù rí ndì ndòvè, kòtdù ndì, ndàdù ndìngbè dhu nòvò tdiidò dhu

(Màt 17.22-23; Mrk 9.30-32)

Óko ìndrú òko idhò rí 'ùkò Yésù ònzì dhu dò rórò, ní kàdù dhu òvò pbìndà ábhàlì tò.

⁴⁴ Kàtí: «Nyàdë bíku nyírì yà fákù ma mánona òte mbëyi: Obhó tí, ka kí ìndrú t'ídhùnà nípfò kabhù ìndrú-yà-fó.»

⁴⁵ Pbétù, wò òte náadù nzá abádhí-dò àlu. Obhó tí, ndí òte-tí náarù ndí òru tí abádhí rò inzì abádhí unì tí. Ndírò, abádhí adù Yésù-tsü i'í ndí òte-tí nívü dhu-çdò nónzì ònzì tí.

Ádrùngbåle nyú ròsè ní àdhì
(Màt 18.1-5; Mrk 9.33-37)

⁴⁶ I ábhàlì náadù 'òpè 'àgò ì nzínzìya õ. Abádhí ambénà dhu òngù dō tsàyá nzínzìya õ, 'àmbe àtìnà dō: «Àlë nzínzì õ ádràngbälë nyú ròsè ní ádhì?»

⁴⁷ Pbétù, Yésù náunì abádhí tó irlèta angyangyi. Ní, kădù ákë ngbángba nídyì ndìlì rìdè tiná nyú,

⁴⁸ ndàdù dhu òvò pbìndà ábhàlì tò, ndàti: «Yàrí ngbángba nákò òvòdu ró ale nákò wà ma. Ndìrò, ima nákò ale nákò wà yà ima nívì ale. Obhó tí, nzínzìkù õ kóró, ákë ale tì rÿì ale ní ndì ádràngbälë.»

Iñzì ndì ale náapé ÿì àlë tó òmvü tí, ní ndì ale ní àlë nzínzì ò ale

(Mrk 9.38-41)

⁴⁹ Yùwanì adù dhu òvò Yésù tò, ndàti: «Màlimõ, mǎ màla atdí ale òvònù ró rÿì nzére-alafí nípfö ìndrú ò rò ró. Ní mǎ mìsò ka iñzì kärí ùbhi atdíkpá mǎ mánà owùnù õ dhu-okú dò rò.»

⁵⁰ Pbétù, Yésù adù dhu òvò kà tò, ndàti: «Iñzì nyìsò ndì dhu kà tò. Obhó tí, iñzì ndì ale náapé ÿì àlë tó òmvü tí, ní ndì ale ní àlë nzínzì ò ale.»

Sàmàriyà õ bhà rÿ 'ùvò iñzì 'àkò Yésù dhu

⁵¹ Yésù rödzì yà adzi õ rò, ndàrà òrù-akpà ò òná idhò níi'ì iwà ndì ndìndù ndì ró. Ní ndì dhu-okú dò rò, káká ndàrà Yérùsàlemà tó kigò ò.

⁵² Ní, kădù pbìndà mìkèngye nòvì ròwù angyi fìndà. Ní i ale uvò 'òwù, 'òwù òtsù Pbàsàmàriyá tó atdí pbanga ò, ndíni'ì òbhòlò tí kákó ka kí tí dhu.

⁵³ Pbétù, ndì pbanga õ bhà adù nzá Yésù àkò firábvë, Yérùsàlemà tó kigò ò kà rärà dhu-okú dò rò.

⁵⁴ Ní, Yésù bhà ábhàlì, Yàkòbhò mà Yùwanì mánà níitdegu wò dhu àlă, ní abádhí adù dhu òvò Yésù tò, 'àti: «Ádràngbälé, nyì nyòzè tí wà mõnzì kàzu rìfò òrù-akpà ò rò, ròtdì kökò ale-tsè?»

⁵⁵ Pbétù, Yésù adù ndàgeré ndàndà abádhí dò nga, ndàdù òrù abádhí dò.

⁵⁶ Wò dhu-dzidò, Yésù mà pbìndà ábhàlì mánà náadù ùvò, 'òwù ngätsi pbanga ò.

Yésù-owù nòzè 'ùngù ale

(Màt 8.19-22)

⁵⁷ Otu õ kökò ale ròwu rórò, atdí ale náavò dhu Yésù tò ndàti: «Ádràngbälé, ma móngo ùbhi owùnù õ, kóró ngari õ nyì nyúbhi i nană.»

⁵⁸ Ní, Yésù adù dhu àdu kà tò ndàti: «Ayíwë mà náarí'ì inè bhüya nà. Ndìrò, yà orú arángili àrè mà náarí'ì inè idzàya

nà. Pbétù, Ìndrú t'ídhùnà, r̄i ndòkò, ndìli dòna obvò rónga mà náarí iimbă.»

⁵⁹ Ndirò, Yésù adù àtìnà ngätsi ale n̄: «Írà owùdu ſ!» Pbétù, ndì ale adù dhu àdu kà tò, ndàti: «Ádrùngbälé, úfà rüsà idù, marà pé àabadu òtdù angyi.»

⁶⁰ Ní, Yésù adù dhu òvò kà tò, ndàti: «Úbhà kökò abvo rùtdù fñyó abvo. Pbétù, árà nyuno òrù-akpà õ Ádrùngbă kamà Kàgàwà bhà Idzi tó Mákúrù ìndrú tò.»

⁶¹ Ngätsi ale náati tdítidò Yésù n̄: «Ádrùngbälé, ma mòzè mungu owùnù. Pbétù, úfà pé rüsà angyi idù, marà pbákà idzá-bhà nòvì.»

⁶² Ní, Yésù adù dhu àdu kà tò, ndàti: «Íwà inga nòpè ndòbhi ale náapé olùnga àndà, ní ndì ale àkă nzá ndònzi kasù òrù-akpà õ Ádrùngbă kamà Kàgàwà bhà Idzi ſ.»

10

Yésù r̄i pbìndà àrùbhù kumì dòna óyò nà ábhàlì núví òyòyò rò dhu

(Màt 10.7-16)

¹ Wò dhu-dzidò, Ádrùngbälé Yésù náavò àrùbhù kumì dòna óyò nà ngükà ale. Kädù i ale núvi òyòyò rò ròwù angyi fñdà, yà ndì nyú ndítirò ndì ndàkánà ndàrà òyà kóró kigò mà, kóró ngari mánà ò.

² Tdù abádhí òwu rò, kädù dhu òvò abádhí tò, ndàti: «Ónyù t'óguta-kàsù r̄i abhò nyú, pbétù ndì ònyù ògu rí ale r̄i ngúfe. Ní nyitsò nyí inga-àbadhi rò, ndíni ònyù t'óguta-kàsù t'ále-bvù nitrò tí.

³ Nírò, nyòwu: Kónì ma mùví nyí tamà bhëyi tsamangèrë nzínzì ò.

⁴ Àpé nyùgu ísòwù mà, bhòlo mánà. Ndirò, àpé nyùgu kàyítò. Àpé nyòwu iko rò iko tí otu ſ, atdí ale mà nátse nyí nyí rò.

⁵ Atdí idza ò nyí nyotsù rò, nyí nyowuna ányì idzá-bhà atsè rò angyi nyati: «Màrùngà àkă ndì i azú-dzà.»

⁶ Màrùngà nòzè atdí ale mà ní i ányì-dzà rò, ní wò nyí nyòzè r̄i i ányì-dzà màrùngà náarana i i rò ndì ale tò. Pbétù, iimbă nyákò r̄i màrùngà õ ale ní i rò, ndì màrùngà arana ndàdu rò fukù.

⁷ Nyí ka kákò òná idza ſ, nyí nyowuna òko rò ányì-dzà tí. Ndirò nyí nyowuna fukù ka kàbhù dhu kèle nónyù rò, nyàdù fukù ka kàbhù dhu kèle nómwù. Obhó tí kasutálé nákă ndàbà pbìndà mákimbà. Àpé nyòwu àda rò atdí idza ò rò ngätsi idza ò.

⁸ Atdí kigò ò nyě nyòtsù, kadù nyákò rò, nyě nyowuna făkù ka kàbhù dhu nónyà rò ònyà.

⁹ Nyě nyowuna ndi kigò õ andì nà ale nígu rò, nyădù àtìnà ndi kigò õ bhà nř: <Kàgàwà rí idzi ònyà dükú òná kàsumì níndù wà ndì.›

¹⁰ Pbétù, atdi kigò ò nyě nyòtsù, ìnzì kadù nyákò rò, nyě nyowuna ùvò rò ndi kigò-tsidö ngudhà ò, nyădù àtìnà ndi kigò õ bhà nř:

¹¹ <Kànř, mă mò'ò wà pföka-tsítsírò ì nùpbă fükú kigò õ àhù ròngò dükù. Pbétù nyùni dhu, Kàgàwà rí idzi nónyà ìndrú dő òná kàsumì rìndù wà ndì.›

¹² Ma mí dhu òvò fükù: Kàgàwà rí ìndrú-ànyä nítdì nínganí, wòrì kigò dő kótdíya anya, ròsè Sòdòmò tó kigò dő ndì ndatdì anya dònă.»

Óyá ale nûvò ì ìnzì 'a'u tí Yësù dhu

(Màt 11.20-24)

¹³ Tdítidö, Yësù adù àtìnà: «Nyì nyí'ì àpbè õ Kòràzinì tó kigò, ndirò nyì nyí'ì àpbè õ Bètësàiyidà tó kigò! Obhó tí, yà ûkú ì nònzì wìwì ní'iyana gukyè Tirò mà, Sìdonà mânà tó kigò õ ì nònzì dhu tí, ní i kigò õ ale ní'iyana angyí nyá ì ugèrè ì, 'ùbhà fiyó nzére mûtsò ró. Abádhí i'iyana iwà ì ufó gònïyà mberù tí ròyá, 'adù ohu nûtrò dòya ò ró.

¹⁴ Ndirò, Kàgàwà rí ìndrú-ànyä nítdì nínganí, kïtdìya dhu dükú abhàbhó nyá, ròsè Tirò mà Sìdonà mânà tó kigò dő ndì nditdì dhu dònă.

¹⁵ Ndirò inyi Kàpérñawumü, nyì nyà'ù tí dhu ìdzì Kàgàwà ràràdù nyidzi òrù-akpà ò? Pbétù kà rí nyifò obvò, ndàdù nyabhù nyarà àhu ɔvë-bvù.

¹⁶ Tsàkú dhu nírì ale nírì wà tsàdú dhu. Ndirò, inzà nyě nákò ale nákò nzá ima átò. Ndirò, inzà ima nákò ale nákò nzá yà ima nívì ale.»

Àrùbhù kumì dòná óyò nà ábhàlì rí ì àdù dhu

¹⁷ Kòkò Yësù ùvinà àrùbhù kumì dòná óyò nà pbìndà ábhàlì náadù ì atdídö nyá idhèya níka ì ròrò. Ní, abádhí adù àtìnà Yësù nř: «Ádrùngbälé, nzére-alafí mà nírì tsàká dhu, ɔvònù rò mǎ mòdì ì rò!»

¹⁸ Ní Yësù adù àtìnà abádhí nř: «Ma mala àlă Sìtanì òrù-akpà ò rò rítsi, ràmbili ɔvò bhéyi ró.

¹⁹ Kònř ma màbhù wà ádrùngbângá tó obi fükù, ndínì nyě nyobé tí osu mà áwìya nř arí ìndrú ùbì àwü-tidò mânà-õnga nř. Ndirò ma màbhù wà obi fükù ndínì nyě nyonzì tí wò òmvü bhà kóró obi lèmà nř. Ndirò, nyönzì rí nzére atdi dhu mà rí'ì ìmbà.

²⁰ Pbétù, dhu àkă nzá idhèku rìka ndì nzére-alafí rōwu tsùkú dhu iñi rō dhu-okú dò rò. Dhu àkă kà rìka ndì iwà ka kündi ɔvòku òrù-akpà ò dhu-okú dò rò.»

*Yésù-idhè rì ndikă dhu
(Màt 11.25-27; 13.1-17)*

²¹ Wò ndi kàsùmì õ tí, Kàgàwà bhà llilà-Alafí náabhù Yésù idhèna rìka ndì atdídö. Ní kăti: «Óo Àba Kàgàwà, òrù-akpà mà yà adzi mánà õ Ádrùngbälé, ma mìlè nyi atdídö nyá, yà iñga náni, 'adù dhu-önga t'óvòta náni ale rō nyi nyarù dhu ní nyi nyábhù iñzì ka kádù òzènà dhu tí ale nyá ràni dhu-okú dò rò. Obhó tí Àbá, wò dhu bhéyi ní ndi nyi nyazè ndi dhu rònzi ndì.

²² Àbadu níibho wà kóró dhu fudú, ndirò atdí ale mà náni nzá àdhì mà ràri Kàgàwà t'ídhùnà, pbétù ka náni ní kà t'Ábanà kélë. Ndirò, atdí ale mà náni nzá Àba ràri àdhì mà dhu, pbétù ka náni ní kà t'ídhùnà kélë, ndirò yà kozè ndítè ka fíyò ale mánà.»

²³ Wò dhu-dzidö, Yésù agéré ndì pbìndà ábhàlì dò, ndàdù dhu òvò fíyò tí òyá, ndàti: «Hirò nònzi ale ní yà nyá nyálana dhu àlă rí ale.

²⁴ Obhó tí, ma mátina nyi ní: ábhò pbànábí nyá, ábhò ádròdrò pbàkámá mánà níi'ì dhu-atdyú nà 'ala yà nyá nyálana dhu, pbétù abádhí adù nzá i dhu nála. Ndirò, abádhí i'ì dhu-atdyú nà 'irì yà nyá nyírina dhu, pbétù abádhí adù nzá i dhu níri.»

*Ídzì afína nà Mùsàmàriyà tó mbólí
(Màt 22.34-40; Mrk 12.28-34)*

²⁵ Uyátá tó atdí màlimò níivà ndì ndívü dhu Yésù-tsù kà-afí ndì ndomvú tí ní, ndàti: «Màlimò, ádu ndi àkákä monzì, ndíní ma mabá tí dhòdhódhóniga tó ípírònga?»

²⁶ Ní, Yésù adù dhu àdu kà tò, ndàti: «Ádu àlë tó Uyátá ò ka kändi? Ádu kà ò nyi nyarí òzùna?»

²⁷ Wò ale náadù dhu àdu ndàti: «Dhu àkă nyozè pbàkù Ádrùngbälé Kàgàwà kóró afínu nyá nà, kóró atdyúnù nà, kóró ɔbìnù nà, ndirò kóró pbàkù irèta mánà. Ndirò, dhu àkă nyozè ɔdhìnù yà nyi nyá nyózè nyi nyí-tírò dhu bhéyi.»

²⁸ Ní Yésù adù dhu àdu kà tò ndàti: «Nyì nyòtè mbéyi nyá. Ùnzi ka, ní nyi nyádù ípírònga nábà.»

²⁹ Pbétù, wò Uyátá tó màlimò náazè ndòlè dhu fíndà. Ní kádù dhu iñu Yésù-tsù, ndàti: «Ódhìdu ní àdhì?»

³⁰ Nírò ní ndi Yésù adù yàrì mbólí náwe. Kăti: «Atdí ale núubhínà àwü rō Yèrùsàlemà tó kigò ò rò, ndàmbé àrà dò Yèrikò tó kigò ò. Ní otu õ, ogbotále náakèrè ka, 'adù kòngbù,

'àdù kàrō mèdzarà nádha, 'àdù òwu fìyó dhu nǐ, 'èbhà àbadhi iwà ɔve-ngbò nòfò rò.

³¹ Ní pbă ngboró rò, atdí kùhanì núubhínà ùda rò wò otu ſ. Ní ndì ale ndì ndàla rò, wò kùhanì náudà otu-igì dò, ndàdù àrà findá dhu nǐ.

³² Ndirò, atdí Mùlawì níira àhu ányìrò ndì dhu bhéyi tí. Ní, kändri ndàla wòrì ale, ndàdù pbìndà otu nága igi, ndàdù àrà.

³³ Pbétù, Sàmàriyà tó pbìrì ſ atdí ale, wò ndì otu ſ rárà, náarà àhu wò ngbôna àvo ale tí. Ní ka ndì ndàla rò, àbadhi náadù izu àbà atdídò kàdò.

³⁴ Ní, kàdù öndri tdítòdò íkyèrò nyá kà-ti'ò, ndì rùdhò akyé, dìvayì mánà kà-rò otú dò, ndàdù ndì otú nátsì. Tdítòdò, kàdù kìtdù ndìlì pbìndà kayinò dò, ndàdù àrànà olo-dzà ò. Ányì, kàdù kàngbò nódò mbéyi nyá.

³⁵ Tsútsá nínganí, kídyi óyò fùrangà-kpò ndàbhù olo-dzà-àbadhi-fó, ndàdù àtìnà kà ní: «Ódò yàrì ale mbéyi. Tdítòdò ma múa iró rò, ma mítsi kókú dò rò nyì nyìwí tdítòdò dhu núbho indù ma-tírò.»

³⁶ Wòrì mbólí dzidò, Yésù adù dhu ivu ndàti: «Ádhì ndì kókò ibhù ale nzinzì ſ ndì návi nyìkpónù ſ wò ogbotále angbù ale t'ódhìnà tí?»

³⁷ Ní, Ùyatá tó màlimò náadù dhu àdu, ndàti: «Yà ídzìngá nònzi kà tò ale.» Ní Yésù adù àtìnà kà ní: «Nyì nyá mà átò, árà, nyadù dhu ònzì ndì dhu bhéyi.»

Yésù rí'ì Màrità mà, Màriyà mánà mà t'ídzá dhu

³⁸ Yésù mà, pbìndà ábhàlì mánà rí'ì abhi ſ rò, ní abádhí awù òtsù atdí pbanga ò. Ndi pbanga ſ, Màrità tí kátina atdí tsibhále náakò abádhí pbì idzá.

³⁹ Ndi Màrità ní'ì inè Màriyà tí kátina awènà nà. Ní, ndì Màriyà náadì Ádràngbálé Yésù tí íkyèrò nyá, ndàmbé kà rúnona dhu nírì dò.

⁴⁰ Pbétù, Màrità adù ì'ì atdídò idzá ábhò kasù náva tsìna rò. Ní, íyàdhíyà arà Yésù-ti'ò ndì dhu-okú dò rò. Kàti: «Ádràngbálé, wò awèdu ùbhà ima, mambe kasù ònzì dò atdírò dhu nónzi tí nzá atdí dhu mà rùnù? Nírò, áví ka rìrà dzùnàdu ònzì.»

⁴¹ Ní, Ádràngbálé Yésù adù dhu àdu kà tò, ndàti: «Màrità! Màrità! Nyì nyí inga ìrè abhò, tsìnù ràdù ndàva ábhò dhu-okú dò rò.»

⁴² Atdí dhu kélè ní ndì àkákă dhu tí rí'ì. Màriyà òvò ídzì dhu nyá, yà ìnzì atdí ale mà ràdù àkònà fòná rò.»

11

Yēsù r̄ ale ītsò ka kádù t̄ dhu núdhé pbìndà ábhàl̄ t̄ dhu

(Màt 6.9-13; 7.7-11)

¹ Atdíku Yēsù náadì ndàmbe ndìtsò dō atdí ngari ſ̄ r̄. Ní k̄itdègu ītsòta nít̄, ní kàbhà ábhàl̄ nzinzì ſ̄ atdí ale náati kà n̄i: «Ádrùngbälé, údhé mǎ màkà möngò m̄itsò t̄ dhu fákà, àdhàdhì Bâtizò nubhónà Yùwanì núudhè ka pbìndà ábhàl̄ t̄ dhu bhéyi.»

² Ní Yēsù adù dhu àdu abádhí t̄ ndàti: «Nȳitsò nȳi nȳi r̄, nyòngò àtìnà:

Àbakă,

ɔv̄onu àkă k̄uni H̄ilă ɔv̄o t̄.

Ábh̄ dòká nȳi nȳi idzi ònyu òná idh̄o ràkă.

³ Óngò mǎ'i nà rákă ònyu níbhò fákà bìlinganà.

⁴ Ubà fákà nzérenga fákà,

átò mǎ marí dhu àba ɔnzìkà dhu nùfă ale t̄ nídhun̄. Ndirò, àpé nyabhù mǎ mótsù umvútá ò.»

⁵ Tdít̄dō, kádù àtìnà abádhí n̄i: «Atdí nzinzik̄ ſ̄ ale r̄i' ɔdhìnà nà, ndàdù ndìvà ndàrà iku-alikpa ſ̄ ndi ɔdhìnà bhà, nditsì àtìnà kà n̄i: *Ódhí, íbhò pé ībh̄ m̄ugatì m̄uwu funu,*

⁶ atdí ɔdhìdu nírà àh̄ pbákà, abhi òná r̄, ní ma mábhëna kà r̄onyu dhu r̄i' īmbă ak̄ekpá matí fudú.»

⁷ Ní, idza nă r̄ wò ale náapé adù dhu àdu ndàti: *Ìnzì ávă tsìdu. Tsâtsù ka kàpbí wà. Mǎ mòyì wà pbákà inzo mânà. Ní, ma mí nzí mivà marà m̄ugatì àbh̄u indù.*

⁸ Ní ma mí dhu òv̄o kpangba fákù: wò ale r̄ mbă adù adì ìnzì ndìvà ndì, ndirà m̄ugatì àbh̄u kà t̄ ɔdhìnà t̄ kà r̄ dhu okú dò r̄, pbétù kà radù ndìvà, ndàdù kóró dhu yà kà r̄ atdyúna òho nábh̄u kà t̄ dhu ní, ìnzì ndì ndí ndìngyé rórò kà rûbhi kònzi r̄ dhu.

⁹ Nírò, ma mátina nȳi n̄i: dhu àkă nȳonzì dhu, ndirò ní ndi ka kádù kàbh̄u fákù. Dhu àkă nȳonè dhu, ní ndi nȳ nyádù kàbà. Ndirò dhu àkă nȳitdō tsâtsù, ní ka kádù kàpfò fákù.

¹⁰ Obhó t̄, dhu nònzi ale t̄ ka kádù dhu àbh̄u. Dhu nònè ale, radù dhu àbà. Ndirò, tsâtsù nìtdō ale ní t̄ ka kádù tsâtsù àpfò.

¹¹ Ádhí pbá ale t'ábanà ndi idhùnà nónzi ībh̄e fôna r̄ radù osu nábh̄u kà t̄?

¹² Ndirò ngätsi n̄i, idhùnà nónzi à'ü-bh̄i fôna r̄, kà t'ádù áwìna n̄i arí ìndrû àb  àw -tidò nábh̄u àbh  kà t ?

¹³ Nírò nȳi nȳu ng , nzérê ale t r  nȳi ny r  idzì dhu n bh  f k  nzónzo t  r ,  r -akp    ar '   Ábak  r ad  ad 

ìngbà dhu bhéyi ìnzì ndàbhù Èlìlä-Alafí ka nònzi fóná ale tò?»

*Yésù r̄i cte nádú ndì nòbhù ale tò dhu
(Màt 12.22-30; Mrk 3.22-27)*

¹⁴ Atdíku Yésù adì ndàmbé atdí ale nábhù ròngò iwi tí nzére-alafí nípfo dō ndì ale ò rò. Ní nzére-alafí nítdègu àhù, ní ndì ale adù ndòpè ndòtè, idho ràdù ihé-yà nákɔ atdídò.

¹⁵ Pbétù, ngúfe ale adù àtìnà: «Kàrì nzére-alafí nòdì Bèlizèbulì tí kátina nzére-alafí dō ádràngbälé bhà ɔbi nǐ.»

¹⁶ Ngúkpákà-tsí náazè 'òmvù Yésù-afí. Ní, abádhí náavì ka rònzì atdí wíwì, ndíni òrù-akpà ò rò kàbhà ɔbi írà dhu navì tí.

¹⁷ Pbétù Yésù núunì abádhí rřrèna dhu angyangyi. Ní kădù àtìnà abádhí nǐ: «Atdí ádràngbä kamà bhà pbìri ò ale-õnga náapé àdù ndàndò, ní ndì ádràngbä kamà bhà idzitsù rădù ndòdò òdò tí, òná idza ràdù 'ùgolo, atdídhéná idza ràdrù è ngúkpà idza dō.

¹⁸ Ní Pfòmvò náapé àmbé ndùgyè dō ndítirò, ní kàbhà idzi rădù àdi ìngbà dhu bhéyi ìnzì tsùna ròdò ndì, wò nyé nyátina Bèlizèbuli bhà ɔbi nǐ ma rarí nzére-alafí nòdì rò?

¹⁹ Ndírò, dhu apé è'ì Bèlizèbuli bhà ɔbi nǐ ma marí nzére-alafí nòdì dhu tí, ní fùkú ale náaradù kòdì àdhi bhà ɔbi nǐ? Ndi dhu-okú dò rò ní ndì, i fùkú ale núunoya ndì ànyákù.

²⁰ Pbétù, dhu apé è'ì ma marí nzére-alafí nípfò modì ìndrù ò rò Kàgàwà bhà ádràngbänga tó ɔbi nǐ dhu tí, ní nyàni dhu Kàgàwà r̄i idzi ònyù dàkú òná idho nákă wà.

²¹ ɔbi nà atdí ale, ndàdù è'ì kóró fìndá màtsümù nà, náapé àmbé pbìndà pbanga-ngbò nòdò dō, ní kàbhà dhu-tsí rădù òko mbéyi, ìnzì kinza.

²² Pbétù ngätsi ale yà idzidzò ròsè kà dòná náapé àdù èrà àhù, ndàdù kà lèmà nónzi, ndàdhä yà kärí ndòyò ròyá kóró kà-fó màtsümù, ní ndì ale rădù kà-fó rò ndì ndùdhä dhu nándò ɔdhína tò.

²³ Èmbä r̄i è'ì tìdu òná rò ale ní pbákà òmvü, ndírò ìnzì r̄i dhu-tsù ùndù atdíkpá ima mánà ale ní r̄i dhu ìnda tí.»

*Nzére-alafí rădù ndàdu ndì ndahù òná rò ale-ò tdítdò dhu
(Màt 12.43-45)*

²⁴ Yésù adù àtìnà tdítdò: «Nzére-alafí náapé àhù atdí ale ò rò, ní ndì nzére-alafí náarí àrà, ndùbhi rëngù òná màti ndàmbé ndì ndárà ndàso rónga nómè dō. Ní ìnzá ndì ndàbà ka rò, kà rădù àtìnà: <Ma mí madù yà ma mahù òná rò pbà idza ò.»

²⁵ Ányì ndì ndàrà àhù rò, kà r̄i ányì-dzá nga nótù iwà ka kàtsù, kadù nyìnati òhù mbéyi nyú ró.

²⁶ Nírò ní ndì kà rädù àrà àràbhù ngükpa nzére-alafí, atdídö fiyó nzérenga-obji ósè pbìndà obji dòna nă núnzì, 'iwú òko mánà atdíkpá ndì ale ò. Ní wò dhu-dzidö, ndì ale bhà ófò rädù i'ñ nzére nyá ròsè yà angyi i'ñ kàbhà ófò dònä màtì.»

Hirò nonziya ale

²⁷ Wò dhu bhéyi Yésù ròte òná kàsumì õ, atdí tsìbhále náatì kà ní ihé-yà nzínzì ò rò: «Indú ari ayò finatsù ò, nyadù ibàna òndò tsìbhálé nónzì wà hirò.»

²⁸ Pbétù, Yésù adù dhu adù ndàti: «Hirò nyá nónzì ale ní yà Kàgàwà bhà Òte níri arí, 'adù ndì Òte rěnɔna dhu nónzì ale.»

Yésù ròte ihé-yà nözè konzì wiwì fifyò dhu dò dhu (Màt 12.38-42)

²⁹ Ihé-yà níitdègu 'òpè 'àndu i Yésù tí, ní Yésù adù òte 'òpè ndàti: «Indo arí'ì ale narí'ì nzére ale nyá. Abádhí nözè konzì wiwì kèle fifyò. Pbétù, ka kí nzé atdí ngätsi wiwì mà nítè abádhí tò, inzá ní Yönà rò ndì nanzì dhu kèle nádi wiwì tí abádhí tò rò.

³⁰ Ádhàdhì yà nabì Yönà rò ndì nanzì dhu ní'ì wiwì tí Nìnawè õ bhà tò dhu bhéyi, Ìndrú t'ídhùnà rò rí ndònzi dhu ní'ìya wiwì tí kákà indo arí'ì ale tò.

³¹ Ndirò ìndrú-ànyä nítdì ka kí nínganí, Sabà tó pbìri õ ádràngbä tsìbhá kamà níhvaya ndì, ndàdè indo arí ale nyìkpa rò, ndàdù abádhí-ànyä nítdì. Obhó tí, kíra yà adzi-tsù adì ndì i rò, ndirà dhu-önga t'óvòta nüni ádràngbä kamà Sòlòmónì rěnɔna dhu níri. Ndirò nyàni dhu, yà ɔnzìkú idè ale nösè wà Sòlòmónì dònä màtì.

³² Ndirò, ìndrú-ànyä nítdì ka kí nínganí, Nìnawè õ bhà níhvaya i, 'ikò kákà indo arí ale nyìkpa rò, 'adù abádhí-ànyä nítdì. Obhó tí, Nìnawè õ bhà nüugèrè i, 'ùbhà fiyó nzére mütso Yönà rěnɔna dhu i'ìrì rò. Ndirò nyàni dhu iró rí'ì ale rùdà wà Yönà dònä màtì.»

Ale-nyìkpó ní ale-ngbò rò tarà (Màt 5.15; 6.22-23)

³³ Tdítödö Yésù adù òte ise ndàti: «Atdí ale mà rí nzé àdù tarà nòbi, ndàdù iñlinà ndì nórù ngari õ, ngätsi ní ndàdù àtsìnà iñtä-tsì. Pbétù kà rädù kòbì, ndàdù àgùrùnà ɔrú, ndíni idza rítsù ale-nyìngä nawà tí.

³⁴ Nyìkpónu rí'ì àdhàdhì ngbónu náwà rí tarà bhéyi. Nyìkpónu náapé i'ì idzì rò rò, ní kóró ngbónu rädù i'ì awáwù õ. Pbétù nyìkpónu náapé i'ì mbä idzì rò rò, ní kóró ngbónu rädù i'ì ínò õ.

³⁵ Ní dhu òfò nga nyödò afinu ò rí'ì awáwù mbéyi, inzì ongo tí ínò tí.

³⁶ Ndìrò kóró ngbōnù náapé àwù, ìmbă rànu atdí ngari mà rì'ì ínò ɔ, ní kóró ngbōnù rādù àwù, àdhàdhì yà atdídò ráwù tarà nátdyi ngbōnù dhu bhéyi.»

Yésù rɔ́rù Pbàfàrisayó mà, Ụyátá tó málímó mánà dő dhu (Màt 23.1-36; Mrk 12.38-40; Luk 20.45-47)

³⁷ Wò Yésù róte ḥná kàsùmì ɔ ní ndí, atdí Mùfàrisayò náanzi ka ràrà ḥnyù nónyù pbìndà. Ní, Yésù atsù kàbhà idza, ndàdi ḥnyù-tsùnà.

³⁸ Ní, idho náukò wò Mùfàrisayò atdídò nyú yà Yésù rí ḥnyù nópè ndònyù inzá ndí ndù'o ọtsúna rórò dhu ndí ndàla rò.

³⁹ Pbétù, Ádrùngbále Yésù adù àtìnà kàn: «Nyí, Pbàfàrisayó tírò, Nyí nyárá kópà mà sánì mánà ngbò kélè nú'ò, pbétù afíkù ḥná rò nyádù ʃ'ì ùlè tí nyí nyùlè ogbo t'ónzita mà, nzérenga t'ónzita mánà-atdyú ní ró.

⁴⁰ Nyí ní ìmbă dòya nà ale. Kàgàwà, yà ale-ngbò nanzì, náanzì tí obhó ale-afí átò?

⁴¹ Ní dhu àká nyübho afíkù nyú ò rò àhù dhu perè tí Kàgàwà tò. Ndí dhu bhéyi ní ndí nyí nyádù ilà Kàgàwà-nyíkpó ɔ.

⁴² Nyí Pbàfàrisayó tírò, nyí nyí'ì àpbè ɔ! Nyí nyárá ḥnyù nábhù arí ròvù irí-bí-tidò mà, kóró itò-tidò mánà tó atdíngá idre dő núbhò perè tí Kàgàwà tò, nyádù àdzo obhónánga ḥnzì nyí nyí dhu mà, Kàgàwà òzè nyí nyí dhu mánà dhu rò rò. Kókò ní i àkákánà nyónzì dhu, inzá nyí nyádzo kókò angyangyi nyí nyarónzina ngákpa dhu rò rò rórò.

⁴³ Nyí Pbàfàrisayó tírò, nyí nyí'ì àpbè ɔ! Pbàyàhúdí tó unduta-dzà ɔ, nyí nyárá nyözè nyökò angyinà rò rí'ì tombi dő, ndìrò indrú arí 'undú òyá ngari ɔ, nyí nyárá nyözè kowù nyátsè rò ifata nyú nà!

⁴⁴ Nyí nyí'ì àpbè ɔ! Nyí nyáli nyí inzì arí 'álà adzidò, yà indrú arúbhi dòyá inzá i ùni rórò bhéyi.»

⁴⁵ Tdítidò, Ụyátá tó atdí málímò náati Yésù ní: «Málímò, wò nyí nyóténa ọte ɔ, nyí nyàñò wà dhu mǎ ní átò.»

⁴⁶ Ní Yésù adù dhu àdu kà tò ndàti: «Nyí, Ụyátá tó málímó tírò, nyí nyí'ì àpbè ɔ átò! Obhó tí, nyí nyárá odú ró'ò ànòna ka kí rò ànò nágbà indrú dő, inzì nyádù nyözè nyápàlă i ànò-ngbò ọtsúku-dó ní mätí.

⁴⁷ Nyí nyí'ì àpbè ɔ! Nyí nyárá Kàgàwà bhà pbànábí-adzidò nórù, àzèmbè pbání abákù kélè náakyè abádhí rórò!

⁴⁸ Wò dhu bhéyi ní ndí nyí nyítè dhu kpangba iわ nyí rà'ù abákù anzì dhu. Obhó tí, abádhí náakyè Kàgàwà bhà pbànábí, ndìrò nyí nyarádù i pbànábí-adzidò nórù.

⁴⁹ Wò dhu-okú dò rò ní ndì, Kàgàwà náavò dhu kpangba dhu-ǒnga t'óvòta tó pbìndà irèta ní ndàti: «Ma mí pbàkà pbànábí mà, pbàkà uvitatále mànà nûví abádhí nzinzì ò. Ní abádhí nóokyeya kôkò ma mòvì ale nzinzì ò atdídhená ale, 'àdù àvu ngăkpà-tsí rò.»

⁵⁰ Ndì dhu bhéyi ní ndì, Kàgàwà níitdìya yà indo arí'ì ale-ànyä, yà yà adzi Kàgàwà anzìna rò ndì nufu Kàgàwà bhà pbànábí-azù-okú dò rò,

⁵¹ ròpè ndì Àbélì-azù rò rò, ràrà àhù Zàkàriyà-azù ò. Ndì Zàkàriyà ka kahò Kàgàwà bhà idzà màzàbahù mà atdídö flă ngari mànà nzinzì ò rò. Obhó tí, ma mí kùnɔ kpangba făkù, Kàgàwà níitdìya yà àkye ka kakyè ale-abvò-ànyä yà indo arí'ì ale dö.

⁵² Nyí, Üyátá tó málímó tírò, nyí nyí'ì àpbè ò! Nyí nyíwà inga t'ünita tó tsâtsù tó füngulà, ìnzì nyâdù nyözè nyötsù nyí-tírò ndì tsâtsù ò, ndirò nyâdù nyüvo ì nözé 'òtsù kà ò ale rò ìnzì ròtsù!»

⁵³ Yèsù níitdègu ndìvà uró rò, ní Üyátá tó málímó mà, Pbàfarísáyó mànà náakó atdídö kà rò, 'àdù 'òpè 'òngù ábhö dhu nyá kà-tsü.

⁵⁴ Abádhí nówúnà kà-afí nómvù rò ɔte ní ndíní ì idyi tí kà-idà-dò 'àdù kòbhù dòná.

12

*Yèsù rí pbìndà ábhàl̄-nyìkpó nítidyú dhu
(Màt 10.26-27)*

¹ Wò ndì kàsùmì ò, ábhö ihé-yà náandu ì Yèsù tí, 'àkpòrò kà-ngbò, ale-pfò kafó rónga mà ràwi. Nírò ní ndì Yèsù apè ndòtè pbìndà ábhàl̄ tò angyi, ndàti: «Nyòdò nyí mbéyi Pbàfarísáyó tó afi rò rò. Ndì afi ní abádhí tó ɔyoyò ale-idà.

² Kóró dhu-tsí yà ì nuru náuniya ì kpangba. Ndirò kóró dhu-tsí yà òdhù ò aróko náuniya ì kpangba.

³ Ndì dhu-okú dò rò ní ndì, yà ìmò ò rò nyí nyòtè kúbhingá dhu náaraya ndìrì rò kpangba awáwù ò. Ndirò, yà bhèlù ò nyí nyòtè kàluga ò rò dhu nûku rò ka kowuya ikü ò idza dö rò.»

*Ádhì ndì àkákă konzì ɔdòna?
(Màt 10.28-31)*

⁴ Yèsù adù àtìnà tdítdö: «Ódhídú, ma mí yà dhu náno făkù: dhu àkákă nza nyönzì yà ngbökù kélè nôho rí, ndì dhu-dzidö ìmbă 'àdù ì'ì ràkù ì ónzina ngätsi dhu nà ale-ɔdò.

⁵ Ma mí ɔdòna àkákă nyönzì ale nítè făkù. Nyí nyàkă nyönzì ɔdòna ale ní Kàgàwà, yà ìndrú ndì ndòhò rò rádù ì'ì ádràngbänga tó ɔbi nà ndòbvù ndì ale ìnzì aráve

dhòdhóhónganà kàzù ò ale. Obhó tí, ma mâtina nyí ní: ndì ale ní ndì nyí nyàkă nyönzì ɔdòna.

⁶ Imbò àrè-tútš-nzo nódzi ka ka tí obhó óyō fùrangà-kpö-nzo rò tí? Pbétù, atdí kókò àrè-tútš-nzo nzinzì ɔ mà náarí nzì àdzo Kàgàwà ònà rò ìnzì kà ròdò ngbôna.

⁷ Ndîrò Kàgàwà úni wà dûku-ká-vé-bvù mà kóró. Ní ìnzì nyönzì ɔdo! Obhó tí, fùkú ípìrõnga nósè wà ábhõ àrè-tútš-nzo tó ípìrõnga dònà mâtí.»

Yësù bhà ale tí ka kóko dhu mà, kòdhò ka kí dhu mânà
(Màt 10.32-33; 12.32)

⁸ Tdítòdò kădù àtìnà: «Ma mâtina nyí ní: ndì ale náapé dhu àno kpangba ábhõ ale-ònzì ndàti ndì ràrì pbàkà ale, ní Ìndrú t'ídhùnà náaduya àtìnà átò Kàgàwà bhà málàyíká-onzì, ndì ale ràrì pbìndà ale.

⁹ Pbétù, módho rí ìndrú-ònzì ale ní ma módhoya átò Kàgàwà bhà málàyíká-onzì.

¹⁰ Ndîrò, Ìndrú t'ídhùnà ní rí dhu àno nzére ale, náabáya àbà pbìndà nzérenga tó ubàta. Pbétù Kàgàwà bhà Èlélá-Alafí ní rí dhu àno nzére ale, náabáya nzì ubàta akekpá mâtí.

¹¹ Nyí nà ka kówu ànyákù kitdì tí unduta-dzà ɔ rò mâtí, pbàkámá-ònzì rò mâtí, ndîrò ngätsi ní pbanga ɔ ádròdrò ale-ònzì rò mâtí rò, ní àpé nyöwuya afíkù nítu rò nyí nyí rùkú dhu nísò tí dhu mà, ndîrò nyí nyánona dhu mà ní.

¹² Obhó tí, Èlélá-Alafí náaraya ndì nyí nyánona ndì kàsùmì ɔ dhu nûdhe rò fükù.»

Kpóna ɔ iwi nà ònzítále tó mbólí

¹³ Ihé-yà nzinzì ɔ rò, atdí ale náati Yësù ní: «Málímõ, áví adòdu ràndò yà àbadu náubhà òvè ndì ndóvè rò dhu-õnga foká.»

¹⁴ Ní Yësù adù dhu àdu kà tò ndàti: «Ádhì ndì imá níli ndíní mongó tí ànyákù nánnò, madù fùkú dhu nándò fükú?»

¹⁵ Tdítòdò, Yësù adù àtìnà kóró ale ní: «Nyàndà nga mbéyi! Nyòdò nyí ábhõ ongyéngá-atdyú òho nyí nyí nyábà dhu rò rò. Obhó tí, ìnzì ní ábhõ ongyéngá ndì ìndrú tò ràdù ípìrõnga nábhù.»

¹⁶ Nírò ní ndì Yësù náadù yàrì mbólí náwe ihé-yà tò. Käti: «Ònzönzì atdí ale bhà ìnga ɔ ònyù náanzì, ndàdù ɔ'ò mbéyi nyú.»

¹⁷ Ní kădù ndòpè ndîrè nga afína ɔ, ndàti: <Ádu ndì àkă àkă mònzi yà ìmbă ma mí'í pbàkà ònyù-tsè-tsù nûndú ma mí' òná ngari nà rò?

¹⁸ Kàní ma móñzina dhu: ma mí pbàkà óngòlì nûgòlò, madù ádròdrò ngükpà-tsí nási. Wò dhu-dzidò, ma mí kóró

pbàkà ònyù-tsè mà, kóró pbàkà ngükpà ongyéngá mánà nündù mali i óngòlì ò.

¹⁹ Nírò ní ndì ma mí ìnga ìrè afídu ò mati: nyì nyí'ì inè nyödò rí ibí ato nyá tí ábhö dhu-tsí-yà nà. Ní ásö nyì, ónyù nyì, ómvà nyì, ndirò ónzi mühendù.»

²⁰ Pbétù, Kàgàwà náadù àtìnà kànì: «Nyì, nyìkpóna õ iwi nà alé, indo yàrì iku õ, nyì nyì yàrì adzi nábhà! Ní, yà nyì nyúndu nyödù dhú-yà nábhà nyì nyì àdhi tò?»

²¹ Wò dhu bhéyi tí ní ndì ndì dhu rì'ì yà dhu-tsù ùndù arí fíndà, ìmbà ndàdù ì'ì ònzítále tí Kàgàwà-nyìkpó õ ale tò.»

*Kàgàwà arí pbìndà ale dzùnà ònzi tí dhu
(Mát 6.25-34)*

²² Tdítidò Yésù adù àtìnà pbìndà ábhàlì ní: «Kònì, wò dhuokú dò rò ní ndì ma mätina nyì ní: dhu ràkà nzá nyítü afíku fükù ípirönga-okú dò rò, ndirò ngebökù-okú dò rò nyäti, nyì ràrì àdhu nónyu, ndirò nyì ràrì àdhu náfö ràké.»

²³ Obhó tí, indrù bhà ípirönga nösè wà ònyù dònà, ndirò ale-ngbò nösè wà mühazarù dònà.

²⁴ Nyàndà pé àkùrù! Abádhí náarí nzì dhu òzò, ndirò abádhí náarí nzì ònyù ògu ònzi-bvü rò. Ndirò abádhí-fó, ònyù òdò ka karí òyà àrò mà, óngòlì mánà náarí'ì mbă. Pbétù Kàgàwà náarí ndì abádhí nóngù! Nírò, fükù ípirönga nösè wà atdídò kökòrì àrè tó ípirönga dònà!

²⁵ Ádhi-pbá ale ndì nzinzìku õ, wò afína ndì dítü ndàmbé ìrènà dò dhu bhéyi, rádù idhòna nítrò yà adzi õ atdí idhò ní mätí?

²⁶ Ní, dhu rì'ì inzì nyì nyádù kökò isó ró'ò dhu bhéyi rólo dhu sòwòrò nónzì dhu tí, ní àdhu nyì nyádù afíku nítu ngükpà dhu-tsí ní nfí?

²⁷ Nyàndà pé kökò ìnga õ arí ìnga dhu-tsí náarípfò tí dhu. Abádhí náarí nzì kasù nónzi, ndirò abádhí náarí nzì mberù nödyù. Pbétù ma mí obhó dhu náncö fükù: ádràngbă kamà Sòlòmónì nyá mà, kóró pbìndà ònzi-iyà õ, náafò nzá kòrí itsu-opfò nzinzì õ atdí itsu-opfò tó aya dònà mätí fíndá aya rüda mühazarù.

²⁸ Irí-bí ní indo tí rí ndàlă ìnga õ, tsútsă ràdù òtdyù, kadù òbvùnà kàzù ò dhu. Pbétù Kàgàwà náaradù abádhí ùfò mbéyi nyá. Ní kà tí nzì àdù nyäfò mbéyi nyá ròsè i irí-bí dònà mätí, nyì áké a'uta nà alé?

²⁹ Ní nyì, dhu àká nzá nyítü afíku, nyambé nyì nyónyuna dhu mà, nyì nyómvàna dhu mánà dhu nónè dò.

³⁰ Obhó tí, kóró kökò dhu nónè arí inzì ì'ì ìngye rörò ale ní yà adzi õ ale, yà inzá Kàgàwà ná'ù. Pbétù nyì, Àbakù Kàgàwà náni wà dhu nyì ràrì'ì i dhu-atdyú nà.

³¹ Nírò, nyòmè pé Kàgàwà bhà idzi angyi, ndirò ní ndì kà rădù kökò nyí nyí atdyúya òho dhu námà àma tí fükù.

³² Ìnzì nyònzi odo, wò áké támà tó màhö-ngba bhéyi nyí nyí i ngúfe rò! Obhó tí, Àbakü-nyìkpó dhu ófò wà, ndàbhü pbìndà Idzi fükù.»

*Òrà-akpà ò ka kí ongyéngá-tsù nündù dhu
(Màt 6.19-21)*

³³ Kădù àtìnà tdítidò: «Nyùdzí fükú arí i dhu-tsí, nyădù nyí nyòngyè fùrangà núbho pérè tí nákàtálé tò. Nyòbhòlo ìnzì rádù ìnza ísòwù, nyădù fükú ongyéngá-tsù nündù òrà-akpà ò. Ányì, kà rí nzí àdù ndì ìnza, ogbotále mà rí nzí àdù òwu ùvò ányì, ndirò akuku mà rí nzí àdù dhu òbhè ányì.

³⁴ Obhó tí, pbükù ongyéngá rí i nga ní ndì afinü rădù i ìònà átò.»

*Kasü tó Ádrùngbälé ríngò dhu nákă kódò tí dhu
(Màt 24.36-44; 25.1-30; Mrk 13.33-37)*

³⁵ Tdítidò Yésù adù àtìnà pbìndà ábhàlì ní: «Nyòko kengè dò, nyădù mvukü ò niso kùkyé ní, fükú tarà ràdù òko òrà i òrà rórò.

³⁶ Ndirò, dhu àkă nyăli nyí átò yà fiyó kasü tó ádrùngbälé nódo rí ríngò àdhìngbä ka kàndà ní mèhendù ò rò kasutále bhéyi. Ní, kírà àhü, nditsì tsátsù nítidò rò, abádhí rădù tsátsù nápfò kà tò ányìrò rò tí.

³⁷ Ní, hirò nónziya kasutále ní yà fiyó ádrùngbälé rírà àhü dhu nootúya ípìrò rò ale. Ma mí obhó dhu náno fükù, wò kasü tó ádrùngbälé rírà àhü rò, káfóya kasü tó pbìndà mberù ròná. Wò dhu-dzidò, kădùya pbìndà kasutále nöhù, ròkò ònyù-tsùnă, ndàdù ònyù nábhü abádhí ròná.

³⁸ Iku-alikpa ò màtí, ngätsi ní à'ü-akpà-òngò ò màtí kírà àhü rò, hirò nónziya ní yà ípìrò rò kà rötùna ale.

³⁹ Nyàlë yà ma mánona dhu mbéyi dàkù ò. Idza-àbadhi náapé àdù ogbotále rírà òná kàsümì núní, ní rí nzí àdù pbìndà idza-tsù nábhü ogbotále rùkò.

⁴⁰ Ní, nyí nyá mà átò, nyòko nyìkpóku nà, Ìndrú t'ídhùnà nífraya inzá nyí nyìrènà ndì ndádù ìrà òná dhu tí kàsümì ò nídhuní.»

*Ndì nífu kasutále tó mbólí
(Màt 24.45-51)*

⁴¹ Péterù adù dhu ìvu kà-tsù ndàti: «Ádrùngbälé, nyí tí wòrì mbólí náwë fákà tí, ndirò nyí tí kàwë kóró ale tò?»

⁴² Ní, Ádrùngbälé adù dhu àdu ndàti: «Ádhì-pbá kasutále nyìkpóna ótdyù, yà fíndà ka kàvinà dhu ònzi arí? Ndi ale ní ndì yà pbìndà kasü tó ádrùngbälé náadùya ilinà pbìndà

ale dō ádrùngbále tí, ràrà ònyù nándò rō abádhí tò àkákă kàsùmì ō.

⁴³ Ní hirò nɔnziya kasutálē ní yà pbìndà ádrùngbále rǐngó rò kà rötùna yà fíndà ka kavì kasù nónzi arí ró ale.

⁴⁴ Ma mí obhó dhu nún̄o fükù, kàbhà kasù tó ádrùngbále níliya ka kóró pbìndà dhu-tsí dō ádrùngbále tí.

⁴⁵ Pbétù, wò kasutálē náapé àdù inga nírè afína ò ndàti: pbàkà kasù tó ádrùngbále ní dhu úmbè wà, ndàdù ndòpè ndòvì yà i árí kasù ònzì mánà atdíkpá kpabhále mà, vèbhále mánà, ndàdù àrà ndònyù rō, ndàdù ndòmvù, ndòri,

⁴⁶ ní kàbhà kasù tó ádrùngbále rě ndàdù inzá kírènà idhō ō, ndirò inzá kùninà kàsùmì ō rò, ndi ádrùngbále náabhàya atdídō órù málipò kà tò*, ndàdù kòbvù yà inzì arí fíyò ka kàvi dhu ònzì ale nzinzì ò.

⁴⁷ Ndi kasutálē, yà iwà ndì ndúni pbìndà kasù tó ádrùngbále-afí nözè dhu rórò rádi inzì ndòbhòlò ndì, inzì ndàdù pbìndà ádrùngbále ózè dhu ònzì, náabáya mùgō abhō nyú ròsè.

⁴⁸ Pbétù inzá ndì ndúni pbìndà kasù tó ádrùngbále-afí ózè dhu dhu-okú dò rò rí dhu àfă ale, ndi afátá ràdù kòzè kuví, ní ndi ale náabáya mùgō ngúfe tí. Abhō ka kubhò dhu fòná ale-fó ka konziya dhu abhō, ndirò abhō nyú ròsè ka kubhà dhu fòná ale-fó ka kadùya dhu ònzì abhō nyú ròsè.»

Indrú-önga rě ndùndo Yésù-okú dò rò dhu

(Màt 10.34-36)

⁴⁹ «Ma mírà kàzù ma mivó tí yà adzì dō, ní ma mòzè wà ndì kàzù rìrú.

⁵⁰ Ma mí atdí bátzìò nà ma málëna. Ní, itú kà rò'ò rùdú dhu bhéyi, kàkă wà ndònzì ndì.»

⁵¹ «Nyí nyìrè tí nga ma rírà màrùngà níbhò yà adzì ō? Inzì ní ndi dhu bhéyi, akékpá màtí. Pbétù ma mírà indrú-önga nábhù ràndò.»

⁵² Obhó tí, ròpè ndì kòmbí, imbo rò aróko atdí idza ō ale-önga náarana ndùtù rò öyo, ibhu ale ròndrò öyö ale, ndirò öyö ale ràdù ibhu ale nóndrò.

⁵³ Ábanà náaraya idhùnà nóndrò rō, idhùnà ràdù àbanà nóndrò. Iyànà náaraya ivànà òndrò rō, ivànà ràdù iyànà nóndrò. Aguna-àyi náaraya pbìndà àdhìngbá nóndrò rō, àdhìngbá ràdù pbìndà aguna-àyi nóndrò.»

Kombí ràdù ndònzì dhu nún̄ ka kí-dhu

(Màt 16.2-3)

* **12:46 12.46** Kà-tì ní, kàbhà kasù tó ádrùngbále náu'aya kà-önga ràhu öyo.

⁵⁴ Yésù adù àtìnà átò ihé-yà ní: «Nyí nyapé àpbù nálă adyifò arótsù ină rò rírà ró, ní nyí nyarí àdù àtìnà ányìrò rò tí ikö igye ràrì ikö, ndi dhu ràdù ndònzi ndi dhu bhéyi tí.

⁵⁵ Ndírò, nyí nyapé awe àlă mûsungú dònă rò rírà ró, ní nyí nyarí àdù àtìnà ikö adyifò ràrì ikö, ndi dhu ràdù ndònzi ndi dhu bhéyi tí.

⁵⁶ Nyí ní oyo-oyo idàya nà ale. Nyí nyári yà adzi dő rí 'ònzi dhu mà, òrà-akpà-nyì rí 'ònzi dhu mànà dhu núní mbéyi nyá. Ní, ádhu inzí nyí nyári àdù yà kòmbí rí'ì kàsùmì ɔ rí 'ònzi dhu rànɔna fükü dhu núní ní?»

*Indrú mà rí 'ìri ndì nòbhù ale nà dhu
(Màt 5.25-26)*

⁵⁷ «Ádhu inzí nyí nyári dhu-önga òvò nyí-tírò, ndíní nyí nyuní tí obhónanga tó dhu tí rí'ì dhu ní?

⁵⁸ Dhàwanì ò nyí nyowu nyí nòbhù ale mànà rò, dhu àkă nyɔnzì obi nyírì nyí ndi ale nà, nyítò ndi dhu òko nyí nyòko otu ɔ rórò. Inzá nyí nyònzì ka ndi dhu bhéyi rò, kà ràdù àrà nyabhù anya t'ítidità t'ále-fó, i ale ràdù nyabhù pùrùsì-fó, ndi pùrùsì ràdù nyosò imbi ò.

⁵⁹ Ma mí obhó dhu nánɔ inđù: nyí nyí nzí àdù àhù imbi ò rò inzá nyí nyùbho dùnú ka kòtdì dhu, rìku kóró rórò.»

13

Indrú rí 'ùgèrè 'ùbhà fiyó nzére mÙtsø dhu

¹ Ndì kàsùmì ɔ, ngúfe ale níiwú Gàlìlayà tó pbìrì ɔ bhà rò ndi nònzì dhu náwe Yésù tò. Abádhí atí, Pìlatò ràbhù i ale kókyè, azuya rùngbò ndì yà abádhí rùbhöna pérè tí izá-azù mànà.

² Ní Yésù adù àtìnà abádhí ní: «Nyí nyírè tí dhu kókpò i Gàlìlayà ɔ bhà rí'ì i nzérengatále ròsè Gàlìlayà tó pbìrì ɔ kóró ngükpa ale dònă, wò dhu bhéyi ka kakyè abádhí dhuokú dò rò?»

³ Ma mätina nyí ní, ìmbä kà rí'ì ndi dhu bhéyi. Pbétù, inzí nyí nyapé nyígèrè, nyíbhà fükü nzére mÙtsø, ní nyí nyáve kóró átò!

⁴ Ndírò, atdí kumì dòná àrà nà ale, yà Sìlòamù tó mÙnarà nûugòlò ndi dòyá ràvè, ní nyí nyírè tí dhu abádhí rí'ì nzérengatále ròsè Yérùsàlemà tó kigò ɔ kóró ngükpa ale dònă?

⁵ Inzí akekpá mätí. Pbétù, inzí nyí nyapé nyígèrè, nyíbhà fükü nzére mÙtsø, ní nyí nyávèya kóró ndi dhu bhéyi.»

Inzí arí ò'ò mùtinì-kpa tó mbólí

⁶ Tdítodò Yésù adù yàrì mbólí náwe átò ndàti: «Atdí ale ní'ì mùtinì-kpa nà pbìndà vînyò tó inga ɔ. Ní kïra ndíní

ndɔpé tí itsu-kpō ndì mùtinì-kpa dō, pbétù kǎdù nzá atdí dhu mà nótù kà dō.

⁷ Ní kǎdù àtìnà ndì vinyò tó inga kàsü nónzi arí ale ní: «Ándà pé! Kànì ato náhù wà ìbhù nyú yà ma marí ìrà mùtinì-kpō ma mɔpé tí yàrì mùtinì-kpa dō ró, ní ma mári nzí atdí dhu mà nótù kà dō. Ní ókèrè ka, inga-ɔnga nírì kárí kókórò dhu-okú dò rò.»

⁸ Wòrì kasutálé náadù dhu àdu kà tò ndàti: «Ádràngbälé, ítsè kà radì pé yàrì ato ɔ tí. Ma mí kà-pfɔ-rɔnga nóbhì, madù ikyí-zì nátrò ròná.»

⁹ Ní ngätsi ní, kǎdùya ɔ'ò ɔ'ò tdítidö rírà ato ɔ. Ndírò inzá kò'ò rò ní ndì nyadùya kàbhù kókèrè.»»

Yésù rí òtsotsù tsìbhále nígü dhu

¹⁰ Atdíku, sàbatù-idhò ɔ, Yésù adì ndàmbé dhu nûdhe dō unduta-dzà ɔ rò.

¹¹ Ní atdí tsìbhále ní'ì inè ányì idzá. Ndì tsìbhále ní'ì yà ònà arí'ì nzére-alafí ábhù adzína-kpa ràtdò ndì, inzì ròngò ndàto ake màtì, ràrà àhù atdí kumì dòná àrù nà ato tí.

¹² Ní Yésù itdègu wò tsìbhále àlă, ní kánzi íyàdhíyà, ndàdù àtìnà ní: «Tsìbhále, nyi nyògù wà pbùkù andì ɔ rò.»

¹³ Ní Yésù adù òtsúna náli wòrì tsìbhále dō, ányirò rò tí kádzí-kpa ràdù ndàto, íyàdhíyà ràdù ndòpè ndífu Kàgàwà.

¹⁴ Ní unduta-dzà ɔ ádràngbälé níitdègu Yésù igü wòrì tsìbhále sàbatù-idhò ɔ dhu nálă, náakó atdídö. Ní wòrì ádràngbälé náati ihé-yà ní: «Ìndrú ràdù kasü nónzi òyá idhò náarí'ì aza. Ní nyòngò iwu nyí nà kigü nyí i azà idhò ɔ, inzì ní sàbatù-idhò ɔ!»

¹⁵ Ádràngbälé Yésù adà dhu àdu kà tò ndàti: «Nyí ní oyoyò idàya nà ale! Sàbatù-idhò ɔ tí, nyí kóró, nyí nyatí nzí fùkú ikyí-akpá mà, fùkú kayinò mànà nángá kìwalì ɔ rò rí dhu ònyù rórò, nyádù ündànà ròwù idha nómva?»

¹⁶ Ní yàrì tsìbhále ní Àbràhamù-dhú-bvü tsìbhíngba, ndírò Sìtanì náutsi ka ràrà àhù atdí kumì dòná àrù nà ato nyú tí. Ní dhu àmbènà tí obhó àká kikòlò ka Sìtanì bhà imbi ɔ rò sàbatù-idhò ɔ?»

¹⁷ Wò dhu bhéyi Yésù ivü dhu rò, yà kà-rò òmvü tí rí'ì kóró ale-nyí náadù iwu atdídö. Pbétù, ihé-yà-idhè náadù ndìka atdídö, yà Yésù ràrà ònzìnà rò idhò rí ìndrú ükò ní kóró dhu-okú dò rò.

Hàradalì-tsè tó mbólí (Màt 13.31-32; Mrk 4.30-32)

¹⁸ Yésù adà àtìnà tdítidö: «Ádu ndì òrù-akpà ɔ Ádràngbä kamà Kàgàwà bhà idzi nófò ndì nà? Ma mágù kùdhe àdu rò?»

¹⁹ Kílì ndì yà atdí ale níidyi ndòzò pbìndà ìnga ɔ́ háràdalì-kpɔ́ bhéyi. Ndì háràdalì-kpɔ́ níninga, ndòvì, ndàdù òongo itsukpó tí, àrè ràdù idzàya nòsì sòbína nzinzì ɔ́.»

Afi tó mbólí

(Màt 13.33)

²⁰ Yésù adù dhu ìvu tdítidò, ndàti: «Ádhu ndì ma mágù Kàgàwà bhà idzi núdhé ròná?»

²¹ Yàrì ní ndì kɔfɔ ndì nà dhu: Kílì ndì yà atdí tsìbhálé níidyi, ndàngbō mbèmbè óyɔ́ kumì dòná imbò nà kilo nganù-ra tó ɔ́ afi bhéyi, ndì dhu ràdù ndì idyi nábhù rìvù kóró.»

Yésù ròte ndì nípbɔ́ tsátsù dɔ́ dhu

(Màt 7.13-14,21-23)

²² Yésù adì ndàmbé àrà dɔ́ Yérùsàlémà tó kigò ɔ́. Ní káránà dhu núdhe rɔ́ ìndrú tò yà ndì ndáda òyaná kigò mà pbanga mánà òná.

²³ Ní atdí ale níivú dhu kà-tsü ndàti: «Ádràngbälé, tí ngúfe ale kélè i ùgúgùya?» Ní Yésù adù dhu àdu abádhí tò, ndàti:

²⁴ «Nyònzi ɔbi nyötsù ndì nípbɔ́ tsátsù ɔ́. Obhó tí, ma mätina nyí ní: ábhɔ́ ale nyé nòowuya 'òmvù rɔ́ 'òtsù, pbétà ndì dhu náaraya nzì àkà rɔ́ abádhí tò.»

²⁵ Atdíku, idza-àbadhi níhvàya ndì, ndàdù tsátsù nápbì idza nă rò. Ní iri nyí nyötdì nyí rò, nyí nyokoya gukyè nyámbe tsátsù òtdò dɔ́, nyówù àtìnà rɔ́: «Ádràngbälé, ápfo tsátsù fákà,» ní idza-àbadhi náaraya dhu àdu rɔ́ fákù ndàti: «Inzá ma múnì nyí nyiwú àdhà rò màtì dhu!»

²⁶ Nírò ní ndì nyí nyowuya àtìnà rɔ́ kànì: «Mǎ manyà tí obhó dhu, mágù dhu òmvù onzinù rò? Ndírò nyí nyaránà tí obhó dhu núdhe rɔ́ fákà fáká pbanga-tsídò ngudhà ɔ́ rò?»

²⁷ Ní àbadhi adùya àtìnà nyí ní tdítidò: «Inzá ma múnì àdhà rò màtì nyí nyiwú dhu. Ní nyindri nyí itsé nyé tidú rò, nyí kóró, yà nzére dhu ònzì nyí nyarí rò!»

²⁸ Ábràhamù mà, Ìsakà mà, Yàkobhò mà kóró pbànábí mánà nyí nyàla òrù-akpà ɔ́ Ádràngbä kamà Kàgàwà bhà idzi ɔ́ òkò rò, kadù nyödì iri ányìrò rò ní ndì, nyí nyambèya òdzi dɔ́, nyàdù àmbe kükü nátri dɔ́.

²⁹ Ní ìndrú níiwuya ifɔ́ yà adzi-pbídò òná rò, 'àdù dhu ònyà atdíkpá ndì òrù-akpà ɔ́ Ádràngbä kamà Kàgàwà bhà idzi ɔ́.

³⁰ Ní yà kòmbí arí'ì olù ale tí ale, nòokoya wèmberè tí, ndírò yà wèmberè tí arí kombí ale, nòokoya olù ale tí.»

*Yēsù r̄i dhu òzu Yērūsālēmà tó kigò dò dhu
(Màt 23.37-39)*

³¹ Wò ndì kàsämì ɔ tí, ngúfe Pbàfàrisáyó níiwú dhu òvò Yēsù tò, ‘atì: «Ívà nyi nyarà iro rò, Hèrōdè r̄i dhu ònzì ndín̄ ndabhu tì nyi kohò nídhuní.»

³² Ní kădù àtìnà abádhí n̄: «Nyòwu nyàti wò ayíwé n̄: Ròpè ndì indo, ràrà àhu tsútsá, ma ràri nzéré-alafí nípfö, modì ìndrú ò rò, ndirò ma ràri andì nà ale níḡ. Ndirò ibho ma radhàya pbàkà kasu nítò.»

³³ Pbétè ròpè ndì indo, tsútsá, ràrà àhu ibho, dhu àkă mòdì dudu, mambe àrà dò. Obhó tí, dhu àkänà nzá nabì ràrà òvè igi Yērūsālēmà tó kigò r̄o rò.»

³⁴ «Yērūsālēmà, Yērūsālēmà, nyi nyarí pbànábí nòkye nyadù Kàgàwà òvì tinu ò ale núbvu odu n̄. Abhò-gàna nyá ma mómvù mandu ùnú aróko ale-tsù àdhàdhì à'ü-yà-ba náarí pbìndà inzo-tsù nándú pékéléna-tsì dhu bhéyi! Pbétè nyi nyadù nzá ndì dhu nözè.»

³⁵ Nírò kònì, ka kí pé fèkù idza núbha fukú. Ma mí obhó dhu náno fükù: nyi nyi nzí ma àlă tdítdò, ràrà àhu nyi nyowuya àtìnà: Kàgàwà ràkă ndàso Ádràngbâlé-òvò r̄o rírà ale òná idhò ò.»

14

Yēsù r̄i atdí ale níḡ tdítdò sàbatù-idhò ɔ dhu

¹ Atdíku sàbatù-idhò ɔ, Yēsù ıra dhu ònyà Pbàfàrisáyó nzinzì ɔ atdí ádràngbâlé bhà idzá. Ní ìndrú adù nyikpóya nádi, ‘ambé kàndà dò atdyúya nyá nà.

² Ní, òna ádhà ndì atdí ale níi’i Yēsù-ònzì.

³ Ní Yēsù, ivú dhu Üyátá tó málímó mà Pbàfàrisáyó mánà-tsù, ndàti: «Àlë tó Üyátá ná’ù tí wà ìndrú ıgu ka kádù sàbatù-idhò ɔ dhu? Ndirò ngätsi n̄, káti tí ìnzì ka ràrädù kìgu?»

⁴ Pbétè abádhí náadù ìnè, ìnzì ‘àdu ɔte. Ní Yēsù idyi wòrì ale ndìḡ, ndàdù àvinà ràrà.

⁵ Tdítdò Yēsù adù àtìnà abádhí n̄: «Ádhì pbá ale nzinzìku ɔ, pbìndà ingba mà, ndirò pbìndà ıkyì mà nítsì dzìwò ò rò, ìnzì ràdù kìpfo ányìrò rò tí ndì dzìwò ò rò sàbatù-idhò ɔ?»

⁶ Ní abádhí ràdúna wòrì ɔte dò dhu náadù abádhí-lémà nónzì ònzì tí.

Mùhendù ɔ ka kóko òná ngari dò róte mbólí

⁷ Yēsù níitègu yà ı ka kùnzinà mánà ònyà tò ale nòvò angyinà rò rí’i tombi, ‘adù òko dòyá dhu nálă, ní kădù yàrí mbólí náwe ı ale tò ndàti:

⁸ «Atdí ale nánzì nyi àdhìngbă ka kùndà n̄ m̄hendù tó ònyà tò rò, dhu àkă nzá nyitsì àdi angyină rò rí'ì tombi dō. Obhó tí, ngätsi n̄ wòrì ale nádù ì'ì iwà ànzìnà pbàkù ifuta dònă pbìndà ifuta ósè ngätsi ale átò.

⁹ Ní wò ngätsi ale nítò ndì rò, wò nyi nùnzìnà óyō kóró ale rădù àrà àtinà nyi n̄: «Fvà nyi, nyubhà ngari wò ale tò.» Ní nyi nyi nyivà, nyarà àdi olù rí'ì tombi dō dhu rădù nyìnū nábhü rìwù atdídö.

¹⁰ Ní, nyi ka kànzi m̄hendù õ ònyà tò rò, dhu òfò nga nyitsì àdi olùnă rò rí'ì tombi dō, ndín̄ yà nyi nánzìnà ale nítsù rò, kïtsi tí ndì àtìnà nyi n̄: «Odhí, údà nyadi angyină rò.» Ní, ndì dhu nádù ì'ì ádrìngbă ifuta nyú tí indù yà atdíkpá nyi nyi dhu ònyà m̄nà kóró ale-ònzí.

¹¹ Obhó tí, ndìdzí rí ndítirò ɔrú ale ní ka kifoya. Ndirò, ndifò rí ndítirò ale ní ka kidzíya.»

M̄hendù ò rádù àkă kunzì ale-tidò

¹² Tdítidö Yésù adù àtìnà wò ndì nánzìnà ònyà tò ale n̄: «Kútsingá nga tó ònyà, ndirò ngätsi n̄ adyíbhengá nga tó ònyà nyi nyobhòlò ìndrû tò rò, dhu àkă nzá nyunzì ɔdhínū mà, adónu mà, fùkú idzá-bhà mà, ndirò ònzönzì ɔdhínū m̄nà. Obhó tí, abádhí rădù òwu nyanzì átò fiyó m̄hendù ò, nyadù yà abádhí tò nyi nyanzì dhu-arì õ nábà abádhí-fó.

¹³ Pbétù, dìní nyi nyonzì rò, dhu òfò nga nyunzì ale n̄: nákutále mà, òtsotsù ale mà, ùkele arúkele ale mà, ndùmündumú m̄nà.

¹⁴ Nírò ní ndì nyi nyadù hirò ònzì, ìmbă abádhí rí'ì indù ì ádúna dhu nà dhu-okú dò rò. Obhó tí, Kàgàwà náadùya ndì yà nyi nyanzì dhu-arì õ nádu indù, yà Kàgàwà rí obhónangatálé nábhü rìngbe ì ove-bvù rò nínganí.»

Ádrìngbă m̄hendù tó mbólí

(Màt 22.1-14)

¹⁵ Wò Yésù ùnò dhu ndì ndirò rò, kà mà rübhi dhu ònyà rò m̄nà atdíkpá ale nzinzì õ atdí ale náati Yésù n̄: «Hirò nönzìya ale ní, òrù-akpà õ Ádrìngbă kamà Kàgàwà bhà idzi õ dhu nönyuya ale!»

¹⁶ Ní Yésù adù dhu àdu kà tò ndàti: «Atdí ale náanzì ádrìngbă dìní ndàdù ábhò ale nyú núnzì ònà.»

¹⁷ Ní, ndì dìní tó kàshamì àkă rò, kavì pbìndà kasutálé ràrà dhu ùnò yà ndì ndúnzì ale tò, ndàti: «Kóró dhu-tsí ka kòbhòlò wà, ní nyiwü kòmbí.»

¹⁸ Pbétù, kóró kòrí ale náapè 'owù ubàta nönzì rò atdátdírà õ. Wemberè t'álé ati wò kasutálé n̄: «Ma módzì atdí ìnga, ní dhu àkă marà ndì ìnga nándà. Ní, ma mitsò ma rùnú atdídö, ubà dhu idù.»

¹⁹ Ngätsi ale náati: <Ma módzì inga t'óbhìta tó ikyì-akpá idre, ní ma mí abádhí ní ma móngo kasu ònzì tí dhu nómvù. Nírò, ma mìtsò ma atdídö rànu, úbà dhu idù. >

²⁰ Ndírò, ngätsi ale adù àtìnà kà ní: <Mǎ mámbă mǎ pbàkà tsìbhále nà ró idhö nápè nzá òtro. Ní, ma mí nzí àrà àwólò. >

²¹ Ní wò kasutále náadù ndì pbìndà ádràngbále i, ndàdù kókò ale rówu àdunà ró fíndà dhu náwe kóró àbadhi tò. Ní wòrì idza-àbadhi náakó atdídö, ndàdù àtìnà pbìndà kasutále ní: <Árà tsákàtsákà kigò ō ngudhà òná, ndírò otu òná màtí, nyundu nákàtálé mà, òtsotsù ale mà, ndùmùndúmú mà, ndírò ùkele arúkele ale mánà, nyirà nà iró. >

²² Ní, ányirò ndì ndìngò rò, kítsi àtìnà: <Ádràngbälé, ma mónzì wà yà nyì nyàvi dhu, pbétù ngari nódì òdì tdítö idzá. >

²³ Ní wò kasu tó ádràngbále náadù àtìnà pbìndà kasutále ní: <Áhü, nyarà igigi pbanga ò rówu otu òná, inga-ngbò ka kúkpòrò ní köröwà òná màtí, nyadù ìndrú náttu rìtsù, ndíñi idzá nga núupilí tí ndì ìndrú ní. >

²⁴ Obhó tí, ma mátina nyí ní: atdí ale mà yà ka kùnzinà ale nzinzì ō níinèya nzí pbàkà dìní ō ònyà-dzi mà.»»

*Yësù bhà ábhàlì tí ndì nòzè ndàti ale nákà ndònzì dhu
(Màt 10.37-38)*

²⁵ Wò dhu-dzidö, ábhö ihé-yà núubhínà òwu ró atdíkpá Yësù mánà. Ní Yësù agéré ndì abádhí dò, ndàdù àtìnà abádhí ní:

²⁶ «Owùdu ō ndì nòzè ndùbhi ale náapé nzí àbanà mà, íyànà mà, pbìndà tsìbhále mà, pbìndà nzónzo mà, adóna mà, awéna mà, ndírò pbìndà ípìrònga nyú mà nóndrò, ní rí nzí àdù àdì pbàkà ábhàlì tí.

²⁷ Ndírò, ìnzì ndì ale náapé pbìndà mÙsàlabhà nánò, ndàdù ùbhi owùdu ō, ní rí nzí àdù àdì pbàkà ábhàlì tí.

²⁸ Ádhi pbá ale, nzinzíku ō, idzá-yà-ba ndì ndòzè ndòsì rò, ìnzì rádù àdì, ndùpí pé ife màtí ndì idza t'ósìta kàsü rádù fùrangà nónzì dhu angyi, ndàdù dhu àndà yà fòná rí'ì fùrangà ràtí ndì kasu nító itò?

²⁹ Pbétù kápé àdù ndì idza-pfò kélë nòsì, ndì idza-kàsü rádù àkpa, ní kóró ale wòrì dhu nàla rádù 'òpè 'ùgbò ndì ale, 'òwù àtìnà rò:

³⁰ <Yàrì ale náapé ndòsì yà idzá-yà-ba, pbétù kà-kàsü nító kà rí dhu nádù wà kà-lémà nónzì. >

³¹ Ndì dhu bhéyi tí, ádhi pbá ádràngbá kamà, ila ùgyè ndì ndárà ngätsi ádràngbá kamà nà rò, ìnzì rádù àdì, ndàndà fòná rí'ì pbànówí-bvu, ndíñi ndùni tí dhu, pbìndà atdí kumì

lufù pbànówí ràtí àdù 'ùgyè ùgye kókò pbìndà òmvú rírà nà óyò kumì lufù pbànówí mònà?

³² Kápé ndì dhu àlă odú fíndà, ní kà ràdù pbìndà mìkèngye núvi ròwù wòrì ngätsi kamà bhà, àdì kàdì itsé rórò, ròwù måràngà õ è óko ní otu nómè.

³³ Ní ndì dhu bhëyi tí, atdí ale mà nzinzìkù õ, inzá fòná arí'ì kóró dhu nàbhà, ní rí nzí àdù àdì pbákà ábhàlë tì.»

Ìmbă ònà okyeta nà iko tó mbólí

(Màt 5.13; Mrk 9.50)

³⁴ Kàdù àtìnà tdítidö: «Iko ní ídzì dhu nyú, pbétù iko è okyeta náapé iku, ní ka kàdù kàbhù ròkyè àdhu ní tdítidö?»

³⁵ Kà-kàsü rí mbă àdù ì'ì akekpá màtí inga tò màtí, ndirò inga õ ka kútrøna ikyi-zì tò màtí. Ní ka kàdù kòyì irí è. Inga t'írita tó bïna nà rí'ì ale nákä ndirì dhu!»

15

Àwǎwí ndàdù ndàbà támà tó mbólí

(Màt 18.11-14)

¹ Àlitá bhà fùrangà-tsù nündü arí pbàndómbé mà, nzéré fiyó mìtsö nà ale mònà níiwú kóró Yësù tí è, ndiní è irí tí kà rüñona dhu.

² Ní, Pbafàrisayó mà, Ùyátá tó málímó mònà náambénà ònu dö nzinzìya õ, 'àmbe àtìnà dö: «Wò ale náarí nzéré fiyó mìtsö nà ale nákö, 'àdù àmbe dhu nónyù dö mònà.»

³ Ní, Yësù adù yàrì mbólí náwe abádhí tò:

⁴ «Atdí ale nzinzìkù õ náapé àdù ì'ì atdí miyà támà nà, atdí ràdù àwì nzinzìya õ rò. Ní, ndì ale tí nzí àdù kókò àràgyètdí kumì dòná àràgyètdí nà ngükà támà nàbhà ànyù rányù ró, ndàdù àrà àwåwínà-tsí nónè, ràrà àhù kàbà ndì ndárà dhu è?»

⁵ Ndirò ka ndì ndàbà rò, kà ràdù kìdyì ndìli una dö, atdídö idhèna ìka ndì rórò,

⁶ ndàdu ndì nà ibha. Kà ràdù odhína núnzi, tiná aróko ale mònà, ndàdù àtìnà ní: <Nyàbhù idhèkù rìka ndì ma mònà atdíkpá, ma màbà wà àwåwínà pbákà támà nídhuní.›

⁷ Ndi dhu bhëyi tí, ma mátina nyí ní: ádrùngbă dhèdhë nyú ràdù ì'ì òrù-akpà è, atdí nzéréngatále nágèrè ndì ndùbhà pbìndà nzérénga dhu-okú dò rò, ròsè àràgyètdí kumì dòná àràgyètdí nà ídzì ale, yà ìmbă rí'ì ì'ì 'ùgèrè 'ùbhà fiyó nzérénga dhu-atdyú nà dòná.»

Àwǎwí ràdù ndàbà fùrangà-kpö tó mbólí

⁸ «Ndirò, ádhì pbá tsìbhále, idre fùrangà-kpö nà ndì ndì'ì, atdí ràdù àwì nzinzìya õ rò rò, inzí rádù tarà nóbì, ndàtsù

ídzá nga, ndàdù nga nónè mbéyi nyú, ràrà àhu kàbà ndì ndárà dhu ò?

⁹ Ndírò, ka ndì ndàbà rò, iyàdhíyà ràdù ɔdhína núnzi, tìná aróko ale mánà, ndàdù àtìnà nř: «Nyàbhà idhékù ríka ndì ma mánà atdíkpá, ma màbà wà fudú rò àwí idú fùrangákpö nídhuní.»

¹⁰ Ndi dhu bhéyi tí, ma mí kànc făkù, Kàgàwà bhà málàyíká-idhè ràdù ndíka atdídö, atdí nzérengatále kélë nágérè ndì, ndàbhà pbìndà nzérenga rò.»

*Àwáwí ndàdù àrà ìngba kpatsibhíngba tó mbólí
(Màt 7.7-8; 1Yù 3.1)*

¹¹ Yésù adù àtìnà tdítdö: «Atdí ale níi'í kpabhínzo nà oyo.

¹² Ní olù ìngba náati àbanà nř: «Àbá, íbhò yà pbàkù ongyéngá õ rò ákä kibhò dzákà dhu-tsí fudu ò.» Ní abádhí t'ábanà náandò pbìndà ongyéngá-õnga pbìndà inzo-fó.

¹³ Ní, ngúfe idhö dzidö, olù ìngba núudzí fíndà ka kùbho dhu-tsí, ndàdù àrà pbìndà fùrangà nà itse nyú ngätsi pbìri ò. Ányì, kátdì fòná dhu-tsé kóró, yà adzi dö dhèdhë-okú dò rò.

¹⁴ Kitdègu fòná fùrangà nínzä kóró, ní àgäyì níisí wò ndì pbìri õ, àbadhi-ngbò ràdù ndòtdì atdídö.

¹⁵ Ní, àbadhi náarà òtsù ndì pbìri õ atdí ale bhà kasù ò. Ndi ale náadù kòvì ràrà pbìndà àdù nóngù ìngba ò.

¹⁶ Käránà ndòzè rò ndòngù ndì àdù rönyuna itsu-kpö nř, ndírò kà tò rí atdí dhu mà nábhù ale náaránà ïí rò mbä.

¹⁷ Ní, kápè ndírè nga afína ò, ndàdù àtìnà: «Ífe kasutále nyú àbadu tò arí kasù nónzi, 'àdù dhu ònyù 'ülè ní gòna mà ròdì, madù àmbé òvè dö iró àwù nř!»

¹⁸ Ma mí mivà madu ma àbadu bhà. Ní ma mítsi àtìnà àbadu nř: Àbá, ma mafá dhu òrù-akpà-ònzì, madù dhu àfa ɔnzìná.

¹⁹ Ní ma màkä nzá kanzì ma tdítdö pbàkù ìngba tí. Ítsè madì pbàkù kasutále nzinzì õ atdí ale màtì.»

²⁰ Uró rò, kádù ndìvà, ndàdu ndì àbanà bhà.

Ní àdì kàdì itseta nyú rórò, kà t'ábanà náala ka, ndàdù izü nábà atdídö kàdö. Ní kà t'ábanà náakù kà i, nditsì ndìbvu kàdö, ndàdù kàmbo.

²¹ Ní kà t'ídhünà náadù àtìnà kà nř: «Àbá, ma mafá dhu òrù-akpà-ònzì, madù dhu àfa ɔnzìná. Ní, ma màkä nzá kanzì ma pbàkù ìngba tí.»

²² Pbétù, kà t'ábanà náadù àtìnà pbìndà ino nř: «Nyònzi dhu tsàkàtsàkà nyïdyì atdídö àya kanzù nyafö kà-rò. Ndírò nyïdyi pëtè nyafö kòtsú-kpö rò, nyadù kàyítò náfö kà-pfö rò.

²³ Nyìwù òyòyò ikyì-akpă-ngba nà nyödù, àlë ràdù ádrùngbă mÙhendù nónzì.

²⁴ Obhó tí, yàrí pbàkà ìngba náavè, ní kìkyè wà. Ndìrò kǎwí, ní kàrà wà ndàdu.» Ní, ányìrò rò, abádhí adù ádrùngbă mÙhendù nòpè ì rònzi.

²⁵ Wò dhu rì ndònzì rò, wò ale bhà ádrùngbă ìngba ní'i ì ìngba bvù ndì ndàrànà rò. Ní, ányìrò ndì ndàrà ìngo rò, ikyèrò ndì ndòdì idza-li'ò ndító tí ndì rórò, kři adyi mà, obé mÀnà tó wògò.

²⁶ Ní kǎnzi àabanà bhà kasutálë atdí, ndìvú wò rí ndònzì dhu-tì tsùná.

²⁷ Ní ndì kasutálë náadù dhu àdu kà tò ndàti: «Adònu nírà wà àhu. Ní, idzì rò rò kàrà ìngo dhu-okú dò rò, àbanu àdù òyòyò ikyì-akpă-ngba nábhù kodù.»

²⁸ Ní, ádrùngbă ìngba náadù àkò, ndàdù ndùvo ìnzì ndotsú tí idza. Kà t'ábanà náadù àhu idza rò, ndàdù kà-afí nòpè ndíní otsú tí idza.

²⁹ Ní, kădù dhu àdu àbanà tò ndàti: «Yà ato-akpá-tsù náarí ndòvì dhu bhëyi, ma marí kasù ònzì indù ino bhëyi. Ndìrò, ma mapè nzá móbë òtënu dònä atdíku matí. Ní, nyì nyapëna nzá ìndri-ngba-tsí dhu mà níbhò mozè, mōnzì mÙhendù ní odhídu mÀnà!»

³⁰ Pbétù, wò pbùkù ìngba, funù dhu-tsè natdì kóró mÙnyònì õ nárà ìngo rò ní ndì, nyì nyàdù òyòyò ikyì-akpă-ngba nábhù kodù kà tò.»

³¹ Kà t'ábanà náadù àtìnà kà ní: «Pbànìngbá, àlë karóko nyì nà bìllënganà, ndìrò yà kóró fudú rí'i dhu ní pbùkù átò.»

³² Pbétù, dhu àkänà àlë rònzi mÙhendù, àlë-ìdhë ràdù ndìka. Obhó tí, yàrí àvavè adònu níkyè wà. Ndìrò kǎwí, ní kàla wà ndì.»

16

Nyìkpóna ótdyuù kasutálë tó mbólí

(Màt 6.24; 1Tì 6.17-19; 1PÉ 5.2)

¹ Yesù adù yàrí dhu náwe átò pbìndà ábhàlë tò: «Atdí ònzítálë ní'i atdí pbìndà kasutálë nà. Ndì kasutálë kili rì'i kóró pbìndà dhu-tsí dò ádrùngbăle té. Ní ka kadù ndì kasutálë nóbhù katì, kà rarí pbìndà ádrùngbăle bhà dhu-tsí nínzä.»

² Ní wòrí ádrùngbăle náanzi ka, ndàdù dhu ìvu tsùná ndàti: «Ádu wò ma mårà ìrinà rò dùnù ka káñona ró? Ùtè pé pbàkà dhu-tsí nódò nyì nyári té dhu idù. Ròpè ndì kòmbí, nyì nzé adì tdítdò pbàkà dhu-tsí dò ádrùngbăle té.»

³ Ní wòrí ale níirè nga afína ò, ndàti: «Ma mí dhu ònzì ìngbă dhu bhëyi yà pbàkà ádrùngbăle rì ìma nípfö pbìndà

dhu-tsí t'ódóta-kàsü ò rò rò? Tí mongò ingle nóbhi? Wòrì tò ma mí'i ìmbă obi nà. Tí mongò dhu núnzi ìndrú-fó? Wòrì ní nyidu rǎdù ìwà tí ìwà.

⁴ Ìwà ma mènì ma mónzina dhu, ndíni ìndrú ongó tí makò mbéyi firábvà nà, mipfó ka kí kasu ò rò rò.

⁵ Nírò ní ndí kápè ndùnzì pbìndà kasu tó ádrùngbále bhà wànzá nà arí'i ale atdátdírà õ. Angyi ndí nítò ale-tsü kívú dhu, ndàti: <Ífe dhu nyi nyí'i nà pbákà ádrùngbále bhà wànzá tí?> Ní wò ale adù dhu àdu kà tò ndàti:

⁶ <Atdí miyà kàtinì akye tó.> Ní wòrì kasutálè adù dhu àdu kà tò ndàti: <Kànì bhàrwà. Ádí obvò nyadù imbò kumì kàtinì akye tó nándi kà dö tsàkàtsàkà.>

⁷ Tdítidö kívú dhu ngätsi ale-tsü, ndàti: <Olu inyi, pbùkù ní ife?> Ní wò ale adù dhu àdu ndàti: <Ma mí'i atdí miyà gònnyà nganù-kpö tó nà.> Ní wò kasutálè náadù àtìnà kà ní: <Kànì pbùkù bhàrwà. Ándí àrù kumì.>

⁸ Ní, ádrùngbále nílè wò ìmbă obhónánga nà pbìndà kasutálè atdídö, àbadhi ònzì dhu nyíkpóna ótdyù ale bhéyi dhu-okú dö rò. Obhó tí, yà adzi õ ale-nyíkpó nóttyù atdídö nyú. Abádhí náarí nzíniya õ dhu nóbholo màgëzi nà, ròsè yà awáwù õ arúbhi ale dònà.

⁹ Nírò, ma mätina nyí ní: nyufé olo yà ìmbă fíndá obhónánga nà otu õ nyí nyábà ongyéngá ní. Ndí dhu bhéyi ní ndí, dhu itsinà ndòtdì ràkú nínganí, i olo náadùya tí ndí nyákò yà dhòdhódhónga nà nyí nyóngó òko òyá idza õ.

¹⁰ Obhónánga dö arí akékpá dhú-ngba nódö ale, ní ndí rádù ádrùngbá dhu nódö átò obhónánga dö. Ndirò, ìnzì arí ákékpá dhu nódö obhónánga dö ale, ní rí nzí àdù ádrùngbá dhu mà nódö átò obhónánga dö.

¹¹ Nírò, ìnzì nyí nyapé àdù yà fükü arí'i yà adzi dö ongyéngá nódö obhónga dö, ní ádhí ndí idzì ongyéngá-tidö nábhù adùya fükü?

¹² Ndirò ìnzá nyí nyòdö fükü ka kàbhù ngätsi ale bhà dhu mà mbéyi rò, ádhí ndí fükü adùya fükü ongyéngá nyú nábhù?

¹³ Ìnzì atdí kasutálè mà rǎdù óyó ádròdrö ale-kàsü nónzì atdí kàsümì õ tí. Obhó tí, kà rǎdù atdí ádrùngbále nóndrò, ndàdù ngätsi nözè. Ndirò ngätsi ní, kà rǎdù ndàpba atdí rö, ndàdù ngätsi nídzélè. Ìnzì nyí nyadù Kàgàwà-kàsü nónzì atdíkpá fùrangà-kàsü mánà.»

¹⁴ Pbàfàrisáyó, abhò ì ózè fùrangà dhu-okú dò rò, núubhínà Yésù rǎnɔna dhu nírì rò, 'àdù òko 'àmbé ndi dhu nágbo dò.

¹⁵ Ní Yésù adù àtìnà abádhí nǐ: «Nyí, nyí ní obhónangatálé tí arí 'àbhă ìndrú ròzù ì ale. Pbétù, Kàgàwà úni wà afíku ò nyí nyírèna dhu. Obhó tí, yà ìndrú ròzùna ádràngbă dhu tí dhu ní ndi Kàgàwà óndrò atdídò dhu.»

¹⁶ Músà bhà ɿyátá mà, pbànábí mánà tó kàsùmì-tsù náarà iku bátzò nubhónà Yùwanì rò. Ndirò, ròpè ndi ndi Yùwanì bhà kàsùmì ò rò, ka kárúnɔna ní òrù-akpà ɔ Ádràngbă kamà Kàgàwà bhà idzi tó Ídzì Mákúrù. Ní, ngätsi ale náarí obi ònzì fíndà ndínì ndì ndotsú tí ndi idzi ò.

¹⁷ Yà adzi mà, òrù-akpà mánà rádù ùda ùda isó nyú, pbétù yàrí ɿyátá ɔ atdí andítá-tútüngba mà náawíya nzí.

¹⁸ «Atdí kpatsìbhále mà náapé pbìndà tsìbhále nódho, ndàdù ngätsi tsìbhále nóku, ní ndi ale nónzì wà mènyònì. Ndirò atdí kpatsìbhále mà náapé àdù pbìndà kpatsìbhále ódhò tsìbhále nóku, ní ndi ale ònzì wà mènyònì.»

Ònzítále mà Lázarù nà tó mbólí (Zàb 49.17-21; 73.4-5,19; Luk 6.20-21,24-25)

¹⁹ «Atdí ale ní'ì ònzítále. Ndì ale nóongónà atdídò úya ɔrú odzìya nà mbérù náfò. Bìlìnganà kõngónà àdi dhèdhé ɔ tí, ndàdù idzi ònyù-tidò kèle nónyù dò.

²⁰ Ndirò, Lázarù tí kátina ale ní'ì nákùtálé. Ka ní'ì otú ípbà ngbôna kóró ale. Ní, kõngónà àyi wò ònzítále bhà idza-lí.

²¹ Kõngónà àdù ndòzè ndòngù ndì ònzítále rí dhu ònyù dòná rò mizà dò rò rí 'àwà obvò ònyù-ú'ú-nzo ní. Ndirò itsé nóongónà àdù iwu, 'àmbé kà rò otú dònga nátda dò.

²² Ní atdiku wòrì nákùtálé náavè, Kàgàwà bhà málàyíká rádù afína nödyì, 'òwù nà òrù-akpà ò, Àbràhamù-tí'ò. Ngätsi idhò ɔ, wò ònzítále náadù òvè átò, kadú òtdùnà.

²³ Ní ové-bvù, àzèmbè ndì ndí àpbè nábà abhò nyú rórò, wò ònzítále náangbe dòná, ndàndà nga, ndàdù Àbràhamù nála itsé rò, Lázarù àdi tiná ró.

²⁴ Ní wò ònzítále náafà ndì ndàti: <Àbadu Àbràham, ábà izù dùdú! Áví Lázarù ròdù otsúna-kpò-dò idha ò, ndàdù ìrà nà idàdu-dò ma midù tí ní. Obhó tí, ma mí'i ábhò àpbè nyú ɔ yàrí kàzù ò.>

²⁵ Pbétù Àbràhamù adù àtìnà kà ní: <Pbànìngbá, írè pé dhu: nyí nyábà ábhò idzinga nyú pbàkù ípìrònga ɔ, pbétù Lázarù í'ì àpbè ɔ pbìndà ípìrònga ɔ. Ní kòmbí Lázarù rí'ì idzinga ɔ, ndirò nyí nyí'ì àpbè ɔ.

²⁶ Ndìrò ròsè kóró dhu dòná, àlë-nzínzì õ nyí mànà rí'ì dhu ní ádzì ibhu-akpà. Ní àzú dhená rò ìndrú răda tiku ò ní fangà rí'ì ìmbă, ndìrò tiku òná rò màtì ìndrú răda tika ò ní fangà rí'ì ìmbă átò.»

²⁷ Wò ònzítálé adù àtìnà tdítidò: «Ma mìtdè nyí atdídò àbadú. Ávì Lázarù ràrà àba bhà pbanga ò.»

²⁸ Obhó tí, ma mí'ì inè imbò adódu nà. Ní, dhu àkă Lázarù ràrà dhu òvò abádhí tò ngàmbì bhéyi, akye abádhí nòowuya iwu átò yàrì àpbè tó ngari ò ní.»

²⁹ Ní Àbràhamù adù dhu àdu kà tò, ndàti: «Músà mà pbànábí mànà náandí dhu rí'ì inè àwú. Ní i adónu àkă i rí'ì i Andítá rănnóna dhu!»

³⁰ Tdítidò wò ònzítálé adù àtìnà: «Inzá wò dhu àkă wò dhu bhéyi, àbadu Àbràham. Óve-bvù rò ndì níngbè atdí ale nyú náapé àrà dhu òvò abádhí tò, ní abádhí rădù 'ùgèrè 'ùbhà fiyó nzére mìtsò.»

³¹ Pbétù Àbràhamù adù àtìnà àbadhi ní: «Inzì abádhí náapé Músà mà, pbànábí mànà rănnóna dhu níri, ní abádhí rí nzì ibhu ò rò ndì níngbè ale rănnóna dhu mà níri.»»

17

Ìndrú àbhù rádù ròtsù nzérenga ò dhu

(Màt 18.6-9,21-22; Mrk 9.22-28,42; 1Kò 8.9-13; 10.32)

¹ Yésù atí pbìndà ábhàlì ní: «Ìndrú rádi ìmbă ndì'ì ndàbhù rí ndòtsù nzérenga ò dhu nà dhu rí'ì odú nyú. Pbétù ɔdhìnà nábhù rí ròtsù nzérenga ò ale rí'ì àpbè õ.»

² Dhu òfò nga mbéyi nyú, kosò ádrùngbà odu-ba ndì ale-tú, kadù ndì ale nídò ádrùngbà rère ò, kì'ì kàrì nzónzo nzínzì õ atdí ngbángba mà nábhù rí ròtsù nzérenga ò ale tí rò.

³ Nírò, nyòdò nyí mbéyi nyí-tírò!

Dhu t'ùbàta

(Màt 18.15,21-22)

ɔdhìnà náapé dhu àfă ɔnzìnná, ní dhu àkă nyovò kàbhà afátá kà tò. Kápé ndùgèrè ndùbhà pbìndà nzérenga, ní dhu àkă nyubà dhu kà tò.

⁴ Ndìrò kápé dhu àfă ɔnzìnná àrùbhù-gùna atdí adyi õ, ndàdù ndàdu àrùbhù-gùna ndìrà àtìnà nyí ní: «Ma mìgèrè wà ma mìbhà pbàkà nzére mìtsò.» Ní dhu àkă nyarà dhu ùbhà rò kà tò.»

Yésù rí dhu nûdhé pbìndà ábhàlì tò a'uta dò dhu

(Màt 17.19-20)

⁵ Wò dhu-dzidò, pbìndà uvitatálé náadù àtìnà Ádrùngbâle Yésù ní: «Ádrùngbâlé, ítrò fáká a'uta.»

⁶ Ní Ádrùngbále Yésù adù dhu àdu abádhí tò ndàti: «Fùkú a'uta ní'íná gukyè háràdalì tí kátina itsu-kpö bvü màtí, ní nyí nyàmbènà àtina yàrì itsu ní: <Íngbè nyí ivénu mànà, nyarà nyodì ádrùngbá rérà ò>, ní kàmbènà àdù tsùkú dhu nírì iři.»

Yésù rě dhu núdhé yà fíndà ka kávi dhu kélë mònzi kasutálé dö dhu

⁷ «Ádhí pbá ale nzinzíkú ſi ndí, yà inga bvü rò ríngó, ngätsi ní támà ndí ndàndà i rò ríngó pbìndà kasutálé ní rádù àtìnà: <frà tsákàtsákà, ònyù nyí nyonyú tí!>

⁸ Pbétù kà tí nzí àdù àtìnà kà ní: «Óyè ònyù idù. Ndírò nyádù nyufó nyí mbéyi, nyadù ònyù níbhò idù. Dhu ma mónyù madù dhu òmvü dhu-dzidö ní ndí, nyí nyadùna dhu ònyù, nyadù dhu òmvü átò.»

⁹ Wò ádrùngbále t'adù òtsò àbhü àbhü ndí pbìndà kasutálé tò yà kà tò ndí ndàvinà dhu kònzi dhu-okú dö rò?

¹⁰ Ní ndí dhu bhéyi tí, nyí nyú mà átò, nyí nyapé yà fükü ka kávinà dhu ònzi kóró, ní nyí nyákä nyáti: «Mä ní ìmbä týa nà kasutálé, mä mónzí yà àkä àkánà mónzí fáká kasu kélë.»

*Yésù rě idrè kíkítálé nígü dhu
(Màt 8.2-4; Luk 5.12-14)*

¹¹ Yérùsàlémà tó kigò ò ndí ndárà rórò, Yésù níudà Sàmàriyà tó pbìri mà Gàlìlayà tó pbìri mànà nzinzí ſi ofo òna ná.

¹² Ní atdí pbanga ò kà rötsü ró, idrè kíkítálé náatù i kà mànà. Ní, itseta i ikò rórò,

¹³ abádhí apè 'ùkú, 'àmbé àtìnà dö: «Yésù, Málímö, ábà izü döká!»

¹⁴ Ní, abádhí ndí ndàla rò, Yésù ati abádhí ní: «Nyòwu nyítè nyí pbákùhání tò.» Ní ányì i ówu rórò, abádhí náala i iwà i ugü ró.

¹⁵ Ní abádhí nzinzí ſi atdí ale níitdegü ndí ndögü dhu nálä, náadù ndí owùna-lú, Kàgàwà nífü ndí ndí orú túna nyú nà rórò.

¹⁶ Ní, kítsi ndibvu Yésù-pfö rö, ndàpbä nyína adzikpa nyú rö, ndàdù òtsò nábhü Yésù tò. Wò ndí ale ni'í Sàmàriyà tó pbìri ſi ale.

¹⁷ Ní, Yésù ivú dhu ndàti: «Ní'í tí obhó idrè ale i ugü ugü kóró? Ní àrùgyètdí ngükäpä ale rí'í àdhà?»

¹⁸ Tí yà vurò pbìri ſi atdí ale kélë ndí ndí nádu ndírè Kàgàwà nífu?»

¹⁹ Tdítdö kădù àtìnà wò ndí ale ní: «Ívà nyí, nyadù àrà. Iwà pbükü a'uta nígü nyí.»

**Kàgàwà bhà idzi-dhò ìndù ndì dhu nítè rí dhu
(Màt 24.23-42)**

²⁰ Pbàfàrìsáyó nívú Kàgàwà rí idzi nónyù ìndrú dő òná idhò Yésù-tsü rò, kädù dhu àdu abádhí tò ndàti: «Kàgàwà rí idzi nónyù ìndrú dő òná idhò rí nzì irà ale-nyìkpó ní kádù àlanà ófò õ.

²¹ Ka kí nzì àdù àtìnà: <Nyàndà, kà rí'ì iró!> Ndírò ngätsi ní: <Kà rí'ì ndöró!> Obhó tí, òrù-akpà ɔ Ádrùngbà kamà Kàgàwà bhà idzi ní rí'ì inè nzinzikù õ.»

²² Tdítòdò Yésù adù àtìnà ábhàlì ní: «Idho níi'iya inè yà Ìndrú t'ídhùnà bhà idhò nözè nyí nyí nyala atdí màtì òná, pbétù nyí nyadùya nzì kàla.

²³ Ka kowuya àtìnà rö nyí ní: <Kà rí'ì ndálù!> ngätsi ní: <Kà rí'ì iró!> Ní, àpé nyöwuya òwu rö ányì, ndírò àpé nyöwuya òtse rö ányì.

²⁴ Obhó tí, àdhàdhì ovo náarámbili òrù-akpà-nyì rö, atdídhená adzi-igì òná rò, ndùdà ngätsi adzi-igì ò dhu bhëyi, Ìndrú t'ídhùnà bhà idhò õ dhu níi'iya ndì dhu bhëyi tí.

²⁵ Pbétù, dhu àkä pé kà ràbà àpbè abho nyà angyi, ndírò yà indo arí'ì ale ràdù kòdhò.

²⁶ Nuwà bhà kàsùmì õ ndì nanzi dhu-tidò nòonzìya ndì ndì dhu bhëyi tí Ìndrú t'ídhùnà bhà idhò õ.

²⁷ Ndì kàsùmì õ, ìndrú nòongónà 'onyù, 'àdù 'òmvà. Abádhí ongónà 'ùmba, 'àdù fìyò nzónzo nábhù rùmbà ì, ràrà àhu Nuwà rötsù sàfinà ò òná idhò ò. Wò dhu-dzidò ní ndì, ádrùngbà igye níikó, idha ràdù yà adzi dő kóró dhu-tsí àmbili, ndàdù ìndrú-tsè nòtdì kóró.

²⁸ Ndírò kònziya ndì átò, yà Lotì bhà kàsùmì õ ndì nanzi dhu bhëyi. Ndì kàsùmì õ, ìndrú nòongónà 'onyù, 'àdù 'òmvà. Abádhí ongónà ɔdhíya-fó dhu nûdzi, 'àdù òwu foyá dhu nûbho rö ɔdhíya rùdzí átò. Abádhí ongónà itse nûzo inga õ, 'àdù òwu idza nási rö.

²⁹ Pbétù Lotì àhu Sòdòmò tó kigò õ rö nínganí, Kàgàwà náabhù òrù rórù odu tó kàzù rìpbà ndì òrù-akpà ò rò, ròtdì Sòdòmò õ bhà-tsè kóró.

³⁰ Ní, dhu nòonzìya ndì ndì dhu bhëyi tí Ìndrú t'ídhùnà rí ndàvì ìndrú tò nínganí.

³¹ Ndì nínganí, pbìndà idza dò ka kóbhòlò okota tò ngari ò ndì nòtù ale, pbìndà dhu-tsí ràdù i'ì idza, náakáya nzì ndifò, ndàhu i dhu-tsí nûgù. Ndì dhu bhëyi tí, inga bvù ndì nòtù ale náakáya nzì ndàdu ndì ibha.

³² Nyìrè pé Lotì-ve rö ndì nanzi dhu.

³³ Pbìndà ípirònga nözè ndìgù ale níiwíya ka. Pbétù pbìndà ípirònga níwí rí ale náadùya kòdò òdò.

³⁴ Ma mí kàncò fükù, ndì iku ɔ, óyɔ rò ì nòtù atdí ara dő ale nzínzì ɔ rò ka kowuya atdí ale nödyì rɔ, kadù ngätsi ale nábhà.

³⁵ Óyɔ rò rí dhu ò'ù atdíkpá odu dő ró ì nòtù vèbhále nzínzì ɔ rò, ka kowuya atdí nödyì rɔ, kadù ngätsi nábhà.

³⁶ [Óyɔ rò ì nòtù ìnga-bvü kpabhále nzínzì ɔ rò, ka kowuya atdí ale nödyì rɔ, kadù ngätsi ale nábhà.]

³⁷ Ní Yësù bhà ábhàlì náadù dhu ivu kà-tsü 'àti: «Wòrì dhu ɔnzìya ndì àdhà Ádràngbälé?» Ní Yësù adù dhu àdu abádhí tò ndàti: «Abvo rí'ì rónga ní ndì pbàsègè núundaya ì nì.»

18

Abvo-àyi mà, anya t'ítdìta t'álè mánà tó mbólí

¹ Yësù awé atdí mbólí pbìndà ábhàlì tò, ndíñi itè tí dhu abádhí ràkă 'òngò 'itsò bìlínganà ìnzì ì íngyé rórò.

² Käti: «Atdí kigò ɔ, anya t'ítdìta tó atdí ale ní'ì inè. Ndì ale ní'ì ìnzì arí Kàgàwà ɔdò nónzì, ndirò ìnzì arí atdí ale mà nífù ale.

³ Ndirò, ndì kigò ɔ, atdí abvo-àyi ní'ì inè átò. Ní ndì abvo-àyi ongónà ìrà anya t'ítdìta t'álè-tí'ò, ndàdù ndìtsò kà-rɔ, ndàti: «Ùno ànyäka pbàkà anyatále mánà.»

⁴ Ní ábhò idhò nyú tí, wò anya t'ítdìta t'álè náazè nzá ndènò ndì anya. Nírò ní ndì atdíku kírè nga, ndàti: «Ma mí mbä ìnzì ma marí Kàgàwà ɔdò nónzì dhu mätí, ndirò ìnzì ma marí atdí ale mà nífù dhu mätí,

⁵ ní, bili kärí tsìdu àvá dhu-okú dò rò, dhu àkă wà mènò abádhí-ànyä pbìndà anyatále mánà, akye kõngóna ìrà dùdu-ɔnga ùkpà nì.»

⁶ Ádràngbälé Yësù adù àtìnà tdítdò: «Nyìri pé wò ìmbä obhóniga nà anya t'ítdìta t'álè náuno dhu!

⁷ Ní, Kàgàwà tí nzì àdù yà adyíbhengá nga mà, kùbhingá nga mánà ɔ arí 'itsò ròná fíndà ndì ndavò ale rò dhu nátsè? Kà tí àdù inè inè abádhí rò?

⁸ Ma mätina nyì nì: kà ràrädù abádhí-rɔ dhu nátsè tsàkàtsàkà nyú. Pbétù, Ìndrú t'ídhusà ríngó nínganí, kótuya tí tdà a'uta nà ale yà adzi dő?»

Mùfàrisayò mà pàratà tó ndombè mánà tó mbólí

(Mbà 28.13; 30.12-13; Yàk 4.6,9; 1PÉ 5.5-6)

⁹ Tdítdò, Yësù awé yàrì mbólí yà obhónángatále tí arí 'òzù, 'àdù ngükpà ale-gàyà nónzì ale tò.

¹⁰ Käti: «Óyɔ ale náatsù Kàgàwà bhà idza, ndíñi 'itsò tí. Atdí abádhí nzínzì ɔ ale ní'ì Mùfàrisayò, ndirò ngätsi ale ní'ì pàratà tó ndombè.

¹¹ Ní, Mùfàràsayò níidè, ndàmbè ndìtsò dò afína ò, ndàti: «O Kàgàwà, ma màbhà òtsò nyú indù, ìmbà ma marí'ì ngăkpà ale-tsí bhéyi nídhuní. I ale ní kákà ogbo ònzì arí ale, kákà ìnzì ní obhónángatále, ndirò kákà mènyònì ònzì arí ale. Ndirò ma ní nzí pàratà tó yàrì ndòmbè bhéyi ale.

¹² Ma márí ònyà t'ónyuta-tsù nútsi oyò-gàna atdí yengè rò. Ndirò ma marí pbàkà kóró ongyéngá tó atdíngá idré dò núbhò perè tí indù.»

¹³ Pbétù, wò pàratà tó ndòmbè níidè itseta, ìnzì ndòzè ndàngbe dòna, ndàndà orù nga mà. Pbétù, kàdì ndàmbè odrùna-dò nápbì dò izu nà, ndàdù àmbe àtìnà dò: «O Kàgàwà, ábà izu dùdú, ima nzérengatále tirò.»

¹⁴ Ma mátina nyí ní: wòrì pàratà tó ndòmbè náadù ndì pbìndà iwarà Kàgàwà názù ndì idzì ale tí rórò. Obhó tí, ndìdzì rí ndítirò orù ale ní ka kifoya obvò. Ndirò, ndifò rí obvò ndítirò ale ní ka kidzíya orù.»

Yésù rí níní nzónzo násò dhu

(Màt 18.1-4; 19.13-15; Mrk 10.13-16)

¹⁵ Indrú nòowúnà ìwu rò ieba-tsùnà nzónzo nà Yésù-ti'ò, ndíni kěli tí òtsána dòyá. Pbétù, wò dhu è àla rò, ábhàlì adù orù òrù tí i ale dò.

¹⁶ Ní Yésù adù i nzónzo nónzì kiwú nà tìna ò, ndàdù àtìnà pbìndà ábhàlì ní: «Nyàbhà nzónzo rìwú tìdu ò, ìnzì nyâtò tsùya. Obhó tí, Kàgàwà bhà idzi ní abádhí bhéyi è náli ale tó.»

¹⁷ Ma mí obhó dhu náncò făkù: ìnzì rí Kàgàwà bhà idzi nákò áké Ngbángba bhéyi ale, nòotsúya nzí akékpá màtí kà ò.»

Yésù mà ròte ònzítále nà dhu

(Màt 19.16-30; Mrk 10.17-31)

¹⁸ Atdí ádràngbále níivú dhu Yésù-tsù, ndàti: «Ídzì màlimò, ádhu ndì àkà àkà mònzi, ndíni ma mabá tí dhòdhóhóngá tó ípirònga?»

¹⁹ Ní Yésù adù dhu ìvu kà-tsù ndàti: «Ádhu nyí nyí ma ànzi idzì ale tí ní? Ìmbà idzì ale rí'ì atdí màtí. Kàgàwà kélè atdírò ní ndì idzì ale.»

²⁰ Nyí nyéni wà Ùyátá: «Dhu àkà nzá nyonzì mènyònì, dhu àkà nzá nyohò abvo, dhu àkà nzá nyonzì ogbo, dhu àkà nzá nyéni títò ɔdhìnù dò. Ndirò, dhu àkà nyifù àbanù mà íyànù nà.»»

²¹ Ní wò ale náadù dhu àdù Yésù tò ndàti: «Ma mífu kókòrì Ùyátá kóró, ròpè ndì idú Ngbángba ò rò.»

²² Ní wò dhu ndì ndírì rò, Yésù adù àtìnà kà ní: «Atdí dhu ní ndì ndì nùbhà tdítò indù: dhu àkà nyudzì funù arí'ì dhu kóró, nyadù kà ò rò nyí nyòngyè fàrangà nándò nákutále tò,

ní nyì nyádù ì'ì ònzì nà òrù-akpà ò. Wò dhu-dzidò, nyádù nyìra, nyadù owùdu nángù.»

²³ Ní wò dhu ndì ndìrì rò, izu náuка ka atdídò, abhò ndì ndónzì dhu-okú dò rò.

²⁴ Yésù níitdègu izu náuка ka atdídò dhu nálă, náadù àtìnà kà ní: «Ònzì t'ále rötsù Kàgàwà bhà idzi ò dhu rí'ì obi nyá tí.

²⁵ Obhó tí, dhu rí'ì isó nyá ngàmiyà rötsù ndàdà sìndanì-bhu ònă, ròsè ònzítále rötsù Kàgàwà bhà idzi ò dhu dònă.»

²⁶ Ní, wò Yésù rěnɔna dhu nírì ale níivú dhu kà-tsü, 'atì: «Olu, ádhì nyá ndì ogù rádù ogù?»

²⁷ Ní Yésù adù dhu àdu abádhí tò, ndàti: «Ìndrú-lémà nònzì dhu rí nzì àdù Kàgàwà-lémà nónzì.»

²⁸ Nírò ní ndì Péterù adù àtìnà Yésù ní: «Kànì, mă măbhà fóká dhu, mădù owùnu nángù.»

²⁹ Ní Yésù adù dhu àdu abádhí tò, ndàti: «Ma mí obhó dhu náncó fükù: Ìndrú náapé pbìndà idza mà, pbìndà iṅgbatsánà mà, adóna mà, àbanà mà, íyàna mà, pbìndà inzo mánà nábha òrù-akpà õ Ádrùngbá kamà Kàgàwà bhà idziokú dò rò,

³⁰ ní, yá kòmbí rí'ì kàsùmì õ, kà rí dhu nábà abhò nyá ròsè. Ndirò, olù rírà kàsùmì õ, kădàya dhòdhóhónga tó ipirõnga nábà.»

*Yésù rí ndì ndóvè kòtdù ndì, ndàdù ndìngbè dhu nòvò dhu
(Màt 20.17-19; Mrk 10.32-34; Luk 9.22,44-45)*

³¹ Yésù núugu pbìndà atdí kumì dòná óyò nà ábhàlë tìna ò, ndàdù àtìnà ní: «Kànì àlë kúpo Yérùsàlémà. Ní kóró dhu, yá pbànábí náandí Ìndrú t'ídhùnà dò, ní ràká ányì.

³² Obhó tí, ka kí àbadhi nípfö, kabhù yá ìnzì ní Pbàyàhúdífö. Ndirò ka kí kùgbö kadù àvu ròná, kadù isó nuso kà dò.

³³ Ndirò, asé ní ka kàvì ka dhu-dzidò, ka kadàya kòhò, kadù òtdùnà. Ní ibhù idhò dzidò, kădàya ndìngbè.»

³⁴ Phétù wò Yésù ùnò dhu náadù nzá abádhí-dò nálu akekpá matí. Ndì ɔte-tì náarù ndì òru tí abádhí rò, ìnzì abádhí ràdù àdhu dò matí Yésù ròte dhu náni.

*Yésù rí atdí ndùmùndúmú nígù Yéríkò dhu
(Màt 20.29-34; Mrk 10.46-52)*

³⁵ Yésù níitdègu Yéríkò tó kigò níndù, ní kătù atdí ndùmùndúmú otu-igì dò àdi, ndàmbé dhu núnzi dò ìndrú-fö ró.

³⁶ Ní, wò ndùmùndúmú níri ihé-yá răda dhu, ndàdù dhu ivu, àdhu mà rí ndònzì dhu ndì ndùni tí.

³⁷ Ní ka kadù dhu òvò kà tò katí: Yésù, Názàretì õ ale ràrì wò răda.

³⁸ Ní kăkù, ndàti: «Yésù, Dàwudì níngbá, ábà izu dùdú!»

³⁹ Ní yà angyi òkò 'àmbè òwu dő ale náarù kà dő, àdù kàvi rìnè. Pbétù kădù òkù tdítidő àrì nyú tí, ndàti: «Dàwudì níngbá, ábà izu dùdú!»

⁴⁰ Ní Yésù adù ide ndàdù kàvi kiwú nà tina ò. Ní, íkyèrő kàrà àhu tìná rò, Yésù ivú dhu kà-tsü ndàti:

⁴¹ «Ádu nyi nyòzè mònzi indù?» Ní kădù dhu àdu ndàti: «Ádrùngbälé, ma mòzè mala nga.»

⁴² Ní Yésù adù àtìnà kà nř: «Álă nà inga! Iwà pbùkù a'uta nígyü nyi!»

⁴³ Ní ányìrő rò tí, wò ndùmùndumú-nyìkpó náadù ndòpè ndàla nga, àbadhi ràdù àrà Yésù-owù ſ, Kàgàwà-ovò nílè ndì ndí rórò. Ndírò kóró ale, wò ndì nònzi dhu nàla, náadù Kàgàwà-ovò nílè átò.

19

*Zàkayò rř Yésù nözè ndàla dhu
(Luk 5.32)*

¹ Yèrikò tó kigò ò ndì ndòtsù rò, Yésù náadì ndàmbè àda dő ndì kigò òna nă.

² Ní atdí ale Zàkayò tí kátina ní'i inè ányì. Ndi Zàkayò ní'i pàratà tó pbàndómbé dő ádrùngbälé, ndírò ka ní'i onzítálé.

³ Ní kăzè ndàla Yésù ràrì àdhì. Pbétù, kà rř Yésù nálă ihé-yà nzínzi ſ dhu ní'i odú, idő ndì ndí'í dhu-okú dò rò.

⁴ Ní kákù angyi, ndàdù úpo mùkuyù tí kátina itsu dò, ndíni ndì ndala tí Yésù, ányìrő kà rüda dhu-okú dò rò.

⁵ Ní, Yésù níitdègu ìrà àhu ányìrő, ní kăndà orù nga, ndàdù àtìnà Zàkayò nř: «Zàkayò, ifo tsàkàtsàkà. Indo dhu àkă mòdhò pbùkù idzá.»

⁶ Ní Zàkayò adù ifo tsàkàtsàkà, ndàdù kákò dhèdhe nyú nà.

⁷ Ní wò dhu nàla kóró ale náanù afíya ò, 'àmbè àtìnà dő: «Kàrà òdhò nzérengatále bhà nyá!»

⁸ Pbétù Zàkayò níivà ndì ndidè, ndàdù àtìnà Ádrùngbälé Yésù nř: «Ádrùngbälé, kànì ma màbhù pbàkà ongyéngá tó atdíngá óyঃ dő nákùtálé tò. Ndírò dhu i'ina gukyè ìndrú bhà dhu ma makò títò dő dhu tí, ní ma mí ndì dhu nádú ifo-rà-dő ndì ale tò.»

⁹ Ní Yésù adù àtìnà kà nř: «Indo ògù nírà wà àhu àzú-dzá, yàrì ale ní Àbràhamù t'ídhùnà átò nídhun.»

¹⁰ Obhó tí, Ìndrú t'ídhùnà ìrà ùwúwí ale nónè, ndíni ndadù tí igunà.»

*Idrè fùrangà tó mbólí
(Màt 25.14-30)*

¹¹ Yà ndì ndúñona dhu ìri rí ale tò, Yésù adù yàrí mbólí náwe tdítidö. Obhó tí, yà íkyèrő Yésù rí'ì Yérùsàlemà tó kigò ò ndì ndotsú tí dhu-okú dò rò, indrú náambénà ìnga nírè dò afíya ò, kòmbí nga ràrì ndì òrù-akpà õ Ádrùngbă kamà Kàgàwà bhà idzi rí ndòpè ní.

¹² Ní kàtì: «Atdí ale ni'ì kamà-tidò. Ní ndì ale níivà ndì fiyó pbìrì õ rò, ndàrà itsé nyá vurò pbìrì ò, ndíñí ka kúdo tí ndì ádrùngbă kamà tí, ndì dhu-dzidö, ndàdù ìngo fiyó pbìrì ò.

¹³ Ní, kúnzi idrè ale pbìndà kasutálé nzínzì õ rò, ndàbhù idrè fùrangà* foyá. Ndirò, kádù dhu àya abádhí tò, ndàti: <Nyònzi mütùruzi wò fùrangà dò, ràrà àhu ma míngo dhu ò.›

¹⁴ Pbétù, kà mà tó pbìrì õ ale náandrò ka atdídö. Ní abádhí adù indrú òvì ròwù kówù õ, ròwù àtìnà: <Mǎ mòzè nzá wò ale rònyà idzi dòká.›

¹⁵ Ní, ádrùngbă kamà tí ka kúdo ndì dhu-dzidö, ndì ndingò foyó pbìrì ò rò, kávì kunzì kókò fùrangà ndì ndundò foyá pbìndà kasutálé, ndíñí ndì nduní tí ìngbă dhu bhéyi matí abádhí nónzì kasu ndì fùrangà ní dhu.

¹⁶ Ní, wemberè tó ale níira, ndàti kà ní: <Ádrùngbälé, pbàkù fùrangà nísé ndì atdí kumì fùrangà ní.›

¹⁷ Ní ádrùngbälé adù àtìnà kà ní: <Ídzì dhu ní wò! Nyí ní idzì kasutálé. Nyí nyódò yà fúnú ma mabhù ákékpá dhúngba nyá mbéyi. Ní ndì dhu-okú dò rò, ma mí nyílì nyadì ádrùngbälé tí idrè kigò dò.›

¹⁸ Oyo rí kisé kasutálé níira ndàdù àtìnà: <Ádrùngbälé, pbàkù fùrangà nísé ndì imbò fùrangà ní.›

¹⁹ Ní ádrùngbälé adù àtìnà kà ní: <Inyi nyá mà átò, nyí nyádi imbò kigò dò ádrùngbälé tí.›

²⁰ Ngätsi kasutálé níira, ndàdù àtìnà: <Ádrùngbälé, kàní pbàkù fùrangà. Ma makporò ka mberù ò, madù òrùnà.›

²¹ Obhó tí, ma marúbhi ɔdònù nónzì rò, inyi ní atdídö arórù ale nídhuní. Nyí nyárí dhu ìdyi inzá nyí nyílì dhu ró, ndirò nyí nyárí ònyà ògu inzá nyí nyazò dhu ró.›

²² Ní ádrùngbälé adù àtìnà kà ní: <Ma mí anya òtdì dùnú tsànu-bvu ró. Inyi ní nzére kasutálé. Nyí nyuni wà dhu ma ràrì òrù arórù ale, ma rarí dhu ìdyi inzá ma mili dhu ró, ndirò ma rarí ònyà ògu inzá ma mazò dhu ró.›

²³ Nírò, áduhù inzá nyí nyadù àrà idú fùrangà níli bákì ò ní, ndíñí ma mírà àhu nínganí, ma madùya tí àkònà iwà dòná nídò rórò?›

* **19:13 19.13** Ndi fùrangà-bvu ni'ì íkyì-akpà òdzì rádù fùrangà-bvu.

²⁴ Wò dhu-dzidō, kădù àtìnà ányìrō ì'ì ale ní: «Nyàkò wò kà-fó rí'ì fùrangà, nyădù àbhunà yà idre rí'ì kà nà ale tò.»

²⁵ Ní i ale adù àtìnà kà ní: «Ádràngbälé, kà rí'ì inè idrè fùrangà nyá nà.»

²⁶ Ma mâtina nyí ní, ka kabhùya dhu inè dhu rí'ì foná ale tò. Pbétù yà ìmbă rí'ì dhu nà ale-fó rò, ka kakòya yà kà-fó rí'ì dhu mà.

²⁷ Ndirò nyìwú pé yà inzá ma nazè monyù idzi dòyá pbàkà òmvú-tsí nà iró, nyădù àzènà ɔnzidú rò.»

Yésù rärà Yérùsàlemà tó kigò ò dhu

(Zák 9:9; Mát 21.1-11; Mrk 11.1-11; Yùw 12.12-19)

²⁸ Wò dhu bhéyi ndì ndòtè dhu-dzidō, Yésù àdù àda ndàdi angyi ihé-yà tò, ndàdù úpo ndàrà Yérùsàlemà tó kigò ò.

²⁹ Ní kitdègu Bètèfagè mà Bètaniyà mánà tó pbanga níndù, Mìzèyítunì tó pbìrì inà rò, ní kávì óyò ale pbìndà ábhàlì nzinzì ɔ rò ròwù angyi,

³⁰ ndàdù àtìnà ní: «Nyòwu wò angyi rí'ì pbanga ò. Ní, ányì nyí nyòwu ùvò rò, nyí nyí inzá atdí ale mà nápè ùbhi dòná angyi kayinö-ngba nótù òsò ka kòsò ró. Ní nyàdù nyënga ka, nyădù iwu nà iró.

³¹ Ndirò atdí ale mà níivúna gukyè dhu tsùkú ndàti: «Ádu nyí nyí kùngă ní?» Ní nyí nyadùna dhu àdu kà tò nyäti ádràngbälé rärí'ì kátdyú nà.»

³² Ní kökò Yésù òvi ale náawù, 'adù kóró dhu-tsí nótù yà Yésù nánònà fíyò dhu bhéyi tí.

³³ Ní abádhí rí kayinö-ngba nángă rò ní ndì, ndì kayinö-ngba-abádhí níivú dhu abádhí-tsü, 'àti: «Ádu nyí nyí kayinö-ngba núngă ní?»

³⁴ Ní abádhí adù dhu àdu 'àti: «Ádràngbälé rí'ì kátdyú nà.»

³⁵ Abádhí náadù òwu wòrì kayinö-ngba nà Yésù-ti'ò, 'adù ròyá ɔrú mÙdzarù náwà, 'uhu dòná, 'adù Yésù àbhù rùpò ndàdi ndì kayinö-ngba dö.

³⁶ Ní yà Yésù rärà angyi dhu bhéyi, indrú nòowúnà ròyá mÙdzarù náwà rò, 'uhu otu ɔ.

³⁷ Ní Yésù itdègu Yérùsàlemà tó kigò níndù, yà Mìzèyítunì tó pbìrì dò rò ráwú otu ɔ, ní kówu ɔ ríwu ábhàlì tó ihé-yà náadù 'òpè 'ilé Kàgàwà ɔrú tuya nyá nà, yà Yésù rònzina kóró wiwì ɔ ala dhu-okú dò rò.

³⁸ Abádhí ambénà àtìnà dö:

«Asota nákă yà Ádràngbälé Kàgàwà-ovò rò rírà ádràngbä kamà nà.

Màràngà àkă ndì'ì ɔrù-akpà ò,

ndirò, ilèta nákă ndì' iòrù-akpà õ orú ngari ò*.

³⁹ Ní ihé-yà nzinzì õ iò ngúfe Pbàfàrisáyó náati Yésù ní: «Màlimo, ísó pbàkù ábhàlì rìnè..»

⁴⁰ Ní Yésù adù dhu àdu abádhí tò ndàti: «Ma mâtina nyi ní: abádhí nñinèna gukyè, ní odu rí ndi ùkú.»

Yésù ródzi Yérùsàlemà tó kigò dò dhu

⁴¹ Yésù itdègu ìrà àhu úkyèrò Yérùsàlemà tó kigò tí ndàdù kàla, ní kápè ndòdzì kà dò,

⁴² ndàmbe àtìnà dò: «Yàrí idhò õ, nyi nyú mà átò nyi nyánnyana gukyè måràngà nábà nyi nyádù tí dhu! Pbétù kombí ndi dhu òrù wà ndi rànu.

⁴³ Obhó tí, idhò nñ'iya inè, yà pbàkù òmvú rí nyokèrè, è ràkpòrò ngebónu òná odu tó kàlì ní, è rìli nyi átsi, 'àdù 'òpè 'ùgyè nyi kóró ngari òná rò.

⁴⁴ Abádhí rí nyugòlò, è ròbè ènńánga, inyi, kóró ènńá aróko ale mánà. Ndirò, abádhí rí nzí inyi ka kasì ní atdí odu mà nábha ràdi ngätsi odu dò, inzá nyi nyuni òrù-akpà ò rò mèdzùnà írà indù òná kàsùmì nídhuní.»

Yésù rí Kàgàwà bhà idzá rò rí dhu údzí ale nódì dhu

(Màt 21.12-17; Mrk 11.15-17; Yùw 2.13-17)

⁴⁵ Kàgàwà bhà idza ndi ndòtsù rò, Yésù adù ndòpè ndòdù ányì idzá rò rí dhu údzí ale.

⁴⁶ Kàmbénà àtìnà dò abádhí ní:
«Andítá áti: <Pbàkà idza nñ'iya itsòta-dzà>,
pbétù nyi, nyi nyádù kùgèrè ròngò ogbotálé náarí è núru
ònà ngari tí*..»

⁴⁷ Wò dhu-dzidò, Yésù adù àdi ndàrà dhu údhe rò indrú tò bìllinganà Kàgàwà bhà idzá rò. Ní pbàkùhání tó ádròdrò ale mà, Ùyátá tó màlímó mà, ndirò Pbàyàhúdí nzinzì õ ádròdrò ale mánà náadù 'òpè 'òmè kàbhù è ádù kohò òná otu.

⁴⁸ Pbétù abádhí nüuni inzá è ádù ònzinà dhu, kóró ale ròwu Yésù rànnona dhu níri rò atdyúya nyú nà nídhuní.

20

Yésù arí pbìndà kasu ònzi àdhí bhà ádràngbångá tó obi ní?

(Màt 21.23-27; Mrk 11.27-33)

¹ Kòkòrif idhò nzinzì õ, atdíku Yésù adì ndàmbe dhu údhe dò, ndàdù àmbé Ídzì Mákàrù nánò dò indrú tò Kàgàwà bhà idzá rò. Ní pbàkùhání tó ádròdrò ale mà, Ùyátá tó màlímó mà, ndirò Pbàyàhúdí õ pbàkùrù mánà náadù 'àtò ányìrò.

* 19:38 19.38 Zàb 118.26; Luk 2.14

* 19:46 19.46 Isa 56.7; Yèr 7.11

² Ní abádhí ivú dhu Yésù-tsắ ’àti: «Úno pé àdhí bhà ádràngbăngá tó ɔbi ní màtí nyí nyári kökòrí dhu nónzi dhu fákà. Ndirò, àdhí nyá ndi wò ádràngbăngá tó ɔbi nábhü ìndù?»

³ Ní Yésù adù dhu àdu abádhí tò ndàti: «Íma nyá mà átò, ma mí atdí dhu nívú tsèkú: Nyàdu pé dhu idù.

⁴ Yuwanì bhà bátizò ni’í tí ɔrù-akpà ò rò írà? Ka ni’í tí ìndrú-bvü rò áhü bátizò?»

⁵ Pbétù abádhí adù ’òpè ’írè nga nzinzìya ő, ’àmbe àtìnà dő: «Àlë kapé dhu àdú ɔrù-akpà ò rò kà rírà, ní kádùna àtìnà: <Olu ádhu inzá nyí nyadù Yuwanì rǎnɔna dhu ná’ù ní?»

⁶ Ndirò, àlë kapé dhu àdú ìndrú-bvü rò kà ráhü, ní kóró ale adùna àlë núbvu odu ní, iwà kóró ale ná’ù dhu Yuwanì rí’í Kàgàwà bhà nabì nídhuní.»

⁷ Ní, abádhí adù dhu àdu, inzá i ráni àdhà rò màtí ndi bátizò írà dhu.

⁸ Ní Yésù adù àtìnà abádhí ní: «Íma nyá mà átò, ma mí nzí àdhí bhà ádràngbăngá tó ɔbi ní màtí ma marí i dhu ònzí dhu náno fákù.»

*Vínyò tó inga ő arí kasü ònzí ɔrɔrù kasutálé tó mbólí
(Màt 21.33-46; Mrk 12.1-12)*

⁹ Wò dhu-dzidő, Yésù adù ndòpè ndàwé yàrí mbólí ihé-yà tò ndàti: «Atdí ale náazò vínyò tó inga, ’àdù ’írì ndi inga-kàsü nónzi róngo ale mànà. Wò dhu-lutinà, kádù ndìvà ndàrà abhi ò ábhö idhö nyá tí.

¹⁰ Ní vínyò-kpö t’òpèta tó kàsümì nákä rò, wòrí inga-àbadhi náavì atdí pbìndà kasutálé ràrà fìndà ka kùtù vínyò-kpö nákö ndi inga-kàsü nónzi arí ale-fó. Pbétù i kasutálé náadù kòngbù, ’àdù kàdu ròngò ɔtsúna-kpa nà.

¹¹ Wòrí inga-àbadhi náavì ngätsi kasutálé tdítidö ràrà ányì. Pbétù vínyò tó inga-kàsü nónzi arí ale náangbù ndi ale átò, ’ùnò dhu ní, ’àdù àdunà ròngò ɔtsúna-kpa nà.

¹² Tdítidö kávì ibhü rí kísé kasutálé ràrà ányì. Ní abádhí náavì ndi tsí átò, ngeböna rùngbili ndì otú tí, ’àdù òdìnà.

¹³ Ní wò inga-àbadhi náati: «Ma mí dhu ònzí ìngbă tí? ɔtsò! Ma mí idhùdu nyá, afídu-mbi nòvì ányì. Ngätsi ní abádhí rí kífü ifü.»

¹⁴ Pbétù, kökòrí kasutálé níitdègu wòrí kà t’ídhùnà nálä, ní abádhí náadù òte nzinzìya ő ’àti: <Kònì inga-àbadhi tí adìya ngätsi nínganí ale nyá ní wò. Ní kòho ka, ndíní inga adìya tí àdi àlë tò.»

¹⁵ Ní abádhí adù kòdì inga ò rò, ’àdù òhònà. Ní, ádhu nyá ndi wòrí inga-àbadhi rädù ònzìnà kökòrí kasutálé ní?

¹⁶ Kà rădù ìrà, ndàbhù abádhí kokyè, ndàdù ndì inga-kàsù
nábhù ngúkpà ale-fó.»

Ní ìndrú níitdègu wò Yésù ùnò dhu ìri, náadù àtìnà:
«Ínzá wòrì dhu àkà ndònzì ndì wò nyì nyúnona dhu bhéyi.»

¹⁷ Ní, Yésù andà abádhí dò nga, ndàdù dhu ìvu abádhí-tsù
ndàti: «Yà Kàgàwà bhà Andítá náunò dhu-tì ní àdhu? Ndi
Andítá áti:

«Yà odu-dzà nósì arí ale náabvù igi odu,

ní ndì adù òongo idza-pbiòdò nódò rádù àkákà odu tí*.»

¹⁸ Ndi odu dò rítsì ale níikòya ndì ikò tí kà dò. Ndirò kà rítsì
dòná ale ní önga kínyiriya ìnyiri tí.»

Ìndrú rí dhu òngù Yésù-tsù pàratà t'úfótá dò dhu

¹⁹ Wò ndì kàsumì õ tí, Uyátá tó málímó mà, pbàkùhání
tó ádròdrò ale mánà náatsú 'àlù Yésù, pbétù abádhí náadù
ihé-yà-òdò nónzì. Abádhí ní'ì iwà dhu nòsù è ràrì ndì Yésù
rúbhi òte rò dòyá mbólí õ.

²⁰ Ní abádhí náapè 'àmbè Yésù ránona dhu mà kà róñzìna
duh mánà nándà dò kóró, 'àdù abhábhò náli ròkò Yésù tí
ídzi ale bhéyi. I abhábhò akò kà-tí ndíni 'adù tí kàlu nzéré
ale tí tsàna-bvù rò, 'àdù kípfo 'àbhù anya t'ítidà t'ále mà,
lìwalì mánà-fó.

²¹ Ní i abhábhò níivú dhu Yésù-tsù, è ràti: «Màlimò, mǎ
máni wà dhu nyì nyári ùnóna dhu mà, nyì nyári údhéna
ìndrú tò dhu mánà ràrì obhó dhu nyá. Ndirò, nyì nyári ìnzì
ìndrú-önga nòvò, pbétù nyì nyári Kàgàwà ózè ìndrú ròkò tí
duh núdhé obhónga dò.

²² Nírò, àlë tó uyátá návi tí àvì àlë rùfò Kàyìsarà bhà
pàratà?»

²³ Pbétù, abádhí rírèna dòná dhu ndì ndòsù rò, Yésù adù
àtìnà abádhí ní: «Nyùbho pé atdí dìnarì fudu ò.

²⁴ Ádhi yà, nyìna-wòyò mà pbìndà andítá mánà rí'ì kà
dò?» Ní abádhí adù dhu àdu 'àti: «Kàyìsarà ní ndì.»

²⁵ Ní Yésù adù àtìnà abádhí ní: «Nyùbho Kàyìsarà bhà
duh-tsí Kàyìsarà tò, nyàdù Kàgàwà bhà-tsí núbho Kàgàwà
tò.»

²⁶ Ní abádhí rí kòzù nzéré ale tí wò kùnò ìndrú tò dhu
okú dò rò dhu náadù abádhí lémà nónzì ònzì tí. Pbétù, idhò
náko è atdídò fíyò kàdu òte ní rò, abádhí adù inè inè tí.

*Pbàsàdùkáyó rí dhu òngù ùvùvè ale rí ùngbè dhu dò dhu
(Màt 22.23-33; Mrk 12.18-27; 1Kò 15)*

²⁷ Wò dhu-dzidò, Pbàsàdùkáyó nzínzì õ ngúfe ale níiwú
Yésù-tí'ò. Abádhí ní'ì inzá á'u yà ùvùvè kútdò è ale rădù

* 20:17 20.17 Zàb 118.22

'ùngbe ɔvɛ-bvù rò dhu ale. Ní abádhí níivú dhu Yésù-tsù 'àti:

²⁸ «Màlimō, yàrì ní Músà náandí făkà Ɂyátá: Atdí ale náapé òvè, ndàbhà pbìndà tsìbhále ìmbă atdí ngbángba nà màtí, ní dhu àkă kà t'ádònà ründu ndi abvo-àyi-tsù, 'àdù nzónzo òdhì mánà yà àvavè adònà-ɔvò dò*.

²⁹ Nírò, atdí ale ní'i àrùbhù kpabhínzo nà. Ní ádràngbá ingle náakù tsìbhále, ndàdù òvè ìnzì ndàbhà atdí ngbángba mà.

³⁰ Ní kà-lutină kpatsìbhíngba mà,

³¹ ìbhù rí kisë mánà núundu wòrì abvo-àyi-tsù, 'àdù ùvè. Ndì dhu anzì ndì wò dhu bhéyi tí kökòrì àrùbhù kpabhínzo rò, ràve kóró ìnzì 'ùbhà atdí ngbángba mà.

³² Abádhí úve kóró dhu-dzidò, ndì tsìbhále náadù òvè átò.

³³ Ní, unctioneta-idhò ɔ, wòrì tsìbhále ní'iya àdhì bhà, yà kóró kökòrì àrùbhù kpabhínzo tò kí'i tsìbhále tí rò?»

³⁴ Ní Yésù adù dhu àdu abádhí tò ndàti: «Yà kòmbí rí'i adzi ɔ, kpabhále mà vèbhále mánà náarí 'ùmbumbá.

³⁵ Pbétù yà Kàgàwà ózù akákánà 'òkò yà olù rírà adzi ɔ dhu tí ale, kà-tì ní yà 'ùngbé rí ùvavè ale nzinzì ɔ rò vèbhále mà kpabhále mánà, nóokoya ìnzì 'ùmbà ì.

³⁶ Ndírò abádhí níuvèya nzì tdítòdò akekpá màtí, málàyíká bhéyi abádhí níuliya i nídhun. Ndírò, abádhí ní'iya Kàgàwà bhà inzo iwa abádhí ùngbe i nídhun.

³⁷ Músà avò dhu kpangba ùngbé ùvavè ale rungbeya i. Pbìndà andítá ò, yà kàzù ròrù ròná kìdzumbà dò róte ngari ɔ, känzi Ádràngbále Kàgàwà Ábràhamù bhà Kàgàwà, Isakà bhà Kàgàwà, ndírò Yàkòbhò bhà Kàgàwà tí.

³⁸ Nírò, Kàgàwà ní nzì ùvavè ale tó Kàgàwà, pbétù ka ní ípirò rò arí'i ale tó Kàgàwà. Obhó tí, Kàgàwà tò kóró ale rí'i inè ípirò rò.»

³⁹ Ní, Ɂyátá tó ngúfe málímó náakò ɔte 'àti Yésù ní: «Màlimō, nyi nyötè mbéyi nyá.»

⁴⁰ Abádhí náadù nzá 'òmvù 'ivù atdí dhu mà tdítòdò Yésù-tsù.

Kristò nátí Dàwudì t'ídhùnà?

(Yer 23.5-6; Mat 22.41-46; Mrk 12.35-37)

⁴¹ Tdítòdò Yésù adù dhu ivu abádhí-tsù ndàti: «Ka kádù àtinà ingle dhu bhéyi Kristò ràri Dàwudì t'ídhùnà?»

⁴² Dàwudì nyá ndítirò rätina Zàburì* tó bhükù ò:

Ádràngbále Kàgàwà rätina pbàkà Ádràngbále ní:

Ád idú fangà dònà rò,

⁴³ ràrà àhu ma mí pbükù òmvù nábhü nyobè dòya dhu ò.»

* 20:28 20.28 Tòr 25.5 * 20:42 20.42 Zàb 110.1

44 Ní, Dàwudì rì'ì Ádrèngbälé tí rí kànzi, ní kà rădù ì'ì ìngbă dhu bhëyi Dàwudì t'ídhùnà tí?»

Yésù rí pbìndà ábhàlì návì ròdò i Uyátá tó málímó rò rò dhu

(Màt 23.1-36; Mrk 12.37-40)

45 Àzèmbè ihé-yà nòkò 'àmbé ndì ndáncóna dhu ìrì dò rórò, Yésù adù àtìnà pbìndà ábhàlì ní:

46 «Nyòdò nyí Uyátá tó málímó rò rò. Abádhí arözèna dhu ní 'ùbhi ádzàdzí kanzù i èfò rórò, 'adù ìndrú nòzè ràtsè i ifùta nyú nà yà ìndrú arí 'ùndu òyá ngari ù. Abádhí arí 'òzè 'òkò 'aví rí tombi dò unduta-dzà ù, 'adù 'òzè 'òkò angyinà rò rí'ì ngari ù mÙhendù ù.

47 Abádhí arí abvo-ayí-fó dhu òvo kóró, 'adù àmbé 'ìtsò dò ádzàdzí, ndíni ka katì tí i idzì ale tí. Ní Kàgàwà itdìya anya abádhí dò obi nyú nà.»

21

Nákù tó abvo-àyi rí perè nábhù Kàgàwà tò dhu

(Mrk 12.41-44)

1 Yésù angbe ndì ndàndà nga, ndàdù ònzítále nála perè tí i úbhöna Kàgàwà tò fùrangà nádò rí sàndukù ò ró.

2 Kàdù atdí nákù tó abvo-àyi nála átò rí óyò fùrangà-kpö-nzo nídò ndì sàndukù ò ró.

3 Ní Yésù adù àtìnà ányì idzá ì'ì ale ní: «Ma mí obhó dhu nánc fükù. Wòrí nákù tó abvo-àyi nídò fùrangà abhò nyú ròsè kóró ale dòdnà.

4 Obhó tí, kóró kökòrì ngkpà ale núbho perè tí fùrangà ní yà ìmbà rí'ì kasù nà fifyò kèle. Pbétù íyàdhíyà, pbìndà nákù ù, nádù kóró fòná rí'ì fùrangà yà dzùnàna ònzi àmbènà nídò perè tí Kàgàwà tò.»

Yésù rí Kàgàwà bhà idza nûgòlò ka kí dhu nòvò dhu

(Màt 24.1-2; Mrk 13.1-2)

5 Ngúfe ale náakò 'àmbé òte dò Kàgàwà bhà idza dò. Abádhí ambénà àtìnà dò ka rósì ka ùyüya odu mà, Kàgàwà tò ka kúbho perè tí dhu mánà ní. Ní, Yésù adù àtìnà:

6 «Idhò ní'iya inè, yà ìnzì atdí odu mà náubhàya ndì ngätsi odu dò ìnzá ka kùgòlò rórò òyá, kökò nyí nyálëna dhu nzinzì ù.»

Yésù ròte tdù ndì ndingo rò i nònzìya dhu dò dhu

(Màt 24.3-14; Mrk 13.3-13)

7 Tdítidò i ale náadù dhu ivu Yésù-tsù, 'ati: «Màlimò, ìngbà tингá nga ndì kökòrì dhu nònzìya i ní? Ádu ndì i dhu rí 'ònzì òná kàsùmì àkà dhu nitèya fákà?»

⁸ Ní Yésù adà dhu àdu ndàti: «Nyàndà nga mbéyi, ìnzì nyäbhù nyi atdí ale mà ràtrà nyi. Obhó tí, ábhò ale níiwúya ɔvòdu rò, ngätsi ale ràrà àtìnà rò: *«Ima ní Krístò.»* Ndirò: *«Yà adzi dò dhu-tsù rì ndòdì òná kàsùmì-tsù níndù wà ndì.»* Ní, àpé nyowuya ówu rò i ale-owù.

⁹ Nyi nyowuya gukyè ila-òyì nírì rò, nyadà ìndrù ìvà dhu ìnzì 'àmbé fiyó kámá-tsù dhu ìrì dò dhu-òyì nírì rò, ní àpé nyowuya odo nábhù rò rìsì èkù. Obhó tí, dhu akaya kókòrì dhu rònzì i angyi, pbétù i dhu náavìya nzì dhu yà adzi ò dhu-tsù ràrì ndòdì kòmbí tí.»

¹⁰ Tdítòdò Yésù adà àtìnà: «Atdídhéná ale-tidò níowuya 'ùgyè rò ngükpa ale-tidò mánà, ndirò atdí ádràngbá kamà bhà pbìrì ò ale níowuya 'ùgyè rò ngätsi ádràngbá kamà bhà pbìrì ò ale mánà.

¹¹ Ádròdrò mütítì náabhàya adzi rìvi, ndirò ozokpa mà àgäyì mánà ràdù ì'ì dhèdhérò ngari òná. Odo àbhù rí rìsì ìndrù ò dhu níonziya i, idho rì ìndrù èkò ní ádròdrò dhu ràdù 'onzi òrà-akpà-nyì rò.

¹² Pbétù, tdà kókò dhu níonzi i kóró rò, ka kubhàya pé nyi, kadà àvu ràkù. Ka kubhòya nyi unduta-dzà ò ádròdrò ale-fó ndíni ka kitdì tí ànyákù. Ka kusóya nyi imbi ò, ndirò ka kowuya nyi nà ádròdrò kámá mà, lìwálí mánà ònzì, ɔvòduokú dò rò.

¹³ Ndì kàsùmì-ònga ní ndì nyi nyowuya dùdú nyi nyáni dhu náwe rò abádhí tò ní.

¹⁴ Ní, nyi nyákà nyáni dhu, inzá dhu ràkànà nyítü afíkù, nyi nyi mèsambà ònzi tí dhu ní.

¹⁵ Obhó tí, iima ní ndì ma maraya nyi nyánoña dhu mà, àkà àkà dhu-ònga t'òvòta tó irléta mánà dhu nábhù fùkù. Ní fùkù òmvú níowuya nzì iko rò nyíkù-kpa rò, 'àgò nyi nyánoña dhu.

¹⁶ Abákù mà, ayíkù mà, adókù mà, fùkù idzá-bhà mà, ɔdhíkù mánà níowuya nyípfo rò, 'ùbho nyi òmvú-fó, 'adà nzinzíkù ò ábhò ale nyi núbho kókyè.

¹⁷ Kóró ale níondráya nyi okúdu dò rò.

¹⁸ Pbétù, dàku rò atdí àyì-ngba mà náawíya nzì.

¹⁹ Nyi nyi dhu-dzi òndù tí dhu náabhàya ndì nyödò fùkù ípírònga.»

Yésù rì Yérùsàlemà tó kigò rì ndàkò dhu nòvò dhu

(Màt 24.15-21; Mrk 13.14-19)

²⁰ «Nyí nyalaya gukyè Yérùsàlemà tó kigò iwà òmvú tó pbànówí àkpòrò ngbóna rò, ní nyi nyániya dhu ndì kigò rì ndàkò òná kàsùmì-tsù rìndù wà ndì.

²¹ Ní, Yùdeyà tó pbìrì ò i nòtù ale, náakáya 'òtsè pbìrì-akpá dò. Yérùsàlemà i nòtù ale náakáya 'ùvò ányìrò, àdà

òtse. Ndìrò ngükpa pbanga òná à nòtù ale náakáya nzí 'òtsù Yèrùsàlemà tó kigò õ.

²² Obhó tí, i idho ni'iya dhu t'útséta tó idho, ndíni ya Andítá náaránçna kóró dhu náaká tí.

²³ Ndí nínganí, òya nà rí 'òtù vèbhále mà, iba òndo rí nzónzo rí 'òtù foyá vèbhále mánà, ní'iya àpbè õ. Obhó tí, Pbàisràyélí tó pbìri õ bhà náabáya àpbè abho nyú, ndìrò Kàgàwà bhà náwi náadàya ndàvi kpangba abádhí dö.

²⁴ Abádhí nzínzì õ atdídhená ale-tsè ka kótdíya obhi ní, kadù ngükpákà nuso kumbà kóró ngükpa pbìri òná. Ndìrò, i ngükpa pbìri õ ale nóobéya Yèrùsàlemà tó kigò-dö, ràrà àhu fiyó pbìri òná à 'àdú òná kàsùmì rákà dhu ò.»

Índrú t'ídhùnà ríngó dhu

(Màt 24.29-31; Mrk 13.24-27)

²⁵ «Nyí nyalaya ize adyifò ró, àbí ró, ndìrò alali ró màti. Ndìrò, ya adzi dö kóró pbìri õ ale ní'iya ádràngbă izu õ, ádràngbă rère mà, mákárà mánà röñzina wògò níri à í, inzì 'àdù àdhu mà nónzi à í dhu náni rò.

²⁶ Índrú náuvéya úvë té òdo ní, ya adzi ró rí ndònzì dhu nòdo à í rò. Obhó tí, ádròdrønga tó obi nà arí'í òrù-akpà-nyà ró dhu-tsí níivìya kóró.

²⁷ Nírò ní ndí ka kalaya Índrú t'ídhùnà òrù-akpà ò rò rírà ró. Kíraya ádràngbă àpbù nzínzì õ, ábhò ádràngbångá tó obi nà, ndìrò ábhò ádràngbångá tó awáwù nà.

²⁸ Ní, kóró kókòrì dhu nócpéya gukyè 'ònzi à, ní nyí nyikòya mbéyi, nyángbe dàku, iwà nyákòlò ka kí àpbè õ rò òná idho níndù ndì nídhuní.»

Mùtinì té kátina itsu mà, kóró ngükpa itsu-tidò mánà tó mbólí rävïna dhu

(Màt 24.32-35; Mrk 13.28-31)

²⁹ Yésù adù yàrì mbólí náwe tdítidö abádhí tò ndàti: «Nyàndà pé mùtinì té kátina itsu mà, kóró ngükpa itsu mánà.

³⁰ Nyí nyapé abádhí-bí nálà iwà à nòpè 'atà ró, ní ka nyí nyàndà rò, nyí nyarí dhu nání nyí-tírò té iwà lábhú tó kàsùmì ríndù ndì.

³¹ Ní ndí dhu bhéyi tí, nyí mà átò, nyí nyalaya gukyè kókòrì dhu ri 'ònzi dhu, ní nyí nyuniya dhu Kàgàwà rí idzi ònyù ìndrú dö òná idho-tsù ríndù wà ndì.

³² Ma mí obhó dhu nánc fëkù: ya kòmbí rí'í rüganda rí nzí ùda inzà kókòrì dhu nónzi à rörò.

³³ Òrù-akpà mà, yàrì adzi mánà náudàya àdà, pbétù pbákà ote náudàya nzí akékpá màti.»

*Yēsù r̄i ìndr̄u náv̄i ràndà nga mb̄eyi,
'àdù àmbe 'ìtsò d̄o bìlìnganà dhu*

³⁴ «Nyàndà nga mb̄eyi, akye ɔnyá mà, iwa t'órita mà, ndirò yà adzi ɔ dhu t'íréta mánà náatdúna afíku n̄. Ndirò, nyàndà nga mb̄eyi, akye ndi idho náaraya ìs̄ dàkú inzá nȳ nyàni rórò n̄.

³⁵ Àdhàdhì àdà náarí ìs̄ izz̄ d̄o dhu bhéyi, ndi idho níisíya ndi dhu bhéyi tí kóró yà adzi ɔ ale d̄o.

³⁶ Nírò, nyòko nyìkpóku nà, nyàdù òwu nyìtsò r̄o kóró kàsùmì ɔ. Ndi dhu bhéyi ní ndi, nȳ nyadùya yà rírà kóró dhu ɔ r̄o nȳ nyúgù n̄, ndirò Ìndr̄u t'ídhùnà-ònzì nȳ nyíko n̄ ɔbi nábà.»

³⁷ Adyíbhengá, Yēsù aránà dhu núdhe r̄o ìndr̄u tò Kàgàwà bhà idzá r̄o, ndirò kúbhingá ndàdù àrà àhu r̄o, ndàrà àyi Mizèyìtunì tí kátina pbìrì d̄o.

³⁸ Ndirò bhòtsungánà nyú, kóró ale nóowúnà 'ìvà r̄o, 'òwù Kàgàwà bhà idza, Yēsù-tì'ò, ndíni ì iři tí kà rúdhéna dhu.

22

Pbàyàhúdí tó ádròdr̄o ale r̄i 'ìri ndíni 'abhuu tí Yēsù kohò dhu

(Màt 26.1-5; Mrk 14.1-2; Yùw 11.45-53)

¹ Yà ìmbă òná afi nà Mùgatì tó màhendù, Pásìka tí kátina, n̄i'ì iwà idhòna níndù ndi r̄o.

² Ní, pbákùhání tó ádròdr̄o ale mà, Uyátá tó málímó mánà náambénà Yēsù nábhù ì ádù kohò òná otu nónè d̄o, ihé-yà-odò nónzì ì í nídhun̄.

Yudhà r̄i Yēsù ipfò ndàbhù Pbàyàhúdí tó ádròdr̄o ale-fó dhu

(Màt 26.14-16; Mrk 14.10-11)

³ Nírò ní ndi Sítanì náatsù Yudhà, Ìskàriyotà tí kátina ale-afi ɔ. Ndi Yudhà n̄i'ì atdí kumì dòná óyò nà Yēsù bhà ábhàlì nzínzì ɔ atdí ale.

⁴ Ní kárà, òwù 'ìri pbákùhání tó ádròdr̄o ale mà, Kàgàwà bhà idza-rgbò òdò arí sàndirì tó ádròdr̄o ale mánà, Yēsù nípfò ndi ndi ndàbhù abádhí-fó tí dhu d̄o.

⁵ Ní, abádhí-idhè níika ndi atdídò, 'àdù 'ìri fùrangà ì abhuu tí Yudhà tò.

⁶ Ní Yudhà náadù ndi dhu ná'ù, ndàdù ndòpè ndònè Yēsù nípfò ndi ndi ndàbhù abádhí-fó òná otu, inzá ihé-yà náni rórò.

Yēsù r̄i Pásìka tó ònyù náv̄i kɔbhòlò dhu

(Màt 26.17-25; Mrk 14.12-21; Yùw 13.21-30)

⁷ Yà ìmbă òná afi nà Mùgatì tó màhendù-idhò náaká. Ndi idho n̄i'ì yà támǎ-nzo náze ka kí Pásìka tó ònyù tí òná idho.

8 Ní, Yésù avì Péterù mà Yùwanì nà ndàti nǐ: «Nyòwu nyòbhòlò Pásìka tó ònyù ndínlé àlè konyù tí.»

9 Ní, abádhí ivú dhu kà-tsù 'àti: «Ádhà nga ndí nyí nyòzè mówù ndí ònyù òbhòlò ònà?»

10 Ní Yésù adù dhu àdu abádhí tò ndàti: «Kigò ò nyí nyótsù rò, nyí nyí nyásò idha nànò andu õ atdí ale nà. Ní, nyòwu kówù õ tí, nyòwù òtsù kà rárà òtsù ònà idza ò.»

11 Ní nyí nyadàna àtìnà ndí idza-àbadhi nǐ: «Màlimò nívü dhu tsùnù ndàti: Mă mí Pásìka tó ònyù nónyù òná rò pbàkà ábhàlì mánà kàluga rí'ì àdhà?»

12 Ní kádàna ɔrànà rò rí'ì ádràngbä kàluga, yà kóró dhu ka kòbhòlò ònà nítè fákù. Ányì nga ní ndí nyí nyòbhòlona ònyù àlè tò nǐ.»

13 Ní abádhí náawù kigò ò, 'àdù kóró dhu nótù yà Yésù ùnònà ka fíyò dhu bhéyi tí, 'àdù Pásìka tó mùhendù tó ònyù nòbhòlò.

Yésù nábhü rí kirè ònyù

(Màt 26.26-30; Mrk 14.22-26; 1Kò 11.23-25)

14 Ònyù tó kàsùmì níitdègu àkă, ní Yésù mà náakò 'àmbè dhu ònyù dö pbìndà uvitatále mánà.

15 Ní Yésù ati abádhí nǐ: «Atdyúdu ì'ìnà atdídö àlè rònyù yàrí Pásìka tó ònyù atdíkpá nyí mánà tdü ma mabá àpbè rò.»

16 Obhó tí, ma mátina nyí ní, ma ràrì nzí konyù tdítödö, ràrà àhu òrà-akpà õ Ádràngbä kamà Kàgàwà bhà idzi õ káraya àkă dhu ò.»

17 Ní, Yésù idyi dìvayì rí'ì ònà kópà, ndàdù òtsò àbhù Kàgàwà tò, ndàdù àtìnà: «Nyàkò yàrí kópà, nyàdà nzinzíkù õ, nyòmvù ònà rí'ì dìvayì.»

18 Obhó tí, ma mátina nyí ní, ma ràrì nzí dìvayì òmvù tdítödö, ràrà àhu Kàgàwà rí idzi nónyù ìndrù dö dhu ò.»

19 Tdítödö kádù mÙgatì nídyì, ní òtsò ndí ndàbhù Kàgàwà tò dhu-dzidö, kükò ndí mÙgatì-õnga, ndàdù àbhùnà pbìndà uvitatále-fó, ndàdù àtìnà: yàrí ní ngbòdu, okúku dö rò ma màbhù. Nyòngò dhu ònzì ndí dhu bhéyi, nyàmbe mìrè dö ròna.

20 Ònyù dzidö, kádù dìvayì rí'ì ònà kópà nábhù ndí dhu bhéyi tí abádhí tò, ndàdù àtìnà: «Yàrí kópà ní ɔwútána tí rí nyündgbò Kàgàwà nà, yà okúku dö rò rí ndàfù azùdu-otù õ.»

21 Pbétù, kànì ima nípfò rí ndàbhù ma òmvù-fó ale rí'ì atdíkpá ima mánà ònyù-tsùnà.

22 Obhó tí, Ìndrù t'ídhùnà rárà fìndá dhu ní yà dòná ka kudhé dhu bhéyi. Pbétù ka nípfo ndàbhù òmvù-fó ale rí'ì àpbè õ.»

²³ Ní, Yésù bhà uvitatále náadù 'òpè 'òngù dhu tsùyá nzínziya õ 'àmbé àtìnà dő, ràrì àdhi pbá ale nzínziya õ, wò dhu bhéyi dhu ònzì rádù.

Ádrùngbăle nyú ròsè ní àdhi?

(Màt 18.1-4; Mrk 10.35-45; Yùw 13.2-17)

²⁴ Wò dhu-dzidő, Yésù bhà ábhàlì náakò 'àmbé 'àgò dő nzínziya õ ɔbi nyú nà. Abádhí ambénà dhu òngù dő tsùyá, ràrì àdhi nyú ndi ádrùngbăle nzínziya õ ròsè.

²⁵ Ní Yésù adù àtìnà abádhí ní: «Yà adzi õ pbìri dő ádròdró kámá náarí i pbìri-do nónyù ɔbi nyú nà. Ndìrò i pbìri dő rí'ì ɔbi nà ale náaradù 'òzè kanzì i ídzìnga ònzi arí ale tí.

²⁶ Ní, fákè kà rí'ì mbă ndi dhu bhéyi. Pbétù, ádrùngbăle tí rí'ì nzinzíku õ ale nákă ndì'ì ákékpá ale bhéyi, ndìrò ìndrú ùnda rí ale nákă ndì'ì ìndrú-kàsú ònzi rí ale bhéyi.

²⁷ Nírò, ádrùngbăle nyú ní àdhi? Tí yà mizà dő rò rí ònyù nónyù ale? Ngätsi ní, tí yà ònyù nàlì mizà dő ale? Tí obhó yà ònyù nónyù rí mizà dő rò ale kélë ndi ádrùngbăle? Pbétù ma mí'ì nzinzíku õ àdhàdhì yà ònyù nàlì rí mizà dő ale bhéyi.

²⁸ Nyí, nyí'ì ní ndi nyí nyádzi nyí, nyöndù àpbè-dzi atdíkpá ima mánà ale.

²⁹ Ní ndi dhu-okú dò rò ní ndi, ma mútri nyí ádrùngbă òrù-akpà õ Ádrùngbă kamà Kàgàwà bhà idzi tò, àdhàdhì Àbadu Kàgàwà núutri ma kà tò dhu bhéyi.

³⁰ Ndì dhu bhéyi ní ndi, nyí nyonyuya dhu, nyádù dhu òmvù atdíkpá ima mánà pbàkà idzi õ. Ndìrò nyí nyadùya òko kamà tó tombi dő, nyambé atdí kumì dòná óyò nà Pbàlsràyéli tó rùgànda-tsù-ànyá nánnò dő.»

Yésù rí Péterù rí ndòdhò dhu nòvò dhu

(Màt 26.31-35; Mrk 14.27-31; Yùw 13.37-38)

³¹ Wò dhu-dzidő, Yésù adù àtìnà Péterù ní: «Sìmonì, Sìmoní, írì pé! Sìtanì nónzì nyí, ndíni ndilè tí ùkúnga, àdhàdhì nganù-önga nílè ka karí dhu bhéyi.

³² Pbétù ma mítso ma okúnù dò rò ìnzì pbàkù a'uta nónongo tí olù. Ní, nyí nyapé ìngo tidu ò, ní dhu àkă nyabhu ɔbi adónu-affí tò.»

³³ Ní Péterù adù àtìnà kà ní: «Ádrùngbälé, ma mà'u wà dhu kusó àlë atdíkpá imbi ò, ndìrò àlë ràdù ùve atdíkpá nyí mánà.»

³⁴ Ní Yésù adù dhu àdu kà tò ndàti: «Péterù, ma mâtina nyí ní: indo, à'ù-akpà rí nzí òngò ìnzá nyí nyòdhò ma ìbhù-gùna nyati, ìnzá nyí ráni ma rórò.»

Yēsù r̄i pbìndà uvitatále náv̄i r̄ugù ísòw̄ mà, bhɔlɔ mà, ila tó obhi-akpá mānà dhu

³⁵ Tdítidő, Yēsù ivú dhu pbìndà ábhàl̄-tsă ndàti: «Yà ma muví nȳi nyōwù ìmbă ísòw̄ mà, ìmbă bhɔlɔ mà, ndirò ìmbă kàyító na r̄ò, ní atdí dhu mà náawí tí àw̄i r̄ukk̄?» Ní abádhí adù dhu àdu ‘atí: «Ínzá atdí dhu mà náawí r̄okk̄.»

³⁶ Ní Yēsù adù àtìnà abádhí n̄i: «Pbét̄ kòmbí, ísòw̄ nà r̄í i ale nákă ndìdyi ka, bhɔlɔ nà ale ràdù pbìndà bhɔlɔ nídyi. Ndirò, ìmbă r̄í i ila tó obhi-akpà nà ale nákă ndàbhù ròná mèdzarù kodzì, ndín̄ ndadù tí ila tó obhi-akpà nódzi ndi fùrangà r̄ò.

³⁷ Obhó tí, ma mâtina nȳi n̄i: yà Andítá nénò dùdú dhu nákă wà rònzi ndì. Ndi Andítá rätina: «Ka kazù àbadhi nzére ale nzinzi ò.» Ní obhó tí, ima nàndà dhu ní r̄i ndònzi ònzi.»

³⁸ Ní, abádhí adù àtìnà: «Ádràngbälé, kàn̄ óȳo ila tó obhi-akpá.» Ní kădù àtìnà: «Íwà àkă.»

Yēsù r̄i nditsò Mìzèyìtunì tó pbìri dò r̄ò dhu

(Màt 26.36-46; Mrk 14.32-42; Yùw 18.1-2)

³⁹ Yēsù náahù idza r̄ò, ndàdù àrà Mìzèyìtunì tó pbìri dò, yà bili ndì ndarí ònzina dhu bhéyi. Kàbhà uvitatále náadù òwu kówù õ ányì.

⁴⁰ Ní ányì ndì ndàrà àhu r̄ò, kăti pbìndà ábhàl̄ n̄i: «Nȳitsò nȳi, akye nȳi nyotsúna umvútá ò n̄i.»

⁴¹ Tdítidő, kíndrí ndì itseta abádhí tí r̄ò, mbèmbè òbvù ka kòbvù odu námbènà ìtsì rónga adzí tí, ndàdù ndòkò ɔtdyàna dò, nditsò ndì,

⁴² ndàti: «Àbá, nȳi nyòzè ka n̄i, índri p̄e yàrí kópà itsé rùdú r̄ò. Pbét̄, àp̄e kí i ma mòzè dhu r̄i ndònzi dhu tí, kàkă ndì i ndi nȳi nyòzè dhu tí.»

⁴³ [Nírò ní ndi málayikà níito ndì òrù-akpà ònă r̄ò, ndìrà obi nábhù kà tò.]

⁴⁴ Ádràngbä iżu náka ndì dhu-okú dò r̄ò, káránà nditsò r̄ò ádràngbä obi nyú nà tdítidő, ròná r̄ò rütdé adyo ràdù ndìli azu rütdé obvò dhu bhéyi.]

⁴⁵ Itsòta dzidő, kívà ndì, ndàdù ndàdu pbìndà ábhàl̄-ti'ò, ndàdù abádhí òtu iżu ùdhò r̄ò, atdídő iżu náka i nídhuní.

⁴⁶ Ní kădù àtìnà abádhí n̄i: «Ádu nȳi nyódhò n̄i? Nyìvà nȳi, ndirò nȳitsò nȳi, akye nȳi nyotsúna umvútá ò n̄i.»

Yēsù nósò ka kí dhu

(Màt 26.47-56; Mrk 14.43-50; Yùw 18.3-11)

⁴⁷ Àzèmbè Yēsù r̄ote rórò ní ndi, ihé-yà náawnyà i, Yudhà tí kátina ale ràdù àdi fiyó pìkò dò-tsíró. Ndi Yudhà ní i Yēsù

bhà atdí kumi dòná óyō nà ábhàlì nzinzì ſ atdí ale. Ní kíndri Yésù-ti'ò, ndín̄ ndì ndambó tí ka.

⁴⁸ Ní Yésù adù àtìnà kà n̄: «Yudhă, tí ambótá-otù ſ nga ndì nyi nyí Índrú t'ídhùnà nábhü òmvü-fó n̄?»

⁴⁹ Kákà Yésù mánà ƒ'ìnà ale nútdegu wò rí ndàpà ndònzi ndì dhu nálà, níivú dhu Yésù-tsü, 'atì: «Ádràngbälé, dhu àkă tí mă'a ìndrú ila tó obhi-akpá n̄?»

⁵⁰ Ní, abádhí nzinzì ſ atdí ale núu' à pbàkùhání tó ádròdró ale dő kamà bhà kasutálè, ndìtsà fangà dòná bïna.

⁵¹ Pbétù, Yésù adù àtìnà: «Ìnzé, úbhà! Iwà àkă wò dhu bvàtfi!» Wò dhu-dzidö, Yésù adù ndì ale-bì-ngbò nápbala, ràdù ɔgù.

⁵² Ní, Yésù adù àtìnà kókò ròná iwu pbàkùhání tó ádròdró ale mà, Kàgàwà bhà idza-ngbò ɔdo arí sàndiri tó ádròdró ale mà, pbàkùră mánà n̄: «Nyí nyàdù tí iwu fùkú ila tó obhi-akpá nà, ndirò fùkú mùgö mánà ogbotálè nósò ríwu ale bhéyi?

⁵³ Àlë kúbhì ƒ'ì rö nyí mánà bilénganà Kàgàwà bhà idzá, ƒinzì nyàdù malu. Pbétù kòmbí rí kàsùmì ní fùkú, yà ínò ſ arí kasu ɔnzì ɔbi mánà.»

Péterù rätina inzá ndì rüni Yésù dhu

(Mät 26.57-58,69-75; Mrk 14.53-54,66-72; Yuw 18.12-18,25-27)

⁵⁴ Yésù ƒ àlë dhu-dzidö, abádhí náadù òwu kà nà pbàkùhání tó ádròdró ale dő kamà bhà. Péterù adù àdi olùnà rò, ndàmbe àrà dő abádhí-owù ſ.

⁵⁵ Kókòrí ale náutó kàzu rùwugà dő, 'adù òko tsàna nă. Péterù adù irà, ndàdi átò abádhí nzinzì ſ.

⁵⁶ Ní, kasu tó atdí tsìbhále náala Péterù kàzu-tsùnà àdi ró. Ní kàdù nyìkpóna kà rö, ndàdù àtìnà: «Yàrì ale mà n' ƒinà átò kà mánà.»

⁵⁷ Pbétù, Péterù adù kà-tsü dhu nágò, ndàti: «Yà tsìbhálé, ƒinzá ma mèni wò ale!»

⁵⁸ Ákë kàsùmì dzidö tí, ngätsi ale náala ka tdítö, ndàdù àtìnà kà n̄: «Inyi nyá mà átò, nyí ní atdí abádhí nzinzì ſ ale.» Pbétù Péterù adù àtìnà wò ale n̄: «Inzí ní ma abádhí nzinzì ſ ale.»

⁵⁹ Tdítö, mbèmbè iwà atdí adyifö-sisì nyá nádà rörò, ngätsi ale náavò dhu ɔbi nyá nà ndàti: «Obhó nyá, yàrì ale mà n' ƒi atdikpá kà mánà, ka ní Gàlìlayà tó pbìri ſ ale nídhuní.»

⁶⁰ Ní, Péterù adù dhu àdu kà tò ndàti: «Inzá ma mèni wò nyí nyözè nyenò dhu.» Wò ndì kàsùmì ſ tí, àzèmbè Péterù röte rörò ní ndì, à' ɔ-akpà náadù ɔngò.

⁶¹ Ní, Ádràngbälé Yésù náagéré ndì, ndàndà Péterù. Nírò ní ndì Péterù adù yà Ádràngbälé Yésù nánònà fíndà dhu nírè. Käti: «Indo, ìnzá à'ü-akpà nápè òngò rórò, nyì nyì'ina iwà nyì nyòdhò ma iwbhù-ràdò ró.»

⁶² Ní Péterù adù àhu iri, ndàdù òdzì ádràngbä izu nyú nà.

*Yésù nǐ ka kí dhu núno, kadù àmbe òvìnà dő dhu
(Màt 26.57-68; Mrk 14.65; Yùw 18.12-24)*

⁶³ Yà Yésù r'ì foyá ale náambénà kùgbö dö, 'adù àmbe kòvì dö.

⁶⁴ Abádhí owúnà kà-nyì àtsì ró, 'adù dhu ivu kà-tsü, 'ati: «Áti pé nyì nàtì ale fákà?»

⁶⁵ Ndirò abádhí náadù ábhö ngükpà nzére dhu nyú nánò kà ní.

Yésù nà ka kowu ùvò Pbàyàhúdí bvü ádròdrö anya nítdì arí ale-ònzi dhu

(Màt 26.59-66; Mrk 14.55-64; Yùw 18.19-24)

⁶⁶ Ingá níitdègu ùbho, ní Pbàyàhúdí tó pbàkùrë mà, pbàkùhání tó ádròdrö ale mà, Uyátá tó málímó mánà, núundu i, 'adù Yésù nábhù kowù nà firábvü ádròdrö anya nítdì arí ale-ònzi.

⁶⁷ Ní, abádhí níivú dhu Yésù-tsü 'ati: «Nyì nyapé i Krístò tí, ní úno pé ka fákà.» Ní Yésù adù dhu àdu abádhí tò ndàti: «Ma mapé kùno fákù, ní nyì nyì nzì kà'u.

⁶⁸ Ndirò, ma mapé dhu ivu tsükü, ní nyì nyì nzì dhu àdu idù.

⁶⁹ Pbétù ròpè ndì kombí, Ìndrù t'ídhùnà rärà àdi Kàgàwà bhà ádràngbänga tó obi tó fangà dònà rò.»

⁷⁰ Ní, kóró ale adù dhu ivu kà-tsü 'ati: «Olu nyì tí ndì Kàgàwà t'ídhùnà?» Ní kädù dhu àdu abádhí tò ndàti: «Nyì ní ndì nyì nyàti, ima ràrì ndì.»

⁷¹ Ní abádhí adù àtìnà: «Àlë tí i inè ngàmbì-atdyú nà tdítdö? Àlë kíri wà kùnò dhu àlë-bì nyú ní.»

23

Yésù rí mùsambà ònzi Pìlatò-ònzi dhu

¹ Abádhí níivà i kóró atdíkpá, 'òwù Yésù nà, 'òwù ùvò nà Pìlatò-ònzi.

² Ní abádhí apè 'òbhù ka, 'àmbe àtìnà dö: «Mă mòtù yàrì ale àlë tó pbiri õ ale-dö ìdzì rí, ndínì dhu nívà tí ró. Kà rärà ìndrù-tsü nátò ró ìnzi Kàyìsarà bhà pàratà nufó tí. Ndirò kà rärà ndàti ró ndítirò Krístò, ádràngbä kamà tí.»

³ Ní Pìlatò ivu dhu Yésù-tsü ndàti: «Inyi, nyì tí Pbàyàhúdí tó ádràngbä kamà?» Ní Yésù adù dhu àdu kà tò ndàti: «Inyi ní ndì ka nyì nyànò.»

⁴ Ní Pìlatò adù àtìnà pbàkùhání tó ádròdrö ale mà, ihé-yà mènà ní: «Inzá ma mèla atdí afátá mà yàrì ale dò ka kàdù anya òtdì okúna dò rò.»

⁵ Pbétù abádhí náadù dhu nátu atdídö, 'adù àtìnà: «Kà rúdhéna dhu náarí ìndrú-dö nídzí. Kòpè ka Gàlìlayà tó pbìrì ò rò, ndùdà nà kóró Yùdeyà tó pbìrì ònà, ndìrà àhù nà író.»

Yésù rí'ì ádrùngbă kamà Hèròdè-ònzí dhu

⁶ Pìlatò níitdègu wò dhu ìri, náadù dhu ìvu wò ndì ale ràtì Gàlìlayà tó pbìrì ù ale.

⁷ Ní, ádrùngbă kamà Hèròdè bhà pbìrì ù ale tí kà rí'ì dhu ndì ndìrà rò, Pìlatò adù kàbhù kowù nà Hèròdè-fö ò. Wò ndì kàsùmì ù, Hèròdè náadù ndòtù Yérùsàlemà tó kigò ò ndì ndìrà átò rò.

⁸ Ní Yésù ndì ndàla rò, Hèròdè-ìdhè níika ndì atdídö. Obhó ka ni'ì angyangyi tí ubhínà ndòzè rò ndàla Yésù-ngbò, yà kà dò ka kúncóna dhu níri ndì ndarí dhu-okú dò rò. Ndìrò, kázè ndàla kà röñzina atdí wiwì mà.

⁹ Ní Hèròdè náangù dhu ádzíta nyú Yésù-tsü, pbétù kàdù nzá atdí dhu mà nádu kà tò.

¹⁰ Pbàkùhání tó ádròdrö ale mà, Ùyatá tó málímó mènà ní'ì ányírò. Ní abádhí adù Yésù òbhù obi nyú nà.

¹¹ Nírò ní ndì Hèròdè mà, yà ngbóna òdo rí pbànówí mènà, náambénà kànnò dò itsi dò. Ní ka ndì ndùgbò, ndàdù àyáya mberù náfö kà-rö dhu-dzidö, kàdù Yésù àdu kowù nà tdítö Pìlatò-fö ò.

¹² Ndì nínganí tí, Hèròdè mà Pìlatò nà, náadù 'òzè òzè tí, àzèmbè òmvü tí ì árúbhi fì'ì rö angyinà rò rörò.

Yésù-ànyä nótdì ka kí ndíñi ka koho tí dhu

¹³ Pìlatò náandu pbàkùhání tó ádròdrö ale mà, Pbàyàhúdí tó ádròdrö ale mà, ngükpa ale mènà.

¹⁴ Ní kàdù àtìnà abádhí ní: «Nyí nyìwü yàrì ale nà fudu ò, nyàdù àtìnà kà rarí ìndrú-dö nídzí ndíñi dhu nívà tí. Nírò, kàni ma mòngù dhu kà-tsü nyìkpóku ù rò. Ní ma mèla nzá atdí afátá mà kà-dö ka kí anya nótdì okúna dò rò. Ndìrò, atdí dhu mà rí'ì ìmbä yà nyí nyòbhù ka dòná.»

¹⁵ Hèròdè nyú mà nála nzá atdí afátá mà kà dö, kàdù kàdu tdítö àlë-fö ò nídhuní. Ní, yà kònzi dhu ù, atdí dhu mà rí'ì mbä, yà kàbhù rádù kohò.

¹⁶ Ní, ma mí kikòlo iwa ma mabhù ka kuví rörò.»

¹⁷ [Yà Pásìka tó mabhendù-ìdhò náarírà dhu bhéyi, ka kongónà atdí ale níkòlò imbi ò rò abádhí tò.]

¹⁸ Ní, abádhí kóró náapè 'ùkü atdíkpá, 'àmbé àtìnà dö: «Ábhù wò ale kohò, nyadù Bárabà níkòlò fákà.»

¹⁹ Ndì Bàrabà ka kasò imbi ò, kigò ɔ ndì nónzì wògò-okú dò rò, ndirò indrù kohò dhu-okú dò rò.

²⁰ Pìlatò abhù tūna tdítdò ihé-yà tò, Yésù ndì ndòzè ndikòlò nídhuní.

²¹ Pbétù, abádhí adù idù: «Útò ka mìsàlabhà dò! Ùtò ka mìsàlabhà dò!»

²² Ebhù rí kisé ní, kati abádhí ní: «Ádhu nyú ndì kafá? Ìnzá ma mala atdí afátá mà, yà kákà kohò okúna dò rò. Ní ma mí kàbhù kuví, madù ikòlònà ràrà.»

²³ Pbétù, abádhí náadù dhu àtu, 'àmbè ùkù dò àri nyú tí, ndíní ka kütó tí ka mìsàlabhà dò. Ní abádhí tó ikü-obji osè dòna nà rò,

²⁴ Pilatò adù abádhí-afí òzè dhu nónzì.

²⁵ Ní kikòlò yà imbi ò ka kósò kigò ɔ ndì nónzì wògò-okú dò rò, ndirò abvo nóhò dhu-okú dò rò ale. Ndì ale ni'ì yà abádhí rübhi ònzinà rö kikòlò ale. Nírò ní ndì kädù Yésù nábhù abádhí-fó, ndíní abádhí ɔnzi tí afiya nözé dhu bhéyi.

Yésù nútò ka kí mìsàlabhà dò dhu

²⁶ Yésù nà i ówu òná kàsùmì ɔ, abádhí náalá Simoni tí kátina atdí ale inga bvù rò rírà rórò. Ndì ale ni'ì Kurení tó kigò ɔ ale. Ní abádhí náadù mìsàlabhà nágba kà-dò, ndíní kánó tí, ndàmbè àrà dò nà Yésù-owù ɔ.

²⁷ Ábhò ihé-yà mà, vèbhále mánà náambénà òwu dò Yésù owù ɔ. I vèbhále náambénà odruya-dò nápbì dò izu-okú dò rò, 'àdù àmbè Yésù òdzì dò.

²⁸ Ní Yésù agéré ndì ndàndà abádhí, ndàdù àtìnà: «Yèrùsàlemà ɔ vèbhínzó, ìnzí nyòdzì ma! Pbétù, nyòdzì nyí nyí-tírò, ndirò nyòdzì fùkù nzónzo.

²⁹ Obhó tí, idho rí'ì inè yà òyá ka kowuya àtìnà rö: *<Hirò nónzì ní ìngò-ayí, ndirò hirò nónzì ní ìnzá i nugù vèbhále, yà ìnzá inzo apèna ibaya-tsù níndù vèbhále. >*

³⁰ Ndì nínganí, indrù owuya àtìnà rö pbìrì-akpá ní: *<Nyàgbù nyí dòká!>* Ndirò abádhí owuya àtìnà rö pbìrì ní: *<Nyàtsì nyí dòká!>*

³¹ Obhó tí, yà dhu bhéyi ka kí dhu ònzi kázù itsu rö rò, òtdyotdyù itsu rö ka kónzinà dhu nóloya ìngbà dhu bhéyi?»

³² Wò ndì kàsùmì ɔ tí, ka kambénà òwu dò átò nzére dhu ònzi arí óyò ale nà, ndíní ka kokyé tí atdíkpá Yésù mánà.

³³ Ní, «Ale-dò-kpa» tí kátina ngari ò i òwu ùvò rò, abádhí náutó Yésù mìsàlabhà dò ányìrò, kókò nzére dhu ònzi arí óyò ale mánà. Atdí ale ka kütó Yésù bhà fangà dònà rò, kadù ngätsi nútò kàbhà ígù dònà rò.

³⁴ [Ní, Yésù ambénà àtìnà dő: «Àbá, úbà dhu abádhí tò, inzá abádhí ùni i ónzina dhu nídhuní.»] Abádhí náadù Yésù rő mùdzarù nándò foyá, ngàlà ɔ i òvì rórò.

³⁵ Ìndrú náadù iko ányirò, 'àmbe ndònzì rí dhu nándà dő. Pbétù, pbayàhúdító ádròdrò ale náadù òko 'àmbe Yésù nágbo dő, 'àmbe àtìnà dő: «Kigü ngükpa ale, ní kigü pé ndì nditírò, kápé i Krístò, Kàgàwà ópì fíndà ale tí!»

³⁶ Pbànówí náambénà kùgbó dő átò, 'àdù òwu ògyògyè dìvayì náva rő kà-tsú.

³⁷ Abádhí adúnà òwu àtìnà rő: «Nyí nyapé i Pbayàhúdító ádrùngbă kamà tí, ní ígú pé nyí nyí-tírò.»

³⁸ Kà-dònà ka kadù dhu àndi yà dhu bhéyi: «Yàrì ale ní Pbayàhúdító ádrùngbă kamà.»

³⁹ Yà Yésù tí ka kàtò mùsàlabhà dő ale nzinzì ɔ atdí ale náunc dhu kà ní ndàti: «Nyí tí obhó Krístò? Igú pé nyí nyí-tírò, nyadù mǎ níghu!»

⁴⁰ Pbétù ngätsi kà t'ódhìnà náadù òrù kà dő ndàti: «Nyí tí obhó Kàgàwà-òdò mà nónzi, àzèmbè nyí nyongó i ndì àpbè-tidò kélè nábà nyí nyí!»

⁴¹ Àlë kí àpbè nábà obhónanga dő, àlë tó afátá-okú dò rò àlë kí kàbà nídhuní. Pbétù yàrì ale náfà nzá atdí dhu mà.»

⁴² Tdítidò, kädù àtìnà: «Yésù, iñè nyírè ma pbàkù idzi ò nyí nyótsù rò.»

⁴³ Ní Yésù adù dhu àdu kà tò ndàti: «Ma mí obhó dhu náunc indù: àlë kótsù nyí mánà indo tí pàràdisò ò.»

Yésù ròvè dhu

⁴⁴ Mbèmbè azà adyifò-sisì adyibhengá nga tó ɔ, inò-yà níibvú ndì kóró ndì pbìrì ɔ, ràrà àhù àrùgyètdí adyifò-sisì adyídò nga tó ò.

⁴⁵ Adyifò náavè, Kàgàwà bhà idza ɔ ka kúsò ádrùngbă mbérù pàziyà tí kátina-önga ràdù ndìfa átsi rò.

⁴⁶ Ní Yésù akù orú túna nyú nà ndàti: «Àbá, ma màbhù afídu fúnà.» Wò dhu ndì ndòrì dhu-dzidò ní ndì, kà-afí náadù itdë dòtsi.

⁴⁷ Wò ndì nònzi dhu ndì ndàla rò, Pbàróma tó pbìrì ɔ atdí miyà pbànówí dő ádrùngbâle níilè Kàgàwà ndàti: «Obhó nyú, yàrì ale ní obhónangatále!»

⁴⁸ Kóró alé-yà, yà ibí rò iwuñà dhu àndà, náala wò ndì nònzi dhu. Ní abádhí náadù i ányirò rò dòya-tsirò ùlë izu nyú nà rórò.

⁴⁹ Yà Yésù náni kóró ale, Gàlìlayà tó pbìrì ò rò ka nándà vèbhâle mánà, níkò itseta, 'àmbe ùda rúda dhu nándà dő.

Yésù nòtdù ka kí dhu

50 Pbàyàhúdí-bvü ádròdrö anya nítdì arí ale nzinzì ɔ, Yòzefù tí kátina atdí ale ní'ì inè. Ndì ale ni'ì ídzì ale, ndirò ka ni'ì obhónángatále.

51 Kätsù nzá yà Yésù dö rí 'iri ale tó ɔte ò mätí, ndirò abádhí röñzina dhu ò mätí. Wò ndì Yòzefù ni'ì Àrimàtayò tí kátina Pbàyàhúdí-bvü atdí kigò ɔ ale. Ndirò kõngónà Kàgàwà rí idzi ònyü ìndrü dö òná idhö nódò.

52 Ní kärà Pìlatò bhà, ndarà Yésù-abvò nónzì kà-fó.

53 Kädù Yésù-abvò nífo mÙsàlabhà dö rò, ndàdù ngböna nákpörò mbérù ò. Kädù àrà ndì abvo nótdu bhalabhalà ò ka kóbhì ibhu ò. Ndì ibhu ni'ì inzá ka kàpè atdí ale mà nótdu ònà angyi. 54 Wò dhu anzì ndì yà ìndrü rí 'òbhölo ndíní sàbatù adù tí ndòpè òná idhö ɔ.

55 Yà Gàlilayà tó pbìrì ò rò Yésù nándà vèbhále, náadù òwu atdíkpá Yòzefù mánà. Abádhí náala Yésù-abvò nótdu ka kí ònà ibhu, 'àdù Yésù ka kili ibhu ò tí dhu nála.

56 Wò dhu-dzidö, abádhí náadù 'àdu firábvü, 'òwù andròkò mà, ndruù róngü akye mánà nóbhöllò. Sàbatù-idhö ɔ, abádhí náadù 'aso yà Uyátá nónzì dhu bhéyi.

24

Yésù rí ndìngbè dhu

(Màt 28.1-10; Mrk 16.1-8; Yùw 20.1-13)

1 Sàbatù-idhö dzidö rúrho nga ɔ, vèbhále náawù kútsingá nyü kàbhüli ò. Abádhí awù ányì yà angyangyi ì óbhöllò mbéyi róngü akye mánà foyá.

2 Ní, abádhí adù odu nótù iwà ka kògèrè ibhu-lí rò ró.

3 Ní abádhí atsù ndì ibhu ò, pbétù abádhí adù nzá ÁdrÙngbále Yésù-abvò nótù.

4 Ní atdídö idhö nákò abádhí ndì dhu dö rórò ní ndì, óyö ale náuto ì abádhí tí, atdídö rúmbili mÙdzarù nà røyá.

5 Ní atdídö odo níši òyà dhu-okú dö rò, abádhí adù döya nátdò obvò. Pbétù, kòrì ale adù dhu ivu abádhí-tsü 'àti: «Ádu nyì nyì inè rí'ì nyìkpóna nà ale nóme ùvëne ale nzinzì ɔ ní?»

6 Kà rí'ì mbă iró, kìngbè wà ndì ɔvë-bvü rò. Nyìrè pé yà fükù künç àdì ndì ndàdì Gàlilayà tó pbìrì ò rórò dhu.

7 Käti: «Dhu àkă kipfo Ìndrü t'ídhùnà kabhu nzérengatále-fó, kadù ùtonà mÙsàlabhà dö, ndirò ìbhü idhö dzidö, kà ràdù ndìngbè.»

8 Nírò ní ndì abádhí náadù yà Yésù unç ɔte nírè.

9 Ní abádhí adù ì ibhu-ti'ò rò, 'òwù yà ì àla kóró dhu náñò atdí kumì dòná atdí nà ábhàlò tò, kóró ngükpa ale mánà.

¹⁰ I vèbhále ni'ì Màgàdalà tó kigò ɔ Màriyà mà, Zǎnì mà, Yàkòbhò-tsánà, Màriyà mònà. Ndìrò, yà abádhí ʃ'ìnà mònà ngăkpà vèbhále, náadù dhu àwé ndì dhu bhéyi tí Yésù bhà uvitatále tò.

¹¹ Pbétù, kǒkò vèbhále ɻènò fifyò dhu nátì uvitatále adù zèze tí. Ní abádhí adù nzá ndì dhu ná'ù.

¹² Pbétù Péterù náadù ndìvà, ndòkù kàbhùlì ò. Ní, ndì ndàgù ndì ndàndà ibhu-ònga rò, kǎla mberù-mbélémbele kèle ányì. Wò dhu-dzidò, kǎdù ndàdu ndàrà pbìndà atdídò idho náko ndì wò ndì nònzì dhu dò rórò.

*Yésù r̄ ndàv̄ óyō ábhàl̄ tò Emawù rárà otu ɔ dhu
(Mrk 16.12-13)*

¹³ Ndì nínganí tí, Yésù bhà ábhàl̄ nzinzì ɔ óyō ale náakò 'àmbe òwu dò Emawù tí kátina pbanga ò. Ndì pbanga ní'ì atdí kumì dòná atdí nà kílòmëtèrè tí Yérùsàlemà tó kigò r̄ rò.

¹⁴ Abádhí ambénà òte dò yà i nònzì kóró dhu-tsí dò.

¹⁵ Ní wò abádhí ròte, 'àdù àmbe 'ágò dò òna kàsùmì ɔ, Yésù nyú ndìtirò náandri abádhí tí ò, 'àdù àmbe òwu dò atdíkpá abádhí mònà.

¹⁶ Pbétù, dhu adù abádhí-nyingga nítì ɻinzì rùni Yésù.

¹⁷ Ní Yésù ivú dhu abádhí-tsü, ndàti: «Ádu nyí nyí nyágò dòná, àzèmbè nyí nyongó òwu?» Ní kòrí ábhàl̄ náadù iko, izu ràdù 'ùka atdídò.

¹⁸ Atdí abádhí nzinzì ɔ ale, Kìliyòpà tí kátina, náadù dhu ivu kà-tsü ndàti: «Nyí tí ndì atdírò Yérùsàlemà tó kigò ɔ bhà nzinzì ɔ ɻinzá nyí nyùni kàrì idho nzinzì ɔ ndì nònzì dhu?»

¹⁹ Kǎdù àtìnà abádhí ní: «Ádu ndì?» Ní abádhí adù dhu àdu kà tò 'àti: «Yà Yésù, Nàzàreti tó kigò ɔ ale r̄ ndì nònzì dhu. Ndì ale ní'ì ádrùngbä ɔbi nà nabì. Kàrà ndì pbìndà ɔbi návi r̄ kàsùna ɔ, ndìrò ɔtëna ɔ mâtí, Kàgàwà-ònzì ndìrò kóró ale-ònzì mâtí.

²⁰ Ní fáká pbàkùhání tó ádròdrò ale mà, fáká ádròdrò ale mònà nípfo ka, 'àbhù kòtdì anya dòná ndínì ka koho tí, 'àdù kàbhù kùtò mÙsàlabhà dò.

²¹ Mǎ nyú, mǎ múbhì dhu ɻèrè r̄ ka ràrì ndì Pbàisràyéli náwë rí ino-kàsü ɔ rò. Pbétù ròsè kóró dhu dòná, indo kóró kòrí dhu ónzì i ró idho náhu wà ɻibhù.

²² Ní obhó tí, nzinzìka ɔ ngúfe vèbhále nábhù idho ràkò mǎ atdídò. Abádhí òwùnà bhötsungá kàbhùlì ò.

²³ Ní ɻinzá i òtù Yésù-abvò rò, abádhí àdù ɻingo, 'àdù àtìnà málàyíká ràvi i fifyò. Ní, i málàyíká ràti inè Yésù ràrì'ì nyìkpóna nà.

²⁴ Yà mǎ mì'ì mònà atdíkpá ale nzinzì ɔ, ngúfe ale nádù òwu átò kàbhùlì ò, 'àdù ndì dhu nótù àdhàdhì yà vèbhále

náwènà dhu bhéyi tí. Pbétù abádhí àdù nzá ndì Yésù-ngbò nyá nála..»

²⁵ Ní Yésù adù àtìnà abádhí ní: «Nyí ní ìmbă irèta nà ale! Ndirò nyí ní inzí arí pbànábí núunó kóró dhu ná'u tsákàtsákà ale!

²⁶ Dhu aká tí obhó Krístò ràbà àpbè ndì dhu bhéyi tdë ndì ndotsú pbìndà ádràngbångá tó awáwù ò rò?»

²⁷ Wò dhu-dzidö, kädù dòná ka kandí Kàgàwà bhà Andítá ò kóró dhu-tí nópè ndawé abádhí tò, ròpè ndì Músà bhà Andítá ò rò, ràrà àhu kóró pbànábí náandí dhu ò.

²⁸ Abádhí níitdègu yà ì úbhi òwu rö ònà pbanga níndù, ní Yésù adù dhu ònzì ítsé rárà ale bhéyi.

²⁹ Pbétù abádhí adù Yésù àgo 'àti: «Ádì atdíkpá mǎ mánà. Obhó tí, adyifò àrà wà, ndirò inga rätí kòmbí tí.» Ní Yésù adù òtsù, 'òkò atdíkpá abádhí mánà.

³⁰ Ní ònyù-tsùná ì òkò atdíkpá abádhí mánà rörò, Yésù nídyi mÙgatí ndàlù fçná, ndàdù òtsò nábhù Kàgàwà tò. Wò dhu-dzidö, kädù mÙgatí-önga náko ndàndò abádhí-fó.

³¹ Nírò ní ndì abádhí-nyíngá náarà ndùtù, 'àdù Yésù náni. Pbétù Yésù náadù àwí dòtsí abádhí-nyíkpó õ rò.

³² Ní abádhí adù 'òpè 'òtè nzínzìya õ, 'àmbe àtìnà dò: «Àlë-afí nígbénà tí obhó àlë ò, yà otu õ kà rübhi Kàgàwà bhà Andítá-tí náwe rö àlë tò rò?»

³³ Abádhí adù 'ivà ányirò rò tí, 'àdu ì Yérùsàlemà tó kigò ò. Ní ányì abádhí atù kökò atdí kumì dòná atdí nà uvitatále odhíya mánà ì nàndu ró.

³⁴ Ní ì uvitatále náadù àtìnà abádhí ní: «Obhó nyá, Ádràngbåle Yésù níngbè wà ndì. Kàvi wà ndì Simonì tò.»

³⁵ Ní kòrí óyò ábhàlì náadù ròyá ndì nònzì otu õ dhu mà, ìngbå dhu bhéyi mätí ì òwu Yésù náni mÙgatí-önga nákò rí ró dhu mánà dhu náwe abádhí tò.

*Yésù rí ndàví pbìndà atdí kumì dòná atdí nà ábhàlì tò dhu
(Mat 28.16-20; Mrk 16.14-18; Yùw 20.19-23; Kas 1.1-8)*

³⁶ Yà Emawù rò iwú ale ròte ngükpa ábhàlì mánà òná kàsùmì õ tí ní ndì, Yésù nyá ndítirò náavì ndì abádhí nzínzì õ, ndàdù àtìnà abádhí ní: «Kàgàwà àkä ndàbhù nyí nyökò mårùngà õ.»

³⁷ Ní atdídö ádràngbå òdò nísi òyà dhu-okú dò rò, abádhí adù dhu àtì ale-mùlì ì àla dhu tí.

³⁸ Pbétù Yésù adù dhu nívu abádhí-tsü ndàti: «Ádu fùkú irèta ninza? Ndirò ádhu wòrì irèta-tidò rí'ì afíku ò ní?

³⁹ Nyàndà pé otsádu mà pfödu mánà! Ìma nyá ní yà! Nyàpbàlå pé ngebôdu, ndirò nyàndà pé, ale-mùlì náarí'ì ìmbå ìzä nà ròná, ndirò kà-kpa mà náarí'ì ìmbå yà rùdú nyí nyáläna dhu bhéyi.»

⁴⁰ Wò dhu ànɔ ndì ndí rò, kădù ɔtsúna mà, pfɔna mānà nítè abádhí tò.

⁴¹ Pbétù wò i fì nà ádrùngbă dhèdhe ſ, abádhí rí nzí ndì ndánɔna dhu ná'u, ndirò atdídő idho àdù abádhí nékó dhuokú dò rò, Yésù adù dhu ivu abádhí-tsü ndàti: «Nyí tí'ì inè ònyàñà ka kădù dhu nà fukú iró?»

⁴² Ní abádhí adù ikùrú ikuru ibile-roró-ngba nábhù kà tò.

⁴³ Kădù ndì ibile nákó, ndàdù à ànà àzèmbè abádhí rǎlana rórò.

⁴⁴ Wò dhu-dzidő, kădù àtìnà abádhí ní: «Kòní yà fükù ma mongónà ànònà òko ale kòko atdíkpá rórò dhu ní wò. Dhu aká yà kóró ka kandí dùdú Músà bhà Ụyátá ò màtí, Kàgàwà bhà pbànábí tó Andítá ò màtí, ndirò Zàburì ò màtí dhu rònzi ì kóró.»

⁴⁵ Nírò ní ndì kădù abádhí tó irèta nángbe, ndíní abádhí alá tí Kàgàwà bhà Andítá rǎnɔna dhu dòya ò.

⁴⁶ Tdítidő kădù àtìnà abádhí ní: «Kàgàwà bhà Andítá ò ka kandí dhu katí: Krístò àká ndàbà àpbè, kákà ndòvè, ibile rí kísé idhó ſ ndàdù ndìngbè.

⁴⁷ Ndirò kòvò rò, dhu àká kùnò indrú rí 'ùgèrè, 'ùbhà fiyó nzérenga, Kàgàwà ràdù dhu àbà fiyò dhu kóró pbìri ò ale tò, ròpè ndì Yérùsàlemà rò.

⁴⁸ Nyí ní ndì dhu tó ngàmbì.

⁴⁹ Ndirò kòní ma mí yà Àbadu náakò fìndá làká fükù dhu nívì fükù. Ní nyí nyákà nyökò yàrì kigò ò tí, ràrà àhu òrù-akpà ò rò rírà ádrùngbăngá tó obi nábabà nyí nyí dhu ò.»

Yésù rí ndàdù òrù-akpà ò Kàgàwà i dhu

(Mrk 16.19; Kas 1.9-11)

⁵⁰ Yésù adù àrà pbìndà ábhàlì nà Bètànìyà tí kátina pbanga-tí'ò. Ní, kàngbe ɔtsúna ndàso abádhí ní.

⁵¹ Ní yà abádhí násö ndì ndí òná kàsùmì ò, àbadhi mà náubhá i pbìndà ábhàlì mānà, ndàdù òdzì, ndàrà òrù-akpà ò.

⁵² Ní Yésù i ifu dhu-lutină, abádhí náadù 'àdu ádrùngbă dhèdhe nyá nà Yérùsàlemà tó kigò ò.

⁵³ Abádhí nóongónà 'ündu bìllinganà Kàgàwà bhà idzá, 'àmbe Kàgàwà-ovò nílè dò.

Yùwanì andí Yésù Krístò bhà Ídzì Mákărù Yàrì bhükù ò è nòtù ádròdrò dhu tí dhu

Ungbòta-Òwútá ò, Yùwanì tí ka kátina ale rǐ'ì ibí nyá. Pbétù, yàrì bhükù nandí tsí tí ka kírè ní Zèbèdayò mà pbìndà tsibhále Sàlomè mánà t'ídhùnà, yà Yésù bhà uvitatále tí i'ì. Pbìndà bhükù ò, kà ròte dòná ndítirò, ndàtì ndì «Yésù ózè ábhàl» tí (21.20-25). Kündí átò dhu ní'ì Upfòta tó bhükù, 1 Yùwanì, 2 Yùwanì, ndirò 3 Yùwanì tó bhàrwà.

Yùwanì andí yàrì bhükù mbèmbè àrù kumì dòná imbò nà ato mà nzinzì ɔ àràgyètdí kumì ato nà Yésù ka kágù dhu-dzidò. Kändí Yésù Krístò bhà yàrì Ídzì Mákárù, ndínì ndì ndabhù tí pbàkrístò-afí ròtsì ɔbi ní. Kändí ndì Mákárù átò yà iri i'ì fìyó pbìri ɔ rò Pbàyàhúdí tò. Abádhí nzinzì ɔ ábhò ale nyá náa'u nzá dhu Yésù ràrì Màsiyà. Yùw 20.31 ò, Yùwanì ràtina, ndì randí dhu ndínì ìndrù náa'u tí dhu Yésù ràrì Màsiyà, Kàgàwà t'ídhùnà, 'àdà ʃì'ípìrònga nà kòvò rò.

Pbìndà andítá ò, Yùwanì ròte óyò dhu dò: «Pbàyàhúdí» (2.18-20, ndirò 5.10-16), yà Yésù nugyénà atdídò ale, mà «a'uta» mánà. Pbàyàhúdí ní Pbàfàrisáyó mà Pbàyàhúdí tó ngükpà kámá mánà (11.57). A'uta tó atdí ófò rǐ'ì 2.23-24 ò. Ábhò ale nyá náa'u Yésù yà kà ràrà ònzìnà rò wiwì àlà è í dhu-okú dò rò tí. Pbétù, kà tò ingle nafò ndínì ka ki'i tí obhóná a'utatále tí dhu ní'ì yà ndì ndùdhe dhu ifé ka kí atdídò dhu (8.31).

Bhükù-nyìtì ka kóhù tí dhu

- Yùwanì rǐ Yésù àti Kàgàwà ìtè rí kpangba Òte tí dhu (1.1-18).
- Bàtzìò nubhónà Yùwanì rǐ Yésù, Màsiyà rírà dhu òvò dhu (1.19-34).
- Yésù rǐ wemberè tó pbìndà ábhàlò òvò dhu (1.35-51).
- Yésù rǐ àràbhù ize nítè, rítè ndì ràrì Kàgàwà t'ídhùnà nyá dhu (2.1-12.50).
- Yésù rǐ kà ríku dòná rò dhu ùdhé pbìndà ábhàlò tò, ndàdù nditsò abádhí dò dhu (13.1-17.26).
- Yésù òsò ka kí dhu mà kà ròvè mèsàlabhà dò dhu mánà dhu (18.1-20.9).
- Yésù ingle ndì ɔve-bvù rò, ndàdù ndítè pbìndà ábhàlò tò dhu (20.10-21.25).

Kàgàwà t'Ídhùnà Yésù náugèrè ndì ndòngò ìndrú tí dhu (1Yù 1.1-3; 5.20)

¹ Ḍpè tí kóró dhu rí ndòpè rò, Òte tí ka kátina ale níí’ì inè. Ndi Òte tí ka kátina ale mà níí’ì atdíkpá Kàgàwà mánà. Ndirò ndì Òte ni’ì Kàgàwà.

² Ḍpè tí kóró dhu rí ndòpè rò, kí’ì Kàgàwà-tí’ò.

³ Kàgàwà náanzì kóró dhu kótù ɔ. Ndirò Kàgàwà náanzì nzá atdí dhu mà inzá ndì ndònzì kótù ɔ rórò.

⁴ Ndi Òte-nyutsì i’ì dhu ni’ì ípìrōnga, ndì ípìrōnga ràdù i’ì awáwù ìndrú tò.

⁵ Ndi awáwù nátdyi nga ínò ɔ rò, ínò náadù nzá ndì awáwù náko.

⁶ Nírò ní ndì Kàgàwà nívì atdí ale nííto ndì. Ndi ale-oyò ni’ì Yùwanì.

⁷ Kíra ndínì ndì ndadì tí ngàmbì tí ndì awáwù tò, ndínì kóró ale náadù tí ndì awáwù ná’ù kà rěnōna ndì awáwù dò dhu-okú dò rò.

⁸ Ndi Yùwanì nyú ndítírò ni’ì nzé awáwù, pbétù kíra ndínì ndadì tí ngàmbì tí ndì awáwù tò.

⁹ Ndi Òte ni’ì obhóná awáwù nyú, yà kóró ale-nyǐnga náwù ràdù yà adzi ɔ ndì ndírà àhu rò awáwù.

¹⁰ Kí’ì inè yà adzi ɔ. Ndirò Kàgàwà náanzì yà adzi kótù ɔ, pbétù yà adzi ɔ ale náadù nzá kàni.

¹¹ Kíra àhu fiyó pbìrì ɔ ale nyú nzinzì ɔ, pbétù i ale nádù nzá kàko.

¹² Pbétù kóró ale, yà ka nakò ‘àdù kà’ù tò, kǎdù ádràngbângá tó obi nábhù rùgèrè i ’òngò Kàgàwà bhà inzo nyú tí.

¹³ Abádhí nóngò Kàgàwà bhà inzo tí, inzé ní ale-ngbò tó ófò ɔ, ndirò inzé ní ìndrú-afí nözè ka dhu bhéyi ka kugù i dhu-okú dò rò. Pbétù abádhí nóngò kà bhà inzo tí Kàgàwà ózè ka rí’ì ndì dhu bhéyi dhu-okú dò rò.

¹⁴ Òte tí ka kátina ale náugèrè ndì, ndòngò ìndrú tí, ndàdù irà àdì àlè nzinzì ɔ, àlè tí ndì ndàlè ídzìngá mà, obhóná mánà ní rórò. Àlè kala kàbhà ádràngbângá tó awáwù. Ndi awáwù ní, yà Àbanà Kàgàwà-fó ndì atdí tí arí i’ì kàbhà ingba náabà.

¹⁵ Kà dò ndì dhu àwé rò, bátzò nubhóná Yùwanì náavò dhu àri nyú tí, ndàti: «Yári ní ndì yà ma munó ale, mati: <Dzidu dò rírà ale ràri Ádràngbâle nyú, ròsè dùduná. Kí’ì inè angyangyi inzá ka kàpè mugù rórò nídhuné.»»

¹⁶ Pbìndà ádràngbâ ídzìngá-okú dò rò, káso àlè, àlè ràbà ídzìngá, ídzìngá dò.

¹⁷ Kàgàwà níibho pbìndà ɿyátá àlē tò, Músà-otù ᷊. Pbétù kădù pbìndà ídzìnga mà, pbìndà obhónga mǎnà níbhò àlē tò Yésù Krístò-otù ᷊.

¹⁸ Atdí ale mà nápè nzá Kàgàwà àlă akékpá mǎtí. Pbétù ka nábhù àlē rèni ní yà atdí tí arí ᷊ kà t'Ídhùnà. Ndì kà t'Ídhùnà ní ndì Àbanà tí arádi, ndirò ka ní Kàgàwà.

Bàtizò nubhónà Yùwanì náawé ndítirò dòná dhu
(Màt 3.1-12; Mrk 1.1-8; Luk 3.1-18; Yùw 5.33-36)

¹⁹ Atdíku Yèrùsàlémà rò, Pbàyahúdí tó ádròdró ale náavì pbákùhání mà, pbálawí mǎnà ròwù dhu ìvu Bàtizò nubhónà Yùwanì-tsü ka ràrì àdhi. Ní, yàrì ní ndì Yùwanì adù àdunà dhu.

²⁰ Ìnzá ndì ndàgò ndì rórò, kăvò dhu kpangba ndàti: «Ima, ma ní nzí Krístò.»

²¹ Ní, abádhí adù dhu ìvu tdítdò kà-tsü 'àti: «Olu, inyi ní àdhi? Nyi tí Elyià?» Ní kădù dhu àdu, ndàti: «Ìnzí ní ma Elyià.» Abádhí níivú dhu tdítdò: «Nyi tí Kàgàwà bhà nabì yà mǎ máródöna?» Yùwanì náadù dhu àdu: «Ìnzí ní ma Kàgàwà bhà Nabì.»

²² Ní abádhí adù dhu ìvu kà-tsü, 'àti: «Olu, nyi ní àdhi, ndíni mǎ madù tí òwu nyi nyádöna fákà dhu òvò yà mǎ nìvìnà ale tò? Ádu nyi nyá nyi nyàndò nyi-tírò dànné?»

²³ Ní, Yùwanì adù yà Kàgàwà bhà nabì Ìsayà náandí dhu nádu abádhí tò, ndàti:

«Ima ní yà rùngù ò rò rúkù, túna ràmbé ndirò dò ale:
«Nyùtò Ádrùngbále bhà otu*.»»

²⁴ Kókò ka kivinà ale ní ᷊ Pbàfàrisáyó.

²⁵ Ní abádhí níivú dhu tdítdò Yùwanì-tsü, 'àti: «Olu, ìnzí ní nyi Krístò mà, ndirò Elyià mà, ndirò ìnzí ní nyi yà mǎ marí ödöna Kàgàwà bhà nabì mà rò, ádu nyi nyári bàtizò núbhö ìndrú tò ní?»

²⁶ Ní Yùwanì adù dhu àdu abádhí tò ndàti: «Ima, ma mári bàtizò núbhö ìndrú tò idha ní. Pbétù nzínzíkù ᷊ atdí ale ri ᷊ inè. Ndì ale ní ìnzá nyi nyáni ale.»

²⁷ Kà rírà dzidu dò, pbétù ma màkă nzá mòkò ma, mungá kà-pfò rò kàyìtò-mbí mà.»

²⁸ Wò dhu náanzì ndì Bètànìyà tí kátina pbanga ò, yà Yùwanì ongónà bàtizò núbhö ìndrú tò òná rò, Yòròdanì tí kátina idha-apkà-adzènà rò.

Yésù ní Kàgàwà bhà Tàmă-ngba dhu

²⁹ Tsútsă nínganí, Yùwanì náala Yésù tìna ò rírà ró, ndàdù àtinà: «Kàní Kàgàwà bhà Tàmă-ngba, yà adzi ᷊ ale tó nzérenga nú'᷊ rí.

* 1:23 1.23 Ìsa 40.3

³⁰ Ka ní ndì yà ma mʉnɔ dhu okúna dò rò, matì: «Dzidu dò rírà ale ràrì Ádrʉngbále nyá ròsè dùdună, kí'ì inè angyangyi, inzá ka kàpè mʉgʉ rórorò nídhuní.»

³¹ Ìma nyá mà ma mʉni nzá ka. Pbétʉ, ma mírà bátizò núbho ìndrū tò idha ní, ndíní Ísràyelì ɔ bhà nabhʉ tí rùni ka.»

³² Ní kádʉ dhu òvò tdítdò, ndàti: «Ma mala Kàgàwà bhà Èlìlá-Alafí ɔrʉ-akpà ɔ rò rífo àmbò tó ófò ɔ, ndàdi kà-dò ró.»

³³ Ndírò ìma nyá mà, ma mʉni nzá ka. Pbétʉ Kàgàwà, yà ìma nivi mirà bátizò núbho ìndrū tò idha ní, náati ìma ní: «Nyì nyálána Èlìlá-Alafí rífo, ndàdʉ àdì dòná ale ní ndì Èlìlá-Alafí ní rí bátizò núbho ìndrū tò ale.»

³⁴ Nírò, ma mála wà ndì dhu, ndírò ma mí dhu òvɔ kpangba, àbadhi ràrì ndì Kàgàwà t'ídhùnà.»

Yésù rí wemberè tó pbìndà ábhàlì núnzi dhu

(Màt 4.18-22; Mrk 1.16-20; Luk 5.1-11)

³⁵ Tsútsá nínganí tdítdò, bátizò nubhónà Yùwanì mà ní'iì yà inzì ɔ fíná òná ngari ɔ tí, pbìndà óyɔ ábhàlì mánà.

³⁶ Ní, Yésù ndì ndàla ʉda rúda ró rò, káti pbìndà ábhàlì ní: «Kòní Kàgàwà bhà Tàmǎ-ngba.»

³⁷ Ní kókò óyɔ ábhàlì níri wò Yùwanì ʉnò dhu, 'àdʉ 'ìvà, 'òwù Yésù-owù ɔ.

³⁸ Ní, àrà ndì ndárà rórorò, Yésù náagéré ndì ndàndà olùnga, ndàdʉ kókò ábhàlì nála owùna ɔ ríwu ró. Ní kádʉ dhu ìvu abádhí-tsü, ndàti: «Ádu nyì nyónena?» Ní abádhí adʉ dhu ìvu Yésù-tsü, 'àti: «Rabi, nyì nyarádi ingleboró?» Rabì-tì ní Málímò.

³⁹ Ní Yésù adʉ dhu àdu abádhí tò ndàti: «Nyìwú, ndíní nyì nyala tí ka.» Ní abádhí adʉ òwu, 'àdʉ kárádi ró nga àla. Abádhí adʉ òko atdíkpá kà mánà ndì nínganí. Ndì dhu ní'iì mbèmbè idrè adyifò-sisì adyídò nga tó ɔ dhu.

⁴⁰ Kókò Yùwanì rǎnɔna dhu nírìnà, 'àdʉ òwu Yésù-owù ɔ ale nzinzì ɔ atdí ale-ɔvò ní'iì Àndèreyà. Ndì Àndèreyà ní'iì Sìmonì Péterʉ t'ádònà.

⁴¹ Ní Yésù-tí rò ɔ 'ìvà ɔ rò, Àndèreyà náadʉ àrà angyi adònà Sìmonì rí'iì, ndàdʉ àtìnà kànì: «Mǎ màla Màsiyà.» Màsiyà-tì ní Krístò.

⁴² Kádʉ wò ndì adònà, Sìmonì, nándà 'òwù nà Yésù rí'iì. Ní ányì abádhí òwu üvò rò, Yésù ʉdí nyìkpóna ndàndà Sìmonì, ndàdʉ àtìnà ní: «Ìnyì, nyì ní Sìmonì, Yùwanì t'ídhùnà. Ní ròpè ndì kòmbí, ka kóngó nyanzì Kefà tí.» Kàtì ní Péterʉ.

Yésù rí Filipò mà Nàtanelì mánà núnzi owùna nʉngʉ tí dhu

⁴³ Tsútsă nínganí, Yésù azè ndàrà Gàlìlayà tó pbìrì ò. Ní ányì ndì ndárà rórò, kătù Fìlipò, ndàdù àtìnà ní: «Fìlipò, írà owùdu õ.»

⁴⁴ Wò ndì Fìlipò ni'ì Àndèreyà mà Péterà mánà mà tó pbanga, Bètèsàyidà tí kátina õ ale.

⁴⁵ Ní Fìlipò arà, ndàrà àhu Nàtànèlì-tí, nditsì àtìnà kànì: «Mǎ mala wà yà pbìndà Uyátá ò Músà avò dhu okúna dò rò, ndirò yà fìyó andítá ò Kàgàwà bhà pbànábí náavò dhu okúna dò rò ale*. Ndì ale ní Yésù, Nàzàretì tó kigò õ ale, Yòzefù t'ídhùnà.»

⁴⁶ Ní, Nàtànèlì adù dhu ivu Fìlipò-tsù, ndàti: «Ídzì dhu nyú t'ádù àhu àhu Nàzàretì rò dhéè?» Ní, Fìlipò adù àtìnà kà ní: «Írà pé ndínì nyì nyala tí ka.»

⁴⁷ Ní, Yésù itdègu Nàtànèlì àlă tìna ò rírà ró, ní kădù dhu òvò kókú dò rò, ndàti: «Kànì Pbàìsràyélí tó pbìrì õ ale nyú ní yà, ìmbă utrátá rí'ì nyànatì.»

⁴⁸ Ní Nàtànèlì adù dhu ivu Yésù-tsù, ndàti: «Nyì nyàni ma ìngbă dhu bhéyi?» Ní Yésù adù dhu àdu kàtò, ndàti: «Ínzá Fìlipò àpè nyanzi rórò, ma málana nyì mùtinì-kpa-tsìnà nyì nyidé ró.»

⁴⁹ Ní Nàtànèlì adù àtìnà Yésù ní: «Màlimò, inyì ní Kàgàwà t'ídhùnà, ndirò nyì ní Pbàìsràyélí tó Ádrùngbă Kamà!»

⁵⁰ Yésù adù dhu àdu kàtò, ndàti: «Nyì nyà'ù tí dhu, yà ma mätì, ma ràlanà nyì mùtinì-kpa-tsìnà nyì nyidé ró dhu-okú dò rò? Pbétù, nyì nyí wò dhu dònà róse ádròdrò dhu nyú nálă!»

⁵¹ Yésù adù àtìnà tdítò: «Ma mí obhó dhu núnò fákù. Nyì nyí òrù-akpà-tsù nálă ndì nàngbe, Kàgàwà bhà málàyíká ràdù òwu úpo ró ɔrù, 'adù ifo obvò Ìndrú t'ídhùnà dò ró*.»

2

Yésù rí wemberè tó pbìndà wiwì nónzi dhu

¹ Ibhù ráhù idhò õ, ka kanzì àdhìngbă ka kùndà ní mÙhendù Kanà tí kátina pbanga õ, Gàlìlayà tó pbìrì ò. Yésù tsánà, Màriyà, ní'ì inè ndì mÙhendù õ.

² Ndirò ka kadù Yésù mà, pbìndà ábhàlì mánà núnzi átò ríwú ndì mÙhendù ò.

³ Ní, yà òmvùna ka kí dìvayì níku rò, Yésù tsánà náati Yésù ní: «Kàrì ale rómvùna dìvayì rí'ì mbă.»

⁴ Ní Yésù adù dhu àdu kàtò, ndàti: «Iyá, ádhu ndì nyì nyòzè mònzi? Ínzá pbàkà kàsùmì nápè àkă.»

⁵ Ní kà-tsánà adù àtìnà kasùtale ní: «Ònzi nyònzi kà rävìna nyönzì kóró dhu.»

* 1:45 1.45 Tòr 18.18; Isa 9.5 * 1:51 1.51 Opt 28.12

⁶ Ányìrò, yà odu n̄i ka kóbhòlò andu-abábá ní'ì inè aza. I andu n̄i'ì yà Pbàyàhúdí náarí 'ù'ò 'ìlă Kàgàwà-nyìkpó ò n̄i idha nádhō ka karí òyà andu. Ndírò, i andu n̄i'ì mbèmbè atdí miyà lítrè mà rǎdù òtsù atdí ò n̄i dhu bvàtì andu. ⁷ Ní Yésù ati kókò kasutále n̄i: «Nyùtdyo idha, nyìră kòrí andu n̄i kóró.» Ní abádhí adù i andu níra idha n̄i rùlè liyá.

⁸ Tdítidö, Yésù adù àtìnà abádhí n̄i: «Nyùtdyo pé ka ake, nyòwù nà màhendù tó ádràngbâlé rìnè.» Ní abádhí adù òwu kà nà ndi ádràngbâlé rìnè.

⁹ Wò màhendù tó ádràngbâlé níinè yà dìvayì tí Yésù ùgèrè ròngò idha, inzì ndàdù àdhà rò matí ka kiwú ndi dìvayì nà dhu náni. Pbétù yà ndi idha nùtdyoñà kasutále kèle ní i iwà ka nuní. Ní wò màhendù tó ádràngbâlé náanzi akpatsi, ndàdù dhu ivu tsùná, ndàti:

¹⁰ «Igyò! Kóró ale náarí atdídö òvù dìvayì nábhü kòpè òmvà ròná rò angyi, kadù yà inzá òvù mbéyi-tsí níbhò olù, iwà indrú òmvà i 'òri rórò. Ní, nyì nyàdù tí atdídö òvù dìvayì nyá nódò rìrà àhu kòmbíngá ò matí?»

¹¹ Wòrì ní ndi Yésù anzì pbìndà wemberè tó wiwì. Kànzì ka Kanà tí kátina Gàlìlayà tó pbìrì ò atdí pbanga ò. Ndi dhu adù kàbhà ádràngbângá tó awáwù nítè, kàbhà ábhàlì ràdù kà'ù.

¹² Wò dhu-dzidö, Yésù mà náadù òwu Kàpèrnàwumù tí kátina pbanga ò atdíkpá, íyànà mà, adóna mà, ndírò pbìndà ábhàlì mánà. Abádhí náadù òko ányì ngúfe idhò kèle tí.

*Yésù r̄i Kàgàwà bhà idzá rò r̄i dhu ùdzí ale nódì dhu
(Màt 21.12-13; Mrk 11.15-17; Luk 19.45-46)*

¹³ Atdíku, Pbàyàhúdí tó Pásìka tó màhendù-idhò ní'ì iwà ndi ndìndù ndi ró. Ní Yésù ivà ndi, ndàrà Yérùsalemà tó kigò ò.

¹⁴ Ní ányì, kátsù Kàgàwà bhà idza, ndàdù ikyì-apkpá mà, támà mà, àmbò mánà nábhü rí kudzí ale mà nótù obvò òkò ró. Ndírò ányì-dza kátku ngúkpà ale ní'ì fùrangà ò nga nábhü rí kúwù ale.

¹⁵ Ní, Yésù akyè imbi asé bhéyi, ndàdù kòrí ale nódì n̄i kóró, ndípfo Kàgàwà bhà idza rò, fíyó támà mà, ndírò fíyó ikyì-apkpá mánà. Kádù yà fùrangà-önga nábhü ró rúbhi kúwù ale tó fùrangà-önga návò obvò, ndàdù abádhí tó mizà nátdi ràwà i adzíya dö.

¹⁶ Ndírò, kádù àtìnà àmbò nábhü ró rúbhi kudzí ale n̄i: «Nyípfo kókò dhu iró rò. Inzì nyì nyàdù Àbadu bhà idza nágèrè ròngò dhu t'údzítá-idzà tí.»

¹⁷ Nírò ní ndì Yésù bhà ábhàlì náadù yà Kàgàwà bhà Andítá ò ka kandí dhu nírè. Ndì andítá rätina: «Pbùkù idza ma mózè ní àzè náarí móbì àdzò bhéyi*..»

¹⁸ Ní Pbàyàhúdí tó ádròdrò ale náadù dhu ìvu Yésù-tsü, 'atì: «Íngbagà wìwì nyì nyávìna fákà wò nyì nyònzi dhu-okú dò rò?»

¹⁹ Ní Yésù adù dhu àdu abádhí tò, ndàti: «Nyùgolo pé wòrì Kàgàwà bhà idza, ní ma mí kòsì rìdè ìbhù idho ſ.»

²⁰ Ní, kòrí Pbàyàhúdí tó ádròdrò ale náadù àtìnà Yésù ní: «Hòkò! Wòrì idza ka kasì ràrà àhù ifo kumì dòná azà nà atò nyá tí, ní nyì tí adù kòsì òsì ìbhù idho ſ?»

²¹ Pbétù, Yésù ipbé ndàmbé àtìnà dò idza tí dhu ní'ì ngbóna nyá ndì ndítirò.

²² Ní, yà ndì ndóvè, kòtdù ndì dhu-dzidò, Yésù níitdègu ndìngbè ibhu ò rò, nírò ní ndì kàbhà ábhàlì náadù yà kǎnò dhu nírè. Ní abádhí adù yà Kàgàwà bhà Andítá mà, Yésù unò fifyò òte mánà dhu ná'ù.

Yésù arí ale-afí ò dhu núní kóró dhu

²³ Pbàyàhúdí tó Pásìka tó mìhendù níitdègu Yésù òtù Yérùsalemà tó kigò ò, ní ábhò ale nyá náá'u ka yà kà ràrà ònzinà rò wìwì-okú dò rò.

²⁴ Pbétù, Yésù nyá ndítirò náá'u nzá iwà abádhí ná'ù ndì dhu, kǎni abádhí kóró nídhuní.

²⁵ Ndìrò, káránà mbă ì'ì rò ngàmbì-atdyú nà ìndrú bhà dhu-okú dò rò, iwà ndì ndàni ndì ale-afí ò dhu kóró angyangyi nídhuní.

3

Nìkòdemù mà ròtε Yésù nà dhu

(Màt 18.3; Yùw 1.12-13; 2Kò 5.17; Zèk 36.26)

¹ Nìkòdemù tí kátina atdí ale ní'ì Pbàfarisayó nzinzì ſ. Ndì ale ní'ì Pbàyàhúdí tó atdí ádràngbále.

² Ní atdíku, kívà ndì ndìrà àhù kúbhingánă Yésù-ti'ò, ndàdù àtìnà kànì: «Màlimò, mă mání wà dhu nyì ràrà Kàgàwà ívì rìrà dhu ùdhe fákà ale. Obhó tí, atdí ale mà rí nzí àdù kòkò nyì nyarónzina wìwì-tidò nónzi ìmbă Kàgàwà ì'ì atdíkpá ndì nà rò.»

³ Ní Yésù adù àtìnà kànì: «Ma mí obhó dhu náno ìndù. Atdí ale mà rí nzí àdù òtsù òrù-akpà ſ Ádràngbă kamà Kàgàwà bhà idzi ò inzá ka kùgù ndì ɔwáítána tó uguta ní rórò*.»

⁴ Ní, Nìkòdemù adù dhu ìvu Yésù-tsü, ndàti: «Iwà óngò mìlà tí ale nágù ka kádù ìngbà dhu bhéyi tdítidò? Ndì ale

* 2:17 2.17 Zàb 69.10 * 3:3 3.3 Kà-tí ní, Kàgàwà rí ìndrú àgù afína ònà rò dhu.

tí àdàdu ndàdu tdítidò íyàñà-fitsù ò, kadù ndùgù oyo rí kisë uguta ní?»

⁵ Ní Yésù adù dhu àdu Nìkòdemù tò, ndàti: «Ma mí obhó dhu náñò indù: ìnzì ndì ale náapé ndàbhù kugù ndì idha mà Hìlă-Alafí mánà-otù õ, ní ndì ale rí nzì àdù òtsù òrù-akpà õ Ádrùngbà kamà Kàgàwà bhà idzi ò*.

⁶ Ìndrú òdhì arí ngböna ònà rò ní ìndrú. Ndìrò ìndrú òdhì arí afína ònà rò ní Kàgàwà bhà Hìlă-Alafí.

⁷ Ní, dhu àkà nzá idho rùkò nyí yà ma mâtina dhu ràkà kugù nyí ówútána tó uguta ní dhu-okú dò rò.

⁸ Awe náarópili, ndàmbé àrà dò afína òzè i, nyadù àmbé tûna níri dò. Pbétù, nyí nzì àdù àdhà rò mâtí ka rírà dhu, ndìrò àdhà mâtí kà rírà dhu náni. Ní ndì dhu rí'ì ndì dhu bhéyi tí, Kàgàwà bhà Hìlă-Alafí-otù õ ndì nágù ale tò.»

⁹ Ní, Nìkòdemù adù dhu ìvu Yésù-tsù, ndàti: «Wòrí dhu ràdù ndònzì ìngbà dhu bhéyi?»

¹⁰ Ní Yésù adù dhu àdu kà tò, ndàti: «Ìnyí ní atdídò ndì náni Pbàìsràyélí tó pbìrì õ màlimò nyá, ní nyí nyáni tí ìnzá wò dhu?

¹¹ Ma mí obhó dhu náñò indù. Mǎ maráñona dhu ní ùnì mǎ mánì dhu. Ndìrò mǎ maróko fìndá ngàmbì tí dhu ní nyìkpóka ní mǎ málà dhu, pbétù nyí nyári nzì àdù mǎ mánona dhu ná'u.

¹² Yà ìnzì nyí nyári fükù ma mánona yà adzi dò arí 'ònzi dhu ná'u rò, ní nyí nyádù fükù ma mánona òrù-akpà ò arí 'ònzi dhu ná'u ìngbà dhu bhéyi?

¹³ Atdí ale mà núpò nzá ányì. Pbétù ányì úpò ní Ìndrú t'ídhùnà kélè, yà ányìrò ifo ale.

¹⁴ Ní àdhàdhì Músà níidì osu-wòyò itsu dò rò orù rùngù õ dhu bhéyi*, dhu-àkà kídì Ìndrú t'ídhùnà orù,

¹⁵ ndínì ka nà'u ìngbà tí ìli ndì ale mà náadùya tí dhòdhódhónga tó ípirònga nábà.

¹⁶ Obhó tí, Kàgàwà náazè yà adzi õ ale atdídò. Ní kibho yà atdí tí arí'ì Idhùnà yà adzi õ, ndínì ka nà'u ìngbà tí ìli ndì ale mà náadùya tí nzì àwì, pbétù ndì ale adùya tí dhòdhódhónga tó ípirònga nábà.

¹⁷ Obhó tí, Kàgàwà nívi nzá Idhùnà rírà yà adzi õ ale-ànyá nítdì, pbétù kívi ka rírà ndínì yà adzi õ ale náugù tí otùna õ.

¹⁸ Ndì ale náapé kà'u, ní ndì ale dò Kàgàwà adùya nzì anya òtdì. Pbétù, ìnzá ka ná'u ale dò kótdì wà anya angyangyi, inzá ká'u Idhùnà dhu-okú dò rò.

* 3:5 3.5 Zék 36.25-27; Yùw 7.37-39 * 3:14 3.14 Ozt 21.9

¹⁹ Yàrì ní ndì Kàgàwà níitdiya anya ìndrú dő okúna dò rò dhu. Awáwù níira àhh yà adzi ſ, pbétù ìndrú náadù ínò ſ i óko dhu nözè atdídő, ròsè ndì awáwù dòná, nzére dhu ònzì i arí dhu-okú dò rò.

²⁰ Obhó tí, nzérenga ònzì arí ale náarí awáwù òndrò òndrò tí, ìnzì ndàdù ndòzè ndàhhawé awáwù ſ, akye ndì ndarónzìna nzére dhu náadùna àrà ndàla rò kpangba ní.

²¹ Pbétù, obhó dhu ònzì arí ale náarí ndòzè ndùbhi awáwù ſ, ndíni ndì ndarónzìna dhu náala tí ndì Kàgàwà ózè dhu bhéyi ndì ndarónzìna dhu tí.»

*Yésù ní Ádrùngbále ròsè Yùwanì dòná
(Yùw 1.19-24)*

²² Wò dhu-dzidő, Yésù mà pbìndà ábhàlì mánà náawù Yùdeyà tó pbìri ſ. Ní ányì, abádhí náakò ngúfe idhò tí, 'àdù òwu bátilò núbho rò ìndrú tò.

²³ Yùwanì náaránà bátilò núbho rò átò ìndrú tò Sàlimù tí kátina pbanga tí arí ſ ngätsi pbanga, Ayìnónì tí kátina ſ. Obhó tí, ndì pbanga ſ idha níi ſ abhò nyú. Ní ìndrú nóowúnà iwu rò Yùwanì rí ſ i, kà ràdù bátilò núbho fífò.

²⁴ Wò ndì kàsùmì ſ, Yùwanì níi ſ inzá ka kàpè òsòna imbi ò rò.

²⁵ Nírò ní ndì Yùwanì bhà ábhàlì mà atdí Màyàhudì mánà náakò 'àmbé 'àgò dő ìndrú rí ndù'õ ndìlă Kàgàwà-nyíkpó ſ tí dhu dő.

²⁶ Ní, i ábhàlì níiwú Yùwanì-tí ſ, 'àdù àtìnà kànř: «Màlimo, yà Yòròdanì tó idha-akpà-adzè nyí nyí ſ mánà atdíkpá ale, yà nyí nyí tímò nyí nyóvò dhu dòná fákà ale, ní rí ſ bátilò ùbhò ndì ndì ìndrú tò rò. Ndìrò kóró ale ròwu òwu rò kà-tí ſ.»

²⁷ Ní Yùwanì adù dhu àdu abádhí tò, ndàti: «Ìndrú ràdù àbànà dhu ní òrù-akpà ò rò ka kibhò fíndà dhu kèlè.

²⁸ Nyí nyí nyí-tímò, nyí ní yà ma munò dhu tó ngàmbì. Ma máti iima ràrì nzì Krístò, pbétù ma ràrì Kàgàwà íví angyiná rò kà tò ale.

²⁹ Àdhìngbá-òwútá nà rí ſ ale ní ndì ndì àdhìngbá bhà ale. Pbétù ndì kà bhà ale t'ódhìnà, yà kà-tí idè ndàmbé kà rànnona dhu ìrì dő, níidhè ràdù ndìka atdídő kà-tù ìrì ndì ndì rò. Ndi dhu bhéyi ní ndì, ma mí ſ dhèdhé nà, ndìrò ndì dhèdhé nákà wà atdídő nyí kòmbí.

³⁰ Ní dhu àkà wà Yésù-òvò ràmbé ndòtò dő, ɔvòdu ràdù àmbé àwí dő.»

Yùwanì rí Yésù àti òrù-akpà ò rò írà ale tí dhu

³¹ Wò dhu-dzidő, Yùwanì náadù dhu-òvò tdítidő, ndàti: «Òrù-akpà ò rò írà ale ní ndì rí ſ kóró ale dő. Pbétù, yà

adzi ɔ ka kúgù ale ní yà adzi ɔ ale kélè, ndirò kà rădù òte yà adzi ɔ dhu dő tí. Ḍrù-akpà ɔ rò írà ale rí'ì kóró ale dő.

³² Kárúnɔna dhu ní nyìkpóna nyú ní ndì ndála dhu, ndirò ní bïna nyú ní ndì ndírì dhu. Pbétù, ìndrù arí nzì àdù kà rúnɔna dhu ná'ù.

³³ Kà rúnɔna dhu nà'ù ale návi dhu kpangba Kàgàwà ràrë obhó dhu ùnɔ arí ale.

³⁴ Obhó tí, Kàgàwà íví ale náarí Kàgàwà bhà òte náno, atdídò kírà ndì pbìndà Èlèlè-Alaffí ní dhu-okú dò rò.

³⁵ Kàgàwà ózè Idhùnà atdídò. Ní ndì dhu-okú dò rò, kădù kóró dhu tó ádràngbång nábhù kà-fó.

³⁶ Kàgàwà t'ídhùnà nà'ù ale, ní rădù dhòdhódhónga tó ípìrònga nábà. Pbétù, ndì nùvò ìnzì ndírì kà t'Ídhùnàtsü dhu ale, náabáya nzì dhòdhódhónga tó ípìrònga, pbétù Kàgàwà bhà nàwí röngó àdi dhòdhódhónganà ndì ale dő.»

4

*Yésù mà rōte Sàmàriyà tó pbìrì ɔ atdí tsìbhále nà dhu
(Isa 55.1; Yùw 7.37-39; Kas 8.25)*

¹ Wò ndì kàsùmì ɔ, Yùdeyà tó pbìrì ɔ Pbàfàrìsáyó níri ìndrù rúnɔna Yésù dő dhu. Abádhí ambénà àtìnà dő, Yésù ràrì àrà ibí ale nyú nágèrè rō ròngò pbìndà ábhàlì tí, ndàdù àrà bátizò núbho rō ábhō ale nyú tò, ròsè yà Yùwanì arí kònzi tí dhu dònà.

² Pbétù, Yésù nyú ndífrì náaránà nzì bátizò núbho rō ìndrù tò, kùbho rō owúnà ní kàbhà ábhàlì.

³ Ní, Yésù adù ndìvà Yùdeyà tó pbìrì ɔ rò, ndàdu ndì Gàlìlayà tó pbìrì ɔ.

⁴ Ní ányì ndì ndárà rò, káká ndùdà Sàmàriyà tó pbìrì òna nǎ.

⁵ Ní kárà àhù Sàmàriyà tó pbìrì ɔ atdí pbanga, Sìkarì tí kátina ɔ. Ndì pbanga ní'ì kyéròkyérò yà idhùnà Yòzefù tò Yàkòbhò náabhù adzi tí.

⁶ Ndírò, Yàkòbhò bhà dzìwò ní'ì ányìrò. Ní, Yésù itsi àdi wòrì dzìwò-bidò atdídò ndì ndìngyé ndì abhi ní dhu-okú dò rò. Ndì dhu ní'ì mbèmbè azà adyifò-sisì adyíbhengá nga tó ɔ dhu.

⁷ Ní, Sàmàriyà tó pbìrì ɔ atdí tsìbhále níra iđha nítdyò. Ní Yésù adù àtìnà kà ní: «Íbho pé iđha mòmvù.»

⁸ Wò ndì kàsùmì ɔ, Yésù bhà ábhàlì náadù ɔ'ì kigò ɔ òwù ònyù núdzi ndíni ɔ nyù tí ró.

⁹ Ní, wò Sàmàriyà tó pbìrì ɔ tsìbhále náadù dhu àdu Yésù tò, ndàti: «Hòkò! Èngbà dhu bhéyi dhu, inyì Mùyàhudì tí rò, nyì nyí iđha nónzi fudú ndíni nyì nyomvú tí, àzèmbè

ima nongó ì'í Màsàmàriyà-àyi?» Obhó tí, irita ní'í ìmbă Pbàyàhúdí mà nzinzì õ Sàmàriyà õ bhà mènà.

¹⁰ Ní, Yésù adù dhu àdu kàtò ndàti: «Nyì nyí'ìná gukyè Kàgàwà arábhüna ìndrú tò dhu náni ale tí, nyadù yà funú rí idha nónzi ndòmvà ale ràri àdhì dhu náni, ní nyì nyàmbènà ndì idha nónzi kà-fó, kà ràdù ípiröngä àbhü rí ìndrú tò idha nábhü ìndù.»

¹¹ Ní wò tsìbhálé adù dhu ìvu Yésù-tsü, ndàti: «Ádrùngbälé, idha itdyò nyì nyádù ní ngemekù mà rí'í mbă funú, ndirò yàrì dzìwò rí'í ádzí nyá. Ní nyì nyí wò ndì ípiröngä àbhü rí idha nába àdhà?»

¹² Abhukà Yákobhò ní ndì yàrì dzìwò nábhü fákà. Ka nyá ndítírò, kàbhü inzo mà, kà bhü mütungà mènà, náumvú kà õ idha átò. Ní inyì, nyì tí ndì adrùngbälé ròsè ndì abhukà Yákobhò dònà?»

¹³ Ní Yésù àdù dhu àdu kàtò, ndàti: «Ìngbàtí ilí ndì ale mà yàrì dzìwò õ idha nòmvà, nóhò idha-atdyú ràdù òho tdítò.»

¹⁴ Pbétù, yà ima nyá ma mábhüna idha nómavà rí ale, nóhò idha-atdyú rí nzì àdù tdítò akékpá mètì. Obhó tí, ma mábhüna ndì ale tò idha ràdù òongo dhòdhódhónga tò ípiröngä nábhü rí ìndrú tò idha röngö ìtu ònà rò idha-dòtì tí.»

¹⁵ Ní wò tsìbhálé adù àtìnà Yésù ní: «Ádrùngbälé, íbhò wòrì idha idù, ìnzì idha-atdyú nòongó tí mohò, ndirò ìnzì ma mongó tí ìrà idha nítidyò iró tdítò.»

¹⁶ Ní Yésù adù àtìnà kà ní: «Árà nyanzi pbùkù kpatsìbhálé, nyádù ìwu mènà ìró.»

¹⁷ Ní wò tsìbhálé adù dhu àdu Yésù tò, ndàti: «Ìmbă ma mí'í kpatsìbhálé nà.» Ní Yésù adù àtìnà kà ní: «Nyì nyàdu dhu mbéyi nyá nyati, ìmbă nyì ràri'í kpatsìbhálé nà.»

¹⁸ Obhó tí, nyì nyámbă nyì imbò kpabhálé nyá tò. Ní, yà kombí nyì nyí'í nà kpatsìbhálé ní nzì pbùkù ale. Ní, wò nyì nyànnò dhu ní obhó dhu nyá.»

¹⁹ Ní, wò tsìbhálé adù dhu àdu Yésù tò, ndàti: «Ádrùngbälé, iwa ma mènì dhu nyì ràri Kàgàwà bhà nabì nyá.»

²⁰ Abhúka nòongónà Kàgàwà nále yàrì pbìrì dò rò, pbétù nyì Pbàyàhúdí-tírò, nyì nyaradù àtìnà, Yérùsalemà tò kigò ràri ndì Kàgàwà nále ka kádù òwu ònà rò kigò.»

²¹ Ní, Yésù adù àtìnà kà ní: «Yàrì tsìbhálé, á'u yà ma mánona ìndù dhu. Atdí kàsùmì ní'íya ìnè, yà ìnzì nyì nyuléya àlë t'Ábanà Kàgàwà yàrì pbìrì dò rò mètì, ndirò Yérùsalemà tò kigò õ rò mètì òná.»

²² Nyì, Sàmàriyà tò pbìrì õ bhà tírò, nyì nyári Kàgàwà nále

inzá nyí nyàni mbéyi rórò. Pbétù mǎ, Pbàyàhúdí tím, mǎ mári kùlè iwa mǎ muni mbéyi nyá rórò. Obhó tí, Kàgàwà ríbhona ìndrú tò ògù räh PBàyàhúdí nzínzi-bvü rò*.

²³ Pbétù, kàsumì nindù wà ndì, ndirò ndi kàsumì nákà wà. Wò ndi kàsumì ní, yà Kàgàwà-nyikpó nòfò dhu bhéyi arí Kàgàwà ùlè ale rí 'òpè 'ùlè ka afiya ò, ndirò obhóngga nyá dö òná kàsumì. Obhó tí, àlè t'Ábanà Kàgàwà arónena ní ndi dhu bhéyi rí ndùlè ale-tidò.

²⁴ Kàgàwà ní Alafí. Ní dhu àkà kùlè rí ale rùlè ka afiya ò, ndirò obhóngga nyá dö.

²⁵ Ní wò tsibhále adù àtìnà Yésù ní: «Ma muni wà dhu Masiyà, Krístò tí kátina ale riraya irà. Ní, kà rirà nínganí, kaweya kóró dhu fákà.»

²⁶ Ní Yésù adù dhu àdu kàtò, ndàti: «Íma ní ndi Krístò, yà inyí nà ma móte.»

²⁷ Wò ndi kàsumì ö ní ndi, Yésù bhà ábhàlë náadù 'ùtò ányirò. Ní idho náukò abádhí atdídò, i àla Yésù mà ròtè atdí tsibhále nà dhu-okú dò rò. Pbétù, atdí ale mà abádhí nzínzi ö náadù nzá ndòmvù ndivù dhu Yésù-tsü, ràri àdhu Yésù rí'ì atdyúna nà, ndirò ràri àdhu abádhí ròtè dòná wòrì tsibhále mánà.

²⁸ Nírò ní ndi wò tsibhále náuhà fóná idha-andù uró, ndàdù òngo ndàrà kigò ò. Kàdù àtìnà ányí ndi ndòtù ale ní:

²⁹ «Nyìwü nyàndà pé yà kóró ma marónzina dhu nàwé idù ale! Ngätsi ní, pbä ìnzí Krístò ndi.»

³⁰ Ní kòrí ale náadù 'ìvà, 'òwù Yésù rí'ì i.

³¹ Wò ndi kàsumì ö, pbìndà ábhàlë náutu Yésù 'àti: «Màlimò, ónyü dhu aké.»

³² Ní, Yésù adù dhu àdu abádhí tò ndàti: «Ma mí'ì inè ma mónyüna ònyü nà. Ndì ònyü ní inzá nyí nyàni ònyü.»

³³ Ní i ábhàlë náadù 'òpè 'òngù dhu tsayá nzínziya ö 'àmbé àtìnà dò: «Atdí ale mà nírà tí irà ònyü nà kàtò?»

³⁴ Ní Yésù adù àtìnà abádhí ní: «Pbàkà ònyü ní mònzi yà ma nívì ale-afí òzè dhu, madù yà kibhò ndiní ma mònzi tí kasü nónzi mítò.»

³⁵ Tí obhó nyí ndi nyí nyarí àtina: «Inga ö ró'ò ònyü nògu ka kí òná àbí náuhà ndì ifò àbí tí.» Pbétù imá, ma mátina nyí ní, nyí ràngbe pé dàku nyàndà inga. Ònyü nò'ò wà inga ö, ndirò kákà wà oguta nà!

³⁶ Ònyü-tsü nündu inga ö rò ale náarí pbìndà mákimbà nábà. Ndirò kärí ònyü-tsü nündü dhòdhóhóngga tó ípirònga tò. Ndì dhu bhéyi ní ndi, yà ònyü-tsé nazò inga

* 4:22 4.22 Isa 2.3

š ale mà, kà-tsù nündu adù ìngä ſò rò ale mànà-ídhe rădù ndíka atdíkpá.

³⁷ Obhó tí, yàrì mbólí náñò dhu ní obhó dhu nyú: «Atdí ale náarí ònyù-tsè nözò ìngä ſò, ngätsi ale ràdù ndí ònyù nógù ìngä ſò rò.»

³⁸ Ní ima, ma móvì nyí nyöwù ònyù ogù inzá nyí nyazò dhu òná ìngä ſò. Ngäkpà ale náanzì ndí kasù kà ſò angyinä rò, nyadù ídzìngä nábà abádhí tó kasù-nyù-tsì.»

³⁹ Ní, wòrì kigò ſò aróko Sàmàriyà ſò ábhò ale nyú náa'u Yésù, wòrì tsìbhále náwènà fíyò dhu-okú dò rò. Käti: «Kàwe ma mónzì dhu kóró idù.»

⁴⁰ Ní, Sàmàriyà ſò ale níitdegù iwu ùvò Yésù-tí-ò, ní abádhí adù kònzi ndíni adì tí à mànà firábvü. Ní Yésù mà náadù okó abádhí mànà óyò idhò tí.

⁴¹ Ní, ábhò ngäkpà ale nyú náadù Yésù ná'ù, yà kà rënnona ndí nyú tímò ɔte-okú dò rò.

⁴² Abádhí owúnà àtìnà rò wò tsìbhále ni: «Mǎ mà'ù Yésù, inzì ní nyí nyènò dhu-okú dò rò tí, pbétù mǎ mà'ù ka yà bïka nyú ní mǎ mìrì kà rënnona dhu dhu-okú dò rò. Ndirò, mǎ mèni wà dhu ka nyú ràrì ndí yà adzi ſò ale tó Ògùba.»

Yésù rí Gàlìlayà tó pbìrì ſò atdí ádrùngbâle bhà ìngba nígù dhu

(Màt 8.5-13; Luk 7.1-10)

⁴³ Òyò idhò ndí ndònzì Sàmàriyà dhu-dzidò, Yésù ivà ndí ndàrà Gàlìlayà.

⁴⁴ Obhó tí, ka ní'í iwà áti ndí nyú tímò, inzì ka rarí nabì níffù pbìndà pbìrì nyú ſò*.

⁴⁵ Pbétù, Gàlìlayà tó pbìrì à Yésù àrà àhù rò, ányì bhà náakò ka mbéyi nyú, iwà à awù átò Yérùsalémà, Pásìka tó mìkhendù-idhò ſò, 'adù kà rënnina kóró dhu àla nídhuní.

⁴⁶ Nírò ní ndí Yésù adù àrà tdítò Kanà tí kátina atdí pbanga ſò, Gàlìlayà tó pbìrì ſò. Ndi pbanga ní ndí këgèrè idha ròngò dìvayì tí òná. Gàlìlayà, Kàpèrnàwumù tí kátina pbanga ſò, àlità bhà kasù tó atdí ádrùngbâle ní'í inè. Ndi ale t'ídhùnà ní'í andí nà.

⁴⁷ Ní, Yésù irà Yùdeyà rò ndàrà àhù Gàlìlayà dhu ndí ndírì rò, wò ádrùngbâle náarà Yésù-tí-ò. Kädù ndítsò Yésù rò ndíni awú tí, ndàrà idhùnà nígù Kàpèrnàwumù. Ndi kà t'ídhùnà ní'í afína rò ka kódøna ró.

⁴⁸ Ní Yésù adù àtìnà kànì: «Nyí nyí nzì dhu à'u, inzá nyí nyàla wiwì mà, inzá apèna 'ònzì angyi indrü nzinzì ſò dhu mànà dhu rò!»

⁴⁹ Ní wò ádrùngbâle adù àtìnà Yésù ni: «Ádrùngbâlé, irà nyawú pbàkà inzá pbàkà ìngba-afí nápè itdë rórò.»

* 4:44 4.44 Mát 13.57

⁵⁰ Ní Yésù adù àtìnà kà nǐ: «Árà iibha! Ìnè idhùnù rǐ'nyìkpóna nà.» Ní wò ádrùngbälé náa'u Yésù ṣènò fíndà dhu, ndàdù ndìvà, ndàrà.

⁵¹ Ní iibha ndì ndóngo rórò, abádhí núusò ì otu ɔ̄ pbìndà kasutálé mánà, i ale ràdù àtìnà iwà kà t'ídhùnà rògù.

⁵² Ní wò ale adù dhu ivu abádhí-tsü, ndàti: «Kögùná ife adyifò-sisì ɔ̄?» Ní, abádhí adù dhu àdu kàtò 'àti: «Kögùná inzì, àràbhù adyifò-sisì adyíbhengá nga tó ɔ̄.»

⁵³ Ní wò ngbángba t'ábanà adù dhu ḥsù ányìrò rò tí, wò ndì kàsùmì ɔ̄ tí Yésù rátiná ndì nǐ: iwà pbìndà ingba rògù. Ní àbadhi mà, kóró pbìndà idzá-bhà mánà náadù Yésù ná'ù atdídò.

⁵⁴ Wò dhu bhéyi ní ndì, Yésù anzì oyò rí kísé pbìndà wíwì, Yùdeyà rò ndì ndírà àhù Gàlìlayà rò.

5

Yésù rí ngbōna úve atdí ale nígù dhu

¹ Wò dhu-dzidò, yà Pbàyàhúdí rí fiyó somà tó atdí mǎhendà nónzi ḥná kàsùmì ɔ̄, Yésù ivà ndì ndàrà Yèrùsalemà tó kigò ò.

² Ndì kigò ò ka kótsù ḥná atdí tsátsù-ɔvò ni'ì «Tàmà tó Tsátsù.» Ní, ùye ka kúyè idha ní'ì ndì tsátsù tí. Pbàyàhúdí t'ávànà ɔ̄, ndì idha-ɔvò ni'ì Bètèsàyidà. Ndírò, kigì rò ka kasì imbò mbàrazà.

³ Ní, dhèdhérò andì-tidò nà ale nóongónà òyì i mbàrazà tsinà. I ale ni'ì ndùmündumú mà, ḥtsotsù ale mà, ndírò ngbòya úve ale mánà. [

⁴ Ní, abádhí ongónà òyì ányìrò, 'àmbè Kàgàwà bhà mǎlàyikà rí ndì idha-ɔnga nángbò dhu ḥdò dò. Obhó tí, atdí kàsùmì ɔ̄, Kàgàwà bhà mǎlàyikà nóongónà ifo ḥrù-akpà ò rò, ndòtsù ndì idha ò, ndàdù ḥnángá àngbo. Ní, wemberè tí ḥtsù ndì idha ò ale nóongónà adù ḥgù dòtsí pbìndà andì ò rò.]

⁵ Ní, ányìrò i'ì atdí ale ni'ì iwà andì alá ndì ró ato árà àhù iibhù kumì dòná àrà ñà ato tí ale.

⁶ Ní, wò ale ndì ndàla àyayi ró, ndàdù dhu ṣèni iwà ka rónzì ábhò idha nyá andì nà rò, Yésù ivú dhu kà-tsü, ndàti: «Nyì nyòzè tí iwà nyogù?»

⁷ Ní wò ale adù dhu àdu Yésù tò ndàti: «Ádrùngbälé, idha-ɔnga mǎlàyikà àngbò rò, ma marí mbä adù i'ì mitdu rí, ndàfò ma ndì idha ò ale nà. Ndírò, yà ma mí momvù ndíní ma mofo tí idha ò rò, ngätsi ale kélë náarádù ofo angyi rùdú ndì idha ò.»

⁸ Ní Yésù adù àtìnà wò ale nǐ: «Ívà nyì, nyitdù indá ara, nyadù àrà.»

⁹ Ní ányìrō rò tí, wò ale náagù, ndàdù pbìndà ara nítdù ndàrà nà.

Wò dhu rí ndònzi òná idhò ní i sàbatù-idhò.

¹⁰ Ní Pbàyàhúdí tó ádròdrò ale náadù àtìnà wò ògògù ale ní: «Indo rí i ní sàbatù-idhò! Ní dhu àkă nzá nyamò pbùkù ara nyambe ùbhi dō nà.»

¹¹ Ní, wò ale adù dhu àdu abádhí tò ndàti: «Ima nìgù ale ní ndì àti ima ní, ma rìtdu pbàkà ara, madù àrà nà.»

¹² Ní kökò Pbàyàhúdí tó ádròdrò ale adù dhu ivu kà-tsü 'àti: «Ádhì pbá ale ndì nyi ní àti, nyi rìtdu pbùkù ara, nyadù àrà nà?»

¹³ Pbétù, wò ka kìgù ale náadù nzá àdhì mà ùnònà ndì dhu dhu nüni. Obhó tí, wò ndì kàsùmì ö, Yésù adù i'í iwà ndì ndàwìlì ndì, ndàrà ányìrō i'í ihé-yà nzinzì ö rò ró.

¹⁴ Wò dhu-dzidö, Yésù adù àrà wò ale nótù Kàgàwà bhà idzá, ndàdù àtìnà kà ní: «Kònì nyi nyògù wà. Ní àpé nyɔnzì nzérenga tdítödö, akye nzére dhu nyá ròsè wòrì dònà náarana nyabà tdítödö ní.»

¹⁵ Ní wò ale náadù àrà, ndìtsì àtìnà Pbàyàhúdí tó ádròdrò ale ní, Yésù ràrì ndì ndì nìgùnà.

¹⁶ Ndì dhu-okú dò rò ní ndì, i ádròdrò ale náadù 'òpè 'ònè Yésù, ndíni i abhù tí kohò, sàbatù-idhò ö kà ràrà ìndrù ìgu rò nídhuní.

¹⁷ Pbétù, Yésù adù àtìnà abádhí ní: «Àbadu Kàgàwà rí i inè kòmbí mätí ndì ndí kasù ònzi ró, ní ima mà átò, ma mí i kasù ònzi ma mí ró.»

¹⁸ Ndì dhu-okú dò rò ní ndì, Pbàyàhúdí tó ádròdrò ale náadù 'òpè 'ònè Yésù tdítödö atdyúya nyá nà, ndíni i abhù tí kohò. Abádhí ambénà kònè dö, inzì ní inzá kífu sàbatù-idhò dhu-okú dò rò tí, pbétù kárádù Kàgàwà àti àbanà nyá tí, ndì dhu ràdù ndàbhù i'í àdhàdhì Kàgàwà nà dhu-okú dò rò.

Kàgàwà t'ídhùnà, Yésù bhà ádrùngbànga

¹⁹ Wò dhu-dzidö, Yésù adù àtìnà Pbàyàhúdí tó ádròdrò ale ní: «Ma mí obhó dhu náñò fákù: Kàgàwà t'Ídhùnà rí nzí àdù atdí dhu mà nónzì dòna ró, pbétù kà ràdù ònzinà dhu ní yà Àbanà róñzina ró ndì ndálána dhu kélë. Obhó tí, Àbanà arónzìna dhu nónzì kà t'Ídhùnà ràdù átò.

²⁰ Obhó tí, Àbanà ózè Idhùnà, ndàdù ndì ndarónzina kóró dhu núvi kà tò. Kàrì yà ndì ndónzì dhu dònà róse ádròdrò dhu núvì tdítödö ndì Idhùnà tò, ndíni idhò adù tí nyákò ní atdídö.

²¹ Àdhàdhì Àbadu náarí ùvavé ale nábhù rùngbè i ɔvè-bvà rò, ndàdù ípirònga ùbho fíyò dhu bhéyi tí, ní ka

t'Ídhùnà rădù ípìrōnga núbho yà ndì ndòzè ndùbho ka fíyò ale tò.

²² Ndírò, Àbadu náarí nzì ìndrú-ànyä nítdì, pbétù kíbhò anya t'ítdìta tó ádrùngbångá tó obi kóró Idhùnà-fó,

²³ ndíní kóró ale nífù tí Idhùnà, àdhàdhì i arí Àbanà nífù dhu bhéyi. Ní, ìnzì arí Kàgàwà t'Ídhùnà nífù ale, nífù nzá yà ka nívì Àbanà.

²⁴ Ma mí obhó dhu náñó fákù: Yà ma ménóna dhu níri rí ale, ndàdù yà imá nívì ale ná'u, nábà wà dhòdhódhóngá tó ípìrōnga. Ndírò, ka kótdíya nzì anya kà dő, pbétù kúdà wà òve òna ná, ndàdù òtsù ípìrōnga ò.

²⁵ Ma mí obhó dhu náñó fákù: kàsùmì níndù wà ndì, ndírò ndí kàsùmì àká wà. Ndí kàsùmì ní yà ùvëvè kútdù i ale rí Kàgàwà t'Ídhùnà-tù níri òná, ndírò kà-tù iři rí ale ràdù ípìrōnga nábà.

²⁶ Obhó tí, àdhàdhì Àba Kàgàwà náarí i ípìrōnga nà nyùnatsì dhu bhéyi, ní kábhù Idhùnà rí i ípìrōnga nà átò nyùnatsì.

²⁷ Ndírò, kádù ìndrú-ànyä t'ítdìta tó ádrùngbångá tó obi nábhù Idhùnà tò, Ìndrú t'ídhùnà ní ka dhu-okú dò rò.

²⁸ Ní, àpé nyàbhù idhò ràkò nyí ndí dhu dő. Obhó tí, kàsùmì níndù wà ndì, yà kóró ale kákà ùvëvè kútdù i rí tûdu iři òná,

²⁹ 'àdù 'ùngbe òve-bvù rò. Ní yà ídzì nga ònzi i arí rórò ùvè ale náungbeya i, 'àdù dhòdhódhóngá tó ípìrōnga nábà. Pbétù, yà nzérenga ònzi i arí rórò ùvè ale, náungbeya i, kadù anya nítdì dòyá*..»

Yésù rí pbìndà ádrùngbångá návì rí ìndrú tò dhu nòvò dhu

³⁰ Tdítdì Yésù adù dhu òvò Pbàyàhúdí tó ádròdrò ale tò, ndàti: «Imá nyá, ma mí nzì àdù atdí dhu mà nónzì dùdu rò, pbétù ma mágù ìndrú-ànyä nótì Àbadu Kàgàwà nòvò ka idù dhu bhéyi. Ndírò ndí anya nótì ma mágù obhónángá dő. Obhó tí, ma marí nzì ma mòzè dhu nónzi, pbétù ma marónzina dhu ní yà imá nivi ale nözè dhu kèle.

³¹ Ma mapé àdù àdi pbákà ngàmbì tí ma-tírò, ní ma ménóna dhu ní nzì àdù i obhó dhu.

³² Pbétù, ngätsi ale ní ndí pbákà ngàmbì, ndírò ma mìnì wà dhu, kà ránóna dùdú dhu ràrè obhó dhu.

³³ Nyí nyóvì ìndrú ròwù dhu òngù bátzò núbhö arí Yùwanì-tsü, ní kádù obhó dhu tí rí i dhu núnò fákù i ale dő.

* 5:29 5.29 Dàn 12.2

³⁴ Ima nyá, ma mózè nzá ìndrú rǎdi pbàkà ngàmbì tí dhu, pbétù ma mí yàrí dhu nánc fükù ndíní nyí nyugù tí.

³⁵ Yùwanì fí nzinzíku ō àdhàdhì òbi ka kòbì ràmbe ìnga náwù dő tarà bhéyi. Ndírò, nyí nyádù idhèku nábhù ríka ndì áké kàsuumì kélé tí kà rǎncona fükù dhu tó awáwù ō.

³⁶ Ní i ma nyá, ma mí fí inè Yùwanì unó dhu dòná osè ngätsi dhu nà. Obhó tí, ndì dhu ní yà Àbadu Kàgàwà íbhò ndíní ma mònzi tí ràkà kasù, yà inè rí fí ònzí ma mónzina ró. Ní i kasù arí ndì dhu àvì, Àbadu Kàgàwà ràrì ndì i ma nívì.

³⁷ Yà ma nívì Àbadu ní átò pbàkà ngàmbì. Ní, nyí nyàpè nzá kà-tù níri akekpá matí, ndírò nyí nyàpè nzá kà-nyì-kpa nálă.

³⁸ Ndírò, nyí nyí mbă kàbhà òte nà afíku ò, inzá nyí nyá'ù yà kívì ale dhu-okú dò rò.

³⁹ Nyí nyözè nyögyè Kàgàwà bhà Andítá-ònga, nyí nyári ìngà ìrè kótù ō nyí ràrädù dhòdhódhónga tó ípiröngá nábà dhu-okú dò rò. Ní, i Andítá ní i pbàkà ngàmbì.

⁴⁰ Pbétù, nyí nyözè nzá nyiwú tìdu ò, ndíní nyí nyabá tí obhóná ípiröngá.

⁴¹ Ma mózè nzá ìndrú rí milè dhu.

⁴² Pbétù, ma múní wà nyí: nyí nyözè nzá Kàgàwà.

⁴³ Ima, ma mímà Àbadu Kàgàwà-ovò rò, ní nyí nyádù nzá makò. Pbétù, ngätsi ale náapé àdù ìrà ovòna nyá rò, ní nyí nyádù ndì ale àkò akye.

⁴⁴ Nyí nyádù dhu à'ù ìngbà dhu bhéyi, yà nyí nyözè nyifù nyí nyi-tírò nzinzíku ō, inzí nyádù Kàgàwà atdírò rí nyifù dhu ònè rò?

⁴⁵ Apé nyirè nga i ma ràrì ndì ma mí nyöbhù Àbadu-fó. Pbétù nyöbhù rí ní Músà, yà atdídò nyí nyá'ù tsùná dhu ale*.

⁴⁶ Obhó tí, nyí nyá'ùyana gukyè Músà náandí dhu, ní nyí nyádùyana ma múnona dhu à'ù átò, okúdu dò rò kandí i dhu nídhuní.

⁴⁷ Ní yà inzá nyí nyá'ù kandí dhu rò, nyí nyádù ma múnona òte ná'ù ìngbà dhu bhéyi*?»

6

Yésù rí imbò lufù ale nóngù dhu

(Màt 14.13-21; Mrk 6.30-44; Luk 9.10-17)

¹ Wò dhu-dzidò, Yésù adà Gàlìlayà tó rérù-adzè. Ndì rérù ka kanzinà átò Tìberiyà tí.

* 5:45 5.45 Tòr 31.26-27 * 5:47 5.47 Tòr 18.15

² Ní ádràngbă ihé-yà náadù òwu kőwù ɔ, andì nà ale rō ka rärà ònzìnà rō wiwì nála rō i ówu nídhun̄.

³ Ní Yésù núupò pbìri dò, 'àdù òko obvò ányì pbìndà ábhàl̄ mānà.

⁴ Wò ndì kàsumì ɔ, Pbàyàhúdí tó mèhendù, Pásìka tí kátina-idhò níi'ì iwà ndindù ndì ró.

⁵ Ní Yésù ubè nga ndàndà, ndàdù ihé-yà nála tìna ò ríwu ró. Ní kădù dhu ìvu Filipò-tsù, ndàti: «Àlë kówu mègatì òdzi àdhà ndín̄ kăkà ale ɔnyù tì?»

⁶ Kívú wò dhu Filipò-tsù, àbadhi-afí kélë ndì ndomvú tí ní. Obhó tí, kăni wà ndì ndádù ònzìnà dhu.

⁷ Ní Filipò adù dhu àdu kàtò, ndàti: «Àlë kí mbă mègatì nódzi óyò miyà fùrangà-kpō rō mätí, kadù èndònà nìní mätí kòrí ale-fó, ní rí nzì àkă abádhí rō.»

⁸ Yésù bhà ábhàl̄ nzinzì ɔ, Àndèreyà tí kátina atdí ale, Sìmonì Péterù t'ádònà, náadù àtìnà Yésù ní:

⁹ «Atdí kpatsìbhíngba rí'ì inè iró sàyirì tí kátina nganù-ra ní ka kóbhòlò imbò mègatì nà, dòná óyò ibhè nà. Pbétù wò ndì dhu mà röñzina yà dhu bvà tí ale rō dhu ní àdhù?»

¹⁰ Ní Yésù adù àtìnà pbìndà ábhàl̄ ní: «Nyàvi ìndrú ròkò obvò.» Ányìrò irí níi'ì inè abhò. Ní ihé-yà adù òko obvò ndì irí dò. I ale-bvù ní'ì mbèmbè imbò lufù kpabhále.

¹¹ Ní Yésù ugu kökò imbò mègatì ndàl̄ fóná. Ní òtsò ndì ndàbhù Kàgàwà tò dhu-dzidò, kădù i mègatì ábhù kundò uró i'ì ale tò. Ndirò, kădù ibhè nábhù átò kundò abádhí tò, abádhí nà rákă dhu bhéyi.

¹² Ihé-yà níitdègu dhu ònyù 'ùlè ní, ní Yésù adù àtìnà pbìndà ábhàl̄ ní: «Nyündu òdòdì mègatì-go-tsù, akye ndì nínzana kókórò ní.»

¹³ Ní Yésù bhà ábhàl̄ náadù kökò ònyù ka konyù imbò mègatì ò rò òdì mègatì-go-tsù nündu, rùlè atdí kumì dòná óyò nà sëngé ɔ.

¹⁴ Ní wò Yésù ònzì wiwì i àla rò, ihé-yà adù ɔte òpè nzinzìya ɔ, 'àmbe àtìnà dò: «Obhó nyù, yàrì ale ní yà ka kuno irà iraya yà adzi ɔ dhu tí Kàgàwà bhà nabì nyù.»

¹⁵ Ní Yésù itdègu abádhí rí dhu ònzì ndín̄ i alú tí ndì, 'àdò ndì fiyó ádràngbă kamà tí dhu èn̄, ní kădù ndàdha abádhí nzinzì ɔ rò, ndàdù àrà atdírò pbìri dò.

*Yésù rübhi rère dò dhu
(Màt 14.22-33; Mrk 6.45-52)*

¹⁶ Inga níitdègu àti, ní Yésù bhà ábhàl̄ náawú pbìri dò rò, iwu ùvò rère-tsù.

¹⁷ Ní abádhí núupò atdí ibhú ɔ, 'àdù abhi òpè 'àmbe òwu dò rère-adzè, Kàpèrnàwumù tó pbanga ɔ. Inga níi'ì iwà ndì ndàti ró, Yésù ràdù i'ì inzá ndì ndàpè irà àhù abádhí i ró.

¹⁸ Ndìrò idha adù ì'ì atdídò tsìna àva ndì awe ròpili obi nyá nà dhu-okú dò rò ró.

¹⁹ Ní Yésù bhà ábhàlì níí'ì iwà ì otù ibhú ràrà mbèmbè imbò kìlòmètèrè tí, ndìrò ngätsi ní mbèmbè azà kìlòmètèrè tí rérù-alìkpa ò ró. Nírò ní ndì abádhí náala Yésù idha dò rúbhi pföna dò, ndàmbé ìrà dò ibhú i ró. Ní odo níisí atdídò abádhí ò.

²⁰ Pbétù, Yésù adù àtìnà abádhí ní: «Ìnzì nyònzi odo! Ìma ní yà.»

²¹ Ní abádhí náatsú 'àbhù Yésù rùpò ibhú ò, ní kòmbómbí tí ibhú náadù àrà àhù adzènà idha-bidò, yà abádhí rúbhi àda rò inà rò.

Ihé-yà rí Yésù òne ndínì i ala tí dhu

(Màt 14.34-36; Mrk 6.53-56)

²² Tsútsă nínganí, rérù-adzè i núbhàná ihé-yà níirè dhu atdí tí ibhú rí'ìna idha-tsànnà. Ndìrò, abádhí ìrè dhu Yésù rùpòná nzá ndì ibhú ò, 'àdà atdíkpá pbìndà ábhàlì mánà, pbétù i ábhàlì rówùná òyá.

²³ Ní, ngäkpà ibhú náadù iwu Tibèriyà tó kigò ònà rò, iwu ùvò íkyèrò yà òtsò ndì ndàbhù Kàgàwà tò dhu-dzidò, Yésù ábhùná mÙgatì ihé-yà rònyù ró.

²⁴ Ní ihé-yà níitdègu dhu àlă, ìmbă Yésù mà, pbìndà ábhàlì mánà ràri'ì nzíniya õ, ní abádhí adù ùpo Tibèriyà rò iwu ibhú õ, 'òwù Yésù ònè Kàpèrnàwumù tó kigò ò.

Yésù rí ndàti ípirònga nábhù rádù ìndrú tò mÙgatì tí dhu

²⁵ Kòkò ihé-yà náawù ùvò rérù-adzè, 'àdù Yésù òtù ányì. Ní abádhí níivú dhu kà-tsü 'àti: «Màlimò! Nyì nyìrà àhù ìngbă tí ngá àzú?»

²⁶ Ní Yésù adù dhu àdu abádhí tò, ndàti: «Ma mí obhó dhu nánc fükà: nyì nyí mònè dhu ní mÙgatì nyì nyónyùná nyülè ní dhu, ìnzì ní yà ma márónzina wiwì nyì nyála, nyàdù à'ùnà dhu.

²⁷ Ní, dhu àkă nzá nyönzì kasù ndìnza rádù ònyù-okú dò rò. Pbétù, dhu àkă nyönzì kasù dhòdhódhónga tó ípirònga nábhù rádù fükù ònyù-okú dò rò. Ndì ònyù àbhù rádù fükù ní Ìndrú t'ídhùnà. Obhó tí, ka ní ndì Àbanà Kàgàwà níili pbìndà ádrùngbänga tó ize ròná ale, ndínì ndì ndívì ndì ka dhu naví tí.»

²⁸ Ní kòkò ihé-yà adù dhu iwu Yésù-tsü 'àti: «Ádu ndì àkákă mònzi, ndínì mà mònzi tí Kàgàwà bhà kasù?»

²⁹ Ní Yésù adù dhu àdu abádhí tò, ndàti: «Kàgàwà bhà kasù ní, nyá'ù yà ndì nyá tirò ndì ndívì ale.»

³⁰ Abádhí adù dhu ìvu tdítidò kà-tsü 'àti: «Íngbà wìwì nyì nyónzina mǎla, ndín̄ mǎ madù tí nya'ù? Ádhu ndì nyì nyónzina?

³¹ Abhúka náanyù manà tí kátina mùgatì ràngù ᷂, àdhàdhì yà Kàgàwà bhà Andítá rúnɔna dhu bhéyi. Ndì Andítá rätina: <Kàgàwà náabhù òrù-akpà ò rò ìrà mùgatì abádhí rònyù*.>

³² Ní Yésù adù dhu àdu abádhí tò, ndàti: «Ma mí obhó dhu náno fükù: ìnzì ní Músà ndì òrù-akpà ò rò ìrà mùgatì nabhù fükù. Pbétù, Àbadu Kàgàwà ní ndì òrù-akpà ò rò ìrà obhóná mùgatì nábhù rí fükù.

³³ Obhó tí, Kàgàwà bhà mùgatì ní òrù-akpà ò rò ìrà mùgatì. Ndirò, ndì mùgatì ní dhòdhódhónga tó ípìrònga nábhù rí yà adzi ᷂ ale tò mùgatì.»

³⁴ Ní, ihé-yà adù àtìnà Yésù ní: «Ádràngbälé, óngò wòrì mùgatì níbhò fákà bìlinganà.»

³⁵ Ní Yésù adù dhu òvò abádhí tò kpangba, ndàti: «Ima ní ndì yà ípìrònga nábhù rádù indrù tò mùgatì. Ndì ale náapé ìrà tìdu ᷂, ní rí nzì adù àwù nínè akékpá màtì. Ndirò, ndì ale náapé ma'u, ní rí nzì adù òmvàna ndì ndí dhu-atdyú nóhò akékpá màtì.

³⁶ Kòn̄ ma mìnò wà i dhu fükù. Nyì nyála wà ma, pbétù nyì nyàpè nzá ma'u.

³⁷ Àba Kàgàwà níbhò idù ale nákà 'iwú kóró tìdu ᷂. Ndirò, tìdu ᷂ ìrà ale nódì ma mí nzì adù iri.

³⁸ Obhó tí, ma mírà òrù-akpà ò rò, ndín̄ ma mònzi tí yà ma nívì ale-afí ózè dhu. Pbétù, ma mírà nzá ndín̄ ma mònzi tí afídú ózè dhu.

³⁹ Yàrì ní ndì yà ma nívì Àbadu-afí ózè dhu: <Dhu àkà nzá mabhu yà fudú kibhò ale nzinzì ᷂ atdí ale mà ràwì. Pbétù, yà adzi ᷂ dhu-tsù rítsi ndòdì nínganí, dhu akáya mabhu abádhí rùngbe ᷂.»

⁴⁰ Tdítidò Yésù adù àtìnà: «Yàrì ní ndì Àbadu ózè dhu: kóró ale yà Idhùnà àlă rí, 'adù à'ùnà, rädù dhòdhódhónga tó ípìrònga nábabà. Ndirò, ma madùya abádhí nábhù rùngbe ᷂ yà adzi ᷂ dhu-tsù rítsi ndòdì nínganí.»

⁴¹ Ní wò dhu i ìrà rò, Pbàyàhúdí tó ádròdrò ale náapè 'àmbe ònu dò nzinzìya ᷂ Yésù-okú dò rò. Abádhí anù wò Yésù àti, ndì ràrì òrù-akpà ò rò ìrà mùgatì nídhuní.

⁴² Ní, abádhí ambénà àtìnà dò nzinzìya ᷂: «Tí obhó Yésù, Yòzefù t'ídhùnà nyá yà? Àlë káni wà kà t'ábanà mà, kà-tsánà mònà. Ní, kà rädù àtìnà ìngbă dhu bhéyi ndì rírà

òrù-akpà ò rò*?»

43 Ní, Yésù adù dhu àdu abádhí tò, ndàti: «Ìnzì nyònu nzinzìkù ń.

44 Ìnzì atdí ale mà ràdù ìrà tìdu ò, ìnzì ní yà ima nívì Àbadu Kàgàwà kèlë nábhù ndì ndìrà tìdu ò rò. Ndì ale ní ndì ma madùya àbhùnà rìngbè ndì, yà adzi ń dhu-tsù rítsi ndòdù nínganí.

45 Kàgàwà bhà pbànábí náandí dhu 'àti: <Kàgàwà nyú ndítirò níudhèya dhu kóró ale tò*.> Àbadu Kàgàwà rănona dhu nírì, ndàdù à'ùnà ale ní ndì ràdù ìrà tìdu ò.

46 Atdí ale mà nápè nzá Àbadu àlă. Pbétù, ka nála ní yà Kàgàwà-ti'ò rò írà ale kèlë atdírò.

47 Ma mí obhó dhu náncò fükù: Yésù nà'ù ale ní rí'ì dhòdhódhónga tó ípirònga nà.

48 Íma ní ndì dhòdhódhónga tó ípirònga nábhù arí ìndrú tò mÙgatì.

49 Abhúkù náanyù manà tí kátina mÙgatì rÙngù ò, ní abádhí adù wà ûvè.

50 Pbétù, yàrì ní ndì òrù-akpà ò rò írà mÙgatì. Ndì mÙgatì nónyù ale rí nzì àdù òvè.

51 Íma ní ndì ípirònga tó ndì mÙgatì, yà òrù-akpà ò rò írà. Ndì ale apé ndì mÙgatì nónyù, ní ndì ale adùya dhòdhódhónga tó ípirònga nábà. Ma mábhàna ndì ale rònyù mÙgatì tí dhu ní ngbòdu. Ma mí ndì ngbòdu nábhù, ndínì yà adzi ń ale náabá tí ípirònga otùna ń.»

52 Wò dhu ń ìrà rò, Pbàyàhúdí adù 'òpè 'àgò ń obi nyú nà nzinzìya ń. Abádhí ambénà dhu òngù dò tsùyá, 'àmbé àtìnà dò: «Hòkò! Yàrì ale ràdù ngbòna níbhò ìngbà dhu bhéyi àlë rònyù?»

53 Ní Yésù adù àtìnà abádhí ní: «Ma mí obhó dhu náncò fükù: Ìnzì nyí nyapé Ìndrú t'ídhùnà-ngbò nónyù, ìnzì nyádù kázù nómvù, ní nyí nyí nzì àdù dhòdhódhónga tó ípirònga nábà.

54 Ndì ale apé ngbòdu nónyù, ndàdù azùdu òmvù, ní ndì ale ràdù dhòdhódhónga tó ípirònga nábà, ndìrò ma madùya ndì ale àbhù rìngbè ndì yà adzi ń dhu-tsù rítsi ndòdù nínganí.

55 Obhó tí, ngbòdu ní obhóná ònyù, ndìrò azùdu ní obhóná òmvù.

56 Ní ndì ale apé ngbòdu nónyù, ndàdù azùdu òmvù, ní ma mí'ì inè ndì ale-nyutsì, ndìrò ndì ale rí'ì inè nyadutsì.

* 6:42 6.42 Mrk 6.3; Mát 13.55; Luk 4.22 * 6:45 6.45 Isa 54.13

⁵⁷ Imá nívì Àbadu Kàgàwà náarí'ì inè ípìrònga nà, ndirò ma mári'ì inè ípìrònga nà kókú dò rò. Ní ndì dhu bhéyi tí, ngbòdu nònyù ale ní rádù ì'ì ípìrònga nà otùdu ɔ.

⁵⁸ Yàrì ní ndì ɔrù-akpà ò rò ífò màngatì. Ndì màngatì ri'ì mbà yà abhukù náanyù màngatì bhéyi. Ndì màngatì ì ònyù dhu-dzidò, abádhí náadù wà àve. Pbétù, ndì ale náapé yári màngatì nónyu, ní rí nzì ádà òvè ìngbá tí ngá matí.»

⁵⁹ Wòrì ní ndì Yésù unction dhu, yà Kàpèrnàwumù tó pbanga ùnduta-dzà ò rò ndì ndì dhu núdhé ìndrù tò òná kàsùmì ò.

*Dhòdhódhónga tó ípìrònga nábhù rí ìndrù tò ɔte
(Èbr 4.12-13)*

⁶⁰ Wò Yésù unction dhu ì iñi rò, kàbhà ábhàlì nzínzi ò ábhò ale nyù náadù 'òpè 'àmbe àtànà dò: «Yàrì ale rúdhéna ìndrù tò dhu nídzò idzò tí. Ní ádhi pbá ale ndì kírì rádù?»

⁶¹ Yésù itdègu kókò ale rónu nzínziya ò yà ndì ndùdhe fíyò dhu-okú dò rò dhu núnì, ní kàdù dhu ìvu abádhí-tsù, ndàti: «Wò ma mènò dhu nábhù tí nyì nyotsù nzérenga ò?»

⁶² Olu, nyì nyáläyana gukyè Ìndrù t'ídhùnà ɔrù-akpà ò rúpo yà angyi ndì ndì'ì i rò, ní ádhu nyì nyánòyana?

⁶³ Èllà-Alafí ní ndì dhòdhódhónga tó ípìrònga nábhù arí ìndrù tò ale. Pbétù, ìndrù nyù rádù ònzinà dhu rí'ì ìmbà. Yà fákù ma mènò ɔte ní Èllà-Alafí ibhò munò fákù ɔte. Ndirò, ndì ɔte ní dhòdhódhónga tó ípìrònga nábhù rí ìndrù tò ɔte.

⁶⁴ Pbétù, nzínziku ò ngäkpà ale ná'ù nzá ndì ɔte.» Obhó tí, angyangyi nyù, Yésù nùunì wà abádhí nzínzi ò inzà ndì ná'ù ale mà, ndì nipfoya ndàbhù ndì òmvù-fó ale mènà.

⁶⁵ Ní kàdù àtìnà tdítò abádhí ní: «Kònpì wò dhu-okú dò rò náa ní ndì, ma móvò dhu fákù matí: inzì atdí ale mà ràràdù ìrà tiidù ò, inzà Àba Kàgàwà kélè nábhù ndì ndìrà rò.»

⁶⁶ Ní ròpè ndì unction rò, Yésù bhà ábhàlì nzínzi ò ábhò ale nyù náudhá ì olù, 'àdù 'òpè inzì 'òwù ùbhi rò kówù ò tdítò.

⁶⁷ Ní wò dhu ndì ndàla rò, Yésù adù dhu ìvu pbìndà atdí kumi dòná óyò nà ábhàlì-tsù, ndàti: «Nyì nyù mà nyì nyòzè tí nyòwù átò?»

⁶⁸ Ní Sìmonì Péterù adù dhu àdu kà tò, ndàti: «Ádràngbälé, mà mówu àdhi bhà? Nyì nyarúñona ɔte ní dhòdhódhónga tó ípìrònga nábhù rádù ìndrù tò ɔte.»

⁶⁹ Ní kòmbí mǎ'í na, mǎ mà'ù wà nyì. Ndirò mǎ mènì wà dhu nyì ràrà Kàgàwà bhà rò ìrà Èllà ale.»

⁷⁰ Ní Yésù adù dhu àdu abádhí tò, ndàti: «Yà atdí kumi dòná óyò nà nyì nyí'ì rò, tí obhó imá ndì ma mavò nyì? Pbétù nzínziku ò rí'ì atdí ale ní Pfòmvò nyù!»

⁷¹ Yésù ambénà òte dō dòná ní Yudhà, Sìmonì Ìskàriyɔtà t'ídhùnà. Obhó tí, ndi Yudhà ni'ì ndi Yésù ipfō rí ndàbhù òmvú-fó ale, àzèmbè ndì ndongó ɿ'ì kàbhà atdí kumì dòná óyò nà ábhàlì nzinzì ɔ atdí ale.

7

Yésù t'ádóna rí 'ùvö ɿnzì à'u ka dhu

¹ Wò dhu-dzidō, Yésù ubhì Gàlìlayà tó pbìrì ònà. Obhó tí, kázè nzá ndùbhi Yùdeyà tó pbìrì ònà, Pbàyàhúdí tó ádròdró ale ròwu ndònè rò, ndínì i abhù tí ndì kohò ndì dhu-okú dò rò.

² Wò ndi kàsùmì ɔ, Pbàyàhúdí tó hemé-dzà tó mÙhendù-ihò níi'ì iwà ndìndù ndì rò.

³ Ní Yésù t'ádóna náati kà ní: «Ívà nyì iró rò, nyarà Yùdeyà tó pbìrì ò, ndínì pbùkù ábhàlì náala tí nyì nyarónzina dhu átò.

⁴ ɿnzì ndì nòzè kuni ndì ale ràdù ndì ndarónzina dhu nûrù ûru tí. Ní kòkò nyì nyarónzina dhu àkà nyarà ònzinà rò kóró ale ràdù àlanà.»

⁵ Obhó tí, i Yésù t'ádóna nyú mà ɿtírò náa'u nzá kàbhà dhu.

⁶ Ní Yésù adù àtìnà abádhí ní: «Idù ídzì kàsùmì nápè nzá àkà. Pbétù, fékù kóró kàsùmì ní ídzì kàsùmì.

⁷ Yà adzi ɔ ale rí nzì àdù nyöndrò. Pbétù, ima abádhí óndrò atdídō, yà ma máràdù dhu ùnò kpangba mati: abádhí arónzina dhu ràri nzére dhu dhu-okú dò rò.

⁸ Ní nyì, nyòwu mÙhendù ò. Ímá na, ma mí nzì àrà wò mÙhendù ò, ɿnzá ányì ma márà ní pbákà kàsùmì àpè àkà nídhuní.»

⁹ Wò dhu ndì ndùnò abádhí tò rò, Yésù adù àdì Gàlìlayà tó pbìrì ò.

*Yésù rí dhu ùdhé hemé-dzà tó mÙhendù ɔ dhu
(Law 23.34)*

¹⁰ Yésù t'ádóna níitdègu òwu mÙhendù ò, ní kàdù ndìvà ndàrà átò ányì. Kàrà ányì ɿnzì ndìtè ndì kpangba indrú tò.

¹¹ Ní, Pbàyàhúdí tó ádròdró ale náambénà kònè dō wò ndi mÙhendù ɔ. Abádhí owúnà dhu òngù rò 'àmbe àtìnà dō: «Ka nyú rí'ì ɿngboró?»

¹² Wò ndi kàsùmì ɔ, ihé-yà náambénà 'àgò dō atdídō nyú nzinzìya ɔ Yésù nàndà dhu dō. Atdídhená ale nòowúnà àtìnà rò: «Wòrí ale ní ídzì ale nyú.» Ngækà ale ràdù òwu àtìnà rò: «ɿnzì ní wò dhu bhéyi! Wòrí ale náarí indrú nûtrà atdídō.»

¹³ Pbétù, abádhí nzinzì ɔ atdí ale mà náaránà nzì ndì nòzè ndùnò Yésù dō dhu nòvò rò kpangba, Pbàyàhúdí tó ádròdró ale-odò nónzi ɿ'í dhu-okú dò rò.

¹⁴ Ní, iわà mèhendù-ঁngá nálì ndì rórò ní ndì, Yésù atsù Kàgàwà bhà idza ò, ndàdù ndòpè ndùdhe dhu ìndrú tò.

¹⁵ Ní idho náukø Pbàyàhúdí atdídø nyú. Abádhí adù 'òpè 'òngù dhu tsùyá, 'àmbe àtìnà dö: «Yàrà ale nyú náni Andítá ìngbá dhu bhéyi, àzèmbè inzá ndì ndózù dhu rórò?»

¹⁶ Ní Yésù adù dhu àdu abádhí tò, ndàti: «Yà ma marúdhéna ìndrú tò dhu ní nzí dùdu ò rò áhù dhu, pbétù ndì dhu aráhù yà ma nívi Àbadu Kàgàwà-dö ò rò.

¹⁷ Kàgàwà ózè dhu nòzè ndònzì ale ní ndì rádù dhu èni, yà ma marúdhéna dhu ràtí Kàgàwà údhe idù dhu, ndirò ngätsi ní, yà ma maráñona ɔte ràtí dùdu ò rò àhù ɔte.

¹⁸ Dòna ò rò àhù dhu dö tí arí ndòzè ndidè ale ní ndì nòzè kifù ndì ale. Pbétù, yà ndì nívi ale nòzè kifù ale ràdù obhó dhu náñò. Ndirò, nzére dhu mà rí nzí àdù àhù kà-ò rò.

¹⁹ Músà náubhà tí nzá UObject? Pbétù, atdí ale mà nzíñzikù ő náarí nzí àdù ndì UObject nífù. Ní ádhu nyí nyári móne ndíní nyí nyabhù tí ma kohò ní?»

²⁰ Ní ihé-yà adù dhu àdu Yésù tò, 'ati: «Nyí nyí'ì nzére-alafí nà ènù! Ádhì ndì nyóne rí ndíní ndì ndabhù tí nyí kohò?»

²¹ Ní, Yésù adù dhu àdu abádhí tò, ndàti: «Ma mónzì atdí dhu kèlë sàbatù-idhò ő, idho ràdù nyákø kóró.

²² Músà náuyá dhu fákù nyöngò fákù kpabhínzo-ònzïngá nóbhòlò. (Pbétù ndì dhu nyú napè ní nzí Músà. Ka napè ní abhúkù). Ní, nyí nyaradù kpabhínzo-ònzïngá nóbhòlò sàbatù-idhò ő màtí.

²³ Nyí nyári fùkù kpabhínzo-ònzïngá nóbhòlò sàbatù-idhò ő màtí, inzí ndì dhu ràdù nyabhù nyákø Músà bhà UObject. Ní ádhu ìndrú-ngebùlú nyú ma mìgù sàbatù-idhò ő rò nyí nyadù àkò rùdú ní?

²⁴ Inzí nyöngò ìndrú-ànyá nítdì yà nyìkpókù ő nyí nyálána dhu-okú dò rò tí. Pbétù, nyöngò ìndrú-ànyá nítdì obhónángá dö.»

Ìndrú rí dhu òngù Yésù ràtí yà Kàgàwà unø ìrìraya dhu tí Ọgùba dhu

²⁵ Wò Yésù ènù dhu ì ìrì rò, Yérùsalémà tó kigò ő atdídhená ale náapè 'òngù dö tsùyá, 'àmbe àtìnà dö: «Hòkò! Tí obhó yà ka kúbhi ònènà rò ndíní kabhù tí kohò ale nyú wò?»

²⁶ Nyàndà pé kà ròte kpangba, inzí kadù atdí dhu mà nónzì ròná! Àlë tó ádròdrò ale nyú náni tí nzá wà dhu, yàrà ale ràrì obhó nyú Krístò?

²⁷ Pbétù, àlē kùni wà àdhà rò mätí yàrì ale nírà dhu. Krístò rírà nínganí, atdí ale mà náuniya ìnzì àdhà rò mätí kírà dhu.»

²⁸ Nírò ní ndí Kàgàwà bhà idza ſ rò ndí ndí dhu údhé ìndrú tò rórò, Yésù atè ɔrú tūna nyú nà, ndàti: «Nyí nyùni wà ma, ndirò nyí nyùni wà àdhà ale mätí ma mí’ì dhu. Pbétù, ma mırà nzá ɔvòdu dő ma-tírò. Ìma nívì ale ní àkă àkă nyă’ù ale, ndirò ndí ale ní ìnzá nyí nyùni ale.»

²⁹ Pbétù, ma múní wà àbadhi. Obhó tí, ma mırà kà bhà rò, ndirò Ka ní ndí ima nívì ale.»

³⁰ Ní, abádhí adù dhu ònzì ndíni ì alú tí Yésù, pbétù atdí ale mà náadù nzá ɔtsána níli kà-rò, ìnzá kà bhà kàsùmì nápè àkă nídhuní.

³¹ Pbétù, ihé-yà nzínzi ſ ábhö ale nyú náadù Yésù à’ù. I ale nóowúnà àtìnà rò: «Krístò rírà nínganí, kõnziya tí ònzì idhö rí ìndrú ùkò ní dhu ròsè yàrì ale rärà ònzinà rò dhu dònà?»

³² Pbàfàrlsáyó níitdègu kökò ihé-yà rǎnɔna obvò tuya na Yésù dő dhu níri, ní pbàkùhání tó ádròdrò ale mà, Pbàfàrlsáyó mánà, náavì Kàgàwà bhà idza-ngbò nódò arí sàndiri, ròwù Yésù nösò.

³³ Ní abádhí níwú ùvò tiná rò Yésù ati: «Àlē kòko öko atdíkpá nyí mánà ákë kàsùmì tí tdítidò. Ndí dhu-dzidò, ma mí madú yà ima nivi ale-tí’ò.

³⁴ Ní, nyí nyowuya ima nómè rò, ìnzì nyádù mala. Obhó tí, yà ma márà i nga ní ìnzì nyí nyádù òwu ùvò i nga.»

³⁵ Ní, Pbàyàhúdí tó ádròdrò ale náadù ’òpè ’òngù dhu tsàyá nzínziya ſ, ’àmbe àtìnà dő: «Hòkò! Kà rí ndìvà ndàrà àdhà, ìnzì àlē kadù tí ndàla? Kà tí àrà yà Pbàgíríkí-bvàñà nífàlà Pbàyàhúdí-bvà? Kà tí àrà dhu údhe Pbàgíríkí tò?»

³⁶ Nyàndà pé kàti, àlē ràrì ndòne ìnzì àlē ràdù ndàla, ndirò ndí ndàrà i nga ràrì ìnzì àlē ka kádù òwu ùvò ònà ngari. Ní wò dhu-tí ní àdhù?»

Yésù ròte dhòdhóhónga tó ípìrònga àbhü rí idha dő dhu

³⁷ Hémë-dzà tó mÙhendù ríku òná idhö ní’ì ndí ádràngbä idhö nyú. Ní, ndí nínganí, Yésù ivà ndí ndìdè ihé-yà-ònzì, ndàdù dhu òvò abádhí tò ɔrú tūna nyú nà, ndàti: «Idha-atdyú nà rí’ì ale nákà ndìrà tiidu ò, ndíni ndadù tí idha nomyù.

³⁸ Àdhàdhì yà Kàgàwà bhà Andítá rǎnɔna dhu bhéyi tí, ima nà’ù ale-afí ò rò dhòdhóhónga tó ípìrònga nábhü rí ìndrú tò idha ràdù àhu, ríli ndí yà bhùna ſ róku idha-apkà ſ idha bhéyi.»

³⁹ Yésù unction wò dhu, yà Kàgàwà ràdù ndí nà’ù ale ìra ní Hílă-Alafí-okú dò rò. Wò ndí kàsùmì ſ, Kàgàwà ní’ì

inzá ndì ndàpè pbìndà Hìlă-Alafí nívì rìrà yà adzì dő ró. Obhó tí, Kàgàwà ní'ì inzá ndì ndàpè Yésù ɿdzì, ndìli pbìndà ádrìngbànga tó awáwù ɔ́ ró.

⁴⁰ Ní wò Yésù ɻàndò dhu i ɻìrì rò, ihé-yà nzínzì ɔ́ atdídhéná ale náati Yésù n̄: «Yàrì ale ní obhó nyá Kàgàwà bhà nabì nyá.»

⁴¹ Ngăkpà ale adù àtìnà: «Yàrì ale ní Krístò.» Ndirò, ngăkpà-tsí náadù àtìnà: «Höyì! Krístò tí àdù ɻà ɻà Gàlìlayà tó pbìri ɔ́ rò?»

⁴² Kàgàwà bhà Andítá nátí obhó àtina Krístò rahùya Dàwudì-dhú bvă rò? Ndirò, kăti obhó àtina àbadhi rahùya Bètèlèhemù, yà Dàwudì adì ɔná pbanga ɔ́ rò?»

⁴³ Nírò ní ndì ihé-yà-ɔnga náadù ndùndò Yésù-okú dò rò.

⁴⁴ Ní atdídhéná abádhí nzínzì ɔ́ ale náatsú 'òsò Yésù, pbétù atdí ale mà náadù nzá ɔtsúna níli kà-rò.

Pbàyàhúdí tó ádròdrò ale r̄ 'ùvò inzì 'à'ù Yésù dhu

⁴⁵ Wò dhu-dzidò, yà pbàkùhání tó ádròdrò ale mà, Pbàfàrisáyó mánà nòvìnà ròwù Yésù 'òsò sàndìrì nítdègu 'àdù, ní i ale níivú dhu i sàndìrì-tsü, 'àti: «Áduh inzá nyí nyìwú Yésù nà n̄?»

⁴⁶ Ní kökò sàndìrì náadù dhu àdu 'àti: «Inzá atdí ale mà nápè ɔte angyi wòrì ale ràrà ɔte rò dhu bhéyi!»

⁴⁷ Pbàfàrisáyó adù dhu ivu abádhí-tsü 'àti: «Nyí nyá mà, nyí nyàbhà tí nyí kà rùtrà nyí átò?»

⁴⁸ Nyí nyála tí àlă àlë tó ádròdrò ale nzínzì ɔ́ atdí ale mà, ndirò Pbàfàrisáyó nzínzì ɔ́ atdí ale mà ka ná'ù ró?

⁴⁹ Pbétù, kökò ka ná'ù ihé-yà ní inzá àlë tó ɬyátá náni ale. Ndirò, i ale ní ɔfù tí ka kófù ale.»

⁵⁰ Wò ndì kàsämì ɔ́, Nìkòdemù, yà kúbhingánă arà àhù Yésù-ti'ò ale ní'ì inè i Pbàfàrisáyó nzínzì ɔ́. Ní kădù dhu ivu abádhí-tsü, ndàti:

⁵¹ «Alé tó ɬyátá návi tí àvì kótdì anya indrú dő, inzá ka kírì ndì ale rúnona dhu mà, ndirò inzá ka kùni ndì ale ónzì dhu mà ròrò?»

⁵² Ní abádhí adù dhu àdu Nìkòdemù tò 'àti: «Nyí nátí átò Gàlìlayà tó pbìri ɔ́ ale? Ìne pé Kàgàwà bhà Andítá ò nga mbéyi! Ní nyí nyí dhu àlă, inzá Kàgàwà bhà nabì ràpè àhù atdí matí Gàlìlayà tó pbìri ɔ́ rò.» [

⁵³ Wò dhu-dzidò, ngătsi ale adù ndìvà ndòdì dòna, ndàrà pbìndà.

8

*Mùnyònì tó tsìbhále nà ka kíwu ùvò Yésù-ti'ò dhu
(Zàb 50.18)*

¹ Wò dhu-dzidō, Yésù ivà ndì ndàrà mìzèyìtunì tí kátina itsu náarí’ì dòná pbìrì dò.

² Ní, tsútsánínganí kútsingá nyá, kădù ndì tdítidō Kàgàwà bhà idza, kóró ale ràdù ’àndu tìná. Ní kădì obvò, ndàdù ndòpè ndùdhe dhu ìndrú tò.

³ Nírò ní ndì Músà bhà Ùyátá tó málímó mà, Pbàfàrisayó mánà, níiwú atdí tsìbhále nà Yésù-tí’ò, ’àdù àbhùnà rìdè kóró ale-ònzi. Ndì tsìbhále ní’ì mìnyòni ònzì rí ró ka kòtdì.

⁴ Ní abádhí atí Yésù ní: «Málimò, yàrì tsìbhále mà ka kòtdì mìnyòni ònzì rí ró.

⁵ Músà náuyá dhu fákà ndàti, i dhu bhéyi vèbhále núbvu mǎ ròngò odu ní, ràve. Ní nyì nyá, nyì nyátina ìngbá dhu bhéyi yàrì tsìbhále ní?»

⁶ Abádhí níivú wò dhu Yésù-tsü, ’òmvù kà-afí ní, ndíni’ì idyi tí kă-dà-dò, ’àdù kòbhù okúna dò rò. Pbétù, Yésù adù ndàgu obvò, ndàdù àdi ndàmbé dhu àndi dò ɔtsúna-kpò ní adzikpa dò.

⁷ Ní Músà bhà Ùyátá tó málímó mà, Pbàfàrisayó mánà nátu dhu, ’àmbe dhu òngù dò tsùná tí rò, Yésù angbe ndì, ndàdù àtìnà abádhí ní: «Nzinzíkù ɔ, inzá àpè dhu àfá atíku màtí ale nákà ndì ndòpè ndùbvü ka wemberè tí odu ní.»

⁸ Yésù adù ndàgu tdítidō, ndàmbé dhu àndi dò adzikpa dò.

⁹ Ní abádhí níitdegu wò kùnò dhu níri, ní abádhí adù ’òpè ’uwé i atdátdírà ɔ ányìrò rò, ròpè ndì kákà iwà atòya ówù angyi ale rò rò. Yésù mà náadù ’ùbhà óyò rò tí wò ndì ɔnzinà idènà tsìbhále mánà.

¹⁰ Nírò ní ndì kàngbe ndì tdítidō, ndàdù àtìnà wò tsìbhále ní: «Hòkò! Kòkò nyobhù rò rúbhi ale rí’ì ìngboró? Atdí ale mà nòtdì tí obhó anya dànu?»

¹¹ Ní wò tsìbhále adù dhu àdu kà tò, ndàti: «Ádrìngbälé, inzá atdí ale mà nòtdì anya dùdú.» Ní Yésù adù àtìnà kà ní: «Ma nyá mà, ma mí nzì anya òtdì dànu. Ní árà, ndirò àpè nyɔnzì nzérenga tdítidō.»]

*Yésù rí ndàti yà adzi ɔ ale-nyìnga àwù rí awáwù tí dhu
(Yùw 1.4-5; 12.46)*

¹² Wò dhu-dzidō, Yésù adù dhu òvò tdítidō ihé-yà tò ndàti: «Ima ní ndì yà adzi ɔ ale-nyìnga àwù rí awáwù. Ndì ale náapé owùdu nángü, ní rí nzì adù ùbhi inò ɔ akèkpá màtí, pbétù, kà ràdù i’ì ípirònga nábhù rí awáwù nà.»

¹³ Ní, Pbàfàrisayó adù àtìnà Yésù ní: «Nyì nyarádi nyì-tírò nyì nyarónzìna dhu tó ngàmbì tí. Ní, nyì nyarúnona dhu ní nzì obhó dhu.»

¹⁴ Ní, Yésù adù àtìnà abádhí ní: «Ìmbă dhu rÿ'ì ma marádi pbàkà ngàmbì tí ma-tírò dhu màtí, ní ma marúnɔna dhu ní obhó dhu. Obhó tí, ma múnì wà àdhà rò màtí ma mírà dhu, ndirò ma múnì wà àdhà màtí ma márà dhu. Pbétù, nyí nyáni nzá àdhà rò màtí ma mírà dhu, ndirò nyí nyáni nzá àdhà màtí ma márà dhu.

¹⁵ Nyí nyári ìndrú-ànyä nítdì yà adzi ɔ ale náarí ìndrú-ànyä nítdì ɔná ófò ɔ. Pbétù, ma marí nzé atdí ale-ànyä mà nótìdè.

¹⁶ Ndirò, ma mapé àdù ìndrú-ànyä nótìdè, ní ma módù kòtdì obhóngà dö. Obhó tí, ma mí'ì mbă atdírò ndí anya t'ítdìta ɔ, pbétù mă mí'ì yà ima nívì Àbadu mánà.

¹⁷ Fùkú UObject à ka kándí dhu kati, óyò ale rapé òko atdí dhu tó ngàmbì tí, ní i ale ߁nò dhu ràrädù ̄'ì obhó dhu.

¹⁸ Ní ma marádi pbàkà ngàmbì tí ma-tírò, ndirò yà ma nívì Àbadu ní átò pbàkà ngàmbì.»

¹⁹ Ní Pbàfàrisáyó adù dhu ivu Yésù-tsü 'àti: «Ndi Àbanu rÿ'ì àdhà?» Ní Yésù adù dhu àdu, ndàti: «Nyí nyáni nzá ma, ndirò nyí nyáni nzá Àbadu. Nyí nyániyana gukyè ima, ní nyí nyániyana ߁nì Àbadu átò.»

²⁰ Yésù ambénà wò dhu ߁nò dö Kàgàwà bhà ̄idzá ndí ndàdi ndàmbe dhu ùdhe dö ìndrú tò rórò. Käßì yà perè tí ka kúbhóna Kàgàwà tò fàrangà nádö ka kárf ߁nà sàndukù tí. Pbétù, atdí ale mà náadù nzá kòsò, inzá kàbhà kàsùmì nápè àká nídhuní.

Yésù rätina ìndrú ràri nzé àdù òwu ndí ndárà i dhu

²¹ Tdítödö, Yésù adù àtìnà Pbàyàhúdí ní: «Kànì ma màrà wà, ní nyí nyí nyöpè nyöñè ma, pbétù, nyí nyáve ߁vë tí fùkú nzérenga ɔ. Ma márà i nyí nyí nzé àdù òwu ߁vò.»

²² Ní, Pbàyàhúdí adù 'òpè 'òngà dhu tsàyá nzínziya ɔ, 'àmbe àtìnà dö: «Kà tí ndóho òho tí, wò kà rätina inzé àlë ràrädù òwu ߁vò ndí ndárà i rò?»

²³ Ní Yésù adù àtìnà abádhí ní: «Nyí ní obvò bhà, pbétù ima ní ɔrù ale. Nyí ní yà adzi ɔ bhà, pbétù ima ní nzé yà adzi ɔ ale.»

²⁴ Ndí dhu-okú dò rò ní ndí ma màti, ߁vë tí nyí ràræve fùkú nzérenga ɔ ní. Obhó tí, inzé nyí nyapé dhu à'u ima ràri ndí yà ̄'ì arf'ì ale, ní nyí nyáve ߁vë tí fùkú nzérenga ɔ.»

²⁵ Pbàyàhúdí adù dhu ivu Yésù-tsü 'àti: «Nyí nyá, nyí ní àdhí?» Ní Yésù adù dhu àdu abádhí tò, ndàti: «Ìma ní yà mÙhàngá ò rò ndí napèna rò ma marúnɔna fùkù ale.»

²⁶ Ma mí'ì ábhö dhu nyá nà okúku dò rò ma ménɔna. Ndirò, ma mí'ì dàkú ma módù anya ̄tdì okuya dò rò dhu nà abhö nyá. Pbétù, yà ima nívì ale náaránɔna dhu ní obhó

dhu. Ndìrò, ma mårádù òvònà yà adzi ſ ale tò dhu ní kà-tsü ma míri dhu.»

²⁷ Ní Pbàyàhúdí náadù nzá dhu ùni Àbanà Kàgàwà-okú dò rò kà ràrübhi òte rò fíyò.

²⁸ Ní Yésù adù àtìnà abádhí ní: «Ìndrú t'ídhùnà nütö nyí nyí mÙsàlabhà dö nínganí ní ndi nyí nyuníya dhu ma ràrì ndi yà ì'ì arí'ì ale. Ndìrò, nyí nyadùya dhu ùni, ìnzì ma rarí atdí dhu mà nónzì ma mózè ka dhu bhéyi, pbétù, ma marúnöna dhu ràrì Àbadu Kàgàwà núudhè idù dhu kélë.

²⁹ Yà ima nívi Àbadu náarí'ì inè atdíkpá ma mánà. Kùbhà nzá ma atdírò, yà ma mårónzina bìlìnganà dhu ní kà-nyìkpó nòfò dhu kélë nídhuní.»

³⁰ Nírò ní ndi wò dhu bhéyi Yésù òtè rò, ábhò ale nyí náadù kà'ù.

Àbràhamù bhà pbàdzukuru nyí ní àdhì mà?

(Röm 6.14; Gàl 3.7,29; 1Yù 3.8-10)

³¹ Wò dhu-dzidö, Yésù adù àtìnà yà ndì nà'ù Pbàyàhúdí ní: «Nyí nyapé yà ma mÙnò fükù dhu nífù, ní nyí ní'ina obhó nyí pbàkà ábhàlì.

³² Nyí nyí obhónga náñi, ndi obhónga ràdù nyábhù nyí'ì dükú nyí-tírò.»

³³ Ní kökò Pbàyàhúdí náadù dhu ìvu Yésù-tsü, 'atì: «Má ní Àbràhamù bhà pbàdzukuru. Ndìrò, mǎ mapèna nzá òko atdí ale bhà ino mà tí. Ní ádu nyí nyátina, mǎ ràrì mëgèrè mì'ì dòká mǎ-tírò ní?»

³⁴ Ní Yésù adù dhu àdu abádhí tò, ndàti: «Ma mí obhó dhu núno fükù: Ndi ale náapé àmbé nzérenga nónzì dö, ní ndi ale ní nzérenga tó ino.

³⁵ Ino ní ìnzì rádù àdi idzá ale nyí tí bìlìnganà ale. Pbétù, ale t'ídhùnà nyí náarádi idzá ale tí bìlìnganà.

³⁶ Nírò, Kàgàwà t'ídhùnà nyí náapé àdù nyípfo ino-kàsü ò rò, ní nyí nyádù ì'ì obhó tí dükú nyí-tírò.

³⁷ Ma mÙni wà dhu nyí ràrì Àbràhamù bhà pbàdzukuru. Pbétù, nyí nyarádù mÙnè, ndíni nyábhù tí ma kohò, ìnzì yà ma mÙnöna dhu náarádù ngari àbà afíku ò dhu-okú dò rò.

³⁸ Ma marúnöna dhu ní Àbadu Kàgàwà bhà ma mala dhu. Pbétù, nyí nyarónzina dhu ní yà àbakù náuno fükù dhu.»

³⁹ Ní Pbàyàhúdí adù dhu àdu Yésù tò 'atì: «Àbakà ní'ì Àbràhamù.» Ní kàdù àtìnà abádhí ní: «Nyí nyí'iyana gukyè Àbràhamù bhà inzo nyí tí, ní nyí nyóngòyana Àbràhamù anzì kasü nónzì.

⁴⁰ Ma mánò yà Kàgàwà nítè idu obhó dhu fükù. Pbétù, nyí nyarádù mònè ndíní nyí nyábhà tí ma kohò. Àbràhamù náanzì nzá dhu wò nyí nyarónzina dhu bhéyi.

⁴¹ Nyí nyarónzina dhu ní àbakù arónzina dhu..» Ní abádhí adù àtìnà Yésù ní: «Mǎ ní nzí mÙnyòní ò ka kódhì nzónzo. Àbakà rí'ì atdí tí. Ndì Àbakà ní Kàgàwà..»

⁴² Ní Yésù adù àtìnà abádhí ní: «Kàgàwà í'iyana gukyè Àbakù tí, ní nyí nyázeyana ma òzè, Àbadhi-tí'ò rò ma mírà, ndirò kívì ndì ima nídhuní. Ma mírà nzá ɔvòdu dò ma-tírò, pbétù ima nívì ní Àbadhi ndítírò.

⁴³ Ní ádhu ìnzì mä múnöna dhu náarí dükü àlë ní? Obhó tí, kári nzí dükü àlë, ìnzì nyí nyádù fükù ma múnöna dhu ìrì dhu-okú dò rò.

⁴⁴ Nyí ní àbakù Pfòmvò bhà inzo. Ndirò, nyí nyarózéna nyönzì dhu ní ndì àbakù ózè dhu kélë. Mùhangú ò rò, àbadhi ní'ì ìndrú-tsé òtdì arí ale. Kápëna nzá obhó dhu náno akékpá màtì, imbä obhóngga náarí'ì kà ò nídhuní. Títò ùnò ndì ndí rò, kárónzina dhu ní pbìndà mändü nyú. Obhó tí, àbadhi ní titò ùnò arí ale, ndirò ka ní titò t'ábanà.

⁴⁵ Pbétù ima, ma marúnöna dhu ní obhó dhu. Ní, ndì dhu-okú dò rò nyí nyári nzí àdù ma múnöna dhu ná'ù.

⁴⁶ Ádhí pbá ale ndì nzinzíkù ò rádù pbákà nzérenga nítè? Ádhu obhó dhu náno ma mí fükù rò, nyí nyári nzí àdù ma múnöna dhu ná'ù ní?

⁴⁷ Kàgàwà bhà inzo rádù kàbhà òte ìrì. Pbétù, nyí nyári nzí kàbhà òte ìrì, nyí ní nzí kàbhà inzo dhu-okú dò rò..»

Yésù rí ndàti ádrùngbälé tí Àbràhamù rò dhu

⁴⁸ Wò dhu-dzidò, Pbàyàhúdí náadù dhu àdu Yésù tò 'àti: «Mǎ mÙnò obhó dhu nyú, yà mä màtì nyí ràrì Sàmàriyà tó pbìrì ò ale, ndirò nzére-alafí ràrì'ì ùnù rò..»

⁴⁹ Ní Yésù adù dhu àdu abádhí tò ndàti: «Nzére-alafí rí'ì mbä ùdù. Ma márí Ábadu Kàgàwà nífù, pbétù nyí nyári nzí àdù mifù.

⁵⁰ Ma márí nzí ìndrú rí mifù dhu nónë. Pbétù, ìndrú rí mifù dhu nónë arí, ndàdù ìndrú-ànyà ìtdì atdí ale rí'ì inè.

⁵¹ Ma mí obhó dhu náno fükù. Ndì ale náapé ma múnöna dhu nífù, ní ndì ale náalaya nzí ɔve-ngbò akékpá màtì.»

⁵² Ní Pbàyàhúdí adù àtìnà Yésù ní: «Ótsò! Kòmbí nga ní ndì mä mà'ù dhu inè nzére-alafí ràrì'ì ùnù ní. Àbràhamù náavè wà, ndirò Kàgàwà bhà pbànabí mà náuvè wà átò. Ní nyí nyádù àtìnà ìngbà dhu bhéyi nyí nyúñöna dhu nífù rí ale ralaya nzí ɔve-ngbò akékpá màtì?»

⁵³ Nyì tí ádrùngbälé nyú, ròsè yà àvávè abhukà Àbràhamù dònă? Ndirò, Kàgàwà bhà pbànábí mà náuvè wà átò. Ní nyì nyú, nyì nyózù nyì àdhi tí?»

⁵⁴ Ní, Yésù adù dhu àdu abádhí tò, ndàti: «Dhu í'iyana gukyè ma-tírò ma mári mífù dhu tí, ní ndì ifata ní'iyana mbă třna nà. Pbétù, mífù arí ní Àbadu Kàgàwà, yà nyì nyarátina fùkú Kàgàwà tí.

⁵⁵ Nyì nyáni nzá Àbadhi, pbétù ma mání wà ka. Ma mapé àdù àtìnà ìnzá ma rúni ka, ní ma nádù ì'ì iwà ma móngò titótále tí átò nyì bhéyi. Pbétù ma mání wà ka, ndirò ma mári kà bhà ɔte nífù.

⁵⁶ Abhukà Àbràhamù náuni dhu, àhü ndì raraya àhu ma mímà yà adzi ō òná idho ò. Ní ndì idho ndì ndàla pbìndà a'uta ō rò, kídhé níika ndì atdídò.»

⁵⁷ Ní Pbàyàhúdí adù dhu ìvu Yésù-tsü 'àti: «Nyì nyú, nyì nyàpè nzá imbò kumì ato mà nísé. Ní, nyì nyala tí àlă Àbràhamù?»

⁵⁸ Ní Yésù adù àtìnà abádhí ní: «Ma mí obhó dhu náno fükù: Ìnzá ka kàpè Àbràhamù nágù rórò, ma mí'ì inè.»

⁵⁹ Níro ní ndì, Pbàyàhúdí náadù 'òpè 'ùwà odu, ndíní ì ubvú tí ka ní. Pbétù, kádù ndòrù dòtsí, ndàdù àhu Kàgàwà bhà idza ò rò.

9

Yésù rí ndùmùndúmú tírò ka kugù atdí ale nígù sàbatù-idhò ō dhu

(Mrk 8.22-25; 10.46-52)

¹ Otu ō ì ówu pbìndà ábhàlì mánà rórò, Yésù ala ndùmùndúmú tírò ka kugù atdí ale.

² Ní kàbhà ábhàlì náadù dhu ìvu kà-tsü 'àti: «Màlimō, ádhí nzérenga nanzi ndíní wòrì ale nabhù tí kugù ndùmùndúmú tírò? Tí ka nyú ndì ndítírò nzérenga nanzi? Ndirò ngätsi ní, tí kà t'ábanà mà kà-tsánà mánà i nzérenga nanzi?»

³ Ní, Yésù adù dhu àdu abádhí tò, ndàti: «Ìnzí ní àbadhi bhà nzérenga mà ndì, ndirò ìnzí ní kà t'ábanà mà kà-tsánà mánà tó nzérenga mà ndì. Pbétù, wòrì dhu anzì ndì kàrò ndíní Kàgàwà bhà ádrùngbångá tó ɔbi náavì tí ndì kà-nyutsì.

⁴ Ní, dhu àkă àlë rònzì yà ma nívì ale bhà kasù àdì inga àdì adyíbhengá nga tí ró. Kònì inga rírà ndíní ndatì tí, yà ìnzí atdí ale mà rädù kasù ònzì iku ō ní.

⁵ Yà àdì ma mài yà adzi dö òná kàsämì ō, ima ní ndì yà adzi ō awawù.»

⁶ Wò dhu bhéyi ndì ndòtè dhu-dzidō, Yésù isò isò obvò, ndàdù ɔtdo nóbhòlò ndì isò nǐ. Tdítidō, kădù ndì ɔtdo nídyì ndàbòlò, ndàdù àtrinà wò ndùmùndumú-nyìkpó rō.

⁷ Kădù àtìnà kà nǐ: «Árà nyu'o nyìkpónu Sìlòamù tí kátina ùye ka kúyè idha ò.» (Sìlòamù-tì ní: ivì tí ka kívi ale.) Ní wò ndùmùndumú arà idha ò, ndàdù nyìkpóna nú'o. Ní, ányìrò kà rǐ ndàdù rò, kădù ndòpè ndàla îngä mbéyi.

⁸ Ní, yà atdíkpá abádhí aróko màngà ale mà, yà kàlă arí dhu ùnzì rí ìndrú-fó ró ale màngà, náapè 'òngù dhu tsùyá, 'àmbe àtìnà dō: «Tí obhó yà obvò arádi, ndàmbe dhu ùnzi dō ìndrú-fó ale yà?»

⁹ Atdídhéná ale náambénà àtìnà dō: «Ka nyá ní yà,» ngäkpà ràdù àtìnà: «Títò! Înzì ní ka wò! Kà mà ófò ì nà ale ní wò.» Pbétù, wò ndùmùndumú náadù dhu à'ù ndítirò, ndàti: «Îma nyá ní yà.»

¹⁰ Ní kòrí ale adù dhu ìvu kà-tsü 'àti: «Olu, nyìkpónu nyá nángbe ì îngbă dhu bhéyi?»

¹¹ Ní kădù dhu àdu abádhí tò, ndàti: «Yésù tí kátina ale ní ndì ɔtdo nàbòlò, ndàtri nyìkpódu rō, ndàdù àtìnà ma nǐ, ma ràra maru'o nyìkpódu Sìlòamù ò. Ní ma mårà ányì, mu'o nyìkpódu, madù mòpè mala îngä dòtsí.»

¹² Kòrí ale adù dhu ìvu tdítidō kà-tsü 'àti: «Wò ndì ale rǐ ì îngbòrò?» Ní kădù dhu àdu, ndàti: «Înzá ma mèni.»

Pbàfàrisáyó rǐ dhu òngù nyìkpóna ùngbe ndì ndùmùndumú-tsü dhu

¹³ Wò dhu-dzidō, ka kadù òwu wòrí ale nà, kowù ùvònà Pbàfàrisáyó-ònzì.

¹⁴ Obhó tí, wò Yésù àbòlò ɔtdo, ndùngbe ndùmùndumú-nyìkpó ní òná idhò ní ì sàbatù-idhò.

¹⁵ Ní ndì dhu-okú dò rò ní ndì, Pbàfàrisáyó mà átò níivú dhu wòrí ale-tsü 'àti: «Nyìkpónu nyá nángbe-ndì îngbă dhu bhéyi?» Ní kădù dhu àdu abádhí tò, ndàti: «Yésù idyì ɔtdo ɔtsána-kpò rō, ndàtri nyìkpódu rō, madù àrà nyìkpódu nú'o idha ò. Ní, kòmbí ma mí îngä nálá àlă.»

¹⁶ Ní Pbàfàrisáyó nzinzì õ atdídhéná ale náadù àtìnà: «Wòrí dhu nònzi ale nírà nzá Kàgàwà bhà rò, înzá kífu sàbatù-idhò nídhuní.» Pbétù, ngäkpà-tsí náadù àtìnà: «Nzérengatále rädù wòrí wiwì-tidò nónzi îngbă dhu bhéyi*?» Wò dhu adù abádhí-önga nábhù ràndò ndì èndò tí.

* **9:16 9.16** Pbàyàhúdí-bvü, ka kozúnà ɔtdo àbòlò ka kí kadù ìndrú ìgu ní dhu iwà ka kònzi kasù dhu tí. Ní i kasù-tidò ònzi ka kí sàbatù-idhò õ dhu ka kisó isò tí. Ní, wò Yésù ònzi dhu ní afátá, ràdù kàbhù kozù nzérengatále tí.

¹⁷ Ní Pbàfàrìsáyó adù dhu ìvu tdítidò wò ingle Yésù ingle ndùmündúmú-tsü, 'ati: «Olu inyi nyá, nyi nyátina inglebá tí wò nyìkpónu nàbhü ràngbe i ale ní?» Ní kàdù dhu àdu abádhí tò ndàti. «Wòrí ale ní Kàgàwà bhà nabì.»

¹⁸ Pbétù, i Pbàyàhúdí tó ádròdrò ale[†] núuvó i dòtsí inzì à'ù dhu, wòrí ale rí'i ndùmündúmú, ní kà ròpè wà ndàla nga kòmbí. Ndì dhu-okú dò rò ní ndì, abádhí núnzi kà t'ábanà mà, kàtsánà mànà riwü.

¹⁹ Ní abádhí iwü ùvò rò, i ádròdrò ale níivú dhu, 'ati: «Tí yà ndùmündúmú tírò ka kugü dhu tí nyí nyarátina idhükü nyá yà? Olu kàdù ndòpè ndàla nga inglebá dhu bhéyi kòmbí?»

²⁰ Ní wò ndùmündúmú t'ábanà mà, kàtsánà mànà náadù dhu àdu abádhí tò 'ati: «Mă nyá, mă mèni dhu ní, yàrí ní idhükà nyá. Ndirò, mă mugü ka ndùmündúmú tírò.»

²¹ Pbétù, kàdù ndòpè ndàla nga inglebá dhu bhéyi mèti kòmbí dhu ní mă mèni nzá. Ndirò, àdhì mà nàbhü kanyìkpó ràngbe i dhu mă mèni nzá. Àbadhi ní iwà óvì ale. Ní nyìvú dhu kà-tsü, ndíní kàdù tí ròná dhu àwe ndítirò.»

²² Kà t'ábanà mà, kàtsánà mànà náadù dhu wò dhu bhéyi Pbàyàhúdí tó ádròdrò ale tò, abádhí-òdò nónzi i í dhu-okú dò rò. Obhó tí, i Pbàyàhúdí tó ádròdrò ale ni'i iwà i níri angyangyi ndíní i ongó tí Yésù nàtì Krístò tí inglebatí ilí ndì ale mă nípfo, 'òdì unduta-dzà ɔ rò, inzì kadù òzùnà Màyàhudí tí tdítidò.

²³ Ndì dhu-okú dò rò ní ndì, wò ndùmündúmú t'ábanà mà, kà-tsánà mànà náadù àtìnà Pbàyàhúdí tó ádròdrò ale ní: «Àbadhi ní iwà óvì ale, ní nyìvú dhu kà-tsü nyá.»

²⁴ Ní oyo rí kisë ní, Pbàyàhúdí tó ádròdrò ale náanzi wò ndùmündúmú tí arúbhi i'i rò ale, 'adù dhu òvò fíndà 'ati: «Ótsø pé dhu Kàgàwà-ònzì, nyi ràrì obhó dhu nyá náno. Mă nyá, mă mèni wà dhu wòrí ale ràrì nzérengatále.»

²⁵ Ní wòrí ale adù àtìnà abádhí ní: «Nzérengatále mà tí kà rí'i dhu ma mèni nzá. Pbétù, ùnì tí ma mèni atdí dhu ní, ima ni'i ndùmündúmú, ní kòmbí ma mí ingle nálà àlă.»

²⁶ Ní abádhí adù dhu ìvu wòrí ale-tsü 'ati: «Ádhu nyá wòrí ale nónzi indù? Kàbhü nyìkpónu ràngbe ndì inglebá dhu bhéyi?»

²⁷ Ní kàdù dhu àdu abádhí tò, ndàti: «Ma mawé wà wò dhu fíkù, pbétù nyí nyàdù nzá ma ménona dhu ìrà. Ní ádhu nyí nyòzé mawé nyírì tdítidò? Nyí nyòzé tí nzá wà nyöngò átò kàbhà ábhàlì tí?»

[†] **9:18 9:18** Pbàyàhúdí tó ádròdrò ale tí ka kátina iró ale ní Pbàfàrìsáyó tí ka kàtì ale kèle.

²⁸ Nírò ní ndì Pbàyàhúdí tó ádròdrö ale náunø dhu wòrì ale ní 'atì: «Inyi nyú, nyì ní ndì kàbhà ábhàlì. Pbétù mă, mǎ'i ní Músà bhà ábhàlì.

²⁹ Mă nyú, mă mèni wà dhu Kàgàwà mà ratè Músà nà. Pbétù, àdhà rò mätí wòrì alé írà dhu mă mèni nzá.»

³⁰ Ní wò ale adù àtìnà kökò Pbàyàhúdí tó ádròdrö ale ní: «Hòkò! Kònì idhò rí ìndrú ùkò ní dhu nyú ní ndì wò, wò nyì nyátina inzá nyì rùnì àdhà rò mätí kírà dhu. Pbétù nyìkpódú na kùngbe wà!

³¹ Mă mèni iwà dhu, Kàgàwà ràrì nzì àdù nzérengatálé tó itsòta nírì. Pbétù, ka rádù pbìndà itsòta nírì ale ní, pbìndà Üyátá nífù arí, ndàdù ndì ndózè dhu ònzì ale.

³² Yà mèhàngú ò rò ndì napèna rò, ka kapèna nzá dhu ìri atdí ale mà rüngbe yà àdhì tí ka kadhi ndùmùndumú tìrò ale-nyìkpó.

³³ Inzì dhu í'ìná gukyè Kàgàwà bhà rò wòrì ale írà dhu tí, ní kàmbènà nzì atdí dhu mà nónzi.»

³⁴ Nírò ní ndì Pbàyàhúdí tó ádròdrö ale adù dhu ivu wòrì ale-tsù, 'atì: «Inyi nyú, inyi ka kadhi òdhì tí ngbùlùnù nyú mènà pbùkù nzérenga õ. Ní nyì tí ndì àdù dhu údhe fákà?» Wò dhu-dzidò, abádhí adù kípfo, ràhù unduta-ídza ò rò.

*Inzá Yésù ná'ù ale ní ndùmùndumú afína òná rò
(Luk 10.21; 2Kò 4.3-6)*

³⁵ Yésù itdègu Pbàyàhúdí tó ádròdrö ale nípfo wòrì ale iri unduta-ídza ò rò dhu níri, ní kàrà ndì ale-tí'õ, ndàdù ìtsi àtìnà kà ní: «Inyi nyú, nyì nyá'ù tí wà Ìndrú t'ídhùnà?»

³⁶ Ní, kàdù dhu ivu Yésù-tsù, ndàti: «Màlimò, àdhì pbá ale ndì, ndínì ma madù tí à'ùnà?»

³⁷ Ní Yésù adù dhu kàtò, ndàti: «Nyì nyàla wà ka! Ndírò ka ní yà nyì nyóte nà kòmbí ale..»

³⁸ Ní, wò ale adù dhu òvò kpangba Yésù tò, ndàti: «Ádrùngbälé, iwà ma mà'ù nyì.» Kàdù ndòkò ɔtdyàna dò Yésù-ònzì, ndifù ka.

³⁹ Wò dhu-dzidò, Yésù adù àtìnà: «Ma mírà yà adzi õ, ndínì ma mènò tí yà adzi õ ale-ànyà. Ma mírà, ndínì yà adzi õ ndùmùndumú nòopé tí 'àla nga, yà ìnga àlă arí ale ràdù 'ùgèrè 'òngò ndùmùndumú tí.»

⁴⁰ Nírò ní ndì yà Yésù mà ɿ'i mènà atdíkpá ngúfe Pbàfàrlásayó‡ náadù dhu ivu kà-tsù, 'atì: «Mă nyú mà, mă náti ndùmùndumú átò?»

⁴¹ Ní Yésù adù dhu àdu abádhí tò, ndàti: «Nyì nyán'yana gukyè dhu nyì ràrì ndùmùndumú, ní ka kàmbènà nzì àtina nyì ràrì'ì nzérenga nà. Pbétù kòmbí nyì nyarádù àtìnà àlă

nyí rarí ìngá àlă. Ní ka kùnì wà dhu, fàkú nzérenga ràrì'ì otùna nyú ſ.»

10

*Tàmà t'ùndatatále tó mbólí
(Zàb 23; Zék 34.1-4; 1PÉ 2.24-25; 5.1-4)*

¹ Wò dhu-dzidò, Yésù adù àtìnà tdítidò kökò Pbàfàrisáyó ní: «Ma mí obhó dhu náno fákù. Ìnzì arótsù kàlì-lí*, tàmà tó kàlì ò ale, pbétù yà kàlì dònà arúpo ndòyò ndì kàlì ò ale ní ogbotále, ndirò ka ní obi ní arí dhu àdhä ìndrú-fó rò ale.

² Pbétù, yà kàlì-lí arótsù ale ní ndì tàmà ùnda arí ale.

³ Kà tò nga ní ndì kàlì-lí'ò òdò arí ale rädù kàlì-átù ùngbe kà ròtsù òná kàlì ò, tàmà rädù kènì tûna rò ní. Ní, kà rädù pbìndà tàmà nyú núnzì ɔvòya rò, ndàdù ipfonà rùvò kàlì ò rò†.

⁴ Ní kóró ndì ndìpfo pbìndà tàmà, rùvò kàlì ò rò dhu-dzidò, kà rädù àdì ndàmbé àrà dò angyi abádhí dò-tsíró, abádhí rädù 'òdhò owùna ſ, kà-tù i ùni dhu-okú dò rò.

⁵ Tàmà rí nzì àdù òwu olo tí rí'ì ale-owù ſ, pbétù abádhí rädù òtse òtse tí kà-tsü rò, ìnzá i ùni kà-tù nídhuní.»

⁶ Yésù ùno wòrì mbólí Pbàfàrisáyó tò, pbétù wò kùnò abádhí tò dhu náadù nzá abádhí-dò nálù.

Yésù ní ídzì undataba

⁷ Yésù adù àtìnà tdítidò abádhí ní: «Ma mí obhó dhu náno fákù, ìma ní ndì tàmà tó kàlì tó tsátsù.

⁸ Kóró ale yà angyinà rò iwú idù ní'ì ogbotále, ndirò obi ní arí dhu àdhä ìndrú-fó rò ale. Pbétù, tàmà ádù nzá abádhí-tù náni.

⁹ Ní, ìma ní ndì kàlì tó tsátsù. Ndì ale náapé itsù ùdunà, ní rädù ògù ògù. Kà rädù òtsù kàlì ò, ndàdù àhu kàlì ò rò. Ndirò kà rädù ònyù nábà àbà.

¹⁰ Ogbotále náarírà dhu kélë ndì nduwé tí. Ndirò kárí ìrà, ndínlí ndì ndòkye tí dhu, ndàdù dhu ìnza. Pbétù ìma nyú, ma mímà ndínlí ìndrú abá tó ípírònga, ndirò ndínlí abádhí abá tó ka abhò nyú ròsè.

¹¹ Ìma ní ídzì ùndataba. Ídzì ùndataba náarí pbìndà ípírònga nádzì ɔve tò pbìndà tàmà-okú dò rò.

¹² Tàmà ùnda arí ndínlí ka kubhò tó ndì ale ní nzì tàmà-abadhi. Kápé nyàmásò rírà dhu nálà, ní kà rädù òku tó òku, ndàdù tàmà ùbhà viyà dò rò. Ní, nyàmásò rädù atdídhená tàmà námbà ndàrà nà, ndàdù ngükpà-ònga nífàlà.

* **10:1 10.1** Pàlèstinà tó pbìrì ſ, ka kitsúnà tàmà kàlì ò kúbhingá, kadù atdí ùndatatále ilí ròdò ndì kàlì-lí'ò. † **10:3 10.3** Pàlèstinà tó pbìrì ſ, tàmà okónà màhò ſ. Ndirò kóró i màhò nóongónà i fiyó ùndatatále nyú nà.

¹³ Obhó tí, fùrangà-okú dò rò rí kasù ònzì ale, náafí àtdú tàmà rüvè dhu rí nzì àdù.

¹⁴ Ìma ní ndì idzì undataba. Ma mánì wà pbàkà tàmà, ndirò pbàkà tàmà náni wà ma.

¹⁵ Àdhàdhì Àbadu náni ma, madù Àbadu náni dhu bhéyi, ma mágzi wà pbàkà ípìrònga ɔve tò pbàkà tàmà-okú dò rò.

¹⁶ Ndirò, ma mí i inè ngükpa pbàkà tàmà nà, kákà imbă rí i yàrì kàlì ò. Ní, ma mákà marà i tsí nídì átò madu kàlì ò. Abádhí rádù tündu ìri ìri. Ndì dhu bhéyi ní ndì, tàmà tó mähò rádù i i atdí tí, àndana rí ale rádù i i atdí tí átò.

¹⁷ Àbadu ózè ma, pbàkà ípìrònga ma mágzi ɔve tò, ndínì madàya tí àbànà tdítidò dhu-okú dò rò.

¹⁸ Pbàkà ípìrònga nödyì rí atdí ale mà rí i mbă, pbétù, ma mí pbàkà ípìrònga nádzí ma-tírò ɔve tò. Ma mí i inè ádràngbànga tó ɔbi nà madzi pbàkà ípìrònga ɔve tò, ndirò ma mí i inè ɔbi nà mabà ndì ípìrònga tdítidò. Wòrì ní ndì Àbadu núyä idù dhu.»

¹⁹ Ní wò Yésù ànò ɔte-okú dò rò, Pbàyàhúdí-ënga náadù ndàndò àndò tí tdítidò.

²⁰ Abádhí nzinzì ò, ábhò ale nyú náambénà àtìnà dò: «Inè pfòmvò rí i yàrì ale ò. Àri rí i kà dò. Ní ádu nyí nyí kà-tsü dhu ìri ní?»

²¹ Pbétù ngükpa-tsí ambénà àtìnà dò: «Inzì pfòmvò rí i ònà ale rádù òte wò dhu bhéyi. Pfòmvò tí àdù ndùmündumú-nyikpó àngbe àngbë?»

Ìndrú rí Yésù àpà 'ùbvü odu ní dhu

²² Yérùsalemà tó kigò ò, Pbàyàhúdí náambénà yà Kàgàwà bhà idza ka kitsu tdítidò dhu níre ka kongónà ní mähendù nónzì dò. Ndì kàsùmì ní i ádràngbă gíri tó kàsùmì.

²³ Ní ndì idhò ò, Yésù ambénà ùbhi dò Kàgàwà bhà idza-lí, «Sòlòmónì bhà mbàrazà» tí kátina mbàrazà-tsìnà.

²⁴ Ní ngúfe Pbàyàhúdí andu i, 'àkpòrò kà-ngbò, 'àdù dhu ivu kà-tsü, 'àti: «Nyí nyú, nyí nyabàya afika ràgùrù ndì ràrà àhu ife idhò tí? Nyí nyapé i i Krístò nyú tí, ní óvo pé ndì dhu kpangba fákà.»

²⁵ Ní Yésù adù dhu àdu abádhí tò, ndàti: «Ma móvò wà wò dhu fükù, pbétù nyí nyá'ù nzá ndì dhu. Yà Àba Kàgàwà-òvò rò ma márónzìna wiwì, náarí ndì àdhi-pbá ale mätí ma mí i dhu nítè.

²⁶ Pbétù, nyí nyári nzì ndì dhu ná'u, inzì nári nyí pbàkà tàmà nzinzì ò tàmà dhu-okú dò rò.

²⁷ Pbàkà tàmà náarí tündu ìri ìri. Ma mánì wà abádhí, ndirò abádhí náaradù owùdu nángü.

28 Ndìrò, ma mí dhòdhóhónga tó ípìrònga nábhù owùdu nángù ale tò. Ní abádhí núuwíya nzì akèkpá màtí afíya ònà rò. Ndìrò, atdí ale mà náudháya nzì abádhí fudú rò.

29 Àba Kàgàwà yà abádhí nibho fudú, ní ádrùngbále ròsè kóró ale dònà. Ndìrò, atdí ale mà rí'ì ìmbá ɔbi nà ndìdhä atdí dhu mà Àbadu-fó rò.

30 Ìma, Àbadu Kàgàwà mánà, mǎ'i ní atdí ale nyú.»

31 Ní, Pbàyàhúdí náadù odu ߁wa tdítidò, ndíni ì ubvú tí Yésù ní.

32 Pbétù, Yésù adù àtìnà abádhí ní: «Ma mábhù nyí nyála ábhò idzì dhu nyú yà Àba Kàgàwà íbhò idù ɔbi ní. Ní, ádhu ndí kókò i dhu nzinzì ő, nyí nyí mapà nyübvü ma odu ní okúna dò rò?»

33 Ní Pbàyàhúdí adù dhu àdu Yésù tò, 'àti: «Ìnzì ní idzì dhu-okú dò rò nga ndí mà mí mápà műbvü nyí ní. Pbétù, mǎ mòzè műbvü nyí okúna dò rò dhu ní, nyí nyùnò dhu nzére nyú Kàgàwà ní dhu. Ìnyí ní ìndrú-tsí dhu, ní nyí nyádù àtìnà ìngbá dhu bhéyi, nyí ràrì Kàgàwà!»

34 Yésù adù dhu àdu tdítidò abádhí tò, ndàti: «Fùkú Uyátá* ò ka kándí tí nzá dhu, katí: *Ìma Kàgàwà, ma mátí nyí ní, nyí ràrì mǎngü-nzo?*

35 Àlë káni wà dhu atdí ale mà ràrì nzì àdù Kàgàwà bhà Andítá-tí nágere. Kàgàwà átì pbìndà ɔte ka kùnò fíyò alé-ovò mǎngü-nzo tí.

36 Ní, Àba Kàgàwà ópì ndí ìma, ndìvì ma yà adzi ő. Ní, yà ma mátina, ìma ràrì kà t'Ídhùnà rò, nyí nyádù àtìnà ìngbá dhu bhéyi ma rùnò dhu nzére nyú kà ní?

37 Dhu apé ì'ì ìnzì ma márí Àbadu bhà kasù ònzi dhu tí, ní dhu àkă nzá nyá'ù ma.

38 Pbétù, dhu apé ì'ì ònzi ma márí kàbhà kasù ònzi dhu tí, ní ìnzá mátí nyí nyá'ù ìma nyú rò, dhu àkă nyá'ù yà ma márónzina kasù. Ma mènò wà dhu, ndíni ndí dhu alá tí dàku, nyádù dhu ߁ni mbéyi nyú Àbadu ràrì'ì nyüdutsì, ndìrò ma ràrì'ì kà-nyütsì.»

39 Ní, Pbàyàhúdí tó ádròdrò ale náadù dhu ònzi tdítidò ndíni ì alá tí Yésù 'òsò. Pbétù, Yésù adù ndàwili abádhí-fó rò, ndàrà.

40 Ní Yésù adù ndàdu, ndàrà tdítidò Yòròdanì tó idha-akpà-adzè, yà Yùwanì úbhì bátilò ùbho rò angyinà rò ìndrú tò i, ndòngò àdì ányì.

41 Ní ányì, ábhò ale nyú nöowúnà ìwu rò kà i, 'àdù òwu àtìnà rò nzinzìya ő: «Obhó tí, Yùwanì nónzì nzá atdí wiwì

mà. Pbétù, yàrí ale dō kárà àwènà rō kóró dhu ní'ì obhó dhu nyá.»

⁴² Ní ábhō ale nyá náadù Yésù à'ù ányì.

11

Làzarù bhà ove (Yùw 5.21; 6.40)

¹ Làzarù tí kátina atdí ale ní'ì andì nà. Ndì ale nóongónà àdì Bètàniyà tí kátina pbanga ñ. Ndirò, Bètàniyà ní'ì Màriyà mà, awènà Màrità mánà, mà tó pbanga.

² Ndì Màriyà ní ndì, yà Ádràngbále Yésù-pfò dō adù àrà ndrùù róngu akye nódhò, ndàdù kà-pfò-ngbò núnđo dònákà ní. Ndirò, ka ní'ì ndì wò andì nà i'ì Làzarù t'awènà.

³ Ní, Làzarù t'awéna náavì ìndrù ràrà dhu òvò Yésù tò, ndàti: «Ádràngbälé, kànì yà atdídò nyì nyözè ale, Làzarù rí'ì andì nà.»

⁴ Ní wò dhu ndì ndìrì rò, Yésù adù àtìnà wò ale ní: «Wò Làzarù rändì ní andì rí nzì kàbhü ròvè dòtsí. Pbétù, ndì andì àlú ka ndíní Kàgàwà bhà ádràngbångá tó ɔbi nítè tí, ndàdù kà t'Idhùnà bhà ádràngbångá tó ɔbi nítè átò.»

⁵ Yésù azè Màrità mà, awènà Màriyà mánà, ndàdù Làzarù nónzè átò.

⁶ Ní, Làzarù rändì dhu ndì ndìrì rò, Yésù adù óyò idhò nyá nónzì, yà ndì andì tó màkürù ótù ndì òná ngari ò.

⁷ Wò dhu-dzidò, kädù àtìnà pbìndà ábhàlì ní: «Kàdu àlë Yùdeyà tó pbìrì ò.»

⁸ Ní, ábhàlì adù dhu ìvu kà-tsü 'àti: «Hòkò Málímò! Kòmbí tí ní Pbàyahúdí nápà 'ùbvü nyì odu ní. Ní nyì nyözè tí nyadu nyì ányì tdítò?»

⁹ Ní Yésù adù dhu ìvu abádhí-tsü, ndàti: «Adyíbhengá nga ñ, adyifò-sisì náatí obhó ongo i'ì atdí kumì dòná óyò nà? Ní ìndrù apé àmbe ùbhi dō adyíbhengá, ní ndì ale rí nzì àdù ndàgili ndìtsì, yà adzi dō awáwù nálà ndì ndí dhuokú dò rò.»

¹⁰ Pbétù, kápé àmbe ùbhi dō kúbhingá, ní kà rädù àrà ndàgili ró ndìtsì, ìnzì ndì ndí inga nálà dhu-okú dò rò.»

¹¹ Wò dhu ndì ndùnò dhu-dzidò, Yésù adù àtìnà pbìndà ábhàlì ní: «Àlë t'ódhìnà Làzarù nódhò òdhò tí. Pbétù, ma mårà ndíní ma mitsi tí kíngá idhò ò rò.»

¹² Ní, Yésù bhà ábhàlì adù dhu àdu 'àti: «Ádràngbälé, kápé i'ì òdhò tí òdhò dhu tí, ní kà rögù ògù.»

¹³ Obhó tí, Yésù azè ndùnò dhu ni'ì, iwà Làzarù ròvè. Pbétù, kàbhà ábhàlì adù dhu ìrè idhò nyá dō kà ràròte.

¹⁴ Ní, Yésù adù dhu òvò kpangba abádhí tò, ndàti: «Làzarù òvè wà.

¹⁵ Ndìrò, idhédu nìka okukù dò rò dhu ní, ìmbă ma mì'ì ányì dhu. Ní, wò ndì dhu ònzì ndì, ndínì nyì nyadù tí ma à'ù. Ní, kòwu pé ndì Lázarù òvè i.»

¹⁶ Nírò ní ndì Yésù bhà ábhàlì nzinzì õ atdí ale, Tùmasì tí kátina, yà ka kongónà àdù àanzinà átò Dìdimò* tí, náadù àtìnà ngükpà ábhàlì ní: «Kòwu átò ányì, ndínì àlë kuvè tí atdikpá Málímò mánà.»

*Yésù ní indrú àbhù rádù ringbè ndì,
ndirò ípirönga àbhù rádù indrú tò ale dhu*

¹⁷ Yésù itdègu àrà àhù Bétaniyà, ní kătù Lázarù iwà ka kótdù ka ró idhò àhù ifò ró.

¹⁸ Ndì Bétaniyà tó pbanga ní'ì mbèmbè ibhù kílómëtèrè tí Yérùsàlemà tó kigò ró rò.

¹⁹ Ní, Pbàyàhúdí nzinzì õ ábhò ale nyú níiwú Màrità mà Màriyà mánà-tí'ò, ndínì i opé tí abádhí-afí adòyà Lázarù bhà òvè-okú dò rò.

²⁰ Ní, Màrità níitdègu Yésù rírà dhu ìri, ní kădù ndìvà, ndàrà kákò otu ò rò. Pbétù, Màriyà adù àdì idza.

²¹ Ní, Màrità itsi àtìnà Yésù ní: «Ádrùngbälé, nyì nyí'ìyana gukyè iró, ní adòdu óvèyana nzí.

²² Pbétù, ma mènì wà dhu, kòmbí mätí Kàgàwà ràrì fòná nyì nyónzina kóró dhu nábhù ábhù inđù.»

²³ Ní, Yésù adù àtìnà Màrità ní: «Adònu rí ndìngbè ìngbè ibhù ò rò.»

²⁴ Ní, Màrità adù àtìnà kà ní: «Ma mènì wà dhu, yà adzi õ dhu-tsù rí ndòdù nínganí, yà ùvàvè ale kóró rí 'ungbè rò, àbadhi ringbèya ndì ìngbè átò.»

²⁵ Ní, Yésù adù àtìnà kà ní: «Íma ní ndì indrú àbhù rádù ringbè ndì, ndàdù ípirönga nábhù indrú tò ale. Ní, òvè tí mätí íma ná'ù ale náapé òvè, ní ràdù ípirönga nábà àbà.»

²⁶ Ndìrò, inè rí'ì pbìndà ípirönga nà, ndàdù ma'ù ale, ní rí nzí àdù òvè akekpá mätí. Nyì nyà'ù tí wà yà ma mènò dhu?»

²⁷ Ní, Màrità adù dhu àdu Yésù tò, ndàti: «Íwà ma mà'ù ndì dhu Ádrùngbälé. Ma mà'ù wà dhu inyì ràrì ndì Krístò, Kàgàwà t'ídhùnà, yà yàrì adzi õ rírà dhu tí ka katì ale..»

Yésù rí Lázarù òdzi dhu

²⁸ Wò dhu bhéyi ndì ndàdu dhu Yésù tò dhu-dzidò, Màrità náadù àrà awènà Màriyà nánzì. Ní, idza ndì ndòtsù Màriyà i rò, Màrità náadù dhu òvò kàtò bhélù õ, ndàti: «Málímò ìrà wà. Ní kà rí'ì nyanzi.»

²⁹ Ní wò Màrità ùnò dhu ndì ndìrì rò, Màriyà adù àhù àri nyú tí, ndàrà Yésù rí'ì i.

* **11:16 11.16** Dìdimò-tí ní ozo tí ka kúgù ale.

³⁰ Wò ndì kàsumì ő, Yésù ʃ'ì inzá ndì ndàpè itsù pbanga ò ró. Pbétù, kădù ʃ'ì àdì ndì ndàdì yà Màrità mǎnà ʃ'òtùnà ʃ'òná ngari ő ró.

³¹ Pbàyàhúdí níʃ'ì atdíkpá Màriyà mǎnà idzá, 'adù àmbe kà-afí nópè dō. Ní, Màriyà ʃ'ivà ndì, ndàhu àri nyú tí dhu ʃ'ala rò, abádhí adù ʃ'ivà átò, 'owù kőwù ő. Abádhí ati ka yà Lázarù ka kótdù ʃ'rará, ndàrà ʃ'odzi ányìrò dhu tí.

³² Ní, yà Yésù rí'ì ró ndì ndàrà àhu rò, Màriyà níitdègu Yésù àlă, ní kădù ndìbvü obvò kà-pfò ró, ndàdù àtìnà kà ní: «Ádrùngbälé, nyì nyí'iyana gukyè iró, ní adòdu óvèyana nzí.»

³³ Ní Màriyà mà, yà owùna ő ʃ'iwü Pbàyàhúdí mǎnà r'odzi dhu ndì ndàla rò, izu náuka Yésù atdídö, afína ràmbe ʃ'inga ʃ'rè dō.

³⁴ Nírò ní ndì Yésù adù dhu ʃ'ivu abádhí-tsü, ndàti: «Nyí nyótdù ka ʃ'ingboró?» Ní abádhí adù dhu àdu kà tò 'atì: «Ádrùngbälé, írà ndíní nyì nyala tí ányìrò nga.»

³⁵ Nírò ní ndì Yésù adù ʃ'odzi.

³⁶ Ní, Pbàyàhúdí adù öko 'àmbe àtìnà dō: «Igyò! Nyàndà pé kőzè Lázarù tí dhu!»

³⁷ Pbétù, abádhí nzinzì ő atdídhéná ale náadù àtìnà: «Hòkò! Wò ale nyú ní ndì ndùmündumú-nyíkpó nábhü rùngbe ndì. Ní kăbhàyana tí obhó Lázarù ʃ'inzí ròvè?»

Yésù rí Lázarù nábhü rìngbè ndì ɔve-bvù rò dhu

³⁸ Kökò Pbàyàhúdí rěnóna dhu ndì ndìrì rò, izu náadù Yésù ʃ'ka atdídö nyú. Ní, abádhí adù ʃ'owu Lázarù ka kótdù i. Ka katdù ka ʃ'ónà ibhu ní'ì bhalabhalà ò ka kógyè, kadù lina'ò nápbì odu-iyà-ba ní ibhu.

³⁹ Ní, ányì ʃ'owù ʃ'uvò ʃ'ivò, Yésù ati yà tiná ʃ'ì ale ní: «Nyògerè wò odu ibhu-lí rò.» Ní Lázarù-bvù t'awènà Màrità náadù Yésù ʃ'so, ndàti: «Inzé Ádrùngbälé! Wò abvo nópè wà ndòngù atdídö. Kònzì wà ʃ'fò idhò nyú ibhu ò.»

⁴⁰ Pbétù, Yésù adù dhu àdu Màrità tò, ndàti: «Ma màtinà tí obhó nyì ní, nyì rapé ʃ'ima ná'u, ní nyì ràrì adù Kàgàwà bhà ádrùngbänga tó awáwù nála?»

⁴¹ Ní, ka kadù odu nògèrè ibhu-lí rò. Wò dhu-dzidö, Yésù adù nyíkpóna náva ndàndà ɔrù nga, ndàdù ndìtsò, ndàti: «Àba Kàgàwà, ma màbhü òtsò ʃ'indù, tsàdú dhu nyì nyìrì nídhuní.

⁴² Obhó tí, ma mǎni wà dhu ʃ'ri nyì raróngo tsàdú dhu ʃ'ri biliinganà. Pbétù, ma mìtsò ma wò dhu bhéyi dhu ní, ndíní kăkà ngebödu nàkpörò iró ale ná'a'u tí dhu ʃ'nyì ràrì ndì nyì nyívì ma.»

⁴³ Wò dhu ndì ndòrì dhu-dzidō, Yésù adù Lázarù nánzì orú tūna nyú nà, ndàti: «Lázarü, áhü wòrí ibhu ò rò.»

⁴⁴ Ní, Lázarù adù àhu ibhu ò rò, otsúna mà, pföna mānà ka kündillí abvo ùtdü ka karí òná mbérù ní, kadù nyìna níso mbérèse ní rórò. Wò dhu-dzidō, Yésù adù àtìnà ihé-yà ní: «Nyùnga Lázarù, nyádù ùbhànà ràrà ibha.»

Yésù òne ka kí ndíní ka koho tí dhu

(Zab 71.10; Mat 26.1-5; Mrk 14.1-2; Luk 22.1-2)

⁴⁵ Yà Màriyà märábvà iwúnà, 'adù Yésù ònzì Lázarù rò dhu àla Pbàyàhúdí nzinzì ɔ, ábhö ale nyú náadù Yésù à'ù.

⁴⁶ Pbétù, abádhí nzinzì ɔ atdídhená ale náadù ówu Pbàfarisáyó-tí ɔ, 'adù yà Yésù ònzì dhu àwe abádhí tò.

⁴⁷ Ní, ndì dhu ì irì rò, pbàkùhání tó ádròdrö ale mà, Pbàfarisáyó mānà, náadù yà Pbàyàhúdí-bvü ádròdrö anya nítdì arí ale-tsù nündu. Nírò ní ndì abádhí náadù 'òpè 'òngù dhu tsàyá nzinzìya ɔ, 'àmbe àtìnà dö: «Wòrí ale ràrà ábhö wiwì nyú nónzì rò. Ní ádhu ndì àkä àkä àlë rònzi?»

⁴⁸ Àlë kapé kùbha ràmbé ndì dhu ònzì dö, ní kóró ale rí kà'u. Ndírò Pbàrómá tó pbìrì ɔ ádròdrö ale náadùya iwu, 'ùgolo àlë tó Sömä-dzà, 'adù àlë tó pbìrì nínza.»

⁴⁹ Kökò i Pbàyàhúdí-bvü ádròdrö anya nítdì arí ale nzinzì ɔ, atdí ale-ɔvò ní'ì Kàyafà. Ní ndì ato ɔ, ka ní'ì ndì pbàkùhání tó ádròdrö ale dö kamà. Ní, kăti ɔdhína ní: «Nyí nyú nyàni nzá atdí dhu mà wò dhu ò.»

⁵⁰ Nyí nyàni tí obhó dhu, dhu ràkänà atdí ale kélë ròvè kóró ale tó ngari ɔ, ìnzì àlë tó pbìrì ɔ kóró ale-tsè náadù tí ndòtdì?»

⁵¹ Kùnò nzá wòrí dhu dòna nyú ò rò àhu rórò. Pbétù, wò ndì ato ɔ ndì ndí'ì ndì pbàkùhání tó ádròdrö ale dö kamà tó dhu-okú dò rò, kăvò dhu angyangyi, Kàgàwà bhà Nabì bhéyi, ndàti: Yésù ràkä ndòvè Pbàyàhúdí tó ngari ɔ.

⁵² Ndírò, kăti átò kà ràrì nzí òvè Pbàyàhúdí tó ngari ɔ tí, pbétù kà ràkä ndòvè ndíní ndì ndundu tí yà adzi ɔ ì nifálà Kàgàwà bhà inzo-tsù, ròkò atdíkpá.

⁵³ Ní, ròpè ndì ndì idho ɔ rò, Pbàyàhúdí-bvü ádròdrö ale náapè 'ònè Yésù ndíní ì adù tí àbhùnà kohò.

⁵⁴ Wò dhu-okú dò rò ní ndì, Yésù adù ndòpè ìnzì ndàrà ùbhi rò kpangba Pbàyàhúdí nzinzì ɔ. Pbétù àbadhi mà, pbìndà ábhàlì mānà, náadù 'ivà 'òwù yà rùngù-tí ɔ arí'ì mìlengù ɔ atdí pbanga Efùràyimù tó kátina ò, 'adù òko ányì.

⁵⁵ Wò ndì kàsùmì ɔ, Pbàyàhúdí tó Pásìka tó mähendù-idhò ní'ì iwà ndì ndìndù ndì ró. Ní, ábhö ale nyú níiwú fiyó

pbanga ònà rò, 'iwú ùvò angyiná rò Pásìka tò Yérùsàlemà tó kigò ò, ndíní i u'o tí i, 'ilă Kàgàwà-nyìkpó ō†.

⁵⁶ Ní, Yérùsàlemà i òwù ùvò rò, abádhí ambénà Yésù ònè dò. Ní Kàgàwà bhà-dzá i i'ì rórò, abádhí ambénà dhu òngù dò tsùyá nzinzìya õ, 'àmbe àtìnà dò: «Ádu nyí nyìrè kà-dò? Tí iñzì kà ràrì iñrà mìhendù ò?»

⁵⁷ Pbàkùhání tó ádròdrò ale mà, Pbàfàrisáyó màngà náadù dhu àya ìndrú tò 'àti: «Atdí ale mà náapé Yésù r'ì ró nga náni, nákà ndítè ka ndíní kadù tí òwu kòsò.»

12

*Màriyà rí Yésù-pfò nútri ndràù róngu akye ní dhu
(Màt 26.6-13; Mrk 14.3-9; Luk 7.36-50)*

¹ Azà idhò tí Pásìka tó mìhendù-idhò núbhà ndì rórò, Yésù ivà ndì ndàrà Bètànìyà tí kátina pbanga ò. Ndì pbanga ni'i yà kábhù rìngbè ndì ɔve-bvù rò Lázarù mà tó pbanga.

² Ní ányì, ka kabhù ònyù kà tò. Màrità náambénà ònyù nándò dò abádhí tò, Lázarù ràdù i'ì átò ndì ònyù ònyù rí atdíkpá Yésù màngà ale nzinzì õ.

³ Nírò ní ndì Màriyà nídyi ndràù róngu akye tó atdí lítré-önga ka kàndò ɔyo tó atdíngá, ndòdhò Yésù-pfò dò. Ndì akye ni'i nardò tí kátina irí-ví ní ka kóbhòlò, odzìna ràdù i'ì orú nyú akye. Wò dhu-dzidò, Màriyà adù Yésù-pfò-rgbò núnđo dòna-ká ní, ndì akye-dzi ràdù ndítu, ndàkà kóró ányì-dzá.

⁴ Ní wò dhu ndì ndàla rò, Yésù bhà ábhàlì nzinzì õ atdí ale, Yudhà Ìskàriyòtà tí kátina, yà Yésù ipfo arana ndàbhù òmvú-fó ale, níivú dhu, ndàti:

⁵ «Ádu iñzá ka kábhù wòrì akye kodzì iibhù miyà dìnarì* rò, kadù ndì fùrangà nündò nákùtálé tò ní?»

⁶ Kùnò nzá wò dhu nákùtálé-izù ndì ndàla dhu-okú dò rò. Pbétù, kùnò ka ogbotálé tí ndì ndí i'ì dhu-okú dò rò. Obhó tí, kòngónà ndì fùrangà tó ísòwù nódò, ndàdù àrà ndì fùrangà nûwe rò afína òzè dhu bhéyi.

⁷ Ní, Yésù adù dhu àdu Yudhà tò, ndàti: «Úbhà Màriyà radì! Ítsè ka ròdò wòrì akye ima ka kótdúya òná idhò tò.

⁸ Nyí nyóngó òko nákùtálé màngà bìlinganà, pbétù àlë, àlë kí nzí ongo òko nyí màngà bìlinganà.»

Pbàkùhání tó ádròdrò ale rí iñri, ndíní i abhù tí Lázarù kohò dhu

† **11:55 11.55** Pbàyàhúdí tó màndù ní i'ù'o i, 'ilă Kàgàwà-nyìkpó õ Pásìka tó mìhendù tò, àdhàdhì yà fiyó somà tó màndù nözè ka dhu bhéyi (2 ï nanzì 30.17-20). * **12:5 12.5** Iibhù miyà dìnarì ní i mbèmbè atdí ato nyú tó kasù tó mìkàmbà.

⁹ Pbàyàhúdí tó ihé-yà níitdègu Yésù r̄fì Bètànìyà dhu ìri, ní abádhí adù òwu ányì. Abádhí awù nzá ányì Yésù-okú dò rò tí, pbétù abádhí awù ányì ndínì i adù tí yà Yésù ábhù rìngbè ndì ɔvè-bvà rò Lázarù-ngbò mà nála átò.

¹⁰ Nírò ní ndì pbàkùhání tó ádròdrò ale náadù 'ìri ndínì i abhù tì Lázarù kohò átò.

¹¹ Obhó tí, ábhò Pbàyàhúdí nyá nóowúnà ùvò rò abádhí nzinzì ɔ rò, 'àdù Yésù ná'ù kókú dò rò.

Yésù ròtsù Yérùsàlemà tó kigò ò dhu

(*Màt 21.1-11; Mrk 11.1-11; Luk 19.28-40*)

¹² Tsútsá nínganí, yà Pásìka tó mìhendù ò íwú Yérùsàlemà tó kigò ò ihé-yà nífíri dhu, Yésù ràrì'ì otu ɔ ndì ndírà átò Yérùsàlemà tó kigò ò rò.

¹³ Ní, abádhí adù ngazi-kpa-dòká nókò, 'ùvò nà, 'òwù Yésù àkò nà otu ò rò. Ní, Yésù i àla rò, abádhí apè 'ùkù, 'àmbe àtìnà dò: «Hòsanà†! Ilèta nákà kabhu yà Ádrìngbále Kàgàwà-ovò rò rírà Pbàìsràyélí tó Ádrìngbă Kamà tò!»

¹⁴ Nírò ní ndì Yésù abà kayinö-ngba, ndàdù ùpo, ndàdi dòná, yà Kàgàwà bhà Andítá ò ka kandí dhu bhéyi. I Andítá ràtina:

¹⁵ «Nyì Sàyunì tó kigò‡ ɔ bhä, ìnzì nyònzi odo.

Kònì fèkú Ádrìngbă Kamà rírà, kayinö-ngba dò ndì ndàdi rórò.»

¹⁶ Wò dhu náalá nzá Yésù bhà ábhàlì-dò. Pbétù, Yésù ódzì òrù-akpà ò pbìndà Ádrìngbångá tó awáwù ɔ dhu-dzidò ní ndì, abádhí awù dhu ìrè, yà Kàgàwà bhà Andítá ò ka kandí dhu, ka randí Yésù-okú dò rò. Ndírò, ka rádù ndì dhu ònzì kà-rò ndì dhu bhéyi tí.

¹⁷ Ábhò ale nyá, yà Yésù rí Lázarù ànzi rìngbè ndì ɔvè-bvà rò ró i‡, náadù òko 'àmbe Yésù ónzì dhu àwé dò ìndrú tò.

¹⁸ Ní, kárí wìwì ònzì dhu i ìri dhu-okú dò rò, ihé-yà náadù òwu Yésù àkò otu ò rò.

¹⁹ Nírò ní ndì Pbàfàrisáyó náadù 'òpè 'òtè nzinzìya ɔ, 'àmbe àtìnà dò: «Nyì nyàla tí wà! Nyì nyí nzì yà dhu lèmà ònzì. Kóró ale òkò wà 'àmbe òwu dò kówù ɔ tí.»

Ngúfe Pbàgìríkí rí Yésù òne ndínì i ala tì dhu

²⁰ Yà Pásìka tó mìhendù ò íwú Yérùsàlemà tó kigò ò, 'ìwú Kàgàwà ùle ale nzinzì ɔ, ngúfe Pbàgìríkí níi‡ i ìnè átò.

²¹ Ní, i Pbàgìríkí níindri Fìlipò tì kátina ábhàlì-tí‡. Ndi Fìlipò ní‡ Gàlìlayà tó pbìrì ɔ atdí pbanga, Bètèsàyidà tì

† **12:13 12.13** Pbàyàhúdí t'ávàna ɔ, Hòsanà-tì nyá ní «frà nyònzi dzùnàka.» Pbétù, iró kà-tì ní: «Kàgàwà àkà ilèta nà.» ‡ **12:15 12.15** Sàyunì tó kigò-tì ní Yérùsàlemà tó kigò.

kátina õ ale. Ní, abádhí avò dhu Filipò tò, 'àti: «Ádràngbälé, mǎ mòzè mǎla Yésù-ngbò.»

²² Ní Filipò adù àrà wò dhu òvò Àndèreyà tí kátina ngătsi ábhàlì tò. Wò dhu-dzidò, abádhí adù 'ìvà 'òwù wò dhu òvò atdíkpá Yésù tò.

²³ Ní, Yésù adù àtìnà urre ì'ì ale ní: «Àba Kàgàwà rǐ Ìndrú-t'ídhùnà-òvò nábhë rilè ndì òná kàsùmì nírà wà.

²⁴ Ma mí obhó dhu náno fükù: ìnzì nganù-kpò náapé ìtsì adzi ò, ndàdù òmò, ní ndi nganù-kpò rädù àdi atdírò tí. Pbétù kápé òmò, ndàdù ìnga, ní ndi rádù ábhò itse nyú nódhì.

²⁵ Pbìndà ípirònga názè rí ndòdò fìndà ale níiwíya ka. Pbétù, pbìndà ípirònga názè rí ndìwì okúdu dò rò yà adzi õ ale, náadàya kòdò dhòdhódhónga tó ípirònga tò.

²⁶ Ndi ale náapé ndòzè ndònzì kàsùdu, ní ndi ale àkä ndàngù owùdu. Ndirò, ma mí'ì ró, pbàkà kasutále rädù ì'ì átò. Ndi ale náapé kàsùdu ònzì, ní Ába Kàgàwà rädù ndi ale ifu.»

Yésù ròte ndì ndóvè dhu dò dhu

²⁷ Wò dhu-dzidò, Yésù adù àtìnà: «Afídu rí ìnga ìrè atdídò kòmbí. Ní, ma mátina ìngbà tí? Ma tí àtina: Àba Kàgàwà, ígù ma yà yàrì kàsùmì õ rí ndàpà ndònzì ndì rùdú dhu õ rò? Pbétù, ma mírà wò ndi kòmbí rí ndàpà ndònzì ndì dhu-okú dò rò.

²⁸ Ní Àbá, ábhë ɔvònu rilè ndì.» Nírò ní ndi atdí ale-tù náadù ndirò òràkpa ò rò, ndàti: «Ma màbhù wà ɔvòdu rilè ndì, ndirò ma mí kàbhë ábhë rilè ndì tdítò.»

²⁹ Ní, ányìrò ì ikò ró ì'ì ihé-yà níri wò dhu, 'àdù àtìnà: «Ìgyò! ɔvo nyú ní wò àtò!» Ngükpà ale adù àtìnà: «Hòkò! Kàgàwà-bhà málàyikà ní wò dhu nàñò kà tò.»

³⁰ Pbétù, Yésù adù àtìnà abádhí ní: «Wò nyí nyìrì ale-tù nàñò nzá dhu idù, pbétù kènò ka fükù.

³¹ Kòmbí rírà kàsùmì ní yà Kàgàwà rí yà adzi õ ale-ànyà nítdì òná kàsùmì. Ndirò, ndi kàsùmì ní ndi Kàgàwà rí Pfòmvò, yà adzi õ ádràngbälé, nípfò òná, ndòdì yà adzi õ rò.

³² Pbétù ìma, yà adzi õ rò ka kí modyì marà orà rò, ma madàya kóró ale-tsù nándu tìdu ò.»

³³ Wò ndì ndàñò dhu õ, Yésù azè ndìtè dhu ní ìngbà dhu bhéyi ɔvè-tidò ní màtì ndì ndóvè dhu.

³⁴ Ní ihé-yà adù dhu ivu Yésù-tsù, 'àti: «Mǎ mózù dhu Músà bhà Ùyátá ò, Krístò radìya dhòdhódhónganà. Ní, ádhu nyí nyádù àtìnà Ìndrú t'ídhùnà ràkà pé ndàrà òràkpa ò ní? Ndirò, ndi Ìndrú t'ídhùnà nyú ní àdhí?»

³⁵ Ní, Yésù adù dhu àdu abádhí tò, ndàti: «Awáwù rí'ì inè nzínzíku ɔ́ áké kàsùmì kélë tí. Ní, dhu àká nyübhi yà inè nyí nyí'ì ndì awáwù nà ró, akye ínò adàna tsùku ùtò ní. Obhó tí, ínò ɔ́ rúbhi ale rí nzì àdù adhà mätí ndì ndárá dhu náni.

³⁶ Ní dhu àká nyä'ù ndì awáwù, yà òko nyí nyòko atdíkpá kà mánà òná kàsùmì ɔ́, ndíní nyí nyadàya tí òko awáwù ɔ́ nzónzo tí.» Wò dhu ndì ndùnò dhu-dzidò, Yésù adù àrà ndòrù ítsé ihé-yà rò rò.

Pbàyàhúdí rí 'ùvò ìnzì 'à'ù Yésù dhu

³⁷ Yésù anzì mbá ábhò wíwì mà Pbàyàhúdí-ònzì, ní abádhí adù nzá kà 'à'ù.

³⁸ Wò ndì dhu anzì ndì ndíní yà Kàgàwà bhà nabì Ísayà náuno dhu náaká tí. Käßi: «Ádrùngbälé Kàgàwà, ádhi tsùká dhu na'u?

Ndirò, ádhi ndì Ádrùngbälé Kàgàwà níitè pbìndà obi fíndà*?»

³⁹ Ndirò, ndì Ísayà kélë náuno ìnzá Pbàyàhúdí náa'u dhu okúna dò rò dhu. Käßi:

⁴⁰ «Kàgàwà níti abádhí-nyïngá ròngò ndùmùndumú tí, ìnzì inga nala tí.

Ndirò, kädù abádhí-afí nábhù rò'ò odú, akye dhu alána dòya, ràdù 'ùgèrè 'ùbhà fíyó nzérenga, ndíní ndadù tí abádhí nígu ní.»

⁴¹ Nabì Ísayà náuno wòrì dhu Yésù bhà ádrùngbänga tó awáwù ndì ndala angyangyi, ndàdù òte kà dò dhu-okú dò rò.

⁴² Pbétù, nabì Ísayà náuno mbá wò dhu mà, ní Pbàyàhúdí tó ádròdrò ale nzínzi ɔ́ mätí, ábhò ale nyá náa'u Yésù. Ní, abádhí adúnà nzì òwu ndì dhu àvi rò kpangba, Pbàfàrisáyó-òdò nónzi i í dhu-okú dò rò, akye ka kadàna òwu 'ipfo, kodì i unduta-idzà ɔ́ rò nídhuní.

⁴³ Abádhí náazé ìndrù rí 'ifé dhu, ròsè Kàgàwà rí 'ifé dhu dòná.

Kàgàwà nítdìya ìndrù-ànyá Yésù bhà òte-bvù rò dhu

⁴⁴ Wò dhu-dzidò, Yésù apé òte ɔrú tüna nyá nà, ndàti: «Ndì ale náapé ima ná'u, ní kà'ù nzá ima kélë, pbétù kà'ù wà yà ima nivi mırà yà adzi ɔ́ ale mà átò.

⁴⁵ Ndirò, ndì ale apé ima àlă, nála wà yà ima nivi yà adzi ɔ́ ale mà átò.

⁴⁶ Ima, yà adzi ɔ́ awáwù tìrò, ma mırà ndíní ìnzì ima nà'ù ale náadù tí àdi ínò ɔ́.

⁴⁷ Ndì ale náapé ma mánona dhu ìri, ìnzì ndàdù ndì dhu níli afína ɔ́, ní ndì ale-dò rádù anya òtdì ní nzì ima. Obhó

* 12:38 12.38 Ísa 53.1

tí, ma mímà nzá ndíni mitdì tí anya yà adzi õ ale dő, pbéti ma mímà ndíni ma migú tí yà adzi õ ale igü tí.

⁴⁸ Ndi ale apé ima nódho, ìnzì ndàdù ma mánona dhu ná'ù, ní ndi ale nábà wà ànyanya ötdì rí dhu. Yà ma mìnò cte ní ndi kà-ànyä notdíya yà adzi õ dhu-tsù rí ndòdì nínganí.

⁴⁹ Obhó tí, yà ma marúnona dhu nánc ma marí nzí ràhu ùdù rò ma-tírò. Pbéti káráhu Àbadu Kàgàwà, yà ima nivi mímà yà adzi õ ale bhà rò. Ka nyú ndítírò ní ndi dhu náyä idù ma màkä mìnò dhu mà, ma màkä móvò ìndrú tò dhu mánà dhu dő.

⁵⁰ Ndirò, ma mìnì wà dhu yà kúyä dhu ràri ndi dhòdhóhónga tó ípírõnga níbhò rádù ìndrú tò dhu. Ní, yà ma mánona dhu nánc ma mí àdhàdhì Àbadu Kàgàwà náyä ka idù dhu bhéyi.»

13

Yésù rí pbìndà ábhàl-pfò nú'ò dhu

¹ Tsútsá nínganí Pbàyàhúdí tó Pásìka tó mühendù ní'iina rórò, Yésù uní dhu, yà adzi õ rò ndì ndí ndìvà, ndàrà Àbanà Kàgàwà bhà òná kàsùmì ràkä wà. Ní Yésù, yà atdídö yà adzi õ arí'i pbìndà ale nazè, náadù abádhí òzè tdítidö ìnzì rádù iku àzè ní.

² Ní pbítsòngänä, Yésù mà ní'i ònyù-tsùnä pbìndà ábhàl mánà. Nírò ní ndi Pfòmvò níitsu dhu Yudhà, Sìmonì ìskàriyötà t'ídhùnà-afí ò, ndíni Yésù nipfo tí ndàbhù òmvü-fó.

³ Pbéti, Yésù nyú náuní dhu, iwà Àbanà Kàgàwà ribho kóró dhu dö ádrùngbànga tó obi fòná. Ndirò, këni wà dhu, ndì nyú ndì rírá Àbanà Kàgàwà-ti'ò rò, ní ndì ràri ndàdù Àbanà-ti'ò.

⁴ Ní, Yésù ivà ndì ònyù-tsùnä rò, ndìwà ròná crú mÙdzarù, ndìli igi. Wò dhu-dzidö, kädù bérèse nídyì ndisö mvuna 'ò ní.

⁵ Tdítidö, kädù idha idyì ndòdhò ádrùngbă sănì õ, ndàdù ndòpè ndù'o pbìndà ábhàl-pfò ní, ndàdù àrà ùndonà rò yà mvuna 'ò ndì ndisönà ní bérèse ní. ⁶ Ní, Yésù níitdègu àrà àhu Sìmonì Péterù tí, ní Péterù adù dhu ivu kà-tsü, ndàti: «Inyi nyú pbàkà Ádrùngbálé tirò, nyi nyòzè tí nyu'o pfödu?»

⁷ Ní, Yésù adù dhu àdu kàtò, ndàti: «Yà ma mónzìna dhu náni nyi nyi nzí kòmbí, pbéti, nyi nyaraya kùni olù.»

⁸ Ní, Péterù adù àtìnà Yésù ní: «Nyi nyi nzí pfödu ù'ò akekpá mätí.» Ní, Yésù adù dhu àdu kàtò, ndàti: «Ìnzì ma mapé pfönu nû'ò, ní àlë kí'i ìmbä irita nà inyi mánà.»

⁹ Ní, Sìmonì Péterù adù dhu àdu Yésù tò, ndàti: «Ádrùngbälé, wò dhu bhéyi kà rí’ì rò, nyí nyí nzí pfödu kélè nú’ó, pbétù, nyí nyí ɔtsádu mà, dùdu mánà nú’ó átò!»

¹⁰ Ní, Yésù adù átìnà kànì: «Iwà ndì nù’o ale rí’ì mbă ndì ndí ndù’ó tdítidò dhu-atdyú nà. Pbétù kà rädù àkă ndù’o pföna kélè, iwà ndì ndìlă kóró otu õ nídhuní. Nyí nyá, nyí nyìlă wà Kàgàwà-nyìkpó õ. Pbétù, nyí kóró nyí nyìlă nzá kà-nyìkpó õ.»

¹¹ Obhó tí, Yésù náuní ndìpfö rí ndàbhù ndì òmvü-fó ale angyangyi. Ndì dhu-okú dò rò ní ndì káti pbìndà ábhàlì ní: «Nyí kóró, nyí nyìlă nzá Kàgàwà-nyìkpó õ.»

¹² Pbìndà ábhàlì-pfö ndì ndù’o dhu lutină, Yésù adù yà ròná rò ndì ndìwànà mèdzarù nídyì ndafö ròná, ndàdù ndàdu ònyù-tsù. Nírò ní ndì kívú dhu pbìndà ábhàlì-tsù, ndàti: «Nyí nyàni tí ùnì yà ma mònzì rùkú dhu-tì?»

¹³ Nyí nyári íma nánzi Málímò tí, ndirò Ádrùngbälé tí. Ní ndì dhu ní obhó dhu. Obhó tí, íma ní ndì Málímò. Ndirò, íma ní ndì Ádrùngbälé.

¹⁴ Nírò íma, fùkú Málímò tírò nyá, ndirò fùkú Ádrùngbälé tírò nyá, ma mù’o pföku rò, dhu àkă nyöngò pföku ù’o nzinzíku õ átò.

¹⁵ Obhó tí, yà fákù ma mítè dhu ní ófò, ndíní nyí nyongó tí dhu ònzì átò odhíku rò yà rùkú ma mònzì dhu bhéyi.

¹⁶ Ma mí obhó dhu náncí fákù: Kasutále bhà ádrùngbänga nösè nzá pbìndà kasù tó ádrùngbälé bhà ádrùngbänga dònă. Ndirò, òvi ka kòvì ale bhà ádrùngbänga nösè nzá yà ndì nòvì ale bhà ádrùngbänga dònă*.

¹⁷ Kònì, kòmbí nyí nyàni wà kókò dhu. Ní, nyí nyádù hirò ònzì i dhu nyí nyònzì ní.»

¹⁸ Tdítidò Yésù adù átìnà pbìndà ábhàlì ní: «Ma mènò nzá wò dhu okúku dò rò kóró. Ma mèni wà íma nyá ma móvò nzinzíku õ ale. Pbétù, Kàgàwà bhà Andítá aráñona dhu nákă rònzi ndì. Ndì Andítá arátina: <Yà atdíkpá mà marí dhu ònyù mánà ale, nóngò wà rùdú òmvü tí.»

¹⁹ Ma mòvò wò dhu angyangyi fákù, inzá ndì dhu àpè ndònzì rörò. Ndì dhu bhéyi ní ndì, ndì dhu rítsi ndònzì nínganí, nyí nya’uya dhu, íma ràrì ‹í’ì arí’ì ale.»

²⁰ Ma mí obhó dhu náncí fákù: ma mòvì ale nákò ale, nákò wà íma átò. Ndirò, íma nákò ale nákò wà yà íma nivi mìrà yà adzi õ ale átò.»

*Yésù rí Yudhà rí ndìpfö, ndàbhù ndì òmvü-fó dhu nòvò dhu
(Màt 26.20-25; Mrk 14.17-21; Luk 22.21-23)*

* 13:16 13.16 Yùw 15.20

²¹ Wò dhu bhéyi ndì ndòtè dhu-dzidō, Yésù-afí náadù àdi ndàmbe ìnga nírè dō atdídō. Ní, kădù dhu òvò kpangba pbìndà ábhàlì tò, ndàti: «Ma mí obhó dhu nánc fükù. Nzínlíkù õ atdí ale rí ndì mipfö, ndàbhù ma òmvü-fó.»

²² Ní, Yésù bhà ábhàlì adù òko, 'àmbe 'àndà dō nzínziya õ, ìnzì 'àdù àdhì dō mätí kà ròtè dhu náni.

²³ Wò ndì kàsùmì õ, yà atdídō Yésù ózè pbìndà ábhàlì nzínzi õ atdí ábhàlì níi'í Yésù-tí ndì ndàdì ònyù-tsùnà ró.

²⁴ Ní, Sìmonì Péterù adù kàvi iwinà õ rivü dhu Yésù-tsü, ràri àdhì ndì kà rübhi òte rö dòná.

²⁵ Ní, wò ábhàlì adù ndilò Yésù dò, ndàdù dhu iwu kà-tsü, ndàti: «Ádrùngbälé, ádhì ndi?»

²⁶ Ní, Yésù adù dhu àdu kà tò, ndàti: «Ndì ale ní yà ma mí mÙgatì-afà nídyì modù supù ò, madù àbhùnà fìndà ale.» Nírò ní ndì Yésù adù mÙgatì-afà nídyì, ndòdù supù ò, ndàdù àbhùnà Yudhà, Sìmonì Ìskàriyötà t'ídhùnà tò.

²⁷ Yudhà núitdègu wò mÙgatì-afà àkò, ní Sìtanì adù òtsù kà-afí ò. Ní Yésù adù àtìnà Yudhà ní: «Wò nyì nyòzè nyonzì dhu, nákà nyonzì tsàkàtsàkà.»

²⁸ Kökò ʉró ì'í ale nzínzi õ, atdí ale mà nùuni nzá àdhuokú dò rò mätí Yésù rí wò dhu nánc kà tò dhu.

²⁹ Yà fùrangà tó ísòwü nódò Yudhà arí dhu-okú dò rò, abádhí nzínzi õ atdídhená ale náadù dhu àtì, Yésù àvi ka rùdzì mÙhendù tò àkà kudzì dhu dhu tí. Ndírò ngätsi ní, abádhí adù dhu àtì Yésù àvi ka rùndò fùrangà nákùtálé tò dhu tí.

³⁰ Pbétù, mÙgatì-afà ndì ndakò Yésù-fó rò, ndàdù ònyùnà dhu-dzidō, Yudhà náadù àhù dòtsí ndàrà. Wò ndì kàsùmì õ, ìnga náadù ì'í iwu ndì ndàti ró.

Uyátá-owútá

³¹ Yudhà àhù idza rò dhu-dzidō, Yésù adù àtìnà pbìndà ábhàlì ní: «Kòmbí nga ní ndì Ìndrú t'ídhùnà-òvò ilè ndì ní. Ndírò, kòmbí nga ní ndì Kàgàwà-òvò ilè ndì kà-nyutsì ní.»

³² Kàgàwà-òvò náapé ndilè kà-nyutsì, ní Kàgàwà adùya kòvò àbhù rilè ndì átò nyunatsì, ndírò kàrì ndì kòvò àbhù rilè ndì kòmbí tí.

³³ Pbànínzó, àlë kí'í atdíkpá nyì mánà ákë kàsùmì kélë tí. Nyì nyì mòne òne. Ní àdhàdhì yà ma mánò Pbàyahúdí tò dhu bhéyi tí, ma mätina nyì ní átò, yà ma márà i nyì ràri nzì àdù òwu ùvò.

³⁴ Ní, kànì fükù ma mÙbhà ʉyátá owútá: nyòzè nyì nzínzíkù õ. Àdhàdhì yà imà nyù ma mózè nyì dhu bhéyi, dhu àkà nyòzè nyì átò nzínzíkù õ.

³⁵ Nyì nyapé nyòzè nzínzíkù õ, nírò ní ndì kóró ale rädù dhu ʉni, nyì ràri pbàkà ábhàlì nyù.»

*Yésù rí Péterù rí ndòdho dhu nóyo dhu
(Mat 26.31-35; Mrk 14.27-31; Luk 22.31-34)*

³⁶ Wò dhu-dzidò, Sìmonì Péterù adù dhu ìvu Yésù-tsü, ndàti: «Ádràngbälé, nyi nyárà àdhà?» Ní, Yésù adù dhu àdu kàtò, ndàti: «Nyi nyi nzì ìrà owùdu ɔ̀ kòmbí, yà ma mårà i. Pbétù, nyi nyaraya ìrà owùdu ɔ̀ olù.»

³⁷ Ní Péterù adù dhu ìvu tdítòdò kà-tsü, ndàti: «Ádràngbälé, ádhu ìnzì ma mårà kòmbí owùnu ɔ̀ okúna dò rò? Ma mòzè wà miwí pbàkà ípìrònga okúnu dò rò.»

³⁸ Ní, Yésù adù dhu ìvu kà-tsü, ndàti: «Ínyi nyú nyi nyòzè tí wà nyiwí pbùkù ípìrònga okúdu dò rò? Ma mí obhó dhu náncò ìndù, ìnzá à'ù-akpà nápè òngò rórò, nyi nyí'ína iwà nyi nyòdhò ma ibhu-gùna, nyàti ìnzá nyi rúni ma ró.»

14

Yésù ní Kàgàwà-tí'ò rí ìndrú àbhë ràrà àhu otu dhu

¹ Yésù adù àtìnà tdítòdò pbìndà ábhàlì ní: «Ìnzì nyàbhù afíkù rìrè ìnga abhò. Nyí nyákà nyá'ù Àba Kàgàwà, ndirò nyi nyákà nyá'ù ma átò.»

² Àba Kàgàwà bhà idzá, òyá ka kóko ngari rí'ì abhò. Ìmbà kà rí'ì ndì dhu bhéyi nánì, ma màmbènà nzì àtina ma ràrà wà ngari òbhòlò fükù.

³ Ndirò, ma mårà, madù ngari òbhòlò fükù rò, ma mí madù àdù mìrà nyúgù, ndínì ma mårà àdì ró, nyí nyadàya tí òwu òko átò.

⁴ Ndirò, yà ma mårà i ràrà otu nyí nyáni wà.»

⁵ Ní, Tùmasì adù àtìnà Yésù ní: «Ádràngbälé, mǎ mìnì nzá nyi nyárà i nga. Olu, mǎ mágù ányì ràrà otu náni ìngbà dhu bhéyi?»

⁶ Ní, Yésù adù dhu àdu kà tò, ndàti: «Íma ní ndì otu, obhóniga, ndirò ípìrònga. Atdí ale mà rí nzì àdù àrà àhu Àbadu Kàgàwà i, ìnzá ndì ndùdà otùdu ònà rórò.»

⁷ Dhu apé ì'ì iwà nyí nyáni ma dhu tí, ní nyí nyáni wà Àbadu átò. Ní, ròpè ndì kòmbí, nyí nyàni wà ka, ndirò nyí nyàla wà ka.»

⁸ Ní, Filipò adù àtìnà Yésù ní: «Ádràngbälé, ítè pé ndì Àbanu mǎ ràla, wòrì kèle ní ndì àkà àkà fákà dhu.»

⁹ Ní, Yésù adù dhu àdu Filipò tò, ndàti: «Hòkò, Filipò! Àlè kókò wà nyí mánà ábhò idho nyú tí, ní nyi nyápè tí nzá mìnì? Íma nála ale, nála wà Àbadu átò. Ní íngbà dhu bhéyi dhu nyi nyádù àtìnà, ma rítè pé Àbadu nyala ní?»

¹⁰ Nyí nyà'ù tí nzá dhu, ma ràrà'ì Àbadu-nyutsì, ndirò Àbadu ràrà'ì nyudutsì? Yà ma marawéna fükù dhu ní nzì

ùdù rò àhù dhu. Pbétù, yà nyudutsì arádi Àbadu ní ndì arí pbìndà kasù ònzi.

¹¹ Nyà'u ima, yà ma mátina nyě nǐ, ima ràrì'ì Àbadu-nyutsì, ndirò Àbadu ràrì'ì nyudutsì rò. Ìmbà kí'ì ndì dhu bhéyi rò, nyà'u ima yà nyudutsìnà rò rí ndònzi kasù-okú dò rò.

¹² Ma mí obhó dhu nánc fükù: ndì ale apé ima ná'u, ní yà ma márónzina kasù nónzì ndì ale rādù ònzi átò. Ndirò, kà rādù kònzi abhò nyù ròsè yà ma marónzina-tsí dònà, Àbadu bhà ma mårà nídhuní.

¹³ Ọvòdu rò nyě nyònzi kóró dhu-tsí, nónzì ma móngo ònzi, ndínì Àbadu-ɔvò náadù tí ndilè Idhùnà-nyutsì.

¹⁴ Nyě nyapé óngo dhu nónzì fudú ɔvòdu rò, nónzì ma móngo ònzi fükù.»

*Yésù rì Kàgàwà rì Ilìlă-Alafí níbhò dhu nòvò dhu
(Yùw 16.5-15)*

¹⁵ Tdítidò, Yésù adù àtìnà pbìndà ábhàlì nǐ: «Nyě nyapé ì'ì ima nyě nyözè dhu tí, ní nyě nyákà nyifù pbàkà ụyátá.

¹⁶ Ìma, ma mí Àbadu Kàgàwà nónzi rìbhò ngätsi Mùdzùnàba fükù, ndínì nyě nyongó tí òko mânà dhòdhóhonganà.

¹⁷ Ka ní obhónga núdhé arí indrú tò Ilìlă-Alafí. Obhó tí, yà adzi ö ale rí nzì àdù kàkò, ìnzì i í kàlă, ndirò ìnzá i úni ka dhu-okú dò rò. Pbétù nyě, nyě nyáni wà ka, atdíkpá nyě nyaróko ka mânà, ndirò afikù ö kárádi dhu-okú dò rò.

¹⁸ Ma mí nzì nyabbha ìzù tí, ma míngò ìngo tìkù ö tdítidò.

¹⁹ Ìnzá òtrò idhò ö, yà adzi ö ale rí nzì mală tdítidò. Pbétù nyě, nyě nyí mală àlă, inè ma mi'iya nyìkpódu nà, ndirò inè nyě nyí'iya nyìkpóku nà átò dhu-okú dò rò.

²⁰ Ndi idhò rákà nínganí ní ndì, nyě nyániya dhu, ima rarí'ì inè Àbadu-nyutsì, nyě rarí'ì inè nyudutsì, ndirò ma rarí'ì inè nyukutsì.

²¹ Pbàkà ụyátá nà'ù, ndàdù ifanà ale, ní ndì ma nözè ale. Ìma nözè ale, nözè Àbadu rādù átò. Ndirò, ma mädù kòzè átò, madù mitè fíndà.»

²² Nírò ní ndì Yudhà, ìnzì ní Yudhà Ìskàriyötà, níivú dhu Yésù-tsü, ndàti: «Ádràngbälé, ádhu ndì nyě nyádù nyítè fákà tí, ìnzì nyadù nyítè yà adzi ö ngükpà ale tò ní?»

²³ Ní, Yésù adù dhu àdu kàtò, ndàti: «Ndi ale náapé ima nözè, ní ndì ale rādù ma ménona dhu nífù. Àbadu rādù ndì ale nözè átò. Ndirò, mǎ mädù iwu Àbadu mânà ndì ale bhà, mädù mǎ móko róngga nóbhòlò kàbhà.

²⁴ Pbétù, ìnzì ndì ale náapé mozè, ní rí nzì àdù ma mánɔna dhu nífù. Yà nyì nyírina ma mánɔna ró dhu ní rí nzì àhù ùdù rò. Pbétù, kà rähù yà ma nívì Àbadu ò rò.

²⁵ Kònì, ma múnò ndì dhu făkù, àdì ma màdì nzinzìku ɔ rórò.

²⁶ Ní, Àbadu rívìna ɔvòdu ró Mùdzùnàba, Hìlă-Alafí, röngó kóró dhu nûdhe făkù, ndàdù àrà yà făkù ma múnò kóró dhu nábhù ró nyirè.

²⁷ Ma màbhà mårungà făkù, ma màbhù pbákà mårungà nyú făkù. Ndirò, ma màbhù nzá ka făkù àdhàdhì yà adzi ɔ ale náarí kàbhù ìndrù tò òná ófò ɔ. Ní, afikù àkà nzá ndirè nga abhò, ndirò nyì nyàkà nzá nyonzì odo.

²⁸ Nyì nyíri wà yà făkù ma múnò dhu, mati: «Ma mårà wà, ndirò ma mí madù àdù tikù ò.» Ní nyì nyí'ìná gukyè ìma nyì nyözè dhu tí, ní idhèkù àmbènà ndìkà ikà tí Àbadu i ma mårà rò. Obhó tí, ndì Àbadu bhà ádrùngbànga nösè wà pbákà ádrùngbànga dòná.

²⁹ Kònì, ma múnò wà ka făkù kòmbí ìnzá ndì dhu àpè ndònzì rórò, ndíñì ndì dhu rí ndònzì nínganí, nyì nyaduya tí dhu à'ù.

³⁰ Ma mí nzì òte abhò nyì mânà tdítidò. Obhó tí, kònì yà adzi ɔ kamà Pfòmvò rírà. Pbétù, rùdú kà rönzìna atdí dhu mà rí'ì mbă.

³¹ Pbétù, kà rírà, ndíñì yà adzi ɔ ale náunì tí dhu iwà ma rözè Àbadu, ndirò ma rarí dhu ònzi kwyà idù dhu bhëyi. Nírò, nyìvà nyì, kòwu iró rò.»

15

Yësù rí ndàti vinyò-kpa nyú tí dhu

¹ Wò dhu-dzidò, Yësù adù àtìnà pbìndà ábhàlì ní: «Ima ní ndì vinyò-kpa nyú*. Ndirò, Àbadu Kàgàwà ní ndì vinyò-kpa-ngbò òbholo arí ale. ² Ní kóró ɔpbídu, yà ìnzì arí itsukpò ɔ'ò, nù'a kà rädù ɔ'á tí rùdú rò. Ndirò, yà mbëyi arí itsu-kpò ɔ'ò ɔpbídu-ngbò náwa kà rädù, ndíñì adù tí itsukpò ɔ'ò abhò nyú tdítidò.

³ Ní nyì, ɔpbídu tárò, nyì nyílă wà Àbadu-nyìkpó ɔ, yà făkù ma móvò ɔte-okú dò rò.

⁴ Nírò, dhu àkà nyökò nyudutsì, àdhàdhì ma marádi nyukutsì dhu bhëyi. Vinyò-ɔpbí rí nzì àdù ò'ò, ìmbă ndì ndí'ì ndì vinyò-kpa rò rórò. Ní, ndì dhu bhëyi tí, nyì nyí nzì àdù atdí dhu mà nónzì ìnzá nyì nyökò nyudutsì rò.

⁵ Imá ní ndì vinyò-kpa, ndirò nyì ní vinyò-ɔpbí. Ní, nyudutsì rádi, madù àdì nyünatsì ale, rädù itse nódhì abhò

* 15:1 15.1 Ungbòta-Ayí ò, vinyò-kpa rítëna dhu ní Pbàisràyéli (Isa 5.1-7).

nyú. Obhó tí, ìnzá nyí nyòkò nyudutsì rò, nyí nyí nzí àdù atdí dhu mà nónzì.

⁶ Ìnzá àdi nyudutsì ale, nòbvù ka kádù igi, àdhàdhì yà ìnzí arí itsu-kpò f'ò vinyò-òpbí né'à ka karí, kadù òbvùnà igi dhu bhéyi. Kà rädù òtdyù, kadù àndunà kawà kàzu ò, rädù ògbe.

⁷ Pbétù, nyí nyapé òko nyudutsì, nyadù pbàkà ɔte nódò afíku ò, ní nyònzi nyí nyözè kóró dhu Àbadu-fó, ní ka rädù ndí dhu àbhù fákù.

⁸ Nyí nyapé ídzì kasù tó itse nódhi abhò, nyadù dhu ìtè nyí ràrì pbàkà ábhàlì nyú, ní Àbadu-òvò rädù ndilè.

⁹ Àdhàdhì Àbadu ózè ma dhu bhéyi, ma mózè nyí átò. Ní dhu àkà nyòkò ndí ma mózè nyí ní àzè õ.

¹⁰ Nyí nyapé pbàkà ụyátá nífù, ní nyí nyadù òko nyí ma mózè ní àzè õ, àdhàdhì ma mífu Àbadu bhà ụyátá, madù àdi kòzè ma ní àzè õ dhu bhéyi.

¹¹ Ma mènò wò dhu fákù ndíní nyí nabhù tí nyí'ì pbàkà dhèdhé nà, ndí fákù dhèdhé ràdù àkà.

¹² Yàrì ní ndí pbàkà ụyátá fákù: «Nyözè nyí nzinzíku õ, àdhàdhì ma mózè nyí dhu bhéyi.»

¹³ Ìndrú rí ndàdzì ndòvè odata na tó ngari õ ní àzè dònà róse ngätsi àzè rí'ì mbà.

¹⁴ Nyí nyadù òko odata tú, yà fákù ma màyá dhu nyí nyifù rò.

¹⁵ Ma mí nzí nyänzi tdítidò pbàkà kasutálé tí, ìnzí kasutálé rädù pbìndà kasù tó ádràngbále röñzina dhu náni nídhuní. Pbétù, ma márì nyänzi odata tú, Àbadu-tsü ma mirì dhu ní ma móvò wà kóró fákù nídhuní.

¹⁶ Ìnzí ní nyí ndí nyí nyòvò ma, pbétù ima ní ndí ma móvò nyí. Ní, ma móvì nyí nyòwù, ndíní nyí nyödhì tí dhòdhòdhónganà róngò àdi itse. Ndí dhu bhéyi ní ndí, Àbadu rädù fòná nyí nyònzi ɔvòdu rò kóró dhu-tsí nábhù fákù.

¹⁷ Nírò, fákù ma màyá dhu ní, nyí ràkà nyözè nyí nzinzíku õ.»

Yà adzi õ ale rí Yésù mà pbìndà ábhàlì mènà nóndrò dhu (Màt 10.22-33; Yùw 16.1-3,33)

¹⁸ Tdítidò Yésù àdù àtìnà pbìndà ábhàlì ní: «Yà adzi õ ale náapé nyöndrò, ní nyànì dhu abádhí róndrò wà ima átò angyinà rò fákù.

¹⁹ Nyí nyí'ìyana gukyè yà adzi õ ale tí, ní abádhí ádùyana nyözè òzè tí, fíyó ale ní nyí nídhuní. Pbétù ima, ma móvò nyí abádhí nzinzí õ rò, mèli nyí igi. Ní nyí ní nzí yà adzi õ ale tdítidò. Ní ndí dhu-okú dò rò ní ndí abádhí óndrò nyí.

²⁰ Nyìrè pé yà făkù ma múnò dhu, mati: Kasutále bhà ádràngbănga rósè nzá pbìndà kasu tó ádràngbăle bhà ádràngbănga dònă. Ní, dhu apé ì'ì abádhí ávu rùdú dhu tí, ní abádhí răvu àvü rükú átò. Ndírò, dhu apé ì'ì abádhí ífù ma mûdhe fiyò dhu dhu tí, ní abádhí rí nyí nyúdhëna fiyò dhu nífù ifü átò.

²¹ Obhó tí, abádhí röngó kóró kökò dhu ònzì rükú okúdu dò rò, inzá i úni ima nívì mirà yà adzi ɔ ale dhu-okú dò rò.

²² Inzá ma mirà yà adzi ɔ, madù dhu òvò abádhí tò nánì, abádhí únìyana nzì nzérenga nà i ì'ì dhu. Pbétù, kòmbí abádhí dò ka kí izu àbà kubà fiyó nzérenga tí dhu rí'ì mbă.

²³ Imá nòndrò ale nòndrò wà Àbadu átò.

²⁴ Inzá ma mónzì yà inzá atdí ale mà nápè ònzina dhu abádhí nzinzì ɔ nánì, abádhí únìyana nzì nzérenga nà i ì'ì dhu. Pbétù, kòmbí abádhí àla wà ma mónzì dhu. Ní iwà i àla i dhu rörò mätí, abádhí öko öko ima i óndrò, 'adù Àbadu nòndrò átò ró.

²⁵ Abádhí ónzì körí dhu kóró, ndínì fiyó uyátá ò ka kuno dhu náaká tí. Ndí uyátá ò ka katí: <Abádhí óndrò ima ìmbă tñá na*..>

²⁶ Tdítidò Yésù adù àtìnà pbìndà ábhàlì ní: «Àbadu Kàgàwà-tí'ò rò, ma mí Mùdzùnàba nívì ivì făkù. Ndí Mùdzùnàba ní kà bhà rò rírà obhónga tó Hìlă-Alafí. Ní kà rírà àhu rò, ka ni'iya ndí pbákà ngàmbì.

²⁷ Ndírò, nyí nyú mà átò, nyí ni'iya pbákà ngàmbì, yà ndí napèna rò, àlë karí'i inè atdíkpá nyí mânà dhu-okú dò rò.»

16

¹ Tdítidò, Yésù adù àtìnà pbìndà ábhàlì ní: «Ma móvò wò dhu angyangyi făkù, akye nyí nyowuya nyawà făkù a'uta ɔ rò ní.

² Ka kowuya nyipfo rò, kodì nyí unduta-dzà ɔ rò. Ndírò, yà rírà kàsumì ɔ, nyokyé rí ale nòowuya dhu èní rò Kàgàwà ràri yà i úléna.

³ Ndírò, abádhí owuya ndí dhu ònzì rò inzá i úni Àbadu Kàgàwà mà, ndírò inzá i úni ima mà dhu-okú dò rò.

⁴ Nírò, ma móvò wò dhu angyangyi făkù, ndínì ndí kàsumì rákà rò, nyí nyirèya tí dhu, iwà ma ravò ka făkù.»

Kàgàwà bhà Hìlă-Alafí-kàsù

Yésù adù àtìnà tdítidò pbìndà ábhàlì ní: «Ma móvò nzá wò dhu angyangyi făkù, öko àlë koko atdíkpá nyí mânà dhu-okú dò rò.

* 15:25 15.25 Zàb 69.5

⁵ Nírò, kànì kòmbí ma màdu wà ma yà ma nívì mìrà yà adzi ő ale-tí'ò. Ndirò, nzinzìkù ő atdí ale mà nívü nzá dhu tsàdú, ndàti: <Nyì nyárà àdhà?>

⁶ Obhó tí, wò dhu bhéyi mà mòvò făkù dhu nábhù wà nyì izu rùka nyì atdídö!

⁷ Nírò, kànì ma mí obhó dhu nòvò făkù kòmbí: ídzì dhu tí àkă atdídö făkù dhu ní marà Àbadu Kàgàwà-tí'ò. Obhó tí, ìnzá ma màrà kà-tí'ò rò, kàbhà rò àmbènà ìrà Mùdzàñàba rí nzì àdù ìrà tikhù ő. Pbétù, ma mapé àrà, ní ma mädù ndi Mùdzàñàba níyì ivì rìrà tikhù ő.

⁸ Ní kà rìrà àhù rò, kà röngò yà adzi ő ale té nzérenga nítè abádhí tò, ndàdù abádhí àkánà 'ùbhi òná obhónánga té otu nítè abádhí tò. Ndirò, kà röngò àdù Kàgàwà nítdìya anya ìndrú-dö tí dhu nítè átò abádhí tò.

⁹ Kà röngò ìnzá abádhí ná'ù ìma dhu té nzérenga nítè abádhí tò.

¹⁰ Kà röngò obhónánga nítè făkù, ma mí madù Àbadu-tí'ò, ìnzì nyàdù òwu ma àla rò tdítödö nídhuní.

¹¹ Ndirò, kà röngò Kàgàwà rí anya ìtdì ìndrú dö té dhu nítè, iwà kàtdì anya angyangyi yà adzi ő ádrùngbâle Pfòmvò dö dhu-okú dò rò.

¹² Ma mí'ì ìnè făkù ma ménona tdítödö ábhò dhu nyá nà. Pbétù, i dhu rí nzì àdù dàkù àlù kòmbí.

¹³ Ndì Hìllä-Alafí, yà obhónága nítè rí ìndrú tò rìrà àhù rò, kà röngò nyàndà kóró obhónága* té otu ő. Obhó tí, kà rí nzì ongo ònà rò nyá àhù dhu náñò ìndrú tò. Pbétù, kà röngò ùnònà făkù dhu ní Àbadu-tsü ndì ndírina dhu. Ndirò, kà röngò òvònà făkù dhu ní ì nónziya dhu.

¹⁴ Käraya òvòdu nábhù rò rilè ndì, ma maraya dhu náwe rò kà tò, kà ràdù ùdàñà făkù dhu-okú dò rò.

¹⁵ Àbadu-fó rí'ì kóró dhu ní pbákà dhu. Ndì dhu-okú dò rò ní ndi ma màti nyì ní, obhónága té ndi Hìllä-Alafí raraya ma màwe fíndà dhu nádà rò făkù.»

Yésù bhà ábhàlì té izu rí ndàgèrè ndòngò dhèdhe té dhu

¹⁶ Tdítödö, Yésù adù àtìnà pbìndà ábhàlì ní: «Ngúfe idhò ő, nyì nyí nzì mală. Ndirò, ngúfe idhò dzidö, nyì nyí mală àlă tdítödö.»

¹⁷ Ní, kàbhà ábhàlì nzinzì ő atdídhená ale náadù 'òpè 'òngù dhu tsàyá nzinzìya ő, 'àmbe àtìnà dö: «Wò kà räwëna àlë tò dhu-tí ní àdhu? Kà rätina: <Ngúfe idhò dzidö, nyì nyí nzì mală, ndirò ngúfe idhò dzidö, nyì nyí mală àlă tdítödö.» Ndirò, kà rätina átò: <Ma màrà Àbadu Kàgàwà-tí'ò.»

* 16:13 16.13 14.6

¹⁸ Abádhí adù òko, 'àmbé dhu òngù dō tsùyá tdítidō, 'àmbé àtìnà dō: «Wò kà rǎnɔna ngúfe idhɔ-tì nyá ní àdhu?» Ní, abádhí adáñà òwu dhu àdu rō ıtirò tí, 'atì: «Inzá àlè kùni wò kà rǎnɔna dhu-tì.»

¹⁹ Ní, Yésù ʉni dhu abádhí ràr̄ dhu ònzì ndín̄ i ivú tí dhu tsàñá. Ní kádù dhu ivu abádhí-tsü, ndàti: «Nyí nyátí dhu òngù tsàkú nzinzìku ɔ, yà ma múnò dhu dō? Ma màti, ngúfe idhɔ dzidō nyí ràr̄ nzí mală, ndirò, ngúfe idhɔ dzidō, nyí ràr̄ mală àlă tdítidō.»

²⁰ Ma mí obhó dhu náñó fükù: Nyí nyɔdziya, izʉ ràdù nyăka atdídō fükù àpbè-okú dō rò. Pbétù, ndi dhu adàya yà adzi ɔ ale-idhè nábhù rìka ndì ıkä tí. Ndirò, nyí nyokoya izàkù ɔ, pbétù fükù izʉ náadùya ndàgèrè, ndòngò dhèdhé tí.

²¹ ɔna r̄ ndàkà tsìbhále, náaróngó ɿ ɿ izʉ ɔ, ndì ndí ndàgù òná kàsümì níndù wà ndì nídhuní. Pbétù ndì ndàgù ndì rò, kà r̄ nzí àdù yà ndì ndàbànà àpbè níré tdítidō, ngbángba ndì ndàgù yà adzi ɔ dhu ıkä idhèna dhu-okú dō rò.

²² Nírò, nyí nyá mà átò, nyí nyí ɿ izʉ nà kòmbí. Pbétù, ma mí nyälá àlă tdítidō. Nírò ní ndi idhèku níkaya ndì, inzì atdí ale mà ràdù ndi fükù dhèdhé nòtdì.

²³ Ndì idhɔ rìrà nínganí, nyí nyowuya nzí atdí dhu mà nívu r̄ tsàndú. Ma mí obhó dhu náñó fükù: ɔvòdu r̄ nyí nyònzi kóró dhu, nábhù Àbadu Kàgàwà röngó àbhù fükù.

²⁴ Rìrà àhù kòmbíngá ɔ, nyí nyàpè nzá atdí dhu mà nónzi kà-fó ɔvòdu r̄. Nírò, nyòngò dhu ònzì kà-fó, ní kà röngó àdù ndi dhu nábhù àbhù fükù, ndín̄ idhèku náadù té ndìka atdídō.»

Yésù rätina iwà ndi rönzì yà adzi lémà dhu

²⁵ Yésù adù àtìnà tdítidō pbìndà ábhàlì n̄: «Ma múnò kókò dhu fükù mbólí ɔ. Pbétù, kàsümì rìrà ıtrà, yà inzì ma móngo dhu ɔvò òná fükù mbólí ɔ. Ndì kàsümì ɔ, ma móngo Àbadu Kàgàwà dō dhu nòvò kpangba fükù.

²⁶ Ndirò, ndi kàsümì ɔ, nyí nyóngó dhu ònzì ɔvòdu r̄ Àbadu-fó. Ma màti nzá nyí n̄, ma ràr̄ ndi òongo mitsò Àbadu r̄ okúku dō rò.

²⁷ Obhó té, Àbadu nyá ndìtirò nòzè wà nyí, nyí nyözè ıma, nyàdù dhu à'ù, ma rìrà Kàgàwà-ti'ò rò dhu-okú dō rò.

²⁸ ıma nyá, ma mìrà Àbadu-ti'ò rò, mìrà àhù yà adzi ɔ. Ní kòmbí, ma mí mivà yà adzi ɔ rò, madu ma kà i.»

²⁹ Ní, Yésù bhà ábhàlì àdù àtìnà kà n̄: «Kònì, kòmbí nga ní ndi nyí nyòtè kpangba fákà, inzì nyàñò atdí dhu mà mbólí ɔ n̄.»

³⁰ Ndírò kòmbí mǎ mìnì wà dhu, nyí rúni wà kóró dhu, ndírò nyí rarí ìndrú rírèna ndíní ndì ndivú tí dhu núní angyangyi. Ndí dhu-okú dò rò ní ndí, mǎ mà'ù wà dhu nyí rírá Kàgàwà-tí'ò rò.»

³¹ Ní, Yésù àdà dhu ivu abádhí-tsú, ndàti: «Nyí nyà'ù tí wà dhu kòmbí?»

³² Kàní kàsùmì rírá, ndírò, ndí kàsùmì nyú nákă wà. Ní, nyí nyí nyéndà rùdú rò, ngätsi ale ròdyì otùna, nyádà mubhà atdírò. Pbétù, ma mí nzí mubha atdírò, inè Àbadu rí'í atdíkpá íma mánà nídhuní.

³³ Ma mòvò wò dhu fükù ndíní nyí nyabá tí mårùngà nyéadutsì. Obhó tí, yà adzi ō nyí nyí àpbè nábà àbà. Pbétù, àpé nyònzi odo, ma mònzi wà yà adzi-lémà nídhuní.»

17

*Yésù rí ndítsò Àbanà ró pbìndà ábhàlì-okú dò rò dhu
(Rom 8.34; Ebr 7.24-25)*

¹ Wò dhu bhéyi ndí ndòtè dhu-dzidò, Yésù agéré ndí, ndàndà òrù-akpà ò nga, ndàdà ndítsò, ndàti: «Àba Kàgàwà, kàsùmì nákă wà. Ní, ábhà Idhùnù-ovò rílè ndí, ndíní Idhùnù adà tí ovònu àbhà rílè ndí átò.»

² Nyí nyábhà ka rí'í ádrùngbànga tó obi nà kóró ale dò. Ndí dhu bhéyi ní ndí, kà röngó dhòdhódhónga tó ípiröngá nábhà fóná nyí nyábhà kóró ale tò.

³ Ndí dhòdhódhónga tó ípiröngá ní: abádhí rùni inyí kélé atdírò ràri ndí obhóná Kàgàwà, ndírò abádhí rùni Yésù Krístò, yà nyí nyívì rírá yà adzi ō ale.

⁴ Ma mábhà wà ovònu rílè ndí yà adzi dò, madà yà fudú nyí nyibho ndíní ma mònzi tí kasù nónzi mítò.

⁵ Ní kòmbí, inyí Àbá, ábhà ovòdu rílè ndí tinú ò, àdhàdhì yà inzá nyí nyápè yà adzi obhòlo rórò, ovòdu niilè ndí tinú ò dhu bhéyi.

⁶ Ma mábhà wà ovònu, yà adzi ō ale nzinzí ō rò nyí nyóvò, nyibhò fudú ale rùni. Abádhí ní'í pbùkù ale, ní nyí nyádà abádhí níbhò fudú. Ndírò, abádhí nódò wà pbùkù ɔte afiya ò.

⁷ Ní kòmbí, abádhí náni wà dhu, yà fudú nyí nyíbhò kóró dhu ráhà fúnú rò.

⁸ Obhó nyú, ma mèdà wà yà abádhí tò ma mèdà tí nyí nyíbhò fudú ɔte abádhí tò, abádhí ràdà àkònà mbéyi nyú. Abádhí úni wà dhu, obhó tí ma rírá tinú ò rò, 'àdà dhu à'ù átò nyí rívì ndí íma.

⁹ Abádhí-dò nga ní ndí ma mí mitsò ní. Ma mí nzí mitsò yà adzi ō ngükpà ale-dò. Pbétù, ma mí mitsò yà fudú nyí nyíbhò ale dò, pbùkù ale tí abádhí rí'í dhu-okú dò rò.

¹⁰ Kóró ale, yà fudú rí'í ní pbùkù ale, ndirò yà funú rí'í kóró ale ní pbàkà ale. Ndirò ovòdu náarí ndilè abádhínyütsì.

¹¹ Àbá, ma mí nzí àdì tdítidò yà adzi ɔ. Pbétù, abádhí nóko òko yà adzi ɔ. Ndírò kòmbí ma márà tìnù ɔ. Ní Èlìlă Àba Kàgàwà, ódò abádhí yà dùdú nyi nyóvò ovònu-òbì ní. Ndí dhu bhéyi ní ndí, abádhí rǎdù òko atdí ale tí, àdhàdhì àlë ní atdí ale inyì mánà dhu bhéyi.

¹² Yà abádhí mánà mǎ mí'í atdíkpá òná kàsùmì ɔ, ma mòdò abádhí, yà dùdú nyi nyavò ovònu-òbì ní. Ndírò, ma mòdò abádhí mbéyi nyú, inzì atdí ale mà ràwí nzinzìya ɔ rò. Pbétù, abádhí nzinzì ɔ rò àwí atdí ale ní, yà pbùkù Andítá* ò ka kandí dhu dòná, àwàwíya dhu tí ale kèle, ndíni ndí Andítá náadù tí àkă.

¹³ Oo! Àba Kàgàwà, kànì kòmbí ma mí madú tìnù ɔ. Ní ma móte wò dhu bhéyi, àdì ma mòdò yà adzi ɔ ròrò, ndíni pbàkà dhèdhe nírá tí abádhí.

¹⁴ Ima, ma móvò pbùkù òte abádhí tò, ní yà adzi ɔ ale nádù abádhí òndrò òndrò tí. I ale óndrò abádhí, abádhí ní nzí yà adzi ɔ ale, àdhàdhì ima mà átò, ima ní nzí yà adzi ɔ ale dhu bhéyi dhu-okú dò rò.

¹⁵ Àbá, ma mí nzí mitsò rànù, ndíni nyi nyugu tí abádhí yà adzi ɔ rò. Pbétù, ma mí mitsò rànù, ndíni nyi nyodo tí abádhí Nzéré ale, Pfòmvò rò rò.

¹⁶ Obhó tí Àbá, abádhí ní nzí yà adzi ɔ ale, àdhàdhì ima mà átò, ima ní nzí yà adzi ɔ ale dhu bhéyi.

¹⁷ Ní, útri abádhí ròkò pbùkù ale tí obhóngga-otù ɔ. Ndí obhóngga ní pbùkù òte.

¹⁸ Nyi nyívì ma mìrà yà adzi ɔ. Ní ndí dhu bhéyi tí, ma móvì abádhí átò ròwù yà adzi ɔ ale nzinzì ɔ.

¹⁹ Abádhí-okú dò rò ní ndí, ma mábhù ma kóró ima nyú tírò indù, ndíni abádhí adù tí 'àbhù átò indù obhóngga-otù ɔ.

Yēsù rí ndítsò olù ndí na'uya nḡkpà ábhàl̄i dò dhu

²⁰ Àbá, ma mí nzí mitsò yà fudú nyi nyíbhò ale-okú dò rò tí. Pbétù, ma mí mitsò átò yà abádhí ròvòna pbùkù obhóngga tó òte níri rí, 'àdù ma'ù ale-okú dò rò màtì.

²¹ Ma mí mitsò átò, ndíni abádhí kóró ní'i tí atdí ale tí, àdhàdhì inyì Àbá, nyi nyarí'í nyudutsì, madù i'í nyunütsì dhu bhéyi. Ma mí mitsò átò ndíni abádhí i'í tí atdí ale tí àlë-nyütsì, ndíni yà adzi ɔ ale náa'u tí dhu, nyi rívì ndí ima, mìrà yà adzi ɔ.

* 17:12 17.12 Zàb 41.10; Yùw 13.18

²² Ma mábhu wà abádhí-ovò rìlè ndì, àdhàdhì nyì nyábhü ovòdu rìlè ndì dhu bhéyi, ndínì abádhí i'ì tí atdí ale tí, àdhàdhì àlè karí'ì atdí ale tí inyì mánà dhu bhéyi.

²³ Ma mí'ì abádhí-nyütsì, nyadù i'ì nyadutsì, ndínì abádhí oko tí kóró atdí ale nyú tí, yà adzi ö ale ràdù dhu ùni nyì rívì ndi ima yà adzi ö. Ndirò, abádhí ràdù dhu ùni nyì rözè i, àdhàdhì nyì nyözè ima dhu bhéyi.

²⁴ Ndirò Àba Kàgàwă, nyì nyíbhò ndi abádhí fudú. Ní, ma mózè mówù öko atdíkpá abádhí mánà yà tinú ma márà àdi ró, ndínì abádhí ala tí pbákà ádrüngbångा tó awáwù. Ndi ádrüngbångा tó awáwù nyì nyíbhò idù, nyì nyazè ma inzá nyì nyapè yà adzi öbhølo rórò dhu-okú dò rò.

²⁵ Obhónanga tó Àba Kàgàwă, yà adzi ö ábhò ale mà nökò mbä inzì 'ùni nyì, ní ima, ma múnì wà nyì. Ndirò, yà fudú nyì nyíbhò ale núnì wà dhu nyì rívì ndi ma, mirà yà adzi ö.

²⁶ Ma mábhu wà ovònhü abádhí ràni. Ndirò, ma mí kàbhü ábhü olù ríwu ngükpa ale mà ràni átò. Ma mí wò dhu ònzi, ndínì yà nyì nyözè ma ní àzè-tidò náadù tí àdi abádhí-afí ö, ndirò madù àdi abádhí-afí ö átò.»

18

Yésù nálü ka kí kosò dhu

(Mät 26.47-56; Mrk 14.43-50; Luk 22.47-53)

¹ Wò dhu bhéyi ndì ndìtsò ndì dhu-dzidö, Yésù mà pbìndà ábhälì mánà núuvò, 'àdù àda Kídrönì tí kátina idhá-ngbadzè. Ní ányì, atdí inga ní'ì inè. Ní, abádhí adù òtsù ndi inga ö.

² Yudhà, yà Yésù ipfö rí ndàbhü òmvü-fó ábhälì, ní'ì iwà ányìrò nga núnì átò. Obhó tí, Yésù mà pbìndà ábhälì mánà, nónongónà òwu 'ündu bìllinganà ányìrò.

³ Ní, Yudhà idè fìndá pìkò-dòtsírò ale níiwú ùvò ndi inga ö. Ndi pìkò ö ní'ì pbànówí mà, yà pbákùhání tó ádròdrò ale mà Pbàfàrisáyó mánà nívì sàndirì mánà. Abádhí-fó ní'ì, örù rórù tarà mà, mèle rö kàzu mà, màtsümù mánà.

⁴ Ní Yésù, yà angyangyi ròná rí ndònzì kóró dhu nàni, náandri abádhí tí ö, ndàdù dhu ivu tsàyá, ndàti: «Ádhì nyì nyónena?»

⁵ Ní, abádhí àdù dhu àdu kà tò 'àti: «Mǎ móneña ní Yésù, Nàzàretì tó kigò ö ale.» Ní, Yésù àdù àtìnà abádhí ní: «Íma ní ndi.» Ndi kàsümì ö, Yudhà yà Yésù ipfö rí ndàbhü òmvü-fó ale, ní'ì inè átò abádhí nzinzì ö.

⁶ Ní, Yésù itdègu ndìtè abádhí tò, ndàti: «Íma ní ndi.» Ní abádhí adù 'àdu dziyà-dö ní olù, 'àdù 'awà obvò.

⁷ Yésù ivú dhu tdítdő abádhí-tsü, ndàti: «Ádhí nyé nyónena?» Ní, abádhí adù dhu àdu Yésù tò 'àti: «Mă mónená ní Yésù, Nàzàreti tó kigò ſ ale.»

⁸ Ní, Yésù àdù dhu àdu abádhí tò, ndàti: «Ma mènò wà dhu fákù mati, ima ràrì ndi. Ní, dhu apé ì'ì ima nónené nyé nyí dhu tí, ní nyùbhà kákà ngékpà ale ròwù.»

⁹ Yésù atè wò dhu bhéyi, ndíní yà angyinárò ndi ndùnònà dhu náaká tí. Käti: «Àba Kàgàwà, yà fudú nyí nyíbhò ale nzínzi ſ rò, ma mábhù nzá atdí ale mà ràwí*.»

¹⁰ Sìmonì Péterù ní'ì pbìndà obhi-akpà nà. Ní, kídhá ka òdhëna ò rò, ndù'ì pbàkùhání tó ádròdrò ale dö kamà bhà kasutálé ní, ndìtsà fangà dònà bïna. Ndì kasutálé-çvò ní'ì Malkò.

¹¹ Pbétù, Yésù adù àtìnà Péterù ní: «Péterü, ádú pbùkù obhi-akpà òdhëna ò! Nyí nyòzè tí obhò yà Àba Kàgàwà ibhò ndíní ma mɔmvú tí àpbè tó kópà-tsù mɔmvù?»

¹² Nírò ní ndi pbànówí tó pìkò, òyá ádràngbâle mà, Pbàyàhúdí tó sàndirì mènà, náalú Yésù 'òsò, 'adù ɔtsána nátsì.

Yésù nà ka kówu ùvò pbàkùhání tó ádròdrò ale dö kamà, Anà-ònzì dhu

(Màt 26.57-58; Mrk 14.53-54; Luk 22.54)

¹³ Wò dhu-dzidö, kökò Yésù nòsò ale náawù kà nà wemberè tí Anà bhà. Ndì Anà ní'ì Kàyafà bhà aguna-akpà. Ndirò, wò dhu rí ndònzì òná ato ſ, Kàyafà ní'ì ndi pbàkùhání tó ádròdrò ale dö kamà.

¹⁴ Wò ndi Kàyafà ní ndi dhu navò Pbàyàhúdí tó ádròdrò ale tò, ndàti: «Dhu àkà atdí ale kélè ròvè àlè tó pbìrì ſ kóró ale tó ngari ſ.»

Péterù rätina inzá ndì rúni Yésù dhu

(Màt 26.69-70; Mrk 14.66-68; Luk 22.55-57)

¹⁵ Yésù nà ka kówu Anà bhà òná kàsùmì ſ, Sìmonì Péterù mà, Yésù bhà ngätsi ábhàlì mènà, náambénà òwu dö átò Yésù-owù ſ ányì. Wò ndi ngätsi ábhàlì ní'ì iwà ndi pbàkùhání tó ádròdrò ale dö kamà úni angyangyi. Ní, ndi ábhàlì adù òtsù Yésù-owù ſ, ndi pbàkùhání tó ádròdrò ale dö kamà bhà idza-ngbò ka kákporò ní kàlì ò.

¹⁶ Péterù adù ndùbhà irinà rò tsätsùnà. Ní, wò Yésù-owù ſ òtsù ngätsi ábhàlì, yà iwà pbàkùhání tó ádròdrò ale dö kamà úni angyangyi náahà iri, 'iwù ɔte yà tsätsù-ngbò òdò rí tsìbhà sàndirì nà. Ndì sàndirì adù Péterù àvi ròtsù kàlì ò.

¹⁷ Ní, kàlì ò Péterù òtsù rò, wòrì tsìbhà sàndirì níivú dhu kà-tsü, ndàti: «Nyí nyú, nyí tí nzí átò wò ale bhà ábhàlì

nzínzì ɔ̄ atdí ale?» Ní, Péterù adù dhu àdu kàtò, ndàti: «Hój! Ìnzi ní ma kàbhà ábhàlì.»

¹⁸ Wò ndi kàsùmì ɔ̄, gìrì ambénà ò'ò dò atdídò. Ní, pbàkùhání tó ádròdrò ale dò kamà bhà kasutálè mà, Kàgàwà bhà idza-ngbò òdò arí sàndírì mánà, náadù óko 'àmbe yà ì atò kàzu òvò dò. Ní, Péterù adù àdi átò, ndàmbé kàzu òvò dò atdíkpá abádhí mánà.

Anà rí dhu òngù Yésù-tsü dhu

(Màt 26.59-66; Mrk 14.55-64; Luk 22.66-71)

¹⁹ Wò Péterù mà rí kàzu òvò òná kàsùmì ɔ̄, Anà, pbàkùhání dò ádràngbà kamà, náadù ndòpè ndòngù dhu Yésù-tsü, kàbhà ábhàlì mà, ndirò yà ìndrú tò kárúdhéna dhu mánà dhu dò.

²⁰ Ní, Yésù adù dhu àdu kàtò, ndàti: «Ma márà dhu òvò rò kpangba kórò ale tò. Ndirò, ma márà dhu ùdhe rò bìlìnganà Pbàyàhúdí tò, yà abádhí núnđu ì fíyò unduta-dzà ɔ̄ màtì, ndirò, Kàgàwà bhà idza ɔ̄ màtì òná kàsùmì ɔ̄, ìnzi madù àrà atdí dhu mà nórù rò abádhí rò.

²¹ Ní, ádhu nyí nyí dhu òngù tsùdú ní? Nyí nyákà nyɔngù yà tsùdú abádhí írì fíyò ma múnona ró dhu abádhí-tsü. Abádhí úní ndi fíyò ma múnò dhu mbéyi.»

²² Ní, wò dhu ʉnò Yésù rí òná kàsùmì ɔ̄ ní ndi, ányìrò ì'ì atdí sàndírì níindri Yésù-ti'ò, ndòpbì kà-bi-bhù, ndàdù dhu ivu tsùná, ndàti: «Nyí tí àdù ɔte àdu wò dhu bhéyi pbàkùhání tó ádràngbà kamà tò?»

²³ Ní, Yésù adù dhu àdu kàtò, ndàti: «Ma mapé ì'ì nzére ma móte dhu tí, ní ítè pé ndi nzére ma múnò dhu. Ndirò, dhu apé ì'ì mbéyi ma màdu dhu kàtò dhu tí, ní ádhu nyí nyí ima núpbì okúna dò rò?»

²⁴ Wò dhu-dzidò, Anà náadù Yésù àbhù kowù nà ʉtsì ka kàtsì ɔtsúna rórò pbàkùhání tó ádròdrò ale dò kamà Kàyafà bhà.

Péterù rätina tdítò ìnzá ndi rúni Yésù dhu

(Màt 26.71-75; Mrk 14.69-72; Luk 22.58-62)

²⁵ Wò ndi Yésù nà ka kówu Kàyafà bhà òná kàsùmì ɔ̄, Simoni Péterù adì kàzu-tsùná tí, ndàmbé kàzu òvò dò. Ní, ka kivú dhu kà-tsü, katì: «Nyí tí nzí átò wò ka kówu nà ale bhà ábhàlì nzínzì ɔ̄ atdí ale?» Ní, Péterù adù ndàgò, ndàti: «Hój! Ìnzi ní ma wò ale bhà ábhàlì.»

²⁶ Ní, Anà bhà kasutálè nzínzì ɔ̄ atdí ale náadù dhu ivu Péterù-tsü, ndàti: «Hòkò! Ma màlanà tí obhó nyí atdíkpá wò ale mánà ìnga ɔ̄?» Wò ndi ale ní'ì, yà Péterù ʉ'ànà, nditsà bïna ale mà t'ídzá ale.

²⁷ Ní, Péterù adù ndàgò àgò tí tdítò, ányìrò rò tí, à'ʉ-akpà ràdù òngò.

*Pbàrómá tó pbìrì ɔ̄ Lìwalì r̄ dhu òngù Yésù-tsü dhu
(Màt 27.1-2,11-14; Mrk 15.1-5; Luk 23.1-5)*

²⁸ Wò dhu-dzidō, ka kuvò Yésù nà kútsingá nyá Kàyafà bhà rò, kowù nà Lìwalì Pìlatò bhà idzá-yà-ba ò. Pbétù, kökò Yésù nà òwù ányì Pbàyàhúdí náadù 'ùvo ùvò tí, ìnzì 'òtsù Pìlatò bhà idza-ngbò ka kákporò ní kàlì ò. Abádhí anzì ndi dhu, akye i owuna òti Kàgàwà-nyìkpó ɔ̄, ìnzì 'àdù Pásika tó mànhendù tó ònyù nónyù ní.

²⁹ Ní, Pìlatò náadù àhu ndàrà abádhí-ti'ò, ndàdù dhu ivu abádhí-tsü, ndàti: «Ádu nyí nyòbhù yà ale okúna dò rò?»

³⁰ Ní, abádhí adù dhu àdu Pìlatò tò, 'àti: «Ìnzì k̄'ìná gukyè nzére dhu ònzì arí ale tí, ní mǎ mambènà nzì kòsò mǐwú nà funù ò.»

³¹ Ní, Pìlatò adù àtinà abádhí ní: «Nyìdyi ka nyötdì ànyána nyí nyú tífò yà fùkú uyátá núnò ka dhu bhéyi.» Ní, kökò Yésù nà òwù ányì Pbàyàhúdí náadù àtinà Pìlatò ní: «Ìmbă mǎ mí'ì ìndrú-ànyá nötdì mǎ mí, ndíní ka koho tí ní rúsà nà.»

³² Wò dhu anzì ndì, ndíní yà Yésù avò angyangyi ìngbà dhu bhéyi ɔve-tidò ní màtì ndì ndovéya dhu náaká tí*.

³³ Wò dhu-dzidō, Pìlatò adù ndàdu pbìndà idzá-yà-ba ò, ndàdù Yésù ànzì ndìvú dhu tsùná, ndàti: «Nyí nyú, nyí tí Pbàyàhúdí tó ádràngbă kamà?»

³⁴ Ní, Yésù adù dhu ivu kà-tsü, ndàti: «Nyí nyú, nyí tí wò dhu ivú afínu nyú ò rò àhu rórò? Ndírò ngätsi ní nyí tí kívú ngäkpà ale náwe ndi dhu ìndù dùdú dhu-okú dò rò?»

³⁵ Pìlatò ivú dhu tdítò Yésù-tsü, ndàti: «Ìma tí Mùyàhudi? Fùkú pbìrì ɔ̄ ale nyú mà, pbàkùhání tó ádròdrò ale mánà nípfo ndi nyí 'ibhò nyí fudú. Ní ádu nyú nyí nyáfà?»

³⁶ Ní, Yésù adù dhu àdu kàtò, ndàti: «Pbàkà idzi ní nzì yà adzi ɔ̄ idzi-tidò. Pbàkà idzi i'ìná gukyè yà adzi ɔ̄ idzi-tidò tí, ní pbàkà ale àmbènà 'ùgye ùgye dùdú ìnzì ka kipfo tí ìma, kabhu ma Pbàyàhúdí tó ádròdrò ale-fó. Pbétù, kòmbí pbàkà idzi ní nzì yà adzi ɔ̄ idzi-tidò.»

³⁷ Pìlatò adù dhu ivu Yésù-tsü tdítò, ndàti: «Olu inyi, nyí tí ádràngbă kamà?» Ní Yésù adù dhu àdu kà tò, ndàti: «Ìnyí ní ndi nyí nyátina ìma ràri ádràngbă kamà. Ìma ka kúgù yà adzi ɔ̄, madù ìrà ndíní ma mongó tí obhónga nítè ìndrú tò. Obhónga nözé 'ùni ale ràdù tüdu níri ìri.»

³⁸ Ní, Pìlatò adù dhu ivu Yésù-tsü, ndàti: «Obhónga nyú ní àdu?»

* 18:32 18.32 12.32-33

*Yésù-ànyǎ nótđì ka kí ndíně ka koho tí dhu
(Mát 27.15-31; Mrk 15.6-20; Luk 23.13-25)*

Wò dhu bhéyi ndì ndìvú dhu Yésù-tsú dhu-dzidő, Pìlatò adù àhu tdítđö kàlì ò rò, ndàrà Pbàyàhúdí-tí'ò. Ní kádù dhu òvò abádhí tò, ndàti: «Ma màla nzá wò ale dò ka kí anya nótđì okúna dò rò atdí dhu mà.

³⁹ Pbétù, yà fákú màndú nánò ka dhu bhéyi, ma marí imbi ò ka kósò atdí ale níkòlò bílínganà fákú yà Pásìka tó mìhendù náarí ırà dhu bhéyi. Ní, nyí nyòzè tí mìkòlò Pbàyàhúdí tó ádràngbă kamà fákú?»

⁴⁰ Ní, abádhí adù dhu àdu ikú nyú ſ Pìlatò tò, 'àti: «Inzí ní wò ale ndì mǎ mòzè kikòlò! Pbétù, mǎ mòzè kikòlò ale ní Bárabà!» Wò ndì Bárabà ní'ì àri ònzi arí ale*.

19

¹ Wò dhu bhéyi ihé-yà nádu dhu fíndà dhu-dzidő, lìwalì Pìlatò náadù Yésù àvi kalü, kuví asé ní.

² Nírò ní ndì pbànówí náadù okpèna nà itsu-dòká tó mìkàkú nákpòrò, 'afö Yésù-dö rö, 'adù olölu kanzù náfö kà-rö.

³ Abádhí nòowúnà iwú rö Yésù-tí'ò, 'adù kàtsè, 'àti: «Yámbù, Pbàyàhúdí tó ádràngbă kamà!» Ndirò, abádhí adúna ówu kà-bi-bhù nòpbì rö átò.

⁴ Pìlatò náahù tdítđö kàlì ò rò, ndàrà ihé-yà i, ndàdù àtìnà abádhí ní: «Kònì, ma mí wò ale náví kuvò nà kàlì ò rò, ndíně nyí nyàni tí dhu inzá ma ràla kà-dö ka kí anya òtdì okúna dò rò atdí dhu mà.»

⁵ Nírò ní ndì Yésù adù àhu kàlì ò rò dòna rö okpèna nà itsu-dòká tó mìkàkú nà, ndirò ròná olölu kanzù nà. Ní, Pìlatò adù àtìnà ihé-yà ní: «Kànì ndì fákú ale!»

⁶ Ní, pbákùhání tó ádròdrö ale mà, Kàgàwà bhà idza-rgbò òdö arí sàndırì mánà nítdègu Yésù àlå, ní abádhí náadù 'òpè 'ükü, 'àmbe àtìnà dö Pìlatò ní: «Ábhü kütö mìsàlabhà dö! Ábhü kütö mìsàlabhà dö!» Pìlatò adù àtìnà abádhí ní: «Nyìdyi ka nyütö nyí-tírò ndì mìsàlabhà dö. Obhó tí, ima nyú, ma màla nzá kà-dö ka kí anya nótđì okúna dò rò atdí dhu mà.»

⁷ Ní, Pbàyàhúdí náadù dhu àdu Pìlatò tò, 'àti: «Mǎ mí'ì inè atdí uyatá nà. Ndì uyatá ratiña kà ràkă ndòvè, Kàgàwà t'Ídhùnà tí kärí ndàti ndàtirò dhu-okú dò rò.»

⁸ Pìlatò itdègu wò ote ırı, ní odo adù isí kà-ò atdídö ròsè yà angyinärò kì'ınà nà dònà mätí.

* **18:40 18.40** Ndì Bárabà ka kasò imbi ò, kigò ſ ndì nónzì wògò-okú dò rò, ndirò indrú kohò dhu-okú dò rò.

⁹ Ní, pbìndà idzá-yà-ba ò ndì ndàdu ndì tdítidò rò, Pìlatò àdù dhu ivu Yésù-tsü, ndàti: «Nyì ní àdhà ale?» Pbétù, Yésù adù nzá atdí dhu mà nádu kà tò.

¹⁰ Pìlatò adù dhu ivu tdítidò kà-tsü, ndàti: «Nyì nyòzè tí obhó nyadu ɔte idù? Nyì nyàni tí obhó dhu, ma ràrì'ì inè ádràngbänga tó ɔbi nà mìkòlò nyì? Ndìrò, nyì nyàni tí obhó dhu, ma ràrì'ì inè ádràngbänga tó ɔbi nà mabhu nyì kutò nyì mìsàlabhà dö?»

¹¹ Ní, Yésù adù dhu àdu Pìlatò tò, ndàti: «Hòkò! Ìmbă nyì nyì'ì atdí ádràngbänga tó ɔbi nà mätí dùdú, inzá Kàgàwà kélë nábhù ka indù òrù-akpà ò rò rò. Ndi dhu-okú dò rò, ma mätina nyì ní: Yà ma nìpfo ndàbhù ma fúná ale bhà nzérenga nösè wà pbùkù nzérenga dòná mätí.»

¹² Ní, ròpè ndì uró rò, Pìlatò adù ndòpè ndònè Yésù ikòlò ndì ndí òná otu. Pbétù, Pbàyàhúdí tó ihé-yà náadù 'òpè 'ùkù, 'àmbe àtìnà dö Pìlatò ní: «Nyì nyá nyì nyapé wòrì ale ikolo, ní nyì ní'ina inzá nyì nyözè Pbàrómá tó pbìrì ɔ kámá dö ádràngbä kamà ale. Ndì ale apé ndàti ndítirò ádràngbä kamà tí, ní ndì ale ní ndì kámá dö ádràngbä kamà nà arí ndùgye ale.»

¹³ Ní, kòkò ale ènò dhu ndì ndìrì rò, Pìlatò adù Yésù àvi kuvò nà iri, ndàdù àdì odu ní ka kórù, rìvà ndì orù ngari ɔ. Pbàyàhúdí t'ávàna ɔ, ka kí kànzi Gàbatà tí.

¹⁴ Wò dhu rí ndònzi òná idho ní'ì yà Pásìka tó mìhendù tò indrú rí 'òbhòlo òná idho. Ndìrò, ndì dhu anzì ndì mbèmbè azà adyifò-sisì adyibhengá nga tó ɔ. Ní, Pìlatò atì Pbàyàhúdí tó ihé-yà ní: «Kònì fùkù ádràngbä kamà!»

¹⁵ Pbétù, kòrì ihé-yà náadù 'òpè 'ùkù, 'àmbe àtìnà dö Pìlatò ní: «Kàkà ndòvè! Kàkà ndòvè! Ábhù ka kutò mìsàlabhà dö!» Pìlatò adù dhu ivu abádhí-tsü, ndàti: «Nyì nyòzè tí mabhu fùkù ádràngbä kamà kutò mìsàlabhà dö?» Ní, pbàkùhání tó ádròdrò ale náadù dhu àdu Pìlatò tò, 'àti: «Ìmbă mǎ mí'ì ngätsi ádràngbä kamà nà! Fáká ádràngbä kamà ní kámá dö ádràngbä kamà kélë.»

¹⁶ Nírò ní ndì Pìlatò adù Yésù àbhù abádhí-fó, ndíní ka kowu tí àtònà mìsàlabhà dö.

*Yésù nútò ka kí mìsàlabhà dö dhu
(Màt 27.32-44; Mrk 15.21-32; Luk 23.26-43)*

Pìlatò àvi ì dhu-okú dò rò, Ihé-yà adù Yésù idyì 'òwùnà kigò ɔ rò, ndíní ì owu tí àtònà mìsàlabhà dö.

¹⁷ Ní, kigò ò rò ì ùvò rò, Yésù anò ndùtò ka kí dòná mìsàlabhà ndítirò, ndàmbe àrà dö nà ale-dò-kpa tó ngari tí ka kátina ngari ò. Pbàyàhúdí t'ávàna ɔ, ka kí kànzi Gòlògötà tí. ¹⁸ Ányì ní ndì pbànówí náutó Yésù mìsàlabhà dö. Ka

kutó abádhí dhèdhèrò mÙsàlabhà dò óyò ngúkpà ale mànà. Ka kutó atdí ale, kòdì Yésù bhà fangà dònà rò, kadù ngätsi ale náto, kòdì Yésù bhà ígù dònà rò.

¹⁹ Pilatò adù dhu àvi kandí, kapbà mÙsàlabhà dò kà-dònà. Ndì andítá ni’i: «YÀRÌ NÌ YESÙ, NAZÀRETÌ TÌ KIGÒ Ó ALÈ, PBÀYÀHÚDÍ TÌ ÁDRÙNGBÀ KAMÀ.»

²⁰ Ní, ábhò Pbàyàhúdí nyù nòowúna wò dhu òzà rò. Obhó tí, yà Yésù ka kutó mÙsàlabhà dò rónga ní’i íkyèrò kigò tí. Ndirò ndì dhu ka kandí Pbàyàhúdí t’ávàna mà, Pbàróma t’ávàna mà, ndirò Pbàgìríkí t’ávàna mànà ɔ.

²¹ Ní, pbàkùhání tó ádròdrò ale náadù òwu Pilatò ìso, ’ati: «Nzàndí dhu ka ràri Pbàyàhúdí tó ádrÙngbà kamà. Pbétù, ándí dhu nyati: Abadhi rátí ndì, ndì ràri Pbàyàhúdí tó ádrÙngbà kamà.»

²² Pbétù, Pilatò adù dhu àdu abádhí tò, ndàti: «Yà ma mändí dhu ní ma mändí wà!»

²³ Yésù i kòtò mÙsàlabhà dò dhu-dzidò, pbànówí adù kà-rò mÙdzarù nùgù, ’ùndò oyánga ifò àdhàdhì, ‘àdù ùndònà foyá, ngätsi ale rìdyì atdíngà ifò dò fìndà. Uró adù ndùbhà ní kà-rò kanzù kélè. Ndì kanzù ni’i inzá ka képbà wàpbà tí. Pbétù, ka ni’i atdí-nyìna kélè tí ka kódyù, ròpè ndì túnà ò rò, ràrà àhh pfòna ò.

²⁴ Ní, kòkò pbànówí adù òte nzinzìya ɔ, ’ati: «Apé kùfa wò kanzù-önga ʉfá tí, pbétù, kàkà àlè ròvì ngàlà ɔ, ndínì àlè kala tí kà ràdi fìndà ale.» Wò dhu anzì ndì, ndínì Kàgàwà bhà Andítá ò ka kandí dhu náaká tí. Ndì Andítá rätina: «Abádhí ʉndo rùdú mÙdzarù foyá, ’àdù rùdú kanzù nòvì ngàlà ɔ*.»

Wòrí ní ndì pbànówí anzì Yésù rò dhu.

²⁵ Yà Yésù ka kutó dòná mÙsàlabhà tí ikò íkyèrò ní: Màriyà, Yésù-tsánà mà, ndì kà-tsánà t’awènà nà, ndirò ní Màriyà, Kiliyòpà bhà ingba-tsánà mà, Mágàdalà tó kigò ɔ Màriyà mànà.

²⁶ Ní Yésù itdègu íyànà nálà, ndàdù yà atdídò ndì ndózè pbìndà ábhàlì nála kà-tí idè átò ró, ní kàdù àtìnà íyànà ní: «Iyá, kònì idhùnù.»

²⁷ Tdítòdò, kàdù àtìnà wò ábhàlì ní: «Pbälé, kònì íyànù.» Ní, ròpè ndì uró rò, wò ábhàlì náadù Yésù-tsánà nídyì ndàrà nà pbìndà.

Yésù ròvè dhu

(Màt 27.45-56; Mrk 15.33-41; Luk 23.44-49)

²⁸ Wò dhu-dzidò, Yésù ʉni dhu, yà ndì ndíra ònzìnà yà adzi ɔ kasù ràkà wà kóró. Ní, ndínì Kàgàwà bhà Andítá

ò ka kandí dhu náaká tí, kădù àtìnà: «Ma mífì idha-atdyú nà*.

²⁹ Wò ndi kàsumì õ, òdyògyè dìvayì rřì ònà atdí andu ní'ì inè ányìrő. Ní, pbànówí adù sifóngò nídyì, 'òdù ndi dìvayì õ, 'adù ndi sifóngò òtù hisopò tí kátina itsukpó-tsù-dő, 'àva Yésù-tsù.

³⁰ Ní, Yésù itdègu ndi dìvayì àndù ndòtò, ní kădù àtìnà: «Kóró dhu àká wà.» Wò dhu-dzidő, kădù dòna ìyà, afína ràdù itdë dòtsí.

Atdí mùnowì rř Yésù-ɔngò-kpa òdù àlì nř dhu

³¹ Wò dhu anzì ndì òná idho ní'ì, sàbatù tò indru rř 'òbhòlo òná idho. Obhó tí, ndi sàbatù-idhò ní'ì ádrùngbá idho nyá Pbàyàhúdí tò. Ní, Pbàyàhúdí tó ádròdrö ale náazé nzá abvo róko mÙsàlabhà dő ndi idho õ dhu. Ní, ndi dhu-okú dò rò, abádhí náawù Pìlatò bhà, 'òwù i abvo nónzì, ndíni ka kükçtí agàya-kpa, kadù ifonà mÙsàlabhà dő rò.

³² Ní pbànówí náawù, 'adù itsi mÙsàlabhà dő ìì Yésù mánà ale-agà-kpa nákó. Abádhí náukò wemberè t'ale-agà-kpa, 'adù oyò rí kisë ale-agà-kpa nákó átò.

³³ Pbétù, Yésù-tí ì iwu uvò rò, abádhí adù kòtù iwà afína itdë ró, inzì 'adù agàna-kpa nákó.

³⁴ Ní, kökò pbànówí nzínzì õ atdí mùnowì náadù Yésù-ɔngò-kpa àlì nř. Ányìrő rò tí, azu mà idha mánà ràdù 'isòlò ndi kóngò-kpa ò rò.

³⁵ Wòrì dhu rř ndònzì dhu nala nyìkpóna nyá nř ale náawé ka kpangba. Ndírò këni dhu, ndi ràwe obhó dhu nyá, ndíni nyí nyá mà nyí nya'u tí ka átò.

³⁶ Obhó tí, wò Yésù-ró ndì nanzì dhu náanzì ndì, ndíni yà Kàgàwà bhà Andítá ò ka kandí dhu náaká tí. Ndì Andítá rätina: «Kà-kpa nzínzì õ atdí ale-kpa mà ka kükòya nzì*.

³⁷ Ndírò, ngätsi ngari õ, ndi Andítá rätina tdítdö: «Abádhí agéréya pé ì, 'àndà yà ɔngòna-kpa ì udù àlì nř ale*..»

Yésù nótdù ka kí dhu

(Màt 27.57-61; Mrk 15.42-47; Luk 23.50-56)

³⁸ Wò dhu-dzidő, Yòzefù yà Àrimàtayò tí kátina kigò õ ale, náarà Pìlatò bhà, ndàdù Yésù-abvò nónzì kà-fó, ndíni ka kifo tí mÙsàlabhà dő rò. Ndì Yòzefù ní'ì átò Yésù bhà ábhàlì. Pbétù, kabbhù nzá kuni ndì Yésù bhà ábhàlì tí, Pbàyàhúdí tó ádròdrö ale-ɔdò nónzì ndì ndarí dhu-okú dò rò. Ní, Pìlatò níitdègu wò Yòzefù ùnò dhu ná'u, ní kădù àrà, ndàdù Yésù-abvò nífo mÙsàlabhà dő rò.

³⁹ Wò ndi kàsumì õ, Nìkòdemù, yà atdíku arà àhù Yésù-tí kúbhingá ale, náadù irà àhù átò Yòzefù-tí. Kíra yà mbëyi

* 19:28 19.28 Zàb 69.22

* 19:36 19.36 Uvt 12.46; Zàb 34.21

Zàk 12.10

* 19:37 19.37

aróngu akye-tidò tó mbèmbè ìbhù kumì kilo nà fóná. Ndì akye ni'ì mánèmanè tí kátina itsu-dha mà, kàdzagulè-dha mánà ka kángbō atdíkpá.

⁴⁰ Ní, Yòzefù mà Nìkòdemù nà nítdu Yésù-abvò, 'ákporò ngbôna wò ndì ndrùù róngu akye i àdhò dòná mberù nì. Abádhí anzì ndì dhu àdhàdhì yà fiyó mändu ò Pbàyàhúdí náarónzina abvo òtdù i í rò dhu bhéyi.

⁴¹ Wò ndì Yésù ka kùtònà mÙsàlabhà dò ró, atdí inga níi'ì inè. Ndírò, ndì inga ò, atdí ibhu-owútá yà inzá ka kàpè indrú òtdù angyi ònà náadù i'ì inè átò.

⁴² Ní, sàbatù tò Pbàyàhúdí rí 'òbhòlò dhu-okú dò rò, ndírò ifyèrò ndì ibhu nótù ndì dhu-okú dò rò, Yòzefù mà Nìkòdemù nà náadù ùvò Yésù òtdù ndì ibhu ò.

20

Yésù rí ndìngbè dhu

(Màt 28.1-8; Mrk 16.1-8; Luk 24.1-12)

¹ Yengè-ìdhò ò bhòtsungá, inzá inga àpè ùbho mbéyi rórò, Mágàdalà tó kigò ò Màriyà níivà ndì, ndàrà Yésù ka kótdù i. Ní, kàtù ibhu li'ò ka kápbi nì odu-iyà-ba iwà ka kògèrè igi ró.

² Ní, kängbó ndì owùna-lú, ndòkù wò dhu àwé Sìmonì Péterù mà, ngätsi ábhàlì yà atdídò Yésù azè mánà tò, ndàti: «Iwà ka kìtdù àlè tó Ádrùngbâlé-abvò ibhu ò rò, kowù nà. Ní, àlè kùni nzá ka kòwù kìli ró-nga!»

³ Ní Péterù mà, wò ndì ngätsi ábhàlì mánà, náadù òwu Yésù ka kótdù i.

⁴ Abádhí ambénà òtse dò óyò rò atdíkpá. Pbétù, wò ngätsi ábhàlì náadù òku, ndùbhà Péterù olù, ndàdù àrà àhù angyi yà Yésù ka kótdù i.

⁵ Ní, kïtsi ndàgu, ndàndà ibhu-ònga, ndàdù yà Yésù-abvò-rgbò ka kákporò nì mberù kélè nála ányì. Pbétù kàdù nzá òtsù ányì.

⁶ Tdítò, yà olù ndì nùbhànà Sìmonì Péterù, níira àhù ányìrò, ndàdù òtsù ibhu ò. Ní, kàdù yà Yésù-abvò-rgbò ka kákporò nì mberù mà,

⁷ yà kà-dò ka kátsì nì bérèse mánà kélè nótù ndì ibhu ò. Ndì bérèse mà níi'ì mbä atdíkpá abvo-rgbò ka kákporò nì mberù mánà, pbétù kë'ì atdírò ka kòkò kili ró.

⁸ Nírò ní ndì yà angyi àrànà àhù ábhàlì náadù òtsù ibhu ò átò. Ní kàla wò dhu, ndàdù dhu à'u iwà Yésù rìngbè ndì.

⁹ Obhó tí, Kàgàwà bhà Andítá ò ka kùnò Yésù dò dhu níi'ì inzá ndì ndàpè kàbhà ábhàlì-dò àlè ró. Ndì Andítá rätina: Ìngbè kà rìngbèya ndì ove-bvù rò*.

¹⁰ Wò dhu-dzidō, kōkò óyō ábhàl̄ náadù 'àdu, 'òwù firábvù.

*Yésù r̄i ndàvī Mágadalà tó kigò ō Màriyà tò dhu
(Mát 28.9-10; Mrk 16.9-11)*

¹¹ Kōkò ábhàl̄ òwù dhu-dzidō, Mágadalà tó kigò ō Màriyà níra àhu átò Yésù ka kótdù ró, ndàdù itsi ìde ndì ibhu tí ndàmbé òdzì dō. Ní, òdzì ndì ndódzì rórò, kágú ndì, ndàndà ibhu-ònga.

¹² Kádù Kágawà bhà óyō málàyíká nála ányì òkò ró. I málàyíká náufó òwòwù mbérù, 'àdù òko yà Yésù-abvò ka kili ràyi ró. Atdí málàyikà náadì kà-dō ka kili ràyi inā rò, ngätsi ràdù àdi kà-pfò inā rò.

¹³ Ní i málàyíká níivú dhu Màriyà-tsü, 'àti: «Iyá, ádhu nyi nyódzì n̄?» Ní, Màriyà àdù dhu àdu abádhí tò, ndàti: «Ka kítdù wà pbákà Ádràngbälë-abvò ibhu ò rò kowù nà. Ní ma mènì nzá àdhà mätí ka kowù kili dhu.»

¹⁴ Ní wò dhu ndì ndùnò rò, Màriyà agéré ndì, ndàndà olù nga, ndàdù Yésù nála ididè ró. Pbétù, këni nzá dhu Yésù ràrì ndì.

¹⁵ Ní, Yésù ivú dhu kà-tsü ndàti: «Iyá, ádhu nyi nyódzì n̄? Ádhì nyi nyónena?» Ní wò Yésù ka kótdù òna inga-àbadhi tí ndì ndì Yésù àti rò, Màriyà adù àtìnà kànì: «Pbälé, dhu apé ìì nyi nyítdù ndì pbákà Ádràngbälë-abvò, nyarà nà dhu té, ní itè nyi nyarà kili ró nga idù, ndínì ma madù té àrà kidyì.»

¹⁶ Ní, Yésù adù kànzi ɔvòna rò, ndàti: «Màriyà!» Nírò ní ndì Màriyà náagéré ndì, ndàdù àtìnà kà n̄i Pbàyàhúdí t'ávàna ö: «Ràbuni!» Kà-tì n̄: «Málímò.»

¹⁷ Ní, Yésù adù àtìnà kà n̄: «Ìnzì ùtò tsùdu! Obhó té ma mèpè nzá madù Àbadu-ti'ò. Pbétù, árà nyovò dhu adódu tò nyati, ma ràrì àrà Àbadu-ti'ò. Ndì Àbadu ní Àbakù átò. Ka ní pbákà Kágawà, ndirò ka ní fùkú Kágawà átò.»

¹⁸ Ní, Mágadalà tó kigò ō Màriyà náadù àrà dhu òvò Yésù bhà ábhàl̄ tò, ndàti: «Ma mala Ádràngbälë!» Kádù yà Yésù àvinà ndùnò abádhí tò dhu náwe abádhí tò.

*Yésù r̄i ndàvī pbìndà ábhàl̄ tò dhu
(Mát 28.16-20; Mrk 16.14-18; Luk 24.36-49)*

¹⁹ Ndì yengè-ìdhò ö té, pbítsòngä, Yésù bhà ábhàl̄ náandu i atdí idza ö, 'àdù tsátsù ùpbi idzanä rò, Pbàyàhúdí tó ádròdrò ale-òdò nónzì i dhu-okú dò rò. Nírò ní ndì Yésù itò ndì, ndidè abádhí nzinzìya ö, ndàdù àtìnà abádhí n̄: «Nyòko mårùngà ö!»

²⁰ Wò dhu ndì ndòrì dhu-dzidō, Yésù adù ɔtsúna-tsirò mà, ɔngòna-kpa mènà nítè pbìndà ábhàl̄ tò. Ní i ábhàl̄-ìdhè náadù ndìka atdídö, fiyó Ádràngbälë i àla nídhun̄.

²¹ Yésù àdù àtìnà tdítdò abádhí nǐ: «Nyòko màràngà ṥ. Àdhàdhì yà Àba Kàgàwà nívi ma mìrà yà adzi ṥ dhu bhéyi, ma móvì nyí átò.»

²² Wò dhu ndì ndòrì dhu-dzidò, kívò ihéna abádhí dò, ndàdù àtìnà: «Nyàkɔ Kàgàwà bhà Èlélä-Alafí!

²³ Fiyó nzérenga nyí nyàbà fiyò ale tò, Kàgàwà röngó dhu ùbà átò. Ndírò, inzá nyí nyàbà fiyó nzérenga fiyò ale tò, kà rí nzí ongo àdù dhu ùbà átò.»

Yésù rí ndàvì Tùmasì tò dhu

²⁴ Wò Yésù rí ndàvì idzá pbìndà ábhàlì tò òná kàsùmì ṥ, kàbhà atdí kumì dòná óyò nà ábhàlì nzínzì ṥ atdí ale, Tùmasì tí kátina níi'ì ìmbă. Ngätsi ndí Tùmasì-ovò níi'ì Dìdimò*.

²⁵ Ní, Tùmasì ìrà àhù nzínziya ṥ rò, kókò ábhàlì adù àtìnà kà nǐ: «Mǎ màla wà àlè tó Ádràngbälé!» Pbétù, Tùmasì adù àtìnà abádhí nǐ: «Inzá ma màla kótsú-tsíró mùsùmalì-bhu, madù ɔtsúdu-kpò nótù ndí mùsùmalì-bhu ḥ, ndírò kóngò-kpa rò àlì-bhu ḥ rò, ma mí nzí wò dhu ná'u akekpá màtí!»

²⁶ Ní atdí yengè dzidò, Yésù bhà ábhàlì náandu tsàya tdítdò idzá, Tùmasì ràdù ḥ'ì átò nzínziya ṥ. Ní, àzèmbè inè tsátsù rí'ì idzaná rò ka kàpbì ró rórò, abádhí ala Yésù iwà idè nzínziya ṥ ró. Ní Yésù adù àtìnà abádhí nǐ: «Nyòko màràngà ṥ!»

²⁷ Tdítdò, kàdù àtìnà Tùmasì nǐ: «Írà ɔtsánu-kpò nà írò, ndírò, ándà pé ɔtsúdu-tsíró nga. Ígba ɔtsánu, nyadù ɔtsánu-kpò nótù ɔngòdu rò àlì-bhu ḥ. Nzabhà afínu rùgùrù, dhu àkà nya'ù dhu à'u tí.»

²⁸ Ní, Tùmasì adù àtìnà Yésù nǐ: «Ínyi ní pbàkà Ádràngbälé, pbàkà Kàgàwà.»

²⁹ Yésù adù àtìnà kànì: «Nyì nyà'ù tí ma nyìkpónu nyá ní nyì nyàla ma dhu-okú dò rò? Hirò nónzì ale ní, yà inzá ḥ àla dhu rórò arí dhu à'u ale!»

Yùwanì andí pbìndà bhükù okúna dò rò dhu

³⁰ Yésù anzì ábhò ngäkpà wiwì nyá pbìndà ábhàlì-ònzì. Ní, i wiwì àndi ka kadù nzá yàrì bhükù ḥ.

³¹ Pbétù, yàrì bhükù ḥ ka kandí wiwì-tsí, ní ka kandí, ndíni indrù ná'a'u tí dhu, Yésù ràrì Krístò, Kàgàwà t'ídhùnà. Ndírò ka kandí ka ndíni ka nà'ù ale, náadù tí ípirönga nábà kóvò rò.

* **20:24 20.24** Dìdimò-tà ní ozo tí ka kugù ale.

21

*Yēsù r̄i ndàv̄i pbìndà àrùbhù ábhàl̄i tò dhu
(Màt 4.18-22; Mrk 1.16-20; Luk 5.1-11)*

¹ Wò dhu-dzidō, Yēsù avì ndì tdítdō àrùbhù pbìndà ábhàl̄i tò, Tìbèriyà tí kátina rèrù-bídō*. Yàrì ní ndì, kǎvì ndì abádhí tò tí dhu.

² Wò ndì kàsämì ō, Sìmonì Péterù mà, Tùmasì Dìdimò tí kátina mà, Nàtanelì, Gàlilayà tó pbirì ō atdí pbanga, Kanà tí kátina ō ale mà, Zèbèdayò bhà inzo mà, ndirò Yēsù bhà óyō ngükpà ábhàl̄i mānà, níi'ì atdíkpá.

³ Ní pbítsòngä, Sìmonì Péterù ati ɔdhína ní: «Ma màrà wà ibhè ùpe.» Ní, i kà t'ódhína adù àtìnà kà ní: «Mǎ'i mà átò, mǎ mówu atdíkpá nyi mānà.» Ní ányìrò rò tí, abádhí adù 'ivà 'owù, 'adù ùpo ibhú ò. Pbétù, ndì iku ō, abádhí abà nzá atdí dhu mà.

⁴ Nírò ní ndì mambì ózè ndì rò, Yēsù idè rèrù-bídō. Ní, ka i àla rò, ábhàl̄i adù nzá dhu ùni Yēsù ràrì ndì.

⁵ Ní, Yēsù adù dhu ìvu abádhí-tsü, ndàti: «Nzónzö, nyi tí'ì inè ònyà nà aké màtí?» Ní, abádhí adù dhu adu kàtò, 'atì: «Ìmbă!»

⁶ Ní Yēsù adù àtìnà abádhí ní: «Nyàpe pé imbi fangà dòná rò ibhú tò, ní nyi nyi dhu nábà àbà.» Ní, abádhí adù imbi nápe yà Yēsù itè ró, ndì imbi idha abádhí r̄i dhu ràdù abádhí lémà nónzì ònzì tí, abhò ibhè r̄i'ì kà ò dhu-okú dò rò. ⁷ Ní, wò dhu ndì ndàla rò, yà atdídō Yēsù ózè pbìndà ábhàl̄i náadù àtìnà Péterù ní: «Hàkà! Ádràngbâle Yēsù ní wò!» Ní, Péterù itdègu fiyó Ádràngbâle tí kà r̄i'ì dhu níri, náadù mberù àfò ròná, iwa ndì ndiwà ròná rò ró ndì mÙdzarù i'ì nídhun. Wò dhu-dzidō, kàdù ndibvu idha ò.

⁸ Ngükpà ábhàl̄i náadù òko 'àmbe ìwu dò ibhú ō, ibhè-mbì àdha i'ì rórò. Ndì imbi ní'ì abhò nyú ibhè nòtsì, ndàlè ní. Ndirò, i ábhàl̄i ní'ì mbă itseta nyú idha-bídō rò. Abádhí i'ì mbèmbè atdí miyà mëtèrè kèle tí idha-bídō rò.

⁹ Ní, ibhú ò rò i'ifò 'ùdà idha-bídō rò, abádhí ala kàzu-li ibhè ka kùli ràmbe i'bì dò dòná, ndirò mÙgatì ràdù i'ì átò tìná ró.

¹⁰ Ní, Yēsù adù àtìnà abádhí ní: «Nyìwú pé kòkò nyi nyòkyè ibhè-rorò nà.»

¹¹ Ní, Sìmonì Péterù adù ùpo tdítdō ibhú ò, 'adù imbi ipfo ibhú ò rò áyà-bvudò. Ndì imbi ní'ì ìwu ndì ndàlè atdí miyà, imbò kumi dòná ibhù nà ádròdrò ibhè ní ró. Pbétù, ìmbă dhu i'ì wò dhu bvàtì màtí ibhè àlè kà 'ò dhu tí, ní ndì imbi náadù nzá ndàdrù.

* **21:1 21.1** Ngätsi ndì Tìbèriyà tó rèrù-ovò ní Gàlilayà tó rèrù.

¹² Ní, ᴵbhè níbi dhu-dzidő, Yésù adù pbìndà ábhàlì nánzì, ndàti: «Nyìwú nyònyà dhu!» Wò ndì kàsùmì ſ, ábhàlì nzínzì ſ atdí ale mà náadà nzá dhu ivu Yésù-tsü ndàti, kà ràrì àdhi. Obhó tí, abádhí náunì wà dhu fiyó Ádràngbälé ràrì ndì.

¹³ Ní, Yésù adù ìndri abádhí-tí'ò, ndìdyì mágatì, ndàdù àndònà abádhí-fó. Kádù ᴵbhè núgù átò, ndàndò abádhí-fó.

¹⁴ Wòrì ní'ì ᴵbhù rí kísé ní Yésù rí ndàvì pbìndà ábhàlì tò, ɔve-bvà rò ndì ndíngbè ndì dhu-dzidő dhu.

Yésù rí Péterù ilí ràdi pbìndà támà t'ündatatalé tí dhu

¹⁵ ɔnyà pbìndà ábhàlì ònyà dhu-dzidő, Yésù adù dhu ivu Sìmonì Péterù-tsü, ndàti: «Sìmonì, Yùwanì t'ídhùnà, nyì nyá, nyì nyózè tí wà ma, ròsè kóró kákà ngákpà ɔdhínu nózé ima tí dhu dòná?» Ní, Péterù àdù dhu àdu kà tò, ndàti: «Íwà Ádràngbälé! Nyì nyá, nyì nyàni wà dhu íwà ma rózè atdídő.» Ní, Yésù adù àtìnà kà ní: «Óngù pbàkà támà.»

¹⁶ ɔyo rí kísé ní, Yésù ivú dhu Sìmonì-tsü, ndàti: «Sìmonì, Yùwanì t'ídhùnà, nyì nyózè tí wà ma?» Ní, Sìmonì adù dhu àdu kàtò, ndàti: «Íwà Ádràngbälé! Nyì nyàni wà dhu íwà ma rózè nyì.» Ní, Yésù adù àtìnà kà ní: «Ádí pbàkà támà t'ündatatalé tí.»

¹⁷ ᴵbhù rí kísé ní, Yésù ivú dhu Sìmonì-tsü, ndàti: «Sìmonì, Yùwanì t'ídhùnà, inyi nyá nyì nyózè tí wà ma?» Ní, wò dhu ndì ndírì rò, izu náadà Sìmonì ụka atdídő, ᴵbhù-gùna Yésù ivú dhu tsàná, ndàti: «Nyì nyózè tí wà ma?» dhu-okú dò rò. Ní, Sìmonì adù dhu àdu Yésù tò, ndàti: «Ádràngbälé, inyi nyá nyì nyàni wà kóró dhu. Ní, nyì nyàni wà dhu íwà ma rózè nyì.» Ní, Yésù adù àtìnà kà ní: «Óngù pbàkà támà.

¹⁸ Ma mí obhó dhu náno indà. Ìndrú-owá tí nyì nyì'ì òná kàsùmì ſ, nyì nyongónà rànú dhu iso nyì-tírò, nyadù àrà afínù òzè i. Pbétù, málà tí nyì nyóngó rò, nyì nyóngó okùnù náyi†, ngätsi ale ràdù ndì rànú dhu iso, ndàdù dànu òtdì, ndàrà nyì nà inzá afínù òzè i.»

¹⁹ Yésù avò dhu wò dhu bhéyi Péterù tò, ndínlé ìngbà dhu bhéyi ɔve-tídò ní mätí Péterù ɔvéya dhu nitè tí, ndì kàbhà ɔve ràdù Kàgàwà-ɔvò àbhù rìlè ndì. Wò dhu ndì ndànu dhu-dzidő, Yésù adù àtìnà Péterù ní: «Úngü owùdu.»

Yésù rí dhu àwé Péterù tò yà atdídő ndì ndózè pbìndà ábhàlì dò dhu

† 21:18 21:18 Péterù rí okùna úyì, ngätsi ale ràdù ròná dhu iso dhu tí Yésù ati dhu ní, mäsàlabhà dò ka kutóya Péterù dhu.

²⁰ Ní, òwu ì ówu rórò, Péterù agéré ndì, ndàndà olùnga, ndàdù yà atdídò Yésù ózè pbìndà ábhàlì nála owùya õ rírà ró. Wò ndì ábhàlì ní ndì yà ònyù-tsùnà ì fì rórò ndì nilo Yésù-dò, ndívü dhu kà-tsü, ndàti: ràrì àdhì ndì kípfö ri ndàbhù òmvü-fó.

²¹ Ní, Péterù itdègu wò ábhàlì àlă, ní kàdù dhu ìvu Yésù-tsü, ndàti: «Olu Ádrùngbälé, ádhu ndì wò atdídò nyì nyözè pbùkù ábhàlì ró ndì nzìnya?»

²² Ní, Yésù àdù dhu àdu Péterù tò, ndàti: «Ma mapé kòzè ràdi, ìnzì ròvè, ràrà àhu òrù-akpà ò rò ma míngo tdítòdò yà adzi õ òná idhò ò, ní ndì dhu àndà tí inyi? Pbétù, ma mâtina nyì ní: «Ebngü owùdu!»»

²³ Wò dhu bhéyi Yésù ànò dhu-òyì náadù ndàgà ka ná'ù ale nzínzi õ, i ale ràdù àmbè àtìnà dò, ìnzì wò atdídò kòzè ábhàlì ròvéya. Obhó nyá, Yésù atì nzá ìnzì kà ròvéya, pbétù, kàti Simonì ní: ndì rapé ndì ábhàlì nözè ìnzì ròvè, ràrà àhu òrù-akpà ò rò ndì ndíingo tdítòdò yà adzi õ òná idhò ò, ní ndì dhu ràndà tí ka.

²⁴ Kòrì dhu nawé, ndàdù àndinà ale ní yà atdídò Yésù azè ábhàlì. Ndírò, mǎ mà'ù wà dhu kàndí dhu ràrì obhó dhu nyá.

²⁵ Yésù anzì ábhò ngükpa dhu nyá. Ní, ka kandíyana gukyè i dhu atdátdírà õ, ní kóró i dhu ka kàndì òyà bhükù náakána nzì yà adzi õ.

Uvitatále-kàsü tó bhükù

Yàrì bhükù ò ì nòtù ádròdrö dhu tí dhu

Yàrì Uvitatále-kàsü tó bhükù nandí ní Lukà tí kátina ale. Ka kírè nga kà randí ka azà kumì atò mà azà kumì dòná ifo nà atò mânà nzinzì ɔ, Yésù ka kágù dhu-dzidö.

Kàndí ndì bhükù Tòfilò tí kátina ale tò, Ka kírè dhu ní ndì Tòfilò rí'ì orá ngari ɔ arí'ì indrú nzinzì ɔ atdí Mègìrikì. Kòvò-otù ɔ, Lukà ambénà dhu òvò dö pbàkrístò tí rí'ì inzì ní Pbàyàhúdí mà Pbàyàhúdí nyá tí rí'ì tsí mânà tò.

Ndì bhükù ò kàndí dhu ní Yésù Krístò adzì, ndàrà òrù-akpà ò tí dhu mà (1.9-11), Kágawà adù Hílă-Alafí ivì tí dhu mânà (1-2). Ndì Hílă-Alafí ní ndì obi nabhù Uvitatále tò, ràbhù Kànìsà ràndò ndì ràkă kóró ngari ònă, ròpè ndì Yérùsàlemà tó kigò ɔ rò, ràdà Yùdeyà tó pbìrì ò, Sàmàriyà tó pbìrì ò, ndirò ràrà àhù inzì ní Pbàyàhúdí-bvù matí. Ndì bhükù ò ka kòtè dòyá abhò nyá ale ní óyò uvitatále: yàrì ní Péterù (1-2), ndirò ní Pòlò (13-28).

Bhükù-nyìtì ka kóhù tí dhu

- Yésù ódzì, ndàrà òrù-akpà ò dhu-dzidö, kàbhà ábhàlì rí Hílă-Alafí rí 'irà dhu nódò dhu (1.1-26).
- Yésù dö Ídzì Mákürù ànò ka kí Yérùsàlemà tó kigò ɔ, ndirò Yùdeyà mà, Sàmàriyà mânà tó pbìrì ɔ dhu (2.1-12.25).
- Pòlò bhà wemberè tó abhi ɔ kà rí Ídzì Mákürù náñò Kípurò tó pbìrì ɔ bhà tò, ndirò Gàllayà tó pbìrì ɔ atdídhéná kigò ɔ bhà tò dhu (13.1-14.28).
- Kànìsà ɔ pbàkùrù tó wemberè tó unduta Yérùsàlemà tó kigò ɔ (15.1-35).
- Pòlò bhà oyo rí kisë abhi ɔ kà rí Ídzì Mákürù náñò Pbàgírikí tó pbìrì ɔ bhà tò dhu (15.36-18.22).
- Pòlò bhà iibhù rí kisë abhi ɔ kà rí Ídzì Mákürù náñò Efesò tó kigò ɔ bhà tò, Àziyà-Ngba tó pbìrì ò dhu (18.23-20.38).
- Pòlò rí Ídzì Mákürù ànò inè ndì ndí'ì imbi ò ròrò Yérùsàlemà mà, Kàyìsàriyà mà, Ròmà mânà tó kigò ɔ dhu (21.1-28.31).

*Yésù rí dhu àyá pbìndà uvitatále tò
tdü ndì ndödzí òrù-akpà ò rò dhu*

¹ Tòfilò pbälé, yà angyi ma mändi indà bhükù ò, ma máwe Yésù anzì kóró dhu, kúdhè indrú tò dhu mânà, ròpè ndì dòna-kpa ò rò,

² Ràrà àhu kà ròdzì òrù-akpà ò òná idhò ò. Tdë ndì ndòdzì rò, kÿyá dhu Kàgàwà bhà Hìlă-Alafí bhà obi nÿ, yà fìndà ndì ndóvò uvitatále tò abádhí röngò ònzìnà dhu dò.

³ Ndì ndóvè kòtdù ndì, ndàdù ndìngbè ové-bvù rò dhu-dzidò, Yésù itè ndì ibí otu nyú õ pbìndà uvitatále tò, ifo kumì idhò nzinzì õ. Kànzì wò dhu ndínni inè ndì ndí'í ípìrò rò nyìkpóna nà dhu tò obhónga nítè tí abádhí tò. Kàránà dhu òvò rò abádhí tò òrù-akpà õ Ádrùngbă kamà Kàgàwà bhà idzi dò.

⁴ Ní atdíku, atdíkpá Yésù mà rí'í ònyù-tsùnà pbìndà uvitatále mânà rórò, kÿyá dhu abádhí tò, ndàti: «Àpé nyìvà nyì Yèrusalemà tò kigò õ rò. Pbétù, nyòdò yà fükù ma móvò Àbadu Kàgàwà náakò fükù làká.»

⁵ Obhó tí, bátizò nubhónà Yùwanì núubhónà bátizò ìndrú tò idha nÿ. Pbétù ngúfe idhò dzidò, nyì, nyì nyí Hìlă-Alafí tò bátizò nálx.»

Yésù ròdzì òrù-akpà ò dhu

(Màt 28.18-20; Mrk 16.15-19; Luk 1.1-4; 24.33-51; Ef 4.8-10)

⁶ Yésù-tí ì nündu kàbhà uvitatále níivú dhu kà-tsü, 'ati: «Ádrùngbälé, tí kòmbí nga ndì nyì nyí Pbàìsràyélí tò idzi nádù abádhí-fo ò nÿ?»

⁷ Ní, Yésù adà dhu àdu abádhí tò, ndàti: «Ìnzì ní òtékù ndì nyení ndì idhò mà, ndì kàsùmì mânà. Àbadu náatdì ka atdírò pbìndà ádrùngbångá tò obi-bvù rò.

⁸ Pbétù, nyì nyabáya ádrùngbångá tò obi Hìlă-Alafí rifo dàkù nínganí. Ní, nyì nyadùya òongo pbàkà ngàmbì tí Yèrusàlemà tò kigò õ, Yùdeyà tò pbìrì õ, ndirò Sàmàriyà tò pbìrì õ, ràrà àhu yà adzi-tsü náadì ndì i.»

⁹ Wò dhu ndì ndòtè dhu-dzidò ní ndì Yésù náapè ndòdzì òrù-akpà ò, àzèmbè abádhí råndàna rórò, àpbù ràrà ndìwi abádhí-nyìkpó õ rò*.

¹⁰ Ní, òko abádhí òko nyìkpóya ì ùdì 'àmbè Yésù àrànà òrù-akpà ò i nga nándà dò rórò ní ndì, òwòwù mèdzarà nùfò ròyá óyò ale náutò ì abádhí-tí,

¹¹ 'adà atìnà abádhí nÿ: «Gàlilayà õ bhä, ádhu nyì nyòkò uró, nyàmbè òrù-akpà ònga nándà dò nÿ? Wò Yésù, nzinzikù õ rò ndì nìvà ndòdzì òrù-akpà ò ale, náadùya ndì ányìrò àdhàdhì wò nyì nyàla kà ràrà ányì dhu bhéyi tí.»

Màtiyà nòvò ka kí rùwù Yudhà Ìskàriyòtà dhu
(Zàb 133; Luk 24.52-53)

* **1:9 1:9** Wò ndì dhu náanzì ndì Bètàniyà tí kátina pbanga-tí arí'í pbìrì dò (Luk 24.50).

¹² Wò dhu-dzidò, Yésù bhà uvitatále náadù ì pbìrì dò rò, 'òwù Yérùsàlemà tó kigò ò. Ndi pbìrì-ovò ni'ì Mìzèyitunì, ndirò ndi pbìrì i'ì íkyèrò Yérùsàlemà tó kigò tirò mbèmbè atdí kilòmétèrè tit.

¹³ Ní, abádhí níitdègu òwu ùvò Yérùsàlemà tó kigò ò, ní abádhí atsù idza, 'àdù ùpo orànà rò ka kóbhòlò ányìdzá kàluga ò. Ndi kàluga ni'ì angyinárò matí abádhí arí 'ündú òná bìlìnganà kàluga. I uvitatále ni'ì Péterù, Yùwanì, Yàkòbhò, Àndèreyà, Filipò, Tùmasì, Bàrtòlòmayò, Mátayò, Yàkòbhò, Àlàfayò t'ídhùnà, Sìmonì, yà atdídò ndì nugyénà fiyó pbìrì dò ale, ndirò Yudhà, Yàkòbhò t'ídhùnà.

¹⁴ Abádhí andu ì atdíkpá, 'ongò 'tsò bìlìnganà atdyúya nyá nà. Ndirò, abádhí nzinzì õ i'ì átò ni'ì Màriyà, Yésù tsánà mà, ngükpà vèbhále mà, ndirò Yésù t'ádóna mánà.

¹⁵ Ní atdíku, kòré ale núundu ì mbèmbè atdí miyà dòná óyò kumì nà ale tí rò. Ní ndi nínganí, Péterù ivà ndì ndidè abádhí nzinzì õ, ndàdù àtìnà:

¹⁶ «Àbanìnzó, dhu àkà wà yà Hìlă-Alafí náavò Hìlă Andítá ò dhu ràkà. Ádràngbà kamà Dàwudi-otù õ, kàvò dhu angyangyi Yudhà-okú dò rò*. Ndi Yudhà ní ndi yà Yésù òsò rówu ale té pìkò-dòtsíró idé ale.

¹⁷ Ka ni'ì àlë nzinzì õ ale nyá, ndirò kà-kàsü ní'ì inè.

¹⁸ Kàdzì atdí inga inzá àkà otu õ ndì ndóngyè fùrangà rò. Pbétù, ndi inga õ kïtsi, nyìna-ndri ròpbì ndì wemberè té adzi rò, òna rìkpà ndì, tsùna márámàrà ràdù ndùvò adzi-bvă.

¹⁹ Ní Yérùsàlemà õ bhà kóró nííri kà-rò ndì nònzì dhu, 'àdù ndi inga-ovò nòvò Àkèldamà té ávaya õ. Àkèldamà-tì ní: <Azú tó inga.›

²⁰ Zàburì tó bhükù ò ka kàndí dhu, kati:

<Kàbhà pbanga röngò ràngù té,
inzì atdí ale mà rùbhà ndì òná*.
Ndirò kà rätina átò:
Kàbhà kasü àbhü ka kí ngätsi ale tò*.›

²¹ Yà Yésù-owù õ àlë kúbhì ùbhi rò mánà atdíkpá ale rÿ'ì inè,

²² ròpè ndì ndi Yésù rÿ bâtzò àlă Yùwanì-fó dhu ò rò, ràrà àhü kà rödzì òrù-akpà ò òná idhò ò. Ní, dhu àkà wà àlë ròvò abádhí nzinzì õ atdí ale, ndiní àlë koko té mánà Yésù íngbè ndì dhu té ngàmbì té.»

† **1:12 1.12** Wòrì ní ndi sàbatù-idhò õ ka kavì kongò ùbhi dhu-adzí nga. Pbagiríkí t'ávàna õ ka kí kàti «sàbatù tó otu» té. * **1:16 1.16** Zàb 41.10 * **1:20**

1.20 Zàb 69.25 * **1:20 1.20** Zàb 109.8

²³ Ní, abádhí adù óyò ale-ovò nípfo: Yòzefù mà Màtìyà nà. Yòzefù ka kanzínà átò Bàrisabà tí, ndirò itdèta tó kòvò ni’ì Yèsitò.

²⁴ Wò dhu-dzidò, Péterù mà náadù ‘itsò è ràti: «Àdrùngbälé Kàgàwà, nyì nyúni kóró ale-afí ò dhu. Ní, ítè pé kákà óyò ale nzinzì õ nyì nyú nyì nyòvò ale,

²⁵ ndíni uvitatále tó kasù nñanzi tí yà Yudhà ábhà ngari õ, ndàdù àrà yà pbìndà dhu tí ndì ndúni ngari ò.»

²⁶ Nírò ní ndì Péterù mà ɔdhína mánà náadù ngàlà nòvì. Ndì ngàlà adù Mátìyà àlu, Mátìyà ràdù kòkò atdí kumì dòná atdí nà è nábhà Yésù bhà uvitatále-bvù níse.

2

Kàgàwà bhà Hìlă-Alafí rífo Pèndékötè-idhò õ dhu

¹ Pèndékötè-idhò* níitdègu àkă, ní Yésù ná’ù ale ní’ì atdíkpá è àndu tsùya atdí ngari õ ró.

² Ní kòmbómbí, awe röpili ɔbi nyú nà dhu bhéyi ró’o dhu tó wògò níirì ndì ɔrù-akpà ò rò rífo ró, ndì dhu ràdù abádhí òkò òná idza níra.

³ Nírò ní ndì abádhí ala kàzu-idà-dò bhéyi rólo dhu-idà-dò ányìdzá, ònángá ràdù ndùndò ròkò abádhí-dòtsíró.

⁴ Ní Kàgàwà bhà Hìlă-Alafí nírá abádhí kóró, abádhí ràdù ’òpè ’òtè dhèdhèrò ale t’ávàna-tidò àdhàdhì Hìlă-Alafí nítè ka fíyò dhu bhéyi.

⁵ Wò dhu rí ndònzi òná idho õ, yà adzi õ kóró pbìri òná rò íwù, Kàgàwà rò afíya nápbă Pbàyàhúdí, ní’ì inè átò Yérùsàlemà tó kigò õ.

⁶ Ní, wòrí wògò è ìrì rò, ìndrú náandu è Yésù ná’ù ale rí’ì ró, idho ràdù ’ùkò atdídò ngätsi ale rí abádhí ìrì ávàna nyú nóté rí ró dhu-okú dò rò.

⁷ Ní, idho náukò abádhí atdídò, ’àdù àmbe àtìnà dò: «Hòkò! Kòkò róte ale kóró tí obhó Gàllayà õ bhà nyú?

⁸ Ní, ádhu ngätsi ale rí abádhí ìrì ávàna nyú nóté rí ró nř?

⁹ Kákà àlë nzinzì õ rí’ì atdídhená ale níwú Pbàpartè tó pbìri ò rò, Pbàmedì mà Pbàèlamù mánà tó pbìri ò rò. Ndírò, ngäkpà ale níwú Mèzòpòtamiyà mà, Yùdeyà mà, ndírò Kàpàdòkiyà mánà tó pbìri ò rò. Ngäkpà-tsí níwú Pòtò mà Àziyà mánà tó mìlengù ò rò,

¹⁰ ngäkpà ràdù iwu Fùrùgiyà rò, Pàfùliyà rò, Mísri rò, ndírò kyèròkyèrò Lìbiyà tó pbìri õ atdí pbangà Kùrenì tí

* **2:1 2.1** Pbàgiríkí t’ávàna õ Pèndékötè-tí ní imbò kumì rí idho isé idho. Pbàyàhúdí tó mánà õ ka ni’ì Pásìka tó mìhendù dzidò rí imbò kumì rí idho isé idho õ ka konzínà mìhendù (Law 23.15-21; Tòr 16.9-11).

kátina ò rò. Ndírò, ngükpà ale íwú Rómà tó kigò mà, Kréte tó pbìrì mà, Àràbiyà tó pbìrì mánà ò rò.

¹¹ Atdídhéná ale ní Pbàyàhúdí nyú, ndírò ngükpákà ní ügèrè tí i nágèrè, 'òngò Pbàyàhúdí tó sòmà tó Üyátá nífu ale. Pbétù, àlë kí abádhí ìri Kàgàwà anzì ádròdrö dhu tó mákärù àwé rí àlë t'ávàna nyú õ ró.»

¹² Ní, idhò náukò kòrí ale, fiyó irèta ríku. Abádhí ambénà dhu òngù dö tsayá nzinzìya õ, 'àmbé àtìnà dö: «Wò dhu-tí nyú ní àdhu?»

¹³ Pbétù, ngükpà ale-tsí náambénà Yésù ná'ù ale ránona dhu gàyà nónzì dö ònzi tí, 'àdù àmbé àtìnà dö: «Íwà kókò ale òri atdídö.»

Péterù rí dhu òvò ihé-yà tò dhu

¹⁴ Nírò ní ndí Yésù bhà uvitatále tirò i ikò atdíkpá atdí kumì dòná atdí nà ngükpà odhína mánà rórò, Péterù apè ndòvò dhu orú túna nyú nà ihé-yà tò. Káti: «Nyí Pbàyàhúdí tirò, ndírò nyí kóró Yérùsàlemà tó kigò õ nyí nyí'i rò, nyíkpèlè bíku nyírì yà ma múnona dhu mbéyi.

¹⁵ Kòrí ale nórì nzá wò nyí nyírèna dhu bhéyi, àlë kóko òko ibhu adyifò-sisì kútsingá nga tó õ tí nídhuní.

¹⁶ Pbétù, wò rí ndònzi dhu ní yà Kàgàwà bhà nabì Yòwelè náavò indrú tò dhu. Káti:

¹⁷ <Kàgàwà rätina: yà adzi õ dhu-tsù rí ndòdù nínganí, ma miráya kóró ale Afídu ní.

Ní fùkú kpabhínzo mà vèbhínzo mánà nóongoya pbànábí tí,

Fùkú zàdhà náalaya dhu onyu bhéyi ródzì dòyà dhu tó ófò õ,

Fùkú mìllà-akpá tò, madù dhu òvò ònyù õ.

¹⁸ Obhó tí, ndí nínganí, ma miráya pbàkà ino-akpá mà, pbàkà ino-ayí mánà Afídu ní,

ràdù òngo pbànábí tí.

¹⁹ Ma mònziya yà inzá apèna 'ònzi angyi indrú-nzinzì õ dhu òrù-akpà-nyí rò,

madù wiwì ònzi yà adzi dö. I dhu ni'iya azu mà, kàzu mà, ndírò àpbù bhéyi ùtì ikò mánà.

²⁰ Tdù wò ndí Ádrùngbále Kàgàwà bhà idhò náaká rò, adyifò náugèrèya ndì ndòngò inò tí,

ndírò àbí náugèrèya ndì ndòlù azu bhéyi.

Ndi idhò ni'iya ádrùngbá idhò nyú.

Ndirò, ndí idhò ni'iya Kàgàwà bhà ádrùngbänga tó awáwù rí ndàvì kpangba òná idhò.

21 Nírò ní ndì Kàgàwà araya ɔvòna nànzì ጭngbàtí ſili ndì ale
mà nígu rō*.

22 Nyě Pbàisràyélí tó pbìri የ bhä, nyìri yà ma mánɔna fükü
dhu. Kàgàwà nítè wà dhu ndì rópì ndì Yésù, yà Nàzàretì tó
kigò የ ale. Obhó tí, kôtù የ, Kàgàwà ዝnzì wà wiwì mà, yà
inzá apèna 'onzì angyi ìndrú-nzínzì የ dhu mānà, ndàdù ize
nítè nzínzíkù የ. Ní nyě nyúni i dhu mbéyi nyá.

23 Wò ndì ale ka kipfo kabhu fükü, àdhàdhì yà angyangyi
Kàgàwà udhé, ndirò angyangyi kăpí dhu bhéyi. Ní, nyě
nyípfo ka, nyábhü inzá àpè Kàgàwà ሰnì ale ròhò, 'utó
mùsàlabhà dö.

24 Ka kótdù ka, pbétù Kàgàwà ádù kàbhü ይngbè ndì ɔve-
bvà rò, ndì dhu ràdù kàbhü råhu ɔve tó àpbè የ rò, ኮmbä
ɔve ní'ì ɔbi nà kà dö nídhuní.

25 Obhó tí, ádràngbä kamà Dàwudi náavò dhu kókú dò
rò, ndàti:

«Ma mongónà Ádràngbäle Kàgàwà àla ዝnzidú bìlìnganà.
Kà rí'ì inè idú fangà dòná rò, ní ùdúnga rí nzì ivi ɔdo ní.

26 Kònì wò dhu-okú dò rò ní ndì afídu rí'ì dhèdhe nà,
dhèdhe tó ɔte ràdù የ'ì idàdu dö.

Ndirò ma mèni wà dhu, ɔve-bvà mätí ngbôdu radìya inga
t'ódøta nà tí.

27 Obhó tí, nyì nyubhàya nzì afídu ràdi ɔve-bvà.

Ndirò, nyì nyadùya nzì ima, pbükü ክillä ale-abvò nyá nábhà
ròmò ibhu ò.

28 Nyì nyítè wà ípìrønga tó otu idù,
ndirò, ዝnziná ma mí motù nínganí,
idhèdu níikaya ndì atdídø nyá*.

29 Tdítidø Péterù adù àtìnà ihé-yà ní: «Odhídú, ma mòzè
mòvò dhu kpangba fükü àlë t'ábhunà-nzínzì, ádràngbä
kamà Dàwudi-okú dò rò: kávè, kadù ndòtdù. Ndirò indo
mätí, kă-dzidø rí'ì inè àlë-rábvü.

30 Pbétù ka ní'ì Kàgàwà bhà nabì. Ní, këni dhu angyangyi
Kàgàwà ratsò dhu ndàti, ndì riliya kàbhà pbàdzukuru
nzínzì የ atdí ale ràdi kári dö ádràngbä kamà tí.

31 Ádràngbä kamà Dàwudi náala ndì nonziya dhu
angyangyi. Ní ndì dhu bhéyi ní ndì kávò dhu angyangyi
Krístò níingbèya ndì ɔve-bvà rò dhu dö. Käti:

«Kàgàwà náubhàya nzì ka ɔve-bvà.

Ndirò, kă-bvò nòmóya nzì ibhu ò*.

32 Kàgàwà abhà wà wò ndì Yésù ይngbè ndì ɔve-bvà rò. Ní
àlë'ì kóró, àlë ní ndì dhu tó ngàmbì.

* 2:21 2.21 Yòw 3.1-5

* 2:28 2.28 Zàb 16.8-11

* 2:31 2.31 Zàb 16.10

33 Nírò, Kàgàwà ábhù wà ka ròdzì òrù-akpà ò, ràdù àdi fìndá fangà dònà rò. Ndirò, kákò wà yà Àbanà akò fìndá làká Hìlă-Alafí. Ní, kìră wà mă kà ní. Wò ndì Hìlă-Alafí röñzina dhu ní ndì wò nyí nyálăna nyádù àmbe iñinà dō kòmbí.

34 Ádràngbă kamà Dàwudì núupò nzá òrù-akpà ò, pbétù kăti:

«Ádràngbăle Kàgàwà náati pbàkà Ádràngbăle ní:
Ádī pbàkà fangà dònà rò,

35 ràrà àhù ma mí pbèkù òmvü nábhù nyobè dòya dhu ò*.

36 Nírò, kóró Pbàisräyéli tó pbìri õ bhà nákă i ràni dhu mbëyi nyú, Yésù wò nyí nyábhù kütö mÙsàlabhà dō ale, ní Kàgàwà rábhù wà ròngò Ádràngbăle tí, ndirò Måsiyà tí.»

37 Ní, wò Péterù òvò fíyò dhu iñi rò, ndì dhu náasù ihé-yà atdídö. Ní abádhí adù dhu iwu Péterù mà ngükà uvitatále mánà-tsü, 'ati: «Àbanïnzó, mă mákă mönzì dhu iñgbátí?»

38 Ní Péterù adù dhu àdu abádhí tò ndàti: «Nyàgèrè nyí nyäbhà fùkú nzérenga. Ndirò nyàlù bátzìò Yésù Krístò-òvò rò, ndíní Kàgàwà ubà tí fùkú nzérenga, nyádù kàbhà Hìlă-Alafí tó perè nákò.

39 Obhó tí, Ádràngbăle Kàgàwà náakò ndì làká fùkù fùkú nzónzo mánà. Ndirò kákò ka átò yà ndì ndúnzina kóró ale, yà itsé arí i ràkú rò tò.»

40 Péterù uno ábhò ngükà dhu nyú tdítödö abádhí tò, ndíní abádhí nabhù tí rà'ù ndì ndènò dhu, ndirò ndíní abádhí-afí nabhù tí ròtsì obi. Kavò dhu abádhí tò, ndàti: «Nyàbhù nyí Kàgàwà rìgù nyí, iñzì nyí nyabá tí kökò nzére ale tó ófò.»

41 Wò Péterù ènò dhu nà'ù ale kóró náadù bátzìò à'ù kubho fíyò. Ní ndì nínganí, Yésù ná'ù ale-bvù níisé ndì mbèmbè iibhu lufù ale ní.

42 Ní i ale náapbá afiya atdídö, 'òngò Yésù bhà uvitatále rüdhëna fíyò dhu iñi. Abádhí andu tsùya, 'òngò òko atdíkpá, 'òngò dhu ònyà atdíkpá, ndirò 'òngò iñtsò atdíkpá.

Yésù ná'ù ale nòongónà òko tí dhu

43 Odo ongónà iñi kóró ale ò, yà Yésù bhà uvitatále röñzina yà iñzá apëna 'ònzi angyi iñdrü-nzinzì õ dhu mà, abádhí röñzina wiwì mánà dhu àlă iñi rò.

44 Kóró ale, yà Yésù ná'ù, nòongónà òko atdíkpá. Ndirò, abádhí ongónà foyá dhu èli atdíkpá kàsëya nònzi tí.

45 Abádhí ongónà foyá dhu-tsí mà foyá ongyéngá mánà nûdzi, 'àdù iñonyè fùrangà nándò foyá, ngätsi ale ràbà ka dzùnàna nyú 'ònzi rádù dhu-bvutí.

* 2:35 2.35 Zàb 110.1

⁴⁶ Abádhí ongónà tsàya àndu kóró idho ſ Kàgàwà bhà idzá. Ndirò, abádhí ongónà idzaya òná ònyù nónyù atdíkpá dhèdhé nyú nà, ndirò atdí afíya nyú nà.

⁴⁷ Abádhí ongónà Kàgàwà ilè, kóró ale ràdù abádhí ifu. Ndirò, ya inga náarúbho dhu bhéyi, Ádràngbále Kàgàwà nónongónà àrà abádhí-bvù níse rō ya ówútána tí ndì nà'ù ale ní.

3

Péterù mà Yùwanì nà rě atdí òtsótsù ale nígč dhu

(Kas 4.9-22; 9.32-35; 14.8-10)

¹ Atdíku, Péterù mà Yùwanì nà náava ì ndíni ì owu tí 'itsò Kàgàwà bhà idza ſ rò, arùgyètdí adyifò-sisì adyídò nga tó ſ.

² Ní, Kàgàwà bhà idza ka kótsù òná tsátsù-tí, abádhí atù òtsótsù rórò ka kugù atdí ale. Wò ndì tsátsù-ovò ni'ì «Àyáya Tsátsù.» Bilinganà ka kongónà ndì ale nítdù, kiwù ilinà ràdi ndì tsátsù-tí, ràmbé mèdzùnà núnzi dő ányì dza rótsù ale-fó.

³ Ní, wò ale itdègu Péterù mà Yùwanì nà nálä Kàgàwà bhà idza rótsù ró, ní kădù ndòpè ndàmbé dhu ùnzi dő abádhí-fó.

⁴ Ní, Péterù mà Yùwanì nà náudí nyìkpóya wò ale rò, Péterù ràdù àtìnà kà ní: «Ándà pé dòkà nga.»

⁵ Ní wò ale adù abádhí dò nga nándà atdyúna nyú nà, dhu òdò ndì ndí ndíni ndì ndabá tí abádhí-fó dhu-okú dò rò.

⁶ Pbétù, Péterù adù àtìnà kà ní: «Ma mítí imbá orò mà, ndirò fùrangà tí kátina sumá mà nà mätá. Indù ma mábhüna ní fudú rí'ì dhu kélè. Ní ma mätina inyi ní: <Nàzàreti ſ ale Yésù Krístò-ovò rò, ívà nyì nyidè, nyadù ûbhi.»

⁷ Wò dhu-dzidò, Péterù adù wò ale àlu fangà tó òtsúna rò, ndìvà orù. Ní uró rò tí, kà-pfò mà kà-pfò-kilità mánà náadù obi nábà.

⁸ Ní wò ale ibe ndì ndidè pföna dő, ndàdù abhi òpè. Àbadhi mà náadù òtsù atdíkpá Kàgàwà bhà idza, Péterù mà Yùwanì mánà nà. Ní àrà ndì ndárà rórò, wò ale ambénà ndòbhè dő òbhè tí, Kàgàwà nílè ndì ndí rórò.

⁹ Kàgàwà bhà idzá ì'í kóró ale náala ka ûbhí rúbhi ndàdù ambe Kàgàwà ilè dő ró.

¹⁰ Ní, abádhí itdègu kùnì ya Kàgàwà bhà idza tó «Àyáya Tsátsù» tí kátina tsátsù-tí arádi ndàmbé mèdzùnà ùnzi dő ìndrú-fó ale tí, ní òdò náissí abádhí ò, idho ràdù abádhí ùkò atdídò wò ale rò ndì nònzi dhu-okú dò rò.

Péterù rě dhu òvò ihé-yà tò dhu

(Kas 2.22-36; 4.5-12; 5.30-32)

¹¹ Wò ale náapbá ndì atdídő Péterù mà Yùwanì mànà rō. Ní abádhí adù òwu atdíkpá, 'òwù òko Kàgàwà bhà idza tó mbàrazà-tsìnä. Ndì mbàrazà-ovò ní'ì «Ádrùngbă kamà Sòlòmónì bhà mbàrazà.» Nírò ní ndì ìndrú náadù itse, à ràndu è abádhí-tí, idho ùkò è atdídő dhu-okú dò rò.

¹² Ní, Péterù itdègu wò dhu àlă, náadù dhu ivu abádhí-tsü ndàti: «Nyí, Pbàisràyé lí tó pbìri ɔ bhà tìrò, ádhu nyí nyàbhü nyí idho rùkò nyí wò ale ògù dhu-okú dò rò ní? Ndirò, ádhu nyí nyàdí nyìkpóku ròká, nyàmbé mändà dò fáká ádrùngbångá tó obi ní mǎ mabhü ka rògù dhu bhéyi ní? Ndirò ngätsi ní, Kàgàwà ózè dhu ònzi mǎ marí dhu-okú dò rò mǎ mabhü ka ròpè ndùbhi dhu bhéyi ní?

¹³ Àlë t'ábhúna Àbràhamù, Ìsakà, Yàkobhò mà tó Kàgàwà ní ndì pbìndà inç-akpà Yésù Krístò, yà nyí nyípfo nyàbhü òmvü-fó ale nòcvò nàbhü rìlè ndì. Nyí nyuvó nyí lìwalì Pìlatò rö inzì ka nikòlò tí imbi ò rò, àzèmbè iwà àbadhi òtdì kà-ànyá ndíni ndì ndikòlò tí rórò.

¹⁴ Nyí nyadhò yà Kàgàwà-nyìkpó ɔ flă ale nyá, ndirò obhónangatále nyá, nyàdù abvo òkye arí ale nyá nàbhü kikòlò imbi ò rò.

¹⁵ Ní ndì dhu-otù ɔ, nyí nyàbhü kohò ale ní yà ípìrònga nàbhü arí ìndrú tò ale nyá. Pbétù, Kàgàwà ábhü wà ka rìngbè ndì ɔvè-bvù rò. Ní mǎ ní ndì dhu tó ngàmbì.

¹⁶ Wò nyí nyáläna ale nyí nyàni wà mbéyi nyá. Ní ka nàbhü ràbà obi dhu ní yà mǎ má'u Yésù-ovò bhà ádrùngbångá tó obi. Yésù ná'u ka kí dhu nàbhü ndì ka rògù atdídő wò nyí nyáläna dhu bhéyi.

¹⁷ Ní àbanïnzó, kòmbí mǎ mèni wà dhu wò nyí nyónzì fáká ádròdrò ale mònà Yésù rö dhu, ní nyí rónzì inzá nyí nyàni nga dhu-okú dò rò.

¹⁸ Pbétù, wò Kàgàwà ádù ònzinà kà-rö dhu ní yà angyangyi ndì ndavò kóró pbìndà pbànábí-otù ɔ dhu. Käti pbìndà Masiyà rabáya àpbè*.

¹⁹ Nírò, nyàgèrè nyí nyàbhü fùkú nzérenga, nyàdù ìngo Kàgàwà-ti'ò, ndíni kädù tí fùkú nzérenga nindò.

²⁰ Ndì dhu bhéyi ní ndì Ádrùngbåle Kàgàwà rí nyí nyásö òná kàsümì nàbhü ràká, ndàdù Yésù, yà angyangyi ndì ndapì Masiyà nívì rìrà fükù.

²¹ Kòmbí dhu àkă kà ràdi òrù-akpà ò, ràrà àhü Kàgàwà rí kóró dhu-tsí nágèrè ròngò ɔwùtána tí òná idho ò. Kàgàwà avò wà ndì dhu angyangyi nyá pbìndà ililä pbànábí-otù ɔ*.

* **3:18 3.18** Luk 24.26-27 * **3:21 3.21** Isa 34.4; 51.6; 65.17

²² Obhó tí, Músà ati: <Ádràngbále fùkú Kàgàwà níipfoya íma bhéyi atdí pbìndà nabì fùkù nzínzíku ſ rò. Ní dhu akáya nyöngò kà rǎnɔna fùkù kóró dhu nírì.

²³ Ìnzí róngo ndí nabì rǎnɔna dhu ìrì ale-tsè nótdì Kàgàwà róngo àdù kóró pbìndà ale nzínzì ſ rò*.»

²⁴ Péterù adù dhu ise átò ihé-yà tò, ndàti: «Kàgàwà bhà pbànábí kóró, ròpè ndí Sàmòlè rò rò, ràrà àhù dzina dò uvò kóró ngükpa pbànábí ò, náavò dhu átò i idhò ſ è nonzìya dhu dò.

²⁵ Nyí ní pbànábí tó inzo. Ní kökò pbìndà pbànábí-otù ſ Kàgàwà anzì láká ní känzì fùkù. Ndírò nyí nyùngbò wà nyí Kàgàwà nà yà abhukù mánà Kàgàwà mà núungbò è dhu-otù ſ. Obhó tí, Kàgàwà ati Abràhamù ní: <Pbùkù pbàdzukuru-otù ſ, ma masoya yà adzi ſ rùgànda-tsù kóró*.

²⁶ Ndi dhu bhéyi ní ndí Kàgàwà ivì pbìndà inç-akpà Yésù Krístò fùkù wemberè tí, ndíñi nyí naso tí ndàbhù nyí nyägèrè nyí nyäbhà fùkù nzérenga.»

4

Péterù mà Yùwanì nà núsö ka kí, kadù dhu òngù tsùyá dhu

¹ Wò Péterù mà Yùwanì nà rí dhu òvò ihé-yà tò òna kàsùmì ſ ní ndí pbàkùhání mà, Kàgàwà bhà idza-ngbò òdò arí sàndírì tó ádràngbále ale mà, Pbàsàdùkáyó mánà náutò è ányìrò.

² Ní, abádhí-ídhe níika nzá ndí wò Péterù mà Yùwanì nà rí dhu ùdhé ihé-yà tò Yésù ìngbè ndí ɔve-bvù rò dhu dò rò. Ndi dhu rítèna dhu ní ikye àváve ale ràdù ikye dhu, ndírò ùngbè àváve kàtdú è ale ràdù ùngbè ɔve-bvù rò dhu.

³ Ní, abádhí adù Péterù mà Yùwanì nà nuso. Ní ìnga ràti nídhuní, abádhí adù Péterù mà Yùwanì nà náli imbi ò, ràrà àhù tsútsá nínganí nga ò.

⁴ Pbétù, ihé-yà nzínzì ſ ábhò ale nyú, kökò óyò ábhàlì rüdhéna ìndrú tò dhu nírì, náa'u Yésù, ndí dhu ràdù Yésù ná'u ale-bvù nábhù risé ndí, ràhù mbèmbè imbò lufù ale tí.

⁵ Tsútsá nínganí, Pbàyàhúdí tó ádròdrò ale mà, pbàkùrù mà, Músà bhà Ùyátá tó málímó mánà náandu è Yérùsàlemà tó kigò ſ.

⁶ Abádhí náandu è atdíkpá pbàkùhání tó ádròdrò ale dò kamà Anà mà, Kàyafà mà, Yùwanì mà, Àlisandhrù mà, ndírò pbàkùhání tó ádròdrò ale dò kámá-ídza ſ bhà mánà.

⁷ Ní, kökò è nàndu ale náavì Péterù mà Yùwanì nà kiwú nà nzínzìya ò, 'adù dhu òpè 'òngù tsùyá. Abádhí ati: «Nyí

* 3:23 3.23 Tòr 18.15,18,19 * 3:25 3.25 Opt 22.18; 26.4

nyú, nyí nyígü wò òtsótsù ale àdhì bhà ádràngbångga tó ɔbi ní, ndirò àdhì-ɔvò rò?»

⁸ Ní, Kàgàwà bhà Héllä-Alafí náirá Péterù, ràdù dhu àdu abádhí tò, ndàti: «Nyí ádròdrö ale mà, pbàkùrë mánà tírò,

⁹ kònì indo nyí nyí dhu òngù tsüká wò òtsótsù ale rò mà móñzì ídzìnga migü ka dhu-okú dò rò.

¹⁰ Nyí nyákä nyení, nyí kóró Pbàisràyélí tó pbìri ɔ bhà mánà dhu ní, nyí nyábhü Yésù Krístò, Nàzàreti tó pbanga ɔ ale, kütö mÙsàlabhà dò dhu. Ní, Kàgàwà ádù wà kàbhü rìngbè ndì ɔvè-bvù rò. Kòvò-okú dò rò nga ní ndi wò ale idè ɔnzìkù ídzì rò rò ní.

¹¹ Ndì Yésù ní ndi Kàgàwà bhà Andítá nòvò dhu okúna dò rò ndàti:

«Yà nyí nyabvù igi odu, nyí, idza òru arí ale tírò, ní ndi òngò idza-pbídò nódò rádù dhu tì*.

¹² Ògù ràdù ndàbà kòtù ɔ tí atdírò, ìmbä ngätsi ale-ɔvò rí i yà adzì ɔ atdí mätí, yà Kàgàwà íbhò ndínì indrù ugù tì otùna ɔ nídhunì.»

¹³ Ní wò dhu bhëyi Péterù mà Yùwanì nà àdu dhu fíyò ìmbä òyá ɔdó na dhu náadù Pbàyàhúdí-bvü ádròdrö anya itdi arí ale àbhü idho rùkò atdídò. Ndirò, abádhí asù dhu Péterù mà Yùwanì nà ràrì inzà inga náni ndirò inzà dhu nözü ale. Ndirò abádhí asù dhu átò Yésù mánà arúbhi ùbhi rò atdikpá ale ràrì i.

¹⁴ Pbétù, wò ògògù òtsótsù ale nálä i nzíniya ɔ idè rò rò, abádhí rënöna dhu náadù àwì àwì tì.

¹⁵ Ní, abádhí adù Péterù mà Yùwanì nà návi rùvò dhùwanì-dzà ò rò, 'adù 'òpè 'àgò i nzíniya ɔ.

¹⁶ Abádhí ambénà àtìnà dò nzíniya ɔ: «Àlë kí kòrì ale ɔnzì ìngbà dhu bhëyi? Obhó tì, Yérùsàlemà tó kigò ɔ bhà kóró náni wà wò abádhí ɔnzì wiwì mbëyi nyú. Ní, àlë kí nzì àdù ndi dhu àgò.

¹⁷ Pbétù, dhu àkä nzá ndi dhu-òyì rùgà ndì kóró ale nzíni ɔ. Àlë kàkä àlë rìsò abádhí inzì Yésù-ɔvò natì tì tdítò atdí ale-bì ɔ mätí.»

¹⁸ Ní wò dhu-dzidò, kökò ádròdrö ale adù Péterù mà návi ritsù tdítò tiya ò. Abádhí adù dhu ìso Péterù mà tò inzì Yésù-ɔvò natì tì akékpá mätí, ndirò inzì dhu nudhè tì tdítò indrù tò Yésù-ɔvò rò.

¹⁹ Pbétù, Péterù mà Yùwanì nà náadù dhu àdu abádhí tò, 'atì: «Nyòtdì pé yà anya nyí nyí tírò. Ádu Kàgàwà-nyìkpó nòfò: tì kirì tsüká dhu, ndirò, tì kirì tsüná dhu?

²⁰ Mä'i na ní ndi, inzì mà mädù iwà mà màla dhu mà, ndirò iwà mà mìrì dhu mà nòvò mà míndrù tò dhu nábhà.»

²¹ Ní, abádhí dő ɿ òrù tdítidó dhu-dzidó, kökò Pbàyàhúdí tó ádròdrö-anja itdì arí ale náadù abádhí àkɔlɔ ròwù. ɿ ádròdrö ale ala nzá abádhí dő ɿ íanya òtdì okúna dò rò atdí dhu mà. Obhó tí, kóró ale adù òko 'àmbe Kàgàwà ilè dő wò ndì nónzì dhu-okú dò rò.

²² Wò ndì Péterù mà Yùwanì nà náanzì wiwì ròná 'igü ale ni'í iwà pbìndà ato ísé ndì ròsè ifo kumì ato dòná ale.

Yésù ná'ù ale rí 'itsò Kàgàwà rò dhu

²³ ɿ ka kàkɔlɔ dhu-dzidó, Péterù mà Yùwanì nà náadù òwu odhíya rí'í i, 'àdù yà pbàkùhání tó ádròdrö ale mà, pbàkàrù mànà nòvò fíyò dhu náwe abádhí tò.

²⁴ Ní wò dhu ɿ ìrì rò, kökò Yésù ná'ù ale náadù 'itsò Kàgàwà rò, 'àti: «Òò Ádràngbälé, nyì nyanzi ndì òrù-akpà mà, yà adzi mà, ádròdrö rère-ù-abábá mànà òyá arí'í kóró dhu mànà.

²⁵ Pbàkù Hílă-Alafí ní nyì nyabhù pbàkù ino-akpà, ab-hukà, ádràngbä kamà Dàwudì ròvò dhu ìndrù tò. Käßi: <Ádu wò dhu bhéyi inzá Kàgàwà náni ale-tsì àva ndì ní? Ndírò, ádu ìndrù òko 'àmbe ìmbä tìya nà dhu ùdhe dő ndíní ɿ ɔnzì tì ní?

²⁶ Yà adzi ɔ ádròdrö ale nóbhòlò wà ɿ ila t'úgyeta tò. Ndírò, kámá nádù wà ɿ ìrì atdíkpá, ndíní ɿ ugye tì ɿ Ádràngbälé Kàgàwà nà, pbìndà Masiyà mànà*.

²⁷ Obhó tí, ádràngbä kamà Hèròdè mà, lìwalì Pòtiyò Pìlatò mà, inzì ní Pbàyàhúdí mà, Isràyelì tó pbìrì ɔ bhà mànà núndu wà ɿ yàrì kigò ɔ. Abádhí ùndu ɿ, ndíní ɿ ugye tì Yésù, pbàkù Hílă ino-akpà, yà nyì nyá nyì nyútri ale.

²⁸ Ndì dhu bhéyi ní ndì abádhí ɔnzì pbàkù ádràngbångá tó ɔbi ní yà nyì nyá nyì nyudhè ndírò nyì nyazè ròná ndì angyangyi dhu.

²⁹ Nírò kòmbí Ádràngbälé Kàgàwà, ándà pé kökò ale räpàna 'onzì ròká dhu. Ábhë pbàkù ino ròwù pbàkù ɔte òvò rò ìndrù tò ìmbä òyá ɔdó na.

³⁰ Igba ɔtsúnu, ndíní ìndrù nigü tì, ràdù wiwì mà, yà inzá apèna 'onzì angyi ìndrù-nzinzì ɔ dhu mànà nónzì pbàkù Hílă ino-akpà Yésù-òvò rò.»

³¹ Ní Yésù ná'ù kökò ale níitdegu itsòta nító, ní yà abádhí ɿ'í ɿ àndu ɿ ró nga náadù ndòpè ndìvi, Kàgàwà ràdù abádhí ɿra pbìndà Hílă-Alafí ní. Ní, abádhí adù 'òpè 'ènò Kàgàwà bhà ɔte ìmbä òyá ɔdó na.

Yésù ná'ù ale rí foyá dhu nélí atdíkpá ròngò dzùnaya ɔnzì dhu
(Luk 12.33; Kas 2.44-47; 2Kò 8.13-15; 1Yù 3.16-19)

* 4:26 4.26 Zàb 2.1-2

³² Yésù ná'ù ale ní'i atdí ale bhéyi afíya mà, atdyúya mánà ò rò. Atdí ale mà abádhí nzínzì ɔ nónongónà nzí fóná dhu àtì pbìndà dhu nyú tí. Pbétù, abádhí ongónà kóró foyá dhu núlì atdikpá.

³³ Abádhí ongónà àdù Ádràngbále Yésù ingbè ndì ɔvè bvà rò dhu tó màkárà nòvò ìndrú tò ádràngbá ɔbi nyú nà. Ndirò Kágàwà ongónà àdù abádhí àso kóró atdídò.

³⁴ Dhu òtdì ndì ròná ale ní'i ñà mbă abádhí nzínzì ɔ atdí mâtí. Obhó tí, inga nà ale mà kóró, idza nà ale mánà kóró, nónongónà i dhu-tsí nûdzi, 'àdù iwu i òngyè fùrangà nà,

³⁵ 'ùbho Yésù bhà uvitatále-fó. I uvitatále ongónà àdù ndì fùrangà nûndò kóró ale tò, ngätsi ale ràbà ka dzànàna ònzì rádù dhu-bvutí.

³⁶ Ndì dhu bhéyi tí, Yòzeffù tí kátina atdí Mèlawì ní'i inga nà. Ka ni'i Kipurò tí kátina pbìri ò ka kugù ale. Yésù bhà uvitatále ongónà àdù kànzi átò Bärnabà tí. Bärnabà-tí ní ìndrú-affi òpè arí ale.

³⁷ Ní kâbhù pbìndà inga kodzì, ndàdù hrà ndì fùrangà nà, ndrà àbhù nà Yésù bhà uvitatále-fó.

5

*Ànàniyà mà pbìndà tsìbhále Sàfirà nà rò ndì nanzi dhu
(Tòr 23.21-23; 2Ká 5.20-27; Kas 4.35-37)*

¹ Pbétù, Ànàniyà tí kátina ale mà níri i pbìndà tsìbhále Sàfirà nà 'àbhù fîyó inga kodzì.

² Ní, Ànàniyà idyi ndì inga ka kodzì ròná fùrangà-rorò fîndà, iwà pbìndà tsìbhále ùni átò rórò. Wò dhu-dzidò, kädù àrà ndì fùrangà-go àbhù Yésù bhà uvitatále-fó.

³ Ní Péterù ivú dhu Ànàniyà-tsü, ndàti: «Ànàniyă, ádhu nyi nyàbhù pfòmvò Sìtanì rìrà afinu ní? Nyi nyàtrà Kágàwà bhà Èlìlă-Alafí, nyadù inga nyi nyàbhù kodzì rò nyi nyàbà fùrangà-rorò nídyì indù.

⁴ Ìnzá nyi nyàpè ndì inga àbhù kodzì rò, ka ni'i t'óbhó pbàkù? Ndirò, iwà mâtí nyi nyàbhù ka kodzì rò, nyi nyòngyè fùrangà ni'i t'óbhó pbàkù kélë? Ní, ádhu nyú nyi nàbhù nyonzì dhu wò dhu bhéyi? Nyi nyànò nzá titò ìndrú tò, pbétù nyi nyànò ka Kágàwà tò.»

⁵ Ní wò Péterù ùnò dhu ndì ndrà rórò tí, Ànàniyà nítsi obvò, ndàdù òvè dòtsí. Ní kóró ale, wò Ànàniyà rò ndì nònzì dhu níri ò ɔdo isí atdídò.

⁶ Wò dhu-dzidò, kpabhínzo adù iwu, 'akpòrò Ànàniyà-abvò-ngbò mberù* ò, 'àdù òwu òtdànà.

* 5:6 5.6 Ndì mberù-tidò ni'i abvo-ngbò t'ákporòta tò tí ka kapì.

⁷ Mbèmbè ìbhù adyifò-sisì tí Ànàniyà òvènà ró adyifò-sisì ùdà rórò ní ndi, kàbhà tsibhále, Sàfirà náatsù tdítdò Péterù mà-tí'ò. Kění nzá pbìndà ale ró ndì nònzi dhu.

⁸ Ní, Péterù ivú dhu kà-tsü, ndàti: «Úno pé! Tí nyí nyàbhù ìnga kodzì ròná fùrangà-bvù yà?» Ní, Sàfirà adù dhu àdu ndàti: «È! Ka ní wò.»

⁹ Ní Péterù adù àtìnà Sàfirà ní: «Nyí nyàdù nyírì ìngbà dhu bhéyi pbùkù ale nà, nyówù Kàgàwà bhà Hílă-Alafí nyá nátra? Ándà! Kònì pbùkù ale òtdù òwù kpabhínzo rítsù kòkò dő. Ní, abádhí rí abvònà itdu átò, 'òwù òtdùnà.»

¹⁰ Uró rò tí, Sàfirà nítsi gbùù obvò Péterù-ònzì, ndàdù òvè dòtsí. Ní, idza i itsù rò, kpabhínzo adù Sàfirà òtù iwà òvè ró, 'adù kǎ-bvò itdù, 'òwù òtdùnà átò yà kàbhà ale i òtdùnà ró.

¹¹ Ní, odo níisí atdídò kànìsà ò, wò Ànàniyà mà Sàfirà nà ró ndì nònzi dhu i ìrì rò.

Yésù bhà uvitatále rí andì nà ibí ale nígù dhu

¹² Yésù bhà uvitatále náanzì ábhò wìwì mà, yà inzá apèna 'ònzì angyi ìndrú-nzinzì ɔ ábhò dhu mánà ìndrú nzinzì ɔ. Ndírò, Yésù ná'ù ale kóró nóongónà 'àndu bìlìnganà. Abádhí ongónà òko atdíkpá «Ádrùngbà kamà Sòlòmònì bhà mbàrazà» tí kátina mbàrazà-tsìnà.

¹³ Ndírò, yà inzá Yésù ná'ù ale nzinzì ɔ, atdí ale mà nóongónà nzì ndòmvù ndàngbò ndì abádhí nzinzì ò. Pbétù, ìndrú ongónà àdù àmbe Yésù ná'ù ale ilè dő atdídò.

¹⁴ Ábhò kpabhálè mà vèbhále mánà nòowúnà Ádrùngbále Yésù à'ù ró, ndì dhu ràdù àrà ka ná'ù ale-bvù àbhù ró rìse ndì atdídò.

¹⁵ Ní, ìndrú nòowúnà andì nà ale námbà ró 'iwù nà ngudhà ò. Abádhí owúnà i ale náli ró ròyì fìyó ara mà fìyó ótdù mánà dő, ndíni Péterù rüda ányirò òná kàsùmì ɔ, àbadhi-sisì nyá mà náara tí ndìbvù ró atdí ale dő mâtí.

¹⁶ Ábhò ale nyá nòowúnà iwù ró andì nà ale nà, nzéré-alafí náarávu ròyá ale mánà yà kyèròkyèrò rí'i Yérùsàlémà tó kigò-tí pbanga òná rò. Ní i ale owúnà ùgu ró kóró.

*Yésù bhà uvitatále núsò ka kí, kadù dhu òngù tsùyá dhu
(Isa 65.13; Kas 4.5-12; 12.3-11; 18.20)*

¹⁷ Wò dhu-dzidò, pbàkùhání tó ádròdrò ale dő kamà, yà i ì mánà atdíkpá Pbàsàdùkáyó tó mètù nzinzì ɔ ale mánà, náambénà Yésù bhà uvitatále rònzina dhu-adhà ònzi dő atdídò.

¹⁸ Ní abádhí adù Yésù bhà uvitatále àbhù kusò, kudo kóró ale tó imbi-dzà ò.

¹⁹ Pbétù kúbhingá nă, Ádrùngbále Kàgàwà bhà atdí málàyikà náadù ìrà imbi-dzà-tsù núpfò, ndàdù Yésù bhà uvitatále àbhù rùvò iri. Ndirò, ndí málàyikà adù àtìnà abádhí nǐ:

²⁰ «Nyòwu nyíkò Kàgàwà bhà idzá, nyádù ípìrònga-owútá dő róte kóró màkúrù nówò ìndrú tò.»

²¹ Ní, Yésù bhà uvitatále adù 'ìvà bhòtsungá nyú, 'òwù Kàgàwà bhà idza ò, 'adù 'òpè ùdhe dhu ìndrú tò.

Pbàkùhání tó ádròdrò ale dő kamà mà, yà i ì'ì mánà atdíkpá ale mánà níwú ùvò rò, abádhí adù Pbàyahúdí-bvú ádròdrò-anya itdì arí pbàkùrù-tsù àndu. Ndirò, abádhí adù sàndíri àvi ròwù Yésù bhà uvitatále ùgù, 'iwú nà imbi ò rò.

²² Ní imbi-dzà ò i iwú ùvò rò, kókò sàndíri adù nzá i uvitatále òtù abádhí ka kúdo ònà kàluga ò. Ní abádhí adù 'àdu anya t'ítdìta t'ále-tí'ò, 'adù dhu òvò fíyò, 'àti:

²³ «Mǎ mówù ùvò imbi-dzà-li'ò, ní mǎ mótu ndí imbi-dzà-tsù mbéyi nyú ka kùpbí ró. Ndirò, sàndíri ní'ì inè fíyò ngari ší tí i kò ró. Pbétù, mǎ mítdegu tsátsù úpfo, ní mǎ màdù nzá atdí ale mà nótù kàluga ò.»

²⁴ Ní wò Kàgàwà bhà idza-rgbò òdò arí sàndíri tó ádrùngbále mà, pbàkùhání tó ádròdrò ale mánà nítdègu wò dhu ìri, ní abádhí-dò ò nga adù ikú tí iku. Ní abádhí adù 'òpè 'òngù dhu tsùnyá nzíniya õ, 'àmbe àtìnà dő: «Ádu nyú wò ndí nònzi kókò ale-ró?»

²⁵ Nírò ní ndí atdí ale ito ndí, ndítsì àtìnà kókò ádròdrò ale nǐ: «Nyíri dhu! Kókò nyí nyábhù kusò, kúdo imbi ò ale rí'ì Kàgàwà bhà idza i kò, 'àmbe dhu ùdhe dő ìndrú tò ró.»

²⁶ Ní, sàndíri tó ádrùngbále mà, róná ngúkpà sàndíri mánà náawù Kàgàwà bhà idza, ndíni i ugu tí Yésù bhà uvitatále 'iwú nà anya t'ítdìta t'ále-ònzí. Pbétù, abádhí náulú nzá i uvitatále obi ní iwú nà, ìndrú ràdù 'ùbvu odu ní dhu-òdò ònzi i 'í dhu-okú dò rò.

²⁷ Wò dhu-dzidò, sàndíri abhù Yésù bhà uvitatále rìwú ùvò ádròdrò anya itdì arí ale-ònzí. Ní, pbàkùhání tó ádròdrò ale dő kamà náadù ndòpè ndòngù dhu abádhí-tsù, ndàti:

²⁸ «Mǎ míssò wà nyí ìnzí nyí nyowu tí dhu ùdhe ró wò ale-ovò ró. Ní, nyàndà pé nyí nyónzi dhu: Yérùsàlemà tó kigò õ bhà nulè wà ùlè tí fíyò nyí nyúdhëna wò ale dő dhu ní. Ndirò nyí nyòzè nyifo wò ale-azù dòká átò!»

²⁹ Ní Péterù mà ngúkpà uvitatále mánà náadù dhu àdu kà tò, 'àti: «Àkákà dhu tí kífu Kàgàwà ùnò dhu, ndirò tí kífu ìndrú ùnò dhu?»

³⁰ Nyí ní ndí nyí nyabhu Yésù kútò mùsàlabhà dő ròvè, kadù òtdùnà. Pbétù, abhúka tó Kàgàwà nábhù wà ka rìngbè ndí ové-bvù rò.

³¹ Ndirò, Kàgàwà ábhù wà ka ròdzì òrù-akpà ò, ndàdù àbhùnà ràdi findá fangà dònà rò. Kàbhù ka ràdi Kamà tí ndirò Ògùba tí, ndínì otu nabhù tí Pbàisràyélí tò ràgèrè ì, 'ùbhà fifyò nzérenga, ràdù ubàta tó otu àbà.

³² Mă ní i ì nónzì dhu tó ngàmbì. Ndirò, Kàgàwà ùnò dhu ifé arí ale nírá kárí ní pbìndà Hìlă-Alafí ní i dhu tó ngàmbì átò.»

³³ Ní wòrí ote ì ìrì rò, ádròdrö anya itdì arí ale náakó atdídö, 'àdù dhu òzè ndínì ì abhù tí Yésù bhà uvitatále kókyé.

³⁴ Pbétù, abádhí nzinzì ő Gàmàliyelí tí kátina atdí Mùfàrisayò ní'i inè. Ndi ale ní'i Músà bhà Uyátá tó màlimò, ndirò ka ní'i atdídö kóró ale arífuna ale. Ní, kávà ndì ndidè ɔrù ádròdrö anya itdì arí ale nzinzì ő, ndàdù Yésù bhà uvitatále àvi kipfo iri áké kàsùmì tí.

³⁵ Ní kókò uvitatále ùvò iri dhu-dzidö, kàdù dhu òvò ádròdrö anya itdì arí ale tò, ndàti: «Nyí Pbàisràyélí tó pbìri ő bhà, nyàndà nga mbéyi kókò ale rò nyí nyápàna nyönzì dhu nà.

³⁶ Kònì, tdèku tí Tèwudhà nívà ndì, ndàrà ndàtì rò ádràngbálé tí, mbèmbè ifé miyà ale ràdù 'òdhò owùna ő. Ní ka kóhò ka, yà kà-tsü dhu ná'ù ale ràdù 'ifalà, wò abádhí ítsö dhu ràdù inè.

³⁷ Tèwudhà-dzidö, Gàllilayà tó pbìri ő atdí ale, Yudhà tí kátina nívà ndì ndì dhu bhéyi tí yà ìndrú òzù ka kí òná kàsùmì ő, ihé-yà ràdù 'òdhò owùna ő. Pbétù, ka kòhò ka rò, yà kà-tsü dhu ná'ù ale nádù 'ifalà átò.

³⁸ Ní kòmbí ma mâtina nyí ní: «Nyùvò kókò ale tó dhu ò rò. Nyàbhà abádhí ròwù. Wò abádhí ùdhe ì onzi tí dhu mà, wò abádhí rònzina dhu mànà ní'i'na gukyé ìndrú ò rò àhù dhu tí, ní i dhu rìnè itírò.

³⁹ Pbétù, i dhu apé ì'ì Kàgàwà nyí ùdhé ndì ndönzì tí dhu tí, ní nyí nyí nzì i dhu àbhù rìnè. Nyàndà nga mbéyi! Akyé nyí nyowuna nyötù Kàgàwà nà nyí nyí nyúgye ró.» Ní kókò ádròdrö anya itdì arí ale náadù wò Gàmàliyelí òvò fifyò dhu ìrì.

⁴⁰ Abádhí adù uvitatále àvi rìtsù tiya ò. Ní idza abádhí ìtsù rò, i ádròdrö ale adù abádhí àbhù kuví, 'àdù dhu ìso fifyò inzì Yésù-òvò natì tí tdítödö ìndrú nzinzì ő. Wò dhu-dzidö, i ale adù abádhí ùkòlo, ròwù.

⁴¹ Ní Yésù bhà uvitatále uvò kòrí ale-ònzì rò dhèdhe nyí nà, i ka kòzù iwà àkà 'àbà àpbè Yésù-òvò-okú dò rò ale tí nídhuni.

⁴² Ndirò, Kàgàwà bhà idza ő mâtí, idzàya ònà mâtí, abádhí ubhà nzá kóró idhò ő i dhu ùdhé ìndrú tò dhu. Ndirò

abádhí ʉbhà nzá Yésù ràr̄ Màsiyà dhu tó Ídzì Mák̄r̄ù nòvò ɿ 'í ìndr̄ù tò dhu.

6

Yésù bhà uvitatále dzùnà ɔnzì róngo àrùbhù ale nòvò kí dhu

(Uvt 18.13-26; 1Tì 3.8-13)

¹ Kőkò ɿ idho ɔ, Yésù bhà ábhàl̄-bvü náadì ndàrà ndìse rō. Ní yà Pbàgìríkí t'ávàna òte arí Pbàyàhúdí* náadù 'òpè 'ònù yà ávàya nyú nóté arí Pbàyàhúdí† ní, fiyó abvo-ayí rōwu ùdzö tí ùdzö rō bilénganà ɔnyù ʉndø ka kí ìndr̄ù tò ɔná kàsùmì ɔ dhu-okú dò rò.

² Ní, atdí kumi dòná óyō nà Yésù bhà uvitatále náandu Yésù bhà ábhàl̄-tsù kóró, 'àdù àtìnà ní: «Inzá dhu àkă àlë rùbhà Kàgàwà bhà Òte ʉnc àlë kí ìndr̄ù tò dhu ɔnyù-okú dò rò.

³ Nírò àbanžnzó, dhu àkă nyövò àrùbhù ale nzinzikü ɔ, ndíni mă madù tí ndi kasü àbhü foyá. I ale àkă ɿ 'í ìdzì mÙtsø nà ale tí, Kàgàwà bhà Èlélá-Alafí írá ale tí, ndirò dhu-önga t'óvöta náni ale tí.

⁴ Ndì dhu bhéyi ní ndi kàsüka nádù ɿ 'í ìndr̄ù dò mă mí mÙtsø dhu mà, Kàgàwà bhà Ídzì Mák̄r̄ù ʉnc mă mí ìndr̄ù tò dhu mÙnà dhu kÙlë.»

⁵ Ní, wò dhu adù Yésù bhà ábhàl̄-nyíkpó nòfò kóró. Ní, abádhí avò Stìfanù ádrÙngbă a'uta nà ale, ndirò Kàgàwà bhà Èlélá-Alafí írá ale mà, Filipò mà, Pòròkòrò mà, Nìkànòrà mà, Tìmonì mà, Pàràminà mà, Nìkùla mÙnà. Nìkùla ní 'í Àtiyòkiyà tó kigò ɔ ale‡, yà Pbàyàhúdí tó sòmà ɔ ndi nùgèrè ale.

⁶ Wò dhu-dzidö, abádhí adù kőkò ɿ òvò ale nítè Yésù bhà uvitatále tò. Nírò ní ndi Yésù bhà uvitatále adù 'ítsò ɔtsúya ɿ ʉli abádhí dò-tsírò ròrò.

⁷ Wò ndi kàsùmì ɔ, Kàgàwà bhà Òte adù ndànga atdídö ìndr̄ù nzinzì ɔ. Ndirò, Yésù bhà ábhàl̄-bvü náadù àdi ndàrà ndìse rō atdídö Yérùsàlemà tó kigò ɔ, ibí pbàkùhání mà ràdù Yésù ná'ù átò.

Stìfanù òsò ka kí dhu

⁸ Kàgàwà nírá Stìfanù pbìndà ídzìnga mà, pbìndà ádrÙngbänga tó obi mÙnà ní. Ní, káránà yà inzá apèna 'ònzi angyi ìndr̄ù-nzinzì ɔ dhu mà, wiwì-abábá mÙnà nónzì rō ìndr̄ù nzinzì ɔ.

⁹ Ní ngúfe ale, yà «Inç-kàsü ɔ rò ka kúkolò ale» tí kátina unduta-dzà ɔ ale nzinzì ɔ, náadù 'òpè 'àgò ɿ kà nà. I ale

* 6:1 6.1 I ale ka kanzínà átò Èlénistè tí. † 6:1 6.1 I-tsí ní 'í Pbàèbràniyà.

‡ 6:5 6.5 Ka kanzínà ka átò pròzèlitè tí.

nǐ'ì Kùrenì tó kigò ő Pbàyàhúdí, Àlìsàndùriyà tó kigò ő Pbàyàhúdí, Kilikiyà tó kigò ő Pbàyàhúdí, ndirò Àziyà tó mìlengù ő Pbàyàhúdí.

¹⁰ Pbétù, abádhí anzì nzá Stìfanù lèmà, kǐ'ì dhu-ǒnga t'óvòta tó màgëzi nà, ndirò Kàgàwà bhà ॥lìlä-Alafí ambénà kùndà dō kà ròtè rò nídhunř.

¹¹ Nírò ní ndi abádhí adù ìndrú nódzì fàrangà rò ndínř i ale ɔvɔ tí dhu 'àti: «Mǎ mírì wò ale nzére nyú rí dhu ʉnɔ Músà ní ndirò Kàgàwà ní ró.»

¹² Abádhí adù dhu itsu ihé-yà mà, pbàkùrř mà, Músà bhà ɿyatá tó málímó mánà-dɔ̄ ɔ̄, ndínř dhu nivà tí Stìfanù ró. Nírò ní ndi abádhí alú ka 'òsò, 'adù ɔwu nà, 'òwù ʉvò nà ádròdrř anya itdì arí ale-ònzi.

¹³ Abádhí adù ɔwu tìtò dō rí Stìfanù ɔbhř ale nà átò ányì, ndínř ka nɔbhř tí 'àti: «Inzì ndi ndí ndìngyé rórò, wò ale náarí dhu ʉnɔ nzére nyú àlë tó Kàgàwà bhà ॥lìlä idza ní, ndirò Músà bhà ɿyatá ní.

¹⁴ Mǎ mírì wà ka ití rátina: Yésù, Nàzàretì tó kigò ő ale ràrř Kàgàwà bhà idza núgòlř, ndàdù yà Músà ʉbhà àlë tò àlë tó mändř núgerř.»

¹⁵ Ní, wò anya t'ítidìta-idzà ő ɻì'ì ale kóró náudí nyìkpóya Stìfanù ró, 'adù kà-nyì àla Kàgàwà bhà málàyikà-nyì bhéyi rólo ró.

7

Stìfanù rí dhu ɔvɔ ìndrú tò anya t'ítidìta-idzà ő rò dhu

¹ Wò dhu-dzidř, pbàkùhánř tó ádròdrř ale dō kamà níivú dhu Stìfanù-tsř, ndàti: «Wò dùnř ka kùnò dhu tí obhó dhu?»

² Ní Stìfanù adù ɔte ɔpè, ndàti: «Abádú ndirò adódř, nyìri yà ma múnɔna făkř dhu. Ádrùngbångá tó awawù nà arí'ì Kàgàwà náavì ndi àlë t'ábhunà Ábràhamà tò Mèzòpòtàmiyà tó pbìrì ɔ̄ kà rí'ì rórò, tdř kàra àdi Hàranì tó pbìrì ɔ̄ rò.

³ Ní, kàti Ábràhamà ní: «Ivà nyi făkř pbìrì ő rò, ndirò fă-dzá-bhà nzínzì ő rò, nyarà yà ìndù ma mítèna pbìrì ɔ̄.»

⁴ Ní Ábràhamà ivà ndi Kàlìdeyà tí kátina pbìrì ő rò, ndàrà àdi Hàranì. Ábràhamà t'ábanà óvè dhu-dzidř, Kàgàwà adù Ábràhamà àbhř rìvà ndi Hàranì rò, ràrà àdi yà kòmbí nyì nyì'ì ɔná pbìrì ő.

⁵ Ní ndi pbìrì ő, kăbhř nzá atdí adzi mà, ndirò pföna-owù kìli rónga bvàtì ngarí-ngba mà kà tò. Pbétù, kákò wà làká Ábràhamà tò ndàti, àbhř ndi rabhřya ndi pbìrì kà tò

pbìndà pbàdzukurù mènà. Kènò wò dhu ìmbà Àbràhamù arí'ì atdí ngebángba nà mètì ròrò.

⁶ Kàgàwà ati yà dhu bhéyi: <Pbùkù pbàdzukurù nòowuya òko ngükpa ale tó pbìri ò. Ányì, ka kabhùya abádhí ròngò inò tí, kadù àvu ròyá, ràrà àhù ifo miyà ato tí.>

⁷ Kàgàwà ati átò: <Ma mitdìya ndì anya nyébhù òyá ale ri nyöngò inò tí pbìri õ ale-dò. Ndì dhu-dzidò ní ndì, ma mabhùya abádhí rùvò ndì pbìri õ rò, rìwù òko, 'òngò imá nále yàrì ngari õ rò.>

⁸ Wò dhu-dzidò, Kàgàwà adù kpabhínzo-ònzìngà òbhòlo ka kí dhu níndì ize tí ndínì Àbràhamù mènà i ùngbò i dhu nítè tí. Ndì dhu bhéyi ní ndì, Isakà ka kàgù rò, Àbràhamù abhù kònzi ngàna kòbhòlò àrà ri idhò isé idhò õ. Isakà anzì dhu ndì dhu bhéyi tí idhùnà Yákobhò-rò, Yákobhò ràdù kònzi ndì dhu bhéyi tí atdí kumì dòna óyò nà idhúna, àlë t'ábhúna-nzìnzì rò.

⁹ Adòyà Yòzefù-adhà ònzì i arí dhu-okú dò rò, i àlë t'ábhúna-nzìnzì náabhù ka Mísri tó pbìri õ bhà ròdzì. Pbétù, Kàgàwà i i inè atdíkpá kà nà.

¹⁰ Ní, kàdù kàbhù ràrà úda rò ndì ndábàna kóró àpbè ònà. Ndirò, Kàgàwà abhù ka ràbà ídzìngà Mísri tó pbìri õ ádrùngbă kamà Fàrawù-ònzì, ndàdù dhu-ònga t'òvòta tó màgèzì àbhù kà tò. Ní, Fàrawù adù Yòzefù iili Mísri tó pbìri õ lìwalì tí. Ndirò, kàdù kili ádrùngbälé tí pbìndà idzá kóró dhu-dò.

¹¹ Wò dhu-dzidò, àgàyì níisí Mísri tó pbìri õ ndirò Kànanà tó pbìri õ mètì. Ndì dhu ni'ì ádrùngbă àpbè nyé. Ndirò, àlë t'ábhúna rí i ónyàna dhu mà àbà ró nga mà ní'ì ìmbà.

¹² Ní, Yákobhò itdègu inè ònyù rí'ì Mísri dhu iiri, náadù àlë t'ábhúna* nòví, ròwù wemberè tó abhi ní ányì*.

¹³ Òyo rí abádhí tó abhi níse ányì abhi õ, Yòzefù adù ndítè abádhí tò abádhí t'ádrùngbă kamà Fàrawù adù Yòzefù mǎ-dzá-bhà náni átò.

¹⁴ Wò dhu-dzidò, Yòzefù adù àbanà Yákobhò mà, kóró fí-dzá-bhà mènà návi rìwù òko Mísri tó pbìri ò. Falé-bvù kóró ni'ì àràbhù kumì dòna imbò nà ale.

¹⁵ Ní, Yákobhò adù òtse Mísri. Abadhi mà, pbì inzo àlë t'ábhúna mènà náawù uvè ányì.

¹⁶ Ka kadúnà òwu abádhí-abvò námbà rò, kiwù ùtdùnà Sìkemù tó pbìri ò, yà àlë t'ábhunà Àbràhamù náadzì fùrangà rò Hèmòrà bhà inzo-fó ibhu ò.

* 7:12 7.12 I àlë t'ábhúna ni'ì kàbhù inzo. * 7:12 7.12 Opt 42-45

¹⁷ Ní, yà Àbràhamù tò Kàgàwà akò làká räkă òná kàsùmì nítdègu ndìndù, ní àlë tó ale-bvù níisé ndì ndòtrò atdídö Mísri tó pbìrì ſ.

¹⁸ Nírò ní ndi yà inzá Yòzefù náni ádrùngbă kamà náanyù idzi Mísri tó pbìrì dö.

¹⁹ Ní ndi ádrùngbă kamà náutrá àlë tó ale, ndàdù àvu àlë t'ábhúna rö. Kädu abádhí ùtu átò rùbhă foyá nzónzo ndíni uvè tí.

²⁰ Wò ndi kàsùmì ſ ní ndi, ka kugù Músà. Músà ni'ì atdídö áya, ndàdù Kàgàwà-nyìkpó òfò ngbángba. Ní ka kadò ndi Músà tó ngbángba ibhu àbi tí àbanà bhà idzá.

²¹ Iyànà itdègu Músà tó ngbángba àbha, ní ádrùngbă kamà Fàrawù t'ívànà adù kìdyì, ndàrà ivinà pbìndà ngbángba nyú bhéyi.

²² Ní ányì-dzá, ka kudhè Mísri ſ bhà tò ka karúdhéna dhu-tsí-tidò kóró Músà tò, àbadhi ràdù ſ'í ádrùngbăngá tó obi nyú nà ôtěna ſ, ndirò kàsüna ſ mâtí.

²³ Ní atdiku, ifo kumì ato nà ndì ndí'ì rörò, Músà núudhé dhu ndì räkă ndàrà adóna Pbàìsràyélí nándà.

²⁴ Ní, kätù abádhí nzínzì ſ atdí ale ròná Mísri ſ atdí ale råvu rö. Ní, kázè ndìsö kà-rö dhu. Ní, adònà-rö dhu ndì ndùtsé tí, kädù wò Mísri ſ ale nöhö öho tí.

²⁵ Käti dhu ùnì adóna Pbàìsràyélí rí dhu ùnì, Kàgàwà rívi ndì ndì, ndíni ndì ndùwù tí i inç-kàsü ſ rö dhu tí. Pbétù abádhí adù nzá ndi dhu ùni.

²⁶ Tsútsä nínganí, Músà atù óyö Pbàìsràyélí 'òngbu rí rö. Ní kázè ndùkolo abádhí-önga ròkò mårùngà ſ. Ní, kätì abádhí ní: <Àbanìnzó, nyì ní atdí ödhì! Ní ádhu nyì nyávu rùkú nyì-tírò ní?>

²⁷ Pbétù, yà ödhìnà rö rúbhi àvu rö ale níidzì Músà, ndàdù àtinà ní: <Ádhì ndi inyì níli dòká kamà tí? Ndirò ádhì ndi inyì níli ndíni nyi nyongó tí ànyákà ùnò?>

²⁸ Nyì nyòzè tí nyohö ma yà inzì nyì nyöhòná Mísri tó pbìrì ſ ale dhu bhéyi?>

²⁹ Ní, wò dhu ndì ndìrì rö, Músà akù dòtsí, ndàrà àdi Pbàìdiyanì tó pbìrì ö. Ányì kädhì kpabhá nzónzo oyo.

³⁰ Ifo kumì ato dzidö, Kàgàwà bhà málàyikà náavì ndì kà tò Sìnayì tí kátina pbìrì-akpà tí arí'ì rùngù ſ, kàzu rörù ròná inzì rögbe rörò kàdzàmbà ſ.

³¹ Ní idhö náukö Músà atdídö wò dhu ndì ndàla rö. Pbétù, yà ndì ndondri ndíni ndì ndandá tí dhu mbeyi rö, Músà irì Ádrùngbăle Kàgàwà-tù wò kàzu ö rö róte rö.

³² Käti: <Ima ní abhúnù tó Kàgàwà. Imá ní Àbràhamù mà, Isakà mà, Yàkobhò mánà tó Kàgàwà.> Ní, odo ní ndì

ndívi dhu-okú dò rò, Músà adù nzá ndòmvù ndàndà ndi kàzù-dònga mà tdítdò.

³³ Wò dhu-dzidò, Ádràngbále Kàgàwà adù àtìnà kànř: ‘Úwa pfónu ró kàyítò, wò nyi nyidè ró nga ní llílă ngari nídhunř.

³⁴ Obhó tí, ma mala wà pbákà ale rábana Mísři tó pbìrì ſ bhà fó àpbè! Ndirò, ma mìri wà abádhí rí 'ùhú tí dhu. Ní, ma mifò wà òrù-akpà ò rò, ndínř ma mipfo tí abádhí ndi àpbè ſ rò. Ní, írà! Kòmbí ma mí nyovì Mísři.»

³⁵ Stìfanù adù dhu òvò tdítdò, ndàti: «Wò ndi Músà Pbàisràyélí adhò angyinř rò. Abádhí ati kànř: ‘Ádhí ndi inyi níli dòká kamà tí? Ndirò ádhí ndi nyi níli ndínř nyi nyongó tí ànyáka ènò?» Ndí Músà kèle ní ndi Kàgàwà adù òvìnà ràrà kamà tí, ndirò Pbàisràyélí ùkòlò rí ino-kàsř ſ rò ale tí. Kítè ndi kà tò pbìndà málàyikà-otù ſ, yà inzì rógbé rórò kàzu ròrù ròná kìdzàmbà ſ.

³⁶ Ndí Músà ní ndi, Pbàisràyélí nipfo Mísři rò, yà inzá apèna ‘ònzi angyi ìndrú-nzinzì ſ dhu mà, ize mánà nónzi ndi ndi dhu-otù ſ. Känzì i dhu Mísři tó pbìrì ſ ‘Olòlù ádràngbá rèrù’ tí kátina ádràngbá rèrù ſ, ndirò ràngù ſ ifò kumì atò ſ.

³⁷ Ndí Músà kèle ní ndi dhu navò Pbàisràyélí tò ndàti: ‘Kàgàwà níipfoya ima bhéyi atdí pbìndà nabì fükù nzinzíku ſ rò.»

³⁸ Pbàisràyélí àndu tsàya ràngù ſ rò, kóngónà ndi ide àlë t’ábhúna mà nzinzì ſ yà Sìnayì tó pbìrì dò rò rí dhu òvò fìndà Kàgàwà bhà málàyikà mánà. Kákò ndi ípiröngä tó ote, ndàdù ùdànà àlë tò.

³⁹ Pbétù, àlë t’ábhúna náazè nzá ‘ifù Músà ràncóna dhu. Abádhí ongónà kà-tsř dhu àsà àsa tí, atdyúya ràdù ì’ ndínř i adù tí i Mísři tó pbìrì ò.

⁴⁰ Ní atdíku, abádhí ati Àrönì† nř: ‘Mă mèni nzá yà Mísři rò mă nábhù művò Músà ró ndi nípè yà kárà i dhu. Ní, óbhòlò műngü-nzo-wòyö* fákà, ndínř ka kongó tí ànònà kambé òwu dő nà angyi fákà.»

⁴¹ Ní abádhí abhòlò ikyi-nga-wòyö, ‘adù ìzä tó perè ùbì ndi sànamü-nga-ònzi. Ndirò abádhí anzì mühendù dhèdhé nyú nà ndi ìtirò i óbhòlò dhu-okú dò rò.

⁴² Ní, Kàgàwà ugérè dzinà-dó abádhí tò, ndàbhà ròngò àmbe òrù-akpà-nyi ró dhu nále dő, Kàgàwà bhà pbànabí tó bhükù ò ka kandí dhu bhéyi. Ndí andítá áti:

‘Isràyeli ſ bhák,

† 7:40 7.40 Àrönì ni’i Músà t’ádònà dràngbá. * 7:40 7.40 Uvt 32.1-6

yà rùngù ſ nyi nyónzì ifo kumì ato ſ, nyi nyábi tí ùbi izá tó perè onzidú?

Ndirò, nyi nyúbho tí ûbhō ngükpa dhu-tsí tó perè idù?

⁴³ Inzá akekpá mätí! Pbétù nyi nyúbhì Mòlokì‡ bhà hemè nánò rò,

nyádù òwu fükü mängü-ngba Rèfanì§ bhà alali-wòyö nánò rò.

I dhu-wòyö nyi nyabhòlò ndínì nyi nyongó tí ùlenà.

Ní, ndi dhu-okú dò rò ní ndi ma mí nyábhë kumbà nyi, karà nyi nà àrà tó Babelì tó pbirì òná*.

⁴⁴ Rùngù ſ i i nínganí, àlé t'ábhúna níi'ì inè Kàgàwà rí'ì nzínziya ſ dhu itè rí hemé-dzà nà. Ndi idza ka kupe àdhàdhì yà Kàgàwà nyú níitè ka Músà tò òná ófò ſ.

⁴⁵ Olùnà rò, abáya adù ndi hemé-dzà ùdà àlé t'ábhúna-fò'. Ndirò, Yèsuwà arí 'unda òná kàsùmì ſ, àlé t'ábhúna náadù kidiyi 'iwü nà yà òyá ale Kàgàwà ábhù 'òdì pbirì ò. Ndi hemé-dzà náadì abádhí nzínzi ſ, ràrà àhù ádrùngbä kamà Dàwudì bhà kàsùmì ò.

⁴⁶ Dàwudì tò Kàgàwà itè pbìndà ídzìnga atdídò. Ní Dàwudì adù rusà ònzì ndínì ndi ndobhòlo tí adita tó ngari àlé t'ábhunà Yákobhò bhà Kàgàwà tò*.

⁴⁷ Pbétù, idza òsi adù Kàgàwà tò ale ní Sòlòmònì†.

⁴⁸ Pbétùngàtì, yà kóró dhu dò arí'ì Kàgàwà náarí nzì àdi indrú-otsá asì idza ſ. Wòrì ní ndi Kàgàwà bhà nabì náunò dhu, ndàti:

⁴⁹ Oڑù-akpà ní pbàkà tombi,
ndirò yà adzi ní pfòdu ùli ma marí dòná dhu.

Ní ìngbà tí ili ndi idza ndi idù nyi nyósìna?

Ndirò ìngbà tí ili ndi ngari ndi ma mädù maso òná?

⁵⁰ Tí obhó otsádu ndi i dhu nabhòlò kóró*?»

⁵¹ Stifanù adù àtinà tdítòdò: «Nyi atdídò dòya ídzò alé, ndirò affiya mà bïya mânà nátsì Kàgàwà rò alé, bilínganà nyi nyarí nzì Kàgàwà bhà Hläl-Alaffí ròvona fükü dhu irì. Nyi nyi dhu ònzì abhukü bhéyi!

⁵² Ádhì pbá ale ndi Kàgàwà bhà pbànábí nzínzi ſ inzá abhukü ávu ròná? Abádhí akyè yà angyangyi dhu navò Obhónángatále rírà dhu dò ale. Nyi ní ndi nyi nyípfo ndi Obhónángatále nyábhù òmvü-fó. Ní kòmbí, nyi nyòngò wà ka nahò ale tí.

‡ **7:43 7.43** Mòlokì ní Kànanà ſ bhà tó mängü-ngba. § **7:43 7.43** Rèfanì ní Mísri ſ bhà ongónà ùlenà alali-ovò. * **7:43 7.43** Àmo 5.25-27 * **7:46 7.46**

Atdídhená anditá rí kâtì Yákobhò bhà pbàdzukuru tò ka kí idza òsi dhu tí.

† **7:47 7.47** Ndi Sòlòmònì ní'ì ádrùngbä kamà Dàwudì t'ídhùnà. * **7:50 7.50**

Isa 66.1-2

⁵³ Ndírò, nyí nyábà Kàgàwà bhà Ùyátá kàbhà málàyíká-otù ō, pbétù, nyí nyádù nzá ndí Ùyátá nífu.»

Stìfanù ùbvü ka kí odu ní ròvè dhu

⁵⁴ Anya t'ítidità-ídza ō ſì ale níitdègu wò Stìfanù ḥnò dhu ìri, ní abádhí akó atdídő, 'adù kúya àtri Stìfanù-okú dò rò, nàwí rí 'òri nídhunj.

⁵⁵ Pbétù, Kàgàwà bhà Hílă-Alafí irla ndí dhu-okú dò rò, Stìfanù adù ɔrù-akpà ò nga àndà. Ní ányì, kála Kàgàwà bhà ádrùngbànga tó awáwù, ndàdù Yésù àla Kàgàwà bhà fangà dònà rò idè ró.

⁵⁶ Ní, Stìfanù adù àtìnà: «Ma mí ɔrù-akpà-li'ò àlă ndí nàngbe ró. Ndírò, ma mí Ìndrú t'ídhùnà nálă Kàgàwà bhà fangà dònà rò idè ró.»

⁵⁷ Ní, wò dhu nírì ale níidù ikú nà kóró, 'adù ɔtsúya-kpò núfó býa-bhu ò akye i írina kà rúnóna dhu tdítidő ní. Abádhí náalà i atdíkpá kàdò, 'òdì i kà-dő,

⁵⁸ 'àdhà ka 'ipfo iri kigò ò rò, 'adù kòpè 'ùbvü odu ní ndíní ɔvé tí. Wò dhu tó ngàmbì tí ſì ale, núuwa ròyá mèdzarù 'ùli Sáwúlò tí kátina kpatsibhíngba-pfò tí.

⁵⁹ Yà odu ní ka kí ndùbvü òná kàsùmì ō, Stìfanù ambénà nditsò dő, ndàti yà dhu bhéyi: «Ádrùngbälé Yésù, ákó afídu!»

⁶⁰ Wò dhu-dzidő, kàdù ndòkò ɔtdyàna dő, ndàdù òkù ɔrú túnà nyú nà ndàti: «Ádrùngbälé, àpé nyozú wòrì nzérenga abádhí dő.»

Wò dhu ndí ndòrì rórò ní ndí, kà-afí náadù ịtdé atdídő.

8

¹ Sáwúlò adù dhu òlè òlè tí kókò Stìfanù nòhò ale tò.

*Sáwúlò rävu Kànìsà rö dhu
(Yuw 6.70; Kas 11.21; Fil 1.12)*

Wò Stìfanù ka kòhò òná ịdhò ō tí, ka kapè kavu atdídő kànìsà rö Yèrùsàlemà tó kigò ō. Ní, Yésù ná'ù ale uvò Yèrùsàlemà rò, 'ífàlà i Yùdeyà tó pbìrì mà Sàmàriyà mánà ònà. Pbétù, Yésù bhà uvitatále kèle náadù 'ùbhà výia dő rò Yèrùsàlemà tó kigò ō.

² Kàgàwà bhà Ùyátá ifü arí ngükpa ale náadù Stìfanù-abvò idyì 'òwù ɔtdùnà, 'adù kòdzì atdídő.

³ Pbétù, wò ndí kàsùmì ō tí, Sáwúlò náazè ndùgolo kànìsà. Ní ndí dhu-okú dò rò, kálú ịdza tsùnà rö ndàrà ùtsú rö òyà, ndàdù ányì-dzá ndí ndòtù Yésù ná'ù kpabhále mà vèbhále mánà nípfo obi ní, ndàrà àwànà imbi-dzà ò.

⁴ Kigò ō rò i nífàlà ale núubhì dhèdhèrò ngari ònà, 'àmbé Kàgàwà bhà Ídzì Mákúrù núnò dő ìndrú tò.

Filipò r̄i Kàgàwà bhà Ídzì Mák̄rù núno Sàmàriyà tó pbìrì ř dhu

⁵ Ndì dhu bhéyi ní ndì, Filipò* náawú Sàmàriyà tó pbìrì ř atdí kigò ř, ndàrà dhu òvò ìndrú tò Masisiyà dō.

⁶ Ní, ihé-yà náapbá afíya atdíkpá Filipò r̄enona dhu r̄, kà ràrà ònzinà r̄ wiwì-øyì ř iřì, 'àdù ř dhu nála nyìkpóya nyú ní dhu-okú dò r̄.

⁷ Obhó tí, nzére-alafí nóowúnà ùvò r̄ ádràngbá ikú nà yà ř arávu ròyá ábhö ale nyú ř r̄. Ndirò, ábhö ale kákà ngböya úve, ndirò òtsótsù, nóowúnà àgu r̄.

⁸ Ní, ndì dhu abhù ìndrú-idhè r̄ika ndì atdídö ndì kigò ř.

⁹ Wò ndì kigò ř, Simonì tí kátina atdí ale ní'ì inè. Ndì ale ní'ì mázitále. Kõngónà Sàmàriyà ř bhà àbhù idhö ràkò atdídö. Ndirò, kõngónà àdù ndàtì ndítirò ádràngbále té.

¹⁰ Ní kóró ale, nzónzo mà, ádròdrö ale mánà nöongónà afíya àpba atdídö kà r̄enona dhu r̄. Abádhí adúnà òwu àtinà r̄: «Yàrí ale ní Kàgàwà bhà ádràngbång a tó obi, yà Ádràngbá Obi» tí ka karátina.»

¹¹ Abádhí apbá afíya kà r̄ dhu ní, angyíta tí kópè ndì, ndàrà ìndrú àbhù r̄ idhö ràkò atdídö pbìndà mázì ř ndì ndónzina dhu-okú dò r̄ dhu.

¹² Pbétù, ìndrú níitdègu Filipò r̄enona fíyò òrù-akpà ř Ádràngbá kamà Kàgàwà bhà idzi tó Ídzì Mák̄rù mà, Yésù Krístò dō Ídzì Mák̄rù mánà ná'u, ní abádhí àdù bátzìò àlu Filipò-fó. I ale ní'ì kpabhále mà vèbhále mánà.

¹³ Ní, Simonì náa'u dhu átò, ndàdù bátzìò àlu. Wò dhu-dzidö, kádù ndàpba atdídö Filipò r̄. Ndirò, wiwì mà, inzá apèna 'onzì angyi dhu mánà dhu ndì ndàla r̄, idhö adúnà àrà kùkò r̄ atdídö nyú.

¹⁴ Ní, Yérùsàlemà tó kigò ř ř nótù Yésù bhà uvitatále níitdègu iwà Sàmàriyà ř bhà nířì Kàgàwà bhà Òte 'àdù à'ùnà dhu ùnř, ní abádhí adù Péterù mà Yùwanì nà nòví ròwù ányì.

¹⁵ Ní, kókò óyò uvitatále nówù ùvò Sàmàriyà tó pbìrì ř r̄, abádhí itsò ř ndì pbìrì ř Yésù ná'u ale dō ndínř Kàgàwà bhà Hílă-Alafí nabá tí.

¹⁶ Obhó tí, abádhí i'ì bátzìò kèle ř álh Ádràngbále Yésù-òvò r̄, 'àdù ř ř inzá Kàgàwà bhà Hílă-Alafí àpè ifo nzinzìya ř atdí ale dō mâtì r̄.

¹⁷ Ní, Péterù mà Yùwanì nà núuli òtsuya abádhí dō, ràdù Kàgàwà bhà Hílă-Alafí àbà.

* **8:5 8:5** Filipò ní yà Yésù bhà uvitatále dzànà ònzì ongó tí ka kavò àrùbhù ale nzinzì ř atdí ale (Kas 6.5).

¹⁸ Ní, Sìmonì itdègu ìndrú àbà Kàgàwà bhà Hlìlă-Alafí kökò óyő uvitatále üli otsúya dòyá rò dhu nálă, ní kădù fùrangà àbhù Péterù mà Yùwanì mánà tò.

¹⁹ Kădù àtìnà abádhí ní: «Nyibho wò nyí i nà ádrùngbànga tó obi-tidò átò idù, ndíní otsúdu ma mìli dòná ale nóongó tí Hlìlă-Alafí nábà átò.»

²⁰ Pbétè, Péterù adù dhu àdu kà tò, ndàti: «Nyí nyákă tséku ròtdì i kóró wò pbùkù fùrangà mánà, nyí nyàti dhu fùrangà rò ka kădù yà tímbrò Kàgàwà arábhëna dhu òdzi dhu tí nídhuní.

²¹ Nyí nyí i mbă nyí nyábàna ndirò nyí nyónzina yà mă mónzina dhu ò dhu nà, mbă afínu rí i tumbà tí Kàgàwà-onzí nídhuní.

²² Nírò, ugérè nyí nyabhà wò pbùkù nzéré irèta. Ndirò, ítsò nyí Ádrùngbåle Kàgàwà rò, ndíní këbà tí wò afínu ò rí i nzéré irèta indù, àkákă ní.

²³ Obhó tí, ma mala wà afínu ögyè tí dhu, ndirò ma mala wà nzérenga útsì afínu tí dhu.»

²⁴ Ní, Sìmonì adù àtìnà Péterù mà Yùwanì mánà ní: «Nyitsò nyí nyí-tírò dùdú Ádrùngbåle Kàgàwà rò, inzí wò nyí nyáncina dhu nóonzi tí ndì rùdú.»

²⁵ Ádrùngbåle Kàgàwà bhà Òte tó obhónga i ìtè, 'adù òvònà ìndrú tò dhu-dzidò, Péterù mà Yùwanì mánà náadù òwu Yérùsàlemà tó kigò ò. Abádhí adúnà òwu Kàgàwà bhà Ídzì Mákärù nánò rò ìndrú tò yà i úda òna nă Sàmàriyà tó pbìrì ɔ ibí pbanga òna.

Filipò mà rí 'otù Ètiyòpiyà tó pbìrì ɔ atdí ádrùngbåle nà dhu

²⁶ Wò dhu-dzidò, Ádrùngbåle Kàgàwà bhà málàiyikà náavò dhu Filipò tò, ndàti: «Ívà nyí iró rò, nyarà mùsungú dò, yà Yérùsàlemà tó kigò ò rò ráwù ndàrà Gázà tí kátina kigò ò otu ò. Ndì otu ɔ ìndrú arí nzí ùbhi gbòkà.»

²⁷ Ní ányìrò rò tí, Filipò ivà ndì ndàrà ányì. Ní otu ɔ, kătù Ètiyòpiyà tó pbìrì ɔ atdí ale. Ndì ale ni' i àmă†, ndirò ka ni' i Ètiyòpiyà tó pbìrì ɔ tsibhá ádrùngbå kamà, Kàndakè‡ tí kátina bhà kóró malì dò ádrùngbåle. Ní, kubhínà ndàdu rò Yérùsàlemà tó kigò ò ndì ndàrà Kàgàwà üle ină rò,

²⁸ ndàmbé àrà dò pbìndà, yà mähagù arádhana gérègérè-tidò ɔ. Ndì gérègérè ò kădì, ndàdù àmbé yà Kàgàwà bhà

† 8:27 8.27 Angyè Ungbòta ò, Àmă-tí ní pbànówí dò ádrùngbåle. Óyo rí kisë ní, àmă-tí ní onzinánga óvè ale, ndirò ngatsi ní obi ní ka kóhò onzinánga ale (1Ká 22.9; 2Ká 9.32; Èst 1.12; Yér 38.7; Mát 19.12). ‡ 8:27 8.27 Kàndakè ní Ètiyòpiyà ɔ ádròdrö vèbhá kámá-ovò, àdhàdhì Fàrawà ní' Mísri ɔ kámá-ovò dhu bhéyi.

nabì Ìsayà náandí dhu òzù dò. ²⁹ Ní wò ndì kàsùmì õ ní ndì, Kàgàwà bhà Èlélá-Alafí atì Filipò nř: «Índri nyì íkyèrò nyú wò gèrègèrè-tí.»

³⁰ Ní, Filipò adù òku tsàkàtsàkà, ndàrà àhu wò gèrègèrè-tí, ndàdù wò Ètiyòpiyà tó pbìri õ ale ìrì Kàgàwà bhà nabì Ìsayà andí dhu òzù rí ró. Ní, Filipò ivú dhu kà-tsü, ndàti: «Wò nyi nyózùna dhu àlù tí àlù dànu?»

³¹ Ní, wò ale adù dhu àdu Filipò tò, ndàti: «Ìmbă ndì dhu-tì àwé rí idù ale ſ'ì rò, kà rádù dùdu àlu ìngbà dhu bhéyi?» Wò dhu-dzidò, kàdù Filipò àvi rùpò ràdi tìná gèrègèrè ò.

³² Wò ndì kàmbénà òzùnà dò Andítá ò ngari ní yà dhu bhéyi rátina:

«Kíli ndì yà òzènà ka kowu tí ka kowu nà támà bhéyi.
Àdhàdhì ikána àze ka kí támà-ngba náarínè ìnzì ndàpfò tsàna mà dhu bhéyi,
kínè ìnzì ndàpfò tsàna mà.

³³ Ka kazù nzá ka dhu tí, ndírò ka katdì nzá kà-ànyá ndì anya nyú àkánà kótdì dhu bhéyi.

Ádhì pbá ale ndì, kàbhà pbàdzukuru dò dhu naweya,

ìwà ka kadù kàbhà ípìrònga níwi yà adzi õ rò nídhuní?»

³⁴ Ní wò Ètiyòpiyà õ ale adù dhu ìvu Filipò-tsü, ndàti: «Ma mìtdè nyì ìtdè tí! Ádhì nyú ndì wò Kàgàwà bhà nabì rí dhu àwé dòná? Kà t'óte dòná ndàtirò, ndírò kà t'óte vurò ale dò?»

³⁵ Ní Filipò adù óte òpè, ndòvò Yésù dò Ídzì Mákúrù kà tò wò ndì Andítá tó ngari õ rò tí.

³⁶ Ní otu õ ì ówu rórò, abádhí awù ùvò idha rí ì òná ngari õ. Ní, wò Ètiyòpiyà õ ale adù dhu ìvu Filipò-tsü ndàti: «Kàní idha rí ì inè iró! Ní ádhu ndì ndùvo rádù rùdú ìnzì ma malú tí bátzìò funú?»

³⁷ [Ní Filipò adù dhu àdu kà tò, ndàti: «Nyì nyapé Yésù à'u atdí afínü nyá nà, ní nyì nyádù bátzìò àlu àlù.» Ní wò ale adù àtìnà Filipò nř: «Ma mà'u wà dhu Yésù Krístò ràrì Kàgàwà t'Ídhùnà.»]

³⁸ Wò dhu-dzidò, kàdù gèrègèrè àvi kòdì rí ale ràlù rìdè. Ní, abádhí adù òfo idha ò óyò rò Filipò mànà, Filipò rádù bátzìò àbhù kà tò.

³⁹ Ní, idha ò rò ì ùvò rò, Ádrùngbále Kàgàwà bhà Èlélá-Alafí adù Filipò òdyì ndàrà nà, ìnzì Ètiyòpiyà õ ale ràdù àlanà tdítidò. Pbétù, wò ndì Ètiyòpiyà õ ale náadù fìndá otu ùngü, ndàmbé àrà dò ádrùngbá dhèdhé nyú nà.

* 8:33 8.33 Ìsa 53.7-8

⁴⁰ Wò dhu-dzidő, Fìlipò adù àrà ndòtù Àzotò tí kátina kigò ò. Kădù àdi ndàrà Kàgàwà bhà Ídzì Mákărù nánò rò indrú tò yà ndì ndúda ònaná kigò õ, ndàrà àhu nà Kàyìsàriyà tó kigò ò.

9

Yésù rí Sáwúlò ànzi owùna nüngü tí dhu
(Kas 22.6-16; 26.12-18)

¹ Wò ndì kàsùmì õ, Sáwúlò tí kátina ale azè dhu ní ndàvu Ádrùngbále Yésù bhà ábhàlì rò, ndíní uvè tí. Ní kívà ndì, ndàrà pbàkùhání tó ádròdrò ale dò kamà bhà.

² Kärà bhàrwà àkɔ kà-fó, ndíní ndì ndarana tí itènà rò Dàmàsikì tó kigò õ unduta-dzà õ ádròdrò ale tò. I bhàrwà ni'í rúsà nufà rí kà tò rúsö ndì kigò õ kà rötuna Ádrùngbále Yésù bhà otu nüngü arí ró kpabhále mà vèbhále mánà, ndùmbà, ndàrà nà àdrà-mbi dò ka kùsö rórò Yérùsàlemà tó kigò ò.

³ Ní, otu õ kà rärà rórò, ifkyèrò kòdì Dàmàsikì ndì ndotsú tí rórò ní ndì, awáwù níisí òrù-akpà ò rò, ndàtdyi ka atdírò.

⁴ Ní, Sáwúlò itsì obvò, ndàdù atdí ale-tù ìrì, ràti: «Sáwúlò, Sáwúlò, ádhu nyì nyávu rùdú nř?»

⁵ Ní, Sáwúlò adù dhu ivu kà-tsü, ndàti: «Ádrùngbálé, inyì nyá ní àdhí?» Ní wò ale-tù adù dhu àdu kà tò, ndàti: «Ima ní Yésù, wò nyì nyávu rùdú rò.

⁶ Ní, ívà nyì nyotsù kigò ò. Ányì nga ní ndì ka kí nyì nyàkă nyonzì dhu nòvò indù nř.»

⁷ Kökò Sáwúlò mà rübhi òwu rò mánà atdíkpá kà t'ódhína níkò, idho ràko ì, inzì 'adù tsàya mà nápfò. Abádhí ambénà ale-tù kélë nírì dò, pbétù inzì 'adù ndì ale mà nála.

⁸ Ní, Sáwúlò ívà ndì obvò rò, ndidè. Kàngbe nyìkpóna, inzì ndàdù inga àla akékpá mâtí. Ní, kà t'ódhína adù kàlù otsána rò 'òwùnà, 'òwù òtsùnà Dàmàsikì tó kigò ò.

⁹ Ányì, kànzì ibhu idho inzì ndì ndí inga àlă rórò. Ndírò kányù nzá dhu mà, inzì ndàdù dhu mà nómvù.

¹⁰ Wò ndì Dàmàsikì tó kigò õ, Yésù bhà atdí ábhàlì, Ànàniyà tí kátina ale níi'í inè. Ní, Ádrùngbále Yésù avì ndì kà tò onyu rödzì kàdò dhu bhéyi dhu tó ófò õ, ndànzì ka ndàti: «Ànàniyà!» Ní Ànàniyà adù dhu àdu ndàti: «Ádrùngbálé, kànì imá iró.»

¹¹ Ní, Ádrùngbále Yésù adù àtìnà kànì: «Ívà nyì nyarà yà **«Túrútúrú idè ngudhà»** tí kátina ngudhà ò, nyadù òtsù Yudhà tí kátina atdí ale bhà idza. Ndírò nyadù nyivú

Sáwúlò, Társò tó kigò ɔ ale ányì-dzá-bhà-tsü. Obhó tí, ndí ale rÿì inè ndìtsò ndì ndí ró.

¹² Ndírò, kà tò ma móvò wà dhu ɔnyü bhéyi ródzì kàdò ófò ɔ, mati: Ànàniyà tí kátina ale ràròtsù ányì idza, ndàdù ɔtsána ʉli kà-dò, ndínì kàdù tí ndòpè ndàla nga tdítidò.»

¹³ Ànàniyà adù dhu àdu kà tò, ndàti: «Ádràngbälé, ma míri wà ábhò ale nyú wò ale bhà dhu àwé rí ró. Ndírò ma míri wà Yérùsàlemà tó kigò ɔ kóenzì inyi ná'ù ale rò kóró nzére dhu.

¹⁴ Ndírò, író kírà nà ádràngbångá tó obi ní pbákùhání tó ádròdrò ale àbhù kà tò, ndínì kúsó tí ɔvònù rò rí 'ìtsò ale.»

¹⁵ Pbétù, Ádràngbälé Yésù adù àtìnà Ànàniyà ní: «Árà yà ma móvì nyi i. Mà móvò wà wòrì ale kàsüdu nònzi té: kà rí ɔvòdu àbhü ròtò ndì kóró inzì ní Pbàyàhúdí mà, kóró ádròdrò kámá mà, kóró Pbàisràyélí mánà nzinzì ɔ.

¹⁶ Ndírò íma nyú, ma mí okúdu dò rò kà rábàna àpbè nítè kóró kà tò.»

¹⁷ Ní, Ànàniyà adù ndìvà, ndàrà Yudhà bhà idza. Ní ányì, kúli ɔtsána Sáwúlò dò, ndàdù àtìnà ní: «Àbaníngba Sáwúlò, Ádràngbälé Yésù àvi ndì indù otu ɔ àzú nyi nyírá rórò. Ní kívi ma tìnù ò ndínì nyi nyala tí ìnga tdítidò, Kàgàwà bhà ɿllä-Alafí ràdù nyíra.»

¹⁸ Ní uró rò tí, ɿbhè-kélé bhéyi i nàli dhu náadù 'ùpbà Sáwúlò-nyíkpó ò rò, Sáwúlò ràdù ndòpè ndàla nga tdítidò. Wò dhu-dzidò, kàdù àrà bátzò àlu.

^{19a} Nírò ní ndí kányà dhu, ndàdù obi àbà tdítidò.

Sáwúlò rí Kàgàwà bhà Ídzì Mákürù náno ìndrú tò Dàmàsikì tó kigò ɔ dhu

^{19b} Sáwúlò mà náadù òko ngúfe idho tí atdíkpá ábhàlì mánà Dàmàsikì tó kigò ɔ.

²⁰ Ní ányìrò rò tí, kàdù ndòpè ndàrà dhu òvò rò ìndrú tò unduta-dzà ɔ rò, ndàrà àtìnà rò, Yésù ràrì Kàgàwà t'Ídhùnà.

²¹ Ní, wò dhu nàri ale kóró náko rò idho aránà atdídò. Abádhí adúnà òwu àtìnà rò: «Hòkò! Tí obhó yàrì ale nyú yà Yésù-òvò rò i nàtsò ale rò arúbhi àvu rò Yérùsàlemà tó kigò ɔ? Ndírò kírà àzú okúna dò rò dhu tí obhó ndínì ndì ndusó tí i ale, ndàrà nà pbákùhání tó ádròdrò ale-fò ò?»

²² Pbétù, Sáwúlò adúnà àrà dhu òvò rò abádhí tò obi nyú nà. Ní, Dàmàsikì tó kigò ɔ i nòtù Pbàyàhúdí ràdúna kà tò dhu adúnà àrà àwí rò àwí tí yà Sáwúlò rí dhu ìtè kpangba Yésù ràrì Màsiyà rò.

²³ Ní, ábhò idho nyú dzidò, Pbàyàhúdí adù 'ìri ndínì i oho tí Sáwúlò.

²⁴ Pbétù, Sáwúlò adù abádhí ìrì i dòná dhu ùni angyangyi. I Pbàyàhúdí ambénà kigò tó tsátsù òdò dò adyíbhengá nǎ ndirò kúbhingánà màtí, ndíní Sáwúlò ráhù rò, 'adù tí kòhò.

²⁵ Ní, wò dhu i ìrì rò, Sáwúlò bhà ábhàlì adù àbadhi idyì kúbhingá, 'ipfo iri póló ɔ, imbi rö ka kòsò sëngë-yà-ba ɔ rò, ràwú kigò-ngbò ka kákpbòrò ní kàlì-kutí rò.

Sáwúlò r̄i ndàdú Yèrùsàlémà tó kigò ò dhu

²⁶ Sáwúlò itdègu àrà àhù Yèrùsàlémà tó kigò ò, ní kàmvù ndì ndòtsù Yésù bhà ábhàlì nzinzì ò. Pbétù, i ábhàlì adù kòdò ònzì ònzì tí, inzá i à'ù dhu, iwà kà rùgèrè ndì, ndòngò Yésù bhà ábhàlì nyú tí dhu-okú dò rò.

²⁷ Ní, Bárnbà tí kátina atdí ábhàlì náadù Sáwúlò idyì, 'òwùnà atdíkpá Yésù bhà uvitatále-tí'. Ní, kàdù ìngbà dhu bhéyi màtí Sáwúlò ála Ádrùngbále Yésù, Dàmàsikì rárà otu ɔ dhu mà, ndirò àdhu mà ndí Ádrùngbále Yésù òvò kà tò dhu mánà dhu àwé abádhí tò. Ndírò, Bárnbà adù ìngbà dhu bhéyi màtí Sáwúlò ùnò Yésù-òvò rò, ìmbă òná ɔdó na Dàmàsikì tó kigò ɔ bhà tò dhu àwé átò kóró abádhí tò.

²⁸ Ányìrò rò tí ní ndí, Sáwúlò mà náadù òko atdíkpá Yésù bhà uvitatále mánà, 'adù òwu ùbhi rò kóró ngari òná Yèrùsàlémà tó kigò ɔ. Kàdúnà àrà dhu òvò rò Ádrùngbále Yésù-òvò rò ìmbă òná ɔdó na.

²⁹ Sáwúlò mà adúnà òwu 'òtù rò átò yà Pbágiríkí t'ávàna òtse arí Pbàyàhúdí mánà, 'adù àmbe 'àgò dò abádhí mánà. Pbétù, kókò i Pbàyàhúdí adúnà òwu dhu ònzì rò, ndíní i oho tí ka.

³⁰ Ní, wò dhu i ìrì rò, Yésù ná'ù ale adù kàndà, ràrà Kàylásàriyà tó kigò ò. Ányìrò rò, abádhí adù kàbhù ràrà Társò tí kátina kigò ò.

³¹ Wò ndí kàsùmì ɔ, Kànísà ongónà òko måràngà ɔ Yùdeyà tó pbìrì mà, Gàllayà tó pbìrì mà, Sàmàriyà tó pbìrì mánà ɔ. Abádhí adù òko, 'àmbe ɔbi àbà dò afíya òná rò, 'adù àmbe Ádrùngbále Kàgàwà bhà Uyátá nífu dò mbéyi nyú. Ndírò abádhí-bvù ongónà adù àmbe ndíse dò, Kàgàwà bhà Èlìlä-Alafí ràrà dzùnàya ònzì rò dhu-okú dò rò.

Péterù r̄i Àyìnèyà tí kátina ale nígù dhu

³² Wò ndí kàsùmì ɔ, Péterù adì ndàrà ùbhi rò kóró pbanga òná. Ní atdíku, kärà ùbhi átò Ludà tí kátina pbanga ɔ arí'ì Yésù ná'ù ale-bvù.

³³ Ní ányì, kătù Àyìnèyà tí kátina atdí ale iwà ara dò ndì ndaráyi rò ato árà àhù àrà ato nyú tí rò.

³⁴ Ní káti wò ale ní: «Àyìneyä, Yësù Krístò ìgú wà nyi. Ní, ívà nyi ara dò rò, nyadù ndì ara núhu nyi-tírò.» Ní ányìrò rò tí, wòrì ale ívà ndì ndidè oré.

³⁵ Ní Ludà ɔ bhà mà Sàrcónì tó kyèngyerò ɔ arí'ì pbanga ɔ bhà mánà náala wò dhu, 'àdù 'ùgèrè kóró, 'à'ù Ádrùngbále Yësù.

Péterù rí Tàbítà ikyé dhu

³⁶ Yësù ná'ù atdí tsibhále ní'ì inè Yòpà tí kátina kigò ɔ. Ndì tsibhále-ovò ní'ì Tàbítà*. Ndírò, ndì ovò-tí ní «Isà». Kóngónà idzì dhu ònzì abhò nyú ìndrú tò, ndàdù àrà nákùtálé dzènà ònzì rò.

³⁷ Ní atdíku, andì alá ka, ràdù òvè dòtsí. Ní ka kadù kábvo ù'o, kufò, kadù itdùnà kupò nà, kowù ilinà ràyi ɔrùnà rò rí'ì kàluga ò.

³⁸ Ludà tó pbanga ní'ì ikyerò Yòpà tó kigò-tí rò. Ní Yòpà rí'ì Yësù bhà ábhàlì níitdègu dhu ìri Péterù ràrì'ì ndì pbanga ɔ, ní abádhí adù óyò ale nòví ròwù Péterù ànzì, 'àti: «Mä mìtdè nyi itdè tí nyú. Ìrà kòwu atdíkpá tsàkàtsàkà fàrábvà.»

³⁹ Ní ányìrò rò tí, Péterù mà adù òwu atdíkpá abádhí mánà. Ní, Yòpà Péterù àrà àhù rò, ka kunda ka rùpò ndàrà àhù yà Tàbítà-abvò ka kili ònà kàluga ò. Kóró abvo-ayí náadù 'àndu Péterù-tí, 'àmbe òdzi dò. Abádhí adúnà òwu yà àdì ndì ndàdù nyikpóna nà rórò Tàbítà óbhòlò mbérù mà ɔrú mèdzarù mánà nítè rò Péterù tò.

⁴⁰ Nírò ní ndì Péterù avì kóró ale rùvò kàluga ò rò. Kàdù ndòkò otdyàna dò, ndàmbé ndìtsò dò Kàgàwà rò. Wò dhudzidò, kàdù ndàgere abvo dò, ndàdù àtinà: «Tàbítà, ívà nyi.» Ní, iyàdhíyà náadù nyikpóna àngbe. Ní Péterù ndì ndàla rò, kàdù ndàngbe, ndàdi sunátù dò.

⁴¹ Péterù adù otsúna nágba, ndàlù Tàbítà ní, ndìvà ɔrà. Tdítò, kàdù Yësù ná'ù ale mà abvo-ayí mánà núnzì riwù, ndàdù Tàbítà nítè fìyò iwà ikyé rórò.

⁴² Ní Yòpà tó kigò ɔ, kóró ale níri wò dhu-òyì, ábhò ale nyú ràdù Ádrùngbále Yësù ná'ù.

⁴³ Wò dhu-dzidò, Péterù adù ábhò idho nyú nónzì Yòpà tó kigò ɔ, yà óròhò nönyínà Sìmonì tí kátina ale bhà idzá.

10

Kòrnòliyò dò dhu ròdzì ɔnyù tó ófò ɔ dhu

¹ Kàyìsàriyà tó kigò ɔ, Kòrnòliyò tí kátina atdí ale ní'ì inè. Ka ní'ì «Itàliyà tó pbìri ɔ pbànówí tó pìkò» tí kátina pbànówí* dò ádrùngbále.

* 9:36 9.36 Pbàgiríkí t'ávàna ɔ, kòvò ní Dòríkà. * 10:1 10.1 Ndì pìkò ní'ì atdádí miyà pbànówí tó azà mètù.

² Àbadhi mà pbì idzá-bhà mènà kóró nòongónà Kàgàwà ùlè, 'adà Kòdò ònzì. Kòngónà ábhò mèdzànà nyú nónzì Pbàyàhúdí nzínzì ɔ nákùtálè tò, ndàdù àrà ndìtsò rò Kàgàwà rò kóró kàsùmì.

³ Ní atdíku, àrùgyètdí adyifò-sisì adyídò nga tó ɔ, dhu adzì kà dò ɔnyu tó ófò ɔ. Ní, kala Kàgàwà bhà mèlàyikà pbì idza rítsù rò, ràdù kànzi, ndàti: «Kòrnòliyò!»

⁴ Ní, Kòrnòliyò adà nyìkpóna òdì wò mèlàyikà rò ɔdò ònzì ndì ndí ròrò, ndàdù dhu ìvu tsàna, ndàti: «Ádràngbälé, ádu nyí nyí ima ànzi nř?» Ní, mèlàyikà adà dhu àdu kà tò, ndàti: «Kàgàwà ìrì wà pbùkù itsòta. Ndirò, nyí nyarúbhöna nákùtálè tò perè návi wà ndì kpangba Kàgàwà-ònzì. Ní, ndì dhu-okú dò rò, Kàgàwà àdzo nzá rànnù rò.

⁵ Ní kòmbí, óvì ìndrù ròwù Yòpà, ròwù Sìmonì tí kátina ale ànzi. Ngätsi ndì Sìmonì-ovò ní Péterù.

⁶ Ndì ale rì'ì yà óròhò ɔnyi arí Sìmonì bhà idzá, ndì idza ràdù ɔ'ì ádràngbä rérù-bidò.»

⁷ Ní, wò Kòrnòliyò mà rübhi òte rò nà mèlàyikà níitdègu àwí kà-nyìkpó ɔ rò, ní kàdù pbìndà kasù tó óyò ale mà, atdi pbìndà mùnowì mènà núnzì. Ndì mùnowì ni'ì Kàgàwà bhà Ùyatá nífà arí ale, ndàdù Kòrnòliyò-tsü dhu ìrì atdídò.

⁸ Ní, Kòrnòliyò awe wò ndì nònzi dhu kóró abádhí tò, ndàdù abádhí óvì ròwù Yòpà.

Péterù dò dhu ròdzì ɔnyu tó ófò ɔ dhu

⁹ Tsútsá nínganí, kòkò Kòrnòliyò óvìná ale níi'ì abhi nà tí. Ní, azà adyifò-sisì adyíbhengá nga tó ɔ, abádhí i'ì íkyèrò ndíni'ì otsú tí Yòpà tó kigò ò. Nírò ní ndì Péterù upò ndàrà ndìtsò idza-dòtsirò ò ka kóbhòlò asota tò ngari ò rò*.

¹⁰ Ní àwù alá ka atdídò, ràdù ndòzè ndònyù dhu. Ní ɔnyu òyè ka kí kà tò òná kàsùmì ɔ ní ndì, dhu adzì kà-dò ɔnyu bhëyi.

¹¹ Ní kala òrù-akpà-li'ò ndì nàngbe ró, ádràngbä mberù bhëyi ndì nìli atdi dhu ràdù àmbe ifo dò òrù-akpà ò rò ifo pbìndà dò rò ka kùlkù ndì ròrò, rìrà àhù yà adzì dò.

¹² Wò ndì ádràngbä mberù ò i'ì dhu ní: ifo pföya dò arúbhi ìzä-tidò mà kóró, òya dò arí 'àdha yà adzì dò ìzä-tidò mà, orù arángili àrè-tidò mènà kóró.

¹³ Ní, Péterù irì atdi ale-tù dhu òvò rí fìndà ró, ndàti: «Péterù, ivà nyí nyazè kòrí ìzä, nyadù à'anà.»

¹⁴ Ní, Péterù adà dhu àdu, ndàti: «Inzì ní wò dhu bhëyi Ádràngbälé! Inzá ma mapëna yà Kàgàwà isó inzì ka kongó

* 10:9 10.9 Mrk 13.15

tí à'ànà izzä-tidò ná'a. Ndirò, ma mapè nzá Kàgàwà-nyìkpó õ òtì izzä-tidò ná'a.»

¹⁵ Ọy় rí kisë ní, Péterù iri wò ale-tù ràti: «Péterù, iwà Kàgàwà ú'o rìlă nyìkpóna õ dhu nákă nzá nyatì òtòtì dhu tí.»

¹⁶ Wò dhu adù ndì ndònzì ndì izzhu-guna. Ibhù ka nisë dhu-dzidö, ka kadù wòrì ádrùngbà mberù idha ányìrò rò tí ròdzì òrù-akpà ò.

¹⁷ Péterù adì ndàmbé inga izzè dò wò ndì ndàla dhu dò. Nírò ní ndì kókò Kòrnòliyò ívìná ale níiwú, itsì iko Péterù rí ì òná idza-ngbò ka kákporò ní kàlì-lí, iwà ì òngù dhu kóró ngari òná, óròhò ònyi arí Sìmonì bhà idza ràri'ì ngboró rórò.

¹⁸ Ní, abádhí anzi dhu, 'adù dhu ivu ányì-dzá-bhà-tsü, 'ati: «Sìmonì Péterù tí kátina ale nátí adì àzú-dzá?»

¹⁹ Wò ndì kàsùmì õ, Péterù níi'ì inè wò ndì ndàlanà dhu dò tí ndì ndí inga izzè tdítidò rò. Nírò ní ndì Kàgàwà bhà izzlá-Alafí adù dhu òvò kà tò, ndàti: «Péterù, kònì izzhu ale rí nyomé.

²⁰ Ní izzà nyawù tsàkàtsàkà, nyádù òwu abádhí mánà atdíkpá inzì afínù rüguru rórò, ima nyú ma mìvì ndì abádhí nídhuní.»

²¹ Ní Péterù ifò, ndìrà àhu kòrì ale-tí'ò rò, kàti: «Ima ní ndì yà nyì nyóména ale. Ní, ádu nyì nyìwú izzò okúna dò rò?»

²² Ní, abádhí adù dhu àdu, 'ati: «Mǎ nìvì ní Kòrnòliyò, pbànówí dò ádrùngbále. Ndì ale ní obhónángatále, ndirò ka ní Kàgàwà-odò ònzi arí ale. Ndirò, kóró Pbàyahúdí arí idzi dhu kèle àwé kà-dò. Ní Kàgàwà bhà málàyikà návi ndì kà tò, ndàdù kàvi rànzì inyì pbìndà, ndinì ndiri tí nyì nyawéna fíndà dhu.»

²³ Nírò ní ndì Péterù adù kòrì ale nákò ròtsù idza, ndàdù abádhí àbhù ròyi mbéyi nyú.

Péterù rí'ì Kòrnòliyò bhà idzá dhu

Tsútsá nínganí, Péterù mà kókò Kòrnòliyò ívì ale mà, Ọpà tó kigò õ Yésù ná'u ale nzinzì õ ngúfe ale mánà níivà ì Ọpà rò, 'owù Kòrnòliyò bhà Kàyìsàriyà tó kigò ò.

²⁴ Ní tsútsánínganí tdítidò, Péterù arà àhu Kàyìsàriyà tó kigò ò. Ní ányì, Kòrnòliyò i'ì abádhí òdò ndì ndí rò, atdíkpá yà ndì ndùnzinà kóró fí-dzá bhà mà, atdídò ndì ndózè odhína mánà.

²⁵ Ní, idza Péterù ròtsù òná kàsùmì õ, Kòrnòliyò ahù kàkò. Ní kákò ndì otdyèna dò, ndibvú ndì kònzi-tsü õ, ndàlè ka.

²⁶ Pbétù, Péterù adù kàlù ndìvà ɔrù, ndàdù àtìnà kà ní: «Ivvà nyì ɔrù. Imá mà átò ní inyì bhéyi ale kèle.»

²⁷ Ní, idza è ótsù àzèmbè è óte Kòrnòliyò nà rórò rò, Péterù atù ábhò ale nyá idzá è nàndu ró.

²⁸ Ní, kàdù dhu òvò kpangba abádhí tò, ndàti: «Nyé, nyé nyàni wà dhu mbéyi nyá Üyátá rísö dhu atdídö, Mùyàhudì ràkà nzá ndì è inzí ní Mùyàhudì t'ódhìnà tí, ndirò kà ràkànà nzá ndòtsù inzí ní Mùyàhudì bhà idza. Pbétù, Kàgàwà nyá ndítírò nòvò dhu idù, ndàti: Inzá ma ràkà mozù atdí ale mà inzá ílă nyikpóna õ ale tí, ndirò inzá àkă kokò mânà atdíkpá ale tí.

²⁹ Nírò, kònì ndi dhu-okú dò rò nga ní ndi, yà nyé nyòvì ìndrú ròwù manzì rò, ma mìvà ma mirà àzú inzí pfödu rüguru rórò. Ní kòmbí, ma mòzè muni àdhu-okú dò rò mâtí nyé nyànzì ma mirà àzú dhu.»

³⁰ Ní Kòrnòliyò adù dhu àdu Péterù tò, ndàti: «Indo idhò àhù wà ifò, yà mbèmbè yàrì kàsùmì õ tí ma mádi mambe mitsò dò òná pbà idzá rò àràgyètdí adyifò-sisì adyídö nga tó õ. Ní ányìrò rò tí, ma mala atdí ale iwa idè ɔnzidú, àmbili rümbili màdzarù ndì ndufò ròná rórò.»

³¹ Ní ndi ale áti ìma ní: <Kòrnòliyò, Kàgàwà ìrà wà pbàkù ìtsòta. Ndirò, kàla wà nákùtálé tò nyi nyarúbhöna perè.»

³² Nírò, óvì ìndrú ròwù Yòpà, ròwù Simonì tí kátina ale ànzì. Ngätsi ndi Simonì-òvò ní Péterù. Ndi ale ri'ì yà óròhò ònyi arí Simonì bhà idzá, ndi idza ràdù ì'ì adràngbă rère-bidö.»

³³ Ní ányìrò rò tí, ma mòvì ìndrú pbàkù ròwù nyanzi. Ní, nyi nyàdù dhu ònzì mbéyi mâtí nyirà. Nírò, kànì àlë kí'ì kóró kòmbí Kàgàwà-ònzì, ndinì mǎ mirì tí Ádràngbälé Kàgàwà óvò ìndù ndinì nyi nyawé tí fákà dhu kóró.»

Péterù ròte Kòrnòliyò bhà idzá rò dhu

³⁴ Ní, Péterù apè ɔte, ndàti: «Kòmbí ma muni wà dhu obhó tí, inzí Kàgàwà rarí ìndrú-önga òvò.

³⁵ Ndirò kóró pbìrì õ, Kàgàwà ará'una ale ní yà ɔdòna ònzì arí ndàdù obhónanga ònzì ale.

³⁶ Kàgàwà íbhò pbìndà ɔte Pbàìsràyélí tò. Ndi ɔte ní, måràngà tó Ídzì Mákérù Yésù Krístò-otù õ. Ndirò, ndi Yésù Krístò ní ndi kóró ale tó Ádràngbälé.

³⁷ Nyé, nyé nyàni wà kóró Yüdeyà tó pbìrì õ ndì nónzì dhu, ròpè ndì Gàlìlayà tó mìlengù ò rò, yà Yùwanì óvò ìndrú tò båtizò dzidö.

³⁸ Ndirò, nyé nyàni wà ìngbà dhu bhéyi mâtí Kàgàwà írà Yésù, Nàzàretì tó kigò õ ale pbìndà Hlilä-Alafí bhà adràngbångà tó obi ní dhu. Ndi Yésù úbhi kóró ngari ònä, ndàrà ídzì dhu ònzì rò ìndrú tò, ndàdù àrà Pfòmvò arávu ròyá kóró ale nígu rò, Kàgàwà ì'ì ndì mânà nídhunì.

³⁹ Mǎ'ì ní yà Yésù ónzì Pbàyàhúdí tó pbìrì mà, Yérùsàlemà tó kigò mǎnà ō kóró dhu tó ngàmbì. Ka kóhò ndì Yésù, kutǒ mùsàlabhà dő, kadù òtdànà.

⁴⁰ Pbétù ibhu rí kisé idho ō, Kàgàwà ádù kàbhù rìngbè ndì ibhu ò rò, ndàdù kàbhù rítè ndì kpangba.

⁴¹ Kítè nzá ndì kóró ale tò. Pbétù, kítè ndì fákà yà Kàgàwà avò mǎ mǐ'í pbìndà ngàmbì tí ale tírò. Kàbhà ingbèta dzidő, mǎ mónyù dhu, mǎdù dhu òmvà atdíkpá kà mǎnà.

⁴² Ndírò, kǎdù dhu àya fákà, ndíní mǎ móvò tí dhu ìndrú tò, mǎdù dhu ìtè kpangba, ndì ràrì ndì Kàgàwà avò ndì ndíní ndì ndítdìya tí àvávè ale mà, ípíròrò rí'í ale mǎnà-ànyá.

⁴³ Ndírò, Kàgàwà bhà pbànábí náavò dhu kókú dò rò, 'àti: «Yésù-òvò rò, Kàgàwà arí Yésù nà'ù ìngbàtì ilí ndì ale mà ní bhà nzérenga nábà kóró ndì ale tò.»»

Kàgàwà bhà Hílă-Alafí rífo ìnzì ní Pbàyàhúdí dő dhu

⁴⁴ Wò Péterù ròte òná kàshùmì ō, Kàgàwà bhà Hílă-Alafí níifo kókò Péterù rěnóna fíyò dhu ìrì rò rúbhi kóró ale dő.

⁴⁵ Ní, kókò Péterù mà níwú mǎnà atdíkpá Yésù ná'ù Pbàyàhúdí idho náukò atdídő, ìnzì ní Pbàyàhúdí tò Kàgàwà àbhù pbìndà Hílă-Alafí tó perè átò dhu-okú dò rò.

⁴⁶ Obhó tí, i Pbàyàhúdí nííri kókò i ale ìnzá i apèna ìrina angyi alávà-tidò òte rí, 'àdù àmbe Kàgàwà bhà ádràngbànga ilè dő ró. Ní, Péterù adù dhu ìvu Pbàyàhúdítšü, ndàti:

⁴⁷ «Kòmbí, kákà ale nábà wà Kàgàwà bhà Hílă-Alafí átò àlë bhëyi. Ní ádhu ndì ndùvo rádù abádhí rò ìnzì bátizò nalù tí?»

⁴⁸ Nírò ní ndì Péterù adù bátizò àvi kubho kókò ìnzì ní Pbàyàhúdí tò Yésù Krístò-òvò rò. Wò dhu-dzidő, kókò bátizò nálù ale náadù Péterù àgo, 'òkò mǎnà atdíkpá ngúfe idho tí.

11

Yérùsàlemà tó kigò ō Péterù rí ndì nónzì dhu àwë dhu

¹ Yùdeyà tó pbìrì ō i nòtù uvitatále mà, Yésù ná'ù ngäkpà ale mǎnà nííri dhu yà ìnzì ní Pbàyàhúdí mà ní rírì wà Kàgàwà bhà Òte átò.

² Ní, Péterù itdègu ndàdù Yérùsàlemà tó kigò ò, ní Yésù ná'ù ndì kigò ō Pbàyàhúdí náadù 'òpè 'àmbe òrù dő kà-dő, 'àti:

³ «Nyi nyárà òtsù ìngbà dhu bhëyi ìnzì ní Pbàyàhúdí* nzinzì ò, nyadù dhu ònyù atdíkpá abádhí mǎnà?»

* **11:3 11.3** Ìnzì ní Pbàyàhúdí tí ka kátina ale náti ka kí átò ìnzá ka kóbhòlò onziyánga ale tí.

⁴ Nírò ní ndì Péterù adù ndì nónzì dhu òpè ndàwé tsùnàrò abádhí tò. Käti:

⁵ «Ma mí’ì Yçpà, ní ma mádi mambé mìtsò dő adyídő, dhu ràdù òdzì dùdù ɔnyü bhéyi. Ní, ma mala ádrùngbă mberù bhéyi ndì nìli atdí dhu òrù-akpà ò rò rífo, ndàmbe àwú dő dùdù ifo pbìnàdò ró ka kàlú ndì róró.

⁶ Ní, yà ma mùdù nyikpódu mambé wò dhu àndà dő rò, ma mala yà adzi dő arúbhi ifo pföya dő izzá mà, irí õ izzá mà, öya dő arí ’adha izzá mà, ɔrú arángili àrè mánà.

⁷ Wò dhu-dzidő, ma míri atdí ale-tù dhu òvò rí idù ró, ndàti: <Péterù, ívà nyi nyazè kòrí izzá, nyadù à’ànà.>

⁸ Ní, ma mādù dhu àdu, mati: <Inzí ní wò dhu bhéyi Ádrùngbälé! Inzá ma mapéna yà Kàgàwà isó inzí ka kongó tí à’ànà izzá-tidò à’á. Ndírò ma māpè nzá Kàgàwà-nyikpó õ òtì izzá-tidò ná’á.>

⁹ Oyo rí kisé ní, ma míri wò ale-tù òrù-akpà ò rò róte ró, ndàti: <Péterù, iwà Kàgàwà ú’o rìlă nyikpóna õ dhu náká nzá nyatì òtòtì dhu tí.>

¹⁰ Wò dhu nádù ndì ndònzì ndì ibhu-gùna. Ibhü ka nísé dhu-dzidő, ka kádù wòrì ádrùngbă mberù idha ányirò rò tí ròdzì òrù-akpà ò.

¹¹ Wò ndì kàsümì õ tí ní ndì, rùdú ka kivì Kàyìsàriyà tó kigò ò rò ibhu ale nádù ‘ütò yà ma mí’ì òná idza-lí.

¹² Ní, Kàgàwà bhà Hlilä-Alafí ádù dhu òvò idù ndàti, mǎ ròwu atdikpá abádhí mánà inzí afidu rüguru róró. Käkà nyi nyálána iró azà odhídu nádù māndà ányì Kàyìsàriyà, mādù itsi òtsù yà ima nánzì Kòrnòliyò bhà idza.

¹³ Nírò ní ndì Kòrnòliyò ádù ìngbà dhu bhéyi mātì Kàgàwà bhà mālàyikà àvi ndì fìndà pbìndà idzá dhu náwe fákà. Málàyikà áti kà ní: <Óvì indrú ròwù Yçpà, ròwù Sìmonì tí kátina ale nánzì. Ngätsi ndì Sìmonì-ovò ní Péterù.

¹⁴ Ndì ale rí ndì inyi mà, kóró pbèkù idzá-bhà mánà rügu ní ote náwé inđù.>

¹⁵ Ní, ote ma mòpè mawé ndì Kòrnòliyò bhà idzá-bhà tò dhu-dzidő, Kàgàwà bhà Hlilä-Alafí nádù ifo abádhí dő, àdhàdhì yà wemberè tí ndì ndifo àlë dő dhu bhéyi.

¹⁶ Ní, ndì dhu ádù mabhü mirè yà Ádrùngbälé Yésù unç àlë tò dhu. Käti: <Bàtzìò nubhónà Yùwanì núubhò bàtzìò indrú tò idha ní. Pbétù nyi, nyi nyi Hlilä-Alafí tó bàtzìò àlă.>

¹⁷ Kàgàwà úbho yà Ádrùngbälé Yésù Krístò àlë ka’u nínganí ndì ndubhò àlë tò pérè átò abádhí tò. Ní, ima ní’iyana àdhi ndíni ma muvó tí ma Kàgàwà ró inzí rònzì pbìndà kasu?»

¹⁸ Wò ote è ìrà rò, kókò Péterù mà rübhi ’ágò ró mánà ale

náadù afíya òtù, 'àdù 'òpè 'ilè Kàgàwà, 'àmbe àtìnà dő: «Hàkà! Kàgàwà pbání àbhù rádù ìnzì ní Pbàyàhúdí mà nábhù rùgèrè fíyó mìtsø, ràdù obhóná ípirönga nábà átò!»

Kànìsà rí ndòpè Àtiyòkiyà tó kigò ſ dhu

¹⁹ Stìfanù ka kòhò dhu-dzidő, ndì nòpè Yésù ná'ù ale rɔ avuta náabhù i ale rìfàlà i dhèdhèrò kigò ònă. Atdídhéná ale náatsè Foyinikè, ngükpa ale náatsè Kipurò, ndirò ngükpa-tsí náadù òtse Àtiyòkiyà. Abádhí owúnà Kàgàwà bhà Ídzì Mákérù nénò rɔ Pbàyàhúdí tò tí.

²⁰ Pbétù, yà abádhí nzinzì ſ i nòtù Kùrenì ſ ngúfe ale mà, Kipurò ſ ngúfe ale mònà náawù ùvò Àtiyòkiyà, 'àdù 'òpè 'ùnò Ádrùngbälé Yésù dő róte Ídzì Mákérù ìnzì ní Pbàyàhúdí tò.

²¹ Ádrùngbälé Kàgàwà náabhù obi atdídő abádhí tò, ndì dhu ràdù àrà yà abádhí rí dhu òvò fíyò ábhò ale nyá nábhù rɔ rùgèrè i, 'àdù Ádrùngbälé Yésù ná'ù.

²² Wò abádhí rònzina dhu-òyì níitdègu àrà òtsi Yérùsàlémà tó kigò ſ kànìsà ſ bhà-bì ò, ní i ale adù Bàrnabà nòvì ràrà Àtiyòkiyà.

²³ Bàrnabà níitdègu àrà àhù ányì, ndàdù Kàgàwà àso Yésù ná'ù ale dhu nótù, ní kídhè adù ndìka atdídő. Kàdù i ale-afí ábhù ròtsì obi ndínì i napbá tí atdídő Ádrùngbälé Yésù rɔ tí.

²⁴ Ndì Bàrnabà ni'ì idzì ale, atdídő Hílë-Alafí írá ale, ndirò ádrùngbä a'uta nà ale. Ndì dhu bhéyi ní ndì, ábhò ihé-yà nyá náadù Ádrùngbälé Yésù ná'ù.

²⁵ Wò dhu-dzidő, Bàrnabà adù àrà Sáwúlò nómè Társò tí kátina kigò ò.

²⁶ Ní ka ndì ndàla rò, kàdù kídyì iwú mònà atdíkpá, iwú ùvò nà Àtiyòkiyà. Ndì Àtiyòkiyà tó kigò ſ kànìsà ſ, abádhí anzì atdí ato nyá. Ndirò ndì kànìsà ſ, abádhí udhè dhu ábhò ale nyá tò. Wò ndì Àtiyòkiyà tó kigò ſ nga ní ndì wemberè tí ka kapè kunzì Yésù bhà ábhàlì pbàkrístò tí ní.

²⁷ Ndì kàsùmì ſ, Kàgàwà bhà pbànábí núuvò Yérùsàlémà tó kigò ò rò, 'òwù Àtiyòkiyà.

²⁸ Abádhí nzinzì ſ atdí ale-ovò ní'ì Ágabù. Ní, Kàgàwà bhà Hílë-Alafí unda ka ròvò dhu ndàti, ádrùngbä àgáyì ràrì išì yà adzi dő kóró pbìri ſ. Obhó tí, ndì àgáyì adù išì yà Klòdiyò ní'ì kámá dő ádrùngbä kamà tí òná kàsùmì ſ†.

† 11:28 11.28 Kí'ì kámá dő ádrùngbä kamà tí Pbàrómá tó pbìri ſ.

²⁹ Wò ndì kàsùmì õ tí ní ndì, Yésù bhà ábhàlì adù 'ìrì, 'ìtsà foyá dhu, ngätsi ale ràrà kibhò rò fòná ndì nàbà dhu-bvu rò, ndínì ì ɔnzi tí ɔdhíya dzùnà ní Yùdeyà tó pbìrì ò.

³⁰ Péterè ì ɔtsà dhu-dzidö, abádhí adù kàbhù Barnabà mà, Sáwúlò mánà ròwù àbhùnà Yérùsàlemà tó kigò õ kànìsà õ pbàkùrù[‡]-fó Yérùsàlemà tó kigò ò.

12

Yàkòbhò òho ka kí, kadù Péterù òsò dhu

¹ Wò ndì kàsùmì õ, ádrùngbà kamà Hèròdè apè ndàvu Kànìsà õ bhà nzínzì õ atdídhená ale rò,

² Ní, kàbhù Yàkòbhò, Yùwanì t'ádònà kòkèrè dòna ila tó obhi-apkpà ní, ròvè.

³ Kitdègu wò ndì ndàbhù kònzi dhu àlă Pbàyàhúdí-nyíkpó nòfò ró, ní kàdù Péterù àvi kosò. Wò ndì dhu anzì ndì yà ìmbà ònà afi nà mÙgatì tó mÙhendù tó kàsùmì õ.

⁴ Ní, Péterù ka kòsò dhu-dzidö, Hèròdè adù kàbhù kidò imbi-dzà ò. Kàdù ififò pbànówí tó ifò mÙtù nélí, ròdò kàngbò ányì-dzá. Kùdhè dhu ní, Pásìka tó mÙhendù-idhò rëda rò ndì ndì kàbhù kòtdì ànyåna ibí ale nzínzì õ rò dhu.

⁵ Ní, ka kambénà Péterù-rgbò òdò dò imbi-dzà ò, pbétù Kànìsà õ bhà adù òko, 'àmbe 'ìtsò dò Kàgàwà rò kòkú dò rò ìnzì ì í òná nga òtdì ròrò.

Kàgàwà bhà mÙlàyikà rò Péterù ikòlò imbi ò rò dhu

⁶ Yà tsútsà nínganí Hèròdè rì dhu ònzi ndì ndabhù tí Péterù kòtdì ànyåna òná idhò tó iku õ, Péterù i'ì óyò pbànówí nzínzì õ ndì ndàyi ró, otsúna ràdù i'ì óyò àdrà-mbí ní ka kÙtsì ró. Ndìrò, sàndìrì adù i'ì tsátsù-rgbò òdo ì í ró.

⁷ Ní kòmbómbí tí, inzá kòkò ale ènì kàsùmì õ, Ádrùngbále Kàgàwà bhà mÙlàyikà níitò ndì, awáwù ràdù Péterù mà rì'ì ònà kàlugá-nga õ nga àtdyi, ràwù hwé. Ní, wò mÙlàyikà náaya Péterù-rgbò ɔngòna rò rò, ndìnga idhò ò rò, ndàdù àtìnà ní: «Ívà nyi tsákàtsákà.» Ní, Péterù-otsú rò i'ì àdrà-mbí náadù 'ìtdì itírò, 'àwà ì obvò.

⁸ Wò mÙlàyikà adù àtìnà tdítòdò kà ní: «Ísò mvñnu ò, nyadù pfññu rò kàyítò-mbí iso mbéyi.» Ní, Péterù adù wò mÙlàyikà àvi fñndà dhu ònzi. Wò dhu-dzidö, mÙlàyikà adù atìnà tdítòdò kà ní: «Áfò ràñú ɔrú mÙdzarù, nyadù i'rà owùdu õ.»

⁹ Ní, Péterù adù àhù, ndàrà kòwù õ. Käni nzá dhu, wò mÙlàyikà rònzina dhu ràri obhó dhu. Pbétù, kàmbénà dhu àtì dò ɔnyù rì ndònyù dhu tí.

[‡] 11:30 11.30 Pbàkùrù ní kànìsà õ ádròdrò ale.

¹⁰ Ní, abádhí ʉdà wemberè tó sàndiri tó mʉtʉ tí. Tdítidő abádhí ʉdà ɔyo rí kisé sàndiri tó mʉtʉ tí. Wò dhu-dzidő ní ndi, abádhí awù ùvò yà dòtsí ka kúvò ní kigò ò tsʉmà tó tsätsʉ-tí. Ní ndi tsätsʉ adù ndàpfò nditírò abádhí tò, abádhí ràdʉ ùvò iri, 'àdʉ òko àmbe òwu dō ngʉdhà ɔ. Ní kòmbóombí tí, wò màlàyikà adù àwí Péterʉ-tí rò.

¹¹ Nírò ní ndi wò ròná ndì nònzi dhu arà Péterʉ-dɔ àlʉ. Ní káti: «Kòmbí, ma mʉni wà dhu Ádrʉngbale Kàgàwà nyú ní yà pbìndà màlàyikà nìbhò rìrà mikòlò Hèròdè-fó rò, ràdʉ mabhu mögù yà Pbàyàhúdí rübhi àpànà rò rùdú ɿ onzi tí kóró dhu ɔ rò.»

¹² Wò dhu àlʉ dòna rò ní ndi, kàdʉ àrà Màriyà, Yùwanì-tsánà bhà. Ngätsi ndi Yùwanì-ovò ní'í Märkò. Ní ndi Màriyà bhà idzá, ibí ale nyú ní'í ɿ àndu ɿ, 'àmbe 'itsò dō ró.

¹³ Ní, Péterʉ itsi tsätsʉ itdø irinà rò, Rödhà, kasʉ tó atdí tsibhíngba ràdʉ öndri íkyerò tsätsʉ tí.

¹⁴ Ní, Péterʉ ndì ndàni túna rɔ rò, kídhè ika ndì atdídø. Ní, inzá ndì ndàpfò tsätsʉ mà kà tò rórò, kàdʉ ndàngbo, ndòkù Péterʉ rí'í tsätsʉnà dhu òvò idza rí'í ale tò.

¹⁵ Ní ɿ ale adù dhu àdu Rödhà tò, 'àti: «Tí àrī dʉnú rí'í dhé?» Pbétʉ, Rödhà adù àdi ndàmbe iné Péterʉ rí'í obhó tí tsätsʉnà dhu kèle nòvò dō abádhí tò. Ní abádhí adù àtìnà wò tsibhíngba ní: «Péterʉ-mulí ní wò.»

¹⁶ Pbétʉ, Péterʉ adù àdi, ndàmbe tsätsʉ kèle nòtdò dō. Nírò ní ndi ka kawù tsätsʉ àpfò, kà ràdʉ òtsù idza. Ní, ka ɿ àla rò, idho adù idza ɿ ale ʉkò atdídø.

¹⁷ Ní, Péterʉ adù abádhí nágó ɔtsʉna ní inzí ɔte tí. Kàdʉ ndòpè ndàwe ìngbà dhu bhéyi màtí Ádrʉngbale Kàgàwà àbhʉ ndì ndàhʉ imbi ò rò dhu abádhí tò. Tdítidő, kàdʉ àtìnà abádhí ní: «Nyòwu nyàwe wò rùdú ndì nònzi dhu Yàkɔbhò mà tò, ngäkpà àlē t'ódhína mànà.» Wò dhu-dzidő, kàdʉ àhʉ idza rò, ndàdʉ àrà ngätsi ngari ò.

¹⁸ Ní inga ûbho rò, pbànówí-tsì ava ndì atdídø, 'àmbe dhu òngù dō tsayá nzínziya ɔ, 'àti: «Péterʉ nyú àrà àdhà?»

¹⁹ Ádrʉngbă kamà Hèròdè adù kàvi kòmè kóró ngari ònà, pbétʉ ka kadʉ nzá kàbà. Nírò ní ndi kàdʉ dhu àvi kongù Péterʉ-ngbò òdò rɔ rübhi sàndiri-tsʉ, ndàdʉ àbhʉnà kókyè kóró. Wò dhu-dzidő, Hèròdè adù ndìvà Yùdeyà tó pbìrì ò rò, ndàrà Kàyìsàriyà tó kigò ò, ndàrà àdi ányì ákë kàsʉmì tí.

Ádrʉngbă kamà Hèròdè rɔvè dhu

²⁰ Ádrʉngbă kamà Hèròdè náakó atdídø Tirò mà Sìdɔnà mànà tó kigò ɔ bhà rò. Ní, atdíku, abádhí irlí ɿ ndíní ɿ oví tí ìndrú ɔvòya rɔ Kàyìsàriyà tó kigò ò, ròwù ɔte Hèròdè nà. Ní, ndíní ndi dhu aká tí fíyò, abádhí adù 'ìri Blästò tí kátina ale

nà. Ndì ale ní'í ádrùngbă kamà bhà idhö tó kàluga õ dhu dő ádrùngbälë. Ní abádhí awù 'onzì ndíní ì oko tí mårùngà õ Hèròdè mânà, abádhí tó pbìri õ bhà òngù rí ònyù ongónà ìrà ádrùngbă kamà Hèròdè bhà pbìri ò rò nídhuní.

²¹ Ní, yà abádhí ìrà ì ndíní ì òte tí ádrùngbă kamà mânà òná idhö õ, ndì kamà náufó ndì pbìndà ádrùngbänga tó mädzarù ní, ndàdà àdi pbìndà ádrùngbă kamà tó tombi dő. Wò dhu-dzidö, kădà òte òpè, ndàmbe dhu òvò dő ihé-yà tò.

²² Ní wò kà ròte òná kàsùmì õ, ihé-yà adù idù 'àti: «Ìgyò! Înzì ní ìndrú nyú yà ròte dhemä! Mǎngü-ngba nyú ní yà ròte!»

²³ Ní ányìrò rò tí, Ádrùngbälë Kàgàwà bhà málàyikà náapbì Hèròdè, înzá kàbhù ifuta Kàgàwà tò dhu-okú dò rò, asa ràdù àkanà, ròvè dòtsí.

²⁴ Pbétù wò ndì kàsumì õ, Kàgàwà bhà Òte adù àdi ndàmbe ndànga dő, ndàdà àmbe ndàndò dő kóró ngari òná.

²⁵ Bàrnabà mà Sáwúlò mânà níitdègu fifyò ka kavì 'òwù ònzìnà Yérùsàlemà tó kigò õ kasù nító, ní abádhí adù 'ìvà, 'àdu ì Àtiyòkiyà. Ányì abádhí adù òwu atdíkpá Yùwanì tí kátina atdí ale mânà. Ngätsi ndì Yùwanì-òvò ní'í Márkò.

13

Kàgàwà bhà Hílă-Alafí rí Bàrnabà mà Sáwúlò mânà nòvò Kàgàwà bhà kasù tò dhu

(Gàl 2.7-9; 2Tì 3.8-9)

¹ Àtiyòkiyà tó kigò õ kànisà õ ale nzinzì õ, Kàgàwà bhà pbànábí mà, ìndrú tò arí dhu ùdhë ale mânà ní'í ìnè. I ale ní'í Bàrnabà, Nígerì tí kátina Sìmìyonì, Lùkiyò, Kùrenì tó kigò õ ale, Mànayenì, yà atdíkpá avì ádrùngbă kamà Hèròdè mânà ale, ndirò Sáwúlò.

² Ní atdíku, yà abádhí rí Ádrùngbälë Kàgàwà ülë, 'àdù ònyù t'ónyuta-tsù nátsì òná kàsumì õ, Kàgàwà bhà Hílă-Alafí ati abádhí ní: «Nyòpì Bàrnabà mà Sáwúlò nà idù, nyüli igi, ndíní yà ma munzi ì fifyò kasù nònzi tí.»

³ Ní, ònyù t'ónyuta-tsù ì ütsì, 'àdù àmbe 'ítsò dő átò dhu-dzidö, abádhí adù òtsúya náli Bàrnabà mà dő Sáwúlò nà, 'àdù übhànà ròwù.

Bàrnabà mà Sáwúlò nà ròwu Kàgàwà bhà Ídzì Mákürù ünò Kípurò tó sòngà õ bhà tò dhu

⁴ Wò Kàgàwà bhà Hílă-Alafí nòvì ì i ì ówu rò, Bàrnabà mà Sáwúlò nà náawù ùvò Sèlèkiyà tó kigò ò. Ní ányìrò rò, abádhí adù òtsù ádrùngbă ibhú ò, 'òwù Kípurò tí kátina sòngà dò.

⁵ Ní, Sàlàminò tí kátina kigò ò è òwù ùvò rò, abádhí apè 'ùnò Kàgàwà bhà Òte ìndrú tò Pbàyàhúdí tó unduta-dzà õ rò. Yùwanì ní'ì inè átò atdíkpá abádhí mánà, ndàdù arà abádhí dzùnà ònzì rò.

⁶ Ní iwà è ùdà Kipurò tó sòngà ònă kóró rórò, abádhí awù ùvò ndi sòngà õ kigò, Pafò tí kátina ò. Ní, ndi kigò õ, abádhí atù Bärà-Yésù tí kátina màzítále. Àbadhi ni'ì átò Pbàyàhúdí nzínzì õ tìtò tó nabì.

⁷ Abádhí ongónà òko atdíkpá Kipurò tó sòngà õ lìwalì, Sèrgiyò Polò tí kátina ale, yà atdídò ìnga náni mánà. Ní, ndi lìwalì avì Bärnabà mà Sáwúlò nà kunzì, rìwú tina ò, Kàgàwà bhà Òte ndi ndòzè atdídò ndìrì nídhunì.

⁸ Pbétù wò màzítále, Èlemà, wòrì ní ndi kòvò-tù Pbàgìríkí t'ávàna õ, náadù àdi, ndàmbé ndàgò dò abádhí mánà. Kădù dhu ònzì ndíñì ndugéré tí lìwalì-afí, ìnzì dhu na'u tí.

⁹ Nírò ní ndi Kàgàwà bhà Èlélá-Alafí ìrà ndì rò, Sáwúlò, yà Polò tí kátina átò náudí nyìkpóna wò màzítále Èlemà rò,

¹⁰ ndàdù àtìnà ní: «Nyì nyarí'ì nzére màgëzì nà abho. Ndirò nyi nyarí ìndrú ùtrà abho. Ìnyi ní Pfòmvò t'ídhùnà nyú, ndirò ìnyi ní obhónánga rò òmvü. Nyì nyubhàya tí obhó Ádràngbále Kàgàwà bhà tárútárú ídè otu t'útdyata?

¹¹ Ní Kòmbí, Ádràngbále Kàgàwà-otsú ìsí wà dùnú. Nyì nyóngó ndùmündumú tí, ìnzì nyala adyifò-nyìkpó atdí kàsùmì õ mätí.» Ní uró rò tí, Èlemà-nyìngá náutì mbìì, ínö-yà rìbvü ndì dòná. Ní, kădù ndòpè ndòrì ndì, ndàmbé ndùnda rí ale ònè dò.

¹² Ní, lìwalì itdègu wò ndì nònzì dhu àlă, náadù Yésù à'ù, Ádràngbále Yésù bhà Ídzì Mákšù ùdhé ka kí dhu òsù ndì atdídò nídhunì.

Polò mà Bärnabà nà ròwu ùvò Àtiyòkiyà tí kátina atdí pbanga ò dhu

(Kas 7.1-50; 10.36-43)

¹³ Wò dhu-dzidò, Polò mà odhína mánà níupò ibhú ò Pafò rò, 'òwù, 'òwù ùvò Pergà tí kátina Pàfúliyà tó pbìrì õ atdí pbanga ò. Ányìrò ní ndi, Yùwanì* náadù abádhí nábhà, ndàdù ndàdu, ndàrà Yèrùsàlemà tó kigò ò.

¹⁴ Ní, abádhí adù abhi òpè Pergà rò, 'òwù, 'òwù ùvò Pìsìdiyà tó pbìrì õ atdí pbanga, Àtiyòkiyà tí kátina ò. Ní sàbatù-idhò õ, Polò mà odhína mánà náatsù unduta-dzà ò, 'àdù òko obvò.

¹⁵ Nírò ní ndi ka kazù Músà bhà Uyátá tó bhükù ò ka kandí dhu mà, Kàgàwà bhà pbànábí náandí dhu mánà. Wò dhu-dzidò, unduta-dzà õ ádròdrò ale náadù ìndrú òvì, ròwu

* 13:13 13.13 Ngätsi ndi Yùwanì-ovò ní'ì Märkò.

dhu ḥnò abádhí tò, 'àti: «Àban̄nzó, nȳi nyapé ì'ì indrú tò nȳi nyóv̄na abádhí-afí nȳi nyopé tí n̄i ɔte nà, n̄i nyòvo ka kòmbí.»

¹⁶ Ní, Pɔlò ivà ndì ndidè, ndàdù indrú àpe ɔtsána n̄i, rìnè. Nírò n̄i ndi kápè ɔte ndàti: «Ìsràyelì tó pbìrì ɔ bhă, ndirò nȳi yà Kàgàwà-ɔdò ònzì nȳi nyarí rò, nȳirì yà ma mánona dhu.

¹⁷ Àlë, Pbàìsràyélí tírò, àlë tó Kàgàwà náavò ndi àlë t'ábhúna. Ní, Mísri tó pbìrì ɔ abádhí aróko òná kàsumì ɔ, kädù abádhí àbhù ròtrò, ròngò ábhō alé-yà nyú tí. Wò dhu-dzidò, kädù abádhí ipfo, rùvò ányirò pbìndà ɔbi nyú n̄i.

¹⁸ Kädù abádhí-ngbò nódò ràngù ɔ, ràrà àhù mbèmbè ɔfò kumì ato tí.

¹⁹ Ndirò, kädù àrùbhù dhèdhérò ale-tidò-tsù tó ràgàndatsè nòtdì Kànanà tó pbìrì ɔ rò, ndàdù ndi pbìrì àbhù àlë t'ábhúna tò.

²⁰ Kóró kökò dhu anzì ì, ràrà àhù mbèmbè ɔfò miyà dòná imbò kumì nà ato tí. Wò dhu-dzidò, Kàgàwà adù àlë t'ábhúna-ànyä nítdì róngò ale náli abádhí nzinzì ɔ, ràrà àhù pbìndà nabì Sàmolè nídì ndi ndaraya abádhí nzinzì ɔ òná kàsumì ɔ.

²¹ Ndirò, ròpè ndì uró rò, àlë t'ábhúna náadù kamà ònzì Kàgàwà-fó. Nírò n̄i ndi Kàgàwà adù Sàwulò nídì abádhí dò kamà tí, rònyù idzi abádhí dò, ràrà àhù ɔfò kumì ato tí. Ndì Sàwulò ní'ì Kisì t'ídhùnà. Ndirò Kisì ní'ì Bènyàminì-dhú-bvù ale.

²² Kàgàwà nítdègu Sàwulò nífò ádràngbă kamà tó tombi dò rò, ní kädù Dàwudì nídì tdítò abádhí dò ádràngbă kamà tí. Kädù dhu òvò átò Dàwudì-okú dò rò, ndàti: «Ma màbà wà Dàwudì, Yésè t'ídhùnà, atdídò afídu ózè ale. Ka ní ndi ma mòzè dhu ònzì róngò kóró ale.»

²³ Dàwudì bhà pbàdzakurù nzinzì ɔ rò ní ndi, Kàgàwà ipfo Yésù, ndidì Pbàìsràyélí tó ɔgùba tí, àdhàdhì yà angyangyi ndì ndakò fìndá làká dhu bhéyi.

²⁴ Tdë Yésù ıra rò, bátizò nubhónà Yùwanì náavò dhu Ìsràyelì tó pbìrì ɔ bhà tò kóró, ndíni ì nugérè tí, 'ùbhà fiyó nzérenga, 'adù bátizò àlu.

²⁵ Ní, pbìndà kasu-tsù àmbènà àrà ndòdù òná kàsumì ɔ ní ndi, Yùwanì ivú dhu Pbàìsràyélí-tsù, ndàti: «Nȳi nyári ìngà ırë ıma ràri àdhí? ıma ní nzì wò nȳi nyaródøna ndíni ıra tí ale. Pbétù, kànì dzidu dò rírà ale ní inzá ma màkà mungá pföna rɔ kàyítò-mbí mà ale.»

²⁶ Nírò nȳi adódù, yà Àbràhamà bhà pbàdzakurù tí nȳi nyí'ì rò, ndirò nȳi, yà Kàgàwà-ɔdò ònzì nȳi nyarí rò, àlë tò

nga ní ndì Kàgàwà íbhò yàrì ògù tó ɔte ní.

²⁷ Obhó tí, Yèrùsàlémà tó kigò ɔ bhà mà fiyó ádròdrö ale mánà núuní nzá dhu Yésù ràri àdhi. Ndirò, yà bìlì ka karózàna sàbatù-ìdhò ɔ, yà Kàgàwà bhà pbànabí unction dhu mà náadù nzá abádhí-dó nálu. Pbétù, abádhí adù i dhu àbhù ràkă, yà Yésù-dó i abhù kótdì anya ndíni ka koho tí dhu-otù ɔ.

²⁸ Ní, inzá i àbà atdí dhu mà, yà Yésù-ànyä òtdì ka kádù okúna dò rò rórò, abádhí anzì ka Pìlatò-fó, ndíni ka nabhù tí kohò.

²⁹ Ní kókú dò rò ka kandí kóró dhu i àbhù rònzi i dhu-dzidò, abádhí náabhù kă-bvò kifo mÙsàlabhà dò rò, 'adù òtdùnà.

³⁰ Pbétù, Kàgàwà adù àbadhi àbhù rìngbè ndì ɔve-bvù rò.

³¹ Wò dhu-dzidò, kádù ndàvi ibí idhò nyú ɔ yà Gàlilayà rò i iwú mánà atdíkpá, 'iwú ùvò Yèrùsàlémà tó kigò ò ale tò. Kòmbí i ale ní i kàbhà ngàmbì Pbàìsràyéli-ònzì.

³² Mä nyú mà, mä móvòna dhu ní ndì Ídzì Mákùrù, yà àlë t'ábhúna tò Kàgàwà náakò fìndá làká.

³³ Ní, Kàgàwà náabhù wà ndì làká ràkă àlë tò, abádhí tó pbàdzukurù tìrò. Kàbhù Yésù rìngbè ndì ɔve-bvù rò, àdhàdhì yà Zàburì tó bhükù* ò ka kandí ɔyo rí kisë kà tó ngari ɔ dhu bhéyi. Ndì andítá ràtìna:

«Inyi, inyi ní Idhùdu.

Ndirò indo ndì nòpè rò, ima ní Àbanu.»

³⁴ Ndirò, Yésù nábhë ndì ndí rìngbè ndì ɔve-bvù rò inzì abvòna ròmò dhu kavò angyangyi. Kàti:

«Ma mí nyasò ní asota ní ililă, ndirò kóró ale ră'una, yà angyangyi ma makò fìndá làká Dàwudì tò asota*.»

³⁵ Ndì dhu-okú dò rò ní ndì kà ràtìna átò Zàburì* tó ngätsi ngari ɔ:

«Nyí nyabhùya nzì pbükù Ililă-Alë-abvò ròmò ibhu ò.»

³⁶ Obhó tí, pbìndà idzi ɔ, ádràngbà kamà Dàwudì náanzì Kàgàwà ózè dhu. Ní, kavè, kadù ndòtdù abhúna ka kútdú ró, abvòna ràdù òmò.

³⁷ Pbétù, yà Kàgàwà àbhù rìngbè ndì ibhu ò rò Yésù-abvò nómò nzá.

³⁸ Nírò adódù, nyàni dhu kótù ɔ nga ràri ndì ìndrú tó nzérenga rí ndàba dhu rí ndòvò fükù ní. Ndirò, Músà bhà Uyátá mà náabhù nzá nyí kozà nyí obhónángatále tí.

³⁹ Yésù-otù ɔ nga ní ndì ìngbàtí ilí ndì ale mà yà ka nà'ù, nözù ka kádù obhónángatále tí ní.

* 13:33 13.33 Zàb 2.7

* 13:34 13.34 Isa 55.3

* 13:35 13.35 Zàb 16.10

⁴⁰ Nírò, nyàndà nga mbéyi adódù, akye yà Kàgàwà bhà pbànábí ụno dhu nóonzina ndì ràkú ní. Abádhí ati:

⁴¹ <Nyàndà dhu, nyí, ìndrú-tsì ònzì nyí nyarí rò.

Nyàbhù nyí idho ràkò nyí, ndirò nyàbhù nyí tsékù ròtdì ndì. Obhó tí, ma mí atdí dhu ònzi, yà inè nyí nyí'í nyikpókù nà òná kàsùmì ő. Ndì dhu ní ìnzì nyí nyádù à'ùnà ngätsi ale náwe fákù rò dhu.*.>

⁴² Wò dhu-dzidò, Pølò mà Bärnabà mánà níitdègu ùvò unduta-dzà ò rò, ní iyé-yà náadù abádhí ònzì ndíní iwúya tí tdítòdò rí'í sàbatù-idhò ő, 'iwú wò ɔte kèle nádu 'àwè tdítòdò fífò.

⁴³ Wò unduta-dzidò, ábhò Pbàyàhúdí mà ábhò ngükpa ale yà Pbàyàhúdí tó dínì ò i nágèrè 'òngò Kàgàwà ụle mánà, náadù ùvò, 'owù Pølò mà Bärnabà mánà-owù ő. Nírò ní ndì kökò óyò ale adù dhu òvò abádhí tò 'òpè abádhí-afí ní, ndíní i napbá tí 'òngò öko pótso Kàgàwà bhà ídzìngá tó otu ő tí.

Pbàyàhúdí rí Pølò mà Bärnabà mánà ròvona fífò ɔte nödho dhu

⁴⁴ Tdítòdò i'í sàbatù-idhò ő, mbèmbè Átiyòkiyà tó pbanga ő kóró ale núundu i ndíní i iri tí Ádrùngbále Kàgàwà bhà Òte.

⁴⁵ Ní Pbàyàhúdí níitdègu wò ihé-yà àlă, ní adha tó ale-afí mà agòta mánà náadù abádhí ịra, ràdù 'òpè 'àgò Pølò rúnona fífò dhu, ndirò 'àmbe dhu ụnò dò nzére kà ní.

⁴⁶ Ní Pølò mà Bärnabà mánà náadù dhu òvò abádhí tò ịmbà ɔyá ɔdó na, 'ati: «Fákù nga ní ndì Kàgàwà bhà yàrí Òte nákă kùnò wemberè tí ní. Pbétù, nyí nyòdhò ka, nyádù nyözù nyí-tírò ìnzá àkă 'àbà dhòdhóhóngá tó ípirònga ale tí dhu-okú dò rò, mǎ mí mágèrè kòmbí mówù kùnò rò ìnzì ní Pbàyàhúdí tò.

⁴⁷ Obhó tí, Ádrùngbále Kàgàwà ụyá wà ka ndì dhu bhëyi tí fákà. Kàti:

<Ma míli nyí kóró pbìrì ő ale tó awáwù tí, ndíní nyí nyí'í tí ɔgù tó Ídzi Mákărù òvo rí kóró ale tò ale tí, ràrà àhù yà adzi-tsù náadì ndì i.>

⁴⁸ Ní, ìnzì ní Pbàyàhúdí níitdègu wò ɔte ịri, ní abádhí-idhè náadù ndìka atdídò, 'àdù 'òpè 'ilè Ádrùngbále Kàgàwà bhà Òte. Ndirò kóró ale, yà Kàgàwà apì dhòdhóhóngá tó ípirònga nabáya tí, náadù Kàgàwà à'ù.

⁴⁹ Ádrùngbále Kàgàwà bhà Òte adù ndàndò kóró ndì Pìsìdiyà tó pbìrì ő.

* 13:41 13.41 Hàb 1.5

⁵⁰ Pbétù, Pbàyàhúdí adù dhu ìtsu Kàgàwà ùlè arí à návi vèbhále mà, kigò õ ádròdrò ale mánà do ò, ndíní dhu nivà tí Pɔlò mà Bärnabà mánà rò. Ní, abádhí adù 'òpè 'àvu Pɔlò mà Bärnabà mánà rò, 'adù ipfonà 'òdì fiyó pbìrì õ rò.

⁵¹ Pbétù, kökò óyó ábhàlë náadù pfyo-tsítsíró àhù nò'ò abádhí-okú dò rò. Wò dhu-dzidò, abádhí adù 'ivà, 'òwù ïkònnyò tó kigò ò.

⁵² Ndírò Yésù-owù nángà ale-ìdhè náadù ndìka atdídò, Kàgàwà bhà Hílă-Alafí ràdù 'ira.

14

*Pɔlò mà Bärnabà nà rì Kàgàwà bhà Ídzì Mákürù
náno ïkònnyò tó kigò ò dhu*

¹ ïkònnyò tó kigò ò à òwù ùvò rò, Pɔlò mà Bärnabà nà náatsù átò Pbàyàhúdí tó unduta-dzà ò. Ní ányìdzá, abádhí uno Kàgàwà bhà Ídzì Mákürù, ndì dhu ràdù Pbàyàhúdí mà Pbàgìríkí mánà tó ábhò ihé-yà nyú nábhù rà'ù Yésù.

² Pbétù, yà à nùvò ìnzì 'à'ù Yésù Pbàyàhúdí náadù dhu ìtsu ìnzì ní Pbàyàhúdí-do ò, 'abhù afiya rìnta à ndíní dhu nivà tí kökò Yésù ná'ù adóya rò.

³ Ní, àzèmbè wò dhu rì ndònzì rórò tí, Pɔlò mà Bärnabà nà náadù òko ábhò idho nyú tí ïkònnyò tó kigò õ. Abádhí adénà òwu Ádràngbále Kàgàwà bhà Ídzì Mákürù náno rò kpangba, ìmbà òyá ɔdó na, kà-rò à ipbi à nídhunì. Ndírò, Ádràngbále Kàgàwà adénà àrà yà abádhí ràntona pbìndà ídzìngà dò dhu tó obhónga nábhù rò ràvi ndì kpangba, yà abádhí rònzina wiwì mà yà ìnzá apèna 'ònzi angyi ìndrú-nzíñzi õ dhu mánà dhù-otù õ.

⁴ Ní wòrì kigò õ ale-ònga náundò ndì ɔyo, atdídhenà ale rôle à Pbàyàhúdí-ti'ònà rò, ngükpa ale ràdù 'òlè Yésù bhà uvitatále-ti'ònà rò.

⁵ Wò dhu-dzidò, Pbàyàhúdí mà ìnzì ní Pbàyàhúdí mánà, òyá ádròdrò ale mánà náadù 'irì ndíní à opé tí 'àvu Pɔlò mà Bärnabà mánà rò, 'adù abádhí àbhù kubvù odu ní ràvè.

⁶ Ní, Pɔlò mà Bärnabà mánà nítdègu wò dhu òsè, ní abádhí uvò ïkònnyò õ rò, 'òtsè Lìkàòniyà tó pbìrì õ pbanga, Lístrà mà Dérbe mánà, tiyá arí à kyèròkyèrò pbìrì mánà ò.

⁷ Ányì abádhí adù òko 'òwù Kàgàwà bhà Ídzì Mákürù náno rò ìndrú tò.

Pɔlò mà Bärnabà nà rì Lístrà tó kigò õ dhu

⁸ Lístrà tó kigò õ, ìnzì aríde pföna dò atdí ale ní'ì inè. Ndí ale ní'ì òdhi tí ka kadhi òtsótsù rórò ale. Ndírò ka ní'ì ìnzá apèna ùbhi yà ka kadhinà ndì rò ale.

⁹ Ní, atdíku kădì ndàmbé Polò rǎnɔna dhu ἰrì dō. Ní Polò udi nyikpóna kà-rō, kà’ù dhu ògù ndì ràmbènà ògù dhu ndì ndàla rò.

¹⁰ Ní, Polò adù dhu òvò kà tò orú tūna nyú nà, ndàti: «Évà nyì, nyidè túrútárú pfɔnu dō.» Ní wò ale níibé ndì ndidè, ndàdù ndòpè ndùbhi.

¹¹ Ní wò Polò ònzì dhu ἰ àla rò, ihé-yà náapè ’òtè orú tuya nyú nà Lìkàònìyà ɔ bhà t’ávàna ɔ, ’àmbe àtìnà dō: «Mǎngü-nzo ùgèrè wà ἰ ’òngò ìndrú tí, ’ìtsù àlë nzinzì ò.»

¹² Abádhí adù Bàrnabà nátì Zewù tí, ’àdù Polò nátì Hérmè tí. Obhó tí, Polò ní ndì aránà ɔte oundà rō ìndrú tò. Ndirò, yà Listrà tó kigò ɔ ka kótsù rō ni’i ndì Zewù tí kátina Pbàgiríkí tó mǎngü-ngba bhà sɔmā-dzà.

¹³ Ní wò ndì kàsùmì ɔ, Zewù bhà atdí kùhanì náadù ἰrà ikyì-akpá nà, iwà ndì ndùkpòrò itsu-opfò tó màkkákú ndùfò dòya rō rórò, ndirà àhù nà kigò ɔ ka kótsù òyá tsatsù tí. Abádhí ni’i iwà ἰ nírì ihé-yà mànà ndín̄i ubhò tí i ikyì-akpá perè tó kókò òyá uvitatále tò.

¹⁴ Ní, Polò mà Bàrnabà nà níitdègu kókò ale ràpàna ndín̄i ἰ onzi tí dhu ἰrì, náufa ròyá orú màdzarà-ɔnga, ’àdù òtse ihé-yà nzinzì ò, ’àmbe ûkú dō, ’àti:

¹⁵ «Hòkò! Ádu wò nyì nyápàna nyönzì dhemä? Mǎ’i nyú, mǎ ní ìndrú àdhàdhì nyì ní ìndrú dhu bhéyi. Ndirò, yà fükù mǎ mòvò dhu ní Kàgàwà bhà Ídzì Mákàrù, ndín̄i nyì nyubhà tí nyì nyarónzina ìmbà tìya nà dhu, nyàdù nyágèrè nyöngò yà ìnzì aròvè Kàgàwà bhà ale tí. Ndi Kàgàwà ní ndì yà adzi mà òrù-akpà mà ndirò rère-ùbabá mà, òyá arí’i kóró dhu mànà nanzi ale.

¹⁶ Angyíta nyú Kàgàwà ubhà pé kóró pbìrì ɔ ale ròngò ubhi afiya ozè otu ɔ.

¹⁷ Pbétù, këbhà nzá ndì ndítè abádhí tò yà ndì ndónzina ídzìng-a-otù ɔ dhu. Obhó tí, kärí igye àbhù rìkò òrù-akpà ɔ rō fükù, ndàdù inga ɔ dhu àbhù rò’ò fìyò kàsùmì ɔ. Ndirò indo màtì, káràdù nyöngù, ndàdù afíkù níra pbìndà ídzìnga tó dhèdhe ní.

¹⁸ Polò mà Bàrnabà nà náatè mbă wò dhu bhéyi màtì, ní abádhí r̄i ihé-yà nísò ìnzì ἰzä tó perè nubhò tí fìyò dhu ní’i obi tí.

¹⁹ Wò dhu-dzidò, Pbàyàhúdí níiwú Àtiyòkiyà* tí kátina kigò ɔ rò, ndirò Ìkòniyò tí kátina kigò ɔ rò màtì, ’ìwú ùvò Listrà. Ní abádhí níitsu dhu ihé-yà-dò ɔ, ròpè ’ùbvú Polò mà odu ní, ndín̄i ɯvè tí. Wò dhu-dzidò, abádhí adù Polò àdhà ’ipfo iri kigò ɔ rò, iwà òvè dhu tí ἰ kàti nídhuní.

* 14:19 14.19 Ndi Àtiyòkiyà ní’i Pìsidiyà tí kátina atdí pbìrì ɔ kigò.

²⁰ Pbétù Yésù ná'ù ale níitdègu 'àndú 'àkpòrò Polò-ngbò, ní àbadhi adù ndìvà, ndidè, ndàdù ndàdu ndì kigò ò. Ní tsútsá nínganí, abádhí adù òwu Bárnbà nà Dérbe tí kátina kigò ò.

Polò mà Bárnbà nà rí 'àdú Àtiyòkiyà tó kigò ò dhu

²¹ Dérbe té kigò ò è òwù ùvò rò, Polò mà Bárnbà nà náapè 'ùnò Kágàwà bhà Ídzì Mákürù indrú tò. Ní, ábhò ale nyú náugèrè è, 'à'ù Yésù. Wò dhu-dzidò, abádhí náadù 'àdu Dérbe rò, 'òwù Lístrà. Lístrà rò, abádhí adù 'ìvà, 'òwù Ikóniyò ndirò Àtiyòkiyà, Písidiyà tó pbìri ò.

²² Kóró kókò kigò òná, abádhí owúnà Yésù ná'ù ale-afí nópè rò, 'àdù òwu i ale àví rò rikò pótso fifyó a'uta õ. Abádhí adúnà òwu dhu òvò rò i ale tò, 'àtì: «Dhu àká àlë rùdà ádràngbă àpbè nyú òna nă, ndíni àlë kotsú tí òrù-akpà õ Ádràngbă kamà Kágàwà bhà idzi ò.»

²³ Kóró kànísá òna nă, Polò mà Bárnbà nà náadúnà òwu indrú òvò rò, 'ùli ndì kànísà õ pbákùrù tí. Ònyù t'ónyuta-tsù è ùtsì, 'àdù àmbe 'ìtsò dò dhu-dzidò, abádhí adúnà òwu yà è óvò ale ùli rò yà è á'ù Ádràngbälé Yésù-fó.

²⁴ Wò dhu-dzidò, abádhí náudà Písidiyà tó pbìri òná, 'àdù òwu ùvò Pàfúliyà tó pbìri ò.

²⁵ Ní, Pergà té kátina ndì pbìri õ kigò õ bhà tò è ùnò Kágàwà bhà Òte dhu-dzidò, abádhí adù 'àsòlò, 'òwù Àtaliyà té kátina kigò ò.

²⁶ Ndì kigò õ rò, abádhí adù 'ìvà 'òwù ibhú õ, 'òwù ùvò Àtiyòkiyà, Síriyà tó pbìri ò, yà abhi è apè òná rò kigò ò. Wò ndì kigò õ rò nga ní ndì, ka kabhu abádhí Kágàwà ràso wò abádhí òwù ùtsànà pbìndà kasu-okú dò rò.

²⁷ Ní, Àtiyòkiyà è òwù ùvò rò, abádhí andu Yésù ná'ù ale-tsù, 'àdù Kágàwà àbhù è 'ònzì kóró dhu náwe fifyò. Ndirò, abádhí adù ingbà dhu bhéyi mätí è àpfò a'uta tó tsátsù ìnzì ní Pbàyahúdí tò dhu náwe átò abádhí tò.

²⁸ Wò dhu-dzidò, Polò mà Bárnbà nà náadù òko ábhò idho nyú té Yésù ná'ù ale mànà Àtiyòkiyà tó kigò õ.

15

*Yésù ná'ù ale tó unduta Yérùsàlemà tó kigò ò
(Opt 2.1-9)*

¹ Yudeyà tó pbìri ò rò ìwú Àtiyòkiyà tó kigò ò ngúfe ale, náapè 'ùdhe dhu Yésù ná'ù ale tò, 'òwù àtìnà rò ití: «Ìnzì nyí nyapé nyabhù kóbhòlò onzíkúnga yà Músà bhà Uyátá

nónzì ka dhu bhéyi, ní Kàgàwà r̄i nz̄i nyiḡu fùkú nzérenga ſ̄ r̄ò.»

² Ní Pɔlò mà Bàrnabà nà náadù ndì dhu òdhò atdídö, ádrùngbă agòta nyú ràdù ìtsì nzínziya ſ̄ i ale mānà wò dhuokú dò r̄ò. Nírò ní ndì abádhí adù dhu ùtsì atdíkpá, ndíni Pɔlò mà Bàrnabà nà ndirò Àtiyòkiyà ſ̄ ngúfe ngükpa ale mānà nóowu tí Yerùsàlemà tó kigò ò, 'owù òte ndì dhu dɔ Yésù bhà uvitatále mà, pbákùrù mānà-ònzi r̄ò.

³ Ní, Àtiyòkiyà ſ̄ kànisà náadù abádhí dzùnà nónzì àkákă dhu bhéyi ndì abhi tò. Ní Foyinikè mà Sàmàriyà mānà tó pbìri ònǎ i úda i nană, abádhí owúnà ìngbă dhu bhéyi mātí ìnzì ní Pbàyàhúdí nüḡerè i Kàgàwà tò dhu nówò r̄ò ìndrū tò, ndì dhu ràdù àrà Yésù ná'ù ale àbhù r̄ò idhèya r̄ika ndì atdídö.

⁴ Ní, kǒkò ale níitdègu owu ùvò Yerùsàlemà tó kigò ò, ní ndì kigò ſ̄ kànisà mà Yésù bhà uvitatále mà ndì kànisà ſ̄ pbákùrù mānà, náakò abádhí mbéyi nyú. Abádhí náadù Kàgàwà àbhù 'ònzi dhu náwe kóró kǒkò i nàkò ale tò.

⁵ Pbétù, atdídhená ale, Yésù ná'ù Pbàfàrisáyó tó mütù nzínzi ſ̄, náadù 'ivà 'atì: «Dhu àkă kòbhòlò Yésù ná'ù ìnzì ní Pbàyàhúdí-ònzinga, kadù dhu ùya fíyò ròngò Músà bhà Uyátá nífu.»

⁶ Nírò ní ndì Yésù bhà uvitatále mà, Kànisà ſ̄ pbákùrù mānà, náandu i ndíni i andá tó kǒkò ale ùnò dhu-ònga.

⁷ Ní, atdídö i àgò i dhu-dzidö, Péterù ivà ndì ndidè, ndàdù àtinà: «Àbanìnzó, nyí nyàni wà dhu Kàgàwà róvò wà mă angyíta tó nzinzíku ſ̄ r̄ò, ndíni ma mongó tó pbìndà Ídzì Mákùrù núnò ìnzì ní Pbàyàhúdí tò, ndíni abádhí níri tó 'adù dhu à'ù.

⁸ Ndirò Kàgàwà, yà ìndrū-afí ò dhu mà núní arí ale, nítè wà dhu iwà ndì rákò abádhí, yà abádhí ndì ndírá pbìndà Híllä-Alafí ní, àdhàdhì yà ndì ndirá àlë dhu bhéyi dhu-otù ſ̄.

⁹ Kündò nzá àlë-ònga abádhí mānà akékpá mātí, kǔ'o abádhí-afí rìlă nyikpóna ſ̄, a'uta-otù ſ̄ nídhuní.

¹⁰ Nírò, ádu kòmbí nyí nyí Kàgàwà-afí númvú wò dhu bhéyi, nyambé ndì nà' e ànò nügbă dɔ Yésù bhà ábhàlì dò ní? Nyí nyí ndì ànò nügbă abádhí dɔ àzèmbè ìnzá àlë t'ábhúna nyú mà, ndirò àlë nyú mà àlë kanzì kànò àlë kí dhu-lémà róró!

¹¹ Ndirò, àlë kà'ù wà dhu àlë rùgħu wà àlë tó nzérenga ſ̄ r̄ò, Ádrùngbăle Yésù bhà ídzìnga-okú dò r̄ò, àdhàdhì abádhí nágħu dhu bhéyi.»

¹² Ní, Pɔlò mà Bàrnabà nà r̄i Kàgàwà àbhù 'ònzi ìnzì ní Pbàyàhúdí nzínzi ſ̄ wiwì mà, yà ìnzá apèna 'ònzi angyi

ìndrú-nzínzì ɔ dhu mánà dhu náwé rò, kőkò ɻ nàndunà ale
náadù ìnè bhìi, 'àmbe abádhí råwéna dhu níri dò.

¹³ Ní Pølò mà Bårnabà nà níitdègu ìnè, ní Yákøbhò apè
otè ndàti: «Àbanínzó, nyìri yà ma múnçna fükù dhu.

¹⁴ Sìmiyonì náwe wà ìngbà dhu bhéyi mätí, mÙhàngú ɔ
rò, Kàgàwà arí pbìndà ale nòpì ìnzì ní Pbàyàhúdí nzínzì ɔ
rò tì dhu àlë tò.

¹⁵ Wò ndì dhu nákò wà ndì Kàgàwà bhà pbànábí náandí
dhu nà. Ndì andítá rätina:

¹⁶ ‹ÁdrÙngbåle Kàgàwà rätina: wò dhu-dzidò, ma mí madü
mirà wò ndì nadru ádrÙngbå kamà Dàwudì bhà idza nòsì
tdítòdò.

Ní ma mí ndì idza-dúdù nángbë,
madù idìnà rìdè pföna dò.

¹⁷ Ndì dhu bhéyi ní ndì, yà ɻ nubhà ale-go rì 'òpè 'òmè
ÁdrÙngbåle,

i ale ní kákà övòdu ka kánzì døyá ale.

Obhó nyú, kóró ìnzì ní Pbàyàhúdí, yà pbákà ale nyú tí oko
tí ma múnzì ale rì 'òpè 'òmè ma.

Wòrì ní ndì yà ndì dhu ònzì rì ÁdrÙngbåle nùunç dhu*.

¹⁸ Ndì ÁdrÙngbåle ní ndì i dhu nábhë ìndrú rÙni yà
mÙhàngú ɔ rò ndì napèna rò ale.»

¹⁹ Tdítòdò, Yákøbhò adù àtìnà: «Íma, ma mala dhu ní, dhu
ràkà nzá købhìllì kőkò ɻ nágèrè Kàgàwà tò ìnzì ní Pbàyàhúdí-
tsù.

²⁰ Pbétù, abádhí tò dhu ràkà kandí dhu, katì: «Nyì nyákà
nzá nyöngò sànamù tò ka kùbho perè tí ɻzä ná'a*. Ndirò,
nyì nyákà nyöngò nyödò mÙnyòñì rò rò, ìnzì nyádù dàna-tsì
ka kìpbö obì ní ròvè ɻzä mà, ànzùbhà mánà ná'a.»

²¹ Obhó tí, angyí ndì napèna rò, ìndrú náarí ɻ ìnè Músà
bhà Ùyátá nòvò i arí ìndrú tò kóró kigò ònä ró. Kóró sàbatù-
idhò ɔ, abádhí náarí i Ùyátá nòzù ìndrú tò unduta-dzà ɔ rò.»

*Yérùsàlemà ɻ nùndu ale rì bhàrhwà àbhë Átiyòkiyà ɔ
Kànìsà tò dhu*

²² Wò dhu-dzidò, Yésù bhà uvitatále mà, Kànìsà ɔ pbákùrù
mà, Yérùsàlemà ɔ kóró Kànìsà mánà náatè nzínzìya ɔ.
Abádhí níri ɻ ndínì ɻ ovó tí nzínzìya ɔ ale, 'àdù övìnà ròwù
atdíkpá Pølò mà Bårnabà mánà nà Átiyòkiyà, Sìriyà tò pbìri
ɔ. Ní, abádhí avò Yudhà mà Sílà nà. Ngätsi ndì Yudhà-ovò
ní'ì Bårisabà. Ùdhíya pbàkrístò nzínzì ɔ, abádhí óyò kóró
ní'ì atdídò ka kífù ale.

²³ Ní, abádhí adù kòrì ale nòvì ròwù bhàrhwà nà. Ndì
bhàrhwà ka kandí yà dhu bhéyi: «Mä'ì odhíku, Yésù bhà

* 15:17 15.17 Àmo 9.11-12 * 15:20 15.20 Ndì ɻzä nòtì wà Kàgàwà-nyìkpó ɔ.

uvitatále mà, Kànisà ſpbàkùrù mànà, mǎ mòvì nyí atdídő ɔdhíkă, ìnzí ní Pbàyàhúdí tírò nyí nyí i Atiyòkiyà mà, Sìriyà mà, Kìlìkiyà mànà tó pbìrì ò rò.

²⁴ Mǎ mìrì dhu, nzinzika ſrò, atdídhená ale rówù ìnzá mǎ mufà rúsà fiyò rórò, 'owù dàku ìnza àwú òtëya ní, ndì dhu ràdù izu nábhù afíku ò.

²⁵ Ndi dhu-okú dò rò ní ndì, mǎ mìrì mǎ mòvò ìndrú, mǎdù òvìnà rówù tìku ò. Abádhí röwu atdíkpá yà atdídő mǎ mózè ɔdhíka, Pølò mà Bärnabà mànà nà.

²⁶ Ndi Pølò mà nádzi wà fiyó ípìrònga ɔve tò àlë tó Ádrùngbälé Yésù Krístò bhà kasu-okú dò rò.

²⁷ Nírò, kònì mǎ mòvì Yudhà mà Sílà nà, ndínì yà bhàrùwà ſrò mǎ mändi ɔte növö tí tsuya ſrò.

²⁸ Obhó tí, Kàgàwà bhà Hlélä-Alafí mà, mǎ nyú mànà, mǎ màla dhu ní, dhu ràkă nzá mëgbă ndì nà'ë vurò ànò tdítidò dàkú, ròsè yàrì uyátá dòná.

²⁹ Ndi uyátá rätina: «Nyí nyàkă nzá nyöngò sànamù tò ka kùbho perè tí izá mà, ànzùbhà mà, dàna-tsì ka kípbö ɔbi ní ròvè izá mànà ná'à. Ndírò nyí nyàkă nyöngò nyödò mènyònì rò rò. Kökò dhu nyí nyifù dhu ní ndì àdù i i wà nyí nyönzí idzi dhu dhu. Mbéyi nyòko.»»

³⁰ Nírò ní ndì kökò òvì ka kòvì ale níivà i 'owù wò bhàrùwà nà Atiyòkiyà. Ní ányì i 'owù ùvò rò, abádhí andu Yésù ná'ù ale-tsù, 'àdù ndì bhàrùwà àbhù abádhí ròzù.

³¹ Ní wò bhàrùwà i 'òzù rò, kòrì ale-idhè níika ndì atdídő ndì bhàrùwà ſrò ka kòpè afíya tí dhu-okú dò rò.

³² Kàgàwà bhà pbànábi tí i àdù 'otù dhu-okú dò rò, Yudhà mà Sílà nà náadù ɔte ádzíta nyú kökò Yésù ná'ù ale mànà, i ròpè abádhí-afí, 'àdù abádhí àbhù ròtsì ɔbi fiyó a'uta ſrò.

³³ Ngúfe idhò i ònzí Atiyòkiyà dhu-dzidò, kökò abádhí t'ódhíya náadù abádhí àbhà ràdu i, 'owù yà i nívì ale-ti'ò.

³⁴ [Pbétù Sílà adù ndòzè ndàdì Atiyòkiyà. Ní Yudà adù àrà atdírò Yérùsàlemà.]

³⁵ Pølò mà Bärnabà nà adù òko Atiyòkiyà. Ibí ngükpa ale mànà, abádhí owúnà dhu ùdhe rò, 'àdù Kàgàwà bhà Òte tó Idzi Mákërù nénò átò ìndrú tò.

*Pølò mà Bärnabà nà ſonga ri ndùndò dhu
(Màt 13.23; 18.20; Yùw 6.44-45)*

³⁶ Ngúfe idhò-dzidò, Pølò ati Bärnabà ní: «Ódhí, kàdu pé àlë, àlë rówù àlë t'ódhína nándà yà angyi àlë kénò Ádrùngbälé Kàgàwà bhà Òte òyá kigò òna nă kóró, ndínì àlë kala tí ìngbà dhu bhéyi màtí abádhí aróko dhu.»

³⁷ Ní, Bärnabà azè ndìdyì Yùwanì Márkò, ndínì i owu tí mànà atdíkpá.

³⁸ Pbétù, Pölò adù nzá ndí dhu òzè, Pàfùliyà tó pbìrì ò rò Yùwanì Márkò adù ndí owùya õ rò, ìnzì ndònzì kasù atdíkpá ì mà nà dhu-okú dò rò.

³⁹ Ní wò dhu-okú dò rò, Pölò mà Bàrnabà nà náagò ì atdídò, ndí dhu ràdù 'àbhù 'ùndò ì. Nírò ní ndí Bàrnabà adù Márkò nídyì, 'owù nà atdíkpá ibhú õ Kipurò tó pbìrì ò.

⁴⁰ Ndírò, Pölò adù Sílà òvò. Ní, Yésù ná'ù ale ìtsò ì dòyá, ndínì Ádràngbále Kàgàwà aso tí ì dhu-dzidò, abádhí adù 'ívà, 'owù ányìrò rò.

⁴¹ Ní, kădà Síriyà tó pbìrì mà, Kìlìkiyà tó pbìrì mánà òna nă, ndàrà kànísá-afí òpè rò, ndínì ɔbi notsi tí fiyó a'uta õ.

16

*Tímòtewù rí ndàpbä Pölò mà Bàrnabà mánà owù õ dhu
(Rom 16.21; Gàl 4.13-15; Fil 2.19-22)*

¹ Wò dhu-dzidò, Pölò arà àhù Dérbe. Ányìrò, kădù ʉda Lístrà tí kátina kigò ò. Ní ányì, kătù Tímòtewù tí kátina atdí ale. Ndí ale ní'ì iwà Yésù ná'ù ale. Kà-tsánà ní'ì iwà Yésù ná'ù Mùyàhudi-àyi, ndírò kà t'ábanà ní'ì Mùgìrikì.

² Ní, Lístrà mà ɭkònìyò mánà tó kigò õ, Yésù ná'ù ale owúnà ídzì dhu nyú náwe rò Tímòtewù dò.

³ Ní, Pölò-afí adù ndòtdì, ndínì ì ongó tí ùbhi atdíkpá kà mánà. Ní, Pölò adù kònzinga àbhù kòbhòlò, wò ndí mǎlengù õ arí ì'í Pbàyàhúdí-okú dò rò, i ale ní'ì kóró iwà dhu núni Timòtewù t'ábanà ri'í Mùgìrikì nídhunì.

⁴ Kóró kigò, yà ì úbhi òná õ, Pölò mà Sílà nà nóowúnà Yésù bhà uvitatále mà, Kànísà õ pbàkàràrù mánà nátsì Yèrùsàlémà tó kigò ò ì ùndu ì rò uyátá òvò rò Yésù ná'ù ale tò, 'àdù 'owu abádhí àvi rò rìfù ndí dhu.

⁵ Nírò ní ndí kànísà apé 'àmbe ìdzò dò fiyó a'uta õ, bvàya ràdù àmbe ndise dò bìllènganà.

ɔnyù rí Pölò ònyù Mákèdòniyà rò ka kí ndànzì dhu-rò dhu

⁶ Wò dhu-dzidò, Kàgàwà bhà Hílă-Alafí náagó Pölò mà Sílà nà, ìnzì owu tí Kàgàwà bhà ɔte ùnò Àziyà tó pbìrì ò. Ní, abádhí ʉdà Fùrùgiyà mà Gàlàtiyà mánà tó pbìrì òná.

⁷ Ní, Mìsiyà tó pbìrì ò ì ótsù ní ifo õ ì 'owù ùvò rò, abádhí azè 'owù Bítiniyà tó pbìrì ò. Pbétù, Yésù bhà Hílă-Alafí adù abádhí àgo ìnzì owu tí ányì.

⁸ Ní, abádhí ʉdà Mìsiyà tó pbìrì òná, 'àdù 'àsòlò, 'owù ùvò Tròwà tó kigò ò.

⁹ Ní atdíku kúbhingá, dhu adzì Pölò dò ɔnyù bhéyi. Ndí ɔnyù-bvà, Mákèdòniyà tó pbìrì õ atdí ale níidè kònzi, ndàmbe ndìtsò dò kà-rò, ndàti: «Áda Mákèdòniyà tó pbìrì ò nyarà dzùnàka ònzì.»

¹⁰ Ní, wò dhu Pɔlò àla dhu-dzidō, mǎ madù mőpè mőbhòlò mǎ ányìrō rò tí, ndíní mǎ mowu tí Mákèdònìyà. Obhó tí, mǎ mani dhu Kàgàwà rànzi wà mǎ ndíní mǎ mowu tí pbìndà Ídzì Mákérù nénò ndi pbìri ṥ bhà tò.

*Lùdiyà r̄ Ádrùngbâle Yésù à'u Filipli tó kigò ṥ dhu
(Màt 13.23; 18.20; Yùw 6.44-45)*

¹¹ Ní mǎ muvò Trɔwà rò, mǔpò ibhú ṥ, mőwù túrútárú Sàmòtìrakì tí kátina sòngà dò. Òbhó nínganí, mǎ madù ùvò ányìrō rò, mőwù ùvò Néyàpoli tó kifukù ṡ.

¹² Ányìrō rò, mǎ madù Ḳowu Filipli. Ndì Filipli ni'ì Mákèdònìyà tó pbìri ṥ kigò nzinzì ṥ ádrùngbâ kigò nyú, ndirò ka ni'ì Pbàrómá ónyù idzi dòná kigò. Ní, mǎ manzi ngúfe idhɔ ányì.

¹³ Sàbatù-idhò ṥ, mǎ muvò kigò ṡ rò, mőwù atdí idha-akpà-bidò. Mǎ miře nga ányìrō nga ràrì ndi itsòta tó ngari. Ní ányì mǎ mòwù ùvò rò, mǎ makò obvò, mǎdù àmbe Ḳote dò ányìrō ṡ nàndu vèbhále mánà.

¹⁴ Abádhí nzinzì ṥ, Lùdiyà tí kátina tsìbhále ní'ì inè. Ka ni'ì Tùwàterà tó kigò ṥ tsìbhíngba. Ní, kõngónà ùbhi ololù mÙdzarù nà ndàmbe údzinà dò, ndirò kõngónà Kàgàwà ṡdò ònzì. Ní, kǎdì ndàmbe mǎ mánɔna dhu ìrì dò, Ádrùngbâle Kàgàwà ràdù afína àngbe, ndíní kǎdù tó ndàpba Pɔlò mà rǎnɔna dhu rò.

¹⁵ Wò dhu-dzidō, íyàdhíyà mà, pbìndà idzá-bhà mánà níitdegu bátzìò àlɛ, ní kǎdù mánzi, ndàdù àtìnà: «Nyì nyapé dhu ùnì iwà ma rà'ù Ádrùngbâle Yésù, ní nyìwú nyöngò òko pbàkà idzá.» Obhó tí, kǎdù mütù mőwù pbìndà.

*Pɔlò mà Sílà nà núsó ka kí dhu
(Kas 19.23-24; Fil 1.12; 1Tè 2.2; 1Pé 4.12-13)*

¹⁶ Atdíku, mǎ makò mámbe Ḳowu dò itsòta-bhûdò. Ní kasu tó atdí tsìbhíngba níira, mǎdù mǎsò ndi mánà otu ṥ. Ndì tsìbhíngba ṡ i'ì nzére-alafí ni'ì ndònzì araya dhu ìtè arí angyangyi ìndrú tò alafí. Ní, kà rɔnzìna dhu-otu ṥ, kàbhà kasu tó ádròdrò ale ongónà dhu öngyè abhɔ nyú.

¹⁷ Ní, kǎdì ndàmbe ìrà dò owùka ṥ Pɔlò nà, ndàdù àmbe ûkù dò, ndàrà àtìnà rò: «Kákà ale ní yà kóró dhu dò arí'ì orú Kàgàwà bhà ino-akpá. Ndirò, abádhí r̄ nyì nyúgù òná otu òvɔ fükù.»

¹⁸ Kánzi wò dhu ibí idhɔ nyú tí. Nírò ní ndi atdíku, wò dhu àrà ndìngye rò, Pɔlò agéré ndì, ndàti wò tsìbhíngba ṡ rí'ì nzére-alafí ní: «Ma mí dhu ùyá ìndù Yésù Krístò-òvò rò, áhɛ wò tsìbhíngba ṡ rò.»

¹⁹ Ní kàbhà kasù tó ádròdrò ale níitdègu fiyó ongyéngá-otù rì ndòtdì dhu òsù, ní abádhí adù Pølò mà Sílà nà nálu, 'àdù òwu nà pbanga-tsídò rùwugà dò, Pbàrómá tó phìrì ɔ anya t'ítdìta tó ádròdrò ale-ònzì. Ní kókò anya t'ítdìta tó kòngò-ònzì ɔ òwù ùvò rò,

²⁰ abádhí itè Pølò mà Bärnabà nà i ale tò, 'àdù àtìnà: «Kàrì ale nífi wògò àlè tó pbanga ɔ. Abádhí ní Pbàyàhúdí,

²¹ ní abádhí arí yà àlè tò ka kísò ìnzì àlè ka'u tí, ndirò ìnzì àlè kongó tì ònzinà màndù nûdhé àlè tò Pbàrómá tìrò.»

²² Ní, ányìrò ɔ i ihé-yà náadù dhu ìvà átò Pølò mà rò Sílà nà. Ní kókò anya t'ítdìta t'ále adù Pølò mà Sílà nà rò mberù àbhù kuvà, 'àdù àvinà kuvì bhélébhélé asé ní.

²³ Abádhí ɔ àbhù kuvì atdídò asé ní dhu-dzidò, kókò anya t'ítdìta t'ále náadù abádhí àbhù kusò imbi ɔ. Ányì abádhí adù dhu ɔya Sàndírì tò, ndínì Pølò mà Sílà nà-rgbò nòdò tì mbéyi nyá.

²⁴ Ní wò ɔyátá ndì ndírì rò, Sàndírì níitsu Pølò mà Sílà nà átsí rí ɔ kàluga nyú ɔ, ndàdù pfòya nábe kòmò ɔ. ²⁵ Ní mbèmbè iku-alikpa ɔ, Pølò mà Sílà nà náakò 'àmbe 'ìtsò dò, 'àdù àmbe adyi náyù dò, ɔfù Kàgàwà òná. Wò ndì kàsùmì ɔ, ùsò ka kùsò ngükpa ale adù òko 'àmbe abádhí rònzina dhu kèle nírì dò.

²⁶ Nírò ní ndì ádràngbä mùtìtì níisí, imbi-dzà-pfò ròpè ndivi. Wò ndì kàsùmì ɔ tì tsátsù nûupfo ɔ kóró, ùsò ka kùsò ale-pfò rò àdrà-mbì ràdù 'ìtdì kóró.

²⁷ Nírò ní ndì wò Sàndírì atdà idho ɔ rò, ndàdù imbi-dzà-tsù nótù ìwà ɔ nùpfò rò. Ní kídhá pbìndà ɔla tó obhi-akpà, ndàdù dhu ònzì ndínì ndì ndodù tì ndì ndírìrò ní, ndòvè, ìwà òtsè dhu tì ndì ndí ùsò ka kúsò ale náti rò.

²⁸ Pbétù, Pølò adù òkù ɔrù túna nyú nà, ndàti: «Pòrà, nzöñzi nzére dhu rùnù nyì-tírò. Ìnè mǎ mí'ì kóró iró.»

²⁹ Ní wò Sàndírì anzi awáwù kitsé nà fíndà. Nírò ní ndì kálì ndì idza ìvì tì ndì ndívi ɔdo ní ròrò, nditsì ndìbvu Pølò mà Sílà nà-ònzì.

³⁰ Wò dhu-dzidò kàdù Pølò mà Sílà nà návi rùvò iri. Kàdù dhu ìvu abádhí-tsù, ndàti: «Pbàkà ádròdrò alé, ma mí dhu ònzì ìngbà dhu bhéyi ndínì ma mógu tif?»

³¹ Ní, abádhí adù dhu àdu kà tò, 'àti: «Dhu àkà nya'ù Ádràngbälë Yësù, ndínì nyì nyadù tì ɔgù kóró pbàkù idzá-bhà mánà.»

³² Wò dhu-dzidò, Pølò mà Sílà nà náadù Ádràngbälë Yësù bhà ɔte nòvò kà tò, kóró kàbhà idzá ɔ ale mánà.

³³ Wò ndì kàsùmì ɔ tì kúbhingánà, Sàndírì adù Pølò mà Sílà nà ɔgù, ndù'o ròyá otú. Kókò ale-rò otú ndì ndù'o ròrò tì, àbadhi mà kóró pbìndà idzá-bhà mánà náadù bátzò àlu.

³⁴ Nírò ní ndì kàdù Pølò mà Sílè nà ùgù ndàrà nà pbìndà idza, ndàdù ònyù àbhù fñyò. Ní wò ale mà, kóró pbìndà idzá-bhà mánà-ídhe náadù ndìka atdídø Kàgàwà à à'ù dhu-okú dò rò.

³⁵ Inga níitdègu ùbho, ní anya t'ítdìta t'ále avì ìndrù ròwù dhu òvò Sàndirì tò, 'atì: «Úkòlò kökò ale ròwù.»

³⁶ Ní Sàndirì adù wò màkùrù òvò Pølò tò, ndàti: «Ádròdrø ale àvi wà imà, ndíni ma mukòlo tí nyì. Nírò, kòmbí dhu àkä nyuvò, nyádù òwu måràngà õ.»

³⁷ Pbétù Pølò adù dhu àdu kökò ka kìvì ale tò, ndàti: «Kökò anya t'ítdìta t'ále àbhù kuvì mä asé ní ibí ale nzínzì õ rò, inzà ànò ànyäka mà rórò, 'adù muso imbi à àzèmbè mä mongó à ñò Pbàrómá tó pbìri õ ale nyú. Ní kòmbí abádhí òzè tí 'ukòlo mä inzà kóró ale àni rórò? Inzì rákä akækpa màtì! Abádhí àkä 'iwü mëkolo à nyú tìrò.»

³⁸ Ní kökò ivì ka kìvìnà ale náadù 'adù 'òwù wò Pølò ànò dhu náwe anya t'ítdìta t'ále tò. Ní ndì dhu à irì rò, odò níisí abádhí à atdídø, Pølò mà Sílè nà ní Pbàrómá tó pbìri õ ale nyú dhu à irì dhu-okú dò rò.

³⁹ Ní kökò ádròdrø ale adù iwu, 'adù ubàta ònzì Pølò mà Sílè nà-fó. Wò dhu-dzidø, kökò ádròdrø ale náadù abádhí 'ukòlo imbi à rò, 'adù àvinà rùvò 'òwù kigò õ rò.

⁴⁰ Ní Pølò mà Sílè nà níitdègu ùvò imbi à rò, ní abádhí adù òwu Lùdiyà bhà. Ányì abádhí ala à Yésù ná'ù ale mánà. I ale-afí à opè dhu-dzidø, abádhí adù 'ivà, 'òwù ányìrò rò.

17

Pølò mà Sílè nà ròwu ùvò Tèsàlònikà tó kigò à dhu

(Yùw 15.19-21,25; 16.2-3; Fil 4.16; 1Tè 1.4-7; 2.11-16; 5.21)

¹ Wò dhu-dzidø, Pølò mà Sílè nà náudà Àmùfipolì mà Àpòlòniyà nà tó kigò òna nă, 'òwù ùvò Tèsàlònikà tó kigò õ. Ndì kigò õ, Pbàyahúdí tó atdí unduta-dzà ní'ì inè.

² Ní yà bili ndì ndarónzina dhu bhéyi, Pølò atsù ndì unduta-dzà ò. Ní, ibhù-gàna mbàlimbàlì sàbatù-idhò õ, abádhí owúnà 'agò rò Kàgàwà bhà Andítá dò unduta-dzà õ rò anyì-ídzá rí'ì ale mánà.

³ Ndì agòta õ, káránà dhu àwe rò ìndrù tò, ndàdù àrà dhu ìtè rò Krístò raká wà ndàbà àpbè, ndirò kà raká wà ndìngbè ndì ové-bvù rò. Ndirò, káránà àtìnà rò: «Yà fákù ma mí dhu òvù okúna dò rò Yésù ní ndì Krístò.»

⁴ Ní abádhí nzínzì õ ngúfe ale náa'u Pølò mà Sílè nà rënóna dhu, 'adù 'ápba abádhí-rò. Ndirò, Kàgàwà odò ònzì arí ábhò Pbàgìríkí mà, atdídø tuya arí 'iri vèbhále mánà náadù dhu ònzì átò ndì dhu bhéyi tí.

⁵ Pbétù, Pbàyàhúdí náadù ndì dhu-adhà nónzì ònzì tí. Ní abádhí andu ngudhà ſ arí ûbhi ìmbă dòya nà àkyäkyè ale-tsù, 'àdù àbhunà rìvà dhu ihé-yà nzinzì ſ, ndì dhu ràdù wògò nífi kigò ſ. Wò dhu-dzidö, abádhí awù Pølò mà Sílà nà òmè Yàsonà bhà, ndíñi i ulú tí 'iwú nà ihé-yà-ònzì.

⁶ Pbétù ányì i òwù ùvò rò, abádhí atù nzá kókò ale. Ní abádhí adù Yàsonà mà kèle nálu Yésù ná'ù ngúfe ale mánà, 'iwú nà kigò ſ anya t'ítdìta t'álé-ònzì. Abádhí adù 'òpè 'ùkú, 'àmbe àtìnà dö: «Yarí adzi dö kóró pbìrì-tsì náva ale níwú wà 'ùnyà átò iró kòmbí.

⁷ Ní Yàsonà áko abádhí pbì idzá. Ndirò i ale kóró nífu nzá kámá dö ádrùngbà kamà bhà ụyátá, pbétù abádhí arádù àtìnà inè Yésù tí kátina ngätsi ádrùngbà kamà ràr'í.»

⁸ Ní kókò ale ụnò dhu i irí rò, ihé-yà mà anya t'ítdìta t'álé mánà-do níinza ndì atdídö.

⁹ Nírò ní ndì anya t'ítdìta t'álé adù fùrangà itdi Yàsonà mà odhína mánà dö abádhí rùbho, 'àdù abádhí ụkolo ròwù.

Pølò mà Sílà nà ròwu Bèrøyà tó kigò ò dhu

¹⁰ Ingá níitdègu àti, ní Yésù ná'ù ale náavì Pølò mà Sílà nà ròwù Bèrøyà. Ní ányì i òwù ùvò rò, abádhí atsù Pbàyàhúdí tó unduta-dzà ſ.

¹¹ Ndi kigò ſ bhà ni'í idzì afiya nà ale ròsè Tèsàlòníkà ſ bhà dòná. Abádhí a'u Kàgàwà bhà Òte kòmbóombí nyú. Ndirò abádhí ongónà Kàgàwà bhà Andítá òzù bìlìnganà, ndíñi i ala tí yà Pølò mà náarénnona fíyò dhu ràtí obhó dhu.

¹² Ní abádhí nzinzì ſ ábhó ale nyú náa'u Kàgàwà bhà Òte. Ndirò Pbàgíríkí nzinzì ſ, atdídö ka kárí ifüna vèbhále mà ábhó kpabhále mánà náa'u Kàgàwà átò.

¹³ Pbétù, Tèsàlòníkà ſ Pbàyàhúdí níitdègu Pølò rí Kàgàwà bhà Òte nóvo átò Bèrøyà ſ bhà tò dhu irí, ní abádhí adù 'ivà 'òwù ányì. Ní ányì i òwù ùvò rò, abádhí itsu dhu ihé-yà-dö ſ, ràdù dhu ivà Pølò mà rò.

¹⁴ Ní ányirò rò tí, Yésù ná'ù ale adù Pølò àvi ràrà ádrùngbà rèreù-bidò. Pbétù, Sílà mà Tímòtewà nà náadù òko Bèrøyà.

¹⁵ Kókò Pølò nàndà ale náawù kà nà, 'òwù ùvò nà Átenè tó kigò ſ. Wò dhu-dzidö, abádhí adù 'àdu Bèrøyà iwa Pølò ụyá dhu fíyò ndíñi Sílà mà Tímòtewà nà navì tí rìwú ndòtù tsàkàtsàkà nyú rörò.

Pølò rí dhu ùdhé Átenè tó kigò ſ dhu

(Zab 69.10; Kas 14.14-17; 26.17-20; 1Kò 1.18-25)

¹⁶ Átenè tó kigò ſ rò ndì ndí Sílà mà Tímòtewà mánà òdò òná kàsümì ſ, idhó náukò Pølò atdídö àlè tí ndì kigò-önga nálè sànamü-nzo ní dhu-okú dö rò.

¹⁷ Ní káránà dhu òvò rō unduta-dzà ō rō Pbàyàhúdí mà, Kàgàwà ùlē arí ìnzì ní Pbàyàhúdí mànà tò. Ndírò bìlìnganà, àbadhi mà náadáñà òwu 'àgò rō pbanga-tsidő rùwugà dō rō tíná rówu 'ùtò rō ale mànà.

¹⁸ Ndírò, yà abhò inga náni ale-akpá, Epíkurò mà Sítòyikò mànà tó irèta rō i nípbì ale nzínzì ō ngúfe ale mà, nóowúnà ìwu rō 'àmbe òte dō kà mànà. Atdídhená ale abádhí nzínzì ō nóowúnà dhu òngù rō, 'àmbe àtìnà dō: «Ádu nyú wò tsùna arópe atdídő ale òzè ndùnò ìndrú tò?» Ndírò ngäkpákà adúnà òwu àtìnà rō: «Kà rō'ó vurò pbìrì ō mängü-nzo dō róte dhu bhéyi.» Obhó tí, abádhí owúnà òte rō wò dhu bhéyi yà Pølò rí dhu ùdhé Yésù dō dhu mà, ùvævè ale nüungbeya i òve-bvà rō dhu mànà dhu dō dhu i ìri rō.

¹⁹ Ní, abádhí adù Pølò ìdyi 'òwù nà, 'òwù ùvò nà Árèòpagò tí kátina unduta-bhúdò. Abádhí adù dhu ìwu kà-tsü, 'àti: «Nyì nyàmbènà tí tdü wò ɔwáttána tí nyì nyúdhéna ìndrú tò dhu-tì àwé fákà?

²⁰ Obhó tí, wò nyì nyawéna dhu rí'ì olo nyú tí fákà. Ní, mà mòzè nyawé i dhu-tì fákà.»

²¹ Wò ndi kàsùmì ō, Átenè tó kigò ō kóró ale mà, kà-ō aróko ìwú tí íwú ale mànà, nóowúnà fiyó ábhò kàsùmì nyú nádà rō òte i óte ró, ndírò àwéna ka kí màkùrù ɔwáttá níri i ró.

²² Nírò ní ndi Pølò ìvà ndì ndídè Árèòpagò-ònzì, ndàdù òte nòpè, ndàti: «Átenè ō bhà, ma màndà nyì, madù nyötù kóró dhu-tsí-tidò ō atdídő fiyó sòmà nífu ale tí.

²³ Obhó tí, kóró ngari ō ma mùbhi fùkú kigò ō ìnanà rò, ma márà fùkú mängü-nzo-wòyò nála rō. Ndírò, ma mìtdé atdí fùkú màzàbahù dō, yà ka kándí dhu ròná, katì: «Inzá ka kàni mängü tò.» Ní Kàgàwà, yà nyì nyarúlëna ìnzá nyì nyàni rórò, ní ndi yà ma mírà òvònà fükù.

²⁴ Kàgàwà, yà adzi nanzì òná arí'ì kóró dhu-tsí mànà ale, ní ndi yà adzi mà òrù-akpà mànà dō Ádrùngbále. Kárrí nzì àdi ìndrú-òtsü náasì sòmà-dzà ō.

²⁵ Ndírò, kárrí'ì mbá ìndrú rádù dzùnàna ònzì ní òtsúya ní i ònzì dhu-atdyú nà. Obhó tí, Ka ní ndi kóró dhu àbhù arí ìndrú tò ale: ípirönga mà, ale-ihe mà, ndírò kóró dhu-tsí mànà.

²⁶ Ndírò, kànzì kóró ale-tidò tó mèlòngò rùvò atdí ale-nyutsi rò, ndíni okoya tí yà adzi dō. Kùpí abádhí tó kàsùmì-bvà, ndàdù abádhí röngó òko òyá pbìrì-ifò náfa.

²⁷ Kànzì i dhu, ndíni ìndrú ongó tí ndòmè onzi òbè i rò, ndíni abádhí adù tó ndùmvu ùmvú tí màtì 'òwù ndàbà, tàmànyà pbání ìnè ndì ndí'ì íkyérö kóró ale nzínzì ō rórò.

²⁸ Obhó tí,

kà-nyuatsì ní ndì àlē kábà ípìrõnga, àlē kárúbhi, ndirò àlē kár'ì.

Ndirò, fùkú andítátále nzinzì ɔ, ngúfe ale ụno dhu ndì dhu bhéyi tí átò, 'átì:

«Àlē'ì átò, àlē ní kàbhà ràgànda.»

29 Ní àzèmbè àlē'ì ní Kàgàwà bhà ràgànda rò, dhu àkà nzá àlē rìrè nga Kàgàwà bhà ófò ríli ndì orò mà, ndirò ngätsi ní fùrangà tó suma-tidò mà ní ka kóbhòlò mǎngü-ngba bhéyi. Ndirò ngätsi ní, dhu àkà nzá àlē rìrè nga kà ríli ndì odu ní matí ìndrú óbhòlò ọtsúya ní yà fìyó irèta nálà ka ɔná ófò ɔ dhu bhéyi.

30 Ìnzá ìndrú àpè inga ụnì ɔná kàsùmì ɔ, Kàgàwà andà nzá nga ìndrú arónzina nzérenga nà. Pbétù, kòzè kòmbí dhu ní kóró ale, kóró ngari ɔná, ràkà 'ùgbèrè i 'ùbhà fìyó nzérenga.

31 Obhó tí, kíli wà atdí idhò ìndrú-ànyà ndì nditdìya tí ɔná obhónánga dö, yà ndì ndópì ndì anya nitdìya tí ale-otù ɔ. Ndi otu ɔ nga ní ndì kítè pbìndà obhónánga kóró ale tò. Kábhà ka rìngbè ndì ɔvè-bvà rò.»

32 Pbétù, kòrí ale níitdègu Polò ròte ìndrú rí 'ùngbè ɔvè-bvà rò dhu dö dhu ịri, ní atdídhená ale náadù ndì dhu gàyà nónzì ɔnzi tí. Ndirò, ngùkpákà-tsí náadù àtìnà, tdà i ràrì Polò rànnona dhu ịri tdítidò ngätsi idhò ɔ.

33 Nírò ní ndì Polò adù ndìvà ndàhù, ndàrà abádhí nzinzì ɔ rò.

34 Pbétù, ngúfe ale adù 'àpba Polò-rò, 'adù Yësù ná'ù. I ale nzinzì ɔ ní'ì Dènesì, Àrèòpagò* tí kátina unduta ɔ atdí ale mà, Dàmàrìyà tí kátina atdí tsìbhále mà, ngùkpà ale mànà.

18

*Polò ràrà Kòritò tó kigò ɔ dhu
(1Kò 1.1-9; 2.1-5; 2Kò 11.5-12; 12.12-13)*

1 Wò dhu-dzidò, Polò ivà ndì Àtenè tó kigò ɔ rò, ndàrà Kòritò tó kigò ɔ.

2 Ní ányì ndì ndàrà àhù rò, abádhí atù i Àkilà tí kátina atdí Mèyàhudì nà. Ndi Àkilà ní'ì Pòtò tí kátina pbìrì ɔ ale. Ndirò, abádhí ní'ì kòmbí tí ịwù Ítaliyà tó pbìrì ɔ rò pbìndà tsìbhále Pèrèslà mànà, 'ịwù ụvò Kòritò tó kigò ɔ. Obhó tí, wò ndì kàsùmì ɔ, kámá dö ádràngbà kamà, Klòdiyò ní'ì ịwà dhu núyà, ndàti: Kóró Pbàyàhúdí ràkà 'ùvò Ròmà tó kigò ɔ rò. Ní Polò arà Àkilà mà, Pèrèslà nà-ti'ò,

* 17:34 17.34 Àrèòpagò ní Àtenè tó kigò ɔ ka kundúnà ale anya t'ítidìta tò dòná pbìrì-ovò.

³ 'àdù 'iri 'ongò òko atdíkpá, 'àdù òwu kasu ònzì rò atdíkpá abádhí mánà. Obhó tí, abádhí ni'ì atdí kasu-tidò kélè nónzi arí ale. Ndi abádhí-kásu ni'ì hemè t'ódyúta.

⁴ Ní, yà sàbatù-ìdhò náarírà dhu bhéyi, Pølò ongónà àrà unduta-dzà ò, ndàrà dhu òvò rò Pbàyàhúdí mà Pbàgiríkí mánà tò, ndínì è nügèrè tí 'à'ù ndì ndùnòna fíyò dhu.

⁵ Pbétù, Sílà mà Tímòtewù mánà níitdègu iwu Mákèdòniyà rò, 'iwú ùvò Kòritò, ní Pølò adù ndàpba Kàgàwà bhà Òte t'úncota rò tí. Käránà dhu òvò rò kpangba Pbàyàhúdí tò, ndàti, Yésù ràrò ndì Krístò.

⁶ Nírò ní ndì yà atdídò Pbàyàhúdí rí 'ágò ndì nà, 'àdù àmbé dhu ènò dò nzére nyú ndì ní rò, Pølò a'ò ròná mÙdzarù-öngä ndàdù àtìnà abádhí ní: «Azùku akä ndòdzì dùku-tsírò nyú. Ma mùtsù wà ma fùkú dhu ò rò. Ròpè ndì kòmbí, ma mí mugèrè mongò Kàgàwà bhà Ídzì Mákürù nánò inzì ní Pbàyàhúdí tò.»

⁷ Wò dhu-dzidò, Pølò adù ndìvà ndàrà Titò Yésitò tí kátina ale bhà. Ndi ale ni'ì atdídò arí Kàgàwà odo ònzì ale. Ndirò ndì ale bhà idza náadù ìì íkyérò unduta-dzà tí.

⁸ Ní Pølò rënòna Kàgàwà bhà Ídzì Mákürù è inzì rò, Krìsipò mà kóró pbìndà idzá-bhà mánà náadù Yésù ná'ù. Ndi Krìsipò ni'ì unduta-dzà ò ádràngbále. Ndirò, Kòritò tó kigò õ ábhò ale nyú náadù Yésù à'ù átò, 'àdù bátzò àlu.

⁹ Nírò ní ndì atdíku kúbhingá, Ádràngbále Kàgàwà náavì ndì Pølò tò ɔnyu bhéyi ródzì kà-dò dhu tò ófò ò, ndàdù àtìnà kànì: «Apé nyonzi odo Pølò. Dhu akä nyambe dhu kélè òvò dò indrú tò inzì nyí nyíne rórò.

¹⁰ Obhó tí, ma mí'ì inè atdíkpá nyí mánà. Ndirò, atdí ale mà rí nzì ɔtsúna ilí rùná, ndònzì nyí ní nzére. Ndirò, dhu akä nyuní dhu átò inè pbàkà ale ràrì'ì ibí nyú yàrì kigò ò.»

¹¹ Ní Pølò adù àdi ndì kigò ò atdí ato nyú tí dòná azà àbi nà, ndòngò Kàgàwà bhà Òte núnò indrú tò.

¹² Gàliyò níitdègu òngo Ákayà tó pbìri ò lìwalì tí, ní kóró Pbàyàhúdí inzì è Pølò dò, 'àdù kòsò 'òwù nà dhùwanì ò lìwalì Gàliyò-ònzì. Ní abádhí ati kànì:

¹³ «Yàrì ale arí indrú-afí ùlè ràmbe Kàgàwà ifu dò, inzì ní yà àlë tó ụyátá nónzi ka dhu bhéyi.»

¹⁴ Ní yà Pølò àmbènà òte òpè òná kàshumì ò ní ndì lìwalì Gàliyò adù ndì òte òtdì òtdì tí, ndàti Pbàyàhúdí ní: «Dhu í'ìná gukyè abvo mà kòhò dhu tí, ndirò atdídò káfà dhu mà dhu tí, ní ma màmbènà madzì àdzì mìrì nyí nyawéna kà-dò dhu tìna dò.

¹⁵ Pbétù, wò nyí nyí nyágò okúna dò rò dhu ní fùkú sòmà tò mändu mà, ɔvo mà, ndirò fùkú ụyátá mánà. Ní ndì dhu

àndà nyí. Ìnzá ma mòzè munò kókò dhu bhéyi dhu-tsí-ànyá nzínzikú õ.»

¹⁶ Wò dhu-dzidò, kädù abádhí ànyà iri dhùwaní-dzà ò rò.

¹⁷ Nírò ní ndì kóró kòrí ale náalú unduta-dzà õ ádràngbále, Sósíténi tí kátina, ‘àdù òpènà ‘òvì dhùwaní-ònzi rò. Pbétù, lìwalì Gáliyò náadù nzá afína mà nátdu abádhí tó dhu ní.

*Pɔlò rí ndàdú Àtiyòkiyà dhu
(Kas 20.16; 21.23-26)*

¹⁸ Wò dhu-dzidò, Pɔlò mà náadù pé òko ibí idhò nyú tí atdíkpá Kòritò tó kigò õ Yésù ná’ù ale mánà. Nírò ní ndì abádhí adù ‘ivà ‘òwù ibhú õ atdíkpá Pérèsilà mà Ákilà mánà nà Siriyyà tó pbìri ò. Ní ányì ì ówu rórò, abádhí itdègu òwu ùvò Kékùreyà tí kátina kífukù õ, ní tdù ì ɔpé abhi ányìrò rò rò, kädù dòna-ká àbhù kakpà, angyangyi ndì ndatsò dhu Kágawà-ònzi dhu dhu-okú dò rò.

¹⁹ Ní Efesò tí kátina kigò õ ì òwù ùvò rò, Pɔlò adù Pérèsilà mà Ákilà nà nábhà òyá ányìrò, ndàdù ndìvà ndòtsù unduta-dzà ò. Ní ányì-dzá abádhí adù ‘òpè ‘àgò ì Pbàyàhúdí mánà.

²⁰ I Pbàyàhúdí adù kátdyú òhò ndíñi ì oko tí mánà ibí idhò tí. Pbétù, Pɔlò adù nzá ndì dhu ná’ù abádhí tò.

²¹ Abhi òpè ndì ndí rórò, kädù dhu àdu abádhí tò, ndàti: «Kágawà òzè ka ní, ma mí madú àdú tdítòdò mìrà nyàndà.» Wò dhu-dzidò, Pɔlò adù òtsù ibhú õ Efesò rò, ndàrà Kàyisàriyà.

²² Ní Kàyisàriyà ndì ndàrà àhù rò, kädù pé àrà Yérùsàlemà tó kigò ò, ndàrà kànìsà àtsè angyi. Wò dhu-dzidò, kädù dòna òdì ndàrà Àtiyòkiyà, Siriyyà tó pbìri ò.

²³ Kitdègu ngúfe idhò òdhò Àtiyòkiyà tó kigò õ, ní kädù ndìvà ndì kigò õ rò, ndàdù ndòpè ndùbhi dhèdhèrò kigò òna nà, Gàlätìyà mà Fùrùgiyà mánà tó pbìri õ, ndùbhi Yésù ná’ù ale-affì òpè rò.

*Àpɔlò rärà àhù Efesò mà Kòritò mánà tó kigò ò dhu
(Kas 15.41; 16.4-6; 1Kò 3.4-8)*

²⁴ Wò ndì kàsùmì õ, Àpɔlò tí kátina atdí Màyàhudì níira àhù Efesò tó kigò ò. Kà ní’ì Àlèsàndùriyà tó kigò õ ale. Ndírò, ka ní’ì atdídò òte nótsì, ndàdù Kágawà bhà Andítá arùnóna dhu àni mbéyi nyú ale.

²⁵ Ndírò, ka ní’ì iwà ka kúdhe dhu fíndà atdídò Ádràngbále Yésù bhà otu dò ale. Ní, kóngónà àdù Yésù dò róte Ídzì Mákárà nòvò ìndrú tò fíndá obhónánga nyá dò atdyúna nyú nà. Pbétù, kündi dhu ní yà bátzò nubhónà Yùwanà bhà bátzò kélë.

²⁶ Ní. Efesò õ unduta-dzà ò ndì ndòtsù rò, kápè ndòtè ìmbă òná ɔdó na. Ní, Pérèsilà mà Àkilà nà níitdègu kà råwëna dhu ìri, ní abádhí adù kìdyì 'òwù mânà atdíkpá, 'adù Kàgàwà bhà otu tó obhónanga níté fíndà.

²⁷ Wò dhu-dzidò, Apolò náazè ndàrà Kòritò tó kigò ò, Àkayà tó pbìrì ò. Ní, kà t'ódhína náadù ndì dhu ná'ù à'u tí kà tò, 'adù dhu àndi ndì pbìrì õ Yésù ná'ù ale tò, ndínì adù tí kàkò mbéyi nyú. Ní, Kòritò ndì ndàrà àhu rò, kànzì yà pbìndà ídzìnga-okú dò rò Kàgàwà úbà dhu fíyò rà'ù Yésù ale ní dzànà atdídò.

²⁸ Obhó tí, yà Pbàyàhúdí mânà ì í 'àgò kóró ale-ònzi rò rò, kădúnà àrà abádhí-lémà nónzi rò ònzi tí. Andítá-otù õ, kăránà dhu ìtè rò kpangba Yésù ràrì ndì Krístò.

19

*Pòlò rí kànìsà ìdì Efesò tó kigò õ dhu
(Kas 5.15-16; 8.14-17; Röm 15.25-27)*

¹ Adì Apolò adì Kòritò tó kigò ò rórò, Pòlò núubhì ndàdà Fùrùgiyà tó pbìrì õ pbìrì-apkpá òná, ndàrà àhu Efesò tó kigò ò. Ní, ányì ndì ndàrà àhu rò, kătù atdíghená ábhàlì,

² ndàdù dhu ivu tsàyá ndàti: «Yà Yésù nyí nyá'ù nínganí, Kàgàwà írá tí ìrã nyí pbìndà Hlìlää-Alafí ní?» Ní kòrí ale adù dhu àdu kà tò, 'àti: «Ínzá mǎ mápè Kàgàwà ópè ndírã ìndrú pbìndà Hlìlää-Alafí ní dhu ìri.»

³ Pòlò adù dhu ivu tdítò abádhí-tsü ndàti: «Olu, wò nyí nyálë bátizò ní'ì ìngbà bátizò-tidò?» Abádhí adù dhu àdu Pòlò tò, 'àti: «Mǎ málë bátizò ní Yùwanì bhà bátizò.»

⁴ Ní, Pòlò adù àtìnà abádhí ní: «Yùwanì úbhi ùbhonà rò bátizò ní'ì yà ìndrú ùgèrè ndì, ndàbhà pbìndà nzérenga dhu ìtè rí bátizò. Ndírò kùbhì dhu òvò rò ìndrú tò, ndínì yà olù rírà fíndà ale na'u tí. Ndì ale ní Yésù.»

⁵ Ní, wò Pòlò ànò dhu ì ìrì rò, kökò ábhàlì adù bátizò àlu Ádrùngbâlé Yésù-òvò rò.

⁶ Pòlò adù ɔtséna ùli abádhí dò, Kàgàwà ràdù abádhí ìra pbìndà Hlìlää-Alafí ní. Ní ányìrò rò tí, kòrí ale náadù 'òpè 'òtè yà ìnzá ì àpè ànñna angyi alávà-tidò, 'adù òwu dhu òvò rò ìndrú tò, àdhàdhì Kàgàwà bhà pbànábi arí dhu òvò ìndrú tò dhu bhéyi.

⁷ I ale ní'ì mbèmbè atdí kumì dòná óyò nà ale.

⁸ Wò dhu-dzidò, Pòlò anzì ìbhù àbí nyú, ndòngò àrà unduta-dzà ò. Ní ányì-dzá, kădúnà àrà Ídzì Mákärù nówò rò atdyúna nyú nà ìndrú tò, 'adù àmbe 'àgò dò i ale mânà.

Ndirò, kădăunà àrà ndòzè rő, ndùgèrë ìndrú-afí rà'ù òrù-akpà ɔ Ádrùngbă Kamà Kàgàwà bhà idzi dő ndì ndùnóna dhu.

⁹ Pbétù atdídhená ale abádhí nzinzì ɔ ni'ì odú afíya nà ale. Ní, i ale-tsí náadáunà òwu 'ùvo rő ìnzi ɔ a'u tí Polò rövöna fíyò Ádrùngbă Kamà Yésù bhà otu dő dhu. Abádhí adáunà òwu dhu ènò rő nzére nyú ndì otu nángü ale ní. Ní, Polò adù abádhí ụbhà, ndàdù ábhàlì kélë novità, 'òwù mànà. Ní, biliinganà kădù àdi ndòngò dhu ùdhe i ábhàlì tò, Tiranò tí kátina atdí ale bhà dàrasä-dzà ɔ rò.

¹⁰ Wò dhu anzì ndì ràrà àhü mbèmbè óyò ato nyú tí. Ndì dhu bhéyi ní ndì, Aziyà tó pbìri ɔ ale, Pbàyàhúdí mà, ìnzi ní Pbàyàhúdí mànà níri Ádrùngbälé Yésù dő ɔtè.

Sikewà bhà inzo r̄i nzére-alafí nómvù 'òdì dhu

¹¹ Efesò tó kigò ɔ Polò r̄i'ì òná kàsümì ɔ, Kàgàwà anzì idhò r̄i ìndrú ụkò ní ábhò wiwì nyú kótù ɔ.

¹² Ní ìndrú owúnà Polò-ngbò nùpbàlă lesò mà mbérù mànà núgù rő, 'òwù andì nà ale-ngbò nùpbala ní, i ale ràdù òwu ụgù rő, ndirò nzére-alafí nà ale ɔ rò, i nzére-alafí ràdù òwu ùvò rő.

¹³ Wò ndì kàsümì ɔ, atdídhená Pbàyàhúdí níitú ɔ 'òwù ụbhi rő kóró ngari òná, ndíní ɔ owu tí nzére-alafí nípfo rő, 'òdì ìndrú ɔ rò Ádrùngbälé Yésù-ɔvò rő. Abádhí owúnà àtìnà rő i nzére-alafí ní: «Yà Polò arúbhi pbìndà Ídzì Mákărù ụnò rő Yésù-ɔvò rő, nyùvò wò ale ɔ rò!»

¹⁴ Wò ndì dhu nanzì ale ni'ì Sikewà tí kátina atdí ale bhà àrùbhù kpabhínzo. Ndì Sikewà ni'ì Pbàyàhúdí tó pbàkùhání tó ádròdrò ale dő atdí kamà.

¹⁵ Nírò ní ndì atdíku, yà abádhí ɔtè ní nzére-alafí náadù ɔtè abádhí tò, ndàti: «Yésù ma mání wà, ndirò ma mání wà dhu Polò ràri àdhi pbá ale. Ní nyí nyú, nyí ní àdhi mà?»

¹⁶ Ní, wò nzére-alafí r̄i'ì ònà ale náalà ndì kòrí ale dò, ndòpè ndòngbù, ndònzì lémaya kóró. Ní kòrí ale náunyà ɔ idza rò nzinzì rò, ụlè tí ngbóya ụlè otú ní rörò, 'òtsé.

¹⁷ Ní, wò dhu-øyí níitègu ndùgà Efesò tó kigò ɔ, kóró Pbàyàhúdí mà, ìnzi ní Pbàyàhúdí mànà dhu rìri, ní ɔdo adù ịsí atdídž abádhí ɔ. Ndì dhu adù abádhí nábhù rìfu Ádrùngbälé Yésù-ɔvò atdídž.

¹⁸ Wò dhu-dzidò, Yésù ná'ù ábhò ale nyú nójowúnà ɔ arónzina nzérenga nójvò rő kpangba.

¹⁹ Ndirò, abádhí nzinzì ɔ, yà òndrù òndrù rő arúbhi ábhò ale nyú náadù ịwu ndì òndrù òndrù ɔ arí ní bhükù nà, 'ùbì

kóró ale-ònzi rò. Ní, kökò ùbì ka kùbì bhükù-odzì ka kùpí, náahù mbèmbè imbò kumì lufù fùrangà tí*.

²⁰ Wò dhu bhéyi ní ndi, Ádràngbälé Kàgàwà bhà obi náabhù kàbhà ote rùgà ndì kóró ngari ſ, ràdù ſì obi nà atdídò.

*Pɔlò rirèna ndíni ndì ndɔnzi tí dhu
(Jvt 9.17; 1Kò 15.32; 16.8-9; 2Kò 1.8-10)*

²¹ Kökò dhu ónzì i dhu-dzidò, Pɔlò irè dhu afína ò, ndì ràkànà ndàhù Efesò rò, ndàrà Yérùsàlemà tó kigò ò. Ní, ányì ndì ndara tí, dhu ràkà ndàdà Mákèdònìyà mà Àkayà mánà tó pbìrì ònä. Ndirò, kàdù àtìnà: Yérùsàlemà ndì ndárà àhu rò, ndì ràrädù ùda átò, ndàrà àhu Rómà tó kigò ò.

²² Nírò ní ndi kàdù yà dzànnàna ònzì arí óyö ale, Tímòtewù mà Rástò nà nòvì, ròwù angyi fíndà Mákèdònìyà tó pbìrì ò, ndì nyá, ndàdù ndàbhà ngúfe idhò tí tdítòdò Àziyà tó pbìrì ò.

Démètriyo rí Efesò tó kigò ſ bhà abhù rìvà dhu Pɔlò rò dhu

²³ Wò ndì kàsumì ſ, ádràngbä wògò náatà ìndrù nzínzì Efesò tó kigò ſ, Ádràngbälé Yésù bhà otu ùngü ka kí dhu-okú dò rò.

²⁴ Obhó tí, ndì kigò ſ, Démètriyo tí kátina atdí álì-ba níi'ì inè. Ndi ale ongónà sumà nódù, ndàdù ùyüya dhú-nzo-wòyö nóbhòlò ní. Ní, àbadhi mà, i arí kasu ònzì atdíkpá mánà ale mánà nóongónà Árìtemù tí kátina tsibhá mǎngù bhà sòmä-dzà-wòyö tó sànamù nóbhòlò ndì sumà ní, ndì dhu ràdù àrà 'àbhù rò, 'ongyè fùrangà abhò nyá.

²⁵ Ní atdiku, kàndu ɔdhína-tsù yà ndì kasu-tidò ònzì arí ngükpa ale mánà. Kàdù dhu òvò abádhí tò, ndàti: «Àbanínzó, nyí nyàni wà dhu, yà àlë karábàna ongyéngá raráhu yà àlë kárónzina àlë tó kasu ò rò.

²⁶ Ní, nyí nyàla wà, ndirò nyí nyìri wà Pɔlò tí kátina ale ràrà ábhò ale nyá-afí nulé rò, ràgèrè i àlë tó mǎngü-nzo rò dhu. Kà ràrà àtìnà rò, ale-otsu ní ka kóbhòlò mǎngü-nzo ràri nzì mǎngü. Wò ndì dhu kónzì nzá Efesò tó kigò ſ tí, pbétù, kónzì ndì dhu mbèmbè kóró Àziyà tó pbìrì ſ.

²⁷ Ní, wò dhu rí i inè ndibhò àpbè àlë tó kasu tò. Ndirò, kà rí i inè átò ndàbhù Árìtemù, àlë tó ádràngbä tsibhá-mǎngù nulé ka karí òná rò sòmä-dzà ìnzì kozù dhu tí. Ndirò, kà rí yà ndì kóró Àziyà tó pbìrì ſ bhà mà, kóró yà adzi ſ ale mánà

* **19:19 19.19** Ndì dhu ni'ì atdí miyà dòná imbò kumì nà ato ſ ka kónzì kasu tó mukàmbà-bvu.

dhu náarúlēna mǎngù, Àrìtemù bhà ádràngbångá nábhü rìtsì.»

²⁸ Ní, wòrí ote iì ri rò, kókò Démètriyo àndunà-tsàya ale náakó atdidö, 'àdù àmbe ùkú dö, 'atì: «Èfesò ö bhà tírò, àlë tó mǎngù Àrìtemù ní ádràngbå tsibhá-mǎngù nyú!»

²⁹ Wòrí dhu tó wògò náanga ndì, ndàkà kóró ndì kigò ö. Nírò ní ndì indrú náulá Mákédòniyà tó pbìri ö óyö ale, Gäyò mà Àstarikò nà, iì ròmè iì nà yà ádròdrö ikpa ikpa ka karí òná rò idza ö. Iì Gäyò mà Àstarikò nà ní iì Polò mà náarúbhi mánà atdíkpá ale.

³⁰ Ní, Polò azè ndì, ndòtsù átò ihé-yà rÿ' i, pbétù Yésù ná'ù ale náadù nzá ndì dhu ná'ù kà tò.

³¹ Ndirò, Aziyà tó pbìri ö àlítá tó atdídhená ale ní iì kà mánà iì nözè. Ní, i ale adù indrú àvi átò ròwù kìsò inzì otsú tí ikpa-dzà ö.

³² Ndi kàsumì ö, ányì-dzá iì nàndu ale-dö níinza ndì atdídö. Abádhí ambénà ùkú dö, atdídhená ale ràmbe inzá ndì nòfö ngükpà ale rünona dhu nà dhu ùnò dö. Ndirò, ábhö ale nyú abádhí nzinzì ö, náuni nzá àdhu-okú dò rò mätí indrú àndu tsàya ányì-dzá dhu.

³³ Nírò ní ndì Pbàyàhúdí abhü Àlìsandurù tí kátina atdí ale rùdà angyinä rò ihé-yà tò, ihé-yà nzinzì ö rò atdídhená ale ràdù wòrí ndònzì dhu-tì náwe fíndà. Ní, kágó indrú otsúna ní, ndíní ndì ndòvö tí dhu fíyò.

³⁴ Ní, ihé-yà itdègu dhu òsù Àlìsandurù ràrì Mùyàhudì, ní abádhí adù öko 'àmbe ùkú dö atdíkpá, ràrà àhu mbèmbè óyö adyifö-sisì nyú tí. Abádhí ambénà àtìnà dö: «Èfesò ö bhà tírò, àlë tó mǎngù Àrìtemù ní ádràngbå tsibhá-mǎngù nyú!»

³⁵ Ní, wò kigò ö atdí ndòmbè náarà indrú àbhü rìnè. Kádù ote òpè, ndàti: «Èfesò ö bhä, ádhi pbá ale ndì nzinzikü ö inzá àpè dhu ùnì, Èfesò tó kigò ràrì ndì ádràngbå mǎngù Àrìtemù èlë ka karí òná rò idza-ngbò ödo arí, yà òrù-akpà ö rò ísì wòyöna tó sànamà mánà?

³⁶ Wò dhu àgò rí ale rÿ' mbä. Ní, dhu àkä pé nyinè, nyadù inga iìre tdü nyi nyonzi atdí dhu rò.

³⁷ Kókò nyi nyiwü nà iró ale ní inzá atdí dhu mà nàfà àlë tó sòmä-dzá ní, ndirò abádhí ùnò nzá dhu nzére àlë tó tsibhá-mǎngù ní mätí.

³⁸ Ní, Démètriyo mà yà iì arí kasü ònzì mánà ale mánà náapé iì iì ozè 'òbhü ale nà, ní anya t'ünota-idhö arí inè òngo iì, ndirò ádròdrö ale arí iì inè. Ní, abádhí àkä 'òwù dhu òbhü ányì.

39 Ndírò, nyí nyapé ì'ny nyòzè kóbhòlò ngékpà dhu-tsí nà, ní i-tsí òbhòlò ka kádù yà kóró ale úní unduta-dhò ù.

40 Àlë kí'ì inè kóbhù àlë yà indo ndì nònzì dhu-okú dò rò. Obhó tí, àlë kí'ì mbă atdí dhu nà mätí, yà iró àlë kündu àlë okúna dò rò dhu tí àlë kádù àtìnà.»

41 Wò dhu bhéyi ndì ndòtè dhu-dzidò ní ndì, kádù kókò ì nàndunà ale návi ràndò ì uró rò.

20

*Pòlò rárà tdítò Mákèdòniyà mà Pbàgìríkí mánà tó pbìrì
Yésù ná'ù ale-afí àbhù ròtsì obi dhu*

(Rom 15.25-27; 1Kò 16.1-7; 2Kò 7.5)

1 Wò wògò-iyà àrà inè dhu-dzidò, Pòlò andu Yésù ná'ù ale-tsù. Ní, abádhí-afí ndì ndàbhù ròtsì obi dhu-dzidò, kádù abádhí nòvì, ndàdù ndìvà ndàrà Mákèdòniyà tó pbìrì ò.

2 Ndì pbìrì ònà ndì ndúda rò, káránà Yésù ná'ù ale-afí àbhù rò ròtsì obi yà abhò-gùna ndì ndánona Kàgàwà bhà òte ní. Nírò ní ndì kádù àrà Pbàgìríkí tó pbìrì ò,

3 ndàdù ibhù àbí nódhò ányì. Ní Síriyà tó pbìrì ò ndì ndara tí ibhú ù ndì ndí dhu ònzi rórò, kíri dhu iwà Pbàyàhúdí rìrì ì dòná. Ní, kádù ndàdu tdítò Mákèdòniyà, ndàrà àhu ndì pbìrì ù kigò Filipì tí kátina ò.

4 Ndì abhi ù, ka nànda ale ní'ì Sòpàterè, Bèroyà tó kigò ù ale Pirò t'ídhùnà. Ngékpà ale ní'ì Tèsàlònikà tó kigò ù ale, Àsitarikò mà Sèkundò nà. Ngékpà ale ní'ì Gáyò, Dérbe tó kigò ù ale mà, Tímòtewà nà. Ndírò ní'ì Àziyà tó pbìrì ù ale Dòkíkò mà Tròfimò nà.

5 Ní Filipì rò, kòrí ale adù ùda angyi fákà*, 'òwù mòdò Tròwà tó kigò ù rò.

6 Pbétù mǎ'í na, yà ìmbă òná afi nà mègatì tó mèhendù dzidò, mǎ madù mǐvà Filipì tó kigò ù rò, mòpè abhi ibhú ù. Ní imbò idhò-dzidò, mǎ madù òwu abádhí òtù Tròwà tó kigò ò. Ndì kigò ù ní ndì mǎ madù atdí yengè nyú nónzì.

*Pòlò rí Ètikò tí kátina kpatsìbhíngba ikyé dhu
(1Ká 17.17-24; 2Ká 4.32-37; Kas 9.36-42)*

7 Sàbatù-idhò ù pbítsòngä†, mǎ mundu mǎ ndíní mǎ mukö tí Yésù bhà ove ìrè mǎ mí ní mègatì-önga, mǎdù ònyàñà. Ní, Pòlò adù àdì ndàmbe dhu òvò dò ìndrú tò. Kádù ndì òte

* **20:5 20.5** Yárí bhükù nandí ale, Lukà mà náawù 'òtù Pòlò nà Filipì tó kigò ù (Kas 16.12). † **20:7 20.7** Pbàyàhúdí-bvà, idhò-owútá nóongónà ndòpè adyifò ròtsù rò rò. Ní Sàbatù-idhò ù pbítsòngångä ní'ì abádhí tó yengè tó wemberè tó idhò rí ndòpè dhu. Yésù ná'ù ale tò ka ní yengè tó idhò.

àdhà ádzí nyú, ràrà àhu azà adyifò-sisì kúbhingá nga tó ò, tsútsá nínganí ndì ndarana nídhuní.

⁸ Yà ndì mǎ mùndu mǎ òná ɔrùná kàluga õ, inga àwù rí tarà ní'ì abhò nyú.

⁹ Ní, Ètikò tí kátina atdí kpatsìbhíngba adì ndì kàluga tó atdí póló-bídò, ndàmbé ɔte ìrì dò. Ní, ádzita nyú ɔte ràrà dhu-okú dò rò, Ètikò-nyìkpó adì ndàmbé òrì dò. Ní idhò ò rò kítsi obvò, wò ibhù ka kágba dòyá idza tó ɔrùná idza tó póló õ rò. Ka kadù kívà iwà òvè rórò.

¹⁰ Ní, ɔrù rò ndì ndàwú rò, Pòlò itsi ndàgu kà dò, ndàdù kívà ndàmbó fòná, ndàdù àtìnà: «Ìnzí nyítú afíku. Ìnè kà rí'ì ípìrònga nà.»

¹¹ Wò dhu-dzidò, Pòlò adù ùpo tdítdò wò ɔrá kàluga ò, ndàdù mìgatì-ñga ùkò, ndàdù ònyànà. Nírò ní ndì kàdù òte tdítdò ràrà àhu inga rúbho dhu ò. Wò dhu-dzidò, kàdù ndìvà ndàrà fíndá dhu ní.

¹² Ní, ka kadù wò kpatsìbhíngba ùndà firábvù ípìròrò, ndì dhu ràdù ìndrú àbhù ròtù afíya atdídò.

Pòlò ní ndìvà Tròwà rò, ndàrà Miletò Yérùsàlemà ndúda rórò dhu

(Màt 7.15-20; 1Tè 2.1-12; Tit 1.9-14; 1PÉ 5.1-4; 2PÉ 2.1-3)

¹³ Wò ndì kàsùmì õ tí, mǎ muvò, mòdù dòka mòwù angyi Àsosì ibhú õ, Pòlò ràdù ìrà pfòna dò olù. Ní, mǎ mudhè dhu mìdyì Pòlò ibhú õ Àsosì rò.

¹⁴ Ní, kítdègu ìrà mótu Àsosì, kúpò ibhú ò, mǎdù òwu atdíkpá mòwù ùvò Mitilénì.

¹⁵ Tsútsá nínganí, mǎ madù mìvà ányìrò rò, mòwù ùvò Kiyò tí kátina sòngà-ti'ò. Ndirò ní ndì mǎ madù òwu ùvò Sàmòsì tí kátina sòngà dò. Tsútsá nínganí tdítdò, mǎ madù òwu ùvò Miletò tí kátina kigò ò.

¹⁶ Pòlò azè ndì ndùbhi ibhú õ tí, ìnzí ndòtsù Efesò tó kigò ò, akye ndì ndadùna fíndá kàsùmì iwi Àziyà tó pbìri ò nídhuní. Obhó tí, ka ní'ì iwà dhu núdhé afína ò, ndì ràmbènà àrà àhu Yérùsàlemà tó kigò ò angyinà rò Pèndèkötè-idhò tò, ndì dhu ràdù àkà fíndà nání.

Pòlò rí dhu òvò Efesò tó kigò õ kànisà õ pbàkùrù tò dhu

¹⁷ Miletò rò, Pòlò avì ìndrú ròwù Efesò tó kigò õ kànisà õ pbàkùrù ùnzì.

¹⁸ Ní, i pbàkùrù itdègu ìwu ùvò kà-tí, ní kávò dhu abádhí tò, ndàti: «Nyí nyàni wà ìngbà dhu bhéyi màtí ma mádi nzínzíku õ dhu, ròpè ndì yà Àziyà tó fàkú pbìri õ ma míra àhu òná idhò ò rò.

¹⁹ Ma mónzì Ádrùngbále Yésù bhà kasu yorowà nyú nà, nyídu-dha ō, ndirò yà Pbàyàhúdí rírèna i ɔnzi tí rùdú nzére dhu tó àpbè ō.

²⁰ Nyí nyàni wà dhu átò iñzá ma rórù atdí dhu mà, yà dzùnàku ɔnzì rádù dhu nzinzì ō. Ma márà kóró dhu òvò rō fükù, madù ûdhenà fükù rùwugà dō rò mätí, ndirò fükù idzá rò mätí.

²¹ Ma márà dhu òvò rō kpangba Pbàyàhúdí tò, ndirò iñzì ní Pbàyàhúdí tò, ndíní i nugèrè tí Kàgàwà tò, 'àdù àlë tó Ádrùngbále Yésù Krístò ná'ù.

²² Nírò, kàní ma márà kòmbí Yérùsàlémà tó kigò ò, àdhàdhì yà Hílă-Alafí nútù ima ndíní ma mònzi tí ka dhu bhéyi. Ma mèni nzá àdhu mà rí mabà ányì dhu.

²³ Pbétù Hílă-Alafí àbhù muni yà ma múbhi òyanä kóró kigò ō dhu ní, ima òdò rí dhu ràrì usótá mà àpbè mònà.

²⁴ Ma mòzù nzá pbàkà ípìrònga rì'í ádrùngbá dhu tí idù. Atdí ma mòzè dhu ní, mònzi pbàkà kasu yà Ádrùngbále Yésù ibho fudú, marà ùtsànà. Ndí kasu ní munò Kàgàwà bhà izù tó Ídzì Mákärù iñdrú tò.

²⁵ Kòmbí, ma mèni wà dhu nyí ràrì nzí nyídu-kpa àlă tdítò, nyí yà ma múbhi nzinzikù ō, mambe òrù-akpà ō Ádrùngbá kamà Kàgàwà bhà Idzi tó Mákärù nánò dō fükù rò.

²⁶ Ndí dhu-okú dò rò ní ndí indo ma mätina nyí ní, nzinzikù ō rí ndàbhù ndàwí ale-azù ní'iya ndí ale-dò-tsíró nyú.

²⁷ Obhó tí, ma múbhà nzá atdí dhu mà iñzá ma mòvò fükù rórò, yà Kàgàwà ózè kònzi dhu nzinzì ō.

²⁸ Nírò, nyòngò nyödò mbéyi nyí-tírò, nyadù Hílă-Alafí úli nyí nyòngò ùndànà Kàgàwà bhà Kànísà ùndà mbéyi. Ndí Kànísà ní yà Idhùnà-azù nyú rò Kàgàwà adzì fíndà Kànísà.

²⁹ Ma mèni wà dhu yà nzinzikù ō rò ma mí mivà marà dhu-dzidò, tsamangèrè bhéyi órù atdídò ale ràrì itsù nzinzikù ō, iñzì 'àdù òwu Kàgàwà bhà támà-izù ɔnzi rò.

³⁰ Ndirò, nzinzikù ō rò mätí, atdídhená ale rúvò ùvò, 'àmbe titò ùnò dō iñdrú tò, ndí titò ràdù àrà iñdrú àbhù rò rùgèrè i, 'ongò fíyó ábhàl tí.

³¹ Nírò, nyàndà nga mbéyi, nyadù àmbe yà ibhù atò ō ma mûdhe nyídu-dha nyú nà nzinzikù ō kóró ale tò, adyíbhengá nga mà kúbhingá nga mònà ō dhu iře dò.

³² Ní, kòmbí ma múbhà nyí Kàgàwà-fó. Ndirò, ma múbhà nyí yà Kàgàwà ózè àlë dhu dō róte ote ongó tí nyödò. Ndí ote rí nyösì, ndàdù nyäbhù nyäbà yà pbìndà dhu tí rí'í ale kóró tò Kàgàwà akò fíndá làká asota.

³³ Yà àlè kí'ì atdíkpá nyě mānà òná kàsùmì ſ̄, ma móhò nzá atdí ale bhà fùrangà-atdyú mà, ɔrò-atdyú mà, ndirò mberù-atdyú mà.

³⁴ Nyě nyá mà, nyě nyáni wà dhu yà dzùnàdu nónzì dhu mà, mǎ marí òko mānà atdíkpá ale dzùnà nónzì dhu mānà ma rónzì kákà ɔtsádu nyá ní.

³⁵ Ma marí dhu itè bìlìnganà fákà, dhu ràkánà nyónzì kasu ndi dhu bhéyi, ndínì nyě nyadù tí òwu ìmbá rí'ì ɔbi nà ale dzùnà ònzi ró ní. Dhu àkà nyírè yà Ádrùngbále Yesù unó dhu, ndati: dhu nàbhù ìndrú tò ale rónzì wà hirò, ròsè yà ndi dhu ndi ndàbhù fíndà ale dòná‡.»

³⁶ Wò dhu ndi ndànò dhu-dzidò, Pòlò mà pbàkùrù mànà náuakò i ɔtdyùya dò, Pòlò ràdù nditsò.

³⁷ Nírò ní ndi kóró ale adù 'òpè 'àmbe òdzi dò, 'adù Pòlò àmbo, i ròvì ka ní.

³⁸ Abádhí nàbhù izu rùka atdídò dhu ni'ì Pòlò àtinà abádhí ràri nzi nyina-kpa àlā tdiidò dhu. Wò dhu-dzidò ní ndi pbàkùrù adù Pòlò àndà, ràrà ɔtsù bátò ò.

21

*Pòlò rěda Tirò mà Kàyisàriyà mānà tò kigò òná
Yérùsàlemà ndi ndárà rörò dhu
(Kas 8.5,40; 20.22-24,36-38)*

¹ Efesò Kànìsà ò pbàkùrù mānà mǎ màbhà mǎ rò, mǎ mawù túrútúrú ibhú ſ̄, mówù ùvò Kosì tí kátina sòngà dò. Tsútsà nínganí, mǎ madù òwu, mówù ùvò Ròdò tò sòngà dò. Ányìrò rò, mǎ madù òwu Pàtarà tí kátina kigò ò.

² Ní ányì mǎ mówù ùvò rò, mǎ matù atdí ádrùngbá ibhú abhi ndi ndopé tí, ndarà Fòyìnike tò pbiri ò rí dhu ònzi ró. Ní, mǎ madù ùpo ndi ibhú ò, mówù Fòyìnike.

³ Mǎ midègu òwu Kipurò tí kátina sòngà níndù, mambé àlanà dò ibhú ò rò, ní mǎ madù kànyì, màbhà ígù dòná rò, mǎdù òwu Sìriyà tò pbiri ò. Ní ányì mǎ mówu rò, mǎ mawù ùvò Tirò tí kátina kigò ò. Ányì nga ní ndi ka kubhínà ibhú ò ànò ifo rò ní.

⁴ Ndì kigò ò, mǎ matù Yesù ná'ù ale. Ní ndi dhu adù mabhù mónzì atdí yengè nyá ányìrò. Ní Hílă-Alafí òvò dhu fiyò dhu-okú dò rò, i ale adù Pòlò ìscò ìnzì ara tí Yérùsàlemà tò kigò ò.

⁵ Pbétù wò atdí yengè itdègu iku, ní mǎ madù ùvò Tirò rò, mówù. Ní, Yesù ná'ù ale mà, fiyò vèbhále mà, fiyò nzónzo mānà kóró náuanda mǎ müvò kigò ò rò, mówù ádrùngbá

rèrù-tsù. Ní ányì mǎ mòwù ùvò rò, mǎ mukò mǎ ɔtdyàka dő atdíkpá, mǎdù m̄tsò.

⁶ Wò dhu-dzidő, mǎ madù mōvì abádhí mānà, mǎdù ùpo ibhú ò, mōwù. Pbétù kǒkò mǎ nàndà ale adù 'ádu 'òngò bvàyà nană.

⁷ Tirò rò mǎ mùvò rò, mǎ mawù ibhú ò, mōwù ùvò Tòlèmayì tí kátina kigò ò, m̄tsà idha-adzí-kpa dő abhi. Ndi kigò ò, mǎ matsé mǎ Yésù ná'ù ale mānà, mǎdù atdí idhò ònzì atdíkpá abádhí mānà.

⁸ Tsútsá nínganí mǎ mìvà mǎ rò, mǎ mawù ùvò Kàyìsàriyà tí kátina kigò ò. Ndi kigò ò, mǎ matsù mōngò òdhò Filipò tí kátina ale bhà-dzá. Ndi Filipò ní'ì Kàgàwà bhà Ídzì Mákürù t'únota t'álε. Ndirò ka ni'ì yà Yérùsàlemà tó kigò ò ka kavò indrú dzànà t'ónzita tò àrùbhù ale nzinzì ò atdí ale.

⁹ Ndirò, ndi ale i'ì inzá àpè kpabhále ùn̄ vèbhínzo nà ifo. I vèbhínzo ní'ì Kàgàwà bhà pbànbábi.

¹⁰ Ní, mǎ mitdègu ibí idhò ònzì Kàyìsàriyà tó kigò ò, ní Kàgàwà bhà nabì Àgabù ira Yùdeyà tó pbìrì ò rò, ndírò àhù ndi kigò ò.

¹¹ Ní tiká ndì ndírò àhù rò, kídyi Pòlò bhà kùkyé, ndàtsì pföna mà ɔtsúna mānà ní. Kàdù dhu òvò kpangba fákà ndàti: «Kànì Hlìlä-Alafí òvò idù dhu. Kàti: <Yérùsàlemà ò yà kùkyé àbadhi ràrà àhù rò, Pbàyàhúdí rí kùtsi yà dhu bhéyi, 'ádu àbhùnà inzì ní Pbàyàhúdí-fó.»»

¹² Ní wò dhu mǎ mìrì rò, mǎ Kàyìsàriyà ò bhà mānà, mǎ madù Pòlò inzì ara tí Yérùsàlemà tó kigò ò.

¹³ Pbétù, Pòlò adù dhu àdu fákà, ndàti: «Ádu wò nyìku-dha nyá nà nyí nyápàna nyönzì? Nyí nyözè tí nyákò afídu? Nyí nyákà nyäni dhu ní ima, ma mǎ'ù wà inzì ní mutsi ka kí dhu kélë, pbétù ma mǎ'ù wà moho ka kí mōvè Ádràngbále Yésù-òvò-okú dò rò Yérùsàlemà tó kigò ò dhu mǎ átò.»

¹⁴ Ní, inzì kà rí mǎ mánona dhu à'u rò, mǎ madù inè tí inè, mǎdù átìnà: «Ádràngbále Yésù òzè dhu kélë àká ndi ndònzì ndì.»

¹⁵ Ní ngúfe idhò mǎ mònzi Kàyìsàriyà tó kigò ò dhu-dzidő, mǎ madù mōbhòlò abhi tò, mǎdù mava, mōwù Yérùsàlemà tó kigò ò.

¹⁶ Kàyìsàriyà tó kigò ò, Yésù ná'ù ngúfe ale adù ùvò átò 'òwù atdíkpá mǎ mānà. Ní ányì mǎ mòwù ùvò rò, abádhí adà mǎndà, mōwù Mànàsonì tí kátina atdí ale yà mǎ mowuna òdhò rò pbì-dzá bhà. Ndì Mànàsonì ní'ì Kipurò tó sòngà ò ale. Ndirò, ka ni'ì angyíta tí Yésù ná'ù ale.

*Pɔlò mà rí 'òtù Kànìsà ũ pbàkùrú mànà Yèrùsàlemà ndì ndàrà àhu rò dhu
(1Kò 9.19-23)*

17 Mă mitdègu òwu ùvò Yèrùsàlemà tó kigò ò, ní ányì, Yésù ná'ù ale akò mă dhèdhé nyú nà.

18 Tsútsá nínganí, mă madù òwu Pɔlò mànà Yàkòbhò* bhà, ndirò kóró pbàkùrú adù ìwu átò ányìrò.

19 Ní abádhí mànà ì àtsè ì dhu-dzidò, Pɔlò adù ndòpè ndàwé yà ìnzì ní Pbàyàhúdí nzinzì õ Kàgàwà abhù ndònzi kóró pbìndà kasu tí dhu atdatdí-rà õ abádhí tò.

20 Wò Pɔlò àwe dhu ì ìri rò, abádhí ifu Kàgàwà atdídò. Nírò ní ndì abádhí adù àtìnà Pɔlò ní: «Àbanìngbá, nyì nyàla tí wà ábhò Pbàyàhúdí nyú nágèrè ì à'ù Yésù dhu? Ndirò, nyì nyàla tí wà abádhí kóró rí ìnè afiya ì àpbà atdídò, 'àmbè Músà bhà Uyátá ifu dő ró tí dhu?

21 Ka kàwe wà dhu abádhí tò okúnù dò rò katì, nyì ràrì dhu ùdhé kákà ìnzì ní Pbàyàhúdí nzinzì õ aróko Pbàyàhúdí tò ìnzì Músà bhà Uyátá nifu tí. Ka kàwe wà dhu átò, nyì rarí dhu ùdhé abádhí tò ìnzì fiyó kpabhá nzónzo-ònzìngá nabhù tí kòbhòlò, ndirò ìnzì àlë tó ngükpa màndù Pbàyàhúdí tírò nifu tí.

22 Nírò, ka kí dhu ònzi ìngbà dhu bhéyi? Obhó tí, abádhí rí iwà nyì nyìrò àhu iró dhu ìri ìri.

23 Ní, dhu àkà nyonzì yà mă múnona ìndù dhu: Kànì ifo ale rí ìnè iró. I ale ní iwà dhu nótso Kàgàwà-ònzì ale*.

24 Ní, úgu abádhí nyówù nyü'o mànà atdíkpá, nyìlá Kàgàwà-nyìkpó õ. Ndirò, adù nyubhò yà abádhí àmbènà ùbhöna ndíni ka kakpá tí dòya-ká dhu. Ndì dhu bhéyi ní ndì kóró ale ràdù dhu ùni yà dùnú ka kàwe dhu ràrì nzì obhó dhu, pbétù nyì rarí Músà bhà Uyátá ifu ifu átò.

25 Pbétù, Yésù ná'ù ìnzì ní Pbàyàhúdí tò mă míri wà mă mändì dhu măti, abádhí ràkà nzá 'òngò sànamù tò ka kùbho perè tí ìzà mà, ànzàbhà mà, dàna-tsì ka kípbö ɔbi ní ròvè ìzà mànà ná'à. Ndirò, mă mändì dhu átò măti abádhí ràkà 'òngò 'òdò mìnyònì ró rò.»

26 Ní tsútsá nínganí, Pɔlò adù kókò ale núgù, 'òwù 'òpè 'ù'o ì mànà atdíkpá yà fiyó sòmà tó màndù nözé dhu bhéyi. Wò dhu-dzidò, Pɔlò adù àrà, ndòtsù Kàgàwà bhà idza, ndàdù dhu òvò ányì idzá ndàti ka ràrì perè ùbhö ɔvòya dő kóró, yà Kàgàwà-nyìkpó õ ka kí ale ù'ò kilä òná dhu tí ka kópì àràbhà idhò ràkà nínganí.

* 21:18 21.18 Ndi Yàkòbhò ni'ì Yésù t'ádònà, ndirò ka ni'ì ndì Yèrùsàlemà õ Kànìsà dő ádràngbâle (Kas 12.17; 15.13). * 21:23 21.23 Òzt 6.1-21

*Pbàrómá tó pbànówí rě Pɔlò ìgǔ Pbàyàhúdí-fó rò dhu
(Kas 20.23; 24.5-19; Róm 15.30-31; 1Tì 2.15)*

²⁷ Wò ale ṵ'ó ka kí kílă Kàgàwà-nyìkpó ſi ní àràbhù idhòtsù níitdègu ndìndù ndíñi ndikù tí, ní Àziyà tó pbìri ò rò íwú ngúfe Pbàyàhúdí ala Pɔlò Kàgàwà bhà idza ſi. Ní, abádhí adù dhu itsu ihé-yà-dó ò, ndíñi dhu nívà tí Pɔlò-ró. Ní, ihé-yà adù Pɔlò àlu.

²⁸ Abádhí adù 'òpè 'ùkú, 'àmbe àtìnà dō: «Pbàisràyélí tó pbìri ſi bhà, nyìmò mǎ! Kànì yà kóró ngari ſi arí nzére dhu ùdhé kóró ale tò àlë tó pbìri ſi bhà dō, Músà bhà Ùyátá dō màtì, ndirò Kàgàwà bhà idza dō màtì ale ní yà. Ròsè kóró dhu dòná, kàbhù ìnzì ní Pbàyàhúdí mà ròtsù Kàgàwà bhà idza, ndi dhu ràdù wò ॥llá Kàgàwà-nyìkpó ſi ngari nábhù ròtì.»

²⁹ Obhó tí, abádhí ní ì iwà Pɔlò mà nàlanà kigò ſi atdíkpá rúbhi Tròfímò tí kátina ale mánà ró. Ndi Tròfímò ní ì Efesò tó kigò ſi ale. Ní, abádhí adù dhu àti iwà Pɔlò itsu Tròfímò átò Kàgàwà bhà idza dhu tí.

³⁰ Ní, Yérùsàlemà tó kigò-önga-tsì náava ndì, ihé-yà ràdù itse ndi kigò ſi kóró ngari òná rò, 'ìwú ùvò Pɔlò mà rí'ì ró. Ní, abádhí alú Pɔlò, 'ìdhà ràhù iri Kàgàwà bhà idza-ngbò ka kákpbòrò ndi kàlì ò rò, 'àdù ndi kàlì-li'ò núpbi ányìrò rò tí.

³¹ Ní, yà abádhí rí dhu ònzi ndíñi ì oho tí Pɔlò rò, Yérùsàlemà tó kigò-önga-tsì náva ndi kóró dhu-òyì náarà àhù Pbàrómá tó pbìri ſi atdí lufù pbànówí dō ádràngbále dò.

³² Ní, ndi dhu ndi ndírì ró rò tí, wò ádràngbále ugu pbànówí mà fiyó ádròdrò ale mánà, 'òtsè mánà kókò Pɔlò nàlù ale rí'ì i. Ní, ihé-yà níitdègu wò ádràngbále àlă owùna ſi pbànówí mánà ríwu ró, ní abádhí adù Pɔlò t'òvità ùbhà.

³³ Nírò ní ndi wò ádràngbále andri Pɔlò-tí'ò, ndàlù ka, ndàdù àvinà kutsì óyò àdrà-mbi ní. Wò dhu-dzidò, kàdù dhu ìvu ihé-yà-tsü, ndàti: «Yàrì ale nyá ní àdhí? Ádu kònzi?»

³⁴ Pbétù, ihé-yà nzínzì ſi atdídhéná ale ràdúna ìkú ſi dhu adúnà nzí àrà ndòfò ró ngükpà ale rüñona dhu nà. Ní, wò dhu bhéyi ihé-yà rükú dhu adù wò ádràngbále àbhù ìnzì ùnóna ka kí findà dhu ràlkò dòná. Nírò ní ndi kàdù pbìndà pbànówí návi ràndà Pɔlò, 'òwù nà yà ì arí òko òná ádràngbá kàlì ò.

³⁵ Pɔlò itdègu àrà àhù ndi kàlì ò ka kúpo kotsù ró, ní pbànówí adù kitdù itdu tí orórú, ihé-yà rí kàpà ndíñi ì onzi tí nzére dhu-okú dò rò.

³⁶ Obhó tí, ihé-yà ambénà òwu dō ìkú nà Pɔlò-owù ſi, 'àmbe àtìnà dō: «Wò ale àkă ndòvè!»

Pɔlò r̄i t̄ina àwē adóna Pbàyàhúdí t̄ò dhu

³⁷ Yà pbànówí r̄i ndònzí 'itsu ndì fiyó ádrùngbă kàlì ò òná kàsuumì ጀ ní ndì, Pɔlò ivú dhu i pbànówí tó ádrùngbálε-tsü, ndàti: «Ma mambènà tí atdí dhu ጀvó ጀvó indù?» Ní, wò ádrùngbálε adù dhu ivu kà-tsü, ndàti: «Nyí nyáni tí wà Pbàgiríkí t̄'avàna!»

³⁸ Nyí tí nzí Mísri tó pbìrì ጀ ale, yà tdékuta tí ጀfó lufè ale yà nzére dhu ònzi arí-dó nídzí, ndàdù dòya òdì ndàrà nà rùngù ò?»

³⁹ Ní, Pɔlò adù ጀte ጀpè, ndàti: «Ima nyú, ima ní Mùyàhudì, Társò tó kigò ጀ ale, Kìlikiyà tó pbìrì ጀ. Ndì Társò ní yà atdídó ጀvòna ótò ndì kigò. Ní ádrùngbálé, ma mìtdè nyí ጀtdè tí, ítsè móvó dhu yàrì ihé-yà tò.»

⁴⁰ Ní, wò ádrùngbálε nüfá rüsà fíndà rò, Pɔlò idè ndì kàlì ò ka kúpo, kotsù dòná màngazì dó, ndàdù indrú àgo ጀtsána ní rìnè. Ní inga imbè bhì rò ní ndì, kápè ጀte Pbàyàhúdí t̄'avàna ጀ, ndàti:

22

¹ «Abádú ndirò àbanínzó, nyìri yà ma móvona kòmbí, mawé tídu òná fükù dhu.»

² Ní, Pbàyàhúdí t̄'avàna nyú ጀ Pɔlò ròte dhu ጀ ìrì rò, ihé-yà náadù ìnè atdídó nyú ròsè, inga ràdù imbè bhì.

³ Nírò ní ndì kăti: «Ima ní Mùyàhudì. Imá ka kugú Társò tó kigò ጀ, Kìlikiyà tó pbìrì ጀ. Ndirò, ma móvì òvi tí yàrì Yérùsàlemà tó kigò ጀ. Ma mábà inga t'únita màlimò Gàmàliyeli-fó. Kúdhe ndì kóró dhu idù àlë t'ábhúna tó Uyátá ጀfú ka kí atdídó dhu dó. Imá ni'í atdídó Kàgàwà nözè ndifú ale, yà kóró nyí nyónzina kòmbí dhu bhéyi tí.»

⁴ Ndirò, ma mávu indrú rò atdídó Ádrùngbálε Yésù bhà otu ʉngü abádhí r̄i dhu-okú dò rò, atdídhená ale rùve ʉvë matí. Ma maránà kpabhále mà vèbhále mànà nábhü rò kusó, kudù imbi-dzà ጀ.

⁵ Pbàkùhání tó ádròdrò ale dó kamà mà, yà ádròdrò anya ɿtlì arí pbàkùrù tó mètù mànà kóró ní yà ma ménona dhu tó ngàmbì. Abádhí ni'í ndì bhàrwà nibho fudú, ndíní ma mara tí dòná Dàmàsikì tó kigò ጀ. Ní, ma mubhínà àrà rò ányì, ndíní ma musó tí Yésù ná'ù ale, madù ìrà nà imbi dó rò Yérùsàlemà tó kigò ጀ, ndíní ka kadù tí àbhùnà ràbà àpbè.»

*Pɔlò r̄i ndì ndugèrè ndì, ndà'ù Yésù tí dhu àwē dhu
(Kas 9.1-19; 26.12-18)*

⁶ Tdítidó, Pɔlò awé dhu ndàti: «Ma mi'í Dàmàsikì tó kigò ጀ ma mårà ró. Ní ʉkyèrò ma mòdù ndíní ma motsú tí ndì kigò

ò rórò ní ndì, azà adyifò-sisì adyíbhengá nga tó ſ, ádrùngbá awáwù níisí òrù-akpà ò rò, ndàtdyi ma.

⁷ Ní, ma mìtsi obvò, madù atdí ale-tù ìrà manzi rí ró. Ndì ale-tù atì: <Sáwúlò, Sáwúlò, ádhu nyì nyávu rùdú ní?>

⁸ Ní, ma madù dhu ìvu kà-tsü, matì: <Ádrùngbálé, nyì nyì ní àdhi?> Ní, wò ale-tù adù dhu àdu idù, ndàti: <Íma ní Yésù, Nàzàretì tó kigò ſ ale, wò nyì nyávu rùdú rò.>

⁹ Kákà atdíkpá mǎ mì'ì mánà ale náala ndì awáwù átò, pbétù abádhí adù nzá wò idù rí dhu òvò ale-tù ìrà. Ní, ma madù dhu ìvu tdítidò kà-tsü, matì:

¹⁰ <Ádrùngbálé, ádhu ndì ma màkă mɔnzì?> Ní Ádrùngbálé Yésù adù dhu àdu idù, ndàti: <Ívà nyì nyarà Dàmàsikì tó kigò ò. Ányì nga ní ndì ka kí Kàgàwà àvi ndínì nyì nyɔnzì tí dhu òvò kóró ìndù ní.>

¹¹ Ma mubhínà nzì atdì dhu mà nála ró, wò ádrùngbá awáwù nóhò nyìkpódu, nyìdú nga rùtì dhu-okú dò rò. Ní kókò mǎ mì'ì mánà ale náadù ma àlu ɔtsádu-ró, 'òwù ma nà, marà àhu Dàmàsikì tó kigò ò.

¹² Ányì, ma matù Ànàniyà tí kátina atdí ale. Ndì ale nì'ì atdídò arí Kàgàwà-òdò ònzi, ndàdù àlè tó Ùyátá ifu ale. Ndirò ndì kigò ſ, kóró Pbàyàhúdí ongónà ídzì dhu kélè náwe kókú dò rò.

¹³ Ní, ndì ale ìra àhu tidú, ndàdù àtìnà ìma ní: <Àbanìngba Sáwúlò, nyìnánga àkă ndùtù ndì.> Ní ányìrò rò tí, nyìdúnga núutù ndì, madù kàla.

¹⁴ Käßù àtìnà tdítidò ìma ní: <Àlè t'ábhúna tó Kàgàwà nòvò wà nyì, ndínì nyì nyàni tí ndì ndózè kònzi dhu. Kòvò wà nyì ndínì nyì nyala tí yà obhónángatále Yésù, nyadù lina'ò ɔte nyì níri.

¹⁵ Obhó tí, nyì nyì ndì àdi wò nyì nyàla dhu mà, wò nyì nyìrì dhu mánà tó ngàmbì tí kóró ale-ònzì.

¹⁶ Nírò kòmbí, ádhu nyì nyódonà? Ívà nyì nyalë bátitò, Yésù ràdù pbùkù nzérenga ù'o ɔvòna-ró nyì nyì nyitsò rórò.>>

Pòlò rí Yésù àvi ndì ndàrà ìnzì ní Pbàyàhúdí-bvù dhu àwé dhu

¹⁷ Wò dhu-dzidò, Pòlò adù dhu àwé, ndàti: «Ma mitdègu madù Yérùsàlemà tó kigò ò, ní atdíku Kàgàwà bhà-dzá rò ma mí mìtsò òná kàsùmì ſ, dhu adzì dùdù ɔnyù rí monyù dhu bhéyi.

¹⁸ Ní ndì ɔnyù-bvù, ma mala Ádrùngbálé Yésù. Ní käßù àtìnà ìma ní: <Ònzi dhu tsàkàtsàkà nyahù Yérùsàlemà rò. Obhó tí, ndì kigò ſ bhà nóowuna nzì nyì nyáwëna okúdu dò rò dhu ná'ù ró.>>

¹⁹ Ní ma madù dhu àdu kà tò, mati: «Hòkò Ádràngbälé, abádhí úni wà dhu ima ràrì ndi yà unduta-dzà òna nà ma múbhì ùbhi rö mambe iñyi ná'ù ale ùso dö, madù àrà ábhùnà rö kuvì asé nì, kadù üdònà imbi-dzà ò ale.

²⁰ Ndìrò yà pbùkù ngàmbì Stìfanù-azù ka kufu nínganí, ima nyú ma mi'ì inè átò ányìrò. Ma ma'u kòho ka kí dhu átò. Ndìrò, ma madù àdi mambe kòho rí ale èwà ròyá rò orú mèdzarù-ngbò nódò dö*.

²¹ Ní Yésù adù àtìnà ima nì: «Ívà nyì nyarà, ma mòzè nyì nyarà ítsé nyú inzì ní Pbàyahúdí mènà-bvù nídhunì.»

*Pòlò rí ndítè Pbàrómá tó pbìrì õ ale nyú tí dhu
(Kas 16.22-23; 25.16)*

²² Ihé-yà irì Pòlò ràwëna dhu, ràrà àhù kà rí àtina: «Ma mí nyovì nyarà ítsé nyú, inzì ní Pbàyahúdí-bvù» dhu ò. Nírò ní ndi abádhí adù 'òpè 'ùkù, 'àmbe àtìnà dö: «Nyòho wò ale! Inzá wò dhu bhëyi ale-tidò àkà kubhà ràdi nyìkpóna nà yà adzi dö.»

²³ Abádhí ambénà ùkù dö, 'àdù àmbe ròyá orú mèdzarù obhè dö, ndìrò 'àdù àmbe adzi-ra mà òvò dö orù.

²⁴ Ní wò dhu ndì ndàla rò, Pbàrómá-bvù atdí lufù pbànówí dö ádràngbälé adù Pòlò àvi kitsu kàlì ò. Nírò ní ndi kàdù àtìnà pbànówí ràkà 'òngù dhu kà-tsü, àzèmbè ì í kòvì asé nì ròrò, ndínì ndì ndùni tí wò dhu bhëyi ihé-yà rükù kà-dö okúna dò rò dhu.

²⁵ Ní yà ndì ka kùtsì ndínì ka kòpé tí kòvì ndì asé nì rò ní ndi Pòlò ivú dhu wò tìná idè pbànówí tó atdí ádràngbälé-tsü, ndàti: «Ka kávi tí wà nyì nyöngò Pbàrómá tó pbìrì õ ale nyú òvì asé nì, inzá ka kòtdì ànyëna ròrò?»

²⁶ Ní wò dhu ndì ndìrì rò, pbànówí tó ádràngbälé arà yà dòna-tsírò rí'ì ádràngbälé-ti'ò, ndàdù dhu òvò fìndà, ndàti: «Nyì nyàmbènà dhu ònzì ìngbàtì? Wò ale pbání Pbàrómá tó pbìrì õ ale!»

²⁷ Ní wò pbànówí dö ádràngbälé andri Pòlò-ti'ò, ndàdù dhu ivu-tsùná, ndàti: «Ádù pé dhu idù! Inyì nyú, nyì tí Pbàrómá tó pbìrì õ ale?» Ní Pòlò adù dhu à'ù, ndàti: «Òo! Íma ní Pbàrómá tó pbìrì õ ale nyú.»

²⁸ Wò ádràngbälé adù àtìnà tdítidö: «Íma nyú, ma madzi Pbàrómá tó pbìrì õ ale tí ma mí mugèrè mongò dhu ábhö malì nyú rö.» Ní Pòlò adù àtìnà kànì: «Olu, imá na ní òdhi tí ka kadhi ma ndì pbìrì õ ale nyú tí ale.»

* **22:20 22.20** Pòlò ambénà ìrènà dö dhu ní, Pbàyahúdí rapé ndì nyú ndì ndùgèrè ndì tí dhu àlă, nákò idho ràrì átdídö, ràdù Yésù ná'ù.

²⁹ Ní ányìrò rò tí, kökò Pølò-tsù àmbènà dhu òngù pbànówí ʉbhà Pølò ʉrò. Ndìrò, oðó náadù iñi wò pbànówí dö ádràngbäle ò, iñà ndì ndàbhùnà Pølò kutsì rórò ndì ndàrà dhu ʉni Pbàrómá tó pbiri õ ale nyú ràri ka dhu-okú dò rò.

Pølò rì i ádròdrö anya itdì arí ale-ònzi dhu

³⁰ Tsútsä nínganí, wò pbànówí dö ádràngbäle azè ndì ndàni Pbàyàhúdí ʉbhà Pølò dòná dhu tó obhóniga nyú. Ní, kähbhù Pølò rò imbi kunga. Wò dhu-dzidö, kädù pbàkùhání tó ádròdrö ale mà, Pbàyàhúdí-bvü ádròdrö anya itdì arí ngäkpà ale mánà àvi ràndu i. Ndì dhu-dzidö ní ndì, kädù Pølò àvi kiwü nà, kiwü ùvò nà kökò ale-ònzi.

23

¹ Kökò ádròdrö ale-ònzi ka kiwü ùvò ndì nà rò, Pølò ʉdí nyìkpóna abádhí rò ndàndà abádhí, ndàdù àtìnà: «Àbanïnzó, rìrà àhʉ indo nga ò, ma marúbhi Kàgàwà bhà otu õ ídzì afídu nyú nà, iñmbä nzére dhu tí ka kózàna atdí dhu mà rì i nyudutsì.»

² Ní, wò dhu Pølò ʉnò rò, pbàkùhání tó ádròdrö ale dö kamà, Ànàniyà, náavì Pølò-tí iñkò ale ròpbì Pølò-tsù.

³ Nírò ní ndì Pølò adù àtìnà: «Kàgàwà rì ndì nyɔpbì, wò mìkëngbà ní ka kùtri idza-kutì bhéyi nyì nyòwù rò! Nyì nyàdi ʉrò nyambe ìndrú-ànyä ʉnò dö àdhàdhì Músà bhà Üyátá òzè ka dhu bhéyi, pbétù iñyì kèle nyadù ndì Üyátá nákò iñma nyì nyàvi kɔpbì rò.»

⁴ Ní, Pølò-tí iñi ale náadù kìso, 'àti: «Ìnzé! Nzäno dhu wò dhu bhéyi Kàgàwà bhà pbàkùhání tó ádròdrö ale dö kamà ní!»

⁵ Ní, Pølò adù àtìnà abádhí ní: «Àbanïnzó, iñzá ní ma mèni pbàkùhání tó ádròdrö ale dö kamà tí kà rì iñ dhu. Obhó tí, Kàgàwà bhà Andítá rätina iñzá nyì ràkä nyunò dhu pbàkù pbiri õ ádràngbäle ní*.»

⁶ Pølò ʉni wà dhu, kökò ànyäna ʉno rí ale nzínzi õ, atdídhená ale ràri Pbàsàdùkáyó, ndìrò ngäkpà ràri Pbàfàrisáyó. Ndì dhu-okú dò rò, Pølò angbe tüna kòrí ale nzínzi õ, ndàti: «Àbanïnzó, iñma nyú ní Mìfàrisayò, Pbàfàrisáyó tó ìngba. Ní, yà ànyädu ʉno ka kí okúna dò rò dhu ní, ma má'u dhu obi nyú nà ʉngbë ʉvüvë kùtdü i ale rüngbeya i ovë-bvü rò dhu.»

⁷ Wò dhu bhéyi Pølò òri dhu adù Pbàfàrisáyó mà, Pbàsàdùkáyó mánà àbhʉ ràmbe 'àgò dö atdídö, ndì dhu ràdù ihé-yà-õnga àbhʉ ràndò ndì.

* 23:5 23.5 Uvt 22.28

⁸ Obhó tí, Pbàsàdùkáyó ongónà àtìnà ìnzí ḥuvhvè kudtdu
ì ale rüngbeya ì ove-bvà rò. Ndírò abádhí a'u nzá dhu
inè málàyíká mà, ndírò nzére-alafí mà ràrì ì. Pbétù,
Pbàfàrisáyó ni'ì kóró kókò dhu ná'ù ale.

⁹ Ní, ádrùngbá wògò nyá níifí ndí kòrí ale nzinzì ò. Nírò ní
ndí Pbàfàrisáyó nzinzì ò Músà bhà Uyátá tó ngúfe málímó
náapè 'àgò ì obi nyá nà, 'àmbe àtìnà dò: «Mă mabà nzá atdí
afátá mà yàrì ale dò. Atdí alafí mà, ndírò ngätsi ní málàyikà
mà pbòvò tí nzá wà dhu kà tò!»

¹⁰ Wò dhu bhéyi Músà bhà Uyátá tó málímó ḥunò dhu
náabhù Pbàsàdùkáyó mà, Pbàfàrisáyó mànà ràgò ì abho
nyá tdítdò. Nírò ní ndí Pølò àpà ka kí ndíni ka kudru tí
òná nga dhu ñòdò ònzi ndí ndí rò, pbànówí dò ádrùngbále
avì pbìndà pbànówí rìwú Pølò òdyì ihé-yà nzinzì ò rò, 'òwù
òrùnà fíyó lubhà ò.

¹¹ Ndí iku ò tí, Ádrùngbále Yésù adù ndàvi Pølò tò,
ndàti: «Ótù afínu! Àdhàdhì wò nyí nyidè pbàkà ngàmbì
tí Yérùsàlemà tó kigò ò dhu bhéyi, dhu àkà nyonzì dhu ndí
du bhéyi tó Rómà tó kigò ò nyí nyárà àhù rò.»

Pbàyàhúdí rí 'ìri ndíni ì oho tí Pølò dhu
(Zab 3.1-7; Kas 9.22-25; 2Kò 11.23,26)

¹² Tsútsá nínganí kútsingá, ngúfe Pbàyàhúdí ìri ì 'òtsò
du nyá 'àti, ìnzí ní Pølò kélè ì òhò ròvè ní, ì ràrì nzí atdí
du mà ònyù, ìnzí 'àdù atdí du mà òmvù.

¹³ Wò dhu natsò ale ni'ì mbèmbè ifo kumì dònà bvàya
ròse ale.

¹⁴ Ní, abádhí awù pbàkùhání tó ádròdrò ale mà, pbàkùrù
mànà-ti'ò, 'àdù itsi dhu òvò fíyò, 'àti: «Mă mòtsò wà dhu
atdínyá mäti mà ràrì nzí atdí du mà àfò lika ò, inzá ní
Pølò kélè mà mòhò ròvè ní.

¹⁵ Ní kòmbí, dhu àkà nyí mà, yà ádròdrò anya ḥuno arí
ngäkpà ale mànà, nyówù Pbàróma tó pbìrì ò atdí lufù
pbànówí dò ádrùngbále-ti'ò. Nyí nyówu Pølò ùtsi kà rìrà
nà pbìndà dhu-ònga àndà nyí nyí mbëyi dhu-abhè ò. Pbétù
wò ndí kàsùmì ò, mà madùna obi ònzi mohò ka inzá àpè
àrà àhù onzìkú ròrò.»

¹⁶ Ní Pølò t'awènà bh'ìngba níi'ì inè wò dhu òte ka kí ró.
Ní kókò ale úyí Pølò tí dhu ndí ndírì rò, àbadhi arà lubhà ò
Pølò rí'ì ì, ndàdù kóró dhu àwe kà tò.

¹⁷ Ní wò dhu ndí ndírì rò, Pølò adù pbànówí tó atdí
ádrùngbále nánzi. Kädà dhu òvò kà tò, ndàti: «Únda
yàrì kpatsibhíngba, nyarà nà dükú ádrùngbále rí'ì ì, kà rí'ì
àbadhi tò ndí ndóvöna atdí dhu nà nídhuní.»

¹⁸ Ní wò ádrùngbále idyi wò kpatsìbhíngba ndàndà, ndàrà àhu nà wò ndì fífó ádrùngbále-tí'ò. Kădù itsi àtìnà ndì ádrùngbále nǐ: «Wò imbi ò ka kósò atdí ale, Pôlò tí kátina nánzì ima, ndàdù mivì mündà yàrì kpatsìbhíngba tìnù ò. Ní kà r̄i' iñdù ndì ndóvona atdí dhu nà.»

¹⁹ Ní wò pbànówí dō ádrùngbále alá wò kpatsìbhíngba otsúna r̄o, ndìndri ndì nà igi, ndàdù dhu ivu tsàna, ndàti: «Ádu nyú nyi nyòzè nyánò idù?»

²⁰ Ní wò kpatsìbhíngba adù dhu àwé kà tò, ndàti: «Ádrùngbálé, Pbàyàhúdí iñrì wà iñ ndíni tsútsá iñ iwúna tí Pôlò ùtsi, nyirà nà ádròdró anya itdì arí ale-ònzi, pbìndà dhu-ònga àndà ka kí mbéyi dhu àbhè ò.

²¹ Ní, àpé nya'u abádhí rúñona iñdù dhu. Wò abádhí ùpe Pôlò r̄o dhu ní àdà. Obhó tí, mbéembé ifó kumì dòná bvàya róse ale nírì wà iñ, 'òtsò dhu nyú, iñ ràrì nzì dhu ònyu, ndirò iñ ràrì nzì dhu òmvù inzà iñ ohò Pôlò ròvè rórò. Ní kòmbí, abádhí údhe wà iñ 'ambé nyi nyú nyi nyánona fífó dhu kélë òdò dò.»

²² Ní wò ádrùngbále adù àtìnà wò kpatsìbhíngba nǐ: «Àpé nyánò dhu atdí ale tò màtí, nyati iñwà nyi ràwé ndì dhu dzákà.» Wò dhu-dzidò, kădù wò kpatsìbhíngba návi ràrì fíndá dhu nǐ.

Pbànówí dō ádrùngbále r̄i Pôlò bhà anya nábhü ràrì lìwalì Fèlisì dò dhu

²³ Wò kpatsìbhíngba àrà dhu-dzidò, pbànówí dō ádrùngbále náanzi atdátdí miyà pbànówí dō ádròdró ale oyo rìwú tina ò. Kădù dhu òvò abádhí tò, ndàti: «Nyàndà óyo miyà pbànówí mà, àrùbhü kumì pbànówí, yà mühagü dō arúbhi mà, ndirò foyá àlì nà óyo miyà pbànówí mánà, ndíni nyi nyopé tí abhi mánà iñbhü adyifò-sisì kúbhingá nga tó ò, nyówù nà Kàyìsàriyà tó kigò ò.

²⁴ Ndirò, nyàdù nyi randá mühagü átò Pôlò tò, ndíni ka nündà tí inzì ngbóna ràvò akékpá màtí, ràrì àhu lìwalì Fèlisì-ònzi.»

²⁵ Wò dhu ndì ndàñò rò ní ndì, kădù bhàrwà àndi yà dhu bhéyi, ndàti:

²⁶ «Ifuta nà àkă atdídò lìwalì Fèlisì, ima Klòdiyò Lìsiyà, ma móvì nyi mbéyi nyú atdídò.»

²⁷ Yàrì ale, yà ma móvì kowù nà tìnù ò, ní Pbàyàhúdí álë, 'àdù ònzinà ndíni iñ oho tí. Ní, ma mítdègu dhu ünì Pbàrórmá tó pbìrì ò ale nyú ràrì ndì, ní ma mûgù pbànówí, mówù kídhà mánà abádhí-fó rò.

²⁸ Wò dhu-dzidò, ma mózè muni Pbàyàhúdí òbhü ka okúna dò rò dhu-tì. Ní, ma mágù kàbhü kowù üvò nà yà abádhí-bvü ádròdró anya itdì arí ale-ònzi.

²⁹ Ní, kàbhà dhu-ònga kökò ale àndà rò, ma mótu dhu ní Pbàyàhúdí ròbhù ka inzá kífu fiyó Uyátá dhu-okú dò rò. Pbétù, íma nyú ma mala nzá atdí afátá mà, yà kàbhù rádù kótdì ànyäna kohò, ndirò ngätsi ní kàbhù rádù kosò.

³⁰ Ndirò kànì, ka kòvò wà dhu idù iwà Pbàyàhúdí rìrì ì ndínì ì oho tí ka ròvè. Nírò ní ndí ma madù kòvì ányìrò rò tí kowù nà dànù, madù dhu ènò kökò kòbhù arí ale tò, ndínì adù tí òwu kòbhù funù.»

³¹ Wò dhu-dzidö, kökò pbànówí anzì fiyò ádràngbále àvi dhu. Ní abádhí idyi Polò, 'adù èndàna kúbhingá tí, 'òwù ùvònà Àtipatri tí kátina kigò ò.

³² Tsútsá nínganí, kökò pföya dö ùbhi pbànówí adù 'adu fiyó lubhà ò Yérùsàlemà tó kigò ò, 'adù mÙhàgù dö rúbhití kèle kÙbhà rÙndà Polò, 'òwù ùvò nà Kàyìsàriyà tó kigò ò.

³³ Ní ányì ì òwù ùvò rò, kökò pbànówí abhù yà fiyó ádràngbále àndínà bhàrwà lìwalì-fó, 'adù Polò itè kà tò.

³⁴ Ní, wò bhàrwà ndí ndòzù dhu-dzidö, lìwalì Fèlisi ivú dhu Polò-tsü, ndàti: «Ínyi ní ìngbà pbìrì õ ale?» Ní Kilikiyà tó pbìrì õ ale tí Polò rì'ì dhu ndí ndàni rò, kadù àtìnà Polò ní:

³⁵ «Tdú ma mí pbùkù dhu-ònga nándà inyi nòbhù ale ríwu ùvò rò.» Wò dhu-dzidö, kadù Polò àbhù kowù nà, kowù òdònnà ádràngbă kamà Hèròdè bhà idzá-yà-ba ò.

24

*Pbàyàhúdí tó ádròdrö ale rí Polò òbhù lìwalì Fèlisi-fó dhu
(Màt 5.11-12; Kas 6.11-12; 21.27-36)*

¹ Imbò idho-dzidö, pbàkùhání tó ádròdrö ale dö kamà, Ànàniyà tí kátina, níira Yérùsàlemà rò, ndirà àhù Kàyìsàriyà tó kigò ò. Abádhí iwú atdíkpá ngúfe pbàkùrù mà, ndirò Tèrtulò tí kátina atdí ale mánà, ndínì ì òbhù tó Polò lìwalì Fèlisi-fó. Ndí Tèrtulò ni'ì àvùkà.

² Nírò ní ndí lìwalì aví Polò kanzi. Ní Polò ìrà àhù tiyá rò, Tèrtulò adù kòbhù lìwalì-fó, ndàti: «Ífuta nà aká ádràngbále Fèlisi, mǎ maróko mÙrÙngà õ okúnù dò rò. Ndirò pbùkù idzi èndata-okú dò rò, nyi nyàbhù wà ábhò dhu nyú ràwù ì, rì'ì mbéyi yàrì Pbàyàhúdí tó pbìrì õ.

³ Ní mǎ mí wò nyi nyónzina i dhu nákò ádràngbă òtsò nyú nà kóró kàsùmì õ, ndirò kóró ngari ònà.

⁴ Pbétù, akyé ma miwína pbùkù kàsùmì abhò ní, ma mìtdè nyi itdè tí pbùkù idzinga õ, ndínì nyi nyiri tí indù ma máwëna idö kàsùmì õ tí dhu.

⁵ Obhó tí, yàrí ale ní nzére ale nyú ròsè. Ndírò, àbadhi ní yà ròká rò i nútù Nàzàreti õ bhà tó ádrùngbále. Kärí kóró Pbàyàhúdí-dó idzí ádròdró ale rò kóró ngari òná yà adzi õ.

⁶ Ndírò, kõmvù wà ndì ndàti Kàgàwà bhà idza mà Kàgàwa-nyìkpó õ átò. Ní, mà mágù kàlù mósò. [Má mátsú mǎnò kà-ànyá àdhàdhì yà àlë tó Uyátá nótè ka dhu bhéyi.

⁷ Pbétù, Pbàróma tó pbànówí dò ádrùngbále, Lisiyà tí kátina, nádù irà obi nyú nà, ndìdhä ka fóká rò.

⁸ Wò dhu-dzidó, ndì ádrùngbále ádù ka nòbhù ale àvi riwù kòbhù funú.] Nírò nyí nyí ndì dhu òngù kà-tsú nyitírò, ndíní nyí nyuní tí mà mòbhù ka okúna dò rò dhu.»

⁹ Pbàyàhúdí adù wò Tèrtulò àwé dhu kélë ná'ù 'ati, obhó dhu ràrì ndì.

*Pólò rí Pbàyàhúdí òbhù ndì okúna dò rò dhu àwé lìwalì Félisì-ònzi dhu
(Luk 21.12-15; 1Pé 3.15-16)*

¹⁰ Wò dhu-dzidó, lìwalì Félisì núufà rusà Pólò tò, ndíní òte tí. Nírò ní ndì Pólò apè òte, ndàti: «Ádrùngbále, ma múní wà dhu nyí nyópè nyunò yàrí pbìrì õ ale-ànyá ró atò ráhu wà abho nyú. Ndì dhu-okú dò rò ní ndì ma mí rùdú dhu àwé ònzinú, madù dhu à'u irì nyí ràrì kíri mbéyi nyú.

¹¹ Nyí nyí i inè nyonè yà ma múnona dhu tó obhóngga nyuni. Idhò àpè nzá òse atdí kumì dòná óyò nà idhò dòná màtì, yà ma márà Yérùsàlémà tó kigò ò, marà Kàgàwà ùle ró.

¹² Ní ányì, kákà mòbhù rí ale mà nótù nzá ima Kàgàwà bhà idzá màtì, unduta-dzà õ màtì, ndírò ngätsi ngari õ kigò õ màtì mà mí mágò ìndrú nà ró, ndírò ngätsi ní mà mí ihé-yà-dó mà nídzí ró.

¹³ Ndírò kökò i ale mà rí i òbhù ma kòmbí okúna dò rò dhu tó obhóngga ìté tí dhu mà rí i imbà.

¹⁴ Pbétù, ùnì tí ma múní ònzinú rò dhu ní, ma marí ùbhi òná otu ní Ádrùngbále Kàgàwà bhà otu. Ní, abádhí arádù ndì otu àti nzére otu tí. Pbétù, ma marí ùlëna ale ní abhúka tó Kàgàwà. Ndírò, ma má'u wà Músà bhà Uyátá mà, yà Kàgàwà bhà pbànábí andí dhu mánà kóró.

¹⁵ Ndírò, ma má'u wà dhu Kàgàwà ràrì atdí dhu ònzi ònzi. Ndírò, abádhí mà ná'u wà ndì dhu átò. Ndì dhu ní, atdiku Kàgàwà rí yà idzinga ònzi i arí ró rò uvè ale mà, nzérenga ònzi i arí ró rò uvè ale mánà nábhù rùngbe i ɔve-bvù rò dhu.

¹⁶ Ní ndì dhu-okú dò rò ní ndì ima nyú ma-tírò, ma márí obi ònzi átò kóró kàsumì õ, imbà nzére dhu tí ka kózùna atdí dhu mà rí nyudutsi Kàgàwà-ònzi, ndírò ìndrú-ònzi.»

¹⁷ Tdítidő Polò adù àtìnà: «Ábhő atɔ nyú dzidő, ma mádu ma marà Yérùsàlémà tó kigò ò, marà fáká pbìrì ɔ bhà dzùnà ònzì fudú malì ní, madù perè ùbho átò Kàgàwà tò.

¹⁸ Nírò ní ndi abádhí ótu ma Kàgàwà bhà idzá. Wò ndi kàsùmì ɔ, ma mí i iwà ma mù'o ma milä Kàgàwà-nyìkpó ɔ ró. Ndirò tidú tsùya nàndu ale mà, ndirò tsìya àva ndi ale mà ní i imbă.

¹⁹ Pbétù ngúfe Pbàyàhúdí, yà Àziyà tó pbìrì ò rò iwú, ní i inè anyírò. Ní kökò i tsí ní i àmbènà àkă 'iwú mòbhù fanú, ma mónzì nzére dhu tí dhu nà i fí i nání.

²⁰ Ndirò, kákà iró rí i ale nyú itírò nákă ndi 'ùnò yà adròdrò anya itdi arí ale-ònzì ma mí i nínganí i ala dùdú afátá.

²¹ Ngätsi ní, pbä nzí yà abádhí nzinzì ɔ rò ma makù àri nyú tí orú ma midè rórò dhu ndi. Ma makù, mati: <Indo nyí nyí anyádu ùnò okúna dò rò dhu ní ma má'ù dhu ùngbë ùvavè ale rungbeyá i ove-bvà rò dhu!>

²² Wò ndi lìwalì Fèlisì ni i iwà dhu náni angyangyi Yésù bhà otu dò ale. Ní ndi dhu-okú dò rò ní ndi, kädù anya t'úncota-tsù nútsì, ndòdì olunga tò. Käti: «Ma mí fákú dhu-ònga àndà Pbàrómá tó pbìrì ɔ atdí lufù pbànówí dò adràngbále, Lìsiyà rírà àbhù iró nínganí.»

²³ Wò dhu-dzidő, lìwalì adù tiná i pbànówí dò atdí adràngbále àvi ràrà Polò òdò imbi-dzà ò. Kädù dhu ùya ndi adràngbále tò, rùbhà hègùrà Polò tò, inzì ndùtsì, ndirò inzì ndàdù àrà kà dzùnà ònzì rí kà t'ódhína-tsù ùtò rò.

Polò mà ròte lìwalì Fèlisì mà, pbìndà tsìbhále Dùrùsílà mánà dhu

(Zàb 95.8; Isa 55.6-7; Kas 17.30-32)

²⁴ Ngúfe idho-dzidő, lìwalì Fèlisì mà níiwú pbìndà tsìbhále Dùrùsílà mánà. Ùyàdhíyà ní i Mùyàhudi-ayi. Ní lìwalì adù Polò àvi kanzì imbi-dzà ò rò. Ní Polò irà àbhù rò, wò lìwalì adù àdi, ndàmbé kà råwëna Yésù Krístò ná'u ka kí dhu dò dhu irí dò.

²⁵ Pbétù yà Polò rí dhu àwë Kàgàwà ózè indrú ràdi tí dhu dò dhu mà, indrú àkă ndòdò ndi ndìtirò dhu dò dhu mà, ndirò Kàgàwà itdiya indrú-anyá dhu dò dhu mánà náadù odo àbhù rìsì Fèlisì-afí ò. Ní Fèlisì adù àtìnà Polò ní: «Kòmbí, nyí nyáká wà nyarà. Kàsùmì àbà ma mí rò ní ndi ma mí indrú àvì rànzì nyí.»

²⁶ Fèlisì irè nga átò àbhù Polò ràmbènà fùrangà àbhù fíndà. Ní ndi dhu-okú dò rò, käránà indrú àvi rò lòkòlòkò rànzì Polò i ròtè nà.

²⁷ ॐ ato-dzidő, Pörkiyò Féstò náadù lìwalì Félisì अव्ह. Ní, ngari अभा ndì ndí rò, Félisì adù Pölö अभा imbi-dzà ओ, ndínी Pbàyàhúdí-ಿdhे nika tí.

25

*Pölö rි pbìndà anya ḥnzi lìwalì Féstò-fó
rārā kámá dō ádrংngbā kamà dō dhu*

(Zab 27.12; 82.5; Kas 23.12-15,30)

¹ Lìwalì Féstò इरा आहु Kàyìsàriyà tí kátina Yùdeyà tó pbìrì ओ किगो ओ रो, किवा ndì ndí kigò ओ रो अभा िdhो-dzidő, ndàrà Yèrùsàlemà.

² Ní आयी pbákùhání tó ádròdr़ ale mà, Pbàyàhúdí ओ pbákूरु माना नीवु Pölö अभा का-फो. Ní abádhí akò 'àmbé 'itsò dō Féstò rò,

³ ndínी Pölö navì tí kiwü nà Yèrùsàlemà या है न्यु है औरे ka dhu bhéyi. Obhó tí, abádhí nuyí Pölö ndínी है adù tì ओहोना ओहो ति ओ रो.

⁴ Pbétù, Féstò adù अतिना कोको ale नः: «Pölö rी है इने imbi-dzà ओ का कि नग्बोना ओ दो Kàyìsàriyà tó kigो ओ रो. Ndirò इमा न्यु मातिरो, मा मि मादु कोंबी ति आयी.»

⁵ Tdítidő kädù dhu ओवो कोको Pbàyàhúdí तो, ndàti: «Nzinzìk ओ अद्रोद्ऱ ale आका इवु ओवुदु ओ. Ndirò dhu apé हैं हैं ndì Pölö rी है अफाता ना dhu ति, नि इ अले आका इंसी कोभा दोंसी.»

⁶ Féstò anzì nzá आरु िdhो mà, ndirò नगेति नि िद्रे दोना ओयो ना िdhो mà Pbàyàhúdí nzinzì ओ Yèrùsàlemà tó kigो ओ, ndàdù ndàdu Kàyìsàriyà. Ní आयी ndì ndàrà आहु rò, tsútsा निंगानी कादी anya तुनोता tó pbìndà tombi dō, ndàdù Pölö आवि किवु nà ओन्जिना.

⁷ Pölö इरा आहु rò, कोको Yèrùsàlemà रो इवु Pbàyàhúdí adù Pölö-ngaू नाकपोरो, हिली आत्सी. Abádhí adù Pölö अभा, आवे इतु रो ओ अभो अफाता न्यु दोना. Ndirò, abádhí rी कोको इ अफाता tó obhónga इते kpangba dhu नि है ओदु न्यु.

⁸ Ní, Pölö adù मासमंबा ओन्जी, ndàti: «Ma माफा न्जा� atdi dhu mà Pbàyàhúdí tó उयाता नि माती, Kàgàwà भा िद्जा नि माती, ndirò Pbàरोमा tó kamà dō ádrংngbā kamà नि माती.»

⁹ Lìwalì Féstò आजे न्दोन्जी Pbàyàhúdí-ಿdhे इका री dhu. Ní कादू dhu इवु Pölö-त्सु, ndàti: «Nyी न्योरे ति वा न्यारा Yèrùsàlemà tó kigो ओ, ndínी ka कुनो ति अन्याना ओन्जिदु न्यु रो, वा इन्यी ka कोभा दोया dhu-ओकु दो रो?»

¹⁰ Ní Pölö adù dhu आदु Féstò तो, ndàti: «या मा न्यु मा मिदे ओन्जिना नि, कामा dō ádrংngbā kamà भा न्गरी ओ री है अले भा anya तुनोता tó tombi. Ní dhu आका कुनो अन्यादु अन्यिरो रो. Pbàyàhúdí नि मा माफा न्जा� atdi dhu mà, या न्यी न्यानी ka mbेयी न्यु आतो dhu bhéyi.

¹¹ Dhu apé ſ'ì ma mafă dhu dhu tí, ndirò ma mafă dhu apé ſ'ì ɔve nà àkă dhu tí, ní ma mòdhò nzá ima nóho ka kí dhu. Pbétù, imba obhóniga náapé ſ'ì kókò ale òbhù ma dòyá dhu ò, ní atdí ale mà rí mbá ndipfo ma, ndàbhù ma abádhí-fó. Ma mònzi kámá dő ádràngbă kamà kélè rànò ànyádu.»

¹² Anya ʉno i arí mánà atdíkpá ale nà i òtè dhu-dzidő, Féstò adù dhu òvò Pølò tò, ndati: «Nyí nyònzi kámá dő ádràngbă kamà rànò ànyánu. Ní ma mí nyovì nyarà káti'ò.»

*Lìwalì Féstò rí Pølò bhà dhu òvò
Pbàyàhúdí tó ádràngbă kamà Àgìripà tò dhu
(Kas 9.15)*

¹³ Ngúfe idhö-dzidő, ádràngbă kamà Àgìripà mà awènà Bèrèníkè mánà niuwú Kàyìsàriyà tó kigò ò, iwu lìwalì Féstò àtsè.

¹⁴ Ní ányìrò abádhí rí ábhö idhö nyá nónzi rò, ní ndi Féstò awe Pølò bhà dhu ndi ádràngbă kamà tò. Káti: «Ádràngbă kamă, àrà ndárà rò, lìwalì Félisi ʉbhà atdí ale imbi-dzà ɔ iró.

¹⁵ Ní Yérùsàlemà ma mí i nínganí, pbákùhání tó ádròdrò ale mà, Pbàyàhúdí ɔ pbákùră mánà nòbhù ka fudú, 'adù ma nónzi, ndíni ma mótdí tí anya ká-dó.»

¹⁶ Ní ma mágù dhu àdu abádhí tò, mati: «Pbàróma tó mändù ná'ù nzá kótdì ìndrú-ànyá, ndíni ka koho tí inzá ka kásò dòya ndì nòbhù ale mánà rórò, ndirò inzá mÙsambà nónzi rórò.»

¹⁷ Ní mă mágù iwu atdíkpá i ale mánà, mívü ùvò iró. Ní inzá kásuhì mà nágà rórò ní ndi tsútsä nínganí ma mádi anya t'únta tó pbákà tombi dő, madù ndi ale Pølò tí kátina ònzi kiwü nà.

¹⁸ Ní yà ka nòbhù ale iwu ùvò rò, i ale adù nzá yà ma múbhi ɻènà rò káfă dhu tí ádràngbă afátá mà náwe.

¹⁹ Pbétù, abádhí adù òko 'àmbe 'àgò dő kà mánà dòná dhu ní fiyó sòmà Pbàyàhúdí tírò tó dhu kélè. Ndirò, abádhí adù òko 'àmbe 'àgò dő dòná ngätsi dhu ní, Yésù tí kátina atdí ale, yà iwu avè kótdù ndì rórò ndi Pølò arí adù atinà inè rí i nyikpóna nà dhu tí.

²⁰ Ní ma mání nzá wò dhu bhëyi agòta dő ma mágù ònzinà dhu. Ní ma mágù dhu iwu Pølò-tsü, mati kà ràmbènà tí nzí ndòzè, ndárà Yérùsàlemà rò ka kadù tí ànyána ʉnò.

²¹ Pbétù, kädù ndònzi kódò ndi imbi-dzà ɔ tí, ràrà àhu kámá dő ádràngbă kamà araya ànyána ʉnò dhu ò. Nírò ní ndi ma mágù kávi kongò òdònà imbi-dzà ɔ, ràrà àhu ma maraya kòvì, kowù nà kámá dő ádràngbă kamà-fó ò òná idhö ò.

²² Àgìripà adù àtìnà: «Ma mòzè mìrì wò ale rĕnɔna dhu ìma nyá tírò.» Ní Féstò adù dhu àdu kà tò, ndàti: «Tsútsă tí nyí nyí kà rĕnɔna dhu ìrì.»

²³ Ní tsútsă nínganí, ádrùngbă kamà Àgìripà mà awènà Bèrèníkè mànà níiwú ùvò ìndrú àkő ka karí òná rò ádrùngbă kàluga-lí, atdídó nyú i ùfó i rórò. Ní, abádhí atsù ányì-dza, owùya ɔ Pbàrómá tó pbìri ɔ ádròdró ale mà, Kàyìsàriyà tó kigò ɔ ádròdró ale mònà. Kókò ale ôtsù idza dhu-dzidó, lìwalì Féstò adù Pɔlò àvi kiwú nà.

²⁴ Ní Pɔlò ìrà àhù rò, Féstò apè ɔte, ndàti: «Ádrùngbă kamà Àgìripà, ndirò nyí kóró àzú-dzá àlë kí'i nyí mònà rò, nyí nyàla tí wà yà ale? Àbadhi ní ndi yà Yérùsàlemà tó kigò ɔ ma mí'i rò, ndirò yàrì kigò ɔ mâtí Pbàyàhúdí tó ihé-yà íwú tìdu ò okúna dò rò, 'àmbe ùkú dò, 'àti kà ràkà nzá kubhà ràdi nyìkpóna nà.

²⁵ Ní pbàkà ɔ, ma málà dhu ní ìnzá kà ràfá atdí dhu mà, yà káká kohò okúna dò rò. Pbétù, yà angyangyi kónzì ndì ndítírò ndíní kámá dò ádrùngbă kamà ɔtdí tí ànyàna dhuokú dò rò, ma mágù kàvi ndíní ka kowu tí nà ndi kámá dò ádrùngbă kamà-fò ɔ.

²⁶ Pbétù, ma mí'i ìmbă kàbhà afátá nyá tí ma mánđina mabhù kámá dò ádrùngbă kamà tò atdí dhu nà mâtí. Ndì dhu-okú dò rò ní ndi, ma mìbhò ka kiwú nà ɔnzìkù ɔ, ròsè dòtsí ɔnzìnu ɔ nyá ádrùngbă kamà Àgìripà. Ní, óngù dhu kà-tsü, ndíní ma mabá tí kà-dó ma mágù àndinà dhu.

²⁷ Obhó tí, òsò ka kòsò ale òvì ka kí kámá dò ádrùngbă kamà-fò ò, ìnzì kadù pbìndà afátá ìtè dhu-tí rí'ì mbă!»

26

*Pɔlò rí Pbàyàhúdí arí ndòbhù okúna dò rò dhu-tí àwé
ádrùngbă kamà Àgìripà tò dhu*

(Màt 10.18-20; Kas 9.1-30; 22.1-21; 1PÉ 2.12)

¹ Wò dhu-dzidó, ádrùngbă kamà Àgìripà ati Pɔlò ní: «Nyí nyáká wà nyawé pbùkù dhu kòmbí nyí-tírò.» Nírò ní ndi Pɔlò ava ɔtsána, ndifù ádrùngbă kamà ní, ndàdù ɔte òpè, ndàti:

² «Ádrùngbă kamà Àgìripà, idhèdu níka ndì atdídó indo ma mábà kàsùmì ndíní ma mawé tí yà Pbàyàhúdí arí mòbhù okúna dò rò dhu-tí ɔnzìnu nídhuní.

³ Obhó tí, nyí nyáni wà àlë tó màndù kóró àlë'í Pbàyàhúdí tírò, ndirò nyí nyáni àlë kárí àlë àgò tí dhu mònà dhu mbéyi nyá. Ní ma mìtdé nyí ìtdé tí nyírì yà ma mawéna ìndù dhu.

⁴ Kóró Pbàyàhúdí náni wà idú ngbángba ò rò ndì nòpè rò ma móvì tí dhu. Ndirò, abádhí úni wà nzinzìya ɔ ma mí'i

nà Yèrùsàlemà tó kigò nyú ɔ kóró pbàkà màtsò, ròpè ndì dòna-kpa ò rò.

⁵ Abádhí ụní wà ịma angyíta tí. Ní ị òzè ka rò, abádhí r̄'ị iné 'ite dhu ịma r̄'ị Mùfàrisayò, yà ọbi nyú nà arí Músà bhà Ụyátá mà, sōmà tó ngǔkpà màndu màngà nífù fáká sōmà ɔ ale-tidò.

⁶ Ní kòmbí, ka kìdì ma iró ọnzinú ànyádu ka kuno tí, yà àlẹ́ t'ábhúna tò Kàgàwà akò làká ma má'u dhu-okú dò rò.

⁷ Àlẹ́ tó atdí kumì dòná óyò nà rùgànda-tsù ná'u wà ònzi ndì dhu ɔnziya ndì dhu. Ní ndì dhu-okú dò rò ní ndì, abádhí arí Kàgàwà ụlẹ́ adyíbhengá màtí, ndirò kúbhingá màtí, ịnzí ị 'í ịngye rórò. Ní ádrùngbă kamà Àgìripă, kònń Pbàyàhúdí òbhù ma okúna dò rò dhu ní wò.

⁸ Ní ádhu nyí Pbàyàhúdí tím, nyí nyózù Kàgàwà r̄ ụv̄v̄e ale àbhù rùngbe ị ɔv̄e-bv̄u rò dhu ịnzí rádu ndà'u dhu tí ní?

⁹ Ịma nyú, yà nyí nyí mandà rò, pbàkà ịrèta ní'ị mongò magò ọbi nyú nà Yésù Nàzàretí tó kigò ɔ ale-ɔv̄o nàtì ịngbàtí ịli ndì ale mà nà.

¹⁰ Wòrí ní ndì ma mónzì Yèrùsàlemà tó kigò ɔ dhu: pbàkùhání tó ádròdrò ale ròwu movi r̄ dhu-okú dò rò, ịma nyú ma márà Yésù ná'u ábhò ale nyú ábhù r̄ kusò, kudò imbi-dzà ò. Ndirò, ị ale ka kòzè kókyé rò, ma madúnà àrà ndì dhu à'u r̄ à'u tí.

¹¹ Ndirò, ibí-gùna nyú, ma madúnà àrà ụda r̄ undutadzà ɔna nă, mambe àvu dò Yésù ná'u ale-r̄. Ma madúnà àrà abádhí ụtu r̄ rùnò dhu nzére nyú Yésù ní. Ma mī'ị nàwí nà atdídò abádhí r̄. Ní ndì nàwí adù mabhù, marà àvu r̄ abádhí r̄ ịnzí ní Pbàyàhúdí tó kigò ɔná màtí.

¹² Wò dhu bhéyi ní ndì, atdíku ma madì mambe àrà dò Dàmàsikì tó kigò ò. Wò ndì abhi tó rùsà nufà idù, 'adù Yésù ná'u ale núsò ma mí ní ádrùngbänga tó ọbi níbhò idù ní'ị pbàkùhání tó ádròdrò ale.

¹³ Ní ádrùngbälé, azà adyifò-sisì adyíbhengá nga tó ɔ, otu ɔ mǎ mówu ròrò, ma mala ɔrù-akpà ò rò rírà awáwù, ràtdye tiká nga, yà munda rí ale màngà. Ndì awáwù bhà inga t'awàta asè adyifò arí inga àwù tí dhu dòná màtí.

¹⁴ Ní ndì dhu mǎ mala rò, mǎ mawà mǎ kóró obvò. Ndirò, ma madù atdí ale-tù ịrì Pbàyàhúdí t'ávàna ɔ rí dhu ɔvò idù r̄. Ndì ale-tù ati: <Sáwúlò, Sáwúlò, ádhu nyí nyávu rùdú ní? Nyí nyí tsudu ɔbhì, nyambé àpbè àbhù dò indù nyí-tírò, àdhàdhì ikyì arí ndòvì rí mùgò ní ale-tsù ɔbhì dhu bhéyi.>

¹⁵ Ní ma madù dhu nívu kà-tsü, matí: <Ádrùngbälé, nyí nyú ní àdhi?> Ní kàdù dhu àdu idù, ndàti: <Ịma ní Yésù, wò nyí nyávu rùdú r̄.

¹⁶ Pbétù, ívà nyì nyidè pfǒnù dò. Yàrì ní ndì ma màvi ma indù okúna dò rò dhu: Ma mòzè nyì nyadi pbàkà kasutále tí. Ndirò, ma mòzè nyì nyì i yà nyì nyàla ima dhu tó ngàmbì tí, ndirò nyì i olù ma mítèna indù dhu tó ngàmbì tí.

¹⁷ Ma mí ngbōnù òdò òdò fùkú pbìri ɔ bhà mà, ìnzì ní Pbàyàhúdí mánà rò rò. Ní, ma mòvì nyì abádhí nzinzì ò,

¹⁸ ndínì nyì nyungbe tí abádhí-nyìkpó rùvò ìnò ò rò, ràdà awawù ò. Ndirò ma mòvì nyì ndínì abádhí uvò tí pfòmvò Sítanì bhà ádràngbångga tó ɔbi-tsì rò, 'ùdà Kàgàwà bhà ádràngbångga tó ɔbi-tsì. Ndirò, ma mòvì nyì ányì, ndínì ima abádhí à'ù rò, Kàgàwà adù tí abádhí tó nzérenga núbà abádhí tò, ràdù ngari àbà pbìndà ale mánà.»

¹⁹ Ádràngbångga kamà Àgìripà, wò dhu bhéyi ní ndì ma muvó nzá ma ìnzì mifù yà Ádràngbåle Yésù òvò idù òrà-akpà ò rò dhu.

²⁰ Ní ma mapè munò Kàgàwà bhà Ídzì Mákúrù wemberè tí Dàmàsikì tó kigò ɔ rò. Wò dhu-dzidò, ma madù àda kà nà Yèrùsàlémà tó kigò ò, ndirò Yudeyà tó pbìri ɔ kóró ngari ònà. Ndirò, ma madù kòvò átò ìnzì ní Pbàyàhúdí tò. Ìndrù tò, ma maránà òvònà rò dhu ní, abádhí ràkä 'ùbhà fìyó nzérenga, 'àdù 'ùgèrè Kàgàwà tò, ndirò abádhí tó mìtsò ràkä ndàtè dhu iwà abádhí ràgèrè i, 'ùbhà fìyó nzérenga.

²¹ Kònì wò dhu-okú dò rò nga ní ndì Pbàyàhúdí álë ma Kàgàwà bhà idza-ngbò ka kákpbòrò nǐ lubhà ɔ rò, 'àdù dhu ònzì ndínì i oho tí ma.

²² Pbétù, Kàgàwà ódò ndì ngbòdu dhu-okú dò rò ní ndì ma mí i nyìkpodu nà rìrà àhu indo nga ò, madù àmbè kàbhà Ídzì Mákúrù òvò dò kpangba kóró ale, nzónzo mà, ádròdrò ale mánà tò. Músà mà, Kàgàwà bhà ngékpà pbànábí mánà núuno i nonziya dhu. Ní wò dhu dò ma marí iséna atdí dhu mà rí i mbä.

²³ I dhu ní: Krístò rabáya àpbè ràrà àhu pbìndà ɔve ò, ka ringbèya ndì ndì wemberè tí ùvavè ale nzinzì ɔ rò, i dhu ràdù awawù àbhù Pbàyàhúdí mà, ìnzì ní Pbàyàhúdí mánà tò.»

Pòlò rí ádràngbångga kamà Àgìripà àvì rà'ù Yésù dhu

²⁴ Wò dhu bhéyi Pòlò àwé Pbàyàhúdí arí ndòbhù okúna dò rò dhu dhu-dzidò ní ndì lìwalì Féstò akù ɔrú-túna nyá nà, ndàti: «Pòlò, tí àrì dùnú rí? Wò abhò nyá nyì nyózù dhu nídò wà àrì dùnú!»

²⁵ Ní Pòlò adù dhu àdu, ndàti: «Ifuta nà àkä ádràngbålé, ìmbä àrì rí i dùdú. Pbétù yà ma múnona dhu ní obhó dhu nyá, ndirò ndì dhu ní tìna nà dhu nyá.

²⁶ Ádràngbă kamà Àgìripà nyá náni wà ndi dhu. Ndi dhu okú dò rò ní ndi ma mí dhu àwé kònzi, ìmbă ùdú ɔdó na. Ma mà'ù dhu iwà kà ràni i dhu kóró. Obhó tí, i dhu ónzì nzá i òdhù.

²⁷ Ní inyi Ádràngbă kamă, nyi nyá'ù tí wà Kàgàwà bhà pbànábí unó dhu? Ma mènì dhu iwà nyi rá'ù ka.»

²⁸ Ní ádràngbă kamà Àgìripà adù dhu ivu Pòlò-tsü, ndàti: «Nyi nyòzé tí mugèrè ma, mongò mèkrítò tí yà áké kàsùmì ù tif?»

²⁹ Ní Pòlò adù dhu àdu kà tò, ndàti: «Ìmbă àmbènà i ì áké kàsùmì mètì, ndirò ábhò kàsùmì mètì, ní ma mí mitsò Kàgàwà rò, inzì ní okúnù dò rò tí. Pbétù, ma mí mitsò dèkú kóró, yà ma ménona dhu iri nyi nyi indo rò, ndínì nyi nyugèrè tí nyi nyöngò ima bhéyi, inzì ní kutsì nyi àdrà-mbi ní yà ima ka kutsì dhu bhéyi.»

³⁰ Nírò ní ndi ádràngbă kamà Àgìripà mà, lìwalì Féstò mà, Bèrèníkè mà, ndirò kókò ányì-dzá i inà ngùkpà ale mènà adù ivà 'ikò orù.

³¹ Ní iri i uvò rò, abádhí adù òko 'àmbe òte dò nzinzìya ù, 'àmbe àtìnà dò: «Yàrì ale ónzì nzá atdí dhu mà yà kákà kosò, ndirò ngätsi ní kákà kohò okúna dò rò.»

³² Ní, ádràngbă kamà Àgìripà adù àtìnà lìwalì Féstò ní: «Ikòlò ka kàmbènà yàrì ale ikòlò inzá kònzi ndi angyangyi ndínì kámá dò ádràngbă kamà unó tí ndi ànyanya nánì.»

27

Pòlò nà ka kówu Ròmà tó kigò ò dhu

(Zab 107.23-31; Isa 43.1-2; 2Kò 11.25-26)

¹ Lìwalì Féstò níitdègu dhu ùdhé mǎ* ràkà mòwù bátó ù Itàliyà tó pbìrì ò, ní ka kadù Pòlò mà, ùsò ka kúsò ngùkpà ale mènà núbho Zülíyò tí kátina atdí ale-fó. Ndi Zülíyò ní i kámá dò ádràngbă kamà tò arí kasù ònzì pbànówí dò atdí ádràngbálé.

² Ní mǎ mupò Àdràmitì tó kigò ù atdí bátó ò, mòwù atdíkpá Àstarikò tí kátina atdí ale mènà. Ndi ale ní i Mákèdòniyà tó pbìrì ù atdí kigò, Tèsàlòníkà tí kátina ù ale. Ndi bátó ní i Àziyà tó pbìrì ù ibí kífukù ònà rúda.

³ Ní tsútsà nínganí, mǎ mawù uvò Sidonà tó kífukù ò. Ní ányì, Zülíyò anzì idzì dhu nyá Pòlò tò, ndàbhà ka ràrà ɔdhína àndà, ndínì i kà t'ódhína náadù tí kà dzànà nónzì kà rí i atdyúya nà dhu-tsí ní.

* **27:1 27.1** Mǎ-tì ní Lukà, yàrì bhükù nandí ale, nírà ndùngbò Pòlò mà nzinzì ò dhu (Kas 21.18).

⁴ Sìdɔnà rò mǎ mùvò rò, mǎ marì Kìpurò tó sòngà-igì dònă, awe röpili tùmbà tí nyìka-kpa rò, ràdù àmbe bátó-tsù àtò dò nídhun̄.

⁵ Ní mǎ mawù ádràngbă rère rò dò Kìlikiyà tó pbìrì mǎ, Pàfúliyà mánà igì dònă, mówù ùvò Mirà tí kátina kifukù ò, Lìkiyà tó pbìrì ò.

⁶ Ndi kigò ō ní ndi, yà Polò mǎ ka kùbhonà fəná Zülíyò, pbànówí tó ádràngbălē, náatù Ìtàliyà tó pbìrì ò rárà Àlèsàndùriyà tó kigò ō atdí bátó. Ní wò ádràngbălē adù mǎvi mǔpò kà ò.

⁷ Ní mǎ mawù rère rò dò, mǔbhi ibí idhò nyá tí, ìnzì mǎ móndri rórò. Nírò ní ndi iwà mǎ màbà ábhō àpbè nyá rórò, mǎ mawù mütò Kìnidò tó kigò-nyìkpa rò. Ní, ìnzì awe rí mäbhü mämbe òndri dò ányìnă rò dhu-okú dò rò, mǎ madù mänyì mówù Kréte tó sòngà tó mÙsÙngú dònă rò, yà ìnzì awe röpili obi nà i nă rò, mündà ndi sòngà tó adzi-rorò, Sàlmɔnà tí kátina tí.

⁸ Ní mǎ marì obi nyá tí ndi pbìrì-kutì rò, mädù òwu ùvò Ídzì kifukù tí kátina atdí kifukù ò. Wò ndi kifukù iì kyéròkyérò Lásøyà tí kátina kigò-tí.

⁹ Mǎ miwí ábhō kàsumì nyá, mǎ mówu abhi nà tí dhu ràdù iì odú nyá. Ròsè dòtsí, ònyà t'ónyuta-tsù nátsi ka kí òná kàsumì náadù iì iwà ndi ndàdà rò, ndi dhu ràdù dhu ìtè awe arópili atdídò òná kàsumì ràkă wà. Ní Polò avò dhu òdhína tò, ndàti:

¹⁰ «Àbanìnzó, yàrí àlë tó abhi ō àlë kí àpbè àbà àbà abhò nyá. Ndirò, àlë kíwína dhu ní nzì ní yàrí bátó kélë òná anò mánà, àlë kí àlë tó ípìrònga nyá mà nápà àlë rìwi átò.»

¹¹ Pbétù, pbànówí tó ádràngbălē adù wò bátó òdì rí ale mà, ndi bátó tó ádràngbălē mánà-tsù dhu kélë nírì, Polò ùnò dhu iì ndi ndàmbènà rò.

¹² Kifukù ò ka kóko ádràngbă gírì tó kàsumì ò dhu níi'ì mbä mbéyi. Ní ndi dhu-okú dò rò, ábhō ale nyá adù dhu à'ù ìndrú ròpè abhi 'òwù ányìrò rò. Abádhí azè dhu ní, àkákä fíyò ní, 'òwù ùvò Fòyìnikè tó kifukù ò, 'àdù ádràngbă gírì tó kàsumì ùdà ányìrò. Wò ndi Fòyìnikè níi'ì Kréte tó sòngà ō atdí kifukù, yà ìnzì mÙsÙngú mà, ngòmà nà ndirò mÙlayí mà ngòmà nà tí kátina awe nóongónà òpili tùmbà tí nyìna-kpa rò†.

Àpùpú rě Polò nà ka kówu òná Ròmà tó kigò ò bátó-ònga nátdyä dhu

† 27:12 27.12 Ngäkpà ale rí kàti: mÙsÙngú mà ngòmà nà ndirò mÙlayí mà ngòmà nà dò nga nándà kifukù tí.

¹³ Wò dhu-dzidō, isó tí ró'ó awe náapè ndívō nga mìusùngú dònā rò. Ní, bátó ò iñi ale náadù dhu àtì àkă fiyó abhi àmbènà àkă dhu tí. Nírò ní ndi abádhí ivà nàngà, bátó ràdù abhi òpè ndàmbe òri dő Kréte tó sòngà-bidō.

¹⁴ Pbétù kòmbóombí tí, Hèràkulò tí ka kí ovòna ànzi àpùpú náapè ndòpili obi nyú nà Kréte tó sòngà dònā rò.

¹⁵ Ní ndi àpùpú náapbì bátó, ndàmbe àrà dő nà, ndi bátó ùlè ka kí ràrà otùna ſ dhu ràdù iñi odú nyú. Nírò ní ndi mǎ madù bátó ùbhà ùbhà tí ndi awe ràmbe àrà dő nà.

¹⁶ Kàwudà tí kátina sòngä-ngba-tí mǎ mèdà rò, mǎ mabà obi ádràngbä àpbè dzidō, mǎl'ü yà olùnà rò ka kósò bátó rò ìndrú t'igútá tò ibhú, mědzí bátó ò.

¹⁷ Ní ka mǎ mědzí bátó ò dhu-dzidō, bátó ſ arí kasu ònzì ale náadù dhu dzènà ònzì rádù imbi nídyi, 'àdù ùkpòrònà bátó rò, 'isó ndi bátó ní rìdzò. Abádhí anzi Lìbiyà tó pbìri ònā rò bátó ràtsi Sírti tí kátina osokpó-gùgù dő dhu-odò átò. Ní abádhí adù itsu tó nàngà nídò idha dő, ndíní bátó nabhù tí ràmbe àrà dő awe ràrà dhu bhéyi. Wò dhu bhéyi ní ndi abádhí ùbhà bátó awe ràmbe àrà dő nà iyò.

¹⁸ Tsútsä nínganí, awe ambénà òká nga nátdya dő atdídö. Ní ndi dhu-okú dò rò, bátó ſ arí kasu ònzì ale náadù ànò òpè 'àwà idha ò.

¹⁹ Ní ibhù ráhù idhò ſ, kòrí ale náapè 'àwà ì arí kasu ònzì ní dhu ì nyú tírò idha ò.

²⁰ Ibí idhò nyú náudà ìnzí mǎ ràla adyifò-nyìkpó-mbì mà, ndirò alali nyú mà. Ndi àpùpú adù ndàmbe òpili dő atdídö nyú. Ní ndi dhu-okú dò rò, mǎ ma'u nzá dhu ùgù mǎ ràrì 'àdù ùgù.

²¹ Mǎ ni'ì ìnzá mǎ màpè atdí dhu mà nafò lika ò, ràrà àhu ábhò idhò nyú tí ró. Nírò ní ndi Pòlò ivà ndì ndidé nzinzìka ſ, ndàti: «Àbanìnzó, nyí nyírìyana gukyè ma múnona fükù dhu ìnzí ale rìvà àlë Kréte tó sòngà ſ rò, ní kòkò ì nìanza dhu námbènà nzí 'ìnzá. Ndirò kòkò àlë kíwi dhu-tsí námbènà nzí ùwí.

²² Pbétù, ma mätina nyí ní, nyí ròtù afíku. Obhó tí, atdí ale mà nzinzìku ſ ní rí nzí pbìndà ípirònga níwí. Àlë kí bátó kélë níwí.

²³ Obhó tí, indo kúbhingá, yà pbìndà ale tí ma marí'ì, ndirò yà ma maráléna Kàgàwà bhà málàyikà nírà àhu tiidú.

²⁴ Ní kàti ma ní: <Pòlò, nzónzi odo! Dhu àkă wà nyarà àhu Ròmà tó kigò ò, ndíní ka kuno tí ànyanu kámá dő ádràngbä kamà-ònzí rò. Ndirò, kòní pbìndà ídzìnga ſ Kàgàwà ùbhà wà wò nyí nyúbhí mánà ale kóró, ròkò nyìkpóya nà.>

²⁵ Ní ma mätina nyí ní, nyí ròtù afíku! Obhó tí, ma mà'ù wà dhu Kàgàwà ràrì yà idù ndì ndòvò dhu nónzì ònzì.

²⁶ Ndirò, idha rärà àlè ìvìvò atdí sòngà-igì dò.»

²⁷ Atdí kumì dòná ifo nà rí iku nísé iku ſ, àpùpú i'ì inè òká nga ùtdyä ndì ndí Àdìriiyà tí kátina ádrùngbă rère dö ró. Ní mbèmbè ndí iku-alikpa ſ, wò bátó ſ arí kasu ònzì ale náadù dhu àtì iwà mă mindù idha-igì-dò dhu tí.

²⁸ Ní abádhí udhè idha tó ádzïnga, 'àdù kòtù ibhù kumì dòná àrùbhù nà mëtèrè tí. Bátó itdègu òndri tdítidö itseta, ní abádhí udhè ka tdítidö, ràdù àhù óyö kumì dòná àrù nà mëtèrè tí.

²⁹ Wò dhu i' àla rò, abádhí adù bátó rärà ndòpbì bhalabhalà rò dhu-odò ònzì. Ní ndí dhu-okú dò rò, abádhí adù ifo nàngà nádò idha ò olùnà rò bátó tò, 'àdù àmbe ìnga rúbho dhu òdò dò atdyúya nyé nà.

³⁰ Wò dhu-dzidö, bátó ſ arí kasu ònzì ale náanzì dhu ndíni i uwé tí i, 'òtsè. Ní abádhí ifo igútá tó ibhú bátó ò rò rère ò, 'àdù àtìnà: «Mă mówu nàngà ùdo idha ò angyinà rò bátó tò.»

³¹ Pbétù, Pölò adù dhu òvò pbànówí tó ádrùngbăle mà, pbìndà pbànówí mánà tò, ndàti: «Ìnzì kökò ale apé òko bátó ſ, ní nyé nyí nzì ègù.»

³² Ní i pbànówí adù igútá tó ibhú-mbi ìtdì, ràdù ndùbhà rère dò.

³³ Ìnga òdo i' rúbho dhu ònanà, Pölò avì kökò i' f'ì mánà ale kóró rònyù dhu. Kavò dhu abádhí tò, ndàti: «Indo, idhò àhù wà atdí kumì dòná ifo nà idhò tí, ya nyé nyúbhì òko rò ìnzì nyafò atdí dhu mà likù ò ní.

³⁴ Nírò, ma mìtdè nyé ìtdè tí mati, nyé rònyù dhu. Obhó tí, ònyù àkänà wà nyönyù, ndíni nyé nyotsi tí obi ní, nyägù. Ndirò nzinzìkù ſ, atdí ale mà rí nzì dòna rò atdí àyì-vé-ngba mà níwi.»

³⁵ Wò dhu ndì ndòvò dhu-dzidö, Pölò adù mìgatì idyì, ndàdù ndìtsò Kàgàwà-rò kóró òdhína-ònzì rò. Kàdù ndí mìgatì-öngä ùkò, ndàdù òpènà ndònyù.

³⁶ Nírò ní ndí kóró ngäkpà ale adù obi òtsì Pölò rò, 'àdù ònyù ònyù átò.

³⁷ Wò ndí bátó ſ mă mi'ì kóró óyö miyà àrùbhù kumì dòná azà nà ale tí rò.

³⁸ Ní kóró ale ònyù dhu 'ùlè ní àkákä dhu bhéyi rò, abádhí adù nganù ùgù bátó ò rò, 'àwà idha ò, ndíni bátó nabhù tí rò'ò isò.

Bátó rí ndìnzä òná ale ràdù ùgù dhu

³⁹ Ìnga níitdègu ùbho, ní bátó ſ arí kasu ònzì ale uní nzá wò i' òndri tina ò pbìri. Pbétù, abádhí ala dhu ní ya rère óbi ndì adzi-kpa nzinzì ſ róngä, osokpó-gügù ràdù i'ì ányìrò. Ní

abádhí adù òzènà dhu ní, àkákă fifyò ní, 'àbhù bátó ròtsù ányì.

⁴⁰ Ní ndi dhu-okú dò rò, abádhí unga nàngà-mbí bátó rörò, 'adù i nàngà übhà ròtsù idha ò. Ndirò wò ndi kàsùmì ſí, abádhí unga ngayì-mbí, 'isò dòlòdòlò. Wò dhu-dzidò, abádhí usò awe àtò arí íhù mberù-ba, ndíní awe adù tí bátó opbi ròná, ndàrà nà osokpó-gùgù dò.

⁴¹ Pbétù, bátó adù àrà àtsi osokpó-gùgù dò. Ní abádhí adù bátó übhà ányìrò àtsi, ondina-kpa ràfò ndì, ròtsù osokpó ò, inzì ngebóna ràmbé ndùya dò ró. Ndirò, mùkurà-obì náadù ndi bátó rò olùná nga ùgòlò rìnza ndì.

⁴² Wò ndi kàsùmì ſí, pbànówí anzì dhu ndíní i okye tí ûsò ka kúsò ale, akye yarà nonzina 'adù òtse ní.

⁴³ Pbétù, i pbànówí dò ádrùngbále azè dhu ní ndìgù Polò. Ní kàdù i pbànówí isò inzì wò i frèna dhu nonziná tí. Ndirò, kàdù dhu òvò bátó ſí rí'i ale tò, ndíní yarà t'ónzita náni abádhí nzinzi ſí ale náubé tí i angyi idha ò, 'adù yarà ònzì 'ùvò ndi idha ò rò.

⁴⁴ Ndirò, kàdù dhu òvò yà inzá yarà t'ónzita náni ale-tsí tò rònzi yarà bhawù dò, ndirò yà i nügolo bátó rò rò dhu àpàkálá dò, 'ùvò átò idha ò rò. Wò dhu bhéyi ní ndi mǎ muvò kóró ádrùngbá rère ò rò, inzì mǎve.

28

Mèlità tó sòngà ſí bhà rí Polò mà nákò dhu

(Màt 8.14-16; Luk 10.19; Kas 14.11-12; Ebr 13.2)

¹ Wò dhu bhéyi mǎ mágù idha ſí rò dhu-dzidò ní ndi ka kadù dhu òvò fákà katí yà mǎ mí'i òná sòngà-ovò ràrì Mèlità.

² Wò ndi sòngà ſí bhà níitè fákà idzinga ní yà inzì kóró ale arónzina idzinga. Abádhí utò ádrùngbá kàzú-yà-ba nyú fákà, igye rögye, ndi dhu ràdù giri ibhò dhu-okú dò rò. Ní abádhí adù tsúka àndu kóró ndi kàzú-tsùná.

³ Nírò ní ndi Polò ivà ndi ndàrà ákàlì-nzo àndu, ndìrà nà okùna dò, ndìpbà kàzù ò. Ní kàzù igbè ròná ámvò tó osu náahù wò ákàlì ò rò, ndàpbèlè ndi Polò-otsú-rò.

⁴ Wò pbanga ſí bhà itdègu osu àlă Polò-otsú-rò róbhele ró, ní abádhí adù ote opè nzinziya ſí, 'àmbe àtìnà dò: «Obhó nyú, yarí ale ní indrú ikye arí ale. Ádu ní? Kògù idha ſí rò inzì ndòvè, ní Kàgàwà bhà làmí nótè nzá kà ràdi nyikpóna nà!»

⁵ Pbétù, Polò adù ortsúna-önga kèle níyà, osu ràdù itsì kàzù ſí, inzì Polò ràdù atdí nzére dhu mà nínè.

⁶ Indrú ambénà Polò òdò dò, ndíní i ala tí iwà ortsúna opè ró, ndirò ngätsi ní iwà itsì ndòvè ró. Pbétù, abádhí adò nga

ádzita nyú, ìnzì 'àdù atdí nzére dhu mà àla Pɔlò-rò ndì nònzi ró. Nírò ní ndì abádhí adù fiyó irèta ùgèrè, 'àmbe àtìnà dő: «Yàrí ale ní mǎngü-ngba nyú!»

⁷ Wò dhu rí ndònzi rórò, Mèlità tó sòngà ſ ádràngbâle bhà pbanga níi'ì inè kyéròkyérò. Ndì ale-ovò ní'ì Pùbliyò. Ní àbadhi akò mǎ àzè nyú nà, ndàdù măbhù mõnzì ibhù idhò pbì idzá odhína nyú bhéyi.

⁸ Ndì Pùbliyò t'ábanà níi'ì andì àlù ndì, ndàdù àmbe àyi dő ara-dő ró. Kãmbénà àndì dő, kàzu rùtò ndì atdídò òna nà, ndirò ndàdù àmbe afali opì dő. Ní Pɔlò atsù ndàhù kàndà. Kàdù ndìtsò kà-dő ctsúna ndì ndàli kà-dő rórò, wò dhu ràdù kàbhù rògù dòtsí.

⁹ Mèlità tó sòngà ſ andì nà ngükpà ale níiwú átò Pɔlò-ti'ò, àbadhi ràdù ì nígu.

¹⁰ Ní ìndrú ifù mǎ ábhò otu nyú ſ. Ndirò abhi opè mǎ mí rò, abádhí adù abhi tò mǎ mí atdyúya òho kóró dhu núbho fákà.

*Pɔlò mà ròwu ùvò Ròmà tó kigò ò dhu
(Kas 23.11; Ròm 1.9-15; 15.29)*

¹¹ Ibhù àbí mǎ mõnzì Mèlità dhu-dzidò, mǎ madù òwu Àlèsàndùriyà tí kátina kigò ſ bátò ſ. Ndì bátò-ovò ní'ì: «Ozo tí ka kódhì mǎngü-nzo». Ní ka kalú ka rìdè Mèlità ádràngbâ gíri tó kàsumì ſ.

¹² Mèlità rò mǎ mùvò bátò ſ rò, mǎ mawù ùvò Sìràkusè tí kátina kigò ſ kifukù ò, mădù ibhù idhò nònzi ányìrò.

¹³ Ndì kifukù ſ rò mǎ mùvò rò, mǎ mawù idha-igì dònà, mówù ùvò Règiyò tí kátina kigò ſ kifukù ò. Ní tsútsà nínganí mǎ mòpè abhi rò, mùsungú dònà rò rírà awe náapè ndòpili. Ní óyò idhò ſ, mǎ madù òwu ùvò Pùtèolì tí kátina kigò ſ kifukù ò.

¹⁴ Ndì kigò ſ, mǎ matù iwà Yésù ná'ù ale. Ní abádhí adù mõnzì ndíni mǎ mõnzi tí atdí yengè ì mànà. Nírò ní ndì mǎ madù òwu Ròmà tó kigò ò.

¹⁵ Ndì kigò ſ Yésù ná'ù ale níitdègu mǎ miwù dhu ìri, ní abádhí adù iwù mòdò Àpiyò tí kátina kòbí ſ rò. Ndirò ngükpà ale-tsí náadù iwù mòdò Olo tó ibhù Idza-tí rò. Ní Pɔlò níitdègu abádhí àlă, ní kădù òtsò àbhù Kàgàwà tò, afína ràdù obi òtsí.

¹⁶ Ní Ròmà tó kigò ò mǎ mòwù ùvò rò, ka kadù Pɔlò àvi ràrà òdhò rò atdírò yà ndì ndùbho dònà idza ſ, atdí mùnowì kélë ràdù àmbe ngbóna òdò dő.

*Pɔlò rí Kàgàwà bhà Idzi dő makürrù náno
Ròmà tó kigò ſ Pbàyahúdí tò dhu
(Isa 49.5-6; Ròm 11.1-11; Efè 6.19-20; Kòl 1.24-29)*

¹⁷ Ḧbhu idho ndi ndònzi Roma tó kigò ſó dhu-dzidó, Polò unzi Pbàyàhúdí tó ádròdró ale rìwú tína ò. Ní abádhí àndu ì rò, Polò adù dhu òvò abádhí tò, ndàti: «Àbanñzó, ma móñzi nzá atdi nzére dhu mà àlé t'álé rò, ndírò àlé t'ábhúna tó màndu rò. Pbétù ka kálü ma Yèrùsàlèmà tó kigò ſó, kadù mabhu Pbàrómá-fó, ràdù mosò.

¹⁸ Ní tsùdú ì òngù dhu dhu-dzidó, abádhí ózé 'ikòlò ma inzá ì àla yà ima nóhò ka kádù dòná atdi afáta mà nídhuní.

¹⁹ Pbétù, Pbàyàhúdí adù nzá kökò ale ùnò dhu ná'u. Ní ma mádù dhu àla dhu ràkà monzi kámá dó ádrùngbá kamà, ndíní ànyädu nñuñó tí. Ndírò, pbàkà irèta ní'i nzí möbhu pbàkà pbìrì ſó bhà.

²⁰ Kòní wò dhu-okú dò rò nga ní ndi, ma mòzé mala nyé, madù dhu òvò fákù ní. Obho tí, ma mí'i yàrí imbi ò yà Pbàisràyélí arí atdyúna òho 'ala ale-okú dò rò.»

²¹ Ní, kökò Pbàyàhúdí tó ádròdró ale adù dhu òvò Polò tò 'ati: «Yüdeyà tó pbìrì ò rò mă mákó nzá pbàkù dhu dó róte atdi bhàruwwà mà. Ndírò, àlé t'ádóna nzínzí ſó rò, atdi ale mà nírà nzá atdi nzére dhu mà náwé dùnú fákà.

²² Pbétù, mă mòzé mírì nyé nyé nyáwéna pbàkù irèta. Obho tí, mă màní dhu ní kóro ngari òná ìndru rí nzére dhu àwé nyé nyarí'i òná sòmà dó dhu.»

²³ Wò dhu-dzidó, kökò ádròdró ale adù idho òkò, ndíní ì otú tí ì òná Polò nà käródhò ró. Ní ndi idho àkă rò, ábhò ale nyé náadù iwu, 'iwú Polò òtù ányìrò. Ní Polò apè òte ì ale tò, ròpè ndi kútsingá nga ò rò, ràrà àhu pbítsònga nga ò. Abádhí ambénà dhu àwé dó abádhí tò òrù-akpà ſó Ádrùngbá kamà Kàgàwà bhà Idzi dó. Ndírò känè dhu ndíní kökò ale náa'u tí Yésu, yà abádhí tò ndi ndáwéna Músu**à** bhà Uyátá ò ka kándí òte mànà-otù ſó.

²⁴ Abádhí nzínzí ſó atdídhená ale náa'u Polò rënóna dhu, pbétù ngükpà-tsí náadù nzá kà'u.

²⁵ Wò dhu bhéyi ní ndi abádhí irì nzá ì nzínzíya ſó. Ní abádhí rí dhu ònzi ì adù tí ì rò, Polò adù dhu òvò tdítdó abádhí tò, ndàti: «Kàgàwà bhà Hílà-Alafí núñó obho dhu nyé yà abhúku tò kävò dhu Kàgàwà bhà nabì Isayà-otù ſó rò!»

²⁶ Käti Isayà ní kà ràrà kökò ale-tí'ò, ndàdù dhu òvò fíyò, ndàti: Kàgàwà rätína:

«Nyé nyé inga nírí iri mbéyi nyé, pbétù ìnzí yà nyé nyìrì dhu ràdù dàku àlü akékpá màtí.

Nyé nyé inga nándà àndà mbéyi nyé, pbétù ìnzí nyädù atdi dhu mà nála.

²⁷ Obho tí, atdi dhu mà náarí nzí kàrí ale-afí-ngbò núbèlè.

Abádhí núrì bïya,
 ndirò abádhí núpbï nyìkpóya,
 akye ì alana nga nï,
 akye ì irïna nga nï,
 ndirò akye dhu alána dòya,
 'àdù 'ùgérè 'ùbhà fìyó nzérenga,
 madù ì nígu nï.»

²⁸ Pølò adù òte àtsà, ndàti: «Dhu àkă nyäni dhu ní, Kàgàwà rívì wò ògù tó òte ìnzì ní Pbàyàhúdí tò. Ní ì ìnzì ní Pbàyàhúdí rì ndì òte níri ìri.» [

²⁹ Pølò itdègu wò dhu àno, ní Pbàyàhúdí adù 'ìvà 'òwù atdídò ì 'í 'àgò nzínyìa õ rórò.]

³⁰ Pølò anzì óyò atò nyá wò dòna ndì ndubhò ndòngò òdhò òná idza õ. Ndirò, kóngónà yà ndàndà ìwü kóró ale àkɔ ányìdzá rò.

³¹ Ndirò, àbadhi aránà òrà-akpà õ Ádràngbă kamà Kàgàwà bhà Idzi tó màkùrù nánò rò ìndrú tò, ndàdù dhu nûdhe abádhí tò Ádràngbâlé Yësù Krístò dë, ìmbă òná odó na, ndirò ìmbă tsùna nútò rí dhu rí'ì rórò.

Pbàrɔmà tò Pɔlò andí bhàruwà Yàrì bhàruwà ò i nòtù ádròdrò dhu tí dhu

Yàrì bhàruwà nandí ní Pɔlò, Yésù Krístò bhà uvitatále. Kändí ka Kòritò tó kigò õ ndì ndí'i, Àkayà tó pbìri ò rórò, mbèmbè imbò kumì dòná àràbhù nà ato údà Yésù ka kágù dhu-dzidò rórò. Ròmà tó kigò ni'i inzá kàpè àrà áhu ònà angyi kigò (15.22-24).

Ndi kigò õ pbàkrístò nòongónà 'ündu dhèdhèrò idza õ (16.5,10-11,14-15). Ní Pɔlò andí yàrì bhàruwà kóró i pbàkrístò tò. Ka kìrè nga Pèndèkötè-idhò õ i nügèrè 'à'u Yésù Pbàyàhúdí rüngbe ndì kànísá Ròmà, ndirò ngätsi nì yà Pɔlò ùtì ovòya Pbàrɔmà 16 ò ale nzinzì õ atdídhená ale rüngbe ndì ka.

Wemberè tí Yésù na'u Ròmà tó kigò õ ale nzinzì õ, ábhò ale ni'i Pbàyàhúdí. Pbétù, Pɔlò rí pbìndà bhàruwà àndí rò, ndì Yésù ná'u inzì ní pbàyàhúdí-bvù náasè ndì atdídò Yésù ná'u Pbàyàhúdí-bvù dòná.

Kändí yàrì bhàruwà ibhù dhu-okú dò rò: (1) Kàgàwà arí kóró ale yà Yésù Krístò ná'u nígü ní kàbhà ádràngbånga tó obi tó Ídzì Mákärù núdhë ndì ndí dhu (1.16-17), (2) Ròmà tó kigò ò ndì ndárà ní pbìndà abhi nòvo ndì ndí kigò õ bhà tò dhu (15.22-29), (3) ndirò, Spàniyà tó pbìri ò ndì ndárà ní pbìndà abhi tò kà rí mèdzànà ònzi abádhí-fó dhu (15.24).

Bhàruwà-nyìtì ka kóhù tí dhu

- Bhàruwà-dòkpa (1.1-17).
- Kàgàwà arí indrù òzù obhónángatále tí a'uta-otù õ dhu (1.18-4.25).
- Kàgàwà bhà Hìlă-Alafí náwù wà mèkrístò pbìndà ípìrònga-ayí, yà nzérenga i'i obi nà kà-dò ní ófò õ rò. Ndirò, mèkrístò mà ràdù òko màràngà õ Kàgàwà mènà Yésù Krístò ndì ndá'u dhu-otù-õ, kà ràdù i'i ípìrònga-owátá nà (5-8).
- Kàgàwà udhé ndì ndonzi tí pbìndà ale Pbàìsràyélí tò, ndirò inzì ní Pbàyàhúdí tò dhu (9-11).
- Kàgàwà bhà ale àkänà 'onzì inzì i í ìngyé ró rò dhu (12-15).
- Bhàruwà ríku dòná rò ovìta (16).

*Pɔlò rí Ròmà tó kigò õ pbàkrístò nòvi dhu
(Tit 1.1-4)*

¹ Ima Pɔlò, Yésù Krístò bhà iñɔ-akpà ní ndì yàrì bhàràwà ma màndi. Kàgàwà ánzì ma mi'ì Yésù bhà uvitatále tí, ndàdù mɔpì ndíni ma mènɔ tí pbìndà Ídzì Mákúrù ìndrú tò.

² Ndì Ídzì Mákúrù tò làká kákò angyangyi pbìndà pbànábí-otù ɔ Hlilä-Andítá ò*.

³ Ndì Mákúrù röte dòná ale ní kà t'Ídhùnà, yà ádràngbá kamà Dàwudì-dhú nzíni ɔ ka kugù ìndrú tó ófò ɔ ale.

⁴ Ndirò, Hlilä-Alafí níitè ka ádràngbångá tó ɔbi nyá nà Kàgàwà t'Ídhùnà tí, yà kíngbè ndì ɔvè-bvà rò dhu-otù ɔ. Ndì kà t'Ídhùnà ní àlè tó Ádràngbåle Yésù Krístò.

⁵ Ndì Krístò-otù ɔ, mǎ mábà Kàgàwà bhà ídzìngá mǐ'ì uvitatále tí, ndíni mǎ mabhù tí kòvò kilè, yà mǎ mí kóró pbìri ɔ ale ènda rà'ù ka, ràdù kifù dhu-otù ɔ.

⁶ Nyí mà átò, nyí ní i ale nzíni ɔ ale, yà Kàgàwà únzì nyí ndíni nyí nyí'i tí Yésù Krístò bhà ale tí rò.

⁷ Ma màndi dhu fükù kóró yà atdídò Kàgàwà ózè nyí, nyàdù i'ì Ròmà tó kigò ɔ rò. Kànzì nyí nyí'i pbìndà ale tí. Ní ndì àlè t'Ábanà Kàgàwà mà, àlè tó Ádràngbåle Yésù Krístò mànà nákà 'àso nyí, 'àdù nyàbhù nyökò måràngà ɔ.

*Pɔlò òzè ndàrà Ròmà ɔ pbàkrístò-ngbò àla dhu
(Ròm 15.23-32; 1Tè 1.1-3; 3.7-13)*

⁸ Wembevêrè tí, ma màbhù òtsò pbàkà Kàgàwà tò okúku dò rò kóró, Yésù Krístò-ovò rò, fükù a'uta tó mákúrù nándò ndì yà adzi ɔ kóró ngari ònà nídhuní.

⁹ Ndì Kàgàwà, yà ma marí kàsána ònzì kóró afídu nà kà t'Ídhùnà bhà Ídzì Mákúrù t'áncata-otù ɔ ale, ní ndì yàrì dhu tó ngàmbi: ma márí nyírè bìlìnganà,

¹⁰ kóró kàsáumì ɔ ma mí mitsò rò. Ma mí mitsò, Kàgàwà òzè ní, kà ràngbè otu idù marà àhu bvàkù inzá òtrò idhò ɔ.

¹¹ Obhó tí, atdyúdu rí'ì atdídò mala ngbóku, ndíni ma mabhù tí Hlilä-Alafí bhà rò rírà pérè fükù, nyàdù ɔbi òtsì fükù a'uta ɔ.

¹² Kà-tì ní, bvàkù ma márà àhu rò, ma mí afíku àbhù ròtsì ɔbi pbàkà a'uta ní, ndíni nyí nyadù tí afídu àbhù ròtsì ɔbi átò fükù a'uta ní.

Ídzì Mákúrù ní Kàgàwà arí ìndrú ìgù ní ɔbi dhu

¹³ Ábanñzó, ma mòzè nyení dhu: ibí-gàna nyá ma rúbhì dhu ùdhe rò marà fûrábvù, ndíni pbàkà kasù nòodhì tí itse abhò nzíñkù ɔ, àdhàdhì kôdhì ka ngükpà ìnzì ní Pbàyàhúdí nzíni ɔ dhu bhéyi. Pbétù rírà àhu kòmbí nga ò, ma mágù tsàdu ètò rí dhu nába.

* 1:2 1.2 Isa 52.7; 61.1-3

¹⁴ Obhó tí, dhu àkă marà kóró ale-tidò-bvù: ma màkă marà yà ìnga núní ale-bvù ndirò inzá ìnga núní ale-bvù, dhu nözù ale-bvù ndirò inzá dhu nözù ale-bvù.

¹⁵ Ndì dhu-okú dò rò ní ndì, atdyúdu rř'ì atdídò munò Ídzì Mákărù átò fükù Ròmà tó kigò ɔ nyi nyifì rò.

¹⁶ Obhó tí, nyìdu rř nzì iwù Ídzì Mákărù-okú dò rò. Ka ní ndì Kàgàwà bhà ádrùngbångा tó ɔbi, yà Kàgàwà arí kóró ale Yésù Krístò ná'ù nígü ní, ròpè ndì Pbàyàhúdí rō rò, ràrà àhù inzì ní Pbàyàhúdí ɔ.

¹⁷ Obhó tí, wò ndì Ídzì Mákărù ní ndì arí Kàgàwà rř inindrú ɔzù obhónángatále tí nyikpóna ɔ òná otu itè. Ndì obhónanga nábà ka karí a'uta-otù ɔ tí. Ndirò, ka kádù kàbà òná ngätsi otu rř'ì mbä. Ádhàdhì yà Andítá náarúñona dhu bhëyi: «Obhónángatále tí Kàgàwà ɔzù pbìndà a'uta-otù ɔ ale rädù ípiröngä nábà*.

Indrú ní nzérengatále dhu

(Zàb 81.12-13; Isa 44.9-20; Efè 4.17-19; 1Pé 4.3-5)

¹⁸ ɔrù-akpà ɔ rò Kàgàwà rř dhu itè ndì rarí'ì nàwí nà ndì nódhò ale, yà nzérenga ònzì arí rò. I ale ní yà obhónga tó otu-tsù ùtò arí fiyó nzérenga ní ale.

¹⁹ Obhó tí, Kàgàwà dò ka kádù ùníñà dhu rř'ì kpangba abádhí tò, Kàgàwà nyú nditírò nítè ka kpangba abádhí tò dhu-okú dò rò.

²⁰ Obhó tí, ìmbä dhu rř'ì inzì ka karí Kàgàwà-wòyò àlă yà adzi känzìna rò dhu mätí, ní kàbhà dhòdhóhdhónga tó ádrùngbångा tó ɔbi mà, Kàgàwà tí kärí'ì dhu itè rí dhu mánà, náarí 'àlă kpangba yà känzì dhu-otù ɔ. Ní ndì dhuokú dò rò, abádhí rädù 'ùgyè okúna dò rò dhu rř'ì ìmbä inzá i fuf ka rò.

²¹ Obhó tí, iwà i ùni Kàgàwà rörò, abádhí arí nzì kifü Kàgàwà ifuf ka kàmbènà dhu bhëyi, ndirò abádhí arí nzì òtsò nábhü kà tò òtsò àkänà kabhu Kàgàwà tò dhu bhëyi. Pbétù, abádhí àdù òngo àkyäkyè ale tí fiyó irèta ɔ, ndirò abádhí-afí yà inzì rí dhu àlă nádù àdi ínò ɔ.

²² Yà i ɔzù dhu-öngä t'òvòtatále tí rò, abádhí ádù òngo ìmbä tïya nà ale tí.

²³ Ádrùngbångा tó awáwù nà arí'ì Kàgàwà, yà dhòdhóhdhónganà arádi ale nálé i àmbènà rò, abádhí arí yà òvè rädù òvè ale tó ófò ɔ ka kòbhòlò dhu mà, àrè mà, ififò pföya nà ìzä mà, òya dò arí 'àdha ìzä mánà-wòyò nálé.

* 1:17 1.17 Hàb 2.4

²⁴ Ndì dhu-okú dò rò ní ndì, Kàgàwà úbhà abádhí ràmbé afíya ózè nzére dhu ònzì dò, ndì dhu ràdù àmbe ngbóya ìti dò ale-nyì ríwù ní ófò ù.

²⁵ Abádhí arí Kàgàwà bhà obhóngga náwù títò ní, 'àdù àmbe Kàgàwà anzì dhu ùle dò 'àdù kasu ònzì fifyò, i dhu nanzì Kàgàwà ùlè ì àmbènà rò. Ilèta àkă kabhu ndì Kàgàwà tò tí dhòdhóhónganà! Amìnà.

²⁶ Ndì dhu-okú dò rò ní ndì, Kàgàwà úbhà abádhí rònzi yà abádhí-afí ózè 'onzì ale-nyì ríwù ní dhu. Abádhí tó vèbhálé mà nágèré fifyó kpabhálé mánà ì àmbènà ònzina dhu, 'uwù ìnzì arí 'onzì dhu-tidò ní, 'àmbe òdhò dò ì nà nzínzìya ù vèbhálé tífò.

²⁷ Ndì dhu bhéyi tí, kpabhálé mà nágèré kpatsibhálé mà tsibhálé mánà arónzina nzínzìya ù dhu, 'àdù àmbe atdyúya òhò dò nzínzìya ù kpabhálé tífò. Abádhí arí ale-nyì ríwù ní dhu ònzì nzínzìya ù, ndì dhu ràdù abádhí àbhù ràbà fifyó uwítá nà àkă mùkìmbà nyuyatsi.

²⁸ Ndi dhu bhéyi ní ndì, wò abádhí úvò ì ìnzì ì ifù tí Kàgàwà dhu-otù ù, Kàgàwà úbhà abádhí ròngò ìmbă tÿia nà fifyó írèta-owù ùngù, ndíni abádhí ònzì tí ìnzá àkànà ì rònzi dhu.

²⁹ Abádhí ùlè ùlè tí kóró nzérenga-tidò mà, nzére dhu-tidò mà, ɔdhíya-fó rí ì dhu dò ì í afíya ùlì dhu mà, òrù mà, adha mà, abvo t'ókyeta mà, anya t'ónzita mà, utrátá mà, akye ì dhu ònzì dhu mà, udhútá mánà ní.

³⁰ Abádhí ní titò ùnò arí ìndrú dò ale, Kàgàwà rò òmvü, ìnzì arí ìndrú ifù ale, 'idzì arí ìtirò ale, ndirò 'oyò arí ale. Abádhí ní nyikpóya úbho nzére dhu t'ónzita rò ale, ndirò ìnzì arí ì nódhì ale-tsü dhu ìri ale.

³¹ Abádhí rí mbă ìngá t'írèta tó ale-afí nà, abádhí rí ì mbă yà ì òkò fíndá làká dhu t'ónzita tó ale-afí nà, abádhí rí mbă àzè tó ale-afí nà, ndirò abádhí rí mbă izz àbà ka kí ìndrú dò ní ale-afí nà.

³² Êwà matí ì ùnì dhu, Kàgàwà bhà obhónanga tó uyeátá rarátina, kökò dhu-tidò ònzì arí ale ràkă 'uvé ùvë tí rörò, abádhí arí i dhu-tidò ònzì, 'àdù i dhu-tidò ònzì rí ale röñzina dhu à'ù à'u tí.

2

*Kàgàwà arí ìndrú-ànyá ùnò obhónanga dò dhu
(Ovt 12.13-14; Mat 7.1-5; Kas 10.34-35; Rom 14.10-12)*

¹ Ní inyi, yà nyi nyíli nyi nyongò kökò nzére dhu-tidò nònzì ngükpa ale-ànyá ùnò rò, nyi nyí mbă nyi nyádù nyugyè okúna dò rò dhu nà, ìmbă nyi nyí àdhi pbá ale matí. Obhó tí, nyi nyarí ngükpa ale-ànyá ùnò, pbétù nyadù i ale ònzì

dhu-tidò kèlē nónzì. Ní ngätsi ale-ànyă ànō nyí nyí rò, nyí nyòtdì wà ànyänü nyitirò.

² Àlē kùni wà dhu Kàgàwà rarí anya itdì kókò dhu-tidò nónzì ale-dö obhónga dö.

³ Ní inyí, wò ngäkpà ale-dö nyí nyarí anya itdì yà átò nyí nyarónzìna dhu-tidò dö rò, nyí nyìrè tí nga obhó nyú àwa nyí ràrì nyuwa Kàgàwà rí anya ôtdì dùnù dhu õ rò?

⁴ Nyí nyàla tí Kàgàwà bhà ídzìnga tó ábhöngà mà, kärí dhu-dzi òndù dhu mà, ádzí afína nà kärí'ì dhu mánà dhu ìmbă tìya nà dhu tí? Nyí nyàni tí nzá dhu kàbhà ídzìnga ràrì inè ndàbhü nyí nyugèrè nyí, nyubhà pbùkù nzérenga?

⁵ Pbétù, inyí ní afína aró'ò odú ale, ndirò inzí arí afína ná'u ndùgèrè ndàbhà pbìndà nzérenga ale. Ní ndi dhu-okú dö rò, nyí nyìdhà wà Kàgàwà bhà ábhö nàwí dànù, kà rí ndi pbìndà nàwí mà pbìndà obhónánga tó anya t'únɔta mánà itè òná idhò tò.

⁶ Ndì nínganí, kùbhòya ìngbàtí ilí ndì ale mà ndì ale bhà kasu-bvü nyú rò.

⁷ Kàgàwà abhùya dhòdhódhónga tó ípirònga yà ídzìnga t'ónzita tò i ádzi i dhu-otù õ arí ilèta mà, ifuta mà, dhòdhódhónga tó ípirònga mánà òne ale tò.

⁸ Pbétù, kítèya inzá idhèna ika ndì dhu mà pbìndà ádrùngbä nàwí mánà kákà afiya òzè dhu kèlē ònzi arí ale tò kórò. I ale ní kákà kàbhà obhónga àgò arí 'àdù 'ùbhà nzérenga-çbì ròsè dòya nà ale.

⁹ I ale kóró yà nzére dhu ònzi arí, náabáya àpbè mà ádrùngbä izü mánà: wemberè tí ka nabáya ní Pbàyàhúdí, ndi dhu-dzidò adùya kàbà ní inzí ní Pbàyàhúdí.

¹⁰ Pbétù, idzì dhu ònzi arí ale kóró náabáya ilèta mà, ifuta mà mårùngà mánà: wemberè tí ka nabáya ní Pbàyàhúdí, ndi dhu-dzidò adùya kàbà ní inzí ní Pbàyàhúdí.

¹¹ Obhó tí, Kàgàwà arí nzí indrü-önga òvò.

¹² Kóró inzí ní Pbàyàhúdí, kákà inzá i ùni Músà bhà Ùyátá rórò arí nzérenga ònzi ale, náuvèya inzá Kàgàwà itdì ànyanya ndi Ùyátá ní rórò. Pbétù, kóró Pbàyàhúdí, kákà iwà i ùni ka rórò arí nzérenga ònzi ale, nányä Kàgàwà itdìya obi nyú nà ndi Ùyátá ní.

¹³ Obhó tí, inzí ní Músà bhà Ùyátá iri arí iri tí ale i obhónángatále tí Kàgàwà arózàna nyikpóna õ, pbétù ndi Ùyátá ùnò dhu nífù arí ale ní i obhónángatále tí kárózàna.

¹⁴ Dhu apé i inzí ní Pbàyàhúdí, kákà inzá Músà bhà Ùyátá néní ale, náarí ndi Ùyátá àvi dhu ònzi ràhü òyà rò itirò rò, inzá matí i ùni ndi Ùyátá rórò dhu tí, ní dhu rölo inè abádhí rí i ndi Ùyátá nà nyuyatsì dhu bhéyi.

¹⁵ Ndì otu ſ, abádhí ìtè dhu, ɿyátá àvi kɔnzì dhu ründí wà ì afiya ò. Abádhí-afí ní ndì dhu tó ngàmbì. Ndìrò abádhí tó irèta ìtirò rí abádhí òbhù, ndìrò ngätsi ní kà rí ndùgye abádhí dö.

¹⁶ Kòrì ní ndì ì nonziya yà Kàgàwà rí ìndrú arí ùruna òdhù ò dhu-ànyá ànco òná idhò õ dhu. Kõnziya ndì dhu Yesù Krístò-otù ſ, àdhàdhì yà ma maróvona ìndrú tò Ídzì Mákàrù náarúnona dhu bhéyi.

Inzá Pbàyàhúdí nífù ɿyátá dhu

¹⁷ Inyi Mùyàhudì tímò, nyí nyípbì nyí ɿyátá rò nyadù àmbe nyoyò dö pbùkù Kàgàwà-okú dò rò.

¹⁸ Nyí nyàní wà kòzè kõnzì dhu, ndìrò nyí nyí ìnè nyovò Ídzì dhu tí rí ì dhu, iwà ɿyátá ábhù ka nyàni dhu-okú dò rò.

¹⁹ Nyí nyà'ù nyí nyí ràrì ndùmùndumú ànda arí ale nyú, ndìrò nyí ràrì ì àdhàdhì awáwù bhéyi kákà ìnò ò rí ì ale tò.

²⁰ Nyí nyà'ù nyí nyí ràrì inzá nga náni ale nádhò arí ràni nga ale nyú, ndìrò nzónzo tò arí dhu ùdhë màlimò, ɿyátá ábhù nyí nyàni nga mbéyi nyú, nyadù obhó dhu tí rí ì dhu ùni dhu-okú dò rò.

²¹ Nírò inyi, yà ngækà ale tò nyí nyarí dhu ùdhë rò, ádhu inzì nyí nyadù dhu ùdhe ìndù nyitirò ní? Inyi, yà nyí nyarí dhu ùdhë inzá dhu ràkà kõnzì ogbo rò, ní ádhu nyí nyarí ogbo ònzì ní?

²² Inyi, yà nyí nyarí àtina inzá dhu ràkà kõnzì mènyònì rò, ní ádhu nyí nyarí mènyònì ònzì ní? Inyi, yà nyí nyondò sànamù rò, ní ádhu nyí nyarí abádhí nállé ka karí òyá rò somá-dzà õ dhu núwé ní*?

²³ Nyí nyarí nyidzì, nyambé àtìnà dö iwà nyí ràni ɿyátá, pbétù nyadù Kàgàwà-nyí ábhù ríwù inzì nyí nyí ndì ɿyátá ùnò dhu ifù rò!

²⁴ Obhó tí, àdhàdhì Hílă Andítá ò ka kandí Pbàyàhúdí dö dhu bhéyi: «Okukù dö rò, inzì ní Pbàyàhúdí rí dhu ànco nzére nyú Kàgàwà ní*».

²⁵ Obhó tí, onzinángà òbhòlo ka kí dhu rí ì dzì dhu tí ìndù Mùyàhudì tímò*, ɿyátá únò dhu ifù nyí nyapé rò. Pbétù, inzì nyí nyapé ɿyátá ifù, ní nyí nyí mbà iwà ka kóbhòlò onzinángà dhu màtí, ní ka kòzù wà nyí inzì ní Mùyàhudì, yà inzá ka kóbhòlò onzinángà ale tí.

²⁶ Ndìrò inzá ka kóbhòlò onzinángà ale náapé ɿyátá únò dhu ifù, ní Kàgàwà tí nzì àdù kòzù pbìndà ale nyú, yà iwà ka kóbhòlò onzinángà ale tí?

* 2:22 2.22 Tòr 7.25 * 2:24 2.24 Isa 52.5 * 2:25 2.25 Pbàyàhúdí tò, ale-ònzìngà òbhòlo ka kí dhu ni'í Kàgàwà bhà ale nyú tí rí ìndrú ìtè ize.

²⁷ Ndì ale, yà UObject{Uyátá} àùnò dhu nìfù ní rí ndì ànyänù òtdì, inyi Mùyàhudì yà inzá nyi nyifù UObject{Uyátá} rò. Ndì ale otdíya ànyänù iwà màtì nyi nyáni UObject{Uyátá} ò ka kándì dhu, ndirò iwà ka kóbhòlò ɔnzinángà rórò tí.

²⁸ Obhó tí, obhó Mùyàhudì ní nzé yà ngbòna ònà rò tí ka kálána Mùyàhudì tí ale. Ndirò obhó nyú ka kí ale-ònzinga òbhòlo dhu ní nzé yà ale-rgbò rò ka kònzi ràla ndì kpangba dhu.

²⁹ Pbétù, obhó Mùyàhudì nyá ní nyänatsìnà rò rí'ì Mùyàhudì tí ale. Ndirò obhó nyú ka kí ale-ònzinga òbhòlo dhu ní yà ìndrú-afí ònà rò ka kí ale òbhòlo Kàgàwà-ònzi dhu. Kònzi arí ní Èlélá-Alafí, inzi ní yà UObject{Uyátá} ò ka kándì dhu ifù ka kí dhu. Obhó Mùyàhudì ràdù pbìndà ifuta àbà Kàgàwà-tí'ònà rò, inzi ní ìndrú-tí'ònà rò.

3

¹ Nírò, Mùyàhudì tí ka kí'ì dhu nádà inzi ní Mùyàhudì tí ka kí'ì dhu àdhu ní? Ndirò, ale-ònzinga òbhòlo ka kí dhu tó idzinga t'ínè ??

² Ìnè Mùyàhudì tí ka kí'ì dhu rí'ì ádrùngbă ídzìngà nyú nà kóró ófò ſ. Pbàyàhúdí-fó nga ní ndì Kàgàwà abhù àndì ka kándì pbìndà Òte angyi ní.

³ Nírò, àlë kí àdhu àno? Dhu apé ?ì atdídhéná ale abádhí nzínzi ſ nífù nzá yà Kàgàwà mánà ì ungbò ì rò ì akò làká dhu tí, ní ndì dhu ìtè tí dhu Kàgàwà ràrì ndì ndànò dhu àbha inzi ndifù?

⁴ Inzi akèkpá màtì! Ìmbă dhu rí'ì kóró ale narí titòtálé dhu màtì, ní wò dhu rí nzé ndùvò Kàgàwà rò inzi rí'ì obhó dhu àno arí ale tí, àdhàdhì Èlélá Andítá ò ka kándì kà-dò dhu bhéyi. I Andítá ràtina:

«Kóró ale rí nyäní Obhónángatále tí òténù ſ.»

Ndirò nyi ka kòbhù rò, nyi nyí dhu lèmà ònzi ònzi*.

⁵ Pbétù, dhu apé ?ì inzá àlë kífù yà àlë kakò làká dhu-otù ſ Kàgàwà àla ndì rí'ì Obhónángatále tí dhu dhu tí, nírò àlë tí àtina Kàgàwà ràrì ìmbă obhónángà nà, àlë ndì ndàbhù àlë ràbà àpbè pbìndà nàwí-lú rò? (Ma móte ìndrú tó ófò ſ.)

⁶ Inzi akèkpá màtì! Obhó tí, ìmbă Kàgàwà ?ì obhónángà nà rò, kàmbènà yà adzi ſ ale-ànyá ìtdì ìngbà dhu bhéyi?

⁷ Pbétù, dhu apé ?ì pbàkà titò, ima Mùyàhudì titò-otù ſ*, Kàgàwà bhà Obhónaga àla ndì, kadù Àbadhi ilè atdídò ròsè dhu tí, nírò ádhu tdítòdò ka kádù anya òtdì dùdú nzérèngatále bhéyi ní?

* 3:4 3.4 Zàb 51.6 * 3:7 3.7 Titò tí ka kátina iró dhu ní ìmbă ka kí'ì obhónángà nà dhu. Ndirò Obhónaga tí ka kátina dhu ní obhónángà (Róm 3.5).

8 Kápé ìì ndí dhu bhéyi, nírò dhu àkă tí àlë ràti: dhu àkă àlë rònzì nzéré dhu, ndíni ídzìngá ahù tí nyùnatsì rò? Obhó tí, atdídhéná ale ríì inè mădhă arí 'àmbé àtìnà dő, mă raróte ndí dhu bhéyi. I ale àkă Kàgàwà rìtdì anya dòyá.

Ìmbă obhónángatálé ríì Kàgàwà-ònzì dhu

9 Nírò, ádhu àlë kákă àlë rùnò? Àlë Pbàyàhúdí tímò, àlë kùdà ìnzì ní Pbàyàhúdí àdhu ní? Àlë kùdà nzá abádhí atdí dhu ní màtí! Obhó tí, ma mítè wà dhu, Pbàyàhúdí mà ìnzì ní Pbàyàhúdí mánà kóró ràrìì nzérenga bhà ɔbi-tsìnă.

10 Àdhàdhì yà Hlă Andítá ò ka kandí dhu bhéyi:

«Ìmbă atdí ale mà ríì obhónángatálé tí!

11 Ìmbă pbìndà irèta rí dhu àlë atdí ale mà ríì.

Ìmbă Kàgàwà òne rí atdí ale mà ríì.

12 Kóró ale úbhà wà Kàgàwà bhà otu, kóró ale úwí wà.

Ìmbă ídzì dhu ònzì arí ale ríì.

Ìmbă ríì atdí màtí.

13 Abádhí-li'ò rò ráhù ɔte ní òngù róngù, àdhàdhì lina'ò ka kàngbe abvo ka kótdà ònà ibhu ò rò ráhù abvo-dzi bhéyi.

Abádhí-ídà-dò ní títò t'áñota tó.

Abádhí-li'ò rò ráhù ɔte ní atdídò ríì ɔbi nà àdhàdhì osudyádyà bhéyi.

14 Abádhí-li'ò nálè àlè tí ofúngá mà ògyögyé ɔte mánà ní.

15 Abádhí-pfò ríì isó nyú òtsè azu úfù.

16 Abádhí rí dhu ìnză, 'àdù ìndrú úbhà àpbè ɔ i àdà òná kóró ngari ònă.

17 Abádhí úní nzá măràngà ibhò rádù otu.

18 Ndírò, abádhí arí nzí Kàgàwà-òdò ònzì akékpá màtí†.»

19 Nírò, mă mání wà dhu Ùyátá ùnò dhu kóró ní kà rùnò ndí Ùyátá-tsìnă aríì ale tò, ndíni ìngbàtí lìi ndí ale mà-tsù nütsì tí, ndírò ndíni ka kùni tí yà adzì ɔ ale kóró afátátálé tí Kàgàwà-ònzì.

20 Ndí dhu-okú dò rò ní ndí, obhónángatálé tí Kàgàwà rözùna Ùyátá nífù dhu-okú dò rò ale ríì mbă. Obhó tí, Ùyátá arí ìndrú dzùnà ònzì rùni iwà ndí ndònzì nzérenga dhu kélë.

Kàgàwà arí ìndrú òzù obhónángatálé tí òná ófò

21 Pbétù kòmbí, Kàgàwà itè wà ndí ndádù ìndrú òzù obhónángatálé tí ìnzá ka kípbì ale Ùyátá rò rórò òná otu. Ùyátá mà pbànábí tó andítá mánà nítè wà ndí dhu.

22 Kàgàwà arí ìndrú òzù obhónángatálé tí Yésù Krístò ka kà'u dhu-otù ɔ. Ndí otu Kàgàwà ángbe kóró ale yà Yésù ná'u tò. Obhó tí, abádhí àdà i nzínzìya ɔ ní dhu ríì mbă.

† 3:18 3.18 Zàb 5.10; 10.7; 14.1-3; 36.2; 53.2-4; 140.4; Isa 59.7-8

²³ Obhó tí, kóró ale ónzì nzérenga, 'àdù Kàgàwà bhà Ádrùngbánga tó awáwù ò è ótsù dhu-fàngă níwi.

²⁴ Pbétù, pbìndà ídzìnga õ, Kàgàwà ózù àlë obhóngatálè tí tíròrò, yà àlë náwu nzérenga õ rò Yésù Krístò-otù õ.

²⁵ Krístò ní ndì Kàgàwà ípfo rì'ì nzérenga t'úbàta tó pérè tí azùna-otù õ, kà'u rí ale tò. Kàgàwà ónzì dhu ndì dhu bhéyi ndíní obhónángatálè tí ndì ndí'ì dhu nitè tí. Angyinà rò Krístò tò, Kàgàwà ubhà ìndrú tó nzérenga-ànyă ìnzì ndòngò ìtdìnà.

²⁶ Kí'ì dhu-dzi t'ónduña tó afína nà. Ní Krístò bhà ɔye-otù õ, Kàgàwà rí dhu ité kömbí rí'ì kàsùmì õ átò, ndì ràrì obhónángatálè, ndàdù Yésù ná'ù ale òzù obhónángatálè tí.

²⁷ Nírò, ale òyò ka kí okúna dò rò dhu t'í'ì inè? Ìmbà rí'ì atdí mâtí! Ádhu-okú dò rò? Àkákă dhu ní nzì ɿyátá ifé ka kí dhu, pbétù Yésù à'u ka kí dhu dhu-okú dò rò.

²⁸ Obhó tí, àlë kàla wà dhu, Kàgàwà rarí ìndrú òzù obhónángatálè tí a'uta-otù õ, ìnzì ní ɿyátá ifé ka kí dhu-otù õ.

²⁹ Kàgàwà tí Pbàyàhúdí tó Kàgàwà kélè? Ndírò Ka tí ìnzì ní Pbàyàhúdí tó Kàgàwà átò? Obhó nyú, Ka ní ìnzì ní Pbàyàhúdí tó Kàgàwà átò,

³⁰ atdí tí Kàgàwà arí'ì dhu-okú dò rò. Ndírò Ka ní ndì Pbàyàhúdí mà ìnzì ní Pbàyàhúdí mánà nòzúya obhónángatálè tí a'uta-otù õ ale.

³¹ Nírò, wò dhu-tì tí àlë ròbvù wà ɿyátá a'uta-okú dò rò? Ìnzì ní ndì dhu bhéyi! Pbétù, idì tí nga ní ndì àlë kìdì ɿyátá nǐ‡.

4

Àbràhamù ní Pbàyàhúdí mà ìnzì ní Pbàyàhúdí mánà t'ábanà dhu

(Uvt 15.5-6; Zàb 32.5-7; Gàl 3.6-9,29)

¹ Nírò, ádhu ndì àlë kàkă àlë rànò Àbràhamù, ale-ngbò ònà rò àlë t'ábhunà rò ndì nanzi dhu dò?

² Dhu i'ìna gukyè Kàgàwà azù Àbràhamù obhónángatálè tí nyìkpóna nòfò dhu ònzi kà rí dhu-okú dò rò dhu tí, ní kí'ìna inè ndìdzé ndì. Pbétù, Kàgàwà-ònzì kà rí'ì mbă ndì dhu bhéyi.

³ Obhó tí, Hìlă Andítá rätina: «Àbràhamù náa'u Kàgàwà ùnò fíndà dhu. Ní Kàgàwà adù kòzù obhónángatálè tí ndì a'uta-okú dò rò*..»

‡ 3:31 3.31 Idì tí ka kí ɿyátá idì dhu-tì ní, Yésù ka kà'u dhu rádù ìndrú àbhù ròhò ɿyátá ifé ndì dhu-atdyú atdídò dhu. * 4:3 4.3 Opt 15.6

⁴ Àlē kùni wà dhu, kasù nònzi ale tò ka ràri nzì àdù mèkìmbà òzù tíròrò ka kàbhù kà tò dhu tí, pbétù ka ní àkákänà kà ràbà kàsüna-okú dò rò dhu.

⁵ Kírè pé atdí ale, yà inzá atdí dhu mà nònzi ndíní Kàgàwà níigú tí ndì, pbétù ndàdù Àbadhi kélè ná'ù. Ní Kàgàwà, yà nzérengatále nözù arí obhónángatále tí ale, ràdù ndì ale bhà a'uta òzù dhu tí, ndàdù ndì ale nözù obhónángatále tí.

⁶ Ndì dhu bhéyi ní ndì ádrèngbà kamà Dàwudì rí dhu òvò yà Kàgàwà òzù obhónángatále tí, inzá ndì ndàndà nga kàsüna nà rórò ale ònzì hirò dhu dò.

⁷ «Hirò nònzi ale ní fíyó afátá Kàgàwà úbà ale, yà fíyó nzérenga kíndò ale.

⁸ Hirò nònzi ale ní yà inzá Ádrèngbále Kàgàwà òzù pbìndà nzérenga ale*.

⁹ Ndì hirò ònzì rí ale tí Pbàyàhúdí, yà ɔnzìyánga ka kóbhòlò ale kélè? Ndìrò tí inzì ní Pbàyàhúdí, yà inzá ka kóbhòlò ɔnzìyánga ale átò? Obhó tí, mǎ mòvò wà dhu mäti, Kàgàwà razù Àbràhamù obhónángatále tí nyìkpóna ſpbìndà a'uta-otù ſ.

¹⁰ Kàgàwà azù ka obhónángatále tí ɔngbà kàsùmì ſ? Tí iwà ka kóbhòlò kònzinga rórò, ndìrò tí inzá ka kàpè kònzinga òbhòlo rórò? Ndì dhu anzì ndì inzá ka kàpè kònzinga òbhòlo rórò, inzì ní iwà ka kóbhòlò ka rórò!

¹¹ Inzá ka kàpè Àbràhamù-ònzìngä òbhòlo rórò, Kàgàwà azù ka obhónángatále tí ndì àbadhi à'ù nídhunì. Ndì dhudzidò nga kélè ní ndì Kàgàwà adù kàvi ràbhù ɔnzìnánga kóbhòlò ní. Ndì kònzinga òbhòlo ka kí dhu ni'ì Kàgàwà òzù ka obhónángatále tí dhu itè rí ize. Ndì dhu bhéyi ní ndì, Àbràhamù náangò kóró inzì ní Pbàyàhúdí yà Kàgàwà ná'ù t'ábanà tí, inzá mätí ka kàpè ɔnzìyánga òbhòlo rórò. Ní Kàgàwà arí inzá ka kàpè ɔnzìyánga òbhòlo rórò ndì ná'ù ale mà nözù átò obhónángatále tí.

¹² Àbadhi ní átò yà ɔnzìyánga ka kóbhòlò ngböya ònà rò rórò ádù àlè t'ábanà Àbràhamù ní'ì nà a'uta-tídò-owù nüngü átò Pbàyàhúdí t'ábanà. Kí'ì ndì a'uta nà inzá ka kàpè ɔnzìnánga òbhòlo rórò.

*A'uta-otù ſ ka karí Kàgàwà òkò fíndá làká dhu àbà dhu
(Gàl 3.8-18,26-28; Èbr 11.8-19)*

¹³ Kàgàwà akò làká Àbràhamù mà pbìndà pbàdzukuru mänà tò ndàti, ndì ràri yà adzi àbhù kóró abádhí tò. Ndì làká kákò nzá ụyátá Àbràhamù ifu dhu-okú dò rò,

pbétù Kákò ndì làká Àbràhamù ndì ndazù obhónángatálé tí kàbhà a'uta-otù ſ dhu-okú dò rò.

¹⁴ Obhó tí, dhu i'ina gukyè uyátá ka kífu dhu rädù ìndrú àbhù rí'i yà fíndá làká Kàgàwà òkò dhu-kàmá tí dhu tí, ní Kàgàwà à'u ka kí dhu ni'ina kókórò dhu. Ndirò Kàgàwà òkò làká ní'ina mbă třna nà.

¹⁵ Obhó tí, uyátá arí Kàgàwà bhà nàwí àngbë, inzá ka kífu ka dhu-okú dò rò. Pbétù ìmbă uyátá rí'i ró, ùkònà ka kádù uyátá tí dhu rí'i mbă*.

¹⁶ Nírò, Kàgàwà òkò fíndá làká dhu nábà ka karí a'uta-otù ſ. Ndirò ndì dhu ní tírörònga tó dhu nyá. Nírò Kàgàwà bhà làká rí'i třna nà fíyò ní yà Àbràhamù ò rò úvò pbàdzukuru kóró. Kà rí'i mbă třna nà Pbàyàhúdí yà uyátá náni ale tò tí, pbétù kà rí'i třna nà átò kóró ale yà Àbràhamù bhëyi Kàgàwà ná'u tò.

¹⁷ Obhó tí, Hlă Andítá rí ndì dhu òvò ndàti: «Ma mábhù nyí nyí'i ábhò pbìrì ſ ale t'ábhunà tí*.» Àbràhamù ní àlë t'ábanà kóró yà ndì nda'u Kàgàwà-ònzí. Ndì Kàgàwà ní ndì ùvëve ale tò arí ípìrònga àbhù, ndirò yà ìmbă arí'i dhu àbhù arí rí'i ale.

¹⁸ Ìmbă mâtí ndì ndí'i Kàgàwà akò fíndá làká fíndà dhu nábà ndì ndí òná otu nà rörò, Àbràhamù náa'u Kàgàwà, ndàdù àmbe ndì kákò fíndá làká dhu òdò dò. Ní ndì dhu bhëyi ní ndì kängò «ábhò pbìrì ſ ale t'ábhunà*» tí, àdhàdhì Kàgàwà únò Hlă Andítá ò dhu bhëyi: «Wò dhu bhëyi ní ndì pbükù pbàdzukuru ní'iya abhò nyá*.

¹⁹ Àbadhi ní'i atò nà mbèmbè atdí miyà tí, pbétù kàbhà a'uta náadù nzá ndì olù yà iwà íngyé ndì ngbòna ndì ndìrè rò, ndirò yà ingò-ayi tí rí'i pbìndà tsìbhále, Sárà ndì ndìrè rò.

²⁰ Kà-afí núuguru nzá, ìmbă ndì ndí'i a'uta nà dhu bhëyi, Kàgàwà òkò fíndà làká dò. Pbétù kàbhà a'uta náabhù obi kà tò, kà ràdù àmbe Kàgàwà ilè dò.

²¹ Kuni dhu mbëyi nyá Kàgàwà ràrì inè obi nà ndàbhù yà ndì ndòkò fíndá làká dhu ràká.

²² Wò dhu-okú dò rò nga ní ndì Kàgàwà azù Àbràhamù obhónángatálé tí ní.

²³ Andítá áti: «Kàgàwà azù Àbràhamù obhónángatálé tí.» Ndì dhu ka kandí nzá kókú dò rò tí atdírò,

²⁴ pbétù ka kandí ka àlë-okú dò rò átò, yà Kàgàwà àká ndòzù àlë obhónángatálé tí a'uta-otù ſ rò. Obhó tí, àlë ká'u

* 4:15 4.15 Àkákà kuni dhu ní ìmbă uyátá rí'i ró, Kàgàwà ókò làká ràrì inè.

* 4:17 4.17 Opt 17.5 * 4:18 4.18 Opt 17.5 * 4:18 4.18 Opt 15.5

Kàgàwà, yà àlē tó Ádrùngbále Yésù nabhù rìngbè ndì ɔvε-bvù rò ale.

²⁵ Kàgàwà ipfo ndì Yésù ròvè àlē tó nzérenga-okú dò rò, ndàdù kàbhù rìngbè ndì, ndín̄ ndozú tí àlē obhónángatále tí.

5

Kàgàwà núungbò àlē ndì mānà Krístò bhà ɔvε-otù ɔ dhu (Róm 8.32; 1PÉ 1.3-9; 1Yù 4.9-10)

¹ Iwà Kàgàwà ózù àlē obhónángatále tí yà àlē ká'ù ndì dhu-okú dò rò rò, ní àlē kí'ì mårùngà nà àlē nzinzì ɔ kà mānà àlē tó Ádrùngbále Yésù Krístò-otù ɔ.

² Ndì Yésù Krístò ní ndì otu nápfò àlē tò, Kàgàwà ràdù ídzìnga ònzì àlē tò yà àlē ká'ù ndì dhu-okú dò rò. Ndì ídzìnga ɔ àlē kíkò wà pòtsó. Ndirò àlē-ídhè arí ndìkà okúna dò rò dhu ní, Kàgàwà bhà Ádrùngbångá tó awáwù ɔ àlē kí ngari òdò àlē ràbà dhu.

³ Ròsè wò dhu dòná, àlē-ídhè arí ndìkà átò àpbè àbà àlē kí òná kàsùmì ɔ mätí. Obhó tí, àlē kèni wà dhu àpbè rarí dhu-dzi àbhù àlē ròndù.

⁴ Ndirò, dhu-dzi òndù àlē kí dhu náarí àlē àbhù àlē rìkò pòtsó àlē tó a'uta ɔ, a'uta ɔ àlē kíkò dhu ràdù àlē àbhù àlē ròdò Kàgàwà rònzìna àlē tò ídzìnga.

⁵ Ndi Kàgàwà rònzìna ídzìnga òdò àlē kí àlē ràbà dhu náarí nzì àlē ubeha àlē-òtsú-kpa nà, Kàgàwà nírá wà àlē-afí pbìndà àzè ní, yà àlē tò ndì ndibho pbìndà Èhlá-Alafí-otù ɔ nídhuní.

⁶ Obhó tí, Kàgàwà núudhé kàsùmì ɔ, Krístò náavè nzérenga ònzì arí ale tó ngari ɔ. Ndi kàsùmì ɔ, àlē kí'ì mbă àlē kádù àlē iga ní atdí obi nà mätí.

⁷ Indrú rí ndà'u ndòvè obhónángatále tó ngari ɔ dhu rí'ì inè obi tí. Ngätsi ní, indrú rí'ì inè ndàbhù ndì ndòvè ídzì dhu nyí ònzì rí ale tó ngari ɔ.

⁸ Pbétù, kàní Kàgàwà itè pbìndà àzè àlē tò tí dhu: òko àlē kòko nzérengatále tí rórò, Krístò náavè àlē tó ngari ɔ.

⁹ Ní kòmbí, Kàgàwà ózù wà àlē obhónángatále tí nyíkpóna ɔ kázù ufù ndì dhu-otù ɔ. Ní ndì dhu itè dhu atdídò, iga Krístò ràrì àlē iga Kàgàwà bhà nàwí ɔ rò*.

¹⁰ Obhó tí, yà Kàgàwà-ró òmvú tí àlē kí'ì rò, àbadhi ungbò àlē ndì mānà Idhùnà bhà ɔvε-otù ɔ. Ní ndì dhu bhëyi kündbò àlē ndì mānà rò, àlē kúgu ùgù kà t'Ídhùnà rí'ì ípìrò rò kòmbí dhu-otù ɔ.

* 5:9 5.9 Ndi nàwí i'ya Kàgàwà rí indrú-ànyá itdì nínganí.

¹¹ Ròsè wò dhu dònă, àlë rÿì dhèdhé nà Kàgàwà-okú dò rò, yà àlë núngbò kòmbí ndì mânà àlë tó Ádràngbälé Yésù Krístò-otù ſ.

*Krístò bhà ɔvè-nyütsì rò ahù dhu nósè wà
Àdamù bhà nzérenga-nyütsì rò ahù dhu dònă dhu
(Rom 6.23; 1Kò 15.12-22,41-49,56-57)*

¹² Nzérenga níitsu yà adzi ſ atdí ale, Àdamù-otù ſ, ndì nzérenga ràdù ɔvè ibhò. Ndì dhu bhéyi ní ndì ɔvè ibho ndì kóró ale tò, kóró ale anzì nzérenga Àdamù-nyütsì dhu-okú dò rò.

¹³ Nzérenga i'ì inè yà adzi ſ inzá Kàgàwà àpè Ȑyátá àbhë Músà-fó rò. Ndirò ìmbä Ȑyátá rÿì ró ka kí nzì àdù nzérenga òzù ìndrù dò.

¹⁴ Pbétù, inè màtì ndì dhu rÿì ndì dhu bhéyi rörò, ròpè ndì wò ndì Àdamù bhà kàsùmì ò rò rìrà àhù Músà bhà kàsùmì ſ, ɔvè náanyù idzi kóró ale dò, ìmbä rÿì yà inzá fiyó nzérenga nòfò ì Àdamù bhà nzérenga nà ale màtì.

Ndi Àdamù ni'ì yà ka kongónà òdònà ndíní iraya tí ale, Krístò, bhà ófò ſ ale[†].

¹⁵ Pbétù, kàbhà nzérenga ò rò ahù dhu mà, Kàgàwà bhà tíròrònga tó perè, Yésù Krístò bhà ɔvè ò rò ahù dhu mânà rÿì dhèdhérò nyù. Obhó tí, wò ndì atdí ale, Àdamù, bhà nzérenga-okú dò rò, kóró ale náarúve. Pbétù, Kàgàwà bhà ídzìnga nósè wà. Ndirò, wò ndì atdí ale, Yésù Krístò-otù ſ, këndò pbìndà ídzìnga abhàbhò nyù ábhò ale nyù tò.

¹⁶ Ndirò, ndì perè-nyütsì rò aráhù dhu nòfò nzá ndì Àdamù bhà nzérenga-nyütsì rò aráhù dhu nà. Obhó tí, ndì kàbhà nzérenga níibho dhu ní Kàgàwà rÿì anya ìtdì ìndrù dò dhu. Pbétù, yà Kàgàwà níibho ndì pbìndà ídzìnga tó perè, náabhù ábhò ale nyù yà nzérenga nanzì kà ròzù obhónángatále tí.

¹⁷ Obhó tí, wò ndì atdí ale kélë, Àdamù bhà nzérenga okú dò rò, ɔvè náanyù idzi ìndrù dò, rìrà àhù indonga ſ. Pbétù, atdí ale kélë, Yésù Krístò-otù ſ, Kàgàwà abhù ábhò pbìndà ídzìnga fiyò, ndàdù òzùnà obhónángatále tí ale, ní'iya dhòdhódhónga tó ípìrònga nà, 'àdù idzi ònyù atdíkpá Yésù Krístò mânà.

¹⁸ Nírò, àdhàdhì atdí ale kélë, Àdamù bhà nzérenga náabhù Kàgàwà rìtdì anya àlë-dò dhu bhéyi tí, atdí ale kélë, Yésù Krístò bhà obhónángága tó kasù, kà-tì ní kàbhà ɔvè, rÿì

[†] 5:14 5.14 Àdamù anzì dhu mà Krístò anzì dhu mânà ò rò ùvò dhu náupbá kóró ale-rgbò yà adzi ſ, rìrà àhù indonga ò màtì.

ìnè ndàbhù Kàgàwà ròzù kóró ale obhónángatále tí, ndàdù dhòdhódhónga tó ípirònga àbhù fíyò.

¹⁹ Atdí ale kélë, Àdamù, níifù nzá Kàgàwà unction fíndà dhu dhu-okú dò rò, kóró ale náangò nzérenga tó. Ní ndì dhu bhéyi tí, atdí ale kélë, Yésù Krístò, níifù ka dhu-okú dò rò, Kàgàwà adù ábhò ale nyú názù obhónángatále tí.

²⁰ Uyátá náahù ndíní dhu nítè tí yà Àdamù anzì nzérenga ránga ndì kóró ale nzinzì ò. Pbétù, ìmbà dhu i'í ndì nzérenga náanga ndì dhu mâtí, ní Kàgàwà bhà ídzìngá náadù ndíse atdídò nyú ròsè.

²¹ Ádhàdhì nzérenga náanyù idzi àlë dò, ndàdù ɔve ibhò àlë tò dhu bhéyi, ní kòmbí, Kàgàwà bhà ídzìngá nónyù wà idzi àlë dò. Ndirò, Yésù Krístò ónzì àlë tò dhu-okú dò rò, Kàgàwà r'í ìnè ndòzù àlë obhónángatále tí, ndàdù dhòdhódhónga tó ípirònga níbhò àlë tò.

6

*Kàgàwà bhà ídzìngá arí indrú àwé
nzérenga tó ɔbi-tsìnà ka kí'i dhu ɔ rò dhu*

(Kòl 2.11-13; 3.1-10; Gàl 2.19-20; 1PÉ 4.1-2)

¹ Nírò, ádu ndì àlë kákà àlë rànò ndì Kàgàwà bhà ídzìngá dò? Àlë kákà tí àlë ràmbe nzérenga kélë ònzì dò ndíní ndì ídzìngá náambè tí ndíse dò àlë tò?

² Ìnzì akékpá mâtí! Àlë kádà wà ɔve ònà, ndirò ndì ɔve níndà wà àlë yà angyi àlë kí'i nà àlë-nyutsì nzérenga tó ófò rò rò. Ní, àlë kádù òko tdítò ìngbà dhu bhéyi àlë ràmbe nzérenga ònzì dò?

³ Nyí nyùni wà dhu mbéyi nyú, àlë kóró yà bátzò àlë kalú Yésù Krístò-nyutsì rò, àlë rüvè wà atdíkpá kà mánà.

⁴ Obhó tí, ndì bátzò-otù ò, yà angyi àlë kí'i nà nzérenga tó ófò náavè, kadù òtdùnà kà mánà. Ní Àba Kàgàwà bhà ádràngbànga tó awáwù tó ɔbi náabhù Krístò rìngbè ndì ɔve-bvù rò, ndíní àlë mà átò àlë kubhì tí ípirònga-owáta nónzì ka dhu bhéyi.

⁵ Obhó tí, àdhàdhì àlë kúngbò àlë Krístò nà kà mánà àlë kúvè atdíkpá dhu-otù ò dhu bhéyi, ní Kàgàwà abhùya àbhù àlë ràngbe àlë ɔve-bvù rò átò, àdhàdhì ndì ndabhù ka rìngbè ndì ɔve-bvù rò dhu bhéyi.

⁶ Àlë kákà àlë ràni dhu, angyè àlë tó ófò ravè wà yà Krístò ka kùtò mùsàlabhà dò rò. Ndì dhu bhéyi ní ndì, nzérenga r'í mbà ɔbi nà àlë dò, ndirò àlë ní nzí kàbhà inò.

⁷ Obhó tí, atdí ale mà náapé àwé atdíkpá Krístò mánà, ní ndì ale àhù wà nzérenga tó kòmò ò rò, ndì'í dòná ndítírò.

⁸ Àlē kapé ì'ì Krístò mànà àlē káve atdíkpá dhu tí, ní àlē kà'u wà dhu àlē rí'iya ípìrònga nà atdíkpá Àbadhi mònà átò.

⁹ Obhó tí, àlē kùnì wà dhu Krístò ringbè wà ndì ɔvè-bvà rò, ní kà ràrì nzì ɔvè tdítò. ɔvè rí'i mbă ɔbi nà kà-dö akekpá mâtì.

¹⁰ ɔvè ndì ndójvè rò, kávè atdí-gùna tí ndàdù nzérenga-ɔbi nítò. Pbétù kòmbí kà rí'i ípìrònga nà, ndirò ndì kàbhà ípìrònga rí'i ndínì Kàgàwà-ɔvò nabhù tí rilè ndì.

¹¹ Ndì dhu bhéyi tí, kòmbí nyí nyàkă nyözù nyí iwà údà ɔve ònà ale tí, ndirò iwà ndì ɔve índà nzérenga rò rò ale tí. Ndirò Yésù Krístò mònà nyí nyúngbò nyí dhu-otù ɔ, nyí nyàkă nyözù nyí kòmbí ípìrònga nà rí'i ndínì Kàgàwà-ɔvò nabhù tí rilè ndì ale tí.

¹² Nírò, àpé nyùbhà nzérenga rí'i ɔbi nà wò ɔve tó ngbóku dö, nyàmbe ndì ngbóku rí'i atdyúya òho nzére dhu ònzì dö.

¹³ Àpé nyipfo ngbóku tdítò ràmbè nzérenga ònzì dö, àdhàdhì ìnzì ní obhónánga tó dhu t'ónzita tò ka kíli wítù bhéyi. Pbétù, nyí nyàkă nyàbhù nyí nyí-tírò Kàgàwà tò àdhàdhì ɔvè-bvà rò i nüngbè ale bhéyi. Ndirò, nyí nyàkă nyàbhù ngbóku rí'i àdhàdhì obhónánga tó kasù ònzì nyí nyí ní dhu bhéyi.

¹⁴ Obhó tí, nzérenga rí'i nzì idzi ònyù tdítò dàkú. Nyí nyí'i mbă Ùyátá bhà ádrùngbànga tó ɔbi-tsìnà, pbétù nyí nyí'i Kàgàwà bhà ídzìnga tó ɔbi-tsìnà.

¹⁵ Nírò, ádhu ndì ì'ì rí'i? Dhu òfò tí nga àlē ràmbè nzérenga ònzì dö ìmbà àlē kí'i Ùyátá tó ɔbi-tsìnà, pbétù àlē kí'i Kàgàwà bhà ídzìnga tó ɔbi-tsìnà dhu-okú dò rò? Ìnzì akekpá mâtì!

¹⁶ Nyí nyàni tí obhó dhu, nyí rapé nyàbhù nyí-tírò nyí'i atdí ale tò arí kasù ònzì ale tí, nyàdù ndì ale ifu, ní nyí ràrì wò ndì nyí nyifána ale bhà ino? Dhu apé ì'ì nzérenga tó ino tí nyí nyí'i dhu tí, ní nzérenga ràdù nyàndà ònà dhu ní ɔve. Pbétù, nyí nyapé ì'ì Kàgàwà ifu ka kí dhu tó ino tí, ní ndì ifuta ràdù nyàbhù nyökò obhónánga ɔ.

¹⁷ Òtsò nyá Kàgàwà tò! Angyi nyí ni'ì nzérenga tó ino. Pbétù kòmbí, nyí nyifu yà fákù ka kúdhe dhu, nyàdù àkònà atdí afíku nyá nà.

¹⁸ Nyí, yà Kàgàwà úkolo nyí nzérenga ɔ rò rò, nyí nyágèrè wà nyí nyöngò obhónánga tó ino tí.

¹⁹ Ma móte ìndrú tó ófò ɔ, yà ìnzì dhu arí dàkú àlë ní sesé fákù ivívínga-okú dò rò. Angyi nyí nyadzì nyí atdídò, nyàli ngbóku ròngò nzérenga mà ìnzá nga nòfò dhu mònà ònzì, ndì dhu ràdù nyàbhù ìnzì nyifu Kàgàwà. Ní kòmbí, nyí

nyàkà nyàlli ngbòkù ròngò obhónánga tó dhu ònzì, ndíni nyí nyoko tí Kàgàwà-nyìkpó ō flă ale tí.

²⁰ Yà nzérenga tó ino tí nyí nyí'ì rò, ní obhónánga ònzì nyí nyí dhu níi'ì mbă obi nà dàkú.

²¹ Ní, ádhu ídzìnga tí nyí nyabà yà angyi nyí nyanzì dhu ò rò? Indo, i dhu rí nyìku àbhü rìwù, abádhí-nyutsì rò ráhu dhu ní ɔve nídhuní.

²² Pbétù, kòmbí Kàgàwà ipfo wà nyí nzérenga ō rò, ndàdù nyägèrè nyöngò pbìndà kasutále tí. Ndí dhu-okú dò rò, nyí nyarí Kàgàwà-nyìkpó nòfò dhu ònzì, ndí dhu ràdù nyäbhü nyäbà dhòdhódhónga tó ípirònga.

²³ Obhó tí, nzérenga arí àbhüna mukàmbà tí pbìndà ino tò dhu ní ɔve, pbétù Kàgàwà arí àbhüna pbìndà ino tò tiròrònga tó pérè ní dhòdhódhónga tó ípirònga, àlë tó Ádrùngbále Yésù Krístò mánà abádhí ùngbò ì dhu-otù ō.

7

*Òwútána tó ófò ō ka kí Kàgàwà-kàsü ònzì dhu
(Gal 2.19-20)*

¹ Àbanïnzó, nyí nyàni wà yà fákù ma mánona dhu, iwà nyí nyàni Ùyátá dhu-okú dò rò. Ùyátá arí'ì obi nà ìndrú dò yà àdì ndí ale àdì nyìkpóna nà òná kàsumì ō tí.

² Atdí ndí dhu tó ófò ní, iwà árà amba-bvù tsibhále ní umbátá tó Ùyátá nátsì wà pbìndà ípirònga ō pbìndà kpatsìbhále nà yà àdì ndí kpatsìbhále àdì nyìkpóna nà òná kàsumì ō. Pbétù, ndí kàbhà kpatsìbhále náapé òvè, ní íyàdhíyà rí'ì mbă tdítòdò wò ndí nátsi ndí kpatsìbhále nà Ùyátá-tsìná.

³ Nírò, kápé àrà amba-bvù ngätsi ale bhà, àdì pbìndà kpatsìbhále àdì nyìkpóna nà òná kàsumì ō, ní ka kí kòzù rí'ì mènyònì nònzì ale tí. Pbétù, kàbhà kpatsìbhále apé òvè, ní íyàdhíyà rí'ì mbă tdítòdò wò ndí nátsi Ùyátá-tsìná. Ndírò kà rí mbă àrà amba-bvù ngätsi kpatsìbhále bhà, nözù ka kí nzi mènyònì nònzì dhu tí.

⁴ Ní nyí mà àbanïnzó, ndí dhu rí'ì ndí dhu bhéyi tí tikù òná rò. Ùyátá nàndà dhu ní, nyí nyádà wà ɔve òná atdíkpá Krístò mánà, ndí ɔve ràdù nyìndà Ùyátá bhà ádrùngbánga tó obi rò rò. Ndírò kòmbí, nyí ní ngätsi ale bhà ale. Ndí ale ní Krístò, yà ndí ningbè ɔve-bvù rò ale. Àlë ní Krístò bhà ale nídhuní, àlë kádù Kàgàwà bhà kasù ònzì rìbhò itse.

⁵ Obhó tí, angyè ófò ō àlë kí'ì òná kàsumì ō, Ùyátá ròzàna nzérè dhu tí dhu ònzì ka kí dhu-atdyú náanzì kasù àlë-nyutsì ndàbhü àlë àlë rònzì i nzérè dhu, yà àlë ùndà ràdù ɔve ò àlë-afí òná rò dhu.

⁶ Angyi àlè kí'ì Ùyátá bhà ìncó tí. Pbétù, àlè kúdà wà òvè òná Krístò mánà, ndí dhu ràdù àlè náwù Ùyátá bhà ìncó-kàsù õ rò. Ní kòmbí, àlè kí'ì inè àlè rònzi kasù Kàgàwà tò òwútána tó ófò õ, kàbhà llilä-Alafí bhà unctiona-tsìnä, inzí ní angyè ófò yà ùtù tí Ùyátá arí ìndrú ùtù ní õ.

*Nzérenga rí ndùnì Ùyátá-otù õ dhu
(Róm 3.19-20; 5.20; Gàl 3.21-22)*

⁷ Nírò àlè kí àdhu ùno? Ùyátá tí nzérenga? Inzí akekpá màtì! Pbétù, nzérenga tí rí'ì dhu nábhù muní ní Ùyátá. Obhó tí, inzá Ùyátá áti dhu ràkă nzá ngätsi ale-fó rí'ì dhu ràtdù afínù nání, ma muniyana nzí ngätsi ale-fó rí'ì dhu rí ale-afí àtdù dhu ràrì nzérenga ònzi ka kí dhu dhu.

⁸ Nzérenga abà otu ndí Ùyátá-otù õ, ndàbhù ma mongò kóró nzére dhu-tidò-atdyú òhò. Obhó tí, ìmbà Ùyátá na, nzérenga rí'ì àdhàdhì iwà óvè dhu bhéyi nyudutsì.

⁹ Angyi, inzá ma mape Ùyátá räñona dhu-tì ùnì mbéyi rò, ma mongónà àdi akye. Pbétù, ma mitdègu kà-tì ùnì, ní nzérenga adù ide pföna dò nyudutsì,

¹⁰ ndàdù òongo ànyádu nòtdì ove tò dhu tí. Ndí dhu bhéyi ní ndí, Ùyátá, yà ìndrú àbhù àmbènà ràbà ípiröngä dhu, náadù ibhònà idù dhu ní afídu òná rò ma móyè dhu.

¹¹ Obhó tí, nzérenga náabà otu Ùyátá-otù õ ndùtrà ma, ndí dhu ràdù mabhù móvè afídu òná rò.

¹² Kùtsa ma mí dòná rò ní, ma mâtina: Ùyátá ní llilä dhu, ndirò kà rävina àlè rònzi dhu ní llilä dhu, obhónanga tó dhu, ndirò idzì dhu.

¹³ Nírò, wò dhu t'átina wò ndí idzì dhu, Ùyátá, rahò ndí ma? Inzí ní ndí dhu bhéyi! Pbétù, ima nahò ní nzérenga, ndidyì wò ndí idzì dhu ndòhò ma ní. Ní ndí Ùyátá-otù õ ná ní ndí nzérenga nítè ndí nzérenga nyá tí ní.

Nzére dhu mà idzì dhu mánà rí anya ònzi ale-nyutsì dhu

¹⁴ Obhó tí, àlè kùni wà dhu Ùyátá nàndà dhu ní, llilä-Alafí ríbhò ndí ka àlè tò. Pbétù imá na, ma ní ìndrú, yà iwà ka kábhù kodzì rí'ì nzérenga tó ìncó tí ale.

¹⁵ Obhó tí, yà ma mónzina dhu náarí nzí dùdu àlë: yà ma mózè mónzì dhu nónzi ma marí nzí àdù, pbétù yà ma móndrò dhu ní ndí ma marádù ònzinà.

¹⁶ Ma muni wà dhu yà ma mónzina dhu ràrì nzére dhu. Ní ndí dhu itè dhu iwà ma rà'ù Ùyátá ùnò dhu idzì dhu tí.

¹⁷ Nírò kòmbí, inzí ní ima ndí ma mí ndí dhu ònzi, pbétù kònzi rí'ì ní yà nyudutsì rí'ì nzérenga.

¹⁸ Obhó tí, ma muni wà dhu idzì dhu ràrì'ì mbà nyudutsì. Kà-tì ní, ìndrú tó pbàkà ófò õ, atdyúdu rí'ì inè mónzì idzì dhu, pbétù ndí dhu ònzi ma mí ní obi rí'ì mbà.

¹⁹ Obhó tí, ma marí nzì yà ma mòzè mònzi ídzì dhu ònzì, pbétù ma marádù ònzinà ní nzére dhu yà inzá ma mózè mònzi.

²⁰ Nírò, dhu apé ì'ì ma marí yà inzá ma mòzè mònzi dhu ònzì dhu tí, ní inzì ní ima ndi ndi dhu ònzì ma marí, pbétù kònzi arí ní yà nyudutsì rí'ì nzérenga.

²¹ Nírò, ma mòsù wà nyudutsì arí ndònzi dhu. Ndi dhu ní: yà ma mòzè mònzi ídzì dhu òná kàsùmì ſ, ma marádù ònzinà ní nzére dhu.

²² Afídú òná rò, idhèdu nìka ní Kàgàwà bhà Uyátá,

²³ pbétù nyudutsì, ma mìnè nzérenga ríbhòna ngätsi obi ndùgye rí ndi afídú ò rí'ì ídzì irèta tó obi nà rò. Ndi dhu ònzì ma mi'ì yà nyudutsinà rò rí kasù ònzì ndi nzérenga bhà obi tó imbitálé tí.

²⁴ Ma mi'ì àpbè ſ! Ní ádhi pbá ale ndi migü rí yà ove ò rí munda ale-ngbò-fó rò?

²⁵ Ilèta àkă mabhu Kàgàwà tò! Ka ní ndi migü rí àlë tó Ádrùngbále Yésù Krístò-otù ſ!

Nírò, pbákà irèta òná rò, ima ní Kàgàwà bhà Uyátá tó ino, pbétù ìndrú tó pbákà ófò ſ, ima ní nzérenga bhà obi tó ino.

8

Kàgàwà bhà Hílă-Alafí-otù ſ tí ka kádù kà-nyìkpó nòfò dhu ònzì dhu

¹ Nírò kòmbí, yà Yésù Krístò nà ì nùngbò ale dò Kàgàwà rí nzì anya òtdì akèkpá matí.

² Obhó tí, Yésù Krístò nà àlë kúngbò ale rò, àlë kí'ì Kàgàwà bhà Hílă-Alafí bhà obi-tsìnà. Ndi Hílă-Alafí ní ndi àlë nükòlo nzérenga mà ove mánà tó obi ſ rò, ndàdù ipirònga-owutá níbhò àlë tò.

³ Músà bhà Uyátá tò ndi dhu akána nzì, àlë tó ale-ngbò tó ófò tó ivívíngá náutò kà-tsù inzì rònzì ndi dhu dhu-okú dò rò*. Pbétù, Kàgàwà ní ndi adù kònzi. Kívi Idhùnà àlë tó ale-ngbò tó ófò ſ, ndíni àlë'í nükòlo tí nzérenga ſ rò. Ndi Idhùnà bhà ove-otù ſ ní ndi kàtdì nzérenga-ànyá.

⁴ Káñzì dhu ndi dhu bhéyi, ndíni ndabhù tó Uyátá ònzì obhónánga ràkă àlë-nyutsì. Àlë'í ní nzì yà ì òzè dhu bhéyi arí 'ùnda ìtírò ale, pbétù àlë'í ní Hílă-Alafí arí ùndana ale.

⁵ Obhó tí, wò ì òzè dhu bhéyi arí 'ùnda ìtírò ale náarí afíya ìtú ì í atdyúya òho dhu ní. Pbétù, Hílă-Alafí náarúndana ale, náarí afíya ìtú ndi Hílă-Alafí òzè 'ònzì dhu ní.

* **8:3 8:3** Ngätsi ófò ſ ka kàmbènà kùno yà dhu bhéyi: ... àlë tó ale-ngbò tó ófò tó ivívíngá náutò àlë-tsù inzì àlë rífu ndi Uyátá àkăkă dhu bhéyi dhu-okú dò rò.

⁶ Ale-ngbò rí atdyúya òho dhu ní ka kí ale-afí itú dhu náarí ìndrú ànda ɔve ò. Pbétù, Hílă-Alafí òzè dhu ní ka kí ale-afí itú dhu náarí ìndrú ànda ípiröngà mà mårangà mànà ò.

⁷ Obhó tí, ale-ngbò rí atdyúya òho dhu átdü afíya ale ní Kàgàwà-rö òmvü. Obhó tí, abádhí nífu nzá kàbhà Uyátá, ndirò abádhí rí kifü dhu rí'ì odú nyú.

⁸ I òzè dhu bhéyi arí 'ànda itírò ale rí Kàgàwà-ìdhè níká dhu rí'ì odú nyú.

⁹ Nyí'í na, nyí ní nzí ngbóya arándana ale, pbétù nyündá arí ní Kàgàwà bhà Hílă-Alafí, dhu apé ì'ì ndí Hílă-Alafí rí'ì nyukutsì dhu tí. Ndirò, imbà Krístò bhà ndí Hílă-Alafí náapé ì'ì nyukutsì, ní nyí ní nzí kàbhà ale.

¹⁰ Pbétù, dhu apé ì'ì Krístò rí'ì nyukutsì dhu tí, ní ngbóku mà rí mbă òvè nzérenga-okú dò rò, ní nyí nyí ípiröngà àbà àbà Hílă-Alafí-otù õ, iwà Kàgàwà ózù nyí obhónángatále tí nyíkpóna õ dhu-okú dò rò.

¹¹ Yà Yésù Krístò nabhà rìngbè ndí ɔve-bvù rò Kàgàwà ní bhà Hílă-Alafí náapé ì'ì nyukutsì, ní ndí Kàgàwà rí ípiröngà àbhü átò wò ɔve tó ngbóku tò, yà nyukutsì rí'ì pbìndà Hílă-Alafí-otù õ.

¹² Nírò àbanñzó, àlë kí'ì wànzá nà. Pbétù ndí wànzá ní nzí ale-ngbò nàndà dhu tó, yà kozé dhu bhéyi àlë kádù òko ní wànzá.

¹³ Obhó tí, nyí nyapé òko nyõnzì ale-ngbò ózè dhu, ní nyí nyádù àve àvè. Pbétù, nyí nyapé nyukutsì nzére mùtsò nókye Hílă Alafí bhà ɔbi ní, ní nyí nyádù dhòdhódhónga tó ípiröngà nábà àbà.

¹⁴ Obhó tí, kóró ale yà Kàgàwà bhà Alafí náarí àndana ní Kàgàwà bhà inzo.

¹⁵ Yà nyí nyabà Hílă-Alafí ní nzí ino tí rí nyábhü nyökò, ndirò odo nà rí nyábhü nyí'ì tdítò Alafí. Pbétù, nyí nyabà Hílă-Alafí ní Kàgàwà bhà inzo nyú tí rí nyágèrè nyõngò Alafí. Ndí Alafí ní ndí rí àlë àbhü àlë ràfà àlë, àlë ràti: «Àba, Àbadu!»

¹⁶ Ndí Alafí nditírò ní ndí rí dhu itè kpangba àlë-afí ò àlë ràrì Kàgàwà bhà inzo.

¹⁷ Ndirò àlë kapé ì'ì Kàgàwà bhà inzo tí, ní àlë ní'iya kàbhà dhu-kàmä. Àlë ní'iya Kàgàwà bhà dhu kàmä atdíkpá Krístò mànà. Obhó tí, dhu apé ì'ì atdíkpá àlë kí àpbè àbà Krístò mànà dhu tí, ní àlë kí'iya ngari nà átò kàbhà adrùngbänga tó awáwù ò.

*Kàgàwà náabhùya pbìndà inzo
ròtsù pbìndà adrùngbänga tó awáwù ò dhu*

¹⁸ Ndìrò ma màla dhu, yà kòmbí àlě kábàna àpbè ní ràkă nzá kudhe yà Kàgàwà udhé àlě tò ádrùngbănga tó awáwù nà.

¹⁹ Obhó tí, yà Kàgàwà anzì kóró dhu-tsí rǒdɔna atdyúya nyú nà dhu ní Kàgàwà rǐ pbìndà inzo tí rǐ'ì ale ìtè òná kàsùmì.

²⁰ Ròpè ndì mùhàngú ò rò, yà Kàgàwà abhòlò kóró dhu-tsí-ànyå kătdì wà ìmbá rì'ì yá ì akána ì'ì nà obi nà, 'onzì ì àkánà 'onzì dhu*. Ìnzì ní i dhu-tsí i ndì dhu nazè, pbétù Kàgàwà ní ndì ka nazè rì'ì ndì dhu bhéyi. Pbétù i dhu-tsí rǒdɔna rònzi ndì dhu rì'ì ìnè.

²¹ Obhó tí, Kàgàwà udhé wà yà ndì ndabhbòlò kóró dhu-tsí àbhü ndì ndí rùvò yà abádhí arí'ì tsinanä ádrùngbănga tó obi yà dhu ìnzá arí õ rò òná kàsùmì. Ndì dhu bhéyi ní ndì i dhu-tsí núugèrèya ì, 'ongò ɔwútána tí, 'àdù ì'ì ngari nà Kàgàwà bhà inzo tó ádrùngbănga tó awáwù ò.

²² Obhó tí, àlě kàni wà dhu i dhu-tsí rarí tagà ònzi kòmbí, 'àdù àmbe àpbè àbà dő àdhàdhì ndùgù rí tsìbhálé náarí àpbè àbà dhu bhéyi.

²³ Pbétù, ìnzì ní Kàgàwà abhòlò kökò dhu-tsí kèle i ndì tagà ònzi arí. Àlě mà àlě karí tagà ònzi átò àlě-nyutsì, àzèmbè àlě kí dhu òdó Kàgàwà rítè àlě pbìndà inzo nyú tí, ndàdù àlě-rgbò ùgèrè ròngò ɔwútána tó ale-rgbò, yà ìnzì rádù òvè tí rórò. I dhu òdó àlě kí ònană, àlě kábà wà Kàgàwà bhà Hlìlä-Alafí rì'ì yà kákò fìndá làká àlě tò perè nzínzi õ wemberè tó perè tí.

²⁴ Obhó tí, Kàgàwà ígú wà àlě, ndìrò àlě kà'ù wà dhu ibho kà ràrì kóró dhu yà ndì ndakò fìndá làká àlě tò ibho àlě tò. Àlě kapé yà àlě tò kákò fìndá làká dhu àlă, ní àlě kódɔna àlě ràbà tdítdó dhu rì'ì mbă. Àzèmbè àlă ka kálána ale-nyíkpó ní dhu nódò ka tí 'àdù òdó ndíní ka kabá tí?

²⁵ Pbétù, àlě kapé ìnzá àlě kápè àlána dhu òdó àlě ràbà, ní àlě kádù ndì dhu òdó àlě ràbà àlě-afí àlě kòtù rò.

²⁶ Ndì dhu bhéyi tí, Kàgàwà bhà Hlìlä-Alafí rí àlě dzànnà ònzi àlě tó ivívínga õ, ìnzá àlě kàni itsòta akákă dhu bhéyi nídhuní. Pbétù, ndì Hlìlä-Alafí ndítirò rí ndìtsò òhùnà Kàgàwà-ró àlě-okú dò rò, yà ìnzì ka kádù àwenà ale-tsù õ ófò õ.

²⁷ Ndìrò Kàgàwà yà àlě-afí ò dhu àlă arí ale, náni wà pbìndà Hlìlä-Alafí òzé ndònzi fóná dhu. Obhó tí, ndì Alafí arí ndìtsò Kàgàwà bhà ale dő Kàgàwà nyú nözè ka dhu bhéyi.

²⁸ Ndìrò, àlě kàni wà dhu, Kàgàwà rarí kóró dhu-tsí àbhü rìbhò ídzinga ndì nözè ale tò. I ale ní yà kúnzi yà ndì nyú ndì ndudhé ka dhu bhéyi ale.

²⁹ Obhó tí, Kàgàwà avò i ale angyangyi, ndàdù dhu ùdhe átò ndíní ndì ndabhwàya tí abádhí ròfò ì Idhùnà nà. Ndì dhu bhéyi ní ndì, ndì kà t'Idhùnà náadhwàya ì'ì sengba tí kóró adóna tò.

³⁰ Ndírò, i ale yà Kàgàwà avò angyangyi, ní kúnzi átò. Kökò kúnzi ale kázù átò obhónángatálé tí. Ndírò, kökò i obhónángatálé tí kázù ale tò kákò wà lakká, ndì rabhwàya abádhí ròtsù átò pbìndà ádrùngbànga tó awáwù ò.

Kàgàwà ózè àlë ní àzè rò rò rí àlë ìndà atdí dhu mà rí'ì mbà dhu

³¹ Nírò, ádhu ndì àlë kákà àlë rùnò wò dhu-dzidò? Kàgàwà apé ì'ì àlë-tí'ònà rò, ní ádhi ndì àlë rò òmvú tí rádù ì'ì?

³² Ábadhi níiwá nzá Idhùnà nyá mà, pbétù kípfo ka rírà òvè àlë-okú dò rò kóró. Ní kà rádù àdì ìngbà dhu bhéyi ìnzì ndibhò kóró dhu àlë tò ndì Idhùnà mànà?

³³ Ádhi pbá ale ndì Kàgàwà óvò fíndà ale nóbhù rádù? Ìmbà rí'ì atdí màtí! Obhó tí, Kàgàwà nyá ndífrò nözù wà abádhí obhónángatálé tí.

³⁴ Ádhi pbá ale ndì anya òtdì rádù abádhí dò? Ìmbà rí'ì atdí màtí! Obhó tí, Yésù Krístò náavè abádhí-okú dò rò, ndírò ròsè ndì dhu dònà, kädù ndìngbè ɔvè-bvù rò. Ka ní ndì àdì kòmbí Kàgàwà bhà fangà dònà rò, ndàmbé ndítsò dò àlë-dò.

³⁵ Ádhu ndì àlë ìndà rádù Krístò ózè àlë ní àzè rò rò? Tí àpbè, tí izù, tí avuta, tí àwù, tí ìmbà àföna ka kí mberù rí'ì dhu, tí aríta, ndírò tí ɔvè?

³⁶ Ádhàdhì Èlìlà Andítá ròvöna dhu bhéyi:

«Okúnù dò rò, ka karí mápà kokyè mǎ biliñganà Kàgàwà. Ka karí mòzù àzènà ka kówu tàmà bhéyi*..»

³⁷ Pbétù kóró kökò dhu õ, àlë kábà mìlémà atdí dò wò ndì àlë nözè Krístò-otù õ.

³⁸ Obhó tí, ma mà'ù wà dhu, ìnzì atdí dhu mà ràrädù àlë ìndà Kàgàwà ózè àlë ní àzè rò rò: ìmbà rí'ì ɔvè màtí, ìmbà rí'ì ípirönga màtí, ìmbà rí'ì málàyíká màtí, ìmbà rí'ì nzére-alafí màtí, ìmbà rí'ì yà kòmbí rí'ì dhu màtí, ìmbà rí'ì ìrà rírà dhu màtí, ndírò ìmbà rí'ì ádrùngbànga tó ɔbi nà arí'ì ale màtí.

³⁹ Ndì dhu bhéyi tí, ìmbà rí'ì òrù-akpà õ ɔbi nà dhu màtí, ìmbà rí'ì yà adzi õ ɔbi nà dhu màtí, ìmbà rí'ì Kàgàwà abhòlò kóró ngükpa dhu màtí, ní rí nzì àdù àlë ìndà yà Kàgàwà itè àlë tò Yésù Krístò, àlë tò Ádrùngbâle-otù õ àzè rò rò.

* 8:36 8.36 Zàb 44.23

9

Pɔlò rǐ’ì izu nà ábhɔ̄ Pbàisràyély nyú
ná’ù nzá Yésù Krístò dhu-okú dò rò dhu

¹ Krístò nà mǎ mùngbò mǎ dhu-okú dò rò, ma mí obhó dhu èno, ma mí nzí títò èno. Kàgàwà bhà Hílă-Alafí rí munda nídhuní, afídu rí ndí dhu itè kpangba idù.

² Ma mózè munò dhu ní, afídu ràrì’ì ádràngbá izu nà ndirò inzí ríku àpbè nà.

³ Ma màmbènà òzéna dhu ní mí’ì Kàgàwà ófù ale tí ndirò Krístò-rò ndí níndà ale tí, àbaninzo, kákà atdí ràganda tí mǎ mí’ì mánà tó ngari ɔ, ndí dhu bhéyi ma mònzi dhu dhu ràdù abádhí ìgú nání.

⁴ I àbaninzo ní Pbàisràyély, yà Kàgàwà náavò rì’ì pbìndà inzo tí. Kitè pbìndà ádràngbànga tó awáwù abádhí tò, kánzì ungbòta tó làká abádhí t’ábhúna mánà, kábhù Uyátá abádhí tò Músà-otù ɔ, kitè ndàle abádhí ràdù tí dhu abádhí tò, ndirò kákò ábhò dhu tó làká abádhí tò.

⁵ Abádhí ní àlé t’ábhúna-nzinzì tó pbàdzukuru, ndirò Krístò ka kugù ale-ngbò tó ófò ɔ abádhí-dhú nzinzì ɔ. Ndí Krístò ní ndí Kàgàwà yà kóró dhu dò arí’ì ale. Kákà kilè dhòdhóhónganà! Àmìnà.

⁶ Ma màti nzá Kàgàwà akò làká ràká nzá. Obhó tí, inzí ní kóró ale yà Pbàisràyély ò rò úvò ndí obhóná Pbàisràyély,

⁷ ndirò inzí ní Àbràhamù-dhú ò rò úvò ale kóró i obhóná Àbràhamù bhà inzo. Obhó tí, Kàgàwà akò làká Àbràhamù tò, ndàti: «Ìsakà-otù ɔ nga ní ndí nyi nyabáya pbàkù dhu tí ka kózàna pbàdzukuru ní*».

⁸ Kà-tí ní, inzí ní kökò ka kugù àdhàdhì indrú ugù ka karí dhu bhéyi nzónzo i ka kózàna rì’ì Kàgàwà bhà inzo tí, pbétù kökò ka kugù Kàgàwà akò làká-otù ɔ nzónzo ní i ka kòzà rì’ì kábhà obhóná pbàdzukuru tí.

⁹ Yàrì ní ndí Kàgàwà akò làká, ndàti: «Yà dhu bhéyi kàsùmì ɔ, ma mírà tdítdò, ní Sárà rí kpatsìbhá ngbángba nágù*».

¹⁰ Ndirò, rì’ì rí’ì ní nzí wò dhu kélè. Rùbhékà rí’ì inè átò. Ìyàdhíyà náugù óyó ozó-nzo Èsawù mà Yàkobhò nà, atdí àba, àlé t’ábhunà Ìsakà tò.

¹¹ Pbétù, inzá ka kàpè i nzónzo mà nágù rórò, ndirò inzá i nzónzo àpè atdí ídzì dhu mà ndirò atdí nzére dhu mà nónzi rórò, ndíñí Kàgàwà udhé dhu náaká tí, àdhàdhì kárí dhu òvò òná ófò ɔ,

¹² ndí ófò ní inzá nga nàndà indrú-kàsù nà, pbétù kàndà nga yà indrú nunzi Kàgàwà-afí òzé dhu kélè nà. Ní Kàgàwà

* 9:7 9.7 Opt 21.12 * 9:9 9.9 Opt 18.10-14

avò dhu Rùbhékà tò ndàti: «Ádrùngbă-ingba nónziya kasu olù-ingba tò*..»

¹³ Ḧlă Andítá rí dhu òvō, ndàti: «Ma mózè Yákobhò, madù Êsawù nóndrò*..»

Kàgàwà arí dhu ònzi ndì ndòzè dhu bhéyi pbìndà ale ní dhu

¹⁴ Nírò, ádhu àlě kákă àlě rànò? Tí ìnzí Kàgàwà rarí obhónánga ònzi? Ìnzí akekpá mâtí!

¹⁵ Obhó tí, kăvò dhu Músà tò, ndàti: «Ma mí izu àbà dòná ní ma mózè mabà izu dòná ale, ndirò ma mí ídzìnga ònzi fíndà ní ma mózè mònzi ídzìnga fíndà ale*..»

¹⁶ Nírò, Kàgàwà bhà ídzìnga nándà nzá nga ìndrú òzè dhu nà ndirò ndi ale rónzina dhu nà, pbétù kàndà nga kà rí izu àbà ìndrú dò dhu nà.

¹⁷ Ḧlă Andítá ò, Kàgàwà rí dhu òvō Mísri tó pbìrì ɔ́adrùngbă kamà tò, ndàti: «Ma mídì nyi nyi'í ádrùngbă kamà tí, ndíní ma mitè tí pbàkà ádrùngbăngá tó ɔbi otùnu ɔ, ndirò ndíní ìndrú igá tí ɔvòdu yà adzi ɔ kóró ngari òná*..»

¹⁸ Nírò, Kàgàwà arí izu àbà ndì ndòzè ndàbà izu dòná ale-dò, ndirò kărí ndì ndòzè afína rò'ò odú ale-afí àbhù rò'ò odú.

¹⁹ Wò dhu bhéyi Kàgàwà arí dhu ònzi rò, nyi nyinè nyati ima ní: «Ádhu Kàgàwà rörù ní ìndrú dò tdítidò okúna dò rò? Atdí ale mà tí'í inè ndàwù kà-afí òzè ndònzi dhu?»

²⁰ Ní kòmbí, inyi ní àdhí ndíní nyi nyagò tí nyi Kàgàwà nà? Adzi ní ka kòbhòlò wítù tí àdù àtìnà àti ndì nòbhòlò ale ní: «Ádhu nyi nyòbhòlò ima wò dhu bhéyi ní?»

²¹ Ită òru arí ale tí nzi àdù ndì ndòzè ndònzi dhu ònzi pbìndà anzi ní? Ndi atdí anzi-adì ní tí, kà tí nzi àdù ifuta nà àkă wítù òbhòlò, ndàdù yà biliinganà ka karí ngbòya òkɔ wítù òbhòlò átò?

²² Ndi dhu bhéyi tí, Kàgàwà rí'í inè ndònzi dhu ndì ndòzè dhu bhéyi pbìndà ale ní. Kázè ndítè pbìndà nàwí yà àkákánà ndítidò ànyáya ale tò, ndíní pbìndà ádrùngbăngá tó ɔbi nitè tí. Pbétù kădù i ale tó dhu-dzi òndù atdídò.

²³ Kázè átò ndítè pbìndà ádrùngbăngá tó awáwù tó ábhöngá yà izu ndì ndàbà dòyá ale tò. I ale kăbhòlò angyangyi ndíní otsúya tí ndi pbìndà ádrùngbăngá tó awáwù.

²⁴ I ale ní àlë'i. Künzi nzá àlë Pbàyàhúdí nzinzì ɔ rò tí, pbétù künzi àlë ìnzí ní Pbàyàhúdí nzinzì ɔ rò átò.

²⁵ Ndi dhu rí'í àdhàdhì yà nabì ɔseyà bhà bhükù ò Kàgàwà avò dhu bhéyi. Kăti:

* 9:12 9.12 Opt 25.23

* 9:13 9.13 Mál 1.2-3

* 9:15 9.15 Uvt 33.19

* 9:17

9.17 Uvt 9.16

«Ìmbă ì'ì pbàkà ale tí ale
ní ma manziya <Pbàkà Ale> tí.

Yà ìnzá ma matí atdídó ma mózè dhu tí ale,
ní ma manziya <Atdídó ma mózè Ale> tí*.

²⁶ Ndírò abádhí tò ka kavò dhu òná rò ngari, katí: <Nyí ní
nzí pbàkà ale,>

ní ù rò ka kanziya abádhí Kàgàwà, yà Ípìrònga nà arí'ì ale
bhà Inzo tí*..»

²⁷ Nabì Ìsayà na náavò dhu kpangba Pbàisràyélí-okú
dò rò, ndàti: «Ìmbă Pbàisràyélí àmbènà ì'ì abhò àdhàdhì
ádràngbă rèreù-bidó osokpó bhéyi màtí, ní ngúfe ale kèle
abádhí nzinzì ù rí ndí ùgu.

²⁸ Obhó tí, Ádràngbálé Kàgàwà rí yà adzi ù ale-ànyá ìtdì
àkákà dhu bhéyi, yà ndí nyú ndí ndùnò ka dhu bhéyi, ndírò
kà rí ndí dhu ònzì ìnzá ndí ndòdò nga ádzí rórò*..»

²⁹ Ndírò ndí nabì Ìsayà náavò dhu angyinà rò átò ndàti:
«Ìnzì Kàgàwà, yà kóró dhu dò arí'ì obi nà ale nígüyana
gukyè àlë-dhú nzinzì ù atdídhená ale àlë tò,
ní àlë kúllyana àlë Sòdòmò mà Gòmòrà nà tó kigò ù bhà, yà
kàtdì tséya bhéyi*..»

Krístò ní yà ìndrú-pfò ùbè arí bhalabhalà tó odu dhu

³⁰ Nírò, ádu ndí àlë kàkà àlë rùnò? Ìnzì ní Pbàisràyélí
yà ìnzá dhu nanè Kàgàwà ròzù ù obhónángatále tí ale, ní
kòzù wà obhónángatále tí a'uta-otù ù.

³¹ Pbétù Pbàisràyélí, yà Ùyátá t'ífuta-otù ù Kàgàwà rí 'òzù
obhónángatále tí dhu ònè rò ubhínà ale, náawù nzá ùvò ndí
bhéyi ka rí 'òzù dhu ò.

³² Ádu-okú dò rò? Abádhí anè nzá ndí obhónáng a'uta-
otù ù, pbétù abádhí anè ka yà ù ónzina kasù-otù ù dhu-okú
dò rò. Abádhí-pfò onzi abè wò ìndrú-pfò àbhù arí onzi ròbè
odu rò,

³³ àdhàdhì Kàgàwà rǎnɔna Hǐlă Andítá ò dhu bhéyi. Kà
ràtina:

«Kànì ma mìli ìndrú-pfò ùbè rí odu Sàyunì tó pbìrì dò.
Ka ní ìndrú àbhù rí ràwà ù bhalabhalà tó odu.
Pbétù, kà'u rí ale-nyì rí nzí ìwù*..»

10

Pbàisràyélí nûvò ù ìnzì 'ùngù ídzì otu dhu

* 9:25 9.25 Òse 2.25 * 9:26 9.26 Òse 2.1 * 9:28 9.28 Ìsa 10.22-23 * 9:29
9.29 Òpt 19.23-28; Ìsa 1.9 * 9:33 9.33 Ìsa 8.14; 28.16

¹ Àbanìnzó, ma mí atdyúna òho dhu, ndirò ma mí mitsò Kàgàwà-rò Pbàìsràyé lí-òkú dò rò ní dhu ní Kàgàwà ràkă ndìgù abádhí.

² Obhó tí, íma ní yà ma múnona dhu tó ngàmbì: abádhí ní atdídò Kàgàwà nòzè 'ìfù ale, pbétù ndì ifuta náhù nzá obhóná ìngá t'ùníta ò rò.

³ Abádhí-dò álá nzá ìngbà dhu bhéyi màtí Kàgàwà arí ìndrú òzù obhónángatálé tí dhu, 'àdù dhu ònè ìdì fiyó obhónángá ìtírò. Abádhí úvò ì ìnzì 'ùngu obhónángatálé tí Kàgàwà rí 'òzù òná otu.

⁴ Obhó tí, Krístò-otù õ, Uyátá nárà àhù ndì ndàkànà ndàrà àhù rò, ndínì Krístò nà'ù ìngbàtí ìlì ndì ale mà nòzù Kàgàwà adù tí obhónángatálé tí.

Ògù rí i yà Ádrùngbále Yésù ná'ù ale tò kóró dhu

⁵ Yàrí ní Músà andí Uyátá ifé ka kí dhu-otù õ Kàgàwà rí ìndrú òzù obhónángatálé tí dhu dò dhu. Káti: «Uyátá únò dhu ifé rí ale, ní ràdù ípiréngá àbà ndì Uyátá-otù õ*..»

⁶ Pbétù, Kàgàwà rí ìndrú òzù obhónángatálé tí a'uta-otù õ dhu rí mbă ìì obi tí ìndrú tò. Hílă Andítá ò ka kándí dhu ndì dhu dò katí, nyi ràkă nzá nyati afínu ò: «Ádhí ndì òrà-akpà ò rúpo?» Ndì dhu nádù ìì àdhàdhí Krístò àbhă nyi nyí rìfò ányìrò dhu bhéyi dhu.

⁷ Ndirò, nyi nyákă nzá nyati: «Ádhí ndì ɔvè-bvù rófo?» Ndì dhu nádù ìì àdhàdhí Krístò àbhă nyi nyí rùpò ányì rò dhu bhéyi dhu.

⁸ Pbétù, yàrí ní ndì Hílă Andítá únò Kàgàwà rí ìndrú òzù obhónángatálé tí a'uta-otù õ dhu dò dhu: «Kàgàwà bhà Òte rí i skyèrò tiná, kà rí i liná ndirò kà rí i afínu õ*.» Ndì Òte ní Krístò à'u ka kí dhu dò mă maróvóna ìndrú tò Òte.

⁹ Nyi nyapé dhu ùno kpangba tsùnu nyú ní nyati Yésù ràrì Ádrùngbále, nyadù dhu à'u atdí afínu nyú nà iwà Kàgàwà rabhù ka rìngbè ndì ɔvè-bvù rò, ní nyi nyádù ògù ògù.

¹⁰ Obhó tí, ìndrú apé Yésù Krístò ná'u afína nyú ò rò, nòzù Kàgàwà ràdù obhónángatálé tí. Ndirò, kápé ka ndì ndà'u dhu ùno kpangba tsùna nyú ní, ní Kàgàwà ràdù kìghù ìgù.

¹¹ Obhó tí, Hílă Andítá ràtina: «Ìngbàtí ìlì ndì ale mà náapé kà'u, ní ndì ale rí nzì àdù dhu òzù ndàti, kékórò ndì ra'u kà*..»

¹² Nírò Kàgàwà-ònzi, Pbàyàhúdí mà ìnzì ní Pbàyàhúdí mánà nûdà ì ní dhu rí ìmbă ìì atdí màtí. Obhó tí, kóró ale rí i nà Ádrùngbále tí ale ní atdí ale kélë, ndirò kárí ídzìngá ònzì kóró ale yà fóná dhu nònzi tò.

* 10:5 10.5 Law 18.5 * 10:8 10.8 Tòr 30.12-14 * 10:11 10.11 Isa 28.16

¹³ H̄l̄l̄l̄ Andítá r̄i dhu òv̄o, ndàti: «Ndì Ádrùngbâle-r̄o ndì n̄tsò ìngbâti f̄li ndì ale mà ní r̄adù ògù ògù*..»

¹⁴ Nírò, ìndrû r̄adù 'ítsò ìngbâ dhu bhéyi yà inzâ i á'ù Krístò-r̄? Ndírò, abádhí r̄adù kà'ù ìngbâ dhu bhéyi inzâ i àpè kâbhâ mákârù ìri rórorò? Ndírò abádhí r̄adù kâbhâ mákârù ìri ìngbâ dhu bhéyi ìmbâ ndì dhu ènò rí abádhí tò ale r̄i'ì r̄ò?

¹⁵ Ndírò, ka kâdù dhu ènò abádhí tò ìngbâ dhu bhéyi dhu apé i'ì inzâ ka kòvì ìndrû abádhí-ti'ò dhu tí? H̄l̄l̄ Andítá r̄i dhu òv̄o mbéyi nyá ndàti: «Ídzì Mákârù nà ríwu ale ríwu dhu àlâ ka kí dhu ní ídzì dhu*..»

¹⁶ Pbétù, kóró ale náa'u nzá ndì Ídzì Mákârù. Obhó tí, nabì Ìsayà náavò dhu ndàti: «Òò Ádrùngbâlé, ádhì ndì mǎ mánôna Ídzì Mákârù ná'ù?*»

¹⁷ Ní ndì dhu bhéyi tí, ìndrû arí dhu à'u Ídzì Mákârù i ìri r̄ò, ndírò ndì Ídzì Mákârù ní Krístò dò róte Òte.

¹⁸ Nírò ma mí dhu ivú, mati: Pbàyàhúdí nífíri tí inzâ ndì mákârù? Abádhí ìri wà ka! Obhó tí, H̄l̄l̄ Andítá râtina: «Mákârù nà ríwu ale-tù nírì ndì kóró yà adzi ɔ, abádhí-òtè àrà àhu yà adzi ɔ kóró ngari ònâ*..»

¹⁹ Ma mí dhu ivú tdítdò, mati: Ndì dhu alá tí obhó Pbàisràyélí-dò? Kálú wà abádhí-dò. Obhó tí, Músà ni'ì ndì wemberè t'ále, yà Kàgàwà avò dhu otùna ɔ, ndàti: «Ma mí nyâbhü nyî'ì adha tó ale-afí nà yà ìmbâ arí'ì pbâkà ale tí ale dò.

Ma mí nyâbhü nyâkò yà inzâ nga náni dhu tí nyí nyarózâna ale r̄ò*..»

²⁰ Nabì Ìsayà náavò Kàgàwà ènò fíndà inzí ní Pbàyàhúdí dò dhu átò ɔbi nyá nà, ndàti:

«Ma mábâ ma fíyò ale ní kâkâ inzí úbhì mònè r̄o ale, ma mítè ma fíyò ale ní kâkâ inzí úbhì dhu ònzì r̄o fudú ale*..»

²¹ Pbétù, Pbàisràyélí-okú dò rò Kàgàwà râtina yà dhu bhéyi: «Bilénganà ma mårà otsádu ìyì r̄o mambe inzí arí inga ìri, ndírò dòya ídzò ale ènzi dò ní ndíní ingo tí tiidu ò*..»

11

Kàgàwà náadhò nzá pbìndà ale Pbàisràyélí dòtsí dhu

¹ Nírò, ma mí dhu ivú mati: Kàgàwà náadhò tí òdhò pbìndà ale? Ènza akékpá mâtí! Obhó tí, imá na, imá ní

* 10:13 10.13 Yòw 3.5	* 10:15 10.15 Isa 52.7	* 10:16 10.16 Isa 53.1	* 10:18
10.18 Zàb 19.5	* 10:19 10.19 Tòr 32.21	* 10:20 10.20 Isa 65.1	* 10:21
10.21 Isa 65.2			

Mùìsràyèlì, Àbràhamù bhà màdzukurù, Bènyàminì bhà rùgànda.

² Kàgàwà náadhò nzá pbìndà ale kákà angyină rò ndì ndapì fíndà. Nyì nyàni tí nzá yà Hlìlä Andítá náarúñona nabì Èliyà dò dhu? Pbàìsràyélí òbhù ndì ndí Kàgàwà-ònzì rò, kǎnɔ dhu ndàti:

³ «Ádrùngbälé, abádhí ókyè pbùkù pbànábí, ‘àdù pbùkù mázabahá núgolo. Ní ima, ma mòdù atdí rò, ndirò abádhí rí mònè ndínì è oho tí ma*..»

⁴ Ní, ádhu Kàgàwà adù àdunà kà tò? Kădù dhu kà tò, ndàti: «Ma mòdò wà àràbhù lufù ale idù. I ale ní kákà è núvò ìnzì ’òkò ɔtdyàya-dò Bálì tí kátina mǎngü-nga-ònzì ale*..»

⁵ Ndì dhu bhëyi tí, indo màtì, è nábhà ale-go rÿì inè. I ale ní, yà Kàgàwà ópì fíndà pbìndà ídzìnga õ àdhàdhì afína nyà nözè ka dhu bhëyi ale.

⁶ Ní, dhu apé ÿì Kàgàwà ópì abádhí pbìndà ídzìnga-otù õ dhu tí, ní kòpì nzá abádhí ónzì dhu-okú dò rò. Ndì dhu bhëyi kìì rò, kàbhà ídzìnga ní nzì àdù ÿì ídzìnga.

⁷ Ní, ádhu olu? Pbàìsràyélí náabà tí nzá yà è arónena Kàgàwà bhà ídzìnga? Ngúfe ale kèle yà Kàgàwà ópì fíndà ní i ka nabà. Pbétù ngükpa, kákà òdòdù, nábhù kădù ròngò dòya ídzò ale tí.

⁸ Obhó tí, Hlìlä Andítá ò ka kandí dhu katì: «Kàgàwà abhù abádhí-afí ròngò odú, ìnzì abádhí-nyìkpó ala tí nga, ìnzì abádhí-bì ràdù inga ìrì. Ní abádhí náarí è inè ndì dhu bhëyi tí indo màtì.»

⁹ Ádrùngbä kamà Dàwudì rätina átò:

«Abádhí tó màhendù àkà ndùgèrè ndì abádhí rò, ndòngò abádhí òtsi rí àdà tí,

ndínì abádhí awá tí è, ‘àdù fìyó nzérenga tó perè nábà.

¹⁰ Abádhí-nyìnga àkà ndùtì, ìnzì ràla nga,

ndirò abádhí-adzíkpa àkà ràtdò è bìlinganà*.»

*Pbàìsràyélí náadhò Krístò dhu
náabhù ídzìnga yà adzi õ ngükpa ale tò dhu*

¹¹ Nírò, ma mí dhu ivù matì: Pbàìsràyélí-pfò dhu ubé tí, ràrà àhu abádhí rí ‘àwà dòtsí dhu ò? Ìnzá akekpá màtì! Pbétù, Pbàìsràyélí ódhò Krístò dhu-okú dò rò, ìnzì ní Pbàìsràyélí náabà è úgu òná otu, ndínì è Pbàìsràyélí ambè tí adhàya ònzì dò.

¹² Ní, dhu apé ÿì Pbàìsràyélí tó afátá mà abádhí tó ivívìngà mànà náabhù ídzìnga yà adzi õ ngükpa ale tò dhu

* 11:3 11.3 1Ká 19.10,14 * 11:4 11.4 1Ká 19.18 * 11:10 11.10 Zàb 69.23-24

tí, ní yà Kàgàwà únzì Pbàìsràyélí rí ògù tó otu nángú atdídò rò, ndì ídzìnga náadùya tí mbă i'ì abhò nyú ròsè?

¹³ Kòmbí ma mí dhu ànɔ fükù ìnzì ní Pbàìsràyélí tímò. Ìma nyú, ìma ní ìnzì ní Pbàìsràyélí tó uvitatále. Ní ma mí milè ndì pbàkà kasu-okú dò rò.

¹⁴ Nírò, ma mí'i inè mabhù fáká pbìrì õ bhà nyú rònzì ngákpa pbìrì õ ale-adhà, ìngó ma maraya tí abádhí nzinzì õ atdídhená ale mà nígu.

¹⁵ Obhó tí, dhu apé i'ì Kàgàwà ódhò Pbàìsràyélí dhu níbhò ungbòta Kàgàwà mà nzinzì õ yà adzi õ ngákpa ale mánà dhu tí, ní Kàgàwà à'u Pbàìsràyélí tdítò dhu tí mbă àdù i'ì àdhàdhì abádhí, kákà iwà uvè ale bhéyi i'ì ale, nábà ípirònga tdítò dhu bhéyi?

Pɔlò rí óyò ófò ibho Pbàìsràyélí mà abhúya-nzinzì mánà dò dhu

¹⁶ Òbhòlò ka kòbhòlò mìgatì-dòkpa* nábhù ka kapé perè tí Kàgàwà tò, ní ndì nàbhà gòna nádù i'ì kàbhà átò. Ndírò, Pbàìsràyélí rí'i àdhàdhì òzò tí Kàgàwà azò mìzèyìtunì-kpa bhéyi. Ní, ndì mìzèyìtunì-kpa-vé náapé i'ì kàbhà dhu tí, ní ndì mìzèyìtunì-kpa-òpbí nádù i'ì kàbhà átò.

¹⁷ Ní, Kàgàwà ú'a ndì mìzèyìtunì-kpa-òpbí-ròrò, ndàdù nyí, ìnzì ní Pbàìsràyélí, yà irí õ arí ìngá mìzèyìtunì-kpa-òpbí nápbà ndàtsì kòkò à'á ndì ndù'a mìzèyìtunì-kpa-òpbí tó ngari õ. Ní kòmbí nyí, ìnzì ní Pbàìsràyélí tímò, nyí nyarí Pbàìsràyélí náabà ídzìnga àbà átò, àdhàdhì irí õ mìzèyìtunì-òpbí náarí yà òzò tí Kàgàwà azò mìzèyìtunì-kpa-vé ò rò ráhù idha nómvu átò dhu bhéyi.

¹⁸ Nírò, nyí nyàkà nzá nyöñzì kákà à'á Kàgàwà ú'a mìzèyìtunì-òpbí gàyà. Nyí nyí mbă nyí nyí nyoyò okúna dò rò dhu nà. Obhó tí, ìnzì ní nyí ndì nyí nyarí obi àbhù ndì mìzèyìtunì-vé* tò, pbétù ká-vé náarí ndì obi àbhù fükù.

¹⁹ Nyí nyí'i inè nyáti ma ní: kòrí mìzèyìtunì-kpa-òpbí ka ku'a, ndíni mǎ, mǎ mabá tí ngari arìya dò.

²⁰ Ní, nyí nyàñò obhó dhu. Ka ku'a abádhí, abádhí uvó ì ìnzì i'a'u tí dhu dhu-okú dò rò. Ndírò nyí, nyí nyí'i inè pòtsó nyí nyàpbà nyí ndì itsu rò rò, a'uta nà nyí nyí'i dhu-okú dò rò. Ní kòmbí, nyí nyàkà nzá nyoyò nyí, pbétù nyí nyàkà nyàndà nga mbéyi!

²¹ Obhó tí, dhu apé i'ì ìnzá Kàgàwà ubhà kòrí itsu-òpbí-ayí, ròngò àmbé ò'ò dò dhu tí, ní kàdùya nyàbhà ìngbà dhu bhéyi?

* 11:16 11.16 Òzt 15.19-21 * 11:18 11.18 Mìzèyìtunì-kpa-vé tí ka kátina iró ní Pbàìsràyélí t'ábhúna-nzinzì.

²² Nírò, nyìrè pé nga Kàgàwà bhà ídzìnga dō, ndirò nyìrè pé nga kàbhà nàwí dō átò. Àbadhi ní pbìndà nàwí itè arí kákà ì nùvò ìnzì 'à'ù ndì ale-okú dò rò ale. Pbétù, ka nádù ì'í ídzì ale fákù, kàbhà ídzìnga õ nyì nyòkò rò. Ìmbä kí'í ndì dhu bhéyi rò, ní nyì nyú mà kú'àya nyì átò.

²³ Ndirò, Pbàisràyélí na náapé 'ùgérè, 'à'ù Kàgàwà tdítidō, ní kà rí inè ndùpbä abádhí tdítidō, ndùtsì yà abádhí i'í òyá fiyó ngari õ. Obhó tí, Kàgàwà rí'í inè ndùpbä abádhí, ndùtsì tdítidō.

²⁴ Nyì, ìnzì ní Pbàisràyélí tirò, nyì nyí'í àdhàdhì irí õ mìzèyìtuni-òpbí, yà Kàgàwà ú'á ndàdù àpbanà, ndùtsì yà òzò tí ndì ndazò mìzèyìtuni-kpa rò bhéyi, ìnzì ní yà mùhàngú ò rò ka karí kòzò òná ófò õ. Pbétù, Pbàisràyélí rí'í àdhàdhì wò ndì òzò tí Kàgàwà azò mìzèyìtuni-kpa bhéyi. Ní dhu rí ìmbä ì'í odú Kàgàwà tò, ndùpbä yà ú'á ndì ndú'a ndì mìzèyìtuni rò rò opbína, ndàdù ùtsìnà kà-rò tdítidō.

Kàgàwà rí'í izu tó afína nà

Pbàisràyélí mà ìnzì ní Pbàisràyélí mánà dō dhu

²⁵ Àbanìnzó, ma mòzè nzá nyòkò ìnzì nyǎni yà órù ò ongónà àdì dhu, akyé nyì nyɔzána nyì atdídò ìngá náni ale tí ní. Ndì dhu yà órù ò ongónà àdì ní yàrì: atdídhená Pbàisràyélí nóokoya afíya ròngò ò'ó odú, ràrà àhù yà Kàgàwà únzi ìnzì ní Pbàisràyélí rí ògù-otù ùngü atdídò dhu ò.

²⁶ Nírò ní ndì Ìsràyelí tó pbìrì õ ábhò ale náugàya àdhàdhì yà Hílă Andítá ò Kàgàwà ròvona dhu bhéyi, ndàti: «Ùwàtaba rí ndítò Sàyuni tó pbìrì dō.

Kàrì nzére dhu itò Yàkòbhò bhà pbàdzukuru nzínzì õ rò.

²⁷ Wòrì ní ndì yà abádhí mánà mǎ mungbòya mǎ ní ungbòta,

abádhí tó nzérenga nába ma mí abádhí tò òná kàsùmì õ*.

²⁸ Ídzì Mákùrù Pbàisràyélí ódhò dhu ka kàndà rò, abádhí ní Kàgàwà rò òmvú, ndì dhu ràdù ì'í mùgàsù tí fákù. Pbétù, Kàgàwà avò abádhí fíndà dhu ka kàndà rò, abádhí ní atdídò Kàgàwà ózè abhúya-okú dò rò ale.

²⁹ Obhó tí, Kàgàwà náarí nzì ìndrú tò ndì ndàbhù perè àkò ndì ale-fó rò. Ndirò, kàrì nzì fíndà ndì ndóvò ale òdhò.

³⁰ Angyi nyì, ìnzì ní Pbàisràyélí tirò, nyì nyuvó nyì ìnzì nyìrì Kàgàwà-tsù dhu, pbétù kòmbí, kùbà dhu fákù Pbàisràyélí úvò ì ìnzì 'íri kà-tsù dhu dhu-okú dò rò.

³¹ Àdhàdhì abádhí úvò ì kòmbí ìnzì 'íri Kàgàwà-tsù dhu dhu nábhù Kàgàwà rí'í izu tó ale-afí nà dükú dhu bhéyi,

* 11:27 11.27 Ìsa 59.20-21

ní k'íya ìnè izu tó afína nà átò abádhí dö, abádhí rí 'ùgèrè 'ìngò tina ò rò.

³² Obhó tí, Kàgàwà ábhü Pbàisràyélí mà ìnzí ní Pbàisràyélí mánà rí'ì ìnzí rí tsànná dhu ìri ale tí, ndíni ndì ndí'i tí izu tó afína nà abádhí dö kóró.

³³ Ándà pé Kàgàwà bhà ídzìnga náarí'ì ádràngbä tí dhu! Kärí dhu-ònga óvò tí dhu mà, kàbhà inga t'únita mánà rí'ì abhàbhó nyú ròsè! Ádhì pbá ale ndì kàbhà irèta àwé rádù? Ádhì pbá ale ndì kùdhé ndì ndonzi tí dhu rádù dòna àlu?

³⁴ Ádhàdhì yà llilà Andítá ròvona dhu bhéyi:
«Ádhì pbá ale ndì Ádràngbälé Kàgàwà bhà irèta náni?
Ádhì pbá ale ndì kà tò rádù sedzà ábhü*?»

³⁵ «Ádhì pbá ale ndì dhu nábhü angyi Kàgàwà tò,
ndíni kàdù tí ndì dhu-ari õ dhu àdu fíndà*?»

³⁶ Obhó tí, kóró dhu náaráhü kà-fó rò, kóró dhu kábhòlò ndì,
ndirò kóró dhu rí'ì kà tò. Ní, káká ilèta nà dhòdhódhónga
nà! Àmìnà.

12

Kàgàwà bhà kasü ònzi ka kí atdí ale-afí nyú na dhu

¹ Nírò àbanìnzó, àdhàdhì Kàgàwà níitè pbìndà izu tó ale-afí àlë tò dhu bhéyi, ma mìtdè nyí ìtdè tí, nyúbho ngbókù kà tò, rí'ì àdhàdhì Kàgàwà tò ka kùbho ípiròrò rí'ì izá tó pérè bhéyi, kà-nyìkpó õ llilà, ndirò kà-nyìkpó nòfò pérè bhéyi. Wòrì ní ndì àdù ì'ì obhónánga tó ófò, yà Abadhi ùle nyí nyádù ní.

² Nyí nyàká nzá nyónzì nyí àdhàdhì yà kòmbí arí'ì adzi õ ale náarí 'ònzi òná ófò õ. Pbétù, nyí nyàká nyábhü Kàgàwà ràgèrè nyí, ndàbhü fùkú irèta ròngò ɔwútána tí, ndíni nyí nyáni tí Kàgàwà ózè nyónzì dhu. I dhu ní: ídzì dhu tí rí'ì dhu mà, Kàgàwà-nyìkpó nòfò dhu mà, ndirò obhónánga tó dhu nyú tí rí'ì dhu mánà.

³ Ádhàdhì yà Kàgàwà ónziná idù ídzìnga mi'ì uvitatále tí dhu-bvü rò, ma mâtina nyí ní kóró: atdí ale mà nzínzikù õ náká nzá ndòzù ndì ɔrú nyú, ròsè yà ndì ndí'ì òná ófò dònà. Pbétù, nyí nyàká nyózù nyí yà nyí nyú nyí nyí'ì òná ófò õ, ìnzí nyí nyí nyídzì ròrò, àdhàdhì yà Kàgàwà úndò fùkù fùkù a'uta-otù õ pérè-bvü rò.

⁴ Atdí ale-ngbò rò, ale-ngbò-ròngá-nzo náarí'ì ibí, ndirò i ale-ngbò-ròngá-nzo rí mbä ì'ì kóró atdí kasü nà té.

⁵ Ní ndì dhu bhéyi tí, àlë kí mbä ì'ì ibí rò mâtí, ní àlë ní atdí ale-ngbò kèlë Krístò mánà àlë kúngbò àlë dhu-otù õ. Ndirò

* 11:34 11.34 Isa 40.13-14 * 11:35 11.35 Yób 41.3

àlè'í kóró, àlè kúngbò àlè àlè rì'í atdí ale-ngbò tí, ìngbàtí fíi ndì ale mà rì'í pbìndà ngari ɔ àdhàdhì atdí ale-ngbò-rònga bhéyi.

⁶ Pbìndà ídzìnga-bvù rò, Kàgàwà íbhò dhèdhèrò perè-tidò àlè tò. Ní, kàbhà nabì bhéyi ka kí dhu òvò ìndrù tò dhu tó perè nábà ale, nákà ndàrà dhu òvò rò ìndrù tò yà kóró àlè ká'ù obhónánga tó otè-bvù rò.

⁷ Ngükpà ale dzànà t'ónzita tó perè nábà ale, nákà ndònzì ka mbéyi. Ìndrù tò ka kí dhu ùdhé dhu tó perè nábà ale, nákà ndùdhe dhu mbéyi ìndrù tò.

⁸ Ngükpà ale tò ka kí sedzà àbhë dhu tó perè nábà ale, nákà ndàbhù sedzà mbéyi abádhí tò. Ìndrù tò ka kí perè ùbhò dhu tó perè nábà ale, nákà ndùbho ka ìnzì ndì ndózùna ròrò. Ìndrù òdo arí ale, nákà ndòdò abádhí mbéyi. Izù tó ale-afí nà ka kí'í ngükpà ale dò dhu tó perè nábà ale, nákà ndònzì ka dhèdhé nà.

Yésù ná'ù ale àkä 'òkò tí nzínzìya ɔ dhu

⁹ Fùkú àzè nákà ndì'í ìmbà òná uteatrátá na. Nyì nyàkà nyöndrò kóró dhu-tsí kákà nzére dhu tí rí'í, nyàdù nyápba ídzì dhu tí rí'í dhu rò.

¹⁰ Nyì nyàkà nyözè nyì nzínzíku ɔ àdhàdhì atdí àba bhà ale náarí 'òzè nzínzìya ɔ dhu bhéyi. Nyì nyàkà nyì'í wemberè t'ále tí nzínzíku ɔ nyì nyì nyifù dhu ɔ.

¹¹ Nyì nyàkà nyönzì Ádrùngbále Yésù bhà kasù atdyúku nyá nà, ìmbà itsí na, ndirò nyì nyàkà nyönzì ka afíku nyá nà.

¹² Nyì nyàkà nyökò dhèdhé ɔ, yà àlè tò Kàgàwà ókò fìndá lakkà dhòdhòdhónga tó ípirònga òdo nyì nyì nyabá tí rò. Nyì nyàkà nyöndù dhu-dzi àpbè ɔ, nyàdù iko pòtsó itsòta ɔ.

¹³ Nyì nyàkà nyönzì Kàgàwà bhà ale dzànà fìyò mèhetù ɔ, nyàdù òwu olo tí rí'í ale àkò rò.

Àzè àkä kitè kóró ale tò, ìmbà rì'í òmvù tò matí dhu

¹⁴ Nyì nyàkà nyåso rùkú rávu ale. Nyì nyàkà nyåso abádhí, ìnzì ní nyöfù abádhí òfù tí.

¹⁵ Nyì nyàkà nyönzì dhèdhé atdíkpá kákà dhèdhé ɔ rí'í ale mánà, nyàdù òdzi atdíkpá kákà òdzi ródzi ale mánà.

¹⁶ Nyì nyàkà nyökò írita nà nzínzíku ɔ. Nyì nyàkà nzá nyåbhà ale ìdzì ka kí dhu ràtdú afíku, pbétù nyì nyàkà nyåbhà nyì yoròwà ɔ ka kóko dhu ràtdú ndì afíku. Nyì nyàkà nzá nyözù nyì nyì-tírò dhu-ònga t'òvòta náni ale tí.

¹⁷ Nyì nyàkà nzá nyàdu nzére dhu ìndrù tò nzére dhu nì. Nyì nyàkà nyì'í ídzìnga ònzì ka kí kóró ale tò nì ale-afí nà.

¹⁸ Àkákă nǐ, tìku ònă rò, nyi nyàkă nyōnzì obi nyökò mårungà ò kóró ale mânà.

¹⁹ Odhídú, yà atdídò ma mózè nyi rò, nyi nyàkă nzá nyütsè rùká dhu nyi-tírò, pbétù nyi nyàkă nyübhà ngari Kàgàwà bhà nàwí tò rònzi ndi kasu. Obhó tí, ka kándí dhu flilà Andítá ò, katí: «Indrú rò dhu àtsé ka kí dhu ní kàsüdu. Ima, Ádràngbâle Kàgàwà ní ndi ma mûtsèya ràkú dhu*».

²⁰ Pbétù, àdhàdhì yà flilà Andítá náarúnona dhu bhéyi: «Rùnú arí’í òmvú tí ale náapé ì’í àwù nà, ní nyi nyàkă nyabhu ònyà kà tò. Kápé ì’í idha-atdyú nà, ní nyi nyàkă nyabhu idha kà ròmvù. Obhó tí, wò dhu bhéyi nyi nyònzi dhu rädù ì’í àdhàdhì kàzu-li nyi nyitrò kà-dò-tsíró dhu bhéyi*».

²¹ Nyi nyàkă nzá nyabhu nzére dhu rònzi lémànù, pbétù nyi nyàkă nyonzì nzére dhu lémà ídzìnga t’ónzita nǐ.

13

Àlitá bhà ádròdrò ale àkákă kifù dhu

¹ Ingbatí flí ndi ale mà nákă ndifù idzi nónyù ìndrú dò ádròdrò ale. Obhó tí, inzá áhu Kàgàwà bhà rò ádràngbângá náarí mbá ì’í. Ndirò, kákà idzi nónyù ìndrú dò ádròdrò ale náli ní Kàgàwà.

² Nírò, ádràngbângá tó obi nà arí’í ale nà rí ndàgò ale ní Kàgàwà ùyă dhu nà rí ndàgò ale. Ndirò, ndi dhu bhéyi arí dhu ònzi ale ní iwà Kàgàwà rí anya itdà dòyá dhu nìdhà dòyà ì tirò ale.

³ Obhó tí, ídzì dhu ònzi arí ale náarí nzí ádròdrò ale-òdò ònzi, pbétù abádhí-òdò ònzi arí ní nzére dhu ònzi arí ale. Nyi nyözé tí wà nyongò àdì ìnzí nyi nyi ádràngbâle-òdò ònzi rórò? Nírò, nyi nyàkă nyonzì ídzì dhu, ní kà rädù nyifù.

⁴ Obhó tí, ádròdrò ale rònzinà ní Kàgàwà bhà kasu, ndíní nyi nabhu tí nyonzì ídzì dhu. Pbétù, dhu apé ì’í nzére dhu ònzi nyi nyarí dhu tí, ní nyi nyàkă nyonzì abádhí-òdò. Obhó tí, ìnzí ní kôkórò nga ndi abádhí rí’í ìndrú tò ì í màlipò àbhù ní ádràngbângá tó obi nà ní. Màlipò àbhù abádhí rí nzére dhu nònzi ale tò rò, abádhí rònzinà ní Kàgàwà bhà kasu, ndíní kàbhà nàwí nitè tí ì ale tò.

⁵ Ní ndi dhu-okú dò rò, inga nòfò dhu nyá ní kifù ádròdrò ale, ìnzí ní Kàgàwà bhà nàwí-òdò ònzi ka kí dhu-okú dò rò tí, pbétù, ale-afí rí dhu itè átò ídzì dhu ràrì ndi dhu-okú dò rò.

* 12:19 12.19 Tòr 32.35 * 12:20 12.20 Mbà 25.21-22. Kà-tí ní, ngätsi ní, wò dhu bhéyi nyi nyònzi dhu dhu rädù ndi ale àbhù nyina riwù, ràdù ndùgèrè ndùbhà pbìndà nzérenga.

⁶ Ndì dhu-okú dò rò ní ndì, nyì nyári pàratà ùfö átò. Obhó tí, àlítá bhà kasù ònzì arí ádròdrö ale náarónzìna ní Kàgàwà bhà kasu.

⁷ Ní, nyì nyàkă nyábhü ìngbàtí ilì ndì ádràngbâle bhà obhónanga mà ndì ádràngbâle tò. Nyì nyàkă nyufö pàratà yà pàratà ábhü arí kufö ndombè-fó, ndirò nyì nyàkă nyátsà tákisi yà tákisi àtsà arí ale-fó. Nyì nyàkă nyifü ifuta nà àkă ádràngbâle, nyádù ilèta nà àkă-tsí nílè.

Indru rř 'òzè nzinzìya ſ dhu ní Kàgàwà bhà Uyátá ifü ka kí dhu

⁸ Nyì nyàkă nzá nyřì atdí ale bhà wànzá nà mâtí. Wànzá tí nyì nyàkă nyřì nà ní atdí dhu kèle. Ndì dhu ní, nyözè nyì nyì nzinzíku ſ dhu. Obhó tí, ɔdhìnà nòzè ale nífu wà Uyátá atdídö.

⁹ Kàgàwà bhà Uyátá rř dhu òvö, ndàti: «Dhu àkă nzá nyonzì mènyònì, dhu àkă nzá nyohò abvo, dhu àkă nzá nyonzì ogbo, ndirò dhu àkă nzá nyili afinu ngätsi ale-fó rřì dhu dö*.» Kökò i Uyátá mà, kóró ngükpa-tsí mânà, ní ka kútsì yàrì atdí Uyátá ò: «Nyì nyàkă nyozè ɔdhìnù àdhàdhì yà inyì nyü nyì nyözè nyi nyi-tírò dhu bhëyi*.»

¹⁰ ɔdhìnà nòzè ale rř nzì àdù nzére dhu ònzì kà-rö. Nírò, ale t'ɔdhìnà òzè ka kí dhu ní Uyátá ifü ka kí àkákă dhu bhëyi dhu.

Krístò rřingo òná idhö àkă kôdò tí dhu

¹¹ Nyì nyàkă nyözè nyì nzinzíku ſ, nyì nyàni wà yà àlë kířì òná kòmbí kàsümì nídhunř. Obhó tí, Yésù Krístò àlë ka'u òná kàsümì ſ, àlë kúgu dòtsí òná kàsümì nířì àdì ndì ndàdì itsé ró. Ní kòmbí, kìndù wà ndì ifyèrò nyü àlë tí. Nírò, kànř idhö ò rò nyì nyì nyivà òná fàkú kàsümì nákă wà!

¹² Iku-řonga àli wà ndì, ndirò ìnga rübho dhu níndù wà ndì. Àlë kàkă àlë ràwà ínò tó mâtso igi, àlë ràdù ilà ùgye àlë kí ní awawù ſ mâtsumù nûgù.

¹³ Àlë kàkă àlë rřì adyibhengá nga nà àkă ídzì mâtso nà, àlë ràdù àlë òdò kákà dhu-tsí rörò. Ì dhu ní: pìrà bhëyi ka kí dhu ònyü dhu, iwa t'órita, kóró mènyònì-tidò t'ónzita, anya t'ónzita, ndirò adha tó ale-afí nà ka kířì dhu.

¹⁴ Nyì nyàkă nyufö yà Yésù íbhò àlë tò mâtsumù. Ndirò, nyì nyàkă nzá nyübhà yà ngbökü rř atdyúya òho dhu ròvò nyì, nyambé kozè dhu ònzì dö.

* 13:9 13.9 Uvt 20.13-15,17; Tòr 5.17-19,21 * 13:9 13.9 Law 19.18

14

Inzá ìndrú àkă ndòtdì ɔdhìnà-ànyă ònyù-okú dò rò dhu

¹ Nyí nyákă nyákă yà ivíví a'uta nà arí'ì ale ìnzá nyí nyàgò nyí nà pbìndà irèta dò rórò.

² Atdí ófò ní, atdí ale rí'ì inè ndònyù kóró ònyù-tidò pbìndà obi nà a'uta-okú dò rò, pbétù ngätsi ale ràdàù ndà'ù ndònyù itò-bí* kélë pbìndà ivíví a'uta-okú dò rò.

³ Ní, wò ndi kóró ònyù-tidò ònyù arí ale nákă nzá ndònzì yà ìnzí arí ìză ná'a ale-itsì. Ndí dhu bhéyi tí, yà ìnzí arí ìză ná'a ale, nákă nzá ndòtdì yà kóró ònyù-tidò ònyù arí ale-ànyă, Kàgàwà nákă wà kònyù arí ale átò nídhuní.

⁴ Inyí, inyí ní àdhi wò ngätsi ale bhà kasutále dò nyí nyarí anya itdì rò? Kàrì kóró dhu ònyù dhu mà, ndirò ìnzí kà rí kóró dhu ònyù dhu mà ní kàbhà kasu tó Ádrùngbälé-òtë. Ndirò, kàbhà Ádrùngbälé Yésù rí'ì inè obi nà ndìdì ka pòtsó pbìndà a'uta ſ.

⁵ Atdídhená ale náarí atdídhená idho òzù atdídò rí'ì tìya nà ròsè ngükpa idho dòná dhu tí. Pbétù, ngükpa ale arádù kóró idho òzù rí'ì àdhàdhì. Ndí dhu bhéyi ní ndí, ngätsi ale náarí dhu à'u àdhàdhì ndì nyá ndì ndírèna ndítírò dhu bhéyi.

⁶ Afína nítú atdí idho-okú dò rò ale, ní rí dhu ònzì ndí dhu bhéyi ndíní ndì ndifù tí Ádrùngbälé Yésù. Kóró ònyù-tidò ònyù arí ale ní rí dhu ònzì ndí dhu bhéyi, ndíní ndì ndifù tí Ádrùngbälé Yésù átò. Obhó tí, kà rí òtsò àbhù Kàgàwà tò pbìndà ònyù-okú dò rò. Ndirò, ìnzí arí kóró ònyù-tidò ònyù ale ní rí dhu ònzì ndí dhu bhéyi átò, ndíní ndì ndifù tí Ádrùngbälé Yésù, ndàdù òtsò àbhù Kàgàwà tò.

⁷ Obhó tí, àlë karí mbă ípìrònga nà àlë kòzè àlë rí'ì kà nà dhu-okú dò rò. Ndirò, àlë karí nzí ùve àlë kòzè àlë ràve dhu-okú dò rò.

⁸ Kà-tí ní, àlë kapé ì'í ípìrònga nà, ní àlë kí'ì kà nà Ádrùngbälé Yésù òzè ka dhu-okú dò rò. Ndirò àlë kapé ùve, ní àlë kúve Ádrùngbälé Yésù òzè ka dhu-okú dò rò. Nírò, dhu apé ì'í àlë kí'í ípìrònga nà dhu tí, ndirò ngätsi ní dhu apé ì'í àlë kúve dhu tí, ní àlë'í ní Ádrùngbälé Yésù bhà ongyéngá.

⁹ Obhó tí, Krístò avè ndàdù ndìngbè, ndíní ndì ndadì tí Ádrùngbälé tí kákà iwà úve ale mà, ípìrònga nà rí'ì ale mánà tò.

* **14:2 14.2** Ròmà tó kigò ū Kànisià ſ, ivíví a'uta nà ale náazé 'ònyù itò-bí kélë, akye iowuna yà iwà Músà bhà Uyátá ísò ìnzí kongò à'anà ìză mà mǎngù-nzo tò ka kàbhù perè tí ìză mánà ná'a ní.

¹⁰ Pbétù ìnyi, ádhu nyi nyarí anya òtdì ɔdhìnù dò okúna dò rò? Ndírò ádhu ìnyi, nyi nyarí ɔdhìnù-itsì ɔnzì okúna dò rò? Obhó tí, àlë'í kóró àlë kikòya Kàgàwà bhà anya t'únota tó tombi-ɔnzì.

¹¹ Obhó tí, ka kándí dhu ॥ílă Andítá ò kati:

«Ádrùngbále Kàgàwà rätina:

«Ima, ma mí'í ìnè nyìkpódu nà. Ní, kóró ale náukoya ɔtdyàya-do ɔnzidú, ndírò kóró ale nójvoya dhu kpangba 'ati: ma ràrì Kàgàwà*..»

¹² Ní ndí dhu bhéyi tí, ìngbátí ʃí ndí ale mà àlë nzínzi ɔ náaweya ndí ndanzì dhu ndítirò Kàgàwà-ɔnzì.

¹³ Nírò, àlë kákà nzá àlë rìtdì àlë-ànyá àlëtirò àlë nzínzi ɔ. Pbétù, kànì nyi nyákà nyönzì dhu: nyi nyákà nzá nyáli ɔdhíku-tsù utesò rádù ìnzì rùngu Kàgàwà bhà otu dhu abádhí-ɔnzì, ndírò nyi nyákà nzá nyönzì abádhí àbhù rádù ròtsù nzérenga ò dhu.

¹⁴ Ma mèni wà dhu madù dhu à'ù, Ádrùngbále Yésù-otù ɔ: Kàgàwà-nyìkpó ɔ ótì atdí ònyù-tidò mà ràrì'í mbă. Pbétù, ndí ale apé atdí ònyù-tidò mà ɔzù Kàgàwà-nyìkpó ɔ ótì dhu tí, ní ndí ale tò ndí ònyù òtì wà.

¹⁵ Dhu apé ʃí'í yà nyi nyónyuna ònyù-okú dò rò nyi nyabhù ɔdhìnù-afí rì'í izù nà dhu tí, ní nyi nyí'í ìmbă àzè tó ale-afí nà. Pbùkù ònyù-okú dò rò nyi nyákà nzá nyabhù wò Krístò náavè okúna dò rò ale nyù rìtsì pbìndà a'uta ɔ.

¹⁶ Nírò, ídzì dhu tí nyi nyòzù dhu ɔnzì nyi nyí dhu nákà nzá ndí'í nzéré dhu utesò yà inzá Yésù ná'ù ale ràdù nyi ní okúna dò rò dhu tí.

¹⁷ Obhó tí, òrù-akpà ɔ Ádrùngbá kamà Kàgàwà bhà Idzi ní nzì ònyù, ndírò ka ní nzì ɔmvá. Pbétù ka ní yà Kàgàwà bhà ॥ílă-Alafí arónzina àlë-nyütsì dhu. I dhu ní: kári àlë àbhù àlë rònzì obhónánga tó dhu, àlë ròkò mårùngà ɔ àlë nzínzi ɔ, ndírò àlë ròkò dhèdhe ɔ.

¹⁸ Ní wòrì ófò ɔ àlë kí Krístò bhà kasù ɔnzì dhu rí ndí àlë àbhù àlë ròfò Kàgàwà-nyìkpó, ndírò indrù-nyìkpó.

¹⁹ Ní ndí dhu-okú dò rò, àlë kákà àlë rònè mårùngà ibhò ràdù àlë nzínzi ɔ dhu. Ndírò, àlë kákà àlë rònzì ngäkpà ale òsì ràdù fiyó a'uta ɔ dhu.

²⁰ Nyi nyákà nzá nyinza Kàgàwà rònzina àlë-nyütsì kasù ònyù-okú dò rò. Obhó tí, kóró ònyù-tidò rí'í ìnè konyù, pbétù ɔdhìnù àbhù rádù ìnzì rùngu Kàgàwà bhà otu ònyù-tidò ònyù nyi nyí dhu ní nzéré dhu.

* 14:11 14.11 Isa 45.23

²¹ Dhu ràdù àkă mbéyi nyá nyébhà ìză ìnzí nya'à, nyébhà dìvayì ìnzí nyomvù, nyadù àdi ìnzí nyonzì kóró dhu-tsí yà òdhìnù-tsù ùtò rádù ìnzí ràngu Kàgàwà bhà otu.

²² Ìnyi, nyí nyákă nyodò yà pbukù a'uta ábhù nyozù ídzì dhu tí Kàgàwà-ònzi dhu afínù ò. Hirò nónzì ale ní yà ìnzí arí anyána òtdì ndítirò yà afína ùdhé dhu ndì ndonzì rò.

²³ Pbétù, yà afína rüguru ndì ndónyuna ònyù-okú dò rò ale, nányá Kàgàwà òtdì wà. Obhó tí, kà rí nzí ndì dhu ònzì a'uta nónzì ka òná ófò ò. Ndírò, ònzina ka kí kóró dhu-tsí, yà ìnzá ndì nàkò a'uta nà ní nzérenga.

15

Ìnzá dhu àkă ìndrú rònzì nyikpóna nòfò ndítirò dhu kélë dhu

¹ Àlë'í yà obi nà àlë kí'í àlë tó a'uta õ rò, àlë kákă àlë rònzì kákà ìmbă rí'í obi nà fiyó a'uta õ ale dzànà fiyó ivívínga õ, ìnzí àlë rònzì àlë-nyikpó kélë òfò rí àlëtirò dhu.

² Ingbatí íli ndì ale mà àlë nzinzì õ nákă ndonzì òdhìnà-nyikpó òfò rí dhu kà tò ndì ndí ídzìnga ònzi dhu-otù õ, ndíni ndì dhu adù tí ndì ale òsi pbìndà a'uta õ.

³ Obhó tí, Krístò nyá mà náanzì nzá nyikpóna òfò rí ndítirò dhu, àdhàdhì yà Hílă Andítá ò ka kandí Masiyà dò dhu bhéyi: «Yà abádhí aráncóna ìnyi, Kàgàwà, ní nzére dhu tó itútánga náarà ndà'ë dùdú*».

⁴ Ndírò kóró dhu yà angyí ka kandí Hílă Andítá ò, ní ka kandí ndíni dhu nudhè tí àlë tò. Í Andítá náarí àlë àbhù àlë ròndù dhu-dzi, ndàdù àlë-afí àbhù ròtsì obi, ndíni àlë kabá tí yà Kàgàwà akò fíndá láká àlë tò dhu.

⁵ Nírò, Kàgàwà, yà dhu-dzi t'óndùta tó obi àbhù arí ìndrú tò ndàdù ale-afí òpè ale, nákă ndàbhù nyí nyí'í irita nà nzinzíku õ, Krístò Yésù bhà ófò nödyì nyí nyí dhu-otù õ.

⁶ Ndi dhu bhéyi ní ndì, nyí nyádù Kàgàwà, àlë tó Ádràngbále Yésù Krístò t'ábanà, nílè atdí afíkú na ndírò atdí tükú na.

Krístò ìra Pbàyàhúdí mà ìnzí ní Pbàyàhúdí mánà tò dhu

⁷ Nírò, nyí nyákă nyöngò nyákò nzinzíku õ àdhàdhì Krístò náakò nyí dhu bhéyi, ndíni Kàgàwà-òvò ilè tí ndì.

⁸ Obhó tí, ma mâtína kpangba nyí ní, Krístò ìra Pbàyàhúdí tó kasutále bhéyi, ndíni ndì ndabhu tó yà abádhí t'ábhúna tò Kàgàwà akò láká ràká, ndì dhu ràdù dhu ité Kàgàwà ràrì yà ùno ndì ndànò dhu ifé arí ale.

* 15:3 15.3 Zàb 69.10

⁹ Kíra átò ndínì ìnzì ní Pbàyàhúdí níilè tí Kàgàwà átò pbìndà izù tó ale-afí-okú dò rò, àdhàdhì yà Hlìlä Andítá ò ka kándí ka dhu bhéyi. I Andítá rätina:
«Wò dhu-okú dò rò, ma móngo nyilè ìnzì ní Pbàyàhúdí nzinzì ɔ,

ndirò ma móngo adyi ụyù mifù nyi ní*..»

¹⁰ Ndirò, Andítá rätina tdítdö:

«Nyì, ìnzì ní Pbàyàhúdí tífò, nyònzi dhèdhë atdíkpá Kàgàwà bhà ale mànà*!»

¹¹ Ndirò kà rätina tdítdö yà dhu bhéyi:

«Nyì ìnzì ní Pbàyàhúdí, nyilè Ádràngbále.

Nyì kóró ale, nyilè ka*!»

¹² Ndirò, nabì Isayà rätina:

«Yésè bhà mùdzukuru* níitoya ndì.

Ní, konyuya idzi ìnzì ní Pbàyàhúdí dö,

ndirò i ale aduya nyìkpóya ilì kà-rò, ndínì i nigú tí*..»

¹³ Nírò Kàgàwà, yà àlè àbhü arí àlè rùli àlè-nyìkpó ndì ndónzìna dhu rò ale, nákà ndirà nyì àkákà dhèdhë ní, ndàdù nyábhü nyökò måràngà ɔ, ka nyì nyá'ù nídhuní. Ndì dhu bhéyi ní ndì, nyì nyádù nyìkpóku ulì atdídö kà röñzìna fükü dhu rò Hlìlä-Alafí bhà ádràngbånga tó obi ní.

Połò ròte ìnzì ní Pbàyàhúdí nzinzì ɔ ndì ndónzìna kasù dò dhu

¹⁴ Ábanìnzó, nyì nyá nàndà dhu ní, ma màni wà dhu mbéyi nyá, nyì rùlè ùlè tí ídzìnga t'ónzita ní, ndirò nyì rùni wà obhó dhu tí rí'ì dhu mbéyi nyá, ndì dhu ràdù nyábhü nyämbé sedzà àbhü dò fükü nzinzìku ɔ.

¹⁵ Yàrì bhàràwà ò ngükpa ngari ɔ, ma mändí dhu fükü obi nyá nà, ndínì nyì nabhù tí nyírè yà angyi ka kúdhe fükü dhu. Ma márà kònzi rò ndì dhu bhéyi, ma mábàná Kàgàwà bhà ídzìnga,

¹⁶ mi'ì Yésù Krístò bhà kasutálé tí ìnzì ní Pbàyàhúdí tò dhu-okú dò rò. Ma marí kùhanì tó kasù ònzi, mänò Kàgàwà bhà Ídzì Mákàrù, ndínì ma mitè tí ìnzì ní Pbàyàhúdí Kàgàwà tò perè tí. Kàgàwà ràdù ndì perè àkɔ iwà Hlìlä-Alafí ú'o ka rìlå nyìkpóna ɔ dhu-okú dò rò.

¹⁷ Yà Yésù Krístò mánà mǎ móngbò mǎ nídhuní, ma mí'ì inè milè ma Kàgàwà tò ma móñzìna kasù-okú dò rò.

¹⁸ Obhó tí, ma mí nzì momvù misé vurò dhu, ìnzá ní yà Krístò ónzì otùdu ɔ dhu kélë ma móvò rò. Kónzì ndì dhu,

* 15:9 15.9 2Sà 22.50; Zàb 18.50

* 15:10 15.10 Tòr 32.43

* 15:11 15.11

Zàb 117.1

* 15:12 15.12 Yésù bhà mùdzukuru tí ka kánzina iró ale ní Krístò.

* 15:12 15.12 Isa 11.10

ndínì ìnzì ní Pbàyàhúdí náugèrè tí ì 'ífù Kàgàwà. Ndírò kóñzì ka yà ndì ndábhù munò dhu mà, ndì ndábhù mònzi dhu mánà-otù ɔ.

¹⁹ Kóñzì ka átò yà ndì ndábhù mònzi Kàgàwà bhà Hílă-Alafí bhà ádràngbăngá tó ɔbi ní ize mà yà inzá apèna 'ònzi angyi indrú-nzínzì ɔ dhu mánà tó ádràngbăngá tó ɔbi-otù ɔ. Ndì dhu bhéyi ní ndì, ma mánò Krístò bhà Ídzì Mákărù kóró ngari ònă, ròpè ndì Yérùsàlemà tó kigò ò rò, ràrà àhu llírikò[†] tó málengù ò.

²⁰ Ndírò, atdí ma mí'ì nà irèta ní'ì munò Krístò bhà Ídzì Mákărù yà inzá ndì mákărù apèna ndírì òyá kóró ngari ònă. Ma mazè mònzi ka ndì dhu bhéyi, ìnzì ma munò tí Ídzì Mákărù yà iwà ngätsi ale náapè ndùnò ka òyá ngari ɔ,

²¹ àdhàdhì yà Hílă Andítá ò ka kàndí ka dhu bhéyi. I Andítá rí dhu òvò Måsiyà-okú dò rò 'atì:

«Kákà inzá ka kapèna kàbhà mákărù òvò fíyò ale, náalaya ka.

Kákà inzá ka kapèna kàwë fíyò ale ní i kádàya dòya àlu*.

*Pòlò ròte Yérùsàlemà mà, Ròmà mà,
Spàniyà mánà ò ndì ndárà ní abhi dò dhu*

²² Ídzì Mákărù ànò ma mí yà inzá apèna kíri ale tò dhu ní ndì tsàdu náutò ibí-gàna nyú ìnzì marà àhu àwú fúrábvù.

²³ Obhó tí ibí atò nyú ɔ, ma mí'ì dhu-atdyú nà atdídò marà nyändà. Ní kòmbí, ma mí mbă ma móñzina tdítòdò yàrì málengù ɔ kasù nà.

²⁴ Ní Spàniyà tó pbìrì ò ma márà rò ma múa da fúrábvùnà òná kàsùmì ɔ, ma mèni wà dhu ma ràri ngbókù àla àlă. Ndírò, iwà idhédu ìka ndì yà atdíkpá àlë kòkò nyí mánà ídò kàsùmì tí dhu-dzidò ròrò, ma mòzè nyöñzì dzùnàdu ányì ma márà ní pbàkà abhi ɔ.

²⁵ Pbétù kòmbí, ma mí pé àrà mèdzùnà nà angyi Yérùsàlemà tó kigò ò rí'ì Kàgàwà bhà ale tò.

²⁶ Obhó tí, dhu ófò Mákèdòniyà mà Àkayà[‡] mánà tó pbìrì ɔ Kàgàwà bhà ale-nyìkpó, rùndu malì-tsù, ndínì ì ònzì tí Yérùsàlemà tó kigò ɔ rí'ì ale nzínzì ɔ rí'ì nákùtálé dzùnà ní.

²⁷ Obhó tí, abádhí ònzì ndì dhu ì nyú ì òzè ka dhu bhéyi. Pbétù dhu àkànà wà atdídò abádhí rònzì i nákù tó Pbàyàhúdí dzùnà. Obhó tí, dhu apé ì'ì i ìnzì ní Pbàyàhúdí nábà yà Pbàyàhúdí tò Kàgàwà udhé ale-afí tó asota átò dhu

[†] 15:19 15.19 llírikò ní'ì Mákèdòniyà tó pbìrì tí i'ì kyèròkyèrò atdí málengù.

* 15:21 15.21 ìsa 52.15 ‡ 15:26 15.26 Pbàròmà tò ndì ndí bhàrùwà àndì òná kàsùmì ɔ, Pòlò i'ì Kòritò tó kigò ɔ Àkayà tó pbìrì ò.

tí, ní dhu àkànà wà i ìnzì ní Pbàyàhúdí ròwù Pbàyàhúdí dzùnà ònzì rò átò foyá rí'ì dhu-tsí ní.

²⁸ Ní, ndí kasu ìto ma mí, madù wò ndí tsàna ka kùndu malì àbhù abádhí-fó kóró ale-ònzì rò rò, ma máda fürbavùnà yà Spàniyà tó pbìrì ò ma márà ní pbàkà abhi ù.

²⁹ Ìma nyú ma mèni wà dhu, fürbavù ma márà àhù òna kàsùmì ù, ma ràràrà ábhò asota nyú nà fákù Krístò inà rò.

³⁰ Àbanìnzó, ma mìtdè nyí ìtdè tí àlë tó Ádràngbâle Yèsù Krístò-okú dò rò, ndirò yà Kàgàwà bhà Hlă-Alafí náaríbhona àlë ròzè àlë ní àzè-okú dò rò, kùngbò àlë atdíkpá itsòta ù, àlë rìtsò àlë atdídò Kàgàwà rò dùdú.

³¹ Nyìtsò nyí dùdú, ndíñi ìnzì nzére dhu náabá tí ìma kákà Yùdeyà tó pbìrì ù arí'ì inzá Yèsù ná'ù ale inà rò. Ndirò nyìtsò nyí dùdú, ndíñi Kàgàwà bhà ale náakò tí yà ma márà nà Yèrùsàlémà tó kigò ò mèdzùnà mbéyi.

³² Ndirò ndí dhu bhéyi Kàgàwà òzè ka rì'ì ní, ma mìrà àhù àhù bvùkù dhèdhe ù, madù maso ake nzinzikù ù.

³³ Nírò Kàgàwà, yà mèràngà ibho arí àlë tò ale, nákà ndí'ì atdíkpá nyí mènà kóró. Àmìnà!

16

Pɔlò rí Ròmà tó kigò ù arí'ì Kàgàwà bhà ale nòvì dhu

¹ Ma mózè mitè a'uta ù àlë t'awènà, Fòyibè fákù. Íyàdhíyà arí kasu dzùnà ònzì Kèkùreyà tó kigò ù kànísà ù.

² Ní fürbavù kà ràrà àhù rò, nyí nyàkà nyákò íyàdhíyà àlë tó Ádràngbâle-òvò rò, àdhàdhì Kàgàwà bhà ale àkànà ù rònzì ka dhu bhéyi. Nyí nyàkà nyónzì kà dzùnà kà rí atdyúna òho fukù kóró dhu ní. Obhó tí, íyàdhíyà ònzì ábhò ale nyú dzùnà. Ndirò kònzi dzùnàdu nyú mà átò.

³ Óvì nyòvì Pèrèsilà mà pbìndà kpatsibhâle Àkilà nà*. Abádhí ní yà atdíkpá mǎ marí Yèsù Krístò bhà kasu ònzì mènà ale.

⁴ Abádhí átsú mbèmbè 'àve pbàkà ípirönga àpà ù í 'igú rò. Ní ma mèdu òtsò abádhí tò. Ndirò, ìnzì ní ìma kèle ndí atdírò ma mèdu òtsò abádhí tò, pbétù ìnzì ní Pbàyàhúdí tó pbìrì ù kóró kànísá nádu òtsò átò abádhí tò.

⁵ Óvì nyòvì yà abádhí mà t'ídzá arí 'ündú kànísà átò. Óvì nyòvì yà atdídò ma mózè Pàyìnàtò. Àbadhi ní ndí wembérè tí Krístò na'u Àziyà tó pbìrì ù bhà nzinzì ù ale.

⁶ Óvì nyòvì Mèriyà yà atdídò aránà afína ìtu rò fákù dhu ní ale.

⁷ Óvì nyòvì Àndèrèníkò mà Yùniyà nà. Abádhí ní fákà pbìrì ù bhà, yà atdíkpá ka kusó mǎ mènà imbi ù. Abádhí ní

* 16:3 16.3 Kas 18.1-3

uvitatále yà atdídó ka kárí ifña, ndirò abádhí ní anginyá rò Krístò ná'ù rùdú ale.

⁸ Óvì nyòvì Àpùliyatò, yà atdídó ma mózè Ádràngbále-nyutsì ale.

⁹ Óvì nyòvì Rùbanù, Krístò bhà kasù ònzì mǎ marí nà ɔdhikà. Ndirò, óvì nyòvì Sítakì, yà atdídó ma mózè ale.

¹⁰ Óvì nyòvì Àpelè, yà Krístò-nyutsì pbìndà a'uta tó obhónga nité kpangba ale. Óvì nyòvì Àristòbulò bhà idzá aróko ale.

¹¹ Óvì nyòvì Yèrèdýò, fáká pbìri ɔ ale. Óvì nyòvì Ádràngbále Yésù ná'ù ale, kákà Nàrkisò bhà idzá aróko.

¹² Óvì nyòvì Tìrifénà mà Tìrifosà mánà, yà atdídó Ádràngbále bhà dhu arí afíya àtdú vèbhále. Óvì nyòvì yà atdídó ma mózè Persì átò, yà atdídó Ádràngbále bhà dhu arí afína àtdú tsìbhále.

¹³ Óvì nyòvì Rufù, yà Ádràngbále ópì fíndà ale. Ndirò óvì nyòvì kà-tsánà yà ma marózùna átò iyàdu bhéyi ale.

¹⁴ Óvì nyòvì Àsíkritò mà, Fùlegò mà, Hérmè mà, Pàtròbà mà, Ermà mà, yà atdíkpá abádhí arí'ì mánà ɔdhíya mánà.

¹⁵ Óvì nyòvì Filòlögò mà Yùliyà nà, nyádù Nèrewù mà óvì awènà mánà. Ndirò óvì nyòvì ɔlipà mà yà i arí'ì mánà atdíkpá Kàgàwà bhà kóró ale mánà.

¹⁶ Óvì nyòvì nyí mbéyi nzinzíku ɔ, nyátsè nyí àdhàdhì ɔdhí arónzina dhu bhéyi. Krístò bhà kànísá kóró nòvì nyí.

Kà ríku dòná rò n̄, Połò r̄ sedzà àbhù Ròmà ɔ pbàkrístò tò dhu

¹⁷ Ábanínzó, ma mìtdè nyí itdè tí, nyàndà nga mbéyi kákà ìndrú-ɔnga àpà arí 'ùndò ale nà. I ale ní kákà ngükà ale àbhù rádù rùvò idzì otu ɔ rò, 'àdù àmbè yà fákù ka kúdhe dhu àgò dò ale. Ní nyí nyákà nyútù nyí, nyökò itsé abádhí rò rò.

¹⁸ Óbhó tí, i dhu bhéyi ale-tidò náarí kàsàna ònzì ní nzí àlës tó Ádràngbále Krístò, pbétù abádhí arí kàsàna ònzì dhu ní òya kélë. Ndirò, abádhí arádù kákà isisó afíya nà ale nútra òvòvù ndirò uteráta tó òtëya n̄.

¹⁹ Nyí nàndà dhu n̄, kóró ale úni wà ìngbà dhu bhéyi mâtí nyí nyarí Ádràngbále ifña dhu. Ní ndi dhu-okú dò rò, idhèdu ìka ndì atdídó okukù dò rò. Pbétù, ma mózè nyí'ì dhu-ɔnga t'óvòtatále tí idzinga t'ónzita-otù ɔ. Ndirò nyí nyákà nyökò ililà ale tí, nyàndà nyí nzéré dhu rò rò.

²⁰ Ndi dhu bhéyi nyí nyònzì dhu rò, Kàgàwà, yà måràngà ibho arí ale, r̄ pfòmvò Sítan-ɔbì itò, ndàbhù nyòbè dònà pfòkù-tsítsírò inzá òtrò idhò ɔ.

Àlē tó Ádràngbälé Yësù Krístò bhà ídzìnga nákă ndì'ì atdíkpá nyï mânà!

²¹ Tímòtewà, kasu tó odhìdu nòvì nyï'ì. Ndírò fáká pbìrì õ bhà: Lùkiyò, Yàsonà, Sòsipátrò mânà nòvì nyï átò.

²² Yàrì bhàrwàwà Pòlò ávi ràndì fükù ní ima, Tèrtiyò. Ní ma móvì nyï yà àlē núngbò Ádràngbälé-ovò rò.

²³ Gàyò, yà ima, Pòlò nakò pbì ídzá ndírò yà kànìsà õ kóró ale nákò arí ròngò 'ündu pbì ídzá ale, nòvì nyï'ì. Àlē t'adònà Kwartò mà, Rástò yà kigò õ malì òdò arí ale mânà nòvì nyï.

[

²⁴ Àlē tó Ádràngbälé Yësù Krístò bhà ídzìnga nákă ndì'ì nyï nà kóró. Àmìnà.]

Atdírò tí Kàgàwà àkă ilèta nà dhu

²⁵ Kàgàwà àkă ilèta nà! Àbadhi rï'ì inè obi nà ndàbhù nyï nyikò pótso a'uta õ yà ma marówona ìndrú tò Yësù Krístò bhà Ídzì Mákùrù-otù õ. Ndí Mákùrù-otù õ, Kàgàwà ábhù kùni yà mùhangú ò rò okónà órù ò dhu.

²⁶ Ní kòmbí, àdhàdhì Àbadhi, yà dhòdhóhónga nà arádi ale núuyá dhu bhëyi, mǎ móvò yà pbànábí andí Krístò-okú dò rò dhu, ndíní kóró pbìrì õ ale náa'u tí ka, 'àdù kìfu.

²⁷ Nírò Kàgàwà, yà atdírò tí arí'ì dhu-önga t'óvòtatále tí ale, nákă ilèta nà dhòdhóhónganà Yësù Krístò-otù õ känzì dhu-okú dò rò! Àmìnà.

Kòritò ɔ Kànìsà tò Pɔlò andí wembèrè tí bhàruwà Yàrí bhàruwà ò i nòtù ádròdrò dhu tí dhu

Yàrí bhàruwà nandí ní Pɔlò, Yésù bhà uvitatále. Kängbe ndí Kòritò tó kigò ɔ Kànìsà wembèrè tí, mbèmbè iwà imbò kumì ato nádà Yésù ka kágù dhu-dzidò rórò (Kas 18.1-3). Kändí bhàruwà ndí Kànìsà tò mbèmbè iwà imbò ato nádà rórò. Ndi kàsumì ɔ kàtù ndí Efesò tó kigò ò.

Kòritò ni'í Àkayà tó pbìrì ɔ ádrùngbá kigò (Kòmbí ka kárí ndí pbìrì ànzi Pbàgiríkí tó pbìrì tí). Ndi kigò ɔ i'í ale-tidò ni'í dhèdhèrò pbìrì ɔ bhà: Pbàgiríkí mà, Pbàrómá mà, Pbàyàhúdí mánà. Tdò ɔ a'u Yésù rò, i ale nzinzì ɔ ábhò ale nyú nóongónà sànamü-nzo-owù nángù, 'àdù dhèdhèrò irèta-tidò-owù nángù átò.

Pɔlò náabà màkärù dhèdhèrò ale-ti'òná rò Kòritò tó kigò ɔ Kànìsà ɔ arí ndònzì dhu dò (1Kò 1.11; 5.1). Ndi kigò ɔ pbàkrístò náazè dhu ní Pɔlò rítè ìngbà dhu bhéyi màtì i ádù òko inzá Yésù ná'ù ale nzinzì ɔ dhu fíyò. Ní wembèrè tó pbìndà bhàruwà ɔ, Pɔlò rí dhu àndí yà ndí ndábà màkärù dò, ndàdù dhu àdu yà tsàná ka kóngù dhu dò.

Bhàruwà-nyìtì ka kóhù tí dhu

- Bhàruwà-dòkpa (1.1-9).
- Ìndrú-ñnga rí ndùndò Kànìsà ɔ dhu (1.10-4.21).
- Ìnzá ìndrú àkă 'ònzi mànyònì dhu mà, i námbà ale àkánà 'òkò tí fí-dzá dhu mánà dhu (5.1-7.40).
- Pbàkrístò rí'í dòyá ìtirò Kàgàwà-nyìkpó ɔ dhu (8.1-11.1).
- Sòmá-dzà ɔ vèbhále mà kpabhále mánà àkă 'í'í nà ófò mà, Ádrùngbále Yésù àbhù rí kírè ònyù dò dhu mánà (11.2-34).
- Èlìlä-Alafí arúbhöna dhèdhèrò perè-tidò, kà ní ka kádù kasù ònzì tí Kànìsà ɔ dhu mánà (12.1-14.40).
- Krístò ìngbè ndí ove-bvù rò dhu dò Yésù ná'ù ale náungbeya i dhu nídè dhu (15.1-58).
- Bhàruwà ríku dòná rò dhu (16.1-24).

¹ Yàrì bhàrwà nàndí ní ìma, Pòlò, yà Kàgàwà ánzì ndì nyá ndì ndózè ka dhu bhéyi rì'ì Yésù Krístò bhà uvitatále tí ale. Mă mí'i atdíkpá àlë t'ádònà Sòsítènì* mánà.

² Ma mändí dhu fákù, Kòritò tó kigò ɔ́ rí'ì Kàgàwà bhà kànìsà tírò. Nyí ní yà nyí nyú'o nyí nyílă Kàgàwà-nyíkpó ɔ́ Yésù Krístò nyí nyá'ù dhu-otù ɔ́ ale. Kàgàwà únzi nyí ndíní nyí nyoko tí pbìndà ale tí, kóró ngékpà ale kákà àlë tó Ádràngbále Yésù Krístò-ovò ifé arí kóró ngari ɔ́ mánà. Ndi Yésù Krístò ní abádhí tó Ádràngbále, ndirò ka ní àlë tó Ádràngbále átò.

³ Àlë t'Ábanà Kàgàwà mà, ndì àlë tó Ádràngbále Yésù Krístò mánà nákă 'àso nyí, 'àdù nyábhù nyókò måràngà ɔ́.

Yésù Krístò-otù ɔ́ àlë karábàna asota

⁴ Ma marí òtsò ábhù bìlìnganà pbàkà Kàgàwà tò okúku dò rò, yà Kàgàwà ábhù nyábà Yésù Krístò-otù ɔ́ ídzìnga-okú dò rò.

⁵ Obhó tí, Krístò mánà fùkú ungbòta-otù ɔ́, Kàgàwà írá nyí kóró dhu ní, ròsè dòtsí ní yà ale-dò àlë rí òte ànò nyí nyári dhu mà, ìngá nyí nyáni dhu mánà dhu ní.

⁶ Krístò dò ka káwe dhu nábà ngari ɔbi nyú nà afíkù ɔ́.

⁷ Ndi dhu bhéyi ní ndì, yà àlë tó Ádràngbále Yésù Krístò rí ndítè kpangba òná idhò òdò nyí nyí ònaná, rùkú ndì nòtdì Hílă-Alafí aríbhona ìndrú tò pérè rí mbă ʃì atdí mätí.

⁸ Ka ní ndì nyí nabhùya nyíkò pòtsó, ràrà àhù yà adzi ɔ́ dhu-tsù rí ndòdì dhu ɔ́. Ndi dhu bhéyi ní ndì, nyábhù rí atdí afátá dò mätí atdí ale mà ní'iya ìmbă, wò ndì àlë tó Ádràngbále Yésù Krístò ríngó òná idhò ɔ́.

⁹ Kàgàwà ní ndì ndàñò dhu ifé arí ale. Àbadhi ní ndì nyí nunzi nyúngbò nyí Idhùnà Yésù Krístò, àlë tó Ádràngbále mánà.

Ìndrú-ɔngá rí ndàñò Kànìsà ɔ́ dhu

¹⁰ Àbanínzó, ma mìtdè nyí ifé tí àlë tó Ádràngbále Yésù Krístò-ovò rò, ndíní nyí kóró nyí nyowu tí òte rò atdí dhu dò, ìmbă ìndrú-ɔngá rí ndàñò dhu ràdù ʃì nzíñzíkù ɔ́. Nyí nyákă nyókò atdíngá ɔ́, nyí'ì atdí ìngá t'únita nà, nyádù ʃì atdí írèta nà.

¹¹ Obhó tí, àbanínzó, Klòè bhà-dzá-bhà-tsù, ma mìrì dhu atsù rarí'ì nzíñzíkù ɔ́.

¹² Ma mätína yà dhu bhéyi: ìngbàtí ʃì ndì ale mà nzíñzíkù ɔ́ náarí vurò dhu ànò ngätsi ale ràñcna dhu nà. Atdí ale náarátína: «Íma, ma ní Pòlò bhà ale,» ngätsi ale ràdù àtìnà:

* 1:1 1.1 Kas 18.17

«Íma, ma ní Apòlò bhà ale.» Ndìrò ngätsi ale arátina: «Íma, ma ní Kefà* bhà ale,» ngätsi-tsí ràdù àtìnà: «Íma, ma ní Krístò bhà ale.»

¹³ Ní, Krístò-õnga nándò tí ùndo ndí? Tí íma Polò ndí ka kutó ma mÙsàlabhà dò okúku dò rò? Nyí nyalá tí bátzò, íma, Pølò nòovò rò?

¹⁴ Ma marí òtsò àbhü Kàgàwà tò, inzá ma mábhü bátzò nzinzíku õ atdí ale tò màtí dhu-okú dò rò, pbétù, ma múbho ka fíyò ní Kríspò* mà kélë Gáyò* nà,

¹⁵ akye atdí ale mà náarana àtìnà, nyí rálü bátzò ovòdu rò ní.

¹⁶ Mbèmbè àdzo dhu ní, ma múbho bátzò átò Stìfanà bhà-dzá-bhà tò dhu*. Ròsè kòrí ale dònà, ma mÙni nzá iwà ma mábhü bátzò ngätsi ale tò màtí dhu.

Yësù Krístò ní Kàgàwà bhà ádrÙngbänga tó obi mà, kàbhà dhu-õnga t'òvòta tó ófò mànà

¹⁷ Krístò níivi nzá ma mÙrà bátzò ùbho ìndrù tò, pbétù kívi ma ndíní ma móvo tí Ídzì Mákürù ìndrù tò. Kívi ma ndíní ma mara tí kòvò rò inzá ma mìtsu ìndrù arí* nà dhu-õnga t'òvòta tó irèta òtèdu ò ròrò. Ndí dhu bhéyi ní ndí, Krístò avè mÙsàlabhà dò dhu níwí nzá ndí ndí* nà ádrÙngbänga tó obi.

¹⁸ Obhó tí, Krístò avè mÙsàlabhà dò dhu tò mÙkùrù òvò ka kí ìndrù tò dhu, nòzù kákà dhòdhóhónganà ì uwíya tí aròwu ale náaradù ìmbà tïna nà dhu tí. Pbétù àlë tò, yà àlë ìgù kà rí rò, ndí mÙkùrù rítèna ní Kàgàwà bhà ádrÙngbänga tó obi.

¹⁹ Obhó tí, Èlìlä Andítá ò Kàgàwà rätina:
«Ma mìnzya dhu-õnga t'òvòta núni ale tò dhu-õnga t'òvòta.

Ma mabhüya yà ìngä t'ùníta nà arí* ale tò ìngä t'ùníta rùwí*.

²⁰ Nírò, ádhì pbá ale ndí dhu-õnga t'òvòta tó irèta nà arí*? Ádhì pbá ale ndí Èyátá tò mÙlimò tí rí*? Ádhì pbá ale ndí yà kòmbí arí* adzi õ ka kádù òzùnà òte tò kòngò tí? Kàgàwà nábhü tí nzá yà adzi õ dhu-õnga t'òvòta rí* ìmbà tïna nà dhu tí?

²¹ Obhó tí, inzí ní ìndrù arí dhu-õnga òvò ní irèta-otù õ nga ndí ìndrù ràdù Kàgàwà ùni Kàgàwà bhà dhu-õnga t'òvòta tó ófò õ ní. Pbétù, yà àlë karóvona ìndrù tò Ídzì Mákürù-otù õ nga ní ndí, Kàgàwà núudhé ndìgù ndí ná'ù ale ní, ìmbà atdídhená ale mà ràmbe ndí Mákürù òzù dò ìmbà tïna nà dhu tí.

* **1:12 1.12** Kefà ní Péterù Pbàgiríkí t'ávàna õ. * **1:14 1.14** Kas 18.8 * **1:14 1.14** Kas 19.29 * **1:16 1.16** 1Kò 16.15-17 * **1:19 1.19** Isa 29.14

²² Tdù ì a'u Ídzì Mákărù rò, Pbàyàhúdí náarózèna dhu ní, 'àla pé idhò rí 'àkò ní ize angyi, ndirò ìnzì ní Pbàyàhúdí náarónena dhu ní, 'ìrì pé dhu-öngä t'óvòta tó irèta tó ote.

²³ Pbétù mǎ'i, mǎ márí pbìndà Ídzì Mákărù ànò ale ní Krístò, yà mÙsàlabhà dò ka kütó ale. Ní, ndì Ídzì Mákărù ànò ka kí ìndrù tò dhu náarádù Pbàyàhúdí-öngä ìwà ìwa tí, ìnzì ní Pbàyàhúdí ràdù kòzù ìmbä tïna nà dhu tí.

²⁴ Pbétù, kákà Kàgàwà núnzi rí'ì pbìndà ale tí ale tò, ìmbä rí'ì Pbàyàhúdí màtì, ndirò ngätsi ní ìnzì ní Pbàyàhúdí màtì, Krístò rí'tèna dhu ní Kàgàwà bhà ádrÙngbångä tó obi mà, kàbhà dhu-öngä t'óvòta tó ófò mÀnà.

²⁵ Obhó tí, yà ìndrù ròzàna rí'ì ìmbä tïna nà dhu tí Kàgàwà bhà Mákărù nádà wà ìndrù tò dhu-öngä t'óvòta tó irèta. Ndirò yà abádhí ròzàna rí'ì ivíví dhu tí Kàgàwà bhà Mákărù rí'ì obi nà ròsè ìndrù rí'ì nà obi dònnä.

²⁶ Nírò àabanìnzó, nyìrè pé nyì nyì'ì òná ófò, yà Kàgàwà únzi nyì nyì'ì pbìndà ale tì rò: ìnzì ní ábhò ale i nzinzìku ö rí'ì dhu-öngä t'óvòta tó irèta nà àdhàdhì yà ìndrù rí'rena dhu bhéyi. Ìnzì ní ábhò ale mà i nzinzìku ö rí'ì ádrÙngbångä tó obi nà, ndirò ìnzì ní ábhò ale i nzinzìku ö ka kádù òzùnà kámá-tidò tí.

²⁷ Pbétù, Kàgàwà óvò yà adzi ö ale ràdù òzùnà ìmbä tïya nà dhu tí ale, ndínì dhu-öngä t'óvòta tó irèta nà ale-nyì niwù tí. Ndirò kòvò ivíví dhu tí yà adzi ö ale ràdù òzùnà ale, ndínì obi nà ale-nyì niwù tí.

²⁸ Kävò yà adzi ö ale ràdù òzùnà àkyäkyè dhu tí dhu, ndirò gàyàna ònzì abádhí rí dhu, yà ìmbä tïya nà dhu tí rí'ì ìndrù-nyìkpó ö dhu, ndínì yà akákä dhu tí ìndrù ròzàna dhu nugolo tí.

²⁹ Kànzi ka ndì dhu bhéyi, akye atdí ale mà náarana ndìdzì ndìtirò ɔnzìná ní.

³⁰ Kàgàwà ní ndì nyì núngbò Yésù Krístò mÀnà. Käbhù Krístò rí'ì àlë tò yà ndì ndarí dhu-öngä óvò ní irèta tí. Kà-tì ní, Krístò-otù ö kòzù àlë obhónángatále tí, kú'o àlë àlë rí'là nyìkpóna ö, ndirò këwù àlë àlë tó nzérenga ö rò.

³¹ Àdhàdhì yà Èlìlì Andítá náaránçna dhu bhéyi: «Ndì nòzè ndìdzì ndì ale, nákä ndìdzì ndì ÁdrÙngbåle Kàgàwà-òkù dò rò tí*..»

2

*Krístò yà mÙsàlabhà dò ka kütó dò mákărù
(2Kò 4.5-7; Efè 3.2-11; 1Yù 2.20,27)*

* 1:31 1.31 Yèr 9.23

¹ Àbanïnzó, ìma nyú mà, yà fûrâbvù ma márà àhu, madù àrà órù ò aróko dhu yà Kàgàwà itè àlë tò nòvò rô fûkù òná kàsùmì ù, ma márà nzá i dhu òvò rô fûkù idzidzò ote-tidò ù, ndirò ma márà nzá kòvò rô yà adzi ù dhu-önga t'òvòta tò irèta-tidò ù.

² Obhó tí, yà atdíkpá àlë kí'ì nyí mànà òná kàsùmì ù, ma mudhé ndíní ma mara tí òte rô dòñá ní atdí dhu kèle. Ndí dhu ní Yésù Krîstò, yà mÙsàlabhà dô kütó dô màkùrù.

³ Ndirò, fûrâbvù ma mí'ì nínganí, ma mí'ì ivívínga nà, ma mí'ì òdò nà, madù àmbé ivi dô*.

⁴ Ma márà dhu ùdhe rô, madù dhu òvò fûkù rò, ma móñzì nzá i dhu ndíní ma midha tí afíkù nyá'ù dhu yà dhu-önga t'òvòta tò irèta náaríbhona ìndrû tò òvöyù ote ní. Pbétù ma móñzì i dhu Kàgàwà bhà Hlîlă-Alafí bhà ádrÙngbângá tò ɔbi ní,

⁵ Ìnzì fûkù a'uta níidè tí ìndrû arí dhu-önga òvò ní irèta dô, pbétù ndíní kídè tí Kàgàwà bhà ádrÙngbângá tò ɔbi dô.

Hlîlă-Alafí rî Kàgàwà arí dhu-önga òvò tí dhu itè àlë tò dhu

⁶ Ìnè màtí kà rî'ì ndí dhu bhéyi rò, mă márí dhu-önga t'òvòta tò irèta tò dhu nòvò kákà iwà ó'ò afíya òná rò ale tò. Ì dhu ní nzí yà adzi ù dhu-önga t'òvòta tò irèta-tidò, ndirò ka ní nzí yà adzi dô idzi nónyù, yà nzí fiyó idzi râdù àpere ale tò irèta-tidò.

⁷ Mă maróvôna ní Kàgàwà bhà dhu-önga t'òvòta tò irèta yà órù ò okónà. Ìnzá ndí ndàpè yà adzi òbhòlò rórò, kâvò wò ndí dhu-önga t'òvòta tò irèta ndíní àlë kotsúya tí pbìndà ádrÙngbângá tò awâwù ò otùna ù.

⁸ Yà adzi dô idzi nónyù ale nzinzì ù, wò ndí dhu-önga t'òvòta tò irèta dô dhu náni atdí ale mà ní'ì mbă. Dhu i'ìna gukyè abádhí uní ka dhu tí, ní abádhí utóna nzí wò ádrÙngbângá tò awâwù nà ÁdrÙngbâle mÙsàlabhà dô.

⁹ Kàgàwà anzì dhu rî'ì àdhàdhì yà Hlîlă Andítá náarâñôna dhu bhéyi:

«Yà ìnzá atdí ale mà náapèna àlâna, ndirò ìnzá atdí ale mà náapèna ìrina dhu,
yà ìnzá apèna ise atdí ale-afí ò màtí dhu,
ní ndí, Kàgàwà abhòlò angyangyi kákà ndí nòzè ale tò*..»

¹⁰ Àlë tò ní ndí Kàgàwà itè yà órù ò ndí ndili pbìndà dhu pbìndà Hlîlă-Alafí-otù ù. Obhó tí, Hlîlă-Alafí arí kóró dhu àndà, ìmbă rî'ì Kàgàwà údhë ndí ndonzì tí dhu, yà atdídò kâdù òrùnà màtí.

* 2:3 2.3 Kas 18.8-10 * 2:9 2.9 ïsa 64.3; 52.15

¹¹ Ádhì pbá ale ndì ìndrù nzínzì ſ, ngätsi ale-afí rřrèna dhu èni rádù, inzá ní ndì ale-afí yà kà'ò rř'ì kélë núni ka rò? Ndirò, Kàgàwà bhà irèta núni rádù atdì ale mà rř'ì ìmbă, inzá ní kàbhà Hlilä-Alafí kélë núni ka rò.

¹² Ndirò àlë, àlë kí'ì nà ní nzì yà adzi ſ ale arí'ì nà ale-afí-tidò, pbétù àlë kí'ì nà ní Hlilä-Alafí yà Kàgàwà bhà rò írà, ndíni àlë kuni tí àlë tò Kàgàwà íbhò kóró dhu.

¹³ Ndirò, yà mä mí Kàgàwà bhà màkúrù òvò ìndrù tò rò, mä marí nzì kòvò ìndrù tò dhu-önga t'óvòta tò irèta ò rò àhù ɔte-tidò ſ, pbétù mä marí kòvò Kàgàwà bhà Hlilä-Alafí níbhò fákà obhóná ɔte-tidò ſ. Ndì dhu bhéyi ní ndì, mä marí Hlilä-Alafí nàndà dhu àwé ìndrù tò ndì Hlilä-Alafí íbhò fákà ɔte-tidò ſ.

¹⁴ Pbétù, yà adzi dö pbìndà ófò ſ tí arúbhi ale, ní rř nzì àdù ndì Kàgàwà bhà Hlilä-Alafí ò rò ráhù ɔte à'ù. Obhó tí kà rädù kàla rř'ì ìmbă tìna nà dhu tí fìndà, inzì ndì dhu rädù dòna àlù, ndirò Hlilä-Alafí-otù ſ tí ndì dhu rädù ale-dö àlù nídhuní.

¹⁵ Kàgàwà bhà Hlilä-Alafí nà rř'ì ale rř'ì inè ìndrù-nyütsì rř'ì kóró dhu ràlù dòna, pbétù ìmbă rř'ì Hlilä-Alafí nà ale-dö nálù ndì Alafí nà rř'ì ale-nyütsì rř'ì dhu rř nzì.

¹⁶ Hlilä Andítá rätina:

«Ádhì pbá ale ndì Ádràngbälé bhà irèta núni?

Ádhì pbá ale ndì kà tò rádù sedzà àbhù?»

Pbétù àlë'i, yà Hlilä-Alafí nà àlë kí'ì rò, àlë kí'ì nà irèta ní Krístò bhà rò írà irèta.

3

Kàgàwà bhà kasütále

(1Kò 4.1-6; Èbr 5.11-14)

¹ Pbàkà ſ àabaninzó, nzinzíku ſ ma mífì nínganí, ma mábà nzá fangà móte nyí mánà àdhàdhì Kàgàwà bhà Hlilä-Alafí nà rř'ì ale bhéyi. Pbétù ma móte nyí mánà àdhàdhì yà adzi ſ dhu átdù afíya ale bhéyi, ndirò òko òko ire tí fìyó a'uta ſ Krístò-nyütsì ale bhéyi.

² Ma mábhù nyí nyömvà dhu ní'ì màkyí*. Ma mábhù nzá odú ró'ò ònyà nyönyà, inzì nyí nyádù kà-lémà ònzì ale tí nyí nyí'ì dhu-okú dò rò. Ndirò kòmbí mâtí nyí nyí nzì àdù kà-lémà ònzì,

³ òko nyí nyòko yà adzi ſ dhu átdù afíku ró nídhuní. Obhó tí, yà òko adha mà anya mánà nóko nzinzíku ſ dhu, nítè tí nzá dhu, yà adzi ſ dhu rátdù afíku, ndirò nyí raróko yà inzá Kàgàwà núni ale náaróko òná ófò ſ?

* **3:2 3.2** Mákýí tí Pølò rätina dhu ní yà ndì ndudhè kákà inzá àpè ò'ò fìyó a'uta ſ ale tò isisó ró'ò dhu.

⁴ Wò nzinzìku ō atdí ale rätina: Ima, ima ní Polò bhà ale, ngätsi ale ràdù àtìnà: Ima, ima ní Apolò bhà ale rò, ní wò nyí nyónzina dhu tí nzí inzá Kàgàwà náni ale tó ófò ō dhu?

⁵ Nírò, Apolò ní àdhi? Ndirò, Polò ní àdhi? Mă'i ní Kàgàwà bhà kasutálè, yà nyí nyá'ù Krístò otùya ō ale. Mă móñzi ndi kasu, ngätsi ale rònzi ka yà Ádràngbälé abhù fíndà perè-bvu rò.

⁶ Mă mí'i àdhàdhì yà inga ō kasu nanzì ale bhëyi: Ima, ma mazò itse, ndirò Apolò adù idha ùdhò kà dò. Pbétù, Kàgàwà ní ndi adù kàbhù ròvì.

⁷ Ní, wò ndi itse nòzò ale mà, kà-dò idha nàdhò ale mánà, kóró ní nzí dhu. Kàgàwà ní ndi rí'i ngari nà, kàbhù ndi ndi itse ròvì dhu-okú dò rò.

⁸ Itse nòzò ale mà, kà-dò idha nàdhò ale mánà kóró rí'i àdhàdhì: ndirò, Kàgàwà núubhòya ìngbàtí ilí ndì ale bhà mèkìmbà mà, àdhàdhì ndi ale anzì kasu-bvu rò.

⁹ Obhó tí, mă, mă'i ní atdíkpá arí Kàgàwà bhà kasu ònzì ale. Nyí, nyí ní Kàgàwà bhà ònzibvu.

Kàgàwà udhèya pbìndà kasutálè-kàsü kàzü ní dhu

Nyí ní átò Kàgàwà ròsìna idza.

¹⁰ Ní, yà idù Kàgàwà íbhò ídzìnga-bvu rò, ndirò àdhàdhì yà idza òsì arí nyìkpóna ótdyù ale bhëyi, ma mópè ndi móru idza-pfò [Ídzì Mákárù t'ùnóta-otù ō.] Ndirò kòmbí, ngätsi ale nádù ndi ndi idza òsì kà-dò. Pbétù dhu àkà ìngbàtí ilí ndì ale mà ràndà nga mbëyi, ìngbà dhu bhëyi màtì ndì ndósì kà-dò dhu nà.

¹¹ Obhó tí, ìmbä ngätsi idza-pfò òpè rádù ndòrù, yà iwa ka kórù-tsí tó ngari ō ale rí'i. Ndì idza-pfò ní Yësù Krístò.

¹² Ìndrú rí'i inè ndòsì wò ndi òru ka kórù idza-pfò dò abhò rádù òdhò dhu-tidò ní: orò, tsùmà, ndirò orú odzìna nà odu-tidò mà. Ngätsi ale rí'i inè ndòsì kà-dò ìnzì rádù òdhò abhò dhu-tidò ní: itsu, tsítsò, ayi mà.

¹³ Kàgàwà rí ìndrú-ànyä itdì nínganí rí ndònzì dhu níitèya ìngbà tí ilí ndì ale bhà kasu tó ófò kpangba. Obhó tí ndi nínganí, Kàgàwà núudhèya ìngbàtí ilí ndì ale bhà kasu mà kàzü ní, kàzü ràdù ndi ndi ale bhà kasu tó ófò nítè.

¹⁴ Ní, dhu i'iya gukyè inzá yà ndi ale asì wò ndi idza-pfò dò dhu nògbè kàzü ò dhu tí, ní ndi ale náabáya mèkìmbà.

¹⁵ Pbétù yà ndi ale asì dhu nòogbeya gukyè, ní ndi ale náabáya nzí mèkìmbà. Àbadhi nyá ndítírò nòogúya ògù, pbétù ndi dhu ni'iya àdhàdhì kàzü ònà ndì nòtò ndàdù ògù ale bhëyi.

¹⁶ Nyí nyáni tí obhó dhu nyí ràrì Kàgàwà bhà idza, ndirò kàbhà Èlìlä-Alafí rarádi nyukutsì?

¹⁷ Obhó tí Kàgàwà bhà idza ní ɿllă idza, ní nyi ní ndi kàbhà idza. Nírò, ndi ale apé Kàgàwà bhà idza ùgòlò, ní Kàgàwà adàya ndi ale ùgolo átò.

Kàgàwà íbhò kóró dhu făkù făkù ídzìng-a-okú dò rò

¹⁸ Atdí ale mà àkă nzá ndùtră ndi ndítirò. Nzinzikù ɔ atdí ale mà náapé ndòzù iwà ndi ndúni dhu-ɔnga t'óvòta yà adzi ɔ ale tó ófò ɔ dhu tí, ní ndi ale àkă ndàbhà ndi dhu-ɔnga t'óvòta-tidò. Ndi dhu bhéyi ní ndi, kà rădù ɿ' obhóná dhu-ɔnga t'óvòta núni ale tí.

¹⁹ Obhó tí, yà adzi ɔ dhu-ɔnga t'óvòta tó irèta-tidò ní imbă třna nà irèta Kàgàwà-ònzi. ɿllă Andítá náarátina: «Kàgàwà arí dhu-ɔnga t'óvòta i úni dhu tí arí 'ati ale nótì yà ɿtrò abádhí ûpe fiyó àdà ɔ*».

²⁰ Ndírò Andítá rätina átò: «Ádràngbâle Kàgàwà núni wà dhu-ɔnga t'óvòta tó irèta nà ale tí rí 'òzù ale tó irèta. Kùni wà dhu, ndi irèta ràrì mbă třna nà dhu*».

²¹ Nírò, atdí ale mà àkă nzá ndòyò ndi ngätsi ale-okú dò rò. Obhó tí, kóró dhu rí ɿ făkù ídzìng-a tò.

²² Ìma Pølò, Apølò, Péterù, Kàgàwà íbhò mă făkù făkù ídzìng-a tò. Ndírò yà adzi, ípìrònga, ɔve, yà kòmbí rí ɿ dhu, olù ríwu dhu mánà kóró Kàgàwà íbhò făkù făkù ídzìng-a tò.

²³ Ndírò nyi'ína, nyi ní Krístò bhà ale, ndírò Krístò ní Kàgàwà bhà ale.

4

*Inzá dhu àkă konzì Krístò bhà kasutále gàyà dhu
(Rom 14.10-12; 1Kò 3.5-9)*

¹ Nírò, dhu àkă indrü ròzù mă'í Krístò bhà kasutále tí, ndírò Kàgàwà bhà obhóniga ùdhé arí indrü tò ale tí. Rìrà àhu kòmbí nga ɔ, i obhóniga náaróko órù ɔ.

² Nyi nyàni wà dhu, wò ndi ádràngbâng-a-tidò ka kábhù fóná ale ràrädù àkă ndi ɿ yà fíndà ka kàvi dhu ònzi arí ale tí.

³ Pbàkà ɔ, inzì ní àpbè ndi akékpá mätí nyünò ànyádu, ndírò ngätsi ní, indrü-bvü dhùwanì rùnò ndi ànyádu. Ndírò ìma nyá matírò ma mí nzì àdù ànyádu ùnò.

⁴ Obhó tí, pbàkà irèta nyá mà nóbhù nzá ma atdí dhu-okú dò rò mätí, pbétù ndi dhu rí nzì àtina, ìma ràrì obhónángatále. Ádràngbâle ní ndi ànyádu ùnò rádù.

⁵ Ní ndi dhu-okú dò rò, nyi nyákà nzá nyünò indrü-ànyá angyinà rò, inzá àkò ka kakò kàsùmì àpè àkă rörò. Nyi

* 3:19 3.19 Yób 5.13 * 3:20 3.20 Zàb 94.11

nyàkă nyödò nga, ràrà àhù Ádrùngbále rïngó dhu ò. Ka ní ndì kóró dhu yà ùru ka kuru ínò ò nitèya kpangba awáwù ò, ndàdù yà ìndrú aródòna affiya ò dhu núpfò kpangba. Ní Kàgàwà níifuya ìngbàtí ìli ndì ale mà ndì ale bhà kasu-bvù rò.

⁶ Àbaninzó, ma mìnò wò dhu făkù, midyì Apolò bhà ófò mà pbàkà ófò nyé mànà okukù dò rò. Ma midyì i ófò, ndín' ròká nyí nyení tí dhu, nyí ràká nzá nyowù igi Andítá rò rò, ndirò nzinzikù õ atdí ale mà ràká nzá ndìdzí ndì, ndòlè ndì atdí ale inà rò, ndàdù ngätsi ale nídzèlè.

⁷ Ádhì pbá ale ndì nyí níli nyí'ì ádrùngbále tí ròsè ngækà ale dònà? Tí obhó Kàgàwà ndì yà nyí nyarí'ì nà kóró dhu nubhò ìndù? Kápé ì'ì wò dhu bhéyi, ní ádu-okú dò rò nga ndì nyí nyadù àmbe nyoyò dò, inzá nyí nyabà i dhu Kàgàwà-fó dhu bhéyi ní?

⁸ Nyí pbání iwà nyí nyábà yà nyí nyí atdyúya òho kóró dhu! Nyí pbání iwà nyí nyóngò ònzitále tí! Nyí pbání iwà nyí nyóngò ádròdrò kámá tí! Pbétù mǎ'i na, mǎ ní nzí ádròdrò kámá. Nyí nyí'ìna gukyè obhóngatí ádròdrò kámá tí, ní mǎ màmbènà ì'ì átò ádròdrò kámá tí atdikpá nyí mànà.

⁹ Obhó tí, ima ní dhu ròlo Kàgàwà úli mǎ'i, mǎ uvitatále tirò, mǐ'ì olù ale tí kóró ale rò dhu bhéyi. Mǎ mǐ'ì àdhàdhì ànyáya ka kàtdì ndín' ka kokyé tí ale bhéyi. Obhó tí, mǎ mǐ'ì àdhàdhì kóró yà adzi õ ale mà, màlàyíká mànà dhu rí ròyá rí ndònzi dhu àndà ale bhéyi*.

¹⁰ Mǎ pbání ndì àkyakyé ale Krístò-okú dò rò, nyadù ì'ì dhu-ënga t'òvòta tó irèta nà ale Krístò-nyutsì. Mǎ pbání ndì ivíí ale, nyadù ì'ì obi nà ale. Ìndrú arí itsìka ònzi, pbétù, abádhí arádù nyífu!

¹¹ Rìrà àhù kòmbí nga ò, mǎ mǐ'ì àwù nà, mǎ mǐ'ì òmvàna mǎ mí dhu-atdyú nà, mǎ mǐ'ì ìmbă mùdzarà nà ròká. Ka karávu ròká, mǎdù àmbe ùbhi dò, ìmbă mǎ móko ró nga rí'ì ròrò.

¹² Mǎ mårí adyc ìvò, mambah kasu ònzì dò otsúka nyú ní ònyà mǎ mabá tí. Mǎ'i ní ka kí dhu ànò rò, mǎ mårí i ale àsò àsò tí. Ìndrú rí mabhù mabhà àpbè rò, mǎ mårí dhu-dzi òndù òndù tí.

¹³ Mǎ'i ka kùdhù rò, mǎ mårí ote àdú ìyònga õ. Kòmbí matí ka kí mözù àdhàdhì yà adzi õ tsitsò bhéyi, ndirò kóró ale mà náarí mözù mǐ'ì yà adzi õ andrita bhéyi.

* **4:9 4.9** Ànyáya ka kàtdì ndín' ka kokyé tí ale ka kabhúnà rùvò rùwugà dò, ndín' ì nugye tí òrù tó ìzà nà, ìndrú ràdù 'àndu 'àmbe i ale rò rí ndònzi dhu àndà dò.

Pɔlò bhà irèta yà atdídò ndì ndózè pbìndà nzónzo-okú dò rò

¹⁴ Ma màndí nzá yà dhu fükù ndíní nyìkù nabhù tí rìwù, pbétù ma màndí ka ndíní nyìkpókù nabhà tí ròtdyù àdhàdhì pbàkà nzónzo yà atdídò ma mózè bhéyi.

¹⁵ Obhó tí, atdí kumì lufù ale mà rí mbà dhu ùdhé fükù Krístò-nyütsì ka kóko tí dhu dò, ní abákù rí mbà i'í ibí. Obhó tí, ima ní ndì ma módhì nyì Idzi Mákärà ma mánò fükù dhu-otù ɔ, ndíní nyì nyoko tí Yésù Krístò-nyütsì.

¹⁶ Nírò, ma mítde nyì itdè tí, nyì nyákà nyödyi pbàkà ófò.

¹⁷ Wò dhu-okú dò rò ní ndì, ma móvì Tímòtewù tìku ɔ. Ka ní pbàningba yà atdídò ma mózè, ndirò mbéyi arí fòná ka kàbhù Ádràngbále Yésù bhà kasù ònzì. Kàrì ndì Krístò-nyütsì ma marádi tí dhu tó gìlìmá àbhù nyirè. Ndì gìlìmá ní ndì ma marúdhéna kóró ngari ònà kóró kànísá ɔ.

¹⁸ Nzínzikù ɔ atdídhená ale nòpè 'àmbé inga ìrè dò ìnzì ma ràràrà nyàndà, ndì dhu ràdù 'àbhù 'àmbé idzi dò.

¹⁹ Pbétù, ma márà àhu fûrábvù ìnzá òtrò idho ɔ, Ádràngbále òzè ka ní. Ní ányìrò ní ndì, ma mí nzì kôkò i' idzi arí itírò ale arénona dhu kèle núní, pbétù ma mí abádhí ràdù ònzinà dhu nálà átò!

²⁰ Obhó tí, òrà-akpà ɔ Ádràngbá kamà Kàgàwà bhà Idzi náarí nzì ndítè yà ale-tsù ɔ ka kánona dhu-otù ɔ tí, pbétù kàrì ndítè ádràngbanga tó ɔbi-otù ɔ.

²¹ Nírò, nyì nyòzè ní àdhu? Tí marà àhu fûrábvù fudú mùgö nà, ndirò ngätsi ní, tí marà àhu àzè mà ịyònga mânà ní àlè afidu nà?

5

Mànyònì ònzì rí ale àkă kodì Kànísà ɔ rò dhu

(*Gàl 5.9; 1Tì 1.19-20; Ebr 10.22*)

¹ Dhu arí ndíri kóró ngari ònà kambe àtìnà dò, nzínzikù ɔ atdídhená ale rarí mànyònì ònzì. Ndì mànyònì-tidò ní yà ìnzì arí ndònzi kákà ìnzá Kàgàwà ná'u ale nzínzi ɔ màtì: ka karátina nzínzikù ɔ atdí ale ródyi olù-ịyàñà* ràdì pbìndà tsìbhále tí!

² Ní àzèmbè izuh àmbènà nyákă, nyàdù ndì dhu nònzi ale ipfo, nyödi nzínzikù ɔ rò rò, nyì nyarádù òko nyambé nyøyò dò òyò tí!

³ Ima, ma mí'ì itsé rükù rò ale-ngbò ònà rò, pbétù ma mí'ì inè atdíkpá nyì mânà ale-afí ònà rò. Ní, ma mótdì wà ndì dhu nònzi ale-ànyă, àdhàdhì inè àlè kí'ì atdíkpá nyì mânà dhu bhéyi.

* **5:1 5.1** Law 18.8; Tòr 23.1

⁴ Ma mòtdì ndì ale-ànyă àlĕ tó Ádrùngbále Yésù-ɔvò rò. Ndírò, nyündü nyí nyí rò, ma mi'iya ìnè átò atdíkpá nyí mánà ale-afí òná rò, ndírò Ádrùngbále Yésù bhà ádrùngbànga tó obi ní'iya ìnè nzinzíku ɔ.

⁵ Nyí nyàkă nyipfo wò ndì ale, nyabhù pfómvo Sítanì tò*, ndíní kà-nyutsì rí'ì nzérenga nabhù tí ríku yà kà răbàna àpbè-otù ɔ. Ndì dhu bhéyi ní ndì kà rădù ògù Ádrùngbále Yésù ríngó òná idho ɔ.

⁶ Nyí nyí nyøyò nzérenga-okú dò rò dhu ní nzí ídzì dhu! Nyí nyáni tí obhó dhu, ákë afí-ngba rarí ábhó idyi nyú nábhù rámò?

⁷ Nírò, nyí nyàkă nyipfo wòrí nzérenga tó afi-ayí nyukutsì rò, ndíní nyí nyilá tí Kàgàwà-nyikpó ɔ. Ndì dhu bhéyi ní ndì, nyí nyádù ɻ'ì àdhàdhì idyi-ɔwútá, yà inzá ka kàngbó afí òná bhéyi, yà kòmbí nyí nyí'ì òná ófò bhéyi. Obhó tí, Kàgàwà ú'o wà nyí nyilá nyikpóna ɔ. Kábhù wà Krístò perè tí àlĕ-okú dò rò àdhàdhì Pásìka tó mÙhendù tò Pbàyàhúdí arázèna 'à' à tàmă-ngba bhéyi*.

⁸ Ní ndì dhu-okú dò rò, àlĕ kákă àlĕ rònzì àlĕ tó Pásìka tó mÙhendù inzí ní afi-ayí rí'ì òná mÙgatì ní. Kà-tì ní, nzérenga mà nzére dhu mánà tó afi-ayí ní. Pbétù, àlĕ kákă àlĕ rònzì ka ìmbă òná afi nà mÙgatì ní. Kà-tì ní, àlĕ kákă àlĕ ròkò ɻ'lă àlĕ kílă Kàgàwà-nyikpó ɔ rórò, ndírò obhóná dhu ònzí àlĕ kí rórò.

⁹ Yà olù ma mändí făkù bhàrwà ɔ, ma mändí dhu mati, nyí ràkă nzá nyowù òko rò atdíkpá mÙnyònítále mánà.

¹⁰ Ndì bhàrwà ò ma móte nzá yà adzi ɔ mÙnyònítále dò, ɔdhíya-fó rí'ì dhu dò arí afíya ɻ'lă ale dò, ìndrú-fó dhu ɻ'hdhă arí obi ní ale dò, ndírò sànamù ɻ'lë arí ale dò. Obhó tí, ndíní nyí nyindà tí nyí abádhí rò rò, dhu àkánà nyuvò yà adzi ɔ rò!

¹¹ Pbétù ma mändí dhu făkù okuya dò rò ní kákă pbàkrístò tí arí 'átì ale. Ndì ale apé àtina ndì ràrì mÙkrístò, pbétù ndàdù ɻ'ì mÙnyònì ònzí arí ale tí, ndírò ɔdhína-fó rí'ì dhu dò arí affína ɻ'lă ale tí, kapé ɻ'ì sànamù ɻ'lë arí ale tí, ndàdù ɻ'ì dhu ɻ'ncò arí ìndrú ní ale tí, kapé ɻ'ì iwa òri arí ale tí, ndírò obi ní arí dhu ɻ'hdhă ìndrú-fó rò ale tí, ní wò dhu bhéyi ale-tidò nà nyí nyàkă nzá nyonyà ɔnyà mà atdíkpá!

¹² Inzá Yésù ná'ù ale-ànyă t'áncta tí òtèdu? Tí obhó pbàkrístò nyú i nyí nyádù ànyaya ná'nò?

¹³ Inzá Yésù ná'ù ale-ànyă ná'nò rădù ní Kàgàwà. Obhó tí, ɻ'lă Andítá rätina: «Nyí nyàkă nyipfo nzére ale nyodì nzinzíku ɔ rò*.

6

MùKrístò àkă nzá ndòbhù ɔdhìnà mùkrístò ìnzá Yésù ná'ù anya t'ítìta t'ále-fó dhu

(*Mbà 20.3; Mát 5.23-24; Rom 12.17-18; Efè 5.3-8; Yàk 4.1*)

¹ Nzinzìkù ɔ atdí ale mà náapé ʃì anya nà iwà Yésù ná'ù ɔdhìnà nà, ní dhu ɔfò tí nga kà ràrà ndi ɔdhìnà ɔbhù ìnzá Yésù ná'ù anya t'ítìta t'ále-fó? Ìnga nòfò dhu ní kà ràrà kòbhù Kàgàwà bhà ale-fó.

² Nyí nyáni tí nzá dhu, Kàgàwà bhà ale ràrì ndi yà adzi ɔ ale-ànyà nítìya? Nírò, yà adzi ɔ ale-ànyà nyí nyítìya dhu bhéyi, áduhù ìnzì nyí nyádù kókò dhu bhéyi àkyakyè dhu nàfà ale-ànyà nítì ní?

³ Nyí nyáni tí nzá dhu àlë rítìya málàyíká mà-ànyà? Ní ndi dhu bhéyi kà rí'ì rò, àlë ní ụnò àlë kádù yà adzi ɔ ʃì nònzi dhu-ànyà ụnò olu!

⁴ Ní dhu apé ʃì nyí nyí'ì anya nà nzinzìkù ɔ dhu tí, ní áduhù-okú dò rò nga ndi nyí nyádù ɔwu i anya nà kókò ìnzì arí ɔte pbàkrístò nzinzì ɔ dhu ɔ ale-ònzi ní?

⁵ Ma mènò dhu wò dhu bhéyi ndíny nyíkù nabhù tí rìwù. Obhó tí, nzinzìkù ɔ yà Yésù ná'ù ɔdhína nzinzì ɔ dhu-ànyà ụnò rádù dhu-ɔnga t'óvòta náni atdí ale mà t'í'ì mbă?

⁶ Pbétù, ụkú nyí nyàmbènà nzinzìkù ɔ dhu-ɔnga àndà rò, nyí nyarádù ɔwu nyóbhù ìnzá Yésù ná'ù ale-fó dhu-tí ní àduhù?

⁷ Obhó tí, anya nà nyí nyí'ì nzinzìkù ɔ dhu nítè wà dhu kpangba, iwà dhu rónzi lèmàkù atdídò. Ní áduhù ìnzì nyí nyádù nzére dhu-dzi òndù ní? Áduhù ìnzì nyí nyádù nyóbhà kudhà fukú ongyéngá mà ní?

⁸ Pbétù nyí, nyí ní ndi nyí nyarí nzére dhu ònzi, nyówù Yésù ná'ù ɔdhíkù ɔbhù iri ale-fó! Ndírò nyí ní ndi nyí nyarí i ale tó obhónanga ụdhà ɔbi ní!

⁹ Nyí nyáni wà dhu mbéyi nyá, nzére dhu ònzi arí ale ní rabáya nzí ngari ɔrù-akpà ɔ Ádrùngbà kamà Kàgàwà bhà Idzi ɔ. Ìnzì nyàbhù kùträ nyí: mènyònì ònzi arí ale mà, sànamù ụlë arí ale mà, kákà ìnzá ʃì ụmbà ʃì nà ale nà arí mènyònì ònzi ale mà, ndírò mènyònì ònzi arí nzinzìya ɔ kpabhále-tírò, ndírò vèbhále-tírò ale mà, náabáya nzí ngari Kàgàwà bhà Idzi ɔ.

¹⁰ Ndírò, ogbo ònzi arí ale mà, ɔdhíya-fó rí'ì dhu dò arí afíya ụlì ale mà, iwa òri arí ale mà, dhu ụnò arí ìndrú ní ale mà, kákà ìndrú-fó dhu ụdhà arí ɔbi ní ale mènà, ní kòrí ale kóró, náabáya nzí ngari ɔrù-akpà ɔ Ádrùngbà kamà Kàgàwà bhà Idzi ɔ átò.

¹¹ Angyi, nzinzìku ũ atdídhená ale nóongónà dhu ònzì ndí dhu bhéyi tí. Pbétù kòmbí, àlè tó Kàgàwà nú'o wà nyi, nyilà fùkú nzérenga ũ rò. Käbhù nyi nyöngò pbìndà ale tí, ndàdù nyözù obhónángatále tí. Kõnzì kóró i dhu àlè tó Ádràngbále Yésù Krístò nyi nyá'ù dhu-okú dò rò, ndirò Hílă-Alafí-otù ũ.

*Yésù ná'ù ale ní Krístò-ngbò-rönga dhu
(1Tè 4.1-17; 1Pé 1.14-19)*

¹² Nyi nyarátina: «Kóró dhu t'ónzita tó rusà ka kúfà wà fákà pbàkrístò tírò.» Ndí dhu ní obhó dhu, pbétù kóró dhu ní nzì àkákà kõnzì dhu. Ìma mà átò ma míne mati: «Kóró dhu t'ónzita tó rusà ka kúfà wà idù,» pbétù ma mí nzì àdù dhu à'ù mi'í atdí dhu mà tó ino tí.

¹³ Ndirò nyi nyarátina átò: «Kàgàwà anzì ònyù ale-ò tò, ndirò känzì ale-ò ònyù tò.» Pbétù, ma mátina kà ritòya kókò óyò dhu kóró. Ale-ngbò Kàgàwà anzì nzá mìnyònì t'ónzita tò, pbétù känzì ka Ádràngbále Yésù bhà kasù t'ónzita tò. Ndirò ndí Ádràngbále rí'í ale-ngbò t'ùndata tò.

¹⁴ Ndirò ròsè dòtsí, Kàgàwà yà Ádràngbále Yésù nabhù rìngbè ndí ɔve-bvù rò pbìndà ádràngbångá tó ɔbi ní, náabhàya àlè-ngbò rìngbè i átò.

¹⁵ Nyi nyàni tí nzá dhu, ngbökù ràri Krístò-ngbò-rönga? Nírò ma tí àdù Krístò-ngbò-rönga nyá idiyi idiyi, mágèrè ròngò mìnyònì tó tsìbhále-ngbò-rönga tí? Ìnzì akèkpá matí!

¹⁶ Ndirò, nyi nyàni tí nzá dhu ndí ale mà rapé 'ùngbò mìnyònì tó tsìbhále nà, ní róngò wà atdí ale-ngbò tí kà mánà? Obhó tí, Hílă Andítá náarátina: «Abádhí óyò rò ràdù 'ùngèrè 'òngò atdí ale-ngbò tí*.

¹⁷ Pbétù, Ádràngbále mánà i nùngbò ale, ní ràdù ndùgèrè 'òngò atdí ale tí kà mánà, ale-afí ònà rò.

¹⁸ Nyi nyákă, nyotsè mìnyònì-tsü rò! Yà ìndrù rònzina kóró ngúkpà nzérenga rí'í igi ndí ale-ngbò rò rò. Pbétù mìnyònì nònzì ale nònzì wà nzérenga ngbôna nyá rò nditírò*.

¹⁹ Nyi nyáni tí nzá dhu ngbökù ràri yà nyukutsì arádi Hílă-Alafí bhà idza? Ndí Hílă-Alafí nábhù fükù ní Kàgàwà. Ndirò nyi ní nzì kámákù nyi-tírò.

²⁰ Obhó tí, Kàgàwà náadzì nyi ɔré odzi nyá ũ. Ní nyi nyákă nyilè ka ngbökù ní.

* 6:16 6.16 Opt 2.24 * 6:18 6.18 Ka kí'í inè kágèrè ka átò yà dhu bhéyi: «Nyi nyarátina: <Yà ìndrù rònzina kóró nzérenga rí'í igi ndí ale-ngbò rò rò.> Pbétù ma mátina: mìnyònì nònzì ale rònzì wà nzérenga ngbôna nyá rò nditírò.»

Pɔlò r̄i Pbàkòritò arí’ì nà ʉmbátá d̄o nzére i’reta òbhɔlo dhu

(Opt 2.18-25; Mât 19.3-12; Rom 6.18-22)

¹ Kòmbí, ma mí dhu òvɔ făkù yà idù nyí nyándí dhu d̄o. Nyí nyáti: «Ínga nòfò dhu ní kpatsìbhále àkǎ nzá ndòdhò pbìndà tsìbhále nà.»

² Pbétù, ndíní ìndrú oko tí ìmbă mìnyònì r̄í’ì nzinzìya ſ, ma mátina dhu ràkă ìngbàtí ilí ndì kpatsìbhále mà r̄í’ì pbìndà tsìbhále nyú nà, ndirò ìngbàtí ilí ndì tsìbhále mà r̄í’ì pbìndà kpatsìbhále nyú nà.

³ Kpatsìbhále nákă ndònzì pbìndà tsìbhále r̄i atdyúna òho dhu, ndirò tsìbhále mà nákă ndònzì pbìndà kpatsìbhále r̄i atdyúna òho dhu átò.

⁴ Tsìbhále-ngbò ní nzí ndi tsìbhále bhà, pbétù ka ní kàbhà kpatsìbhále bhà. Ndirò kpatsìbhále-ngbò ní nzí ndi kpatsìbhále bhà, pbétù ka ní kàbhà tsìbhále bhà.

⁵ Ní, nyí nyàkă nzá nyùlè nyí, inzá ní itsòta tó kàsùmì ſ tí nyí nyìrì nyí nyùbhà ka áké kàsùmì tí rò. Ndì itsòta tó kàsùmì dzidò, nyí nyádù ìngo nyökò atdíkpá tdítò, akye pfòmvɔ Sitanì náarana nyùtra făkù ivívíngá ſ ní.

⁶ Wò ma mìnò făkù dhu ní nzí ʉyátá, pbétù ndi dhu bhéyi nyí nyònzì dhu dhu ní nzí nzére dhu.

⁷ Obhó tí, ma mìmbènà òzéna dhu ní kóró ale ròkò imá bhéyi, ìmbă vèbhálé na. Pbétù ìngbàtí ilí ndì ale mà nábà pbìndà perè nyú atdírò Kàgàwà-fó: atdí ale ràbà tsìbhále nà ndì ndádi dhu tó perè-tidò, ngätsi ale ràdù ìmbă tsìbhálé na ndì ndádi dhu tó perè nábà.

⁸ Ndirò kákà ìmbă r̄í’ì vèbhále nà ale mà, abvo-ayí mánà tò, ma mí dhu òvɔ mati, dhu ràmbènà àkă mbéyi nyú abádhí tò abádhí ròngò òko yà ma marádi dhu bhéyi, inzí ‘òhò ʉmbátá-atdyú.

⁹ Pbétù dhu apé ſ’ì inzí abádhí ràdù affiya òtò itírò dhu tí, ní abádhí ràdù àkă ‘umbă ì. Obhó tí, dhu ràdù àkă mbéyi nyú, ndi ale r̄í’ì pbìndà tsìbhále nyú nà, ròsè ndì ndarana àdi ndàmbé tsìbhále-atdyú ‘òhò dò dhu dònà.

¹⁰ Kákà iwà ì námbă ale tò, ma mábhëna ní yàrì ʉyátá, yà inzá àhù fudú rò, pbétù kírà Ádrùngbále Kàgàwà bhà rò: tsìbhále àkă nzá ndùbhà pbìndà kpatsìbhále.

¹¹ Pbétù, tsìbhále náapé pbìndà kpatsìbhále ùbha, ní ndi tsìbhále àkă nzá ndàrà amba-bvù tdítò. Ìmbă kí’ì ndi dhu bhéyi rò, dhu àkă abádhí rùngbò ì tdítò pbìndà kpatsìbhále nà. Ndirò, kpatsìbhále àkă nzá ndùbhà pbìndà tsìbhále.

Pɔlɔ́ rí sedzà àbhù inzá Yésù ná’ù ale mànà i númbá Yésù ná’ù ale tò dhu

¹² Ndirò ngükpà ale tò, ima, ma mí yà dhu òvò, ndi dhu àhu nzá Ádrùngbále Yésù ò rò, pbétù kàhu ùdù rò. Ní ma mätina: iwà Yésù ná’ù kpatsìbhále náapé ſì inzá Yésù ná’ù tsìbhále nà, ndi tsìbhále ràdù ndà’ù ‘òngò òko kà mànà, ní ndi kpatsìbhále àkă nzá ndùbhà ndi tsìbhále.

¹³ Ndì dhu bhéyi tí, Yésù ná’ù tsìbhále náapé ſì inzá Yésù ná’ù kpatsìbhále nà, ndi kpatsìbhále ràdù ndà’ù ‘òngò òko kà mànà, ní kàkă nzá ndùbhà pbìndà kpatsìbhále.

¹⁴ Obhó tí, inzá Yésù ná’ù kpatsìbhále rí ſì inè ábhò onzi nà ndùgèrè ndì ndòngò Kàgàwà bhà ale tí Yésù ná’ù pbìndà tsìbhále-otù ſ. Ndì dhu bhéyi tí, inzá Yésù ná’ù tsìbhále rí ſì inè ábhò onzi nà ndùgèrè ndì ndòngò Kàgàwà bhà ale tí Yésù ná’ù pbìndà kpatsìbhále-otù ſ. Ìmbá kà rí ſì ndi dhu bhéyi nán̄, abádhí tó nzónzo nózù ka kádù Kàgàwà-nyìkpó ſ òtì ale tí. Pbétù obhónánga nyú ſ, i nzónzo ní Kàgàwà-nyìkpó ſ ìlá ale.

¹⁵ Pbétù dhu apé ſì inzá Yésù ná’ù ale nózè ndùbhà yà i úmbá i nà Yésù ná’ù ale dhu tí, ní ndì ale àkă wà ndùbhà i úmbá i nà ale. Kòrí dhu-tidò nàndà dhu ní, Yésù ná’ù ale nàtsì i úmbá i mànà inzá Yésù ná’ù ale nà dhu rí mbá. Pbétù dhu òfò nga nyökò atdíkpá, Kàgàwà núunzi nyí ndíni nyí nyoko tí màràngà ſ ngükpà ale mànà dhu-okú dò rò.

¹⁶ Inyi Yésù ná’ù tsìbhálé, nyí nyàni tí obhó ìgú nyí nyádù pbùkù kpatsìbhále nígu dhu? Ndirò ngätsi ní, inyi Yésù ná’ù kpatsìbhálé, nyí nyàni tí obhó ìgú nyí nyádù pbùkù tsìbhále nígu dhu?

Pɔlɔ́ rí dhu àndí inzá dhu àkă kokò ìndrú tó ụyátá tó ino tí dhu dò dhu

¹⁷ Ròsè yà angyi ma mènò dhu dònă, ìngbàtí ilì ndì ale mà nákă ndòngò àdì àdhàdhì yà Ádrùngbále Yésù abhù fíndà ófò ſ: ndì ófò ní, yà Kàgàwà rí ndànzi rò kí ſì òná ófò*. Wòrí ní ndì àkákänà kifù dhu tí ma marúdhëna kóró kànísá ſ dhu.

¹⁸ Kàgàwà rí nyanzi òná kàsùmì ſ, nyí nyí ſì tí iwà ka kóbhòlò onzìnánga ró? Ní nyí nyàkă nyadi ndì ófò ſ. Kàgàwà rí nyanzi òná kàsùmì ſ, nyí nyí ſì tí inzá ka kóbhòlò onzìnánga ró? Ní nyí nyàkă nzá nyabhu ka kóbhòlò.

* **7:17 7.17** Kàgàwà rí nyänzi rò nyí nyí ſì òná ófò tí ka kátina dhu-tí ní: Ale-ònzinga òbhòlò ka kí dhu mà, inzí ka kí kòbhòlò dhu mà, ndirò ino tí ka kí ſì dhu mà, ìmbá ka kí ſì ino tí dhu mànà. Kùtò nzá Kàgàwà àvi dhu ònzi ka kí dhu-tsà. Wòrí ní nzí ití ka kátina, Kàgàwà rí ndànzi dhu atù nzérenga ſ ale ràkänà ndòngò àdì ndi nzérenga ſ tí.

¹⁹ Ale-ònzìnga òbhòlo ka kí dhu nónzì nzá atdí dhu mà. Ndirò, ìnzì ka kí kòbhòlo dhu nónzì nzá atdí dhu mà átò. Àkákà dhu ní kifù Kàgàwà àvi kònzi dhu.

²⁰ Dhu àkà ìngbàtí ilì ndì ale mà ràdì yà Kàgàwà rí ndànzi rò ndì ndì'ì òná ófò ɔ.

²¹ Dhu apé ʃì nyì nyì'ì ino tí Kàgàwà rí nyanzi rò dhu tí, ní nyì nyàkà nzá nyitú afínu. Pbétù dhu apé ʃì inè nyì nyì nyadi dànu nyi-tírò dhu tí, ní nyì nyàkà nzá nyiwí ndì onzi.

²² Obhó tí, ino tí arí'ì ale, yà Kàgàwà ánzì rùngbò ɿ Ádrùngbále Yésù nà, ní nzì ino Yésù-nyíkpó ɔ. Ndì dhu bhéyi tí, dòná arí'ì ndítírò ale, yà Kàgàwà ánzì, ní Krístò bhà ino.

²³ Kàgàwà náadzì nyì orú odzi nyú ɔ. Nírò, nyì nyàkà nzá nyì'ì tdítdò ìndrú tó ɥyátá tó ino tí.

²⁴ Àbanínzó, ìngbàtí ilì ndì ale mà nákà ndàdi Kàgàwà-ònzì yà kà rí ndànzi rò ndì ndì'ì òná ófò ɔ.

Inzá àpè 'ùmbă ale àkă 'òkò òná ófò

(Ebr 13.4; 1PÉ 4.7)

²⁵ Kákà inzá àpè vèbhále ṣùn̄ kpabhínzo mà, inzá àpè kpabhále ṣùn̄ vèbhínzo mánà tò, ma mýána Ádrùngbále Yésù òvò idù dhu tí dhu nà ma mí'ì ìmbă. Pbétù, tìdu òná rò, ma mábhána abádhí tò dhu ní pbàkà irèta. Ndì irèta ní, yà Ádrùngbále Yésù ónzì ídzìnga fíndà rí'ì tsàná dhu ɿrì ka kádù dhu tí ale bhà.

²⁶ Obhó tí, yà kòmbí rí'ì àpbè-okú dò rò, ma mìrè nga ídzì dhu ràrì ìndrú ròkò yà ɿ'ì òná ófò ɔ.

²⁷ Dhu apé ʃì inè nyì nyari'ì tsìbhále nà dhu tí, ní nyì nyàkà nzá nyonè ndì tsìbhále ɿbhá nyì nyì dhu. Dhu apé ʃì ìmbă nyì nyari'ì tsìbhále nà dhu tí, ní nyì nyàkà nzá nyonè tsìbhále.

²⁸ Pbétù, dhu apé ʃì nyumbă nyì nyì dhu-atdyú nà nyì nyì'ì dhu tí, ní nyì nyònzì nzá nzérenga. Ndirò, inzá àpè kpatsìbhále ṣùn̄ tsìbhíngba náapé àrà amba-bvù, ní íyàdhíyà nónzì nzá nzérenga átò. Pbétù kákà iwà ɿ námbă ale ní röngo ɿ'ì inè àpbè nà fíyó ípìrònga ɔ. Ní ima, ma mòzè mòdò nyì ɿ àpbè rò rò.

Inzá yà adzi ɔ dhu àkă ndàtdò ìndrú-afí dhu

²⁹ Àbanínzó, ma mòzè mati yà dhu bhéyi: kàsumì ɿbhá ndì idò. Ní ròpè ndì kòmbí, tsìbhále nà arí'ì kpatsìbhále, nákà ndàdi ìmbă arí'ì tsìbhále nà ale bhéyi.

³⁰ Ódzi ródzi ale nákà 'òkò ìnzì ródzi ale bhéyi. Dhèdhe nà rí'ì ale nákà 'òkò ìmbă rí'ì dhèdhe nà ale bhéyi. Dhu òdzi rí ale nákà 'òkò ìmbă rí'ì dhu nà ale bhéyi.

³¹ Yà adzi ſ malì ní arí kasù ònzì ale, nákă 'òkò ìnzì arí kasù ònzì kà ní ale bhéyi. Obhó tí, yà ndì ndí'ì òná ófò ſ, yà adzi rärà tsùna rí ndòdì dhu ò.

³² Ma mòzè dhu ní, nyökò ìmbă afíku itú rí dhu rí'ì rórò. Ìmbă arí'ì tsìbhále nà ale náarí afína itú ní ní Ádràngbále Yésù bhà dhu kélë, ndàdù ndòzè ndònè kà-nyìkpó nòfò dhu ònzì ndì ndí dhu kélë.

³³ Pbétù tsìbhále nà ale náarí afína àtdú ní ní yà adzi ſ dhu, ndàdù ndòzè ndònè pbìndà tsìbhále-nyìkpó nòfò dhu ònzì ndì ndí dhu,

³⁴ pbìndà irèta ràdù ndàndò ùndò tí. Ndì dhu bhéyi tí, ìmbă arí'ì kpatsìbhále nà tsìbhále mà, inzá àpè kpatsìbhále ùni tsìbhíngba mànà náarí afíya itú ní ní Ádràngbále Yésù bhà dhu kélë. Abádhí ózè dhu ní 'àbhù afíya mà ngbòya mànà Ádràngbále Yésù tò. Pbétù kpatsìbhále nà tsìbhále náarí afína itú ní ní yà adzi ſ dhu, ndàdù ndòzè ndònè pbìndà ale-nyìkpó nòfò dhu ònzì ndì ndí dhu.

³⁵ Wò ma mènò fükù dhu ní ma mènò ndíni i'i tí mègàsù tí fükù, inzì ní ndíni i'i tí àdà ma mùpe ràkù dhu tí. Ma mòzè mitè ìngbà dhu bhéyi màtí nyí nyádù òko ìnga nòfò dhu bhéyi dhu fükù, nyàdù nyápba Ádràngbále Yésù rò tí ìmbă fükù irèta-ònga ùndò rí atdí dhu mà rí'ì rórò.

Órì nàndà dhu

³⁶ Ndi ale apé dhu àlă, inzá ndì rónzì yà ndì ndóri tsìbhíngba-nyìkpó nòfò dhu, yà inzá i úmbă i kà nà dhu-otù ſ, íyàdhíyà mànà i i 'ùmbă dhu-atdyú ràdù ndàlù tdítò, ní abádhí àkă 'ùmbă i, yà ndì kpatsìbhíngba òzè ka dhu bhéyi. Àbadhi ònzì nzá nzérenga.

³⁷ Pbétù, ndì kpatsìbhíngba apé dhu ùdhé afína nyú ò inzá ka kùtu ndì ùtú tí rórò, ndà'ù dhu ìnzì i ràri' 'ùmbă, ndírò ìnzì i ràri' ngbòya ùpbă yà ndì ndóri tsìbhíngba nà, ndàdù ndì dhu ònzì yà ndì nyú ndì ndòzè ka dhu bhéyi, ní ndì ale ònzì dhu mbéyi.

³⁸ Ndi dhu bhéyi ní ndì, yà ndì ndóri tsìbhíngba nà i nàmbă ale nónzì dhu mbéyi, ndírò wò ndì tsìbhíngba nòdhò ìnzì 'ùmbă i nà ale, nónzì dhu mbéyi nyú ròsè.

Abvo-ayí nàndà dhu

³⁹ Iwà árà amba-bvù tsìbhále náarádi Ùyátá-tsìnă yà inè pbìndà ale rí'ì nyìkpóna nà òná kàsùmì ſ. Pbétù kàbhà kpatsìbhále náapé òvè, ní íyàdhíyà rí'ì dòná ndítírò 'ùmbă i ndì ndòzè ale nà. Pbétù, ndì kpatsìbhále àkă ndì'ì mèkrístò tí.

⁴⁰ Pbétù pbàkà ɔ, kà rädù hirò ònzì, yà ndì ndí'ì òna ófò ɔ tí ndì ndàdì rò. Wòrì ní ndì pbàkà irèta, ndirò imá nyú ma mà'ù wà dhu átò, ma ràr'ì inè Kàgàwà bhà Èlìlă-Alafí nà.

8

*Perè tí ka kùbho sànamù tò ìză nàndà dhu
(Rom 14.13-23; 1Kò 10.19-33)*

¹ Sànamù tò ka kùbho perè tí ìză nàndà dhu n̄, nȳ nyándì dhu, nyáti: «Mǎ'i kóró, mǎ máni wà dhu ndì dhu dō.» Pbétù ma mâtina: inga ṣùnì ka kí dhu náarí ale àbhë kambe ale ìdzi dō ale-tírò, pbétù ale òzè ka kí dhu náarí ale òsì òsì tí.

² Ndì ale apé ndòzù ndítírò inga ndì ndáni dhu tí, ní ndì ale ní ìnzá inga núni obhóná nyú yà ndì nyú ndì ndàkánà ndàni ka dhu bhéyi ale.

³ Pbétù ndì ale apé Kàgàwà òzè, ní Kàgàwà ṣùnì wà ndì ale.

⁴ Nírò, ka tí àdù sànamù tò ka kùbho perè tí ìză ná'à à'a? Àlë'i nyú, àlë káni wà dhu sànamù rarí'ì mbă yà adzi ɔ, ndirò àlë káni wà dhu Kàgàwà rarí'ì atdí tí.

⁵ Pbétù, ngükpa ale arátina mǎngü-nzo rarí'ì inè òrù-akpà ò ndirò yà adzi ɔ. Ní obhó tí, abádhí tò mǎngü-nzo rí'ì ibí, Ádrùngbâle rí'ì atdí tí. Ndi Ádrùngbâle ní Yésù Krístò, yà kóró dhu anzì ndì otúna ɔ. Ndirò ka ní ndì ípirònga ibho arí àlë tò.

⁶ Pbétù àlë tò, Kàgàwà rí'ì atdí tí. Ka ní àlë t'Ábanà yà kóró dhu nanzì, ndirò àlë karóko kà tò. Ndì dhu bhéyi tí, Ádrùngbâle rí'ì atdí tí. Ndi Ádrùngbâle ní Yésù Krístò, yà kóró dhu anzì ndì otúna ɔ. Ndirò ka ní ndì ípirònga ibho arí àlë tò.

⁷ Pbétù ìnzì ní kóró ale i ndì dhu náni. Rìrà àhù kòmbí nga ò, nzinzíkù ɔ atdíhená ale kákà ìwà avù 'òngò sànamù tò ka kùbho perè tí ìză ná'à, náarí'ì inè sànamù i á'ù obhó dhu tí ró. Abádhí arí ndì ìză ná'a, 'àdù àmbe dhu ìrè dō ndì ìză ka ràbhù perè tí yà inè rí'ì ádrùngbânga tó obi nà dòyá sànamù tò. Ní olùnă rò, ndì dhu arádù abádhí àbhù ròzù ɔ ìwà ndì ìză àbhù i 'òtì Kàgàwà-nyíkpó ɔ dhu tí. Wò dhu ìtè dhu abádhí tó irèta ràr'ì ivíví.

⁸ Obhó tí, ìnzì ní ònyù ndì àlë ìndri rádù àlë rí'ì íkyèrò Kàgàwà tí. Àlë kapé ònyù àbha ìnzì àlë rònyù, ní àlë rò ndì nòtdì dhu rí'ì ìmbă. Ndirò àlë kapé ndì ònyù ònyù, ní àlë kábàna atdí dhu mà rí'ì ìmbă.

⁹ Pbétù, nyàndà nga mbéyi, akye yà nȳ nyí'ì dàkú nyí-tírò, nyàdù àmbe nȳ nyòzè dhu ònzì dō dhu náarana kákà ivíví fiyó a'uta nà ale àbhù ràwà i nzérenga ò n̄.

¹⁰ Obhó tí, ivíví pbìndà a'uta nà ale náapé inyì, inga núni ale nyú nálă sànamù tò ka kùbho perè tí ìză ná'a nyí nyí

sànamù ùlè ka karí òná rò sòmǎ-dzà ɔ̄ rò ró, ní kàbhà irèta tí nzì àdù kùtu rònyù sànamù tò ka kùbho pérè tí ònyù?

¹¹ Ndì dhu bhéyi ní ndì, pbèkù inga t'ùníta-okú dò rò, wò ndì iviví a'uta nà ale, ndirò yà Krístò nyù náavè okúna dò rò, ní ràdù àwí atdídò.

¹² Wò dhu bhéyi ní ndì, nyí nyí dhu ùfà adókù mà awéku mánà ònzì, nyàdù afíya ìnza dhu, ràdù ʃì àdhàdhì iwà nyí nyàfà dhu Krístò-ònzì nyù dhu bhéyi.

¹³ Ní ndì dhu-okú dò rò, ònyù náapé Yésù ná'ù adòdu mà ndirò ngátsi ní awèdu mà nábhù rìtsì nzérenga ò, ní ma mágù àdi ìnzì mongò ʃzà à'à kóró idhò ɔ̄, akye ndì dhu arana abádhí àbhù rùwí ní.

9

Uvitatále àkă àbà fiyó ípìrònga òdò rí dhu yà i arónzina kasù-nyùtsì dhu

(Luk 10.7; Kas 20.34-35; 2Kò 11.7-12; Gàl 6.6; 1Tì 5.17-18)

¹ Ìma tí obhó uvitatále ngükpà uvitatále bhéyi? Ma mâtí obhó ʃì dudú matírò? Ìma mála tí nzá Yésù, àlè tó Ádràngbále? Nyí nyù, nyí tí obhó yà Ádràngbále Yésù tò ma mónzì kasù-nyùtsì rò úvò ale?

² Ngükpà ale tò ma mapé ʃì ìnzì ní uvitatále tí, ní fákù ìma ní uvitatále nyù. Obhó tí, nyí ní yà ma mónzì uvitatále tó kasù ʃtè rí ale Ádràngbále-nyùtsì.

³ Yàrì ní ndì ìndrù rí mòbhù rò, ma marí mugye dùdú tí dhu:

⁴ mǎ'i uvitatále tírò, mǎ tí nzì àdù àkă mónyù dhu, mǎdù dhu òmvù fáká kasù-otù ɔ̄?

⁵ Tsìbhále nà ma mì'ì rò, ma mákánà tí nzá ndì tsìbhále rùndà ma abhi ò ma márà rò, àdhàdhì ngükpà uvitatále mà, Ádràngbále Yésù t'adóna mà Péterù mánà náarónzina dhu bhéyi?

⁶ Tí mǎ'i kélè ndì Bàrnabà nà mǎ mágù àkă mónzì kasù ɔtsúka nyù ní ndíni mǎ mabá tí ònyù?

⁷ Ádhì pbá mùnowì ndì kàsána ùbhò arí ndítírò? Ádhì pbá ale ndì vinyò-kpa òzò arí ìnzì ndì ndì vinyò-kpò òtò rórò? Ndírò ádhì pbá ale ndì ikyì ùnda arí ìnzì ndì ndí fíndá màkyì òmvù rórò?

⁸ Yà ma mènò dhu tí obhó ìndrù arónzina dhu? Músà bhà Uyátá náatí nzì àdhàdhì dhu kélè nánc átò?

⁹ Obhó tí, ndì Uyátá ò ka kándí dhu kati: «Nyí nyáká nzá nyùtsì nganù-ònga òtsi rí, ndíni kpòna uvò tí kéléna ò rò ikyì-akpà-tsù ìnzì ndì nganù nonyù tí*.» Kàgàwà náatí afína itú ikyì-akpá tó dhu ní?

* 9:9 9.9 Tòr 25.4

¹⁰ Ròsè dòtsí, kúno tí inzá wò dhu àlè-okú dò rò? Obhó tí, wò dhu ka kandí àlè-okú dò rò. Ìnga obhí rí ale nákà ndòbhí inga ndàdà dhu à’ù àbà ndì ràrì ndì inga õ ró’ò dhu-ròrò nábà fíndà átò. Ndírò inga õ rò rí dhu ògu ale nákà ndà’ù dhu, àbà ndì ràrì ndì inga õ ka kògù dhu-ròrò nábà.

¹¹ Dhu apé ì’ì ale-afí tó itse mǎ mózò afíku ò dhu tí, ní mǎ mí ale-rgbò dzènà ònzì rí dhu nábà fukú dhu tí nzére dhu?

¹² Dhu apé ì’ì ngăkpà uvitatále náarí i dhu àbà fukú dhu tí, ní ròsè dòtsí, mǎ nyá, mǎ màká tí nzá mábà ka átò? Pbétù mǎ móndù kóró dhu-dzi akye mǎ mowuna Krístò bhà Ídzì Mákárù-tsù àtò ní.

¹³ Nyí nyàni tí obhó dhu Kàgàwà bhà-dzá arí kasu ònzì ale rarí fiyó ònyù nábà ányì-dzá ì ónzina kasu ò rò? Ndírò, nyí nyàni tí obhó dhu màzàbahù dő arí kasu ònzì ale rarí fiyó ònyù àbà ndì màzàbahù dő ì úbína perè tí ìzà ò rò?

¹⁴ Ní ndì dhu bhéyi tí, Ádrèngbále Yésù náhyá dhu kákà Ídzì Mákárù ènò arí ìndrú tò ale tò ndàti, abádhí ràrädà fiyó ípírònga òdò rí dhu-tsí àbà ndì Ídzì Mákárù-otù õ.

¹⁵ Pbétù ima, ma móndù nzá atdí dhu mà kònzi dzènàdu ní. Ní ma mí milè ndì dhu-okú dò rò. Ndírò yà ma mändí dhu, ní ma mändí nzá, ndíni nyí nyibho tí dhu idù. Ìnga nòfò idù dhu nyá ní móvè òvè tí, dhu ùnzi dő ma mambèna ìndrú-fó rò. Atdí ale mà rí nzí wò ma mí milè okúna dò rò dhu àkò fudú rò.

¹⁶ Ídzì Mákárù ènò ma mí ìndrú tò dhu ní nzí mabhë rí midzì ma dhu. Ndì dhu ní iwà àkànà atdídò nyá munò ìndrú tò dhu. Ìnzì ma mí Ídzì Mákárù náno ìndrú tò dhu, ní ràdù ì’ì àpbë nyá tí idù.

¹⁷ Dhu í’iyána gukyè ma nyá tírò ma móvò yàrì kasu mongò ònzinà dhu tí, ní ma mákána mabà pbàkà mùkìmbà. Pbétù, ma mí kònzi Kàgàwà íbhò ndì ndì kasu mongò ònzinà dhu-okú dò rò.

¹⁸ Nírò, pbàkà mùkìmbà nyá ní àdhu? Pbàkà mùkìmbà ní móvò Ídzì Mákárù ìndrú tò ìnzì ka kí mubhò ròrò. Kà-tì ní móvò Ídzì Mákárù ìndrú tò ìnzì ma mí kótù õ àkànà mabà dhu ònzì ròrò.

¹⁹ Ma mí’ì dùdú matírò kóró ale-ònzì. Pbétù, ma móndù ma matírò mí’ì kóró ale tó ènò tí, ndíni ma mabá tí ábhò ale Yésù Krístò tò.

²⁰ Pbàyàhúdí nzínzi õ, ma marádi Màyàhudì bhéyi, ndíni ma mabá tí Pbàyàhúdí. Músà bhà Uyátá ifé abádhí rí rò, mǎ maróko abádhí mánà ndì Uyátá ifé ma mí dhu bhéyi, pbétù ima nyá, èmbà ma mí’ì ndì Uyátá-tsínà ròrò. Ma marí kònzi ndì dhu bhéyi, ndíni ma mabá tí ndì Uyátá ifé ale.

²¹ Ndirò ìnzì arí Músà bhà Ùyátá ifù ale nzínzì ɔ, ma marádi ìnzì arí ndi Ùyátá ifù ale bhéyi, ndíni ma mabá tí abádhí Ádrùngbále Yésù tò. Wò dhu rì nzì atina ìnzá ma rífu Kàgàwà bhà Ùyátá. Ma márí kifù ifù, Krístò bhà Ùyátá ifù ma márí dhu-okú dò rò.

²² Ndirò kákà ivíví fiyó a'uta arí'i ale nzínzì ɔ, ma márí mònzi matírò ivíví a'uta nà ale bhéyi, ndíni ma mabá tí i ivíví a'uta nà ale Ádrùngbále Yésù tò. Ní, kóró ale tò, ma márà mònzi rò abádhí rí'i òná kóró ófò ɔ, ndíni ma mara tí abádhí nzínzì ɔ atdídhéná ale iga rò dhèdhérò otu ɔ.

²³ Ma márí kóró dhu ònzi Ídzì Mákàrà-okú dò rò, ndíni ma mabá tí kà-nyutsì rí'i ídzìngá átò.

²⁴ Nyí nyàni tí obhó dhu ikpa té odhó dò, kóró ale rarí ɔngu té kàsúsù ònzi, pbétù atdí ale kélè rarí ndi àrà mÙlémà té perè àbà? Nírò, nyí nyàkà nyàmbé òtse dò, ndíni nyí nyabá tí mÙlémà té perè.

²⁵ Kàsúsù té ikpa nòzè 'ikpà ale kóró náarí kóró ngékpà dhu ùbha, 'àdù afiya àpba ɔngu t'údheta rò. Abádhí arí dhu ònzi ndi dhu bhéyi, ndíni i abá tí mÙkàkú, àzèmbè pbání ndìnza rádù mÙkàkú kélè. Pbétù àlè'i, àlè kárí kàsúsù ònzi ndi dhu bhéyi, ndíni àlè kabá té yà ìnzì rádù ndìnza mÙkàkú.

²⁶ Ndì dhu-okú dò rò ní ndi ima, ma márí nzì àngili, mambé mubi dò akye. Ma mí'i àdhàdhì ɔtsána ndì ndàngùrú rórò rí anya ònzi, ìnzì ndòpbì mbàrátánga ale bhéyi.

²⁷ Pbétù, ma marávu ngebódu rò ma-tírò ìdzídžò ikpa-tidò ní, madù lèmàna ònzi, akye Kàgàwà araya mòdhò ìnzì mabà perè ní, ima yà ngékpà ale tò ma marí Ídzì Mákàrà náno rò.

10

*Sànamù àkà nzá kùlè dhu
(Zàb 78.13-33; 106.9-22; Èbr 3.7-19)*

¹ Abanìnzó, ma mòzè nzá nyàdzo yà Músà-owù nüngu àlè t'ábhúna rò ndì nanzì dhu rò rò. Abádhí kóró nüubhì yà 'ùnda rí àpbù té sisí tsinà*, ndirò abádhí kóró náudà pföya dò ádrùngbá rérù òná ònánga ùtù ndì oyò rórò*.

² Àpbù-tsínà abádhí ubhì dhu mà ádrùngbá rérù òná abádhí udà dhu mánà, ní'i àdhàdhì iwà Kàgàwà ùbho bàtizò abádhí tò kóró ndíni Músà-owù nüngu té dhu bhéyi.

³ Abádhí kóró náanyù Kàgàwà àbhù fiyò atdí ònyà-tidò*.

* 10:1 10.1 Uvt 13.21-22 * 10:1 10.1 Uvt 14.21-22 * 10:3 10.3 Uvt 16.4-35

⁴ Abádhí kóró náamvù Kàgàwà àbhù ràhù bhalabhalà tó odu ò rò fìyò idha. Wò ndì bhalabhalà tó odu ni’ì Krístò yà abádhí nñnda*.

⁵ Pbétù, ábhò ale nyú abádhí nzínzì õ náafò nzá Kàgàwànyìkpó. Ní ndì dhu-okú dò rò, abádhí nñuvè, abvòya ròyì rùngù õ.

⁶ Kòkò dhu náanzì ì ndínì i’í tí idzì ófò tí àlë tò, ìnzì àlë kadù tí nzére dhu ònzì àlë kí dhu-atdyú nöhò, àdhàdhì abádhí náahò kàtdyú dhu bhéyi*.

⁷ Nírò nyí nyàkă nzá nyí’ì sànamù àlë arí ale tí, àdhàdhì abádhí nzínzì õ atdídhená ale nñulénà sànamù dhu bhéyi*. Àdhàdhì Hìlă Andítá náarúnona dhu bhéyi: «Ìndrú náakò obvò ònyù t’ónyuta tò ndirò dhu t’ómwuta tò. Wò dhu-dzidò, abádhí adù ’ivà orú, ’òbè sànamù-ònzì*..»

⁸ Àlë kàkă nzá àlë rònzi mìnyònì, àdhàdhì atdídhená ale abádhí nzínzì õ náanzì dhu bhéyi. Ní abádhí nzínzì õ, óyò kumì dòná ìbhù nà lufù ale nñuvè atdí idhò õ tí*.

⁹ Àlë kàkă nzá àlë rùmvù Krístò-afí àdhàdhì abádhí nzínzì õ atdídhená ale náanzì dhu bhéyi. Ní, osu núubhí abádhí, rùvè*.

¹⁰ Nyí nyàkă nzá nyönù, àdhàdhì atdídhená ale abádhí nzínzì õ náanù dhu bhéyi. Ní ìndrú-tsè òtdì arí málàyikà náatdì abádhí-tsè kóró*.

¹¹ Kòkò dhu náanzì ì abádhí rò, ndínì i’í tí atdí ófò tí ìndrú tò. Ndirò ka kandí ka ndínì àlë-nyìkpó nitdyu tí, yà ípìròrò àlë kí’ì yà adzi õ dhu-tsà rärà ndínì ndì ndara tí ndòdì òná kàsumì õ rò.

¹² Ní ndì dhu-okú dò rò, ndì nìrè iwà ndì ndídè pbìndà a’uta õ dhu tí ale, nákă ndòdò ndì ìnzì ndìtsì pbìndà a’uta õ rò.

¹³ Wò pfòmvò Sítanì náarí afíku ùmvù ní yà kóró ngükpà ale-afí ùmvù kárí ní. Kàgàwà ní yà ndì ndùnò dhu ifé arí ale, ní kà rí nzí àdè nyábhu pfòmvò rùmvù afíku ròsè obíku dòná. Pfòmvò náapé afíku ùmvù, ní Kàgàwà rädè obí àbhù fükù nyöndù ndì dhu-dzi, nyädè lémàna ònzì.

¹⁴ Ní ndì dhu-okú dò rò, yà atdídò ma mózè nyí rò, nyí nyàkă nyíndà nyí itsé sànamù t’ülétá rò rò.

Ìnzá dhu àkă kungbò ale pfòmvò nà dhu

¹⁵ Ma mí dhu òvo fükù àdhàdhì dhu-õnga t’ómwuta náni ale bhéyi. Ní nyírè pé yà ma móvona fükù dhu-õnga nyí-tírò.

* **10:4 10.4** Uvt 17.5,6; Òzt 20.7-11 * **10:6 10.6** Òzt 11.4,34 * **10:7 10.7** Uvt 32.1-5 * **10:7 10.7** Uvt 32.6 * **10:8 10.8** Òzt 14.37; 25.1-9 * **10:9 10.9** Òzt 21.5-6 * **10:10 10.10** Òzt 17.6-14

¹⁶ Yà Kàgàwà tò àlè kí òtsò àbhù ní kópà-tsù àlè kòmvù rò, ndì kópà-otù õ àlè kùngbò tí nzá àlè Krístò-azù mánà? Ndirò, yà àlè kí màngatì-önga àkò àlè ràdù ònyàùnà rò, ndì màngatì-otù õ àlè kùngbò tí nzá àlè Krístò-ngbò nà?

¹⁷ Obhó tí, màngatì rí'ì atdí tí. Ndirò, abho rò màtì àlè kí mbă ì'ì, ní àlè'ì kóró ní atdí ale-rgbò, àlè'ì kóró àlè kí ndì atdí màngatì kèlè nónyù dhu-okú dò rò.

¹⁸ Nyàndà pé Pbàisràyélí tó ófò átò: perè tí ka kùbho mázàbahù dò Kàgàwà tò ìzä ná'a abádhí arí ndínì ì ungbò tí ì otùna õ Kàgàwà nà.

¹⁹ Nírò, ádhu ndì ma mòzè múnò wò ma múnò dhu õ? Tí ìnè sànamù tò ka kùbho perè tí ìzä ràrì'ì màngasù nà? Ndirò tí ìnè sànamù ràrì'ì màngasù nà?

²⁰ Ìnzì akékpá màtì! Pbétù, ma mâtina yà mázàbahù dò ìnzá Yésù ná'ù ale arí ùbhöna perè tí dhu núbhö abádhí rarí pfòmvò tò, ìnzì ní Kàgàwà tò. Ní, ima nyú ma mòzè nzá nyüngbò nyí pfòmvò nà.

²¹ Nyí nyí nzì àdù Ádrùngbälé Yésù Krístò bhà kópà-tsù òmvù, nyàdù pfòmvò bhà kópà-tsù nómvù átò. Ndì dhu bhéyi tí, nyí nyí nzì àdù Ádrùngbälé bhà ònyù nónyù, nyàdù pfòmvò bhà-tsí nónyù átò.

²² Ndirò àlè kòzè tí àlè ràngbe Ádrùngbälé bhà nàwí? Àlè tí'ì obi nà ròsè kà dònà?

Dhu àkà kónzì kóró dhu Kàgàwà-òvò nilè tí dhu

²³ Atdídhená ale arátina: «Kóró dhu tó rúsà ka kúfà wà.» Ndì dhu ní obhó dhu nyú, pbétù kóró dhu ní nzì dhu-dzùnà ònzì rádù dhu. «Kóró dhu tó rúsà ka kúfà wà», pbétù kóró dhu ní nzì ìndrù òsì rádù dhu.

²⁴ Atdí ale mà nákà nzá ndònè fíndà tí rí ídzìnga àbhù dhu, pbétù kákà ndònè ngákpa ale tò rí ídzìnga àbhù dhu.

²⁵ Nyí nyí'ì ìnè nyönyù ìngbàtí ilì ndì dhu mà yà kòbí õ ka kòdzì, ìnzá nyí nyöngù dhu dòná afíku ò rí'ì irèta-okú dò rò rórò.

²⁶ Obhó tí, yà adzi òná rí'ì kóró dhu mánà ní Ádrùngbälé bhà malì*.

²⁷ Dhu apé ì'ì ìnzá Kàgàwà ná'ù ale nzinzì õ atdí ale nánzì nyí ònyù tò dhu tí, nyàdù nyă'ù nyöwù ányì, ní nyí nyákà nyönyù kóró dhu yà àbadhi àbhù fükù ìnzá nyí nyöngù tìna yà afíku ò rí'ì irèta-okú dò rò rórò.

²⁸ Pbétù, ndì ale apé dhu òvò fükù, ndàti: «Yàrì ìzä ní perè tí ka kàbhù sànamù tò,» ní nyí nyákà nzá nyă'à ndì ìzä, wò ndì dhu nòvò fükù ale-okú dò rò, ndirò yà ale-afí ò rí'ì irèta-okú dò rò.

* 10:26 10.26 Zàb 24.1

²⁹ Ma mòtè nzá afíku ò rí'ì irèta dō, pbétù ma mòtè yà ndi dhu nòvònà fükù ale-afí ò rí'ì irèta dō.

Tí ídzì dhu ndi, inyi mùkrístò tímò, nyí nyíde ìngbàtí ilí ndi dhu mà ònyu nyí nyí dhu tó irèta dō tí, àzèmbè ɔdhìnù rí kòzù nzérenga tí rórò?

³⁰ Tí ídzì dhu ndi átò nyí nyíde pbèkù irèta dō tí, nyonyu yà iwà nyí nyàbhù òtsò Kàgàwà tò okúna dò rò dhu, àzèmbè ɔdhìnù rörù dànu ndi dhu-okú dò rò rórò?

³¹ Nírò, dhu apé ì'ì nyí nyí dhu ònyu dhu tí, nyí nyí dhu òmvà dhu tí, ndirò nyí nyí kóró dhu-tsí ònzì dhu tí, ní nyí nyàkà nyönzì kóró i dhu Kàgàwà-ovò nilè tí.

³² Nyí nyàkà nzá nyàbhù Pbàyàhúdí mà, ìnzì ní Pbàyàhúdí mà, ndirò Kàgàwà bhà Kànisià mà ròtsù nzérenga ò nyí nyónzina dhu-otù ſ.

³³ Nyí nyàkà nyönzì dhu yà ima nyá ma marí dhu ònzì dhu bhéyi: ma marí obi ònzì atdídò, ndínì ma mónzina kóró dhu nójfó tí kóró ale-nyíkpó. Obhó tí, ma marí nzì idù rí ídzìngà ibho atdírò dhu òne, pbétù ma marí ábhò ale tò rí ídzìngà àbhù dhu òne, ndínì Kàgàwà igú tí abádhí.

11

¹ Nyí nyàkà nyödyì pbàkà ófò, àdhàdhì ima nyá ma mídyì Krístò bhà ófò dhu bhéyi.

Vèbhále mà kpabhále mànà nákänà 'ì'ì nà sòmá-dzà õ ófò (1Kò 14.40; Efè 5.22-24; 1Tì 2.8-14)

² Ma mìfu nyí ifù tí nyí nyári mìrè kóró dhu ſ, nyádù yà fükù ma mûdhe dhu òdò àdhàdhì yà ma nyá ma mûdhe ka fükù dhu bhéyi dhu-okú dò rò.

³ Pbétù ma mòzè nyáni yàrì dhu: Krístò ní ndi ìngbàtí ilí ndi kpatsìbhále-dò, kpatsìbhále ní pbìndà tsìbhále-dò, ndirò Kàgàwà ní Krístò-dò.

⁴ Nírò, ìngbàtí ilí ndi kpatsìbhále mà náapé dòna àtsì Kàgàwà rò ndi ndí ndítsò òná kàsùmì ſ, ndirò ngätsi ní nabì bhéyi ndi ndí dhu òvò ìndrù tò òná kàsùmì ſ, ní ndi ale ní Krístò yà dòna tí rí'ì gàyà nònzì ale.

⁵ Pbétù ìngbàtí ilí ndi tsìbhále mà náapé nzì dòna àtsì Kàgàwà rò ndi ndí ndítsò òná kàsùmì ſ, ndirò ngätsi ní ìndrù tò ndi ndí dhu òvò nabì bhéyi òná kàsùmì ſ, ní ndi tsìbhále ní pbìndà kpatsìbhále yà dòna tí rí'ì gàyà nònzì*. Wò dhu ràdù ndàla àdhàdhì kà-dòká ka kakpà dhu bhéyi†.

* **11:5 11.5** Pòlò bhà kàsùmì ſ, tsìbhále rí dòna àtsì dhu ní'ì ifuta itè íyàdhíyà rí ní ìndrù nzinzì ſ, ndirò pbìndà kpatsìbhále-ònzì ní ize. † **11:5 11.5** Pbàgíríkí-bvù ka kakpánà dòna-ká tsìbhále ní mànyònì ònzi rí ró ka kòtdì. Ka kakpánà ka, ndínì kà-nyì nabhù tí rìwù.

⁶ Dhu apé ḥì inzá tsìbhále àtsì dòna dhu tí, ní kàkǎnà ndàbhù dòna-ká kazè! Pbétù, tsìbhále-dòká ka kàzè dhu, ndirò ngätsi ní kà-dòká ka kàkpà dhu rí ale-nyì àbhü rìwù dhu-okú dò rò, dhu àká kà ràtsì dòna.

⁷ Kpatsìbhálé na náká nzá ndàtsì dòna. Ka ní Kàgàwà-wòyò, ndirò ka ní Kàgàwà bhà ádràngbånga tó awáwù. Ndirò tsìbhále ní pbìndà kpatsìbhálé bhà ádràngbånga tó awáwù.

⁸ Obhó tí, Kàgàwà náabhòlò nzá kpatsìbhálé ràhu tsìbhále-ɔngò-kpa ò rò, pbétù tsìbhále ní ndi kàbhòlò ràhu kpatsìbhále-ɔngò-kpa ò rò.

⁹ Ndirò, Kàgàwà náabhòlò nzá kpatsìbhálé tsìbhále-okú dò rò, pbétù tsìbhále ní ndi kàbhòlò kpatsìbhále-okú dò rò.

¹⁰ Ní, tsìbhále rí ḥì pbìndà kpatsìbhálé bhà ádràngbånga tó awáwù tí dhu-okú dò rò, dhu àká kà ràtsì dòna rí ḥì pbìndà kpatsìbhálé bhà ádràngbånga-tsìná ndì ndarí ḥì dhu itè rí dhu tí, mälàyíká-okú dò rò*.

¹¹ Ádràngbåle Kàgàwà udhé dhu-bvü rò, tsìbhále rí nzí àdù àtìnà ḥimbä ndì ràrì ḥì kpatsìbhále-atdyú nà, ndirò kpatsìbhále rí nzí àdù àtìnà ḥimbä ndì ràrì ḥì tsìbhále-atdyú nà.

¹² Obhó tí, àdhàdhì tsìbhále Kàgàwà náabhòlò ràhu kpatsìbhále-ɔngò-kpa ò rò dhu bhéyi tí, kpatsìbhále aráhu tsìbhále-nyütsì rò uguta-otù ḥ. Ndirò Kàgàwà ní ndi abádhí nanzi óyò rò kóró.

¹³ Nyòtdì pé yà anya nyì nyü tírò: tsìbhále rí ndìtsò Kàgàwà rò inzá ndì ndàtsì dòna ròrò dhu tí idzi dhu?

¹⁴ Yà Kàgàwà abhòlò ale-dòká òná ófò nítè tí nzá dhu, kpatsìbhále rí dòna-ká iyi ádzàdzì dhu ràrì kà-nyì àbhü rí rìwù dhu?

¹⁵ Pbétù tsìbhále tò, dòna-ká rövi ádzàdzì dhu ní ifuta. Obhó tí, ádzàdzì aróvi àyì Kàgàwà abhù tsìbhále tò, rí ḥì dòna àtsì kà rädù ní mberù bhéyi.

¹⁶ Ndirò, ndi ale apé ndòzè ndàgò ndì wòrì ote dö, náká ndàni dhu àlë'ì mà, àlë ràrì ḥì mbä ngätsi ndi mändü nà, ndirò Kàgàwà bhà kànísá nyü mà ràrì ḥì mbä kà nà.

Ònzítále rí izü àbhü nákùtále-afí ò àzè nítè rí ònyü-otù ḥ dhu

¹⁷ Yà kòmbí ma móvona fákù ote ḥ, ma mí nzí nyfë ḥfë tí. Obhó tí, yà nyì nyündu nyì ní fákù unduta náaríbhona fákù ní nzí idzi dhu, pbétù käríbhona ní nzére dhu.

* **11:10 11.10** Isa 6.2; Mät 18.10; Efë 3.9-10

¹⁸ Angyină rò ma mírì wà dhu yà nyí nyùndu nyí òná kàsùmì ɔ, àkúnga rarí ndùndò ùndò tí. Ní ma mà’ù wà ndì dhu gònà tí.

¹⁹ Obhó tí, dhu àkánà wà àkúnga rùndò ndì, ndíní ka kuni tí atdí afíya nyú nà arí Yésù-owù àngü ale.

²⁰ Yà nyí nyùndu nyí rò, nyí nyárónyána ní nzé Ádràngbále Yésù bhà ònyù.

²¹ Obhó tí, ònyù ònyù nyí nyí rò, ngätsi ale arí ndàpà ndònyù pbìndà ònyù nyú ndítírò angyi. Ní ndì dhu bhéyi, nzinzíku ɔ atdídhená ale náarádù òko àwù nà, ngäkpà ale ràdù dhu òmvù ’òri ní‡.

²² Nírò, nyí nyátí mbá ɔì idza nà, yà nyí nyádù dhu ònyù, nyádù dhu òmvù òyá rò? Ndirò, nyí nyòzù tí Kàgàwà bhà Kànìsà àkyákýè dhu tí? Nyí nyözè tí nyíwù kákà ìmbá dhu arí ɔ foyá ale-nyí? Ádu nyú ndì nyí nyözè munò fükù? Dhu àká tí mifù nyí ifé tí? Ma mí nzé nyífù akékpá mâtí wò dhuokú dò rò!

Ádràngbále Yésù nábhü rí kirè ònyù

(Màt 26.26-29; Mrk 14.22-25; Luk 22.15-20)

²³ Obhó tí, yàrí ní ndì Ádràngbále Yésù udhè idù dhu, yà ma madù àbhùnà nyáni átò. Yà ndì ka kipfona kabhu ndì òmvü-fó òná iku ɔ, Ádràngbále Yésù idyi mÙgatì ndàlù fóná.

²⁴ Ní, òtsò ndì ndàbhù Kàgàwà tò dhu-dzidò, këkò kà-ònga, ndàdù àtìnà: «Yàrí ní ngbòdu, yà fükù ma màbhù. Nyòngò dhu ònzì ndì dhu bhéyi, nyámbe mìrè dò ròná.»

²⁵ Ndì dhu bhéyi tí, ònyù ɔ ònyù dhu-dzidò, kïdyi dìvayì rí ɔ ònà kópà ndàlù fóná, ndàdù àtìnà: «Yàrí kópà ríténa ní yà Kàgàwà mánà ìndrú ùngbò ɔ ní ungbòta-òwútá, yà azùdu-otù ɔ ndì nàvi kpangba. Bìlinganà kòmvù nyí nyí rò, nyòngò kònzì wò dhu bhéyi, ima nyí nyirè tí ròná.

²⁶ Obhó tí, yà nyí nyí yàrí mÙgatì ònyù nyádù yàrí dìvayì òmvù òná kóró kàsùmì ɔ, nyí nyí Ádràngbále Yésù bhà ɔvè-øyí nígå, ràrà àhù kàraya ìngo òná idhò ɔ.»

²⁷ Nírò, ìngbàtí ɔli ndì ale mà yà Ádràngbále Yésù bhà mÙgatì ònyù rí, ndirò kàbhà kópà-tsù òmvù rí ìnzá ndì ndàkánà ndònyù ka ndirò ìnzá ndì ndàkánà ndòmvù ka rórò, ní ndì ale àfá wà dhu ìnzá ndì ndifù kà-rgbò mà kă-zù mánà dhu-otù ɔ.

²⁸ Ní ìngbàtí ɔli ndì ale mà nákánà ndàndà pé nyùnatsì nga ndítírò angyi, tdü ndì ndonyù yàrí mÙgatì ndàdù yàrí kópà-tsù nómavù rò.

‡ 11:21 11.21 Fiyó unduta ɔ, Yésù ná’ù ale nóongónà ìwu ònyù nà foyá, ‘àndu tsùna, ‘àdù ònyùnà atdíkpá, tdü ɔ ònyù Ádràngbále Yésù ɔrè ka kí ní ònyù rò.

29 Obhó tí, ndí ale apé mègatì ònyù ndàdù kópà-tsù òmvù inzá ndì ndèni Ádrèngbälé-ngbò-tì rórò, ní kòtdì wà anya ndítirò dòná wò mègatì ndì ndònyù, ndàdù ndí kópà-tsù òmvù dhu-otù.

30 Ndí dhu-okú dò rò ní ndí, ábhò ale nzinzìku ɔ náarí i andí nà 'àdù ʃì iviví. Ndirò, ábhò ale nyù náve wà.

31 Àlë kándaña gukyè àlë-nyutsì nga àlëtirò angyangyi, ní Kàgàwà ítdiyana nzì anya àlë-dò.

32 Pbétù Ádrèngbälé Kàgàwà arí anya nítdì àlë-dò, ndín̄ ndutó tí àlë, akye ndì ndadùya àrà anya itdì àlë-dò atdikpá yà adzi ɔ ale mànà ní.

33 Ní ndí dhu-okú dò rò, àbaninzó, yà nyì nyündu nyì ònyù nyì nyɔnyù tí atdikpá òná kóró kàsùmì ɔ, dhu àkà wà nyɔdò nyì nzinzìku ɔ.

34 Dhu apé ʃì ndí ale rì ʃì àwù nà dhu tí, ní ndí ale àkànà ndònyù pé dhu angyi pbì idzá, akye nyì nyowuna nyündu Kàgàwà ràdù anya itdì dùkú ní.

Nírò ngükpà dhu yà òdòdì, nóbhòlò ma mítsi fürábvù ma mårà àhù rò.

12

*Hilä-Alafí rëndana ale ùni ka kádù ròná dhu
(Efè 4.6; Fil 2.1-4; 1Pé 4.10-11)*

1 Ábaninzó, Kàgàwà bhà Hilä-Alafí arábhüna indrú tò perè nàndà dhu ní, ma mòzè nzá nyökò inzì nyení dhu i perè dò.

2 Nyì nyàni wà dhu yà inzá nyì nyàpè Yésù Krístò ná'u òná kàsùmì ɔ, nyì rübhà nyì dhu rümbé nyìku nyòwù kákà inzì túya arí ʃìri sànamà i.

3 Wò dhu-okú dò rò ní ndí, ma mòzè nyení dhu: Kàgàwà bhà Hilä-Alafí nyù rëndana ale ràrì nzì àdù àtìnà: «Yésù àkà ofungá nà!» Ndirò inzá Hilä-Alafí kélë nàndà ndí rò, atdí ale mà rí nzì àdù àtìnà: «Yésù ní Ádrèngbälé!»

Kàgàwà bhà Hilä-Alafí arábhüna indrú tò perè

4 Hilä-Alafí arábhüna indrú tò perè-tidò rì ʃì dhèdhérò, pbétù kùndò arí ní atdí Hilä-Alafí kélë.

5 Kànisà ɔ ka kádù ònzinà kasu-tidò rì ʃì dhèdhérò, pbétù i kasu ònzì ka kí fíndà ní atdí Ádrèngbälé Yésù kélë.

6 Kànisà ɔ kasu ònzì ka kí tí dhu rì ʃì dhèdhérò, pbétù i kasu àbhü arí rònzi i kóró, ní atdí Kàgàwà kélë.

7 Ingbatí ili ndí ale mà náarí Hilä-Alafí bhà ádrèngbånga tó obi itè rí perè nábà, ndín̄ ndí perè i i tí mègàsù tí kóró ale tò.

⁸ Nírò, atdí ale tò Èlìlä-Alafí ábhù ní dhu-önga t'óvòta tó ote tó perè, ndirò ngätsi ale tò wò ndi atdí Èlìlä-Alafí kélë ábhù ní, inga t'ünita tó ote tó perè.

⁹ Ngätsi ale ábà wò ndi Èlìlä-Alafí-fó tí ní obi nà a'uta tó perè, ndirò ngätsi ale-tsí nábà ní andi nà ale t'igútá tó perè.

¹⁰ Ngätsi ale ábà ní wiwì t'ónzita tó perè, ngätsi ale ràdù nabi bhéyi ka kí dhu òvò ìndrú tò ní perè nábà. Ndirò, ngätsi ale ábà ní títò tó ale-afí mà önga nábhù rí kundò mbéyi obhóniga tó Alafí mánà perè. Ngätsi ale ábà ní inzá ka kúni alávà-tidò ñ ka kóte dhu tó perè, ndirò ngätsi ale tsí adù àbànà ní i aláva-tì náwé ka kí dhu tó perè.

¹¹ Wò ndi atdí Èlìlä-Alafí kélë ní ndi kóró kökò dhu ònzì arí, ndàndò ìngbàtí ilí ndi ale mà dhèdhèrò perè-tidò ní àdhàdhì ndi ndòzè ka dhu bhéyi.

Yésù ná'ù ale kóró rí'ì àdhàdhì atdí ale-ngbò-röngá-nzo bhéyi dhu

¹² Obhó tí, àlë kùni wà dhu ale-ngbò rarí'ì atdí tí, rònángá-nzo ràdù ì'ì ibí nyá. Èmbă dhu rí'ì ibí ndi ale-ngbò-röngá-nzo rí'ì dhu màtí, ní ka ní atdí ale-ngbò kélë. Ní ndi dhu bhéyi tí, Krístò mà yà ndi ná'ù ale mánà ní atdí ale-ngbò átò.

¹³ Àlë'ì kóró, èmbă rí'ì Pbàyàhúdí màtí, inzì ní Pbàyàhúdí màtí, ino tí arí'ì ale màtí, ndirò dòyá arí'ì itírò ale màtí, àlë kalú bátizò wò ndi atdí Èlìlä-Alafí-nyütsí tí, ndínì àlë kí'ì tí atdí ale-ngbò tí. Ndirò àlë-nyütsí rí'ì ní wò ndi atdí Èlìlä-Alafí kélë.

¹⁴ Ale-ngbò röngá rí'ì mbă atdí tí, pbétù kà rí'ì ibí nyá.

¹⁵ Ale-pfò náapé àdù àtìnà: «Inzì ní ma ale-otsá dhu-okú dò rò, ima ní nzí ale-ngbò-röngá,» ní wò dhu rí nzí àdù kàbhù ràdi inzì ní ale-ngbò-röngá tí.

¹⁶ Ndirò, ale-bì apé àdù àtìnà: «Inzì ní ima ale-nyìkpó dhu-okú dò rò, ima ní nzí ale-ngbò-röngá,» ní wò dhu rí nzí àdù kàbhù ràdi inzì ní ale-ngbò-röngá tí.

¹⁷ Dhu apé ì'ì ale-ngbò kóró rí'ì ale-nyìkpó tí dhu tí, ní ndi ale ràdù inga ìrì ìngbà dhu bhéyi? Ndirò dhu apé ì'ì ale-ngbò kóró rí'ì ale-bì tí dhu tí, ní ndi ale ràdù dhu ànì ìngbà dhu bhéyi?

¹⁸ Obhó tí, Kàgàwà nüuli ìngbàtí ilí ndi ale-ngbò-röngá-nzo àdhàdhì ndi nyá ndi ndazè ka dhu bhéyi.

¹⁹ Ale-ngbò kóró náapé àdù ì'ì atdí ale-ngbò-röngá-ngba kélë tí, ní ale-ngbò ràdù ì'ì èmbă!

²⁰ Nírò, ale-ngbò-röngá-nzo rí'ì ibí, pbétù ale-ngbò nyá rí'ì atdí tí.

²¹ Ale-nyìkpó rí nzí àdù àtìnà ale-otsú ní: «Ma mí’ì ìmbă atdyúnù nà!» Ndirò ale-dò rí nzí àdù àtìnà ale-pfò ní: «Ma mí’ì ìmbă atdyúku nà!»

²² Pbétù, kákà ivíví dhu nyá tí ka karózùna ale-ngbò-röngá-nzo mà ní i atdídò ka karí’ì atdyúya nà.

²³ Ndirò, kákà inzá àkà ifuta nà dhu tí àlè karózùna ale-ngbò-röngá-nzo ní i atdídò àlè karádù òbhòlònà. Ndirò kákà inzí ka kádù ovòya ùtì dhu tí àlè karózùna ale-ngbò-röngá-nzo, ní i yà atdídò àlè karádù àndànà.

²⁴ Kákà akye ka karí ovòya ùtì ale-ngbò-röngá-nzo, rí’ì mbă ngbòya òbhòlò ka kí atdídò dhu-atdyú nà. Kàgàwà náanzì ale-ngbò, ndínì àlè kongó tí yà ìmbă rí’ì ifuta nà ale-ngbò-röngá-nzo nándà atdídò.

²⁵ Kánzì ka ndí dhu bhéyi, inzí ale-ngbò-önga náundo tí ndí, pbétù ndínì kà-röngá-nzo kóró nóowu tí dzùnàya ònzì rò àdhàdhì nzinzìya ɔ.

²⁶ Ale-ngbò-rò atdí ngarí-ngba mà náapé ì’ì àpbè ɔ, ní ale-ngbò rò ngükpà ngari kóró rädù ì’ì àpbè ɔ. Ale-ngbò rò atdí ngarí-ngba náapé ifuta nábà, ní ale-ngbò-rò kóró ngükpà ngari rädù ì’ì dhèdhé ɔ átò.

²⁷ Ní nyì, nyì ní Krístò-ngbò, ndirò ìngbàtí ɔlí ndí ale mà nzinzìku ɔ ní ndí Krístò-ngbò-röngá-ngba.

²⁸ Ndi dhu bhéyi ní ndí wemberè tí, Kàgàwà náuli uvitatále Kànìsà ɔ. Òyo rí kísé ní, kǎli ní pbànábí. Ndirò ìbhù rí kísé ní kádù ùlinà ní málímó. Kórí ale-dzidò rí’ì ní wiwì t’ónzita tó perè nà arí’ì ale mà, andi t’igútá tó perè nà arí’ì ale mànà. Ì dzidò rí’ì ní ngükpà ale dzùnà t’ónzita tó perè nà arí’ì ale mà, ngükpà ale t’ündata tó perè nà arí’ì ale mànà. Kà ríku dòná rò ní, kǎli dhèdhérò alávà-tidò t’óteta tó perè nà arí’ì ale.

²⁹ Abádhí kóró tí uvitatále? Abádhí kóró tí pbànábí? Abádhí kóró tí málímó? Ndirò abádhí kóró tí wiwì t’ónzita tó ádrùngbànga tó ɔbi nà ale?

³⁰ Abádhí kóró tí andi t’igútá tó perè nà ale? Ndirò abádhí kóró tí dhèdhérò alávà-tidò t’óteta tó perè nà ale? Abádhí kóró tí dhèdhérò alávà-tidò t’ugérétá tó perè nà ale? Inzí ní ndí dhu bhéyi akékpá màtí.

³¹ Nírò, nyì nyákà nyöhò atdyúya atdídò perè ní, kákà ídzì dhu nyá tí rí’ì ròsè.

Pbétù kòmbí, ma mí kóró ngükpà otu dòná òsè otu nítè fükù.

13

*Ale òzè ka kí dhu nósè kóró dhu dòná dhu
(Màt 22.36-40; Róm 13.8-10; 1Yù 3.16-19; 4.7-21)*

¹ Ma mí mbă àdù rí iindrú aróteña kóró alávà-tidò t'óteta tó perè nà ma marí i dhu tí, ngätsi ní málàyíká t'ávàna t'óteta tó perè nà ma marí i dhu tí, pbétù iinzì madù ɔdhídu nözè, ní òtèdu rí kókórò dhu tí àdhàdhì òngò róngò ndàrì ale-bì kókórò idzi-tù mà, ngèlèngelè-tù mánà bhéyi.

² Ma mí i inè mí i nabi bhéyi ma mí dhu òvò iindrú tò ní perè nà. Ma mí i inè muni kóró dhu-tsí mà. Ma mí i inè muni Kàgàwà udhé kóró dhu-tsí yà órù ò ongónà òko. Ndirò ma mí i inè mí i ádrùngbá a'uta, yà pbìri àbhù rádù rìngbè ndà fíndá ngari õ rò, ràrà ndòdì vurò ngari õ nà mätí. Pbétù iinzì ma mapé ɔdhídu nözè, ní ima ní kókórò dhu nyá.

³ Ma mí mbă àdù kóró pbàkà ongyéngá nándò nákètále tò, madù ngbòdu nádzi ndínì ogbeya tí kàzu ò*, pbétù iinzì madù ɔdhídu nözè, ní ma mábána mÙgàsù tí dhu rí i mbă.

⁴ Àzè arí afína òtù, ndirò àzè arí iindrú dzànà ònzi. Àzè arí nzì adha ònzi, àzè arí nzì ndòyò, ndirò àzè arí nzì ndídzì.

⁵ Àzè arí nzì ale-nyì ríwù ní dhu ònzi, ndirò kárí nzì gásàna ònzi rí atdírò dhu òne. Àzè arí nzì àkò akye, ndirò kárí nzì iindrú ònzi ròná nzére dhu òdò afína ò.

⁶ Àzè idhè arí nzì ndíkà nzére dhu-okú dò rò, pbétù ká-dhè náarí ndíkà obhóngga-okú dò rò.

⁷ Àzè arí kóró dhu ùba, ndirò kárí a'uta òdò kóró kàsùmì õ. Àzè arí òdòna ka kí kabà kóró dhu à'u, ndàdù kóró dhu-dzi òndù.

⁸ Àzè arí nzì iku akékpá mätí. Pbétù, iindrú tò ka kí dhu òvò nabi bhéyi dhu rádù ùda ùda. Dhèdhèrò alávà-tidò õ ka kóte dhu tó perè rádù iku ikü, ndirò iinga t'únita rádù iku ikü.

⁹ Obhó tí, àlë karí dhu ùnì góna kèle tí, ndirò àlë karí dhu òvò iindrú tò nabi bhéyi góna kèle tí.

¹⁰ Pbétù, Kàgàwà rí kóró dhu òbhòlo rí i mbéyi nyá rò, yà goya kèle tí arí i dhu-tsí níikuya ikü.

¹¹ Ngbángba tí ma mí i òná kàsùmì õ, ma mongónà òtè Ngbángba bhéyi, ma mongónà iinga ìrè Ngbángba bhéyi, ndirò ma mongónà dhu-önga òvò Ngbángba bhéyi. Pbétù ma mitdègu òngo ádrùngbále tí, ní ma mÙbhà wà Ngbángba tó ófò õ ma mí dhu ònzi dhu.

¹² Obhó tí, yà kòmbí rí i kàsùmì õ, àlë tò kà rí i ndí dhu bhéyi tí. Àlë kí nzì dhu àlë mbéyi, pbétù àlë kí dhu àndà iinzì rí dhu-wòyò nyá nítè kiyó õ. Olù rírà kàsùmì õ, àlë kalaya dhu kpangba. Kòmbí ma muni Kàgàwà góna kèle tí, pbétù

* **13:3 13.3** Ngätsi ófò õ, ka kàmbènà «ndínì ogbeya tí kàzu ò» nágérë katí: «ndínì ma mambè tí milè dò okúna dò rò.»

olù rírà kàsùmì ù, ma mènìya ka àkákă dhu bhéyi, àdhàdhì kǎni ma dhu bhéyi.

¹³ Nírò kòmbí màtí, kăkà ibhù dhu rí'ì inè atdíkpá tí. I dhu ní: a'uta, òdòna ka kí ndínì ka kabá tí dhu, àzè mènà. Pbétù ádrùngbă dhu nyá ròsè kókò ibhù dhu nzinzì ù ní àzè.

14

Nabì bhéyi ka kí dhu òvò indrú tò dhu tó perè mà inzá ka kúni alávà ù ka kóte dhu tó perè mènà

(Rom 14.19; 1Kò 12.4-7,27-31; 1PÉ 4.10-11)

¹ Nyí nyàkă nyöñè ɔdhíkù òzè nyí nyí dhu. Ndirò nyí nyàkă nyöhò Hílă-Alafí bhà perè àbà nyí nyí dhu-atdyú atdídò, ròsè dòtsí ní nyí'ì yà indrú tò ka kí dhu òvò nabì bhéyi ní perè nà.

² Obhó tí, ndí ale apé àambé òte dò Hílă-Alafí ibhò fíndà inzá ka kúni alávà-tidò ù, ní ndí ale rí nzí òte indrú tò, pbétù kà ròte Kàgàwà tò. Kà rænɔna Hílă-Alafí bhà ádrùngbănga tó ɔbi ní, yà Kàgàwà uli órù ò dhu rí dòna àlù ale rí'ì imbă.

³ Pbétù, nabì bhéyi rí dhu òvò indrú tò ale rüñona indrú tò dhu ní, abádhí òsì rí fíyó a'uta ù dhu, abádhí-afí opè rí dhu, ndirò abádhí-afí rí ɔbi òtsi ní dhu.

⁴ Yà Hílă-Alafí ibhò inzá ka kúni alávà-tidò ù róte ale, ní rí ndòsì ndítirò. Pbétù, nabì bhéyi rí dhu òvò indrú tò ale ròsìna ní Kànìsà ù kóró ale nyá.

⁵ Ma mòzè nyí kóró nyöngò òte Hílă-Alafí ibhò inzá ka kúni alávà-tidò ù, pbétù ròsè dòtsí ma mòzè ní, nyöngò dhu òvò indrú tò pbànábí bhéyi. Obhó tí, nabì bhéyi rí dhu òvò indrú tò ale nùdà wà yà Hílă-Alafí ibhò inzá ka kúni alávà-tidò òte rí ale, imbă dhu apé ì'ì ka kádù wò kànnò dhu-tí àwé ndínì Kànìsà ù kóró ale nòsí tí dhu tí.

⁶ Nírò àbanìnzó, dhu apé ì'ì ma mårà àhù fàrábvù, madù òte nyí mènà Hílă-Alafí ibhò yà inzá nyí nyáni alávà-tidò ù dhu tí, ní ma mårà dzùnàkù ònzì ìngbà dhu bhéyi? Ma mí nzí àdù dzùnàkù ònzì, inzá ní Kàgàwà íté idù dhu ma mòvò fükù rò, inzá ní ma ménì dhu ma mòvò fükù rò, inzá ní nabì bhéyi ma mòvò dhu fükù rò, ndirò inzá ní dhu kélë mà mùdhe fükù rò.

⁷ Kàndà pé adyi ùyù ka karí òyá dhu tó ófò, àdhàdhì ràgë mà ndirò ngätsi ní dàmù mà bhéyi. Ìnzì kókò dhu tó òngò apé àdù ì'ì dhèdhèrò ófò ù, ní ka kádù ràgë tí dhu rí'ì dhu mà ndirò ngätsi ní dàmù tí dhu rí'ì dhu mà náni ìngbà dhu bhéyi?

⁸ Ìnzì ka kapé leku òmi ila tó dhu bhéyi, ní ádhi pbá ale ndí ndòbhòlò rádù ila t'úgyeta tò?

⁹ Ní, ndì dhu rǐ'ì ndì dhu bhéyi tí făkù átò. Dhu apé ì'ì wò nyí nyawéna Hlă-Alafí ibhò făkù inzá ka kúni alávà-tidò ɔ dhu-tí rǐ'ì ìmbă kpangba dhu tí, ní nyí nyánona dhu rădù ale-dó àlu ìngbà dhu bhéyi? Obhó tí, nyí nyádù ì'ì àdhàdhì awe ɔ róte inzé òténa rí ndíri rórò ale bhéyi.

¹⁰ Yà adzi ɔ, alávà-tidò rǐ'ì ibí nyú. Pbétù yà ìmbă tîna rădù ì'ì atdí alávà-tidò mà rǐ'ì mbă.

¹¹ Nírò dhu apé ì'ì inzá ma măni alávà-tidò òté rí ale nà mă móte dhu tí, ní ma mădù ì'ì ile tí ndì ale tò, ndì ale rădù ì'ì átò ile tí idù.

¹² Ní ndì dhu bhéyi tí, nyí nyú mà átò, yà nyí nyí Hlă-Alafí bhà perè-atdyú òho atdídò nyábà dhu bhéyi, nyí nyákă nyönzì obi nyábà dòtsí perè ní kăkà Kànisià àbhù rádù rò'ò a'uta ɔ.

¹³ Ní ndì dhu-okú dò rò, dhu àkă wò ndì Hlă-Alafí ibhò inzá ka kúni alávà-tidò ɔ róte ale rònzi Kàgàwà ràbhù kà-tí t'aweta tó perè fíndà.

¹⁴ Obhó tí, dhu apé ì'ì ma mí mitsò Hlă-Alafí ibhò idù inzá ka kúni alávà-tidò ɔ dhu tí, ní ma mí mitsò afídu ɔ, pbétù inzí pbàkà irèta rădù kasù ònzì.

¹⁵ Nírò, ádhu ndì ma màkă mɔnzì? Ma màkă mitsò ma yà Hlă-Alafí àbhù mitsò ma òná inzá ma măni alávà-tidò ɔ, madù mitsò átò yà ùnì ma măni alávà-tidò ɔ. Ma màkă muyù adyi yà Hlă-Alafí àbhù muyù adyi òná inzá ma măni alávà-tidò ɔ, madù kùyù átò yà ùnì ma măni alávà-tidò ɔ.

¹⁶ Obhó tí, dhu apé ì'ì nyí nyí nyitsò nyambe òtsò àbhù dò Kàgàwà tò yà Hlă-Alafí àbhù indù inzá ka kúni alávà-tidò ɔ dhu tí, ní inzá ndì alávà nùni ale, yà tiná ndì nòtù unduta ɔ, rădù dhu à'ù ìngbà dhu bhéyi ndàti «Àmìnà» ndì òtsò nyí nyàbhù dhu dò? Kà rí nzì àdù kà'ù ndì dhu bhéyi, inzá ndì ndíri nyí nyánona dhu dhu-okú dò rò.

¹⁷ Obhó tí inyì, nyí nyí òtsò àdù Kàgàwà tò dhu rǐ'ì inè mbéyi, pbétù kà rí nzì ngätsi ale nósì.

¹⁸ Ma màbhù òtsò Kàgàwà tò, ma mărí Hlă-Alafí ibhò idù inzá ka kúni alávà-tidò òté ròsè dàkună kóró nídhunì.

¹⁹ Pbétù, unduta ɔ ma mózé dhu ní, morì ndíri rí òté ake tí, ndínì ma mudhè tí dhu òná ngükpa ale tò, ròsè Hlă-Alafí ibhò idù inzá ka kúni alávà ɔ ma màmbènà òté abhò nyú dhu dònă.

²⁰ Abanïnzó, nyí nyákă nzá nyirè nga nzónzo bhéyi, pbétù nyí nyákă nyirè nga iwa ó'ò ale bhéyi. Nzére dhu t'ónzita ɔ, nyí nyákă obhó tí nyí'ì iré-nzo bhéyi, yà inzá nzére dhu t'ónzita núnì ale.

²¹ Hlă Andítá ɔ ka kandí dhu katí:

«Ádràngbâle rätina:

«Ma móngo òte kàrí ale, Pbàìsràyélí tò
vurò alávà òte arí ale-otù ɔ,
yà olo tí rí'ì ale-otù ɔ.

Ní, ndi dhu bhéyi mâtí, abádhí röngó 'ùvo ìnzí 'ìri ma
máñónna dhu*»

22 Nírò, yà Èlélá-Alafí ibhò ìnzá ka káni alávà-tidò òte ka kí
du tó perè ní Kàgàwà itdìya ìndrú-ànyà dhu ìtè rí ize kákà
'ùvò arí ìnzí a'u tí Kàgàwà ale tò, pbétù ìnzí ní kákà iwà
ka ná'ù ale tò. Ndirò yà ìndrú tò ka kí dhu òvo nabì bhéyi
ní perè ní Kàgàwà bhà idzinga ìtè rí ize kákà iwà Kàgàwà
ná'ù ale tò, pbétù ìnzí ní kákà i nûvò ìnzí 'à'ù ka ale tò.

23 Dhu apé ì'ì kànìsà ɔ nyí nyàndu nyí kóró dhu tí, nyàdù
nyɔpè nyɔtè kóró Èlélá-Alafí ibhò fükù ìnzá ka káni alávà-
tidò ɔ, ndi kàsùmì ɔ, ìnzá i alávà nàni ale, ndirò ngätsi ní
ìnzá Yësù ná'ù ale ràdù itsù fükù unduta ò, ní i ale tí nzì
àdù àtìnà nyí ràrì àritále?

24 Pbétù dhu apé ì'ì kóró ale rí dhu òvo ìndrú tò nabì bhéyi
du tó, atdí ale yà ìnzá Kàgàwà ná'ù ndirò ngätsi ní, itsù tí
itsù atdí ale ràdù ndòtù ndi unduta ɔ, ní ndi dhu ndi ndìrì
du ràdù kàbhù ràni pbìndà nzérenga, kà ràdù ndinè kóró
ale òtdì ànyána yà i ótēna dhu-otù ɔ ale tí.

25 Kà-nyàtsì i nuru kóró dhu ràdù 'ìtè kpangba kà tò. Ndi
du bhéyi ní ndi, kà ràdù ndàgu ndàpbà nyàna adzi nyá
rò, ndàdù Kàgàwà ifu, ndàti: «Obhó tí, Kàgàwà rí'ì inè
nzinzíku ɔ!»

Kàgàwà bhà idza ɔ ìndrú àkă 'ì'ì nà mÙtsɔ

26 Ábanìnzó, ádu ndi àkákà nyɔnzì? Yà nyí nyàndu nyí
sòmà tò òná kàsùmì ɔ, atdí ale ràdù ì'ì inè ndàyù adyi,
ngätsi ale ràdù dhu ùdhe ìndrú tò. Ngätsi ale rí'ì inè ndòvò
Kàgàwà ìtè fìndà dhu ìndrú tò nabì bhéyi, ngätsi ale ràdù
òte Èlélá-Alafí ibhò ìnzá ka káni alávà-tidò ɔ, vurò ale ràdù
ndi òte ègèrè. Nírò kòrí dhu kóró àkà rònzì i ndinè Kànìsà
ɔ kóró ale nɔsí tí.

27 Dhu apé ì'ì Èlélá-Alafí ibhò ìnzá ka káni alávà-tidò òte rí
ale rí'ì dhu tí, ní dhu àkà óyò ale kélë, ndirò òsosè ní, ibhu
ale ròtè. Abádhí àkà 'òtè, atdádírà ɔ, ndirò dhu àkà wò ka
kúnóna òte ègèrè rí atdí ale ràdù ì'ì.

28 Dhu apé ì'ì ìmbà ndi òte ègèrè rí ale rí'ì unduta ɔ dhu
tí, ní ìngbàtì ili ndi ale mà abádhí nzinzì ɔ nákà ndinè inè
tí, ndàmbe òte dò afína ò tí pbìndà Kàgàwà nà.

29 Ndirò, nabì bhéyi rí dhu òvo ìndrú tò ale ì'ì rò, dhu àkà
óyò ale ndirò ngätsi ní ibhu ale kélë ròtè, ngäkpà ale ràdù
wò abádhí ènò dhu-ònga nòvò.

* 14:21 14.21 Ìsa 28.11-12

³⁰ Pbétù atdí ale apé ì'ì òte ndì ndóte ró, kà-tí àdi ngätsi ale ràdù ì'ì Kàgàwà ìtè fñndà, ndínì ndì ndóvò tì ìndrú tò dhu nà, ní dhu àkă wò ndì òte rúbhi òte ró ale rìnè.

³¹ Nyí nyí'ì inè kóró nyövò dhu ìndrú tò pbànábí bhéyi. Ní dhu ràdù àkă, atdí ale ròvò ka ngätsi ale dzidò, ndínì kóró ale ụni tí fñyò ka kùdhe dhu, afíya ràdù obi òtsi.

³² Nabì bhéyi ka kí dhu òvò ìndrú tò ní pérè nà arí'ì ale rí'ì inè ndòdò ndì ndàmbènà òvona ìndrú tò dhu afína ò, inzì ndòvò.

³³ Obhó tí, Kàgàwà ní nzì pbàdzangà tí arí dhu ònzì ale. Pbétù, Àbadhi ní mårùngà t'ále.

Àdhàdhì yà Kàgàwà bhà ale tó kóró Kànísá õ arí ndònzi dhu bhéyi tí,

³⁴ vèbhálé àkă 'inè inè tí Kànísà tó unduta õ*. Abádhí tò ka kúfá nzá rúsà ròngò òte Kànísà õ, pbétù abádhí àkă 'ifù ì, àdhàdhì Uyátá núnò ka dhu bhéyi.

³⁵ Dhu apé ì'ì abádhí rí'ì ì ívúna dhu nà dhu tí, ní abádhí àkă 'ongù i dhu fíyó kpabhálé-tsü fí-dzá rò. Tsìbhálé ròtè ìndrú ùndu ì Kànísà õ ró dhu ní inzà nga nòfò dhu.

³⁶ Nyí nyírè tí dhu Kàgàwà bhà Òte ráhù fúrábvü rò? Ndírò nyí nyírè tí dhu kà rírà áhù fükù víkù dò rò tí?

³⁷ Ndì ale apé dhu ìrè ndì ràrì nabì, ndírò ngätsi ní, Hílă-Alafí ràrì ndùnda, ní ndì ale àkă ndùni dhu, yà ma mändí fükù dhu ràrì Ádrùngbále Yésù bhà Uyátá.

³⁸ Pbétù inzì kápé ndì dhu ụnì, ní Kàgàwà rí nzì àdù ndì ale ụnì.

³⁹ Nírò àbanínzó, nyí nyákă nyöhò nabì tí nyí nyí'ì dhu-atdyú, ndírò nyí nyákă nzá nyëtò ìndrú-tsü, inzì ròtè Hílă-Alafí ibhò fíyò inzà ka kúnì alávà-tidò.

⁴⁰ Pbétù kóró dhu nákă ndònzi ndì yà ndì dhu nyí àkänà ndònzi ndì dhu bhéyi, ndírò nyìnati ròhù ndì mbéyi.

15

Krístò ingbè ndì ɔvè-bvù rò dhu tó Ídzì Mákürù

¹ Àbanínzó, ma mòzè misè yà fükù ma móvò Ídzì Mákürù, yà nyí nyákă, nyàdù afíku àpbà ròná.

² Kötù-önga ní ndì Kàgàwà rí nyigü ní, yà fükù ma móvò ka dhu bhéyi nyí nyòdò ka rò. Ìmbă kì'ì ndì dhu bhéyi nánì, fükù a'uta nàmbènà ì'ì kókórò dhu.

* **14:34 14.34** «Vèbhálé àkă 'inè inè tí Kànísà tó unduta õ» rí'ì inè átò kugèrè kati: «Vèbhálé àkă nzá 'àbèlè nabì bhéyi ka kóvona Kànísà tó unduta õ dhu-önga»

³ Ádrùngbà dhu nyá tí ma mágà fèkù dhu ní yà idù ka kúdhe átò dhu. Ndì dhu ní: Krístò avè àlè tó nzérenga-okú dò rò, àdhàdhì yà Hlìlä Andítá nánò ka dhu bhéyi*.

⁴ Ka katdà ka, ràdà ndìngbè ɔvè-bvù rò ibhù ráhù idho ɔ, àdhàdhì yà Hlìlä Andítá nánò ka dhu bhéyi*.

⁵ Kítè ndì Péterù tò, ndì dhu-dzidò ndàdà ndìtè atdí kumì dòná óyò nà pbìndà uvitatále tò.

⁶ Tdítò, kàdà ndìtè imbò miyà dòná róse ndì ná'ù ale tò atdikpá. Ábhò ale nyá i ale nzinzì ɔ, rí i inè nyìkpóya nà kòmbí màtí, ndirò atdídhená ale náve wà.

⁷ Wò dhu-dzidò, kítè ndì Yákobhò tò*, ndàdà ndìtè kóró uvitatále tò.

⁸ Kùtsa ndì ndí dòná rò ní, kàdà àrà ndìtè idù átò, ima kàtòrégó-ngba tìrò†.

⁹ Obhó tí, ima ní ìmbà tína nà ale nyá ròsè kóró uvitatále nzinzì ɔ. Ndirò, ma màkànà nzá kanzi ma uvitatále mà tí, Kàgàwà bhà Kànisià rò ma mavù dhu-okú dò rò.

¹⁰ Pbétù, Kàgàwà bhà ídzìnga-okú dò rò nga ní ndì ma mí'i yà nyí nyí malà kòmbí òná ófò ɔ. Ndirò kàbhà ídzìnga idù ní i nzí kòkórò nga tó. Ma móñzì kasù ròsè kóró ngékpà uvitatále dòná. Obhó tí, inzì ní ima ndì ma móñzì ndì kasù, pbétù ka nónzì ní yà nyudutsì rí kasù ònzì Kàgàwà bhà ídzìnga.

¹¹ Nírò, dhu rí mbă ʃì i ma màtí, ngätsi ní abádhí màtí, ní kònì mǎ'i kóró mǎ maráñona Ídzì Mákärù, ndirò kònì ndì Ídzì Mákärù ní ndì nyí nyá'ù.

Kàgàwà náabhùya ṣàvèvè ale rùngbè i ɔvè-bvù rò dhu

¹² Dhu apé ʃì i àlè karí dhu òvò ìndrù tò àlè ràti Krístò rìngbè wà ndì dhu tí, ní ìngbà dhu bhéyi dhu nzinziku ɔ ngékpà ale náarádà àtìnà inzì ṣàvèvè ale rùngbeya i ɔvè-bvù rò ní?

¹³ Ní, dhu apé ʃì obhó tí inzì ṣàvèvè ale ràdà 'ùngbè dhu tí, ní Krístò níngbè nzá ndì átò ɔvè-bvù rò.

¹⁴ Ndirò dhu apé ʃì inzá Krístò ìngbè ndì dhu tí, ní yà mǎ maráñona ìndrù tò Ídzì Mákärù ní kòkórò dhu, ndirò fàkú a'uta ní kòkórò dhu átò.

¹⁵ Ndirò ròsè dòtsí, ka kòzù wà mǎ Kàgàwà-ɔvò rò arí títò ṣèno ale tí, yà mǎ móvò dhu ìndrù tò mǎ ràti kà rábhù Krístò rìngbè ndì ɔvè-bvù rò dhu-okú dò rò. Ní dhu apé ʃì inzì ṣàvèvè ale ràdà 'ùngbè ɔvè-bvù rò dhu tí, ní ndì dhu

* 15:3 15.3 Isa 52.13-53.12. * 15:4 15.4 Zàb 16.9-11; Òse 6.2 * 15:7 15.7 Kas 12.17 † 15:8 15.8 Kàtòrégó ní inzá findá àbí iku rórò ka kúgù ngbángba. Pòlò òzù ndì kàtòrégó tí uvitatále nzinzì ɔ, iwa Yésù óvè ndàdà ndìngbè dhu-dzidò ndì ndarà uvitatále-kàsù ɔpè dhu-okú dò rò.

rítèna dhu ní Kàgàwà rabhù nzá Krístò rìngbè ndì ɔvè-bvù rò.

¹⁶ Ma mí dhu òvò tdítdò mati: dhu apé ì'ì inzì àvèvè ale ràdù 'èngbè ɔvè-bvù rò dhu tí, ní Krístò ndìfrò níingbè nzá ndì.

¹⁷ Ndírò, dhu apé ì'ì inzá Krístò ingbè ndì dhu tí, ní fùkú a'uta ní kokórò dhu, ndírò nyì nyòko òko fùkú nzérènga ɔ.

¹⁸ Ndírò ròsè wòrì dònà, kákà àvèvè Krístò ì á'u ròrò ale núwì wà atdídò.

¹⁹ Dhu apé ì'ì àlë káli àlë tó a'uta Krístò ò yà àlë kí'ì nà yà adzi dò ípìrònga-okú dò rò tí dhu tí, ní àlë'ì ní ndì izu ràdù ùkanà ròsè kóró ale dònà ale.

²⁰ Pbétù obhó nyù, Krístò níingbè wà ndì ɔvè-bvù rò, ndì'ì àvèvè ale tó ngàngayì‡ tí.

²¹ Obhó tí, àdhàdhì indrù ràvè dhu níibho ndì atdí ale-otù ɔ dhu bhéyi, ní ndì dhu bhéyi tí àvèvè ale rí 'èngbè dhu níbhò ndì atdí ale-otù ɔ.

²² Àdhàdhì kóró ale náaràvè Ádamà mánà ì ungbò ì dhu-okú dò rò dhu bhéyi tí, kóró ale náabáya ípìrònga Krístò mánà ì úngbò ì dhu-okú dò rò.

²³ Pbétù, ìngbátí ilì ndì ale mà níingbèya ndì fíndà ka kudhé kàsùmì ɔ: Krístò níingbè wà ndì ndì'ì ngàngayì tí. Ndírò kà rìngo nínganí, kàbhà ale tí ì nòtù ale núungbèya ì átò.

²⁴ Wò dhu-dzidò, Krístò níitòya yà indrù dò arí'ì ádràngbànga tó obi nà kóró nzérè-alafí mà òyá ádròdrò ale mánà.

²⁵ Obhó tí, Krístò nákà wà ndònyù idzi, ràrà àhu Kàgàwà rí kóró pbìndà òmvü àbhù ndòbè dòya dhu*ò. Nírò ní ndì yà adzi dò kóró dhu-tsù náadùya ndòdì, Krístò ràdù Idzi àdu Ábanà Kàgàwà-fò ò.

²⁶ Kà ríku dòná rò òmvü, yà Kàgàwà itòya ní ɔvè.

²⁷ Obhó tí, Ilèlă Andítá ràtina: «Kàgàwà ábhù wà kóró dhu kà ròbè dòya*.» Pbétù, Krístò ràtina: «Iwà ma móbè kóró dhu dò» rò, ní ni'iya ka kátina: Kà ròbè kóró dhu-dò, Kàgàwà yà kóró dhu nábhù kà ròbè dòya kélè ròdì.

²⁸ Ndírò, Kàgàwà rí kóró dhu nábhù kà ròbè dòya rò ní ndì, ndì kà t'Ídhùnà nyù ndìtirò, yà Kàgàwà ábhù ròbè kóró dhu dò, náadùya àdi Kàgàwà bhà ádràngbànga-tsìnà, ndín Kàgàwà nóonyù tí idzi dòtsí kóró dhu dò.

²⁹ Dhu apé ì'ì inzì indrù ràdù 'èngbè ɔvè-bvù rò dhu tí, ní nzinziku ɔ ale kákà bátizò àlë arí àvèvè ale-okú dò rò

‡ 15:20 15.20 Ngàngayì ní wemberè tí ó'ò inga ɔ ònyù-dòkpa. Yésù ní ndì wemberè tí ndì ningbè ɔvè-bvù rò. * 15:25 15.25 Zàb 110.1 * 15:27 15.27 Zàb 8.7

náarónzina dhu-tì nádù ì'ì àdhu§? Dhu apé ì'ì inzí ùvవve ale náarí 'ùngbě dòtsí dhu tí, ní ádhu-okú dò rò nga ndi ìndrú arádù bátizò àlù abádhí-okú dò rò ní?

³⁰ Ndirò ádhu-okú dò rò nga ndi àlë'í nyú àlë kádù àlë tó ípirõnga ili àpbè õ kóró kàsùmì õ ní?

³¹ Àbanïnzó, bilénganà ma mári motù ɔvè-ònzi. Ndi dhu ní obhó dhu. Ndirò, obhó dhu tí ní'ì ngätsi dhu ní, ma mári moyò okukù dò rò àlë tó Ádrùngbälé Yésù Krístò mánà àlë kúngbò àlë nídhuní.

³² Ma mábà àpbè abhò nyú yàrì Efesò tó kigò õ, tsùdú dhu àgò rí irí õ ìzä bhéyi órù ale-okú dò rò. Ní ádhu-okú dò rò nga ndi ma mágù àpbè àbà ndi dhu bhéyi, inzá ka kà'ù dhu ùngbě ùvవve ale rungbeya ì ɔvè-bvù rò ní? Dhu apé ì'ì inzí ùvవve ale náarí 'ùngbě dhu tí, nírò: kònyù àlë wúgúwúgú, ndirò kòmvù àlë bhélébhélé tsútsá tí àlë kúve nídhuní*.

³³ Inzí nyàbhù nyí kùtrà nyí wò dhu nàndà dhu ní: nzére ale t'ódhína náarí ìndrú tó idzì mÙtsò nínzä.

³⁴ Ní, nyí nyákà nyágèrè fùkù irèta, nyádu nyí idzì ófò ò, nyádù nzérenga t'ónzita ùbhà. Obhó tí, atdídhená ale nzinzíku õ náni nzá Kàgàwà. Ma mí kàno ndíní nyíku nabhù tí rìwù.

ɔvè-bvù rò rí 'ùngbě ale ní'iya nà ale-ngbò-tidò

³⁵ Pbétù, atdí ale rí'ì inè ndivú dhu ndàti: «Ùvవve ale náungbeya ì ìngbà dhu bhéyi? Ndirò, abádhí ní'iya ìngbà dhu bhéyi ale-ngbò-tidò nà ì í 'ùngbě rò?»

³⁶ Ní ndi dhu nívú ale ní mÙdhòmà nyú! Itse nyí nyòzò rò, ndi itse rí nzí àdù ìnga inzá ndi ndòvè pé angyi rórò.

³⁷ Wò nyí nyózòna dhu ní nzí ìnga rádù ìnga itsu nyú, pbétù nyí nyózòna ní áké itsé-ngba kélë. Kà rädù ì'ì nganù tó itse màtì, ngätsi ní vurò itse-tidò màtì.

³⁸ Tdítidò, Kàgàwà rädù àbhùnà ndi itse ò rò ráhù itsu tò ngeböna ní yà ndi ndòzè. Ìngbátì ili ndi itse ò rò rádù àhù itsu-ngbò ní ndi itse nà àkà tìnàdò kélë.

³⁹ Kàgàwà anzì dhu-tsí náarí'ì ìmbà kóró àdhàdhì ale-ngbò tó ófò nà: ìndrú-ngbò tó ófò rí'ì atdírò, ìzä-ngbò rí'ì atdírò, àrè-ngbò rí'ì atdírò, ndirò ìbhè-ngbò rí'ì atdírò.

⁴⁰ Órù-apkpà õ ale-ngbò mà, yà adzi õ ale-ngbò mánà rí'ì inè átò. Órù-apkpà õ ale-ngbò tó aya mà rí'ì dhèdhèrò yà adzi õ ale-ngbò tó aya nà.

§ 15:29 15.29 Kökò i ùvవve ale tí kátina iró ale ní ngätsi ní atdídhená ale yà Yésù ná'ù, 'àdù àvè inzá ì àpè bátizò àlë rórò, ndirò ní kákà inzá ì á'ù Yésù rórò àvè atdídhená ale. * 15:32 15.32 Isa 22.13

⁴¹ Adyifò bhà ìnga t'áwùta rí'ì atdírò, àbí bhà tsí rí'ì atdírò, ndírò alali tó rí'ì òyá tí. I alali nzinzì õ màtí, ìnga t'áwùta nádà wà ì.

⁴² Ní, dhu i'ìya yà dhu bhéyi yà àvúvè ale rí 'ùngbè rò: yà adzi õ àlë kí'ì nà ale-ngbò ní ndìnza arí ale-ngbò. Pbétù, àlë àngbè àlë kí ové-bvù rò rò, àlë kí'ìya nà ale-ngbò ní ìnzì rádù ndìnza ale-ngbò.

⁴³ Ka kí kòtdù itsìna ònzì ka kí òná ófò õ kà rí'ì rórò, kà ràdù ndìngbè ádrùngbänga tó awáwù õ. Ka kí kòtdù ivívínga õ kà rí'ì rórò, kà ràdù ndìngbè ádrùngbänga tó òbi nà.

⁴⁴ Ka kí kòtdù rò, kà rí'ì nà ní yà adzi õ ale-ngbò. Pbétù kà rí ndìngbè rò, kà ràdù ì'ì nà ní òrù-akpà õ ale-ngbò. Dhu apé ì'ì inè yà adzi õ ale-ngbò náarí'ì dhu tí, ní òrù-akpà õ ale-ngbò rí'ì inè átò.

⁴⁵ Ndi dhu bhéyi ní ndí Andítá rätina: «Wemberè t'ále, Àdamù, ni'ì àbà tí ípìrònga nábà ale*.» Pbétù, olùnà rò i'ì Àdamù, Krístò, ni'ì ípìrònga àbhù rí ìndrù tò Èflà-Alaffí-otù õ ale.

⁴⁶ Wemberè tí àlë kabà ale-ngbò ní yà adzi õ ale-ngbò ìnzì ní òrù-akpà õ ale-ngbò. Ndi-tsí rírà olùnà rò.

⁴⁷ Wemberè t'ále, Àdamù, ni'ì yà adzi õ ale. Kàgàwà náabhòlò ka adzi ní. Pbétù, oyé rí kísé Àdamù nííra òrù-akpà ò rò.

⁴⁸ Yà adzi õ ale nóbò ì yà adzi ní Kàgàwà abhòlò Àdamù nà. Ndirò òrù-akpà ò owuya ì nùngbe ale, nóbóya ì wò òrù-akpà ò rò ìra ale nà.

⁴⁹ Ádhàdhì àlë kófò àlë wò adzi ní Kàgàwà abhòlò ale nà dhu bhéyi, ní àlë kófóya àlë átò wò òrù-akpà ò rò ìra ale nà.

⁵⁰ Ábanínzó, kànì ma móvona fákù dhu: Izá mà azu mánà nà rí'ì ale-ngbò rí mbà àdù ì'ì ngari nà òrù-akpà õ Ádrùngbä kamà Kàgàwà bhà Idzi õ. Ndirò òmò rádù òmò dhu mà ní rí nzì àdù òko atdíkpá ìnzì rádù òmò dhu mánà.

⁵¹ Kànì ma mí òdhù ò okónà dhu òvó fákù: àlë'ì kóró àlë kuvéya nzì, pbétù àlë'ì kóró àlë kuvéya àlë.

⁵² Ndi dhu ònziya ndí áké kàsùmì-ngba õ, àdhàdhì yà ìndrù rí nyìkpóna àpbí, ndàdù àngbenà dhu bhéyi, yà adzi õ kóró dhu-tsù rí ndòdì ní wàndà róngò nínganí. Obhó tí, ndí wàndà róngò rò, àvúvè ale náungbèya ì yà ìnzì rádù òmò ale-ngbò tó ófò nà. Ndirò àlë'ì, yà àlë-nyìkpó nà àlë kòtù àlë rò, àlë kadàya àlë náwù átò.

53 Obhó tí, dhu àkă òmò rádù òmò ale-ngbò ràfö yà ìnzí rádù òmò ale-ngbò. Wò ndi òvè rádù òvè ale-ngbò nákă wà ndafö yà ìnzí rádù òvè ale-ngbò.

54 Yà ndìnza rádù ale-ngbò náafóya gukyè yà ìnzí rádù ndìnza ale-ngbò, wò ndi òvè rádù òvè ale-ngbò ràdù ìnzí rádù òvè ale-ngbò náfö, nírò ní ndi yà Hlélá Andítá ò ka kandí ɔte náakáya. Ndí ɔte rätina: «Óve dhu òtò wà. Óve lémà dhu ònzì wà dòtsí*.

55 Iñyi òvè, pbàkù mìlémà rí'ì ngböró?

Iñyi òvè, okpènu rí'ì ngböró*?»

56 Óve-okpè ní nzérenga, ndirò nzérenga bhà ádrùngbångá tó ɔbi ní Uyátá*.

57 Ilèta àkă àlë ràbhù Kàgàwà tò. Ka ní ndi àlë àbhü arí àlë rònzi óve lémà àlë tó Ádrùngbåle Yésù Krístò-otù ö!

58 Nírò àabanìnzó, yà atdídö ma mózè nyí rò, nyí nyàkă nyíkò pótso wò fákù ma mòvò obhóngá ö, ìnzí nyäbhü nyí kumbé nyíkù akye. Nyí nyàkă nyämbe òwu dö angyi tí àlë tó Ádrùngbåle Yésù bhà kasü t'ónzita nà, nyadù dhu èni wò kà-nyutsi nyí nyí'ì dhu-okú dò rò nyí nyónzina kasü ràri nzì àwí kókórò.

16

Pbàkrístò rí fùrangà àtsà Yèrùsàlemà tó kigò ö Kànísà dzùnà i ɔnzi tí ní dhu

¹ Yèrùsàlemà tó kigò ö rí'ì Kàgàwà bhà ale dzùnà nònzi tí ka kátsàna fùrangà nàndà dhu ní, nyí nyàkă nyönzì dhu átò àdhàdhì Gàlàtiyà tó pbìri ö kànísá tò ma màyá dhu dhu bhéyi*.

² Yà yengè idhò náaríku dhu bhéyi, ìngbàtí ilí ndí ale mà nzínzikù ö nákă ndàrà yà ndí ndòngyè fùrangà-go nílì rò ndòdò pbìndà, tsángbátí nyí nyowuna bvàkù ma márà àhu dhu òdò ndíní nyí nyatsá tí fùrangà ní.

³ Ní bvàkù ma márà àhu rò, ma mí nyí nyovòna ale òvi bhàrwà nà, ròwù fùkù perè nà Yèrùsàlemà tó kigò ö.

⁴ Dhu apé ì'ì iwà ma mákă marà átò ányì dhu tí, ní mǎ mákă mówù atdíkpá abádhí mánà.

Pɔlò rí abhi ò ndí ndárà dhu ùdhé angyangyi dhu

⁵ Ma márà àhu bvàkù iwà ma mèdà Mákèdònìyà tó pbìri ònà rórò. Obhó tí, ma múa da ányì nană.

* 15:54 15.54 Isa 25.8 * 15:55 15.55 Isa 25.8; Òse 13.14 * 15:56 15.56 Nzérenga bhà ádrùngbångá tó ɔbi ní Uyátá dhu-tí ní, Uyátá arí ndí nzérenga tí rí'ì dhu itè ìndrú tò. * 16:1 16.1 Gàl 2.10

6 Ngätsi nř ma mádi àdř fürábvü ákë kàsümì tí. Ndirò ngätsi nř, ma mádi àdř átò ádrüngbä gírì tó kàsümì ſ bvàkù, ndínř nyř nyibho tí dzùnàdu ònzi rí pbàkà abhi ſ dhu-tsí idù.

7 Obhó tí, ma mòzè nzá àlë ràla àlë nyř mânà ùda ma máda òná kàsümì ſ tí. Ma mòzè dhu ní àlë ròkò pé atdíkpá nyř mânà ngúfe idho tí, Ádrüngbälë òzè ka nř.

8 Pbétù, ma mòzè madi iró Efesò tó kigò ſ ràrà àhu Pèndékötè-idhò ò.

9 Obhó tí, ádrüngbä kasü ònzi ma mí iró nř dhu tó tsätsü àpfò wà ndì idù, ndirò ima nà rí 'ùgye ale rí'ì inè abhö nyá.

10 Tímòtewü apé ìrà àhu, ní nyř nyákä nyödò ka mbéyi nzinzikü ò inzì rònzì odo. Obhó tí, àbadhi arí Ádrüngbälë Yésù bhà kasü ònzi àdhàdhì ma marí kònzi dhu bhéyi.

11 Nírò, atdí ale mà àkä nzá ndònzì kà gàyà. Pbétù nyř nyákä nyönzì kà dzùnà ràdu ndì tìdu ò märüngà ſ afína rí'ì rórò. Obhó tí, ma mí àbadhi mà nódò riwü atdíkpá Yésù ná'ù adódu mânà.

12 Àlë t'ádònà Apolò nàndà dhu nř, ma mìtdè ka atdídö ndínř owu tí fürábvü atdíkpá ngükpa àlë t'ádóna mânà, pbétù kàdù nzá ndözè ndàrà kòmbí ányì. Ní kà ràrà ányì kàsümì àbà ndì ndí rò.

Kà ríku dòná rò sedzà mà, ovità mânà

13 Nyř nyákä nyökò ípirò rò nyíkpóku nà, nyädù iko pòtsó fükü a'uta ſ. Nyř nyákä nyř'ì mânzì tó ale-afí nà, nyädù ì'ì obi nà ale tí.

14 Nyř nyákä nyönzì kóró dhu àzè ſ.

15 Abanïnzó, nyř nyáni wà Stìfanà mà pbì idzá-bhà mânà kóró. Abádhí ní'ì ndì wemberè tí Yésù na'u fükü pbìri Àkayà ſ ale nzinzì ſ. Ndirò abádhí adzi ì Kàgàwà bhà ale-kàsü t'ónzita tò. Ní ma mìtdè nyř itdè tí,

16 nyř nyákä nyirì kókò dhu bhéyi ale-tidò-tsü dhu. Ndirò, nyř nyákä nyirì kákà atdyúya nyá nà arí kasü ònzi, 'ivò adyo nyá atdíkpá abádhí mânà ale-tsü dhu átò.

17 Idhéedu ìka wà ndì Stìfanà mà, Fòrtùnatò mà Àkayikò mânà níwü ùvò tidú dhu dö. Abádhí iwü oko fükü ngari ſ tidú.

18 Ndirò abádhí nábhü afídu ràyi àdhàdhì abádhí ábhü afíkü ràyi dhu bhéyi. Nírò, dhu àkänà wà kuni kókò dhu bhéyi ale tó idzinga.

19 Àziyà tó mélengü ſ Kànísá nòvì nyř. Ndirò Àkilà mà Pèrèsilà nà, atdíkpá kákà fí-dzá arí 'ündü kànísà mânà, nòvì nyř atdídö Ádrüngbälë Yésù-nyutsì.

20 Kákà iró rí'ì àlë t'ádóna kóró nòvì nyř. Ndirò nyř mà átò nyř nyákä nyövì nyř nzinzikü ſ mbéyi nyá.

²¹ Ima Pɔlò, yàrí ní ndi ɔtsádu nyá ně ma màndí fükù dhu, movì nyí òná.

²² Ndi ale apé nzí Ádrùngbále Yésù nótè, ní ndi ale àkă ofúngá nà.

Màrànatà! Kà-tì ní: Àlë tó Ádrùngbále Yésù àkă ndìrà!

²³ Àlë tó Ádrùngbále Yésù nákă ndàso nyí!

²⁴ Ma mózè nyí kóró Yésù Krístò-nyutsì.

Kòritò ɔ̄ Kànìsà tò Pɔlò andí ɔyo rí kisé ní bhàrùwà Yàrí bhàrùwà ò i nòtù ádròdrò dhu tí dhu

Yàrí bhàrùwà nandí ní Pɔlò, Yésù Krístò bhà uvitatále. Kàndí ka imbò kumì ató mà azà kumì ató màngà nzínzì ɔ̄ Yésù ka kúgù dhu-dzidò. Tímòtewà tí ka kátina kà t'ódhinà i'ì kòmbítá tí árà Kòritò tó kigò ɔ̄ pbàkrístò àndà ró (1.1).

Pɔlò andí ndí bhàrùwà Mákèdònìyà tó pbìrì ò ndí ndí'ì rórò.

Kàndí ka Kòritò tó kigò ɔ̄ Kànìsà tò. Ndí Kòritò ni'ì Ákayà tó pbìrì ɔ̄ ádrùngbă kigò. Kòmbí ka kárí ndí pbìrì ànzi Pbàgìríkí tó pbìrì tí. Pɔlò rí ndí bhàrùwà àndí òná kàsùmì ɔ̄, títò tó málímó ní'ì vurò dhu ùdhé ì í pbàkrístò tò yà Pɔlò udhé abádhí tò dhu rörò ró (11.3-4). Ní, ábhò pbàkrístò ní'ì iwà kókò títò tó málímó rúdhéna dhu nátdú afiya ró, 'adù yà Pɔlò rúdhéna fiyò dhu násà àsa tí. Ní Pɔlò adù abádhínyìkpó nítdyu i títò tó málímó rò rò.

Bhàrùwà-nyìtì ka kóhù tí dhu

- Pɔlò röté fiyó irita dő Kòritò tó kigò ɔ̄ Kànìsà màngà dhu. Kà rí Yésù Krístò bhà uvitatále rí'ì nà kasù tó ádrùngbànga ise. Kà rí yà atdídò ndí ndórù òná bhàrùwà nà ndí ndáyi Titò ràrà okúna dò rò dhu-tí àwé. Ndírò, kà rí atdídò idhèna ika ndí yà pbàkrístò úgèrè fiyó irèta mbéyi tina òná rò dhu òvò (1-7).
- Pɔlò rí dhu òvò yà Yérùsàlémà tó kigò ɔ̄ Kànìsà tò ka kí dhu àtsà tí dhu dő dhu (8-9).
- Pɔlò rí ndùgye pbìndà uvitatále tó kasù tó ádrùngbànga dő dhu. Kà rätina Yésù Krístò bhà obhóná uvitatále ràkà ndòzù ndí ndí'ì áké ale tí. Kákà ndà'ù kozù ndí ivíví ale tí, Kàgàwà ràdù ɔbi àbhù fíndà dhu-okú dò rò. Kákà nzá ndònzi atdí dhu mà fíndà ndítirò (10-13).

*Pɔlò rí Kòritò tó kigò ɔ̄ Kànìsà nòvì dhu
(Gàl 1.1-5; Kòl 1.1-8)*

¹ Yàrí bhàrùwà nàndí fükù ní ima Pɔlò, yà Kàgàwà ánzì rí'ì Yésù Krístò bhà uvitatále tí, ndí ndòzè ka dhu bhéyi ale. Mǎ mí'ì atdíkpá àlë t'ádònà Tímòtewà màngà. Ní ma màndí ka fükù Kòritò tó kigò ɔ̄ rí'ì Kàgàwà bhà kànìsà tírò, ndírò fükù pbìrì Ákayà ɔ̄ rí'ì Kàgàwà bhà kóró ngükpà ale tò.

² Àlë t'Ábanà Kàgàwà mà, àlë tó Ádrùngbâlé Yésù Krístò màngà nákà 'àso nyì, 'adù nyabhù nyökò màrùngà ɔ̄.

Kàgàwà arí pbìndà ale-afí òpè fiyó àpbè ɔ dhu

³ Ilèta àkă kabhu Kàgàwà, àlë tó Ádrùngbâle Yésù Krístò t'Ábanà tò. Ka ní ndì àlë t'Ábanà yà izu tó ale-afí nà arí i ndirò kóró dhu-tsí ɔ arí ale-afí òpè ale!

⁴ Kárí àlë-afí òpè àlë tó kóró àpbè-tidò ɔ, ndíní àlë kowu tí kóró àpbè-tidò ɔ rí i ale-afí òpè rò, yà Kàgàwà ópè àlë-afí ni ale-afí t'ópèta-tidò ni.

⁵ Obhó tí, àdhàdhì àlë kí Krístò abà ábhò àpbè-tidò àbà dhu bhéyi tí, Krístò rí àlë-afí òpè átò abhò.

⁶ Dhu apé i i mǎ mí àpbè àbà mǎ móñzina kasu ɔ dhu tí, ní mǎ mí kàbà ndíní ndì dhu-otù ɔ Kàgàwà opé tí afíku, ndàdù nyígu. Kápé afíka nyá nòpè, ní ndì dhu rí afíku òpè átò, nyádù obi àbà rònzì dzùnàku, nyöndù mǎ mábà àpbè-tidò-dzi.

⁷ Ndirò, mǎ mí i a'uta nà atdídò nyukutsì. Obhó tí, mǎ mìní wà dhu àdhàdhì nyí nyùngbò nyí atdíkpá mǎ mánà fáká àpbè ɔ dhu bhéyi, nyí rùngbò wà nyí átò mǎ mánà Krístò ópè afíka dhu-nyutsì.

⁸ Àbaninzó, mǎ mòzè nzá nyádzo Àziyà tó pbìri ɔ mǎ mabà àpbè ròrò. Ndi àpbè-òbì asè dòkanà atdídò. Mǎ ma'u nzá dhu òko mǎ ràròko nyíkpóka nà.

⁹ Obhó tí, mǎ mambénà inga ìrè dò, ka ròtdì wà anya dòká ndíní ka kókye tí mǎ'i. Ndi dhu anzì ndì ndì dhu bhéyi, ìnzì mǎ mili tí nyíkpóka obíka rò tí, pbétù ndíní mǎ mili tí nyíkpóka yà àvuvè ale àngbè arí ɔvè-bvù rò Kàgàwà-rò tí.

¹⁰ Abadhi, yà mǎ nukòlò mûvò wòrì ɔvè-tidò ɔ rò ale, rí mukòlò ùkòlò tdítdò kà-ɔ rò. Obhó tí, mǎ mà'u wà dhu atdídò, kà rukòloya mǎ ùkòlò.

¹¹ Nyí mà átò, nyí nyí dzùnàka ònzì dòká nyí nyí nyitsò rò. Ní, ábhò ale tó itsòta-bvù rò, Kàgàwà rí idzinga àbhù mábà. Ndi dhu bhéyi ní ndì, ábhò ale ràdù òtsò nádu Kàgàwà ònzì ròká dhu-okú dò rò.

Pɔlò rí ndùgye fiyó kasu dò ndì nà rí 'ágò ale-ònzì dhu

¹² Idhèka ika ndì okúna dò rò dhu ní yàrì: mǎ mìní dhu afíka ò mǎ rókò yà adzi ɔ, ndirò ròsè dòtsí, mǎ rókò nzíñzíku ɔ obhónga tó afíka nà, ndirò ilà mǎ mìlà Kàgàwà-nyíkpó ɔ ròrò. Mǎ'i nándà ní nzí yà adzi ɔ ale tó dhu-ònga t'óvòta tó irèta, pbétù mǎ'i nándà ní Kàgàwà bhà idzinga.

¹³ Obhó tí, fáká bhàrwà ɔ mǎ màndí nzá vurò dhu fàkù, pbétù mǎ màndí dhu ní yà nyí nyádù òzànà ràdù dàku àlu dhu kélè. Ndirò, ma mà'u wà dhu ndì dhu ràrì dàku àlù àlù akáká dhu bhéyi,

¹⁴ Ìmbá dhu rí i kà rí dàku àlù gòna kélè tí kòmbí dhu màtì. Yàrì ní ndì wò ma mòtè dòná dhu: àlë tó Ádrùngbâle

Yésù ríngó òná idhó ſ, idhèku níikaya ndì okúka dò rò àdhàdhì idhèka níikaya ndì okúku dò rò dhu bhéyi.

¹⁵ Ndì a'uta-bvu rò, ma mazè marà bvàkù wemberè tí, ndíní nyí nyabá tí ídzingga nyála ngbódu oyo-gùna.

¹⁶ Obhó tí, ma mûdhe dhu, mudà fàrábvùnà Mákèdònìyà tó pbìrì ò ma márà rò, ndì dhu-dzidò, madù madu Mákèdònìyà rò, mirà àhu fàrábvù tdítò. Ndì dhu bhéyi ní ndì, nyí nyónziyana dzùnàdu fukú dhu-tsí ní, Yùdeyà tó pbìrì ò ma márà ní pbàkà abhi ſ.

¹⁷ Ní, wò dhu bhéyi ma mûdhé dhu ma ràrì dhu ònzì rò, ma móngò tí nzá ìmbá tína nà dhu ònzì rí ale tí? Ndìrò ngätsi ní, ma mí ma mónzina atdí dhu ùdhé rò, ma matí kònzi yà adzi ſ ale arí dhu ònzì dhu bhéyi, matí atdí nyìná tí: «Obhó» ndìrò «Ìnzì».

¹⁸ Kàgàwà ní yà ma mánɔna dhu tó ngàmbì: yà fükù mǎ mánò dhu ní ìnzì atdí nyìná tí mǎ mátina: «Obhó» ndìrò «Ìnzì».

¹⁹ Obhó tí, Kàgàwà t'Ídhùnà, Yésù Krístò, yà ima Polò, Sìlìvanù*, Tímòtewù mânà mǎ móvò fìndá dhu fükù, ní ìnzì pbìndà irèta uwù arí ale, ndàti atdí nyìná tí: «Obhó» ndìrò «Ìnzì». Pbétù, kà-nyutsì rí ì dhu ní «Obhó» dhu kélë.

²⁰ Obhó tí, ka ní ndì yà nyunatsì Kàgàwà ati «Obhó», yà ndì ndakò fìndá lâká kóró dhu tò. Ndì dhu bhéyi tí átò, Yésù Krístò-otù ſ nga ní ndì àlë kátina «Àmìnà», àlë rilè Kàgàwà ní.

²¹ Kàgàwà nyí ndìtirò ní ndì mabhë rí mǎ ròtsì obi atdíkpá nyí mânà Krístò mânà àlë kúngbò àlë dhu-nyutsì, ndìrò ka ní ndì ndìtirò àlë nútri pbìndà kasù tò.

²² Kili pbìndà ale tí rí àlë itè ize àlë rò, ndàdù pbìndà Ìlìlá-Alafí ìli àlë-afí ò, rí ì àlë tò ndì nduli kóró dhu tó tsènzerù tí.

²³ Kàgàwà ní yà ma mánɔna dhu tó ngàmbì. Ma mà'u wà móvè, títò tí ma mánɔna dhu apé ì ì rò. Ma mûdhé dhu ìnzì madu ma tdítò Kòritò tó kigò ò, akye ma mabhùna izu afíkù ò òtédù ſ ní.

²⁴ Mǎ mòzè nzá akékpá mâtì mătu nyí àtù tí fükù a'uta nàndà dhu ní. Mǎ mânì wà dhu nyí ríkò wà pôtsó fükù a'uta ſ. Pbétù, àlë kí kasù ònzi atdíkpá nyí mânà, ndíní idhèku adù tí ndìka.

2

¹ Nírò, ma mûdhé dhu ìnzì madu ma tdítò bvàkù, akye ma mabhùna izu ràka nyí tdítò ní.

* **1:19 1.19** Sìlìvanù ní yà Sìlà tí ka kátina Uvitatále-kàsù tó bhükù ò ale (Kas 15.22-40; 16.19-29).

² Obhó tí, ma mapé nyábhü iżu rùka nyí, ní ádhì ndi idhèdu àbhü rádù rìka ndì tdítidö? Tí nzí yà ma mábhü iżu rùka ale kélë?

³ Ndì dhu-okú dò rò ní ndi ma mändi dhu fükü wò ma móñzi ka dhu bhéyi: bvükü ma márà àhu rò, ma mózè nzá yà idhèdu àbhü àmbènà rìka ndì ale rí iżu àbhü rùka ma dhu. Obhó tí, ma muni wà dhu, idhèdu ika ndì rò, nyí kóró idhèkü ràrädù ndika átò.

⁴ Ma mändi dhu fükü atdídö ma mí'i iżu nà ndirò atdídö afídu rí inga ire rörò. Ma mändi ka ábhö nyídu-dha nyú nà, ìnzí ní iżu nabhu tí fükü, pbétü ndíní nyí nyuni tí ma mózè nyí atdídö tí dhu.

*Dhu àkä kubà dhu Pölò ně dhu nafä ale tò dhu
(Luk 17.3; 2Kò 7.5-16)*

⁵ Atdí ale apé iżi indrü nabhu iżu rùka dhu tí, ní kabhü nzá ka rùka ima kélë, pbétü ròsè dùdunä, kabhü iżu rùka nyí mbèmbè kóró. Pbétü, dhu àkä nzá kizì ndi dhu iżi tí.

⁶ Ndì dhu bhéyi dhu nónzi ale tò, nzínzikü ó ábhö ale ábhü màlipò dhu nákä wà.

⁷ Nírò kòmbí, dhu òfò nga nyäbà dhu kà tò, nyadù kà-afí àbhü ròtsì obi, akye ádràngbä iżu ukana ka afina ràdù ndòbè ní.

⁸ Ní ndì dhu-okú dò rò, ma mìtdè nyí itdè tí nyítè fükü àzè tó obhónanga ndì ale tò.

⁹ Obhó tí, ma mändi ngätsi bhàrwà fükü okúna dò rò dhu ní, ma mózè mudhe nyí, ndíní ma muni tí dhu, nyí ràtífì inè nyirì tsàdú dhu kóró dhu.

¹⁰ Nyí nyubà dhu fìndà ale tò, ma mädù dhu ubà átò. Obhó tí, ma mubà wà dhu ndì ale tò, yà ní ndì ale tò ma mubana dhu iżi ní. Ndì dhu ma móñzi okukü dò rò Krístò-önzi.

¹¹ Ndì dhu bhéyi ní ndì, pfòmvò Sitanì rí nzí àdù àlë lèmà önzí ndì ndí òná otu nábà. Obhó tí, àlë kàdzo nzá kàbhà nzére ireta rò rò.

Pölò rí Titò rirà nà Kòritò rò makkürù òdo iżu nyú nà Tròwà rò dhu

¹² Ma mívà ma marà Tròwà tó kigò ò Yésù Krístò bhà ídzì Makkürù ma munò tí. Ní ányì ma márà àhu rò, ma mótu dhu ní Ádràngbälé Yésù róbhòlò wà otu idù ka ma munò tí.

¹³ Ìnè mätí kà rí'ì ndì dhu bhéyi rörò, afídu ire nga atdídö ìnzá ma mótu adòdu Titò ányì dhu-okú dò rò. Ní ma mädù ndi kigò ó ale òvi, madù arà Makkèdònìyà tó pbiri ò.

¹⁴ Kàgawà àkä kabhu òtsò fìndà! Krístò-otù ó, kárúbhi mǎ mánà ndi Krístò önzí dhu lèmà ní gäràsisi tó obé ó. Kári kasu önzí nyukatsì, ndàbhü Krístò kuni kóró ngari òná

àdhàdhì kóró ngari òná dzína òtò ndì ndrùù róngü akye bhéyi.

¹⁵ Obhó tí, mǎ mí’ì àdhàdhì Kàgàwà tò Krístò àbhü ndrùù dzína róngü akye bhéyi. Ndì akye-dzi rärà òtsi yà Kàgàwà òzè ndìgü ale-òndì ò, ndirò ùwí rúwí ìtsé Kàgàwà rō rò ale-òndì ò átò.

¹⁶ Ùwí rúwí ale tò, ka ní ɔve-dzi, yà ɔve ibhò rádù ìndrú tò. Ndirò yà Kàgàwà òzè ndìgü ale tò, ka ní ípirönga-dzi, yà ípirönga ibhò rádù ìndrú tò. Ní, ádhì pbá ale ndì ɔbi nà rí’ì ndònzì wò dhu bhéyi kasü-tidò ràkă?

¹⁷ Nírò, mǎ mí’ì mbä àdhàdhì ábhö ngükpa ale, yà Kàgàwà bhà Òte ùnɔ arí ndín’ì onzí tí otùna õ bhéyi. Pbétù Kàgàwà ivì ndì mǎ dhu-okú dò rò, mǎ marí obhó dhu ùnɔ Kàgàwà-ònzi Krístò-nyutsì.

3

*Pɔlò mà ní Ungbòta-ɔwútá tó kasutálé dhu
(1Kò 9.1-3; 2Kò 5.18-21)*

¹ Wò dhu bhéyi ma mändi dhu àti tí iwà mǎ’ì ròpè mambahé mítè dö mǎ-tírò? Atdídhéná málímó arí ’ítè rí bhàrùwà-atdyú òho ’ítè fákù, ndirò ngätsi ní, ’onzí ndì bhàrùwà fukú. Ní, mǎ’ì tí i bhàrùwà-atdyú òho átò?

² Nyá nyá kélè ní ndì fáká bhàrùwà, yà Krístò ándi afíka ò. Ndì bhàrùwà rí’ì inè kóró ale ràni ’àdù òzànà.

³ Dhu àla ndì kpangba Krístò rándi ndì ndì bhàrùwà, ndirò kà ríbhò ka föká mówù nà. Ndì bhàrùwà kändi nzá wínò ní, pbétù kändi ka yà Ípirörò arí’ì Kàgàwà bhà Hílă-Alafí ní. Ndì bhàrùwà kändi nzá odu-afä-nzo dö, pbétù kändi ka afíkù ò.

⁴ Wòrí ní ndì Krístò-otù õ mǎ mí’ì nà Kàgàwà-ònzi a’uta.

⁵ Mǎ múnì wà dhu mbéyi nyá, mǎ’ì ràkă nzá mǎ-tírò móñzi wò kasü ɔbíka nyá ní. Kàgàwà ní ndì ɔbi ibho arí fákà móñzi ka ní.

⁶ Ka ní ndì ɔbi níbhò fákà mǐ’ì pbìndà kasutálé tí, ndín’ì mǎ múnì tí ndì ndónzi ungbòta-ɔwútá tó màkărù ìndrú tò. Ndì ungbòta-ɔwútá rí’ì mbä àdhàdhì yà angyi Músà andí Ùyátá bhéyi, pbétù kidè dòná ní Kàgàwà bhà Hílă-Alafí röñzina kasü. Yà angyi Músà andí Ùyátá arí ìndrú ùnda ɔve ò, pbétù Kàgàwà bhà Hílă-Alafí arí obhóná ípirönga ibho ìndrú tò.

⁷ Músà andí wò ndì ìndrú àbhü rí ròvè Ùyátá odu-afä-nzo dö. Ndirò, ndì dhu ònzi kà rí rò, Kàgàwà adù pbìndà ádràngbångá tó awáwù àbhü ràmbe ùmbili dö. Ndì kàbhà ádràngbångá tó awáwù abhü Músà-nyì ràmbe ùmbili dö átò. Ní atdídö kà rümbili nídhuní, Pbàìsràyélí nójowúnà nzí ‘òmvù rö ’àndà Músà-nyì-kpa tumbà tí. Pbétù, ndì umberilita

ní'ì nzí ní ádzí kàsùmì mà tí rádù àdi. Ní dhu rì'ì wò dhu bhéyi ìndrú ùnda rí ove ò Ùyátá nítè wà Kàgàwà bhà ádrùngbångá tó awáwù ìndrú tò dhu tí,

⁸ ní Kàgàwà bhà ádrùngbångá tó awáwù rädù ndítè ìngbà dhu bvà tí ròsè àlë tò kàbhà Hìlă-Alafí nyú rí kasù ònzi rò?

⁹ Ma mâtina tdítdö, yà ìndrú-dö rí anya àbhü Kàgàwà ròtdì ove tò Ùyátá kàsü ònzi ka kí dhu ní'ì ádrùngbångá tó awáwù nà. Ní Kàgàwà àbhü rí ròzù ìndrú obhónángatále tí ònziná ungbòta-owútá tí nzí àdù Kàgàwà bhà ádrùngbångá tó awáwù itè àlë tò abhö nyú ròsè?

¹⁰ Àlë kí'ì inè àlë ràti, yà Kàgàwà bhà ádrùngbångá tó awáwù nítè ongónà ìndrú tò Músà bhà Ùyátá rarí nzí kítè kòmbí, yà atdídö pbìndà ádrùngbångá tó awáwù nösè ungbòta-owútá nítò ndì dhu-okú dò rò.

¹¹ Dhu apé ì'ì yà ídö kàsùmì kélë tí adì tí Kàgàwà ibho ungbòta-ayí ní'ì ádrùngbångá tó awáwù nà dhu tí, ní yà dhòdhódhónga nà rádi ungbòta-owútá tó ádrùngbångá tó awáwù ní'ìya abhö nyú ròsè.

¹² Ní wò dhu bhéyi àlë kí dhu òdö àlë ràbà rò, àlë kí'ì mbä òdö nà ìndrú tò àlë kí dhu òvø kpangba rò.

¹³ Àlë kí nzí dhu ònzi àdhàdhì Músà aránà dhu ònzi rò dhu bhéyi. Káránà nyìna àtsì rò bérèsé ní, ìnzi Pbàisràyélí nabhù tí ràla yà ídö kàsùmì kélë tí rádi ádrùngbångá tó awáwù ríku nyìna-ndri rò rò tí dhu.

¹⁴ I Pbàisràyélí tó irèta ní'ì itú dhu t'únita tò. Obhó tí, rìrà àhü indo mâtí, ndì dhu rì'ì ndì bhéyi tí abádhí tò. Abádhí apé Ungbòta-Ayí tó bhükù òzù, ní abádhí-dö arí nzí ì òzù dhu àlë, àdhàdhì Músà atsì nyìna ní bérèsé ní ì àtsì fiyó irèta dhu bhéyi. Ndì bérèsé arí àhü ale tó irèta ò rò Yésù Krístò nà ka kùngbò ale rò tí.

¹⁵ Obhó tí, rìrà àhü indo nga ò mâtí, Músà andí bhükù òzù abádhí rí rò, abádhí rì'ì àdhàdhì bérèsé ní fiyó irèta nàtsì ale bhéyi.

¹⁶ Pbétù, ndì ale apé ndùgèrè Ádrùngbåle tò, ní ndì bérèsé arí àhü tí àhu.

¹⁷ Ádrùngbåle tí kátina iró ní Hìlă-Alafí. Hìlă-Alafí rì'ì nyuyatsì ale rì'ì mbä Músà bhà Ùyátá-tsìná.

¹⁸ Àlë'i kóró, àlë kùtsì nzá àlë-nyì bérèsé ní. Ní àlë-nyì rümbili, ndàmbé Ádrùngbåle Yésù bhà ádrùngbångá tó awáwù itè dö àdhàdhì kiyó arí awáwù itè dhu bhéyi. Ndì Ádrùngbåle ní Hìlă-Alafí. Ní kà rámbe àlë ùwu dö, ndàbhü àlë ràli àlë ndì bhéyi, ndíni pbìndà ádrùngbångá tó awáwù ambè tí ndítè dö dònáràdö àlë-nyutsì.

4

*Kàgàwà bhà ádrùngbănga tó awáwù
náarí ndítè kàbhà kasutálé tó ivívíngá ſ̄ dhu
(2Kò 2.14-17; 1Tè 2.1-6)*

¹ Pbìndà ábhō ídzìnga-okú dò rò, Kàgàwà íbhò wò Ungbòta-owútá tó màkărù òvɔ mǎ mí ìndrú tò dhu tó kasù fóká. Ní afíka rí nzí ndìngyé ndi kasù t'ónzita rò rò.

² Mǎ mäsà wà òdhù ò ka kónzina ale-nyì ríwù ní dhu. Mǎ mí’ì mbă uteató tó mütso nà, ndirò mǎ mÙgérē nzá Kàgàwà bhà Òte-rgbò. Pbétù, mǎ mí obhó dhu òvɔ kpangba ìndrú tò. Ní ndi dhu bhéyi, mǎ mózè kóró ale rùní dhu mǎ ràrì obhóngatálé Kàgàwà-ònzí.

³ Pbétù, dhu apé ì’ì ngäkpà ale arátina, yà mǎ mánɔna Ídzì Mákărù-dönga rófù ndì ìnzí ràmbe dòya àlù dò dhu tí, ní kófù ndi fíyò ale ní uwítá tó otu nüngü Kàgàwà rò rò ale kélë.

⁴ I ale ná’ù nzá Ídzì Mákărù, Pfòmvò, yà adzi ſ̄ mǎngü, nátsì fíyò irèta dhu-okú dò rò. Kíti abádhí-nyíngá ìnzí ala tí dòyá nga àtdyi rí Ídzì Mákărù ríbhona Krístò bhà ádrùngbănga tó awáwù. Ndi Krístò ní ndi Kàgàwà-wòyò nyá.

⁵ Ídzì Mákărù òvɔ mǎ mí rò, mǎ marí nzí òte dòká mǎ-tírò, pbétù mǎ marí òte dòná ní Ádrùngbále Yésù Krístò. Mǎ’í na, mǎ’í ní fùkú ino Yésù Krístò-okú dò rò.

⁶ Yà adzi òbhòlo ndì ndí rò, Kàgàwà náavò dhu ndàti: «Awáwù àkă ndàtdyi nga inò ſ̄*.» Ní, àbadhi ní ndi afíka ò nga natdyi, ndàdù mábhù mǎni yà Krístò-nyì rò ràmbili pbìndà ádrùngbănga tó awáwù.

⁷ Pbétù mǎ’í, yà ndi awáwù tó ongyéngá nà mǎ mí’ì nyákatsì rò, mǎ’í ní ivíví ale àdhàdhì yà anzi ní ka kóbhòlò wítù bhéyi. Kàgàwà ónzì dhu ndi dhu bhéyi, ndíní ìndrú ala tí dhu ádrùngbănga tó obi yà kóró obi dòná ósè rírà pbìndà rò, ìnzí ní bvàkà rò.

⁸ Ìndrú áva tsìka kóró ngari òná rò, pbétù abádhí ónzì nzá lèmàka. Abádhí arí afíka àbhù ràmbe òri dò akye, pbétù ìnzí afíka ràdù ndìngye.

⁹ Ìndrú arávu ròká, pbétù ìnzí Kàgàwà ràdù mǎbhà. Abádhí arí òkánga òvì obvò, pbétù ìnzí mǎdù àvè.

¹⁰ Kóró kàsùmì ſ̄, ka kárí mōne ka kókye tí mǎ àdhàdhì ka kanè Yésù ndíní ka koho tí dhu bhéyi, ndíní Yésù bhà ípìròngá ala tí ndi átò nyákatsì.

* 4:6 4.6 Opt 1.3

¹¹ Obhó tí, fáká ípìrònga õ kóró, mǎ marí’ì ɔve tó àpbè õ Yésù-okú dò rò, ndíní kàbhà ípìrònga itè tí ndì átò ngbōka ò.

¹² Ní ndì dhu bhéyi tí, mǎ márí mótu òvè-ònzí kàsäka õ, pbétù ndì dhu ràdù nyähhu nyähà dhòdhódhóniga tó ípìrònga.

¹³ Kàgàwà bhà Bhükù ò ka kändí dhu katí: «Ma má’ù wà Kàgàwà, ní ndì dhu-okú dò rò ní ndì ma móte*.» Ní, wò Kàgàwà ná’ù ale bhéyi tí, mǎ mà átò, mǎ má’ù wà Kàgàwà. Ndì dhu-okú dò rò ní ndì, mǎ mà átò mǎ móte.

¹⁴ Mǎ mèni wà dhu, Kàgàwà, yà Ádrùngbále Yésù nabhu ìngbè ndì ɔve-bvù rò, ràri àlë àbhü àbhü àlë rùngbe àlë átò, Yésù mènà àlë kúngbò àlë dhu-okú dò rò, ndàdù mähhu mówù ùvò atdíkpá nyí mènà Yésù-ònzí.

¹⁵ Obhó tí, yà ròká rí ndònzí kóró dhu rí ndònzí okukü dò rò, ndíní Kàgàwà bhà ídzìnga níisé tí ndì atdídò ábhö ale tò. Ndì dhu bhéyi ní ndì, òtsò àbhü rí Kàgàwà tò kàbhà ádrùngbångá tó awáwù-okú dò rò ale-bvù ràdù ndise.

¹⁶ Wò dhu-okú dò rò, afíka rí nzí ndìngyé akèkpá mèti. Ndirò àzèmbè irinà ngbōka rärà ndàmbe ndìngye dò ròrò, Kàgàwà arí ɔbi ibho bìlínganà fákà afíka ònà rò.

¹⁷ Obhó tí, yà mǎ mábàna kòmbí àpbè rí’ì isó tí, ndirò ka rí’ì ngúfe idhö kélë tí. Pbétù ndì àpbè ríbhona mábà ní itü ró’ò, ndirò dhòdhódhóniga nà rádi ádrùngbångá tó awáwù.

¹⁸ Mǎ mili nyìkpóka ròyá dhu ní yà ìnzí arí ‘àlă dhu, pbétù mǎ mili nzá ka yà ‘àlă arí dhu rò. Obhó tí, yà kpangba rí ‘àlă dhu náaróko ngúfe idhö kélë tí, pbétù ìnzí rí ‘àlă dhu náaróko dhòdhódhónganà.

5

Yà adzi õ ale-ngbò mà òrù-akpà õ ale-ngbò mènà

¹ Obhó tí, àlë-ngbò, yà adzi õ àlë karóko òná hemë-dzà náapé ndùgòlò, ní àlë kùni wà dhu, àlë ràri’ì inè Kàgàwà ósì àlë tò idza nà òrù-akpà ò. Ndì idza ní dhòdhódhóniga nà rádi idza, yà ìnzí ní ìndrú-òtsú ósì.

² Kòmbí àlë karí àlë ñhü ndì hemë-dzà tó ale-ngbò õ, Kàgàwà ríbhona ndì òrù-akpà õ ale-ngbò òdò àlë kí àlë-atdyú nyá nà àlë rùfò àlë rò dhu-okú dò rò.

³ Ndì ale-ngbò àlë kùfò rò, Kàgàwà adùya nzí àlë òtù nzìnzí rò, ìmbá àlë-ngbò na.

⁴ Obhó tí, yà òko àlë kòko yà adzi õ ale-ngbò tó hemë-dzà õ òná kàsümì õ, àlë kí àlë ñhü tǔ ró’ò ànò nànò ale bhéyi. Ndì dhu ní nzí àlë kòzè àlë rùvò yà adzi õ àlë-ngbò ò rò dhu,

* 4:13 4.13 Zàb 116.10

pbétù ka ní àlè kòzè àlè rùfò òrù-akpà ɔ ale-ngbò dhu, ndín̄ dhòdhódhónga tó ípìrònga tó ale-ngbò nótó tí yà òvè rádù òvè ale-ngbò.

⁵ Kàgàwà nyú ndítírò ní ndí àlè náli ndí ípìrònga tò. Kădù Hălä-Alafí ılı àlè-nyutsì rì'ì àlè tò ndí ndulí àlè kabáya tí kóró dhu tó tsènzerù tí.

⁶ Nírò, àlè kí'ì inè a'uta nà atdídò kóró kàsumì ɔ, iwà màtí àlè kùni dhu, yà òko àlè kóko ale-ngbò ɔ tí òná kàsumì ɔ, àlè ròko òko itsé Ádrùngbálé Yésù rò rò ròrò.

⁷ Àlè ànda arí dhu ní a'uta, inzí ní yà ale-nyíkpó ɔ ka kálána dhu.

⁸ Obhó tí, àlè kí'ì inè a'uta nà tí atdídò, ndírò àlè kòzè àlè rùvò yà ale-ngbò ɔ rò, àlè ràdù òwu òko Ádrùngbálé Yésùti'ò.

⁹ Nírò, ale-ngbò tó ófò ɔ àlè kóko dhu màtí dhu ị'ì ní, ndírò ngätsi ní ndí ale-ngbò tó ófò ɔ rò àlè kúvò dhu màtí dhu ị'ì ní, atdídò àlè kòzè dhu ní àlè rònzì Ádrùngbálé-nyíkpó ɔfò rí dhu.

¹⁰ Obhó tí, àlè'ì kóró àlè kikòya Krístò bhà anya t'únóta tó tombi-ònzi. Anyírò rò, kóró ale abáya pérè àdhàdhì yà òko ɔ òko yà adzi ɔ ngböya ɔ ròrò ị anzì idzì dhu mà ndírò nzére dhu mà-bvü rò.

Kàgàwà ózè ndùngbò kóró ale ndí mánà Krístò-nyutsì dhu

(Rom 5.1-11; 6.2-13; Efè 4.20-24)

¹¹ Ádrùngbálé Kàgàwà-ɔdò àkă kónzì dhu mà mání dhuokú dò rò, mà márí dhu òne indrú rà'ù yà mà mánóna dhu ràrì obhó dhu. Kàgàwà úní wà mà mbéyi nyú, ndírò mà mà'ù dhu nyí nyú mà nyí ràni wà mà'ì átò mbéyi nyú afíku ò.

¹² Mă'ì nyú, mà mòzè nzá mambé mítè dò mă-tírò ɔnzíkú, pbétù mà mòzè măbhü făkù dhu ní ngăkpà ale-ònzi nyí nyí nyilè okúka dò rò òná otu. Ndí dhu bhéyi ní ndí, nyí nyí yà ngböka únó arí ale tò nyí nyádúna dhu nábà. I ale náarí 'òyò yà fiyó mändü arábhüna 'ònzi kpangba rí 'àlă dhu-okú dò rò, inzí ní afíya nyú ɔ rí'ì dhu-okú dò rò*.

¹³ Dhu apé ị'ì atdídhená ale ála mà ìmbă irèta nà ale tí dhu tí, ní kà rí'ì ndí dhu bhéyi Kàgàwà bhà kasü ònzi mà márí dhu-okú dò rò. Pbétù mà mapé ị'ì inè idzì irèta nà, ní kà rí'ì ndí dhu bhéyi nzinzíkù ɔ mà márí Kàgàwà bhà kasü ònzi dhu-okú dò rò.

* **5:12 5.12** I mändü ní'ì: Pbàisràyélí nyú tí ka kí ale ɔzù dhu mà, ale-ònzinga òbhölo ka kí dhu mà, sòmà tó mändü ifü ka kí dhu mánà.

¹⁴ Obhó tí, Krístò ózè àlè ní àzè rě mítù mōnzì kasu, yà mǎ má'ù dhu atdídö, atdí ale kélë, Krístò, ràrì ndi kóró ale tó ngari õ avè rò. Nírò, kóró ale náve wà atdíkpá kà mánà†.

¹⁵ Ábadhi avè kóró ale tó ngari õ, ndínř ípìrōnga-owútá nábà ale nóoko tí ìnzì nyìkpóya nòfò ìtirò dhu bhéyi, pbétù ndínř abádhí oko tí yà fiyó ngari õ avè, ndàdù ndìngbè ɔvè-bvà rò ale-nyìkpó nòfò dhu bhéyi.

¹⁶ Ndì dhu-okú dò rò ní ndì, yà obhóngga mǎ mániná rò, mǎ márí nzì atdí ale mà nözù yà adzi õ ndì ale rř'ì nà nyùnatsì ófò õ. Dhu rě mbä ì'ì angyi mǎ mazù Krístò yà adzi õ kř'ì nà ófò õ dhu mätí, ní kòmbí mǎ mözù nzá ka ndì ófò õ.

¹⁷ Nírò, ìngbátí ili ndì ale mà náape ndùngbò Yésù Krístò nà, ní ndì ale òngò wà ìndrú-owútá tí. Angyi kř'ì nà nyùnatsì ófò nüdà wà, pbétù kòmbí kà rř'ì nà nyùnatsì ófò ní owútána tó.

¹⁸ Kökò dhu kóró nanzi ní Kàgàwà. Kündgbò àlè ndì mánà Krístò-otù õ, ndàdù ngäkpà ale àbhù àlè kí rungbò ì ndì mánà dhu tó kasu ibhò fóká.

¹⁹ Kàgàwà níivi Krístò yà adzi õ ndínř kóró ale nabhù tí rungbò ì ndì mánà. Krístò-okú dò rò, kärí nzì i ale tó afátá nözù. Ndirò, kibhò ndì òte t'óvata tó kasu fóká.

²⁰ Nírò, mä'i ní Krístò ívì ɔvòna rò ongó tí òte ale. Ndì dhu rř'ì ádhàdhì Kàgàwà nyá nditírò rě ìndrú ùnzi otùka õ dhu bhéyi. Ní ndì dhu-okú dò rò, mä mí ìndrú ìtdè ìtdè tí Krístò-ɔvò rò, rungbò ì Kàgàwà nà.

²¹ Krístò nyá nditírò ní'i mbä nzérenga nà. Pbétù, Kàgàwà abhù ka rànò àlè tó nzérenga tó tütángá, ndínř kà-nyùtsì Kàgàwà ɔzú tí àlè obhónángatále tí.

6

*Pølò mà räbàna àpbè rě abádhí ìtè
Kàgàwà bhà obhóná kasutále tí dhu*

¹ Nírò, mä'i, yà atdíkpá mǎ marí kasu ònzi Kàgàwà mánà rò, mǎ mìtdè nyí ìtdè tí, mäti: àpé nyí räbhù Kàgàwà áso nyí ní asota rì'ì kókörònga tó asota tí.

² Obhó tí, Kàgàwà rě dhu òvò yà dhu bhéyi Hëllä Andítá ò, ndàti:

«Ídzìngà àkă mōnzì ìndrú tò òná kàsùmì àkă rò, ma miri tsùná dhu.

Abádhí àkă migü òná idho àkă rò, ma manzì dzùnànus*».

† 5:14 5.14 Kóró ale náve wà atdíkpá Krístò mánà dhu-tí ní: Kàbhà ɔvè-nyùtsì, kóró ale rř'ì ádhàdhì iwà úve ale bhéyi Kàgàwà-nyìkpó õ. * 6:2 6.2 Yàrì Andítá ròte dòná ní Kàgàwà bhà Kasutále (Ìsa 49.8). Ní iró, Pølò ili ndì ndi kasutále bhà ngari õ.

Nírò àabaninzó, kànř kòmbí rí’ì kàsùmì ní ndì Kàgàwà òzè ndònzì ídzìnga ìndrú tò òná. Ndirò kànř indo rí’ì idhò ní ndì kà rí i ale ìgù òná idhò.

³ Mǎ márí nzì atdí dhu mà ònzi, yà ìndrú-tsù ùtò rádù ìnzì rùngu Kàgàwà bhà otu, ìnzì atdí ale mà náadù tí òte nzére kàsúka ní.

⁴ Pbétù, mǎ márí mítè kóró kàsúka ő mǎ ràrì Kàgàwà bhà obhóná kasutále. Ní, mǎ márí kóró dhu-dzi òndù atdídò: mõndù àpbè-dzi mà, ìmbă mǎ mí’ì dhu nà fóká dhu-dzi mà, ndirò ɔdo àbhù rí rì’sì ìndrú à dhu-dzi mònà.

⁵ Ka kóvì mǎ, kúsò mǎ imbi ò, kadù măbhù ìndrú rìvà dhu ròká. Mǎ móñzì măbhù rí mìngyé mǎ atdídò kasù, idhò mà ràdù mǐpè, ndirò mădù òko átò ìnzì mónyù ònyù mà.

⁶ Mǎ mítè mǎ Kàgàwà bhà obhóná kasutále tí, Kàgàwà-nyìkpó ő ɿlä ófò ő mǎ móko dhu-otù ő, Kàgàwà dò mǎ muni dhu dhu-otù ő, dhu-dzi t’óndùta-otù ő, ídzìnga ònzi mǎ mí dhu-otù ő, ɿlä-Alafí írá mǎ dhu-otù ő, ngükpa ale mǎ mózè obhóná àzè ní dhu-otù ő,

⁷ obhóná ote òvò mǎ mí ìndrú tò dhu-otù ő, ndirò Kàgàwà íbhò pbìndà ádrùngbànga tó ɔbi fákà dhu-otù ő. Mǎ mídyì obhónánga t’ónzita rí’ì àdhàdhì fangà dònà ɔtsúka ní mǎ mí ròká òmvü ùgye ní màtsümù bhéyi, ndirò ígù dònà ɔtsúka ní mǎ mí ròká òmvü-tsù ùtò ní màtsümù bhéyi.

⁸ Atdídhená ale náarí mífù, ngükpa ale ràdù itsìka ònzi. Atdídhená ale arí nzére dhu àwé dòká, ngükpa ale ràdù idzì dhu àwé dòká. Ka karí mòzù títötálé tí, àzèmbè mǎ mí obhó dhu ɻùnɔ rórò.

⁹ Atdídhená ale úni nzá mǎ marí’ì nà ádròdrönga, àzèmbè iwà ngükpa ale náni ka mbéyi nyá rórò. Mǎ márí mótù biliñganà ɔve-kù-bhu ő, pbétù mădù ɻì’ì nyìkpóka nà tí. Ka karávu ròká, pbétù ìnzì kadù mòkyè.

¹⁰ Ka karí izu àbhù rùka mǎ, pbétù mădù ɻì’ì atdídò idhèka ìka ndì ró. Ka karí mòzù nákùtálé tí, pbétù mǎ marí ábhò ale ìnzì Kàgàwà bhà otu ő. Ka karí mòzù ìmbă mǎ mí’ì dhu-tsí nà ale tí, pbétù mǎ mí’ì kóró dhu-tsí nà.

¹¹ Nyí Kòritò tó kigò ő bhä, mǎ móvò dhu kpangba fákù, ndirò mǎ mápfò afíka rí’ì kpangba fákù.

¹² Mǎ’i, mǎ mûtsì nzá afíka ìnzì mòzè nyí, pbétù nyí ní ndì nyí nyátsì afíku ròká ìnzì nyözè mǎ.

¹³ Kòmbí ma mí dhu òvò fákù àdhàdhì pbàkà inzo bhéyi: nyí nyàkă nyóñzì dhu mǎ bhéyi, nyäpfò afíku nyözè mǎ àdhàdhì mǎ mózè nyí dhu bhéyi.

Nzére dhu rɔ́ rɔ́ dhu àkă kindà ale dhu

¹⁴ Nyí nyàkă nzá nyüsò idàku atdíkpá ìnzá Yésù ná’ù ale mònà. Obhó tí, íngbà iríta ndì rádù ɻì’ì obhónánga mà nzínzì

ɔ̄ nzérenga mānà? Ḥngbà irīta ndi rádù ʃ'ì awáwù mà nzínzì ɔ̄ ìnò mānà?

¹⁵ Ḥngbà irīta ndi rádù ʃ'ì Krístò mà nzínzì ɔ̄ Bèlìyalì mānà? Ndīrò, Ḥngbà irīta Yésù ná'ù ale mà nzínzì ɔ̄ rádù ʃ'ì ìnzá Yésù ná'ù ale mānà?

¹⁶ Ḥngbà irīta ndi rádù ʃ'ì Kàgàwà bhà idza[‡] mà nzínzì ɔ̄ sànamù mānà? Obhó tí, àlē nyú, àlē ní yà Ípíròrò arí'ì Kàgàwà bhà idza, àdhàdhì àbadhi nyú ndítírò náavò dhu dhu bhéyi. Kàtì:

«Ma madìya abádhí nzínzì ɔ̄, mǎdù ùbhi atdíkpá abádhí mānà.

Ima ni'ìya abádhí tó Kàgàwà, abádhí ràdù ʃ'ì pbàkà ale*.

¹⁷ Ndì dhu-okú dò rò, Ádrùngbälë Kàgàwà rì dhu òvò pbìndà ale tò, ndàti:

«Nyùvò ìnzá dhu ná'ù ale nzínzì ɔ̄ rò, nyìndà nyí abádhí rò rò.

Àpé nyèpbálä yà ɔtòtì dhu tí rí'ì nyìkpódu ɔ̄ dhu-rgbò*, nírò ní ndi ma mǎdù nyákò*.

¹⁸ Ndīrò, wò kóró dhu dò arí'ì ádrùngbänga tó obì nà Ádrùngbälë Kàgàwà rì dhu òvò tdítòdò ndàti:

«Ma mādi Àbakü tí,
nyàdù òko idhúdu mà ivádu mānà tí*.

7

¹ Ní yà atdídò ma mózè nyí rò, nyàni dhu, Kàgàwà rókò kóró kókò dhu tó làkà àlē tò. Dhu àkä àlē rù'o àlē, àlē rìlă yà àlē-rgbò mà àlē-afí mānà nábhù ròtì kà-nyìkpó ɔ̄ kóró dhu ɔ̄ rò. Ndīrò dhu àkä àlē ròñzì obì, àlē rì'ì kà-nyìkpó ɔ̄ flă atdídò ale tí, kǒdò ònzì àlē kí ròrò.

*Pɔlò mà Kòritò tó kigò ɔ̄ bhà mānà rì 'ùngò dhu
(Mbà 25.25; 1Tè 3.6-9; Èbr 13.17)*

² Nyèbhà mǎ mǎbà ngari afíkù ò, nyözè mǎ! Mǎ mafà nzá dhu atdí ale ní mātì, mǎ mábhù nzá atdí ale mà ràwí pbìndà a'uta ɔ̄, ndīrò mǎ mātră nzá atdí ale mà fòná ongyéngá mǎ mabá tí.

³ Ma mènò nzá wò dhu ànyákù ma mótdí tí. Obhó tí, àdhàdhì yà ma ménò fákù dhu bhéyi tí, nyí ní atdídò mǎ mózè nyí ale, ìmbà rí'ì ípírònga ɔ̄ mātì ndīrò òve ɔ̄ mātì.

⁴ Ma mí'ì a'uta nà atdídò nyàkùtsì, idhèdu ràdù ndìka atdídò okukù dò rò. Kóró fáká ápbè ɔ̄, ma marádi iwà afídu òpè ndì ròrò, ndīrò iwà idhèdu ìka ndì atdídò ròrò.

[†] 6:15 6.15 Pbàgìrkí t'ávàna ɔ̄ ka kí pfòmvò Sítanì àtì Bèlìyalì tí. [‡] 6:16 6.16 Kàgàwà bhà idza tí ka kátina iró ní, ndì idza ɔ̄ atdídò flă Kàgàwà-nyìkpó ɔ̄ kàluga. * 6:16 6.16 Law 26.11-12; Zèk 37.27 * 6:17 6.17 Ìsa 52.11 * 6:17 6.17 Zèk 20.34,41 * 6:18 6.18 2Sà 7.8,14

5 Mákèdònnyà mǎ mítdègu òwu ùvò, ní mǎ máso nzá ngbóka akékpá màtì. Mǎ mábabà àpbè kóró ngari ònà rò, ìndrú úgye ì mǎ mànà, ndirò mǎ mí’ì odò nà afíka ò.

6 Ní, Kàgàwà yà afíya ìngyé ì ale-afí òpè arí, nòpè ndi afíka Titò ìrà àhh tika ò dhu-otù õ.

7 Kòpè nzá afíka ndi dhu-otù õ tí, pbétù kòpè ka Titò ìrà òvònà fákà dhu-otù õ. Titò áwe ìngbà dhu bhéyi màtì nyí nyópè afína dhu fákà. Ndirò kawé ìngbà dhu bhéyi màtì nyí nyí’ì dhu-atdyú nà atdídò nyala ngbódu dhu. Kawé ìngbà dhu bhéyi màtì nyí nyí’ì izu nà ndì nónzì dhu-okú dò rò dhu*, ndirò ìngbà dhu bhéyi màtì nyí nyádzì nyí okúdu dò rò dhu. Ní ndi dhu ádù idhèdu àbhù rìka ndì atdídò.

8 Ma màni wà dhu yà angyi ma mändí fükù bhàrwàwà rábhù wà izu rùka nyí, pbétù ma mózù nzá ndi dhu. Ma mózúyana dhu izu ma màbhù rùka nyí áké kàsùmì tí rò.

9 Ní kòmbí idhèdu ìka wà ndì. Kìka ndì ìnzì ní yà fükù ma mändí bhàrwàwà ábhù izu rùka nyí dhu-okú dò rò, pbétù ndi izu ábhù nyí nyágérè nyí, nyébhà fükù nzérenga dhuokú dò rò. Obhó tí, izu úka nyí àdhàdhì Kàgàwà ózè ka dhu bhéyi. Nírò, mǎ mózù nzá atdí nzére dhu mà rùkù wò fükù ma mändí bhàrwàwà ní.

10 Obhó tí, Kàgàwà-nyìkpó nòfò dhu bhéyi rí ìndrú ùkà izu, ràdù ìndrú àbhù rùgérè ndì ndùbhà pbìndà nzérenga, ndi dhu ràdù Kàgàwà àbhù rìgù ndi ale. Ní ndi dhu rí nzì àdù ìndrú àbhù ròzù dhu. Pbétù, yà adzi àbhù rùka ìndrú izu náarí ìndrú ùnda òve ò Kàgàwà-nyìkpó õ.

11 Nyàndà pé, yà nyí náka izu-otù õ Kàgàwà ónzì ídzìngà: kòmbí, kàbhù nyí nyözè atdídò ìnzá nyí nyafà dhu yà ndì nónzì dhu õ dhu ìtè rí ale tí. Kàbhù nyí nyí’ì nzére ka kónzì dhu-okú dò rò òyánga rí ìwa ale tí, ndirò ndi dhu-okú dò rò ràdù ndìpè dhu odò ònzi rí ale tí. Kàbhù nyí nyí’ì abhò atdyúya rí’ì ’àla ngbódu ale tí, ma màbhù fìyò sedzà nífu ale tí, ndirò nzére ka kónzì dhu nísò màlipò ní ale tí. Nyí nyítè dhu kóró otu õ nyí ràrì mbă afátá nà nzére ka kónzì dhu õ.

12 Nírò, ma mändí nzá dhu fükù ndi dhu náfà ale-okú dò rò, ndirò ma mändí nzá ka ndi dhu ka káfà ní ale-okú dò rò. Pbétù, ma mändí ka ndínì ìngbà dhu bhéyi màtì nyí nyözè mǎ’ì atdídò dhu nitè tí kpangba Kàgàwà-ónzì.

13 Wò dhu-okú dò rò nga ní ndi, afíka òtsì obi ní.

Afíka òtsì obi dhu-ògù dò, idhèka fìka ndì atdídò Titò fì’ìnà dhèdhé-okú dò rò. Obhó tí, nyí kóró, nyí nyábhù kà-afí ròtsì obi.

¹⁴ Angyinà rò ma móvò dhu kà tò mati, ma ràri dhèdhe nà okúku dò rò. Ní ma móyò nzá ma kókórò. Mǎ múnò kóró dhu ní'ì obhó dhu. Ndírò, nyé'i mǎ mílè ní Titò-ònzì ilèta ní'ì obhó ilèta átò. Ndí dhu ónzì ndì yà mǎ múnò ka dhu bhéyi.

¹⁵ Kàbhà àzè arí ndisé atdídò okúku dò rò, nyé nyifù ndì kóró kàsùmì ɔ tí dhu mà, nyé nyákò ndì ifuta nyé nà iví ngbókù rivi rórò tí dhu mánà dhu ndì ndírè rò.

¹⁶ Ma mí'ì dhèdhe nà a'uta nà ma mí'ì ùkù kóró dhu-tsí ɔ dhu-okú dò rò.

8

*Pbàkrístò àkă ÿì indrú dzùnà t'ónzita tó ale-afí nà dhu
(Mrk 12.41-44)*

¹ Àbanínzó, mǎ mòzè nyení Mákèdònnyà tó pbìrì ɔ kànísá tò* Kàgàwà ónzì ídzìngá.

² Abádhí ábà àpbè abhò, pbétù 'àdù òko dhèdhe ɔ tí atdídò. Ìnè màtí i fíì nákù nyé tí atdídò rórò, abádhí rí'i nà indrú dzùnà t'ónzita tó ale-afí náadù òse tí òse.

³ Abádhí úbho perè yà i nyé i fíì nà dhu-bvù rò, ndírò ròsè òse tí màtí yà i nyé i ambènà ònzina dhu dònà. Ìma ní ndí dhu tó ngàmbì. Abádhí ónzì ka inzá atdí ale mà àvi 'onzì rórò.

⁴ Abádhí ítdè mǎ mǎ'ù dhu fíyò 'ùngbò i ngükpa ale mánà 'onzì Yérùsàlemà tó kigò ò rí'i Kàgàwà bhà ale dzùnà.

⁵ Abádhí ónzì dhu ósè òse tí yà foyá mǎ múbhi òdònà rò mǎ mabá tí dhu dònà. Wemberè tí, abádhí ádzi i i nyé tirò Ádrùngbále Yésù tò, ndí dhu-dzidò, 'àdù 'àdzi i nyé tirò fákà átò àdhàdhì Kàgàwà ózè ka dhu bhéyi.

⁶ Nyé nàndà dhu ní, Titò ópè wà ndòtè indrú nà ndíní màdzùnà ònzì ka kí ní dhu nitsà tí. Ní ndí dhu-okú dò rò, mǎ mítde ka ítdè tí átò ràdu ndì bvàkù, ndíní wò ùkù rí'i indrú dzùnà t'ónzita tó ale-afí tó kasù nunda tí ndàrà ùtsàna mbéyi.

⁷ Obhó tí, nyé nyé'i kóró dhu-tsí nà abhàbhó. I dhu ní: Yésù Krístò nyé nyá'u ñobi nyé nà dhu, ale-do àlù rí òte ùno nyé nyári dhu, Kàgàwà ábhù ìnga nyení dhu, nyé nyábhù ñobi kóró Kàgàwà bhà kasù t'ónzita tò dhu, ndírò àzè mǎ mángbe atdídò nyukutsì dhu. Ní ndí dhu-okú dò rò, nyé nyákà nyé'i indrú dzùnà ònzì nyé nyé'i dhu tó ale-afí nà atdídò nyé átò.

* **8:1 8.1** Mákèdònnyà tó pbìrì ɔ kànísá ni': Filipì mà, Tèsàlònìkà mà, Bèroyà mà ngükpa kigò mánà ɔ kànísá .

⁸ Ma mènò nzá wò dhu făkù ụyátá tí. Pbétù ma màwé făkù dhu ní, ngăkpà ale ábhù obìya kóró Kàgàwà bhà kasù t'ónzita tò dhu kélë, ndíni făkù àzè tó obhónga nítè tí.

⁹ Nyí nyáni wà àlë tó Ádrùngbále Yésù Krístò bhà ídzìngá. Àbadhi ni'ì ònzítále, pbétù kădù ndònzì ndì'ì nákùtále tí okúku dò rò, ndíni nyí nyadù tí'ì ònzítále tí pbìndà nákù-otù ɔ.

¹⁰ Wò nyí nyítsàna dhu nàndà dhu ní, yà ma móvona făkù dhu ní pbàkà irèta. Ndi irèta ní àkákă făkù irèta. Yà inzì i'ìná ato ɔ, nyí ní'ìná ndi wemberè t'álë yà ndi dhu nòzè 'itsà, ndirò nyí ní'ìná ndi wemberè t'álë átò yà ndi dhu nòpèná 'itsà.

¹¹ Ní kòmbí, nyí nyàkă nyówù kà nà nyówù ụtsànà. Àdhàdhì nyí nyí'ì idzì afíku nà nyúdhe ka nyónzì dhu bhéyi, nyí nyàkă nyí'ì idzì afíku nà, nyónzì ka àdhàdhì yà nyí nyí'ì nà ongyéngá-bvu rò.

¹² Obhó tí, indrú apé i'ì idzì afína nà Kàgàwà tò ndì ndí dhu àbhù rò, ní Kàgàwà rí kàbhù dhu à'u àdhàdhì yà kà rí'ì nà dhu-bvu rò, inzì ní yà ịmbă kà rí'ì nà dhu-bvu rò.

¹³ Wò dhu rí nzi' àtina nyí ràkă nyökò àpbè ɔ ngăkpà ale dzùnà t'ónzita-okú dò rò, pbétù dhu àkă kóró ale rí'ì dhu-tsí nà àdhàdhì.

¹⁴ Ndirò kòmbí, yà nyí nyí'ì nà abhò ròsè dhu-tsí ní, nyí nyínè nyónzì ịmbă rí'ì dhu nà ale dzùnà. Ndirò atdíku, yà abádhí rí'ì dhu-tsí nà abhò ròsè òná kàsùmì ɔ, abádhí i'íya inè 'onzì dzùnàkù átò rùkù dhu ɔtdì ndì rò. Ndi dhu bhéyi ní ndi, kóró ale ràdù i'ì àdhàdhì.

¹⁵ Àdhàdhì yà Hlilá Andítá rúnona dhu bhéyi:
«Abhò dhu nùwá ale ní'ì mbă dhu nà abhò nyá ròsè,
ndirò ake ka nùwá ale ní rò dhu atdì nzá ndì*..»

*Titò mà ròwu mùdzùnà ònè Kòritò tó kigò ò Yérùsàlemà
ì owu tí nà dhu*
(1Kò 16.1-4; 2Kò 9.1-5)

¹⁶ Titò ózè ndònzì dzùnàkù abhò, àdhàdhì mă mózè mónzì dzùnàkù átò dhu bhéyi. Kàgàwà ní ndi kà-afí nábhù rí'ì ndi dhu bhéyi. Ní mă mí ɔtsò àbhù Kàgàwà tò ndi dhu-okú dò rò.

¹⁷ Kă'ù mă mánzì ndì ndíni ndara tí fărábvù Kòritò tó kigò ò dhu. Ndirò ròsè dòtsí, kí'ì iwà ndì ndùdhe dhu ndítífrò afína ò fărábvù ndì ndara tí rò.

¹⁸ Mă móvi atdíkpá kà mánà ní, yà atdídő kóró kànísá arífäna Idzì Mákărù dzùnà t'ónzita ɔ àlë t'ádònà.

¹⁹ Wò dhu-ògù dò, kànísá óvò ka, ndíni mă nunda tí mówù yà ùbhò ka kúbho mùdzùnà ụndò mánà. Wò ndi idzì kasù

* 8:15 8.15 Uvt 16.18

rí Ádràngbále-ovò ilè, ndàdù ngükpà ale dzùnà mǎ mózè mőnzì dhu ìtè átò.

²⁰ Mǎ mózè mődò mǎ ròná rò dhu ní, ìndrú rí ngbóka àno wò ndì ábhō fàrangà-tsùkà òdo mǎ mí tí dhu-okú dò rò dhu.

²¹ Obhó tí, mǎ mózè mőnzì ídzì dhu, ìnzì ní ròfò Ádràngbále-nyìkpó kélè, pbétù ròfò ìndrú-nyìkpó átò.

²² Mǎ móvì ngåtsi àlè t'ádònà atdíkpá abádhí mânà. Mǎ mûdhe wà kà kàsü ibí-gùna nyú, mǎdù kòtù ngükpà ale dzùnà nözè ndònzì kóró kàsùmì õ ale tí. Ní, kòmbí kàbhù ndì atdídò ndì kasü tò, ndàdù ìtì a'uta nà atdídò nyukutsì átò.

²³ Titò nàndà dhu ní, ma mâtina kà ràrì ɔdhìdu, ndirò mǎ marí kasü ònzì atdíkpá kà mânà fákú ídzìngà tò. Ndirò kókò àbadhi nàndà ngükpà àlè t'ádóna ní kànísá úvì ale. Abádhí röñzina kasü arí Krístò-ovò àbhü ìndrú rìlè.

²⁴ Nírò, nyì nyákä nyítè dhu, iwà nyì rözè abádhí obhó tí, ndínì yà abádhí nûvì kànísá a'u tí dhu, 'adù dhu àni yà okükü dò rò mǎ mí ídzì dhu àwë rò, mǎ ràwe wà obhó dhu.

9

*Dhèdhe nà rí dhu àbhü ìndrú tò ale Kàgàwà ózè dhu
(Mbà 19.17; 1Tì 6.17-19; 1Yù 3.16-18)*

¹ Ma mènì wà dhu, Yérùsàlemà tó kigò ò rí'ì Kàgàwà bhà ale tò ka kí tsùya ùndú mûdzùnà-okú dò rò ma mí dhu àndì fákú dhu ràrì kókörò dhu.

² Obhó tí, ma mènì wà nyì nyí'ì ídzì afíku nà abádhí dzùnà nyì nyonzì tí dhu. Ní ma mîlè ma ilè tí okúku dò rò Mákèdònìyà* tó pbìri õ bhà ònzì, mati: nyì, Àkayà tó pbìri õ rí'ì pbàkrístò tìrò, nyì ròbhòlò wà nyì Kàgàwà bhà ale dzùnà nyì nyonzì tí Yérùsàlemà tó kigò ò, ròpè ndì inzì údàna atò ò rò. Ní nyì nyí'ì nà dhu dzùnà t'ónzita tó afíku tó dhu ì ìrì dhu, nádù abádhí nzinzì õ ábhō ale-atdyú nángbe röñzì dhu dzùnà átò.

³ Ní, yà angyi ma mènò fákú dhu bhéyi tí, ma móvì kàrì ìbhü àlè t'ádóna* ròwù bvàkù, ndínì nyì nyundu tí mûdzùnà ònzì ka kí ní dhu-tsù angyangyi, yà ma ménò nyì nyónzina dhu tí dhu bhéyi. Ní okúku dò rò ma mîlè ma ní ilèta ni'ìnà nzì kókörò dhu.

⁴ Obhó tí, yà mǎ mówu mânà atdíkpá Mákèdònìyà õ bhà náape nyotù ìnzá nyì nyündu i dhu-tsù angyangyi ró, ní nyìka iwuna atdídò abádhí-ònzì, mǎ móvò wà dhu abádhí tò nyì ràrì kònzonzi angyangyi nídhunì. Ndirò, ma mènì dhu nyìku radùna iwù átò abádhí-ònzì.

* 9:2 9.2 Mákèdònìyà tó pbìri õ bhà ni'ì: Filipì mà, Tèsàlonikà mà, Bèroyà mânà õ bhà. * 9:3 9.3 2Kò 8.17,18,22

⁵ Ndì dhu bhéyi ní ndì, ma málá àkáká dhu tí dhu ní, movì kókò ibhù àlè t'ádóna ròwù angyi idù, 'òwù ùvò fúràbvù, ndíní undu tí wò nyí nyókò fíndá làká nyí nyúbhöna dhu tí dhu-tsí-tsù angyangyi. Ndì dhu bhéyi ní ndì, ma márà àhù rò, ma mí kòtù iwà nyí nyündu tsàya ró, ndì dhu ràdù dhu ìtè, nyí rùbho ka ídzì afíkù nà, inzì ní ùtù tí ka kùtu nyí dhu-okú dò rò.

⁶ Nyìrè pé yàrì ɔte: akè itse nòzò ale, náarí dhu ògu akè tí, ndirò abho itse nòzò ale náarí dhu ògu abho tí átò.

⁷ Dhu àkáká dhu àbhù rí ale ràbhù ka àdhàdhì ndì nyú ndì ndùdhénà ka afína ò dhu bhéyi. Kàkà nzá ndàbhù ka afína rúguru rórò, ndirò ùtù tí ka kùtu ndì rórò. Obhó tí, Kàgàwà ózè ale ní dhèdhe nà rí dhu àbhù ale.

⁸ Ndirò, Kàgàwà rí i inè ɔbi nà ndònzi kóró ídzìng-a-tidò abho nyú fükù, ndíní nyí nyongó tí nyí nyí atdyúna òho kóró dhu àbà kóró kàsùmì ɔ. Ndì dhu bhéyi ní ndì, nyí nyádù i i dhu-tsí nà abho nyú ròsè, nyádù àmbè kóró ídzì kasù ònzì dò ní.

⁹ Ídzì ale-okú dò rò, Hílă Andítá rätina:

«Kárí dhu àbhù ídzì afíná na nákùtálé tò,
kàbhà ídzìngá náarádi dhòdhódhóngá nà*..»

¹⁰ Kàgàwà ní ndì itse òzò arí ale tò arí itse àbhù, ndirò ònyù àbhù arí indrú tò. Ní kà rí itse àbhù fükù átò, ndàdù kàbhù ròtrò atdídò, ndíní fükù ídzìngá ɔdhì tí itse abho.

¹¹ Kà rí nyábhù nyöngò ònzítálé tí kóró dhu ɔ, ndíní nyí nyongó tí dhu àbhù ngükà ale tò ídzì afíkù nà. Ndì dhu bhéyi ní ndì ábhò ale röngò àdù òtsò àbhù Kàgàwà tò fúràbvù rò mà mòwùnà fíyò mùdzùnà-okú dò rò.

¹² Obhó tí, wò nyí nyónzina dhu t'átsàta tó kasù rí nzì Kàgàwà bhà ale rí atdyúna òho dhu dzùnà kélè ònzì, pbétù kà rí ábhò ale àbhù ràdu òtsò átò Kàgàwà tò.

¹³ Nyí nyí Krístò bhà Ídzì Mákárù nyí nyífù dhu ìtè yà indrú dzùnà t'ónzita tó ídzì afíkù nyú nà nyí nyúbho fükù dhu-tsí Yérùsàlemà tó kigò ɔ pbàkrístò mà, kóró ngükà ɔdhíkù pbàkrístò mánà tò dhu-otù ɔ. Ní ndì dhu-okú dò rò, i ale rí ndì kasù tó ídzìngá ùnì, 'àdù Kàgàwà-ovò ilè.

¹⁴ Abádhí rí 'itsò dàkù, rítè fíyò àzè fákù, yà Kàgàwà ónzì fükù atdídò bvàna ósè pbìndà ídzìngá-okú dò rò.

¹⁵ Ní, Kàgàwà àkáká àlè ràbhù òtsò fíndà, yà àlè tò kíbhò perè tí Idhùnà, yà inzì pbìndà dhu rí ndàwé kóró okú dò rò!

10

*Pɔlò r̄i ndùgye uvitatále tó pbìndà kasù d᷑ dhu
(R̄om 15.17-19; 1Kò 2.1-5; 2Kò 6.4-7; 13.2-4,10)*

¹ Ìma Pɔlò, ma mí atdí dhu ònzi ìma nyá tirò fuká. Ìndrú arátina ma rarí àdì iyyò nzinzíku ɔ ma mí'ì rò, pbétù itsé ma mí'ì ràkú rò rò, ma raradù ngbòdu ɿdzidzó tí! Ní, Krístò bhà iyyònga mà kàbhà ɿdzìnga mánà-otù ɔ,

² ma mìtdè nyí itdè tí mati: nyí ràkà nzá nyàtù ma midzò ngbòdu ɿdzó tí bvèkù ma márà àhu rò. Obhó tí, ma mùdhe dhu mònzi dhu ndí dhu bhéyi yà inga ɿrè arí 'àti, mà rarí dhu ònzi ale-rgbò tó ófò ɔ atdídhená ale tò.

³ Mǎ'i ní yà adzi ɔ ale, pbétù mǎ mí nzí ìla ùgye yà adzi ɔ ale tó ófò ɔ.

⁴ Mǎ mí ìla ùgye ní màtsümù ní nzí yà adzi ɔ ale náarí ìla ùgye ní màtsümù-tidò, pbétù Kàgàwà arí ndí ɔbi àbhù i màtsümù tò rùgolo ròná òmvú arí 'ùru òyà ngari. Ndírò, i màtsümù ní mǎ mí'ì inè mûgolo abádhí rûdhéna titò tó dhu,

⁵ ndírò mûgolo abádhí r̄'ì nà ɿdzítá tó ɿrèta, yà ìndrú-tsù ùtò arí ìnzí rùni Kàgàwà. Mǎ mòzè mûgèrè kóró ale tó ɿrèta, ndíni Krístò-tsù dhu nifu tí.

⁶ Àkákà dhu bhéyi nyí nyí kifù dhu mǎ málà rò, mǎ mùdhe wà dhu mǎ ràràdù málipò àbhù ìnzí rí kifù ale tò.

⁷ Nyí nyarí atdí dhu àndà yà ndí dhu r̄i ndàlò òná ófò ɔ! Ìndrú apé dhu à'u ndí ràri Krístò bhà ale, ní ndí ale àkà ndàni dhu, mǎ mà átò, mǎ ràri Krístò bhà ale ndí bhéyi.

⁸ Ádràngbâlé Yésù Krístò íbhò ádràngbângá tó ɔbi fâkà, ndíni mǎ midí tí nyí ní, ìnzí ní ndíni mǎ minza tí nyí ìnzá tí ní. Ní, nyí nyí mbà mòzù atdídò ma midzí ma ndí ádràngbângá tó ɔbi-okú dò rò dhu tí, ní nyìdu r̄i nzí ìwu ndí kà ní ma mí kasù ònzi rò.

⁹ Ma mòzè nzá nyírè dhu ma ròzè midò odo ùkù ma mûndína bhàrwawà ní.

¹⁰ Obhó tí, atdídhená ale arátina: ìma Pɔlò, ma mùndí itsé rò bhàrwawà rarórù, 'àdù ɿ'ì ɔbi nà. Pbétù, nzinzìya ɔ ma mí'ì rò, ngbòdu rarí'ì iviví, ndírò òtèdu ò rò kadù gàyâdu ònzi ònzi tí.

¹¹ Wò dhu bhéyi ròte ale àkà 'ùni dhu: yà itsé rò mǎ mùndí bhàrwawà fukù òná ófò mǎ ri'iya àdhàdhì nzinzíku ɔ mǎ mówu ùvò rò mǎ mí dhu ònzi òná ófò mánà.

¹² Obhó tí, i ale arí 'itè ádròdrò ale tí ìtirò. Ní mǎ mí nzí mómvù mákà àdhàdhì abádhí nà, ndírò mǎ mí nzí mûdhé abádhí rò. Abádhí arí 'òzù ìtirò 'ùdhe ì ádù ìtirò ní udhetà tó dhu tí. Ndírò abádhí arí 'ùdhe nà ní ì kélë. Ní, abádhí ní pbàdhómá.

¹³ Mǎ'í na, mǎ mí nzì mǎdzì ròsè atdídò. Pbétù mǎ mí mǎdzì okúna dò rò ní yà Kàgàwà íbhò fóká kasù kèle. Yà Kàgàwà ábhù mǎ mówù ùvò wemberè tí färábvù rò, kili wà kàsëka nátsà mǎ mówu ròyá ifo. Ní, i ifo ní i mǎ mífúna.

¹⁴ Mǎ mágà nzá i ifo, mǎ nyú ní ndì wemberè tí mǎ mówù ùvò Yésù Krístò bhà Ídzì Mákürù nà färábvù nídhuní.

¹⁵ Nírò, mǎ mí nzì mǎdzì ròsè atdídò ngäkpà ale ónzì kasùokú dò rò. Pbétù, mǎ mí módo fíndà dhu ní, fáká a'uta rí ndisë rò, nzinzikù ɔ mǎ mónzina kasù-bvù ràri ndisë isë, ràrà àhu yà fákà Kàgàwà itè ifo ò.

¹⁶ Wò dhu-dzidò, mǎ mi'iya inè mówù Ídzì Mákürù ùnò fáká mìlengù-dòtsíró rí'í mìlengù ò. Mǎ mózè nzá mónzì kasù yà iwà ngäkpà ale ónzì kasù òyá mìlengù ɔ, mágù mǎdzì abádhí ónzì angyangyi kasù-okú dò rò.

¹⁷ Hlilà Andítá rätina: «Ndì nòzè ndìdzì ndì ndítirò ale nákà ndìdzì ndì Ádràngbälé Kàgàwà-okú dò rò tí*..»

¹⁸ Obhó tí, Ádràngbälé Kàgàwà rädù à'ùnà àkákä ale tí ale ní nzì yà ndítirò rí ndítè ale, pbétù yà ndítirò Ádràngbälé Kàgàwà itè ale.

11

Pɔlò rí Kòritò tó kigò ɔ Kànìsà-nyìkpó itdyú titò tó uvitatále rɔ rò dhu

(Màt 7.15-20; Rom 16.17-18; 2Kò 12.11-15; Gàl 1.6-9)

¹ Kòmbí ma mózè móte àritále bhéyi! Ní ma mónzì nyí nyá'ù ma móte! Dhu àkä nyá'ù ma móte!

² Ma mózè nyí ní àzè ní yà Kàgàwà ózè nyí ní àzètidò. Ma móri nyí atdí kpatsibhálé tò tí. Ndì kpatsibhálé ní Yésù Krístò. Ní ma mózè nzá ngätsi kpatsibhálé ròzè nyí. Ma mózè mitè nyí Yésù Krístò tò àdhàdhì yà inzá àpè kpatsibhálé ùnì tsibhíngba bhéyi.

³ Àdhàdhì osu ute Évà pbéndà màgëzi ní dhu bhéyi, ma mí ɔdòna ónzì dhu ní fáká irèta rí ndìnzá, nyàdù nyàndà Krístò-owù ùngü nyí nyí kà tò nyí nyí nyàdò ró rò dhu, ndirò ilà nyí nyàlà Kàgàwà-nyìkpó ɔ rórò dhu.

⁴ Indrú apé iwu vurò Yésù bhà mákürù ùnò fákù, yà fákù mǎ múnò pbéndà mákürù Yésù rò rò, ní nyí nyaradù i ale ná'ù isó tí ròtè. Abádhí arí òte dòná fákù ale-afí ní nzì yà angyi nyí nyábà Hlilà-Alafí. Ndirò abádhí aránona mákürù ní nzì yà fákù mǎ múnò Ídzì Mákürù.

⁵ Ma mà'ù dhu i ale, kòkò ádròdrò uvitatále tí nyí nyarí atina, ràdà nzá ma atdí dhu ní màtì.

* 10:17 10.17 Yér 9.23

6 Dhu r̄'ì inè mi'ì inzá ote nótsì abádhí bhéyi ale tí, pbétù inga t'úniita õ kà r̄'ì mbă ndi dhu bhéyi akékpá màtí. Mă mítè ndi dhu kpangba făkù kóró kàsùmì õ, ndirò kóró ófò õ.

7 Ma múnò Kàgàwà bhà Ídzì Mákérrà făkù inzí monzì mukìmbà. Ma mífo ma mi'ì áké ale tí ndíni nyi'í tí ádròdrò ale tí. Nírò, wò dhu bhéyi ma mífo ma dhu ní'ì tí nzérenga ma mónzì dhu?

8 Ma máko ngúkpà kànísá-fó dhu rònzi dzànàdu mukìmbà tí yà făkù ma múbhì kasù ònzì rò rò.

9 Fúrábyù ma mi'ì òná kàsùmì õ, dhu òtdì ndì rùdú rò, ma máko nzá dhu nzinzíkù õ atdí ale-fó màtí. Obhó tí, Mákèdòniyà tó pbìri ò rò iwu àlè t'ádóna níbhò ndi ma mí atdyúya òho kóró dhu-tsí idù. Ma módò ma mbéyi kóró dhu-tsí õ, inzí mi'ì ànò tí dükú, ndirò ma móngo módò ndi dhu bhéyi tí.

10 Yà nyudutsì r̄'ì Krístò bhà obhóngga-otù õ, ma mí dhu òtsò kpangba mati: ìmbă tsàdu ùtò rádù inzí ma midzí tí ma wò ma múnò dhu-okú dò rò atdí ale mà r̄'ì Àkayà tó făkù pbìri õ kóró mìlengù õ.

11 Ádu ma múnò wò dhu okúna dò rò? Tí inzá ma mózè nyi' dhu? Inzí akékpá màtí. Kàgàwà nyú náni wà ma mózè nyi' dhu!

12 Ní ma móngo dhu ònzì yà kòmbí ma mónzina dhu bhéyi tí, ndíni ma mutsi tí kóró otu kókò 'àpà rí 'àmbé 'òyò dò 'ati, i ràri kasù ònzì mă'í bhéyi ale rò.

13 I ale ní titò tó uvitatále. Abádhí arí indrú ùtrá kàsuya ní, 'àdù àmbé 'ònzì dò Krístò bhà obhóná uvitatále bhéyi.

14 Ndi dhu àkă nzá idhò rùkò nyi' ní. Obhó tí, pfòmvò Sítanì nditírò náarí ndònzi awáwù tó málàyikà bhéyi.

15 Nírò, idhò àkă nzá ndàkò nyi' kókò kàbhà kasutále rí 'ònzì 'ùli i Kàgàwà bhà obhónága tó kasutále bhéyi rò. Yà adzì õ dhu-tsù rí ndòdì rò, abádhí tó ípìrònga níikùya àdhàdhì abádhí-kàsú-bvù rò.

*Pɔlò rí ndìdzí ndì ndóndu àpbè-dzi dhu-okú dò rò dhu
(Kas 20.18-27; 2Kò 4.9-13; 6.3-10)*

16 Ma mí dhu àdú móvò tdítdò făkù, mati: atdí ale mà ràkă nzá ndìrè nga ma ràri àritále. Ìmbă kí'ì ndi dhu bhéyi rò, nyi' nyákă nyá'ù dhu ma ràri àritále, ndíni ma midzí tí ma ake átò kókò titò tó kasutále bhéyi.

17 Yà ma mánona kòmbí dhu náno ma mí nzí Ádrùngbále Kàgàwà òzè ka dhu bhéyi, pbétù ma mí kànó àdhàdhì àritále bhéyi. Obhó tí, ma mà'ù dhu inè ma ràri ma mí midzí okúna dò rò dhu nà.

¹⁸ Ábhō ale arí 'idzì ale-ngbò tó ófò õ. Ní ma mí midzì átò.

¹⁹ Nyì, yà dhu-õnga t'ovòtatále tí nyì nyí'ì rò, nyì nyarí kókò i àrítále rǎnɔna dhu à'u à'u tí!

²⁰ Nyì nyarí abádhí à'u ràvu ràkú inç bhéyi, ràbhù nyì nyɔnzì kòkòrònga tó kasù, ràdhà fukú dhu mà, ròzù nyì àkyakyè ale tí, ràdù nyìkpóku-mbi mà ɛwa.

²¹ Nyìdu rìwù tí iwu yà dhu ɛnɔ ma mí rò: Nyì pbàla tí nzá wà mǎ ivíví ale tí inzà mǎ mònzi dhu wò dhu bhéyi dhu okú dò rò! Ní nyàbà dhu fákà!

Kòkò ràkú arávu ale apé 'òmvù 'idzì i ingbàtí ilì ndì dhuokú dò rò mâtí, ní ima mà átò ma mí midzì idzì. Kòmbí ma móte àrítále bhéyi.

²² Kòkò i ale tí Pbàèbrànìyá? Ní ima mà átò, ima ní Mùèbrànìyà. Abádhí tí Pbàìsràyéli? Ní ima mà átò, ima ní Mùìsràyeli. Abádhí tí Àbràhamù bhà pbàdzukuru? Ima mà átò, ma ní Àbràhamù bhà mùdzukuru.

²³ Abádhí arátina i ràri Krístò bhà kasutále. Ní, kòmbí ma móte àdhàdhì àrítále bhéyi: ima ní Krístò bhà kasutále ròsè atdídò abádhí dòná. Ma móNZì kasù abhò nyú ròsè abádhí dòná. Ka kúsò ma ibí-gùna imbi ò ròsè abádhí dòná. Ka kóví ma asé ní ròsè abádhí dòná, ndirò ma máhù ibí-gùna nyú ɔvè-kù-bhu õ rò.

²⁴ Pbàyàhúdí tó ádròdrò ale ɛví ma imbò-gùna, 'òwù mufì rò ibhù kumì dòná àrùgyètdí nà asé ní*.

²⁵ Pbàrómá tó ádròdrò ale ɛví ma mùgò ní ibhù-gùna, ndirò abádhí úbvú ma atdí-gùna odu ní ndíni ma móvé tí. Ibhù-gùna, ma múbhi òná bátó nábi idha ò ndínzà ndì, ndirò atdí-gùna ma mágà atdí iku mà atdí adyifò mánà ádràngbà rérù õ.

²⁶ Pfòdu dò ma múbhi ní ábhō pbàkà abhi õ, ma mágà ibí-gùna nyú àpbè ní idha-akpá rùtú ní rùdú. Ma mágà àpbè ní ɔbi ní arí dhu ɛndhà indrú-fó rò ale rìbhòna idù àpbè. Ma mágà àpbè ní adódu Pbàyàhúdí nyú rìbhòna idù, ndirò ní inzì ní Pbàyàhúdí mà rìbhòna idù àpbè. Ma m'ì àpbè õ kigò õ mâtí, rùngù õ mâtí, ádràngbà rérù õ mâtí, ndirò titò tó pbàkrístò nzinzì õ mâtí.

²⁷ Ma móNZì ale ingyé rí ododu kasù, ndirò ma márà àdi rò idhò rògù ma ibí-gùna nyú. Ibí-gùna àwù ma, idha-atdyú mánà nòhò ma. Ibí-gùna ma márà àdi rò inzì mónyù dhu, imbà ma mónyuna dhu rí'ì dhu-okú dò rò. Gìrì óhò ma, imbà ma mafòna rùdú mberù ràdù ì'ì.

²⁸ Ndirò inzà ma móvò kóró ngükpa dhu rórò, ma marí ìrèna atdídò bilénganà ní kóró kànísá.

29 Atdí ale náapé ì'í ivívíngá nà Kàgàwà bhà otu t'únguta ù, ní ma marí'í ivívíngá nà átò. Atdí ale náapé ìtsì nzérenga ò, ní afídu arándi atdídò ndi dhu-okú dò rò.

30 Dhu apé ì'í ale ìdzì ka kí dhu tí, ní dhu àkă midzì ma pbàkà ivívíngá-okú dò rò.

31 Kàgàwà, Ádrùngbále Yésù t'Ábanà, náni wà dhu inzá ma rùnò títò. Ní, Àbadhi àkă ilèta nà dhòdhódhóngá nà.

32 Dàmàsikì tó kigò ò ma mi'í òná kàsumì ù, ádrùngbá kamà Àretà bhà lìwalì náuli sàndirì ndi kigò ò ka kótsù òyá tsátsù-lí ndíní ima nalú tí.

33 Pbétù, ka kipfo ma póló ù, kadù mifo imbi rò ka kòsò sëngë-yà-ba ù irinà, mawú ndi kigò-ngbò ka kákporò ní kàlì-kutì rò, madù otu àbà mawí kà-rò rò*.

12

*Krístò arí pbìndà obi àbhù ivívíngá nà rí'í ale tò dhu
(1Kò 2.3-5; 2Kò 4.7-10)*

1 Dhu ófò tí nga midzì ma? Ndi dhu ríbhòna idzinga rí'í mbá. Ìnè màtì kà rí'í ndi dhu bhéyi rò, kòmbí ma móte yà Ádrùngbále arábhúna mala ɔnyù bhéyi ródzì dùdù dhu tó ófò ù dhu-tsí mà, káríténa idù órù ò aróko dhu mánà dhu-tsí dò.

2 Ma múní wà Yésù Krístò nà ì núngbò atdí ale. Kàgàwà ábhù ndi ale ròdzì ɔrù, ràrà àhù ìbhù rí kísé ɔrù-akpà ò*. Ndi dhu ónzì ndi ró atò náhù wà atdí kumì dòná ifò nà atò tí. Ndi ale ódzì tí ale-ngbò tó ófò ù? Ndirò ngätsi ní, kódzì tí ìnzì ní ale-ngbò tó ófò ù? Ma múní nzá ka, pbétù ka náni ní Kàgàwà.

3 Ma múní dhu Kàgàwà rábhù ndi ale ròdzì ndàrà àhù pàràdisò † ò. Ndi dhu pbí'í tí ale-ngbò tó ófò ù dhu, ndirò ngätsi ní kà pbí'í tí ìnzì ní ale-ngbò tó ófò ù dhu. Ma múní nzá ka, pbétù ka náni ní Kàgàwà.

4 Ányì ndi ndàrà àhù rò, ndi ale írì ìnzì rí ndàwé ale-tsù ù dhu, ndirò ìnzá àkánà indrú rawe akyé dhu.

5 Ní ma mí midzì ìdzì wò ndi ale rò ndi nónzì dhu-okú dò rò. Pbétù ima nyá nàndà dhu-tsí ní, ma mí midzì yà mitè rí ivíví ale tí dhu-okú dò rò tí.

6 Ma mózeyana gukyé midzì ma, ní ma ní'iyana nzé àritále. Ma mánøyana dhu ní'iyana obhó dhu kélë. Pbétù,

* 11:33 11.33 Kas 9.25 * 12:2 12.2 ìbhù rí kísé ɔrù-akpà tí Bibiliyà rätina dhu-tí ní: wemberè té rí'í ní yà àpbù rí'í òná ɔrù-akpà. Òyo rí kísé ɔrù-akpà ní yà àbí mà, adyifò mà, alali mánà rí'í òná ɔrù-akpà. Ndirò ìbhù rí kísé ní ndi Kàgàwà nyá arádi òná ɔrù-akpà. † 12:3 12.3 Pàràdisò té kátina ní Kàgàwà nòzé ale náarówu òko kà mánà ove dzidò ònà ngari. Ka kí kàti átò ìbhù rí kísé ɔrù-akpà té.

ma mòdhò wà midzì ma mí dhu. Ma mòzè nzá indrù rì mòzù ádrùngbâle tí, midzì ma mí okuya dò rò dhu-okú dò rò dhu. Ma mòzè abádhí rìfù ma ma móñona ró ì írì dhu mà, ma móñina ró ì ála dhu mânà okú dò rò.

⁷ Kàgàwà arítèna idù órù ò aróko dhu-tsí ní idhò rì indrù ùkò ní dhu. Pbétù, kàdù dhu-okpè bhéyi rí mutù dhu ùfò zádu ò, inzì ma midzí tí ma ròsè atdídò. Kõnzì ndì dhu pfòmvò Sitanì bhà málàyikà otù ɔ, ndàbhù ròpbì ma ndì dhu bhéyi inzì ma midzí tí ma.

⁸ Wò dhu-okú dò rò, ma mítsò ma ìbhù-gùna Ádrùngbâle Kàgàwà ró, ndíni ndì dhu nipfo tí zádu ò rò.

⁹ Ní, kàdù dhu àdu idù, ndàti: «Pbàkà idzinga nákà wà indù. Pbàkà ádrùngbânga tó ɔbi arí kasù ɔnzi atdídò ivívínga ɔ indrù rí ì rò.» Nírò, ma mà’ù wà midzì ma atdídò pbàkà ivívínga ɔ, ndíni Krístò bhà ádrùngbâng a tó ɔbi nónzi tí kasù atdídò nyudutsì.

¹⁰ Ní idhèdu ìka wà ndì pbàkà ivívínga ɔ, ima ní ka kí dhu ùno dhu ɔ, dhu-ɔbì röse dùdunà dhu ɔ, rùdù ka kávu dhu ɔ, ndirò odú ró’ò rùdù dhu ɔ. Ma mí kóró kórí dhu-dzi òndù Krístò-okú dò rò. Obhó tí, ivívínga nà ma mí’ì rò nga ní ndì, kárí pbìndà ɔbi ibho idù ní.

Pòlò-afí rí inga ìrè atdídò Kòritò ɔ pbàkrístò-okú dò rò dhu

¹¹ Ma móte árítále bhéyi, pbétù nyì nyùtù ndì ma móñzi dhu ndì dhu bhéyi. Nyì ní ndì nyì nyákâna nyidzì ma ngúkpà ɔdhíkù-ɔnzi, inzì ní ima ma-tírò. Obhó tí, ìmbà ma mí’ì àkyâkyè ale mâtí, ní kókò fükù ádròdrò uvitatále tí nyì nyózùna ale nádà nzá ma atdí dhu ní mâtí.

¹² Obhó tí, fûrábvù ma mí’ì ɔná kàsùmì ɔ, ma móñzi kasù dhu-dzi t’òndùta nyá nà. Ndirò Kàgàwà ítè ábhò ize mà, wiwì mà, inzà apèna ’ònzi angyi indrù-nzinzì ɔ dhu mânà otùdu ɔ. Ní, i dhu ní i rí dhu ítè ma ràrài uvitatále nyá.

¹³ Ádu nyá ndì ma móñzi ngúkpà kànísà tò, yà inzà ma mágù ɔnzinà fükù? Inzà ma móñzi fükù ní atdí dhu kélè: ma móñzi nzá nyì nyûbho kàsùdu. Ní, nyàbà ndì afátá idù!

¹⁴ Yàrì ní ìbhù rí pbàkà abhi isé abhi yà ma mí mòbhôlo ní ndíni ma mara tí àhu fûrábvù‡. Ndirò ndì abhi ɔ mâtí, ma mòzè nzá nyûbho kàsùdu. Obhó tí, ma mí nzì fükù ongyéngá-atdyú òho, pbétù ma mí atdyúya òho ní nyì nyá. Inzì ní nzónzo-kàsù ndì, ’ùli dhu ì nódhì ale nôdo tí. Pbétù, inzo nódhì ale ní ndì arí dhu ùli fiyó inzo nôdo tí.

¹⁵ Ìmá na ní ndì, inè ma mí’ì mubho ma mí’ì nà kóró dhu fükù, madù pbàkà ípírònga nyá nádzi okukù dò rò. Ní dhu

‡ **12:14 12.14** Pòlò bhà wemberè tó abhi Kòritò tó kigò ò ní’ì Kànísà òpè kárà ní abhi (Kas 18). Òyo rí kisé abhi ní’ì ndì Kànísà ɔ bhà àndà kárà ní abhi.

apé ì'ì ma mózè nyí wò dhu bhéyi dhu tí, ní fùkú àzè àkánà tí ndùngù ùngu tí tìdu-ònà rò?

¹⁶ Ma mìrè dhu, à'u nyí ràmbènà dhu à'u, ìmbá ma rí'ì ànò tí dàkú. Pbétè, ngükà ale rí dhu ìrè ma ràrì ìndrú ùtrà arí ale, nírò ma ròtsì wà nyí pbàkà màgèzi ní.

¹⁷ Ní, ma mákó tí àkó fukú dhu tìtò dò yà fàràbvù ma mûvì ale nzínzì ɔ atdí ale-otù ɔ?

¹⁸ Ma mítdè Titò ìtdè tí, movì ròwù fàràbvù atdíkpá ngätsi àlè t'ádònà mânà. Ní, ndí Titò ákó tí ndí fukú dhu tìtò dò? Nírò, mä'ì atdíkpá àbadhi mânà, mä mí'ì tí obhó atdí ìrèta nà tí mä mónzina dhu ɔ? Ndírò mä mungu tí obhó atdí owu kèle?

¹⁹ Ròpè ndí angyíta tí, nyí nyarí inga ìrè mä rarí mügye mä-tírò dòká ɔnzìkú. Ní kà rí'ì mbá ndí dhu bhéyi. Kàgàwà-ònzì nga ní ndí mä móte Krístò-nyutsinà rò ní. Òdhídú, yà atdídò ma mózè nyí rò, mä mí kóró kòkò dhu ènò ndínní nyí nosí tí a'uta ɔ.

²⁰ Obhó tí, ma mí ɔdòna ònzi dhu ní, fàràbvù ma márà àhù rò, ma mí nzí nyötù àdhàdhì yà ma nyú ma mózènà nyí'ì òná ófò ɔ dhu, ndírò nyí nyí nzí motù àdhàdhì yà nyí nyú nyí nyözénà mí'ì òná ófò ɔ dhu. Ma mí ɔdòna ònzi dhu ní, ma mí nyötù ìnzì nyí nyárí nyíri nzinzíkù ɔ ró, adha ònzi nyí nyárí nzinzíkù ɔ ró, nàwí nà nyí nyáróko nzinzíkù ɔ ró, anya ònzi nyí nyárí nzinzíkù ɔ ró, ìndrú-rgbò ènò nyí nyárí ró, tìtò ènò nyí nyárí dàkú ró, nyídzé nyí nyárí nyí-tírò ró, ndírò akye nyí nyárí dhu ònzi ró dhu.

²¹ Obhó tí, ma mí ɔdòna ònzi wò ndí ngätsi pbàkà abhi ɔ dhu ní, pbàkà Kàgàwà rí nyìdu àbhà rìwù ɔnzìkú dhu. Ndí dhu ràdà mabhu modzì yà òko òko nzérenga ònzi ɔ arí yà angyi ɔ ɔnzinà dhu bhéyi ró nzinzíkù ɔ ábhò ale-okú dò rò. I ale ní kákà inzá àpè 'ùgèrè 'ùbhà mìnyònì mà, kóró ngükà nzére dhu-tidò mânà ale.

13

Pòlò rí Kòritò ɔ pbàkrístò ònzi ràndà nyuyatsì nga ìtírò dhu

(2Kò 10.1-11; 12.19-21)

¹ Yàrì ní ibile rí pbàkà abhi isé fàràbvù abhi yà*. Èlì Andítá rí dhu òvo ndàti: «Ìngbatí ilì ndí ɔte mà nákà óyò ale, ndírò ngätsi ní ibile ale mà rí'ì findá ngàmbì tít†.»

² Yà ɔyo pbàkà abhi nísé bvàkù abhi ɔ, ma móvò dhu kákà angyinà rò nzérenga nónzì ale tò kóró ngükà ale mânà. Ní

* **13:1 13.1** Ándà 2Kò 12.14 ò ka kàndí dhu. † **13:1 13.1** Pòlò òzè ndòvò dhu, ìndrú-ànyà òtdì ndí rò, ndí ràràdà kòtdì àdhàdhì Èlì Andítá nánnò dhu-bvà rò (Tòr 19.15).

kòmbí yà itsé ma mí’ì ràkú rò òná kàsùmì ɔ, ma mí dhu òvò tdítòdò fükù mati: fürrábvù ma márà àhù tdítòdò rò, ma ràrì nzì atdí ale mà nübha i nzérenga nónzì ale nzinzì ɔ ìnzì kótdì anya dòná.

³ Ma mí dhu ònzi ndì dhu bhéyi, nyí nyòzè nyéni dhu obhóná nyú Krístò ràròtè nyudutsìnà rò dhu-okú dò rò. Nzinzikù ɔ ndì ndí kasu ònzi otùdu ɔ rò, ka ni’ina nzì ivíví ale, pbétù kà rí pbìndà ádrùngbångga tó obi itè nzinzikù ɔ.

⁴ Obhó tí, Krístò ka kutó màsàlabhà dò rò, kí’ì ale-rgbò tó ivívíngá nà. Pbétù kòmbí kà rí’ì ípírònga nà Kàgàwà bhà ádrùngbångga tó obi ní. Mǎ nàndà dhu ní, mǎ móngbò wà mǎ kà mánà. Ní, atdídhéná rò, mǎ mí’ì ivívíngá nà átò, pbétù mǎ mí’iya ípírònga nà kà mánà Kàgàwà bhà ádrùngbångga tó obi ní. Ndírò ndì obi ní ní ndì, mǎ mí kasu ònzi fürrábvù.

⁵ Nyàndà pé nyukutsì nga nyí-tírò, ndínì nyí nyuni tí iwà nyí nyá’ù Yésù dhu. Nyùdhe pé nyí nyí-tírò. Nyí nyuni tí obhó dhu Yésù Krístò ràrì’ì inè nyukutsì, ìnzì dhu i’ina gukyè nyukutsì nga nyí nyàndà rò, nyí nyòtù nyí ìmbä nyí nyí’ì a’uta ɔ dhu tí rò!

⁶ Pbétù, ma mà’ù dhu nyí ràrì dhu ùnùnì, mǎ’í na, mǎ ràrì’ì inè obhóná nyú a’uta ɔ.

⁷ Mǎ mí mìtsò Kàgàwà rò, ndínì nyí nabhù tí ìnzì nyónzì ìngbàtí ilí ndì nzére dhu mà akékpá màtì. Mǎ mí nzì mìtsò ndì dhu bhéyi, mǎ mózè mítè dhu, mǎ rónzì uvitatále tó fáká kasu mbéyi nyú nzinzikù ɔ dhu-okú dò rò. Pbétù, mǎ mózè dhu ní nyónzì idzì dhu, ìmbä dhu rí ndàlă ìndrù tò inzà mǎ rónzì ndì kasu mbéyi dhu màtì.

⁸ Obhó tí, mǎ mí nzì àdù obhó dhu nà rí ndùgye ìngbàtí ilí ndì dhu mà nónzì. Mǎ mágù ònzinà dhu ní obhó dhu kélë.

⁹ Mǎ mí’ì dhèdhe nà ivívíngá nà mǎ mí’ì nyádù ʃ’ì obi nà Kàgàwà bhà otu ɔ rò. Ní, mǎ mí mìtsò Kàgàwà rò, ndínì nyí nabhù tí nyí’ì àkáká atdídò ale tí nyíkpóna ɔ.

¹⁰ Ndì dhu-okú dò rò ní ndì, ma mändí yàrà bhàrwà fükù àdì ma mädì itsé rórò, ndínì bvùkù ma márà àhù rò, ìnzì ma móru tí òrà tí dàkú. Obhó tí, Ádrùngbåle Kàgàwà íbhò wà dàkú ma móru ní dhu tó ádrùngbångga tó obi idù. Ndì ádrùngbångga kíbhò nzá tsékù ma mótdí tí ní, pbétù kíbhò ka ndínì nyí nídi tí Kàgàwà bhà otu ɔ.

Pòlò rí Kòritò ɔ pbàkrístò nòvì dhu

¹¹ Kà ríku dòná rò ní, àbanìnzó, nyòko dhèdhe ɔ. Nyí nyáká nyónzì obi nyí’ì àkáká atdídò ale tí Kàgàwà-nyíkpó ɔ. Nyòwu afíkù àbhù rò ròtsì obi nzinzikù ɔ nyádù ʃ’ì atdí

irèta nà. Nyì nyàkă nyókò màràngà ù. Ndì dhu bhéyi ní ndì Kàgàwà, yà ìndrù nözè, ndìrò màràngà ù arí ìndrù àbhü ròkò ale, rǎdù ì'ì atdíkpá nyì mânà.

¹² Òvì nyòvì nyì nzinzìku ù pbàkrítò bhéyi. Kàgàwà bhà ale kóró nòvì nyì.

¹³ Ádràngbâle Yésù Krítò bhà ídzìnga mà, Kàgàwà bhà àzè mà, àlè núngbò Hílă-Alafí mânà nákă ì'ì nyì mânà kóró.

Gàlàtiyà

ň pbàkrístò tò Pølò andí bhàrùwà Yàrì bhàrùwà ñòtù ádròdrò dhu tí dhu

Yàrì bhàrùwà nandí ní Pølò, Yësù Krístò bhà uvitatále. Kàndí ka ifò kumì dòná àrù nà atò mà imbò kumì dòná àrùbhù nà atò mânà nzinzì 3, ndì Yësù ka kúgù dhu-dzidò.

Kàndí ka Gàlàtiyà tó pbìri ň pbàkrístò tò, kà-tì ní kà randí ka Àtiyòkiyà mà, Dërbè mà, Ìkòniyò mà, Lístrà mânà tó kigò ň pbàkrístò tò (Kas 13.13-14.26).

Gàlàtiyà tó pbìri ň Kànísá 3, atdíghená Pbàyàhúdí nòowúnà dhu ñvò rò 'ati, dhu ràkă kifù Músà bhà Uyátá, ròsè dòtsí ní, ale-ònzinga òbhòlo ka kí dhu, ndíní Kàgàwà a'u tí ìndrú pbìndà ale nyú tí. Ní, Pølò andí yàrì bhàrùwà, ndòvò dhu ñná ìndrú tò ndàti ìnzì ràrì Músà bhà Uyátá mà, ale-ònzinga òbhòlo ka kí dhu mânà dhu ndì ìndrú àbhù rádù Kàgàwà rà'ù pbìndà ale nyú tí, pbéttù Kàgàwà bhà ale tí ka kóko dhu nídè dòná atdí dhu ràrì Yësù Krístò ná'u ka kí dhu kélë.

Bhàrùwà-nyìtì ka kóhù tí dhu

- Pølò rí Gàlàtiyà ň pbàkrístò nòvì dhu (1.1-5).
- Krístò bhà Ídzi Mákărù arí'ì atdí tí dhu (1.6-10).
- Pølò bhà ádrùngbång uvitatále tìrò (1.11-2.21).
- Dhu àkă tí kifù Uyátá, ndirò tí kí'ì a'uta nà dhu (3.1-4.31).
- MùKrístò rí'ì dòná ndítirò dhu (5.1-26).
- Ìndrú àkă 'onzì dzùnàya nzinzìya 3 dhu (6.1-10).
- Bhàrùwà ríku dòná rò dhu t'òvòta mà, ovità mânà (6.11-18).

Pølò rí Gàlàtiyà ň pbàkrístò nòvì dhu

(Røm 1.1-2)

¹ Yàrì bhàrùwà nàndí ale ní ima Pølò, Yësù bhà uvitatále. Ìnzì ní ìndrú ndì ma nòvò mí'ì uvitatále tí, ndirò ìnzì ní atdí ale-otù 3 nga mà ndì ka kóvò ma ní. Pbéttù, ima nòvò ní Yësù Krístò mà Àba Kàgàwà yà ka nabhù rìngbè ndì ɔve-bvù rò mânà.

² Ndirò, yà atdíkpá mà mí'ì mânà kóró àlë t'adóna mânà, mà màndí ndì bhàrùwà fükù Gàlàtiyà tó pbìri ň kànísá tìrò.

³ Àlë t'Ábanà Kàgàwà mà, àlë tó Ádrùngbåle Yësù Krístò mânà nákă 'aso nyí, 'àdù nyäbhù nyökò màrùngà 3 afíkù.

⁴ Ndi Ádràngbälé Yésù Krístò níipfo ndì ndítirò àlë tó nzérenga-okú dò rò, ndínì ndì nduwà tí àlë yà kòmbí arí'ì nzére adzi tó obi õ rò, yà àlë t'Ábanà Kàgàwà nyú náazè ka dhu bhéyi.

⁵ Ilèta àkă àlë ràbhù Kàgàwà tò dhòdhódhónга nà! Àmìnà.

Krístò bhà Ídzì Mákürù arí'ì atdí tí dhu
(Gàl 3.1-5; 4.9-20; 5.1-12)

⁶ Idho èkò ma atdídö, nyí nyágèrè nyí kòmbómbí tí nyébhà yà nyí nanzi Krístò bhà ídzìng-a-otù õ Kàgàwà, nyádù Ídzì Mákürù tí nyí nyátina vurò ɔte-owù nángù dhuokú dò rò.

⁷ Obhó tí, vurò Ídzì Mákürù rí mbă, pbétù dàku níanza atdídhená ale rí'ì inè. I ale ní yà i názé 'ùgèrè Krístò bhà Ídzì Mákürù ale.

⁸ Pbétù, dhu apé i'ì mă'i mà, ndirò òrà-akpà õ málàyikà mà rănnona fükù Ídzì Mákürù rí'ì inzá ndì nòfò yà fükù mă mánò Ídzì Mákürù nà dhu tí, ní ndì mákürù núnò fükù ale ní iwà ndì nòfù ale!

⁹ Mă móvò wà wò dhu fükù angyi, ní ima, ma mí kàdú móvò tdítidö fükù, mati: ndì ale rapé inzá ndì nòfò yà tsùká nyí nyírì Ídzì Mákürù nà ɔte nánc fükù, ní ndì ale ní iwà ndì nòfù ale!

¹⁰ Nírò kòmbí, wò dhu bhéyi ma móvò dhu dhu nítè tí dhu ma mónenà dhu ràrì indrú ròzù ma àkákă ale tí, ndirò ngätsi ní, Kàgàwà ròzù ndì ma àkákă ale tí dhu? Ndirò ngätsi ní, ma mónenà dhu tí indrú-idhè àbhù ma mí ríka ndì dhu? Ma mí'ìná gukyè àdì ma mädì indrú-idhè àbhù ma mí ríka ndì dhu òne ma mí ró dhu tí, ní ma mambénà mbă i'ì Krístò bhà ino-akpà tí.

Pòlò rí Kàgàwà avò ndì tí ndì'ì uvitatále tí dhu àwé dhu

¹¹ Àbaninzó, ma mózè nyéni dhu ní, yà ma móvò fükù Ídzì Mákürù rí'ì nzì indrú-itsò mákürù.

¹² Ma mí'ì nzá ka indrú-tsù, ndirò ka nûdhe idù ní nzì indrú, pbétù Yésù Krístò ní ndì ka navò idù.

¹³ Obhó tí, nyí nyírì wà angyină rò yà Pbàyàhúdí tó dînì ò ma mí'ì òná kàsùmì õ, pbákà mûtsò i'ì tí dhu. Nyí nyéni wà Kàgàwà bhà Kànísà ró ma mavù atdídö tí dhu, ndirò ma manzì obi atdídö ndínì ma mugolo tí ka dhu.

¹⁴ Ìma nyú, ma mambénà àrà dò angyi tí mbéyi mâtí atdídö Pbàyàhúdí tó dînì õ, ròsè kóró ábhò ngükpà ale yà tikàdö nzíñzì õ rí'ì mózódu tí dònă. Ma madzi ma atdídö mongò abhúdu tó mändù ifu.

¹⁵ Pbétù, pbìndà ídzìnga ſ, Kàgàwà náapì ma fíndà ìnzá ka kàpè mugu rórò, ndàdù manzì kàsüna tò.

¹⁶ Ndirò, kítè Idhùnà idù, ndínì ma móvo tí dòná màkùrù ìnzì ní Pbàyàhúdí tò. Ní ma manzì nzá sedzà tí rí'ì dhu atdí ale-fó mätí.

¹⁷ Ndirò, ma marà nzá Yérùsàlémà ndínì mǎ mala tí mǎ uvitatále tí i'ì angyinà rò idù ale nà mätí, pbétù ma madù àrà Pbààrabhù tó pbìri ò. Wò dhu-dzidö ma madù madu tdítö Dàmàsikì tó kigò ò.

¹⁸ Ibhù ato níitdègu àda wò dhu-dzidö, ní ma madù àrà Yérùsàlémà tó kigò ò, ndínì mǎ muní tí mǎ Péterù nà. Ní ima, ma madù àdì kà-tí atdí kumì dòná imbò nà idhò tí.

¹⁹ Ma mala nzá vurò ale mà uvitatále nzinzì ſ, pbétù ma mala ní Yákobhò, Ádrùngbále Yésù t'ádònà kélë.

²⁰ Kàgàwà-ònzì ma mätina, wò fükù ma mändö dhu ò, ma múnò nzá titò.

²¹ Wò dhu-dzidö, ma madù àrà Síriyà mà Kilikiyà mánà tó pbìri tó mìlençù ò.

²² I idhò ſ, Yùdeyà tó pbìri ſ Krístò bhà kànísá níi'ì ìnzá i'apse ima mà néní ró,

²³ pbétù abádhí i'ì yàrì oyì kélë níri i'í ró: «Yà angyi úbhì àvu rò àlé-rò ale, rí'ì yà ndì ndúbhì ùgolonà rò a'uta tó màkùrù ènò ndì ndí kòmbí ró.»

²⁴ Ní abádhí adù òko 'ambé Kàgàwà ilè dò okúdu dò rò.

2

*Pɔlò rí ngükpa uvitatále mánà i iri i tí dhu àwé dhu
(Kas 15.1-29)*

¹ Wò dhu-dzidö, atdí kumì dòná ifò nà ato níitdègu àda, ní mǎ madù mǎdu tdítö Yérùsàlémà tó kigò ò atdíkpá Bárnbà mánà. Mǎ madù Titò nídyì átò mówù mánà atdíkpá.

² Ma marà ányì yà Kàgàwà návi ka mónzì dhu bhéyi. Ní, ma mawé yà ìnzì ní Pbàyàhúdí tò ma múnò Ídzì Mákùrù pbàkrístò tò. Ndirò, Kànísà ànda arí ádròdrò ale mánà mǎ mändu mǎ òká rò, ma madù kàwé átò abádhí tò, akye yà angyi ma mónzì pbàkà kasu mà, yà kòmbí ma mónzina mánà níi'ìna kókòrò dhu tí ní.

³ Ndirò, yà atdíkpá mǎ mówù mánà Titò ka kütü nzá ràbhù ɔnziná nga kóbhòlò, àzembè ìnè kà rí'ì Mùgìrikì tí rórò.

⁴ Pbétù, titò tó atdídhéná odhíka náazé 'òbhòlò kònzïngá. I ale ni'ì òdhé ò i núngbò mǎ mánà ale. Abádhí níitsu abhábho bhéyi nzinzika ò, ndínì i uni tí mǎ maróko tí, mǐ'ì

dòká mǎ-tírò Yésù Krístò-nyutsì dhu. Abádhí azè 'ùli mǎ Músà bhà Ùyátá tó ino tí.

⁵ Pbétù, mǎ ma'u nzá mǐfù abádhí rěnōna dhu akékpá matí, ndínì Idzì Mákürù tó obhóngga náadì tí fükù.

⁶ Pbétù, Kànisà ùnda arí ale tí ka kózùna ale ní'ì inè átò. Abádhí i'ì nà ádràngbânga náandà nzá nga ma nà, Kàgàwà arí nzì indrú-ñnga óvò nídhunì. Kökò i ale náutu nzá ma mɔnzì dhu-ɔwútá.

⁷ Pbétù, abádhí náala dhu, Kàgàwà ríbhò wà inzì ní Pbàyàhúdí tò ma mí Idzì Mákürù náno dhu tó kasu fudú, àdhàdhì yà ndì ndabhu Pbàyàhúdí tò ka kí ndi Idzì Mákürù náno dhu-kàsù Péterù-fó dhu bhéyi.

⁸ Obhó tí, Péterù-nyutsì nǎ rò kasu nanzì rì'ì uvitatále tí Pbàyàhúdí tò Kàgàwà ní ndi nyudutsì nǎ rò kasu nanzì átò, mí'ì uvitatále tí inzì ní Pbàyàhúdí tò.

⁹ Nírò ní ndi Yákobhò, Péterù ndirò Yùwanì, yà kànisà ō ingu tí ka kazù mà, náala Kàgàwà nítè pbìndà ídzìnga idù dhu, 'àdù otsúka nálu Bärnabà mánà, i mánà mǎ mùngbò mǎ dhu nítè tí, ndínì mǎ mowu tí Idzì Mákürù ùnò inzì ní Pbàyàhúdí tò, abádhí ràdù òwu kùnò Pbàyàhúdí tò.

¹⁰ Pbétù, abádhí adù ònzinà foká atdí dhu ní, Yérùsàlemà tó kigò ō arí'ì pbàkrístò nzinzì ō nákùtále i're mǎ mí dhu kélë. Ní ma madù ndi dhu ònzì atdí afidu nyú nà.

Pɔlò rì Péterù dő ndì ndórù tí Àtiyòkiyà tó kigò ō dhu náwé dhu

(Kas 9.1-20,23-30; 22.3-16; 26.9-20)

¹¹ Péterù itdègu àrà àhu Àtiyòkiyà tó kigò ò, ní ma marù àbadhi-dő ábhò ale-ònzi rò, kánzì dhu ní'ì nzì idzì dhu dhu-okú dò rò.

¹² Obhó tí, Péterù mà náavù 'òngò dhu ònyù atdíkpá inzì ní Pbàyàhúdí mánà. Ní Yákobhò avì atdíhená ale ròwù ùvò Àtiyòkiyà. Pbétù, i ale níitdègu òwu ùvò ányì, ní Péterù adù ndìndà, ndàdù atdíkpá i óngo ònyù ònyù inzì ní Pbàyàhúdí mánà dhu ùbhà, ale-ònziñga òbhòlo ka kí dhu ùtù arí ale-odò ònzì ndì ndí dhu-okú dò rò.

¹³ Ndirò, Yésù ná'ù ngükà Pbàyàhúdí náapè 'ònzi dhu oyoyò idàya nà Péterù bhéyi. Ndirò, Bärnabà mà náangbò ndì abádhí mánà ndi abádhí tó oyoyò ale-idà tó ófò ō.

¹⁴ Pbétù, ma mala dhu abádhí ràrì nzì ûbhi yà Idzì Mákürù tó obhóngga ózè kubhi dhu bhéyi. Ní ma madù dhu òvò Péterù tò kóró ale-ònzi rò, matí: «Dhu apé i'ì inyì Mùyàhudì tírò, nyì nyari nyɔnzì inzì ní Mùyàhudì bhéyi, inzì nyifù Pbàyàhúdí tó mändu dhu tí, ní íngbà dhu bhéyi

dhu nyì nyádù ìnzì ní Pbàyàhúdí àtù, rìfù Pbàyàhúdí tó mändù nǐ?»

16 Ìnzì ní Pbàyàhúdí rügù Yésù ì à'ù dhu-otù õ dhu

15 Mă, mă'i ní àgù tí ka kágù mă'i Pbàyàhúdí tí ale. Mă'i ní nzì ìnzì ní Pbàyàhúdí, kökò ìnzá Kàgàwà bhà Ùyátá náni nzérengatále.

16 Pbétù mă mèni dhu ní, ìndrú òzù ka kí nzì àdù obhónángatále tí Kàgàwà-ònzi Ùyátá t'ífuta-otù õ, pbétù Yésù Krístò ka kà'u dhu-otù õ tí. Mă'i átò mă má'u Yésù Krístò, ndíni ka kozù tí mă obhónángatále tí Àbadhi mă mà'u dhu-otù õ, ìnzì ní Ùyátá t'ífuta-otù õ. Obhó tí, obhónángatále tí ka kózùna Ùyátá t'ífuta-otù õ atdí ale ma rÿì mbă.

17 Pbétù, àlë kí dhu òne ndíni ka kozù tí àlë obhónángatále tí Krístò-nyutsì. Ní dhu apé ÿì ka kàla àlë'i nzérengatále tí dhu tí, ní wò dhu itè tí dhu Krístò ràri àlë nánda nzérenga t'ónzita ð? Ìnzì, akékpá matí!

18 Obhó tí, dhu apé ÿì ma mósinà tdítidò dhu rÿì yà iwà ma múgolo dhu tí, ní ma móngò wà ma-tírò Ùyátá nükò ale tí.

19 Obhó tí, Ùyátá nàndà dhu ní, ima, ma móvè ní ɔve ní ndí Ùyátá kélë ibhò idù, ndíni ma mí'i tí ípirönga nà Kàgàwà tò. Mă ka kütó wà müssàlabhà dő atdikpá Krístò mánà.

20 Ndírò kòmbí, ma mí'i ípirönga nà, pbétù ìnzì ní ima ndí ípirönga nà ma mí'i, Krístò ní ndí nyudutsì rÿì ípirönga nà. Obhó tí, yà kòmbí ma mí'i nà ale-ngbò tó ípirönga nà ma mí'i Kàgàwà t'Ídhùnà ma má'u dhu-otù õ. Kázè ma, ndàdù pbìndà ípirönga àdzi okúdu dò rò.

21 Íma, ma mäsà wà Kàgàwà bhà ídzìnga òdhò ma mí dhu. Pbétù, dhu apé ÿì inè abádhí rÿì kozù à obhónángatále tí Kàgàwà-ònzi Ùyátá t'ífuta-otù õ dhu tí, nírò Krístò avè kokörò nga dő.

3

Dhu àkă tí kifù Ùyátá, ndírò tí ki'ì a'uta nà

(Èfè 1.9-10; Kòl 1.24-29; 1PÉ 1.10-12)

1 Òo nyì Gàlàtiyà tó pbirì õ bhă, nyì ní mbă dòya-ònga nà ale! Ádhí pbá ale ndí nyì nówè, ndàbhù nyì nyuwí, àzèmbè iwà ka kitè Yésù Krístò ka kütó müssàlabhà dő dhu kpangba fükù rórò?

2 Ní, ma mózè nyádu atdí dhu kélë idù: Nyì nyákò tí Kàgàwà bhà Ililä-Alafí, Ùyátá nyì nyífu dhu-okú dò rò, ndírò ngätsi ní, nyì nyákò tí ka Ídzì Mákürù nyì nyírì, nyádù à'ùnà dhu-okú dò rò?

³ ḥngbà dhu bhéyi dhu, nyí nyí’ì mbă dòya-ònga nà ale tí wò dhu bhéyi ní? Kàgàwà bhà ḥllă-Alafí tó ɔbi ní nyí nyópè dhu, ní nyí nyòzè tí nyábhù ràkă kòmbí ɔbìku ní?

⁴ Nyí nyádà òyá dhu kóró ní’ì tí kòkórò nga tó? Obhó nyú, ka ní’ì nzí kòkórò nga tó dhu.

⁵ Kàgàwà níră tí nyí pbìndà ḥllă-Alafí ní, ndàdù wiwì ònzì nzinzíku ɔ Uyátá nyí nyífu dhu-okú dò rò, ndirò ngätsi ní, kíră tí nyí Ídzì Mákărù nyí nyírì, nyádà à’ùnà dhu-okú dò rò?

⁶ Ní ndi dhu bhéyi tí, Àbràhamù náa’u Kàgàwà, ndi dhu ràdà ndàbhù Kàgàwà ròzà ndì, obhónángatálé té*.

⁷ Nírò, nyí nyàkă nyäni dhu ní: obhó nyú, Àbràhamù bhà pbàdzukuru tí rí’ì ale ràri Kàgàwà nà’ù ale.

⁸ ḥllă Andítá náavò wà dhu angyangyi, ndàti: Kàgàwà rözüya ìnzì ní Pbàyàhúdí obhónángatálé té, fiyó a’uta-okú dò rò. Obhó té, Kàgàwà náavò yàrì Ídzì Mákărù wemberè té Àbràhamù tò, ndàti: «Nyñutsì nă rò Kàgàwà náasoya kóró pbìri ɔ ale*».

⁹ Ní, Kàgàwà náasoya ndì nà’ù ale kóró àdhàdhì ndì ndaso Àbràhamù, a’utatálé dhu bhéyi.

¹⁰ Pbétù, kökò ɔ nípbì Uyátá t’ífuta rò ale, nófù wà ɔ kóró. Obhó té, ḥllă Andítá rätina: «Ìnzì rí yàrì Uyátá tó bhükù ɔ ka kándi kóró dhu ɔfù ale nófù wà ndì*».

¹¹ Ndirò, kpangba rí’ì dhu ní, Uyátá-otù ɔ, ka kózàna obhónángatálé té Kàgàwà-ònzì atdí ale mà rí’ì mbă. Obhó té, obhónángatálé náabáya ípìrònga pbìndà a’uta-otù ɔ*.

¹² Ndirò, Uyátá náhù nzá a’uta-nyñutsì rò, pbétù Uyátá ɔfù rí ale bhà ípìrònga ní’iya ndì Uyátá-otù ɔ*.

¹³ Yà ndì ndàgérè ndì, ndòngò ofúngá té àlë tó ngari ɔ dhu-otù ɔ, Krístò náuwù àlë’ì Uyátá bhà ofúngá ɔ rò. Obhó té, ḥllă Andítá rätina: ìndru oho ka kapé, kadù abvònà àtɔ mÙsàlabhà dò, ní ndì ale rí’ì Kàgàwà bhà ofúngá ɔ*.

¹⁴ Ndì dhu anzì ndì wò dhu bhéyi, ndínì yà Kàgàwà akò fìndá làká Àbràhamù tò asota nabhù té ràrà àhu ìnzì ní Pbàyàhúdí dò Yésù Krístò-otù ɔ. Ndirò, ndì dhu anzì ndì, ndínì àlë’ì kóró àlë kabá té yà Kàgàwà akò fìndá làká ḥllă-Alafí a’uta-otù ɔ.

*Uyátá rí nzí àdà Kàgàwà ɔkò làká nákò dhu
(Mík 7.20; Rom 4.13-17; 10.4-13; Efè 3.6)*

* 3:6 3.6 Opt 15.6 * 3:8 3.8 Opt 12.3 * 3:10 3.10 Tòr 27.26 * 3:11 3.11
Hàb 2.4 * 3:12 3.12 Law 18.5 * 3:13 3.13 Tòr 21.23

¹⁵ Àbanžó, ma mí yà dhu-tì àwé făkù ìndrú tó ófò ɔ: ìndrú apé afína ò dhu àndí angyangyi yà ka nyá àkă ndì ɔ dhu bhéyi, ní ndi andítá ùkò rí ale rí ɔ mbă, ndirò kà dő rí ngätsi dhu isé ale rí ɔ mbă.

¹⁶ Nírò, Kàgàwà náakò làká Àbràhamù mà pbìndà mùdzukuruù mánà tò. Hílă-Andítá àti nzá: «pbìndà pbàdzukuruù tò», àdhàdhì ábhö ale tò Kà rí kònzi dhu bhéyi. Pbétù, kàti: «pbàkù mùdzukuruù tò». Kà-tì ní: atdí ale tò tí, ndi ale ní Krístò.

¹⁷ Yarí ní ndi ma mózè múnò dhu: Kàgàwà núuno wà afína ò dhu angyangyi Àbràhamù tò, yà ndi dhu àkánà ndì ɔ dhu bhéyi, Músà bhà Uyátá ràdù ndítò ifo miyà dòná ibhu kumì nà ato-dzidö olù nă rò. Ní ndi Uyátá rí nzí àdù Kàgàwà úno dhu ùkò, ndirò kà rí nzí àdù Kàgàwà bhà làká nükò.

¹⁸ Obhó tí, dhu apé ɔ Kàgàwà bhà dhu-tsí-kàmä tí ka kóko dhu rähü Músà bhà Uyátá-nyutsinà rò dhu tí, ní kà rí nzí àdù àhu tdítödö làká-nyutsinà rò. Pbétù, làká-otù ɔ, Kàgàwà itè wà pbìndà ídzìngä Àbràhamù tò.

¹⁹ Nírò, Uyátá-kàsü ní ɔ àdhu? Ka kisé ka olù nă rò ndínë ìndrú tó afatá nitè tí, ràrà àhu yà Kàgàwà akò fìndá làká Àbràhamù bhà mùdzukuruù rírà àhu dhu ò. Málàyíká náavò ndi Uyátá ìndrú tò, yà ìndrú nzinzì ɔ idè ɔ mánà Músà-otù ɔ.

²⁰ Ìndrú nzinzì ɔ ríde ale-atdyú nà ka ka rí ɔ óyö rò rí ɔ ale tò. Pbétù, Àbràhamù tò ndì ndí làká òkò rò, Kàgàwà i ɔ atdirò tí.

Uyátá-kàsü tí i ɔ dhu

²¹ Nírò, wò dhu tí àtina, Músà bhà Uyátá ràkò nzá ndi Kàgàwà bhà làká nà? Ìnzí, akekpá mätí! Ípìrònga ibho rí ìndrú tò Uyátá ka kibhòvana gukyè, ní ìndrú ka kózùvana òzù obhónángatále tí Kàgàwà-ònzí Uyátá-otù ɔ.

²² Pbétù, Hílă Andítá ràtina, kóró ale ràrí ɔ nzérenga bhà obi-tsí nă, ndínë yà Kàgàwà akò làká náaká tí pbàkrístò tò, Yésù Krístò i ale ná'ù dhu-okú dò rò.

²³ Ìnzá Yésù à'u ka kí dhu tó kàsümì nápè àkă rò, mă' ɔ ni ɔ Uyátá útsì ale, mambahé inga òdò dö, ràrà àhu Kàgàwà rí ndi a'uta àbhü mă rùni dhu ò.

²⁴ Ndì dhu bhéyi ní ndi, Uyátá i ɔ àdhàdhì dòká-nга àndà rí ale bhéyi, ràrà àhu Krístò rírà àhu dhu ò, ndínë Kàgàwà òzù tí mă obhónángatále tí a'uta-otù ɔ.

²⁵ Pbétù, ròpè ndì a'uta írà àhu dhu ò rò, mă mí ɔ mbă tdítödö wò ndi àlë-dönga àndà rí ale bhà obi-tsí nă.

²⁶ Obhó tí, nyí kóró nyí ní Kàgàwà bhà inzo, Yésù Krístò nyí nyà'ù dhu-otù ɔ.

²⁷ Nyě kóró, yà nyě nyúngbò nyě Yésù Krístò mánà, bátizò nyě nyálň dhu-otù ſ rò, nyě nyófò wà nyě Krístò nà.

²⁸ Dhèdhèrò nga rí mbă ſ'í tdiúdò Pbàyàhúdí mà nzínzì ſ'í inzì ní Pbàyàhúdí mánà, ino mà nzínzì ſ'í dòyá arí'í itírò ale mánà, kpabhále mà nzínzì ſ'í vèbhále mánà. Obhó tí nyě kóró, nyě ní atdí ale Yésù Krístò-nyutsì.

²⁹ Nyě nyapé ſ'í Krístò bhà ale tí, ní nyě ní Àbràhamù bhà pbàdzukuru, ndirò nyě ní yà Kàgàwà akò fíndá làká Àbràhamù tò ndì ndábhëna dhu tí kóró dhu-tsí-kàmä.

4

Kàgàwà bhà inzo ní nzì Ùyátá tó ino (Rom 8.14-17)

¹ Nírò, ma mätina yà dhu bhëyi: ingba, yà àabanà bhà dhusí-kàmä tí àkänà ndàdi, náapé ſ'í àdì ndì ndàdi ngbángba tí ró, ní bhà ófò mà nádà nzá ſ'í ino bhà ófò nà, àzembè inè ndì ndí'í dhu-kàmä tí rórò.

² Ndì kàsumì ſ'í, àbadhi rí'í yà kívì arí ndàdù kàbhà dhu-tsí òdò ale bhà ádrùngbång-a-tsinà, ràrà àhu kà t'ábanà udhè kàsumì araya àkă dhu ò.

³ Ní àlë'í nyú mà átò, àlë kí'í nzónzo bhëyi angyi, àlë ní'í yà adzi dö ɔbi nà dhu-tsí tó ino.

⁴ Pbétù, Kàgàwà udhè kàsumì níitdègu àkă, ní Kívi Idhùnà: tsìbhále ugù ka, ràdù àdì ndòngò òvi Músà bhà Ùyátá-tsinà,

⁵ ndínř ndì nduwà tó ndì Ùyátá-tsinà aróko ale, ndirò ndínř mǎ mi'í tó Kàgàwà bhà inzo nyú tó.

⁶ Nyě ní Kàgàwà bhà inzo nyú. Ndì dhu itè rí dhu ní, Kívi Idhùnà bhà Alafí rìrà àdì àlë-afí ò. Ndì Alafí ní ndì rí àlë àbhë àlë ràti: Aba! Abadu!

⁷ Nírò, ingbàtí flí ndì ale mà nzínzìku ſ'í ní nzì ino tdiúdò, pbétù ka ní Kàgàwà bhà ingba, ndirò Kàbhà ingba tí nyi nyí'í dhu bhëyi, Käbhëya pbìndà inzo tò ndì ndaródona dhu-tsí átò indù.

Pòlò bhà irèta Gàlàtiyà ſ'í Kànísá ſ'í bhà dö (Gàl 3.1-4; 5.1-12)

⁸ Angyinà rò nyě nyunì nzá Kàgàwà, ní nyě ní'í tìtò tó mǎngü-nzo tó ino.

⁹ Pbétù, kòmbí nyě nyàni wà Kàgàwà, ndirò ngätsi ní, Kàgàwà ùni wà nyě. Nírò, ingbà dhu bhëyi dhu, nyě nyádu tdiúdò, kókò imbă arí'í ɔbi nà, ndirò àkyäkyè dhu-tsí tó ní? Nyě nyòzè tó nyökò ſ'í dhu-tsí tó ino tó tdiúdò?

¹⁰ Nyě nyözè nyäbhë ifuta atdídò atdídhená idhò mà, àbì mà, kàsumì mà ato mánà tò.

11 Obhó tí, ma mí ɔdɔ ònzì, akye dhu arana ʃ'ì kɔkɔrò ma mí kasù ònzì okukù dò rò dhu tí ní!

12 Àbaninzó, ma mìtdè nyì ʃtdè tí, dhu àkă nyöngò dhu ònzì yà ma marí dhu ònzì dhu bhéyi, àdhàdhì ma marí dhu ònzì wò nyì nyarí dhu ònzì dhu bhéyi òná ófò ɔ. Nyì, nyì nyónzì nzá atdí nzére dhu-tidò mà rùdú.

13 Nyì nyàni wà yà wemberè tí ma mʉnɔ Ídzì Mákärù fükù òná kàsʉmì ɔ, ma mi'ì andi nà dhu.

14 Nyì nyí'iyana inè nyónzì itsìdu, ngätsi ní minze ràkú, yà ma mi'ì nà andi-okú dò rò. Pbétù, nyì nyónzì nzá itsìdu, ndirò ma minze nzá ràkú rò. Pbétù, nyì nyádù makɔ àdhàdhì nyì nyàmbènà Kàgàwà bhà màlàyikà mà nákɔ, ndirò ngätsi ní, nyì nyàmbènà Yésù Krístò nyú ndítirò nákɔ dhu bhéyi!

15 Nírò, angyè fükú dhèdhë nyú nárà àdhà? Obhó tí, ma mà'ù wà dhu: nyì rózèyana gukyè nyuwà nyìkpóku mà, nyádù ùbhonà perè tí idù, ní nyì nyuwàyana uwà!

16 Ní kòmbí ma màngèrè tí ima, mongò fükú òmvú tí, yà obhó dhu ma mòvò fükù dhu-okú dò rò?

17 Kòrì ale ápbä afíya ràkú, pbétù abádhí tó iringa rí'ì mbä mbéyi. Abádhí ózè dhu ní, 'indà nyì rùdú rò, ndíni nyì nyongó tí àdù afíku àpbä ròyá tí.

18 Ídzì dhu tí rádù ʃ'ì dhu ní, ale-afí àpbä ka kí Ídzì dhu t'ónzita rò bìlinganà dhu, inzì ní yà atdíkpá àlë kí'ì nyì mánà òná kàsʉmì ɔ tí.

19 Pbàninzó, ma mí àpbè àbà okukù dò rò tdítidò, àdhàdhì ndàgu rí tsìbhále náarí àpbè àbà dhu bhéyi, ràrà àhù Krístò ràrà ngari àbà afíku ò dhu ò.

20 Ma mambènà òzèna dhu ní, mi'ì atdíkpá nyì mánà kòmbí, madù òte nyì mánà vurò tündú na. Obhó tí, ma mʉni nzá àdhu mà ònzì ma mädù okukù dò rò dhu.

Hàgarì mà Sárà nà rítèna óyò ungbòta-tidò (Opt 21.1-12; Ebr 12.18-24)

21 Nyàni pé dhu idù, nyì yà Músà bhà ɿyátá-tsìnà nyì nyózè nyökò rò, nyì nyírì tí inzà ndí ɿyátá arúnɔna dhu?

22 Ka kändi dhu, katì: Àbràhamù i'ì kpabhínzo nà oyo. Atdí ìngba nügu kà tò ní'ì kàbhà inç-àyi, Hàgarì, ndirò ngätsi ìngba nügu kà tò ní'ì Sárà, yà inzì ní inç-àyi.

23 Wò ndí inç-àyi bhà ìngba ka kugù àdhàdhì kóró ngükà ale nügu ka karí dhu bhéyi, pbétù wò inzì ní inç-àyi bhà-tsí ka kugù àdhàdhì yà Kàgàwà anzì làká-otù ɔ.

24 Wòrì dhu-tì rí'ì inè: kókò óyò vèbhále nítè dhu ní óyò ungbòta-tidò. Wemberè tó ungbòta, yà Sìnyì tó pbìri dò

rò ndì nanzi, nítè ní Hàgarì. Ndì ungbòta-nyutsì rò arúvò nzónzo ní ino.

²⁵ Ndìrò Hàgarì ní Sìnayì tí kátina Pbààrabhù-bvù pbìrì. Ndìrò, kòfò ndì yà kòmbí arí'ì Yérùsàlemà tó kigò, yà ino tí arí'ì pbìndà inzo mánà nà.

²⁶ Pbétù, yà òrù-akpà ò arí'ì Yérùsàlemà tó kigò rí'ì dòná ndítirò, ndìrò ka ní ndì àlé tsánà.

²⁷ Obhó tí, Hìlă Andítá rätina:

«Ábhù idhènù rìka ndì, inyi ìngò-ayí, inzì nyi nyarí nyugù rò, óví dhèdhe tó ikü, inyi, inzá nyi nyapèna uguta tó àpbè inè rò.

Obhó tí, yà kpatsibhále ubhà tsìbhále, ní'iya inzo nà abho nyú, ròsè yà kpatsibhále nà arí'ì tsìbhále dòná*!»

²⁸ Nyi mà àbanìnzó, nyi ní yà Kàgàwà bhà làká-otù õ ka kugu inzo, àdhàdhì Ísakà ka kugu dhu bhéyi.

²⁹ Pbétù angyi, yà kóró ngäkpà ale nágù ka karí dhu bhéyi ka kugu ngbángba náavù yà Kàgàwà bhà Hìlă-Alafí bhà ɔbi ní ka kugu ngbángba-rò. Ndìrò ndì dhu rí'ì inè ndì ndí ndònzì ndì dhu bhéyi tí kòmbí màtì rò.

³⁰ Ní, Hìlă Andítá rí àdhu àno? Kà rätina: «Ódì wò ino-àyi mà idhùnà mánà. Obhó tí, ino-àyi t'ídhùnà mà rí nzì àdù òko àbayà bhà dhu-tsí-kàmà tí atdíkpá, yà inzì ní ino-àyi t'ídhùnà mánà*..»

³¹ Ní ndì dhu bhéyi tí àbanìnzó, àlé ní nzì ino-àyi bhà inzo, pbétù àlé ní yà inzì ní ino-àyi bhà inzo.

5

Krístò-nyutsì ìndrú rí'ì dòná ndítirò dhu

(Gàl 2.3-5; 3.1-7,12)

¹ Krístò náuwù àlé ino-kàsù õ rò, ndíni àlé ki'i tí àlé dò àlétrò dòtsí. Nírò, nyikò dòtsí. Àpé nyàbhù nyi kitsu nyi tdítò ino-kàsù tó kòmà ò.

² Nyiri dhu! Ima Pòlò ma mózè munò dhu fükù mati, nyi nyapé nyözè kòbhòlò onzikù nga, ndíni Kàgàwà a'u tí nyi, ní Krístò anzì fükù dhu rí'ì mbá atdí mágasù nà màtì.

³ Ima, ma mí dhu àno tdítò kpangba: ìngbàtí ilì ndì ale mà náapé ndòzè ndàbhù onzinà nga kòbhòlò, nákà ndìfu Ùyátá kóró.

⁴ Nyi nyapé nyözè kòzù nyi obhónángatále tí Kàgàwà-ònzi Ùyátá t'ífuta-otù õ, ní nyi nyindà wà nyi itsé Krístò rò, nyádù Kàgàwà àmbènà ònzina fükù ídzinga iwi.

* 4:27 4.27 Isa 54.1 * 4:30 4.30 Opt 21.10

⁵ Pbétù mǎ'í na, mǎ móðøna atdyúka nyú nà dhu ní, Kàgàwà nóçúya mǎ obhónángatále tí a'uta-otù ɔ̄ dhu. Ndì dhu ní ndì mǎ móðøna Hìllä-Alafí bhà ádrùngbång tó ɔbi ní.

⁶ Obhó tí, Yésù Krístò mánà ì núngbò ale tò, ale-ònzinga òbhølo ka kí dhu mà, ndirò ìnzì ka kí kòbhølo dhu mánà nónzì nzá atdí dhu mà. Àkákà dhu ní, ka'ù Yésù Krístò, kadù ndì a'uta nítè ale òzè ka kí dhu-otù ɔ̄.

⁷ Nyí, nyí nyí'ì mbéyi nyú nyí nyówu angyi fùkú a'uta ɔ̄ ró! Ní, ádhì ndì tsàkù nútò ìnzì nyífù obhó dhu?

⁸ Wò tsàkù ȣtò rí dhu nírà nzá yà nyünzi rí Kàgàwà bhà rò.

⁹ Ákë afí-ngba náarí ndì ábhö idyi nyú nábhü ràmò.

¹⁰ Pbétù, Ádrùngbåle Yésù àbhü ma mí'ì a'uta nà ȣkù: nyí nyí nzì vurò dhu ȣrè yà ma mímèna dhu rö rò. Pbétù, wò nzinzíkù ȣnga òngbò arí ale dö Kàgàwà rí pé anya òtdì, ìmbä i'ina àdhì pbá ale mätí.

¹¹ Pbàkà ɔ̄ àbanñzó, dhu apé ì'ì ìnè ma marí'ì dhu òvò ma márí ìndrù tò, ale-ònzinga òbhølo ka kí dhu dö dhu tí, ní ádu-okú dö rò nga ndì ka kádù òko kambe àvu dö rùdú ní? Ndì dhu bhéyi kí'ì rò, atdí ale mà rí'ì mbä ì'ì, yà Yésù Krístò ka kütó mÙsÙlabhà dö dhu rádù àbhùnà ròtsù nzérenga ò.

¹² I kökò nzinzíkù ȣnga òngbò arí ale, nákänà 'itò kpabhále-ɔbi* ròyá rò.

¹³ Obhó tí àbanñzó, Kàgàwà núnzi nyí, ndín̄ nyí nyoko tí dàkú nyí-tírò. Nírò, nyí nyákà nzá nyídyì wò dàkú nyí nyarí'ì nyí-tírò dhu, rí'ì rusà ȣfà rí fükù, nyönzì yà ngbòkù rí atdyúya òho dhu dhu tí. Pbétù nyí nyákà nyówù dzànàkù ònzì rö nzinzíkù ɔ̄ àzè ò.

¹⁴ Obhó tí, Músà bhà kóró ȣyátá ka kándu yàrí atdí ȣyátá ò. Ndì ȣyátá rätina: «Nyí nyákà nyozè ȣdhìnù yà nyí nyú nyí nyözè nyí nyí-tírò dhu bhéyi.»

¹⁵ Pbétù, dhu apé ì'ì nyí nyárí nyükä, nyädù àmbe nyä'à dö irí ɔ̄ ȣzä bhéyi dhu tí, ní nyàndà nga mbéyi, ìnzì nyótdí tí tsékù nzinzíkù ɔ̄.

Hìllä-Alafí nákä ndì ndùndà ìndrù dhu

¹⁶ Nírò, ma mí dhu ȣnò fükù, mati: nyí nyákà nyübà Kàgàwà bhà Hìllä-Alafí rùndà nyí. Ndì dhu bhéyi ní ndì, nyí nyí nzì àdù yà ngbòkù rí atdyúya òho dhu àbhü rùndà nyí.

¹⁷ Obhó tí, ale-ngbò rí atdyúya òho dhu mà náarí 'ágò Hìllä-Alafí rí atdyúya òho dhu nà. Ndirò, Hìllä-Alafí rí atdyúya òho dhu mà náarí 'ágò ale-ngbò rí atdyúya òho

* **5:12 5.12** Kpabhále-ɔbi itò ka kí dhu-tì ní: ale-omù-kpö nútä ka kí dhu.

dhu nà. Kòkòrí óyò dhu náarí 'àgò, ndì dhu ràdù nyàbhù ìnzì nyöñzì yà nyì nyòzè nyöñzì dhu.

¹⁸ Pbétù, dhu apé ì'ì Èlìlă-Alafí arí nyànda dhu tí, ní nyì nyì nzì àdù òko tdítidò Ùyátá-tsìnà.

¹⁹ Alè-ngbò arábhùna kònzi dhu náni wà ì kpangba. È dhu ní: mènyòñì, Kàgàwà-nyìkpó õ ka kótì dhu, alè-ngbò rì atdyúna òho dhu rì ale ùnda dhu,

²⁰ sànamù-ònzì ka kí ale ùkò dhu, adhi òwè ka kí dhu, òmvú tí ka kóko dhu, anya t'ónzita, adha tó alè-afí, akótá, agòta, ìndrú-õnga rì ndàndo dhu, alè-tì t'áfàta,

²¹ ngätsi alè-fó rí'ì dhu-atdyú t'óhota, iwa òri ka kí dhu, ònyà ònyà ka kí ɔbìna ròsè dhu, ndirò ngükpà dhu-tsí kòrí dhu nà ì nòfò mànà. Ní, ma mí dhu òvò fùkù tdítidò àdhàdhì yà angyi ma móvò ka dhu bhéyi mati, kòrí dhu ònzì arí ale, náabáya nzì ngari òràkpa õ Ádràngbà kamà Kàgàwà bhà Idzi ń.

²² Pbétù, Èlìlă-Alafí arí ì'ëna itse ní: àzè, dhèdhé, màràngà, dhu-dzi t'ondùta, idzinga, ìndrú dzànà t'ónzita, ìndrú rí'ì a'uta nà ale ò dhu,

²³ ìyònga, ìnzì ka kí ale itsü akye atdí dhu ò dhu. Músà bhà Ùyátá násà nzá kòkò dhu!

²⁴ Ní, Krístò Yésù bhà ale nátò wà fiyó alè-ngbò tó ófò mà, yà ì nütsi kóró nzére dhu-atdyú t'óhota tó imbi mònà müssàlabhà dò.

²⁵ Ní, dhu apé ì'ì Èlìlă-Alafí bhà obi ní àlè karóko dhu tí, ní àlè kàkà àlè rùbhi átò Èlìlă-Alafí rì àlè ùnda òná otu ń.

²⁶ Àlè kàkà nzá àlè ròyò àlè, àlè kàkà nzá àlè rònzì àlè rùsà, ndirò àlè kàkà nzá àlè rònzì àlè-adhà.

6

*Ìndrú àkă 'ònzì dzànàya nzíñzìya õ dhu
(Röm 12.1-11; 2Kò 9.6; Èbr 6.10-12)*

¹ Àbanìnzó, dhu apé ì'ì atdí ale nábà ndì atdí afátá nà dhu tí, ní nyì, yà Kàgàwà bhà Èlìlă-Alafí arí nyànda rò, nyì nyákà nyádu ndì ale idzi otu õ yoròwà tó afíku nà. Ndirò, nyì nyákà nyödò nyì nyì-tírò, akye nyì nyadàuna òtsù átò pfòmvo rì afíku ùmvú dhu ò ní.

² Nyòngò dzànàku ònzì nzíñzikù õ, nyänò fùkù ànò. Ndì dhu bhéyi ní ndì, nyì nyádù Krístò bhà Ùyátá nífu.

³ Atdí ale mà náapé ndòzù ndítirò dhu tí, àzèmbè mbă ndì ndí'ì dhu tí ròrò, ní ndì ale ní ndítirò rí ndàtrà ale.

⁴ ḥngbàtí ՚ili ndì ale mà nákă ndàndà kàsňna ndìtirò. Ndirò, kápé ՚ì idhëna rí ndìkă okúna dò rò dhu nà, ní kădhè àkă ndìka ndì kàsňna-bvü nyú rò, inzí ní ndùdhe ndì ngätsi ale rò.

⁵ Obhó tí, ḥngbàtí ՚ili ndì ale mà náanóya pbìndà ànò ndìtirò.

⁶ Ídzì Mákărù ka kùdhe fìndà ale nákă ndàrà ndì ndòngyè kóró pbìndà ongyéngá-᷇nga ՚ìndò rò yà ndì dhu nùdhe fìndà ale mânà.

⁷ ḥnzí nyùtrá nyí nyí-tírò: ḥnzí Kàgàwà arí ndùbha kíkpà ndì nà! Yà ndì ndózòna dhu-tidò ní ndì ndì ale adàya ògùnà inga ՚ rò.

⁸ Ngböna ózè dhu tó ófò ՚ rí dhu òzò ale nóoguya ní ndì ale-rgbò tó ófò ՚ ndì ndí ՚ itse: ndì itse ní ՚ve. Pbétù, Hílă-Alafí ózè ka dhu bhëyi rí dhu òzò ale nóoguya ní ndì Hílă-Alafí rí ՚na itse: ndì itse ní dhòdhóhdhónга tó ípiròngá.

⁹ Àpé kìngyé àlë ídzìngá t’ónzita ní. Obhó tí, kàsümì rákă nínganí, àlë koguya àlë tó itse inzá àlafí ḥngyé ndì kasu rörò ní.

¹⁰ Nírò, öko àlë kòko kàsümì nà ró, dhu àkă àlë rònzi ídzìngá kóró ale tò. Ròsè dòtsí, àlë kàkă àlë rònzi ka a’uta ՚ arí ՚ì àlë t’adóna tò.

*Bhàrwà ríku dòná rò dhu t’óvøta mà, ovìta mânà
(Fil 3.2-11)*

¹¹ Nyàndà pé ḥngbà dhu bhëyi màtí ma mändí bhàrwà ՚tsádu nyú ní fákù, ádròdrò nyíkpóya nà andítá nyú ní dhu!

¹² Kóró kòrí ale, kókò nyătš arí kóbhòlò ՚nzikú nga ale, ní ՚ì nözé ՚itè ՚ì ale-rgbò tó ófò ՚ rí ndònzì dhu ՚ ale. Pbétù, abádhí arí dhu ՚nzì ndì dhu bhëyi tí, ndíní inzí ka kavù tí ròyá Krístò bhà mÙsàlabhà-okú dò rò.

¹³ ՚ ale, kókò ՚nziyá nga ka kóbhòlò ale, náarí nzí Músà bhà ՚uyátá níf  ՚ nyú tírò. Pbétù abádhí ózè dhu ní, kóbhòlò ՚nzikú nga, ndíní ՚ì ambè tí ՚òyò d , ՚ ràr  ndì ՚ útu nyí nyí ՚ w  ndì ize nà rùk .

¹⁴ Ní, imá na ní ndì, ma mòz  nzá m dz  ma, inzá ní àlë t  Ádr ngb l  Y s  Kr st  bh  mÙs labh -ok  d  r  t  ma m dz  ma r . Obh  tí, w  ndì mÙsàlabhà-ot  ՚ n  ndì, ma m z  y  ad  àdhàdhì i w  ՚v  dhu tí, nd r  y  ad  r d  m z  at  i w  ma m v  dhu tí.

¹⁵ Ìndr - nz ng  ՚bh l  ka k  dhu mà, inz  ka k  k bh l  dhu mân , n nz  nz  at  dhu mà. Àk k  at d d  dhu n  Kàgàwà ՚rib  ՚p r ng - w t  àl  t .

¹⁶ Nd r  k r  ale, y  ma m dh n  dhu ՚f  ar  f y  ՚p r ng  ՚, nd r  Pb is r y l  Kàgàwà bh  ale m n  t  ma m t na,

Kàgàwà bhà màràngà mà, Kàbhà ídzìnga mànà ràkă ÿ'ì
abádhí dő kóró.

¹⁷ Nírò kòmbí, atdí ale mà nákă nzá ndàva tsìdu tdítdő.
Obhó tí, yà ma mí'ì nà rùdú otú-bhu ní, Yésù-okú dò rò ma
mábà.

¹⁸ Abanïnzó, àlë tó Ádràngbälë Yésù Krístò bhà ídzìnga
àkă ndì'ì nyë nà. Àmìnà.

Efesò

ጀ pbàkrístò tò Połò andí bhàrùwà Yàrì bhàrùwà ò ì nòtù ádròdrò dhu tí dhu

Kas 19.1-41; 20.17-38 ò ka kózàna dhu ní Połò adì Àziyǎ-Ngba tó pbìri ò ádràngbă kigò Efesò ò ìbhü ato tí dhu. Kòmbí ka karí ndi pbìri àti Tùrùkiyà tí. Kädì ndi kigò ò ndíní ndì ndançó tí Ídzì Mákärù. Ní olù nyá, mbèmbè iwà azà kumì ato údà Yésù ka kúgù dhu-dzidò rórò, kändí yàrì bhàrùwà imbi ò ndì ndí'ì Rómà tó kigò ò rórò (Efè 3.1; 4.1; 6.20) Efesò ò rí'ì kànisà mà, kă-gì ró rí'ì kóró kànisá mònà tò (Upf 1.11). Ì kànisá ò ábhö pbàkrístò ní'ì ìnzí ní Pbàyahúdí.

Połò azè ndítè Efesò ò pbàkrístò tò dhu ní iwà Kàgàwà údhë ndì ndónzina dhu tí dhu. Wemberè tí ní, Kàgàwà ózè ndili yà ndì ndanzì kóró dhu-tsí yà adzì ò arí'ì mà, òrù-akpà ò arí'ì mònà atdí ale kélë, Krístò, rònyù idzi dòyá.

Oyo rí kísé ní, Połò azè pbàkrístò ròkò atdíngá ò, àdhàdhì yà fiyó ípìrònga-owútá Yésù Krístò bhà ale tírò nónzì ka dhu bhéyi.

Połò nídyi kàrì ìbhü ófò, ndíní Yésù ná'ù ale nágérè ì 'òngò atdí ale nyá tí Kàgàwà tò dhu nitè tí: yà ní, Kànisà arí'ì àdhàdhì ale-ngbò bhéyi, Krístò ràdù ì'ì ndi ale-do dhu, Kànisà arí'ì àdhàdhì idza bhéyi, Krístò ràdù ì'ì ndi idzapbídò òdo arí odu dhu, ndirò ní Kànisà ní Krístò bhà tsibhále bhéyi dhu.

Ndi dhu bhéyi ní ndi, dhu àkänà pbàkrístò rùngbò ì, 'òkò atdíkpá fiyó Ádràngbále Krístò mònà.

Bhàrùwà-nyìtì ka kóhù tí dhu

- Połò rí Efesò tó kigò ò pbàkrístò nòvì dhu (1.1-2).
- Krístò-otù ò Kàgàwà rònzina pbìndà ale tò ídzìngá (1.3-3.21).
- Kàgàwà únzì ale ně anzita nà àkă ófò ò dhu àkă kokò dhu (4.1-6.20).
- Połò rí pbàkrístò òvì bhàrùwà ríku dòná rò ovità ně dhu (6.21-24).

*Połò rí Efesò tó kigò ò pbàkrístò nòvì dhu
(Kas 18.19-21; 19.1-7; 20.17)*

¹ Yàrì bhàrùwà nàndí ní ima Połò, yà Kàgàwà nyá azè rí'ì Yésù Krístò bhà uvitatále tí ale. Ma mändí dhu yà Efesò tó

kigò ɔ aróko Kàgàwà bhà ale, yà Yésù Krístò mánà ɿ úngbò ɿ ní fiyó ungbòta ɔ íkò pótsó ale tò.

² Àlē t'Ábanà Kàgàwà mà, àlē tó Ádràngbále Yésù Krístò mánà nákà 'àso nyi, 'àdù nyabhù nyökò måràngà ɔ afíku ò.

*Krístò-otù ɔ Kàgàwà r̄nzina pbìndà ale tò ídzìnga
(Rom 8.15-17,28-30; 2Tè 2.13-14; 2Tì 1.9-10)*

³ Dhu àkà àlē rilè Kàgàwà, àlē tó Ádràngbále Yésù Krístò t'Ábanà! Ka ní ndì àlē'í násò òrù-akpà ɔ rò ɻà ale-afí tó kóró asota-tidò ní, Krístò mánà àlē kúngbò àlē dhu-otù ɔ.

⁴ Ìnzá ndì ndàpè yà adzi ònzi rórò, Kàgàwà náavò àlē, àlē rì'í pbìndà ale tí Krístò-nyutsi. Kànzì ndì dhu ndíní àlē koko té ɻílă ale tí ɔnziná, ndirò ìmbă nzére dhu tí ka kózàna ɔnziná dhu rì'í nyuyatsi ale tí, ndì ndózè àlē dhu-okú dò rò.

⁵ Kàgàwà náapì àlē mèhàngú ɔ rò, àlē rì'í pbìndà inzo tí Yésù Krístò-otù ɔ. Kànzì dhu ndì dhu bhéyi àdhàdhì ndì nyá ndì ndózè ka dhu bhéyi.

⁶ Nírò, àlē kákà àlē rilè Kàgàwà yà àlē tò kibho pbìndà ídzìnga tó ádràngbánga-okú dò rò. Kibho ka tíròrò, yà atídò ndì ndazè Idhùnà-otù ɔ.

⁷ Krístò-azù-otù ɔ, Kàgàwà náukolo àlē'í nzére dhu ɔ rò, ndàdù àlē tó nzérenga núbà àlē tò. Ndì dhu bhéyi ní ndì, Kàgàwà níítè pbìndà ídzìnga tó ábhöngä àlē tò,

⁸ ndibhò dhu-öngä t'óvòta mà, àkákà ingle t'únita mánà àlē tò.

⁹ Kábhù àlē rùni òdhë ɔ ndì ndudhé dhu. Ndì dhu kúdhé angyangyi pbìndà ídzìnga ɔ ndì ndonziya tí Krístò-otù ɔ.

¹⁰ Ndì Kàgàwà udhé dhu ní, yà ndì ndakò kàsùmì ɔ, ndì ràri yà ndì ndabholò kóró dhu-tsí, kákà òrù-akpà ɔ arí'í mà, yà adzi ɔ arí'í mánà-tsù núndü, Krístò rònyù idzi dòyá.

¹¹ Ndirò Krístò-nyutsi, Kàgàwà níibho wà yà ndì ndudhé mà moko tí kàmäna tí dhu fákà, ndòvò mà angyangyi yà ndì nyá ndì ndudhé ka dhu bhéyi. Kànzì kóró i dhu, àdhàdhì ndì ndudhé ka ndirò ndì ndazè ka dhu bhéyi.

¹² Nírò, yà wemberè t'ále tí mà mi'í Krístò dò atdyúya níli ale tí rò, mà mákà mìlè Kàgàwà bhà ádràngbánga tó awáwù.

¹³ Nyí mà átò, nyí nyitdègu obhóngä tó màkärù ɻì, ní nyí nyadù Krístò ná'ù. Ndì màkärù ní Kàgàwà bhà Ídzi Mákärù yà ògù nibho fükù. Ndirò, Kàgàwà adù ɻílă-Alafí yà ndì ndakò findá làká níbhò fükù, rì'í pbìndà ale tí nyí nyí'í dòtsí dhu ɻì rí pbìndà ize tí.

¹⁴ Wò ndì ɻílă-Alafí ní ndì rí dhu ɻì tò àlē rabáya ongyéngá*,

* **1:14 1.14** Ndì ongyéngá ní ògù mà, dhòdhódhóngä tó ípìròngä mà, ngäkpà dhu-tsí mánà.

yà pbìndà ale tò Kàgàwà akò fìndá làká ongyéngá nzínzì ő. Àlë kabáya ka Kàgàwà rí àlë'í náwü dòtsí nzérenga ő rò nínganí. Nírò, àlë kàkà àlë rìlè Kàgàwà bhà ádrùngbångá tó awáwù.

Pɔlò rí ndìtsò Efesò tó kigò ő pbàkrístò dò dhu

(Fil 2.9-11; Kòl 1.3-6,9-13,18-19; 1Pé 1.3-4)

¹⁵ Kàgàwà ónzì dhu-okú dò rò ní ndì, yà ma mìrìná nyí nyá'ù Ádrùngbåle Yésù tí dhu mà, nyí nyözè Kàgàwà bhà ale kóró tí dhu mènà rò,

¹⁶ ma mári nyirè pbàkà itsòta ő, ndirò ma mári nzì mingyé òtsò àbhü ma mí Kàgàwà tò okukü dò rò rò.

¹⁷ Ma mí mitsò yà ádrùngbångá tó awáwù nà arí'í àlë t'Ábanà, àlë tó Ádrùngbåle Yésù Krístò bhà Kàgàwà rò, ndíñi dhu-öngä t'óvòta tó pbìndà Alafí nabhu tí fükü. Ndi Alafí rí Kàgàwà ítè fükü, ndàdù àbhunà nyäni mbëyi nyá.

¹⁸ Ma mí mitsò Kàgàwà rò, ndíñi fükü irèta-nyikpó nüngbe tí. Ndi dhu bhëyi ní ndì künzì nyí ndíñi nyí nyuni tí yà nyí nyáli atdyukü dòyá dhu, nyadù yà pbìndà ale tò kili dhu-tsí tó ùyüya ongyéngá néní.

¹⁹ Ndirò, nyí nyí ìngbà dhu bhëyi màtí kàbhà ádrùngbångá tó obi náarí'í ádrùngbå nyá àlë tò dhu nání, yà ka àlë ká'ù rò. Ndi pbìndà ádrùngbångá tó obi Kàgàwà ítè obi nyá nà,

²⁰ yà Krístò ndì ndabhü rìngbè ndì ove-bvù rò, ndàdù àbhunà ràdi pbìndà fangà dòná rò òrù-akpà ò òná kàsumì ő.

²¹ Ányì nga ní ndì, Kàgàwà üli Krístò kóró mèlàyíká mà fiyó kámá mènà dò, yà ádrùngbångá tó obi nà arí'í kóró ale dò, ndirò kóró ádròdrò pbàkámá dò. Ndirò Kàgàwà üli ka kóró ovo, yà òvo ka kádu òvònà kòmbí màtí, ndirò olù màtí ka kovoya dò.

²² Kàgàwà ábhü wà Krístò ròbè kóró dhu-tsí-dò, ndàdù kili rì'í Kànìsà-dòtsirò tí.

²³ Kànìsà ní Krístò-ngbò. Krístò arádi ngbùlùna nyá nà Kà-nyutsì, Kàgàwà ràdù àdi ngbùlùna nyá nà Krístò-nyutsì.

2

Kàgàwà bhà ídzìnga-okú dò rò àlë kugù dhu

(Kòl 2.12-13; 3.1-3; Tit 3.3-8)

¹ Angyi, nyí ni'í iwà üve ale Kàgàwà-nyikpó ő, fükü afátá mà fükü nzérenga mènà-okú dò rò.

² Nyí nyongónà òko òná ófò náafò ndì yà adzi ő ale náaróko òná ófò nà. Nyí nyifü awe ő aróko nzére-alafí ő

ádrùngbále, yà kòmbí idzi nónyù kákà ìnzì arí Kàgàwà-tsú dhu ìri ale dò.

³ Angyí, àlè'í kóró, àlè kí'í átò abádhí bhéyi. Àlè kongónà òko àdhàdhì yà àlè kí'í nà ìndrú tó ófò rí atdyúya òho dhu bhéyi, àlè ràdù àmbe dhu ònzì dò àdhàdhì àlè-afí mà àlè-rgbò mánà nözè ka dhu bhéyi. Ndi ófò ɔ àlè karóko dhu-okú dò rò, àlè'í ní'í iwà dhu ípfo ngükpà ale bhéyi tí, ndín Kàgàwà itdú tí àlè-ànyá pbìndà nàwí ɔ ale.

⁴ Pbétù, Kàgàwà bhà izu náarí'í ádrùngbá nyú ìndrú tò. Kòzè àlè atdídò.

⁵ Yà àlè kí'í iwà àlè kúvè Kàgàwà-nyíkpó ɔ àlè tó afátáokú dò rò ale rórò, kábhù àlè, àlè rí'í ípirònga nà atdíkpá Krístò mánà. Ní Kàgàwà níigú nyí pbìndà ídzìngá ɔ.

⁶ Yesù Krístò mánà àlè kúngbò àlè dhu-otù ɔ, Kàgàwà ábhù àlè rùngbe àlè ɔve-bvù rò atdíkpá Krístò mánà, ndín àlè konyuya tí idzi atdíkpá kà mánà òrù-akpà ɔ.

⁷ Ndi àlè tò ndí ndanzì Yesù Krístò-nyutsì ídzìngá-otù ɔ, kázè ndítè idho rí ìndrú ùkò ní pbìndà ídzìngá tó ádrùngbànga olùnà rò rírà kóró ato ɔ.

⁸ Obhó tí, nyí nyágú Kàgàwà bhà ídzìngá-okú dò rò a'uta-otù ɔ. Wò ndí ògú náhù nzá nyí nyónzì dhu-okú dò rò, pbétù ka ní Kàgàwà bhà perè.

⁹ Ìnzì ní kásukù-okú dò rò dhu ndí, akye atdí ale mà náarana àdí ndàmbe ndòyò dò ní.

¹⁰ Obhó tí, àlè'í ní Kàgàwà-otsú-tsíró kasù, ndírò Yesù Krístò mánà àlè kúngbò àlè dhu-otù ɔ, Kàgàwà anzì àlè ndín àlè kongó tí ídzì dhu ònzì. Í ídzì dhu ní yà angyangyi Kähù nyíya-tí, ndín àlè kongó tí ònzìnà dhu.

Krístò-nyutsì ìndrú rí'í atdí ale tí dhu

(Kòl 1.20-22; Ebr 10.19-22; 1Pé 2.4-7)

¹¹ Nírò, nyírè pé ìngbà dhu bhéyi ale-tidò màtí nyí nyí'í angyí dhu. Ónzìyángá ka kóbhòlò dhu-okú dò rò, Pbàyàhúdí arí nyáti ìnzá ka kóbhòlò ònzìyángá ale tí. Pbétù, abádhí aróte yà iriná rò ìndrú arónzìna ròyá ize dò tí.

¹² Wò ndí kásuhì ɔ, nyí nyuni nzá Krístò. Nyí nyí'í olo tí Kàgàwà bhà ale, Pbàisràyéli nzínzì ɔ. Kàgàwà mà núungbò ɔ pbìndà ale mánà, ndàdà ndí ndonzìya dhu tó làká nókò abádhí tò ndí ungbòta-nyutsì. Pbétù nyí nyí'í olo tí ndí ungbòta ɔ. Nyí nyí'í mbă yà adzi ɔ nyí nyádà òdònà nyí nyabá tí dhu nà, ndírò nyí nyuni nzá Kàgàwà.

¹³ Pbétù kòmbí, yà Yesù Krístò mánà nyí nyúngbò nyí dhu-otù ɔ, nyí, yà itsé nyí nyí'í angyi Kàgàwà rò rò rò, nyí nyí'í íkyèrò Kàgàwà-tí, yà ndí nufu okukù dò rò Krístò-azù-otù ɔ.

¹⁴ Obhó tí, Krístò nyú ndítírò ní ndí mārùngà nibho àlë tò. Käbhù Pbàyàhúdí mà ìnzì ní Pbàyàhúdí mānà ròngò atdí pbìrì ſ ale tí. Yà ndí ndabhu ndí ndítírò ɔve tò dhu-otù ſ, kǔgolo wà abádhí nzínzì-ɔnga nutu, ndàbhù rì'ì òmvú tí imvú.

¹⁵ Àbadhi núugolo Músà bhà ɣyátá mà, i ɣyátá arávína ka kónzi tí dhu mà, kärözéna kífu dhu mānà, ndíndí ndí ndabhu tí kökò Pbàyàhúdí mà ìnzì ní Pbàyàhúdí mānà ròngò atdí pbìrì ſ ale-ɔwútá tí, ndí mānà abádhí ùngbò i dhu-otù ſ. Ndí dhu bhéyi ní ndí, Kibho mārùngà abádhí nzínzì ſ.

¹⁶ Mùsàlabhà dō ndí ndòvè dhu-otù ſ, Krístò náandu abádhí-tsù ròngò atdí ale-rgbò tí, ndàdù abádhí ùngbò Kàgàwà nà. Ndí mùsàlabhà-otù ſ, Këtò abádhí nzínzì ſ i'ì òmvú.

¹⁷ Krístò ɬra mārùngà tó Ídzì Mákărù náñò, nyí ìnzì ní Pbàyàhúdí, yà itsé nyí nyí'ì Kàgàwà rō rò tò, ndírò Pbàyàhúdí, yà ɬkyèrō i'ì Kà-tí tò.

¹⁸ Obhó tí, Krístò-otù ſ nga ní ndí, àlë'ì Pbàyàhúdí mà ìnzì ní Pbàyàhúdí mānà, àlë kádù òwu ùvò àlë t'Ábanà-ònzì yà atdí tí arí'ì Hlălă-Alafí-otù ſ.

¹⁹ Nírò kòmbí, nyí, ìnzì ní Pbàyàhúdí tírò, nyí ní nzí olo tdítdò ndírò nyí ní nzí ìwú tí ìwú vurò ngari ò rò ale. Pbétù kòmbí, nyí nyóngò wà pbìrì ſ ale nyú tí, atdíkpá Kàgàwà bhà ale mānà, ndírò nyí nyóngò wà atdí idza ſ bhà tí Kàgàwà bhà ale mānà.

²⁰ Àdhàdhì odu ní ka kósì idza bhéyi, nyí mà átò, nyí ní idza ka kórù ní odu. Uvitatále mà pbànábí mānà ní ndí idzapfò ka kórù ní odu, ndírò Yésù Krístò nyú ndítírò ní ndí ndí idza-pbidò òdò rí ádrùngbà odu.

²¹ Ndí Krístò ní ndí, idza ka kósì ní odu nábhù arí rùpbà i atdíkpá, ndí idza ràdù òtro, ràrà àhu Kàgàwà-nyíkpó ſ flă Kàbhà idza, yà Kárádi òná tí.

²² Krístò mānà nyí nyúngbò nyí dhu-otù ſ, nyí, nyí nyúngbò wà nyí átò atdíkpá kóró ngükpa ale mānà, nyí'ì Kàgàwà arádi òná ngari tí, Kàbhà Hlălă-Alafí-otù ſ.

3

Pòlò anzì ìnzì ní Pbàyàhúdí nzínzì ſ kasù

(Efè 1.9-10; Kòl 1.24-29; 1Pé 1.10-12)

¹ Wò dhu-okú dò rò ní ndí, imba Pòlò, ma mårí mitsò Kàgàwà rō dàkú. Ma marí'ì imbi ò Yésù Krístò tò ma mårí kasù ònzi, mambe Ídzì Mákărù náñò dō fükù nyí ìnzì ní Pbàyàhúdí tò dhu-okú dò rò.

² Obhó tí, nyí nyírì wà dhu mbéyi nyá, pbìndà ídzìngà ſ, Kàgàwà ríbhò wà fükù ma mádù ònzinà kasù fudú.

³ Kàgàwà ítè ndì idù, ndín̄ ma māni tí yà òdhü ò arádi ndì ndudhé ndín̄ ndì ndonzìya tí dhu. Ní ma māndi wà dhu ake tí fükù ndì dhu dö.

⁴ Nyí nyapé i andítá nözù, ní nyí nyádù ìngbà dhu bhéyi māti ma māni Krístò dö dhu yà òdhü ò arádi náni àn̄.

⁵ Angyí, Kàgàwà níitè nzá wò ndì òdhü ò arádi dhu ìndrù tò. Pbétù kòmbí, kítè ka pbìndà ilílă uvitatále mà, pbìndà ilílă pbànábí mānà tò, pbìndà Hílă-Alafí-otù ſ.

⁶ Ndírò, wò ndì òdhü ò arádi dhu-tí ní: Ídzi Mákárù-otù ſ, ìnzí ní Pbàyàhúdí mà rabáya Kàgàwà apì pbìndà ale tò asota atdíkpá Pbàyàhúdí mānà. Abádhí nóngò wà atdí ale-ngbò-rönga tí, ndírò abádhí nába wà yà Kàgàwà akò fíndá lakká Yésù Krístò-otù ſ dhu-tsí átò.

⁷ Kàgàwà fíli ma mi’í Ídzi Mákárù-kàsù t’ále tí, yà pbìndà ádràngbångá tó obi ní ndì ndíbhò idù pbìndà ídzìngá tó pérè-otù ſ.

⁸ Ìma ní ìmbä tñna nà ale nyá Kàgàwà bhà ale nzinzì ſ kóró. Pbétù, Kàgàwà bhà ídzìngá ní ndì ma nábhü mongò Krístò bhà asota nòvò ìnzí ní Pbàyàhúdí tò. Ndì asota ní yà ìnzí fíndá ádràngbångá rí ndàni.

⁹ Kibhò ma mí ndì ndarí òdhü ò arádi dhu àbhü ràkä tí dhu òvò ma mí awáwù ſ kóró ale tò ní ídzìngá átò idù. Ndì Kàgàwà, yà kóró dhu nanzì ale, náarù wò ndì ndì ndudhé dhu ròngò àdì òdhü ò nyunatsì dhòdhódhónganà,

¹⁰ ndín̄ kòmbí Kànìsà-otù ſ, kóró málàyíká mà fíyó kámá mānà náunì tí dhu Kàgàwà rarí dhu-öngá òvò dhèdhèrò ófò ſ.

¹¹ Kàgàwà ábhü ndì dhu ràkä àlë tó Ádràngbåle Yésù Krístò-otù ſ, yà ròpè ndì mèhàngú ò rò ndì ndudhé ka dhu bhéyi.

¹² Yà Yésù Krístò mānà àlë kúngbò àlë dhu-otù ſ, ndírò ka àlë ká’ù dhu-otù ſ, àlë kábà wà ìmbä àlë-tsù ùtò rí dhu rí’í rörò àlë kádù òwu ùvò Kàgàwà-ònzì a’uta nyá nà òná otu.

¹³ Nírò, ma mìtdè nyí ìtdè tí, àpè nyàbhü afíku rìngyé ndì, yà okúkù dò rò ma mábàna àpbè ní, ndì àpbè ní ndì ádràngbångá tó awáwù nábhü rí fükù nídhuní.

Pɔlɔ rí ndìtsò Efesò tó kigò ſ pbàkrístò dö dhu

¹⁴ Wò dhu-okú dò rò ní ndì, ma mòkò ma ɔtdyàdu dö Àba Kàgàwà-ònzì.

¹⁵ Àbadhi ní ndì kóró rùgànda-tsù yà òrù-akpà ò arí’í mà, yà adzi dö arí’í mānà t’Ábanà, yà abádhí dö arí òvò àvò ale.

¹⁶ Ma mí mītsò Kàgàwà rō, ndín̄ nȳi n̄irá tí nyuk̄utsì n̄á r̄ò pb̄indà H̄l̄lä-Alafí tó ádr̄ängbångá tó ɔbi n̄, pb̄indà ádr̄ängbångá tó awáwù tó ábhöngá-bv̄u rō.

¹⁷ Ma mí mītsò, ndín̄ Kr̄istò ongó tí àdi afik̄u ò a'uta-otù ſ̄. Ma mí mītsò átò, ndín̄ nȳi nȳi'i tí ivéya ód̄i ì, 'àd̄u iko àzè d̄d̄ ale tí.

¹⁸ Ndi dhu bhéyi n̄ ndi, nȳi, yà atd̄ikpá nȳi nȳi'i mānà Kàgàwà bhà nḡekpà ale mānà, nȳi nyádù Kr̄istò bhà àzè tó íhüngá mà, kà tó ádz̄inga mà, kà tó ádz̄inga ràrà ɔrù mà, kà tó ádz̄inga ròfò obvò mà n̄uni.

¹⁹ Ma mí mītsò, ndín̄ nȳani tí Kr̄istò bhà àzè, yà kóró ale tó inga t'únita dòná ósè àzè. Ndirò ma mí mītsò ndín̄ Kàgàwà bhà dhu tí arí'i kóró dhu n̄í'i tí fùkú dhu tí átò.

²⁰ Kàgàwà arí kasu ònzì àl̄e-nyūtsì pb̄indà ádr̄ängbångá tó ɔbi n̄. Ndirò Kà-fó àl̄e kònzi dhu r̄ò, Kà r̄i'i inè ndònzi ka abho nyá ròsè. Obhó tí, Kàbhà ádr̄ängbångá tó ɔbi n̄osè wà àl̄e kád̄u irènà kóró dhu dòná.

²¹ Dhu àkă àl̄e rilè Kàgàwà Kànìsà ſ̄, ndirò Yésù Kr̄istò-nyūtsì, kóró rùgànda ſ̄, ndirò dhòdhóhónganà. Àmìnà.

4

Atdí ale-ngbò tí ka kí'i Kr̄istò-nyūtsì dhu

(Rom 12.4-8; 1Kò 12.4-31; Kòl 3.12-14)

¹ Nírò ìma, yà imbitále tí ma mí'i, Ádr̄ängbåle-kàsü ònzì ma mārí dhu-okú dò r̄ò r̄ò, ma m̄itdè nȳi itdè tí, nȳi, yà Kàgàwà únzì nȳi r̄ò, nȳi nyàkă nyökò ndi anzita nà àkă ófò ſ̄.

² Nȳi nyàkă nȳi'i yorowà t'ále tí atdídò, iyò aróko ale tí, ndirò dhu-dzi òndù arí ale tí. Nȳi nyàkă nyöndù dzíku nzízík̄u ſ̄ àzè ſ̄.

³ Nȳi nyàkă nyöñzì ɔbi atdídò, nyödò yà H̄l̄lä-Alafí ábhù fük̄u mārùngà-otù ſ̄ atdíngá.

⁴ Obhó tí, ale-ngbò r̄i'i atdí tí, ndirò H̄l̄lä-Alafí r̄i'i atdí tí. Ndi dhu bhéyi tí, Kàgàwà únzì nȳi fíndà ndín̄ nȳi nyabá tí dhu r̄i'i atdí tí.

⁵ Ádr̄ängbåle r̄i'i atdí tí, a'uta r̄i'i atdí tí, bátiò r̄i'i atdí tí,

⁶ Kàgàwà r̄i'i atdí tí. Ka n̄ kóró ale t'Ábanà. Kónyà idzi kóró ale d̄o, Kárí kasu ònzì kóró ale-otù ſ̄, ndirò Kárádi kóró ale-nyūtsì.

⁷ Pbétù ìngbátí ilí ndì ale mà àl̄e nzízì ſ̄ náabà àkákă perè, àdhàdhì yà Kr̄istò náabhù ka fíndà òná mègèrè ſ̄.

⁸ H̄l̄lä Andítá rätina:

«Kítdègu ùpo ɔrù,
ní kúgu imbi ò ka kúsò ale ndàrà nà fóná,

ndirò kùbhò pérè ìndrù tò*.

⁹ Nírò, yàrì ɔte: «kǔpò ɔrù-tì» ní àdhu? Kà-tì ní, kà rifo pé angyi yà adzi dò, ndàdù òtsù kà-tsì nyá.

¹⁰ Wò ndì ififo ale ní ndì wò ùpüpò ɔrù nyá, ròsè òrù-akpà dònà, ndínì ndì ndonyù tí idzi yà adzi mà òrù-akpà mánà dò.

¹¹ Àbadhi ní ndì àkákà pérè nubhò ìndrù tò. Atdíghená ale tò kàbhù ní uvitatále tí i ale rí'ì ní pérè, ngükpa ale tò kàbhù ní pbànábí tí i ale rí'ì ní pérè. Ngükpa ale-tsì tò kàbhù ní Ídzì Mákürù t'únotatále tí i ale rí'ì ní pérè, ndirò ngükpa ale tò kàbhù ní Kàgàwà bhà ale t'úndatatále mà málímó mánà tí abádhí rí'ì ní pérè.

¹² Àbadhi náanzì dhu ndì dhu bhéyi, ndínì Kàgàwà bhà ale-nyìtì nohú tí angyangyi Kàgàwà bhà kasù tò. Kánzì ndì dhu, ndínì Krístò-ngbò nòsí tí.

¹³ Ndì dhu bhéyi ní ndì, àlë'ì kóró àlë kádù àlë òtù atdíngá õ àlë tò a'uta-otù õ, àlë ràdù Kàgàwà t'Ídhùnà ùni atdídò. Ndirò, àlë kádù ò'ò a'uta õ, àlë ròwù ùvò Krístò bhà àkákà ófò tò mágèrè nyá õ.

¹⁴ Ní, àlë kí nzì òko tdítòdò nzónzo tó ófò õ, yà ìndrù ùtrá rí fíyò ùtrátá tó mágèzì ní rùwi atdíghená ale rúdhéna dhu ràmbe àlë ùmbà dò akye.

¹⁵ Pbétù, àlë kapé àmbe obhó dhu náñò dò ìndrù tò àzè õ, ní àlë kádù ò'ò kóró dhu õ, ràrà àhu yà àlë-dò tí arí'ì Krístò bhà ófò ò àlë kówu ùvò dhu ò.

¹⁶ Kötù õ nga ní ndì, ale-ngbò-ròngá-nzo kóró nápbä ì'òkò atdíkpá 'ídzò, yà ì únzì ì dhu bhéyi. Ní, ìngbàtì ñi ndì ale-ngbò-ròngá-ngba mà náapé kàsána ònzì àkákà dhu bhéyi, ní ale-ngbò kóró ràdù òvi, ndàdù àmbe ndòsì dò ndítirò àzè õ.

*Ípìrònga-òwántá nà pbàkrístò rí'ì Krístò-nyutsì dhu
(Gal 5.16-25; Kòl 3.1-13; 1Yù 3.16-18; 4.7-11)*

¹⁷ Nírò, ma mí dhu òvò fákù atdyúdu nyá nà àlë tò Ádrùngbále-òvò rò: nyí nyákà nzá nyökò tdítòdò inzá Kàgàwà náni ale bhéyi. I ale ní kákà kòkórònga tó fíyó irèta dò tí aríko ale,

¹⁸ ndirò, abádhí tó irèta náarí nzì dhu àlë. I ale rí'ì mbä yà Kàgàwà aríbhona ípìrònga nà nyuyatsì, abádhí úni nzá atdí dhu mà, ndirò abádhí ní dòya ídzò ale dhu-okú dò rò.

¹⁹ Abádhí-nyì náarí nzì ìwù akékpá mätí, ndirò abádhí adzi wà ì 'àmbe nzére dhu ònzì dò, 'àdù àmbe Kàgàwà-nyìkpó õ ótì dhu ònzì dò, ìmbä tsùya ùtò rí atdí dhu mà rí'ì ròrò.

²⁰ Pbétù, ìnzì ní wò dhu bhéyi nga ndì ka kúdhe dhu făkù Krístò-okú dò rò nǐ!

²¹ Obhó tí, nyí nyírì wà kà dò mákărù. Ní ka kúdhe wà Yésù-nyutsì arí i obhóngga făkù.

²² Nírò, nyí nyàkă nyáwà wò angyi nyí nyí i nà făkú ófò itse nyá, wò angyi nyí nyí i nà ófò-ayí, wò nyánda arí nyówù igi, ndàdù nyítsu ìndrú àbhă rí rínsa i utrátá tó dhu-atdyú ò.

²³ Dhu àkă nyúgèrè nyí dòtsí, nyöngò ìndrú-owútá tí afíku òná rò, ndirò făkú irèta òná rò.

²⁴ Nyí nyàkă nyí i owútána tó ófò nà. Ndì ófò ní yà Kàgàwà bhà wóyò rò ka kanzì ófò. Obhóngga ní ndì ófò-owútá ùnda rí, rítè obhónánga tó ípírõnga, ndirò Kàgàwà-nyíkpó ō flă ípírõnga.

²⁵ Ní ndì dhu-okú dò rò, nyàbhà títò t'áñota! Ing'bátí ilí ndì ale mà nákă ndànnò obhó dhu odhìnà tò, àlë'i kóró, àlë ní atdí ale-ngbò-rõnga dhu-okú dò rò.

²⁶ Dhu apé i nyí nyàkó dhu tí, ní nyí nyàkă nzá nyötsù nzérenga ò. Adyifò àkánà nzá ndàrà òtsù ngòmà ò, ìnzá afíku ò náwí nápè iku rórò.

²⁷ Nyí nyàkă nzá nyúbhà ngari Pfòmvò Sítanì tò.

²⁸ Ogbo ònzì rò úbhì ale, nákă nzá ndònzì ogbo tdítdò, pbétù, kákă ndònzì kasu òtsúna nyá ní, ndíní ndì ndabá tí dhu òtdì ndì ròyá ale-dzàrà ònzì ndì ndadù ní dhu.

²⁹ Nzére òte àkă nzá ndàhù liku ò rò, pbétù, nyí nyàkă nyówù ùnònà rò ní idzì òte kélë, yà ìndrú-dzàrà ònzì rádù ndòsì ngükpà ale, ndàdù idzinga ibhò yà ndì òte iři rí ale tò.

³⁰ Nyí nyàkă nzá nyúbhù izu ràka Kàgàwà bhà Hílă-Alafí. Obhó tí, Hílă-Alafí ní ize, yà nyukutsì Kàgàwà ilí, ndíní ongó tí dhu ìtè kpangba nyí ràrì pbìndà ale, ràrì àhù Kàgàwà rí nyúwù dòtsí nzére dhu ò rò òná idhò ò.

³¹ Nyí nyàkă nzá nyödò ràké ka kònzì nzére dhu afíku ò. Nyí nyakă nzá ùkú nga rìwà ndì, ndirò nyí nyàkă nzá nyönzì náwí. Nyí nyàkă nzá nyángbúru nzínzíku ò, nyí nyàkă nzá nyänò dhu ìndrú ní, ndirò nyí nyàkă nyödò nyí kóró nzére dhu-tidò rò rò.

³² Nyí nyàkă nyönzì idzinga făkù, nyadù i àzè nà nzínzíku ò. Nyí nyàkă nyúbhà dhu făkù, àdhàdhì Kàgàwà náubà dhu făkù Krístò-nyutsì dhu bhéyi.

5

Awáwù ū ka kóko dhu

¹ Nyí ní Kàgàwà bhà nzónzo, yà atdídò kőzè ale. Ní, nyí nyàkă nyökò kàbhà ófò ò.

² Nyě nyàkă nyözè nyě nzinzíku ſ, àdhàdhì Krístò náazè àlě dhu bhéyi: Kázè àlě, ndàdù pbìndà ípìrōnga àdzi œve tò àlě-okú dò rò, rì'ì perè tí ndirò rì'ì kàzù ò ka kòbì izzá tó perè yà mbéyi róngu ndrùù, ràdù Kàgàwà-nyìkpó òfò tí.

³ Nyě ní Kàgàwà bhà ale. Ní mènyònì t'ónzita mà, Kàgàwà-nyìkpó ſ ótì kóró dhu mà, ngätsi ale-fó rì'ì dhu-atdyú òho ka kí dhu mánà nákă nzá ndirò ndì nzinzíku ſ.

⁴ Ndirò, nzére ote nóté ka kí ìndrú ní dhu mà, ìmbă tÿia nà ote nóté ka kí dhu mà, ndirò nzére zèze mà, nákă nzá ndirò ndì nzinzíku ſ. Pbétù àkákă dhu ní kadu òtsò Kàgàwà tò.

⁵ Obhó tí, nyě nyàkă nyëni dhu ní: mènyònì ònzì arí ale mà, Kàgàwà-nyìkpó ſ rí ìndrú àbhë ròtì ngükà dhu ònzì arí ale mà, ndirò kóró dhu-atdyú òho arí rì'ì fìndà tí ale mà ní rokoya nzì atdí dhu-kàmă màtì Kàgàwà bhà, ndirò Krístò bhà Idzi ſ. Obhó tí, kóró dhu-atdyú òho arí rì'ì fìndà tí ale rì'ì àdhàdhì sànamù-ònzì arí ndùkò ale bhéyi.

⁶ Atdí ale mà nákă nzá ndùtrá nyě ìmbă tÿia nà ote ní. Kòrì nzéreng-a-tidò-okú dò rò ní ndì, Kàgàwà arí kákă ìnzì arí tsùná dhu ìrì ale-ànyä nítdì pbìndà nàwí-lú ní.

⁷ Nírò, nyě nyàkă nzá nyówù nyìrì rò kòrì dhu bhéyi ale mánà.

⁸ Angyi, nyě nyongónà òko ínò ſ, pbétù kòmbí, yà Ádrùngbále mánà nyě nyúngbò nyě dhu-otù ſ, nyě nyáróko awáwù ſ. Ní nyě nyàkă nyökò àdhàdhì awáwù ſ nzónzo bhéyi.

⁹ Obhó tí, awáwù aródhina itse ní dhèdhèrò ídzìng-a-tidò mà, obhónánga mà, obhónánga mánà.

¹⁰ Nyě nyàkă nyówù ɔbi ònzì rò nyëni Ádrùngbále-nyìkpó nòfò rádù dhu.

¹¹ Nyě nyàkă nzá nyitsu nyě yà ìnzá nga nòfò ínò tó mètsò ò, pbétù nyě nyàkă nyüpfò kà-dòng-a kpangba.

¹² Obhó tí, wò òdhë ò ìndrú róñzina dhu dò ka kóte dhu náarí ale-nyì àbhë rìwù.

¹³ Pbétù, dòyá nga ka kùpfò kpangba kóró dhu ràdù 'àla yà i dhu nyì rì'ì dhu bhéyi.

¹⁴ Obhó tí, kóró dhu, yà awáwù ſ rì'ì ní ràdù òongo awáwù tí. Ndì dhu-okú dò rò ní ndì, ka kátina yà dhu bhéyi:

«Ívà nyì idhò ò rò, wò òdhò nyì nyódhò rò!

Ìngbè nyì, nyahù œve-bvù rò,

ní, Krístò ràdù nyìnú nga àwù.»

¹⁵ Nyě nyàkă nyàndà fàkú mètsò mbéyi. Nyě nyàkă nzá nyökò pbàdhómá bhéyi, pbétù nyě nyàkă nyökò àdhàdhì dhu-öng-a t'óvòta núní ale bhéyi.

¹⁶ Nyí nyàkă nyöñzì kasu mbéyi yà nyí nyí'ì nà kòmbí kàsuhmì ū, kàrí idhò ní nzére idhò nídhuní.

¹⁷ Ndì dhu-okú dò rò, nyí nyàkă nzá nyí'ì pbàdhómá tí, pbétù nyí nyàkă nyäni Ádràngbälë-afí òzè nyöñzì dhu.

¹⁸ Nyí nyàkă nzá nyörì iwa ní, iwa òmvù ka kí korí ní dhu náarí indrú bhà ípirönga inzä nídhuní. Pbétù, nyí nyàkă nyäbhù llilä-Alafí rìră nyí.

¹⁹ Nzinzikù ū nyí nyóte rò, nyí nyàkă nyänò dhu ní Zàburì ò rò ráhu dhu, ndirò nyí nyàkă nyüyù yà llilä-Alafí àbhù nyämbé üyünà dò adyi. Nyí nyàkă nyüyù adyi mà Zàburì mánà nyämbé Ádràngbälë nílè dò ní atdí afíkù nà.

²⁰ Nyí nyàkă nyöngò òtsò àbhù bilénganà Àba Kàgàwà tò kóró dhu-tsí dò, àlë tó Ádràngbälë Yésù Krístò-ovò rò.

Vèbhále mà fiyó kpabhále mánà àkă 'òkò nzinzìya ū tí dhu

(Opt 2.21-24; Kòl 3.18-19; 1Pé 3.1-7)

²¹ Nyí nyàkă nyöngò tsàkù dhu ìrì nzinzikù ū, Krístò nyí nyífù dhu-okú dò rò.

²² Nyí vèbhálé, nyí nyàkă nyírì fùkù kpabhále-tsù dhu, Ádràngbälë Yésù ózè dhu nyí nyöñzì dhu tí.

²³ Obhó tí, kpatsibhále ní pbìndà tsibhále-dò, àdhàdhì Krístò narí Kànisà-dò dhu bhéyi. Ndirò Krístò nyú nditírò ní Kànisà tó Ògùba, ndì Kànisà ràdù ì'ì kà-rgbò.

²⁴ Vèbhále àkă 'ìrì fiyó kpabhále-tsù dhu kóró dhu ū màtì, àdhàdhì Kànisà náarí Krístò-tsù dhu ìri dhu bhéyi.

²⁵ Ndirò nyí kpabhálé, nyí nyàkă nyözè fùkù vèbhále àdhàdhì Krístò ózè Kànisà, ndàdù pbìndà ípirönga nyú àbhù nditírò kà tò dhu bhéyi,

²⁶ ndíní ndì ndu'o tí ka idha* ní ndirò òtëna ní rìlă Kàgàwà tò.

²⁷ Kázè ka ndíní Kànisà náara tí àhu Yésù nyú nditírò-ònzì ádràngbänga tó awawù ū, ìmbă atdí andrita nà màtì, ìmbă nyìna rò mèsingírí nà màtì, ndirò ìmbă atdí otsu nà màtì. Kázè ka rí'ì Kàgàwà-nyìkpó ū flă, ndirò ìmbă nzére dhu tí ka kózàna dhu rí'ì nyünatsì dhu tí.

²⁸ Ndì dhu bhéyi tí, kpabhále àkă 'òzè fiyó vèbhále àdhàdhì ì ózè ngbòya nyú ìtirò dhu bhéyi. Pbìndà tsibhále nòzè ale nòzè wà ndì ndì nyú tírò.

²⁹ Obhó tí, ngbòna nyú òndrò rí nditírò atdí ale mà rí'ì mbă. Pbétù kà rí kòngù, ndàdù òdònà mbéyi, àdhàdhì Krístò náarónzina ngbòna, Kànisà rò dhu bhéyi,

³⁰ àlë'ì ní kà-rgbò-röngá-nzo nídhuní.

* 5:26 5.26 Idha rítëna dhu ní mbèmbè bátilò àlë ka kí dhu.

³¹ H̄l̄l̄ Andítá† ò ka kándí dhu kati: «Wò dhu-okú dò rò ní ndí, kpatsibhále r̄ongo àbanà mà íyànà mánà nábhà, àdù 'ùngbò pbìndà tsibhále nà, abádhí óȳ rò kóró ràdù òongo atdí ale-ngbò t̄f̄*.

³² Wò ndí Andítá-nyutsì ndí nórù obhó dhu ní ádràngbá dhu nyú. Pbétù ma mòtè dòdná dhu ní Krístò mà Kànisà nà nàndà dhu.

³³ Ní ndí dhu bhéyi tí, tikù òná rò átò, ìngbàtí fílì ndí kpatsibhále mà nákà ndòzè pbìndà tsibhále àdhàdhì yà ndí nyú ndí ndòzè ndí ndítirò dhu bhéyi. Ndírò, ìngbàtí fílì ndí tsibhále mà, nákà ndífù pbìndà kpatsibhále.

6

Nzónzo mà i nódhì ale mánà nákà ̄tì nà nzínzìya ɔ̄ irita (Uvt 27.16; Mbà 6.20; Kòl 3.20-21)

¹ Nyí nzónzö, nyí nyàkà nyírì nyí nódhì ale-tsü dhu Ádràngbále Yésù názè ka dhu bhéyi. Obhó tí, wòrí ní ndí inga nòfò dhu.

² «Dhu àkà nyifù àbanù mà íyànù mánà.» Wòrí ní ndí idrè Uyátá nzínzì ɔ̄ wemberè tó ụyátá, yà Kàgàwà ísé yàrì làká dòdná, ndàti:

³ «ndíní nyí nyɔnzìya tí hirò, nyadù ábhò idhò nyú nódhò yà adzi dò*.

⁴ Ndírò nyí nzónzo t'ábánä, nyí nyàkà nzá nyówù fùkú nzónzo àbhù r̄o ràkò. Pbétù, nyí nyàkà nyívi abádhí, nyambé nzére dhu ɔsò dò fíyò, nyadù òwu Ádràngbále Yésù ózè dhu nòvò r̄o fíyò.

Ino tí arí̄tì ale mà fíyó ádròdrò ale mánà nákà ̄tì nà nzínzìya ɔ̄ irita

⁵ Nyí ino tí arí̄tì alé, nyí nyàkà nyírì yà adzi ɔ̄ fùkú ádròdrò ale-tsü dhu ádràngbá ifuta nyú nà, obhónga tó afíku nà, àdhàdhì Krístò tò nyí nyí ndí kasù ɔnzì dhu bhéyi.

⁶ Nyí nyàkà nzá nyambé kasù ɔnzì dò yà dàkú nga àndà fùkú ádròdrò ale r̄i ɔná kàsùmì ɔ̄ tí, ndíní abádhí-nyíkpó kélë nòfò tí. Àdhàdhì nyí ní Krístò bhà ino dhu bhéyi, nyí nyàkà nyɔnzì Kàgàwà-afí òzè dhu atdí afíku nyú nà.

⁷ Nyí nyàkà nyɔnzì fùkú ino-kàsü idzi afíku nà, àdhàdhì Ádràngbále Yésù tò nyí nyí kasù ɔnzì dhu bhéyi, inzì ní indrú tò nyí nyí kònzi dhu bhéyi.

⁸ Nyí nyàkà nyàni dhu ní, Ádràngbále rubhòya perè ìngbàtí fílì ndí ale mà tò, àdhàdhì ndí ale bhà idzi kasù-bvù

† 5:31 5.31 H̄l̄l̄ Andítá tí kátina ní Ungbòta-ayí. * 5:31 5.31 Opt 2.24 * 6:3
6.3 Uvt 20.12; Tòr 5.16

rő, ḥimbă rì'ì dòná arí'ì ndìtirò ale màtí, ndirò ngätsi n̄ iñó tí arí'ì ale màtí.

⁹ Ndirò nȳi iñó nà arí'ì ádròdrö alé, nȳi nyàkă nyōnzì dhu ndi dhu bhéyi tí fùkú iñó rő. Nȳi nyàkă nzá nyāmbé àvu dő abádhí-rő. Ndirò nȳi nyàkă nyāni dhu, nȳi nyá mà fùkú iñó mānà, nȳi rarí'ì inè fùkú Ádrùngbälé nà atdí tí òrù-akpà ò. Ndi Ádrùngbälé ní inzì arí ìndrú-önga òvò ale.

Kàgàwà bhà mātsümù

(Rom 13.12; 1Tè 5.8; 1Pé 5.8-9)

¹⁰ Kà ríku dòná rò n̄, nȳi nyàkă nyäbà fùkú ɔbi Ádrùngbälé Yésù mānà nȳi nyúngbò nȳi dhu-nyütsì. Nȳi nyàkă nȳi'ì ɔbi nà kàbhà ádrùngbänga tó ɔbi-nyütsì.

¹¹ Nȳi nyàkă nyäfö yà Kàgàwà úbho fùkù mātsümù kóró rùkú, ndiní nȳi nyödí tí pföku Pfömvö bhà nzére mágézì-onzì.

¹² Obhó tí, àlë kárí nzì iña ùgye yà adzi õ ale mānà. Pbétù, àlë kárí kùgye nà ní òrù-akpà-nyì rő aróko nzére-alafí mà, nzére-alafí tó ádròdrö ale mà, abádhí nzinzì õ ádròdröngä tó ɔbi nà arí'ì nzére-alafí mà, ndirò yà iñò tó adzi õ arí'ì ádròdrö ale tí nzére-alafí mānà.

¹³ Ní ndi dhu-okú dò rò kòmbí, nȳi nyàkă nyügù Kàgàwà bhà kóró mātsümù. Ndi otu õ ní ndi, nȳi nyí pföku òdì fùkú òmvü-ònzì yà rírà nzére idhò õ, nyädù iko pôtsó, iña nȳi nyügyè nyöwù ùtsànà dhu-dzidö.

¹⁴ Nírò, nyìkò dòtsí nyödì pföku: nyìsö mvákü'ò obhónga n̄ kùkyé tí, nyädù obhónanga ùfö odrükü dő lätú tí.

¹⁵ Ndirò, nȳi nyàkă nyäfö mārùngà tó Ídzì Mákürù t'ünöta tó ɔbi, kàyítò tí pföku rő.

¹⁶ Ndirò kóró kàsümì õ, nȳi nyàkă nyödò fùkú a'uta, rì'ì àdhàdhì iva nȳi nyàlù fùkú dhu bhéyi, ndiní nȳi nyivé tí wò pfömvö bhà kàzü tó mbàra n̄ kóró.

¹⁷ Nȳi nyàkă nyäkò fùkú Ògù rì'ì àdhàdhì tsümà tó kòpilò nȳi nyüfö dükü rő dhu bhéyi. Ndirò nȳi nyàkă nyäkò Kàgàwà bhà Òte rì'ì àdhàdhì yà Híllä-Alafí ábhü fùkù pangà bhéyi.

¹⁸ Nȳi nyàkă nyätsò nȳi Kàgàwà rő kóró kàsümì õ, Híllä-Alafí rí nyünda rörò. Nȳi nyàkă nyätsò nȳi Kà-rő, nyädù kàtdè kóró õfö õ. Ní ndi dhu-okú dò rò, nȳi nyàkă nyäbhü nyìkpóku ròtdyù, nyädù àmbe nyätsò dő Kàgàwà bhà ale dő kóró.

¹⁹ Nȳi nyàkă nyätsò nȳi dùdú átò, ndiní Kàgàwà ili tí ùnɔ àkă mänò ɔte lidú. Ndi dhu bhéyi ní ndi, ma mädù àrà Ídzì Mákürù-nyütsì ndi narù dhu nòvò rő ìndrú tò ìmbă ùdú ɔdó na.

²⁰ Ima ní Yésù Krístò íví ɔvɔna rō ale, ìmbă dhu r̄'ì imbi-dzà ò ma mí'ì kòmbí dhu màtí. Nírò, nyìtsò nyi dùdú, ndíní ma mabá tí ɔbi, motè ìmbă ùdú ɔdó na, àdhàdhì ma màkänà motè dhu bhéyi.

*Bhàrwà r̄iku dòná rò ovìta
(Kòl 4.7-9)*

²¹ Dòkíkò, yà atdídő ma mózè adòdu, àkákă dhu bhéyi arí àlë tó Ádràngbälë Yésù bhà kasu ònzì kóró kàsùmì ɔ kasùtálë, ní r̄ ndí pbàkà màkùrù òvò fükù, ndíní nyi nyuni tí ìngbà ófò ɔ matí ma mí'ì dhu mà, ìngbà dhu bhéyi matí ma mí dhu ònzì dhu mànà.

²² Ndí dhu-okú dò rò ní ndí, ma móvì ka tikù ò, ndíní mǎ múa òná dhu nòvò tí fükù, ndàdù afíku àbhù ròtsì ɔbi.

²³ Àlë t'Ábanà Kàgàwà mà àlë tó Ádràngbälë Yésù Krístò mànà nákă 'àbhù nyi, kóró adódu tírò, nyökò màràngà ɔ, àzè ɔ, ndírò a'uta mànà dhu ɔ.

²⁴ Kàgàwà bhà ídzìnga nákă ndì'ì yà àlë tó Ádràngbälë Yésù Krístò nòzè ìnzì rádù iku àzè ní ale nà kóró.

Filipì

Ő pbàkrístò tò Polò andí bhàrùwà Yàrí bhàrùwà ò i nòtù ádròdrò dhu tí dhu

Yésù bhà uvitatále Polò mà odhìnà Sílà mànà náapè ndí ùnò Ídzì Mákürù wemberè tí Filipì tó kigò ő bhà tò, abádhí ràdù kànisà àngbe i ale tò (Kas 16.12-40). Ndi kigò i'í Mákèdònìyà tó pbìrì ò, ndí Mákèdònìyà ràdù i'í Pbàgiríkí tó pbìrì-rɔrò. Filipì tó kigò ő kànisà ni'í ndí wemberè tí ka kangbe Ùlayà tó pbìrì ò kànisà.

Polò andí yàrí bhàrùwà imbi ò ndí ndí'í rórò, mbèmbè azà kumì dòná atdí nà ato údà ndí Yésù ka kúgù dhu-dzidò rórò. Ka kirè nga ndí imbi ri'í Ròmà tó kigò ò. Filipì tó kigò ő ábhò pbàkrístò ni'í ìnzì ní Pbàyàhúdí. Ní Polò andí bhàrùwà abádhí tò, ndíní ndí ndabhù tí abádhí-afí ròtsì ɔbi ní, ndirò ndíní ndí ndonzi tí abádhí rìkò pòtsó fiyó a'uta ő, ndirò ròkò dhèdhé ő (Fil 1.25). Ròsè dòtsí, kădù òtsò àbhù abádhí tò, yà fíndà abádhí úbho pérè-okú dò rò (1.5; 4.10-20).

Bhàrùwà-nyìtì ka kóhù tí dhu

- Polò rí òtsò àdú Kàgàwà tò Filipì tó kigò ő pbàkrístò-okú dò rò, ndàdù abádhí ndí ndózè tí dhu òvò abádhí tò dhu (1.1-11).
- Polò rí'í imbi ò Ídzì Mákürù ùnò ndí ndarí dhu-okú dò rò, pbétù, inè kà rí'í imbi ò rórò, ndí Ídzì Mákürù ràdù àmbe àrà dò angyi tí dhu (1.12-26).
- Polò rí Filipì ő pbàkrístò ònzi ròkò atdínga ő, ndirò ròkò yòròwà ő Yésù bhà ófò ő dhu (1.27-2.18).
- Polò rí odhína Tímòtewà mà Ɛpàfròditò mànà ònzi ndòvì Filipì, ndíní ányì pbàkrístò-afí nabhù tí ròtsì ɔbi dhu (2.19-30).
- Polò rí pbàkrístò ònzi ròdò i títò tó málímó rò rò dhu mà, kà rí abádhí ònzi rìkò pòtsó fiyó a'uta ő dhu mànà dhu (3.1-4.9).
- Polò rí òtsò àbhù Filipì ő pbàkrístò tò abádhí íbhò fíndà pérè-okú dò rò dhu (4.10-20).
- Bhàrùwà ríku dòná rò ovità ní Polò rí pbàkrístò òvì dhu (4.21-23).

Polò rí Filipì ő pbàkrístò nòvì dhu

¹ Ìma Polò, Tímòtewà mànà, mǎ'i ní Yésù Krístò bhà inò. Ma mändí yàrí bhàrùwà făkù, nyí kóró, yà Filipì tó kigò ő

nyí nyáróko, ndirò yà Yésù Krístò-nyutsì nyí nyarí'ì Kàgàwà bhà ale tí rò. Ndirò, ma mändi ka átò fùkú ádròdrò ale mà diyákónó mánà tò.

² Àlě t'Ábanà Kàgàwà mà, àlě tó Ádràngbälé Yésù Krístò mánà nákă 'aso nyí, 'adù nyábhù nyökò màràngà ɔ.

*Pɔlò rí nditsò Filipì tó kigò ɔ pbàkrístò dɔ dhu
(Kòl 1.3-11)*

³ Ma marí òtsò àbhù bìlìnganà pbàkà Kàgàwà tò nyí ma mìrè rò,

⁴ Kóró kàsùmì ɔ ma mí mitsò dükú kóró rò, ma marí mitsò dhèdhé nà.

⁵ Obhó tí, ròpè ndì yà nyí nyakò Ídzì Mákărù òná idhò ò rò, rìrà àhu kòmbí nga ò, àlě kúngbò àlě nyí mánà ndi Ídzì Mákărù t'úncta-kàsú ɔ.

⁶ Obhó dhu tí ma mà'ù dhu ní: Kàgàwà, a'uta tó yàrí idzì kasù nòpè nyukutsì ale, ràrì kònzi ònzi, ndàrà itònà Yésù Krístò ríngó òná idhò ɔ.

⁷ Dhu àkă obhónanga dò mi'ì wòrì irèta nà okúku dò rò nyí kóró, ma marí nyirè afídu ò bìlìnganà dhu-okú dò rò. Obhó tí, nyí nyúngbò nyí atdíkpá imá mánà yà Kàgàwà íbhò idù idzinga ɔ, yà inè ma mí'ì kòmbí imbi-dzà ò òná kàsùmì ɔ mätí, yà ma múbhì mugyè rò Ídzì Mákărù-okú dò rò, mambe kùnò dò ìndrú tò obi nyú nà òná kàsùmì ɔ mätí.

⁸ Obhó tí, Kàgàwà nyú mà nání wà dhu ma rózè nyí atdídò, nyí kóró yà Yésù Krístò ózè nyí ní ádràngbä àzè-tidò ní.

⁹ Ndirò yàrí ní ndi Kàgàwà-fó ma mónzina pbàkà itsòta ɔ dhu: kà ràkà ndàbhù fùkú àzè rìsé ndi atdídò nzinzíku ɔ, inga t'únita ɔ ndirò dhu-ɔnga t'óvòta ɔ,

¹⁰ ndíní nyí nyadù tí idzì dhu tí nyí nyákă nyönzì dhu nòvò. Ndì dhu bhëyi ní ndi, Krístò ríngó yà adzi ɔ nínganí, nyí nyiláya kà-nyìkpó ɔ, nyí'ì mbà nzére dhu tí ka kózùna dhu nà nyukutsì.

¹¹ Fùkú ípirònga ɔ, nyí nyadù ɔ obhónanga tó mätso nà abhàbhó nyú, Yésù Krístò rí kasù ònzi nyukutsì nídhuní. Ndirò ndi dhu ì àla rò, ìndrú ràdà Kàgàwà llè, 'adù ifunà.

Ídzì Mákărù ràrà angyi tí àzèmbè Pɔlò rí'ì imbi ò ròrò dhu

(Mrk 9.38-40; Rom 14.7-8; 2Kò 5.1-9)

¹² Àba Kàgàwà-nínzó, ma mózè nyüní dhu ní, yà rùdú ndì nónzì dhu rónzì Ídzì Mákărù dzùnà obhó nyú ràrà angyi.

¹³ Obhó tí, lìwalì bhà idzá ale kóró, kóró ngëkpà ale mánà, nání wà dhu ma ràrì'ì imbi-dzà ò Krístò tò ma márí kasù ònzi dhu-okú dò rò.

¹⁴ Ìma ka kósò dhu-okú dò rò, ábhō pbàkrístò nyú nápbă afíya Ádràngbälé Yésù rō, 'àdù ì'í obi nà atdídō, 'ènò Kàgàwà bhà Òte ìmbă òyá ɔdóna.

¹⁵ Obhó tí, abádhí nzínzi õ atdídhéná ale rí Krístò dō Ídzì Mákärù ènò adha tó afíya nà, ndirò agòta tó afíya nà. Pbétù, ngäkpà ale rí kùnò ídzì afíya nà.

¹⁶ Ì ale rí kùnò ì ózè ma ní àzè-okú dò rò, abádhí náni wà dhu, ma ràrì ì imbi ò ndíní ma mugye tí ìma Ídzì Mákärù dō dhu-okú dò rò.

¹⁷ Pbétù, kökò ngäkpà ale rí Krístò dō Ídzì Mákärù ènò agòta tó afíya nà, ndirò abádhí tó irèta rí'í nzére. Abádhí rí inga irè ì ràrì àpbè ìtrò dùdú imbi-dzà õ.

¹⁸ Nírò, ndi dhu mà röñzina dhu rí'í mbă! Dhu apé ì'í abádhí tó irèta rí'í nzére dhu tí, ndirò ngätsi ní obhó dhu tí, ní Krístò dō mákärù ka kòvò wà. Ní ndi dhu-okú dò rò idhèdu ìka wà ndi. Ndirò idhèdu rámbe ndíka dō ìká tí tí.

*Pølò òzè ndilè Krístò nyìkpóna nà ndi ndí'í rò,
ndirò òve matí dhu rí'í rò dhu*

¹⁹ Obhó tí, ma mìnì wà dhu fàkú itsòta-okú dò rò, ndirò Yésù Krístò bhà Alafí tó mèdzànà-okú dò rò, ma ràrì ògù ògù.

²⁰ Yà ma mí dhu òdò, ndirò yà ma mí dhu-atdyú òho atdídò dhu bhéyi tí, nyìdu àbhü rí rìwù atdí dhu mà rí'í mbă. Pbétù yà kóró idhò õ ma marí Krístò ilè dhu bhéyi tí, ma móngo kìlè kóró pbàkà obi nà, dhu apé ì'í ma madi nyìkpódu nà ndirò ngätsi ní ma móvè dhu matí.

²¹ Obhó tí, idù, pbàkà ípirònga ní Krístò, ndirò òvè ma móvè dhu ní ídzì dhu nyú ròsè.

²² Pbétù dhu apé ì'í ípirònga nà ma mí'í dhu rí'í atdídò àkä pbàkà kasù-okú dò rò dhu tí, ní ma mìnì nzá ma madi òvònà dhu.

²³ Obhó tí ma mí'í óyò dhu nzínzi õ: ma mí atdyúna òho dhu ní mahü yàrì ípirònga õ rò, mòwù òko atdíkpá Krístò mánà. Ndi nàmbènà ndi ì'í idzì dhu nyú ròsè atdídò.

²⁴ Pbétù àkákä dhu nyú ròsè atdídò ní, madi ípiròrò okúku dò rò.

²⁵ Nírò ìnè ma mí'í a'uta nà wò dhu dò nídhuní, ma mìnì dhu àdë ma ràrì àdì. Mä móko atdíkpá nyí mánà dzàñakü t'ónzita tò, ndíní nyí nyabá tí otu nyówù angyi, nyàdù ì'í dhèdhë nà fùkú a'uta õ.

²⁶ Ndi dhu bhéyi ní ndi, idhèkü rí ndíkä atdídò Yésù Krístò-nyätsì, nyí nyí kàdu ma tdítdò tikü ò dhu àlă rò.

Pótsó ka kíko a'uta õ dhu

²⁷ Nyě nyàkă nyě'ì Krístò bhà Ídzì Mákărù rüdhëna dhu nà ndì nàkɔ mètsɔ nà. Ndì dhu bhëyi ní ndì, ìmbă ma mìrà nyändà ndirò ngätsi ně, ìmbă ma mádi ìnzì mirà nyändà, ní ma mòzè dòtsí mirì dhu ní, nyě ríkò wà pótso fùkú atdí irèta ř, ndirò nyě kóró atdíkpá, nyě ràrì ilà ùgye atdyúku nyú nà, yà àlë ká'ù Ídzì Mákărù-okú dò rò.

²⁸ Àpé nyàbhù fùkú òmvü-odò rìsì àkù akékpá màti. Ní fùkú mànzi rädù dhu itè abádhí tò iwà abádhí rùwì, pbétù fùkù kà rítëna dhu ní iwà nyě rùgu. Ndirò ndì dhu náhu Kàgàwà bhà rò.

²⁹ Obhó tí, Krístò nàndà dhu ní Kàgàwà ábhù ídzìnga fákù. Ndì ídzìnga ní nzì kà'u nyě nyí dhu kélë, pbétù kökú dò rò nyě nyí àpbè àbà dhu mà átò.

³⁰ Kòmbí nyě nyùngbò wà nyě atdíkpá ima mònà ilà t'úgyeta-otù ř. Ndì ilà ní yà iwà nyě nyála ma mügyena ró, ndirò yà inè ma m'ì ma mügyena ró kòmbí màti ilà.

2

*Krístò bhà yorowà mà, kàbhà ádrùngbångà mònà
(Rom 15.1-7; 2Kò 8.9; Kòl 1.15-20; Èbr 1.1-4)*

¹ Àbanïnzó, nyě nyapé ř'ì Krístò-nyutsì nyě nyóko dhu nábhù nyě nyotsì obì dhu tí, nyě nyapé ř'ì kàbhà àzè nábhù afíku ròtsì obì dhu tí, nyě nyapé ř'ì Hìllä-Alaffí mònà nyě nyùngbò nyě dhu tí, nyě nyapé ř'ì izu àbà ka kí ìndrù dò dhu tó ale-afí nà nyě nyí'ì dhu tí,

² nírò, nyàbhù idhèdu rìka ndì atdídò, atdí irèta ř nyě nyóko dhu-otù ř. Nyòzè nyě nzinzìku ř Krístò náazè nyě dhu bhëyi, atdyúku ràdù ř'ì atdí dhu dò tí.

³ Àpé nyòngò atdí dhu mà nónzi agòta tó ale-afí nà, ndirò ìmbă tìna nà ività tó ale-afí nà. Nyòngò òko yorowà nà nzinzìku ř, ìngbâtí řili ndì ale mà nzinzìku ř ròzù odhìnà ádrùngbåle tí ròsè dòna nà nditírò.

⁴ Ìngbâtí řili ndì ale mà nzinzìku ř nákă nzá ndònè ídzìnga fìndà tí nditírò, pbétù kàkă ndònè ka ngäkpà ale tò átò.

⁵ Nyě nyàkă nyě'ì nà nzinzìku ř ófò ní, Yésù Krístò ř'ì nà nyunatsì ófò.

⁶ Ròpè ndì dòna-kpa ò rò, Àbadhi ní ř'ì Kàgàwà nyú bhëyi, pbétù kázù nzá Kàgàwà bhëyi ndì ndí'ì dhu, rì'ì ndì ndì ndádù ndipbì ròná dhu tí.

⁷ Kàbhà pbìndà ádrùngbångà kóró, kugù ndì ìndrù bhëyi, ndàdù ndùgèrè ndòngò ino tí.

8 Kífo ndì obvò ndítirò ndifù Kàgàwà, ràrà àhù ndì ndóvè dhu ò. Ndi kàbhà ɔve ni'ì mÙsàlabhà dò ɔve*.

9 Ní ndì dhu-okú dò rò, Kàgàwà nyú ndítirò níidzì ka ɔrú nyú atdídò, ndàbhù kóró ɔvo dòná ósè ɔvo kà tò.

10 Kàgàwà avò ndì ɔvo kà-dò, ndínì ndì ɔvo rò, yà ndì ndabhbòlò kóró dhu-tsí: yà òrù-akpà ò arí'ì ípirònga nà ale mà, yà adzi dò arí'ì ale mà, kà-tsí arí'ì ale mànà kóró nùukò tí ɔtdyàya-dò kònzì.†

11 Ndírò kànzì ka, ndínì kóró ale nòovò tí dhu, 'àti: Yésù Krístò ràrì ndì Ádràngbále. Ndi dhu bhéyi ní ndì, kóró ale ràdù Kàgàwà Àba nílè.

Krístò bhà yorowà tò ófò idyi ka kí dhu

12 Nírò odhídü, yà atdídò ma mózè nyí rò, nyí nyí'ì ifuta nà yà tikú ma mí'ì òná kóró kàsùmì õ. Ní, nyí nyàkà nyönzì ka atdídò ròsè kòmbí, yà ìmbă ma mí'ì atdíkpá nyí mànà rò. Nyí nyàkà nyöngò ìwà nyí nyábà ògù dhu itè kàsùkù tò ídzì itse-otù õ. Nyí nyàkà nyönzì kasù fùkú a'uta ní kóró ifuta nà Kàgàwà-ònzì.

13 Obhó tí, Kàgàwà ní ndì rí kasù ònzi nyukutsì, ndàbhù nyí nyözè dhu nyádù dhu ònzì àdhàdhì ndì nyú ndì ndùdhe ka dhu bhéyi.

14 Nyí nyàkà nyönzì ìngbàtí ìli ndì dhu mà ìmbă onunganungä na, ndírò ìmbă agòtä na.

15 Ndi dhu bhéyi ní ndì nyí nyádù ì'ì ìmbă nzére dhu tí ka kózàna dhu rí'ì nyuyatsì ale tí, ndírò Kàgàwà-nyíkpó õ ilà ale tí. Nyí nyádù ì'ì Kàgàwà bhà nzónzo nyú, yà ìmbă arí'ì otsu nà yà adzi õ nzérengatále, ndírò iwa úwi Kàgàwà rò rò ale nzinzì õ ale tí. I ale nzinzì õ, nyí nyí'ì àdhàdhì awáwù bhéyi yà adzi õ,

16 nyàmbé ípirònga àbhü rí Òte nòvò dò abádhí tò. Ndi dhu bhéyi ní ndì, Krístò ríngó nínganí, ma madùya milè okúku dò rò, inzá nzinzíku õ ma móñzì kasù mà, obìdu mànà nùwi kòkórò nídhuní.

17 Ka kí mbă ima mà òho, ní azùdu ní'i'ina àdhàdhì yà perè tí ka kúbina Kàgàwà tò ìzä dò ka karúdhöna dìvayì bhéyi. Ndi perè ní yà Kàgàwà nyí nyá'ù ní fùkú a'uta mà, Kà tò nyí nyarónzinà kasù mànà. Ní idhèdu níka wà ndì, ndírò àlë-idhè níka wà ndì atdíkpá nyí mànà kóró.

18 Nyí mà átò idhèku nákă ndìka ndì, ndírò ndì idhèku àkă ndìka ndì atdíkpá ima mànà.

* **2:8 2.8** MÙsàlabhà dò Pbàróma nùutónà ale ní, ádràngbá afátá-okú dò rò ka kòtdì ànyána ndínì ka koho tí ale. † **2:10 2.10** Isa 45.23-24. Adzi-tsì nga tí ka kátina ní ùváve ale náarówu i nga.

*Pɔlò r̄ T̄im̄t̄ewù mà Ɛpàfr̄ditò m̄nà-kàs̄ ìf̄ dhu
(1T̄e 3.1-11; 1Kò 16.15-18)*

¹⁹ Ádràngbâle Yésù òzè n̄, ma mòhò dhu-atdyú movì T̄im̄t̄ewù ngúfe idhō dzidō t̄ik̄ ò, ndíñi afídu abá tí ɔbi dèkú ma mábâna Mákürù n̄.

²⁰ Obhó tí, ma mí mbâ f̄ i ngâtsi ale yà fâkâ irèta râdù ndâkɔ mânà nà, ndirò yà nyi nàndà dhu d̄ rádù atdyúna ilì obhó nyú ale.

²¹ Ngækà ale kóró náarónena dhu ní gâsâya ònzì râdù itírò dhu, pbétù abâdhí arí nzì ìngâ irè Yésù Krîstò bhâ dhu d̄.

²² Nyi nyú, nyi nyàni wà ìngbâ dhu bhéyi mâtí T̄im̄t̄ewù nyú nditírò nítè ndì, iwà àkâ ale tí dhu. Obhó tí, kõnzì Ídzì Mákürù t'únota tó kasu atdíkpâ ma mânà, àdhâdhì ngbângba arí kasu ònzì àabanà mânà dhu bhéyi.

²³ Nírò, ma mòzè dhu ní, movì ka t̄ik̄ ò, rûdú r̄ ndònzi yà ima ka kósò rò dhu d̄ ma mí awâwù àbâ rörò tí.

²⁴ Ima, ma mà'ù wà dhu atdídö, Ádràngbâle Yésù òzè n̄, ima nyú ma-tírò ma rârì àrà àrà nyândà átò ngúfe idhō dzidö.

²⁵ Pbétù, ma málâ àkâkâ dhu tí dhu ní'ì madu àlë t'âdònà Ɛpàfr̄ditò[‡] t̄ik̄ ò. Ka ní ndì kasu tó ɔdhìdu, yâ atdíkpâ mâ marí Ídzì Mákürù tó ila ùgye mânà ale. Ka ní ndì nyi nyívì kâsâdu nonzi tí mâdzùnà-atdyú nà ma mí'ì rò ale.

²⁶ Kí'ì dhu-atdyú nà atdídö ndâla nyi kóró tdítdö, ndirò kâ-afí úbhì ìngâ irè rò atdídö iwâ nyi nyírì ndì ndí'ì andi nà dhu dhu-okú dò rò.

²⁷ Obhó tí, kí'ì andi nà mbèmbè ndòvè, pbétù Kâgàwà nábâ izu kâ-dö, ndirò ìnzì ní kâ-dö tí atdírò, pbétù, dùdú mâtí átò, ndíñi ìmbâ ma mí'i tí izu nà ngâtsi izu dò.

²⁸ Nírò ma móvì ka t̄ik̄ ò tsâkâtsâkâ, ndíñi idhèkù ika tí ndì kâlâ nyi nyí tdítdö rò, ndirò ndíñi pbâkâ izu adù tí òongo aké olù.

²⁹ Nírò, dhu àkâ nyâkâ àbadhi ádràngbâ dhèdhé nà atdídö Ádràngbâle Yésù-nyutsì. Nyi nyâkâ wà nyâbhù ifûta wò dhu bhéyi ale-tidò tò.

³⁰ Obhó tí, Krîstò bhâ kasu-okú dò rò nga ní ndì kâtsü ndòvè n̄. Kâtsü ndiwí pbândà ípîrõnga yâ ìnzì nyi nyâmbènà iwu nà nyi-tírò idù mâdzùnà tó dhu nà ndì ndârâ irâ rò idù rò.

3

Kâgâwâ arí indrû òzù obhónângatâle tí n̄ idzì ófò

[‡] **2:25 2.25** Ɛpàfr̄ditò ní ndì Filipì tó kigò õ pbâkrîstò náavì rârâ fîyó perè nà Pôlò tò imbi ò. Ní ka ní ndì ubhínâ ndâdu rò Pôlò àndî bhârûwà nà.

¹ Ní kòmbí àaban̄nzó, idhèkù àkà ndìka ndì Ádràngbâle Yésù-nyütsì. Mabhù rí ìnzì mandí dhu fákù tdítidò, yà iwà ma mändí angyi fákù dhu dò dhu rí'ì mbă. Ndírò fákù, ndì dhu ní nyödò rádù dhu.

² Nyàndà nga mbéyi nzére dhu ònzì arí ale nà, kókò itsé, yà ale-ònziñga obholo ka kí dhu tó màndù dò tí ikò ale.

³ Àlë ní ndì obhóná ale-ònziñga t'obholota ní ka kóbhòlò ònzìyânga ale. Obhó tí, àlë kárí Kágàwà ùlë kàbhà Alafí bhà undata ní, ndírò àlë-idhè náarí ndìkà Yésù Krístò-nyütsì. Àlë nyá, àlë kíli nzá àlë-atdyú ale-ngbò tó dhu dò tí ndíni àlë kabá tí ògù otùna ɔ.

⁴ Pbétù íma mà átò, ma mí'ì inè mili atdyúdu ale-ngbò tó dhu dò. Ní ngätsi ale mà náapé atdyúna iilí ale-ngbò tó dhu dò, ní atdyúdu nósè wà kàbhà-tsí dònà.

⁵ Ònzidú nga ka kabhòlò àrà rí idhòdu isé idho ɔ. Íma ní Màìsràyeli, Bènyàminì-dhú bvü ale. Ndírò íma ní Mùèbràniyà nyá, Pbàèbrànìyá tó mùdzukuru. Ndírò Pbàyàhúdí tó Ùyátá nàndà dhu ɔ, íma ni'ì Mùfàrisayò.

⁶ Fáká Ùyátá Pbàyàhúdí tirò ma mífu atdíðò dhu-okú dò rò, ma mí'ì nà obi ní Kànìsà rò ma mávu atdíðò ní. Ndì Ùyátá ávi kongò ifunà obhónânga tó dhu nàndà dhu ní, nzére dhu tí ka kádù òzùnà dhu ní'ì imbă nyüdutsì.

⁷ Pbétù kóró kórí dhu ní'ì idzì dhu idù. Ní kòmbí, Krístòokú dò rò ma mózù i dhu rí'ì imbă tïya nà dhu tí.

⁸ Obhó tí, ìnzì afídu rüguru rörò, ma mózù kóró dhu rí'ì imbă tïya nà dhu tí, yà Yésù Krístò pbákà Ádràngbâle ma mìnì dhu tó ádràngbânga-okú dò rò. Kökú dò rò, ma ma'u wà midzò mà kóró dhu rò rò, madù òzùnà rí'ì àdhàdhì izi bhéyi, ndíni ma mabá tí Krístò,

⁹ madù motù nyünatsì. Kágàwà arí mózù obhónângatále tí, ìnzì ní Ùyátá ifü ma marí dhu-okú dò rò. Pbétù kárí mózù obhónângatále tí Krístò-okú dò rò. Kágàwà ní ndì obhónânga tó perè ùndo arí indrú tò ale. Ndírò, Kárí kündò fifyò ale ní Krístò ná'ù ale.

¹⁰ Ma mózè dhu ní, muní Krístò, Kà ràdù kasù ònzì nyüdutsì ádràngbânga tó obi nà àdhàdhì Kágàwà anzì kasù ádràngbânga tó obi nà, ndàbhù Krístò rìngbè ndì ové-bvù rò dhu bhéyi. Ngätsi dhu ma mózè ní, mabà àpbè Krístòokú dò rò àdhàdhì Kábà àpbè okúdu dò rò dhu bhéyi, madù ma'ù móvè Kökú dò rò àdhàdhì Kávè okúdu dò rò dhu bhéyi.

¹¹ Ndì dhu bhéyi ní ndì, ma mí'ì a'uta nà ìngbè ma ringbèya ma átò ové-bvù rò.

Dhu àkă kadzi ale ɔngu nà tí, ràrà àhu kùtsà ka kówu dhu õ.

¹² Ma mòzè nzá mati iwà ma ràrà àhu Krístò ùnř ma mí àkă àkă dhu bhéyi dhu õ, ndirò ngätsi nř, iwà ma ròngò àkákă ale tí. Pbétù ma mädzi wà ma ɔngu nà tí, ndínř ma mili tí ma Krístò bhéyi. Obhó tí, Yësù Krístò nòpì wà ma mí'ì pbìndà ale tí.

¹³ Àbanïnzó, ma mòzù nzá ma ma-tírò iwà ma märà àhu ndi ófò õ dhu tí, pbétù ma mònzi atdí dhu kélë: ma mädzo dzidu dò ma mèbhà dhu rò rò, madù àmbe obi ònzì dò ndínř ma mabá tí yà angyină rò rÿ'ì idù dhu.

¹⁴ Ní, ma mädzi wà ma ɔngu nà tí, ndínř ma mabá tí idú perè ndi ɔngu ùtsà ma márà i. Kàgàwà rÿ àlë ùnzi òrù-akpà õ rò ndínř àlë kabá tí ndi perè Yësù Krístò-otù õ.

¹⁵ Nírò àlë'ì kóró, yà iwà àlë kó'ò àlë-afí ònă rò rò, àlë kákă àlë rÿ'ì wò atdí irèta nà tí. Ndirò dhu apé ÿ'ì inè nyí nyí'ì vurò irèta nà dhu tí, ní Kàgàwà rÿ awáwù ìtè ìtè fükù ndi dhu dò.

¹⁶ Ìnè mätí i dhu rÿ'ì rò, dhu àkă àlë ràmbe òtse dò angyi tí yà iwà àlë kópè ɔngu nà.

¹⁷ Àbanïnzó, nyùngu pbàkà ófò. Ndirò, nyùdë nyùkpóku yà mǎ mítè fükù ófò õ arúbhi ale-rò.

¹⁸ Obhó tí, ábhö ale nyú rÿ inè yà Krístò bhà mÙsàlabhà dò róte Ídzì Mákärù násà. Ní, ma móvò wà dhu fükù ibí-gàna, ndirò kànř ma mí kòvò kòmbí fükù tdítò nyùdu-dha nyú nà,

¹⁹ abádhí rÿ fiyó ípìrõnga ïwí yà ïnzí aráve dhòdhódhóniga nà kázù õ. Abádhí tó mëngu ní òya. Abádhí rÿ 'ilè ní ilèta ní nyìya àbhë rÿ rìwù. Ndirò, abádhí tó irèta rÿ'ì yà adzi õ dhu dò tí.

²⁰ Àlë'ì na, àlë ní òrù-akpà õ bhà. Ndirò, yà àlë karódona àlë tó Ògùba, Ádrùngbälë Yësù Krístò níraya ányìrò.

²¹ Këwàya yà ivívínga tó àlë-ngbò, ndùgèrè ròfò ndì ádrùngbä awáwù tó ngbôna nà. Kõnziya ndi dhu ní obi ní yà kóró dhu dò ndì ndarí'ì ádrùngbångä nà ní obi.

4

Pɔlò rÿ sedzà àbhë Filipì õ bhà tò dhu

(Fil 2.1-3; Kòl 4.2; 1Tè 5.16; Yàk 3.17-18; 1PÉ 5.7)

¹ Ní wò dhu-okú dò rò, yà atdídò ma mózè nyí rò àbanïnzó, ma mònzi nyí nyikò pòtsó Ádrùngbälë Yësù-nyùtsi. Nyí ní ndi nyí nyí'ì pbàkà dhèdhë tí, ndirò ma mabáya mÙlémà tó perè tí.

² Ma mìtdè nyi Èòdiyä, ndirò ma mìtdè nyi Sènètükä, nyi nyàkä nyökò irita õ Ádrùngbälë-nyutsì.

³ Ndirò inyi átò, yà atdídò ndì nífù kasù tó ɔdhìdú, ma mònzi nyi nyonzì kökò vèbhále dzànà, rùngbò ì fiyó irèta õ. Obhó tí, abádhí ádzi ì atdídò atdíkpá ima mònà Ídzì Mákärù t'énota tò. Abádhí nzinzì õ rí'ì átò ní Kèlèmetì mà, kasù tó ngäkpà ɔdhídu mònà. Abádhí kóró nòovò rí'ì inè ípiröngä tó bhükù* ò.

⁴ Idhèku àkà rïka ndì kóró idhò õ Ádrùngbälë Yësù-nyutsì. Tdítòdò ma mätina: Idhèku ràkä rïka ndì!

⁵ Fùkù ìyöngä nákä kóró ale rùni. Ádrùngbälë rïngò dhu rí'ì íkyèrò.

⁶ Nyi nyàkä nzá nyitü afíkù atdí dhu ní mätí. Pbétù kóró dhu õ, nyi nyàkä nyonzì nyi nyí atdyúna òho dhu Kàgàwà-fó itsòta õ ndirò kìtdè nyi nyí ró rò, nyadù òwu òtsò àbhù rò kà tò.

⁷ Nírò ní ndì Kàgàwà bhà mårungà, yà kóró ale tó irèta dònà ósè, ní rádù afíkù mà fùkù irèta mònà nòdò Yësù Krístò-nyutsì.

⁸ Kà rïku dòná rò ní àbanñzó, nyòngò fùkù irèta àli obhóná dhu tí rí'ì kóró dhu dò, ifuta tó kóró dhu dò, obhónanga tó kóró dhu dò, Kàgàwà-nyíkpó õ ìlá kóró dhu dò, ale-nyíkpó nòfò kóró dhu dò, àkakä kuhnò Ídzì kóró dhu dò, ndirò kóró dhu ilèta nà àkä mà, mìtsemerè nà àkä mònà dò.

⁹ Ní, nyi nyàkä nyòngò ònzìnà dhu ní yà fùkù ma mûdhe dhu, yà fudú rò nyi nyákò dhu, yà nyi nyíri tsàdú dhu, ndirò ma mónzina ró nyi nyála dhu. Ní mårungà ibho arí Kàgàwà rádù ì'ì atdíkpá nyi mònà.

Pɔlò rí òtsò àbhù Filipì õ bhà tò dhu

(2Kò 9.6-15; Fil 1.7; Ebr 13.5,16)

¹⁰ Ma mábà dhèdhé abhò Ádrùngbälë Yësù-nyutsì, ma mala nyi nyirè ma, nyonzì dzànàdu tdítòdò rò. Obhó tí, ma mòzè nzá matí, nyi rádzo rùdú rò, pbétù nyi nyábà nzá ndì fangà, nyitè inè nyi nyí'ì mirè nyi nyí ró dhu idù.

¹¹ Ndirò, ma múnò nzá dhu wò dhu bhéyi, dhu òtdì ndì rùdú dhu-okú dò rò. Obhó tí, ma muni wà ma ìnzì yà ma mí'ì òná ófò rí mónzì nzére dhu nà.

¹² Ma muni wà ma ìmbà dhu rí'ì fudú ròrò ma mádi dhu nà, ndirò ma muni wà ma ònzì õ ma mádi dhu nà. Kóró ngari õ, ndirò kóró ófò õ, ngbòdu ófò wà ndì àle ma maledi, ndirò àwù nà ma mádi dhu nà, ònzì õ ma mádi, ndirò ngätsi ní dhu òtdì ndì rùdú dhu nà.

* 4:3 4.3 Upf 3.5

¹³ Ádràngbälε arí ndì obì ibho idù mɔnzì kóró kǒkò dhu nǐ.

¹⁴ Pbétù, nyi nyónzì dhu mbéyi nyäpbò nyi atdíkpá ima mǎnà pbákà àpbè ñ.

¹⁵ Nyi, Filipì õ bhä, nyi nyàni wà yà dhu mbéyi nyú: ma ráhù fükü pbìrì Mákèdònìya õ rò yà ma mópè mññò Ídzì Mákärù fükü dhu-dzidö. Ndì kàsumì õ rò ndì nòpè rò, nyi'i kélë ní ndì kóró kànísá nzinzì õ nyi nyónzì dzùnàdu nyi nyibhona ndirò ma mábàna fükü rò dhu-otù ñ.

¹⁶ Tèsàlòníkà tó kigò õ ma mí'ì rò mätí, nyi nyivì mñdzùnà idù ibí-gùna nyú, ma mí atdyúna òho dhu-okú dò rò.

¹⁷ Ma mòzè nzá mati, ma mónenà dhu ràri makò perè kélë, pbétù ma mòzè dhu ní Kàgàwà ràso nyi atdídö yà idù nyi nyónzì ídzìnga-okú dò rò.

¹⁸ Obhó tí, ma mí'ì inè kóró dhu nà, ndirò ma mí'ì kà nà atdídö ròsè. Kòmbí, iwà Èpàfròditò níbhò fükü perè kóró idù dhu-okú dò rò, ma màkä wà ma mí atdyúna òho dhu nǐ. I perè ri'ì àdhàdhì yà mbéyi róngü akye bhéyi, ndirò yà iwà Kàgàwà à'ù, ràdù nyikpóna òfò kàzù ò ka kùbì ìzà tó perè bhéyi.

¹⁹ Ní, pbákà Kàgàwà ri'nyi nyi atdyúna òho kóró dhu nítrö fükü, Yésù Krístò-otù ñ, pbìndà ònzì tó ádràngbänga tó awáwù ka kàndà rò.

²⁰ Kàgàwà, àlë t'Ábanà nákà ilèta nà dhòdhódhónga nà. Àmìnà.

Bhàrwà ríku dòná rò ovìta

²¹ Oví nyòvi Kàgàwà bhà ale kóró, Yésù Krístò-ovò rò. Mä mí'ì mǎnà atdíkpá adódu nòvì nyi.

²² Ndirò, Kàgàwà bhà ale kóró, ròsè dòtsí ní kǒkò kámá dö ádràngbă kamà, Kàyìsarà bhà idzá ri'ì ale nòvì nyi átò.

²³ Ádràngbälε Yésù Krístò àkä ndàso nyi.

Kòlòsayì

ṏ pbàkrístò tò Pølò andí bhàrùwà Yàrì bhàrùwà ḥò ì nòtù ádròdrò dhu tí dhu

Yàrì bhàrùwà nandí ní Pølò, Yésù Krístò bhà uvitatále. Kàndí ka mbèmbè azà kumì ató údà ndí Yésù ka kúgù dhudzidò rórò. Ka kírè nga kà randí bhàrùwà Ròmà tó kigò ḥò ndí ndí ì imbi ḥò rórò (4.3,10,18). Ányì kí'ì dòna ùbhò ka karí atdí idza ṿ (Kas 28.14-31). Ka ni'ì inzá àpè àrà Kòlòsayì tó kigò ḥò atdíku mâtí ndítírò ale. Pbétù, kasù tó atdí kà t'ódhìnà, Epafrà tí kátina ale (Kòl 1.7), níira ndí ndí kigò ḥò kànisà ḥò bhà tó màkùrù ḥòvò kà tò (Flm 23; Kòl 1.7-8).

Pølò andí yàrì bhàrùwà Àziyà-Ngba tí kátina pbìri ḥò, Kòlòsayì tó kigò ḥò pbàkrístò tò (Kòmbí ka karí ndí pbìri ànzi Tùrùkiyà tí). Ndí kigò ḥò ábhò pbàkrístò ni'ì inzì ní Pbàyàhúdí (Kòl 1.27). Epafrà mà Filèmònà mànà uno ndí Ídzì Mákürù abádhí tò (1.7; Flm 19). Kòlòsayì tó kigò ḥò pbàkrístò nóongónà 'ündu Filèmònà bh'ìdzá (Flm 2).

Pølò andí yàrì pbìndà bhàrùwà okúna dò rò dhu rí'ì Kòl 2.1-3 ḥò. Ḫ dhu ní: Atdíghená ale náapè 'ùtrà Kòlòsayì tó kigò ḥò pbàkrístò 'àti, dhu ràkà abádhí rífu Pbàyàhúdí tó màndu, ndíñì ḥò uní tí Kàgàwà mbéyi nyú (2.16-23). Ndirò, abádhí ràkà nzá 'ùlë Krístò kélë atdírò, pbétù abádhí ràkà 'ùlë málàyíkà mà átò (1.16; 2.10,15). Ní Pølò rí dhu àndí abádhí tò ndàti, Krístò ràrì mbă atdí àlìkyè dò kókò obi nà ngäkpà dhu-tsí mànà, pbétù kàbhà obi ròsè kóró dhu-tsí obi dònă. Ndirò, Kàgàwà nyú ndítírò ràrì'ì kà-nyutsì (Kòl 2.9). Ní Krístò nákă wà atdírò indrù t'ígútá tò.

Bhàrùwà-nyìtì ka kóhù tí dhu

- Pølò rí Kòlòsayì tó kigò ḥò pbàkrístò nòvì dhu (1.1-2).
- Pølò rí òtsò àbhò Kàgàwà tò Ídzì Mákürù rí abádhí àwù dhu-okú dò rò dhu (1.3-14).
- Pølò rí Krístò-çvò ilè ka kí yà adzi mà kànisà mànà tó Ádrèngbâle tí òná atdí adyi nándí Kòlòsayì tó kigò ḥò pbàkrístò tò dhu (1.15-20).
- Pølò rí pbàkrístò-okú dò rò ndí ndí ndùgye dhu ìse dhu (1.21-2.5).
- Pølò rí Kòlòsayì tó kigò ḥò Kànisà ìsò inzì ríri'ì títò tó dhu ùdhë rí fíyò ale-tsú dhu, ndàdù àvinà átò ròdò ì Krístò tò tí dhu (2.6-23).

- Pbàkrístò àkă 'òkò tí ípìrònga-òwùtá ɔ Kànìsà ɔ, fí-dzá, ndirò ìnzá àpè Yésù à'u ale nzinzì ɔ dhu (3.1-4.6).
- Pòlò rí pbìndà bhàrùwà ùtsa ìndrú t'óvìta rörò dhu (4.7-18).

Pòlò rí Kòlòsayì tó kigò ɔ pbàkrístò nòvì dhu

¹ Yàrì bhàrùwà nàndí ní ima Pòlò, yà Kàgàwà náanzi ma ndì nyú ndì ndozé ka dhu bhéyi mì'ì Yésù Krístò bhà uvitatále tí rò. Mǎ mì'ì atdíkpá àlë t'adònà Tímòtewù mánà.

² Ní, ma màndí dhu fükù Kàgàwà bhà ale tirò yà Kòlòsayì tó kigò ɔ nyí nyaróko rò. Nyí ní àabanìnzo, yà Krístò mánà ɔ núngbò 'adù kówù ùngu atdí afiya nyú nà ale. Àlë t'Ábanà Kàgàwà àkă ndàso nyí, ndàdù nyábhù nyökò mårùngà ɔ.

*Pòlò rí òtsò adù Kàgàwà tò Kòlòsayì tó kigò ɔ pbàkrístò-
okú dò rò dhu*
(Èfe 1.15-19; Fil 1.3-6; 1Tè 1.2-4; 3.5-11)

³ Mǎ mári òtsò adù bìllènganà Kàgàwà àlë tó Ádrùngbále Yésù Krístò t'Ábanà tò dàkú mǎ mí mìtsò rò.

⁴ Mǎ mári òtsò adù kà tò, mǎ míri ìngbà dhu bhéyi màti nyí nyá'ù Yésù Krístò, ndirò ìngbà dhu bhéyi màti nyí nyözé Kàgàwà bhà ale kóró dhu dhu-okú dò rò.

⁵ Nyí nábhù nyá'ù ndì Yésù Krístò, nyàdù Kàgàwà bhà ale ozé wò dhu bhéyi dhu ní, nyí nyíli atdyúku Kàgàwà íli fükù òrù-akpà ò dhu dò dhu. Ndi atdyúku rí'ì dòná dhu ka kóvò fükù yà obhóngga tó Òte, Kàgàwà bhà Ídzì Mákárù-otù ɔ.

⁶ Ndi Ídzì Mákárù ódhì itse, ndàdù àkă yà adzì ɔ kóró ngari ɔ. Fúrábvü ndì dhu ónzì ndì ndì dhu bhéyi tí, ròpè ndì yà nyí nyíri Kàgàwà bhà ídzìnga dò ka káwëna dhu, nyàdù fíndá obhóngga náni òná idhò ò rò.

⁷ Èpafrà, kasù tó ódhìkà, yà atdídò mǎ mózè ale, ní ndì wò ndì mákárù nûdhe fükù. Àbadhi ní Krístò bhà kasutále, atdídò ndì nífu, yà fáká ngari ɔ arí kasù ònzì nyí mánà ale.

⁸ Àbadhi ní ndì yà Èlìlä-Alafí írà nyí ní fükù àzè tó mákárù nòvò fákà.

⁹ Wò dhu-okú dò rò ní ndì, yà fükù mákárù mǎ míriná rò, mǎ mà átò mǎ mári nzì mìngyé mìtsò mǎ mí dàkú rò. Ní mǎ mí mìtsò Kàgàwà rò, ndíni nyí nabhù tí nyáni ndì nyú ndì ndozé kónzì dhu, ndàdù nyíra dhu-ònga t'óvòta mà, ìngat'úníta mánà ní, pbìndà Èlìlä-Alafí-otù ɔ.

¹⁰ Ndi dhu bhéyi ní ndì, nyí nyàdù òko àdhàdhì Ádrùngbále ózé ka dhu bhéyi, nyàdù kóró dhu ònzì kànyìkpó nòfò dhu bhéyi. Wòrì otu ɔ ní ndì, nyí nyàdù kóró Ídzì dhu-tidò nónzì, nyàdù àmbe Kàgàwà ùni dò mbéyi nyú.

¹¹ Kàgàwà ràdù ɔbi àbhù fükù pbìndà ádràngbångá tó awáwù tó ɔbi ni, ndíni nyí nyongó tí kóró dhu-dzi òndù, ìnzì nyí nyí nyìngyé rórò. Nírò dhèdhé ɔ,

¹² nyí nyàkà nyäbhù òtsò Åba Kàgàwà tò. Àbadhi ní ndí nyí nábhù nyí'í iwà nyí nyàkà nyäbhà yà pbìndà ale tò kăli pbìndà awáwù tó idzi ɔ ongyéngá ale tí.

¹³ Obhó tí kükolo àlé, àlé rùvò pfòmvò Sítanì arí'í ádràngbångá tó ɔbi nà òná ìnò ɔ rò, ndàdù àlé itsu Idhùnà, yà atdídò ndì ndazè ale bhà idzi ò.

¹⁴ Ndì Idhùnà bhà ɔve-nyütsìnà nga ní ndí, kükolo àlé'í, ndàdù àlé tó nzérenga nábhà àlé tò ni.

Krístò ní kóró dhu-tsí dò Ádràngbåle dhu

¹⁵ Krístò ní Kàgàwà, yà ìnzì arí ndàlă ale bhà ófò nyú. Àbadhi ní ndí yà Kàgàwà anzì kóró dhu-tsí tó sengba*.

¹⁶ Obhó tí, kótù ɔ, Kàgàwà anzì òrù-akpà ò ndirò yà adzi ɔ arí'í kóró dhu, yà i àlă rí dhu mà, ìnzì arí i àlă dhu mànà: ìmbä rí'í ádròdrö kámá tó Tombi màtí, Ádròdröngá màtí, ndirò ìmbä rí'í kóró màlàyíká mà òyá kámá mànà màtí. Kàgàwà anzì kóró dhu kótù ɔ, ndirò kökú dò rò.

¹⁷ Krístò ní'í ìnè angyi ìnzá kóró dhu àpè i'í rórò, ndirò yà i'í arí'í kóró dhu-tsí náarí'í kótù ɔ.

¹⁸ Ka ní Kànìsà-dò, ndì Kànìsà ràdù i'í kà-rgbò. Ndirò ka ní ndí wò ndì ngböna tò ípiröngá nabhù. Ndirò ka ní ndí wemberè tí ndì ningbè ɔve-bvù rò, ndíni ndì ni'í tí kóró dhu-tsí dò-tsírò wemberè t'ále tí.

¹⁹ Obhó tí, Kàgàwà nyú nditírò náazè kóró pbìndà ófò rí'í ndì Idhùnà-nyütsì.

²⁰ Idhùnà-otù ɔ, Kàgàwà azè ndùngbò kóró dhu-tsí ndì mànà. Ndì Idhùnà azù yà mësàlabhà dò ndì nufu-otù ɔ, Kàgàwà níibho màràngà yà adzi ɔ ndirò òrù-akpà ò.

²¹ Ndirò nyí mà átò, angyi nyí nyí'í itse Kàgàwà rò rò, ndirò nyí ni'í kàbhà òmvü, fükù nzére irèta yà nyäbhù rí nyämbe nzére dhu ònzì dò nòokú dò rò.

²² Pbétù kòmbí, Kàgàwà núnbgò wà nyí ndì mànà, Idhùnà bhà ɔve-otù ɔ, ndíni nyí nabhù tí nyötù nyí kònzì ʃílìlă ale tí, ìmbä nzére dhu tí ka kózùna dhu rí'í nyüyatsì, ndirò ìmbä rí'í atdí afátá nà màtí ale tí.

²³ Pbétù, nyí nyàkà nyödò pföku, nyàdù iko pòtsó fükù a'uta ɔ. Ndirò, nyí nyàkà nzá nyìndà nyí ndì Ídzì Mákärù rò rò. Ka ní ndí àlé tó a'uta ídè dòná dhu. Ndì Ídzì Mákärù ka kùnò yà òrù-akpà-tsìnà arí'í kóró ale tò. Ní ima Pòlò, Kàgàwà fli ma mi'í kùnò rí ìndrù tò ale tí.

* **1:15 1.15** Sengba-tì ní kóró dhu tò i'í angyinà rò ale, ndirò kóró dhu dò arí'í òososè ádràngbångá nà ale (Zàb 89.28).

*Pɔlò rí kasù ònzi, ndàmbè ndùgyè dō Kànìsà tó ídzìngaokú dò rò dhu
(1Kò 2.7-13; Efè 3.1-13)*

²⁴ Kòmbí idhèdu ìka wà ndì yà fükù ma mí Ídzì Mákùrù ùnò dhu räbhüna mabà àpbè-okú dò rò. Ndi ngbòdu ònà rò ma mábàna àpbè-otù õ, ma mí Krístò abà àpbè-tsù ìndri. Ma mí ndì àpbè àbà kà-ngbò tò ídzìnga nabhù tí. Ndi kà-ngbò ní Kànìsà.

²⁵ Ima, ma móngò wà Kànìsà-kàsü t'ónzitatalé tí, àdhàdhì yà Kàgàwà udhè ka mònzi ndíní ídzìnga nabhù tí fükù dhu bhëyi. Kídì ma ndíní ma mònzi tí pbìndà Òte kóró fükù.

²⁶ Ndi Òte ní ndì yà ròpè ndì angyí mùhàngù ò rò kärù ràdì órù ò kóró ale tó rùgànda rò òte. Phétù kòmbí, kitè wà ka kpangba pbìndà ale tò.

²⁷ Obhó tí, Kàgàwà náazè ndítè yà ndì ndudhé òdhü ò ndíní ndì ndonzì tí dhu tó ábhënga mà, kà tó aya mánà ìnzì ní Pbàyàhúdí tò. Yàrì ní ndì ndì òdhü ò kärù dhu: Krístò rí'ì afíkù ò, ndirò ndì dhu ábhü nyí nyá'ù dhu inè nyí ràrì'ì ngari nà Kàgàwà bhà Ádrìngbångá tó awáwù ò.

²⁸ Ndi dhu-okú dò rò ní ndì mǎ mårí Krístò dō Òte òvò kóró ale tò. Mǎ mårí dhu òvò ìngbàtì ilí ndì ale mà tò mítdu nyìkpóna, mădù dhu ùdhe fìndà dhu-ënga t'òvòta tó kóró ófò õ, ndíní mǎ mònzi tí kóró ale dzùnà, rò'ò Krístò-nyùtsì.

²⁹ Ndi dhu-okú dò rò ní ndì ma mårí kasù ònzi, madù àmbè mugyè dō Krístò íbhò idù obì, yà nyudutsì rí kasù ònzi ádrìngbångá tó obì nyá nà ní.

2

¹ Ma mòzè nyäní dhu ma rarí kasù ònzi obì nyá nà okúku dò rò, nyí Kòlòsayì õ pbàkrístò mà, Làwòdìkiyà õ Yésù ná'ù ale mà, ndirò kóró ngëkpà ale kákà ìnzá apèna nyìdu-kpa mà nálá mánà.

² Ma mòzè dhu ní afíkù ròtsì obì, ndirò nyí rùngbò nyí atdídò àzè õ. Ma mòzè dhu ní nyülè Kàgàwà bhà Òte t'ùníta ní abhò nyá. Ndi dhu bhëyi ní ndì, nyí nyádù Kàgàwà údhe ndònzì dhu yà órù ò ongónà àdì náni*. Ndi órù ò ongónà àdì dhu ní Krístò nyá ndítírò.

³ Kà-nyùtsì tí ní ndì, àlë kádù àbànà dhu-ënga t'òvòta mà, ìngá t'ùníta mánà tó kóró ongyéngá nûrù ì.

⁴ Ma mí ndì dhu òvò fükù, ìnzì atdí ale mà nûatrà tí nyí pbìndà òvòvù òte ní.

⁵ Ìmbă dhu rí'ì itse ma mí'ì rükù rò ale-ngbò ònà rò dhu mätí, ní ma mí'ì inè atdíkpá nyí mánà ale-afí ònà rò. Ndirò idhèdu ìka ndì atdídò, nyí nyáróko mbëyi àkákà ófò õ,

* 2:2 2.2 Kòl 1.26

nyádù ìko pótsó Krístò nyí nyá'ù ní a'uta ṣ dhu ma màla rò.

Krístò dō tí dhu àkă kɔsì ale bhà ípìrònga dhu

⁶ Nírò, yà nyí nyá'ù Yésù Krístò rì'ì fùkú Ádràngbále tí dhu bhéyi, nyí nyákă nyöngò òko àbadhi ózè nyöngò òko dhu bhéyi.

⁷ Nyí nyákă nyödì ivékü kà-nyutsì, nyádù fùkú ípìrònga òsì kà dō. Nyí nyákă nyíkò pótsó a'uta ṣ, yà fùkù ka kúdhe ka dhu bhéyi. Ndirò nyí nyákă nyí'ì òtsò àdú arí atdídò Kàgàwà tò ale tí.

⁸ Nyí nyákă nyándà nga mbéyi, akye atdí ale mà náutrána nyí yà ìndrú arí'ì nà ìmbá tína nà dhu-öngä t'óvòta-tidò ní ní. Ndi dhu-öngä t'óvòta-tidò ní yà ìndrú tó mändù mà, yà adzi dō ɔbi nà dhu-tsí mändà rò ndì nípbì, pbétù ìnzì ndàdù ndípbì Krístò rò.

⁹ Obhó tí, Kàgàwà bhà ófò rí'ì kóró nyú Krístò-nyutsì, kà-tí ní, kà-ngbò ṣ.

¹⁰ Ka ní ndì òrà-akpà ṣ arí'ì kóró málàyíká mà, òyá kámá mändà dō arí'ì ádràngbångä tó ɔbi nà. Ndirò, kà mändà nyí nyúngbò nyí dhu-otù ṣ, ka kózù wà yà nyí àkákă obhó nyú ale tí.

¹¹ Krístò mändà nyí nyúngbò dhu-otù ṣ, Kàgàwà ìli wà pbìndà ale tí rí nyítè ìndrú tò ize afíkù ṣ. Angyí kítè Pbàyàhúdí tò ize tí dhu ní'ì onziyánga òbhòlò abádhí róngò dhu. Pbétù, rùkù kíli ize ní nzì ìndrú-òtsú ìli, ka níli ní Krístò. Ní ndì dhu-otù ṣ, kípfo wà yà angyi nyí nyí'ì nà nzére ófò nyukutsì rò.

¹² Obhó tí, bàtizò nyí nyálë dhu-otù ṣ, nyí nyáve, kadù nyátdù atdíkpá Krístò mändà. Ndirò nyí nyádù nyúngbè átò atdíkpá kà mändà, yà ka nabhu rìngbè ndì ɔvè-bvù rò Kàgàwà bhà ádràngbångä tó ɔbi nyí nyá'ù dhu-okú dò rò.

¹³ Angyi nyí, ìnzì ní Pbàyàhúdí tírò, nyí ní'ì iwà nyí nyáve fùkú afátá-okú dò rò, ndirò ìmbá nyí nyí'ì Kàgàwà bhà ale tó ize nà rùkù dhu-okú dò rò ale. Pbétù kòmbí, Kàgàwà nabhu wà ípìrònga fùkù atdíkpá Krístò mändà, ndàdù fùkù nzérenga mà fáká nzérenga mändà núbà kóró.

¹⁴ Àlë ní'ì afátá nà ale, ìnzá àlë kífu kàbhà Ùyátá dhu-okú dò rò. Pbétù, kàkyè yà àlë òbhù ka karí okúya dò rò i afátá ka kundí ònà bhàrwà. Kàkyè ka dòtsí, Krístò ndì ndàbhù kütò mìsàlabhà dō dhu-otù ṣ.

¹⁵ Ndi dhu-otù ṣ, Kàgàwà náudhá òrà-akpà ṣ málàyíká mà òyá kámá mändà tó ɔbi, ndàdù abádhí náte kpangba kóró ale-ònzì, àdrà-mbi-akpà dō ka kùsò rórò, ndínlì Idhùnà ònzì dhu-lémà dhu nitè tí.

Inzá dhu àkă kifù ìndrú rúdhéna títò tó dhu dhu

¹⁶ Nírò, dhu àkă nzá atdí ale mà ròtdì-ànyákü nyě nyónyàna dhu-okú dò rò, ndirò nyě nyómvàna dhu-okú dò rò. Ndirò, atdí ale mà àkă nzá ndòtdì ànyákü inzá nyě nyifù Pbàyàhúdí tó atdí mühendù-idhò mà, àbí-kudò tó mühendù mà, ndirò sàbatù-idhò mà dhu-okú dò rò.

¹⁷ Kòrí dhu kóró ní'ì irà rírà dhu-sisì kélè. Pbétù, kóró i dhu-tsí tó obhónga ní Krístò ndì nyá tirò.

¹⁸ Àpé nyàbhü nyě ìngbátí fli ndì ale mà, yà irinä rò rí ndítè yɔrɔwà t'ále tí ràmbe ànyákü itdì dò. Ndirò, àpé nyàbhü nyě málàyíká ùlë arí ale mà ràmbe ànyákü itdì dò. Wò dhu bhéyi ale-tidò ní, yà ndì ndálána ɔnyü òdzì dònà dhu bhéyi dhu rò tí arí afína àpbä ale, ndàdù àmbe ndòyò dò kókòrò pbìndà ìndrú tó ófò ɔ ndì ndí'ì nà irèta-okú dò rò.

¹⁹ I ale núpbä nzá i Krístò rò. Krístò ní ndì Kànìsà-dò, ndirò kànìsà ní kà-ngbò. Ka ní ndì arí pbìndà ale nóngrù, ndàdù abádhí-tsù àndu ròkò atdíkpá, àdhàdhì ale-ngbò-röngá-nzo náarí 'únzì ngíngò ɔ rò, ndì ale-ngbò ràdù àmbe òvi dò Kàgàwà-afí ózè dhu bhéyi.

²⁰ Nyě, nyě nyuvè wà atdíkpá Krístò mánà, nyàdù ùvò yà adzi dò ɔbi nà dhu-tsí tó ádrùngbångá tó ɔbi ɔ rò. Ní ádhu nyě nyarádù nyónzì yà adzi ɔ ale bhéyi fùkú okota ɔ, nyàdù nyözè nyifù kákà dhu bhéyi uyátá-tidò ní?

²¹ I uyátá rätina: «Àpé nyonyü yà dhu! Àpé nyinè yà dhu! Àpé nyalü yà dhu-ngbò!»

²² Kòrí dhu kóró nípbì i ròyá dhu ní 'inza rádù atdí-gàna tí ka kònżì kasü i ní rò dhu. Ndirò i dhu kóró ní ìndrú tó uyátá mà, ìndrú rúdhéna dhu mánà kélè.

²³ Obhó tí, kókò i uyátá rí 'alà dhu-ónga t'óvòta tó ófò bhéyi. I uyátá rí ìndrú àví ràlë ndì ndòzè dhu-tsí kélè, ràdi yɔrɔwà tó ófò bhéyi rí ndàlă ófò ɔ, ndirò ràbhü ngbòna ràbà àpbè Kàgàwà-okú dò rò. Pbétù, kókò i uyátá rí'ì mbä tìya nà, abádhí ràbhüna ìndrú rònzì ní i atdyúya oho dhu-tsí kélè nídhuní.

3

Krístò, òrù-akpà ò arí'ì ale, náafí nözè dhu ònzì ka kí dhu

¹ Nyě nyapé ʃ'ì iwà nyě nyangbe nyě atdíkpá Krístò mánà dhu tí, ní nyě nyákä nyómè òrù-akpà ò arí'ì dhu, yà Krístò arádi Kàgàwà bhà fangà dònà rò i.

² Nyě nyákä nyili afíkü atdídò òrù-akpà ò dhu dò, ìnzì ní nyili afíkü yà adzi ɔ dhu dò.

³ Obhó tí, nyí nyáve wà, Kàgàwà ràdù nyábhù nyángbe nyí ɔvè-bvù rò. Ní kòmbí, nyí nyórù wà fùkú ípirònga atdíkpá Krístò mànà Kàgàwà-nyutsì.

⁴ Krístò ní ndí fùkú obhóná ípirònga. Ndírò kà rí ndàví kpangba tdítdò nínganí, nyí mà átò nyí nyavìya nyí atdíkpá kà mànà, kàbhà ádràngbångá tó awáwù ù.

⁵ Nírò, nyí nyákä nyókyè yà adzi ɔ kóró dhu-tsí kákà nyákutsì arí'ì: màyonyònì t'ónzita mà, Kàgàwà-nyìkpó ɔ ka kótì dhu mà, ale-nyì ríwu ní nzére dhu-atdyú t'óhota mà, ndírò ongyéngá-atdyú t'óhota mànà. Ndi ongyéngá-atdyú t'óhota rí'ì àdhàdhì yà sànamù ùlë ka kí dhu bhéyi.

⁶ Kökò nzérenga-okú dò rò ní ndí Kàgàwà bhà nàwí níisíya yà ìnzì arí tsùná dhu ìri ale dò.

⁷ Angyi, nyí nyongónà dhu ònzì ndí dhu bhéyi, yà i nzérenga-ɔbì náasè dàkunà nínganí.

⁸ Pbétù kòmbí, nyí nyákä nyípfo kákà dhu-tsí kóró nyákutsì rò. I dhu ní: nàwí ònzì nyí nyí dhu, ùkúnga rí ndìwa dhu, nzére dhu ònzì nyí nyí dhu, ìndrú ùdhù nyí nyí dhu, ndírò ìndrú ní nyí nyí dhu ùnco ní ɔte-tidò rähù liku ò rò dhu.

⁹ Nyí nyákä nzá nyänò títò fùkù nzinzìku ɔ. Obhó tí, nyí nyípfo wà yà angyi nyí nyí'ì nà fùkú ìndrú-ayí tó ófò nyákutsì rò, pbìndà mètsò mànà,

¹⁰ nyádù ìndrú-ɔwútá tó ófò náfò rèkù. Obhó tí, nyí ní ìndrú-ɔwátá. Kàgàwà, yà àlë nabhòlò ale, náarí nyábhù nyöngò ìndrú-ɔwútá tí bìlinganà. Ndi dhu bhéyi ní ndí, nyí nyádù àmbe nyüli dò kà bhéyi atdídò, nyádù kàni mbéyi nyú.

¹¹ Ní wò dhu-okú dò rò, ìnzì ní Pbàyàhúdí mà, Pbàyàhúdí mànà ɔnga ùndo ka kí dhu-tì rí'ì ìmbà. Kà rí'ì ndí dhu bhéyi tí ɔnzìyánga ka kóbhòlò ale mà nzinzì ɔ, ìnzá ka kóbhòlò ɔnzìyánga ale mànà, iwà ìnga náni ake ale mà nzinzì ɔ, ìnzá ìnga náni akekpá màtì ale mànà, ndírò ino tí arí'ì ale mà nzinzì ɔ, ìtirò arí'ì dòyá ale mànà. Obhó tí, Krístò ní ndí kóró dhu dò idzi nónyù ale, ndírò kà rí'ì ìngbàtí ìli ndí ale mà yà ndí ná'ù nyutsì.

Kànìsà ɔ pbàkrístò àkä 'òkò tí nzinzìya ɔ dhu

¹² Nírò nyí yà Kàgàwà óvò fíndà ale tí rò, nyí ní kàbhà ale, yà atdídò közè ale. Ní ndí dhu-okú dò rò, nyí nyákä nyí'ì nà ní izu àbà nyí nyí ìndrú dò ní afíku, ídzìngá ònzì nyí nyí ìndrú tò ní afíku, yɔròwà nà nyí nyóko ní afíku, iyònga ɔ nyí nyóko ní afíku, ndírò dhu-dzi òndù nyí nyí ní afíku.

¹³ Nyí nyákä nyöndù dzìku nzinzìku ɔ. Ndírò ɔdhìku òbhù nyí nyí okúna dò rò dhu nà nyí nyí'ì rò, nyí nyákä

nyōwù dhu ùbà rō făkù nzinzikù ſ, àdhàdhì Ádrùngbâle Yésù náubà dhu făkù dhu bhéyi.

¹⁴ Ròsè kóró kòrí dhu dòná, nyí nyàkă nyí'ì àzè nà. Obhó tí, àzè náarí ndi kóró ale ùngbò rì'ì atdí ale nyú tí.

¹⁵ Nyí nyàkă nyí'ì Krístò bhà mårùngà nà afíkù ò. Obhó tí, Kàgàwà únzì nyí nyí'ì ndi mårùngà nà, ndíni nyí nyí'ì tí atdí ale-ngbò tí. Ndirò, nyí nyàkă nyí'ì òtsò àdú arí Kàgàwà tò ale tí.

¹⁶ Krístò bhà Òte àkă ndàdi abhò nyú nzinzikù ſ. Nyí nyàkă nyōwù dhu ùdhe rō făkù, nyádù sedzà ùbho făkù nzinzikù ſ dhu-önga t'óvòta tó irèta nyú nà. Nyí nyàkă nyōwù adyi ùyà rō Kàgàwà tò atdí afíkù nyú nà, nyádù òwu òtsò àdú rō kà tò Zàburì mà, ilèta tó adyi mà, Hlélà Alafí rí nyábhù nyúyà ngákpa adyi mánà ſ.

¹⁷ Ìngbàtí ìli ndi dhu mà nyí nyónzina, òtē-kù ſ mâtí, ndirò mètsökù ſ mâtí, nákă nyónzì kóró Ádrùngbâle Yésù-òvò rō, nyádù òwu òtsò àdú rō Àba Kàgàwà tò kótù ſ.

Fř-dzá pbàkrístò àkă 'òkò tí dhu

(Efè 5.22-33; 6.1-9; 1Tì 6.1-2; Tit 2.9-10; 1Pé 2.18-25; 3.1-7)

¹⁸ Nyí vèbhálé, nyí nyàkă nyírfi făkù kpabhálé-tsü dhu àkákă dhu bhéyi, Ádrùngbâle Yésù-ònzì.

¹⁹ Nyí kpabhálé, nyí nyàkă nyözè făkù vèbhálé, ìnzì nyádù òwu òko rō abádhí mánà idzò tí nyí nyídzò ngbókù rórò.

²⁰ Nyí nzónzo, nyí nyàkă nyífù nyí nódhì ale kóró dhu ſ. Obhó tí, wòrì ní ndi Ádrùngbâle-nyíkpó nódì dhu.

²¹ Nyí nzónzo t'ábánă, nyí nyàkă nzá nyōwù făkù nzónzo àbhù rō ràkò, akye nyí nyabhàna abádhí-afí rìngyé ì ní.

²² Nyí ino tí arí'ì alé, nyí nyàkă nyífù yà adzi ſ făkù ádròdrò ale kóró dhu ſ. Nyí nyàkă nzá nyífù abádhí yà abádhí rí nyálă nyíkpóya ſ òná kàsùmì ſ tí, àdhàdhì abádhí-nyíkpó ſ tí nyí nyí nyífù dhu bhéyi. Pbétà nyí nyàkă nyífù abádhí idzì afíkù nyú nà, Ádrùngbâle ifù nyí nyarí dhu-okú dò rò.

²³ Ndirò nyí nyónzina ìngbàtí ìli ndi dhu mà, nákă nyónzì atdí afíkù nyú nà, àdhàdhì Ádrùngbâle tò nyí nyí kasù ònzi dhu bhéyi, ìnzì ní indrú tò nyí nyí kasù ònzi dhu bhéyi.

²⁴ Nyí nyàkă nyírfè dhu ní, Ádrùngbâle rubhòya yà pbìndà ale tò ndi ndùli perè tí dhu făkù. Obhó tí Krístò, yà nyí nyarí kàsàna ònzi ale ní ndi obhónánga tó Ádrùngbâle.

²⁵ Pbétà, nzére dhu ònzi arí ale bhà perè Kàgàwà ubhòya àdhàdhì yà kànzì nzére dhu-bvù rō, kărí nzì dhu olè indrú tò nídhuní.

4

¹ Nyí ádròdrò alé, nyí nyàkă nyōnzì dhu fùkú ino tò obhónánga dō, ndirò àkákă mÙgèrè ſ, nyàdù dhu ùni nyí mà átò nyí ràrÿ' i inè dàkú ÁdrÙngbälë nà òrù-akpà ò.

Pbàkrístò àkă 'òkò inzá àpè Yésù à'u ale nzinzì ſ tí dhu (*Èfe 5.14-17; 6.18-20*)

² Nyí nyàkă nyökò pótsó itsòta ſ. Ndirò nyitsò nyí nyí rò, nyí nyàkă nyödò Kàgàwà rädüna fükù dhu òtsò àdù nyí nyí kà tò rörò.

³ Nyí nyàkă nyitsò nyí dòká átò, ndiní Kàgàwà angbe tí pbìndà Òte òvò mǎ mí ìndrù tò ní otu fákà. Ndi Òte ní Krístò nàndà Òte, yà òdhù ò ongónà àdi. Wò ndi Òte-okú dò rò ní ndi ma mí' i kòmbí imbi ò.

⁴ Nírò, nyitsò nyí dùdú, ndiní ma mara tí kòvò rò kpangba, àdhàdhì kàkánà mòvò dhu bhéyi.

⁵ Nyí nyàkă nyí' i dhu-önga t'òvòta tó mÙtsò nà inzá àpè Yésù à'u ale-ònzì, nyòwù idzinga ònzì rò abádhí tò nyí nyàbà kóró kàsùmì ſ.

⁶ Òtékü àkánà ndi' i inga nòfò òte tí bìllinganà, ndàdù òvù iko ní ka kòsì dhu bhéyi. Nyí nyàkă nyòwù òte àdu rò ìngbàtí fli ndi ale mà tò àkákă dhu bhéyi.

Bhàrwà ríku dòná rò ovita
(*Èfe 6.21-22*)

⁷ Ìma nàndà kóró dhu nòvò rí fükù ní àlë t'ádònà Dòkíkò. Abadhi ní atdídò ma mózè ale, atdídò pbìndà kasù nífù kasutálè, ndirò atdíkpá mǎ mÙ ÁdrÙngbälë Yésù bhà kasù ònzì mÙnà ale.

⁸ Ndi dhu-okú dò rò ní ndi ma mòvì ka tíkù ò, ndiní mǎ mÙda òná dhu nòvò tí fükù, ndàdù afíkù àbhù ròtsì òbi.

⁹ Ma mòvì abádhí atdíkpá atdídò ma mózè, ndirò atdídò ndi nífù àlë t'ádònà Ònèsimò mÙnà. Ndi Ònèsimò ní àwú fûrábvù ale. Abádhí ní i rí iró i nónzì kóró dhu àwé fükù.

¹⁰ Òdhìdu Àsìtarikò, yà atdíkpá ka kúsò mǎ mÙnà ale, nòvì nyí. Ndirò Märkò, Bärnabà t'ádònà nòvì nyí átò. Nyí nyàbà wà Märkò-okú dò rò ma mÙnò fükù dhu. Ní fûrábvù kà ràrà àhù rò, nyàkò ka mbéyi.

¹¹ Ndirò Yésù, yà Yésitò tí kátina ale, nòvì nyí átò. Kákà Yésù ná'ù Pbàyähúdí nzinzì ſ, kökò ìbhù ale kélë ní i atdíkpá arí kasù ònzì ìma mÙnà òrù-akpà ſ ÁdrÙngbälë kamà Kàgàwà bhà Idzi-okú dò rò. Ndirò abádhí ní i afídu nòpè.

¹² Fûrábvù ale Èpafrà nòvì nyí átò. Ka ní Yésù Krístò bhà kasutálè. Kárí nzí ndìngye nditsò ndi ndi dàkú bìllinganà rò, ndiní nyí nyikò tí pótsó fükù a'uta ſ, ndiní nyí nyo'ó tí afíkù òná rò, nyàdù àmbe Kàgàwà-afí òzè kóró dhu ònzì dò.

¹³ Ma mí dhu òvɔ kpangba kókú dò rò mati, kà rarí ndùgye atdídò okúku dò rò. Ndirò kárí ndùgye Láwòdikiyà mà Hiyèràpolì mánà tó kigò ſ arí'ì pbàkrístò-okú dò rò.

¹⁴ Lukà, yà atdídò àlē kózè àlē tó mǎngangà mà, Démà mánà nòví nyí.

¹⁵ Óvì nyòvì Láwòdikiyà tó kigò ſ rí'ì àlē t'ádóna pbàkrístò, atdíkpá Nifà mà, yà pbì idzá arí 'undú pbàkrístò mánà.

¹⁶ Yàrí bhàrwà ka kozána gukyè nzinzíku ſ, ní nyònzi kóró obi, kozù ka átò Láwòdikiyà ſ kànìsà ſ. Ndirò nyí, tíku ònà rò, nyí nyàkà nyözù wò ndí kànìsà ſ bhà tò ma mändí bhàrwà átò.

¹⁷ Óvɔ nyòvɔ dhu Àrkipò tò nyáti: kà ràkă ndàndà nga mbéyi yà fóná Ádràngbálé Yésù ábhù kasù nà, ndíní ndadù tí kònzi mbéyi.

¹⁸ Ima Polò, ma mändí dhu otsádu nyá ní, movì nyí ní. Àpé nyàdzo àdì ma màdì imbi ò dhu rò rò. Kàgàwà àkă ndàso nyí!

Tèsàlònìkà ő Kànìsà tò Pòlò andí wembèrè tí bhàruwà Yàrí bhàruwà ò i nòtù ádròdrò dhu tí dhu

Yàrí ní wembèrè tí Pòlò andí Tèsàlònìkà tó kigò ő pbàkrítò tò bhàruwà. Kàndí ka mbèmbè imbò kumì dòná atdí nà ato údà Yésù ka kúgù dhu-dzidò rórò. Obhó tí, Pòlò mà, Sílà nà náawù ùvò ndí kigò ò, Pòlò ràdù Yésù Krítò bhà Ídzì Mákúrù núnò abádhí tò (Kas 17.1-10). Tèsàlònìkà tó kigò ő kànìsà ő, inzì ní Pbàyàhúdí níi'í abho nyú, pbétù Pbàyàhúdí nyú ràdù i'í ngúfe. Ngúfe idhò dzidò, Pbàyàhúdí nzínzì ő atdídhená ale náadù dhu ùya indrú tò, inzì Pòlò mà, Sílà nà ràñona dhu niri tí.

Jyò ato dzidò, Pòlò avì Timòtewù ràrà Tèsàlònìkà arí Yésù ná'ù ale arí òko tí dhu andà. Ní ányì Timòtewù àrà àhù, ndàdù ndàdu rò, kítsi àtìnà Pòlò ní inè abádhí ràrì'í fiyó a'utà nódò i arí ró. Kàti átò abádhí nzínzì ő atdídhená ale tó irèta nínza dhu ràrì abáya mà, ayíya mà, ndirò ɔdhíya mànà náve inzá Yésù àpè ìngò rórò dhu. Ní abádhí ràrówu dhu òngù rò tsàyá kókò ùváve ale ralaya tí tdü Yésù-rgbò. Ndi dhu-okú dò rò ní ndí, Pòlò náandí bhàruwà abádhí tò, ndíní abádhí-afí otsi tí obi ní, abádhí ụni tí Yésù Krítò ríngó dhu níi'íya tí dhu, ndirò ndí ná'ù ale kónziya tí dhu. Ndi dhu bhéyi ní ndí, abádhí rí dhu à'u inè i ri'íya atdíkpá ndí Ádràngbále mànà dhòdhóhónganà.

Bhàruwà-nyìtì ka kóhù tí dhu

- Pòlò mà rí Tèsàlònìkà ő Kànìsà nòvì dhu mà abádhí rí òtsò àbhù Kàgàwà tò abádhí-okú dò rò dhu mànà dhu (1.1-10).
- Pòlò mà anzì kasù tí Tèsàlònìkà ő kànìsà ő dhu (2.1-16).
- Pòlò rí Tèsàlònìkà ő bhà nòzè ndàla dhu mà kávì Timòtewù ràrà abádhí-afí opè dhu mànà dhu (2.17-3.13).
- Pòlò rí Yésù ná'ù ale ònzi ròkò Kàgàwà-nyìkpó nòfò dhu bhéyi dhu (4.1-12).
- Yésù i a'u rórò ụvè ale náangbeya i dhu (4.13-18).
- Ádràngbále Yésù ná'ù ale àkă 'òkò tí kà ríngó òná idhò òdo i ònaná dhu (5.1-22).
- Pòlò rí pbàkrítò òvì dhu (5.23-28).

¹ Ima Polò, Sìlìvanù, Tìmòtewù mànà, mǎ màndí yàrì bhàràwà făkù, Tèsàlònikà tó kigò ɔ̀ kànìsà tírò. Nyí ní Àba Kàgàwà bhà ale, ndirò nyí ní Ádràngbälë Yésù Krístò bhà ale. Ní, Kàgàwà àkă ndàso nyí, ndàdù nyăbhù nyökò màràngà ɔ.

² Mǎ márí òtsò nábhù bìlìnganà Kàgàwà tò okúku dò rò, mădù àmbè nyírè dò fáká itsòta ɔ.

³ Ndirò, mîtsò mǎ mí àlë t'Ábanà Kàgàwà-ònzi rò, mǎ mărónço ìrènà ìnzi mǎ múbhana rórò dhu ní, făkù a'utakàsù mà, făkù àzè arí nyăbhù nyöñzi kasù tí dhu mà, ndirò ní, nyí nyá'ù dhu ɔbi nyá nà ìngò àlë tó Ádràngbälë Yésù Krístò ringoya dhu.

⁴ Adódú, yà atdídò ma mózè nyí rò, mǎ mìnà dhu Kàgàwà rózè wà nyí, ndirò kà róvò wà nyí, nyí'ì pbìndà ale tí.

⁵ Obhó tí, yà făkù mǎ móvò fáká Ídzì Mákürù ní mǎ móvò nzá ɔte ɔ tí. Pbétù, mǎ móvò ka Hílă-Alafí bhà ádràngbângà tó ɔbi mà, kàbhà màdzànà mànà ní, mădù dhu à'ù wò mǎ móvò făkù dhu ràri obhó dhu nyá. Ndirò, nyí nyùni wà ìngbà dhu bhéyi mâtí nzinzikù ɔ mǎ mókò dhu nábhù ídzìnga făkù dhu.

⁶ Ndì dhu bhéyi ní ndì, făkù okota nòfò ndì fáká okota nà, ndàdù ndòfò Ádràngbälë Yésù bhà adita nà. Ndirò, ábhò àpbè nyá ɔ rò, nyí nyádù Kàgàwà bhà ɔte náko, Hílă-Alafí nírá nyí ní dhèdhé nyá nà.

⁷ Ndì dhu bhéyi ní ndì, yà nyí nyónzìna dhu nádi wà ídzì ófò tí Mákèdòniyà mà Àkayà mànà tó pbìrì ɔ Yésù ná'ù ale tò.

⁸ Obhó tí, fărabvă rò nga ní ndì, Ádràngbälë Yésù dò róte Ídzì Mákürù nándò ndì ní. Këndò nzá ndì Mákèdòniyà mà Àkayà mànà ɔ tí, pbétù, nyí nyá'ù Kàgàwà tí dhu-òyí nákă ábhò ngari nyá ɔ. Ní, wò dhu dò mǎ mánona tdítò dhu rí'ì mbâ.

⁹ Ndirò, ìndrû rówu àwènà ró dhu ní, fărabvă mǎ mówù ûvò tí dhu. Ndirò, abádhí rówu àwènà ró dhu ní, nyí nyágèrè nyí nyá'ù Kàgàwà, nyádù sànamù nábhà dhu. Ndì dhu bhéyi ní ndì, nyí nyárí ípìrònga mà obhónga mànà tó Kàgàwà-kàsù nónzi.

¹⁰ Ndirò, nyí nyárí Kàgàwà t'Ídhùnà, Yésù ríngo òrù-akpà ò rò dhu nódò. Ndì Yésù ní ndì Kàgàwà ábhù rìngbè ndì ibhu ò rò, ndíní àlë náwù tí yà rírà ìndrû-ànyá t'ítìda tó pbìndà nàwí ɔ rò.

Pɔlɔ́ rí Kàgàwà bhà Ídzì Mákärù núno Tèsàlòníkà ɔ́ dhu

¹ Adódù, nyí nyú mà nyí nyàni wà dhu inzá mǎ rówù ùvò kókórò fúrábvù.

² Nyí nyàni wà dhu átò, tdú mǎ mowu ùvò fúrábvù rò, mǎ rábà àpbè, kadù dhu ùnò mǎ ní Filipì tó kigò ɔ́. Pbétù, ábhò àpbè nzinzì ɔ́ rò tí, Kàgàwà ábhù afíka ròtsì obi, mǎnò pbìndà Ídzì Mákärù fákù.

³ Obhó tí, yà fákù mǎ mýá dhu ní'ì nzí afátá, ka ní'ì nzí nzére irèta mà, ndirò ka ní'ì nzí uteatrátá mà.

⁴ Pbétù, Kàgàwà ózù ndí mǎ iwà mǎ mákă mǎnò pbìndà Ídzì Mákärù ìndrú tò ale tí. Ní mǎ mí nzí àdù kùnò ìndrú-nyíkpó nɔfó tí, pbétù mǎ madù kùnò Kàgàwà-nyíkpó nɔfó tí. Ka ní ndí ale-afí-tsì dhu mà núní arí ale.

⁵ Obhó tí, nyí nyàni wà dhu inzá mǎ rúhà ìndrú akekpá matí òtëka ɔ́. Ndirò òtëka ɔ́, mǎ móne nzá ìndrú-fó mǎ mí dhu òngye dhu. Kàgàwà nyú ndítírò ní ndí yà mǎ mánona dhu tó ngàmbì.

⁶ Ndirò mǎ manè nzá ìndrú rí mífú dhu, ìmbá rí'ì nyí nyú matí, ìmbá rí'ì ngäkpà ale matí. Mǎ mí'iyana inè mǎ'ë mǎ dèkú àzèmbè Krístò bhà uvitatále nyú ní mǎ rò.

⁷ Pbétù mǎ madù òko nzinzíkù ɔ́ yorowà nyú nà. Àdhàdhì ndí ndarónguna inzo nözè ingba-tsánà bhéyi,

⁸ mǎ mózè nyí atdídò. Ní, mǎ mazè nzá mǎnò Kàgàwà bhà Ídzì Mákärù kélè fákù, pbétù atdyúka nadù ɔ́ átò mǎdzi fáká ípirönga nyú okúkù dò rò, fáká àzè nítrò ndí abho nyú fákù nídhuni.

⁹ Adódù, nyí nyàrè wà mǎ mónzì kasù tí dhu mà, yà mǎ mábabà àpbè mánà. Mǎ mówù Kàgàwà bhà Ídzì Mákärù núnò rò fákù àzèmbè mǎ mí kasù ònzi adyíbhengá, ndirò kúbhingá matí rórò, akye mǎ mowuna ɔ́ ànò tí nzinzíkù ɔ́ atdí ale dò matí ní.

¹⁰ Nyí, Yésù ná'ù ale tirò, mǎ mókò nzinzíkù ɔ́ llíllá ófò ɔ́, àkákà ófò ɔ́ ndirò ìmbá nzére dhu tí ka kózùna dhu rí'ì ònà ófò ɔ́. Nyí ní ndí dhu tó ngàmbì, ndirò Kàgàwà ní átò ndí dhu tó ngàmbì.

¹¹ Nyí nyàni wà dhu átò mǎ rókò kóró nzinzíkù ɔ́ ale mánà àdhàdhì inzo t'ábanà mà náaróko pbì inzo mánà dhu bhéyi.

¹² Mǎ mówù dhu ùyá rò fákù, madù òwu afíkù òpè rò. Ndirò, mǎ mówù nyönzì rò obi nyú nà, ndíní nyí nyubhì tí Kàgàwà ózè dhu bhéyi. Ndí Kàgàwà ní ndí nyí núnzì ndíní nyí nyotsú tí pbìndà ádrùngbångá tó idzi ò, nyádù pbìndà ádrùngbångá tó awawù nála.

¹³ Ndirò, yàrì ní ndí yà inzí mǎ mí mǐngyé rórò mǎ mári òtsò nábhü ní Kàgàwà tò okúna dò rò dhu: Nyí nyírì yà fákù mǎ mǎnò Kàgàwà bhà Ídzì Mákärù. Ní, nyí nyádù

kàkò ìnzì ní ìndrù-li'ò rò àhù ɔte bhéyi, pbétù nyí nyákò ka Kàgàwà-li'ò rò àhù ɔte bhéyi. Ní, ndì ɔte ní Kàgàwà bhà ɔte. Ndì ɔte ní ndì nyukutsì rí kasù ònzì nyí Yésù ná'u ale tírò.

¹⁴ Adódù, ndì dhu nìtè dhu ní, yà Yùdeyà tó pbìrì ɔ, Kàgàwà bhà kànìsà ɔ Yésù Krístò ná'u ale rò ndì nanzì dhu, nónzì wà ndì átò rùkú dhu. Nyí nyábà àpbè fùkú pbìrì ɔ bhà nyá fó, àdhàdhì abádhí náabà àpbè ìnzá Yésù ná'u Pbàyàhúdí-fó dhu bhéyi tí.

¹⁵ I Pbàyàhúdí ní ndì Ádrùngbálè Yésù nabhù kohò, i ràdù pbànábí nábhù kokyè. Abádhí ní ndì ròká ávu. Abádhí röñzìna dhu arí nzì Kàgàwà-nyìpkó nótò, ndirò abádhí nóngò kóró ale tó òmvú tí.

¹⁶ Abádhí arí tsàka àpà 'ùtò ìnzì mǎ mòvò tí ògù tó ɔte ìnzì ní pbàyàhúdí tò, akye abádhí adùna ùgù ní. Ndì dhu bhéyi ní ndì, abádhí nísé yà angyangyi i arónzìna fiyó nzérenga-bvù. Pbétù, Kàgàwà bhà nàwí ríši isí abádhí dò.

Pòlò rí Tèsàlònikà ɔ bhà nòzè ndàla dhu

¹⁷ Adódù, ka kùtù mǎ mǎbhà mǎ nyí mànà ale-ngbò ò rò idò kàsùmì kèle tí. Pbétù ale-afí ònà rò, àlë kí'i inè atdíkpá. Atdyúka nyú ní'i àlë ràla àlë nyí mànà. Ní mǎ móñzì kóró obì ndíní ndì dhu náaká tí fákà.

¹⁸ Ndì dhu itè rí dhu ní, mǎ mómvù mǎ mówù färábvù. Ndirò imà nyú Pòlò, ma mómvù wà dhu ibí-gùna nyú, ndíní ma mara tí färábvù. Ní, pfòmvò Sitanì ádù ndì otu nútò ròká.

¹⁹ Nírò, ádhì mà nyú ndì fáká a'uta rí'i dòyá? Ádhì mà nyú ndì idhèka rí ndìka okúya dò rò? Ndirò, fáká mìlèmà tó mìkìmbà ní ádhì mà? Ni'iya tí obhó nyí ndì, yà àlë tó Ádrùngbálè Yésù ríngó nínganí?

²⁰ Obhó nyú, okúku dò rò nga ní ndì mǎ márí mìlè, idhèka ràdù ndìka ní.

3

Pòlò rí Tímòtewù òvì ràrà Tèsàlònikà ɔ bhà-afí nòpè dhu

¹ Ádzì mǎ mí inga òdò dhu níngyé mǎ rò, mǎ mála dhu mǎ ràkà mòkò vïka dò rò Átenè tó kigò ò.

² Ní, mǎ mádù adòkà Tímòtewù nòvì ràrà färábvù. Àbadhi ní ndì Kàgàwà bhà inò, yà atdíkpá mǎ márí Krístò dò róte Ídzì Mákärù nánò mànà ìndrù tò ale. Ní mǎ móvì ka färábvù, ndíní afikù nabhù tí ròtsì obì ndàdù nyidì fákù a'uta ɔ,

³ ndirò, ìnzì yà kòmbí nyí nyábàna àpbè adù tí atdí ale mà nábhù ràbhà pbìndà a'uta. Obhó tí, nyí nyàni wà dhu, àlë ràrì ndi àpbè-tidò nábhà àbà.

⁴ Ndirò, fàràbvà mǎ mí'i òná kàsùmì ɔ̄, mǎ móvò wà dhu fùkù mätí: àlë ràrì àpbè nábhà. Ní, nyí nyàni wà dhu i dhu ràrì kòkò rí 'onzì.

⁵ Wò dhu-okú dò rò ní ndi, ima nyí mà átò ma mítdègu míngyé inga t'ódota ní, ní ma móvì Tímòtewà ràrà fàràbvà. Ma móvì ka ndíní adù tí ìngo nyí nyáróko tí fùkú a'uta ɔ̄ dhu tó màkàrù nà idù. Obhó tí, ma mónzì ɔdòna dhu ní, akye utratába Sítanì ràdù àrà nyátra, obìka ràdù àwí kòkórò dhu.

Tímòtewà àdu ndì nà màkàrù rí Pɔlò-idhè nábhù rìka ndì dhu

⁶ Pbétù, kòmbí Tímòtewà nírà wà àhu fàràbvà rò. Ní, kàwe wà ídzì dhu nyí fùkú a'uta mà, fùkú àzè mánà dò. Kàti, atdídò nyí rarí mìrè bìlinganà, ndirò atdyúku nyí rí'i nyála mǎ tdítidò, àdhàdhì mǎ mòzè mǎ ràla nyí átò tdítidò dhu bhéyi tí.

⁷ Ní ndi dhu bhéyi tí adódù, yà mǎ mí'i òná àpbè mà, avuta mánà nzinzì ɔ̄, fùkú a'uta ɔ̄ nyí nyíkò tí dhu níbhò ndi obì afíka tò.

⁸ Kòmbí, mǎ mí mìnè mbéyi nyí, nyí nyíkò pótso Ádràngbálè Yésù ò nídhunì.

⁹ Ìngbà òtsò-tidò ndi mǎ mágù àdunà Kàgàwà tò okúku dò rò, yà nyí nyí nyí nyàbhù idhèka rìka ndì tí Kàgàwà-onzì okúku dò rò dhu dò?

¹⁰ Kúbhingánà ndirò adyíbhengá mätí, mǎ mårí mítso atdyúka nyí nà Kàgàwà rò, ndíní mǎ nabhù tí mǎla ngóbkù tdítidò, mágù fùkú a'uta dò òdò dhu níse fùkù.

¹¹ Kàgàwà àlë t'Ábanà nyí ndítirò, àlë tó Ádràngbálè Yésù mánà, nákà i ràngbe otu fákà ndíní mǎ mowu tí ùvò fàràbvà.

¹² Ádràngbálè Yésù àkà ndítirò nyí nyózè nyí ní nzinzìku ɔ̄ àzè, ndàdù kóró ngókpà ale nyí nyózè ní àzè nítrò átò, àdhàdhì mǎ mózè nyí dhu bhéyi.

¹³ Kàkà ndàbhù afíku ròtsì obì, ndíní adàya tí ì'i ililà rò, ndirò ìmbà afátá na àlë t'Ábanà Kàgàwà-onzì, àlë tó Ádràngbálè Yésù ríngó, i rìwú atdíkpá ròná ale mánà níngani.

4

Pɔlò rí Yésù ná'u ale ònzi ròkò Kàgàwà-nyíkpó nòfò dhu bhéyi dhu

¹ Adódü, ngätsi dhu ní, mǎ móvò wà nyí nyàkänà nyübhi Kàgàwà-nyìkpó nófò rádù dhu bhëyi dhu făkù. Obhó tí, nyí nyärí ndi dhu ònzì ònzì. Ní, kòmbí mǎ mònzi fukú, mădù àyanà făkù Ádràngbälé Yésù-ɔvò rö dhu ní yàrí: Nyí nyàkä nyöñzì ka mbëyi nyú ròsè.

² Obhó tí, nyí nyàni wà yà făkù mǎ múa yá ìngbä dhu bhëyi dhu-tidò mà rírà Ádràngbälé Yésù bhà rò.

³ Kàgàwà ózè dhu ní, nyìlă nyìkpóna ſ, ndirò ní nyödò nyí mÙnyònì rö rò.

⁴ Ndirò közè dhu ní, ngätsi ale ròdò ngbôna ilátá ſ Kàgàwà-nyìkpó ſ, ndirò ifuta mânà dhu ſ,

⁵ ìnzì ndàbhù ndì mÙnyònì ràtdù afína yà ìnzá Kàgàwà náni ale náarónzina dhu bhëyi.

⁶ Wò ndi mÙtsø-tidò ſ, dhu àkä nzá atdí ale mà rònzì nzérenga ɔdhìnà rò, ndùpò pbìndà ara dò. Obhó tí, Ádràngbälé Yésù níitìya kóró i dhu bhëyi dhu-ànyá yà angyinä rò mǎ mÙnò făkù, mădù àyanà mbëyi nyú făkù dhu bhëyi.

⁷ Obhó tí, Kàgàwà núnzì nzá àlë mÙnyònì t'ónzita tò. Pbétù, kÙnzì àlë ndínì àlë koko tí ilílă ale tí nyìkpóna ſ.

⁸ Ndì dhu bhëyi ní ndi, yàrí üyüátá nòdhò ale, nòdhò nzá ìndrù-tsü dhu, pbétù kòdhò dhu ní Kàgàwà bhà üyüátá. Ka ní ndi pbìndà Hílă-Alafí níbho arí făkù.

⁹ Yésù ná'ù ale rí 'òzè nzinzìya ſ dhu dö, nyí nyí'ì mbä făkù ka kí dhu àndì dhu-atdyú nà. Obhó tí, nyí nyú nyí-tírò, nyí nyàni wà nyí nyadù nyözè nzinzikù ſ tí dhu Kàgàwà-rò.

¹⁰ Kònì ndi dhu kèlë ní ndi nyí nyarónzina Mákèdònìyà tò pbìrì ſ arí'ì Yésù ná'ù ale-rò kóró. Ní, mǎ mònzi nyí nyöngò kònzi mbëyi nyú tdítò.

¹¹ Nyöñzì ɔbi nyökò mÙrÙngà ſ: nyändà nyí nyóko tí dhu nyí-tírò, nyadù kasù ònzì ɔtsúkù nyú ní dzùnàkù nönzì tí yà ma múa yá făkù dhu bhëyi.

¹² Ndì dhu bhëyi ní ndi, nyí nyónzina dhu rädù nyäbhù iri ale rìfù nyí, ìmbä nyadù ìyì ìndrù rí dzùnàkù ònzì dhu-atdyú nà.

Pɔlò rí dhu àndì Yésù i a'u rórò uvè ale náungbeya i dhu dö dhu

¹³ Adódü, mǎ mòzè nzá nyökò ìnzì nyàni iwà i a'u Yésù rórò uvè ale dö dhu, akye nyí nyowuya òko izu ſ, yà ìmbä arí'ì a'uta nà ngükpa ale bhëyi ní.

¹⁴ Obhó tí, àlë ká'ù wà dhu Yésù ravè ndàdù ndìngbè. Ní ndi dhu bhëyi tí, Kàgàwà abhàya kákà iwà i a'u Yésù rórò uvè ale, rÙngbè i átò, 'àdù 'Ùngbò Yésù mânà.

¹⁵ Kànř Ádrùngbále Yésù ụno dhu-bvụ rō mǎ móvwona făkù dhu. Yésù r̄ingo dhu rötüna nyìkpóya nà àlē nzínzì ő ale tírò, àlē kokoya nz̄i angyi ụvuvè ale tò òrù-akpà-otù ő.

¹⁶ Obhó tí, málàyíká dő atdí ádrùngbále-tù mà, Kàgàwà bhà wàndà-tù mánà r̄i 'iri r̄ò, Ádrùngbále Yésù nyú ndítírò níifoya òrù-akpà ò r̄ò. Ndirò kákà Yésù Krístò ɿ a'u rórò ụvè ale náaduya 'ụngbe angyi.

¹⁷ Ndí dhu-dzidő ní ndí, yà àlē-nyìkpó nà àlē kòtù àlē ndí kàsuhmì ő r̄ò, àlē kaduya òdzì atdíkpá abádhí mánà àpbù ő, àlē ràdù àlē òtù Ádrùngbále Yésù mánà awe ő. Ndí dhu bhéyi ní ndí, àlē kóró àlē kaduya òko biliŋganà Ádrùngbále mánà òrù-akpà ő.

¹⁸ Ní, nyòngò afíku nópè nzínzíku ő wòrì ɔte n̄.

5

Ádrùngbále Yésù r̄ingo ɔná idhɔ

¹ Adódú, Ádrùngbále Yésù níngoya ɔná idhɔ mà, ndí kàsuhmì mánà dő, nyí nyí imbă dhu-atdyú nà mǎndí dhu făkù.

² Obhó tí, nyí nyú, nyí nyàni wà dhu mbéyi nyú, Ádrùngbále Yésù r̄ingo ɔná idhɔ risíya inzá ka kùni angyangyi rórò, ogbotále náarótsù idza kúbhingánà dhu bhéyi.

³ Yà ìndrú rätina mårängà ràr̄ì kòmbí, ndirò ɔdòna ɔnzì ka kí dhu ràr̄ì ɔimbă r̄ò ní ndí, dhu ìnzá rí dhu aduya ìsí abádhí dő. Abádhí räbàna àpbè náapíriya ndí ndísi àdhàdhì ari nà tsibhále-ò náarí ndàpirí uguta tò dhu bhéyi. Ní, atdí ale mà nóogúya nz̄i abádhí nzínzì ő.

⁴ Pbétù nyí adódú, nyí nyí ɔimbă ínò ő, ndíni wòrì idhɔ aduya tí nyótdí ogbotále bhéyi.

⁵ Obhó tí, nyí kóró nyí ní awawù ő ale, adyíbhengá nga ő ale. Àlē ní nz̄i kúbhingá nga ő ale, ínò ő ale.

⁶ Ní, dhu àkă nzá àlē ròdhò ngăkpà ale-tsí bhéyi. Pbétù dhu àkă àlē ròkò àlē-nyìkpó nà, àlē ràdù àmbe àlē òdò dő mbéyi.

⁷ Obhó tí, òdhò aródhò ale náaródhò kúbhingá, ndirò, òri aróri ale náaróri kúbhingá.

⁸ Pbétù àlē, adyíbhengá nga ő ale tírò, dhu àkă àlē ròdò àlē mbéyi. Dhu àkă àlē rufò a'uta mà àzè mánà látú tí àlē-odrù dő, àlē ràdù ògù àlē ká'ù dhu náfɔ sàbú tí àlē-dó r̄o.

⁹ Obhó tí, Kàgàwà núutri nzá àlē ndíni ìndrú-anya nítì ndí ní pbìndà nàwí níisíya tí àlē-dó. Pbétù, kútri àlē ndíni àlē kabáya tí ògù àlē tó Ádrùngbále Yésù Krístò-otù ő.

¹⁰ Yésù avè àlè-okú dò rò ndíni ndì ndíngó dhu nótù àlè àlè-nyìkpó nà màtì rò, ndirò kòtù àlè iwà àlè kùve ró màtì rò, àlè kadàya tí òko ípìrònga õ atdíkpá ndì mànà.

¹¹ Nírò, dhu àkă nyòwù affikü òpè rò nzinzíkù õ, nyàdù òwu nyìdì rò átò a'uta õ nzinzíkù õ yà nyí nyári kònzi dhu bhéyi tí.

Yésù ná'ù ale àkă 'òkò tí dhu

¹² Adódù, mǎ mònzi fukú ngätsi dhu ní, nyöngò kökò nzinzíkù õ arí kasu ònzì ale nífù. I ale ní kökò nyànda arí Ádràngbälë Yésù-òvò rò, 'àdù àmbè nyìkpókù itdyu dò nzérenga rò rò ale.

¹³ Nyí nyàkă nyifù abádhí atdídò ròsè, nyàdù abádhí nözè yà abádhí arónzina kasu-okú dò rò. Nyí nyàkă nyökò mårängà õ nzinzíkù õ.

¹⁴ Ndirò adódù, mǎ mònzi nyí nyövò dhu inzá inga nòfò dhu bhéyi aróko ale tò, nyàdù afiya níngyé i ale-afí nòpè. Mǎ mònzi nyí nyönzì ivivi ngbóya nà ale dzùnà, nyàdù kóró ale-dzi nónndù.

¹⁵ Mǎ mònzi nyí átò nyödò nyí, inzì atdí ale mà ràdu nzérenga nzérenga ní. Pbétù dhu àkă nyöne idzinga ònzì nyí nyí bìlìnganà nzinzíkù õ màtì ndirò kóró ale nzinzì õ màtì dhu kélè.

¹⁶ Nyöngò òko bìlìnganà dhèdhé õ tí.

¹⁷ Nyöngò nyítsò inzì nyí nyábhana rórò.

¹⁸ Rèkú ndì nònzì kóró dhu õ, nyöngò òtsò kèle nádu Kàgàwà tò. Obhó tí, kökörí ní ndì Kàgàwà ózè nyönzì Yésù Krístò-òvò rò dhu.

¹⁹ Èlìlä-Alafí röñzina kasu àkă nzá nyüttò tsùna.

²⁰ Kàgàwà bhà pbànábí náunò dhu àkă nzá nyönzì gàyàna.

²¹ Pbétù, kóró dhu-önga àkă nyövò, nyàdù idzi dhu tí rí'ì dhu ònzì.

²² Ndirò, nyödò nyí kóró nzéré dhu-tidò rò rò.

Pølò rí Kàgàwà ònzi ràso Tèsàlònìkà õ Kànìsà dhu

²³ Mårängà ibho arí indrú tò Kàgàwà nyú nditírò nákă ndàbhù nyí nyökò pbìndà ale nyú tí. Kàkă ndòdò fukú ípìrònga, afikü, atdyúkù, ndirò ngbóku mànà, ròkò ìmbà nzéré dhu tí ka kózùna dhu rí'ì òyà, àlè tò Ádràngbälë Yésù Krístò rìngó òná idhò tò.

²⁴ Nyí nunzi Kàgàwà ní inzì arí pbìndà irèta náwù ale. Ní ka ní ndì rí i dhu nónzi.

²⁵ Adódù, nyöngò nyítsò dòká átò.

²⁶ Nyòvì Yésù ná'ù ale kóró atdyúkù nyú nà.

27 Ma mìtdè nyì ìtdè tí Ádrùngbálε Yésù-ɔvò rō ndíñi nyì nyɔzú tí yàrí bhàrwà Yésù ná'ù ale tò kóró.

28 Àlē tó Ádrùngbálε Yésù Krístò àkă ndàso nyì.

Tèsàlònìkà ɔ̄ Kànìsà tò Pɔ̄lò andí ɔyo rí kìsé n̄ bhàrhwà Yàrí bhàrhwà ò ī nòtù ádròdr̄o dhu tí dhu

Uvitatále Pɔ̄lò náandí ndi Tèsàlònìkà tó kigò ɔ̄ kànìsà tò ka kandí ɔyo bhàrhwà. Kàngbe ndi kànìsà ɔyo rí Ídzì Mákürù t'énota tó pbìndà abhi isé abhi ɔ̄ (Kas 17.1-9).

Tèsàlònìkà tó kigò ɔ̄ kànìsà ɔ̄ ī n̄ Pbayàhúdí mà ábhɔ̄ ìnzì n̄ Pbayàhúdí mānà. Pɔ̄lò andí dhu abádhí tò mbèmbè imbò kumì ato údà Yésù Krístò ka kúgù dhu-dzidő rórò.

Yàrí ɔyo rí kìsé bhàrhwà ò Pɔ̄lò àdu ndàndí dhu n̄ īwà ndi ndóvò wemberè tó pbìndà bhàrhwà ò dhu. Kàsùmì àdi ndàmbe ùda tí ùda d̄o rò, pbàkrístò-tsì náava ndi atdídő ìnzì Ádràngbále Yésù r̄ingo dhu n̄. Tèsàlònìkà ɔ̄ atdídhená ale nóowúnà àtìnà r̄o ndi Ádràngbále bhà idhɔ̄ rákă īwà (2.2). Ngükpà ale nóowúnà dhu ìrè r̄o 'àti ìnzá dhu ràkă konzì kasu ìnzá òtrò idhɔ̄ ɔ̄ kà r̄ingo nídhun̄ (3.6-12). Nírò, Pɔ̄lò r̄i ndi ndúdhëna dhu àngă atdídő. Kà r̄i dhu òvo Kàgàwà r̄o òmvü, Nzére ale nyú tí ka kátina ale nàndà dhu d̄o. Ndì ale r̄i ndítò angyină r̄ò Krístò r̄ingo dhu tò (2.3-4). Ndirò, Pɔ̄lò r̄i pbàkrístò-afí àbhü ròtsì ɔbi ndàti Ádràngbále ràr̄ ìnzì arí ʉno ndi ndànnò dhu nábhà ìnzá ndi ndònzì rórò ale. Ní kà ràr̄ abádhí àbhü ròtsì ɔbi, ndàdù abádhí òdò pfòmvò Sitanì r̄o r̄ò (3.3).

Bhàrhwà-nyìtì ka kóhù tí dhu

- Pɔ̄lò r̄i Tèsàlònìkà tó kigò ɔ̄ pbàkrístò nòvì dhu (1.1-2).
- Ndì ndíngó r̄ò Ádràngbále Yésù nòtdíya ìngbàtì ʉli ndì ale-ànyă obhónánga d̄o dhu (1.3-12).
- Ìnzá Ádràngbále Yésù àpè ndàdú dhu mà, Kà r̄ingo īwà Nzére ale nyú tí ka kátina ale ítò ndì dhu-dzidő dhu mānà (2.1-12).
- Pbàkrístò àkă ikò pòtsó fiyó a'uta ɔ̄ dhu (2.13-17).
- Pbàkrístò àkă 'àbhü ī atdídő itsòta tò dhu mà, abádhí àkă 'ònzi kasu fiyó ípìr̄onga nòdò tí dhu mānà dhu (3.1-15).
- Pɔ̄lò r̄i ndìtsò Tèsàlònìkà ɔ̄ pbàkrístò d̄o ndàdù abádhí nòvì dhu (3.16-18).

¹ Ima Polò, atdíkpá Sìllivanù mà Timòtewà mènà, mǎ mèndi yàrì bhàréwà fèkù Tèsàlònikà tó kigò ò Kànìsà tirò. Nyì ní àlè t'Ábanà Kàgàwà mà, àlè tó Ádràngbälé Yésù Krístò mènà bhà ale.

² Ndi àlè t'Ábanà Kàgàwà mà, àlè tó Ádràngbälé Yésù Krístò mènà nákà 'aso nyì, 'adù nyabhù nyökò mèrèngà ñ.

Połò rì Tèsàlònikà ò kànìsà nílè fìyò a'uta-okú dò rò dhu
(Màt 13.40-43; 25.31-45; Fil 1.3-6,27-30; 1Tè 1.3-7)

³ Adódü, mǎ mèkà möngò òtsò àdu bìlinganà Kàgàwà tò okúku dò rò. Ní, dhu àkà àlè rònzì ka ndi dhu bhéyi tí, fèkù a'uta rì ndisë, nyì nyözè nyì ní nzinzìku ò àzè ràdù àmbe ndise dò nídhunì.

⁴ Ndi dhu-okú dò rò ní ndi mǎ mèrì mìlè okúku dò rò Kàgàwà bhà kànìsà ñ. Mǎ mèrì mìlè átò, nyì nyíkò pòtsó, nyàmbé fèkù a'uta nòdò dò, àpbè mà avuta mènà-dzi t'ónđùta ò nídhunì.

⁵ Wò dhu bhéyi nyì nyónzìna dhu ní ndi rí dhu àvì, Kàgàwà riidìya kóró ale-ànyà obhónanga dò, ndàdù nyözù iwà nyì nyàkànà nyotsù yà nyì nyári àpbè àbà okúna dò rò pbìndà ádràngbångä tó idzi ò ale tí.

⁶ Obhó tí, Kàgàwà ní obhónanga dò arí indrú-ànyà nítdì ale. Ní, kàvùya átò yà rùkù arávu ale-rò.

⁷ Ndìrò nyì, yà rùkù ka karávu rò, àlè kadùya àbànà nyì mènà atdíkpá ní àpbè ò rò àlè kí àlè àsò dhu, yà Ádràngbälé Yésù rì ndìtè òrù-akpà ò rò i iwù pbìndà ádràngbångä tó obi tó mèlàyíkà mènà nínganí.

⁸ Kíraya ádràngbä kàzu ñ, ndàdù yà inzá Kàgàwà níni ale-ànyà nítdì. Ndìrò kíidìya yà inzá Ádràngbälé Yésù bhà Idzi Mákárù nífu ale-ànyà átò.

⁹ Fìyò nzérenga tó perè tí, abádhí núuwíya dhòdhódhónganà, i ròkò itsé nyá Ádràngbälé Yésù rò rò, ndìrò kàbhà obi tó ádràngbångä tó awáwù rò rò mètì.

¹⁰ Ndi dhu onziya ndì Yésù ríngò ndíni pbìndà ale-tsí nílè tí ndì, ndì ná'ù ale kóró ràdù ndífu nínganí. Nyì nyí'iya i ale nzinzì ñ átò, i wà nyì nya'u fèkù mǎ munço ote nídhunì.

¹¹ Ndi dhu-okú dò rò ní ndi, mǎ mèrì mìtsò bìlinganà okúku dò rò, ndíni àlè tó Kàgàwà níozù tí nyì pbìndà anzita nà àkà ale tí. Ndìrò mǎ mèrì mìtsò ndíni pbìndà ádràngbångä tó obi ní kàbhù tí nyì nyári atdyúna òho kóró idzinga mà, fèkù a'uta-kàsü mènà ràkä.

¹² Ndi dhu bhéyi ní ndi, àlè tó Ádràngbälé Yésù-ovò rí ndilè okúku dò rò, ovòku ràdù ndilè átò kòkù dò rò. Ndi dhu

ràdù ndònzì àlě tó Kàgàwà bhà ídzìnga mà, Ádràngbälë Yésù Krístò bhà ídzìnga mǎnà nóokú dò rò.

2

Pfòmvò iñi nzére ale nònzìya tdù Ádràngbälë Yésù ingo rò dhu
(Màt 24.23-44; 1Yù 2.18; 4.1-3)

¹ Adódù, àlě tó Ádràngbälë Yésù Krístò rìngo, ndàdù àlětsù nándu tina ò òná idho dò, mǎ mìtdè nyì itdè tí:

² àpē nyàbhù dàku rìnza ndì isó tí nyàmbé odo ònzì dò yà ìndrú rätina iñwà Ádràngbälë Yésù rìngo òná idho ràkă rò. Àpē nyà'u ka, ìmbă ka kátina pbànábí nánnò dhu ràrì ndi, ndirò mǎ múnò dhu ràrì ndi, ndirò ngätsi n̄, mǎ mändi bhàrhwà ràrì ndi ka nànnò rò.

³ Àpē nyàbhù atdí ale mà ràtrà nyì ìngbà ófò õ màtí. Obhó tí, dhu àkă pé ìndrú rìvà dhu ì ròdhò Kàgàwà angyinà rò tdù ndi idho náaká rò, pfòmvò iñi nzére ale nyá ràdù ndítè. Ndì ale ní iñwà Kàgàwà utri angyangyi dhòdhóhónga tó ove tò ale.

⁴ Ka ní òmvü, yà Kàgàwà tí ka karózùna, kadù ùlenà kóró dhu-tsí dò arí ndìdzì orú ale. Kàraya àhù ndì ndádi Kàgàwà bhà idza nyá õ, ndàdù ndàtì ndítirò Kàgàwà nyá tí dhu ò.

⁵ Nyì nyìrè tí obhó yà fákù ma mongónà òvònà àdì ma mìdù nzinzìku õ ròrò dhu?

⁶ Ndirò kòmbí nyì nyùni wà kà-tsù nútò arí ìnzì rònzì ndì dhu. Ní kàraya ndítè pbìndà kàsùmì ràkă rò tí.

⁷ Obhó tí, nzére ale bhà obi rì'ì ìnè kasù ònzì ndì ndí ìnzá ka kùni ròrò ró. Pbétù dhu àkă yà kà-tsù nútò rí kòmbí ale rìndrì pé ndì ányìrò rò.

⁸ Nírò ní ndi ndi nzére ale níitèya ndì kpangba. Ndirò, Ádràngbälë Yésù náadùya kòhò ihèna n̄, ndítò kàsàna pbìndà ingota tó awáwù n̄.

⁹ Wò ndi nzére ale níiraya pfòmvò Sìtanì bhà ádràngbànga tó obi n̄. Kònzìya kóró wiwì-tidò, dhu itè rí ize mà, ìnzá apèna 'ònzì angyi ìndrú-nzinzì õ dhu-tidò mǎnà, ndùtrà ìndrú n̄.

¹⁰ Ndirò kònzìya kóró nzéreng-a-tidò, ndàtrà ùwí rúwí ale n̄. I ale núuwíya ìnzá i azè 'àkò, ndirò ìnzá i òzè yà 'igü rádù obhónga dhu-okú dò rò.

¹¹ Ndì dhu-okú dò rò ní ndi, Kàgàwà arí abádhí rúwí n̄ ádràngbànga tó obi nívì, ndíní abádhí ná'a'u tí titò.

¹² Ndì dhu bhéyi ní ndi, Kàgàwà adùya anya nítdì yà ìnzá obhónga ná'u, pbétù 'àdù nzéreng-a kélë nözè ale dò.

*Pɔlò r̄ Kànìsà nónzi r̄ikò f̄iyó a'uta ſ̄ dhu
(1Pé 1.3-9; 5.10-11)*

¹³ Pbétù mǎ'i na adódú, mǎ màkă mǒngò òtsò nádu bìlinganà Kàgàwà tò okukù dò rò, yà atdídò Ádràngbâle Yésù ózè nyi'rò. Obhó tí, mùhangú ò rò Kàgàwà náapì wà nyi' ògù tò, yà nyu'ó rí nyìlă nyìkpóna ſ̄ pbìndà Hìlă-Alafí-otù ſ̄. Ndirò kăpì nyi' ògù tò obhónga nyi' nyá'ù dhu-otù ſ̄.

¹⁴ Kònř i dhu tò nga ní ndì Kàgàwà únzì nyi' yà făkù mǎ múnò Ídzì Mákürü-otù ſ̄ nř, ndínr̄ nyi' nyi'iya tí ngari nà àlë tó Ádràngbâle Yésù Krístò bhà ádràngbânga tó awáwù ò.

¹⁵ Nírò adódú, nyikò pótso făkù a'uta ſ̄. Ndirò nyàlă yà făkù mǎ mûyă tsùka ſ̄ mâtí, ndirò andítá ſ̄ mâtí dhu mbéyi dékù ò.

¹⁶ Àlë t'Ábanà Kàgàwà náazè àlë atdídò. Ndirò pbìndà ídzìng-a-otù ſ̄, kíbhò dhòdhóhónga tó ale-affí t'ópèta mà, ídzì a'uta mânà àlë tò. Ní, àlë tó Ádràngbâle Yésù Krístò nyé ndítírò, àlë t'Ábanà Kàgàwà mânà,

¹⁷ nákă i ròpè afíkù, 'adù nyidì kóró kàsükù mà ídzì òtékù mânà ſ̄.

3

*Pɔlò r̄ itsòta nónzi Kànìsà-fó dhu
(Röm 15.30-32; 1Tì 2.9-10; 4.11-12)*

¹ Kébhà mǎ mí dòná rò nř adódú, nyòngò nyítsò dòká, ndínr̄ Ádràngbâle Yésù bhà òte náundò tí ndì tsàkàtsàkà, kadù ifunà kóró ngari ſ̄ yà fărábvú kări ndònzi dhu bhéyi.

² Ndirò dhu àkă nyítsò nyi' dòká, ndínr̄ Kàgàwà igú tí mǎ'i òrörù ndirò nzére-ale-fó rò. Obhó tí, ìnzì ní kóró ale ndì Yésù ná'ù.

³ Pbétù, Ádràngbâle Yésù ní ìnzì arí ùnò ndì ndùnò dhu nábhà ìnzá ndì ndònzi rórò ale. Ní kà r̄ nyidì, ndàdù nyödò Nzére ale r̄ rò.

⁴ Ádràngbâle Yésù-okú dò rò, mǎ mà'ù dhu nyi' rarí făkù mǎ mûyă dhu ònzi ònzi, ndirò nyi' rărõngó kònzi ònzi.

⁵ Ádràngbâle Yésù àkă ndàbhù nyi' nyäni ìngbă dhu bvú mâtí Kàgàwà ózè nyi' dhu, ndàdù nyäbhù nyöndù àpbè-dzi àdhàdhì ndì ndandù ka dhu bhéyi.

Pɔlò r̄ dhu ùyă Tèsàlònìkà ſ̄ Kànìsà tò kasù dō dhu

⁶ Adódú, mǎ mí dhu ùyă făkù àlë tó Ádràngbâle Yésù Krístò-ovò r̄: nyindà nyi' yà ngbôya úyí, ìnzì 'adù yà făkù mǎ mûyă dhu nífù kóró ɔdhíkù r̄ rò.

⁷ Nyě nyàni wà dhu, nyě ràkänà nyökò mǎ mårí òko dhu bhëyi. Obhó tí, nzinzìku ſ̄ mǎ míf’i rò, mǎ mókò nzá itsi nà.

⁸ Mǎ mónyà nzá atdí ale bhà ònyà mà tır̄orò. Pbétù, mǎ móñzì kasu ɔbi nyú nà ndirò ingleytá mânà, kúbhingá mätí, ndirò adyibhengá mätí, akye mǎ mowuna i’i ànò tí nzinzìku ſ̄ atdí ale dō mätí nj.

⁹ Mǎ móñzì wòrì dhu àzèmbè iwà nyě nyàkänà nyöñzì dzùnàka rörò tí. Pbétù, mǎ mazè dhu ní mítè nyě nyàkä nyöngò ònzinà dhu yà mǎ móñzina dhu-nyutsi.

¹⁰ Obhó tí, färabvù mǎ mif’i òna kàsumì ſ̄, mǎ møyá dhu făkù mätí: «Inzí arí kasu ònzì ale ní ràkänà nzá ndonyà dhu.»

¹¹ Mǎ mîrì dhu, nzinzìku ſ̄ atdídhená ale-ngbò rúyí, inzí ‘àmbe kasu ònzì dō. Ndirò kasu ònzì i àmbènà rò, abadhí raradù ‘itsu ngükpà ale röñzina kóró dhu ò.

¹² Ní, mǎ móñzì i ale-tsí, mădù dhu ùya fifyò Ádràngbâle Yésù Krístò-ovò rò, ròwù kasu ònzì rò fiyònga ſ̄, ‘adù fiyó ònyà nyú nónyà.

¹³ Pbétù, nyě adódù, nyě nyàkä nzá nyängye nyě idzinga t’ónzita ní.

¹⁴ Inzí rí yà mǎ münò yàrì bhàrùwà ſ̄ dhu níf’ alé, nákä nyawé dònângá, inzí nyadù nyirì mânà, ndiní nyina adù tí ìwà.

¹⁵ Àpé nyadù nyòzù ka òmvü tí. Pbétù, nyě nyadù dhu òvò kà tò ɔdhìku bhëyi tí.

Pɔlò rí nditsò Tèsàlòníkà ſ̄ bhà dō ndàdù abádhí nòví dhu

¹⁶ Márangà ibho arí indrú tò Ádràngbâle Yésù nákä ndàbhù märangà nditirò făkù kóró kàsumì ſ̄ ndirò kóró ófò ſ̄. Ádràngbâle Yésù àkä ndi’i nyě mânà kóró.

¹⁷ Ìma Pɔlò, yàrì ní ndi ɔtsádu nyú ní ma mândina făkù dhu, movi nyě òná. Ma marí ɔtsádu ilí ndi dhu bhëyi kóró bhàrùwà ò. Kàní ɔtsádu-dó nyé.

¹⁸ Àlë tò Ádràngbâle Yésù Krístò àkä ndàso nyě kóró.

TÌMÒTEWÙ

tò Pɔlò andí wembérè tí bhàrùwà Yàrí bhàrùwà ò ì nòtù ádròdrò dhu tí dhu

Yàrí ní wembérè tí Pɔlò andí TÌMÒTEWÙ tí kátina kpatsìbhìngba tò bhàrùwà. Ndi TÌMÒTEWÙ ni'ì Áziyä-Ngba tó pbìrì ɔ, Lístrà tí kátina kigò ɔ ale. Kòmbí ka karí ndi pbìrì ànzi Tùrùkiyà tí. Kà t'ábanà ni'ì Mùgìrikì, kà-tsánà Èwùníkè ràdù ʃì Mùyàhudì-àyi (Kas 16.1). Ùyàdhíyà mà íyànaà manganà ni'ì pbàkrístò (2Tì 1.5).

Pɔlò arà Kàgàwà bhà Ídzì Màkùrù náñò Lístrà. Ní TÌMÒTEWÙ iri kà ràwëna Yésù dò dhu, ndàdù ndi Yésù à'ù (Kas 16.10). Ndi dhu-dzidò, Pɔlò adù kòvò 'ongò kasù ònzì manganà atdikpá.

TÌMÒTEWÙ unctiona Pɔlò ibí-gàna nyé pbìndà abhi ɔ (Kas 16.1-5). Ndirò, Yésù ná'ù ale tó a'uta nádù ndì olù, ngätsi ní yurò dhu údhë ka kí ìndrù tò Yésù bhà Ídzì Màkùrù rò rò òná atdí kigò mà ndì ndirò rò, Pɔlò ongónà ndi TÌMÒTEWÙ òvì ràrà ìndrù-afí nòpè ányì. Ndi dhu bhéyi ní ndi kavì ka atdiku ràdì Efesò tó kigò ɔ, pbàkrístò-afí nòpè tí (1Tì 1.3). Ní yàrí bhàrùwà náatù ka ányì. Ka kirè nga Pɔlò randí ka azà kumì dòná ʃbhù nà atɔ mà azà kumì dòná imbò nà atɔ manganà nzinzì ɔ Yésù ka kúgù dhu-dzidò. Ndi kàsùmì ɔ Pɔlò i'ì iwà ndi ndóngò mullà tí ró, TÌMÒTEWÙ ràdù ʃì mbèmbè ʃbhù kumì dòná imbò nà atɔ nà.

Bhàrùwà-nyìtì ka kóhù tí dhu

- Bhàrùwà-dòkpa (1.1-2).
- Pɔlò rí TÌMÒTEWÙ àvì ròsò tìtò tó málímó dhu (1.3-11).
- Pɔlò rí òtsò àbhù Ádrùngbâlé Kàgàwà tò kàbhà ídzìngáokú dò rò dhu (1.12-20).
- Pbàkrístò ròngò 'itsò kóró ale dò dhu (2.1-15).
- Kànìsà ɔ ádròdrò ale àkă kovò tí dhu (3.1-16).
- TÌMÒTEWÙ àkă ndóngò dhu údhe pbàkrístò tò òná ófò (4.1-16).
- TÌMÒTEWÙ àkă ndònzì kasù kànìsà ɔ kóró ale-tidò manganà tí dhu (5.1-6.2).
- Pɔlò rí TÌMÒTEWÙ-nyìkpó nítdyù tìtò tó málímó rò rò dhu mà kákă ndàbhù sedzà ònzítále tò ìnzì ràli fìyó a'uta fìyó ònzì ò dhu manganà dhu (6.3-21).

¹ Ima Pɔlò, ima ní Yēsù Krístò bhà uvitatále. Ima nówò ní Kàgàwà àlè tó Ògùba mà, Yēsù Krístò, yà àlè kíli àlè-nyìkpó ròná ale mánà.

² Tímòtewù, ma mí yàrí bhàrùwà àndí indù. Inyi ní idhùdu nyú a'uta-otù ɔ. Kàgàwà àlè t'Ábanà mà, Yēsù Krístò àlè tó Ádrùngbálé mánà nákà itè fiyó ídzìnga indù, àbà izu dànwá, àdù nyabhu nyadi mārùngà ɔ.

Pɔlò rí Tímòtewù àví ròsò titò tó málímó dhu

³ Yà Mákèdònìyà tó pbìri ò ma márà rórò ma mávi nyonzì dhu bhéyi tí, ma mózè nyadi Efesò tó kigò ò, ndíní nyí nyosó tí atdídhéná ale, inzì ràmbe titò tó dhu nûdhe dō indrú tò.

⁴ Nyí nyákà nyosó abádhí átò inzì rùmbè ì titò tó imbe t'awesta mà, fiyó rùgànda-tsù náalè ndì tí dhu mánà dhu náwé ì inzì ríku rórò dhu rò. I dhu àwé ka kí dhu náarí agòta ibho indrú nzinzì ɔ, àzèmbè a'uta-otù ɔ ka kúní Kàgàwà ózè dhu nónzi ka kàmbènà rò.

⁵ Ma mí wò dhu àyá okúna dò rò dhu ní, ndíní indrú nóozé tí ì nzinzìya ɔ. Ndi àzè rähù ililà ale-afí mà, ídzì irèta mà, obhónánga tó a'uta mánà ò rò.

⁶ Atdídhéná ale níndà ì kókò i dhu rò rò, ndì dhu ràdù 'abhù 'àmbe ìmbà tìya nà dhu nánò dō indrú tò.

⁷ Abádhí ózè ì Kàgàwà bhà Uyátá tó málímó tí. Pbétù, abádhí úni nzá wò ì únɔna dhu-tù mà, ndirò abádhí úni nzá wò ì údhéna obi nyú nà dhu mà.

⁸ Àlè kúní wà dhu Uyátá ràrì ídzì dhu, Kàgàwà ózè dhu bhéyi ka kùdhe ka indrú tò rò.

⁹ Àlè kákà àlè ràni dhu átò, Kàgàwà ranzì nzá pbìndà Uyátá obhónánga ònzì arí ale tò. Pbétù kánzì ka fíyò ale ní inzì arí Uyátá nífù ale, inzì arí Kàgàwà ùnò dhu ifù ale, inzì arí Kàgàwà ná'u ale, ndirò nzérengatále. Kánzì ka átò inzì arí Kàgàwà ifù ale tò, yà adzi ɔ dhu nátdú afíya ale tò, abáya mà ayíya mánà nókye arí ale mà ngükpà ale òkye arí ale mánà tò.

¹⁰ Kàgàwà anzì Uyátá átò okuya dò rò ale ní mànyònítále mà, kpabhále tirò arí mànyònì ònzì nzinzìya ɔ ale mà, ndirò vèbhále tirò arí mànyònì ònzì nzinzìya ɔ ale mánà. Kánzì ka átò indrú ùdzì arí ino tí ale mà, titò ùno arí ale mà, titò dò arí dhu nátsò ale mà, ndirò Kàgàwà bhà obhónánga tó ote nà rí 'agò ngükpà dhu-tsí nónzi arí ale mánà-okú dò rò.

¹¹ Ndi obhónánga tó ote náko ndì yà hirò nónzi Kàgàwà ibhò fudú, ndíní ma mongó tí ùnònà indrú tò pbìndà ádrùngbángá tó awáwù tó Ídzì Mákürù nà.

Pɔlò rí òtsò abhù Yēsù Krístò tò, kàbhà ídzìnga-okú dò rò dhu

¹² Ma màbhù òtsò yà obi níbhò idù àlè tó Ádrùngbále Yésù Krístò tò, kőzù ma àkákă ale tí, ndìdì ma pbìndà kasù õ dhuokú dò rò.

¹³ Angyi íma ni'ì Yésù n̄ arí dhu ànò ale, Yésù ná'ù ale rò arávu ale, ndirò àrì dò arí dhu ònzì ale. Pbétù Kàgàwà ábà izù dùdú, inzá ma má'ù Yésù dhu nábhù ma mongò inzá ma mùni dhu ònzì dhu-okú dò rò.

¹⁴ Ndi àlè tó Ádrùngbále Kàgàwà nítè pbìndà ídzìnga abhò nyá idù. Ní, kădù dzùnàdu ònzì ma'ù ndì, madù ngükpà ale nözè, Yésù Krístò mánà mă mungbò mă dhuokú dò rò.

¹⁵ Yàrì ní ndi àkákă ka'ù, ndirò kóró ale àkă ì ràkò ɔte. Ndi ɔte ní: Yésù Krístò írà yà adzi õ ndíní ndì ndigú tí nzérengatále, yà íma nyá ma mí'ì nzére ale nyá tí ròsè nzinzìya õ ale.

¹⁶ Pbétù, ndi dhu-okú dò rò ní ndi Kàgàwà ábà izù dùdú. Kónzì ka ndi dhu bhéyi, ndíní otùdu õ, íma, nzére ale nyá nzérengatále nzinzì õ tírò, Yésù Krístò nítè tí kóró pbìndà dhu-dzi t'óndùta. Kónzì dhu ndi dhu bhéyi, ndíní ndì ndítè tí dhu ngükpà ale tò abádhí ràrì'ì inè 'à'ù ndì, 'àdù dhòdhódhónga tó ípirònga nábà.

¹⁷ Kàgàwà dhòdhódhónga tó Ádrùngbá Kamà, yà inzì aróvè, yà inzì atdí ale mà arálána, ndirò yà atdírò tí arí'ì Kàgàwà nákă ifuta nà ilèta mánà dhòdhódhónga nà. Àmìnà!

¹⁸ Timòtewà pbànìngbá, ma mí yàrì dhu àvì nyonzì, àdhàdhì yà angyangi pbànábí avò okúnù dò rò dhu bhéyi, ndíní ndi ɔte-otù õ nyi nyugye tí ale-afí tó ídzì ila.

¹⁹ Nyi nyákă nyodò pbùkù a'uta mà pbùkù ídzì irèta mánà mbéyi. Atdídhéná ale nódhò fiyó ídzì irèta, ndi dhu ràdù 'àbhù 'ùwì fiyó a'uta õ rò.

²⁰ Kò i uwúwí ale nzinzì õ ní, Hímèneyò mà Àlisandurù mánà. Ma mípfo wà abádhí mabhù pfòmvò Sítanì tò, ndíní fiyó mètsò nügérè tí, ndirò inzì 'ongó tí dhu ànò Kàgàwà n̄ tdítdò.

2

Yésù ná'ù ale àkă òngò òtsò kóró ale dò dhu

¹ Nírò, anginyà rò nyá ma mónzì fuká dhu ní, nyöngò nyitsò kóró ale dò. Nyitsò nyi nyi rò, nyöngò dhu ònzì Kàgàwà-fó, nyadù nyitsò Kàgàwà rò abádhí-okú dò rò. Nyöngò Kàgàwà ònzì rònzì kóró ale rò mèhetù dzùnà, nyadù òtsò àdu Kàgàwà tò abádhí-okú dò rò.

² Nyöngò nyitsò ndi dhu bhéyi átò adròdrò kámá mà, indrú ànda arí kóró ngükpà ale mánà dò, ndíní àlè nabhù tí

àlē ròkò ịyংngā ᷄, ndirò mårংngà ᷄, àzèmbè àlē kí Kàgàwà ózè dhu ɔnzi, àlē ràdù ịf්na ka kí dhu ɔnzi ng්kpà ale-rō rōrō.

³ Wò dhu bhéyi ní ndi, nyි nyí àyáya dhu, ndirò Kàgàwà àlē tó Ọgùba-nyìkpó nòfò dhu nónzi.

⁴ Közè dhu ní kóró ale ràbà ɔgù, 'àdù obhóngga ụni.

⁵ Obhó tí, Kàgàwà arí'i atdí tí, ndirò kà mânà rí ìndrú ùngbò ale rí'i atdí tí. Ndi ale ní ìndrú, Yésù Krístò.

⁶ Kăbhù pbìndà ípìrōngá ndítírò ọve tò, kóró ale ndì nduwù tí ní. Wòrí ní ndi, Kàgàwà apì kàsùmì àkă rò, Yésù itè yà adzi ᷄ ale tò dhu.

⁷ Ndi dhu-okú dò rò ní ndi, Kàgàwà ֆli ma uvitatále tí, ndirò ndi Ídzì Mákărù t'ùnɔtatále tí. Ֆli ma átò ndíñi ma mudhè tí dhu ịnzì ní Pbàyahúdí tò, rà'ù Kàgàwà, 'àdù obhóngga ụni. Yà ma mánona dhu ní obhó dhu nyú, ịnzì ní títò.

Kpabhále mà vèbhále mânà àkă ị'ì nà Kànìsà ᷄ ófò

⁸ Nírò, ma mòzè kóró ngari ᷄ kpabhále ròngò ịtsò Kàgàwà-nyìkpó ᷄ ịlă afíya nà, ọtsúya ị ụva orù rōrò, ịmbă nàwí na, ndirò ịmbă agótá na.

⁹ Ndi dhu bhéyi tí, ma mòzè vèbhále ròngò 'ụfò inga nòfò dhu bhéyi, ndirò isísó ófò ᷄. Abádhí àkă nzá 'idhà ìndrú-afí dòyà, dòyà-ká t'ókyèta mà, orò ní ka kóbhòlò dhu t'úfótá mà, orú odziya nà yòkpó mà, orú odziya nà mberù mânà t'úfótá-otù ᷄.

¹⁰ Pbétù, abádhí àkă 'itè fíyó aya ídzì kasù ɔnzi ị i dhu-otù ᷄, àdhàdhì Kàgàwà-odò ɔnzi ị arí dhu tí arí 'atì vèbhále náarónzìna dhu bhéyi.

¹¹ Vèbhále àkă ịnè ịnè tí kpabhále rí dhu ùdhé fíyò rò, 'àdù fíyò rí dhu ùdhé ale rǎnɔna dhu nífu.

¹² Ma màvi nzá vèbhále rùdhe dhu kpabhále tò, ndirò ngätsi ní rí'i ádròdrò ale tí kpabhále dò. Pbétù abádhí àkă ịnè ịnè tí.

¹³ Obhó tí, Àdamù ní ndi wemberè tí Kàgàwà abhòlò, ndàdù Evà ɔbhòlò dzina dò.

¹⁴ Ndirò, ịnzì ní Àdamù ndi pfòmvò Sìtanì utrá, pbétù tsìbhále ní ndi kútrá, ndirò tsìbhále ní ndi ndi ka kútrá dhu abhù rùkò Kàgàwà bhà Ụyátá.

¹⁵ Pbétù Kàgàwà igúya vèbhále uguta-otù ᷄, fíyó a'uta mà àzè mânà abádhí ɔdò, 'àdù ụbhi Kàgàwà-nyìkpó ᷄ ịlă, ndirò inga nòfò dhu bhéyi rò.

3

Kànìsà ᷄ ádròdrò ale àkă ị'ì nà ófò

¹ Kàní obhó dhu ḥnō rí ɔte: Kànisà dōnga àndà arí ádràngbále tí ndì nözè ndòngò ale nözè ní ídzì kasu nyú.

² Ndì ádràngbále nákă ḥimbă nzére dhu tí ka kózàna dhu rí i nyasnatsì. Kàkă ndì i atdí tsibhále kélë nà ale tí. Kàkă ndì i afína òto rí ale tí, ḥnzí arí dhu òmo òmo tí ale tí, ndirò ifuta nà àkă ale tí. Kàkă ndì i mbéyi arí olo àkă ale tí, ndirò mbéyi arí Kàgàwà bhà ɔte ùdhé ìndrú tò ale tí.

³ Kàkă nzá ndì i wa óvò ale tí, ndirò ngätsi ní anya ònzí arí ìndrú nà ale tí. Pbétù, kàkă ndì i iyò arádi ale tí, mårùngà nözè ale tí, ndirò ìnzá fùrangà átdú afína ale tí.

⁴ Kàkă ndì i mbéyi arí pbì idzá-bhà òdò, ndàdù pbì inzo àbhù rìrì tsùná dhu ifuta nyú nà ale tí.

⁵ Obhó tí, ḥnzí arí pbì idzá-bhà nyú nódò ḥngbà dhu bhéyi?

⁶ Kànisà dō ádràngbále àkă nzá ndì i ɔwútána tí Yésù ná'ù ale tí, akye kárana ndìdzi, Kàgàwà ràdù anya òtdì dòná yà Pfòmvò dō ndì ndatdì anya dhu bhéyi ní.

⁷ Kàkă ndì i ìnzá Yésù ná'ù ale mà ràdù idzì dhu ḥnò dòná átò ale tí, akye i ale owuna òko ḥnzí ifu ka ní, ndirò akye kárana àtsì Pfòmvò bhà àdà ò ní.

Diyàkónó àkă i i nà ófò

⁸ Ndì dhu bhéyi tí, diyàkónó àkă i i ifuta nà àkă ale tí, ndirò ḥnzí ní oyoyo idáya nà ale tí. Abádhí àkă nzá i i wa óvò ale tí, ndirò títò tò otu ñ ka kóngyèna malì átdú afíya ale tí.

⁹ Abádhí àkă 'òdò yà Kàgàwà ítè àlë tò a'uta tó obhónánga ililà affiya nyú nà.

¹⁰ Abádhí àkă pé kandà mìtsöya angyi, ndì dhu-dzidò, ìnzá ka kàbà nzére dhu abádhí-nyutsì rò, kadù ndì kasu àbhù abádhí rònzì.

¹¹ Ndì dhu bhéyi tí, abádhí tó vèbhále* nákă i i ifuta nà àkă ale tí, ndirò ḥnzí arí ìndrú-rgbò ḥnō ale tí. Abádhí àkă i i afíya òto rí ale tí, ndirò fíyò ka kàvi kóró kasu ònzí arí mbéyi ale tí.

¹² Diyàkónó àkă i i atdádí tí arí i vèbhále nà ale tí, ndirò mbéyi arí fíyò inzo mà, fí-dzá arí i ngúkpà ale mánà dhu òdò ale tí.

¹³ Mbéyi arí fíyò kasu ònzí diyàkónó, nífú kóró ale arí. Abádhí ràdù òwu dhu àwe rò ìndrú tò ḥimbă òyá ɔdóna, Yésù Krístò i á'u dhu dō.

Àlë tó a'uta idè dòná ádràngbà ɔte

* **3:11 3.11** Pbágiríkí t'ávàna ñ, vèbhále tí ka kátina dhu ràdù i i diyàkónó tó vèbhále tí, ngätsi ní diyàkònísí tí.

¹⁴ Ma màndí yàrí bhàrwà ìndù iwà ma mà'ù dhu òtò ma ràrì móto tìnù ò inzà òtrò idhò ò rórò.

¹⁵ Pbétù, inzà ma màrà àhù sese rò, yàrí bhàrwà rí ndi ìngbà dhu bhéyi màtí dhu àkă kokò Kàgàwà bhà ale nzinzì ù dhu nítè ìndù. I ale ní Kàgàwà, yà ípìrònga nà arí ì dhòdhódhóniga nà ale bhà Kànìsà, yà obhóngga ídè dòná átsùta.

¹⁶ Obhó dhu nyú ní yà. Kàgàwà ítè àlë tò ní ádrùngbà òte nyú. Àlë tó a'uta ídè ndi òte dò:

Yésù Krístò ítè ndì ìndrú tó ófò ù.

ndirò ka ní ndi Hlìlä-Alafí ítè Kàgàwà ózù ìmbà afátá nà nyunatsì ale tí.

Kàvì ndì málàyíká-ònzì,

ndirò kàbhà Ídzì Mákúrù ní ndi ka kùnò ìnzì ní Pbàyàhúdí nzinzì ù.

Ka ní ndi yà adzi ù ale a'u,

ndirò Kàgàwà adù àbhùnà ròdzì òrù-akpà ò, ádrùngbànga tó awáwù ò.

4

Títò tó dhu ùdhé rí ale rò rò ka kí ale òdò dhu

¹ Hlìlä-Alafí rí dhu òvò kpangba ndàti, yà adzi ù dhu-tsù rí ndòdò òná kàsùmì ù, atdídhéná ale rùbhàya fìyò a'uta. Abádhí apbáya ì ìndrú ùtrà rí ale-afí mà, pfòmvò údhe dhu fìyò ale rúdhéna dhu mánà rò.

² I ale núubhàya fìyò ídzì otu, 'àdù titò tó ndirò oyoyò idàya nà málímó-owù nángù. I titò tó málímó ní iwà fìyò irèta nínzà ndì àdhàdhì kàzù ò ka kòbì rìlù sùma ní ka kòbì dhu bhéyi.

³ Abádhí níisóya ìndrú ìnzì ongó tí 'ùmba, ndirò ìnzì ongó tí atdídhéná ònyù-tidò nónyù. Pbétù Kàgàwà ónzì kórò ònyù-tidò. Ní a'uta nà ale, ndirò obhóngga núní ale ràdù kònyù òtsò nà.

⁴ Kórò dhu-tsí yà Kàgàwà ónzì ní ídzì dhu. Ní i dhu nzinzì ù, òdhòna ka kí dhu rí ù ìmbà atdí màtí, Kàgàwà tò ka kí òtsò àbhù rórò ka kònzì ka rò.

⁵ Obhó tí Kàgàwà bhà Òte mà, itsòta mánà nú'o wà yà kònzì kórò dhu-tsí rìlă kà-nyìkpó ù.

Mbéyi arí kasù ònzì Yésù Krístò tò ale

⁶ Tímòtewà, nyí nyapé wò ma mènò ìndù dhu nûdhé Yésù ná'ù ale tò, ní nyí ni'ina mbéyi arí kasù ònzì Yésù Krístò tò ale. Ndì dhu itèna dhu, iwà nyí ró'ò a'uta tó òte ù, ndirò iwà nyí rifù ìndù ka kûdhe obhónanga.

⁷ Nyì nyàkă nzá nyirì ìmbă tÿya nà imbe, yà ìnzì rí 'àk ' a'uta nà imbe. Pb t , nyì nyàkă ny nz   bi nyif  K g w  àz  dhu.

⁸ Ale-n gb  àbh  r  idz  dhu ònzi ka k  dhu n  idz  dhu ng fe otu  , pb t  K g w  àz  dhu ònzi ka k  dhu n  idz  dhu ny  r s  k r o otu  . Ob o t , nd  dhu ònzi r  ale t  K g w   k  w  íp r ng  t  l k  y  k omb  r ' k s um   , nd r  ol  iraya k s um   .

⁹ Y  ma m v  ìnd   te n  ob o  te ny , nd r  k r o ale  k  ' '  te.

¹⁰  l  k r  ady   v , nd r   l  k r   l   g ye K g w , y  íp r ng  n  ar ' dh dh d h ng  n  ale    l  k l   l  t  a'uta dhu-ok  d  r . Nd  K g w  n  k r  ale t   g ba, r s  n  Y s u n '   ale t   g ba.

¹¹ K k  dhu  k  ny y , nyad  ùdhen  ìnd r  t .

¹² Atd  ale má n k  nz  nd n z  g y n u z dh  t  ny  ny ' dhu-ok  d  r . Pb t , ny  ny k  ny ' idz   f  t  Y s u n ' ale t ,  t n   , m ts nu  , pb k   z   , K g w  ny  ny ' n  pb k   u ta  , nd r  k -ny kp    pb k   p r ng  fl  t  dhu  .

¹³ Ny  ny k  ny d zi ny  ny ng  Andítá  z  ìnd r  t , ny ng  ab d hi-af   bh  r ts   bi, nd r  ny ng  dhu ùdhe ab d hi t , r r r   h  ma m r   h  dhu  .

¹⁴ Ap  ny bh  ny n ts  r '  l l -Alaf   bh  ìnd  p r e ìnz  ny nz  kas  n . Nd  p r e ny  ny b  y  pb n ab  av  dhu ok n  d  r , K nis    pb k r  t  m t r  r d   ts ya  l  d n  r .

¹⁵ Ny  ny k  ny pb  af n  k k  dhu r , nyad  ny d zi at d d  kas  t , nd n  k r o ale al  t  ang i t  k s n  r r  mb yi dhu.

¹⁶ Ny  ny k  ny d  ny  mb yi ny -t r , ny nd  ìng  mb yi ny  ny dh na ìnd r  t  dhu n , nyad  ny pb  at d d  i dhu t ' n z ta r . W  dhu bh yi ny  ny nz  dhu r  ny  ny  ny g  ny -t r , nyad  ny  ny n na dhu  r i r  ale  g  át .

5

Y s u n '   ale  k  nd ' n  m ts 

¹ M l -ak p  t  ny  ny  dhu  v  r , ny  ny k  nz  ny r   r  t  k  d , pb t  ny  ny k  ny v  dhu k  t   ban  bh yi. Nd r  ìnd r - w  t  ny  ny k  ny r  dhu  v  r  ad n  bh yi.

² K k  i w  at ya  w  ang i v bh l  t , ny  ny k  ny r  dhu  v  r  ay n  bh yi, v bh l - w  t  ny d  dhu  v  aw n  bh yi K g w -ny kp    fl   f   .

³ Nyí nyàkă nyandà kákă ìmbă arí'ì dzùnàya ònzì rádù ale nà abvo-ayí mbéyi.

⁴ Atdí abvo-ayí apé ì'ì inè inzo nà, ndàdù ì'ì pbì inzo tó inzo nà, ní i inzo àkă 'onzì yà Kàgàwà ózé konzì idzinga angyi fí-dzá-bhà nyú rö. Abádhí àkă 'òdò fiyó ale mbéyi, yà ròyá i fiyó ale anzì ka dhu bhéyi. Obhó tí, wòrí ní ndí Kàgàwà-nyìkpó nòfò dhu.

⁵ Abvo-ayí nyú tí rí'ì ale ní, yà atdírò tí arí'ì, yà Kàgàwà ò arí pbìndà a'uta ilí ale. Ndírò, ndí ale ní Kàgàwà-fó tí arí ndí ndí atdyúna òho dhu ònzì, ndàdù àrà nditsò rö adyíbhengá nga mà kúbhingá nga mànà õ Kàgàwà rö.

⁶ Pbétù, ndàbhü rí yà adzi õ dhèdhe ratdú afína abvo-ayí ní iwà óvè angyangyi àdì ndàdì nyìkpóna nà rórò abvo-ayí.

⁷ Kònì nyí nyàkă nyuyá abvo-ayí tò dhu ní wò, ìnzì kambè tí nzére dhu àwe dò dòyá.

⁸ Ìnzì ndí ale apé fíndá ale òdò mbéyi, ròsè ìnzì ndòdò pbì idzá-bhà nyú mbéyi, ní ndí ale àbhà wà pbìndà a'uta, ndàdù ì'ì nzére ale nyú tí ròsè ìnzá àpè Yésù à'u ale dònà matí.

⁹ Ndínì ka kandí tí atdí abvo-ayí-òvò Kànìsà arí dzùnàya ònzì abvo-ayí nzínzì ò, kákă ndí'ì iwà pbìndà ato ísé azà kumì ato abvo-ayí tí. Kákă ndí'ì átò atdí tí i'ì kpatsibhále nà abvo-ayí tí.

¹⁰ Kákă ndí'ì iwà ka káni mbéyi arí dhu ònzì ale tí: ndòdò pbì inzo mbéyi, ndàdù pbì idzá iwú olo àkò mbéyi. Kákă ndí'ì átò idha ìsé arí ndù'o Yésù ná'ù ale-pfò* ní ale tí, àpbè õ rí'ì ale dzùnà ònzì arí ale tí, ndírò kóró ngükpa idzì dhu-tidò ònzì arí ale tí.

¹¹ Pbétù, abvo-ayí-òwú nákă nzá nyandí ɔvòya Kànìsà arí dzùnàya ònzì abvo-ayí nzínzì ò. Obhó tí amba-bvù ì ówu dhu-atdyú àlù ì tdítidò rò, abádhí rädù òwu Yésù bhà kasù ìvò foyá rò.

¹² Wò dhu bhéyi ì ònzì dhu rí abádhí àbhü Kàgàwà ròtdì anya dòyá, ìnzá abádhí ifu Yésù tò ì ókò wemberè tí làká dhu-okú dò rò.

¹³ Ndírò ngätsi dhu ní, Kànìsà náapé àmbe abádhí dzùnà nónzì dò, ní ìnzì ì í kasù ònzì rórò ì óko dhu rí abádhí àbhü ràmbe ùbhi dò idza-tsù rö. Ndírò, ròsè wò dhu dònà, abádhí ràmbe ìndrú-rgbò ànò dò ìnzì ì tsùya òdò rórò, 'àdù àmbe ìnzá àkánà kùnò dhu mà núnò dò.

* **5:10 5.10** Pòlò bhà kásümì õ, ino nóongónà idha nísi ndù'o olo tí iwú idzá ale-pfò ní. Pbìndà ábhàlì-pfò ndí ndù'o dhu-otù õ, Yésù itè dhu ní ìndrú rí ndifò, ndàdù pbìndà àzè nítè ɔdhìnà tò dhu.

¹⁴ Nírò, ma mòzè abvo-ayí-owú ròwù amba-bvù tdítdö. Dhu àkă abádhí ràbà nzónzo, 'àdù fiyó idza òdò mbéyi, inzì 'ubhà tí otu àlë tó òmvü tò rùnò nzére dhu àlë dö.

¹⁵ Obhó tí, atdídhená abvo-ayí ubhà wà ídzi otu, 'àdù pfòmvö Sítanì-owù núngu.

¹⁶ Yésù ná'ù atdí tsibhále náapé f'í abvo-ayí ná fí-dzá-bhà nzínzi ɔ, nákă ndònzì i abvo-ayí dzùnà. Kàkă nzá ndùbhà abádhí kànìsà-fó, ndíní kànìsà ara tí kákà ìmbä rí'í dzùnàya ònzì rí ale ná abvo-ayí-tsí kélë nándà rö.

¹⁷ Mbéyi arí kànìsà òdö pbàkùrë nákă kabhù ifuta fíyò oyò-rà dö†. Ròsè dòtsí ní, kákà i nádzi 'òngò Kàgàwà bhà Òte núnò, 'àdù ndi Òte nûdhe ìndrù tò pbàkùrë.

¹⁸ Obhó tí, Andítá áti: «Nyí nyàkă nzá nyutsì dzùnànu ònzì rí ndòtsì nganù-önga kpöna rùvò kéléna ò rò ikyì-akpàtsù. Nyí nyàkă nyubhà ka rònyù nganù.» Ndírò káti: «Kasù ònzì arí ale nákă kubho pbìndà mùkimbà.»

¹⁹ Nyí nyàkă nzá nya'ù Kànìsà ɔ mùkùrë nòbhù ale-tsü dhu, inzá oyò ale, ngätsi ní ibhù ale mà ní'í ndi dhu tó ngàmbì tí rö.

²⁰ Dhu nàfá ale dö, nyí nyàkă nyorù kóró ale-ònzì rö, ndíní ngäkpà ale adù tí nzérenga-òdö nónzì átò.

²¹ Ma mí dhu úyä ìndù Kàgàwà-ònzì rö, Yésù Krístò-ònzì rö, ndírò Kàgàwà avò málàyíká-ònzì rö, nyí nyàkă nyifù kákàrì úyátá ìmbä angyinä vurò irètä na, ndírò inzì nyí nyí dhu òlè atdí ale tò matí rörö.

²² Nyí nyàkă nzá nyili otsánu kòmbómbí ìndrù dö kasù nónzì tí Kànìsà ɔ. Nyí nyàkă nzá nyotsù akye ngätsi ale bhà afátá ò. Ndírò, nyí nyàkă nyodö nyí nyí-tírò nyílă Kàgàwà-nyíkpö ɔ.

²³ Nyí nyàkă nzá nyarà idha-ví kélë nómvä rö, pbétù nyí nyàkă nyarà dìvayì òmvü rö ake, yà kòmbómbí ivívínga aróngò àrà ingo rö nyututsì ní finu-tsù dzùnà nónzì tí.

²⁴ Atdídhená ale tó nzérenga náarí ndàlă kpangba inzá ka kàpè anya mà itdì dòyá rörö. Pbétù, ngäkpà ale-tsí tó nzérenga náarárà ndàvi ànyäya ka kùnò dhu-dzidö tí.

²⁵ Ndí dhu bhéyi tí, idzi kasù náarí 'itè kpangba kóró ale tò, ndírò kákà inzì rí 'aví kóró ale tò tsí, ní rí nzì àdù öko òdhü ò bìllinganà.

6

Ino àkă ifu fiyó ádròdrö ale

† 5:17 5.17 Ifuta àkă kabhù oyò-rà dö pbàkùrë tò dhu-tí ní: abádhí tò ka kábhána ifuta nákă ndí'í oyò-gùna òsè ngäkpà ale tò ka kábhána ifuta dòná dhu tí. Ndírò perè tí dhu f'í rö, dhu àkă kabhù perè abádhí tò oyò-gùna ròsè ngäkpà ale tò ka kábhána perè dòná.

¹ Ino tí rí'ì kóró ale, yà Yésù ná'ù, nákă ifu fiyó ádròdrö ale atdídö, inzì ìndrú adù tí dhu ànò nzére Kàgàwà ní, ndirò yà àlë karúdhéna ìndrú tò dhu ní.

² Ndirò, kákà Yésù ná'ù ale rí'ì fiyó ádròdrö ale tí ino, nákă nzá 'onzì abádhí gàyà, adóya tí abádhí rí'ì a'uta-otù õ dhu-okú dò rò. Pbétù, abádhí àkă 'onzì fiyó ádròdrö ale-kàsü mbéyi nyá ròsè, abádhí tó ídzì kasü tó ídzìngá àbà rí ní iwà Yésù ná'ù ale, ndirò atdídö Kàgàwà ózè ale dhu-okú dò rò.

Títò tó màlímó náarúdhéna dhu dò dhu mà ònzì dò dhu mánà dhu

Wòrì ní ndi nyí nyákă nyudhe nyadù àyanà ìndrú tò dhu.

³ Atdí ale náapé vurò dhu ùdhé ìndrú tò, inzì ndàdù ndòzè ndùbhi yà àlë tó Ádràngbále Yésù Krístò bhà obhónánga tó òte nözè dhu bhéyi, ndirò inzì ndàdù ndòzè ndùbhi Kàgàwà ózè àlë rònzi dhu nà rí ndákò dhu t'údheta bhéyi,

⁴ ní, ndi ale ní ndìdzì rí ndìtirò, ndirò inzá atdí dhu mà nàni. Ndirò kà rí'ì agòta mà, òte-tì dò ka kónzina anya mánà tó andi nà. Ndì dhu aríbhona dhu ní ale-afí ilí ka kí atdí dhu dò dhu mà, agòta mà, ìndrú ní ka kí dhu ànò dhu mà, nzére dhu ìrè ka kí ìndrú dò dhu mánà.

⁵ Ndirò, kà ò rò aráhu átò dhu ní, yà fiyó irèta ínza i, ndirò iwà ádzo obhóngga rò rò ale rí'ì agò ìnzì ríku rórò dhu. I ale ózù Kàgàwà ózè dhu ònzì ka kí dhu ònzì àbà ka kí ònà dhu tí.

⁶ Obhó tí, Kàgàwà ózè dhu ònzì ka kí dhu ní ádràngbá ongyéngá nyá, ale-fó rí'ì dhu ní tó ale-idhè iká ndi rò.

⁷ Obhó tí, àlë kíwü nzá atdí dhu nà mätí yà adzi õ, ndirò àlë kùve rò, àlë kádù òwunà kà õ rò atdí dhu mà rí'ì ìmbä.

⁸ Nírò, àlë kapé i'ì àlë kónyuna dhu mà, àlë rò àlë kuföna dhu mánà, ní i dhu àkă wà àlë tò.

⁹ Pbétù, i nözè 'onzì ale nátrá pfòmvò arí, ràdù àtsi ibí ìmbä tìya nà dhu mà, ndirò nzére dhu mánà-atdyú tó àdà õ. I dhu-atdyú arí àpbè ibho ìndrú tò, ndirò kärí ìndrú àbhü ràvè.

¹⁰ Obhó tí, fùrangà nözè ka kí dhu ní ndi kóró nzére dhu náaráhu ònà rò. Kà tò i nábhü atdídhená ale nábhà fiyó a'uta itsé nyá, 'adù ábhö àpbè àbhü fiyò.

Kàgàwà bhà ale àkă ndònzì dhu

¹¹ Pbétù inyí Timòtewü, Kàgàwà bhà ale tirò, nyí nyákă nyindrí nyí itsé kòrí nzére dhu rò rò. Nyí nyákă nyonè obhónánga ònzì nyí dhu, nyonzì Kàgàwà ózè dhu, ndirò pbàkù a'uta õ nyí nyádi dhu. Nyí nyákă nyonè ìndrú ózè nyí nyí dhu, dhu-dzi òndù nyí nyí dhu, ndirò iyònga õ nyí nyádi dhu.

¹² Nyí nyàkă nyugyè a'uta tó ídzì ıla. Nyí nyàkă nyodò dhòdhódhónга tó ípìrōngа yà Kàgàwà anzi nyí fíndà, ndirò yà nyí nyitè pbàkù ídzì a'uta kpangba ibí ngàmbì-ònzi okúna dò rò.

¹³ Ma mí yàrí dhu ʉyá indù yà kóró dhu tò arí ípìrōngа àbhă Kàgàwà-ònzi rò, ndirò yà Pòtiyò Pìlatò-ònzi pbìndà a'uta nitè mbéyi kpangba Yésù Krístò-ònzi rò:

¹⁴ nyí nyàkă nyifù Kàgàwà bhà ɿyátá ınzì ròtì, ndirò ınzì kala nzére dhu nyunutsì, ràrà àhü àlë tó Ádrùngbälę Yésù Krístò ríngó dhu ò.

¹⁵ Kàgàwà abhàya ka rítè ndì yà ndì ndakò kà tò kàsümì ő. Ka ní kóró dhu dò arí'ì Kàgàwà, yà atdídò hirò nónzì, ndirò atdírò tí arí'ì ale. Ka ní kámá dò Ádrùngbă Kamà, ndirò kóró ádròdrò ale dò Ádrùngbälę.

¹⁶ Ka ní atdírò tí ınzì ovéya ale, ndirò yà ınzì atdí ale mà rädù àrà àhü ònà awáwù ő arádi ale. Ka ní ınzá atdí ale mà apé álāna ale, ndirò yà ınzì atdí ale mà rädù álanà ale. Kákă ifuta nà, ndirò dhòdhódhónга tó ádrùngbänga tó ɔbi nà! Àmìnà!

ònzitále àkă ɻì nà ófò

¹⁷ Nyí nyàkă nyuyá dhu yà indo arí'ì adzi ő ònzítále tò, ınzá abádhí ràkă àmbe ɻìdzì dò ɻìtìrò, ndirò ınzá abádhí ràkă 'ili fíyó a'uta ònzi ò, ikü ndi ònzi rädù iku dhu-okú dò rò. Pbétù abádhí àkă 'ili fíyó a'uta Kàgàwà ò. Kärí ndi kóró dhu ibho abhö nyú àlë tò, ndínì àlë-idhè ika tí ndì ní.

¹⁸ Abádhí àkă 'ònzi ídzì dhu, 'àdù ɻì'ì ònzítále tí ídzì kasu ònzi ɻì'ì dhu ő. Abádhí àkă 'ònzi mühetù ő rí'ì ale dzànà, 'àdù òwu ɻì'ì rò isò 'àndò føyá ndì nòtù dhu ngäkpà ale tò.

¹⁹ Ndì dhu bhéyi ní ndi, abádhí rädù ídzì, ndirò yà ınzì ríku ongyéngá-tsù núndu fíyò olù iraya idhö tò, ndínì 'abáya tí obhónga tó ípìrōngá.

²⁰ Oo Tímòtewü, nyí nyàkă nyodò yà funú Kàgàwà ábhü dhu mbéyi afinu ò. Nyí nyàkă nyindrí nyí itsé yà ɭimbă tÿia nà ndirò ınzì rí Kàgàwà-ɔvò ifí agòta rò rò. Nyí nyàkă nyindrí nyí itsé títò tó ingle t'ünitatále rí 'àgò dhu rò rò.

²¹ Atdídhená ale, yà i dhu bhéyi ingle t'ünita-tidò tò ɻì nadzi, nábhà wà fíyó a'uta itsé nyú.

Kàgàwà àkă ndítè pbìndà ídzìnga fükù.

Tímòtewù tò Pölò andí ɔyo rí kisë ní bhàrùwà Yàrì bhàrùwà ò i nòtù ádròdrö dhu tí dhu

Yàrì ní ɔyo rí kisë ní Pölò andí Tímòtewù tò bhàrùwà. Kändí ka imbi ò ndì ndí'i Rómà tó kigò ò rórò (1.16-17), ʃkyèrö kàbbhà ɔvè-dhò ɻabbhà ndì rórò. Kěni dhu ní inzá òtrò idhö õ pbìrì õ ádròdrö ale ràri ndàbhü àbhü kohò ndì Krístò ndì ndá'ù dhu-okú dò rò (4.6-7). Obhó tí, kóró kà t'ódhína náatsè, ɻabbhà ka atdírò. Pbétù Lukà, ádrùngbä mÙngangà kélë atdírò ní ndì inzá ka nùbhà. Ní Pölò ala dhu yà adzi õ ndì ndónzina idhö ríku wà, ní ndì nùbhà dhu ràri ndì ndóvè dhu kélë. Ndì dhu-okú dò rò ní ndì kázè ndàndí bhàrùwà tdítidö Tímòtewù tò kà-affi ndì ndopé tí ní, idhùnà nyü tí kázü ka nídhuní. Yàrì bhàrùwà-dzidö, Pölò adè nzá ngätsi dhu àndi tdítidö.

Ndì bhàrùwà õ, Pölò azè atdídö dhu ní i Tímòtewù ràkä ndirà tina ò, kà ràkä ndidè pòtsó pbìndà a'uta õ, yà ndì nyü ndì ndidè dhu bhëyi. Kävò dhu átò kà ràkä ndàmbe àrà dò angyi tí Yësù bhà Ídzì Mákürù t'únota nà, ìmbä kavu ròná. Ndirò kàti kà ràkä ndàndà nga mbëyi yà inzí rí ndàkö Ídzì Mákürù nà dhu nà. Pölò isé átò dhu ní ndàti ndì rúgyè ila, ndirò i ràri 'òtu Ádrùngbälë Yësù nà inzá òtrò idhö õ. Ní, Yësù ná'ù ale ràkä ndònzi dhu ndì bhëyi.

Bhàrùwà-nyìti ka kohù tí dhu

- Bhàrùwà-dòkpa (1.1-2).
- Pölò rí Tímòtewù àví inzí nyìna rìwù Ídzì Mákürù t'únota-okú dò rò dhu (1.3-18).
- Pölò rí Tímòtewù àví ràdi Yësù Krístò bhà mùnowì kélë tí dhu (2.1-13).
- Pölò rí Tímòtewù àví rí i Kàgàwà bhà obhóná ɔte ɻuno rí otùna õ indrú tò ale tí dhu (2.14-26).
- Pölò rí Tímòtewù àví ròdò ndì mbëyi yà adzi õ dhu-tsù rí ndìndù ndíni ndodí tí ndì ɻoná idhö õ atdídhená ale i'ya nà nzére mÙtsö rö rò dhu (3.1-9).
- Pölò rí Tímòtewù àví rÙngü pbìndà ɔfò-owù dhu ndirò ràpbä afína fìndà ndì ndúdhe ɻílă Andítá mànà rö dhu (3.10-4.8).
- Pölò rí àkákä Tímòtewù rònzi dhu ríku dòná rò dhu òvò kà tò dhu (4.9-18).
- Pölò rí indrú òvi bhàrùwà ríku dòná rò ovìta ní dhu (4.19-22).

Pɔlò rí Tímòtewù nòvì dhu

¹ Ìma Polò, ìma ní Yésù Krístò bhà uvitatále, Kàgàwà óvò ìma ndí kasù tò nídhuní. Kíyì ìma ndíní ma móvò tí Yésù Krístò ka kà'ù rò ka kábàna ípìrònga tó làká ìndrú tò.

² Tímòtewù, ma mí yàrí bhàràwà àndí ìndù. Ìnyì ní idhùdu a'uta-otù ɔ, atdídò ma mózè ale. Àlë t'Ábanà Kàgàwà mà, àlë tó Ádràngbále Yésù Krístò mánà nákà 'ítè fiyó ídzìnga ìndù, 'àbà izu dànu, 'àdù nyabhù nyadi mårungà ɔ.

Pɔlò rí Tímòtewù-afí àbhù ròtsì ɔbi Kàgàwà bhà kasù tò dhu

(Kas 16.1-3; Efè 1.3-7; 2Tè 2.13-15; 2Tì 2.1-12)

³ Ma màbhù òtsò Kàgàwà tò okúnù dò rò. Ma marí kà-kàsù ònzì ʃílă afidu nà, abhúdu náanzì ka dhu bhéyi. Bìlìnganà, adyíbhengá màtì ndirò kúbhingá màtì ma mí mìtsò rò, ma marí nzì àdì iñzá ma màtì ɔvònù rórò.

⁴ Àlë kí àlë àbhà rò nyi nyadzì tí dhu ma mìrè rò, atdyúdu rÿì atdídò, àlë ràla àlë-ngbò tdítò, ndíní idhèdu ika tí ndì atdídò.

⁵ Ma mìrè kóró afínù nyú nà nyi nyá'ù Ádràngbále Kàgàwà tí dhu. Ndi a'uta ní yà angyinà rò íyànù-tsánà Lòyisì mà, íyànù Èwùníkè mánà ní'ì nà a'uta-tidò. Ní, ma mà'ù dhu nyi nyú mà, nyi ràrÿì inè ndì a'uta nà átò.

Ídzì Mákürù-okú dò rò ka kí àpbè àbà dhu

⁶ Wò dhu-okú dò rò ní ndì, ma mònzi nyi nyigbè nyànuñtsì arí'ì Kàgàwà bhà perè-ngbò. Ndi perè nyi nyabà yà ɔtsádu ma mìlì dànu nínganí. Nyi nyákà nyigbè kà-ngbò dhu ní,

⁷ Kàgàwà íbhò àlë tò ʃílă-Alafí ní nzì ìndrú àbhù rí rònzi ɔdɔ Alafí. Pbétù kíbhò ní ádràngbänga tó ɔbi tó, àzè tó, ndirò iñga nòfò dhu bhéyi àlë kóko ní Alafí.

⁸ Nírò, nyi nyákà nzá nyìnù rìwù àlë tó Ádràngbále Yésù dò nyi nyi dhu àwé ìndrú tò rò, ndirò nyìnù àkà nzá ndìwù okúdu dò rò, yà kókú dò rò ka kósò ma rò. Pbétù, nyi nyákà nyabà àpbè Yésù Krístò bhà Ídzì Mákürù-okú dò rò, àdhàdhì ma mí kàbà dhu bhéyi. Nyi nyí i àpbè-dzi òndù Kàgàwà râbhüna ìndù ádràngbänga tó ɔbi ní.

⁹ Ka ní ndì àlë nígü, ndàdù àlë ùnzì ndíní àlë koko tí pbìndà ʃílă ale tí. Kónzì ndì dhu, iñzì ní idzì dhu àlë kónzì dhu-okú dò rò. Pbétù kónzì ka angyangyi ndì ndudhé ka, ndirò yà iñzá ndì ndàpè yà adzi ònzì rórò ndì ndazè ndítè pbìndà ídzìnga àlë tò Yésù Krístò-otù ɔ dhu-okú dò rò.

¹⁰ Ndi ídzìnga Kàgàwà nítè wà àlë tò kòmbí, yà àlë tó Ògùba Yésù Krístò nírà àhu yà adzi ɔ rò. Kítò ɔvè-ɔbi,

ndàdù dhòdhódhónга тó ípìrōngа тó otu nítè ìndrú tò, Ídzì Mákărù-otù ѕ.

¹¹ Ní, Kágàwà ſli íma ndi Ídzì Mákărù t'énötatále tí, uvitatále tí, ndirò màlimò tí.

¹² Ndì dhu-okú dò rò ní ndi ma mí kákàrí àpbè nábà. Pbétù nyìdu rí nzì iwù ndi dhu-okú dò rò, iwà ma mùni ma má'ù ale nídhuní. Ndirò, ma mà'ù wà dhu kà ràri'í inè obi nà ndòdò yà fudú ndi ndíbhò Ídzì Mákărù tó kasù, ràrà àhù yà adzi ѕ ale-ànyá ndi ndítdziya òná idhò.

¹³ Nyi nyàkă nyalü yà inđù ma mûdhe obhónánga tó ote, ndíní i'i tí idzì ófò tí inđù. Nyi nyàkă nyodò ndi ote, yà Yésù Krístò-nyuatsì àlë kí'i nà a'uta nà, ndirò àzè nà.

¹⁴ Nyi nyàkă nyodò yà inđù ka kûdhe idzì dhu, yà àlë-afí ò rí i Hílă-Alafí bhà obi ní.

¹⁵ Nyi nyàni wà dhu, Àziyà tó pbìrì ѕ Yésù ná'ù ale rábhà wà ma kóró. I ale nzinzì ѕ ale ní Fìgelò mà Hèrmògenè mânà.

¹⁶ Ádrùngbâle Yésù àkă ndítè pbìndà idzinga Ònësfòrò bhà idzá-bhà tò, kárà ndi afídu òpè rò, ndirò kà-nyì árà nzì iwù rí imbi ѕ ndi ndí mală rò nídhuní.

¹⁷ Pbétù, Rómà tó kigò ѕ ndi ndirà àhù rò, kómè íma atdyúna nyú nà, ndàdù ma nála.

¹⁸ Ní, Ádrùngbâle Yésù àkă ndàbhù àbadhi ràbà Kágàwà bhà idzinga, yà adzi ѕ ale-ànyá itdi ndi ndí òná idhò ѕ. Ndirò inyi Tímòtewù, nyi nyàni Efesò tó kigò ѕ kõnzì idù kóró dhu mbéyi nyú.

2

Yésù Krístò bhà idzì mùnowì bhà ófò

(Mát 10.32-33; 1Kò 9.24-25)

¹ Nírò inyi, idhùdu Tímòtewù, nyi nyàkă nyi'i obi nà afínu ѕ, yà Yésù Krístò mânà nyi nyúngbò nyi rò Kágàwà aríténa inđù idzinga-otù ѕ.

² Ndirò, nyi nyírì wà ibí ngàmbì-ònzì rò ma mûdhe dhu. Ní nyi nyàkă nyudhe ka átò kóró yà nyi nyà'ù kífì rí dhu tí, 'adù inè 'ùdhe ka átò ngükpa ale tò dhu tí ale tò.

³ Yésù Krístò bhà idzì mùnowì bhéyi, nyi nyàkă nyondù àpbè-dzi átò, yà ma mí kònđù dhu bhéyi.

⁴ Mùnowì-kásü ònzì rí ale nákă nzá ndàbhù yà inzì rí mùnowì-kásü ònzì ale tó dhu ràtdú afína, ndi ndòzè kásána ríka pbìndà ádrùngbâle-idhè rò.

⁵ Ndi dhu bhéyi tí, málémà tó ikpa ikpa rí ale tò ka kí nzì àdù dhu lèmà kònđù ní perè nábhù, inzá kífì ndi ikpa-tidò tó uyátá rò.

6 Ndìrò, inga òbhì ndì ndí rò àpbè nàbà ale, nákă ndí ndàbà ndì inga ɔ̄'ò̄ dhu angyi.

7 Tímòtewü, nyi nyàkă nyirè nga mbéyi wò ìndù ma mìnò dhu dő, Ádrùngbále Kàgàwà rí nyabhă nyuní i dhu kóró nídhuní.

8 Nyi nyàkă nyirè yà ndì ningbè ibhu ò rò Yésù Krístò, Dàwudì-dhú bvë ale, àdhàdhì yà ma maráñona ìndrú tò Kàgàwà bhà Ídzì Mákürù arówona dhu bhéyi.

9 Ndì Ídzì Mákürù-okú dò rò ní ndì ma mí àpbè àbà, ràrà àhù ka kí mosò nzéré dhu ònzì arí ale bhéyi dhu ò. Pbétù, ka kí nzì ádù Kàgàwà bhà Òte nósò.

10 Wò dhu-okú dò rò ní ndì ma mí kóró dhu-dzi òndù, Kàgàwà óvò fíndà ale-okú dò rò. Ndì dhu bhéyi ní ndì abádhí átò ràdù ògù nábà Yésù Krístò-otù ɔ̄, 'àdù kàbhà dhòdhódhónga tó ádrùngbångä tó awáwù nábà.

11 Yàrì ní ndì àkákă ka'ù òte:

Àlë kapé ɔ̄'ì atdíkpá àlë kúve kà mánà dhu tí, ní àlë kokoya átò atdíkpá ípìrønga ɔ̄ kà mánà.

12 Àlë kapé àpbè-dzi òndù atdíkpá kà mánà, ní àlë konyaya idzi átò atdíkpá kà mánà.

Àlë kapé àtina inzá àlë rúni ka, ní kàdùya àtìnà átò, inzá ndì rúni àlë.

13 Ìnzì àlë kapé Kàgàwà ùnò àlë tò dhu ònzì, ní àbadhi ní yà ndì ndùnò dhu ifù arí ale. Obhó tí, àbadhi ní ìnzì ràdù vurò dhu ònzì ndì ndùnò dhu rò rò ale.

Kàgàwà-nyìkpó nòfò dhu ònzì arí kasútále (1Tì 1.3-7,18-20; Yàk 5.19-20)

14 Nyi nyàkă nysisè kókò ìndù ma mìnò dhu ìndrú tò. Nyi nyàkă nyòvò dhu abádhí tò Kàgàwà-ònzì rò nyati, abádhí ràkă nzá 'onzì anya òte-tì t'óngùta dő. Obhó tí, i agòta ò ka kábàna ídzìngä rí'ì ìmbä. Pbétù, kärí i dhu níri rí ale tó a'uta àbhü rùgolo ndì.

15 Nyi nyàkă nyònzì obi nyítè nyi Kàgàwà-ònzì iwà kùdhe, ndàdù à'ùnà àkákă dhu tí ale tí, ndirò ìnzì nyìna ríwù kàbhà kasù-okú dò rò ale tí. Nyi nyàkă nyítè nyi átò Kàgàwà bhà obhóná òte ùnò rí otùna ɔ̄ ìndrú tò ale tí.

16 Nyi nyàkă nyindrí nyi itsé nyú ìmbä tìya nà, ndirò ìnzì rí Kàgàwà-òvò ifù agòta rò rò. Obhó tí, i dhu ònzì arí ale röngó òwu angyi tí inzá Kàgàwà ózè dhu t'ónzita ɔ̄.

17 Abádhí-òtë röngó ìndrú inza, àdhàdhì ìtritrè otú náarí ale-ngbò ìnzä dhu bhéyi. I ale nzinzì ɔ̄ ale ní Hìmènèyò mà Filetò nà.

¹⁸ Abádhí índri wà ì itsé obhóngga rő rò, 'àmbé àtìnà dő iwà Kàgàwà rúngbe àlè ibhu ò rò. Ndi dhu bhéyi ní ndi abádhí arí atdídhená ale té a'uta ìnzá.

¹⁹ Pbétù, Kàgàwà ódì tsùkpóna idza náaríde pótsó pföna dő. Ndírò, yarí ní ndi kà-rő ka kándí ize tí dhu: «Ádrùngbále Kàgàwà úni wà pbìndà ale té arí'ì ale.» Ndírò ngätsi andítá ní: «Ádrùngbále Kàgàwà-ovò ilè rí ale, nákă ndìndà ndì nzérenga rő rò.»

²⁰ Ádrùngbá idza õ ka kí nzí àdù orò mà, orú odziya nà ngükpa sumatidò mánà ní ka kóbhòlò wítù kélè nótù. Pbétù, ka kádù òtùnà átò ní, itsu ní mätí, ndírò anzi ní mätí ka kóbhòlò dhu. Angyiná rò rí'ì tsí ní ka karí kasu ònzí ifuta nà àkă idho õ, ndírò olùnà rò rí'ì tsí ní, ka karí kasu ònzí kóró ngükpa idho õ.

²¹ Nírò, ndi ale apé ndù'ó ndìlă Kàgàwà-nyikpó õ kóró kókò ma múnò dhu õ rò, ní rádù ndìlì ifuta nà àkă idho õ ka karí kasu ònzí ní wítù bhéyi. Ndi wítù ní yà idza-àbadhi ópì fíndà ndìlì igi, kà dzùnà ònzí rádù, ndírò kà rádù idyìnà ndònzì kóró idzì kasu ní wítù.

²² Nyi nyákă nyokù yà zàdhà-atdyú arí'ì dòyá nzéré dhusü rò, nyadù obhónánga ònzí nyi nyí dhu nónè. Nyi nyákă nyí'ì a'uta nà, àzè nà, nyadù àdi mårùngà õ kákà ilílă afiya nà arí 'itsò Ádrùngbále Kàgàwà rő ale mánà.

²³ Nyi nyákă nyodhò ìmbă tÿya nà ndírò ìmbă idzì dhu mà arí'ì òyà agòta. Nyi nyení wà dhu, kà rarí anya ibho.

²⁴ Obhó té, Ádrùngbále Kàgàwà bhà ino rí nzí àdù anya ònzì. Pbétù kákă ndí'ì iyò arádi kóró ale mánà ale té, ndírò dhu ùdhe rádù ìndrú tò, ndàdù ìndrú té dhu-dzi òndù ale té.

²⁵ Kà rádù àrà dhu òvò rő iyònga õ ndì ndánona dhu àgò rí ale tò. Obhó té, ngätsi ní Kàgàwà rádù abádhí àbhù rùgèrè ì 'ùbhà fiyó nzérenga, ndíní abádhí uní té obhóngga.

²⁶ Ndi dhu bhéyi ní ndi abádhí rí 'àdù fiyó idzì irèta ò, 'àdù ùvò yà ì átsi ònà Pfòmvò bhà àdà ò rò. Kôtsì abádhí ndíní ongó té ndì ndòzè dhu ònzì.

3

*Ìndrú ràbàna tdă Yésù ingo rò àpbè
(Tit 1.10-16; 2Pé 2.1-22; Yud 1-3)*

¹ Timòtewà, nyi nyákă nyení dhu, tdă Yésù ingo yà adzi õ rò, ìndrú rüda òyá idho* ràrì àpbè tò.

* **3:1 3.1** Tdă Yésù ingo yà adzi õ rò, ìndrú rüda òyá idho té Polò rätina ní yà Yésù írá wemberè té yà adzi õ dhu-dzidò rò ndì nòpè idho, ràrì àhu kà rïngó òná idho ò.

² Obhó tí, ndí kàsùmì ɔ, ìndrú röngó a'ítále tí, ndirò fùrangà nözè ale tí. Abádhí röngó i tífí arí 'ifí ale tí, ndirò 'idzí arí ale tí. Abádhí röngó átò Kàgàwà ní arí dhu àno ale tí, ndirò inzí arí i nódhì ale-tsü dhu ìrì ale tí. Abádhí röngó inzí arí òtsò àbhü ale tí, ndirò inzí arí Kàgàwà ifí ale tí.

³ Abádhí röngó ìmbä arí'ì àzè nà atdí ale nà mätí ale tí, ndirò inzí arí dhu àba ìndrú tò ale tí. Abádhí röngó ìndrú àdhü arí, ndirò ìmbä itsína arí nzére dhu ònzi ale tí. Abádhí röngó òrörà ale, ndirò idzí dhu nóndrò ale tí.

⁴ Abádhí röngó ɔdhíya ipfó arí 'àbhü òmvü tò ale tí, ndirò inzí 'irè nga rórò arí dhu ònzi ale tí. Abádhí röngó 'idzí arí ale tí, ndirò ya adzi ɔ arí ìndrú-ìdhè iká nzére dhu-tidò nözè Kàgàwà òzè 'àmbènà rò ale tí.

⁵ Abádhí rí 'ùlì Kàgàwà ózè dhu ònzi arí ale bhéyi, pbétù inzí 'àdù Kàgàwà ózè dhu tó ádràngbångá tó obi ná'ù. Ní nyí nyákä nyindà nyí i ale rò rò.

⁶ Obhó tí, abádhí nzínzi ɔ atdídhéná ale röwu ùtsü rö ìndrú-ìdzà ɔ, 'àdù ivíví fíyó irèta nà vèbhále nòtsì fíyó àdà ɔ. I vèbhále ní kákà atdídò fíyó nzérenga-obì osè, ndirò ya adzi dő kóró dhu-tidò-atdyú òho arí.

⁷ Abádhí òzè kudhe dhu fíyò bìlinganà, pbétù inzí 'àdù òwu ùvò obhóngá náni i 'í akékpá mätí dhu ɔ.

⁸ Kökò ìndrú-dzà ɔ röwu ùtsü rö málímó röwu 'àgò rö obhóngá nà àdhàdhì Yänì mà Yàmbùrè mánà náagò i Músà nà dhu bhéyi. Abádhí ní iwà fíyó irèta inza i, ndirò iwà fíyó a'uta óngò ivíví ale.

⁹ Pbétù abádhí rí nzí òndri angyi tdítidò, kóró ale rí abádhí rönzína àrì náni, àdhàdhì ka kùni Yänì mà Yàmbùrè† mánà rönzína àrì dhu bhéyi nídhuní.

Pɔlò rí Tímòtewù àvì ràpbă afína fíndà ka kúdhe dhu rɔ dhu

¹⁰ Pbétù inyí Tímòtewü, nyí nyíri wà ìndrú tò ma mûdhëna dhu, ndirò nyí nyála wà ma mífí nà mätso. Nyí nyáni wà ma mûdhe ndíni ma mònzi tí dhu, nyadù pbàkà a'uta àla. Nyí nyála wà ma móndù dhu-dzi tí dhu, ma mífí àzè nà tí dhu, ndirò ma mápbă afídu pbàkà kasu t'ónzita rɔ tí dhu.

¹¹ Nyí nyáni wà rùdú ka kávu tí, ndirò ma mábà àpbè tí Àtiyòkiyà mà, Ìkòniyò mà, Lístrà mánà tó kigò ɔ dhu. Ma mábà i àpbè, pbétù Ádràngbåle Yésù ràdù migü òyá rò kóró.

† 3:9 3.9 Yänì mà, Yàmbùrè mánà ní Mísri tó pbìri ɔ i'màzí tó óyó ale-ovò. Abádhí anzí titò tó wiwì Músà mà, Fàrawù mánà ònzi. Ndí Fàrawù ní'mí Mísri tó pbìri ɔ ádràngbă kamà (Uvt 7.11-22; 8.7-19).

¹² Obhó tí, yà Kàgàwà ózè dhu bhéyi ì nójé 'òkò Yésù Krístò nà ì úngbò ì dhu-otù ɔ kóró ale-rő ka kávu àvú.

¹³ Pbétù, nzére dhu ònzì arí ale mà, ìndrú ụträ arí ale mánà róko 'àmbe òwu dő angyi tí i nzére dhu t'ónzita ɔ. Abádhí rí ìndrú ụträ, ìndrú ràdà 'ụtra átò.

¹⁴ Pbétù inyi, nyi nyákă nyapbă nyi yà ìndù ka kúdhe, ndirò yà nyi nyá'ù obhó dhu tí dhu rő. Obhó tí, nyi nyáni wà i dhu núdhe ìndù ale.

¹⁵ Ndirò, ròpè ndì ìndú ngbángba ò rò, nyi nyáni wà Kàgàwà bhà ॥lă Andítá. I Andítá rí nyabhă nyáni dhu-öngä t'óvòta, ndín̄ nyadà tí ògù Yésù Krístò nyi nyá'ù dhu-otù ɔ.

¹⁶ Kàgàwà ụnda ndì kóró pbìndà Andítá nandí ale. Ndirò, ndì Andítá tó idzinga ní: ndùdhe obhó dhu ìndrú tò, ndàdà ìndrú bhà afátá nítè ndì ale tò, Kà rí nzére dhu òsò ìndrú tò, ndàdà Kàgàwà ózè dhu bhéyi ka kóko dhu ùdhe ìndrú tò átò.

¹⁷ Ndì dhu bhéyi ní ndì, Kàgàwà rí pbìndà dhu tí rí'ì ale ònzì, rí'ì dòtsí ndì nóbhòlò kóró idzi kasù t'ónzita tò ale té.

4

Kàgàwà bhà Ọte t'ün̄ota dő ụyátá

¹ Ma mí dhu ụyă inđà Kàgàwà-ònzi rò, ndirò Yésù Krístò-ònzi rò. Ndì Yésù Krístò ní ndì ípìrò rò rí 'òtù ale mà, ụvăvè ale mánà ànyă nitdiya, yà adzi ɔ ndì ndírà, ndàdà pbìndà Ádrìngbănga tó idzi ịdì rò.

² Ma màyána dhu ní: Nyi ràkă nyongò Kàgàwà bhà Ọte ụnò ìndrú tò. Nyi nyákă nyongò kùnò bìlìnganà, àkákă kàsuhmì ɔ, ndirò inzá àkă kàsuhmì ɔ mätí. Ìndrú tò nyi nyi dhu ùdhë rò, nyi nyákă nyongò ìndrú bhà afátá nítè ndì ale tò, nyadà òrà nzére dhu nònzi ale dő. Nyi nyákă nyongò dhu òvò ìndrú tò rònzì idzi dhu. Ndirò, nyi nyákă nyongò i dhu ònzì ìndrú tó dhu-dzi òndù nyi nyi rórò.

³ Obhó tí, kàsuhmì i'iya inè yà ìndrú rí 'ùvò inzì ịrì fifyò ka kúdhëna obhónanga tó ọte òná. Pbétù abádhí owuya i'í atdyúna òho dhu ònzì rő, 'àdà bìya nòfò dhu ùdhë rí fifyò málímó-tsù nándu.

⁴ Abádhí owuya 'ùvo rő inzì ịrì obhónanga tó ọte, 'àdà 'òzè 'ịrì títò tó imbe kélè.

⁵ Pbétù inyi, nyi nyákă nyotò afinù kóró dhu ɔ, nyadà àpbè-dzi nónđù. Nyi nyákă nyáñò Yésù Krístò bhà Ídzì Mákărù, nyadà fúnù Kàgàwà ábhù ngăkpà kasù ònzì mbéyi kóró.

Pɔlò rí ndì ndóvè dhu nòvɔ dhu

⁶ Ima nàndà dhu n̄i, ma mà'ù wà mabhù pbàkà ípirònga Kàgàwà tò kà-nyìkpó nòfò perè tí. Ndirò, ma móvè òná kàshumì níndù wà ndì.

⁷ Ma mùgyè ídzì ila. Ma mÙtsà wà pbàkà ongu. Ma módò pbàkà a'uta.

⁸ Ròpè ndì kòmbí, ka kÌli wà mÙlèmà tó mÙkàkú idù. Ndi mÙkàkú ní obhónanga ònzì arí ale tó, yà obhónanga dò arí ìndrú-ànyà ìtdì ÁdrÙngbâle níbhoya idù, yà adzi õ ale-ànyà ìtdì ndì ndí nínganí. Ndirò, kibhoya nzì ka idù tí, pbétù kÙbhoya ka átò kóró ale tó. I ale ní kákà kà rìngó dhu nòzè 'ala ale.

Pɔlò òzè Tímòtewù rìrà tina ò dhu

⁹ Tímòtewù, ónzì obi nyirà tsàkàtsàkà tidu ò.

¹⁰ Obhó tí, Démà nùbhà wà imá atdírò, yà kòmbí arí adzi õ dhu ndì ndózè dhu-okú dò rò. Ní, kàrà wà Tèsàlòníkà tó kigò ò. Ndirò, Kréskè àrà wà Gàlàtiyà tó pbìrì ò, Titò ràdù àrà Dàlmàtiyà tó pbìrì ò.

¹¹ Ní, Lukà r̄'í atdírò tí tidú. Nírò, ídyì Márkò nyiwú mÀnà àzú, kà r̄ dzùnàdu ònzì ònzì abhò Kàgàwà bhà kasù õ nídhuní.

¹² Ma móvì Dòkíkò ràrà Efesò tó kigò ò.

¹³ Ní, àzú nyì nyirà rò, ídyì nyídyì yà Kárpò bhà ma mÙbhà Tròwà tó kigò ò rùdú orú mÙdzarù nyirà nà. Irà nyirà pbàkà bhükù nà átò, ròsè dòtsí ní yà ìzà-ndì n̄i ka kóbhòlò, kadù ùkpòrònà bhükù.

¹⁴ Àlìsandarù, kyèkyè-àba, nónzì nzére dhu abhò nyé rùdú. Ní ÁdrÙngbâle Yésù r̄ ndì àbadhi ùbhò rùdú kõnzì dhu-bvù rò.

¹⁵ Nyì nyákà nyodò nyì kà ròrò átò, kágò àlë kúdhe dhu obi nyé nà nídhuní.

¹⁶ Wemberè tí ma márà anya ùnò nínganí, atdí ale mà níde nzá dzidu dò. Pbétù, kóró ale úbhà ma. Ní, Kàgàwà àkà nzá ndòzù ndì dhu afátá tí abádhí dò.

¹⁷ Pbétù, ÁdrÙngbâle Yésù ónzì ndì dzùnàdu ndìbhò obi idù, ndíñi ma mÙnò tí pbìndà Ídzì Mákárù marà Ùtsànà, kóró ìnzì ní Pbàyàhúdí mà ràdù ìrinà. Ndirò, kípfo imá àri-li'ò rò.

¹⁸ ÁdrÙngbâle Yésù r̄ mipfò kóró nzére dhu õ rò, ndàdù migù ndàbhù ma motsù pbìndà ÁdrÙngbângà tó idzi ò òrù-akpà ò. Kákà ilèta nà dhòdhódhóngà nà! Àmìnà.

Bhàruwà r̄ku dòná rò ovità

¹⁹ Òvì nyovì Pèrèslà mà Àkilà nà, ndirò Ọnèsfòrò bhà idzá-bhà mÀnà.

²⁰ Răstò òdì wà Kòritò tó kigò ò. Ndırò, ma mubbà Tròfimò Miletò tó kigò ò, andi nà kà rř'ì dhu-okú dò rò.

²¹ Nyi nyákă nyonzì obi, nyirà àhu àzú angyină rò ádrùngbă giri tó kàsùmì tò.

Èyùbulò mà, Pudè mà, Linò mà, Klòdiyà mà, Yësù ná'ù àlë t'adóna mánà kóró, nòvì nyi atdídő.

²² Ádrùngbälë àkă ndì'ì nyi nà! Kàkă ndìtè pbìndà ídzìnga făkù!

Titò tò Polò andí bhàruwà Yàrì bhàruwà ò ì nòtù ádròdrò dhu tí dhu

Yàrì ní Polò andí Titò tò bhàruwà, azà kumì dòná ìbhù nà atò mà azà kumì dòná imbò nà atò mènà nzínzi õ Yésù ka kúgù dhu-dzidò. Ndì Titò ní ìnzì ní Mùyàhudì, pbétù kă'u Yésù. Ndirò, kóngónà Polò ündà ibí-gàna nyú pbìndà abhi õ.

Ní yàrì bhàruwà Polò andí Titò tò Kréte tó sòngà dò kà rí'ì rórò. Polò ubhà ka ányì, ndín'í pbàkùrù novó tí Yésù ná'ù ale nzínzi õ, ndùli ányì kànísá dò.

Bhàruwà-nyìtì ka kóhù tí dhu:

- Bhàruwà-dòkpa (1.1-4).
- Kànísà õ àkă ndì'í mèkùrù tí ale-tidò (1.5-9).
- Polò rí Titò-nyìkpó itdyú titò tó dhu ùdhé arí mèlímó rò rò dhu (1.10-16).
- Polò rí dhu òvò Titò tò kákă ndòngò dhu ùdhe kànísà õ dhèdhèrò ale-tidò mènà tò tí dhu dò dhu (2.1-15).
- Yésù ná'ù ale àkă 'òkò tí dhu (3.1-11).
- Bhàruwà ríku dòná rò ụyátá mà, ovita mènà (3.12-15).

Polò rí Titò nòvì dhu

¹ Ima Polò, Kàgàwà bhà ino, ndirò Yésù Krístò bhà uvitatále, ma mèndi ndì yàrì bhàruwà. Kàgàwà ívì ma ndín'í ma mènzi tí yà ndì ndóvò fìndà ale dzùnà rà'ù ndì, madù abádhí àbhù rùni Kàgàwà-nyìkpó nòfò okota-tidò dò obhóng'a.

² Ndì dhu bhéyi ní ndì, abádhí rí dhu à'u àbà ì ràrè dhòdhódhóng'a tó ípìrònga àbà, àdhàdhì yà ìnzì arí titò ünò Kàgàwà náakò ndì ípìrònga tó làká àlë tò mèhàngú ò rò dhu bhéyi.

³ Ndì ndàla àkákă dhu tí kàsùmì õ, Kàgàwà ábhù ìndrù rùni pbìndà ote yà ma mènòna ìndrù tò pbìndà mèkùrù-otù õ. Ndì kasù ní yà Kàgàwà àlë tó Ògùba níbhò fudú ndín'í ma mongó tí ònzìnà.

⁴ Ní ma mèndi yàrì bhàruwà indù Titò. Nyì ní idhùdu nyú, óyò rò kóró àlë ká'u Yésù Krístò dhu-okú dò rò. Àlë t'Ábanà Kàgàwà, àlë tó Ògùba Yésù Krístò mènà nákă 'àso nyì, 'àdù nyabhù nyadi mèràngà õ.

*Kànísà õ àkă ndì'í mèkùrù tí ale-tidò
(Tit 3.7; 1PÉ 5.1-5)*

⁵ Ma múbhà nyì Kréte tó sòngà dò, ndíni nyì nyohú tí ányì Kànìsà ònă i núbhà dhu-nyítì, ndirò ndíni nyì nyovó tí pbàkùrù nyuli Kànìsà ɔ kóró kigò ònă, àdhàdhì yà ima nyá ma móvò indà dhu bhéyi.

⁶ Mùkùrù tí nyì nyovóna ale àkă ndì'ì ìmbá nzére dhu tí ka kózùna dhu rì'ì nyunatsì ale tí. Kákă ndì'ì atdí tí arí'ì tsibhále nà ale tí. Kàbhà inzo àkă ʃ'ì Yésù ná'ù ale tí, inzì ʃ'ì nzére mètsö dò, ndirò ngätsi ní mÙgàyì dò ka karóbhuna ale tí.

⁷ Kànìsà dönga àndà arí ádrÙngbále nákă nzá nzére dhu tí ka kózùna dhu rì'ì nyunatsì, ka ní Kàgàwà nyú ʃli pbìndà kasù dò ádrÙngbále nídhuní. Kákă nzá ndì'ì òtëna kélè nözè kíri ale tí, ndirò kákă nzá ndì'ì akye arákò ale tí. Kákă nzá ndì'ì iwa óvò ale tí, ndirò kákă nzá ndì'ì àri dò arí dhu ònzi ale tí. Kákă nzá ndì'ì inzá ákă otu ɔ ka kóngyèna malì átdü afína ale tí.

⁸ Pbétù kákă ndì'ì olo àkò arí mbéyi ale tí, ndirò ídzìngá nözè ndònzì indrú tò ale tí. Kákă ndì'ì mbéyi arí ìngá ʃ're ale tí, ndirò obhónanga dò arí dhu ònzi ale tí. Kákă ndì'ì Kàgàwà-nyìkpó ɔ flä ale tí, ndirò afína òtò rádù ale tí.

⁹ Kànìsà ɻunda arí ádrÙngbále nákă ndà'ù obhónanga tó ɔte atdyúna nyú nà yà fíndà ka kúdhe ka dhu bhéyi. Ndì dhu bhéyi ní ndì, kà rädù indrú dzùnà ònzì mbéyi nyú, rífù obhónanga tó ɔte, ndàdù 'àgò rí ndì nà ale nábhù ràni i ka kútrá ró nga.

Pɔlò rí dhu ùdhé títò tó málímó dò dhu

¹⁰ Obhó tí, Yésù ná'ù Pbàyàhúdí nzinzì ɔ, inzì arí Kànìsà tó ádròdrò ale rúdhéna dhu ʃfù ale rì'ì inè ibí nyú. Abádhí rí inzá ákă dhu ùdhé indrú tò, 'adù indrú àbhù rà'ù títò tó ɔte.

¹¹ Ní, dhu àkă nyabhù abádhí rìnè, abádhí ròwu idzá ale nágere ró kóró inzá ákă kudhe indrú tò dhu-otù ɔ, ndíni 'ongyé tí malì inzá ákă otu ɔ nídhuní.

¹² Abádhí nzinzì ɔ atdí ale, abádhí tó atdí nabì nyú nòvò dhu ndàti: «Kréte ɔ bhà narí títò ɻuno arí ale. Abádhí arí 'ònzì òròrù ɻzá bhéyi. Abádhí ózè nzá 'ònzì atdí kasù mà, pbétù abádhí ózè ní ònyù ònyù ʃ'í dhu kélè.»

¹³ Ní wò ale ɻùnò dhu ní obhó dhu nyú. Ndì dhu-okú dò rò ní ndì, dhu àkă nyorù ɔbi nyú nà i ale dò, ndíni fífó a'uta i'ì tí otùna ɔ,

¹⁴ inzì i nàmbè tí Pbàyàhúdí aráwëna angyinä rò údà dhu t'írita ró, ndirò inzì 'adù tí obhónaga ròrò úwí ale tó uyatá nífù.

¹⁵ Kàgàwà-nyìkpó ɔ flä ale tò, kóró dhu ʃlă wà. Pbétù Kàgàwà-nyìkpó ɔ ótì ale mà, yà inzá ka ná'ù ale mánà

tò, kóró dhu rǐ'ì ìndrú ìt̄í rí dhu tí, abádhí tó ìnga t'únita mà, abádhí tó ìnga t'ífrèta mánà nótì wà Kàgàwà-nyìkpó ɔnídhuní.

¹⁶ Abádhí arí 'àti iwà i úni Kàgàwà dhu tí, pbétù abádhí-kàsü nítè wà dhu kpangba inzá abádhí ráni Kàgàwà. Abádhí ní kóró ale óndrò ale. Abádhí arí nzí Kàgàwà ifü, ndirò abádhí röñzina atdí idzì dhu mà rǐ'ì mbă.

2

*Yésù ná'ù ale àkă 'òkò tí dhu
(Èfe 6.5-8; 1Tì 2.9-15; 1PÉ 2.18-20; 3.1-6)*

¹ Pbétù inyi Titò, nyi nyákă nyudhe obhónanga tó ɔte ìndrú tò.

² Mùlà-akpá tò nyi nyúdhëna dhu ní, abádhí ràkă ɔ'ì afíya òtù rádù ale tí, ifuta nà àkă ale tí, ndirò idzì irèta nà ale tí. Abádhí ràkă ɔ'ì iwà ó'ò a'uta ɔ, àzé ɔ, ndirò dhu-dzi t'óndùta ɔ ale tí.

³ Iwà atòya ówù angyi vèbhále tò nyi nyúdhëna dhu ní, abádhí ràkă átò ɔ'ì Kàgàwà-nyìkpó nòfò dhu bhéyi aróko ale tí. Abádhí ràkă nzá ɔ'ì ale-ngbò t'únötatále tí, abádhí ràkă nzá ɔ'ì iwa òmvù arí 'òri ní ale tí, pbétù abádhí ràkă ɔ'ì ale-afí rí ɔbi òtsi ní idzì ɔte òvò rí ìndrú tò ale tí.

⁴ Ndí dhu bhéyi ní ndí, abádhí rí dhu ùdhë vèbhále-òwú tò, ròzè fiyó kpabhále mà fiyó nzónzo mánà.

⁵ Abádhí rí dhu ùdhë vèbhále-òwú tò rí'ì idzì irèta nà, ròdò i fiyó kpabhále tò tí, ròdò fiyó idza mbéyi, rí'ì idzì mùtsò nà, ngätsi ale rífù pbìndà kpatsibhále. Wò dhu ní ndí rí dhu àbhë inzì kùnò nzéré dhu Kàgàwà bhà ɔte ní.

⁶ Ndí dhu bhéyi tí, ìndrú-òwú tò àkă nyudhe dhu ní: abádhí ràkă ɔ'ì idzì irèta nà

⁷ kóró dhu-tsí ɔ. Ndirò nyi nyá nyi-tírò, nyi nyákă nyi'ì idzì ófò tí, ngäkpà ale tò ka kí idzinga ònzì dhu ɔ. Ndirò abádhí tò nyi nyúdhëna dhu àkă rí'ì obhó dhu nyá tí, ndirò ìnga nòfò dhu tí.

⁸ Ndirò, nyi nyúnona dhu àkánà rí'ì obhó dhu nyá, yà inzì ka kí ale àgò dòná tí, ndíni 'àgò rí inyi nà ale-nyi níiwú tí, ìmbă àdù ɔ'ì nzéré dhu tí i únöna àlë dò dhu nà.

⁹ Dhu àkă ino rífù fiyó ádròdrò ale kóró dhu ɔ, 'àdù abádhí-nyìkpó òfò rí dhu nónzì. Abádhí àkă nzá 'àgò i fiyó ádròdrò ale nà.

¹⁰ Ndirò dhu àkă nzá abádhí rùwë fiyó ádròdrò ale tó dhu. Pbétù kóró kàsümì ɔ, dhu àkă abádhí rítè i idzì ale tí, 'àdù fiyó ádròdrò ale ènò fiyó kóró dhu nónzì, ndíni kóró dhu ɔ abádhí röñzina dhu abhë tí kirì yà mă marúdhëna Kàgàwà àlë tó ɔgùba dò dhu.

Kàgàwà arí ìndrú igü nzérenga ɔ rò dhu

¹¹ Obhó tí, Kàgàwà ítè yà kóró ale ìgù rádù pbìndà ídzìngá.

¹² Ndi ídzìngá rí àlë àbhù, àlë ràbhà nzére mìtsò mà, ale-afí àtdú rádù yà adzi ſ dhu mènà, ndíni àlë kadù tí òko dhu-ònga t'òvòta nà, obhónanga ſ, ndirò Kàgàwà t'ífuta ſ, yà kòmbí rí'í adzi ſ.

¹³ Ndi dhu bhéyi ní ndi, àlë kádù àmbe yà àlë ká'ù idhò, yà àlë tó Ádràngbă Kàgàwà, Ògùba Yésù Krístò bhà ádràngbànga tó awawù ríra òna nódò dò.

¹⁴ Ndi Yésù Krístò ní ndi ndì nabhù ndítírò nyú, ndòvè àlë-okú dò rò, ndíni nduwù tí àlë kóró nzérenga ſ rò, ndàdù àlë ùgèrè àlë ròngò pbìndà ale nyú tí, yà ndi ndú'o ríla nyíkpóna ſ, ndirò ídzi kasù ònzì rí ɔbi nyú nà ale tí.

¹⁵ Wò dhu bhéyi ní ndi nyí nyákà nyudhe yà indì ma mávi dhu Yésù ná'ù ale tò. Nyúyá dhu abádhí tò, nyadù dhu òsò ɔbi nyú nà abádhí tò. Atdí ale mà nákà nzá ìnzì ndifù nyí.

3

*Yésù ná'ù ale àkă 'òkò tí dhu
(Rom 16.17-18; Efè 2.1-10; 1PÉ 2.13-16)*

¹ Titò, nyí nyákà nyarà dhu isè rò bìlìnganà Yésù ná'ù ale tò, abádhí ràkă ifù pbìri ò ádròdrò ale mà, pbanga ò ádròdrò ale mènà. Abádhí àkă ifù ádròdrò ale rúyána fíyò dhu, 'àdù 'òzè 'ònzì ídzìngá ngükpa ale tò.

² Abádhí àkă nzá 'ùnò dhu atdí ale ní màtí. Abádhí àkă 'òkò mèràngà ò ɔdhíya mènà, 'àdù ídzìngá ònzì. Abádhí àkă 'òkò yoròwà ò kóró ale mènà.

³ Obhó tí, angyinà rò àlë nyú mà átò, àlë ní'í ìmbă dòya nà ale, inzá Kàgàwà nífu ale, ndirò nzére otu ò arúbhi ale. Àlë ní'í dhèdhèrò nzére dhu-atdyú mà, ale-dhè ikă arí dhu-atdyú mènà dhu tó ino. Àlë kongónà òko nzére ófò ſ, àlë ràmbe ngükpa ale-adhà ònzì dò. Àlë ongónà òko tí dhu náabhù ngükpa ale ròndrò àlë, àlë ràdù àlë òndrò àlë nzínzì ſ màtí.

⁴ Pbétù Kàgàwà, àlë tó Ògùba, níitdègu pbìndà ídzìngá mà, pbìndà àzè mènà nítè indrú tò,

⁵ ní kígú àlë, inzá ní ídzìngá àlë kónzì dhu-okú dò rò, pbétù izu ndi ndábà àlë dò dhu-okú dò rò. Kígú àlë, ndibhò Hílă-Alafí rù'o àlë tó nzérenga, ndàdù ípìrònga-òwútá mà, ɔwútána tó okota mènà níbhò àlë tò.

⁶ Kàgàwà írá àlë atdídò nyú ndi Hílă-Alafí ní, àlë tó Ògùba Yésù Krístò-otù ſ.

⁷ Kónzì ndi dhu ndíni pbìndà izu-okú dò rò ndi ndòzù àlë ìmbă nzére dhu tí ka kózàna dhu rí'í nyuyatsì ale tí rò, àlë

kadù tí yà àlē karódɔna àlē ràbà dhòdhódhónga tó ípìrɔnga nábabà.

⁸ Wòrí ní ndì obhónánga tó ote nyá. Ndirò, ma mòzè nyarà kòvò rɔ ɔbi nyá nà ìndrú tò, ndíní Kàgàwà ná'ù ale náapbá tí i ídzì kasu t'ónzita rò. Kòrí ní i àkákà kudhe ìndrú tò dhu, ndirò kóró ale dzànà ɔnzì rádù dhu.

⁹ Pbétù, nyi nyàkà nzá nyitsu nyi ɔmbà tìna nà agòta ò, rùgànda-tsù dò agòta ò, anya ò, ndirò Músà bhà Uyátá dò ka kí ale àgò dhu ò. Obhó tí i dhu ní ɔnzì ka kí ídzìngà àbà òyà dhu, ndirò ɔmbà tìya nà dhu.

¹⁰ Nyi nyàkà nyisò dhu atdí-gàna ìndrú-ɔnga àpà rí ndàndò ale tò. Ndirò ɔyo-gàna nyi nyisò ka ɔnzì kà ràdù nyirì rò, nyadù kipfo nyodì Yésù ná'ù ale nzinzi õ rò.

¹¹ Nyi nyàni wà dhu, wò dhu bhéyi rí ndònzi ale rúbhà wà ídzì otu. Ndirò wò kárufána dhu-okú dò rò, kà rótdì wà ànyána ndítirò.

*Bhàrwà ríku dòná rò uyátá mà ovìta mánà
(1Kò 16.20-24)*

¹² Ma mí Ártémà ndirò ngätsi ní Dòkíkò nòvì tìnù ò. Ní tìnù kà rárà àhu rò, nyi nyàkà nyɔnzì kóró ɔbi, nyirà motù Níkòpolì tí kátina kigò ò, ányì ma mòzè mudià ádrùngbá giri tó kàsuumì nídhuní.

¹³ Uyátá tó atdí màlimò Zénà tí kátina mà, Apolò mánà rí abhi ɔpè Krëtè rò rò, nyi nyàkà nyɔnzì abádhí dzànà fìyò abhi tò abádhí rí i atdyúna nà dhu ní, akye atdí dhu mà aranà ndòtdì abádhí rò ní.

¹⁴ Àlē tó ale nyá átò nákà 'àni ídzì kasu t'ónzita atdí, ndíní 'adù tí òwu dhu òtdì i ròyá ale dzànà nónzi rò ní, akye i okona ɔnzì 'ònzì ìndrú dzànà, ɔmbà itsu-kpò nà dòyá itsu bhéyi ní.

¹⁵ Kákà atdíkpá mǎ mí'i mánà Yésù ná'ù ale kóró nòvì nyi. Òvì nyovì mǎ nözè a'uta õ arí'i ale. Kàgàwà àkà ndàso nyi kóró.

Filimonì tò Pɔlò andí bhàrùwà Yàrì bhàrùwà ò i nòtù ádròdrò dhu tí dhu

Filimonì, Kòlòsayì tó kigò õ ale ni'ì Pɔlò t'ódhìnà. Ní Pɔlò unø Ádrùngbále Yësù dò róte Ídzì Mákürù kà tò, kà ràdù ndì Ádrùngbále à'u. Ndì Filimonì i'ì Ọnèsimò tí kátina atdí pbìndà inç nà. Ní ndì Ọnèsimò náakù pbìndà ádrùngbále bhà idzá rò, ndàrà àhu Rómà tó kigò ò. Ní ányì, abádhí àdù òwu 'òtù Pɔlò nà imbi õ, kárádi ró. Ní, ndì ndánò Ídzì Mákürù Ọnèsimò tò, rà'u Yësù dhu-dzidò, Pɔlò adù kòzè ndàdu pbìndà ádrùngbále Filimonì-fò'ò. Wò dhu-okú dò rò ní ndì, Pɔlò andí yàrì bhàrùwà Filimonì tò, mbèmbè azà kumi dòná atdí nà ato údà Yësù ka kúgù dhu-dzidò rórò. Kándí ka ndìtdè ka itdè tí òná, ndíñi dhu nubà tí Ọnèsimò tò, ndàdù kàkò mbéyi, inzì ní pbìndà inç-akpà kélè bhéyi, pbétù ɔdhìnà nyé bhéyi, ndirò adònà bhéyi Krístò-nyutsì.

Bhàrùwà-nyìti ka kóhù tí dhu

- Pɔlò mà Tímòtewà mànà rì Filimonì òvì dhu (1-3).
- Pɔlò rì òtsò àbhü Kàgàwà tò Filimonì bhà àzè mà, kàbhà a'uta mònà-okú dò rò dhu (4-7).
- Pɔlò rì ndìtsò Filimonì rò ndíñi Ọnèsimò nakò tí dhu (8-22).
- Bhàrùwà ríku dòná rò ovìta (23-25).

*Pɔlò mà rì Filimonì mà òvì dhu
(2Tì 1.3-5; 3Yù 2,6)*

¹ Yàrì bhàrùwà nàndí ní ima Pɔlò, yà òsò ka kósò ma Yësù Krístò-okú dò rò ale, ndirò ní àlë t'ádònà Tímòtewà. Mä mònà-ka inđù adòkà Filimonì, yà atdídò mä mózè nyi, ndirò kasu tó ɔdhìkà tirò.

² Ndirò mä mònà-ka àlë tó dadánà Àpiyà mà, Àrkipò, yà ila ùgye arí atdíkpá àlë mònà ale mà, ndirò kókò pbùkù idzá i nùndu kànìsà õ bhà mònà tò.

³ Àlë t'Ábanà Kàgàwà mà, àlë tó Ádrùngbále Yësù Krístò mònà nákà 'àso nyi, 'àdù nyábhü nyökò mårùngà õ.

*Pɔlò rì òtsò àbhü Kàgàwà tò Filimonì bhà àzè mà,
kàbhà a'uta mònà-okú dò rò dhu*

⁴ Adò Filimonì, ma marí òtsò àbhü bìlìnganà pbàkà Kàgàwà tò, pbàkà itsòta õ ma mí nyirè rò.

⁵ Obhó tí, ma mìrì wà ìndrú rí dhu àwé Ádrùngbále Yésù nyí nyá'ù ní a'uta dő dhu, ndirò nyí nyózè Kàgàwà bhà ale kóró dhu dő dhu.

⁶ Ní, ma mí mítso Kàgàwà ró, ndíní yà atdíkpá àlë kí'i nà a'uta ní'i tí àkákă itse òdhì rádù a'uta tí, nyadù kóró ídzìnga, yà àlë karfí'i nà, Krístò mánà àlë tó ungbòta-otù ɔ náni.

⁷ Adòdú, pbùkù àzè níka idhèdu atdídö, ndàdù afídu ɔpè, nyí nyábhù Kàgàwà bhà ale-afí ròtsì ɔbi nídhuní.

*Pòlò rí nditsò Filimoni ró ndíní Ònèsímò nakò tí dhu
(1Kò 13.4-7; Kòl 4.7-9)*

⁸ Nírò, Yésù Krístò-nyutsì, ma mí'i ìmbă tsùdu ùtò rádù ìnzì mhyá dhu ìndù nyí nyákánà nyonzì dhu dő atdí dhu nà mätí.

⁹ Pbétù, ma mózè monzì atdí dhu funù àlë tó àzè-okú dò rò. Ìma nyá Pòlò, ìma ní mìllà-akpà, ndirò, kòmbí ma mí'i Yésù Krístò-okú dò rò ka kósò ma ró.

¹⁰ Ní, ma mìtdè nyí itdè tí pbànìngba Ònèsímò-okú dò rò, yà Yésù Krístò ndì ndá'ù fudú dhu-otù ɔ óngò idhùdu tí, inè ma mí'i imbi-dzà ɔ rórò.

¹¹ Angyi, àbadhi nyá ní'i mbă ìndù ndì ndónzina atdí dhu nà mätí, pbétù kòmbí kà rí dhu ònzì ònzì ìndù, ndirò idù mätí átò.

¹² Kòmbí, ma màdu wà ka tìnù ò, ndirò àbadhi ní afídu-mbi nyá.

¹³ Ma màmbènà òzèna dhu ní Ònèsímò ràdi tidú, ndíní ara tí dzènàdu ònzì ró ìndù ngari ɔ, yà àdì ma mìdù imbi-dzà ò Idzì Mákárù-okú dò rò ònzà kàsùmì ɔ.

¹⁴ Pbétù, ma mózènà nzá monzì atdí dhu mà, inzá nyí nyà'ù rórò, akye dhu arana ʃí ùtò tí ma mí nyutù nyonzì ídzìnga idù dhu tí ní. Ma màmbènà òzèna dhu ní, nyonzì ka afínu nyá ò rò àhù rórò.

¹⁵ Ngätsi ní, pbäní nzí ndì dhu-okú dò rò nga ndì, Ònèsímò mà úbhă ʃí inyí mánà áké kàsùmì tí ní, ndíní nyí nyongó tí òko tdítödö atdíkpá ndì mánà bìllènganà.

¹⁶ Obhó tí, kòmbí ka ní nzí ino kélë, pbétù ròsè ino dònă, kóngò wà yà atdídö àlë kózè àlë t'ádònà tí. Ìma, ma mózè ka atdídö. Ní inyí, nyí kòzè atdídö ròsè, ka ní ìndrú nyá, ndirò ka ní Ádrùngbále Yésù bhà ale átò àlë'i bhéyi nídhuní.

¹⁷ Nírò, àdhàdhì nyí nyarí mózù ɔdhìnù tí dhu bhéyi, nyí nyákă nyakò ka átò, àdhàdhì nyí nyàmbènà makò, ìma nyá tirò dhu bhéyi.

¹⁸ Dhu apé ʃí káfă dhu ònzinù dhu tí, ndirò ngätsi ní, dhu apé ʃí kári'i pbùkù wànzá nà mätí dhu tí, ní ándí ndì pbùkù wànzá dùdú.

¹⁹ Ima Pɔlò, ma màndí yàrí dhu ɔtsádu nyú n̊: ma mí ndí kùbhö ìndù. Ma mòzè nzá misè dhu dànu mati, nyi ràri'ì átò pbàkà wànzá nà. Ndí wànzá ní pbàkà ípiröngá.

²⁰ Obhó tí, adòdú, ónzi dzànàdu wòrí otu ɔ Ádràngbäléokú dò rò, nyabhù afídu ròtsì ɔbi.

²¹ Ìndù ma mí dhu àndí rò, ma mà'ù wà dhu, iri nyi ràri' ma múnɔna dhu iri, ndirò nyi ràri' ndí dhu ɔnzɔnzì ròsè wò ma múnò dhu dòná màtí.

²² Ndirò, atdíkpá wòrí dhu mánà, ɔbhòlò nyóbhòlò idhò tó ngari idù. Obhó tí, ma mà'ù wà dhu, ka ràri' madú àdú tdítidò fàrábvù, fùkú itsòta-okú dò rò.

Bhàrwà ríku dòná rò ovita

²³ Èpafrà nòvì nyi. Ka ní ɔdhìdu yà atdíkpá ka kúsò mǎ mánà, Yésù Krístò-okú dò rò.

²⁴ Ndirò ɔdhídu, yà atdíkpá mǎ marí kasù ɔnzì mánà Márkò mà, Àsìtaríkò mà, Démà mà, Lukà mánà, nòvì nyi.

²⁵ Àlë tó Ádràngbälé Yésù Krístò àkă ndàso nyi.

Pbàèbràniyà tò ka kandí bhàrùwà Yàrì bhàrùwà ò i nòtù ádròdró dhu tí dhu

Yàrì andítá àti ka karí bhàrùwà tí atdídő. Pbétù, ndí bhàrùwà-dòkpa nítè nzá ka nandí ale mà, ndirò ka kandí ka fíyò ale mà. Kárí ndàlă Kàgàwà bhà Òte náno ka kí ìndrú tò dhu bhéyi.

Dhu arí ndàlă ndí bhàrùwà nandí ale ràrì Mùyàhudì tó atdí mìkrístò, kà rí dhu àti «àlë t'ábhúna» tí nídhuní (1.1). Kǎni Ungbòta-Ayí tó Andítá mbéyi nyú, pbétù kǎni nzá Yésù ndí nyú tírò. Ídzì Mákùrù navò kà tò ní kákà wemberè tí i i ndí Yésù Krístò bhà dhu tó ngàmbì tí ale (2.3).

Yàrì bhàrùwà ò kóró ngari ɔ rí ndàlă ní ka nandí ale rùni wà ndí ndàndí dhu fíyò ale mbéyi nyú dhu. Ndí bhàrùwà-òvò ní «Pbàèbràniyà», yà angyí nyú ka kongónà Pbàyàhúdí ànzì ròná ɔvò (Uvt 2.11). Kà rí ndàlă mbèmbè Yésù ná'ù Pbàyàhúdí tó atdí mìtù tò ka kandí dhu bhéyi. I pbàkrístò rò ka kavù atdídő, ràdù àmbe dhu ònzì dò ndíní i adù tó i fíyó sòmà tó angyè màndù ò.

Bibiliyà dò dhu nözù ábhò ale nyú ná'ù dhu yàrì bhàrùwà nandí ale randí ka angyinä rò àrùbhù kumì atò tò Yésù Krístò ka kúgù dhu-dzidő.

Bhàrùwà nandí ale azè ndòvò ní óyò òte-lùkpö. Kázè ndítè dhu, Kàgàwà rivi Idhùnà Yésù Krístò yà adzi ɔ rí i àkákà Ádràngbă Kùhanì tí, ndirò rí i àlë tó nzérenga àba Kàgàwà rí ní àkákà perè tí. Yésù-otù ɔ, Kàgàwà anzì Ungbòta-Òwútá àlë'i mànà. Ndi Ungbòta-Òwútá nósè wà yà ayína tó tsí dònà, ndirò kàwù wà wò ndí ayína tó tsí. Ndirò kázè dhu ní ndàbhù ndí bhàrùwà òzù rí ale-afí ròtsì ɔbi, ndíní ikò tí pòtsó fíyó a'uta ɔ, ndirò ndíní oko tí atdí iríta ɔ tí nzinzìya ò.

Bhàrùwà-nyítì ka kóhù tí dhu

- Yésù Krístò-otù ɔ, yà adzi ɔ ale ràdù 'ùngbò Kàgàwà mànà dhu (1.1-2.18).
- Krístò-otù ɔ, Yésù ná'ù ale rìnè 'ìndrì Kàgàwà-tí'ò a'uta nà dhu (3.1-5.10).
- Yésù ní àlë tó obhóná Ádràngbă Kùhanì Ungbòta-Òwútá ɔ dhu (5.11-10.39).
- Yésù ní Ádràngbă Kùhanì dhòdhódhónga nà dhu (14.17-20).

- Yésù ná'ù ale àkă 'oko tí Kàgàwà mònà, ngǔkpà ale mònà, angyìbhà tó ófò ñ dhu (11.1-14).

Kàgàwà avò dhu ìndrú tò Idhùnà-otù ñ dhu

(*Yuw 1.1-14; Fil 2.6-11; Kòl 1.15-17; Ebr 10.12-14*)

¹ Angyi, Kàgàwà nónongónà dhu òvò àlë t'ábhúna tò pbànábí-otù ñ. Kóngónà i dhu òvò ibí-gùna ndirò ibí ófò ñ.

² Kòmbí, yà yà adzi ñ dhu-tsù rí ndòdì òná idho ñ, kávò dhu àlë tò Idhùnà-otù ñ. Ndì Idhùnà-otù ñ ndì kábhòlò yà adzi, ndirò ka ní ndì kádù ìdìnà rònyà idzi kóró dhu dò.

³ Àbadhi ní ndì Kàgàwà bhà ádrùngbànga tó awáwù arí ndítè kpangba nyùnatsì ale. Ndirò, àbadhi ní ndì Kàgàwà nyú arí i tí dhu nítè. Kári yà adzi ñ kóró dhu òdo Òtëna, yà ádrùngbànga tó obi nà arí ñ ní. Ndirò, àbadhi níitdègu ìndrú nú'ò rìlă Kàgàwà-nyìkpó ñ fìyó nzérenga ñ rò, ní kádù òdzì òrù-akpà ò, ndàdù àdi Kàgàwà yà kóró dhu dò arí i ádrùngbànga nà ale bhà fangà dònà rò.

⁴ Ndì dhu bhéyi ní ndì, Kàgàwà t'ídhùnà náangò Ádrùngbále tí ròsè málàyíká dònà. Obhó tí, Kàgàwà abhù kà tò òvò ní abádhí-òvò dònà fìndá ádrùngbànga ròse òvò.

Kàgàwà t'ídhùnà ní Ádrùngbále ròsè málàyíká dònà dhu
(*Zàb 2.6-12; Isa 9.5*)

⁵ Obhó tí, Kàgàwà náavò nzá dhu atdíku màtí pbìndà málàyíká nzinzì ñ atdí málàyikà tò, ndàti:

«Inyi, inyi ní Idhùdu.

Ndirò indo ndì nòpè rò, ima ní Àbanu*.

Ndirò kávò nzá dhu atdí málàyikà mà nàndà dhu ní, ndàti:

«Ima, ima ni'iya kà t'Ábanà,

ndirò àbadhi ni'iya Idhùdu*.

⁶ Ndirò, yà ndì ndivi Idhùnà pbìndà sengba yà adzi dò òná kàsùmì ñ, kávò dhu tdítòdò ka nàndà dhu ní, ndàti:

«Pbákà málàyíká kóró nákà wà 'ùlë ka*.

⁷ Málàyíká nàndà dhu ní, kávò dhu ndàti:

«Ma mónzì i pbákà málàyíká, pbákà kasutále,

rì'i awé bhéyi ndirò, rì'i ùla rúla kàzù-idà-dò bhéyi*.

⁸ Pbétù, Idhùnà tò Kàgàwà náavò dhu ndàti:

«Òo inyi Kàgàwà, Ádrùngbá kamà tó pbùkù tombi ròngo àdi dhòdhóhónganà.

Nyi nyarí pbùkù Ádrùngbá kamà tó idzi ùnda obhónánga tó mùgò ní.

* **1:5 1.5** Zàb 2.7

* **1:5 1.5** 2Sà 7.14; 1 ɻ nanzì 17.13

* **1:6 1.6** Tòr 32.43

* **1:7 1.7** Zàb 104.4

⁹ Nyì nyózè obhónánga tó dhu, nyadù nzére dhu nónindrò. Ndì dhu-okú dò rò ní ndì, òo Kàgàwà, imà pbùkù Kàgàwà, ma mútri nyì nyì’ì adràngbă kamà tí, mòdhò dhèdhe àbhă rí indù akye dànu-tsírò, madù nyidzi orú, nyosè kóró ɔdhínu dòná*.

¹⁰ Kàgàwà náavò dhu átò, ndàti:

«Inyi Ádrùngbälé, òpè tí kóró dhu rí ’òpè rò nyì nyabhòlò ndì yà adzi, ndirò nyì nyabhòlò ndì òrù-akpà ɔtsúnu nǐ.

¹¹ Kóró kökò dhu ríku ikú, pbétù inyi, nyì nyádi sékú.

Ndirò abádhí rí ’ìngyé ’ìngyé àdhàdhì ale-rò mèdzarù arí ’ìngyé dhu bhéyi.

¹² Nyì nyì abádhí-önga nákpòrò àdhàdhì ka karí òbvùna ka kí ndì nìngyé mèdzarù àkpòrò dhu bhéyi.

Nyì nyì abádhí ùwù àdhàdhì ka karí ale-rò mèdzarù ùwù dhu bhéyi.

Pbétù inyi, nyì nyádi inyi kèle tí, ndirò pbùkù ípìrònga rí nzì ikú*.

¹³ Kàgàwà náavò nzá dhu atdíku màtí pbìndà mèlàyíká nzínzi õ atdí mèlàyíkà tò, ndàti:

«Ád’ idú fangà dòná rò, ràrà àhu ma mí pbùkù òmvü nábhü nyobè dòya dhu ò*.

¹⁴ Nírò, mèlàyíká ní àdhì mà? Abádhí kóró ní Kàgàwà bhà mèkèngye kèle, kákà inzì ka karí àlåna ale-nyikpó ní ale. Kárí abádhí ùvì ròwù ndì ndàkà ndigü ale dzènà nónzì.

2

Inzá dhu àkă kònzi Ádrùngbälé Yésù ibhò Ògù tó Òte gàyà dhu

(Ebr 4.1; 12.25)

¹ Ndì dhu-okú dò rò ní ndì*, àlë kákà àlë ràpbă àlë-afí atdídò yà àlë kíri mèkàrò rò, akye àlë kuwína nǐ.

² Yà Kàgàwà avò àlë t’ábhúna tò mèlàyíká-otù õ Òte náavì ndì àkákà kífu Òte tí†. Ní, inzá ka níri, inzì ’àdù kànò dhu ífu ale tò Kàgàwà abhù mèlipò àkákánà abádhí ràbà dhu bhéyi.

³ Nírò àlë nyü, àlë kuguya ingbà dhu bhéyi ndì mèlipò õ rò, wò dhu bhéyi ádrùngbă ògù nyü gàyà àlë kònzi rò? Ádrùngbälé Yésù nyü ndítirò ní ndì wemberè tí ndì ògù tó

* 1:9 1.9 Zàb 45.7-8 * 1:12 1.12 Zàb 102.26-28 * 1:13 1.13 Zàb 110.1 * 2:1

2.1 «Ndì dhu-okú dò rò ní ndì» rí’ì inè kozù átò «Yésù Krístò ní ádrùngbälé ròsè mèlàyíká dòná dhu-okú dò rò.» † 2:2 2.2 Òte tí ka kátina iró ní Kàgàwà bhà Üyatá (Tòr 33.2).

màkărù napè ndòvò ìndrù tò. Ndirò kavò dhu niri ale náavò dhu kpangba àlè tò 'atì, ndì Òte ràri àkákă kifù Òte.

⁴ Kàgàwà nyá ndítirò nítè dhu kpangba átò abádhí ànò dhu ràri obhó dhu. Ndi dhu kítè ize-otù ɔ, yà ìnzá apèna 'onzì angyi ìndrù-nzinzì ɔ dhu-otù ɔ, ndirò dhèdhèrò wiwìtidò-otù ɔ. Kítè ka átò yà ndì ndòzè dhu bhéyi ndì ndí Hlilà-Alafí bhà perè àndo ìndrù tò dhu-otù ɔ.

Yésù avè yà adzi ɔ ale ndì ndigú tí dhu

(Gàl 4.4-5; Fil 2.6-11; Èbr 4.15-16; 5.7-10)

⁵ Obhó tí, ìnzì ní málàyíká i Kàgàwà ular ndíní okoya tí kámá tí yà àlè kóte dòná ịrìraya dhu tí adzi ɔ.

⁶ Hlilà Andítá ò, atdí ale nòvò wà dhu kpangba atdí ngari ɔ, ndàti:

«Kàgàwà, ìndrù ní àdhu ndíní nyi nyirè tí?

Yà adzi ɔ ale ní àdhu ndíní pbìndà dhu ava tí tsinu?

⁷ Nyi nyábhù ka rì'ì obvòbvonà rò ake málàyíká tò ákë kàsumì tí,

ndirò, nyi nyábhù ka rì'ì ádràngbăngà mà ifuta mánà nà.

⁸ Nyi nyílì ka rònyà idzi yà nyi nyabhòlò kóró dhu-tsí dò*.

Ní, Kàgàwà abhù ka rònyà idzi yà ndì ndabhòlò kóró dhusí dò dhu rätina, ìmbà ìnzá kábhù kà rònyà idzi dòná atdí dhu mà ràri'ì. Pbétù, kòmbí matí àlè kàla nzá dhu iwà Kàgàwà rábhù kóró dhu kà rònyà idzi dòyá.

⁹ Àlè kàla dhu ní, Kàgàwà rabhù wà Yésù rì'ì obvòbvonà rò ake málàyíká tò ákë kàsumì tí, ndíní pbìndà ídzìnga-otù ɔ, ndì ndabhù tí ka rìnè ové-dzi kóró ale-okú dò rò. Wò ndì kàbhà ové-otù ɔ, kábhù wà ka rì'ì ádràngbăngà mà ifuta mánà nà.

¹⁰ Kàgàwà abhòlò ndì kóró dhu-tsí, ndirò i kóró dhu-tsí náarí'ì kà tò tí. Ní, dhu afò nga kà ràbhù Yésù rì'ì àkákă ale tí yà ndì Yésù abà àpbè-otù ɔ, ndíní ábhò ale nabhù tí rì'ì pbìndà inzo tí, ràdù òtsù pbìndà ádràngbăngà tó awawù ò. Obhó tí, Yésù ní ndì ìndrù ànda arí ndíní Kàgàwà igú tí ale.

¹¹ Kárí ìndrù ù'ò rìlă Kàgàwà-nyìkpó ɔ fiyó nzérenga ɔ rò. Ndì dhu bhéyi ní ndì, Yésù, ìndrù nù'o ale mà, kákà ù'ò ndì ndù'o rìlă ale mánà kóró ní atdí Àba bhà ale. Ní ndì dhuokú dò rò, Yésù-nyì rì nzì iwù abádhí ànzi ndì ndí àbanà bhà inzo tí rò.

¹² Obhó tí, kà rätina:

«Òo Àba Kàgàwà, ma mí ovónu nígă adódu nzinzì ɔ.

Ma mí nyi nífù pbùkù ale nzinzì ɔ*.

¹³ Tdítidò Yésù rätina:

«Ima, ma mí atdyúdu ilí dòná ní Kàgàwà.»

* 2:8 2.8 Zàb 8.5-7 * 2:12 2.12 Zàb 22.23

Ndirò kà rätina:

«Mǎ mí’í iró atdíkpá yà idù Kàgàwà íbhò nzónzo mânà*.

¹⁴ I nzónzo ní ìndrú nyú kákà inè rí’í ngbùluya nà ndirò azu mânà nyuyatsì ale. Ní Yésù idyi ndi ìndrú tó ófò átò. Kànzì dhu ndi dhu bhéyi ndíní pbìndà ɔve-otù ɔ, ndì ndítò tí yà ɔve t’íbhòta tó ɔbi nà i’í Pfɔ̄mvɔ-ɔbi atdídò,

¹⁵ ndirò ndíní ndì ndukolo tí yà ɔve-ɔdò ɔnzi i’í dhu náabhù ròngò òko ino bhéyi kóró fiyó ípirònga ɔ ale.

¹⁶ Obhó tí, dòtsí nyú kíra nzá málàyíká-dzàñna ndì ndonzi tí, pbétù kíra yà adzi ɔ ale, Àbràhamù bhà pbàdzukuru dzàñna ndì ndonzi tí*.

¹⁷ Ní ndi dhu-okú dò rò, dhu aká àbadhi mà ròfò i’í abanà bhà inzo mânà kóró dhu ɔ. Ndì dhu bhéyi ní ndi, kàdàna òongo Kàgàwà tò arí kasu ɔnzi pbàkùhání tó ádròdrò ale dò Kamà tí, ndíní ndì ndu’o tí ìndrú tó nzérenga. Ndì ádràngbà kùhanì ní yà pbìndà kasu ifu arí, ndàdù i’í ìndrú dò ka kí izu àbà ní ale-afí nà ale.

¹⁸ Ndirò, àpbè kábà ndàdù ùda umvútá ɔná dhu-okú dò rò, kà rí’í inè ndonzì umvútá ɔ i’í nòtù ale dzàñna.

3

Yésù ní àbanà Kàgàwà bhà idza-kàmà, ndirò ndi idza ní àlè’í dhu

(Ozt 12.7; Mát 21.33-38)

¹ Abaninzó, nyí ní yà nyí nunzi òrù-akpà ò rò Kàgàwà bhà ale. Ní, nyí nyàkà nyíli fàkú irèta Yésù dò tí. Kà ní ndi Kàgàwà bhà uvitatále, ndirò yà àlè karóvona ìndrú tò a’uta tó pbàkùhání tó ádròdrò ale dò kamà.

² Ka nidì ndi kasu t’ónzita tò ní Kàgàwà. Ní kífu ndi kasu ɔnzi ndì ndí ɔná ófò, àdhàdhì Músà níífu kóró ale tò ndì ndonzina Kàgàwà bhà idzá kasu dhu bhéyi*.

³ Ní, Yésù àkă kífu atdídò ròsè Músà dòná. Obhó tí, ka karí idza nòsì ale níífu atdídò ròsè ndi idza nyú dòná.

⁴ Ingbatí ilí ndì idza mà nòsì arí ní ìndrú, pbétù kóró dhu nanzì ale ní Kàgàwà.

⁵ Músà níífu Kàgàwà bhà idzá ndì ndonzina kóró ale tò kasu, ndíní ndi kàsána níí’iya tí Kàgàwà ràñona ìndrú tò olùná rò dhu tó ngàmbì tí. Ka ni’í kasutále kélé.

⁶ Pbétù, Krístò ifu ndì ndonzina kasu àdhàdhì àbanà Kàgàwà bhà idza-kàmà tí rí’í ingba tirò. Ndirò àlè’í ní ndi ndi idza, àlè kapé iko pòtsó mânzì tó ale-afí nà, àlè ràdù àmbé yà àlè kódøna ndíní àlè kabá tí dhu òdò dò dhèdhe nyú nà rò.

* 2:13 2.13 Isa 8.17-18

* 2:16 2.16 Isa 41.8-9

* 3:2 3.2 Ozt 12.7

*Inzá dhu àkă kabhu ale-afí rò'ò odú, ìnzé kifu Kàgàwà
ùnò dhu dhu*
(1Kò 10.1-12)

7 Ndì dhu-okú dò rò ní ndì, àdhàdhì Hìlă-Alafí náavò angyi
du bhéyi:

«Indo nyi nyapé Kàgàwà-tù ìri,

8 ní nyi nyakă nzá nyabhü afíku rò'ò odú, àdhàdhì abhükü
náamvù Kàgàwà-afí ràngù õ dhu bhéyi.

Abádhí náanzì kùnò dhu gàyà ìnzé 'ìfù.»

9 Ndirò kávò dhu ndàti: «Ràngù õ abhükü náamvù afídu,
àzèmbè iwà ì ala ifo kumì ato õ ma manzì fifyò dhu rórò tí.

10 Ndì dhu-okú dò rò ní ndì, ma mi'ì nàwí nà abádhí rò,
mati:

«Kàrì ale-afí aruwí bìlinganà.

Ndirò abádhí arí nzé pbákà otu àngü.»

11 Ndirò, ma matsò dhu nàwí-okú dò rò, mati: abádhí
rotsuya nzé fifyò ma mabhòlò asota tò ngari ò*!»

12 Nírò àbaninzó, nyàndà nga mbéyi! Nzinzíku õ atdí ale
mà nákă nzá ndí'ì nzére afína nà, yà ndàbhü rádù ndàbhà
pbìndà a'uta, ndàdù ndàndà itse Kàgàwà, yà ípirònga nà
arí'ì dhòhdhóhónganganà ale rò rò.

13 Pbétù, nyi nyakă nyöngò afíku àbhü ròtsì obi bìlinganà
nzinzíku õ, yà àdì «indonga» tí Hìlă Andítá rätina idhò àdì
àlë tò mati átò rò. Ndì dhu bhéyi ní ndì, nyi nyi nzé àdù
nyabhà nzérenga ràtrà nyi, ndàbhü afíku rò'ò odú, ìnzé
nyirì Kàgàwà-tsü dhu.

14 Obhó tí, dhu apé ì'ì inè àlë karí'ì yà dòna-kpa ò rò àlë
ki'ì nà a'uta òdò àlë karí pòtsó, ràrà àhu àlë tò ípirònga-tsü
rì ndòdì dhu ò dhu tí, ní àlë kádù òko atdíkpá arí'ì Krístò
mànà ale tí.

15 Hìlă Andítá rì dhu òvò ndàti:

«Indo nyi nyapé Kàgàwà-tù ìri,
ní nyi nyakă nzá nyabhü afíku rò'ò odú, àdhàdhì abhükü
náanzì kùnò dhu gàyà ìnzé 'ìfù dhu bhéyi.

16 Ádhì mà i Kàgàwà ùnò dhu niri 'adù gàyana ònzì ìnzé
'ìfù? Tí nzé yà Músà unda rùvò Mísri tó pbiri ò rò ale kóró?

17 Ndirò, ádhì mà i Kàgàwà nabhu ràkò ifo kumì ato õ? Tí
nzé yà nzérenga nanzì, ndì dhu ràdù 'àbhü 'ùvè ràngù õ ale
kóró?

18 Ádhì mà i Kàgàwà atsò dhu okuya dò rò ndàti, ìnzé abádhí
rotsuya yà fifyò ndì ndabholò asota tò ngari ò? Tí nzé yà
nuvó ìnzé 'ìri kà-tsü dhu ale*?»

19 Nírò àbaninzó, mǎ màla dhu ní, abádhí ratsù nzá ndì
asota tò ngari ò ìnzá ì à'u Kàgàwà dhu-okú dòrò.

* 3:11 3.11 Zàb 9.7-11 * 3:18 3.18 Ozt 14.1-35; Zàb 95.11

4

Kàgàwà óbhòlò asota tó ngari pbìndà ale tò dhu

¹ Kàgàwà akò wà ndì asota tó ngari ò àlë kótsù nǐ dhu tó làká àlë tò. Ní dhu àkä nyàndà nga mbéyi, ndíní ìmbă ìnzì rôtsù ányì atdí ale mà ní'i tí nzinzikù ɔ.

² Obhó tí, ka kúñò Kàgàwà bhà Òte àlë tò àdhàdhì àlë t'ábhúna tò ka kúñò ka dhu bhéyi. Abádhí írì ndì Òte, pbétù ìnzì ràdù atdí dhu mà nónzì fíyò. Obhó tí, ka ì írì rò, abádhí adù nzá kà'ù.

³ Pbétù kòmbí àlë, yà àlë ká'ù ka rò, àlë kótsù òtsù ndì asota tó ngari ò. Ndì asota tó ngari nàndà dhu nǐ, Kàgàwà avò dhu àlë t'ábhúna tò, ndàti: ndì ròtsò wà dhu nàwí-okú dò rò, ìnzì abádhí rotsúya akékpá màtì yà fíyò ndì ndabhhòlò asota tò ngari ò*.

Kávò dhu ndì dhu bhéyi, àzèmbè iwà ndì ndítò yà adzi ndì ndabhhòlò nǐ pbìndà kasù rórò.

⁴ Obhó tí, Hílă Andítá rí dhu òvò atdí ngari õ àràbhù rí idhò isé idhò nàndà dhu nǐ, ndàti: «Àràbhù rí idhò isé idhò õ, Kàgàwà náaso ndì, iwà ndì ndítò pbìndà kasù kóró rórò*».

⁵ Ndírò, Kàgàwà rätina átò ndì Andítá ò: «Abádhí rí nzì òtsù akékpá màtì fíyò ma mabhòlò asota tò ngari ò.»

⁶ Angyină rò ka kúñò Kàgàwà bhà Òte fíyò ale náatsù nzá ndì asota tó ngari ò, abádhí uvó ì ìnzì 'írì Kàgàwà-tsú dhu dhu-okú dò rò. Ìnè màtì kà rí'ì ndì dhu bhéyi rórò, ngékpà ale rí'ì ìnè 'òtsù ndì asota tó ngari ò.

⁷ Ndì dhu-okú dò rò ní ndì, Kàgàwà fílì «Indonga» tí kátina ngätsi idhò tdítdò. Ábadhi náavò dhu ndì idhò nàndà dhu nǐ angyină rò, ádràngbă kamà Dàwudì-otù õ, yà iwà ka kòvò angyină rò dhu bhéyi. Kàti:

Indo nyé nyapé Kàgàwà-tù ìrì,
ní nyé nyákă nzá nyäbhù afíku rò'ò odú.

⁸ Obhó tí, dhu fíyana gukyè iwà Yèsuwà arà àhù ìndrú nà asota tó ngari ò dhu tí, ní Kàgàwà óvòyana nzì dhu tdítdò ndì dhu-dzidò asota tó ngätsi idhò dö*.

⁹ Nírò, Kàgàwà aródona pbìndà ale tò sàbatù nyú rí'ì ìnè. Ndì idhò rí'ì àdhàdhì yà kåso ndì òná àràbhù rí idhò isé idhò bhéyi.

¹⁰ Obhó tí, wò Kàgàwà óbhòlò asota tó ngari ò òtsù ale, náso wà ndì pbìndà kasù õ rò, àdhàdhì Kàgàwà náaso ndì pbìndà kasù ndì ndítò dhu-dzidò dhu bhéyi.

* **4:3 4.3** Zàb 95.11 * **4:4 4.4** Opt 2.2 * **4:8 4.8** Obhó tí, Yèsuwà nyú náarà wà àhù ìndrú nà Kànanà tó pbìri ò. Pbétù, iró ka kòzé kitè dhu ní, ndì Kànanà rí'ì yà obhóná asota tó ngari nyú-sisì kél.

¹¹ Nírò, dhu àkă àlĕ rònzi ɔbi, àlĕ ròtsù ndì asota tó ngari ò, ìnzì àlĕ nzinzì ɔ atdí ale mà rònzi dhu àlĕ t'ábhúna náanzì dhu bhéyi.

¹² Obhó tí, Kàgàwà bhà Ọte ní ípir̄nḡa ibho arí ìndrū tò ọtse. Ndírò kà r̄'ì ɔbi nà, ndàdù ndàkà ròsè yà oyoyó kunàdō ní rí dhu ụ'à ila tó obhi-akpà dònă. Kárótsù bhélébhélé ale-nyutsì, ndàrà òtsi ale-afí nyú r̄. Ndírò, kárfí ale-kpa únzì ị ró nga mà ɔnga nándo, ndàdù àrà òtsi ale-kpa ɔ tètè mà r̄. Kárfí ìndrú rírèna afína ɔ ndíñi ndì ndonzi tí dhu nábhü rùni ndì kpangba.

¹³ șimbă Kàgàwà r̄ rò arí ndòru atdí dhu mà r̄'ì. Kóró dhu arí'ì kpangba kà tò. Kà-nyìkpó arí kóró dhu àlă. Ndírò Àbadhi ní ndì àlĕ kovoya àlĕ kanzi kóró dhu ɔnziná ale.

Yésù ní pbàkùhání tó ádròdr̄ ale d̄o Kamà nyú ròsè dhu

¹⁴ Àlĕ kí'ì ìnè atdídö ósè pbàkùhání tó ádròdr̄ ale d̄o kamà, yà ɔrù-akpà ɔ atsù ndàrà àhu Kàgàwà-tí'ò nà. Ndì pbàkùhání tó ádròdr̄ ale d̄o Kamà ní Yésù, Kàgàwà t'ídhùnà. Ní, dhu àkă àlĕ ríkò pòtsó yà ka àlĕ ká'ù ní àlĕ tó a'uta ɔ.

¹⁵ Obhó tí, ndì àlĕ kí'ì nà pbàkùhání tó ádròdr̄ ale d̄o Kamà ní yà ànò rádù àlĕ tó ivívínga nánò átò ale. Pfòmvò Sítanì umvú àbadhi-afí kóró otu ɔ, àdhàdhì ndì ndarí àlĕ-afí umvú dhu bhéyi. Pbétù kánzì nzá nzérenga.

¹⁶ Ní, dhu àkă àlĕ ròndrì a'uta nyú nà Kàgàwà bhà Ádrùngbă kamà tó tombi-tí'ò. Ka ní ndì ídzìnga ònzì arí ìndrú tò ale. Ndì dhu bhéyi ní ndì, kà ràdù ị'ì izu tó afína nà àlĕ d̄o, ndàdù àrà ídzìnga ònzì r̄ àlĕ tò àkákă kàsùmì ɔ.

5

Yésù ní Ádrùngbă Kùhanì Mèlkìsèdekì bhà ófò ɔ dhu

¹ șingbàtí ɿli ndì pbàkùhání tó ádròdr̄ ale d̄o kamà mà nòvò ka karí ìndrú nzinzì ɔ r̄, ndíñi ongó tí kasù ònzì ìndrú-ɔvò r̄ Kàgàwà-ònzì. Ndì kùhanì bhà kasù ní ndùbho ìnzì ka kúbina ụbi tí perè mà, ụbi tí ka kúbina ịză tó perè mānà Kàgàwà tò ìndrú ònzì nzérenga-okú dò r̄.

² Ndì nyú tirò ka ní ivivi ale afína ònă r̄. Ní ndì dhu-okú dò r̄, kà r̄'ì ìnè yà ìnzá ị òzè ròrò úwí ídzì otu r̄ r̄ ale tó dhu ràl̄ ɿ dòna.

³ Ndírò wò ndì nyú tirò kà r̄'ì ivíví dhu-okú dò r̄, kàkă nzá ndùbho ịză tó perè ngükpà ale tó nzérenga-okú dò r̄ r̄ tó, pbétù kàkă ndùbho ka pbìndà nzérenga-okú dò r̄ mätí átò.

⁴ șimbă ndìtirò arí ádrùngbă kùhanì tó ifuta àbhü fíndà atdí ale mà náarí'ì. Pbétù, Kàgàwà arí ndì ìndrú ànzi, ndìllí

ádrùngbă kùhanì tí, àdhàdhì kánzi Àrçonì, ndìlì ádrùngbă kùhanì tí dhu bhéyi.

⁵ Ndi dhu bhéyi tí átò, Krístò náabhù nzá pbàkùhání tó ádròdrö ale dő Kamà tó ádrùngbănga tó awáwù ndítirò fíndà. Pbétù, Kàgàwà ní ndi ka nabhù kà tò. Kátì kà nř: «Ínyi, ínyi ní Idhùdu.

Ndirò, indo ndì nòpè rò, ima ní Àbanu^{*}.»

⁶ Ndi dhu bhéyi tí, kávò dhu átò Yésù nàndà dhu nř ngätsi ngari ɔ Hílă Andítá ò, ndàti:

«Ínyi ní kùhanì dhòhdhódhónganà

àdhàdhì Mèlkisèdekì i'ì òná ófò ɔ*.»

⁷ Yà adzi ɔ Yésù i'ì òná kàsùmì ɔ, kítsò ndì Kàgàwà, yà inè i'ì ndìgù ndì ove ɔ rò ale-rö, ndàdù kítdè ɔrú-túna nyá nà ndirò nyàna-dha nà. Ní Kàgàwà iři kàbhà itsòta, tsùná dhu kífù dhu-okú dò rò.

⁸ Inè mâtí ndì ndí'ì Kàgàwà t'ídhùnà nyá tí rórò, kúdhè Kàgàwà-tsü dhu iři arí ale tí ndì ndí'ì dhu yà ndì ndabà àpbè-otù ɔ.

⁹ Kàgàwà itdègu kà-nyàtsì ndì ndudhé kóró dhu nábhù ràkă, ní kădù òngo kóró ale yà tsùná dhu iři rí nígù rí, ndàbhù ràbà dhòhdhódhónga tó ípìrònga ale tí.

¹⁰ Ndi dhu bhéyi ní ndi, Kàgàwà idì ka rì'ì pbàkùhání tó ádròdrö ale dő Kamà tí, Mèlkisèdekì bhà ófò ɔ.

Inzá dhu àkă kokò nzónzo tí a'uta ɔ dhu (1Kò 3.1-3)

¹¹ Mèlkisèdekì nàndà dhu nř, mă mí'ì ábhö dhu nà făkù mă ménona. Pbétù, mă mí i dhu-tì àwé tí făkù dhu rí'ì odú, inzí bíkù arí inga iři dhu-okú dò rò.

¹² Obhó tí, yà nyí nyádà kóró kàsùmì ɔ, nyí nyí'ì inè nyöngò Kàgàwà bhà ɔte ûdhë arí indrú tò málímó tí. Pbétù kòmbí, nyí nyòko òko yà dòna-kpa ò rò ka kapè kudhe făkù dhu-atdyú òho nyí nyarí kudhe tdítdö făkù ró. Nyí nyàgèrè nyí nyöngò màkyí nözè 'òmvù iré-nzo bhéyi ale tí, àzèmbè ododu ònyù ònyù nyí nyàmbènà rò.

¹³ Obhó tí, ingbátí ilì ndì ale mà, yà màkyí kélë nözè ndòmvù ní àdì àdì iré-ngba tí obhónánga tó ɔte ɔ ale. Ka ní inzá úni idzì dhu t'ónzita mà, nzére dhu t'ónzita mánà ñnga t'óvòta ale.

¹⁴ Pbétù, ododu ònyù ònyù arí ale ní iwà ó'ò ale. I ale ní kákà i ónzina kóró dhu ɔ, iwà úni idzì dhu mà, nzére dhu mánà ñnga t'óvòta ale.

* 5:5 5.5 Zàb 2.7 * 5:6 5.6 Opt 14.17-20; Zàb 110.4; Ebr 7.1-17

6

¹ Ní ndì dhu bhéyi kà rǐ'ì rò, dhu àkă àlĕ rùdà yà dòná-kpa ò rò ka kudhè àlĕ tò Krístò dō isisó dhu-dònă, àlĕ ràdù àmbe òwu dō angyi yà iwà ó'ò ale tò àkănà kudhe dhu-tidò ùn̄i àlĕ kí dhu ɔ̄. Dhu àkă nzá àlĕ ràpbă àlĕ tdítidò yà dòná-kpa ò rò ka kudhè àlĕ tò dhu t'únita rò. I dhu ní: yà ɔve ò rádù ìndrú ùndà mÙtsɔ-tidò ò rò ka kí ale ùgèrè kubhà dhu mà, Kàgàwà à'u ka kí dhu mÀnà.

² Ndirò ní bátiZò dō ka kí dhu ùdhé ìndrú tò dhu mà, ale-otsú ùlì ka kí ìndrú dō dhu mÀnà*. Ngékpà dhu ní ìndrú rǐ 'Ùngbë ɔve-bvà rò dhu dō ka kí dhu ùdhé ìndrú tò dhu mà, Kàgàwà itdìya ìndrú-ànyä dhu dō ka kí dhu ùdhé dhu mÀnà.

³ Àlĕ kákă àlĕ ràmbë òwu dō angyi tí yà iwà ó'ò ale tò àkănà kudhe dhu-tidò t'únita ɔ̄, Kàgàwà òzè ka ní.

A'uta ùbha ka kí dhu tó nzérenga

⁴ Kìdyi pé yà iwà ì á'ù Kàgàwà rórò ì nádu angyè fiyó mÙtsɔ ò ale tó ófò. Abádhí ála wà Kàgàwà bhà awáwù, abádhí ábà wà yà pbìndà ale tò Kàgàwà arí àbhëna perè átò, ndirò Kàgàwà ábhù wà abádhí ràbà pbìndà Hìlă-Alafí.

⁵ Abádhí nínè wà Kàgàwà bhà Òte tó ídzìngá, 'àdù yà ìrà rírà adzi tó ádrÙngbånga tó obi inè.

⁶ Pbétù, abádhí ádù 'àdu fiyó angyè mÙtsɔ ò. Ní i dhu bhéyi ale-tidò àbhë ka kí rÙgèrè ì tdítidò rÙbhà fiyó nzérenga dhu rǐ'ì odú nyá. Obhó tí, abádhí rǐ'ì àdhàdhì Kàgàwà t'ídhùnà àbhë rí kütò tdítidò mÙsàlabhà dō ale bhéyi, ndirò ìndrú àbhë rí ràmbë dhu ùnò dō nzére nyá Yésù ní ale bhéyi.

⁷ Ìnga tí ka kòbhì adzi náapé àmbe dòná rárà ikò rò igye-dha òmvù dō, ndàdù dòná ka kòzò ònyù ì'ò ndì nabhì ale tò, ní ndì dhu ìtè dhu Kàgàwà ràso wà ndì adzi.

⁸ Pbétù, kápé okpèna nà itsukpó-nzo mà nzére irí-tidò mÀnà ní'ɔ̄, ní ndì dhu ìtè dhu ndì adzi ràrì mbă tñna nà, ndirò Kàgàwà rí kofù òná idhò rìndù wà ndì. Ndirò Kàgàwà ràrà dhu ùtsà kùbì ndì ndí kàzù ní dhu rò.

⁹ Òdhídù, yà atdídò mă mózè nyí rò, mă mí mbă òte wò dhu bhéyi mÙtí, mă mÙnì wà dhu mbéyi nyá nyí ràrì'ì inè idzì otu ɔ̄. Ndì otu ní ògù tó otu.

¹⁰ Kàgàwà ní obhónánga tó dhu ònzi arí ìndrú tò ale. Ní kà rí nzí àdzo nyí nyònzì kasù rò rò. Obhó tí, nyí nyónzì kàbhà ale dzùnà, ndirò nyí nyòko òko abádhí dzùnà ònzi nyí nyarí ró tí. Ní ndì dhu ìtè dhu iwà nyí rózè Kàgàwà.

* **6:2 6.2** Író, ale-otsú ùlì ka kí ìndrú dō dhu-tí ní: Kàgàwà ònzi ka kí rírà ndì ale Hìlă Alafí ní dhu.

¹¹ Ndirò, mǎ mí atdyúna òho dhu ní, ìngbàtì ńli ndì ale mà nzinzìkù ɔ́ ràkă ndàmbé Kàgàwà bhà ale dzùnà ὸnzì dő wò dhu bhéyi tí, ràrà àhü yà adzi ɔ́ dhu-tsù rí ndòdì dhu ò. Nírò ní ndì nyí nyádù yà nyí nyódöna Kàgàwà rònzi făkù dhu àbà ní.

¹² Nírò, nyí nyákă nzá nyí'ì ngbóya úyí ale tí, pbétù nyí nyákă nyökò Kàgàwà ná'ù ale bhéyi, ndirò dhu-dzi òndù arí ale bhéyi. Ndì dhu bhéyi aróko ale ní ndì Kàgàwà òkò fíndá làká fíiyò dhu àbà arí.

*Kàgàwà arí nzí ndì ndòkò làká ߁wă dhu
(Ebr 10.23-24,32-36)*

¹³ Kàgàwà rí làká òkò Àbràhamù tò rò, kătsò dhu ɔvòna rő ndítirò. Kănzì dhu ndì dhu bhéyi ìmbă ɔvòna rő ndì ndádù dhu òtsò ngätsi döna nă ósè ádrùngbâle ní'ì nídhuní.

¹⁴ Kăti: «Ma mòtsò wà dhu obhó nyú, ma mí nyasö àso atdídö, madù pbùkù pbàdzukuru-bvù níse atdídö átò*».

¹⁵ Ní, ınzì ndì ndí ndìngyé rórò ndì ndòdò Kàgàwà ߁nò fíndá dhu rò, Àbràhamù adù yà Kàgàwà akò fíndá làká fíndá dhu àbà.

¹⁶ Obhó tí, ındru apé dhu òtsò, ní abádhí arí ndì dhu òtsò yà ádrùngbâle tí rí'ì ròsè dòyană ale-ɔvò rő. Ndirò, òtsò abádhí òtsò dhu náarí kóró agòta ńtò abádhí nzinzì ɔ́ rò.

¹⁷ Ndirò ndì ófò ɔ́ tí, Kàgàwà azè ndítè dhu kpangba yà ndì ndòkò fíndá làká dhu àbà rí ale tò, ınzì ndì ràrädù pbìndà ɔte ߁wù akékpá matí. Ní kítè ndì làká tó obhónga dhu ndì ndòtsò ndisë ka nă dhu-otù ɔ́.

¹⁸ Nírò, ınzì arí ߁wă dhu yà ınzì Kàgàwà rădù títò ߁nò òyá rí'ì oyò. I dhu ní làká t'ókòta mà dhu t'ótsòta mánà. Ní, yà kà-nyutsì àlë kúrù àlë rò, kökò óyò dhu-okú dò rò, àlë-afí nótsì wà obi atdídö, ndíñi àlë kódcó tí àlë ràbà yà kökò fíndá làká àlë tò dhu àlë-atdyú nyú nà.

¹⁹ Ndì àlë kódcóna àlë ràbà dhu rí àlë àbhü àlë rìkò pótso Kàgàwà-ὸnzì àlë-afí ὸnà rò, àdhàdhì nàngà náarí bátó àbhü rìdè pótso atdi ngari ɔ́ idha dő dhu bhéyi. Kăbhü àlë àlë rùdà àlë-afí ὸnà rò pàziyà ὸnă, àlë ròtsù atdídö ńlă ngari ò, yà Kàgàwà arádi òrù-akpà ò i.

²⁰ Yésù atsù ndì angyi ányì àlë tò, ndàdù òngo pbàkùhání tó ádròdrò ale dő Kamà tí dhòdhóhónganà, Mèlkisèdeki bhà ófò ɔ́.

7

Mèlkisèdeki ní ádrùngbă kamà ndirò ádrùngbă kùhanì dhu

* **6:14 6.14** Opt 22.16-17

¹ Mèlkìsèdeki ní’ì Sàleムù tó kigò ɔ́ ádrùngbă kamà. Ndirò ka ní’ì Kàgàwà yà kóró dhu dő arí’ì orú ale bhà kùhanì. Ní atdíku, Àbràhamù rí ndàdù ádròdrò kámá mànà ndì ndúgye ila, ndàdù abádhí lèmà ɔnzì dhu-dzidò rò, Mèlkìsèdeki arà, ’òwù ‘ùsò kà mànà otu ɔ́ rò, ndàdù kàso.

² Ní Àbràhamù adà ndì ndàkò ila ɔ́ dhu kóró tó atdínga idre dő nábhù kà tò. Mèlkìsèdeki tí kátina ɔvo-tì ní obhónanga tó ádrùngbă kamà. Ndirò ka ní Sàleムù tó kigò ɔ́ ádrùngbă kamà*. Sàleムù-tì ní mårùngà.

³ Ka kúnì nzá Mèlkìsèdeki t’ábanà mà, kà-tsánà mà ndirò atdí kà t’ábhunà mà. Ndirò, ka kúnì nzá ɔngbàngá ka kugù ka dhu mà, ndirò ɔngbàngá kädà ɔvè dhu mà. Kòfò ndì Kàgàwà t’ídhùnà nà ka ní kùhanì dhòdhódhónga nà nídhunì.

⁴ Nírò, nyàndà pé wò ale i’ì ádrùngbăle nyú tí ɔná ófò! Àbràhamù, àlë t’ábhunà-nzìnzì nyú mà, náabhù ila ɔ́ ndì ndakò kóró dhu-tidò tó atdínga idrè dő kà tò.

⁵ Pbàyàhúdí-bvë pbàkùhání ní’ì Lawì bhà pbàdzukuru, ndì Lawì ràdù i’ì Àbràhamù bhà mèdzukuru. Ní Músà bhà Üyátá núuya dhu pbàkùhání tò ròngò adóya, Pbàisràyéli, nónzì rùbho i’ àbà kóró dhu-tidò tó atdínga idrè dő fifyò*.

⁶ Ndirò, Mèlkìsèdeki ní’ì nzì Lawì bhà pbàdzukuru nzìnzì ɔ́ ale. Pbétù, Àbràhamù abhù ndì ndàbà kóró dhu-tidò tó atdínga idre dő kà tò. Ndirò kädà ndì Àbràhamù, yà Kàgàwà akò làká fíndà ale náso.

⁷ Inzá ka kàgò ale dòná rórò, ákë ale àsò arí narí ádrùngbăle.

⁸ Lawì bhà pbàdzukuru nzìnzì ɔ́ i’ì pbàkùhání tí ale, yà kóró dhu-tidò tó atdínga idrè dő tó perè núbho ka kongónà fifyò ale, ní’ì ɔvè rádù ɔvè atdíku ale. Pbétù Mèlkìsèdeki, yà Àbràhamù abhù ndì ndàbà kóró dhu tó atdínga idrè dő fíndà ale, ní dhòdhódhónga nà arí’ì ípìrònga nà ale, àdhàdhì Ilìlä Andítá rúnona dhu bhéyi.

⁹ Nírò, àlë kínè àlë ràti, Lawì, yà pbìndà pbàdzukuru tò adóya Pbàisràyéli nónongónà kóró dhu-tidò tó atdínga idrè dő núbho perè tí fifyò ale, ní rabhù wà kóró dhu-tidò tó atdínga idrè dő átò perè tí Mèlkìsèdeki tò Àbràhamù-nyutsì.

¹⁰ Obhó tí, inzá màtí ka kàpè ndàgù rórò, Lawì i’ì inè abhunà-nzìnzì Àbràhamù-nyutsì, Mèlkìsèdeki mànà ndì abhunà-nzìnzì mà rí ‘ùsò, ràdù perè àbhù fíndà ɔná kàsùmì ɔ́.

Kàgàwà r̄ Mèlkisèdeki bhéyi ngätsi ádrùngbă kùhanì, Yësù, ilí dhu

¹¹ Pbàìsràyélí tó Ùyátá ò, ka kongónà pbàkùhání òvò Lawì bhà pbàdzukuru nzinzì ö. Abádhí ni'í pbàkùhání Àrɔñì bhà ófò ö. Pbétù pbàkùhání tí abádhí i'í òná ófò ni'í inzá àkă ófò. Àkă àkă dhu tí kí'í nánì, ka kahòna nzì Mèlkisèdeki bhà ófò ö rí kasu ònzì kùhanì-atdyú tdítidö. Ndì dhu i'ína mbă tïna nà.

¹² Obhó tí, kùhanì tó kasu ùwü ndì rò, Ùyátá àkă wà nduwü ndì átò.

¹³ Ndirò, wò ka kòtè pbìndà dhu dö àlë tó Ádrùngbälé Yësù ni'í vurò ale-dhú-tidò. Ndirò kà mà tó dhu-dhú nzinzì ö, màzàbahù dö kùhanì tó kasu nanzi atdí ale mà ní'í imbă.

¹⁴ Obhó tí, dhu ùni wà ndì kpangba àlë tó Ádrùngbälé rahù Yudhà-dhú nzinzì ö rò. Ndirò ndì ale-dhú nàndà dhu nì, Músà náavò nzá kùhanì tó kasu tó dhu nàndà atdí ɔte mà.

¹⁵ Ndirò, yàrì ní ndì ndì dhu nìtè kpangba tdítidö dhu: Mèlkisèdeki nà ndì nòfò ngätsi kùhanì nítò wà ndì.

¹⁶ Ndì kùhanì-tsí ka kili nzá rì'í kùhanì tí ìndrù tó màndù nónzì ka dhu-okú dö rò. Pbétù, ka kili ka rì'í kùhanì tí dhòdhóhónganà arádi ípìrònga bhà ádrùngbänga tó ɔbi nì.

¹⁷ Obhó tí, Èlìlì Andítá r̄ dhu itè kpangba, ndàti:

«Ínyi ní dhòdhóhónganà arádi kùhanì

Mèlkisèdeki bhà ófò ö* ale.»

¹⁸ Ndì dhu bhéyi ní ndì, Kàgàwà ahò angyè Ùyátá, ndì Ùyátá i'í ivívínga nà ndirò känzì nzá ìndrù-dzùnà dhu dhu-okú dö rò.

¹⁹ Obhó tí, wò ndì Músà bhà Ùyátá náabhù nzá ìndrù Kàgàwà ròzù àkákă ale tí nyìkpóna ö. Pbétù kòmbí, Kàgàwà ibhò wà àlë kádù òdòpnà àlë kabá tí atdídö àkă dhu. Ndì dhu-otù ö nga ní ndì àlë kí'í inè àlë ròndrà Kàgàwà-ti'ò nì.

²⁰ Ròsè wò dhu dònà, Yësù ilí ndì ndì ràdi Ádrùngbă Kùhanì tí rò, Kàgàwà atsò pé dhu angyi. Pbétù, Lawì bhà pbàdzukuru nzinzì ö ale ùlì ka kí kùhanì tó kasu ö rò, ka katsò nzá dhu ndì dhu bhéyi.

²¹ Pbétù, Kàgàwà ili Yësù rì'í Kùhanì tí yà ndì ndòtsò dhu dhu-otù ö. Käti kà nì:

«Íma Ádrùngbälé Kàgàwà, ma mòtsò wà dhu, ndirò ma mí nzì madù tdítidö ndì dhu dö: nyì nyádi Kùhanì tí dhòdhóhónganà*.»

²² Ndì dhu bhéyi Kàgàwà òtsò dhu dhu-otù ö, Yësù ní ndì àlë àbhù rí àlë rà'ù dhu inè àlë ràrì'í Kàgàwà mânà àlë núngbò atdídö àkă ungbòta ɔwátá nà ale.

* 7:17 7.17 Zàb 110.4 * 7:21 7.21 Zàb 110.4

²³ Ndirò ngätsi dhu rï'ì inè átò: ngükpa pbàkùhání nñ'ì abho rò. Ní abádhí owúnà ùve rò, kadù 'ùwù pbàkùhání-owútá nñ. Ní ndi dhu aránà abádhí àbhù rò inzì rònzì kùhanì tó fiyó kasu dhòdhóhónganà.

²⁴ Pbétù, Yësù tò ndi dhu rï'ì ìmbà ndi dhu bhëyi: Kà rï'ì ípìrònga nà dhòdhóhónganà, ndirò kùwà rí kùhanì tó kàbhà kasu ɔ rò atdí ale mà rï'ì ìmbà.

²⁵ Ndi dhu-okú dò rò ní ndi, kà rï'ì inè ndìgù Kàgàwàti'ò iwú otùna ɔ ale atdídò. Obhó tí, kà rï'ì ípìrònga nà dhòdhóhónganà, ndirò kárí nditsò Kàgàwà rò abádhí-okú dò rò.

²⁶ Nírò, Yësù ní ndi àkákà àlë tò pbàkùhání tó ádròdrò ale dò Kamà. Ka ní Hìlă ale Kàgàwà-nyìkpó ɔ, ìmbà afátá nà ale, ndirò ìmbà nzére dhu tí ka kózùna atdí dhu mà rï'ì nyànatì ale. Kàgàwà ìndà ka nzérëngatále rò rò, ndàdù kìdzi, ndìlli orú ngari nyú ɔ òràkpa ò.

²⁷ Kà rí nzì bìlìnganà ndì ndí perè ùbhò Kàgàwà tò dhu-atdyú òho, àdhàdhì pbàkùhání tó ádròdrò ale dò ngükpa kámá nòonzinà ka bhëyi. Abádhí ubhónà pé perè fiyó nzérënga nyá-okú dò rò itírò, ndirò ndi dhu-dzidò 'àdù kùbho ngükpa ale tó nzérënga-okú dò rò. Obhó tí, Yësù anzì dhu ndi dhu bhëyi atdí-gàna kélë tí, yà ndì ndipfo ndì ndítírò ove tò dhu-otù ɔ.

²⁸ Músà bhà Ùyátá náabbhù kuli inè nzére dhu tí ka kózùna dhu rï'ì nyàyatì ale mà rï'ì ádròdrò pbàkùhání tí. Pbétù, Kàgàwà atsò dhu* náuwù ndi Músà bhà Ùyátá. Wò ndi kátsò dhu nñ, kìdì Idhùnà ràdi pbàkùhání tó ádròdrò ale dò Kamà tí. Ndi kà t'ídhùnà ní ndi àkákà dhu bhëyi rí pbàkùhání tó ádròdrò ale dò Kamà tó pbìndà kasu ònzi dhòdhóhónganà ale.

8

Yësù ní àlë tó obhóná pbàkùhání tó ádròdrò ale dò Kamà Ungbòta-Òwútá ɔ dhu

(Isa 55.3; Ebr 9.6-12; 12.24)

¹ Yàrì ní ndi wò mǎ mòzè mëñò fákù dhu nzinzì ɔ ádràngbă dhu: àlë kí'ì nà pbàkùhání tó ádròdrò ale dò Kamà tí ní ndi Yësù nyú. Òràkpa ò, kàdi Kàgàwà bhà ifuta tó ádràngbă kamà tó tombi tó fangà dònà rò.

² Kárí Ádràngbă Kùhanì tó pbìndà kasu ònzi atdídò ilă ngari ò Kàgàwà arádi i, kà-tí ní, kà rarí ndi kasu ònzi obhóná hemë-dzà ɔ. Ndi hemë-dzà ní wò ndi Ádràngbâle Kàgàwà úpe, inzì ní indrû úpe.

* **7:28 7.28** Kàgàwà atsò dhu rï'ì 7.21 ò.

³ Ḥngbàtì ՚ilì ndì ádrùngbà kùhanì mà ka kilínà ndíñi ongó tí yà ՚ubì tí ka kúbìna ՚izá tó pérè mà ngükpà pérè-tidò mánà núbho Kàgàwà tò. Ní ndì pérè nàndà dhu nǐ, dhu akána Yésù, àlě tó pbàkùhání tó ádròdrö ale dő Kamà, rì’ì pérè tí ndì ndábhäna ՚indrü-ovò rö dhu nà.

⁴ Yà adzi ՚i ndì ndì’ì nání, kí’iyana mbä kùhanì tí, inè Músà bhà ՚Uyátá ávi dhu bhëyi rí pérè ՚ubhö Kàgàwà tò ngükpà pbàkùhání rì’ì nídhuní.

⁵ I pbàkùhání rönzina ՚ilì ngari ՚i kasü ni’ì yà ՚orù-akpà ՚i arí ’onzi obhóná dhu tó ófò kélë. Obhó tí, yà ՚ikyerò Músà rì’ì ndíñi ndì ndosí tí hemë-dzà ՚oná kàsumì ՚i, Kàgàwà avò dhu kà tò ndàti: «Ándà yàrì dhu mbëyi. Nyì nyí hemë-dzà ՚upé yà pbìri dö rö ma mitè ՚indrü idza tó ófò ՚*.

⁶ Ní kòmbí, Yésù tò Kàgàwà ábhü kasü ní ՚idzì kasü nyú ròsè ngükpà pbàkùhání tó kasü dòná. Obhó tí, kidè ՚indrü nzínzi ՚i Kàgàwà mánà, ndíñi ndì ndungbò tí ՚indrü findá ՚idzinga ósè angyè ungbòta tó ՚idzinga dòná ungbòta nǐ. Ndì ungbòta ní yà Kàgàwà akò findá làká ՚indrü tò àkă àkă ungbòta.

⁷ Wemberè tó ungbòta[†] ní’iyana gukyè ՚iwà ՚indrü nabhù rì’ì àkă àkă ale tí Kàgàwà-nyìkpó ՚i dhu tí, ní Kàgàwà ahòna nzí ngätsi ungbòta-atdyú ndònzì pbìndà ale mánà.

⁸ Pbétù, yàrì ní ndì Kàgàwà arù pbìndà ale dö tí dhu. Käti: «Kàní ՚idhö ՚irà wà.

Ndì ՚idhö ní yà mä mí müngebò ՚owútána tí ՚Isräyelì tó pbìri ՚i bhà mà,

Yùdeyà tó pbìri ՚i bhà mánà ՚oná ՚idhö.

⁹ Ndì ungbòta rí mbä ՚i’ì àdhàdhì yà abádhí t’ábhúya mánà ma manzì ungbòta bhëyi,

yà ma mulú abádhí ՚otsáya rö,

mipfo Mísri tó pbìri ՚i rö ՚oná ՚idhö ՚i dhu bhëyi.

՚Inzá abádhí akò ’ongò ndì ungbòta ՚ifü bìlìnganà dhu-okú dö rö,

íma mà átò, ma madù abádhí ՚ubhà.»

¹⁰ Ndirò käti:

«Ndì ՚idhö dzidö, yàrì ní ndì ՚Isräyelì tó pbìri ՚i bhà mánà mä mungebòya mä ní ungbòta-tidò.

Ma mabhùya abádhí rùnì pbàkà ՚Uyátá,

madù àndinà átò abádhí-afí ՚i.

Ma ni’iyà abádhí tó Kàgàwà,

ndirò abádhí ni’iyà pbàkà ale.

* **8:5 8:5** Uvt 25.40. † **8:7 8:7** Wemberè tó ungbòta ní yà Sìnayì tí kátina pbìri-dö rö Kàgàwà anzì pbìndà ale mánà ungbòta (Uvt 24.3-8).

11 Atdí ale mà náaraya nzé dhu ùdhe ró atdí ɔdhìnnà tò màtí, ndirò adònnà tò màtí, ndàti:

«Nyì nyàkă nyàni Ádrùngbálë Kàgàwà!»

Obhó tí, kóró ale náunìya ma,

ròpè ndì ákékpá ngbángba ò rò, ràrà àbhù abádhí nzinzì ɔ́ adrùngbálë ò.

12 Ma mubàya abádhí tó afátá,

ìnzi madù abádhí tó nzérenga ìrè*..»

13 Kàgàwà ròte Ungbòta Ọwáttá dò dhu náadù wemberè tó Ungbòta àbhù ròngò ayína tí. Ndirò ayína tí òngò dhu, yà iwà ndì níngyé dhu, ní íkyèrò òdì ndíndí ndì ndawí tí dhu.

9

Ungbòta-ọwáttá tó idzinga núdà wà Ungbòta-ayí tó idzinga dhu

(Uvt 24.3-8; 25; 26; 40.17-33; Ebr 12.24)

¹ Wemberè tó ungbòta ɔ́, Kàgàwà rò ìndrú arí ɔ́tsò yà adzi dò òná rò ngari mà, abádhí àkă 'ònzi sòmà tí dhu mànà dò ụyátá níí'ì inè.

² Ndi dhu bhéyi ní ndi, abádhí upe hémé-dzà. Ányì-dzá, wemberè tó kàluga-ɔvò níí «Ìlìlă Ngari». Ndi kàluga ɔ́ ka kuli dhu ní àràbhù ɔpbína nà ádrùngbá tarà-ba mà, Kàgàwà tò ka kúbhöna perè tí màngatì ka kúlinà dòná mizà mànà*.

³ Ndirò, ndi wemberè tó kàluga mà ɔyo rí kísé kàluga mànà-ɔnga ka kundo ádrùngbá mbérù-ba ní. Wò ndi ɔyo rí kísé kàluga-ɔvò níí «Atdídò Flă Ngari.»

⁴ Ndi kàluga ò i'ì dhu ní ɔrò ní ka kóbhòlò màzàbahù-tidò, yà mbéyi aróngu kàzù ò ka kòbì ndì rò alindra-tidò tó perè ka kóbínà dòná rò màzàbahù. Ngätsi dhu níí ɔrò ní ka kútri kóró ngböna sàndukù, yà «Ungbòta tó Sàndukù» tí ka kátina sàndukù. Ndi sàndukù ò i'ì dhu ní, ɔrò ní ka kóbhòlò kópà, yà mànà tí kátina màngatì-tidò ríí'ì ònà mà, Àrönì bhà mùgö, yà ɔpbína atà, ndàdù ipfö mànà*. Ndirò, kà'ò i'ì ngékpà dhu ní óyö odu-afä-nzo, yà ndì mànà ìndrú nüngbò Ụyátá Kàgàwà andí dòyá*.

⁵ Ndi sàndukù dò ka kuli dhu ní Kàgàwà bhà ádrùngbänga tó awáwù ìtè rí àtsà ka kátsà màkèrubì tí kátina màlàyíká tó óyö woyò. I màkèrubì náungbe pékéléya, sisìya ràdù ndibvu yà perè tí ka kùbho Kàgàwà tò, ndíndí kùbà tò ìndrú tó nzérenga ịzä-azù núfù ka kongónà

* 8:12 8.12 Yér 31.31-34

* 9:2 9.2 Law 24.5-9

* 9:4 9.4 Ozt 17.9-15

* 9:4

9.4 Tòr 10.3-5

òná ngari dō. Pbétù kòmbí rí'ì kàsùmì ní nzì yà kóró kökò dhu àwé ka kí òná atdátdírà õ kàsùmì.

⁶ Wò dhu bhéyi ní ndì ka kahù kökò dhu-nyìtì kóró. Ní, pbàkùhání nóongónà òtsù bìlìnganà wò wemberè tó kàluga ò, fiyó kasù ònzi ì í rò.

⁷ Pbétù, pbàkùhání tó ádròdrò ale dō Kamà kélë atdírò ní ndì ongónà òtsù wò oyo rí kisë kàluga ò atdí-gàna kélë tí, yà ato náarí ìrà dhu bhéyi. Àbadhi ongónà òtsù nà fòná ányì dhu ní, yà perè tì ndì ndipfo ndì nyú tírò pbàndà nzérenga-okú dò rò izzá-azù mà, yà ngăkpà ale ipfo perè tì fiyó nzérenga-okú dò rò izzá-azù mànà*.

⁸ Wò dhu-otù õ, Hlìlä-Alafí azè ndítè dhu ní, «Atdídò Hlì Ngari» ò ìndrù rötsù Kàgàwà-tí'ò òná otu rí'ì inzà ndì ndàpè ndàngbé ró dhu. Ndì dhu ní'ì àdì yà adzi dō hemé-dzà àdì kasù ònzi ndì ndí ró òná kàsùmì õ dhu.

⁹ Wòrì ní ndì yà kòmbí arí ònzi dhu nitè ófò. Ndì dhu ní'ì, Kàgàwà tò ka kubhónà ngăkpà perè-tidò mà, übi tí ka kubínà izzá tó perè mànà rongónà nzì àdù Kàgàwà àlë arí ale àbhù rí'ì àkákà atdídò afína ònna rò kònzi ale tí.

¹⁰ Kökò uyaátá ní i ìndrù ongónà ifunà ì ónyàna dhu mà, ì ómvàna dhu mà, ndirò fiyó sòmà tó màndù nözè dhu bhéyi ì í 'ù'ò 'ilä Kàgàwà-nyìkpó õ dhu mànà nàndà dhu ní. I uyaátá i'ì ngari nà ràrà àhù Kàgàwà rí kóró dhu uwà, ròngò ówútána tí òná kàsùmì ò.

¹¹ Pbétù, Krístò ira pbàkùhání tó ádròdrò ale dō Kamà tí, ndíñi ndì ndibho tí yà inè àlë kí'ì nà kòmbí mätí idzinga àlë tò. Kätsù ádrùngbà, ndirò atdídò àkà hemé-dzà ò. Ndì hemé-dzà ní nzì yà ìndrù nyú núpe. Kà-tì ní, ka ní nzì yà adzi dō hemé-dzà.

¹² Kätsù atdí-gàna kélë tí ndì idza õ Atdídò Hlì Ngari ò. Kätsù nzá ányì übi tí ka kùbina perè tì ìndrì-akpá-azù nà ndirò ikyì-akpá-nzo-azù nà, pbétù kätsù ányì azùna nyú otu õ ndítírò. Ndirò, ndì otu õ ní ndì, këwù àlë dhòdhóhónganà àlë tó nzérenga õ rò.

¹³ Angyi ka kongónà perè tì ka kùbho Kàgàwà tò ìndrì-akpá-azù mà, ikyì-akpá-nzo-azù mà, kàzù ò ka kùbì ikyì-ivá-nzo-ohù mànà návò Kàgàwà-nyìkpó õ òtì ale dò, ndíñi abádhí nu'o tí rìlää ngbóya ònna rò kà-nyìkpó õ.

¹⁴ Ní, dhu apé ì'ì ndì dhu bhéyi kökò izzá-azù nóongónà dhu ònzi dhu tí, ní Krístò-azù nyú tì mbä àdù ì'ì obi nà atdídò ròsè, ndù'o àlë, àlë rìlää Kàgàwà-nyìkpó õ? Obhó tí, Kàgàwà, yà dhòdhóhónganà arí'ì ale bhà Hlìlä Alafí-otù õ, Krístò níipfo ndì ndítírò perè tì Kàgàwà tò. Ndirò, kàzù núu'o àlë tó irèta rìlää Kàgàwà-nyìkpó õ inzà àkà

* 9:7 9.7 Law 6.11,15

màtsco ṥ rò, ndíni àlē kònzi tí Kàgàwà, yà ípìrõnga nà arí’ì dhòdhóhónganà ale bhà kasù.

¹⁵ Ndi dhu-okú dò rò ní ndi, Krístò ní ìndrú nzinzì ṥ arí ide Kàgàwà mànà ale, ndi Kàgàwà ónzì ìndrú mànà ɔwútána tó ungbòta ṥ. Ndi dhu otù ṥ ní ndi, kökò Kàgàwà únzì ale ri’ì inè ’àbà dhòdhóhónga nà rádi dhu, yà kákò fíndá làká fifyò dhu. Kóró i dhu rădù àkà Krístò náavè ndíni ndi nduwà tí kákà wemberè tó ungbòta tó kàsùmì ṥ dhu nufá ale mà fifyò afátá ṥ rò dhu-okú dò rò.

¹⁶ ɔvè ndi ndóvè rórò ìndrú avò dhu náape ì’ì inè, ní dhu àkà wà kitè dhu wò ndi dhu navò ale róvè wà, tdé ka kònzi ndi ale ʉnɔ dhu rò.

¹⁷ Obhó tí, ɔvè ndi ndóvè rórò ìndrú òvò dhu rí’ì tìna nà ndi ale ɔvè dhu-dzidò. Pbétù, kà rí mbă kà nà àdì ndi ale àdì ípìrõnga nà òná kàsùmì ṥ.

¹⁸ Ní ndi dhu bhéyi tí, wemberè tó Ungbòta mà Kàgàwà ilì nzá inzá azu àpè ndufu rórò.

¹⁹ Obhó tí, wemberè tí Músà náavò yà Kàgàwà abhù fóná ɿyatá kóró kóró ale tò. Wò dhu-dzidò, kídyi ɭkyì-akpá-nzo-azù mà ìndrì-akpá-azù mànà, ndàngbò atdíkpá idha nà. Ndirò, kídyi hisopò tí kátina itsu-dòká, ndisò àlálà támà-iká ní ka kóbhòlò imbi ní, ndàdù ndi azu ʉvò ní ɿyatá tó bhükù-dò ndirò kóró ale dò.

²⁰ Ndirò kădù àtìna: «Yàrì ní ndi Kàgàwà uyá ndíni nyé nyongó tí ifunà Ungbòta itè rí azu*.

²¹ Músà náavò ndi azu átò Hemé-dzà dò ndirò këvò ka somà tó dhu-tsí dò kóró.

²² Ndirò, ɿyatá ka kàndà rò, mbèmbè kóró dhu ù’ò arí rìlă Kàgàwà-nyìkpó ṥ dhu ní perè tí ka kàbhù ɭzä-azù ʉfù ndi dhu. Ndirò, inzá azu ʉfù ndi rò, Kàgàwà rí nzí àdù ìndrú tó nzérenga nubà.

²³ Nírò, ndi nàla dhu ní yà òrà-akpà ò arí’ì dhu tó ófò itè arí dhu nú’ò ka rarí azu ní rìlă Kàgàwà-nyìkpó ṥ. Pbétù, obhónga dò ka kí Kàgàwà àlē dhu röñzina ní yà atdídò fíndá ídzìngá osè ɭzä-azù tó perè dònà perè.

²⁴ Obhó tí, Krístò atsù ònà Atdídò Hlä Ngari ní nzí yà ìndrú-otsú ósì ngari. Yà ìndrú-otsú ósì ngari ni’ì yà obhóná Atdídò Hlä Ngari nyá tó ófò kélè nítè rí ngari. Pbétù, kátsù òrà-akpà ò yà Kàgàwà arádi i, ndòngò àmbé nditsò dò Kàgàwà-rò àlē-okú dò rò.

²⁵ Yà ato náarírà dhu bhéyi, Pbàyàhúdí tó pbàkùhání tó ádròdrò ale dò Kamà nóongónà òtsù atdí-gàna tí Atdídò Hlä Ngari ò. Kõngónà òtsù ányì perè tí ndi ndábhëna Kàgàwà tò ɭzä-azù nà fóná. Pbétù, Krístò náatsù nzá Atdídò Hlä Ngari

* 9:20 9.20 Uvt 24.8

ò òrù-akpà ò, ndíní ndì ndongó tí ndàbhù ndítírò perè tí Kàgàwà tò ibí-gàna.

²⁶ Kí'ìna gukyè ndì dhu bhéyi, ní kákána ndàbà àpbè ibí-gàna ròpè ndì yà adzi Kàgàwà anzìna dhu ò rò. Pbétù, yà adzi õ dhu-tsù rí ndàpà ndòdì ndì òná kàsùmì õ, Krístò níitè ndì atdí-gàna kélè tí, ndíní ndì ndubà tí ìndrú tó nzérenga, yà ndì nyú tírò ndì ndí ndípfö, ndàbhù ndì perè tí Kàgàwà tò dhu-otù õ.

²⁷ Ìngbàti íli ndì ale mà ròdòna dhu ní, ndì ndóvè atdí-gàna kélè tí dhu, ndì ɔve-dzidö, Kàgàwà ràdù ànyanya òtdì.

²⁸ Ndì dhu bhéyi tí átò, Krístò níipfo ndì ndòvè atdí-gàna kélè tí, ndíní ndì ndubà tí ábhò ale tó nzérenga. Ndirò kíngoya ìngo tdítdö. Ní, kíngoya nzì ndíní ndì ndubà tí ìndrú tó nzérenga, pbétù kíngoya ndíní ndì ndigú tí ndòdò arí ale.

10

*Krístò abhù ndì ndítírò perè tí Kàgàwà tò dhu
(Èbr 9.7-15,23-28)*

¹ Músà bhà Ùyátá ní'ì ìrà rírà ídzì dhu tó ófò ìtè rí àlè tò dhu, pbétù ka ní'ì nzì i dhu nyú ìtírò. Ndì Ùyátá náazè ní kongò atdí perè-tidò kélè núbho Kàgàwà tò yà ato náarí ìrà dhu bhéyi. Ní ndì dhu-okú dò rò, káránà nzì Kàgàwà-tí'ò ríwu ale nábhù rò rí'ì àkákà ale tí.

² Dhu i'ìna gukyè wò dhu bhéyi rí Kàgàwà àlè ale ràdù 'ù'o 'ìlă dòtsí Kàgàwà-nyìkpó õ atdí-gàna tí dhu tí, ní i ale náawùna nzì 'òzù rò tdítdö nzérengatálé tí. Ndirò abádhí ubhàna ìză tó perè ùbhò ì í Kàgàwà tò dhu atdídö.

³ Pbétù, ndì ìză tó perè-otù õ, ìndrú owúnà fiyó nzérenga nísè rò yà ato náarírà rò.

⁴ Obhó tí, ikyì-akpá-azù mà ìndrì-akpá-azù mánà rí nzì àdù ìndrú tó nzérenga ìndò akèkpá màtí.

⁵ Ní ndì dhu-okú dò rò, Krístò ìra yà adzi õ òná kàsùmì õ, kávò dhu Kàgàwà tò, ndàti:

«Inyi, nyi nyazè nzá àbi tí ka kúbina ìză tó perè mà, ngékpà perè-tidò mánà kubho ìndù.

Pbétù, nyi nyabhòlò ní ngbòdu ndíní ma mabhù tó perè tí ìndù.

⁶ Kàzu ò ka kúbina ìză tó perè mà, nzérenga t'ùbàta tó perè mánà náafò nzá nyìkpónu.

⁷ Ní, ma madù àtìnà inyi ní:
«Kàgàwà, kànì ma mìrà ma-tírò,
ndíní ma mònzi tí nyi nyòzè dhu,

àdhàdhì okúdu dò rò ka kandí pbùkù bhükù ò dhu bhéyi*.»

⁸ Àlě kàla wà dhu, Krístò ravò dhu, ndàti: «Nyi nyazè nzá, izzá tó perè mà, ngékpà perè-tidò mánà. Ndirò nyi nyazè nzá izzá tó ka kábina izzá tó perè mà nzérenga t'ubàta tó perè mánà. Kóró kórí dhu náafò nzá nyékpónu.» Kávò dhu ndí dhu bhéyi àzémbè kóró kókò perè núbho ka karí àdhàdhì Ùyátá nónzi ka dhu bhéyi rórò tí.

⁹ Wò dhu-dzidò kàdù àtìnà: «Kàgàwà, kàní ma mìrà, ndíní ma mònzi tí nyi nyözè dhu.» Ní ndí dhu-okú dò rò, Kàgàwà ipfo kókò izzá t'ubhota tó angye perè kóró, ndàdù uwunà Krístò nyú ní.

¹⁰ Ndí Krístò anzì Kàgàwà òzè dhu dhu-okú dò rò, àlě'i, àlě kú'o wà àlě, àlě rìlă nzérenga ɔ rò, yà kípfo ngbôna ndàbhù perè tí Kàgàwà tò atdí-gùna kélè tí dhu-otù ɔ.

¹¹ Pbàyàhúdí-bvü, izzéngbáti ilí ndí kùhaní mà nóngónà ide bìlìnganà Kàgàwà-onzì pbìndà kasu onzi ndí rò. Kóngónà atdí perè-tidò kélè núbho ibí-gùna Kàgàwà tò, izzí i perè ràdù indrú tó nzérenga itò akekpá màtí.

¹² Pbétù, Krístò náabhù perè atdí tí Kàgàwà tò. Ndí perè ni'i yà ádrùngbänga tó obi nà rí'i, ndítò indrú tó nzérenga perè. Ndirò, kárádi pôtsó ifuta tó ngari ɔ Kàgàwà bhà fangà dònà rò.

¹³ Ányì, kà rôdôna kòmbí dhu ní, Kàgàwà rí kóró kàbhà òmvü àbhü kà ròbè dòya dhu.

¹⁴ Obhó tí, yà ndí ndabhu Kàgàwà tò atdí tí perè-otù ɔ, kàbhù kókò ndí ndú'o rìlă fîyó nzérenga ɔ rò ale, rí'i àkákà atdídò Kàgàwà-nyékpó ɔ dhòdhóhónganà ale tí.

¹⁵ Ndirò, Hílă-Alafí rí ndí dhu òvò àlě tò átò. Wemberè tí, kà rí dhu òvò ndàti:

¹⁶ «Ádrùngbâle Kàgàwà rí dhu òvò ndàti:

«Kökòrí idhò dzidò, yàrì ní ndí mǎ mí mûngbò abádhí mánà ní ungbòta.

Ma mí pbàkà Ùyátá nándí abádhí-afí ò,
madù àbhunà abádhí ràni.»

¹⁷ Íma, ma mí nzi abádhí tó nzérenga mà, abádhí tó afátá mánà nírè tdítò akekpá màtí*.

¹⁸ Kàgàwà izzá tó nzérenga rò, ka kí mbă perè t'ubhota-atdyú nà ndíní kábà tí nzérenga.

Àlě kákà àlě ròwù Kàgàwà-tí'ò atdí àlě-afí nà dhu
(Efè 2.13,18; Ebr 4.4-16; 6.4-20; 12.25-29)

¹⁹ Nírò àbaninzó, àlě kà'u wà dhu, Yésù-azù-otù ɔ, àlě ràrë ôtsù ôtsù Atdídò Hílă Ngari ò.

²⁰ Àbadhi ángbe ípìrònga-çwántá tó otu àlë tò, ndì ngari-tsù ka kútò ní mberù-ba-öngä ndì ndábhù rùfà ndì dhu-otù ù. Kà-tì ní, ndì dhu rónzì ndì yà kăbhù ngbóna nyá ndítírò kútò mìsàlabhà dö dhu-otù ù.

²¹ Obhó tí, àlë kí'ì Kàgàwà bhà idzá kóró dhu dö rí'ì ádrùngbále tí wò ndì Ádrùngbá Kúhanì nà.

²² Ní, dhu àkă àlë ròwù Kàgàwà-tí'ò atdí àlë-afí nà, ndirò àkákă atdídö a'uta nà. Yésù núu'o àlë-afí azùna ní, rìlä atdídö nzére irèta ù rò, ndàdù àlë-ngbò ù'o îñlä idha ní*.

²³ Kàgàwà akò àlë tò ndì ndónzina dhu tó làká àlë tò. Ndirò ka ní ndì ndùnò dhu ifù arí ale. Ní dhu àkă àlë ròvò wò ndì àlë kódöna ndíñi àlë kabá tí dhu kpangba ìnzì àlë kí àlë ìngyé rórò.

²⁴ Ndirò, dhu àkă àlë ràndà àlë dò nga mbéyi àlë nzíñzi ù, ndíñi ndì dhu abhù tí àlë àlë ròzè àlë nzíñzi ù, àlë ràdù àmbè idzì dhu ònzì dö.

²⁵ Dhu àkă nzá àlë rùbhà atdíkpá àlë kí àlë-tsù ùndù dhu, àdhàdhì atdídhéná ale arónzina dhu bhéyi. Ndirò, dhu àkă àlë ròngò àlë-afí àbhù ròtsì obi àlë nzíñzi ù. Àlë kàkă àlë rònzì dhu ndì dhu bhéyi, nyé nyàla wà Ádrùngbále Yésù ríngó òná idhò rí ndìndù dhu dhu-okú dò rò.

²⁶ Obhó tí, àlë kapé àmbè nzérenga ònzì dö kísí tí, iwa àlë kùni obhónga rórò, ní Kàgàwà tò àlë kádù ùbhonà àlë tó nzérenga kăbà tí ngätsi perè rí mbä tdítödö.

²⁷ Pbétù, ndùbhà rádù àlë tò dhu ní, àlë ù odoña, àlë kí Kàgàwà rí anya ötdì àlë dö, ndòtdì àlë'ì, ròná òmvü-tsè atdídö órù kàzù ní dhu òdò dhu.

²⁸ Angyi ka kongónà Músà bhà Uyátá nùkò ìngbàtí îli ndì ale mà, nôhò ìmbä izu tó ale-afí na, óyò ale mà, ndirò ngätsi ní îbhù ale mà níkò kònzi dhu tó ngàmbì tí rò*.

²⁹ Nírò, Kàgàwà t'ídhùnà gàyà nònzì ale tí nzì àdù ododu màlipò nyá nábà? Obhó tí, ndì ale nífù nzá yà ndì nú'o ndìlää nzérenga ù rò Kàgàwà t'ídhùnà-azù, yà ìndrù nábhù rùngbò ù Kàgàwà mánà azu. Ndirò ndì ale ènò dhu nzére yà ìndrù àbhù arí rùni Kàgàwà bhà idzinga kàbhà îñlä Alafí ní.

³⁰ Obhó tí, àlë kùni wà yàrí dhu navò ìndrù tò ale. Kăti: «Nzére dhu ùbhò ka kí nzére dhu ní dhu ní pbàkà kasù. Ndirò imá, ma mubhòya ìngbàtí îli ndì ale mà ndì ale ónzì dhu-bvù rò.

Imá Ádrùngbále Kàgàwà, ma mítdìya ndì pbàkà ale-ànyä*.

³¹ Kàgàwà, yà ípìrònga nà arí'ì dhòdhóhónganà ale-fó ìndrù ríshì dhu ní odoña àkă kònzi atdídö dhu!

* 10:22 10.22 Uvt 29.4; Zèk 36.25; Efè 5.26 * 10:28 10.28 Tòr 19.15 * 10:30
10.30 Tòr 32.35-36

³² Nyìrè pé yà angyi ndì nanzì ràkú dhu, yà Kàgàwà awè nyìkú nga òná kàsùmì ɔ. Nyì nyabà àpbè abhò nyú ìndrú-fó, pbétù nyì nyandù i àpbè-dzi kóró.

³³ Atdídhéná kàsùmì ɔ, ka kowúnà dhu ṣàñò rō nzére nyì n̄, kadù àvu ràkú ábhò ale-ònzì rò. Ndírò ngăkpà kàsùmì ɔ, nyì nyowúnà nyäpbò rō atdíkpá kökò ròyá ka kávu ale mānà.

³⁴ Nyì nyabà izu kökò imbi-dzà ò i'ì ale dō, nyàdà fukú dhu-tsí ṣàdhák ka kí dhu ná'ù dhèdhé nyú nà, nyì nyuni dhu inè nyì ràrì'ì idzì dhu-tsí, yà mbéyi nyú rí'ì ndírò dhòdhódhóngá nà rádi nà dhu-okú dò rò.

³⁵ Nírò, nyì nyàká nzá nyäbhà fukú a'uta, ndì a'uta r̄ ádràngbà perè nyú nábhù nyäbà nídhuní.

³⁶ Nyì nyàká nyidò afíku obvò, ndíñì nyì nyonzì tí Kàgàwà ózè dhu, kà ràdù yà ndì ndakò fìndá làká fukù dhu nábhù fükù.

³⁷ Obhó tí, Ilílă Andítá ò Kàgàwà rätina:

«Kàsùmì ṣàbhà ndì akèkpá nyú!

Ndì kàsùmì ní yà àkáká ndírìrì ale rírà òná.

Kà r̄ nzì àdì ádzì inzá ndì ndírìrì ròrò*.

³⁸ Obhónángatálé tí rí'ì nyikpódu ɔ ale,

ràdà ì'ì ípirònga nà ima ndì ndà'ù dhu-otù ɔ.

Pbétù, kápé ndàdù olù pbìndà a'uta ɔ,

ní afídu r̄ mbá àdù ì'ì dhèdhé nà kà dō*.

³⁹ Pbétù, àlë'í na, àlë ní nzì olù ràdù 'àdu, 'àdà ùwí ale.

Àlë ní iwà Kàgàwà ná'ù ale, ndíñì ndì a'uta nòodò tí àlë tó ípirònga.

11

Pbàìsràyélí t'ábhúya nzínzì ɔ Kàgàwà na'u ale

(Zàb 33.6,9; Yùw 8.56; 1Pé 1.8)

¹ Kàgàwà à'u ìndrú r̄ dhu-tì ní, ndì ale rà'ù dhu, àbà ndì ràrì yà ndì ndódonà Kàgàwà abhù tí fìndà dhu nábà. Ndírò kà-tì ní, inè rí'ì dhu tí ka kí inzá ka kápè àlăna dhu à'u dhu.

² Ndì a'uta-tídò nà àlë t'ábhúna i'ì dhu-okú dò rò, Kàgàwà awè idzì dhu abádhí dō.

³ Kàgàwà àlë ká'ù dhu-otù ɔ, àlë kùni dhu, Kàgàwà ranzì òrù-akpà mà yà adzì mānà òtëna ní tí. Kà-tì ní, yà adzì ɔ àlë karálâna kóró dhu-tsí Kàgàwà rabhòlo i òtëna, yà inzì rí 'àlă dhu n̄.

⁴ Àbèli náa'u Kàgàwà dhu-okú dò rò, kábhù idzì perè nyú Kàgàwà tò, ròsè Kàyinà àbhù perè dònà. Ní kábhà a'utaokú dò rò, Kàgàwà azù ka obhónángatálé tí, ndì nyú tírò

* **10:37 10.37** Iṣà rírà dhu tí ka kátina iró ale ní Màsiyà. * **10:38 10.38** Hàb 2.3-4

ndì nda'u kàbhà perè ídzì dhu tí nídhun. Ndírò ndì a'uta-bvù rò, iわà màtì ndì ndavè rórò Àbèlì arí'ì inè àlë tò ndì ndarí dhu òvò indo màtì ró*.

⁵ Ènokà náa'u Kàgàwà dhu-okú dò rò, Kàgàwà adyì ka yà adzi ɔ rò, ròdzì ɔrù-akpà ɔ inzá ɔve-dzi nìnè rórò. Ka kala nzá ka tdítidò, Kàgàwà adyì ka, ròdzì ɔrù-akpà ɔ dhu-okú dò rò. Obhó tí, ɿlă Andítá rí dhu òvò ndàti, tdù Kàgàwà odyí ka, ròdzì ɔrù-akpà ɔ rò, Kàgàwà razù ka nyìkpóna nòfò dhu ònzì arí ale tí*.

⁶ Nírò, ìmbà a'utá na, ìndrú rí nzì àdù Kàgàwà-nyìkpó nòfò dhu ònzì. Obhó tí, Kàgàwà-ti'ò ndì nòzè ndòndrì ale nákà ndà'u dhu, inè kà rarí'ì, ndírò kà rarí ídzì dhu ònzì ndòne rí ndínì ì ala tí ndì ale tò.

⁷ Nuwà náa'u Kàgàwà dhu-okú dò rò, Kàgàwà avò dhu kà tò yà inzá ka kàpè àlëna angyi dhu dò. Ní kă'u Kàgàwà òvò fíndà dhu obhó dhu tí, ndàdù ì úgù ònà atdíkpá pbì idzá-bhà mànà sàfinà nòsì. Ndì dhu-otù ɔ, ndì Nuwà abhù Kàgàwà ròtdì anya yà adzi ɔ kóró ngükpà ale dò, ndì Kàgàwà ràdù kòzù obhónángatále tí kàbhà a'uta-okú dò rò.

⁸ Àbràhamù náa'u Kàgàwà dhu-okú dò rò, kífu Kàgàwà ànzì ndì dhu, ndìvà ndì ndàrà yà Kàgàwà ɔkò fíndá làká fíndà, ndínì ndì ndadì tí kàmäna tí pbìrì ɔ. Kübà pbìndà pbìrì nyá, ndàdù àrà inzá ndì ndàni ndì ndárà ì nga mà rórò.

⁹ Pbìndà a'uta-okú dò rò, kóngónà àdi wò fíndá làká Kàgàwà akò fíndà pbìrì ɔ àdhàdhì olo bhéyi. Ányì kóngónà àdi hemé-dzà ɔ, àdhàdhì ɻsakà mà Yàkobhò mònà náadù òko átò hemé-dzà ɔ dhu bhéyi. Abádhí tò Kàgàwà akò ndì làká átò.

¹⁰ Obhó tí, Àbràhamù ambénà òdònà dò ndàla dhu ni'ì, Kàgàwà nyá ndítirò udhé, ndàdù òsìnà pbanga, yà atdídò körù pföna rìdzò pbanga*.

¹¹ Sárà nyá mà átò náa'u Kàgàwà. Ní, inè kà rí'ì ìngò-ayi tí, ndírò mìlàyi-ngba nyá tí rórò, Kàgàwà abhù ka ràbà pbàdzukuru àbà kà rí ní onzi. Kábà ndì onzi, kă'u dhu àbhù Kàgàwà ràri'ì yà ndì ndakò làká àbhù ràkà dhu-okú dò rò.

¹² Ndì dhu-okú dò rò ní ndì, Àbràhamù, àzèmbè ɔve kèlè òdò rí ale bhà pbàdzukuru ní'ì abhò nyá àdhàdhì yà inzì rí 'òzù ɔrù-akpà-nyì rò alali, ndírò ádrùngbà rérù-bidò ɔsokpó-bvù tí.

¹³ Kökò ale kóró náuvè fíyò a'uta ɔ, inzá ì àbà yà Kàgàwà akò fíndá làká fíyò dhu rórò. Pbétù, abádhí ala ka ítsé rò,

ídhèya ràdù ndìka ní. Abádhí avò dhu kpangba 'àti, yà adzi ù ràrì'ì àdhàdhì olo bhéyi, ndirò abhi ù rí'ì ale bhéyi.

¹⁴ Obhó tí, wò dhu bhéyi róte ale ríténa kpangba dhu ní, ù ràrì fiyó pbìri nyú nónse.

¹⁵ Abádhí irèna gukyè angyíta tí ù uvò 'òwù fiyó pbìri ù rò dhu, ní abádhí ábàyana àbà ányì ù í 'àdù òná kàsùmì.

¹⁶ Pbétù, abádhí-atdyú nyú ní'ì yà mbéyi nyú rí'ì atdídò ròsè pbìri dò. Ndì pbìri ní òrù-akpà ò nga. Ní ndì dhuokú dò rò, Kàgàwà-nyì rí nzì iwu abádhí tó Kàgàwà tí ka kí ndàanzi rò, iwà ndì ndabhhòlò pbanga abádhí tò nídhun။

¹⁷ Pbìndà a'uta-okú dò rò, Àbràhamù níipfo idhùnà Ìsakà, ndàbhù pérè tí Kàgàwà tò yà Kàgàwà amvù kàbhà a'uta òná kàsùmì ù. Kă'u, ndípfo ndì atdí tí rí'ì idhùnà, ndàbhù pérè tí, àzèmbè iwà Kàgàwà akò làká fíndà rórò.

¹⁸ Kàgàwà avò dhu kà tò ndàti: «Ìsakà-otù ù nga ní ndì nyí nyí pbàkù dhu tí ka kátina pbàdzukarù àbà ní*».

¹⁹ Àbràhamù náa'u dhu Kàgàwà ràrì'ì inè ndàbhù Ìsakà rìngbè ndì ɔvè-bvù rò. Ndì dhu bhéyi ní ndì Kàgàwà adù Ìsakà àdu tdítdò kà-fò ò, àdhàdhì ɔvè-bvù rò ndì nìngbè ale bhéyi.

²⁰ Ìsakà náa'u Kàgàwà dhu-okú dò rò, kăso idhúna Yàkòbhò mà Èsawù mánà, ndòvò olùnà rò ù nònziya abádhí rò dhu abádhí tò.

²¹ Yàkòbhò náa'u Kàgàwà. Ní, íkyèrò ndì ndòdì ndíní ndì ndòvé tí rórò, kăso idhùnà Yòzefù bhà inzo atdátdírà ù, pbìndà mùgö-tsùdò ndì ndàgù ndì, ndàmbè Kàgàwà ùle dò rórò.

²² Yòzefù náa'u Kàgàwà. Ní, íkyèrò ndì ndòdì ndíní ndì ndòvé tí rórò, kăvò dhu Mísri tó pbìri ò rò Pbàìsràyéli rüvò òná kàsùmì dò. Ndirò, kăyá dhu kpàna ka kònziya tí dhu dò.

²³ Músà t'ábanà mà kà-tsánà mánà náa'u Kàgàwà. Ní Músà tó ngbángba íyànà ùgù rò, abádhí anzi nzá Mísri tó pbìri ù ádràngbă kamà bhà ụyátá ùkò ù í dhu-ɔdò. Ní, abádhí arù ndì ngbángba ràrà àhù ìbhù àbí tí. Obhó tí, abádhí ala dhu ka ràrì atdídò áya ngbángba.

²⁴ Músà náa'u Kàgàwà. Ní kitdègu òvi ndàbhù ádràngbă, ní kuvó ndì dòtsí inzì kanzì ndì Mísri tó pbìri ù ádràngbă kamà t'ívànà bhà ingleba tí.

²⁵ Kăzè dhu ní 'òngò àpbè àbà atdíkpá Kàgàwà bhà ale mánà, ròsè Mísri tó pbìri ù bhà tó nzérenga ù idhèna rí ndìkà ídò kàsùmì ù tí dhu dòna.

* 11:18 11.18 Opt 21.12; 22.1-14

²⁶ Ndirò, Músà tò, ndì ní ka kí dhu ṣàno nzére àdhàdhì Màsiyà ní ka kùnɔya dhu nzére dhu bhéyi dhu ni'ì idzì dhu, ròsè Mísri tó pbìrì ɔ̄ onzì àbà ndì ndí dhu dònă. Obhó tí, kǎmbénà òdònà dő dhu ní, Kàgàwà ubhòya ndì ní pérè.

²⁷ Pbìndà a'uta-okú dò rò, kähù Mísri tó pbìrì ɔ̄ rò, ᴵnzì ndònzì ádràngbă kamà bhà nàwí-ɔdò. Ndirò kàdù nzá ndì olù yà ndì ndùdhé ndì ndɔnzi tí dhu ɔ̄, àdhàdhì àlă rí Kàgàwà, yà ᴵnzì ka karí àlāna ale àlă ale bhéyi.

²⁸ Ndì pbìndà a'uta-okú dò rò, kápè Pásika tó mèhendà. Kúyá dhu Pbàìsràyéli tò, rùvò izopházù fìyó tsàtsù rò, ndín' yà ᴵndrú-tsè òtdì rí málàyikà nòokyé tí nzì abádhí tó senzo tó kpabhá nzónzo.

²⁹ I Pbàìsràyéli náa'u Kàgàwà. Ní abádhí ʉdà Olòlù ádràngbă rère ᴵnà àdhàdhì adzi-kpa dő ɿ úda dhu bhéyi. Pbétù, Mísri ɔ̄ bhà níitdegu dhu àpà 'onzì ndì dhu bhéyi, ní idha agbú ndì abádhí dő, tséya ròtdì ndì.

³⁰ Pbàìsràyéli tó a'uta-okú dò rò, Yérikò tó kigò-rgbò ka kákpbòrò ní odu tó kàlì nùugòlò ndì, ndìtsì obvò, àràbhù idhò tí abádhí àkpòrò ngbòna rò.

³¹ Mùnyònì tó atdí tsibhále, Ràhabà tí kátina náa'u Kàgàwà. Ní, íyàdhíyà mà ka kakyé nzá atdíkpá fìyó kigò ɔ̄ bhà kákà ɿ nuvó ᴵnzì 'ongò Kàgàwà-tsù dhu nífù ale mánà, íyàdhíyà akò abhábhò màràngà ɔ̄ dhu-okú dò rò.

³² Nírò, ma mí àdhu ṣàno tdítidò? Obhó tí, kàsùmì àbhù nzá ma mawé dhu Gìdiyonì mà, Bárakà mà, Sàmusoni mà, Yèfutà mà, Dàwudì mà, Sàmòlè mà pbànábí mánà nàndà dhu dò.

³³ Kàgàwà ɿ a'u dhu-okú dò rò, kókò ale nzinzì ɔ̄ atdídhená ale náanzì ádròdrò kámá tó pbìrì ɔ̄ ale lèmà, ngükà ale ràdù obhónanga tó dhu ᴵnzì. Ngükà ale abà Kàgàwà akò fìndá làká fìyò dhu, ngükà ale ʉtsì àrì-tsù,

³⁴ ngükà ale ivé atdídò rórù kàzu, ngükà ale ʉgù ɿ àpà ka kí kókyé ɨla tó ɨla tó obhi-akpá ní dhu ɔ̄ rò, ngükà ale i'ì mbá ɔbi nà, pbétù Kàgàwà adù i-tsí àbhù ròtsì ɔbi. Flà t'úgyeta ɔ̄, ngükà ale itè ɿ ɔbitále tí, 'adù ᴵnzì ní fìyó pbìrì ɔ̄ pbànówí lèmà ᴵnzì, 'òdì ròtsè.

³⁵ Atdídhená vèbhále náa'u Kàgàwà. Ní abádhí ala ɿ tdítidò nzinzìya ɔ̄ rò ʉvè ale mánà, iwa Kàgàwà àbhù rùngbe ɿ ɔvè-bvù rò rórò.

Ngükà ale-tsí rò ka kavù atdídò ràla ɔvè-rgbò nyá. Pbétù, abádhí uvó ɿ ᴵnzì kükòlo ɿ àpbè ɔ̄ rò, ndín' ɿ ʉvè dhu-dzidò Kàgàwà abhàya tí 'ʉngbe ɿ ɔvè-bvù rò, 'adù idzì ípirònga nyá nábà.

³⁶ Ngükà ale-tsí ka kingò, kadù ṣàvinà asé ní. Ndirò ngükà ale ka kusó àdrà-mbí dő, kadù ṣàdonà imbi-dzà ɔ̄.

³⁷ Ngǔkpà ale-tsí ka kakyè, kubvú odu ní, ngǔkpà ale-ǒnga àzè kadù isí ní. Ndirò ngǔkpà ale ka kakyè ila tó obhi-akpá ní. Ngǔkpà ubhì ‘àmbe ori dō akye, tàmà-ndì mà, ndirò ìndrì-ndì mà i ùfõ ròyá rórò. Abádhí rō kóró dhu atdì ndì. Ndirò ka kavù abádhí rō, kónzì nzére dhu nyú ròyá.

³⁸ Kókò dhu bhéyi ale-tidò náaká nzá ‘òkò yà nzére adzi ɔ. Abádhí arì akye rèngè ɔ ndirò pbìrì dòná. Ndirò abádhí ongónà òko odu ò rí’ì ibhu òná ndirò adzi ò rí’ì ibhu òná.

³⁹ Kókò ale kóró náa’u Kàgàwà. Ní ndì dhu-okú dò rò, káwe ídzì dhu abádhí dō. Pbétù, i ale náabà nzá yà kákò fíndá làká fíyò dhu.

⁴⁰ Kàgàwà i’ì iwà ndì ndùdhe ídzì dhu nyú àlë tò ró. Ndi dhu-okú dò rò ní ndì, kázè nzá ndì dhu ràkà abádhí tò vïya dō rò ìmbă àlë’í na.

12

Kàgàwà arí nzére dhu ìsò àlë tò málipò ní ndíní ídzìngá nibho tí àlë tò dhu

(1Kò 9.24-27; Fil 3.11-14; 1PÉ 2.21-24)

¹ Àlë nàndà dhu ní, kókò fíyò a’uta nitè kpangba ale tó ádràngbă ihé nyú nákpòrò àlë-rgbò átò. Nírò dhu àkă àlë ràwà yà àlë-tsù ùtò rádù ìnzì àlë ràmbe òwu dō angyi a’uta ɔ kóró dhu-tsí. Ndirò, dhu àkă àlë ràwà nzérengá yà isó tí arí ndàpbă àlë-rō dhu, àlë ràdù àmbe òtse dō yà Kàgàwà ávi àlë ròtsè òná ɔngù ɔ, ìnzì àlë kí àlë ìngyé rórò.

² Dhu àkă àlë rùdë àlë-nyíkpó Yésù-rō tí. Ka ní ndì àlë tó a’uta apè ndì dòná rò ale, ndirò kàbhù rádù rí’ì àkákă a’uta tí ale. Obhó tí, kàndù mÙsàlabhà dō ka kí ndàtò ndòvè dhudzi, ìnzì ndàbhù nyìna rìwù ndì ɔvè-tidò ní. Kànzì ndì dhu iwà ndì ndàni olùná rò ndì ndábàna dhèdhe nídhuní. Ní kòmbí, kà rí’ì òrù-akpà ò ndì ndàdì Kàgàwà bhà Ádràngbă kamà tó tombi tó fangà dòná rò ró.

³ Dhu àkă nyírè ka, yà nzérengatále náandrò ndì atdídò dhu-dzi nandù ale. Ndi dhu bhéyi ní ndì afíku rí nzì àdù ndìngye, ndì dhu ràdù nyádu olù.

⁴ Obhó tí, wò nzérengá lèmà nyí nyɔnzì tí nyí nyúgyena ila ɔ, nyí nyàpè nzá nyúgye ràrà àhù nyí nyúvè dhu ɔ.

⁵ Ndirò, nyí nyàdzo tí nzá wà yà pbìndà inzo bhéyi Kàgàwà rí afíku àbhù ròtsì ɔbi ní ɔte rō rò? Kà rätina: «Pbànìngbá, àpé nyala Ádràngbälé Kàgàwà rí nyisò málipò ní dhu nzére dhu tí.

Ndirò, àpé nyabhù afínu rìngyé ndì dànná kà rörù rò.

⁶ Obhó tí, Ádràngbälé Kàgàwà arísöna málipò ní ale ní òzè ndì ndózè ale.

Ndirò, àbadhi arí ìtìna ale ní pbìndà inzo tí ndì ndàñi kóró ale*..»

⁷ Nyì nyàkà nyöndù Kàgàwà rí nyìsö màlipò ní dhu-dzi òndù tí, kárí dhu ònzì rùkú pbìndà inzo bhéyi nídhuní. Ádhi pbá ìngba ndì ìnzì àabanà arí nzére dhu ìsö fìndà màlipò ní?

⁸ Ìnzì Kàgàwà apé àdù nzére dhu ìsö fùkù màlipò ní kóró pbìndà inzo ìsö ndì ndarí dhu bhéyi, ní nyì ní nzì kàbhà obhóná nzónzo, pbétù nyì ní iri nzónzo.

⁹ Ndirò yà adzi dò àlë t'ábáya náarí nzére dhu ìsö àlë tò màlipò ní àlë ràdù ifu. Nírò dhu òfò tí nzá nga àlë rìfu àlë t'Ábanà Kàgàwà, ndíní àlë nabhù tí àlë ràbà dhòdhódhónga tó ípirònga?

¹⁰ Obhó tí, àlë t'ábáya náarí nzére dhu ìsö àlë tò màlipò ní áké kàsùmì kélè tí, nyìkpóya nòfò dhu bhéyi. Pbétù Kàgàwà arí kìsö àlë tò ndíní ídzìngá nibho tí àlë tò, ndàdù àlë àbhù àlë rì'ì ilìlá ale tí ndì bhéyi.

¹¹ Àlë ìsö ka kí màlipò ní òná kàsùmì ö, àlë karí nzì ndì dhu àlă dhèdhé tí àlë tò, pbétù àlë karí kàlă izu ibho rí àlë tò dhu tí. Pbétù olùnà rò, ídzì dhu nàla ndì malipò-nyùtsì ale náarí àbàna itse tí dhu ní mårùngà ö afíya róko dhu mà, obhónánga tó dhu ònzì i Kàgàwà-ònzì dhu mánà.

¹² Nírò, dhu àkă nyåbhù kökò i nìngyé okùkù mà, kökò iví rívi otdyàkù mánà rìdzò.

¹³ Dhu àkă nyöbhòlò tûrùtúrá ikò otu pfòkù tò, ìnzì òtsotsù ale-pfò nabhù tí ràvò, pbétù ndíní abádhí nabhù tí rügu ùgù tí.

Ìnzá dhu àkă ìndrú ròkò ìnzì ifu Kàgàwà-tsü dhu dhu

¹⁴ Dhu àkă nyöñè mårùngà ö nyì nyóko kóró ale mánà dhu, ndirò Kàgàwà-nyìkpó ö nyì nyóko ilà nyìlå rórò dhu. Ìmbä kí'ì ndì dhu bhéyi rò, Ádrùngbälé Kàgàwà-nyìkpá àlă rí ale rì'ì ìmbä atdí mätí nzíñzíkù ö.

¹⁵ Dhu àkă nyåndà nga mbéyi ìnzì nzíñzíkù ö atdí ale mà ràsà Kàgàwà rí ndàsò ní asota. Ndirò dhu àkă nyåndà nga mbéyi átò, ìnzì nzíñzíkù ö atdí ale mà níi'í tí ábhò ale ìnzá rí ale tí, àdhàdhì ògyògyè atdídhená itsu-vé náarí dhu ìnzá dhu bhéyi.

¹⁶ Nzíñzíkù ö atdí ale mà nákă nzá ndì'ì mÙnyòñítále tí, ndirò ìnzì arí Kàgàwà bhà dhu-tsí ifu ale tí. Nyì nyàkà nzá nyöñzì dhu Èsawù náanzì dhu bhéyi: kàbhù sengba tí ndì ndí'ì dhu tó pbìndà obhónánga kodzì áké ònyü-ngba rò dhu bhéyi.

* 12:6 12.6 Mbà 3.11-12

¹⁷ Àdhàdhì nyí nyáni dhu bhéyi, olùnă rò, kázè àabanà ràso ndì, pbétù ndì kà t'ábanà adù ndì dhu àsà àsa tí. Kàmvù mbă ndòdzì ndíní àbanà ugèrè tí pbìndà irèta, ní ndì dhu aká nzá kà tò.

¹⁸ Obhó tí, nyí nyówù nzá ùvò yà ngbóna àpbala ka kádù yà adzi ɔ pbìri-tí'ò, àdhàdhì Pbàisràyélí náawù ùvò Sìnayì tí kátina pbìri-pfò rò dhu bhéyi. Abádhí ala ndì pbìri dò rórù atdídò kàzu, ndì pbìri dò ndì nìbvü mbiì ùtì ínò-íyà, ndirò kà dò rópili àpùpú.

¹⁹ Abádhí iri wàndà-tù mà, Kàgàwà-tù màngà. Ní kókò dhu i ìrì rò, abádhí itsò i Kàgàwà rò ìnzì ɔte tí fíyò tdítò.

²⁰ Abádhí andù nzá fíyò ka kùyá dhu-dzi. Ndì ɿyátá ni'í: «Yàrì pbìri-ngbò àpbálá rí dhu kóró ní'ína mbă ìzà màngí, nákă kubvü odu ní ròvè*».

²¹ Ndirò, abádhí ala ndònzì rí ró dhu ní'í ɔdo àbhü rí rìsì atdídò ìndrù ò dhu. Ní Músà adù àtìnà: «Ma mí'í ɔdo nà* ndirò ma míví iví tí.»

²² Pbétù, nyí nyówù ùvò íkyèrò tìná ní Sàyunì tí kátina pbìri, yà Kàgàwà, dhòdhódhónganà arí'í ípirònga nà ale bhà pbanga náarí'í dòná pbìri. Ndì pbanga ní òrù-akpà ɔ Yérùsàlémà tó kigò, yà málàyíká tó lufù-tsù náarí 'ündü, 'onyà mähendù òná pbanga.

²³ Nyí nyówù wà ùvò íkyèrò Kàgàwà bhà senzo, yà i wà kündí ɔvòya òrù-akpà ò ale tó mütù-tí. Nyí nyówù wà ùvò átò íkyèrò Kàgàwà, yà kóró ale-ànyá nitdìya ale-tí. Ndirò nyí nyówù wà ùvò kákà atdídò àkă obhónángatál-e-tí.

²⁴ Nyí nyówù wà ùvò íkyèrò Yésù, yà àlë nungbò Kàgàwà màngà ɔwátána tó ungbòta ní ale-tí. Ndirò nyí nyówù wà ùvò íkyèrò yà ndì nufu kázù-tí. Ndì kázù rítèna àlë tò dhu ní atdídò ósè Àbèlì-azù rítèna àlë tò dhu dòná dhu*.

²⁵ Nírò, nyàndà nga mbéyi. Dhu àkă nzá nyuvò nyí, ìnzì nyírì wò fükù rí dhu òvò Kàgàwà-tsù dhu. Obhó tí, angyi ìndrù núuvò i, ìnzì irlì fíyò rí kàbhà ɔte òvò yà adzi dò ale-tsù dhu. Ní i ale nüugù nzá Kàgàwà räbhëna fíyò málipò ɔ rò. Ní àlë'i, yà àlë karí òrù-akpà ò rò rí dhu òvò àlë tò ndì Kàgàwà-tù irlì rò, àlë kádù ùgu ìngbà dhu bhéyi ìnzì àlë ràbà kàbhà málipò?

²⁶ Angyi kà-tù náabhù yà adzi rìvi. Pbétù kòmbí, kókò làká àlë tò ndàti: «Ma mabhùya yà adzi rìvi atdí-gùna tí tdítò, ndirò ma mabhùya òrù-akpà rìvi átò*.»

²⁷ «Atdí-gùna tí tdítò» tí kà rätina dhu-tí ní, Kàgàwà abhòlò kóró dhu-tsí rivìya, 'adù ùwi, ndíní kákà ìnzì rádù iví dhu-tsí náadù tí ndì òko.

* 12:20 12.20 Uvt 19.12-13 * 12:21 12.21 Tòr 9.19 * 12:24 12.24 Opt 4.10

* 12:26 12.26 Hàg 2.6

²⁸ Nírò, àlē kákă àlē ràbhù òtsò Kàgàwà tò, kíbhò yà ìnzì ònánga rädù ivi ádrùngbångá tó idzi àlē tò dhu-okú dò rò. Ní àlē kákă àlē rùlë ka kà-nyìkpó nòfò ulétá ní, ifuta nà, ndirò kódò ònzì àlē kí rórò.

²⁹ Obhó tí, àlē tó Kàgàwà ní kàzù arí dhu àbi dhu bhéyi arí dhu àbi ale.

13

Dhu àkă konzì Kàgàwà-nyìkpó nòfò dhu ìndrú nzinzì ɔ
(Màt 19.4-6; Róm 12.10,15; 1Tè 4.3-7; 1Tì 6.6-10)

¹ Dhu àkă nyözè nyì nzinzikù ɔ atdí àba bhà inzo bhéyi.

² Dhu àkă nzá nyádzø olo t'ákota rò rò. Ndi dhu bhéyi i dhu ònzì dhu náabhù atdídhéná ale ràkò málàyíká inzá i ùní rórò.

³ Dhu àkă nyírè imbi-dzà ò ka kúsò ale, àdhàdhì atdíkpá ka kúsò nyì mánà ale bhéyi. Ndirò, dhu àkă nyírè ròyá ka kávu ale, inè nyì nyí'ì átò ròyá ka kádù àvu ale-ngbò nà dhu-okú dò rò.

⁴ Dhu àkă kóró ale rìfù yà Kàgàwà uno umbátá-okú dò rò dhu. Kpatsibhále mà pbìndà tsibhále mánà nákă 'òdò i fíyò tí. Obhó tí, Kàgàwà nítdìya mènyònzì ònzì arí ale-ànyá, ìmbá rì'ì yà iwà i námbá ale mà ndirò inzá i námbá ale matí.

⁵ Dhu àkă nzá nyözè fùrangingà atdídò. Dhu àkă idhèku ríka ndì yà nyì nyí'ì nà fukù dhu ní tí. Obhó tí, Kàgàwà nyú ndítirò rí dhu òvo ndàti: «Ma mí nzí àdzo rùnú rò, ndirò ma mí nzí nyubha akékpá matí*».

⁶ Ndi dhu-okú dò rò, àlē kí'ì inè àlē ràti obi nyú nà:
«Ádrùngbále ní ndi pbákà Mèdzùnàba,
ní ma mí nzí atdí dhu-òdò mà ònzì.
Yà adzi ɔ ale rädù àdhu ònzì rùdú?»

Dhu àkă àlē rùbhà Pbàyàhúdí tó mandu-owù t'únguta dhu

⁷ Dhu àkă nyírè yà angyi nyì nunda fùkù ádròdrò ale, kákà Kàgàwà bhà Òte navò fùkù ale. Dhu àkă nyàndà ìngbà dhu bhéyi matí abádhí awù fíyò ípirònga àtsà dhu, nyádù i abádhí i'ì nà a'uta-tidò nà.

⁸ Yésù Krístò ní ìnzì arí ndùwù ale. Kà rí'ì indo àdhàdhì yà inzì ndì ndí'ìna dhu bhéyi, ndirò kí'ìya ndi dhu bhéyi tí dhòdhódhónganà.

⁹ Àpé nyàbhù nyì kùtră nyì yà olo tí rí'ì fùkù dhèdhérò dhu t'údheta-tidò ní. Obhó tí, afíku àkă ròtsì obi Kàgàwà bhà idzinga-otù ɔ, inzì ní ònyù-okú dò rò ka kùyá dhu ifù

* 13:5 13.5 Tòr 31.6,8; Yák 1.5

* 13:6 13.6 Zàb 118.6

ka kí dhu-otù ſ. I uyátá ifü arí ale dzùnà ònzì ndi dhu rí nzí àdù akékpá matí.

¹⁰ Hemé-dzà ſ. rí kasu ònzì Pbàyàhúdí tó pbàkùhání náká nzá 'onyà àlë tó màzàbahù dö ka kùbho perè tí Kàgàwà tò dhu*.

¹¹ Obhó tí, ndi hemé-dzà ò, pbàkùhání tó ádròdrö ale dö kamà ongónà òtsu ìzä-azù nà Atdídö flă Ngari tí kátina ngari ò, ndíní ndì ndabhu tó Kàgàwà tò, rí'ì kà rí nzérenga uba ní perè tí. Pbétù, ìzä-ngböna nábì ka kongónà àdù òwu kàzu ní kóró, igi pbanga rö rö.

¹² Ndì dhu-okú dö rö ní ndi ka kahò Yésù átò igi kigò rö rö, ndíní pbìndà ale nu'o tí azuna nyú ní, rìlă Kàgàwà-nyikpó ſ.

¹³ Nírò, dhu àkă nzá àlë ràngu Pbàyàhúdí tó mändu-owù. Dhu àkă àlë ròwù àlë ùsò Yésù mânà, àzembè àlë kí àlë-itsì ònzì ka kí dhu-dzi òndù yà kändù itsìna ònzì ka kí dhu-dzi dhu bhéyi rörö.

¹⁴ Obhó tí, yà adzi ſ. àlë kí'ì mbă ádzí rádù àdi pbanga nà, pbétù àlë kí ònenà pbanga ní yà ìrà rírà-tsí.

¹⁵ Nírò, Yésù-otù ſ. dhu àkă àlë rùbho perè tí Kàgàwà tò dhu ní, kòvò ilè àlë kí biliinganà dhu. Kà-tì ní, dhu ràkă àlë ròngò kòvò ilè kpangba.

¹⁶ Ndírò, dhu àkă nzá nyádzo ídzìnga t'ónzita mà dzùnàku ònzì nyí nyí nzínzíku ſ. dhu mânà rö rö. Obhó tí, wò dhu bhéyi perè-tidò núbhò nyí nyí dhu ní ndi rádù Kàgàwà-idhè àbhù ríka ndì.

¹⁷ Dhu àkă nyöngò nyündà arí ale-tsü dhu ìrì, nyadù abádhí ifü. Abádhí arí ndi nyödö, i ùni dhu i ròvoya ndi okúku dö rö i anzì kasu tó màkărù Kàgàwà-ònzì dhu-okú dö rö. Wò dhu bhéyi nyí nyònzì dhu dhu ní ndi rádù abádhí àbhù rònzì fityó kasu dhèdhe nà, ìnzì i í 'ùhhé rörö. Obhó tí, 'ùhhé i í rörö abádhí rí fityó kasu ònzì dhu-nyutsì nyí nyábàna ídzì dhu tí dhu rí'ì mbă.

¹⁸ Dhu àkă nyitsò nyí dòká. Mă mà'ù wà dhu mă ràri'ì inè ídzì irèta nà, mă mózè mř'ì ídzì mûtsò nà kóró dhu-tsí ſ. nídhuní.

¹⁹ Ma mìtdè nyí atdídö, dhu ràkă nyitsò nyí Kàgàwà-rö, ndíní kâbhù tó ima madu mà tikü ò tsàkàtsàkà.

Itsòta

(Róm 15.30-32; Kòl 1.9-11; 1PÉ 5.10-11)

²⁰ Kàgàwà arí ndi màràngà ibho àlë tò. Kâbhù àlë tó Ádràngbâle Yésù rìngbè ndì ɔve-bvù rö. Ndì Yésù ní ndì

* **13:10 13.10** Kà-tì ní, Pbàyàhúdí tó sòmà tó mändu ifü arí ale ràri'ì nzí àdù àlë'ì pbàkrístò tirò àlë kâbàna Yésù avè mûsàlabhà dö dhu-nyutsì asota nábà.

àlē tó ádrùngbă undataba, àlē'í pbìndà tàmà tírò. Yà ndì nufu kǎzù-otù ſ, Kàgàwà abhù àlē rùngbò àlē ndì mânà dhòdhódhónga tó ungbòta ni.

²¹ Kàgàwà àkă ndàbhù nyě nyöngò ídzì dhu ònzì bìlìnganà, ndínř nyě nyɔnzi tí közè dhu. Kàkă ndàbhù nyìkpóna nòfò dhu ràkă àlē-nyütsi Yësù Krístò-otù ſ. Ndi Yësù àkă ilèta nà dhòdhódhónganà. Àmìnà.

Bhàrwà ríku dòná rò andítá mà ovìta mânà

²² Åbanínzó, ma mìtdè nyě ìtdè tí, dhu àkă nyöndù kökò făkù ma mändi afíku otsi tí ɔbi nř ɔte-dzi òndù tí, ma mändi ka ídō tí făkù nídhuní.

²³ Ma mòzè móvò făkù dhu ní, àlē t'ádònà Tìmòtewù ka kìkòlò wà imbi ò rò dhu. Ní kăpé ìrà àhù tìdu ò tsàkàtsàkà, ní mă mădù òwu atdíkpá àbadhi mânà, mőwù ngbökù àla.

²⁴ Òvì nyòvì nyända arí ádròdrò ale kóró, Kàgàwà bhà kóró ngükpa ale mânà. Ìtaliyà tó pbìrì ſ àlē t'ádóna nòvì nyě átò.

²⁵ Kàgàwà àkă ndàso nyě kóró!

Yàkɔbhò andí bhàrʉwà **Yàrí bhàrʉwà ò ì nòtù ádròdrō dhu tí dhu**

Dhu àla ndì kpangba yàrí bhàrʉwà nandí ale ràrì Yàkɔbhò tí kátina ale. Ábhò ale arí dhu ìrè ndì Yàkɔbhò ràrì Yésù t'ádóna nzínzì õ atdí ale (Mrk 6.3). Ka ni' i Yérùsàlemà tó kigò õ kànìsà õ ádròdrō ale nzínzì õ atdí ale (Kas 1.14; 12.17; 15.13; 21.18; Gàl 2.9).

Ka kárí dhu ìrè, kà randí yàrí bhàrʉwà mbèmbè ifo kumì atò údà Yésù ka kúgù dhu-dzidò rórò. Ndì kàsumì õ, «ka kapè kavu atdídò Yésù ná'u ale rò Yérùsàlemà tó kigò õ» (Kas 8.1).

Yàkɔbhò andí dhu fifyò ní «atdí kumì dòná óyò nà rùgànda-tsù» (1.1). Ungbòta-Ayí ò, i «atdí kumì dòná óyò nà rùgànda-tsù» tí ka kátina ale ní kóró Pbàìsràyélí, yà Pàlèstinà tó pbìri õ aróko Pbàyàhúdí mà, ngükpa pbìri ònà ì nífalà-tsí mànà. Pbétù, Ungbòta-Òwútá ò, kà-tì ní kóró pbàkrístò, Pbàyàhúdí mà, ìnzì ní Pbàyàhúdí mànà (Gàl 6.16).

Yàkɔbhò andí dhu fifyò pbàkrístò nzínzì õ, ábhò ale nyá ni'i nákùtálé. Atdídhená-tsí nóongónà kasù ònzì ònzöñzì Pbàyàhúdí tó ìnga-abábá õ (5.1-6). I ale-rò ka kávu dhu náabhù abádhí rífàlà ì yà adzi õ. Ní Yàkɔbhò andí dhu abádhí tò, ndínì abádhí-afí nabhù tí ròtsì obi a'uta õ. Kăti: ìnzì ka karí idzì dhu ònzì ní ìndrú tò a'uta ràrì iwà óvè a'uta (2.26).

Bhàrʉwà-nyìtì ka kóhù tí dhu

- Bhàrʉwà-dòkpa (1.1).
- Umvútá-ònzì dhu àkă kikò pótso a'uta õ dhu (1.2-12).
- Ìnzì Kàgàwà arí atdí ale mà nábhù rònzì nzére dhu dhu (1.13-18).
- Kàgàwà bhà Òte àkă kí, kadù kùnò dhu ònzì dhu (1.19-27).
- Ìnzá dhu àkă kí ìndrú-ónga t'óvòta tó ale-afí nà dhu (2.1-13).
- Ìnzì ka karí idzì dhu ònzì ní a'uta ní iwà óvè a'uta dhu (2.14-26).
- Ale-ìdà-dò àkă kòdò mbéyi dhu (3.1-12).
- Dhu-ónga t'óvòta tó obhóná irèta (3.13-18).
- Yà adzi õ dhu-tsí nòzè ale ní Kàgàwà rò òmvü dhu (4.1-5.6).
- Dhu-dzi òndù ka kí dhu mà itsòta mànà (5.7-20).

Yàkòbhò rì ìndrú nòvì dhu

¹ Yàrì bhàràwà nàndì fùkù ní ima Yàkòbhò, Kàgàwà bhà, ndirò Ádràngbälé Yesù Krístò bhà ino-akpà. Ma mòvì nyì kóró, yà atdí kumì dòná óyò nà rùgànda-tsù tìrò nyì nyífalà nyì yà adzi ɔ́ rò*.

Umvútá-ònzi dhu àkă kikò pòtsó a'uta ɔ́ dhu
(Opt 3.6; 4.7; Zék 7.19; Mát 7.7-11)

² Àbanínzó, nyì nyàkă nyòzù yà nyì nyí dhèdhèrò umvútá-tídò nábà dhu rì'ì dhèdhè tí atdídò fùkù.

³ Obhó tí, nyì nyàkă nyènì dhu nyì rapé iko pòtsó fùkú a'uta ɔ́ umvútá-ònzi, ní ndì dhu ràrì dhu-dzi t'ondùta tó obi nábhù fùkù.

⁴ Dhu àkă wà fùkù dhu-dzi t'ondùta rìtè ndì kpangba, ndíni nyì nyí'i tí àkákă ale nyú tí, ndirò ìmbă ròyá ndì nàbhà ndíni ɔ́nzi tí atdí dhu mà rì'ì ale tí.

⁵ Pbétù, dhu apé ʃì nzinzíku ɔ́ atdí ale mà nótù ndì ìmbă ndì'ì dhu-önga t'òvòta tó irèta nà dhu tí, ní ndì ale àkă ndònzi ka Kàgàwà-fó. Ní kà ràdù kàbhù àbhù kà tò. Obhó tí, kàrì dhu ùbhò kóró ale tò, ìnzì ndì ndí ìndrú-önga òvò ròrò, ndirò ìnzì ndì ndí ndìngyé ròrò.

⁶ Ndirò, kàkă ndònzi ka a'uta nà, ìnzì afína rüguru ròrò. Obhó tí, afína rüguru ale, níli ndì yà rère dò ròpili àpùpú ràbhäna ràmbe ndàwà dò mèkùrà tó idha bhëyi.

⁷ Ndì dhu bhëyi ale-tídò nákă nzá ndirè nga ndì ràrädù atdí dhu mà nábà Ádràngbälé Kàgàwà-fó,

⁸ ndì ale-tídò ní pbìndà irèta-önga úndò ndì ale, ndirò ùgèrë tí arí ndìgèrë pbìndà mètsò ɔ́ ale nídhuní.

Nákùtálé mà ònzítálé mànà nàndà dhu

⁹ Nákù tí ndì nótù àlè t'ádònà mèkrístò nákă ndì'ì dhèdhè nà, Kàgàwà ifo ndì obvò nídhuní.

¹⁰ Ndirò, ònzítálé tí ndì nótù àlè t'ádònà mèkrístò nákă ndì'ì dhèdhè nà, Kàgàwà ifo ndì obvò nídhuní. Obhó tí, ònzítálé ràdù úda akye tí àdhàdhì irí ɔ́ itsu-opfò náarúda akye tí dhu bhëyi.

¹¹ Adyifò náarí ndítò, ndàdù itsu itdyu, ndì itsu-opfò ràdù 'àwà obvò, fìyò aya ràdù iku. Ndì dhu bhëyi tí ní ndì, ònzítálé ràdù àrà òvè yà bìlìnganà ndì ndarónzina pbìndà kasù úmbè ndì ròrò.

¹² Hirò nónzi ale ní, umvúta-dzi òndù arí pbìndà a'uta ɔ́ ale. Obhó tí, ndì umvútá lèmà ndì ndònzi dhu-dzidò, ndì ale abáya yà Kàgàwà akò fìndá làká ndì nözè ale tò dhòdhòdhónga tó ípirònga tó mèkàkù.

* **1:1 1.1** Atdí kumì dòná óyò nà rùgànda-tsù tí ka kátina iró ní pbàkrístò, ìmbă rì'ì Pbàyàhúdí màtì ndirò ìnzì ní Pbàyàhúdí màtì.

Ìnzì Kàgàwà arí atdí ale mà nábhù rònzì nzére dhu dhu (Yòb 29.12-13; Mát 7.21-27; Gàl 6.7-10; 1Pé 2.1-2)

¹³ Nzére dhu-atdyú òho rí ndòzì ale nákă nzá ndàti: Kàgàwà ràrì ndì ndì nábhù ndònzì nzére dhu. Obhó tí, Kàgàwà arí nzì nzére dhu ònzi. Ndìrò, kárí nzì atdí ale mà nábhù rònzì nzére dhu.

¹⁴ Ìngbàtí ili ndì ale mà nábhù arí rònzì nzére dhu dhu ní, yà ndì ale nyá rí atdyúna òho ndònzì nzére dhu. Ndì nzére dhu náarí kídha, ndàdù òtsìnà.

¹⁵ Ní, ndì nzére dhu-atdyú òho ka kí dhu náapé ndisë, náaródhina dhu ní nzérenga. Ndìrò, nzérenga náapé òtro, náaródhina dhu ní ɔve.

¹⁶ Yà atdídò ma mózè nyí rò àabaninzó, nyí nyàkă nzá nyábhù nyí kùtrá nyí!

¹⁷ Àlë rò arí ndònzì idzì dhu kóró, àlë arí àbàna àkákă atdídò kóró perè-tidò mánà náaríwu òràkpa ò rò. I dhu náaríwu yà òràkpa-nyí rò arí inga náwù kóró dhu nanzi Àba Kàgàwà bhà rò. Ndì Kàgàwà ní ìnzì arí ndàwù, ndìrò ìnzì arí ndàgèrè ndàbhà nyí ínò ɔ i dhu-tsí bhéyi ale.

¹⁸ Ndì nyá ndì ndòzè ka dhu bhéyi, kibho ípìrònga-owútá àlë tò, pbìndà obhónanga tó Òte-otù ɔ, ndíní àlë koko tí wemberè tó ngari ɔ yà ndì ndanzì kóró dhu-tsí nzinzì ɔ.

Kàgàwà bhà Òte àkă kiri, kadù kùnò dhu ònzi dhu (Yuw 3.27)

¹⁹ Yà atdídò ma mózè nyí rò àabaninzó, nyìrè yàrì Òte: ìngbàtí ili ndì ale mà nákă ndì'ì isó rádù dhu ìri ale tí, ìnzì rádù Òte òrì isó tí ale tí, ndìrò ìnzì arákò akye ale tí.

²⁰ Obhó tí, akye arákò ale náarí nzì obhónanga tó dhu ònzi Kàgàwà-ònzi.

²¹ Wò dhu-okú dò rò ní ndì, nyí nyàkă nyáwà òtòtì dhu kóró itsé nyukutsì rò, fùkú nzére màtsò, yà isé tí arí ndisë nyukutsì mánà. Nyí nyàkă nyákò yà nyukutsì ka kózò Òte yoròwà ɔ. Ndì Òte ní yà nyigù rádù Òte.

²² Nyí nyàkă nzá nyí'ì býia ní tí arí Kàgàwà bhà Òte ìri ale tí, pbétù nyí nyàkă nyí'ì ndì Òte ànò dhu ònzi arí ale tí, ìnzì dhu i'i tí nyí nyí nyátrá nyí-tírò dhu tí.

²³ Obhó tí, fíndà ka kúnona Kàgàwà bhà Òte kélë ìri arí, ìnzì ndì ndì ndì Òte ànò dhu ònzi rórò ale, níli ndì yà ndì ka kadhinà nyìna-wòyò àndà rí ndítirò kiyó ɔ ale bhéyi.

²⁴ Nyìna-wòyò ndì ndàndà ndàdù àrà dhu-dzidò, kà rädù àdzo ányìrò rò tí nyìna-wòyò ʃìñà tí dhu rò rò.

²⁵ Pbétù, atdyúna nyá nà arí Kàgàwà bhà uyátá-ònga àndà ndíní ndì ndàni tí ale náso Kàgàwà rädù kà rònzìna kóró dhu ɔ. Ndì uyátá ní àkákă atdídò uyátá, ndìrò ìndrú

àbhù rí rìfù Kàgàwà ìnzá ka kùtu ndì ùtú tí rórò ụyátá. Kàkă ndàpbă ndì ndì ụyátá t'ífuta rō, ndàrà kànò dhu ònzì rō mbéyi ndítò. Kàkă nzá ndàrà kìrì rō ịri tí, ràdù àdzo òna nǎ rō.

²⁶ Ndì ale apé ndòzù àkákă dhu bhéyi ndì ndarí Kàgàwà ụlē dhu tí, pbétù ìnzì ndàdù tsùna òdò, ní ndì ale ní ndítírò rí ndùtră, ndirò kárí Kàgàwà ụlē ní uléta ní kókórò dhu.

²⁷ Àba Kàgàwà rădù ɔzùnà àkákă dhu bhéyi ndirò ìmbă afátá na arí ndùlē dhu tí ale ní, yà ịzü-nzo mà abvo-ayí mānà dzùnà ònzì arí fiyó àpbè ő, ndàdù ndòdò kà-nyìkpó ő ótì yà adzi ő kóró dhu rō rō ale.

2

*Inzá dhu àkă kí'ì ìndrú-ǒnga t'óvòta tó ale-afí nà dhu
(Law 19.15; Zàb 82.1-4)*

¹ Àbanìnzó, àdhàdhì yà nyí nyá'ù ilèta nà àkă àlē tó Ádrùngbälé Yésù Krístò dhu bhéyi, nyí nyákă nzá nyí'ì ìndrú-ǒnga t'óvòta tó ale-afí nà.

² Atdí Ṅfò ní yàrí: Nyìrè pé dhu, ònzì tó atdí ale, yà ɔrò tó petè mà idzì mèdzarà mānà nàfò ròná rìtsù wà nyí nyündu nyí òná idza ɔ, wò dhu-dzidò, ndì náfa mberù-fí nàfò ròná nákùtálé ràdù itsù átò ányì-dza.

³ Ní, nyí nyáráí ifuta àbhù atdídò wò mbéyi ndì nàfò ale tò, nyítè àyáya ngari fìndà nyáti: «Ádí ịrò yà idzì ngari ő.» Pbétù, nyí nyaradù àtìnà wò nákùtálé ní: «Iñy! Ídè urable, ndirò ngätsi ní, ádí ịrò obvò mätí, yà pfödu ma mèli ró.»

⁴ Ní, wò dhu ịtè tí nzá dhu nyí rarí ìndrú-ǒnga òvò, ndirò ndi dhu bhéyi nyí nyónzina dhu ő, nyànda arí dhu ràrì fàkú nzére ịrèta?

⁵ Yà atdídò ma mózè nyí rò àbanìnzó, nyìrì dhu! Kàgàwà náavò tí nzá nákùtálé yà adzi ő, ndíni okoya tí ònzítálé tí a'uta ő, 'àdù òko yà ndì nözé ale tò Kàgàwà akò fìndá lakká Idzi-kàmă tí?

⁶ Pbétù nyí, nyí nyáráí nákùtálé-itsì ònzì, nyàdù àmbé ònzítálé ịfù dō! Ní tí obhó i ònzítálé i ràkú arávu, 'àdù àmbé nyöbhù dō dhùwanì ő?

⁷ Ndirò, tí obhó abádhí i yà pbàkrístò tí ka karí nyünzi ní dèkú arí'i idzì ɔvɔ ní arí dhu ụnɔ nzére?

⁸ Èlìlă Andítá rí dhu ɔvo ndàti: «Nyí nyákă nyozè ɔdhìnu àdhàdhì nyí nyí nyí nyózè nyí nyí-tírò dhu bhéyi*.» Wòrì ní ndì ɔrù-akpà ő Idzi tó Ụyátá. Ní, nyí nyapé ndì Ụyátá ịfù, ní nyí nyónzì wà idzì dhu.

* 2:8 2.8 Law 19.18

⁹ Pbétù, nyi nyapé dhu ònzì ìndrú-öngä t'óvòta nà, ni nyi nyònzì wà nzérenga Ùyátá nyi nyàkò dhu-okú dò rò. Ní ndi Ùyátá rädù anya òtdì dàkú.

¹⁰ Obhó tí, ndi ale apé kóró Ùyátá ifü, pbétù ndàdù atdí Ùyátá kélë nákò i Ùyátá nzinzì ö, ni ndi ale ùkò wà kóró Ùyátá.

¹¹ Obhó tí, Kàgàwà rätina: «Dhu àkă nzá nyonzì mènyònì.» Ní kàti wà átò: «Dhu àkă nzá nyohò abvo.» Nírò, dhu apé ìñzà nyi nyònzì mènyònì dhu tí, pbétù nyadù abvo òhò, ni nyi nyàkò wà Ùyátá.

¹² Nírò, nyi nyàkă nyòwù òte rò, nyadù dhu ònzì àdhàdhì ànyanya Kàgàwà unoya ale bhéyi. Ndì anya kënyoya ròfò ndì yà ìndrú àbhü rí rìfù ndì ìnzá ka kàtù ndì ùtù tí ròrò ùyátá nónzì ka dhu bhéyi.

¹³ Obhó tí, izu àbà arí ngékpà ale dò ale rí nzé àdù ànyanya unò Kàgàwà rí dhu-odò ònzì. Pbétù, Kàgàwà náabáya nzé izu yà ìnzì arí izu àbà ngékpà ale dò ale dò.

A'uta mà kàsüna mànà
(Yob 31.16-22; Gàl 5.6; Èbr 11.17,19,31)

¹⁴ Àbanñzó, atdí ale ríñi ìnè ndàti: «Ma má'ù wà Kàgàwà,» pbétù, ìnzì ndàdù ndi a'uta itè pbìndà ídzì dhu ònzì ndì ndí ìndrú tò dhu-otù ö. Ní ndi dhu tò mègàsù ní àdhu? A'uta tí àdù ndi ale igü igü wòrì ófò ö?

¹⁵ Nyirè pé dhu atdí adòku mà, ndirò ngätsi ni, atdí awèku mà ràriñi mbä mèdzarù nà, ndirò ngätsi ni, kà ràriñi mbä biliñganà ndì ndóngó ònyàñà ònyà nà.

¹⁶ Ní, atdí nzinzikü ö ale apé àdù àtìnà kà ni: «Árà mbéyi, óvò kàzu, nyadù dhu ònyà nyale ni,» pbétù ìnzì ndàdù ka dzàñà nónzì atdí dhu ni màtì, ni ndi dhu tò mègàsù nádù ìñi àdhu?

¹⁷ Ní a'uta tò, kà ríñi ndi dhu bhéyi tí átò. A'uta kélë nà ka kíñi vïna dò rò, ìnzì kadù àmbe ídzì dhu ònzì dò ìndrú tò dhu ni iwà óvè atdídò a'uta nà ka kíñi dhu.

¹⁸ Pbétù, ìndrú ríñi ìnè ndàti: «Ínyi, nyi nyíñi a'uta nà, ndirò imá, ma märí ídzì dhu ònzì ìndrú tò.» Ní, ma mädù dhu àdu kà tò, mati: «Ítè pé yà ìnzì nyi nyarí ídzì dhu ònzì ni ìndrú tò pbàkù a'uta idù. Ní imá, ma mí dhu itè ìndù yà ma marónzina ìndrú tò ídzì dhu-otù ö, ìnè ma ràriñi a'uta nà.»

¹⁹ Nyi nyá'ù tí nzá dhu, Kàgàwà raríñi atdí tí? Ní wòrì ní ídzì dhu! Pbétù, nyi nyàkă nyenì dhu pfòmvò nyú mà rá'ù wà ka átò, ngbóya ràdù àmbe ivi nyú ivi dò odo ni.

²⁰ Ìnyì ní màdhòmà! Nyì nyòzè tí wà nyùni dhu ìnzì ka kí Kàgàwà ózè ídzì dhu ònzì rórò ka kí'ì a'uta nà dhu ràrì kókórò dhu?

²¹ Kàgàwà azù tí nzá àlë t'ábhunà Àbràhamù obhónángatálé tí, yà kídyi idhùnà Ìsakà ndàbhù ràyi màzàbahù dő, ndínlé ndubì tí pérè tí Kàgàwà tò dhu-okú dò rò?

²² Nírò, nyì nyàla wà dhu kàbhà a'uta mà ranzì kasù atdíkpá kànzì ídzì dhu mànà. Ndirò, ndì kànzì ídzì dhu abhù kàbhà a'uta rì'ì àkákà a'uta tí.

²³ Ndì dhu bhéyi ní ndì, yà Andítá rövöna dhu náadù àkă. Ndì Andítá rätina: «Àbràhamù náa'u Kàgàwà, Kàgàwà ràdù ndòzù obhónángatálé tí*.» Ndirò, Kàgàwà adù kànzì pbìndà olo tí.

²⁴ Nírò, nyì nyàla wà dhu Kàgàwà rarí ìndrù òzù obhónángatálé tí ndì ndózè ídzì dhu ònzì ndì ale rí dhu-otù ɔ, ìnzì ní ndì ale bhà a'uta-otù ɔ tí.

²⁵ Ndì dhu i'ì ndì dhu bhéyi tí átò Ràhabà tí kátina mànyònì-ayì tò. Kàgàwà azù ka obhónángatálé tí yà kànzì ídzì dhu ndàkɔ abhábhɔ pbì idzá, ndàdù àbhùnà ròtsè vurò otu ònà dhu-okú dò rò*.

²⁶ Obhó tí, àdhàdhì yà ìmbà ale-ihè rí'ì ònà ale-ngbò narí iwà óvè ale-ngbò dhu bhéyi, yà ìnzì ka karí ídzì dhu ònzì ní ìndrù tò a'uta ní iwà óvè a'uta.

3

Ale-idà-dɔ àkă kɔdɔ mbéyi dhu

(Mbà 10.10; Màt 12.33-37; 13.3; Rom 3.13-14)

¹ Àbanìnzó, nyì nyàkà nzá nyì'ì ibí rò kànìsà ɔ màlímó tí. Obhó tí, nyì nyùni wà dhu mbéyi nyú, mà màlímó tírò, Kàgàwà rùnɔya ànyäka òrù nà atdídò ròsè ngükpa ale dònà òtëka-okú dò rò.

² Àlë'ì kóró, àlë karí dhu ùfà abhɔ nyú àlë-òtë ɔ. Ìnzì arí dhu ùfà òtëna ɔ ale ní ndì àkákà ale tí ka kádù òzùnà ale. Ndirò ndì ale ní ìnè rí'ì ndòdò kóró ngbɔna ìnzì ròtsù nzérenga ò ale.

³ Kídyi pé màhàgù tó ófɔ. Àlë kapé súma-dyì-ngba ùsò imbi ní kà-tsù rò ndínlé àlë kòzè dhu nònzi tí, ní ndì dhu arí kóró kà-ngbùlù nábhù àlë ràndà átò. ⁴ Nyàndà pé idha dő arúbhi bátó átò. Ndì bátó rí ìmbà ʃì'ì ìnè ádrùngbà màtì, òpili rópili ɔbi nyú nà awè ràdù àmbe idzinà dő, ní kà-rɔ ka kósò idha-tsì ákë itsu-afà-ngba kélë ràdù kàbhù ùndana rí ale ràrà dòna àtdya rò ràrà ndì ndòzè i.

* 2:23 2.23 Opt 15.6 * 2:25 2.25 Yàk 2.1-24

⁵ Ní ndì dhu bhéyi tí, ale-ídà ní ale-ngbò rō áké dhú-ngba nyá, pbétù, kárádù ndòyò ndì ndònzì ádròdrò dhu nyá-okú dò rò.

Nyàndà pé, áké kàzú-ngba rädù ádrùngbă írí-yà-ba nyá nóbì!

⁶ Ndirò, dhu rÿ'ì ndì dhu bhéyi tí yà álë-ídà-dò rörìna òte tò. Ndì òte rÿ'ì inè ndùbì nga àdhàdhì kàzù arí nga èbbi dhu bhéyi. Obhó tí, álë-ídà-dò rÿ'ì inè ndònzì kóró nzére dhu-tidò ròsè álë-ngbò rō ngúkpà ngarí-nzo dòná. Ní álë-ídà-dò rörìna nzére òte náarírà pfòmvò Sítanì bhà rò, ndirò kárí álë tó ípìrònga ìnzá.

⁷ Ìndrú rÿ'ì inè ndìvú kóró ìzä-tidò ròngò dhu ònzì ndì ndòzè dhu bhéyi. Obhó tí kárí írí õ ìzä-tidò mà, àrè-tidò mà, òya dò arí 'ádha ìzä-tidò mà, ndirò idha õ aróko ìzä-tidò mánà kóró nívú ivú.

⁸ Pbétù, idàna ivu rádù atdí ale mà rÿ'ì mbă. Obhó tí, ale-ídà ní ìnzì arí ndàngyé nzére dhu t'únòta ní dhu, ndirò álè tí álè ìndrú òhò rádù itsu ní dhu.

⁹ Álë-ídà ní álë karí Ádrùngbale álë t'Ábanà Kàgàwà nílè, ndirò álë-ídà ní tí, álë karádù yà wòyòna nyá rō kábhòlò ale nòfù.

¹⁰ Asota tó òte mà ofúngá tó òte mánà náarúvò atdí ale-li'ò rò tí. Ábanìnzó, wòrì dhu àkánà nzá ndì'ì wò dhu bhéyi.

¹¹ Òvòvù idha mà, ìnzá óvù idha mánà tí àdù ùvò ùvò atdí idha-bhu ò rò tí? Ìnzì akekpá màtí!

¹² Ábanìnzó, mùtinì-kpö ÿ'ò arí itsu tí àdù mìzèyìtunì-kpö ÿ'ò ÿ'ò? Ndirò ngätsi ní vñnyò-kpa tí àdù mùtinì-kpö ÿ'ò ÿ'ò? Ìnzì akekpá màtí! Ndì dhu bhéyi tí, ìnzá óvù idha náaráhu ònà rò idha-dòtì ní rí nzì àdù òvòvù idha nípfo.

Dhu àkă ki'ì òrù-akpà ò rò írà dhu-õnga t'óvòta tó irèta nà dhu

(Rom 14.19; 1Kò 3.3; Efè 4.1-3; Fil 2.3; 1Pé 3.4)

¹³ Dhu-õnga t'óvòta tó irèta mà, inga t'únita mánà nà arí'ì atdí ale mà tí'ì inè nzinzìkù õ? Ndì ale-tidò ní'ì rò, dhu àkă kà rítè ndì dhu-õnga t'óvòta tó pbìndà irèta pbìndà ídzì mìtso mà, pbìndà ìyònga mánà-otù õ.

¹⁴ Pbétù, nyí nyapé ÿ'ì atdídò ógyè adha tó afíkù nà, ndirò anya tó afíkù nà nzinzìkù õ, ní nyí nyákă nzá nyédzí nyí, nyòzù nyí dhu-õnga t'óvòta náni ale tí. Ndì dhu bhéyi nyí nyí dhu ònzi dhu rädù nyébhù nyí'ì títótále tí.

¹⁵ Wòrì dhu-õnga t'óvòta tó irèta-tidò ní nzì òrù-akpà ò rò írà irèta-tidò, pbétù ka ní yà adzi õ irèta-tidò. Ka ní ìndrú tó ófò tó irèta, ndirò ka ní nzére-alafí bhà ófò tó irèta.

¹⁶ Obhó tí, adha tó ale-afí mà anya tó ale-afí màngà rí'ì ró rádù ì'ì dhu ní pbàdzangà tí ka kí dhu ònzì dhu mà, kóró nzére dhu-tídò màngà.

¹⁷ Pbétù, òrù-akpà ò rò ìrà dhu-ǒnga t'óvòta tó irèta-tídò nà arí'ì ale ní dòna-kpa ò rò Kàgàwà-nyìkpó õ flă ale. Ndi ale ní màngà ibho arí indrú nzinzì õ ale, łyònga t'ále, ndirò, ngükpà ale rúnona dhu nözè ndìfu ale. Ndi ale ní àlè tí álè izu àbà ka kí indrú dō ní ale-afí mà, idzì dhu ònzì ka kí abádhí tò ní ale-afí màngà ní ale. Ndirò ka ní ìnzì arí indrú-ǒnga óvò, ìnzì ndàdù indrú ùtra ale.

¹⁸ I aróko atdíkpá màngà ale àbhë arí ròkò màngà õ ale, náarózòna dhu ní màngà. Ní itse tí abádhí arádù ògùnà dhu ní obhónanga tó dhu ònzì i ale rí dhu.

4

Inzá dhu àkă kozè yà adzi õ dhu-tsí dhu

(Law 19.16; Zàb 66.18; Luk 18.13-14; 1Tì 2.8; 1Yù 2.15-17)

¹ Yà nzinzíku õ arí'ì angbúrúta mà anya màngà náarúvò àdhà rò? Abádhí náatí nzì ûvò yà nyí nyí atdyúya òho dhu-tsí, yà nyukutsinà rò arí anya ònzì nzinzìya õ ò rò?

² Nyí nyarí dhu-atdyú òho nyábà, pbétù ìnzì nyádù i dhu nábà. Nyí nyarí'ì adha tó ale-afí na nyádù nyápà nyókyè abvo, pbétù ìnzì nyádù atdí dhu mà nábà. Nyí nyarí anya ònzì nzinzíku õ, nyádù àmbe àngbúru dō. Nyí nyarí nzì nyí nyí atdyúna òho dhu àbà, ìnzì nyí nyarí ndì dhu ònzi Kàgàwà-fó dhu-okú dò rò.

³ Dhu nyí nyònzi Kàgàwà-fó rò, nyí nyárí nzì àdù ndì dhu àbà, nzére nyí nyárí ndì dhu ònzi dhu-okú dò rò. Kà-tì ní, nyí nyarí dhu ònzi ndíní nyí nyabá tí idhèkü ikä rí nyí-tírò nzére dhu kélë.

⁴ Nyí, nyí ní ìnzì arí 'òdò Kàgàwà tò ale! Nyí nyáni tí nzá dhu, yà adzi õ dhu-tsí òzè ka kí dhu ràrì Kàgàwà òndrò ka kí dhu? Nírò, yà adzi õ dhu-tsí ná'u rí ndòzè ale ní iwà ndì nàgèrè ndítírò ndòngò Kàgàwà rò òmvú tí ale.

⁵ Nyí nyírè tí nga kókórò Hílă Andítá rarátina: Kàgàwà ózè dhu ràrì àlë rùbho àlë fíndà tí atdírò, yà àlë-nyutsì ongó tí àdì ndì ndili pbìndà Hílă-Alafí-okú dò rò*?

⁶ Kàgàwà arí ibhona àlë tò ní ádrùngbă idzinga nyú. Ndi dhu okú dò rò nga ní ndì Hílă Andítá arátina: «Kàgàwà arí ndùgye yà 'idzì arí itírò ale nà, pbétù kárádù pbìndà idzinga itè yorowà nà aróko ale tò*».

⁷ Nírò, nyí nyákă nyírì Kàgàwà-tsé dhu. Ndirò, nyí nyákă nyödì pfókù Pfómwo-ònzì, ní kà rädù òku tísàkú rò.

* 4:5 4.5 Iró rí'ì dhu ka kídyì òyà rò ní Tòr 4.24 mà Opt 6.3 màngà. * 4:6 4.6 Mbà 3.34

⁸ Nyì nyàkà nyìngò Kàgàwà-tì'ò, ní kà ràdù ìngò tìku ò. Nyì nzérèngatálé, yà fìyó irèta-öngà úndò ndì ale tìrò, nyì nyàkà nyú'o ɔtsáku mà afíku màngà rìlă!

⁹ Nyì nyàkà nyèni nyì nyí'ì òná fùkú nzérènga-okú dò rò àpbè! Nyì nyàkà nyökò izàku õ, nyàdù òko nyìku-dha õ! Fùkú ugbotá nákà ndùgèrè ndì ndòngò ɔdzi tí, fùkú dhèdhé ràdù ndùgèrè ndòngò izu tí!

¹⁰ Nyì nyàkà nyifo nyì nyì-tírò obvò Ádrùngbále Kàgàwà-ònzi, ní kà ràdù nyìdzì orú.

*Inzá dhu àkă katì ale t'òdhìnà nzére ale tí dhu
(Mbà 27.1; Luk 12.16-20)*

¹¹ Àbanìnzó, nyì nyàkà nzá nyötè nzére nyì ní nzinzíku õ. ɔdhìnà ní ròtè nzére ale, ndirò ngätsi ní ɔdhìnà àti rí nzére ale tí ale, nótè wà nzére yà àzè dò ròtè ụyátá ní, ndirò kàtì wà ndì ụyátá nzére ụyátá tì*. Ní ndì dhu bhëyi nyì nyònzì dhu rò, inyì ní nzì ụyátá ifù arí ale, pbétù inyì ní ndì ụyátá àti arí nzére ụyátá tí ale.

¹² Kàgàwà kélë atdírò ní ndì Ụyátá ìdì arí ale, ndirò ka atdírò ní ndì indrú àti ràdù ídzì ale tí ndirò nzére ale tí. Ndirò ka kélë atdírò ní ndì indrú ịgu ràdù, ndirò indrú ọhò ràdù ale. Nírò inyì, yà ɔdhìnà àti nyì nyarí nzére ale tí rò, nyì nyarí nyòzù àdhì tí?

*Inzá dhu àkă kidzì ale ale-tírò ka kòzè kònzi dhu ùdhë
ka kí rò dhu*

¹³ Nyìri yà ma mánona dhu kòmbí, nyì yà nyì nyarátina: «Indo, ndirò ngätsi ní tsútsă, mǎ mowuna atdí kigò ò. Ní mǎ móko ányì ràrà àhu atdí atɔ nyá tí. Mǎ mí mùtùruzi ònzi, mǎdù mágòwè† àbà ònà rò.»

¹⁴ Nyì, nyì nyàni nzá ìngbà dhu bhëyi màtì fùkú ípiröngà ní'iña tsútsă dhu! Obhó tí, nyì nyí'ì àdhàdhì òtò rótò idha-ihè bhëyi, yà ákë kàsùmì kélë tí arí ndàlă, ndàdù àwì ale-nyìkpó õ rò.

¹⁵ Nyì nyàkànà nyäti: «Ádrùngbále òzè ka ní, mǎ mi'iña inè ípirörò nga nà. Ní mǎ mònziña yàrì dhu, mǎdù ndágatsí nónzi.»

¹⁶ Pbétù, nyì nyáróko nyàmbé nyìdzì dò ìdzì tí, nyì nyòzè nyònzì dhu ùdhë nyì nyí rò. Ní kóró kòré ìdzítá-tidò ní nzére.

¹⁷ Nyì nyàkà nyèni dhu ní, ídzìnga t'ónzita náni ale rapé nzì ndì ídzìnga ònzi, ní ndì ale rònzì wà nzérenga.

* **4:11 4.11 2.8** † **4:13 4.13** Mágòwè ní mùtùruzi ka kònzi rò arí ndisé dhu ka kódzì ròná dhu-bvù dò dhu.

5

*Ònzítálε-nyìkpó itdyú ka kí dhu
(Yōb 20.5; Àmɔ 5.11-12; Màl 3.5)*

¹ Nyì ònzítálé, nyìrì yà ma mánɔna kòmbí fèkù dhu! Nyì nyàkǎ nyɔdzì, nyàmbé nyèhù dő izù nǐ, dàkù rírà àpbè-okú dò rò.

² Fùkú ongyéngá nómò wà, ndirò rùkú mèdzarà kereze nónyù wà.

³ Fùkú orò mà fùkú fùrangà mànà kéngezé ònyù wà. Ndì kéngezé ní ndì nyì nobhuya, wò nyì nyarí kóró dhu-tsí-tsù ùndú fèkù tí rò. Nyì nyúndu i ongyéngá-tsù kòkórò. Ní àdhàdhì kéngezé mà kàzù mònà náarí dhu inzà dhu bhéyi, Kàgàwà nítdìya ànyákù obì nyá nà yà adzi o kóró dhu-tsù rí ndòdì nínganí.

⁴ Kònì, nyì nyúvò nyì inzà nyúbho yà fùkú ònzi-bvù-abábá o kasù nónzì kasutálé tó mèkimbà. Ní, abádhí rí 'ùhù dhu mà, abádhí rükü dhu mònà nárà wà òtsi yà kóró dhu dò arí'í ádrùngbànga tó obì nà Ádrùngbâlé Kàgàwà-bì ò!

⁵ Yà adzi o, nyì nyávu nyöngò òko ònzi o, ndirò nyì nyábhù yà adzi o dhèdhé ràtdú afíku. Nyì nyóngù nyì, nyèyo inzà nyì nyàni Kàgàwà ròtdíya òtdì ànyákù atdíku dhu ròrò, àdhàdhì yà inzà ùni i àze ka kí atdíku dhu ròrò róko izà bhéyi.

⁶ Nyì nyábhù obhónánga ònzi arí ale-ànyá kítdì, nyàdù àbhùnà kokyè. I ale í'ì mbà nyì mònà i àgò ní obì nà.

Dhu àkà kondù dhu-dzi ràrà àhù Ádrùngbâlé Yèsù rìngo dhu ò dhu

(Màt 5.33-37; Èbr 6.12; 10.35-37; Yàk 1.12)

⁷ Nírò àbanìnzó, nyì nyàkǎ nyöndù dhu-dzi, ràrà àhù Ádrùngbâlé Yèsù rìngo dhu ò. Nyàndà pé ingbà dhu bhéyi mâtí inga obhì rí ale náarí inga o dhu náaraya ò'ò dhu òdò dhu. Ndì dhu ò'ò dhu ràdù i'í ádrùngbâ mègàsù tí kà tò. Kà rí dhu-dzi òndù ràrà àhù wemberè tó igye mà, kà ríku dòná rò igye mònà nòowuya ikò dhu ò.

⁸ Ní nyì mà átò, nyöndù dhu-dzi nyábhù afíku rí'í obì nà, Ádrùngbâlé Yèsù rìngo dhu rí'í ikyèrò dhu-okú dò rò.

⁹ Àbanìnzó, nyì nyàkǎ nzá nyàmbé nyèhù dő nyì ní nzinzìku o, akye Ádrùngbâlé Yèsù arana ànyákù iktì ní. Nyàndà pé, kònì kíde wà tsatsàna ànyákù ndì nditdì tí!

¹⁰ Àbanìnzó, nyìrè pé kákà Ádrùngbâlé Kàgàwà-ovò rò owúnà dhu òvò rò indrù tò pbànábí náanzì dhu. Abádhí andù dhu-dzi àpbè o. Ní, nyì nyàkǎ nyödyì abádhí tó ófò.

¹¹ Àlē kárí i ale ànzi hirò nónzì ale tí, abádhí andù dhu-dzi dhu-okú dò rò. Nyí nyírì wà Yóbù tí kátina ale andù àpbè-dzi tí dhu tó màkärù. Ndirò nyí nyírì wà ìngbà dhu bhéyi màtí Ádrùngbälé Kàgàwà adù àrà dhu ònzì kà tò olùnà rò dhu. Obhó tí, ndí Ádrùngbälé ní àlè tí álè izu tó afína mà, ídzinga mánà ní ale.

¹² Pbétù àbanínzó, ádrùngbä dhu tí nyí nyákä nzá nyötsò dhu òrù-akpà-ovò rò màtí, yà adzi-ovò rò màtí, ndirò ìngbatí ilí ndí dhu t'ótsota tó ngätsi ófò õ màtí. Obhó dhu tí rí'ì dhu nákä nyäti obhó dhu tí. Ndirò, ìnzì ní obhó dhu tí rí'ì dhu nákä nyäti ìnzì ní obhó dhu tí, akye Kàgàwà arana ànyákü ìtdì ní.

Andi nà ale dō dhu àkä kitsò ale dhu

¹³ Àpbè õ rí'ì atdí ale mà t'í'ì inè nzínzíku õ? Ndí ale àkä nditsò ndí Kàgàwà rò. Ndirò ngätsi ní, dhèdhe õ rí'ì atdí ale mà t'í'ì inè nzínzíku õ? Ndí ale àkä ndùyù ifuta tó adyi.

¹⁴ Andi nà rí'ì atdí ale mà tí ì'ì inè nzínzíku õ? Ndí ale àkä ndùnzì kànisià õ pbàkärü, ndíni adù tí ìtsò dònná, 'adù ndùtri akye ní Ádrùngbälé Yésù-ovò rò.

¹⁵ Abádhí ìtsò i a'uta nyí nà dhu rädù ndí ale nábhü rògù, ndí Ádrùngbälé ràdù kà dzùnà ònzì rìvà ndí tdítidò. Ndirò, dhu apé ì'ì ndí ale ónzì nzérenga dhu tí, ní Ádrùngbälé ràdù ndí nzérenga nábhü àrà kà tò.

¹⁶ Nírò, nyí nyákä nyówù fùkù nzérenga òvò rò kpangba fükù nzínzíku õ, nyadù òwu nyítsò rò dàkù, ndíni nyí nyadù tí àghü. Obhónangatálé bhà ìtsota náarí kasü ònzì ádrùngbä ñobi nyí nà.

¹⁷ Nabi Èliyà ní'ì àlë'ì bhéyi ale kélë. Ní, kítsò ndí atdyúna nyí nà ìnzì igye níikó tí. Ní, igye agyè nzá yà adzi õ, ràrà àhü ìbhü ato dònná azà àbí nà tí.

¹⁸ Wò dhu-dzidò, kàdù nditsò tdítidò. Ní, igye adù ikò òrù-akpà ò rò, yà adzi ràdù ònyù ì'ò.

Àwáwí ndàrà itse obhónga rò rò ale nádú ka kí obhónga tó otu ò dhu

¹⁹ Àbanínzó, atdí nzínzíku õ ale rí'ì inè ndàwí, ndàrà itse obhónga rò rò, ngätsi ale ràdù kàbhü ràdu ndí obhónga tó otu ò.

²⁰ Ní nyí nyákä nyäni dhu, wò ndí nzérengatálé dzùnà nònzi ràdu ndí awítá tó otu ò rò ale, rìgù wà ndí ale bhà ípirönga òve õ rò, ndirò Kàgàwà rùbà wà ndí ale bhà ábhö nzérenga-iyà.

Péterù andí wemberè tí bhàrùwà Yàrí bhàrùwà ò ì nòtù ádròdrò dhu tí dhu

Yàrí bhàrùwà nandí ale ní Péterù, Yésù bhà uvitatále (1.1; 5.1), mbèmbè azà kumì dòná imbò nà ató údà Yésù ka kúgù dhu-dzidò rórò. Uvitatále tímè, abádhí ongónà ùbhi atdíkpá Yésù mánà yà adzi dő kí ì òná kàsumì õ. Yésù ódzì ndàrà òrù-akpà ò dhu-dzidò, Péterù adù àrà Ídzì-Mákürù náñò ìndrú tò (Kas 1-6; 9.32-12.19).

Ka karí dhu ìrè Péterù randí yàrí wemberè tó pbìndà bhàrùwà Rómà tó kigò ò ndì ndí ì rórò, Nerò tí kátina Pbàrómá tó pbìri õ kámá dő kamà náapè ndàvu pbàkrístò rò òná kàsumì õ.

Kandí ka fíyò ní Àziyà-Ngbà tó pbìri tó múlayí òná ì nífàlà ale. Kòmbí ka kárí kànzi Tùrùkiyà tí. Ì pbàkrístò ni ì Pbàyàhúdí mà ìnzì ní Pbàyàhúdí mánà. Péterù rí abádhí ati olo tí, pbàkrístò tí abádhí rí ì dhu-okú dò rò, ndírò abádhí mätíràbvà nga nyá ní òrù-akpà ò nga nídhuní (1.1; 2.11). Ìnzì ní pbàkrístò tí ì nòtù ale nóongónà abádhí-itsì ònzì ònzì tí, 'adù àmbe òbhùnà dő títò dő.

Péterù andí dhu kpàkrístò tò, ndíni abádhí tó a'uta nídi tí, ràdù obi àbhù abádhí-afí tò ròkò Kàgàwà bhà ale bhéyi, inè mätí ka kí ì abádhí rò ka kávu obi nyá nà ró rórò.

Bhàrùwà-nyìtì ka kóhù tí dhu

- Bhàrùwà-dòkpa (1.1-2).
- Kàgàwà igú àlè dhu níse ka kí dhu (1.3-12).
- Ìndrú àkă 'òkò ìlă ì ìlă Kàgàwà-nyìkpó õ rórò dhu (1.13-2.10).
- Mùkrístò àkänà ndònzì àpbè õ dhu (2.11-4.19).
- Yoròwà nà mùkrístò àkă ndàdi dhu mà, kà-kàsü mánà (5.1-11).
- Bhàrùwà ríku dòná rò ovità (5.12-14).

Péterù rí ìndrú nòvì dhu

(Róm 8.17-18; 16.25-26; 2Kò 4.17-18; Efè 2.4-8)

¹ Yàrí bhàrùwà nàndí ní ima Péterù, Yésù Krístò bhà uvitatále. Ma mändí ndì bhàrùwà fükù, nyí yà Kàgàwà óvò nyí nyí ì pbìndà ale tí rò. Nyí nyifàlà nyí yà adzi õ olo tímè, nyöngò òko Pòtò mà, Gàlàtiyà mà, Kàpàdòkiyà mà, Àziyà mà, Bítiniyà mánà tó pbìri ò.

² Àba Kàgàwà náavò nyí ròpè ndì angyină rò àdhàdhì ndì nyí ndì ndudhé ka dhu bhéyi. Käbhü nyí nyí'í pbìndà ale tí pbìndà Èlélá-Alafí-otù ɔ, ndíní nyí nyiri tí Yésù Krístò-tsú dhu, ndirò ndíní Yésù-azù yà ndì nufu náadù tí nyú'o nyílă. Kàgàwà àkă ndàso nyí, ndàdù nyábhü nyökò mårungà ɔ atdídő.

Kàgàwà ungbeya àlë ɔvë-bvù rò dhu nákă àlë ròdò dhèdhe nà dhu
(1Kò 2.6; Èfè 5.1; 1Tè 5.8-9; Tit 2.11-14)

³ Dhu àkă àlë rilè Kàgàwà, àlë tó Ádràngbälë Yésù Krístò t'Ábanà! Pbìndà ádràngbă iżu tó ale-afí-okú dò rò, kíbhò ípirönga-owútá àlë tò, yà ndì ndábhü ndì Yésù Krístò rìngbè ndì ɔvë-bvù rò dhu-otù ɔ. Ndì dhu-okú dò rò ní ndì, àlë kí dhu òdó a'uta nyí nà ṣngbë àlë rüngbeya àlë átò ɔvë-bvù rò,

⁴ ndíní àlë kabá tí yà Kàgàwà ụli angyangyi ndíní àlë kokoya tí kàmăna tí dhu*. I dhu ní yà ịnzí rádù ịnza dhu, ịnzí rádù ɔtì dhu, ndirò ịnzí fiyó aya rádù iku dhu. Ndirò, Kàgàwà arí i dhu òdó făkù ɔrù-akpà ɔ.

⁵ Nyí yà Kàgàwà nyí nyá'u rò, kärí ngbökü òdó pbìndà ádràngbänga tó ɔbi ní, ndíní ndì ndítèya tí ndì ndígü nyí dhu kpangba yà adzi ɔ dhu-tsù rí ndòdì ɔná idho ɔ.

⁶ Ndì dhu-okú dò rò ní ndì nyí nyí'í dhèdhe nà, imbă dhu rí'í kòmbí nyí nyóko iżu ɔ yà ákë kàsùmì ɔ yà nyí nyábàna dhèdhérò umvútá-tidò-okú dò rò dhu màtí.

⁷ Wò i umvútá rí'í rùkú, ndíní fükü a'uta-ɔbì nomvú tí. ɔrò ní ndinza rádù dhu, pbétù ka karí kùda kàzù ɔna nă, ndíní ka kuni tí ɔrò nyí tí kà rí'í dhu. Ní fükü a'uta tò kà rí'í ndì dhu bhéyi tí. Ndì fükü a'uta, yà atdídő fìndá ídzìngá ósè ɔrò bhà ídzìngá dònă màtí, ní rádù àkă komvù ɔbìna, ndíní ka kuni tí obhónga tó a'uta tí kà rí'í dhu. Ndirò, fükü a'uta ɔ nyí nyikò pótso dhu-okú dò rò ní ndì, Kàgàwà ifuya nyí, kõnziya sìràkù ndàdù nyílë Yésù Krístò rítsi ingo nínganí.

⁸ Nyí nyözè wà Yésù, imbă dhu rí'í ịnzá nyí nyàpè kàlă dhu màtí. Ndirò, nyí nyá'u wà ka, imbă dhu rí'í ịnzí nyí nyí kàlă kòmbí dhu màtí. Ní, nyí nyí'í dhèdhe nà atdídő. Ndì dhèdhe ní ịnzí rádù ndàwë ale-tsù ɔ dhèdhë-tidò.

⁹ Nyí nyí'í ndì dhèdhe nà Kàgawà ığü nyí dhu-okú dò rò. Wòrì ní ndì Yésù nyí nyá'u dhu tó pérè.

¹⁰ Wò ndì Kàgàwà rí ịndrú ığü dhu dō, pbànabí náanè dhu abho nyí 'ùni, 'àdù dhu ɔvò angyangyi nyí nyakána nyábà ídzìngá dō.

* **1:4 1.4** I dhu tí ka kátina iró ní Kàgàwà rí ịndrú ığü ndàdù dhòdhódhóngá tó ípirönga àbhü fiyò dhu.

¹¹ Krístò bhà Èlìlă Alafí ní'ì abádhí-nyütsì. Ní ndì Èlìlă Alafí náabhù abádhí ròvò dhu angyangyi Krístò náabáya àpbè mà, kădàya àbànà olùnà rò ádràngbång tó awáwù mánà dő. Ndirò i pbànábí náadzi ì, ndiní ì üni tí ìngbà kàsümì õ màtí ndirò ìngbà dhu bhéyi màtí kòrì dhu nójensiya ì dhu.

¹² Ní Kàgàwà nítè dhu abádhí tò ràni dhu, wò abádhí avò ìndrú tò Ídzì Mákărù ní abádhí ravò nzá fíyò ìtirò, pbétù abádhí ravò ka fükù. Ndirò, yà kòmbí arí kòvò fükù ale náarí kòvò yà òrà-akpà ò rò Kàgàwà ivi Èlìlă-Alafí bhà ɔbi nyú ní. Ní málàyíká nyú mà nözè 'ùni wò ndì dhu átò.

*Dhu àkă kokò Kàgàwà-nyìkpó õ ílă ýfò õ dhu
(1Kò 6.20)*

¹³ Wò Kàgàwà ónzì fükù dhu kóró nóokú dò rò, nyí nyàkă nyí'ì ònzì nyí nyádù kasù ònzì fükù irèta ní ale tí. Nyí nyàkă nyökò ípìrò rò nyìkpóku nà, nyádù kóró atdyúku ilit yà Yésù ríngó nínganí nyí nyabáya ídzìnga dő.

¹⁴ Àdhàdhì àbayà ùnò dhu ifé arí nzónzo bhéyi, nyí nyàkă nzá nyäbhù nyí yà inzá nyí nyàpè Kàgàwà bhà Ídzì Mákărù náñì rò nyí nyongónà atdyúya òhò nzére dhu ràmbé nyündà dő.

¹⁵ Ndirò, àdhàdhì Kàgàwà yà nyí nunzi nyí'ì pbìndà ale tí ale ní Èlìlă ale dhu bhéyi, nyí mà átò nyí nyàkă nyí'ì Èlìlă Kàgàwà-nyìkpó õ ale tí kóró fükù mütso õ.

¹⁶ Obhó tí, Èlìlă Andítá ò Kàgàwà rí dhu òvò, ndàti: «Nyí nyàkă nyí'ì Èlìlă ale tí, ima ní Èlìlă ale nídhuní*..»

¹⁷ Ndirò, nyitsò nyí nyí rò, nyí nyarí Kàgàwà ànzi Àbakù tí. Ní ndì dhu bhéyi kà rí'ì rò, nyí nyàkă nyöngò kífù atdídò yà òko nyí nyoko olo tí yà adzi õ òná kàsümì õ. Obhó tí, kárí ìndrú-ànyà ìtdì ndì ale nyú ónzì dhu-bvù rò, inzì ndì ndí ìndrú-ònga òvò rórò.

¹⁸ Obhó tí, nyí nyáni wà ìngbà dhu bhéyi màtí Kàgàwà uwù nyí, nyüvò yà abhúku-nyütsì rò nyí nyabà àkyákyè mütso õ rò dhu. Kéwù nzá nyí kákà 'inza rádù fùrangà tí kátina súma-tidò mà, orò mánà dhu bhéyi dhu ní.

¹⁹ Pbétù, kéwù nyí ní Krístò-azù, yà atdídò fìndá ídzìnga ósè azu. Ndì Krístò ní'ì àdhàdhì Kàgàwà tò ka kàbhù perè tí támá-ngba bhéyi, yà imbä rí'ì atdí otsu nà màtí, ndirò imbä rí'ì ngätsi nzére dhu nà màtí támá-ngba.

²⁰ Kàgàwà náapì ka angyinà rò, inzá ndì ndàpè yà adzi ònzì rórò. Ndirò kòmbí kădù kítè kpangba fükù yà adzi õ

* 1:16 1.16 Law 19.2

dhu-tsù rí ndàpà ndíní ndì ndara tí ndòdò òyá idho ɔ. Kõnzì ndì dhu ndíní ídzìnga nabhù tí fükù.

²¹ Krístò-otù ɔ, nyí nyá'ù Kàgàwà yà ka nabhù rìngbè ndì ove-bvù rò, ndàdù ádràngbânga tó awáwù àbhù kà tò ale. Ndîrò, wò dhu-okú dò rò ní ndì, nyí nyá'ù Kàgàwà nyâdù kóró atdyúku ɿli kà-fó nyí nyôdöna nyâbà dhu dö.

²² Obhóniga tó Òte nyí nyífu dhu-otù ɔ, nyí nyóngò wà Kàgàwà-nyíkpó ɔ flă ale tí, nyâdù adóku ɔzè ìmbă òná utrátá nà àzè ní. Nírò nyí nyákä nyözè nyí atdí afíku nyá nà nzinzíku ɔ.

²³ Obhó tí, Kàgàwà ábhù ípìrònga-òwútá fükù pbìndà Òte-otù ɔ. Ndî Òte rí'ì mbă àdhàdhì òmò rádù òmò itse bhéyi, pbétù ka ní ìnzì arómò itse. Ndî Òte ní ípìrònga àbhù arí ìndrû tò Òte, ndîrò ka ní dhòdhódhóniga nà arádi Òte.

²⁴ Obhó tí, ndî Òte râtina:

«Kóró ale rí'ì àdhàdhì irí-bí bhéyi.

Ndîrò abádhí tó aya rí'ì àdhàdhì itsu-opfò tó aya bhéyi.

Irí-bí râdù òtdyù, itsu-opfò râdù ndîpbà obvò.

²⁵ Pbétù, Ádràngbâle Kàgàwà bhà Òte arádi dhòdhódhóniga nà*.

Ndîrò, ndî Òte ní Ídzì Mákürù yà fükù ka kuno.

2

Dhu àkä kongù ale Kàgàwà bhà Òte ní dhu

(Màt 21.42-44; Kas 4.11-12; Rom 9.24-26; Efè 2.20-22)

¹ Kàgàwà ábhù ípìrònga-òwútá fükù dhu-okú dò rò, nyí nyákä nyawà kóró òrù-tidò mà, ìndrû t'ùtrátá mà, ɔyɔyo ale-idà-dò nà ka kí'ì dhu mà, ngâtsi ale-fó dhu dö ka kí ale-afí ɿli dhu mà, ìndrû t'ùdhútá tó irèta mânà.

² Àdhàdhì iré-nzo náarí makyi-atdyú òho dhu bhéyi, nyí nyákä nyöhò yà ìnzá ndì nàngbò ngâtsi dhu nà makyi-atdyú, kà-tì ní, nyí râkä nyöhò Kàgàwà bhà Òte-atdyú. Ndî dhu bhéyi ní ndî, nyí nyâdù àmbe òvi dö ní fükù a'uta ɔ, rârà àhù Kàgàwà ígù nyí dhu tó dhèdhé râkä dòtsí òná idho ɔ.

³ Àdhàdhì Èlă Andítá rûnöna dhu bhéyi: «Nyí nyinè wà Ádràngbâle bhà ídzìng-a-dzi*.

Yësù mà ndì ná'ù ale mânà narí ípìrònga nà arí'ì nyuyatsì odu bhéyi ale dhu

⁴ Ní nyí nyákä nyindri ɿkyèrò Ádràngbâle Yësù-ti'ò. Abadhi ní ípìrònga ibho arí ìndrû tò odu, yà ìndrû adù

* 1:25 1.25 Isa 40.6-8 * 2:3 2.3 Zàb 34.9

òbyùnà igi odu. Pbétù Kàgàwà adù kòvò, ndàdù òzùnà atdídò fìndá ídzìngà ósè nyìkpóna ɔ̄ odu tí.

⁵ Ní nyì mà átò, àdhàdhì ípìrònga nà rí'ì nyuyatsì odu bhéyi, nyì nyàkà nyàbà ngari Kàgàwà rí pbìndà flìlì Alafí rádi òná idza òsì nyì ní odu nzinzì ɔ̄. Ní ányì-dzá, nyì nádù ɔ̄'ì kàbhà pbàkùhání, ndínì nyì nyongó tí perè ùbho kà tò flìlì Alafí òzè dhu bhéyi. Ní Kàgàwà ràdù i perè à'ù Yésù Krístò-otù ɔ̄.

⁶ Obhó tí, flìlì Andítá ò Kàgàwà ràtìna:

«Kànì ma mòpì atdídò fìndá ídzìngà ósè odu.

Ní ma mí kìlì Sàyunì tó pbìrì dò rí'ì idza-pbidò òdò rí odu tí.

Ndirò, ndì odu dò rí pbìndà a'uta nósì ale-nyì rí nzì ìwè*.

⁷ Nírò, fèkù Yésù ná'ù ale tírò, ndì odu ní Kàgàwà àbhü rí rífù nyì odu.

Pbétù, kákà inzá ka ná'ù ale tò,

«yà idza òsì arí ale náabvù igi odu

nádù òongo kòmbí idza-pbidò òdò rí ádrùngbà odu tí*.

⁸ Ndirò, ka kándí dhu átò i ale-okú dò rò kati:

«Ndì odu ní indrü-pfò-dò nábë rí odu,

yà abádhí àbhü rí ràwà ì bhalabhalà tó odu*.

Dhu úbë abádhí-pfò-dò, inzá abádhí á'ù Kàgàwà bhà Òte dhu-okú dò rò. Wòrì ní ndì Kàgàwà udhé abádhí tò mìhhàngú ò rò dhu.

⁹ Pbétù nyì, nyì ní yà Kàgàwà apì fìndà ràgànda ɔ̄ ale, ndirò nyì ní kamà-idzà ɔ̄ pbàkùhání tó mìtù. Nyì ní Kàgàwà ónyì idzi dòyá ale, kà-nyìkpó ɔ̄ flà ale, ndirò kùwù rí'ì pbìndà ale nyá tí ale. Kùnzi nyì nyuvò atdídò ètì mbìì ìnò ò rò, ndàdù nyitsu idhò rí indrü èkò ní húwé rawù awawù ò, ndínì nyì nyovò tí yà ndì ndanzì idhò rí indrü èkò ní kasu indrü tò*.

¹⁰ Angyi nyì ní'ì ìnzì Kàgàwà bhà ale, pbétù kòmbí nyì nyóngò wà kàbhà ale tí. Angyi Kàgàwà i'ì mbä izu tó afína nà dàkù, pbétù kòmbí kà rí'ì inè izu tó afína nà dàkù*.

Kàgàwà bhà ale àkànà 'òkò yà inzá ka ná'ù ale nzinzì ɔ̄ tí dhu

(Róm 13.1-8; Efè 6.5-8; Tit 2.9-10; 1PÉ 3.14-18)

¹¹ Òdhídhü, yà atdídò ma mózè nyì rò, ma mìtdè nyì itdè tì àdhàdhì olo tí arí'ì, ndirò abhi ɔ̄ arí'ì yà adzi ɔ̄ ale bhéyi. Nyì nyàkà nyìndà nyì itsé yà ale-ngbò ózè kònzi nzéré dhu rò rò. I dhu ní yà ale-afí ózè kònzi Kàgàwà-nyìkpó nòfò dhu nà arí 'ùgye dhu.

* 2:6 2.6 Isa 28.16 * 2:7 2.7 Zàb 118.22 * 2:8 2.8 Isa 8.14 * 2:9 2.9 Uvt 19.5-6; Tòr 4.20; 7.6; Isa 9.1; 43.20-21 * 2:10 2.10 Òse 1.6,9; 2.1,23,25

¹² Nȳi nyàkă nȳi'ì ídzì m̄utso nà yà ìnzá Kàgàwà n̄uni ale-nzínzì ɔ̄, ndíni nȳi mà abádhí ʉdhʉ nzére dhu ɔ̄nzi nȳi nyárí dhu tí rò, abádhí adù tí nȳi nyónzina ídzì dhu nála, 'àdù Kàgàwà nílè yà kà r̄irà ɔ̄ná idhɔ̄ ɔ̄.

¹³ Àlē tó Ádràngbâle Yésù Krístò-okú dò rò, nȳi nyàkă nȳirì ádròdrɔ̄ngá ɔ̄ arí'ì kóró ale-tsü dhu: nȳi nyàkă nȳirì ádràngbâ kamà-tsü dhu, kóró ale dö kà r̄i'ì kamà tí nídhunì.

¹⁴ Ndirò, nȳi nyàkă nȳirì pbàlwálí-tsü dhu, ádràngbâ kamà ʉli ndi abádhí, ndíni ongó tí anya ɔ̄tdì nzére dhu nònzì ale dö, 'àdù ídzì dhu nònzì ale tsemerà nónzì nídhunì.

¹⁵ Obhó tí, Kàgàwà ózè dhu ní: mbéyi nȳi nyónzina dhu-otù ɔ̄ nyòwù pbàdhómá, yà ìnzá nga n̄uni ale-tsü nátsì rö ìnzì r̄ötç.

¹⁶ Nȳi nyàkă nyökò àdhàdhì dòyá arí'ì itírò ale bhéyi. Pbétù, nȳi nyàkă nzá nȳidyì wò dàkú nȳi nyarí'ì nȳi-tírò dhu r̄i'ì fùkú nzére dhu-dönga ɔ̄fù rí dhu tí. Pbétù nȳi nyàkă nyökò àdhàdhì Kàgàwà bhà ino tí arí'ì ale bhéyi.

¹⁷ Nȳi nyàkă nyifü kóró ale. Nȳi nyàkă nyözè a'uta nà ɔ̄dhíku. Nȳi nyàkă nyónzì Kàgàwà-ɔdò. Ndirò nȳi nyàkă nyifü ádràngbâ kamà.

Yésù Krístò bhà àpbè tó ófò

¹⁸ Nȳi kasutále tírò, nȳi nyàkă nȳirì fùkú kasu tó ádròdrɔ̄ ale-tsü dhu, nyàdù kóró ifuta nábhʉ fíyò, inzì ní nȳirì kákà ídzì ale tí ndirò yorowà t'ále tí arí'ì-tsí-tsü dhu kèle. Pbétù, nȳi nyàkă nȳirì kákà ɔ̄rù arórù-tsí-tsü dhu mà átò.

¹⁹ Obhó tí, nȳi nyapé ìnzá nȳi nyàkànà nyäbà àpbè-dzi nóndu Kàgàwà nȳi nyifü dhu-okú dò rò, ní nȳi nyònzì wà kà-nyìkpó nòfò dhu.

²⁰ Nzére dhu nȳi nyónzì dhu-okú dò rò ka kí nyövì dhu-dzi nȳi nyòndù rò, íngbâ ifuta ndi nȳi nyádù àbànà? Pbétù, nȳi nyapé àpbè-dzi òndù ídzìngá nȳi nyónzì dhu-okú dò rò, ní ndi dhu rädù Kàgàwà-nyìkpó nòfò.

²¹ Ndì dhu tò nga ní ndi Kàgàwà núnzi nȳi n̄. Obhó tí, Krístò náabà àpbè átò okukʉ dò rò, r̄i'ì ídzì ófò tí fùkʉ, ndíni nȳi nyàngʉ tí owùna.

²² Àbadhi náanzì nzá nzérenga, ndirò ʉtrátá tó ote mà náahʉ nzá kà-li'ò rò.

²³ Ìndrú ʉnò dhu ndì n̄ rò, kěnò nzá dhu i ale n̄. Àpbè àbà ndì ndi ìndrú-fó rò, kívà nzá dhu i ale rò. Pbétù, kěbhà ndi Kàgàwà, yà obhónánga dö arí ìndrú-ànyá ɿtdì ale-fó.

²⁴ Krístò nyá ndítírò náanò àlē tó nzérenga tó tütángá ngböna rò, àpbè ndì ndabà m̄asàlabhà dö rò, ndíni nzérenga tò àlē kí'ì tí iwà ʉve ale bhéyi, àlē ràdù òko àlē

ròngò obhónánga tó dhu nónzì àlè tó ípìrōngá ſ. Kăbà otú dhu náabhù ndi nyí Kàgàwà rìgù nyí.

²⁵ Obhó tí, angyi nyí nyí i àdhàdhì ùwúwí tàmà bhéyi, pbétù kòmbí nyí nyíngò wà nyödó arí ndàdù dükú-nga àndà ale-tí'ò*.

3

*Vèbhále mà fíyó kpabhále mánà náká 'òkò tí dhu
(Èfe 5.22-23; Kòl 3.18-19; 1Tì 2.9-11)*

¹ Nyí mà átò vèbhálé, nyí nyáká nyíri fùkú kpabhále-tsù dhu. Ní, inzá màtí abádhí nzínzi ſ atdídhená ale ná'u Kàgàwà bhà Òte rò, fùkú ídzì mètsó ní, nyí nyádù abádhí ìdhà, nyábhù rà'u ndi Òte, inzá màtí nyí nyòvò dhu fíyò rórò.

² Abádhí ìdhà rádù rà'u ndi Òte dhu ní, fùkú ídzì ndirò ifuta tó mètsó nálà i dhu.

³ Fùkú izo náká nzá ndí i ale-ngbò rò tí ka káléna dhu tí, àdhàdhì ale-dòká òkyè ka kí dhu mà, orò tó lèngètù mà petè mánà èfò ka kí dhu mà, ndirò ngätsi ní, orú odzina nà mùndzarù èfò ka kí dhu mánà bhéyi.

⁴ Pbétù, fùkú izo náká rì i ale-afí-òná rò ka kí ale tòrò nónzi ní izo, yà inzì rádù ndinza tí. Ndi izo àká rì i mårèngà tó ndirò yorowà tó ale-afí òná rò àhù izo tí. Wò dhu bhéyi izo-tidò nòzù Kàgàwà arí orú odzina nà izo tí.

⁵ Angyi, Kàgàwà ná'u vèbhále, 'àdù kóró atdyúya ilì dòná, nónongónà tòròya ònzì, 'àdù òko ifuta ó fíyó kpabhále-ònzì wò dhu bhéyi.

⁶ Atdí ófò ní, Sárà ongónà pbìndà kpatsìbhále Àbràham-ùtsù dhu irì, ndòngò ànzìnà ádrèngbále tí*. Ní, nyí nyádù i àdhàdhí kàbhà vèbhínzo bhéyi, nyí nyapé ídzìngá ònzì inzì nyí nyí odo idò rí indrú ò atdí dhu mà-odo ònzì rórò.

⁷ Ndirò nyí kpabhálé, nyí nyáká nyökò fùkú vèbhále mánà irita ó, nyádù dhu ènni abádhí ràrì ivivi ale, ròsè dèku ná. Nyí nyáká átò nyábhù ifuta abádhí tò, abádhí nábà wà ípìrōngá tó ídzìngá atdíkpá nyí mánà nídhuní. Nyí nyáká nyönzì dhu wò dhu bhéyi, akye dhu arana fùkú itsòta-tsù nátò ní.

*Obhónánga ònzì ka kí dhu-okú dò rò ka kí àpbè àbà dhu
(Màt 10.24-31; Rom 6.3-4; 12.14-21; Èbr 11.7; 1Pé 2.12,19-20,21-24)*

⁸ Kùtsa ma mí dòná rò ní, nyí kóró nyí nyáká nyíri nyí atdí dhu dò, ndirò nyí nyáká nyí i odhíya rí i òná ìzù èndò arí atdíkpá abádhí mánà ale tí. Nyí nyáká nyözè nyí atdí àba

* 2:25 2.25 Isa 53.4-9 * 3:6 3.6 Opt 6.8-12

bhà ale bhéyi, nyí nyàkà nyí'ì izu tó afíya nà ale tí, ndirò nyí nyàkà nyí'ì yorowà t'ále tí nzinzíku õ.

⁹ Nyí nyàkà nzá nyúbho nzére dhu nzére dhu ní nzinzíku õ, ndirò nyí nyàkà nzá nyenò dhu nyí ní dhu nènò ale ní. Pbétù nyí nyàkà nyówù Kàgàwà ònzì rò ràso i dhu nònzi rùkú ale. Obhó tí, yà ndì ndunzi nyí owùna nyí nyangü tí rò, Kàgàwà náakò làká fükù ndati, ndì ràrì nyásö.

¹⁰ Obhó tí, Hílă Andítá ràtina:
«Ndì nözè ndì'ì ípiröngä nà ndàdù hirò ònzì kóró pbìndà idho õ ale,

nákà ndòdò idàna nzére ote òte ndì ndí dhu rò rò,
ndirò tìtò ènò ndì ndí dhu rò rò.

¹¹ Kàkà ndindà ndì nzére dhu ònzì ndì ndí dhu rò rò, ndàdù idzi dhu ònzì.
Kàkà ndònè måràngà, ndàdù owùna èngü atdídö.

¹² Obhó tí, Ádrangbälë-nyikpó rí'ì obhónanga ònzì arí ale dö.
Ndirò, kà-bì rí'ì abádhí tó itsòta ìri ndì ndí rò.

Pbétù, kärí dzinà-dò nágérè nzérenga ònzì arí ale tò*.

¹³ Ádhí pbá ale ndì nzére dhu ònzì rádù rùkú idzi dhu ònzì arí atdyúya nyí nà ale tí nyí nyí'ì rò?

¹⁴ Nyí nyönzì wà hirò dhu apé ì'ì obhónanga nyí nyönzì dhu-okú dò rò nyí nyí àpbè àbà dhu tí. Nyí nyàkà nzá nyönzì ìndrú-odò, ndirò nyí nyàkà nzá nyabhü dàku rìnza ndì.

¹⁵ Pbétù, nyí nyàkà nyí Krístò afíku ò Ádrangbälë tí. Tsükü ka kivü dhu kà-rò nyí nyápba afíku okuna dò rò dhu dò rò, nyí nyàkà nyí'ì ndì ale tò nyí nyadüna ndì dhu dò dhu nà.

¹⁶ Pbétù, nyí nyàkà nyönzì ndì dhu ìyönga õ, ndirò ifuta õ, idzi afíku nà nyí nyí'ì rörò. Ndì dhu bhéyi ní ndì, kákà nyúdhü rí'ì adù àmbé dhu ènò dò nyí ní pbàkrístò tí nyí nyí'ì nyadù ì'ì idzi mätsö nà dhu-okú dò rò ale-nyí ràdù ìwu.

¹⁷ Obhó tí, idzi dhu ònzì ka kí dhu-okú dò rò ka kí àpbè àbà, ndì dhu ràdù ì'ì, Kàgàwà-nyikpó nòfò dhu tí dhu ní idzi dhu nyí, ròsè nzére dhu ka kònzi dhu-okú dò rò ka kí àpbè àbà dhu dònà.

Krístò ónyü idzi òrà-akpà õ kóró dhu-tsí dò dhu

¹⁸ Krístò nyí náabà àpbè atdí-güna tí ìndrú anzì nzérenga-okú dò rò. Ka ní'ì obhónangatále. Ní kavé nzére ale-okú dò rò, ndíni ndì ndabhü tí nyí nyówù ùvò Kàgàwà-tí'ò. Ka kahò ka, ròvè ngböna ònä rò, pbétù Kàgàwà bhà Hílă-Alafí adù ípiröngä àbhü kà tò tdítödö.

* 3:12 3.12 Zàb 34.13-17

¹⁹ Nírò ní ndì kǎdù àrà dhu òvò ɔvè-bvù ka kúsò ró ì nòtù ùvǎvè ale tò*.

²⁰ I ale ni'ì kákà angyină rò ì nuvó ìnzì 'ìrì Kàgàwà-tsü dhu ale, yà Kàgàwà andù fiyó dhu-dzi Nuwà rí ádràngbá bátó-iyà-ba nóbholo òná kàsumì õ. Ní, ngúfe ale kélë, kà-tì ní àrù ale náatsù ndì bátó-iyà-ba ò, 'àdù ùgù idha rí tséya òtdì dhu õ rò*.

²¹ Wò ndì kàsumì õ ndì nanzì dhu rítèna ní bátizò tó ófò, yà kòmbí arí nyigü fùkú nzérenga õ rò ófò. Ndì bátizò-tì ní nzì ale-ngbò rò andrita nú'õ ka kí idha ní dhu, pbétù ka ní ale àbhù ka kí Kàgàwà tò ídzì ale-afí na dhu. Ndirò, Kàgàwà rǎdù nyigü ndì bátizò-otù õ, Yésù Krístò inglebè ndì ɔvè-bvù rò dhu-okú dò rò.

²² Kùpò wà òrù-akpà ò, ndirò kárádi ádràngbángga tó ngari õ Kàgàwà bhà fangà dòná rò. Ndirò kónyù idzi málàyíká mà, òrù-akpà ò arí'ì ádràngbángga mà, ádràngbángga tó obi mánà nà dhu-tsí dò.

4

Krístò ná'ù ale náabáya dhòdhóhónga tó ípirònga fiyó àpbè dzidò dhu

(Róm 6.6-13; Efè 4.17-24)

¹ Krístò náabà àpbè ngbóna òná rò. Nírò nyí mà átò nyí nyákà nyúdhé nyí mbéyi nyí nyábàna àpbè-dzi t'ondùta tò. Obhó tí, ngbóna òná rò rí àpbè-dzi nónđù ale rítèna dhu ní ndì ròzè ndùbhà nzérenga t'onzita.

² Ní kòmbí, yà ɔnzìkú ndì nùbhà ndíní nyí nyoko tí yà adzi dò òná kàsumì õ, nyí nyákà nzá nyökò tdítdò yà nyí nyádù atdyúya òhò nzére dhu ràmbe nyändà dò. Pbétù, nyí nyákà nyökò àdhàdhì Kàgàwà-afí ózè dhu bhéyi.

³ Obhó tí, angyină rò nyí nyúdà ábhò idhò nyú nyöngò dhu ònzì àdhàdhì inzá Kàgàwà ná'ù ale náarónzina dhu bhéyi. Nyí nyávu nyöngò òko mùnyònì tó ófò mà, nzére dhu-atdyú t'óhota mà, iwa t'órita mà, ònyù ònyù nyí nyí wágúwágú dhu mà, iwa òmvà nyí nyí bhélébhélé dhu mà, sànamù ùlë nyí nyí dhu mánà dhu tó ófò õ.

⁴ Pbétù kòmbí, idhò rárà kókò inzá Kàgàwà ná'ù ale ùkò rò ùkò tí, ìnzì nyí nyí nyüngbò atdíkpá ì mánà tdítdò i nzére dhu t'onzita õ rò. Ndirò, abádhí ròwu dhu ùnò rò ùnò tí nyí ní.

* **3:19 3.19** Atdidhená ale arí ìrèna dhu ní Yésù rarà Idzi Mákürü nánò ɔvè-bvù. Ndirò ngükpákà ale-tsí arírèna ní kà rarà pbìndà mùlémà tó dhu òvò ányì.

* **3:20 3.20** Opt 6.1-7.24

5 Kōkò i ale náaweya ianzì dhu itírò Kàgàwà-ònzì. Ndì Kàgàwà rödöna ní ùvëvè ale mà ípirò rò rí'ì ale mònà-ànyä nítdì ndì ndí dhu.

6 Wò dhu-okú dò rò ní ndì, ka kuno Ídzì Mákürù ùvëvè ale tò átò*. Ìmbă dhu rí'ì abádhí uvè kóró ale-ànyä ka kitdì ròngò ùve dhu-okú dò rò dhu matí, ní abádhí rí ípiröngä àbà àbà dhòdhódhónganà Hlă Alafí-otù ɔ Kàgàwà arí'ì nà dhu bhéyi.

*Kàgàwà arí dhèdhérò perè-tidò ûbhö ìndrù tò
kóró ale tò ídzìnga nabhù tí dhu*

(Luk 21.34-36; Rom 12.5-11; Gàl 6.10)

7 Kóró dhu-tsù rí ndòdì òná kàsùmì níndù wà ndì. Ní ndì dhu-okú dò rò nyí nyákä nyí'ì dhu-öngä t'óvòta néní ale tí. Ndírò nyí nyákä nyökò nyikpóku nà, ndíní nyambè tí nyitsò dö.

8 Ndírò ròsè kóró dhu dònä, nyí nyákä nyözè nyí atdídö nzinzíku ɔ, àzè náarí ábhö nzérenga-döngä nòfù nídhuní.

9 Nyí nyákä nyówù nyákø rö nzinzíku ɔ, inzi nyí nyónu nyí ní ròrò.

10 Nzinzíku ɔ ingbátí ilí ndì ale mà nákä ndònzì kasù yà pbìndà ídzìnga-otù ɔ Kàgàwà ábhü fòná perè ní, ndíní kóró ale tò ídzìnga nabhù tí. Ndì dhu bhéyi ní ndì, nyí nádù i'ì mbéyi arí kasù ònzì foyá Kàgàwà úbho ábhö dhèdhérò perè-tidò ní kasutále.

11 Òte òvø ka kí ìndrù tò ní perè nà rí'ì ale, nákä ndòvò ìndrù tò ní Kàgàwà bhà Òte. Ndírò ìndrù tò ka kí kasù ònzì ní perè nà rí'ì ale, nákä ndònzì ka yà Kàgàwà ábhü fìndà obì ní, ndíní ìndrù ilè tí Kàgàwà-òvò kóró dhu ɔ Yésù Krístò-nyutsi. Ilèta nákä kabhu kà tò tí, ndírò kärí'ì adràngbånga tó obì nà dhòdhódhónganà nà. Amìnà.

*Àpbè àbà arí Krístò-okú dò rò ale nónziya hirò dhu
(Màt 5.10-12; Kas 5.41; 14.22; 2Tè 1.4-12)*

12 Adódü, yà atdídö ma mózè nyí rò, nyí nyákä nzá idhò rükø nyí yà ododu àpbè tó umvútá rí nyábà rò. Nyí nyákä nzá nyözù ndì dhu rí'ì olo tí fükù.

13 Pbétù, idhèkù àkä ndìka ndì Krístò mònà nyí nyúngbò nyí kàbhà àpbè-otù ɔ dhu-okú dò rò. Ní, kàbhà adràngbånganà tó awáwù rí ndítè kóró ale tò nínganí, idhèkù níkaya ndì atdídö nyí ròsè.

14 Nyí nyákä nyözù nyí hirò nónzi ale tí yà ìndrù rí dhu ùno nyí ní Krístò-okú dò rò rò. Obhó tí, ndì dhu rítena dhu ní

* 4:6 4.6 Ùvëvè ale tí ka kírena iró ní, kákà iwa i ìri Ídzì Mákürù rörò uvè ale.

Kàgàwà bhà Hìlă-Alafí, yà ádrùngbănga tó awáwù nà arí'ì ale rarí àdi nyukutsi.

¹⁵ Nzinzíkù ɔ atdí ale mà nákă nzá ndàbà àpbè abvo òkye ndì ndarí dhu-okú dò rò, ogbo ònzì ndì ndarí dhu-okú dò rò, nzére dhu ònzì ndì ndarí dhu-okú dò rò, ndirò ngätsi ní, ngäkpà ale tó dhu ò ndì ndarí nditsú dhu-okú dò rò.

¹⁶ Pbétù, ndì ale apé àpbè àbà mèkrístò tí ndì ndí'ì dhuokú dò rò, nákă nzá nyinà rìwù. Pbétù kàkă ndilè Kàgàwà, Krístò-ovò rí'ì dòná nídhuní.

¹⁷ Kàgàwà rí ìndrú-ànyä ìtdì òná kàsumì níndù wà ndì. Ndirò kà rí ndì anya t'ítdità nòpè àlë'ì pbìndà ale nyá rò rò. Ní dhu apé ʃì'ì àlë-rò rò ndì anya t'ítdità rí ndòpè dhu tí, ní yà i núvö ìnzì 'à'ù Kàgàwà bhà Ídzì Mákărù ale-rò dhu ròlo ìngbà dhu bhéyi?

¹⁸ Hìlă Andítá rí dhu òvò ndàti:
«Dhu apé ʃì'ì obhónangatále nyá náarogù ádrùngbă àpbè ɔ
ndì ndàdà rórò dhu tí,
ní nzérengatále, yà ìnzá Kàgàwà ná'ù ale-rò dhu nóloya
ìngbà dhu bhéyi?»

¹⁹ Nírò, yà àpbè àbà arí Kàgàwà ózè dhu ònzì i arí dhuokú dò rò ale, nákă 'ùbho i Kàgàwà yà i nanzi ale tò ídzì dhu ònzì i í rórò. Ndì Kàgàwà ní yà ndì ndùnò dhu ifá arí ale.

5

*Kànìsà ɔ pbàkùrù mà kóró ngäkpà pbàkrístò mánà
tò Péterù rí sedzà àbhù dhu*

(Kas 20.28; Efè 6.10,18; 1Tè 5.6-8; 1Tì 3.1-7; Yàk 4.6,10)

¹ Ma mí dhu òvò kákà nzinzíkù ɔ rí'ì kànìsà ɔ pbàkùrù tò mati: imá mà átò ma ràri mákùrù-akpà. Imá ní Krístò bhà àpbè tó ngàmbì, ndirò ròsè wòrì dòná, ma mí'iya ìnè ngari nà átò wò rírà ádrùngbănga tó awáwù ɔ.

² Ní nyí pbàkùrù tírò, nyí nyákă nyödò wò Kàgàwà ábhù fukú pbìndà ale mbéyi, àdhàdhì támà t'ündatatále náarí pbìndà támà tó màhò òdò dhu bhéyi. Nyí nyákă nyönzì ka ìnzì ní ùtù tí ka kí nyätü dhu-okú dò rò, pbétù nyí nyákă nyönzì ka ídzì afíkú na, Kàgàwà nözè ka dhu bhéyi. Nyí nyákă nzá nyönzì ndì kasù ongyéngá nyí nyabá tí ònà, pbétù nyí nyákă nyönzì ka nyí nyúbho nyí ndì kasù t'ónzita tò dhu-okú dò rò.

³ Nyí nyákă nzá nyönyù idzi obì nà kökò i Kàgàwà ábhù fukú ale dò, pbétù nyí nyákă nyí'ì ídzì ófò tí abádhí tò.

⁴ Nírò ní ndì nyí nyabáya ádrùngbănga tó awáwù tó mákàkú, yà ìnzì fíndá aya rădù iku, Ádrùngbă Undataba Yésù Krístò rírà nínganí.

⁵ Nyí mà átò ìndrú-owá tírò, nyí nyàkă nyifu kòrí pbákură. Nyí'i abádhí mánà kóró, nyí nyàkă nyökò yorowà nà nzinzikü ſ. Obhó tí, Héllă Andítá náarátina: «Kágawà arí ndùgye yà 'idzí arí itírò ale nà, pbétù kárádù pbìndà idzinga itè yorowà nà aróko ale tò*.

⁶ Nírò, nyí nyàkă nyökò yorowà nà Kágawà, yà ádrùngbângá tó obi nà arí'i ale-ónzí, ndíní kâdùya tí nyidzi orú àkákă kásümì ſ.

⁷ Nyí nyàkă nyabhü kóró fükü mèhetù kà-fó, Ábadhi rí'i inè nyödö ndì ndí ró nídhuní.

⁸ Nyí nyàkă nyí'i afíya òtò rádù ale tí, nyadù nga àndà mbéyi. Obhó tí, fükü òmvü Pfòmvü rí'i inè ngbökü orí ndì ndí ró, ndàmbé òndru dö òhònà ndì ndarana ndà'á ale òme rí àri bhéyi.

⁹ Ní, nyí nyàkă nyödì pfökü kònzi, nyikò pôtsó fükü a'uta ſ. Nyí nyàni wà dhu kóró ngari òná yà adzi ſ, Yésù ná'u òdhíku rarí wòrí àpbè-tidò nábà átò.

¹⁰ Nyí nyí àpbè àbà àbà ákë kásümì tí. Pbétù, Kágawà yà kóró idzinga-tidò ibho arí ìndrú tò ale, núnzi nyí ndíní nyí nyabá tí ngari pbìndà dhòdhódhóngá nà arádi ádrùngbângá tó awawù ſ, Krístò mánà nyí nyúngbò nyí dhu-otù ſ. Ndì àpbè àbà nyí nyí òná kásümì ſ, kà rí nyabhü nyí'i àkákă ale tí, ndàdù fükü a'uta nabhü ròtsì obi. Ndírò kà rí nyabhü nyötsì obi, ndàdù nyabhü nyikò pôtsó inzí ùkângá rívi rörò.

¹¹ Ábadhi ní ndì ádrùngbângá tó obi nà àkă ndì'i dhòdhódhóngá nà ale. Àmìnà.

Bhàrwà ríku dòná rò ovita (1Tè 5.23-28)

¹² Ma màbhü ràndí yà ídö bhàrwà-ngba fükü ní Síla*. Ma márí àbadhi òzù adòdu yà ifuta nà àkă ale nyú tí. Ma mändí ka ndíní nyí nabhu tí nyötsì obi afíku òná rò, nyadù dhu ùni Kágawà bhà idzinga nyú ràri ndì wò nyí nyàpbä nyí ròná.

¹³ Bâbeli† tó kigò ſ arí'i Kànísà, yà Kágawà ópì fîndà àdhàdhì ndì ndapì nyí átò dhu bhéyi, nòvì nyí. Ndírò Mârkò, pbàningba a'uta ſ, nòvì nyí‡.

¹⁴ Àtsé nyàtsé nyí nzinzikü ſ àzè tó dhèdhé nyú nà atdí àba bhà ale bhéyi. Ndírò nyí Krístò bhà ale tírò kóró, Kágawà àkă ndàbhü nyí nyökò mårungà ſ.

* 5:5 5.5 Mbà 3.34 * 5:12 5.12 Pbàrómá t'ávàna ſ, ka kí Síla nánzi átò Sílivanà tí (Kas 15.22,27,40; 1Tè 1.1; 2Tè 1.1). † 5:13 5.13 Bâbeli tí Péterù ipbë iró ní Rómà tó kigò. ‡ 5:13 5.13 Mârkò ní yà Kágawà bhà Idzi Mâkûrù nandí ifo ale nzinzí ſ atdí ale.

Péterù andí ɔyo rí kisë ní bhàrùwà Yàrí bhàrùwà ò i nòtù ádròdrò dhu tí dhu

Yàrí bhàrùwà nandí ní Sìmonì Péterù, Yésù Krístò bhà kasutále ndirò kàbhà uvitatále (1.1). Kändí ka azà kumì dòná imbò nà ato mà azà kumì dòná àràgyètdí nà ato mânà nzinzì ɔ Yésù ka kúgù dhu-dzidò.

Péterù andí ndí ɔyo rí kisë pbìndà bhàrùwà kóró pbàkrístò tò, ndíni abádhí irè tí yà fíyò ndí ndúdhe dhu (1.12).

Kázè dhu ní abádhí rùgyè i títò tó màlímó mà nà abádhí tó nzére mètsö mânà (2.1-22).

Bhàrùwà-nyìti ka kóhù tí dhu

- Bhàrùwà-dòkpa (1.1-2).
- Kàgàwà rí ìndrú ùnzi dhu mà i ale àkă ò'ò a'uta ɔ dhu mânà dhu (1.3-15).
- Kàgàwà bhà Òte ró dhu àkă kapbă ale-afí dhu (1.16-21).
- Ìnzá dhu àkă kírì títò tó màlímó rúdhena dhu dhu (2.1-22).
- Ìngo Ádrùngbälë Yésù níingoja dhu (3.1-18).

Péterù rí ìndrú nòvì dhu

¹ Yàrí bhàrùwà nàndí fákù ní ima Simiyonì Péterù. Ìma ní Yésù Krístò bhà kasutále, ndirò ima ní kàbhà uvitatále. Nyí nyá'ù Yésù Krístò àdhàdhì mǎ má'ù ka átò dhu bhéyi. Ndí a'uta rí'i ábhò ídzìnga nyá nà fákù, àdhàdhì kà rí'i ábhò ídzìnga nà fákà átò dhu bhéyi. Yésù Krístò ábhù àlë rí'i ndí a'uta nà, obhónángatále tí ndí ndí'i dhu-okú dò rò. Àbadhi ní Kàgàwà ndirò ka ní àlë tó Ògèba.

² Ní, Kàgàwà àkă ndàso nyí ndàdù nyábhù nyökò mårùngà ɔ atdídò, ndí mà, àlë tó Ádrùngbälë Yésù Krístò mânà nyí nyáni atdídò dhu-otù ɔ.

Kàgàwà rí ìndrú ùnzi dhu mà a'uta ɔ dhu àkă ko'ò dhu mânà dhu

(Yuw 17.2-3; 2Tì 3.16; Tit 2.11-14; Fil 1.9-11; 3.8-14; Ëbr 6.11-12; 1Pé 1.10-12)

³ Kàgàwà tó pbìndà ádrùngbänga tó obi ní, Ádrùngbälë Yésù íbhò kóró dhu-tsí yà àlë kí atdyúya òho àlë tò, ndíni àlë koko tí Kàgàwà-ró àlë kàpbă àlë-afí rórrò. Obhó tí, kábhù àlë'i àlë rùni ndí Kàgàwà, yà àlë nunzi ndíni àlë kabá tí

pbìndà ádrìngbånga tó awáwù mà pbìndà ídzìngà mÀnà ale.

⁴ Ndi dhu bhéyi ní ndi, Kàgàwà íbhò yà ndì ndakò findá lakká orú odziya nà ádròdrò dhu àlë tò. Ndi lakká nyì nyábà nídhunì, nyì nyí i inè nyötsè yà adzi ɔ nzére dhu-atdyú òho nyì nyí dhu-tsü rò, nyàdù yà Kàgàwà bhà ale tí rí nyítè ófò nòdyì.

⁵ Ní ndi dhu-okú dò rò, nyì nyàkà nyönzì obi nyisë fùkù a'uta dò dhu ní ídzìngà t'ónzita. Ídzìngà t'ónzita dò, nyì nyàkà nyisë dhu ní Kàgàwà ùnì nyì nyí mbéyi nyú dhu.

⁶ Kàgàwà ùnì nyì nyí mbéyi nyú dhu dò, nyì nyàkà nyisë dhu ní inzì nyì nyí nyitsü akye atdí dhu ò dhu. Inzì nyì nyí nyitsü akye atdí dhu ò dhu dò, nyì nyàkà nyisë dhu ní dhu-dzi t'ondùta. Dhu-dzi t'ondùta dò nyì nyàkà nyisë ní Kàgàwà ózè dhu ònzi nyì nyí dhu.

⁷ Kàgàwà ózè dhu ònzi nyì nyí dhu dò nyì nyàkà nyisë dhu ní atdí àba bhà ale bhéyi nyì nyí nyözè dhu. Ndirò, atdí àba bhà ale bhéyi nyì nyí nyözè dhu dò, nyì nyàkà nyisë dhu ní kóró ale òzè nyì nyí dhu.

⁸ Obhó tí, nyì nyapé i kòrì mètsò nà abhò nyú, ní nyì nyönzina kasù rádù ábhò itse nyú nòdhì, nyàdù àmbe àlë tò Ádrìngbåle Yésù Krístò náni dò mbéyi nyú.

⁹ Pbétù, ìmbä arí i kòkò mètsò-tidò nà ale ní ndùmündümú, yà inzì rádù inga àla ale. Ndi ale ònà rò, iwa ndì ndú'o ndì ndìlă yà angyi i i pbìndà nzérengà ɔ rò dhu nádzo wà.

¹⁰ Ní ndi dhu-okú dò rò àabanìnzó, àdhàdhì yà Kàgàwà óvò nyì, ndàdù nyünzì dhu bhéyi, nyì nyàkà nyönzì obi atdídò ndíni nyì nyoko tí àkákà ale tí wò ndi otu ɔ. Nyì nyapé kòrì dhu ònzi, ní nyì nyí nzì àdù nyawà akékpá mätí nzére dhu ò.

¹¹ Obhó tí, ndi dhu bhéyi nyì nyönzì dhu rò ní ndi nyì nyàdù rhusà àbà atdídò, nyötsù ní àlë tò Ádrìngbåle, Ògùba Yésù Krístò bhà dhòdhódhóngà tò Idzi ò.

¹² Wò dhu-okú dò rò ní ndi, ma mädi mongò àmbe i dhu isè dò fùkù bilénganà, iwa mätí nyì nyáni i dhu, nyàdù iko pòtsó yà nyì nyábà obhóngà ɔ rörò.

¹³ Ní, ma mala dhu mbéyi nyú marà fùkù irèta nángbe rò, misè i dhu fùkù yà àdì ma mädi nyìkpódu nà òná kàsùmì ɔ.

¹⁴ Obhó tí, ma mäni wà dhu, ma móvè òná idhò rìndù wà ndi, àdhàdhì àlë tò Ádrìngbåle Yésù Krístò ítè ka kpangba idù dhu bhéyi.

¹⁵ Ní, ma mí obi ònzi atdídò mitè nyì nyóngò i dhu irè bilénganà iwa ma móvè rörò mätí òná otu fùkù.

Kàgàwà bhà ḥte rō dhu àkā kapbā ale-afí dhu

¹⁶ Obhó tí, yà mǎ móvò àlē tó Ádrùngbále Yésù Krístò iraya ádrùngbångá tó obi nà dhu tó màkúrù făkù rò, mǎ móvò nzá ka yà ìndrú ítsò títò tó imbe ſ. Pbétù, mǎ mála wà kàbhà ádrùngbångá tó obi nyìkpóka nyú ní.

¹⁷ Obhó tí, kăbà ifuta mà, ádrùngbångá tó awáwù mánà Ábanà Kàgàwà-fó, yà ndi ádrùngbångá tó obi nà arí'í Kàgàwà-tù níri ndi nínganí. Ndi ale-tù ati: «Yàrì ní Idhùdu, atdídò ma mózè ale. Kärí nyìkpódu nòfò dhu ònzí*.

¹⁸ Mǎ'i nyú mǎ-tírò, mǎ miri wòrí ale-tù òrù-akpà ò rò rírà rò, yà atdíkpá mǎ mi'i kà mánà Hlélä pbìrì dō rò.

¹⁹ Ndirò, mǎ má'u wà yà pbànábí náunç angyangyi ote atdídò. Ní nyí, nyí nyónzí dhu mbéyi nyäpbä afíku ndi ote rò. Wò ndi abádhí avò dhu rí'i àdhàdhì tarà bhéyi, yà inò ſ rádù ìnga àwù, ràrà àhu ìnga rübho dhu ò, ràdù àrà àhu kútsingá nga tó alali† rí afíku-ònга àtdye òná kàsùmì ò.

²⁰ Nyí nyákä nyáni angyi kóró dhu tò dhu ní, pbànábí avò ìndrú tò angyangyi Hlélä Andítá ò rí'i dhu, ní abádhí ravò nzá ràhu dòya ò rò ìtirò.

²¹ Obhó tí, i pbànábí avò ìndrú tò dhu náahù nzá ìndrú ò rò. Pbétù, Kàgàwà bhà Hlélä Alaffí ní ndi abádhí àbhù ongónà ròvò Kàgàwà ìtè fíyò dhu ìndrú tò.

2

Ìnzá dhu àkă kirì títò tó màlímó rüdhena dhu dhu

(Kas 20.29-30; 2Tì 3.1-9; Yud 3-16; Upf 2.14,15)

¹ Angyí, títò tó pbànábí náunyà i Pbàìsràyéli nzínzí ſ. Ní ndi dhu bhéyi tí, títò tó màlímó náunyàya i ànyà nzínzíku ſ átò. I ale níitsuya títò tó nzére dhu t'údheta-tidò nà nzínzíku ſ ìnzá nyí nyáni rórò, 'àdù yà i náwù Ádrùngbále Yésù nyú mà nódhò. Ndi dhu bhéyi ní ndi, abádhí níidhaya Kàgàwà rí tséya òtdì kòmbómbí dhu ìtirò dòyà.

² Ábhò ale náanguya abádhí-owù fíyó nzére mètsò ſ. Ndirò abádhí-okú dò rò, ka kowuya dhu ànò rò nzére Kàgàwà bhà obhóná otu ní.

³ Ndirò, atdídò i ongyéngá-atdyú nóho 'àbà dhu-okú dò rò, abádhí nóowuya nyátra ró ìtsò i ítsò títò tó ote ní. Pbétù ròpè ndi mèhangú ò rò, Kàgàwà rí abádhí-ànyá ìtdì, ndàdù abádhí-tsé òtdì òná idhò rí'i íkyérò.

⁴ Obhó tí, Kàgàwà náabà nzá izu kákà nzérenga nanzi màlàyíká dò màti*. Pbétù, kawà abádhí ìnzí aráve

* 1:17 1.17 Isa 42.1; Mát 17.5; Mrk 9.7; Luk 9.35 † 1:19 1.19 Ozt 24.17; Luk 1.78; Upf 2.18; 22.16 * 2:4 2.4 Opt 6.1-2; Yud 6

dhòdhódhóniga nà kàzù ò. Kárí abádhí òdò atdídò ùtì mbìi ínö-yà-ba õ, iwà ka kusó àdrà-mbí dò ròrò, ròngò àmbè ànyäya ìtdì ndì ndaraya òná idhò òdò dò.

⁵ Kàgàwà náabà nzá izu yà angyinä rò nzérenga nanzi yà adzi õ ale dò matí átò. Pbétù, yà ndì ndàbhù idha ròtù, ràwìlì nzére ale tó yàrì adzi òná kàsùmì õ, kădò Nuwà mà ngbò àràbhù ngükpa ale mánà. Ndì Nuwà ni'ì yà obhónanga tó Ídzì Mákúrù nñónnà ale*.

⁶ Ndirò Kàgàwà náatdì Sòdòmò mà Gòmòrà nà tó kigò õ ale-ànyä, ndòtdì tséya kàzù ní*. Kanzì ndì dhu ndíní i'ì tí atdí ófò tí kóró ale yà adzi õ arí nzérenga ònzi tò.

⁷ Pbétù kigú obhónángatálé, Lotì, yà atdídò akó kókò nzére ale tó nzére màtsø-okú dò rò ale.

⁸ Obhó tí, wò ndì obhónángatálé nñongónà àdi i nzére ale nzinzì õ, ndàmbè abádhí rönzina nzére dhu àndà dò, ndàdù àmbè abádhí rënnona nzére dhu irì dò bìllinganà. Ní ndì dhu ongónà àdù kà-afí ìnza atdídò.

⁹ Ní wò dhu rítèna dhu ní, Ádràngbále Kàgàwà ràri'ì inè ndigú yà ndì ndózè dhu ònzi arí ale umvútá õ rò. Pbétù, kà rí'ì inè ndòdò nzére dhu ònzi arí ale, ndíní ndì ndabhùya tí ràbà àpbè yà adzi õ ale-ànyä ìtdì ndì ndì òná idhò õ.

¹⁰ Ndirò, kítdìya ànyäya atdídò ròsè ale ní kákà ngbòya rí atdyúya òho nzére dhu õ tí aróko, 'àdù àmbè Kàgàwà bhà ádràngbångà gàyà ònzi dò ale.

Kókò i titò tó málímó ní 'idzì arí ìtirò ale, 'òyò arí ale, ndirò ìnzi arí òdò ònzi ádràngbångà tó awáwù nà arí'ì òrù-akpà õ ípírònga nà dhu-tsí ní i dhu ùnò nzére rò ale.

¹¹ Yà abádhí nyú nñdà ɔbi ní, 'àdù i'ì ádràngbångà tó ɔbi nà málàyíká mà náarí nzì abádhí òbhù, 'àmbè dhu ùnò dò ní nzére Ádràngbále-ònzi.

¹² I titò tó málímó arí dhu ònzi àdhàdhì irí õ ìzä arí dhu ònzi ìmbà irètá na dhu bhéyi, 'àmbè dhu ùnò dò ìnzá i ùni dhu ní matí. Irí õ ìzä núpè ka karí ràtsì àzèmbè i álåna àdà ò, kadù òkyènà. Ní ndì dhu bhéyi tí, i titò tó málímó-tsè nñotdìya ndì tsékè fiyó nzérenga nyú-okú dò rò i irí õ ìzä bhéyi.

¹³ Kàgàwà abhùya abádhí ràbà àpbè àdhàdhì abádhí arí ngükpa ale àbhù ràbà àpbè foyá dhu bhéyi. Abádhí-idhè náarí ndìkà ìkà tí yà ngbòya òná rò i atdyúna òho nzére dhu ònzi i adyi-panga rò. Mùhendù õ nyí nyí'ì atdikpá abádhí mánà rò, abádhí-idhè arí ndìkà ìkà tí nyatrà i rò. Ní mùhendù õ abádhí rí'ì dhu náaradù ìnze ìnzé tí ràkú, ndì dhu ràdù nyìku àbhù rìwù.

¹⁴ Abádhí-nyìkpó arónena ale ní mìnyònì ònzì i í nà vèbhále kèle, ndirò abádhí náarí nzì 'ìngyé nzérenga t'ónzita ní. Abádhí náarí kákà ivíví a'uta nà ale nídhà ròtsù nzérenga t'ónzita ù. Abádhí ábhù ongyéngá òne i í dhu ràtdú affiya atdídö. I ale ní iwà Kàgàwà ófù ale!

¹⁵ Abádhí úbhà obhónga tó otu, 'àdù òwu igi Bálamà, Bèori* t'ídhùnà núubhì òná otu ù. Ndì Bálamà azè dhu ní ndòngyé malì nzére dhu ònzì ndì ndí dhu-otu ù.

¹⁶ Ní Kàgàwà arù kà dö ndì kàbhà nzérenga-okú dò rò: kàbhù kayinò, yà ìnzì aróte ìzà nyá ròtè ìndrú bhéyi kà tò, rìsò wò kà ràpàna ndònzì ìnzá nga nòfò dhu.

¹⁷ Kòkò i titò tó málímó rì'ì àdhàdhì yà ìmbä idha arí'ì òyà idha-bhu bhéyi. Abádhí rì'ì àdhàdhì yà àpùpú ròpilina àpbù bhéyi. Kàgàwà óbhòlò wà ngari abádhí tò atdídö úti mbìi inò ù.

¹⁸ Abádhí arí 'ìdzì 'àmbe ìmbä tìya nà ɔte òvò dö ìndrú tò orù tuya nyá nà. Ndì dhu bhéyi ní ndì, abádhí arí yà iwà i nútù nzére dhu ònzì arí ale rò rò ale nídhà tìya ù, ndíni i nadù tì tdítidö 'àmbe yà ngbóya rì atdyúya òho nzére dhu ònzì dö.

¹⁹ Abádhí arí làká òkò ngükpa ale tò 'àti, i ale ràroko dòyá itirò, támànyà pbánì i nyá itirò ní ìndrú àbhù arí rìnza i dhu tó ino rórò. Obhó tí, atdí dhu náapé ìndrú àgye, ní ndì ale ní wò ndì ndí nágé dhu bhà ino.

²⁰ Obhó tí, atdídhená ale nábhà wà yà adzi ù nzére dhu t'ónzita, Yésù Krístò i úni fìyó Ádràngbále tí ndirò Ògùba tí dhu-otu ù. Pbétù, abádhí apé 'àdù i nzére dhu ù tdítidö, i dhu ràdù 'àgye, ní abádhí tò ófò ràdù i i nzére nyá ròsè angyi abádhí arí'ì nà ófò dòná.

²¹ Abádhí úni wà obhónanga tó otu, pbétù abádhí ádù yà fìyò ka kavò Kàgàwà bhà ililà Ùyátá nábhà ìnzì 'ìfu. Ní ndì dhu bhéyi kí'ina rò, dhu akána ìnzì abádhí ràni ndì obhónanga tó otu.

²² Wò ndì abádhí tò ófò náko wà ndì kákà mbayì ù ka kòvò dhu nà kpangba. I mbayì rätina: «Ìtsé nádu wà ndì, ndònyà yà ndì ndàdyò ònà rò dhu tdítidö*.» Ndirò: «Iwà ndì nù'o mbéyi àdù-iyà-ba nángbò wà ndì tdítidö, ndàmbe ndàhà dö ɔtdò ù.»

3

Ìngó Ádràngbále Yésù níngoya dhu

(Isa 51.6; 65.17; Mát 24.37-38; Luk 21.34-36; 1Tè 5.1-10; 2Tè 1.7-10; Yud 17-19; Upf 20.11; 21.1)

* 2:15 2.15 Òzt 22.4-35 * 2:22 2.22 Mbà 26.11

¹ Yà atdídő ma mózè nyí rò ɔdhídu, yàrí ní ɔyo rí kisë bhàrwà yà ma mändi făkù. Kökò ɔyo ma mändi făkù bhàrwà ɔ, ma mózè misè făkù dhu ní iwa nyáni dhu, ndíni nyí nabhà tí nyirè i dhu tditdö àkákä dhu bhéyi.

² Ma mózè nyirè yà angyangyi ililà pbànabí nüuno ɔte mà, Ádrùngbälë, Ogàba Yésù Krístò bhà Uyátá, yà kàbhà uvitatále nüudhè făkù mânà.

³ Ròsè kóró dhu dòná, nyí nyákä nyáni dhu ní, kàrí idho, yà yà adzi ɔ dhu-tsà rí ndàpà ndòdì ndì ɔyá ɔ rí'ì ale ràrì afíya òzè dhu bhéyi tí i nözè 'òkò ale. Abádhí nòowuna nyugbò rò,

⁴ 'àmbé àtìnà dò: «Yésù akò làká ndàti, ìngo ndì ràrì ìngo! Ní kòmbí kà rí'ì ngboró? Obhó tí, ròpè ndì yà àlë t'ábhúna nüuvèna rò*, kóró dhu náarí'ì inè àdhàdhì yà Kàgàwà abhòlòna yà adzi rò i i'ì dhu bhéyi tí!»

⁵ Wò dhu ènò i í rò, abádhí ènà rò arana àdzo rò dhu ní: mùhangù ò rò, Kàgàwà rabhòlò òrù-akpà mà yà adzi mânà òtëna ní, ndirò kà rabhòlò yà adzi ràhu idha ò rò, ndàdù adzi-kpa mà-ñga nündò idha mânà.

⁶ Ndirò ndì ɔte-ɔbì ní tí, yà angyi i'ì adzi ninza ní òtòtù, rùpili ndì idha*.

⁷ Ní, wò ndì ɔte-ɔbì ní tí, Kàgàwà úli wà yà kòmbí rí'ì òrù-akpà mà adzi mânà tsëna tí, ndíni ndì ndubìya tí kàzu ò. Kàrí abádhí òdò wò ndì indrú-ànyá ndì ndunoya, ndàdù nzérengatále-tsè òtdì èná idho tò.

⁸ Pbétù, yà atdídő ma mózè nyí rò ɔdhídu, atdí dhu rí'ì inè yà inzá àkä ndàdzo èkunà rò. Ndì dhu ní: Ádrùngbälë Kàgàwà-nyìkpó ɔ, atdí idho rí'ì àdhàdhì atdí lufù atò bhéyi, ndirò atdí lufù atò rí'ì àdhàdhì atdí idho bhéyi*.

⁹ Ádrùngbälë nádzo nzá yà ndì ndakò pbìndà làká nábhù ndì ndí rakä dhu rò rò, àdhàdhì yà atdídhená ale náaríreña dhu bhéyi. Obhó tí, kàrí dzikù òndù, inzá ndì ndózè atdí ale mà rawí, pbétù ndì ndózè kóró ale rùgèrè i 'ùbhà fíyó nzérenga nídhuní.

¹⁰ Ádrùngbälë bhà idho níisíya àdhàdhì ogbotále rírà èná idho náarí i'stì inzá ka kùni rórò dhu bhéyi. Ndì nínganí, òrù-akpà náawíya gíritína räva rórò. Ndirò, yà Kàgàwà abhòlò kóró dhu-tsí, yà inga àwù arí òrù-akpà-nyì-rò dhu-tsí, níidhoya i kóró kàzu-fó. Yà adzi, èná arí'ì kóró dhu-tsí mânà nüuwíya kóró átò.

* **3:4 3.4** Ábhò ale ríreña dhu ní, «Alé t'ábhúna» tí ka kátina iró ale ràrì kákà wemberé té Yésù Krístò na'u ale. * **3:6 3.6** Opt 1.6-9; 7.11-23 * **3:8 3.8** Zàb 90.4

¹¹ Nírò, wò dhu bhéyi kóró dhu níñzaya ì rò, nyí nyákă nyökò ńlìlă ófò ő Kàgàwà-nyìkpó ő, nyádù afíku àpba közè dhu ònzi nyí nyí dhu rò.

¹² Nyí nyákă nyökò ndì dhu bhéyi yà Kàgàwà bhà idhò òdò nyí nyí atdyúku nyú nà ràkă tsàkàtsàkà òná kàsùmì ő. Ndì idhò ő, Kàgàwà ubìya òrù-akpà kàzu ní, yà òrù-akpà-nyì rò arí inga àwù dhu ràdà 'idhò ndì kàzu bhà igbétá ní.

¹³ Àdhàdhì yà Kàgàwà akò làká-bvù rò, àlë kódöna dhu ní òrù-akpà-owútá mà, adzi-owútá mánà rüvò dhu. Ndì òrù-akpà-owútá mà adzi-owútá mánà ő róko ale róngo ònzìnà dhu ní obhónángá tó dhu kélë.

¹⁴ Yà atdídò ma mózè nyí rò ɔdhídú, wò ndì idhò òdò nyí nyí ònaná, nyí nyákă nyökò måràngà ő Kàgàwà nà. Nyí nyákă nyöñzì ɔbi nyökò ńlă nyí nyìlă kà-nyìkpó ő rörò, ndirò ńmbă nzére dhu tí ka kádù ɔzùnà atdí dhu mà rí'ì nyukutsì rörò.

¹⁵ Nyí nyákă nyäni dhu ní, yà àlë tó Ádràngbälë rädi ńnzì ndàmbé ingo dò dhu ràrì ndì otu nùbhà fùkù ndíni nyí nyugù tí. Ndì dhu rí'ì àdhàdhì yà àlë t'ádònà ndirò àlë t'ódhìnà Pòlò ándì fükù yà Kàgàwà ábhù fíndà dhu-önga t'óvòta tó irèta-bvù rò dhu bhéyi.

¹⁶ Kóró pbìndà bhàrùwà ùndí ndì ndí rò, kárí òte i dhu dò. Pbétù i bhàrùwà ò, ngükpà dhu rí ale-do àlù dhu náarí'ì ɔbi tí. Ní kákà ńzá nga náni, ndirò ńnzì 'àdù ɔ'ò afiya òná rò ale, náarádù i dhu-tì ùle ávàya dò, àdhàdhì i arí ńlìlă Andítá ò ngükpà dhu-tì ùlë dhu bhéyi. Wò dhu bhéyi i í dhu ònzi rò, abádhí arí 'inzá ńtirò.

¹⁷ Nírò nyí, yà atdídò ma mózè nyí rò ɔdhídú, kòní ma móvò wà dhu angyangyi fükù. Ní nyí nyákă nyödò nyí mbéyi, akye nyí nyowuna kókò nzére ale tó nzérenga àbhù rùwi nyí, ńnzì nyádù iko pótsó fükù a'uta ő ní.

¹⁸ Pbétù nyí nyákă nyämbe ɔ'ò dò ídzìnga ő, ndirò àlë tó Ádràngbälë, Ògùba Yésù Krístò ùnì nyí nyí mbéyi nyú dhu mánà dhu ő. Ilèta àkà àlë ràbhù kà tò ròpè ndì kòmbí, ndirò dhòdhóhónganà! Àmìnà.

Yùwanì andí wemberè tí bhàrùwà Yàrí bhàrùwà ò ì nòtù ádròdrò dhu tí dhu

Yàrí ní wemberè tó bhàrùwà yà Yésù bhà uvitatále Yùwanì núundí ìbhù bhàrùwà nzínzi õ. Kündí abádhí mbèmbè àràgyètdí kumi ato nádà Yésù ka kúgù dhu-dzidò rórò. Kändí yà ɔvòna arí'í dòná Yésù Krístò bhà Ídzì Mákärù mà átò. Ndirò ka kírè nga kà randí ndì Upfòta tó bhükù.

Yà wemberè tó bhàrùwà nòfò ndì Kàgàwà bhà Òte ànò ka kí ìndrú tò dhu nà. Yùwanì náandí ka Áziyä-Ngbà tó pbìrì, yà Tùrùkiyà tí ka karí àtina kòmbí õ pbàkrístò tò. I pbàkrístò níri nzá ì nzínziya õ ndì mákürù àlè dòya tí dhu dò. Ní atdídhená ale núuvò fíyò kànìsà ò rò 'òwù. Ngékpà ale náadù òngo títò tó málímó tí, 'àmbe pbàkrístò àbhù dò tsiya ràva ì nzínziya õ. I málímó nòowúnà 'ùvo rò ìnzì 'à'ù Yésù Krístò angò ìndrú tí dhu. Ndirò, abádhí nòowúnà 'ùvo rò ìnzì 'òzù ka Kàgàwà t'Ídhùnà tí (2.22; 4.2-3; 5.10). Abádhí náagò nzérengatále tí ì í dhu (1.8; 3.7-10), ìnzì 'àdù àzè nítè fíyò nzínziya õ (2.9-11; 3.14-15; 4.20-21).

Yùwanì azè ndòvò ìbhù dhu pbìndà bhàrùwà ò: kázè ndàbhù pbàkrístò mà nzínzi õ rí'í Kàgàwà Àba mánà irita ràbà ɔbi. Ndirò kázè pbàkrístò nzínzi õ rí'í tsí ràbà ka átò. Kázè átò dhu ní, ndàbhù sedzà pbàkrístò tò ròkò yà Yésù Krístò ndítírò nyú nala, 'àdù kà rǎnɔna dhu nyú níri ale rúdhëna fíyò dhu ifù ì í ró tí.

Bhàrùwà-nyìti ka kóhù tí dhu

- Bhàrùwà-dòkpa (1.4).
- Awáwù mà ínò mánà (1.5-2.29).
- Kàgàwà bhà inzo mà pfòmvò Sìtanì bhà-tsí mánà nzínzi- ñga nútú dhu (3.1-24).
- Obhóná pbànábí mà títò tó pbànábí mánà (4.1-6).
- Ìndrú àkă 'ozè ì ozè tí nzínziya õ, Kàgàwà ózè ì atdídò nídhun (4.7-21).
- Mùlèmà tó a'uta (5.1-21).

*Ípìrònga tó Òte
(Yùw 1.1-14; 1Yù 5.11-13)*

¹ Ma mí yà dhu nándí fükù, Ípìrònga tó Òte-okú dò rò. Ndì Òte ní'í ìnè kóró dhu-tsí rí 'òpè rò. Ndì Òte mà miri ngékpà

òdhídu uvitatále mānà, mādù àlanà nyìkpóka nyú ní. Ndírò mǎ mandà ka, mādù ngbóna ùlu otsúka nyú ní.

² Obhó tí, ndí Ípirònga náavì ndì ìndrú tò, mādù àlanà. Ní ndí dhu-okú dò rò, mǎ ní ndí dhu tó ngàmbì, ndírò mǎ mí dhòdhódhóniga tó Ípirònga, yà Àba Kàgàwà-ti'ò i'ì òvò fükù. Ndi Ípirònga ní ndí yà ndí nitè fákà.

³ Ní wò mǎ mala, mādù ìrinà dhu òvò mǎ mí átò fükù, ndínì àlë kungbò tí àlë atdíkpá nyí mānà. Wò ndí àlë tó ungbòta rí àlë àbhù àlë rí'ì atdíkpá Àba Kàgàwà mà Idhùnà Yésù Krístò mānà.

⁴ Ní, mǎ mí wò dhu àndí fükù ndínì àlë tó dhèdhé náaká tí bhúnà ſ.

Kàgàwà ní Awáwù dhu

(Zàb 32.1-5; Mbà 28.13; Èfe 5.8-14; Tit 2.14)

⁵ Kànì yà Yésù Krístò-tsü mǎ mìri dhu. Ndí dhu ní ndí yà mǎ móvöna fükù. Káti: «Kàgàwà ní awáwù. Ní ínò arí'ì mbä akekpá mätí kà-nyutsì.»

⁶ Àlë kapé àtina iわà àlë rùngbò àlë Kàgàwà mānà, àlë ràdù i'ì inè ínò ſ àlë kúbhi ró, ní àlë ní titòtálé, ndírò àlë kónzina dhu ní nzí obhóngiga.

⁷ Pbétù, àlë kapé àmbe ùbhi dō awáwù ſ, àdhàdhì Kàgàwà narí awáwù ſ arádi ale dhu bhéyi, ní àlë kùngbò wà àlë àlë nzínzi ſ. Ndírò ndí Kàgàwà t'Idhùnà, Yésù-azù nü'o wà àlë kóró àlë tó nzérenga ſ rò, àlë rìlä Kàgàwà-nyìkpó ſ.

⁸ Àlë kapé àtina ìmbä àlë ràrì'ì nzérenga nà, ní àlë kùtrà wà àlë àlëtirò, ndírò obhóngiga rí'ì mbä àlë-nyutsì.

⁹ Àlë kapé àlë tó nzérenga òvò kpangba Kàgàwà-ònzi, ní kà ràdù àlë tó nzérenga nübà, ndàdù àlë ú'o àlë rìlä nyìkpóna ſ. Obhó tí, àbadhi ní yà ndì ndànò dhu nífù arí ale, ndírò ka ní Obhónángatálé.

¹⁰ Àlë kapé àtina inzà àlë rònzi nzérenga, ní àlë kòzù wà Kàgàwà titò-ba tí, ndírò kàbhà ote rí'ì ìmbä àlë-affí ò.

2

Yésù ní ndí àlë dō arí ndùgye àvùkă dhu

(Yùw 13.34-35; 14.21-24; 15.12-14)

¹ Pbàninzó, ma mändí yà dhu fükù inzí nyí nyonzí tí nzérenga. Pbétù, atdí ale mà náapé nzérenga ònzi, ní àlë kí'ì inè àlë dō rí ndùgye àvùkă nà, Àba Kàgàwà-ti'ò. Ndi ale ní Yésù Krístò, Obhónángatálé.

² Ndírò, àbadhi abhà ndì ndítírò, ndòvè perè tí, ndínì Kàgàwà ubà tí àlë tó nzérenga. Kävè nzá àlë tó nzérenga-okú dò rò tí, pbétù kävè yà adzi ò kóró ale tó nzérenga-okú dò rò átò.

³ Àlë kapé Kàgàwà bhà Uyátá nífù, ní àlë kùni wà Kàgàwà.

⁴ Atdí ale náapé àtina: «Iwà ma múnì Kàgàwà», pbétù ìnzì ndàdù kàbhà Uyátá nífù, ní ndì ale ní títò-ba. Ndírò obhóniga rí'ì mbă kà-nyutsì.

⁵ Pbétù, Kàgàwà bhà Òte nódò arí mbéyi afína ò ale ní ndì Kàgàwà nözè àkákă dhu bhéyi ale. Wòrì ní ndì àlë kádù Kàgàwà mánà àlë kùngbò àlë dhu ùni ròná dhu.

⁶ Ndì ale náapé àtina iwà ì rúngbò ì Kàgàwà nà, ní ndì ale àkă ndùbhi yà Yésù ubhì dhu bhéyi.

Uyátá ɔwútá

(Màt 6.24; Rom 12.2; Yàk 4.4)

⁷ ɔdhídù, yà atdídò ma mózè nyí rò, yà ma mánđina făkù uyátá ní nzí uyátá-ɔwútá. Pbétù, ma mánđina făkù dhu ní uyátá-ayí. Ka ní yà dòna-kpa ò rò nyí nyabà, ndírò yà iwà nyí nyiri Kàgàwà bhà òte.

⁸ Ngätsi otu ò, yà ma mánđina uyátá rí'ì àdhàdhì uyátá-ɔwútá bhéyi. Ndì uyátá tó obhóniga návi ndì Yésù Krístò-nyutsì, ndírò nyukutsì màtì átò. Obhó tí, kòmbí ínò rí'ì ùda ndì ndáda ró, awáwù nyú ràdù ndòpè ndàwù nga.

⁹ Atdí ale náapé ndàti awáwù ò ndì ndí'ì dhu tí, pbétù ndàdù ì'ì inè ɔdhìnà ndì ndóndrò ró, ní ndì ale rí'ì inè ínò ò kòmbí màtì.

¹⁰ ɔdhìnà nözè ale rí'ì awáwù ò, ndírò indrù àbhă rí ròtsù nzérenga ò dhu rí'ì ìmbă kà-nyutsì.

¹¹ Pbétù, ɔdhìnà nòndrò ale rí'ì ínò ò. Kärúbhi ínò ò, ndírò kùni nzá àdhà màtì ndì ndárà dhu, ínò ìti kà-nyïngä dhu-okú dò rò.

¹² Pbànïnzó, ma mí dhu àndí făkù, Kàgàwà ubà wà făkù nzérenga Yésù-ɔvò-okú dò rò nídhunì.

¹³ Abádù, ma mí dhu àndí făkù, iwà nyí nyáni yà inè i'ì dòna-kpa ò rò kóró dhu-tsí rí 'òpè rò ale dhu-okú dò rò. Zàdhä, ma mí dhu àndí făkù, iwà nyí nyónzì wò Nzére-ale-akpà lémà nídhunì.

¹⁴ Pbànïnzó, ma mí dhu àndí făkù, iwà nyí nyáni Àba Kàgàwà dhu-okú dò rò. Abádù, ma mí dhu àndí făkù, iwà nyí nyáni yà inè i'ì dòna-kpa ò rò kóró dhu rí 'òpè rò ale dhu-okú dò rò. Zàdhä, ma mí dhu àndí făkù, obi nà nyí nyí'ì dhu-okú dò rò: Kàgàwà bhà òte rí'ì afíku ò, nyadù Nzére-ale-akpà lémà nónzì.

¹⁵ Nírò, àpé nyòzè yà adzi, ndirò àpé nyòzè kà ɔ́ rí'ì dhu-tsí. Ndì ale náapé yà adzi òzè, ní ndì ale nözè nzá Àba Kàgàwà.

¹⁶ Obhó tí, yà adzi ɔ́ rí'ì kóró dhu-tsí núvò nzá Àba Kàgàwà bhà rò, pbétù i dhu-tsí núvò yà adzi ɔ́ rò. I dhu-tsí ní, ale-rgbò òzè dhu-atdyú òho ka kí atdídò dhu, àlă ka kàla dhu-atdyú òho ka kí kabà dhu, ndirò ongyéngá-okú dò rò ka kí ale òyò dhu.

¹⁷ Yà adzi mà, òná kóró dhu-tsí yà ìndrú arí atdyúya òho mánà rëda ùda. Pbétù, Kàgàwà ózè dhu ònzì arí ale náarádi dhòdhóhónganà.

Nyòdò nyí Krístò bhà òmvü rò rò

(Yùw 1.12-13; 16.13-15; Röm 8.14-19; 1Yù 4.1-6; 5.18)

¹⁸ Pbànínzó, yà adzi ɔ́ dhu-tsù rí ndòdò òná idhò níndù wà ndì. Nyí nyíri wà dhu, Krístò bhà òmvü ràrì'ì ìrà ndì ndírà rò. Ní kònì Krístò bhà òmvü nányà wà i abhò nyú kòmbí. Ní àlë kùni wà dhu, kàrì idhò ràrì yà adzi ɔ́ dhu-tsù nyú rí ndòdò òyá idhò.

¹⁹ Kókò i ale núvò àlë nzinzì ɔ́ rò tí, pbétù abádhí ní'ì nzí àlë t'ódhína nyú. Obhó tí, abádhí ní'iyana gukyè àlë t'ódhína nyú tí, ní abádhí ókòyana atdíkpá àlë mánà. Abádhí úbhà àlë, ndinì dhu nitè tí kpangba ìnzì ràrì i àlë nzinzì ɔ́ ale.

²⁰ Pbétù nyí, nyí nyábà wà Krístò ábhù fákù Kàgàwà bhà Hílă-Alafí. Ní nyí kóró, nyí nyùni wà obhónganà.

²¹ Ma mändí nzá dhu fákù ìnzá nyí nyùni obhónganà dhu-okú dò rò. Pbétù ma mändí dhu fákù, iwà nyí nyùni obhónganà dhu-okú dò rò. Ndirò nyí nyùni wà dhu, ìnzì titò té atdí dhu mà ràrädù àhù obhónganà ò rò.

²² Titò-ba ní àdhí? Titò-ba ní yà Yésù àgò arí ndàtì ìnzì ní Krístò tí ale. Kònì ndì ale ní ndì Krístò bhà òmvü. Kärí Àba Kàgàwà mà, Idhùnà Yésù mánà nágò.

²³ Obhó tí, Kàgàwà t'Ídhùnà násà rí ìngbàtí ili ndì ale mà, násà wà Àba Kàgàwà átò. Ndirò, ndì Kàgàwà t'Ídhùnà nà'ù ale, ná'ù wà Àba Kàgàwà átò.

²⁴ Nírò, yà dòna-kpa ò rò nyí nyíri ote nákă ndàdì affíku ò. Wò ndì dòna-kpa ò rò nyí nyíri ote náapé àdì afíku ò, ní nyí átò nyí nyóko òko Àba Kàgàwà mà, Idhùnà Yésù mánà ò.

²⁵ Ndirò, kànì àlë tò Krístò akò làká: ndì làká ní dhòdhóhónganà té ípirònganà.

²⁶ Ma mändí wò dhu fákù kókò nyí nözè 'ùträ ale-okú dò rò.

²⁷ Pbétù nyí, yà Krístò irá nyí ní Hílă-Alafí rí'ì ìnè ùkù. Ní ndì dhu-okú dò rò, nyí nyí'ì mbä ùdhé té ka kí dhu ùdhé

făkù dhu-atdyú nà. Obhó tí, Kàgàwà bhà Hlélá-Alafí arí kóró dhu ùdhé făkù. Ní wò kärúdhéna făkù dhu ní obhó dhu, ìnzì ní títò. Ní, dhu àkă nyökò Krístò mánà nyĕ nyúngbò nyĕ rórò, àdhàdhì Hlélá-Alafí nûdhe ka făkù dhu bhéyi.

²⁸ Ní kòmbí pbàninzó, dhu àkă nyökò Krístò mánà nyĕ nyúngbò nyĕ rórò, ndíni Kà rítsi ìngo nínganí, àlë kí'iya tí mánzì nà, ndirò ìnzì àlë-nyì adùya tí iwu Kõnzì-tsü ɔ.

²⁹ Nyĕ nyapé dhu ùnì Krístò ràrì obhónángatálè, ní nyĕ nyákă nyení dhu ní, obhónanga ònzì arí ìngbàtí ɔli ndì ale mà ní ràrì Kàgàwà bhà ìngba.

3

Kàgàwà bhà inzo

¹ Ìgyò! Nyàndà pé ìngbà dhu bvutí àzè ní mâtí Àba Kàgàwà náazè àlë dhu. Kàrì àlë ànzi pbìndà inzo tí. Ní àlë ní obhó tí, kà bhà inzo. Wò dhu-okú dò rò, yàrì adzi náni nzá àlë, ìnzá kùni Kàgàwà nídhuní.

² ɔdhídú, yà atdídò ma mózè nyĕ rò, kòmbí àlë ní Kàgàwà bhà inzo. Ndirò olùnà rò àlë kí'iya tí dhu nápè nzá ndàvì kpangba. Pbétù, àlë kùni dhu ní, Krístò rítsi ìngo nínganí, àlë kuliya àlë kà bhéyi, àlë kalaya ka yà ka nyú arí'ì dhu bhéyi nídhuní.

³ Ní, Krístò ndì ndalaya dhu nà'ù ale, nákă ndù'o ndì ndítirò ndìlă Kàgàwà-nyìkpó ɔ, àdhàdhì Krístò ɔlă kà-nyìkpó ɔ dhu bhéyi.

⁴ Ìndrú náapé nzérenga ònzì, ní ndì ale nífù nzá Kàgàwà bhà ɿyátá. Obhó tí, nzérenga ní ìnzì ka kí Kàgàwà bhà ɿyátá nífù dhu.

⁵ Ní nyĕ nyàni wà dhu, Yésù Krístò rira ndíní ndì ndu'o tí ìndrú tó nzérenga. Ndirò, kà-nyütsì nzérenga rí'ì mbă akékpá mâtí.

⁶ Yésù ò rádi ìngbàtí ɔli ndì ale mà, náarí nzí nzérenga ònzì. Pbétù ìngbàtí ɔli ndì ale mà náapé àmbe nzérenga ònzì dò, ní ndì dhu itè dhu ní, ndì ale rála nzá Yésù, ndirò kà rúni nzá ka.

⁷ Pbàninzó, àpé nyàbhù atdí ale mà ràtrà nyĕ. Obhónanga ònzì arí ale ní ndì nyú tírò obhónángatálè, àdhàdhì Yésù Krístò ní obhónángatálè dhu bhéyi.

⁸ Nzérenga ònzì arí ale ní Pfòmvò bhà ale, ndì Pfòmvò náapè ndònzì nzérenga dòna-kpa ò rò kóró dhu-tsí rí'òpè òná kàshùmì ɔ dhu-okú dò rò. Ní Kàgàwà t'Ídhùnà níra ndíní ndì ndugolo tí pfòmvò bhà kasù.

⁹ Ìngbàtí ɔli ndì ale mà Kàgàwà bhà ìngba tí rí'ì, ní rí nzí nzérenga ònzì, Kàgàwà bhà ote rí'ì kà-afí ò itse bhéyi

nídhunì. Ndìrò, ndì ale rì nzì àdù àmbe nzérenga òonzì dō, Kàgàwà bhà ìngba tí ndì ndí'ì nídhunì.

¹⁰ Yà dhu bhéyi ní ndì ka kádù Kàgàwà bhà inzo mà Pfòmvò bhà inzo mánà náni: ìngbàtí fli ndì ale mà, ìnzì arí obhónánga ònzì, ndìrò ngätsi ní ìnzá ɔdhìnà nözè, ní nzì Kàgàwà bhà ìngba.

*Dhu àkă ìndrú ròzè ì nzíñziya ɔ dhu
(Yùw 15.12-21; 1Yù 4.7-8,16-21)*

¹¹ Obhó tí, kònì yà dòna-kpa ò rò nyí nyírì ote: dhu àkă àlë ròzè àlë àlë nzíñzi ɔ.

¹² Dhu àkă nzá àlë rònzì dhu Kàyinà bhéyi, ka ní'ì Nzére-ale-akpà bhà ale, ndìrò kähò adònà. Ádu kähò ka okúna dò rò? Kähò ka okúna dò rò dhu ní, kàbhà kasu ní'ì nzére, pbétù kà t'adònà bhà tsí ràdù ʃì'ì mbéyi.

¹³ Adódù, àpé nyàbhù idhò rùkò nyí yà adzi ɔ ale rì nyöndrò rò.

¹⁴ Àlë nyá àlë kùni wà dhu iwà àlë rùvò ɔve ò rò, àlë rùdà ípirònga ò, àlë t'adóna àlë kózè nídhunì. Obhó tí, ìnzá ɔdhína nözè ale nádì àdì ɔve ɔ.

¹⁵ Adònà nóndrò ìngbàtí fli ndì ale mà ní abvo òkye arí ale. Ndìrò nyí nyàni wà dhu, abvo òkye arí ìngbàtí fli ndì ale mà, ní ràrì'ì mbä dhòdhódhónga tó ípirònga nà nyànatì.

¹⁶ Yàrì ní ndì àlë kùni àzè ròná otu: Yésù Krístò adzi pbìndà ípirònga àlë-okú dò rò. Ní àlë mà átò, àlë kàkà àlë ràdzi àlë tó ípirònga àlë t'adóna-okú dò rò.

¹⁷ Ìngbàtí fli ndì ale mà náapé ʃì'ì yà adzi ɔ ongyéngá nà, ndàdù adònà nála mèhetù ɔ rí'ì rò, pbétù ndàdù ɔtsúna utesì ìnzì ndònzì ndì ɔdhìnà dzùnà, ní ndì ale ràdù àtìnà ìngbà dhu bhéyi, iwà ndì ròzè Kàgàwà?

¹⁸ Pbàñinzó, àpé kì'i àzè nà àlë-òtè ɔ tí, ndìrò àlë-ìdà dò tí. Pbétù, àlë kàkà àlë rìtè àzè àlë kàsü ɔ, ndìrò obhónga dō.

Kàgàwà-nyutsì ka kóko dhu náni ka kádù ròná dhu

¹⁹ Wò dhu-otù ɔ ní ndì, àlë kádù obhóngatále tí àlë kí'ì dhu náni, ndìrò àlë-afí ràdù ndòpè Kàgàwà-ònzì.

²⁰ Obhó tí, àlë-afí apé àlë òbhù, ní àlë kùni wà dhu Kàgàwà bhà Ádrùngbänga ròsè wà àlë-afí tó ádrùngbänga dònà, ndìrò kà ràni wà kóró dhu.

²¹ ɔdhídù, yà atdídò ma mózè nyí rò, ìnzì àlë-afí náapé àlë òbhù, ní àlë kí mbä àdù ʃì'ì ɔdò nà Kàgàwà-ònzì.

²² Ndìrò, ìngbàtí fli ndì dhu mà kà-fó àlë kònzi, nábà àlë kádù àbà, kàbhà uyaátá àlë kifù, àlë ràdù kà-nyìkpó nòfò dhu ònzì dhu-okú dò rò.

²³ Ndírò, kànì kàbhà uyátá: Dhu àkă àlĕ rà'ù kà t'Ídhùnà Yésù Krístò-ovò, àlĕ ràdù àlĕ òzè àlĕ nzinzì ɔ̄, àdhàdhì ndí Krístò núuyá ka àlĕ tò dhu bhéyi.

²⁴ Kàgàwà bhà Uyátá nífù rí ale ní rí'ì Kàgàwà-nyutsì, ndírò Kàgàwà rí'ì ndí ale-nyutsì átò. Ndírò, kànì àlĕ kádù Kàgàwà rí'ì àlĕ-nyutsì dhu ùni ròná dhu: kibho pbìndà Èlilä-Alafí àlĕ tò.

4

Kàgàwà bhà Alafí mà Krístò bhà òmvü bhà ale-afí mánà náni ka kádù ròná dhu

(*Tòr 13.1-4; Yùw 2.18-25; 2Yù 7-11*)

¹ Ódhídú, yà atdídö ma mózè nyí rò, nyí nyàkă nzá nyă'ù Kàgàwà bhà Alafí rí'ì nyunatsì dhu tí rí ndàti ìngbàtí fílì ndí ale mà rěnɔna dhu. Pbétù, dhu àkă pé nyàndà i ale rěnɔna dhu-ònga mbéyi, ndínì nyí nyuni tí inè Kàgàwà bhà Alafí rí'ì abádhí-nyutsì dhu. Obhó tí, títò tó pbànábí núnyà wà i ibí nyú yà adzi ɔ̄.

² Ní, kànì nyí nyádù Kàgàwà bhà Èlilä-Alafí náni ròná dhu: ìngbàtí fílì ndí ale yà kpangba rí dhu òvò, ndàti Yésù Krístò rírà yà adzi ɔ̄ ale-ngbò tó ófò ɔ̄, ní Kàgàwà bhà Alafí rí nyunatsì ale.

³ Ìngbàtí fílì ndí ale mà yà inzá Yésù náni, rí'ì mbă Kàgàwà bhà Alafí nà nyunatsì, pbétù kà-nyutsì rí'ì ní Krístò bhà òmvü bhà ale-afí. Nyí nyírì dhu Krístò bhà òmvü ràri iùrà. Ní kònì, kòmbí kírà wà àhù yà adzi dò.

⁴ Pbànínzó, nyí ní Kàgàwà bhà ale, ndírò nyí nyónzì wà títò tó pbànábí lémà. Obhó tí, nyukutsì rí'ì Kàgàwà bhà Alafí bhà ádràngbångá tó ɔbi nósè wà yà adzi ɔ̄ rí'ì Krístò bhà òmvü bhà ádràngbångá tó ɔbi dòná.

⁵ Títò tó pbànábí ní yà adzi ɔ̄ ale. Abádhí náaróte yà adzi ɔ̄ ale bhéyi, yà adzi ɔ̄ ale ràdù tsùyá dhu iùrà.

⁶ Pbétù àlĕ nyú, àlĕ ní Kàgàwà bhà ale. Ní, iùwà Kàgàwà náni ale rí àlĕ-tsü dhu iùrà iùrà. Ndírò, inzì ní Kàgàwà bhà ale rí nzì àlĕ-tsü dhu iùrà. Wò dhu rō ní ndí, àlĕ kádù obhóngá tó Alafí mà, títò tó ale-afí mánà náni ní.

*Kàgàwà itè pbìndà àzè ìndrú tò tí dhu
(Yùw 3.16-17; Røm 5.5-8; 1Yù 3.11-24)*

⁷ Ódhídú, yà atdídö ma mózè nyí rò, kòzè àlĕ nzinzì ɔ̄, àzè ní Kàgàwà bhà dhu nídhun. Ndírò, ìngbàtí fílì ndí ale mà, yà ìndrú nótè ní Kàgàwà bhà ìngba, ndírò kùni wà Kàgàwà.

⁸ Inzá ìndrú nótè ale náni nzá Kàgàwà, Kàgàwà ní àzètále nídhun.

⁹ Kànì Kàgàwà níitè pbìndà àzè àlē tò tí dhu: kívi atdí tí arí'ì Idhùnà rìrà yà adzi õ, ndínì àlē kabá tí ípirònga otùna õ.

¹⁰ Yàrì ní ndì àzè tí ka kátinà dhu: ìnzì ní àlē'ì ndì àlē kazè Kàgàwà wemberé tí, pbétù, ka ní ndì àlē nazè. Kívi Idhùnà rìrà òvè perè tí àlē-okú dò rò, ndínì ndì ndubà tí àlē tó nzérenga otùna õ.

¹¹ Òdhídú yà atdídò ma mózè nyì rò, dhu apé ì'ì wò dhu bhéyi Kàgàwà náazè àlē dhu tí, ní dhu àkă àlē ròzè àlē átò àlē nzínzì õ.

¹² Atdí ale mà nápè nzá Kàgàwà-nyùtsì àlă. Pbétù, àlē kapé àlē òzè àlē nzínzì õ, ní Kàgàwà rí'ì inè àlē-nyùtsì, ndirò àlē Közè ní àzè návi wà ndì àkákă dhu bhéyi àlē-nyùtsì.

¹³ Kànì àlē kádù Kàgàwà-nyùtsì àlē kòkò dhu, ndirò Kàgàwà rí'ì àlē-nyùtsì dhu náni ròná dhu: Kibhò pbìndà Hílă-Alafí àlē tò.

¹⁴ Ndirò àlē nyú àlē kála wà dhu, àlē ràdù ì'ì findá ngàmbì tí: Àba Kàgàwà ívì Idhùnà rìrà yà adzi õ ale tó Ògùba tí.

¹⁵ Ndì ale apé Yésù ùnì Kàgàwà t'Idhùnà tí, ní Kàgàwà rí'ì inè ndì ale-nyùtsì, ndirò ndì ale rí'ì inè Kàgàwà-nyùtsì.

¹⁶ Ndirò, àlē nyú àlē kùnì wà, ndirò àlē kà'ù wà Kàgàwà ózè àlē dhu. Kàgàwà ní àzétále. Àzè nà arí'ì ale rí'ì Kàgàwà-nyùtsì, ndirò Kàgàwà rí'ì ndì ale-nyùtsì.

¹⁷ Kàgàwà àlē kózè atdídò dhu ìtè rí dhu ní, Kàgàwà rí indrú-ànyä ìtdì nínganí, àlē kí'iya ìmbă ɔdo nà, àlē tó ípirònga yà adzi õ nòfò ndì Yésù i'ì nà yà adzi dò ípirònga nà nídhuny.

¹⁸ Àzè nà ale ò ɔdo arí'ì ìmbă. Ndirò, àkákă àzè náarí ɔdo ìtò ale-afí ò rò. Obhó tí, anya òdo rí dòná ka kótdí tí ale, náarí ɔdo ònzi. Ndirò, ɔdo ònzi rí ale-afí ò àzè nápè nzá àkă bhúnà õ.

¹⁹ Ní, àlē nyú àlē kí'ì àzè nà Kàgàwà náazè àlē'ì wemberé tí dhu-okú dò rò.

²⁰ Atdí ale mà náapé àtina: «Ma mózè Kàgàwà», ndàdù adònà nónindrò, ní ndì ale ní títò-ba. Obhó tí, inzà yà nyùkpóna nyú õ ndì ndálána adònà nótè ale rí nzì àdù yà ìnzì ndì ndálána Kàgàwà nótè.

²¹ Ndirò, yàrì ní ndì Krístò ubhà àlē tò ụyátá: «Kàgàwà nótè ale nákă wà ndòzè adònà átò.»

5

*A'uta ní ndì yà adzi lèmà ònzi ka kádù òná otu
(Yùw 1.29-34; 3.36; 20.31; 2Yù 5-6)*

¹ Ἡ̄ngbàtī fílì ndì ale mà, Yesù nà'ù Krístò tí, ní Kàgàwà bhà īngba. Ndírò, Ἡ̄ngbàtī fílì ndì ale mà, inzo t'ábanà nözè, nözè wà kà bhà inzo átò.

² Kànř àlē kádù Kàgàwà bhà inzo àlē kózè dhu náni ròná dhu. I dhu ní: Kàgàwà òzè àlē kí dhu mà, Kàbhà Uyátá nífú àlē kí dhu mánà.

³ Obhó tí, kànř Kàgàwà ka kòzè dhu itè rí dhu. Ndí dhu ní: Kàbhà Uyátá ifú ka kí dhu. Ndírò, i Kàbhà Uyátá rí'ì mbă itú,

⁴ Kàgàwà bhà inzo kóró nónzì wà yà adzi lémà dhu-okú dò rò. Ndírò, kànř àlē kádù yà adzi lémà nónzì òná otu. Ndí otu ní àlē tó a'uta.

⁵ Ádhi pbá ale yà adzi lémà nónzì rádù? Ndí ale ní Yesù ná'ù Kàgàwà t'Ídhùnà tí ale kélē.

Yèsù Krístò itè rí Kàgàwà t'Ídhùnà tí dhu

⁶ Yèsù Krístò ní ndí idha mà azu mánà nà íra ale. Kíra nzá idha-ví kélē nà, pbétù kíra idha nà azu mánà. Kàgàwà bhà Hílă-Alafí ní ndí dhu tó ngàmbì, ndí Hílă-Alafí ní obhóngga dhu-okú dò rò.

⁷ Yèsù itè rí Kàgàwà t'Ídhùnà tí dhu rí'ì ibhù. I dhu ní:

⁸ Kàgàwà bhà Hílă-Alafí mà, idha mà, azu mánà. Ní, kóró i dhu rí atdí dhu kélē náno.

⁹ Indrú òkò fíndá ngàmbì tí atdí dhu ná'u àlē karí à'u tí. Pbétù, Kàgàwà rädi atdí dhu tó ngàmbì tí dhu rí'ì obi nà atdídö. Obhó tí, kànř Kàgàwà náunç dhu. Ndí dhu ní Idhùnà-okú dò rò káno dhu.

¹⁰ Ndí Kàgàwà t'Ídhùnà nà'ù ale, náni wà Kàgàwà unç dhu obhó dhu tí afína ò. Pbétù, inzá ka ná'ù ale nábhù wà Kàgàwà ròngò títò-ba tí, inzá ká'ù Kàgàwà unç Idhùnà-okú dò rò dhu nídhuni.

¹¹ Ndírò, yári ní ndí Kàgàwà rí'ì fíndá ngàmbì tí dhu: kíbho dhòdhódhóngga tó ípírõnga àlē tò, ndírò àlē kábà ndí ípírõnga kà t'Ídhùnà-otù õ.

¹² Kàgàwà t'Ídhùnà nà rí'ì afína ò ale, nábhù wà ípírõnga. Ndírò, imbă rí'ì Kà nà afína ò ale, ní rí'ì mbă ípírõnga nà.

Dhòdhódhóngga tó ípírõnga

(Mrk 11.24; Yùw 15.7; 1Yù 3.6-9)

¹³ Nyí, yà Kàgàwà t'Ídhùnà nyí nyá'ù rò, ma mändí yári bhàruwà fákù ndíñi nyí nyáni tí dhu inè nyí ràrì'ì dhòdhódhóngga tó ípírõnga nà.

¹⁴ Ndírò, kànř Kàgàwà-nyátsì àlē kí'ì nà a'uta: àlē kapé dhu ònzi kà-fó Àbadhi-afí nyá nözè dhu bhéyi, ní kà rädù àlē-tsă dhu nírì ìri.

¹⁵ Àlē kùnì dhu kà ràrì àlē-tsü dhu níri dhu-okú dò rò, àlē kùnì wà dhu átò, kà-fó àlē kònzi dhu rò, àlē ràbà wà ndi dhu.

¹⁶ Atdí ale náapé ɔdhìnà àlă nzérenga ònzì rí'ì ró, ndi nzérenga ràdù ì'ì ìnzì rí ìndrú ànda ɔve ò, ní ndi ale àkă nditsò ndì ndi ɔdhìnà dō. Ní, Kàgàwà ràdù ípiröngä nábhù wò ìnzì rí ìndrú ànda ɔve ò nzérenga ònzì rí ale tò. Pbétù, ɔve ibho rí nzérenga-tidò rí'ì inè, ní ma màti nzá ka rìtsò ale ndi tinàdò ònzì rí ale dō.

¹⁷ Nzére ka kónzina kóró dhu ní nzérenga. Pbétù, ìnzì rí ìndrú ànda ɔve ò nzérenga rí'ì inè.

¹⁸ Àlē kùnì wà dhu, Kàgàwà bhà inzo rarí nzí nzérenga ònzì. Pbétù, Kàgàwà t'Ídhùnà náarí ndi abádhí-rgbò òdo, ìnzì Nzére ale ràdù ngböya úpbala.

¹⁹ Àlē kùnì wà dhu, àlē ràrì Kàgàwà bhà ale, ndirò yà adzi õ kóró ngari ní rí'ì Nzére ale bhà ɔbi-tsìnà.

²⁰ Pbétù, àlē kùnì wà dhu, iwà Kàgàwà t'Ídhùnà rírà, ndàdù inga t'únita níbhò àlē tò, ndínì àlē kuni tí Kàgàwà nyá. Ní, àlē kùngbò wà àlē ndi Kàgàwà nyá nà kà t'Ídhùnà Yésù Krístò-otù õ. Ndi Yésù ní Kàgàwà nyá, ndirò Ka ní dhòdhódhónga tó ípiröngä.

²¹ Nírò pbàninzó, nyòdo nyí mbëyi nyí-tírò sànamà rò rò.

Yùwanì andí ɔyo rí kisé ní bhàrùwà Yàrí bhàrùwà ò i nòtù ádròdrò dhu tí dhu

ɔyo rí kisé ní Yùwanì andí bhàrùwà nandí ale nitè ndì «mùkùrù» tí. Dhu àla ndì kà ràrì mbèmbè Yesù Krístò bhà uvitatále Yùwanì. Pbétù, körù ovóna òru tí. Ka kirè nga Yesù Krístò bhà Ídzì Mákùrù rò òmvú-okú dò rò kà rarù ka.

Kandí ndì bhàrùwà «Kàgàwà óvò tsìbhále» tí ka kátina tsìbhále tò. Obhó tí, wò dhu ní kànisa-ɔvò t'óruta tó atdí ófò. Kà rí pbàkrístò àkă 'òzè 'òzè tí nzinzìya ɔ dhu òvò abádhí tò. Kòvò dhu átò abádhí tò, ndàti abádhí ràkă 'òkò pòtsó fiyó a'uta ɔ, 'àdù 'òdò mbéyi vurò dhu ùdhé rí Yesù Krístò bhà Ídzì Mákùrù rò rò ale rò rò.

Bhàrùwà-nyìtì ka kóhù tí dhu

- Bhàrùwà-dòkpa (1-3).
- Dhu àkă kokò obhóngga ɔ dhu, kozè ale òzè tí ale nzinzì ɔ dhu, kadù títò tó málímó rúdhéna dhu àsà àsa tí dhu (4-11).
- Bhàrùwà ríku dòná rò ovìta (12-13).

Yùwanì rí ìndrú nòví dhu

¹ Ìma, Mùkùrù-akpà tírò, ma mändí dhu fákù Iyá, yà Kàgàwà óvò nyí rò, pbákù inzo yà obhóngga dò ma mózè mánà. Ìnzì ní ìma kélë ndì nyí ma mózè, pbétù, obhóngga náni ale kóró nözè nyí átò.

² Ma mózè nyí yà àlë-afí ò arí'ì obhóngga-okú dò rò. Ndirò, ndì obhóngga röngò àdi àlë-afí ò bìlìnganà.

³ Àba Kàgàwà mà, Idhùnà Yesù Krístò mánà, nákă 'àso àlë'i, 'àbà izz àlë dò, 'àdù àlë àbhù àlë ròkò måràngà ɔ, obhóngga mà àzè mánà ɔ.

Obhóngga mà àzè mánà

(Yuw 13.34-35; 1Yù 2.18-23; 4.1-16; 5.1-3)

⁴ Ídhèdu íka ndì atdídò atdídhéná pbákù inzo ma móti obhóngga ɔ aróko, àdhàdhì yà àlë t'Ábanà Kàgàwà náuyá ka àlë tò dhu bhéyi rò.

⁵ Nírò íyàdú, kòmbí ma móntì dhu ní àlë ròzè àlë àlë nzinzì ɔ. Yà ma mändí ìndù dhu ní nzì Ùyátá-owútá. Pbétù, ndì Ùyátá ní yà dòná-kpa ò rò àlë kabà.

⁶ Ndirò, kànì àzè tí ka kátina dhu: ndì dhu ní, kubhi Kàgàwà bhà Ùyátá nónzì ka dhu bhéyi. Ndirò wò ndì dòná-kpa ò rò nyí nyabà Ùyátá ní, nyí ràkă nyökò àzè ɔ.

⁷ Obhó tí, ụtrátá tó ábhő ale nyú nápfòlő wà ị yà adzi ɔ. Abádhí á’ù nzá dhu, Yésù Krístò rírà yà adzi ɔ ale-ngbò tó ófò ɔ. Wò ndi dhu ɔnzì arí ale ní ụtrátába, ndirò ka ní «Krístò bhà òmvú» tí kátina ale.

⁸ Nírò, nyòdó nyí mbéyi nyí nyú tírò, akye nyí nyowuna yà àlë kanzì kasu tó itse níwi ní. Pbétù, nyòdó nyí mbéyi, ndíní nyí nyadùya tí àkákä mèkàmbà nábà.

⁹ Ndì ale náapé dòna ɔ dhu nísé yà Krístò udhè dhu dő, ní Kàgàwà rí’í mbä ndì ale-afí ɔ. Pbétù, ndì ale apé Krístò udhè dhu ifü, ní Àba Kàgàwà mà, Idhùnà mànà rí’í inè ndì ale-afí ɔ.

¹⁰ Atdí ale náapé ịrà àhụ tikh ɔ, ndàdù ngätsi dhu yà ịnzí rí ndàkò Yésù údhe fükü dhu nà nûdhe fükü, ní nyí nyákä nzá nyákò ndi ale fü-dzá, ndirò, nyí nyákä nzá nyívü mèlèmbè mà kà-tsü.

¹¹ Obhó tí, mèlèmbè nivü kà-tsü ale nádù ị’í iwà kárónzina nzérenga nònzi átò.

Bhàrùwà ríku dòná rò oyita

¹² Ma mí’í fükü ma mändïna ábhő dhu nyú nà. Pbétù, ma mòzè nzá mandí i dhu bhàrùwà ɔ fükü. Nírò, ma mòzè dhu ní, marà àhụ färábvù, madù dhu ɔvò fükü tsàdu-kpò nyú ní, ndíní àlë-idhè náadù tí ndìka atdídö.

¹³ Yà Kàgàwà óvò awènù bhà inzo* nòví nyí átò.

* **1:13 1.13** Awènù bhà inzo tí ka kátina ale ní mbèmbè yàrì bhàrùwà nandí ale ní’í ɔná kànisi ɔ ale.

Yùwanì andí ìbhù rí kísé ní bhàrùwà Yàrì bhàrùwà ò ì nòtù ádròdrò dhu tí dhu

Ìbhù rí kísé ní Yùwanì andí bhàrùwà nandí ale nitè ndì «mùkùrù» tí, oyo rí kísé bhàrùwà ò ka kòzà dhu bhéyi. Ndì ale ní kànìsà ànda arí atdí ale. Dhu àla ndì kà ràrì mbèmbè Yésù Krístò bhà uvitatále Yùwanì. Pbétù, körù ovòna òru té. Ka kírè nga kà rónzì ka Ídzì Mákùrù rò òmvú-okú dò rò.

Kändí yàrì bhàrùwà Găyò tí kátina atdí mìkrístò tò. Ka ní i kànìsà ànda arí ale, ndàdù Ídzì Mákùrù t'únóta tò ì nípfo 'òngò ùbhi ùnònà rò ale dzùnà ònzì, fiyó kágò ò abádhí òwù ùvò rò.

Bhàrùwà-nyìtì ka kóhù tí dhu

- Bhàrùwà-dòkpa (1-2).
- Yùwanì rí Găyò ifù ka kí kàsšna-okú dò rò dhu (3-8)
- Diyòtréfè mà Démètriyò mánà tó mìtsò (9-12).
- Bhàrùwà ríku dòná rò ovità (13-15).

Yùwanì rí Găyò nòvì dhu

(Màt 10.40-42)

¹ Ìma, Mùkùrù-akpà tírò, ma mí dhu àndí ìndà Găyò, inyi òdhìdu, yà atdídò ma mózè, ndirò obhónga dò ma mózè.

² Òdhìdú, yà atdídò ma mózè nyí rò, dhu àkă kóró pbàkù dhu-tsí rùbhi mbéyi. Dhu àkă ngbónu rì'ì mbéyi àdhàdhì nyí nyí'ì mbéyi afinu ònà rò dhu bhéyi.

Yùwanì rí Găyò ifù kàsšna-okú dò rò dhu

³ Ìdhèdu ìka ndì atdídò, àlë t'ádóna níwú ùvò iró, 'àdà dhu àwé nyànuutsì rí'ì obhónga dò, ndirò nyí nyarúbhi obhónga ò tí dhu dò rò.

⁴ Ìdhèdu níka ròsè dhu ní pbàkà inzo rùbhi obhónga ò dhu ma mìrì dhu.

⁵ Yà atdídò ma mózè nyí rò Găyò, nyí nyítè a'uta nà nyí nyí'ì dhu kpangba yà àlë t'òdhína pbàkrístò dzùnà nyí nyónzì dhu-otù ɔ, ìmbă í'ì inzà nyí nyáni ale màtì.

⁶ Abádhí íwú fíyò nyí nyítè àzè nòvò kànìsà-ònzì. Ní ma mònzi nyí, nyónzì abádhí dzùnà fiyó abhi ɔ, àdhàdhì Kàgàwà-nyìkpó òfò rí dhu bhéyi.

⁷ Obhó tí, abádhí ópè abhi Yésù Krístò-ovò-okú dò rò, inzì ò rónzì atdí dhu mà inzà Kàgàwà náni ale-fó.

⁸ Nírò àlē nyú, dhu àkă àlē rònzì kökò àlē t'ádóna-tidò dzùnà, ndíni àlē kí'i tí iwà àlē kònzì obhónga tó ɔte t'úndòta tó kasù atdíkpá abádhí mánà dhu tí.

*Dìyòtréfè mà Démètriýò mánà tó màtsɔ
(Mbà 22.1; Luk 20.46-47; 1Kò 4.18-21; 1PÉ 2.12)*

⁹ Ma mändí dhú-ngba kànisà tò. Pbétù, Dìyòtréfè, yà ndí kànisà ɔ kóró dhu dò ndì nözè ndì'i ádràngbálè tí ale, nádù nzá fifyò ma màyä dhu à'ù.

¹⁰ Ní, ndí dhu-okú dò rò ní ndí, ma márà àhù nínganí, ma mítsi yà kárónzina nzére dhu náte kóró. Kárí nzére dhu náwé dòká indrú-ònzi. Ròsè tdítdò, kárí ndùvò ìnzì ndàkò abhi ɔ rí'i ngákpa pbàkrístò. Ndirò, i pbàkrístò nözè 'ákò ale-tsù nútò kárí ìnzì ràkò abádhí, ndàdù àrà ódìnà rò kànisà ɔ rò.

¹¹ Ódhìdú, yà atdídò ma mózè nyí rò, dhu àkă nzá nyungü nzére dhu ònzi arí ale-owù. Pbétù dhu àkă nyungü ídzì dhu ònzi arí ale-owù. Ídzì dhu ònzi arí ale ní Kàgàwà bhà ale. Pbétù, nzére dhu ònzi arí ale náni nzá Kàgàwà.

¹² Démètriýò-okú dò rò, kóró ale rí ídzì dhu àwé. Ndirò, kàbhà obhónga rí kàbhà ídzìngá nítè ndítírò. Ndirò mǎ'i mà, mǎ mí kàbhà ídzìngá nítè átò. Ndirò nyí nyùni wà dhu, yà ma marawéna kà dò dhu ràrì obhó dhu.

Bhàrwà ríku dòná rò oyita

¹³ Ma mí'i indù ma mändína ábhò dhu nyú nà. Pbétù, ma mózè nzá mandí i dhu bhàrwà ɔ indù.

¹⁴ Nírò, atdyúdu ní mala nyí ìnzá òtrò idhò ɔ, àlē ràdù òte àlè-tsù nyú ɔ.

¹⁵ Dhu àkă nyadì mårùngà ɔ. Ódhínu òvi nyí mbéyi. Ndirò, òvi nyovì ódhídu kóró, nyovì ngätsi ale ɔvòna nyú rò.

Yudhà andí bhàrùwà **Yàrì bhàrùwà ò ì nòtù ádròdrò dhu tí dhu**

Yàrì ídő bhàrùwà nandí ní «Yudhà, Yàkɔbhò t'ádònà» tí kátina ale (1). Ndi Yudhà mà adònà Yàkɔbhò mánà óyɔrò kóró ní ì Yésù t'ádóná-nzo (Màt 13.55). Kändí ndi pbìndà bhàrùwà mbèmbè azà kumì atɔ údà Yésù Krístò ka kúgù dhu-dzidò rórò.

Ndi andítá rí dhu ìtè Yudhà rambénà dhu òvò dő atdí kànisà tò, ndirò ngätsi ní ibí kànísá tò. Pbétù, ka kùnì nzá atdí kànisà mà abádhí nzínzì õ náarí ì ònà kigò. Pbìndà bhàrùwà ò, kítsu átò Ungbòta-Ayí ò bhükù mà Pbàyàhúdí tó ngükpà andítá mánà ò arí ì irèta. Ní ka kírè dhu ní kändí dhu fíyò ábhò ale ri ì pbàkrístò tí rí ì Pbàyàhúdí.

Yudhà ì ì nà irèta ní pbàkrístò tò ndí ndí dhu àndí Yésù arí ìndrú ìgú dhu dő ní irèta (3). Pbétù, kála dhu ní dhu ràkà ndítdyu abádhí-nyìkpó tsàkàtsàkà nyú abádhí nzínzì ò ì nítsu pbàkrístò tí arí 'àti ale rò rò (4). I ale owúnà 'àti rò pbàkrístò tí, pbétù ìnzì 'àdà Kàgàwà nyú ná'u. Ndirò abádhí ní ì mènyòñítále.

Bhàrùwà-nyìtì ka kóhù tí dhu

- Bhàrùwà-dòkpa (1-2).
- Yudhà rí pbàkrístò àví rùgyè ì, 'òdò yà atdí-gàna tí Kàgàwà íbhò pbìndà dhu tí arí ì ale tò a'uta mbéyi (3-4).
- Yudhà rí Ádrùngbále Kàgàwà itdìya atdídò pbàkrístò tí arí 'àti ale, pbétù ìmbà 'àdù ì ì pbàkrístò tí ale-ànyà tí dhu tó atdídhená ófò nítè dhu (5-19).
- Yudhà rí pbàkrístò ònzi ròwù angyi tí fíyò a'uta õ, ndirò ròngò ídzìnga ònzì yà affiya arúguru Yésù ì á'u dhu dő ale tò dhu (20-23).
- Yudhà rí Kàgàwà ifù pbìndà ádrùngbångá tó ɔbi-okú dò rò dhu. Ndi ɔbi ní, Kàgàwà arí pbìndà ale-ngbò òdò ndíni oko tí ròna ì ápbä ì rórò tí (24-25).

Yudhà rí pbàkrístò nòvì dhu

¹ Ìma Yudhà, Yésù Krístò bhà ìno-akpà, ndirò Yàkɔbhò t'ádònà, ma mändí dhu fükù yà Àba Kàgàwà únzì nyí, kozè nyí, ndàdà àmbe nyödò dő Yésù Krístò tò rò.

² Dhu àkà Kàgàwà bhà izu mà, Kà bhà mårùngà mà, Kà bhà àzè mánà rí ì abhò nyú fükù.

*Títò tó málímó
(2PÉ 2.1-17)*

³ Ɔdhídú, yà atdídő ma mózè nyě rò, ma múbhì dhu-atdyú òhò rö atdídő, ndínř ma mandí tí dhu făkù yà atdíkpá álë kí'i nà nyě mánà ògù-okú dò rò. Ní, ma mála dhu kà ràkà wà mandí, ndínř nyě nyabá tí ɔbi, nyambé nyügyé dö ní, nyödò yà atdí-gàna tí Kàgàwà íbhò pbìndà dhu tí arí'i ale tò a'uta mbéyi.

⁴ Obhó tí, atdíghená nzére ale nítsù wà nzinzikù ò inzá nyě nyáni rörò. Í ale ní iwà Kàgàwà náatdì ànyanya angyangyi nyú ale. Abádhí úgèrè Kàgàwà bhà izu tó ɔte rí'i yà i ózè 'onzì nzére dhu ònzì i í òná otu tí. Ndirò, abádhí ódhò wà Yésù Krístò, yà atdí tí arí'i álë tó Málímò, ndirò álë tó Ádràngbälé.

⁵ Ìmbă dhu i'i iwà nyě nyáni yà ma móvona făkù dhu angyangyi dhu mätí, ní ma mózè misè făkù dhu ní, Ádràngbälé Kàgàwà níigú pbìndà ale Mísri tó pbìrì õ rò dhu. Tdítidö, kädù abádhí nzinzì õ i nùvö, inzì 'à'u ndì ale-tsé nábhù ròtdì ndì.

⁶ Ndirò, nyě nyákä nyirè atdíghená málàyíká náanzì dhu: abádhí náadò nzá fíyó ádràngbångá, pbétù abádhí náubhà yà i aróko òná ngari nyú. Ní Kàgàwà arí abádhí òdö ínò õ üsö ndì ndúsö dhòdhódhóngá tó imbi ò rörò, ròngò àmbe indrú-ànyä itdì ndì ndaraya òná ádràngbå idhö nódö dö.

⁷ Ndirò, dhu àkä nyirè átò ní Sòdómò mà Gòmørà mánà tó kigò, tiyá arí'i kyéròkyérò kigò mánà. Í kigò õ bhà náanzì nzérenga ndì dhu bhéyi tí. Abádhí níipfo i mányònì tò, 'adù àmbe inzì indrú nyú àmbènà ònzina nzérenga-tidò ònè dö 'onzì. Ní, ndì dhu-okú dö rò, Kàgàwà atdì wà abádhí-ànyä ròngò àpbè àbà inzì aráve dhòdhódhóngá nà kàzù ò, ndínř i'i tí indrú-nyikpó itdyu rádù atdí ófò tí.

⁸ Ní ndì dhu bhéyi tí, kökò nzinzikù õ rí'i nzére ale náarí dhu ònzì i kigò õ bhà nóongónà dhu ònzì dhu bhéyi tí: abádhí rírèna nzére dhu náarí abádhí àbhü rìti ngbóya, 'adù àmbe Kàgàwà bhà ádràngbångá gàyà nónzì dö. Ndirò, abádhí arí dhu ùno nzére nyú òrù-akpà ò aróko ádràngbångá tó awawù õ málàyíká ní.

⁹ Pbétù, yà Músà-abvò dö i 'atò, 'àmbe 'ágò dö Pfòmvò nà rò, Mùkäli, Kàgàwà bhà málàyíká õ ádràngbälé, náamvù nzá ndòtdì anya kà-dö, ndùnò dhu kà ní òná. Pbétù, kädù dhu òvò kà tò, ndàti: «Ádràngbälé Kàgàwà àkä ndàbhù nyi nyabà àpbè.»

¹⁰ Pbétù, kökò i nzére ale náarí dhu ùno inzá i ùni dhu ní mätí. Ndirò ìzä, yà ìmbă arí'i inga t'únita nà, ní bhà irèta

tó ófò ſ abádhí úní dhu náarádù abádhí àbhü rùwí ùwí tí.

¹¹ Ní, abádhí rí'ì àpbè ſ! Abádhí ótsù Kàyinà náatsù òná otu ſ. Abádhí úno títò Bálamà bhéyi fùrangà-okú dò rò. Ndirò, abádhí uvè, Körà bhéyi i ívà dhu dhu-okú dò rò.

¹² Ndirò, abádhí mánà nyí nyóko, nyämbé dhu ònyù dò atdíkpá atdí ɔdhí bhéyi dhu náarádù nyí ití ití tí. Obhó tí, abádhí arí dhu ònyù 'ùlè ní abhö nyú inzí nyìya ríwü rórò, 'àdù àmbe i kélë nírè dö itírò. Abádhí úli i awe rírà nà àpbù, yà inzí rí igye àbhü ríkò bhéyi. Ndirò abádhí úli i átò yà inzí arádù itsu-kpö ſ'ò, yà i àkänà 'ò'ò òná kàsümì ſ itsu bhéyi. Tdítò, abádhí úli i yà ivéna ka kangbè, ràdù ötdyù dòtsí itsu bhéyi.

¹³ Abádhí úli i ádrüngbă rérù dö rí 'ùpbí ɔbi nyá nà mÙkùrà bhéyi, ale-nyí ríwü ní fíyó mÙtsö ràdù 'ùli yà idha rüdzilína idha-gì dò müselele bhéyi. Abádhí úli i átò, yà dhòdhódhónga nà i óngo òko òná atdídö úti inò-iyà tó ngari Kàgàwà ópì fíyò akye rúbhi alalí bhéyi.

¹⁴ Ènökà náavò dhu angyangyi abádhí-okú dò rò. Ndi Ènökà ni'ì àrùbhù rí rügànda isé Àdamà rö rò ndì nòpè rügànda ſ atdí ale. Ní káti: «Kàní Ádrüngbälé Kàgàwà rírà pbìndà pbäfe lufu-tsù ilílă mÙlàyíká nà.

¹⁵ Kà rírà ndíni ndì nduño tí yà adzi ſ kóró ale-ànyä. Kà rí yà nzére dhu ònzí arí kóró ale-ànyä itdì, ròná abádhí anzí kóró nzére dhu-okú dò rò. Kà rí i nzérengatále-ànyä nítdì yà abádhí úno ndì ní ododu ɔte-abábá-okú dò rò.»

¹⁶ I ale-idhè náarí nzí ndíkă akékpá mÙtí, 'àdù àmbe ònu dö kóró kàsümì ſ. Ndirò abádhí arúbhi yà afíya nyú nözè itírò dhu bhéyi, 'àdù àmbe idzítá tó ɔte-abábá òtè dö. Ndirò, abádhí arífüna ale ní dhu àbà i ádù føyá ale.

*Yésù ná'ù ale tò ka kí sedzà àbhü dhu
(Kòl 2.6-7; 2TÈ 3.3-5; Yák 5.19-20; 2PÉ 3.17-18)*

¹⁷ Nyí'ína ɔdhídü, yà atdídö ma mózè nyí rò, nyí nyàkă nyírè Ádrüngbälé Yésù Krístò bhà uvitatále núúno angiyí fükü ɔte.

¹⁸ Abádhí atí nyí ní: «Yà adzi ſ dhu-tsù rí 'òdì òná kàsümì rí 'indù rò, nyíngò rí atdídhená ale níi'íya inè, 'àdù àmbe úbhi dö afíya nyá ózè dhu bhéyi, itse nyú Kàgàwà rö rò.»

¹⁹ Abádhí ní ndì indrü-önga àbhü arí ründò i ale. Abádhí arí yà adzi ſ dhu kélë nírè. Ndirò, Kàgàwà bhà Hílă-Alafí rí'ì mbă abádhí-nyutsi.

²⁰ Pbétà nyí ɔdhídü, yà atdídö ma mózè nyí rò, nyí nyàkă nyösi nyí nzinzikü ſ, wò nyí nyí'ì nà atdídö Hílă a'uta dö, nyädù nyítsò Kàgàwà bhà Hílă-Alafí bhà ɔbi ní.

²¹ Dhu àkă nyökò Kàgàwà ózè nyiň ní àzè ſ, nyambé àlë tó Ádrùngbälë Yésù Krístò ríbhona fükà pbìndà ídzìnga ſ dhòdhódhónga tó ípìrònga nódò dò.

²² Ndírò, nyiň nyàkă nyöñzì kókò affiya arúguru Yésù ì á'ù dhu dò atdídhená ale-izù.

²³ Nyiň nyàkă nyigü ngükpà ale, nyádhä kàzü ò rò. Nyiň nyàkă nyöñzì ídzìnga ngükpà ale tò odo ònzì nyiň nyí róro, nyádhü abádhí rónzina nzére dhu ábhü ròtì mberü mà nódhò.

Kàgàwà bhà ádrùngbǎnga ilè ka kí dhu

²⁴ Kàgàwà ní nyödò rádù ìnzì nyawà nyiň nzérenga ò, ndàdù nyábhü nyíkò ìmbä nzére dhú na nyukutsì, ndírò ábhö dhèdhé nyü nà pbìndà ádrùngbǎnga tó awawù-ònzì ale.

²⁵ Ndí Kàgàwà, yà atdírò tí arí'ì àlë tó Ògùba tí, Yésù Krístò, àlë tó Ádrùngbälë-otù ſ ale, nákă ifuta nà, ádrùngbǎnga nà, obi nà, ndírò dhu ùyä ka kí ìndrú tò ní obi nà, ròpè ndí mähàngü ò rò, rìrà àhu kòmbí nga ò matí, ndírò dhòdhódhónga nà! Àmìnà.

Upfòta tó bhükù

Yàrí bhükù ò i nòtù ádròdrö dhu tí dhu

Dhu àla ndì Upfòta tó yàrí bhükù nandí ale ràri Yùwanì, Yésù Krístò bhà uvitatále. Kändí ka òná kàsumì ɔ, Àziyä-Ngba tó pbìrì ní'ì Rómà kámá dö ádrùngbă kamà bhà pbìrì nzínzì ɔ atdí pbìrì. Ní ndì kamà náazè kongò ndàle mǎngüngba bhéyi. Yà i nùvò ìnzì 'ùlë ka pbàkrístò nuso ka kongónà, kadù àbhùnà ràbà àpbè abhò nyú. Ndì dhu bhéyi ní ndì, ka kasò Yùwanì, kowù àbhùnà Pàtemà tí kátina sòngà dò (1.9), Yésù Krístò bhà Ídzì Mákürù ùnò kárí ìndrú tò dhu-okú dò rò.

Yùwanì andí yàrí bhükù mbèmbè àràgyètdí kumì dòná imbò nà ato ɔ Yésù Krístò ka kúgù dhu-dzidò. Kändí ka ndínì ndì ndabhù tí pbàkrístò-afí ròtsì obi ní, ròkò Yésù Krístò-rò tí i àpbä afíya ró, àzèmbè i i àpbè nábà rórò matí. Kázè dhu ní abádhí ròdò Yésù Krístò ríngó ìnzá òtrò idhò ɔ dhu atdyúya nyú nà (22.7).

Upfòta tó bhükù ní pbànábí tó bhükù bhéyi rí dhu òvò ìndrú tò bhükù (22.7,10,18,19). Kà-ò ka kálana dhu ní Ungbòta-Ayí ò ábhò bhükù ò ka kändí dhu dòyá dhu. Ngäkpákà dhu-tsí ní ùru tí tiya úrù i dhu. I ófò ní: «Mùnyònì», «Bàbelì», ndirò «Ózù-bvù» (ifò, àràbhù, atdí kumì dòná óyò nà).

Bhükù-nyìti ka kohù tí dhu

- Yùwanì rí ndàti Yésù Krístò íví ale tí dhu mà, Yésù rí kàvì rùndí bhàrwà Àziyä-Ngba tó pbìrì ɔ àràbhù kànísá tò dhu mánà dhu (1.1-3.22).
- Yùwanì rí òrù-akpà ɔ dhu àlă ɔnyù bhéyi ródzì dònà dhu tó ófò ɔ, ndàdù àwénà kóró dhu (4-20).
- Kàgàwà rí òrù-akpà-ɔwùtá mà adzi-ɔwùtá mánà dhu nóbholo dhu (21-22).

Bhükù-dòkpa

(Àmo 3.7; Upf 22.6-10)

¹ Yàrí bhükù ò rí'ì dhu ní Yésù Krístò abhù kùni ìnzá òtrò idhò ɔ rí 'ònzi dhu. Kàgàwà abhù Yésù rùnì i dhu, ndínì kíté tí pbìndà ale tò. Ní Yésù Krístò avì pbìndà málàyikà rírà i dhu òvò idù, ima Yùwanì kàbhà ino-akpà.

² Ní ma mavò ma mala dhu ìndrú tò kóró. Ma mati i dhu ràri Kàgàwà bhà Òte nyú ndirò Yésù ràri i dhu tó ngàmbì.

³ Hirò nónzì rí ale ní wò ndì pbànábí tó ófò ſ̄ ka kandí ɔte názà rí ìndrú tò ale, ndirò ní i ɔte ìri rí 'àdù òdònà afíya ò ale. Obhó tí, i ì nandí ɔte rákă òná kàsùmì ìndù wà ndì.

Yùwanì rí Àziyà tó mìlengù ſ̄ àràbhù kànísá ſ̄ bhà nòvì dhu

(Màt 24.30-31; Upf 5.8-13)

⁴ Ìma ní Yùwanì yà ma mí dhu àndí fákù Àziyà tó mìlengù ſ̄ rí i àràbhù kànísá ſ̄ bhà tímò rò. Kàgàwà, yà ì'ì i'ì, yà ì'ì arí'ì, ndirò yà ìrà íraya ale nákă ndàso nyi, ndàdù nyábhù nyökò måràngà ſ̄. Ndirò yà Ádràngbá kamà tó kàbhà tombi-ònzì arí'ì kàbhà àràbhù alafí* nákă 'àso nyi, 'àdù nyábhù nyökò måràngà ſ̄.

⁵ Ndirò, Yésù Krístò nákă ndàso nyi, ndàdù nyábhù nyökò måràngà ſ̄ átò. Ka ní obhó dhu kèle ḥòno arí ngàmbì, wemberè tí ndì ningbè ɔvè-bvù rò ale, ndirò yà adzi dő ádròdrò kámá dő kamà*. Közé àlë, ndàdù àlë ùwù azùna ní àlë tó nzérenga bhà ɔbi-tsìnà rò.

⁶ Kábhù àlë àlë rí'ì òrà-akpà ſ̄ Ádràngbá Kamà Kàgàwà bhà idzi ſ̄ bhà tí, ndirò ndì Ábanà tò arí kasù ònzi pbákùhání tí*. Ní ilèta mà ádràngbänga tó ɔbi mònà nákă kà nà tí dhòdhódhónganà! Àmìnà.

⁷ Ándà, kònì kà rírà àpbù ſ̄!
Ní kóró ale rí kàlă,
imbă rí'ì kóngò-kpa mà nadù àlë ní ale màtí.
Ndirò yà adzi ſ̄ kóró ale-tidò rí 'ùhù izzu ní kókú dò rò*.

Obhó tí, kà rí'ì ndì dhu bhéyi! Àmìnà.

⁸ Yà kóró dhu dő arí'ì ádràngbänga tó ɔbi nà Ádràngbále Kàgàwà rätina: «Ìma, Ìma ní Áláfà ndirò Ìmégà†.» Ka ní yà ì'ì i'ì, yà ì'ì arí'ì, ndirò yà ìrà íraya ale.

Yùwanì rí Yésù Krístò àlă ɔnyu bhéyi ròdzì dònà dhu tó ófò ſ̄ dhu

(Dàn 10.5-12)

⁹ Ìma ní adòku Yùwanì. Yésù nà àlë kúngbò àlë dhu-otù ſ̄, àlë kí'ì atdíkpá kàbhà ádràngbänga tó idzi ſ̄, àlë kí àpbè àbà atdíkpá, ndirò àlë kí dhu-dzi òndù atdíkpá. Ìma, ma mí'ì òsò ka kósò ma kowù mubhà Pàtemà tí kátina sòngà

* **1:4 1.4** Àràbhù Alafí tí ka kátina iró dhu ní àràbhù kànísá tò Hílă Alafí rí dhu òvò dhu. Àràbhù rítèna ní atdídö àkă bhüna ſ̄ dhu. * **1:5 1.5** Zàb 89.28

* **1:6 1.6** Uvt 19.6 * **1:7 1.7** Dàn 7.13 * **1:7 1.7** Zàk 12.10,14 † **1:8 1.8** Pbàgiríkí t'ávàna ſ̄ Áláfà ní wemberè tó bhàrùwà-nyìkpó, ndirò Ìmégà ní kà ríku dòná rò bhàrùwà-nyìkpó. Kà-tí ní, Yésù ràrì kóró dhu apè ndì ròná rò ale, ndirò kóró dhu araya iku dòná rò ale.

dò ró, Kàgàwà bhà Òte ànco ma márí ìndrú tò dhu-okú dò rò, ndirò Yésù bhà ngàmbì tí ma mí’ì dhu-okú dò rò.

¹⁰ Ádràngbâlé Kàgàwà ùlë ka kí òná atdí yengè-ìdhò ɔ, kàbhà Hílă-Alafí nírá ma, madà wàndà röngò dhu bhéyi rí ndíri obi nyú nà ale-tù ìrì dzidu dòná rò rírá ró.

¹¹ Ndí ale-tù ambénà àtìnà dò: «Nyí nyálâna dhu àkă nyandí bhûkù ò, nyadà òvìnà àràbhù kígó ɔ rí’ì kànísá tò. I kígó ní: Efesò, Simurunà, Pèrgamà, Tùwàterà, Sardì, Filàdèliiyà, ndirò Lâwòdikiyà.»

¹² Ní ma magéré ma ndíní ma mala tí wò idù rí dhu òvò ale. Nírò ní ndí ma mala orò ní ka kóbhòlò dhu, yà àràbhù ɔpbína dò ka karí tarà ùlì dhu. ¹³ Ndirò, i àràbhù dhu-ɔpbí nzínzi ɔ, ma mala Ìndrú t'Idhùnà* bhéyi rólo ale. Ndí ale náafó pföna ò nyú rárà àhù ádzí kanzù-akpà ròná, ndàdà isonà orò ní ka kóbhòlò kùkyé ní odrùna dò rò.

¹⁴ Kà-dòká náawù tdyé òwòwù tàmà-ká bhéyi, ndirò mbìlikàkù bhéyi. Ndirò kà-nyìkpó náambénà ûmbili dò kàzù-idà-dò bhéyi.

¹⁵ Kà-pfò náumbilì álì tó kàzù ò ka kòbì rìlă pée mìlingà tó súma bhéyi. Ndirò kà-tù ambénà ndíri dò àdhàdhì ábhò idha râwa dhu rí ndíri dhu bhéyi.

¹⁶ Kí’ì àràbhù alali* ndí ndàlù fangà tó ɔtsána ní ró. Kàli’ò rò ambénà àhù dò ní óyò kóró kunàdo rí ndàkà obhi-akpà. Ndirò, kà-nyì ambénà ûmbili dò atdídò, àdhàdhì atdídò nyú ríka ádràngbânga tó obi nyú nà adyifò bhéyi.

¹⁷ Ma mitdègu kàlă, ní ma mitsi obvò kònzi àdhàdhì iwà òvè ale bhéyi. Pbétù, kàdù fanga tó ɔtsána ilì dùdù ndàdù àtìnà: «Nzónzi odo! Íma, íma ní kóró dhu apè ndí ròná rò ale ndirò kóró dhu araya iku dòná rò ale.

¹⁸ Íma ní ípiröngä t’ále. Ma mavè wà, pbétù kòmbí, ma mí’ì ípirò rò nyìkpódu nà dhòdhódhónganà. Ma mí’ì ádràngbânga tó obi nà ɔve dò ndirò òyi ò nga dò.

¹⁹ Nírò, dhu àkă nyandí nyí nyálâna dhu. I dhu ní ì’ì rí’ì kòmbí dhu mà, olù rówu ‘ùnyà dhu mànà.

²⁰ Yàrì ní ndí yà fanga tó ɔtsádu-tsírò nyí nyala àràbhù alali mà, wò orò ní ka kóbhòlò dhu, yà àràbhù ɔpbína dò ka karí tarà ùlì mànà-tì: kókò àràbhù alali rítèna ní àràbhù kànísá tó màlàyíká, ndirò tarà ùlì ka karí dòyá àràbhù dhu-ɔpbí rítèna ní i àràbhù kànísá.»

2

Yésù rí Yuwanì àví ràndì bhàrwà Efesò tó kigò ɔ rí’ì

* 1:13 1.13 2.18 * 1:16 1.16 1.20

kānisà tò dhu

(Kas 20.17,28-31; Ef 1.15-16; 5.2; Ebr 6.10-12)

¹ Tdítgdō, yà idù rúbhi dhu òvò rō ale náati: «Ándi dhu Efesò tó kigò ɔ́ rí'ì kānisà tó málàyikà tò, nyati yàrí màkărù ràhù kókò àràbhù alalì nélk fangà tó otsúna ní ale, ndirò yà orò ní ka kóbhòlò àràbhù tarà nzínzi ɔ́ rúbhi ale-li'ò rò.

² Kà rätina: «Ma mèni wà pbùkù mètsö, nyi nyarí adyo ìvò owùdu ùngü nyi nyi rò tí dhu, ndirò nyi nyarí dhu-dzi òndù tí dhu mà. Ma mèni wà dhu nyi rarí nzi nzére dhu ònzì rí ale tó dhu-dzi òndù. Nyi nyómvù wà uvitatále tí arí 'atì ale-afí, tàmànyà pbání ìnzì ní ì uvitatále rórò, nyadù dhu òsù abádhí ràri títò t'éncta t'ále.

³ Ìnyi ní dhu-dzi t'ónđuta t'ále, ndirò nyi nyábà àpbè òvòdu-okú dò rò, pbétù ìnzì afínu ràdù ndìngye rùdú rò.

⁴ Pbétù, ma mí'i ìnè okúnù dò rò ma mánçna atdi dhu nà. Ndi dhu ní: ìnyi, nyi nyári mbă àzè nà idù kòmbí àdhàdhí nyi nyi'ì kà nà angyi dhu bhéyi.

⁵ Nírò, írè pé nyi nyitsi ró nga, nyadù nyugérè nyubhà pbùkù nzérenga, nyadu nyi wemberè tó pbùkù mètsö ò. Ìnzì nyi nyapé nyugérè nyubhà pbùkù nzérenga, ní ma mírà tinù ò, madù pbùkù tarà ipfo fíndá ngari ɔ́ rò.

⁶ Pbétù, nyi nyi'ì ìnè yàrí idzì dhu nà nyunutsì: nyi nyóndrò Pbànìkòláyí* tó mètsö àdhàdhí ma móndrò ka átò dhu bhéyi tí.

⁷ Ìnga t'írita tó bïna nà arí'ì ale nákà ndìri wò Hlă Alafí rövöna kànísá tò dhu mbéyi! Dhu lèmà ònzì rí ale tò ma mabhàya yà Kàgàwà bhà ìnga ɔ́ rí'ì ípìrònga tó itsu-kpɔ*, ndi ale ròtò.»

Yësù rí Yùwanì àvì ràndì bhàrwà Sìmurunà tó kigò ɔ́ rí'ì kānisà tò dhu

(Màt 5.10-12; Yàk 1.12)

⁸ Tdítgdō ndi ale atì ma ní: «Ándi dhu Sìmurunà tó kigò ɔ́ rí'ì kānisà tó málàyikà tò, nyati yàrí màkărù ràhù yà kóró dhu apè ndi ròná rò ale, ndirò kóró dhu ikuya dòná rò ale-li'ò rò. Ndi ale náavè wà, pbétù kòmbí kà rí'ì ípìrò rò nyìkpóna nà.

⁹ Kà rätina: «Ma mèni wà pbùkù àpbè mà pbùkù nákù mánà. Pbétàngàtì, ìnyi ní ònzítále! Ndirò ma mèni ìngbà dhu bhéyi màtì Pbàyahúdí tí arí 'atì ale náarí dhu ènço nyi ní dhu átò, tàmànyà pbání ìnzì ní ì Kàgàwà bhà obhóná ale rórò. Abádhí ní pfòmvò Sìtanì èlë arí ale tó mètsù!

* 2:6 2.6 Pbànìkòláyí ní'ì mǎngü-nzo èlë arí, 'adù àmbe mènyònì ònzì dò ale. Ndirò, abádhí ongónà àdù ìndrú èdhò i dhu t'ónzita rò átò. * 2:7 2.7 Opt 2.9

¹⁰ Ní, nyi nyàkă nzá nyonzì nyi nyábàna àpbè ođò. Nyi nyàkă nyení dhu ní, Pfòmvò ràrì afíku ùmvú ùmvú, imbi-dzà ò ndì ndí nzinzíku ſ atdídhená ale àbhă kusó dhu-otù ſ. Ní nyi nyi àpbè àbà ràrà àhu idrè idho† tí. Pbétè, nyi nyàkă nyondù dhu-dzi, ìmbă rì‡ nyi nyóvè dhu màtí. Ní ma madàya ípirönga tó mukàká àbhă nyafö.

¹¹ Ìnga t'írita tó bïna nà arí‡ ale nákă ndirì wò Hlilă Alafí rövona kànísá tò dhu mbëyi! Dhu lèmà ònzì rí ale nòovéya nzí oyo-gàna œve ní*.»

Yësù rì Yùwanì àvì ràndi bhàrwà Pèrgamù tó kigò ſ rì‡ kànísà tò dhu

(Isa 11.4; Yud 3-4,11)

¹² Tdítđo ndì ale ati ma ní: «Ándi dhu Pèrgamù tó kigò ſ rì‡ kànísà tó málàyikà tò, nyati yarí mukărù ràhu yà óyò kóró kunàdò rì ndàkà obhi-apkpà nà rì‡ ale-li'ò rò.

¹³ Kà rätina: <Ma muni wà nyi nyarádi òná ngari. Ndì ngari ní pfòmvò Sitanì ónyù idzi òná ngari. Pbétàngatí, nyi nyínè œvòdu rò nyi nyápba nyi ró tí. Ma muni wà Àtipasì yà pòtsó idè pbàkà ngàmbì tí ìndrú-ònzì ale-rò ndì nónzì dhu átò. Ìmbă dhu rì‡ ka kohò ka färabvú, yà pfòmvò Sitanì arádi òná pbanga ſ dhu màtí, ní nyi nyabhà nzá ima nyi nyá'ù ní pbükù a'uta.

¹⁴ Pbétè, ma mí‡ inè okúnù dò rò ma mánona dhu nà. Ndì dhu ní: nyi nyi‡ nà ale nzinzì ſ atdídhená ale rì‡ inè, yà Bàlamà tí kátina ale udhé dhu nífë arí. Ndì Bàlamà ní ndì dhu nudhé Bálakà tò, ndíñi Pbàisràyélí nabhà tí ròtsù nzérenga ò, rà'à sànamù tò ka kùbì perè tí izzä, 'adù màyonyònì nónzì‡.

¹⁵ Ndirò ròsè wò dhu dònă, wò nyi nyi'ìnà ale nzinzì ſ, Pbàníkòláyí* rúdhëna dhu nífë arí ale rì‡ inè átò.

¹⁶ Nírò, nyi nyàkă nyugèrè nyi nyabhà pbükù nzérenga. Obhó tí, ìmbă kápé †‡ ndì dhu bhëyi, ní ma mırà àhu tìnù ò inzá òtrò idho ſ, madù ila ùgyè kökò i ale nà lidu ò rò ráhu obhi-apkpà ní.

¹⁷ Ìnga t'írita tó bïna nà rì‡ ale, nákă ndirì yà Hlilă Alafí rövona kànísá tò dhu mbëyi! Dhu lèmà ònzì rí ale tò ma mabhàya yà òru ka kórù mánà§. Ndirò, ma mabhàya òwòwù odú-ngba* kà tò. Ndì odú-ngba ní, yà œvo-œwútá*

† **2:10 2.10** Idrè idho tí ka kátina iró dhu-tí ní ngufe idhó-nzo. * **2:11 2.11** Upf 20.6,14; 21.8 ‡ **2:14 2.14** Òzt 25.1-2; 31.16. Màyonyònì rìnè ndí‡ màyonyònì kèle tí, ngätsi ní inzá ka kòdò ale Kàgàwà tò tí dhu tí. * **2:15 2.15** Upf 2.6 § **2:17**

2.17 Manà tí ka kátina iró dhu ní òrù-apkpà ſ ònyù (Yùw 6.31,49-50). * **2:17**

2.17 Òwòwù odú-ngba ní Kàgàwà bhà Idzi ò ka kótsù dhu tó rusà ùfà rí dhu.

* **2:17 2.17** Upf 3.12; 14.1

ka kándí dòná odu. Ndirò, ndí ɔvɔ-ɔwántá ní yà inzá atdí ale mà náni ɔvɔ, inzá ní ndí odu ka kàbhù fíndà ale kélè náni ka rò.»

Yésù rí Yùwanì àví ràndí bhàrwàwà Tùwàterà tó kigò õ rí'ì kànísà tò dhu

(Kas 15.28-29; 1Kò 10.8,19-22; 1Tè 1.2-3)

¹⁸ Tdítidò ndí ale atí ma ní: «Ándí dhu Tùwàterà tó kigò õ rí'ì kànísà tó málàyikà tò, nyati yàrì màkárù ràhù Kàgàwà t'ídhùnà-li'ò rò. Ndí kà t'ídhùnà ní yà nyíkpóna arí ùmbili kàzù-idà-dò bhéyi, pföna ràdù ùmbili átò álì tó kàzù ò ka kòbì rìlă péé mìllingà tó súma bhéyi ale.

¹⁹ Kà ràtina: <Ma mèni wà nyí nyarí ònzina kasù, nyí nyázè ngékpà ale dhu, nyí nyá'ù ma dhu, nyí nyarí ngékpà ale-dzùnà ònzì dhu, ndirò nyí nyarí dhu-dzi òndù dhu. Ndirò ma mèni wà dhu, nyí rarí kasù ònzì kòmbí ròsè yà angyi nyí nyongónà kònzi tí dhu dòná.»

²⁰ Pbétù, ma mí'ì inè okúnù dò rò ma mánçona dhu nà. Ndí dhu ní: nyí nyábhà Yézèbelì* bhéyi rí dhu ònzì atdí tsìbhále, yà Kàgàwà bhà nabì tí arí ndàti tsìbhále, ròngò àmbe pbákà ale ùtra dò. Käbhù abádhí rùwí, ndàmbe mènyònì t'ónzita mà sànamù tò ka kùbì perè tí izzà mànà dhu t'á'ata údhe dò fíyò.

²¹ Ní, ma mèbhà wà kàsumì kà tò ndíní ndí nugèrè tí ndùbhà pbìndà nzérenga. Pbétù, kòzè nzá ndùbhà pbìndà mènyònì t'ónzita.

²² Ní ándà nga mbéyi! Ma mí kà-ëngà ibvú àpbè tó ara dò, madù ádràngbà àpbè àbhù átò kökò kà mànà arí mènyònì ònzì ale ràbà, yà ní inzá abádhí ùgèrè ì 'ùbhà ndí fíyò nzére mètsò ní.

²³ Ndí dhu-ògù dò, ma mí kòwù nángù ale òkye òkye tí. Ndí dhu bhéyi ní ndí kóró kànísá rí dhu ùnì ima ràri ndí ìndrù-afí mà, ìndrù tó irèta mànà ò rí'ì dhu àndà arí ale. Ndirò ma mí nzínziku õ ìngbàtí ilì ndí ale mà bhà perè núbhò ndí ale bhà kasù-bvù rò.

²⁴ Pbétù nyí Tùwàterà tó kànísà õ ngékpà pbákristò, nyí nyarí inzì Yézèbelì rúdhéna dhu-owù ùngù, ndirò nyí nyùni nzá pfòmvò Sítanì bhà Órù ò dhu tí ka kátina dhu. Ní ma mâtina nyí ní, ma ràri nzì ngätsi ànò à'ë dàkú.

²⁵ Pbétù, ma mònzi fùkù dhu ní, nyí ràkà nyòdò wò nyí nyí'ì nà ídzi ófò mbéyi, ràrà àhù ma mingoya òná idhò ò.

²⁶ Ndirò dhu lémà ònzì rí ale, yà ma mózè dhu ònzì rí ràrà àhù ma mingoya òná idhò ò ale, ní tò ma mabhùya ádràngbànga tó ɔbi, rònyù idzi kóró pbìri õ ale dò.

* **2:20 2.20** 1Ká 18.4; 2Ká 9.21

²⁷ Kündaya i ale tsümà tó mùgö ní, ndirò kükoya abádhí-
ǒnga yà anzi ní ka kórù wìtù-ǒnga ùkő ka karí dhu bhéyi*.

²⁸ Kà-tì ní, ma rabhùya àbhù Àbadu ibho idù
ádrùngbànga tó obi-tidò dhu lèmà ònzì rí ale tò. Ndirò
ròsè wò dhu-dònà, ma rabhùya àbhù kútsingá nga tó alali*
ndi ale tò, kònzi mìlèmà dhu nitè tí.

²⁹ Inga t'írita tó bïna nà rí'i ale nákä ndirì wò Hlìlä Alafí
ròvona kànísá tò dhu mbéyi!»

3

*Yësù rí Yùwanì àvi ràndi bhàrwà Sardì tó kigò ɔ rí'i
kànísà tò dhu*

(Màt 7.21-23; 24.42-51; Yàk 2.14)

¹ Tdítidò ndi ale ati ma ní: «Ándi dhu Sardì tó kigò ɔ rí'i
kànísà tó màlàyikà tò, nyati yàrì màkùrù ràhù Kàgàwà-ònzì
aróko àràbhù alafí* nà rí'i, ndàdù i'ì àràbhù alali* nà fòná
átò ale-li'ò rò. Kà rätina: <Ma mìni wà pbùkù mìtsø. Obhó
tí, ìndrù arí nyală inè rí'i ípirönga nà ale bhéyi, pbétù nyadù
i'ì iwà óvè ale.

² Ní, íkye! Ábhù obi wò íkyèrò òdì ndiní ndi ndové tí
nyenutsì rò dhu tò, ma màla wà dhu pbùkù mìtsø ràr'i
mbä àkákä dhu tí pbàkà Kàgàwà-nyìkpó ɔ nídhuní.

³ Nírò, írè ìndù ka kúdhe dhu mà, nyi nyírì ndi dhu tí dhu
mànà. Nyi nyákä nyifù ka, nyadù nyugèrè nyubhà pbùkù
nzérenga. Inzì nyi nyapé inga àndà mbéyi, ní ma mìrà àhu
tinú inzá nyi nyení kàsùmì ɔ àdhàdhì ogbotále náarírà dhu
bhéyi.

⁴ Pbétù, nyi nyàdì àdì ngúfe ale nà Sardì tó kigò ɔ, yà
inzá àpè ròyá mberù ití ale. I ale ní i atdíkpá mä mubhiya
mànà òwòwù mberù nùfò ròyá rörò, abádhí ní i àkákä ale
nídhuní.

⁵ Ndì dhu bhéyi ní ndi, dhu lèmà ònzì rí ale ka kufoya
òwòwù mberù ní. Ndirò, ma mohoya nzì ndi ale-ovò
ípirönga tó bhükù ò rò. Ma móvoya dhu kpangba Àbadu
mà pbìndà màlàyikà mànà-ònzì, mati ndi ale ràr'i pbàkà ale
nyú.

⁶ Inga t'írita tó bïna nà rí ale, nákä ndirì Hlìlä Alafí ròvona
kànísá tò dhu mbéyi!»

*Yësù rí Yùwanì àvi ràndi bhàrwà Filàdèlìfyà tó kigò ɔ
rí'i kànísà tò dhu*
(2PÉ 1.10-11; 2.9)

* 2:27 2.27 Zàb 2.8-9 * 2:28 2.28 Upf 22.16 * 3:1 3.1 Kàgàwà-ònzì aróko
àràbhù alafí ríténa dhu ní kàbhà Hlìlä Alafí. * 3:1 3.1 1.20

⁷ Tdítidö ndi ale ati ma n̄: «Ándi dhu Filàdèlifiyà tó kigò ſ kànisà tó málàyikà tò, nyati yàrì màkúrù ràhù llilà ale, ndàdù i' Obhóngatále tí ale-li'ò rò. Ndi ale ri' i' ádrùngbá kamà Dàwudì bhà idzi ò rí indrú àbhü ròtsù fàngulà nà foná. Kápé tsâtsù àpfo, ní kâpbí rí ale arí mbă, ndirò kápé tsâtsù àpbí, ní kâpfo rí ale arí mbă.

⁸ Kà râtina: <Ma mânî wà pbükù mâtso. Nírò kânî ma mâpfô wà tsâtsù indù, yà inzî atdî ale mà râdù àpbinà tsâtsù. Ma mânî wà dhu, nyi rari' i' mbă ádrùngbâng tó obi nà abhö, pbétù nyi rifu wà pbákà ɔte, ndirò nyi rásà nzá ovòdu.

⁹ Ní, kânî ma mí pfòmvò Sitanì ùlë arí ale tó mâtù ònzi tí dhu. I ale ní tâtò t'áncta t'âle, ndirò abádhí arí 'ati Pbàyàhúdî tí, ìmbă i' Kàgàwà bhà ale nyá tí rórò. Ní ma mí abádhí ùtò ròwù 'ùkò ɔtdyàya dö ònziná, râdù dhu ùni iwà ma ròzè nyi.

¹⁰ Ádhàdhì nyi nyódò nyi, nyongò dhu-dzi òndù yà indù ma mâyá ka dhu bhéyi, ní ima mà átò, ma mí nyodò yà adzi ſ kóró ngari õ rírà àpbè tó kàsùmì õ. Ndi àpbè rírà ndiní ndi ndomvú tí yà adzi õ arí' i' ale-afí.

¹¹ Ma mîrà inzá òtrò idhö õ. Ní dhu àkă nyodò wò nyi nyí' i' nà idzi ófò mbéyi, ndiní ìngbâtí ilí ndi ale mà níidhá tí nzí málémà tó pbákè mèkàkú.

¹² Dhu lémà ònzi rí ale ma mabhùya rí' i' pbákà Kàgàwà bhà-dzá átsâta tí. Ndi ale ahùya nzí ányì-dza rò akekpá mâtí. Ndirò ròsè wò dhu-dònă, ma mandíya pbákà Kàgàwà-ovò mà, ndi pbákà Kàgàwà bhà kigò-ovò mânà ndi ale-rò. Ndi kigò ní Yerùsàlemà-owútá, yà òrù-akpà ò rò rífo, pbákà Kàgàwà-ti'ò rò kigò. Ma mandíya ovòdu-owútá átò ndi ale-rò.

¹³ Inga t'írita tó bîna nà rí' i' ale, nákă ndirò wò llilà Alafí rövöna kânisá tò dhu mbéyi!»

*Yésù rí Yùwanì àví ràndi bhàrwà Làwòdikiyà tó kigò ſ
rí' i' kânisà tò dhu
(Luk 14.34-35)*

¹⁴ Kà ríku dòná rò n̄, ndi ale ati ma n̄: «Ándi dhu Làwòdikiyà tó kigò ſ kânisà tó málàyikà tò, nyati yàrì màkúrù ràhù Amìnà tí kátina ale-li'ò rò. Ndi ale ní ndi Kàgàwà ònzi dhu tó obhóná ngàmbì, obhó dhu kèlë úno arí ale, ndirò Kàgàwà abhòlò kóró dhu apè i' dòná rò ale.

¹⁵ Kà râtina: <Ma mânî wà pbükù mâtso: nyi nyire nzá ndirò nyi nyigbë nzá. Àkă àmbènà àkă dhu ní nyire iré tí,

ndirò ngätsi nř, nyigbë ìgbë tí†.

¹⁶ Pbétù kòmbí, nyi nyó'ɔ lìlìlì: nyi nyíre nzá irë tí, ndirò nyi nyigbë nzá ìgbë tí. Ní ndi dhu-okú dò rò, ma mí nyadyö àdyö tí.

¹⁷ Nyi nyarí nyati ònzítále tí, kóró dhu nà arí'ì ale tí, ndirò ìmbă arí'ì atdí dhu-atdyú nà màtì ale tí. Pbétù, nyi nyùni nzá dhu, nyi ràrì ìmbă dhu arí'ì fòná ale, izàna aró'ɔ ale, nákàtálé, ndùmùndumú, ndirò nzinzí rò arí'ì ale.

¹⁸ Ní ndi dhu-okú dò rò, ma mònzi nyi nyodzì kàzu nř ka kú'o rìlă orò fudú, ndínì nyi nyí'ì tí ònzítále tí. Ndi dhu bhëyi tí átò, nyi nyákă nyodzì òwòwù mberù, ndínì nyi nyafó tí rùná, akye ka kalana wò ale-nyi ríwù nř pbùkù nzinzíngá nř. Ndirò, nyi nyákă nyodzì nyìkpónu ò nyi nyátdëna pbabí, ndínì nyi nyala tí nga tdítdö‡.

¹⁹ Ìma, ma marí kóró ale yà ma mózè tó afátá ìtè i ale tò, madù i dhu òsò fíyò. Nírò, nyi nyákă nyonzì obì, nyàgèrè nyi nyabhà pbùkù nzérenga.

²⁰ Kànř, ma midè tsätsànă mambe hëdhi òpbì dö. Ní, ndi ale apé tüdu ìri, ndàdù tsätsù àpfò idù, ní ma mädù òtsù kàbhà idza, mädù dhu ònyù atdíkpá kà màngà.

²¹ Dhu lèmà ònzi rí ale ní ndi, ma miliya ràdi íkyèrò tidú ádràngbă kamà tó pbàkà tombi dö, àdhàdhì ìma, ma manzì dhu lèmà madù àdi íkyèrò Àbadu-tí ádràngbă kamà tó kàbhà tombi dö dhu bhëyi.

²² Ìnga t'írita tó bïna nà rí'ì ale, nákă ndirì wò Ìlă Alafí rövöna kànísá tò dhu mbëyi.»

4

*Kàgàwà àlë ka kí adyi nř pbìndà tombi dö àdi rörò dhu
(Isa 6.1-4; Zek 1)*

¹ Wò dhu-dzidö, ìma Yùwanì, ma mala onyu bhëyi ródzì dùdù ngätsi dhu. Ní ndi onyu ſ, ma mala atdí tsätsù kpangba ndì nàpfò òrù-akpà ò ró. Ní yà iwà ma mírì angyi, ràmbé ò'ɔ dö wàndà röngò dhu bhëyi ale-tù, náavò dhu idù, ndàti: «Úpò àzú! Ní, ma mí olùnà rò rí 'onzi tdítdö dhu ìtè indù.»

² Ní ányìrò rò tí, Kàgàwà bhà Ìlă-Alafí irá ma. Ní ma mala ádràngbă kamà tó tombi òrù-akpà ò ka kìli ràdi ró, atdí ale ràdù ì'ì ndi tombi dö ndì ndàdi ró.

† 3:15 3.15 Làwòdikiyà-tí i'ì kyéròkyérò Kòlòsayi tó kigò ſ idha ni'ì atdídö irë idha, ndàdù i'ì mbëyi nyá omvá tò. Ndirò Hiyéràpoli tó kigò i'ì átò kyéròkyérò ndi kigò-tí, oná idha ràdù ìgbë tí ìgbë. Pbétù, Làwòdikiyà ſ idha-tsí náadù i'ì lìlìlì, inzì ràdù òvù. ‡ 3:18 3.18 Làwòdikiyà-ovò nabhù ròtò ndì atdídö dhu ni'ì furangà t'álita tó bákì nà kí'ì dhu, ndirò atdídö úya mberù mà ale-nyìkpó tó pbabí màngà dhu òbhòlò ka kongónà kà-ó dhu.

³ Ndî ale ambénà ʉmbili dő atdídő àdhàdhì orú odziya nà odu, yăspì mà sardì mânà tí kâtina náarámbili dhu bhéyi. Ndî tombi ní'ì zùmàridì tí kâtina odu bhéyi râmbili ango àkpòrò ngbôna ró*.

⁴ Ndirò, kí'ì ádrôdrôr kámá tó óyô kumì dòná ifo nà ngækpa tombi àkpòrò ngbôna ró. Ndirò, i tombi dô ì òkò ró i'ì ale ní, óyô kumì dòná ifo nà pbâkùr*'. Abádhí i'ì òwòwù mbérù ì ʉfô ròyá ró, ndirò abádhí-dô rô i'ì ní orò ní ka kóbhòlò mùkàkú.

⁵ Ádrângbâ kamà tó tombi dô rò, inga ʉmbili, wògò iri ndì, ɔvò ràdù ʉtâ. Ndî tombi-ònzi i'ì dhu ní kâzu rôrù ròyá àrùbhù mûle. I mûle ní'ì Kàgàwà-ònzi aróko àrùbhù alafí†.

⁶ Ndirò, ndî tombi-ònzi-tsü nga náala ndî ádrângbâ rère bhéyi. Kà-ò nga náambénà àwù dô atdídő àdhàdhì kîràwulì-ò nga náarí àwù dhu bhéyi.

Ípîrõnga nà ifo dhu-tsí‡ náakpôrò ndî ádrângbâ kamà tó tombi-ngbò, 'ilì átsi. Ndirò abádhí-nyikpó i'ì angyinâ rò matí ndirò abádhí-dzidònâ rò matí.

⁷ Wemberé tó dhu níli ndî àri bhéyi, ɔyo rí kisë dhu ràdù ndîli ikyì-akpâ-ngba bhéyi. Ibhù rí kisë-tsí-nyì níli ndî indrû-nyì bhéyi, ifo rí kisë ràdù ndîli yà orú arángili sàmbà bhéyi.

⁸ Ndirò, i ifo dhu ní'ì pékéléya nà azàzâ, nyikpóya ràdù üle ngbôya-rô matí ndirò pékéléya-tsìnâ matí. Abádhí owúnà adyi ʉyù rô adyibhengá ndirò kúbhingá matí inzì i'ì ìngyé rórò, 'àmbe àtìnà dô:

«Hîlă ale, Hîlă ale, Hîlă ale ní àlë tó Ádrângbâle, yà ádrângbângâ tó obi nà arí'ì kóró dhu dô ale, Kàgàwà*!

Ka ní i'ì i'ì, i'ì arí'ì, ndirò irà iraya ale.»

⁹ Ndirò, abádhí owúnà adyi ʉyù rô, 'ilè pbîndà ádrângbâ kamà tó tombi dô àdi Kàgàwà, yà dhòdhóhónganà arí'ì ípîrõnga nà ale ní. Abádhí owúnà kifù rô, 'àdù àmbe ôtsò àbhù dô fîndà.

¹⁰ Abádhí rî dhu ònzì wò dhu bhéyi òná kóró kàshmì õ, kôkô óyô kumì dòná ifo nà pbâkùr nôowúnà 'ʉkô rô ɔtdyʉya dô wò pbîndà tombi dô àdi Kàgàwà, yà dhòdhóhónganà arí'ì ípîrõnga nà ale-ònzi. I ale owúnà kâle rô, 'ʉwà dòya-rô mùkàkú, 'ʉli obvò kâbhâ tombi-ònzi, 'àdù àtìnà:

* 4:3 4.3 Zék 1.26-28 * 4:4 4.4 Kôkô óyô kumì dòná ifo nà pbâkùr ní'ì Kàgàwà bhâ ale itè arí kònzi ʉrù-akpâ õ bhâ. † 4:5 4.5 Ozù wò dhu dô ka kândi dhu 3.1 ò. ‡ 4:6 4.6 Zék 1.4-24. Ozù-bvù õ, ifo rîtèna Upfôta tó bhûkù ò ní yà adzi õ arí'ì kóró dhu-tsí. * 4:8 4.8 Ìsa 6.2-3

11 «Fàká Ádrìngbälé, fáká Kàgàwá, nyí nyàkă ilèta nà, ifuta nà, ndirò ádrìngbänga tó obi nà.
Obhó tí, nyí nyabhòlò ndi kóró dhu.
Nyí nyabhòlò i dhu, nyí nyazè ndi abádhí rì'ì dhu-okú dò rò.»

5

*Àkákă ndùngbe Kàgàwà bhà kàràtasí-yà-ba-tsù rò ando ale
(Rom 11.33-34; Fil 2.5-11; Upf 1.5-6; 7.9-12)*

¹ Wò dhu-dzidò, ma mala dhu ní àkpòrò ka kákporò kàràtasí-yà-ba ádrìngbä kamà tó tombi dò àdi ale tó fanga tó kòtsú-tsíró. Ndi kàràtasí ni'ì oyoyó kóró ka kàndí dòná nga kàràtasí, kadù tsùna nùpbä àràbhù ngari õ rò ando ní kàsé tí, inzí atdí ale mà náanga tí.

² Ní, ma mala ádrìngbänga tó obi nà arí'ì málàyikà, ràmbé dhu òvò dò ɔrú tūna nyú nà, ndàti: «Ádhí pbá ale ndi àkákă ndùngbe wò kàràtasí-yà-ba-tsù rò ka kùpbä ando, ndàdù ndi kàràtasí nániga?»

³ Pbétù, àkákă ndàngbe ndi kàràtasí, ndàdù ònà nga àndà ale ní'ì mbä atdí màtí òrù-akpà ò, yà adzi dò, ndirò ùvëvè ale nzinzì õ màtí.

⁴ Ní, ma madzì atdídò, àkákă ndàngbe ndi kàràtasí-yà-ba-tsù, ndàndà ònà dhu, ndàdù òzùnà ale rí mbä atdí màtí dhu-okú dò rò.

⁵ Nírò ní ndi pbàkùrù nzinzì õ atdí ale náavò dhu idù, ndàti: «Nzödzi! Ándà, kànì, Yudhà-dhú-bvü àri*, ádrìngbä kamà Dàwudì bhà mèdzukarù, nónzì wà dhu lèmà. Kà ní ndi àkă àkă ndùngbe kökò àràbhù ngari õ ka kùpbä kàràtasí-tsù rò ando, ndàngbe ka, ndàdù ònà dhu òzù ale.»

⁶ Ní, ma mala Tàmă-ngba tí kátina ale ádrìngbä kamà tó tombi mà, ípirönga nà ifò dhu-tsí mà kökò pbàkùrù mènà nzinzì õ idè rò. Kíli ndì òho ka kòhò dhu bhëyi. Kòtdyú i'ì àràbhù, kà-nyìkpó ràdù i'ì àràbhù átò. I àràbhù kà-nyìkpó rítèna ní Kàgàwà-ònzì aróko àràbhù alafí*, yà adzi õ kóró ngari ònà kùvì.

⁷ Ní, ndi Tàmă-ngba indrí ndi ádrìngbä kamà tó tombi dò àdi ale ti-ò, ndàkò wò àkpòrò ka kákporò kàràtasí-yà-ba fangà tó kòtsú-tsíró rò.

⁸ Kitdègu ndi kàràtasí àkò, ní kökò ípirönga nà ifò dhu-tsí mà, kökò óyò kumì dòná ifò nà pbàkùrù mènà náukò i otidyaya dò kònzi. Ìngbàtì ili ndi ale mà abádhí nzinzì

* 5:5 5.5 Opt 49.9 * 5:6 5.6 Ìzù wò dhu dò ka kàndí dhu 3.1 ò.

š níř’ì dàmù mà ndrùù róngu màrasì àlè ònà ɔrò tó kópà
mànà fóná. I màrasì rítèna dhu ní Kàgàwà bhà ale tó itsòta.

⁹ Abádhí ambénà yàrí adyi-owútá núyù dő, ‘àmbé àtìnà dő:

«Nyi nyákă ndi nyakö yàrí kàràtasì,
nyadù kà-tsù ka kúpbä ní ando àngbe.

Obhó tí, ka kahò nyi. Ní wò azùnu ufu ndi dhu-otù š,
nyi nyadzì kóró rùgànda-tidò nzinzì š ale mà,
kóró alávà-tidò nzinzì š ale mà, kóró ale-tidò nzinzì š ale
mà, kóró pbìrì š ale nzinzì š ale mànà Kàgàwà tò.

¹⁰ Nyi nyúli abádhí rì’ì pbàkùhání tí, ndíní kasu nònzi tí àlè
tó Kàgàwà tò. Ndírò, nyi nyábhü abádhí rì’ì kàbhà
idzi š bhà tí, ndíní abádhí ɔnyu tí idzi yà adzi š ale
dő.

Ndirò, abádhí ɔnyuya idzi ònyu yà adzi š ale dő*.

¹¹ Wò dhu-dzidö, ma mandà nga tdítdö, ní ma miri
ádrùngbä kamà tó tombi-ngbò nàkpörò ábhö màlàyíká-tù
mà, ípirönga nà dhu-tsí-tù mà, pbàkùrÿ-tù mànà. Abádhí-
bvü ni’ì miliyonì-tsù, ndirò miliyonì-tsù, lufù-tsù, ndirò
lufù-tsù.

¹² Abádhí ambénà ùkú dő ɔrú tüya nyá nà, ‘àmbé àtìnà dő:

«Àho ka kahò Tàmä-ngba nákă ndi
ndàbà ádrùngbångä tó obi mà,
ònzi mà, dhu-önga t’óvòta tó irèta mà, obi mà,
ifuta mà, ádrùngbångä tó awawù mà, ilèta mànà!»

¹³ Ndírò ma miri Kàgàwà abhòlò òrÿ-akpà ò, yà adzi dő, yà
adzi-tsì, ndírò ádrùngbä rère ò kóró dhu-tù. Abádhí kóró
náambénà adyi ùyù dő, ‘àmbé àtìnà dő:

«Ádrùngbångä tó awawù, ifuta, ilèta, obi mànà nákă
dhòdhóhdhonganà,
ádrùngbä kamà tó tombi dő àdì ale, Kàgàwà tò, ndírò Tàmä-
ngba tò!»

¹⁴ Ní, kökò ípirönga nà ifo dhu-tsí náadúnà òwu dhu àdu
rò, ‘ati: «Àmìnà.» Ndírò ndi kàsümì š tí, kökò pbàkùrÿ adù
‘ùkò ɔtdiyuya dő, ‘ùlë wò tombi dő àdì ale mà, Tàmä-ngba
mànà.

6

*Tàmä-ngba tí kátina ale rí kàràtasì-yà-ba-tsù ró ando
nángbë dhu*

(Zék 14.21; Zàk 1.8-10; 6.1-7; Mât 24.6-8; Luk 18.7-8; Upf
7.13-14)

* 5:10 5.10 2.26-27; 20.4; 22.5

¹ Wò dhu-dzidò, ma mala dhu ní: Tàmǎ-ngba angbe wemberè tó andò yà kàràtasì-yà-ba-tsù rò ka kùpbă àrùbhù andò nzínzi õ dhu. Ní, ma mìri kǒkò ípìrònga nà ifò dhu-tsí nzínzi õ atdí dhu, dhu òvò rí àdhàdhì ɔvɔ àtà dhu bhéyi rí ndìri túna ní, ndàti: «Áhü!»

² Ní ma mandà nga, madù òwòwù atdí mèhàgù àla ndì nìtò ró. Ndìrò, ndì mèhàgù dò ùpò ndàdi ale* i'ì ɔsh nà fòná, kadù mùkàkù àbhù fìndà. Kàdù àhu mèlémàtálé tìrò, ndíni ndì ndara tí dhu lèmà ònzì tdítòdò.

³ Wò dhu-dzidò, Tàmǎ-ngba angbe ɔyɔ rí kisë andò. Ní ma mìri ípìrònga nà ɔyɔ rí kisë dhu, ràti: «Áhü!»

⁴ Ní kàzù bhéyi ngebóna ilù ngätsi mèhàgù níitò ndì. Ní kàdò ndì ndùpò ndàdi ró i'ì ale-fó ka kabhù ádzì obhi-akpà. Ka kadù yà adzi õ rò kà rí mårùngà itò ní ádrùngbångá tó ɔbi àbhù kà tò átò. Kà-tì ní, kà rabhùya ìndrù ròkyè ìnzínziya õ.

⁵ Tàmǎ-ngba itdègu ìbhù rí kisë andò nángbë, ní ma mìri ípìrònga nà ìbhù rí kisë dhu, ràti: «Áhü!» Ní ma mèbè nga mandà rò, ma mala òtòtì mèhàgù rìtò ndì. Ndì mèhàgù dò ndì ndùpò ndàdi ró i'ì ale níi'ì kilo nà fòná.

⁶ Ní ma mìri ale-tù bhéyi rí ndìri dhu ípìrònga nà ifò dhu-tsí nzínzi õ rò rí dhu òvò ró, ndàti: «Nganù-ra tó atdí kilo-odzì ní atdíku idhò tó kasù tó mèkimbà nyá, ndìrò sayirì-ra tó ìbhù kilo-odzì ní atdíku idhò tó kasù tó mèkimbà nyá átò! Pbétù, akye mà dìvayì mènà nàndà dhu ní, nyì nyàkà nzá nyidzì i-tsí-odzì.»

⁷ Tàmǎ-ngba níitdègu ifò rí kisë andò nángbë, ní ma mìri ípìrònga nà ifò rí kisë dhu, ràti: «Áhü!»

⁸ Ní, ma mandà nga, madù iribità tó ikána nà mèhàgù àla rìtò ndì. Kà-dò ndì ndùpò ndàdi ró i'ì ale-ɔvò ní'ì ɔvè. Ndìrò, kowù õ i'ì ní Òyì ò nga tí kátina ale. Abádhí tò ka kabhù ádrùngbångá tó ɔbi, ndíni yà adzi tó atdí nga ifò dò õ ale nòkye tí obhi-akpà ní, àwù ní, kóró andi-tidò ní, ndìrò irí õ iżà ní.

⁹ Tàmǎ-ngba itdègu imbo rí kisë andò nángbë, ní mazàbahù-tsìnà, ma mala Kàgàwà bhà Òte t'únɔta-okú dò rò, ndìrò ndì Òte tó idzì ngàmbì tí ì fì dhu-okú dò rò ka kókyè ale.

¹⁰ Ní, i ale ambénà ùkù dò ɔrù tuya nyá nà, 'àmbè àtànà dò: «Ádrùngbåle Kàgàwà, nyì ní llilà ale ndìrò Obhóngatálé. Nyì nyádi, nyambe inga òdò dò ràrà àhu ìngbà kàsùmì ò, ndíni nyì nyitdì tí anya yà adzi õ ale dò,

* **6:2 6.2** Mèhàgù dò ùpò, 'òkò ifò ale rìtèna dhu ní Kàgàwà arí mèlipò àbhù nzére ale tò dhu (Zák 6.1-8).

nyàtsè ròká dhu, yà azùka nufù abádhí nzinzì õ ale-okú dò rò?»

¹¹ Ingbatí ili ndì ale mà kòkò ka kókyè ale nzinzì õ tò, ka kabhù òwòwà kanzà. Ndirò ka kati abádhí n̄. «Nyì nyakà nyödò adóku, yà Kàgàwà-owù üngü arí ale. Ka kí abádhí nzinzì õ atdíhéná ale ökye yà nyì ka kókyè dhu bhéyi. È ökye ka kókyena ale-bvù räkä rò nga ní ndì Kàgàwà adàya rùkú dhu àtsè n̄.»

¹² Wò dhu-dzidò ma mala dhu ní, Tàmà-ngba r̄i aza rí kisë andò nángbè dhu. Ní, yà adzi níivì atdídò, adyifò ugèrè ndì ndòtì inyì tó mberù bhéyi, àbì ràdù ndùgèrè ndòlù azu bhéyi.

¹³ Orù-akpà-nyì r̄o alali náawà i yà adzikpa dò, àdhàdhì itsu-kpò náarí 'àwà kázùrò rò, obì nà rópili àpùpú r̄i kpàna-öngä ùyä òná kàsùmì õ dhu bhéyi.

¹⁴ Orù-akpà nñidhá ndì, ndàmbé ndàduru dò, akporò ka kákporòna kàràtasì-yà-ba náarí ndàdùrù dhu bhéyi. Kóró pbìrì mà, kóró sòngà mònà náungbe i fiyò ngari õ rò, 'òwù.

¹⁵ Yà adzi õ ádròdrò kámá mà, ádròdrò ale mà, pbànówí tó ádròdrò ale mà, ònzitále mà, obítále mà, ndirò kóró ngükpà ale mà, yà ino tí arí'ì mà, dòyá arí'ì itírò ale mònà náatsè, 'òwù 'ùrù odu-tsì arí'ì ibhu òná mätí, ndirò pbìrì-rò arí'ì odu nzinzì õ mätí.

¹⁶ Abádhí ambénà dhu òvò dò pbìrì mà odu mònà tò, 'àmbe àtìnà dò: «Nyàwà nyì dòká, nyadù mürù itsé wò ádrùngbä kamà tó tombi dò àdì ale-rò rò, ndirò Tàmà-ngba bhà nàwí rò rò.»

¹⁷ Obhó tí, abádhí tó nàwí tó ádrùngbä idhò ìrà wà. Ní ádhì pbá ale ndì inè rí'ì ndàdi pbìndà ípirönga nà tdítdò?»

7

*Kàgàwà bhà ale-nyìndri r̄o ka kí kàsé àpbì
ndínì abádhí nòdo tí kàbhà nàwí r̄orò dhu
(Yuw 10.16; Rom 11.25-26; Upf 14.1-5; 21.3-4)*

¹ Wò dhu-dzidò, ma mala ifò málàyíká, ikikò ifò yà adzi-pbìdò òná rò. Abádhí utò awe-tsù i adzi pbìdò òná, inzì opili tí yà adzi dò mätí, ádrùngbä rèreù dò mätí, ndirò kóró itsu-tidò dò mätí.

² Ndirò, ka kabhù ádrùngbängä tó obì abádhí tò, ndínì abádhí inza tí yà adzi mà, ádrùngbä rèreù mònà n̄. Ní, ma mala ngätsi málàyikà adyifò arí ndòtò inà rò rúpo rò, ndàdù i'ì Kàgàwà, yà ípirönga nà arí'ì ale bhà kàsé nà fóná. Kädù okù orù tūna nyá nà kòkò ifò málàyiká tò, ndàti:

³ «Ìnzî nyìnza yà adzi mà, ádrùngbă rèrù mà, itsu mânà, ràrà àhu kàsé ùdu àlë kí àlë tó Kàgàwà bhà ale-nyìndri-rő dhu ò.»

⁴ Ní, ma miri Kàgàwà bhà kàsé ka kùdù nyìya-ndri rő ale-bvü. Abádhí-bvü ni'ì, atdí miyà dòná ifo kumì dòná ifo nà lufù ale*, yà kàsé ka kùdù ròyá. I ale ni'ì yà Pbàisràyélí tó atdí kumì dòná óyö nà rùgànda kóró† nzinzì ɔ rò úvò ale.

⁵ Yudhà bhà rùgànda ɔ ale, yà kàsé ka kudu nyìya-ndri rő ni'ì atdí kumì dòná óyö nà lufù ale. Rùbenì bhà rùgànda ɔ ni'ì atdí kumì dòná óyö nà lufù ale. Gàdì bhà rùgànda ɔ ni'ì atdí kumì dòná óyö nà lufù ale.

⁶ Àserì bhà rùgànda ɔ ni'ì atdí kumì dòná óyö nà lufù ale. Nàfùtalì bhà rùgànda ɔ ni'ì atdí kumì dòná óyö nà lufù ale. Mânasì bhà rùgànda ɔ ni'ì atdí kumì dòná óyö nà lufù ale.

⁷ Sìmìyonì bhà rùgànda ɔ ni'ì atdí kumì dòná óyö nà lufù ale. Lawì bhà rùgànda ɔ ni'ì atdí kumì dòná óyö nà lufù ale. Isàkàrà bhà rùgànda ɔ ni'ì atdí kumì dòná óyö nà lufù ale.

⁸ Zàbùlonà bhà rùgànda ɔ ni'ì atdí kumì dòná óyö nà lufù ale. Yòzefù bhà rùgànda ɔ ni'ì atdí kumì dòná óyö nà lufù ale. Ndirò, Bènyàminì bhà rùgànda ɔ ni'ì atdí kumì dòná óyö nà lufù ale.

Kóró pbìrì ɔ ale tó ádrùngbă anduta

⁹ Wò dhu-dzidö, ma mandà nga, ní ma mala ìnzî òná ale-bvü rí ndòzà ádrùngbă mètù-ba. Ndi mètù ɔ i'ì ale ni'ì: kóró pbìrì ɔ ale, kóró rùgànda-tidò, kóró ale-tidò, ndirò kóró alávà-tidò t'ále mânà. Abádhí i'ì ádrùngbă kamà tó tombi-ònzî ndirò Tàmä-ngba-ònzî i ikò ró, 'àdù òwòwù kanzù ùfö ròyá, ndirò 'àdù ngazì-kpa-dòká ùlu fòyá.

¹⁰ Ndirò, abádhí ambénà ùkú dö ɔrù tuya nyú nà 'àmbé àtìnà dö: «Àlë tó ògù ìrà wà àlë tó Kàgàwà, yà ádrùngbă kamà tó tombi dö àdì ale bhà rò, ndirò Tàmä-ngba bhà rò!»

¹¹ Ndirò, kóró mèlàyíká ní'ì ádrùngbă kamà tó tombi mà, pbàkùrù mà, ípìrònga nà ifo dhu-tsí mânà-rgbò i àkpòrò ró. Ní abádhí kóró núugú-nyìya ràpbă adzikpa-rgbò nyú ádrùngbă kamà tó tombi-ònzî, 'àdù àmbé Kàgàwà ùle dö.

* ^{7:4} ^{7:4} Atdíhená ale arí ìrèna dhu ní, atdí miyà, ifo kumì dòná ifo nà lufù ale-bvü níbhò dhu ràri Pbàisràyélí tó atdí kumì dòná óyö nà rùgànda-bvü ka kítrò atdí kumì dòná óyö nà Yèsù bhà uvitatále-bvü gùna, kadà ìtronà tdítòd atdí lufù gùna dhu. Ndi atdí lufù rítèna dhu ní abho nyú ìndrú-bvü rí dhu kèle! Atdí kumì dòná óyö nà rítèna átò dhu ní Kàgàwà bhà ale. † ^{7:4} ^{7:4} Pbàisràyélí tó atdí kumì dòná óyö nà rùgànda kóró tí ka kátina iró ní Kàgàwà bhà ale tí arí'ì ale kóró, ìnzî ní Ungbòta-Ayí kèle ɔ.

¹² Abádhí ambénà àtìnà dő: «Àmìnà! Ilèta mà, ádràngbänga tó awáwù mà, dhu-õnga t'óvòta mà, òtsò t'ábhüta mà, ifuta mà, ádràngbänga tó ɔbi mà, ɔbi mânà nákă kabhu àlë tó Kàgàwà tò dhòdhódhónganà! Àmìnà!»

¹³ Ní, pbàkùrù nzinzì ɔ atdí ale ivú dhu tsùdú, ndàti: «Kökò òwòwù kanzù nàfò ale ní àdhí mà? Ndírò, abádhí iwu àdhà rò?»

¹⁴ Ní ma madù dhu àdu kà tò, mati: «Pbàkà Ádràngbälé, inyi ní ndì nyi nyàni ka.» Nírò ní ndì kädù dhu òvò idù, ndàti: «Kökò ale ní ábhö àpbè ɔ rò ùvò ale. Abádhí ù'o ròyá kanzù ròwù tdyé Tàmá-ngba-azù ní.

¹⁵ Ndì dhu-okú dò rò nga ní ndì, abádhí ikò Kàgàwà bhà ádràngbä kamà tó tombi-ònzi, ndírò abádhí rí kasu ònzi kà tò kàbhà idza ɔ adyíbhengá nga mà kúbhingá nga mânà ɔ. Ndírò wò ndì pbìndà ádràngbä kamà tó tombi-dö àdi Kàgàwà rí pbìndà hemè-idza ùpè abádhí dö, ndíní ongó tí abádhí ñdö.

¹⁶ Awù rí nzí abádhí òho tdítidö, idha-atdyú mà rí nzí abádhí òho tdítidö, adyifò mà rí nzí abádhí ɔbi tdítidö, ndírò abádhí rí nzí igbétá inè tdítidö.

¹⁷ Obhó tí, Tàmá-ngba, yà ádràngbä kamà tó tombi nzinzì ɔ rí'ì ale, rí abádhí ànda pbìndà tàmà bhéyi, ndàdù àrà abádhí nà ípirönga tó idha-dòti ò. Ndírò, Kàgàwà rí abádhí nyìdha ùndö kóró.»

8

*Tàmá-ngba tí kátina ale rí kàràtasí-yà-ba-tsù rö
àrùbhù rí kísé ando nángbë dhu*

(Upf 5.8)

¹ Tàmá-ngba níitdègu àrùbhù rí kísé ando nángbë, ní òrù-akpà ò nga níimbè bhìi ràrà àhu mbèmbè atdí adyifò-sisì-go tí.

² Wò dhu-dzidö, ma mala Kàgàwà-ònzi arí ikò àrùbhù málàyíká, kadù àrùbhù wàndà ábhü foyá.

³ Ndírò, ngätsi málàyikà ıra, ndidè íkyèrò mázàbahù-tí. Kí'ì ndrùù róngu alindra bhéyi sɔbí ʉbi ka karí dòná ɔrò ní ka kóbhòlò wítù nà fóná. Kà-fó ka kabhu ndì sɔbí abhö nyú, ndíní kábhü tí perè tí atdíkpá Kàgàwà bhà ale kóró tó itsòta mânà ɔrò tó ndì mázàbahù dö. Ndì mázàbahù i'ì Kàgàwà bhà ádràngbä kamà tó tombi-ònzi.

⁴ Ndì sɔbí-ikò núupò ndì málàyikà-fó rò Kàgàwà-ònzi atdíkpá ndì Kàgàwà bhà ale tó itsòta mânà.

⁵ Wò dhu-dzidö, ndì málàyikà idyi wò ndrùù róngu sɔbí ʉbi ka karí dòná dhu, ndírò mázàbahù-dö rò ndì ndidiyì

kàzù ní, ndàdù ibvùnà yà adzi dő. Nírò, owo utá, wògò irí ndì, inga umbìllì, yà adzi ràdù ivi.

Àrùbhù málàyíká rí yà adzi ɔ́ rírà àpbè itè rí wàndà umi dhu

(Uvt 7.19-21; 9.22-25; 10.21-23)

⁶ Kökò àrùbhù málàyíká, foyá àrùbhù wàndà nà náabhòlò ì ndíní ì umi tí i wàndà.

⁷ Ní, wemberè tó málàyikà náamì pbìndà wàndà, kadù azu nà ì nàngbò ifo mà kàzù mánà níbvù yà adzi dő. Yà adzi tó atdíngá ibhu dő náagbè, itsu tó atdí nga ibhu dő ràdù ògbe átò. Ndirò irí agbè kóró.

⁸ Wò dhu-dzidò, oyo rí kisë málàyikà náamì pbìndà wàndà. Ní, kàzù rögbe ròná ádrùngbă pbìri nà ndì nòfò atdí dhu ka kibvu ádrùngbă rérù ò, ndì rérù tó atdí nga ibhu dő ràdù ndùgèrè ndòngò azu tí.

⁹ Ádrùngbă rérù ò aróko Kàgàwà abhòlò dhu-tsí tó atdí nga ibhu dő náuvè, batò tó atdí nga ibhu dő ràdù 'inza.

¹⁰ Ibhu rí kisë málàyikà-tsí náamì pbìndà wàndà. Ní, málè-rò kàzù bhéyi rórù ádrùngbă alali-ba náitsi òrù-apkpà ò rò, idha-apká tó atdí nga ibhu dő ní dő, ndirò idha-dòti dő.

¹¹ Ndì alali-ovò ni'ì «Ogú». Ní wò dhu itsì dòyá idha-apká tó atdí nga ibhu dő náadù ògyè té ògyè. Ndirò i idha nàmvù ábhò ale nyú náadù üvè, ògyè té i idha ògyè nídhuní.

¹² Wò dhu-dzidò, ifo rí kisë málàyikà amì pbìndà wàndà. Ní adyifò mà, àbi mà, alali mánà tó awáwù-kudò tó atdí nga ibhu dő náavè, ndòngò ínò tí. Ndì dhu bhéyi ní ndì, atdiku ùbho nga ɔ́, awáwù-kudò tó atdí nga ibhu dő náavè, kúbhingá nga tó ràdù àve ndì dhu bhéyi té átò.

¹³ Ndirò, ma mandà nga tdítò, ní ma mala atdí sàmbà ɔ́rù nyú rángili awe ɔ́ rò. Ní kàmbénà dhu òvò dő ɔ́rù túnà nyú nà, ndàti: «Nyí nyí'ì àpbè ɔ́! Nyí nyí'ì àpbè ɔ́! Nyí nyí'ì àpbè ɔ́ yà adzi óvò nyí rò, yà ibhu i nàbhà ngükpa málàyíká rümína tdítò wàndà-tù irí nyí nyí rò!»

9

(Zek 5.5-11; Yòw 2.1-11; Upf 16.10-16)

¹ Wò dhu-dzidò, imbo rí kisë málàyikà náamì pbìndà wàndà. Ní ma mala òrù-apkpà ò rò itsì atdí alali yà adzi dő. Kà-fó ka kabhu òyí té kátina adzi ibhu-apkpà-tsù t'ápfota tó fungulà.

² Ní, ndì alali náapfo ndì ibhu-apkpà-tsù, ádrùngbă furù ò rò ráhu ikò bhéyi ndì nílì ikò ràdù úpo ndì ibhu ò rò. Ndì ikò náabhù adyifò-nyìkpó dő nga mà òrù-apkpà-nyì rò nga mánà rùtì.

³ Ní ífè núuvò ndì iko ò rò, 'àdù 'ìfàlà yà adzi dò. Ní ka kabhù yà áwìna ní arí ìndrú ùbì àwü-tidò bhà ɔbi-tidò abádhí tò.

⁴ Ka kadù dhu òvò abádhí tò ìnzé abádhí rìnza ìngbàtí ilí ndì irí-bi-tidò mà, itsu-tidò mà, ndirò ìnga tí arí ìnga dhu-tidò mánà, pbétù abádhí ràvu ìmbă rí Kàgàwà bhà kàsé nà nyìya-ndrinà ale rò tí.

⁵ I ífè tò ka kuyá dhu ní, àpé abádhí ròkye i ale òkye tí, pbétù abádhí ràkà 'àvu àvü tí i ale rò, ràrà àhù imbò àbì tí. Ndirò, abádhí ràbhëna ìndrú rìnè ròyá rándi dhu, náaraya ì'ì rò àdhàdhì áwìna ní arí ìndrú ùbì àwü-tidò nóbì ale arí inèna ròná rándi rò dhu bhëyi.

⁶ Ndirò ndì idho ɔ, ìndrú owuya ove ònè rò fíyò, pbétù ìnzé 'àdù àbànà. Abádhí owuya 'òzé rò 'àvè, pbétù ove ràdù òku tí òku tsùyá rò.

⁷ I ífè tó ófò ní'ì àdhàdhì ila t'úgyeta tò ka kònzi toròna mÙhàgù bhëyi. Abádhí dò-tsíró i'ì dhu ní orò tó mÙkàkù nà ndì nòfò dhu, ndirò abádhí-nyì afò ndì ìndrú-nyì nà.

⁸ Abádhí-dòká i'ì vèbhálè-dòká bhëyi, kuya ràdù i'ì àrì-kù bhëyi.

⁹ Ndirò, abádhí-odrùdò dò i'ì látú ní sumà tó látú. Ndirò, abádhí-pékélérònzìna wògò ní'ì àdhàdhì ila ùgyè ka kótse nà ábhò mÙhàgù ràdhana gèrègèrè-tidò tó wògò bhëyi.

¹⁰ Abádhí-áwì ní'ì àdhàdhì yà áwìna ní arí ìndrú ùbì àwü-tidò-áwì bhëyi. Abádhí tó ɔbi, yà abádhí ràvu ní ìndrú-rò imbò àbì tí, ní'ì i abádhí-áwì ò.

¹¹ Ndirò, abádhí tó ádrùngbă kamà ní'ì oyí ɔ mÙlàyikà. Pbàèbràniyà t'ávàna ɔ, kòvò ní'ì Àbàdonì. Ndirò Pbàgìríkí t'ávàna ɔ, ka ní'ì Apòliyonì*.

¹² Wò wembèrè tó àpbè ùdà wà. Ndirò olù rí 'ipè tdítòdò ní óyò ngùkpà àpbè.

¹³ Ní, aza rí kisë mÙlàyikà náamì pbìndà wàndà, madù atdí ale-tù iñì, rìtò ndì yà Kàgàwà-ònzì rí'ì orò tó mÙzàbahù tó ifò pbìnàdò ònà rò.

¹⁴ Ndi ale-tù avò dhu wò aza rí kisë mÙlàyikà, ndàdù i'ì wàndà nà fòná tò, ndàti: «Úkòlò Fùratì tó idha-akpà-bidò ka kúsò ifò mÙlàyiká.»

¹⁵ Ní kàdù i mÙlàyiká ùkòlò, ndínì yà adzi óvò ale tó atdí nga ibhù dò nòkye tí. Kàgàwà ulti abádhí angyangyi ndì òkyeta tó adyifò-sisì tò, idho tò, àbì tò ndirò ato tò.

¹⁶ Ma mìri mÙhàgù dò arúbhi abádhí tó pbànówí tó mÙtù-bvù. Abádhí-bvù ní'ì óyò miyà mìllyonì ale.

* **9:11 9.11** Apòliyonì-tà ní Dhu-tsè òtdì arí ale.

¹⁷ Ndìrò, wò ɔnyà bhéyi ródzì dùdù dhu ò, ma mala i mèhàgù mà dòyá ùpò 'òkò pbànówí mènà. I pbànówí tó látú ni'ì kàzù bhéyi ilù látú. Ndìrò, ngékpà tó látú ni'ì keneke tó ndìrò áwùse tó. I mèhàgù-dò nùuli i àrà-dò bhéyi. Ndìrò, abádhí-li'ò rò ambénà àhù dò dhu ní kàzù mà, iko mà, atdídò arùla ògbe ndógbè rò áwùse tó dhu-ra mènà.

¹⁸ Ndìrò, kòkò ibhu àpbè, kòkò mèhàgù-li'ò rò rúvò kàzù mà, iko mà, atdídò arùla ògbe ndógbè rò áwùse tó dhu-ra mènà náakyè yà adzi óvò ale tó atdí nga ibhu dò.

¹⁹ Obhó tí, kòkò i mèhàgù tó ádrùngbångà tó obi ní'ì abádhí-li'ò ndìrò abádhí-áwì ò. Abádhí-áwì ní'ì àdhàdhì osu-dò bhéyi, 'àdù òwu nzére dhu ònzì rò indrù rò i áwìya ní.

²⁰ I nùbhà ìnzì 'àve kòkò àpbè ní ale nùugèrè nzá i 'ùbhà yà otsúya nyú ní i óbhòlò sànamù t'úlétá. Abádhí akò 'òngò àmbe nzére-alafí mà i sànamù mènà ùle dò. I sànamù abádhí abhòlò orò mà, fùràngà tí kátiina sumatidò mà, mèlingà mà, odu mà, ndìrò itsu mà ní. I dhu-tsí ni'ì ìnzì rí inga mà àlă, ìnzì rí inga mà ìri, ndìrò ìnzì rí ùbhí tí màtì ùbhí dhu.

²¹ Ndìrò, abádhí ugèrè nzá i 'ùbhà indrù t'ókyeta mà, òndrù t'ónindrùta mà, mènyònì t'ónzita mà, ogbo t'ónzita mènà tó fiyó nzére mèntsò.

10

Yùwanì rí kàràtasì-ngba ákò málàyikà-fó rò ndàdù ùkanà, ndàtò dhu

(Zek 2.8-3.3)

¹ Wò dhu-dzidò, ma mala ádrùngbångà tó obi nà ngätsi málàyikà òrà-akpà ò rò rífo rò. Kí'ì àpbù ibvù ndì dòná, angò-sisì ràdù ndàkpòrò dòna rò rò. Kà-nyì ambénà ùmbili dò adyifò-nyìkpà náarúmbili dhu bhéyi. Ndìrò, kà-pfò níli ndì kàzù tó átsàta bhéyi.

² Kí'ì àngă ka kànga ònánga kàràtasì-ngba nà fòná. Ní, kíde ndìli fangà tó pföna ádrùngbå rère dò, ndàdù ígù tó pföna ili adzi-kpa dò.

³ Kàdù òkù orù túna nyú nà àdhàdhì àrà rí túnà-ëngà idho dhu bhéyi. Ndìrò, kòkù rò, ma miri àràbhù òvò àtà dhu nádu kà tò dhu.

⁴ Ndìrò, i àràbhù òvò àtà dhu nítdègu ndìri, ní ma madù mòbhòlò abádhí ùnò dhu t'andítá tò. Pbétù, ma miri atdí ale-tù òrà-akpà ò rò rí dhu òvò idù rò, ndàti: «Ódò kòkò àràbhù òvò nénò indù dhu òdhé ò. Àpé nyandi ka.»

⁵ Ní, wò ma málànanà ádrùngbå rère mà, adzi-kpa mènà dò idè rò málàyikà náava fangà tó otsúna òrà-akpà ò.

⁶ Kâdù dhu òtsò Kàgàwà, yà dhòdhóhónganà arí[‡] ale, yà òrù-akpà mà, adzi mà, ádrùngbă rérù mà, òyá arí[‡] kóró dhu-tsí mânà nanzì ale-ovò rō, ndàti: «Ìmbă ndì nùbhà kàsùmì rí[‡] tdítidō!»

⁷ Àrèbhù rí kisë málàyikà rí wàndà òmi òná kàsùmì ɔ, Kàgàwà rí yà ndì ndarù ròngò òko órù ò dhu àbhă ràkă, àdhàdhì pbìndà ino-akpá, pbànábí-otù ɔ ndì ndavò Ídzì Mákărù-bvü rō.»

⁸ Wò dhu-dzidō, ma míri yà òrù-akpà ò rò dhu nòvònà idù ale-tù, ròvò dhu tdítidō idù, ndàti: «Árà nyakò wò àngbë ka kàngbe rórò rí[‡] kàràtasí-ngba yà ka nàlă fóná málàyikà-fó rò. Ka ní yà ididè ndìli atdí pföna ádrùngbă rérù dō, ndàdù ngätsi pföna ili adzi-kpa dō málàyikà.»

⁹ Ní, ma madù àrà ndì málàyikà-tí'ò, madù kònzi rìbhò ndì kàràtasí-ngba fudu ò. Ní, kâdù dhu òvò idù, ndàti: «Ákõ ka, nyadù ùkanà, nyotò. Kà rögyè ògyè finu-tsù ò, pbétù linú kà rökye iti-dha bhëyi.»

¹⁰ Ní, ma makò wòrí kàràtasí-ngba ndì málàyikà-fó rò, madù ùka nà. Ní, kâkyè lidú, rò'ò iti-dha bhëyi. Pbétù, ma mitdègu kòtò, ní kâdù ògyè tí ògyè fidu-tsù ò.

¹¹ Ní, ka kavò dhu idù, katì: «Dhu àkă nyovò dhu tdítidō nabì bhëyi ábhă ale-tidò mà, ábhă pbìri ɔ ale mà, dhèdhèrò alávà-tidò tó ábhă ale mà, ndirò ábhă ádròdrò kámá mânà-okú dò rò.»

11

*Kàgàwà arí pbìkì ngàmbì àbhă rùvò àpbè ò rò tí dhu
(Uvt 7-10; 1Ká 17.1; Luk 21.24)*

¹ Wò dhu-dzidō, ka kibho dhu ùdhë ka karí ní itsukpó bhëyi ndì nìlì ízò fudú, kadù àtìñà ima ní: «Ívà nyì, nyudhe* Kàgàwà bhà idza mà mázàbahù mânà, nyadù ányì-dzá rò arí Kàgàwà ùlë ale-bvü nözù.»

² Pbétù, wò irină rò rí[‡] kà tò odhó nákă nyubhà ìnzì nyudhe. Obhó tí, wò ndì-tsí ka kàbhù wà yà inzá àpè Kàgàwà ùnì ale, kâkà ifò kumì dòná óyò nà àbí† tí rí ñílă kigò-tsídò‡ òbè ale tò.

³ Ndirò, ma mí óyò pbàkà ngàmbì§ òvì ròwù dhu òvò ìndrù tò, gònìyà ì ùfò ròyá inyì tó mberù tí ròrò. Ní, abádhí

* **11:1 11.1** Udheta-tí ní Kàgàwà ràrò pbìndà ale-ngrò òdò (Zák 2.5-9; 4). † **11:2**
11.2 Ifò kumì dòná óyò nà àbí ní atdí dhu kèle ibhù atò dòná gòna nà nà. Atdídhéná ale arí iréna dhu ní, ifò kumì dòná óyò nà àbí tí ka kátina dhu-tí ràrë Kàgàwà ròtdì wà pbìndà ale abáya àpbè òná idhò-bvü idò. ‡ **11:2 11.2** ñílă kigò tí ka kátina iró ní Yérùsàlemà tó kigò. Ndirò ndì kigò ìtè ní Kàgàwà bhà ale. § **11:3 11.3** Óyò ngàmbì tí ka kátina iró ní Yésù ná'ù ale tó mütù, àdhàdhì Músà mà Eliyà mânà tó ófò ɔ.

r̄i dhu òv̄o ìndr̄u tó pbànbábi bhéyi ràrà àh̄u atdí luf̄u, dòná óȳo miyà, dòná azà kumì nà idh̄o* tí.»

⁴ Kökò i óȳo ngàmbì ní i kökò óȳo mìzèyìtunì-tsü-kpa*, ndirò abádhí ní i tarà uñl̄ ka karí dòyá mñnarà*, kákà yà adzi ɔ Ádrùngbälë-ònzì aríko ale.

⁵ Ndirò, ndi ale apé ndòzè ndònzì abádhí nzére, ní kàzu rädù àh̄u abádhí-li'ò rò, ràdù i abádhí tó òmvü núbì*. Ndi dhu bhéyi tí ní ndi, ìngbâtí ilì ndì ale mà yà abádhí nòzè ndònzì nzére ní rädù òvè.

⁶ Ndirò, abádhí r̄i'ì inè ádrùngbânga tó ɔbi nà, 'ùtsì òrù-akpà-tsù*, ìnzì igye níkó tí yà ìndr̄u tó abádhí r̄i dhu òv̄o pbànbábi bhéyi òná kàsumì ɔ. Abádhí r̄i'ì inè ádrùngbânga tó ɔbi nà átò, 'ùgérè idha ròngò azu tí*, 'àdù ìngbâtí ilì ndì àpbè-tidò mà nábhù yà adzi ɔ ale ràbà, i ozè ka dhu bhéyi.

⁷ Abádhí r̄i wò ìndr̄u tò i arów̄na pbànbábi bhéyi dhu t'òv̄ota itò rò, òȳi ò rò ráhu ìzä† núugyeya ila abádhí nà. Kõnziya abádhí-lémà, ndàdù abádhí òkyè.

⁸ Ní, abádhí-abvò nòokoya ádrùngbâ kigò, yà abádhí tó Ádrùngbâle ka kutó mùsàlabhà dɔ òná kigò tó ngudhà ɔ. Ndi kigò ní ndi ka karí ɔpbëna kanzì Sòdòmò* tí, ndirò ngätsi ní Mísri* tí.

⁹ Ní, ìngbâtí ilì ndì ale-tidò nzinzì ɔ ale mà, ìngbâtí ilì ndì rùgànda-tidò nzinzì ɔ ale mà, ìngbâtí ilì ndì alávà-tidò t'ále nzinzì ɔ ale mà, ìngbâtí ilì ndì pbìrì ɔ ale nzinzì ɔ ale mánà náandáya kòrì abvo ìbhù idh̄o dòná gòna nà tí‡, ndirò abádhí a'uya nzì kñtdü i abvo.

¹⁰ Kökò i yà adzi óvò ale-idhè níkaya ndì ikä tí abádhí ùve dhu-okú dò rò. I ale-idhè níkaya ndì, 'àdù àmbe perè mà núbho dö fíyò nzinzìya ɔ, atdídö nyú kòrì óȳo pbànbábi náabhù i 'àbà àpbè nídhuní.

¹¹ Kòrì ìbhù idh̄o dòná gòna nà dzidö, Kàgàwà bhà rò ìrà ípiröngä tó ale-ihe náatsù abádhí-abvò ò, abádhí ràdù 'ivà, 'ikò pföya dö. Nírò ní ndi ádrùngbâ ɔdo níisí abádhí àndà rò rúbhi ale ò.

* **11:3 11.3** Atdí luf̄u, dòná óȳo miyà, dòná azà kumì nà idh̄o ní atdí dhu kèle wò 11.2 ò r̄i'ì ifò kumì dòná óȳo nà àbì nà. * **11:4 11.4** Zàk 4.3,11-14 * **11:4**

11.4 Zàk 4.2; Upf 1.12,20 * **11:5 11.5** 2Ká 1.9-10 * **11:6 11.6** 1Ká 17.1 * **11:6**

11.6 Uvt 7.17-21 † **11:7 11.7** Òȳi ò rò ráhu ìzä àti atdídhená ale arí Krístò bhà òmvü tí: 1Yù 2.18. Ngäkpà ale arí kàti Dànyelè tó bhükù ò ka kítè ìzä tí: Dàn 7.7,23-27. Ngäkpà ale-tsí arí kàti yà adzi ɔ ale nánda arí Kàgàwà nà arí ndùgye fíyò nzére irèta ní ale tí. * **11:8 11.8** Opt 18.20-19.29 * **11:8 11.8** Uvt 1.8-14

‡ **11:9 11.9** Atdídhená ale arí irèna dhu ní, ìbhù idh̄o dòná gòna nà tí ka kátina dhu-tù ràri Kàgàwà rótì wà pbìndà ale-abvò ɔnziya ngudhà ɔ idh̄o-bvù ídö, ìnzì tsànzà nónzi tí dhu.

¹² Ndìrò, kökò i óyò pbànábí nííri ɔrú-túna nà rí dhu òvɔ fiyò òrù-akpà ò rò ale-tù, ndàti: «Nyùpò àzú!» Ní abádhí upò òrù-akpà ò àpbù ſ, àzèmbè kökò i abádhí tó òmvü rǎndàna rórò.

¹³ Wò ndì kàsùmì ſ tí, ádrùngbă mütìtì níisí, kigò tó atdíngá idrè dö ràdù ndùgòlò. Àrùbhù lufù ale náadù ùve wò ndì mütìtì ſ. Ní ádrùngbă odo nyú níisí òdòdì ale-go ò, ràdù Kàgàwà, yà òrù-akpà ò arí'ì ale nílè.

¹⁴ Dhu ìnzá rí oyò rí kisé dhu núdà wà, ndìrò ìbhù rí kisé rí nzì àpere, ìnzá ndì ndítò ndì rórò!

*Àrùbhù rí kisé wàndà rōngò dhu
(Zàb 98; Upf 12.10; 19.6)*

¹⁵ Wò dhu-dzidò, àrùbhù rí kisé málàyikà náamì pbìndà wàndà. Ní ábhò ale náavò dhu ɔrú tuya nyú nà òrù-akpà ò rò, 'ati:

«Kòmbí yà adzi ſ idzi núdà wà atdídò àlë tó Ádrùngbále Kàgàwà mà-fò ò, yà kútri fíndà ale, Krístò mánà.

Ní, ndì idzi ràdi dhòdhóhdhónganà!»

¹⁶ Ndìrò óyò kumì dòná ifò nà pbàkùrù, yà fiyò kámá tó tombi dö aróko Kàgàwà-ònzì, núugú ì, nyìya ràpbà adzikpangbò nyú, 'ùlë Kàgàwà.

¹⁷ Abádhí ambénà àtìnà dö:

«Mä màbhù òtsò indù, fáká Ádrùngbále Kàgàwà, yà ádrùngbänga tó obi nà arí'ì kóró dhu dö alé!

Nyì nyarí'ì inè, ndìrò nyì nyì'ì inè.

Obhó tí, nyì nyónzì kasù pbùkù ádrùngbänga tó obi nì, nyidì pbùkù Idzi.

¹⁸ Ìnzì arí nyifò ale ní'ì nàwí nà rùnú,

pbétù kòmbí, pbùkù nàwí nítè ndì ndì abádhí-rò.

Ndì kàsùmì ní, yà ùvùvè ale-ànyá ìtdì nyì nyí òná kàsùmì.

Ndirò ka ní, yà indù kasù nanzi ale, pbùkù pbànábí mà, kóró ngükpà ale kákà ɔvònù ifò arí mánà tò nyì nyí màkìmbà ùbhò òná kàsùmì,

imbà rì'ì ìndrú arí ifña ale màtì, ndìrò ìnzì ìndrú arí ifña ale màtì.

Ndì kàsùmì ní kákà yà adzi ìnzá arí ale-tsè òtdì nyì nyí òná kàsùmì!»

¹⁹ Wò dhu-dzidò, yà òrù-akpà ò arí'ì Kàgàwà bhà idza-li'ò náapfo ndì, Kàgàwà mánà ìndrú ùngbò ì dhu ìtè rí Sàndukù ràdù ndàla ònà. Ní inga náumbìll, ale-tù mà, ɔvò ràtä dhu mánà ràdù 'ìri. Ndirò, yà adzi níivì, ifò ràdù ikö atdídò.

12

Kàgàwà rí òna nà tsìbhálε òdɔ ádrùngbă osu-akpà-ba rɔ rɔ dhu*

(Opt 3.15; Dàn 12.1; Luk 10.18; 1Pé 5.8; Upf 2.26-27)

¹ Wò dhu-dzidō, ádrùngbă ize náavì ndì òrù-akpà ò. Ndì ize ni'ì adyifò nàfɔ ròná mbérù bhéyi atdí tsìbhálε, àbí ràdù ì'ì pfɔna-tsìnä. Ndirò kà-dɔ rɔ i'ì mèkàkú ní atdí kumì dòná óyɔ nà alali rí'ì ròná mèkàkú*.

² Wò ndì tsìbhálε ní'ì ari nà. Ní, kàmbénà ùkú dɔ, ndàgu ndì ndí rò, ndì ndí àpbè àbà dhu-okú dò rò.

³ Wò dhu-dzidō, ngätsi ize náavì ndì òrù-akpà ò. Ndì dhu ni'ì kàzu bhéyi ilù ádrùngbă osu-akpà-ba. Ndì osu-akpà-ba-dɔ i'ì àràbhù, ɔtdyána ràdù ì'ì idre. I àràbhù kà-dɔ rɔ, mèkàkú ní'ì atdátdí.

⁴ Ní, kídhá òrù-akpà rɔ alali tó atdíngá ibhù dɔ áwìna ní, ndìvò yà adzi dɔ. Ní wò osu níidè, wò ʃkyèrɔ òdì ndíní ndì ndàgu tí ndì tsìbhálε-ònzi, ndíní ndì ndötöna tí kà rüguna ngbángba ányìrɔ rò tí.

⁵ Ní wò ndì tsìbhálε náugu kpatsìbhá ngbángba, yà kóró pbìrì õ ale ùndà* róngo tsùmà tó mùgò† ní ngbángba. Pbétù, ka kadù ndì kàbhà ingba òdyì, kowù nà Kàgàwà-ti'ò, yà ndì Kàgàwà bhà ádrùngbă kamà tó tombi-ti'ò.

⁶ Ndirò, wò ndì tsìbhálε adù òku rüngù‡ ò, yà Kàgàwà óbhòlò angyangyi fìndà ngari ò, ndíní ka kɔdɔ tí ndì mbéyi ányì, ràrà àhu atdí lufù, óyɔ miyà dòná azà kumì nà idhɔ tí*;

⁷ Ní, ila níitsi òrù-akpà ò, ádrùngbă mèlàyikà Mùkàlì mà pbìndà mèlàyiká mènà rügyè ì wò ndì osu-akpà-ba mà pbìndà mèlàyiká\$ mènà nà. Ní wò ndì osu mà pbìndà mèlàyiká mènà núugye ì átò abádhí mènà.

⁸ Pbétù kànzì nzá dhu lèmà, ndirò ngari adù ì'ì mbà abádhí tò tdítò òrù-akpà ò, pbìndà mèlàyiká mènà.

⁹ Ní, ka kibvu wò ndì ádrùngbă osu-akpà-ba obvò. Abadhi ní ndì yà mèhàngú ò rò i'ì osu*, yà Nzére Ale tí, ndirò ngätsi ní Pfòmvò tí ka karánzina, yà adzi õ kóró ale

* **12: 12.0** Tsìbhálε tí ka kátina iró ale ní nzì Màriyà, Yésù tsánà, pbétù kà rítèna ní Pbàìsràyélí, Kàgàwà bhà ale, yà Yésù Màsiyà ahù nyuyatsì rò ale (Opt 3.14-16; Isa 54.1-8; 66.7-8). * **12:1 12.1** Opt 37.9 * **12:5 12.5** Zàb 2.9 † **12:5 12.5** Suma tó mùgò ní ndì támà ùndà arí ale nónongónà fiyó támà-ngbò òdò.

‡ **12:6 12.6** Rüngù ní òmvú-tsü rò ka karí òtse, kowù ale ùrù ònà ngari (Uvt 2.15; 16). Ndirò ka ní átò nzére dhu arí'ì ònà ngari (Màt 4.23). * **12:6 12.6** 11.2,3

§ **12:7 12.7** Osu-akpà-ba bhà mèlàyiká ní nzére mèlàyiká. Ndirò nzére-alafí tí ka karí àtina ní abádhí kèle átò. * **12:9 12.9** Opt 3.1

ùträ arí Ale. Ní ka kibvu ka yà adzi ɔ pbìndà mèlàyíká mànà.

¹⁰ Wò dhu-dzidö, ma miri orú tûna nyú nà rí dhu òvò òrù-akpà ɔ rò ale-tù, ràmbe àtìnà dö: «Kòmbí ògù mà, ádrùngbângâ tó obi mà, àlè tó ádrùngbâ kamà Kàgàwà bhà idzi mà, yà kútri fîndà ale, Krîstò bhà ádrùngbângâ mànà níwú wà ùvò! Obhó tí, wò àlè t'adóna òbhù rò arúbhi kúbhingá màtì ndirò adyíbhengá màtì àlè tó Kàgàwà-ònzi ale, ka kibvù wà òrù-akpà ɔ rò.

¹¹ I àlè t'adóna ónzì kà lèmà Tàmà-ngba-azù-objì ní, ndirò, abádhí ónzì kà lèmà, yà i aróvona ìndrû tò Kàgàwà bhà Òte ní. Abádhí náadzi fîyó ípîrònga, ràrà àhu i úve dhu ɔ màtì.

¹² Wò dhu-okú dò rò ní ndi inyì òrù-akpà, yà ùnú aróko ale mànà kóró, nyì nyákà nyilè nyi! Pbétù nyì yà adzi ɔ ndirò rère ò nyì nyáróko rò, nyì nyí i àpbè ɔ, wò ndi Pfòmvò nòfò wà dükù nídhuní. Ndirò, kàlè àlè tí nàwí ní, kàni dhu yà fîndà ndi nàbhà kàsùmíngba ràrì i akékpá nídhuní.»

¹³ Wò ndi osu-akpà-ba níitdègu ndì ka kibvù yà adzi ɔ dhu àlă, ní kădù ndòpè, ndònè yà kpatsibhá ngbángba nügù tsibhále, ndíní ndì ndonzi tí nzéré.

¹⁴ Pbétù, ka kadù sàmbà-pékélé nà ndì nòfò óyò pékéléna àbhù wò ndi tsibhále tò, ndíní kădù tì ndòbè ní, ndàrà rùngù ɔ yà fîndà ka kabhòlò itse wò ndi osu-akpà-ba rò rò ngari ɔ. Ányì ka kadò ka mbéyi nyú, ràrà àhu ibhù ato dòná gòna nà* nà tí.

¹⁵ Ní, wò ndi osu-akpà-ba náadyò idha abhò nyú lina ɔ rò, rìli ndì bhùna ɔ rókù idha-akpà bhéyi ndi tsibhále-owù ɔ, ndíní íyàdhíyà natdú tí ndàrà nà.

¹⁶ Pbétù, adzi-kpa adù ndi wò tsibhále dzùnà ònzì: kängbe lina'ɔ, ndòtò wò ndi osu-akpà-ba àdyò lina ɔ rò idha-akpà.

¹⁷ Ní, wò osu-akpà-ba náakó atdídö wò tsibhále rò, ndàdù àrà ila ònzì kàbhà ngükà inzo mànà. I ale ní kákà Kàgàwà bhà Ùyatá ifù arí ale, 'àdù yà Yésù uño fîyò dhu nífù ale.

¹⁸ Nírò ní ndi wò ndi osu-akpà-ba naadù àrà ide ádrùngbâ rère-ù-bidö ɔsokpó dö.

13

*Osu-akpà-ba tò rí kasù ònzì nzéré óyò ìză
(Dàn 7.19-25; Upf 14.9-11; 17.3,7-17; 19.20)*

¹ Wò dhu-dzidö ma mala atdi ìză, ádrùngbâ rère ò rò ráhu ró. Kà-dò i'ì àrùbhù, otidyána ràdù i'ì idre. Ndirò kóró i

* **12:14 12.14** Ibhù ato dòná gòna nà ní atdi dhu kèle atdi lufù, óyò miyà dòná azà kumì idhò nà nà (12.6).

kötdyú rō mukàkukú níi'ì inè, ndirò i àràbhù kà-dò rō, ka kundí ɔvɔ ni'ì Kàgàwà nǐ ka kí dhu ṣinò nzére òná ɔvɔ.

² Wò ndi ma mala ịză níili ndi atdáta bhéyi. Kà-pfò mà, kà-pfò-ɔdzékélé mánà níi'ì tsamangèrë bhà bhéyi. Ndirò kà-tsù náadù ndili àri-tsù bhéyi. Ní osu-akpà-ba náabhù pbìndà ádràngbångá tó ɔbi mà, pbìndà ádràngbångá kamà tó tombi mà, pbìndà ádràngbångá mánà-rorò kà tò.

³ Wò ndi ịză-dò nzinzì ò, atdí ale-dò náambénà òlo dò ɔvengbò rō otú nàbà dhu bhéyi, pbétù ndi otú náadù ɔgù ògù tí. Ní idhò náukò yà adzi óvò ale atdídò kóró ndi ịză-okú dò rò, 'adù kowù nángu.

⁴ Ní abádhí ẹkò i ötdyàya dò, 'ùlë wò osu-akpà-ba, pbìndà ádràngbångá tó ɔbi-rorò kàbhù wò ndi ịză tò dhu-okú dò rò. Abádhí náukò i 'ùlë ka, 'àmbe àtìnà dò: «Ádhi pbá ale ndi yàrì ịză bhéyi pbìndà ɔbi rí'ì? Ádhi pbá ale ndi ndùgyè rádù kà nà, ndàdù kà lèmà ònzì?»

⁵ Ní, wò ịză tò ka kabhù ale-tsù ní ale ịdzì ka kí ní ọte t'óteta mà, Kàgàwà nǐ ka kí dhu ṣinò ní mánà tó ale-tsù. Ndirò kàdù ifo kumì dòná óyò nà àbi* tí ndi ndí wò kasu ònzì ní ádràngbångá tó ɔbi nábà.

⁶ Ní wòrì ịză náapè ndùnò dhu Kàgàwà ní: ndùnò dhu kòvò ní, ndùnò dhu káradi róngá ní, ndàdù dhu ṣinò òrà-akpà ò aróko ngükpà ale ní átò.

⁷ Ka kufà rusà kà tò ndíní ịla nugye tí Kàgàwà bhà ale mánà, ndònzì lèmàya. Ndirò, ka kabhù ka rí'ì ádràngbångá tó ɔbi nà ìngbàtí fli ndi rùgànda-tidò dò, ìngbàtí fli ndi ale-tidò dò, ìngbàtí fli ndi alávà-tidò dò, ndirò ìngbàtí fli ndi pbìrì dò.

⁸ Yà adzi óvò ale kóró náuléya ka. I ale ní, kóró ale kákà, yà adzi ka kanzìna rò, inzá ka kandí ɔvòya yà àho ka kahò Tàmà-ngba tí kátina ale bhà ípìrònga tó bhükù ò ale.

⁹ Inga t'írita tó bña nà arí'ì ale, nákä ndirì nga mbéyi!

¹⁰ Nyí Kàgàwà bhà alé, nyí nyákä nyí'ì dhu-dzi òndù arí ale tí, ndirò fiyó a'uta òdò arí ale tí. Kàgàwà i'iya gukyè imbi ò ka kosóya tí atdí ale nudhé dhu tí, ní ka kosóya ndi ale imbi ò. Ndirò, kí'iya gukyè ịla t'úgyeta tó obhi-akpà ní ka kohoya tí atdí ale nudhé dhu tí, ní ka kohoya ndi ale obhi-akpà ní.

¹¹ Wò dhu-dzidò, ma mala ɔyo rí kísé ịză, adzi ò rò ráhu ró. Kötdyú i'ì ɔyo, i ötdyàna ràdù 'ùlì támà-ngba-ɔtdyú bhéyi. Ndirò káránà Ọte rō osu-akpà-ba bhéyi.

* **13:5 13:5** Atdídhená ale arí irèna dhu ní, ifo kumì dòná óyò nà àbi tí ka kátina dhu-tí ràrì Kàgàwà rótì wà wò ịză rí kókò dhu ònzì òná idhò-bvù idò.

¹² Käránà kasu ònzì rō yà angyinā rō ſ̄i fñdà izzä-fó ndì ndábà ádrüngbânga tó obi ní kóró ndì izzä-onzì. Käránà yà adzi mà òná aróko ndì ndóvò ale mânà nábhû rō rüle wò ndì wemberè tó izzä, yà ndì natsú ndòhò otú-bhu r̄i dòná rō izzä.

¹³ Wò ndì oyø rí kisë izzä, náanzì ádrödrö wiwì. Obhó tí, käránà kazu mà nábhû rō rifò òrù-akpà ò rò, rirà àhu yà adzi dō kóró ale-nyikpó ō rò.

¹⁴ Käbà wò wemberè tó izzä-onzì ndì ndí wiwì ònzì ní ádrüngbânga tó obi. Ní, käránà yà adzi óvò ale àbhû rō rüwi ndì wiwì-otù ō, ndòvò dhu abádhí tò, ndàti abádhí râkă 'òbhòlò ndì izzä-wøyö. Ndì izzä ní ndì ila t'úgyeta tó obhi-akpà ní ka kalú ngbôna ɔve-ngbò rò, pbétù ràdù izzä.

¹⁵ Ndì oyø rí kisë izzä náabà ádrüngbânga tó obi ní, wò wemberè tó izzä-wøyö tò ndì ndí ípirönga àbhû ní, ndíni ɔpé tí ndòtè, ndàdù kákà 'ùvò rí inzì 'ùkò ì, 'ùlë ndì ale nokyé.

¹⁶ Ndîrò wò ndì izzä náadù kóró ale ùtu, indrû arí ifña ale mà, inzì indrû arí ifña ale mânà, ònzitále mà nákutále mânà, døyá arí'ì itírò ale mà ino tí arí'ì ale mânà, ndíni ka kuli tí ize fangà tó ɔtsúya rō matí, ndîrò ngätsi ní nyiyà-ndri rō matí.

¹⁷ Dhu òdzi ka kí, ndîrò dhu ùdzí ka kí dhu tó otu ní'ì mbâ atdí ale tò matí, ìmbâ ndì ale ſ̄i'ì ndì ize nà rò. Ndì ize ní'ì wò ndì izzä-ovò, ndîrò ndì ovò nà ndì nako ɔzú-bvu†.

¹⁸ Iró dhu àkánà ki'ì dhu-önga t'óvòta tó irèta nà. Ní, inga t'únila tó irèta nà arí'ì ale, nákâ ndùpí wò ndì izzä bhà lìmòrò. Obhó tí, ndì lìmòrò ní atdí ale-ovò nà ndì nako lìmòrò. Ndîrò ka ní azà miyà, azà kumì, dòná azà nà‡.

14

Tàmä-ngba úwû ale r̄i adyi-owútá nûyû dhu
(Ebr 12.22-24; Upf 7.3)

¹ Wò dhu-dzidò ma mandà nga, ní ma mala Tàmä-ngba tí kátina ale Sàyunì tó pbìrì dō idè ró. Ki'ì atdíkpa atdí miyà, ifo kumì, dòná ifo nà lufù ale mânà, ndîrò, i ale-nyindri rò ka kundí ovò ní'ì kôvò mà kà t'Ábanà-ovò mânà.

² Ní, ma miri atdí ale-tù òrù-akpà ò rò rirà, ràmbe àwa dō àdhàdhì ábhò idhá-yà-ba r̄i ndisolo dhu bhëyi, ndîrò,

† 13:17 13.17 Pbàgiríki mà Pbàyàhûdî mânà t'ávana ō, kóró andítá-nyikpó ní'ì ndì nà ndì nako ɔzú-bvu nà. Ní atdí ale-ovò nà ndì nako-tsí ka kuni tí, dhu akána kupí ndi ovo ò rí'ì andítá-nyikpó-nzo nà ndì nako ɔzú-bvu kóró, kadù àngbònà atdíkpa. ‡ 13:18 13.18 Azà dhu tí kátina andítá ritèna dhu ní inzà àkâ bhûna ō dhu, ndîrò àràbhû dhu tí kátina-tsí ní atdídò àkâ bhûna ō dhu. izzä-rò rí'ì azà miyà, azà kumì, dòná azà nà tó lìmòrò ritèna dhu ní, kà ràrì'ì inzà àkâ bhûna ō irèta nà dhu, ndîrò inzì kà r̄i dhu lémà ònzì akékpá matí dhu.

atdídő rútä ɔvɔ-tù bhéyi. Ndi ale-tù níñri ndì átò ràmbé ò'c dö dàmù òti rí ale rí fiyó dàmù òti dhu bhéyi.

³ Ní kókò atdí miyà, ifo kumì, dòná ifo nà lufù ale náambénà adyi-owútá uya dö Kàgàwà bhà ádràngbă kamà tó tombi mà, ípirönga nà ifo dhu-tsí mà, pbàkùrù mánà-ònzi. Atdí ale mà wò ndi adyi údhe rádù ndùni níñ' i ìmbă, inzá ní kókò atdí miyà, ifo kumì dòná ifo nà lufù ale, kákà yà adzi ò rò Tàmä-ngba úwu kélè nûdhe ka 'ùni rò.

⁴ I ale ní i nódò atdídő, 'òkò ilátá ò Kàgàwà-nyìkpó ò ale, yà inzá i nítí vèbhále nà i úbhi dhu-otù ò ale. Ndírò abádhí arúbhi Tàmä-ngba-owù ò, yà kà rúbhi òná kóró ngari ò. Obhó tí, abádhí ní i ka kúwù ngükpa ale nzinzì ò rò, ri' i àdhàdhì wemberè tí ka kúbhöna Kàgàwà tò, ndírò Tàmängba tò perè bhéyi.

⁵ Abádhí ní inzá àpè títò ùno atdí-gèna màtí ale, ndírò ìmbă nzére dhu tí ka kózàna dhu rí' i nyuyatsì ale.

Ibhù málàyíká rí Kàgàwà rí anya itdì yà adzi óvò ale dö dhu òvɔ dhu

(Kas 17.30-31; Upf 18; 19.19-20)

⁶ Wò dhu-dzidő, ma mala atdí málàyikà orú nyú róku awé ò ró, ndàdù i' i yà adzi óvò ale tò ndì ndóvöna dhòdhódhónga tó Ídzì Mákärù nà. I ale ní ìngbàtí i'li ndì pbìrì ò ale mà, ìngbàtí i'li ndì rùgànda-tidò mà, ìngbàtí i'li ndì alávà-tidò t'ále mà, ndírò ìngbàtí i'li ndì ale-tidò mánà.

⁷ Ní kàmbénà dhu òvɔ dö orú túna nyú nà, ndàmbe àtìnà dö: «Nyí nyákà nyönzì Kàgàwà òdò, nyádù ilènà! Obhó tí, kàbhà kásümì yà indrü-ànyà itdì kà rí òná nákà wà. Nyí nyákà nyälé wò ndi òrù-akpà mà, adzi mà, ádràngbă rérù mà, idha-dötí-nzo mánà nanzì ale!»

⁸ Oyo rí kisë málàyikà náadù irà wò ndi wemberè tótsí dzidő, ndàdù òkù, ndàti: «Íyàdhíyà itsì wà! Bàbelì tó ádràngbă kigò* itsì wà! Kàbhù kóró pbìrì ò ale ròmvù Kàgàwà bhà ádràngbă nàwí tó dìvayì, yà abádhí ndì ndábhù ròtsù pbìndà mànyònì ò dhu-otù ò.»

⁹ Ibhu rí kisë málàyikà níira kókò angyi iwú óyò málàyíká dzidő. Ní, kávò dhu orú túna nyú nà, ndàti: «Ìngbàtí i'li ndì ale yà wòyöna ka kóbhòlò izá mà ndi kà-wòyö mà ülë rí, kadù ndi izá bhà ize àpba nyìna-ndri ró màtí ndírò ngätsi ní òtsána ró màtí ale,

¹⁰ ní rí Kàgàwà bhà ádràngbă nàwí tó dìvayì nómvä átò. Obhó tí, ndi dìvayì ka kabhòlò inzì kisë idha ònà, kadù

* **14:8 14.8** Bàbelì tó kigò rítèna dhu ní Kàgàwà nà rí ndùgye ádràngbänga-tidò kóró. Atdí ndi ófò ni' i Ròmà tó kigò (Upf 17-18).

òdhònà kàbhà nàwí tó kópà ò! Kökò dhu bhéyi ale náabáya àpbè kàzù ò, ndirò abádhí abáya ka yà atdídò arúla ògbe ndógbè rò áwùse tó dhu-ra ò, ilílă málàyíká mà, Tàmà-nga mánà-ònzì.

¹¹ Ndirò, wò ndi abádhí tó àpbè tó kàzù-ikò náarúpo orù dhòdhódhónga nà. Kökò ndi izá mà, wòyöna mánà nále ongónà ale, yà kóvò tó ize ka kùpbá ròyá ale kóró, náarí nzì 'àsò atdíku mätí kúbhingá, ndirò adyíbhengá mätí àpbè ò rò.»

¹² Wò dhu-okú dò rò ní ndi, Kàgàwà bhà ale, kákà Kàgàwà bhà Ùyátá ifù arí, 'àdù Yésù à'ù ale, nákà ì'ì dhu-dzi òndù arí ale tí.

¹³ Ndirò, ma mìri ale-tù òrù-akpà ò rò rí dhu òvò ró, ndàti: «Ándí yàrí dhu: <Hirò nònzì ní yà kòmbí ndi nòpè rò ráve Ádrùngbále Yésù ì á'ù rórò ale!> Ilílă-Alafí rátina: <Obhó dhu ní ndi! I ale rí 'àsò fíyó ododu kasù õ rò, abádhí anzà ídzì dhu nódhò wà ì, 'owù abádhí-owù õ nídhuní.»»

Yà adzi õ ale-ànyä ìtdì ka kí dhu

(Isa 63.1-8; Yòw 4.12-14; Mát 13.37)

¹⁴ Ma mandà nga tdítò, ní, ma mala òwòwù àpbù, ndirò ndi àpbù dò ndi ndàdi ró ì'ì ale ní ìndrú t'Ídhùnà nà ndi nòfò ale†. Kà-dò ró ì'ì ní orò tó mèkàkú, ndirò kà-fó ì'ì dhu ní inga õ dhu òtse ka karí ní atdídò ndi nákà obhi-tidò.

¹⁵ Ní, atdí málàyikà náahù òrù-akpà ò arí'ì Kàgàwà bhà idza ò rò, ndòkù orù túna nyá nà ndàti wò ndi àpbù dò àdi ale ní: «Ídyì pbùkù obhi, nyopè nyogù ìnga õ dhu ní. Obhó tí, yà adzi àdi wà tèmbà tí, òná dhu ka kogu tí, ndirò ndi onzì-bvë dhu ògu ka kí òná kàsùmì àkà wà!»

¹⁶ Ní, wò ndi àpbù dò àdi ale náudà pbìndà obhi yà adzi õ, ndòtsè kà õ dhu ní.

¹⁷ Ngätsi málàyikà náadù àhù òrù-akpà ò arí'ì Kàgàwà bhà idza ò rò, ndi mà átò ndàdù ì'ì inga õ dhu ògu ka karí ní ndi nakàní obhi nà fòná.

¹⁸ Ngätsi málàyikà ní'ì ádrùngbångá tó obi nà mazàbahù-dò arí'ì kàzù dò*. Ní ndi-tsí náahù ndi mazàbahù dò rò, ndàdù òkù orù túna nyá nà wò atdídò ndi nákà obhi rí'ì fòná málàyikà tò. Käti: «Ídyì wò atdídò ndi nákà pbùkù obhi, nyazè yà adzi õ rí'ì vinyò-kpò ní, iwà ndi vinyò-kpò nò'ò nídhuní.»

¹⁹ Ní, wò málàyikà náudà pbìndà obhi yà adzi dò, ndàzè yà adzi õ vinyò-kpò ní, ndàdù ndi vinyò-kpò àwà kùzù ka karí ònà ádrùngbå ibhu-ba ò. Kökò dhu kóró ríténa dhu

* 14:14 14.14 Ìndrú t'Ídhùnà ní Yésù Krístò, Masiyà (Upf 1.13; Dàn 7.13).

* 14:18 14.18 8.5

ní Kàgàwà bhà nàwí. ²⁰ Ka kaha ndì vînyò-kpô bhûna ò, irinâ rò kigò tò. Ní, azu* isòlò ndì abho nyá ndì kà-bhu ò rò, gùgùna rùpò, ndàrà àhù mÙhàgù-tsù rô nyá. Ndîrò, ndì azu adù òkù, ndàrà àhù mbèmbè ìbhù miyà kîlômëtèrè tí‡.

15

Músà bhà adyi mà, Tàmä-ngba bhà adyi mânà nûyù ka kí dhu

(Upf 11.19; 16.1; 19.1-4)

¹ Wò dhu-dzidö, ma mala ngâtsi ádrÙngbă ndîrò idhô rî indrû mà ùkô atdîdö nî ize òrù-akpâ-nyì-rô. Ndî dhu nî' àrÙbhù mÙlàyíkâ àrÙbhù dhèdhèrò àpbè-tidò nÙlë foyá. Kôkò i àpbè nî' ndì kà riku dòyá rò àpbè, abâdhí rô rò Kàgàwà rî pbîndà nàwí itô nîdhunî.

² Tdîtdö, ma mala kîrâwulì bhéyi òná nga râwù, ndàdù i'ì kâzù nà òná átò ádrÙngbă rÈrù. Ndîrò, ma mala ïzâ lÈmâ nónzì ale, yâ inzâ kâ-wòyô nûlë, ndîrò i nûvô inzî kÙpbì kôvò nà ndì nako ozú-bvù nyìya-ndrinâ ale. Abâdhí ikò ndì ádrÙngbă rÈrù dö, 'adù Kàgàwà bhà dÙmù Ùlu foyá.

³ Ní, abâdhí ambénâ Músà, Kàgàwà bhà kasutâle bhà adyi mà, Tàmä-ngba bhà adyi mânà, nûyù dö*. Abâdhí ambénâ atinâ dö:

«ÁdrÙngbâle Kàgàwà yâ kóró dhu dö arí'ì ádrÙngbângâ tó obi nà alé,

kàsânu ní ádrÙngbă, ndîrò idhô rî indrû ùkô nî kasu!

Inyi, kóró pbîrì õ ale tó ÁdrÙngbă kamă,

pbÙkù kasu ní obhónângâ tó, ndîrò ka ní obhóngâ tó kasu!

⁴ Inyi ÁdrÙngbâlé, âdhi pbá ale ndì inzî rádù ɔdònù ònzì?

Ndîrò, âdhi pbá ale ndì inzî rádù ɔvònù ilè?

Obhó tí, inyi atdîrò ní ndì ïlîlâ ale!

Ndîrò, kóró pbîrì õ ale róngo ïwu 'Ùkô ɔnzìnù, 'Ùlë nyi, pbÙkù obhónângâ tó kasu nála wà ndì kpangba abâdhí tó nîdhunî!»

Kàgàwà bhà nàwí rî'ì òyà àrÙbhù kópâ

⁵ Ndîrò wò dhu-dzidö, ma mala Kàgàwà bhà idza-li'ò ndàngbë rî òrù-akpâ ò rô. Kà-ò i'ì ní Kàgàwà bhà Üyatâ rî'ì ònâ sàndukù rî'ì ònâ hemë-dza. Ányì i'ì dhu ní, yâ Kàgàwà arí ndîtè indrû tò ònâ rò hemë-dza.

⁶ Ndîrò àrÙbhù dhèdhèrò àpbè-tidò nÙlë foyá àrÙbhù mÙlàyíkâ nûuvò wò ndì Kàgàwà bhà idza ò rô. Abâdhí ufô

* 14:20 14.20 ïsa 63.1-6 † 14:20 14.20 fró, uvitatâle Yùwanì azè ndîtè Kàgàwà itdiya kóró ale-ànyâ dhu. * 15:3 15.3 Uvt 15.1-18

mbærù ni'ì òwòwù tdyé mbærù, 'àdù odruya-dó ìso ɔrò tó kùkyé ni'.

⁷ Ndirò, ípìrõnga nà ifo dhu-tsí nzinzì ɔ atdí dhu núubhò ɔrò ni' ka kóbhòlò àràbhù kópà, kökò àràbhù málàyíká-fó. I kópà núulè ùlè tí Kàgàwà, yà dhòdhódhónга nà arádi ale bhà nàwí ni'.

⁸ Ni', wò ndi Kàgàwà bhà idza náalè Kàgàwà bhà ádrùngbångá tó awáwù mà, kàbhà ádrùngbångá tó ɔbi mánà ɔ rò ráhù ikò ni'. Ndirò, ányì rótsù atdí ale mà ní'i ìmbä, ràrà àhù kökò àràbhù málàyíká ríbhona àràbhù àpbè röwu iku dhu ɔ.

16

*Àràbhù málàyíká rí àràbhù kópà ɔ rí'ì
Kàgàwà bhà nàwí ùdhò yà adzi dö dhu
(Uvt 7-10; Upf 8.6-9.21)*

¹ Wò dhu-dzidö, ma miri ɔrá ale-tù nyá nà ka kí dhu òvò Kàgàwà bhà idzá rò àràbhù málàyíká* tò dhu. Ka kati: «Nyòwu nyédhò kökò àràbhù kópà ɔ rí'ì Kàgàwà bhà nàwí yà adzi dö!»

² Ní wemberè tó málàyikà náadhò pbìndà kópà ɔ nàwí yà adzi dö. Ní nzére otú-tidò, yà atdídö rándi otú, náahù kökò izzá tó kàsé nà rí'ì ròyá, 'àdù ambe kà-wòyò nále dö ale rò*.

³ Oyo rí kisë málàyikà náadhò pbìndà kópà ɔ rí'ì nàwí ádrùngbå rère ɔ. Ní idha ugèrè ndì ndòngò òvè òvè ale ɔ rò ráhù azu bhéyi, ndì rère ɔ i nòtù ípìrõnga nà arí'ì idha ɔ dhu-tsí ràdù ùve kóró.

⁴ Ibhù rí kisë málàyikà náadhò pbìndà kópà ɔ rí'ì Kàgàwà bhà nàwí idha-akpá mà, idha-dòtí-nzo mánà ɔ, òyá idha ràdù 'ugèrè, 'ongò azu tí átò.

⁵ Ní ma miri yà idha dönga àndà arí málàyikà rí dhu òvò dhu, ndàti: «Inyi llilà alé, nyi nyarí'ì inè ndirò nyi nyi'ì inè. Nyi nyótdì kòrí anya obhónanga dö.

⁶ Obhó tí, indrú náufu pbükù pbànábí mà ngükpà pbükù ale mánà-azù. Ní ndì dhu-okú dò rò, kòmbí nyi nyàbhù wà abádhí ròmvù azu átò. Wòrì ní ndì abádhí àkänà 'àbà dhu!»

⁷ Wò dhu-dzidö, ma miri ale-tù mázàbahù dò rò rí dhu òvò ró, ndàti: «Obhóngatí, inyi fáká Ádrùngbåle Kàgàwà, yà ádrùngbångá tó ɔbi nà arí'ì kóró dhu dö alé, nyi nyótdì wò anya obhónanga dö ndirò obhónanga dö!»

* 16:1 16.1 15.1,6-7 * 16:2 16.2 14.9

⁸ Ifc rí kisë mälàyikà náadhò pbìndà kópà ò rí'ì nàwí adyifò dò. Ní ndì adyifò náabà ìndrú ùbi ndì ndí ònà rò ráhu kàzu ní ní ádrùngbånga tó obi.

⁹ Ní, ìndrú náagbè wò ndì atdídò igbë kàzu ní, ràrà àhu ì í dhu ùnò wò ndì àpbè t'ibhota tó ádrùngbånga tó obi nà arí'ì ale, Kàgàwà-ovò ní dhu ò. Abádhí uvó ì inzì 'ugèrè ì 'ùbhà fiyó nzérenga, ndirò abádhí adà 'uvò átò inzì 'ilè ka.

¹⁰ Imbo rí kisë mälàyikà náadhò pbìndà kópà ò rí'ì nàwí ìzä* bhà ádrùngbå kamà tó tombi dò. Ní, inò níibvú ndì könyù idzi dòná pbìri dò. Ní, ìndrú apè 'à'à idaya ì ábàna àpbè-okú dò rò.

¹¹ Abádhí náuno dhu Kàgàwà, yà òrù-akpà ò arí'ì ale ní, ròyá rí otu rändi dhu-okú dò rò. Pbétù, abádhí ugèrè nzá ì, ùbhà fiyó nzére mètsò.

¹² Aza rí kisë mälàyikà náadhò pbìndà kópà ò rí'ì Kàgàwà bhà nàwí Fùratì tí kátina ádrùngbå idha-akpà ò. Ní ndì idha-bhù ò idha atdyù ndíni otu nubhà tí adyifò arí ndítò iná rò arí ìwu ádròdrò kámá tò.

¹³ Nírò ní ndì ma mala àngbè bhéyi ì nàli ìbhù nzére-alafí: atdí náahù ádrùngbå osu-akpà-ba-li'ò rò, ngätsi náahù ìzäli'ò rò, ndirò ngätsi ràdù àhu ɔyo rí kisë ìzä, yà títò tó nabì tí kátina-li'ò rò.

¹⁴ Abádhí ní'ì idhò rí ìndrú ùkò ní dhu ònzì rí nzére-alafí, Ndirò, abádhí ní i yà adzi ò kóró ádròdrò kámá dòyaná ubhiya, 'ündu abádhí-tsù alafí, ndíni Kàgàwà, yà kóró dhu dò arí'ì ádrùngbånga tó obi nà ale, nugye tí kàbhà Ádrùngbå Idhò ò.

¹⁵ Ádrùngbåle rí dhu òvò, ndàti: «Kànì ma mìrà ogbotále náarírà dhu bhéyi, yà inzá nyì nyùni kàsùmì ò. Hirò ònzì rí ale ní nyìkpóna nà rádi ndàdù pbìndà mberù òdò mbéyi ròna ìnzì ndùwà ale, akye ndì ndarana ila ò nzinzì rò, nyìna ràdù àmbe ìwu dò ìndrú nzinzì ò ní.»

¹⁶ Nírò ní ndì kòkò ìbhù nzére-alafí núundu kòkò ádròdrò kámá-tsù yà Hàrmàgèdonì* tí ka kátina Pbàèbràniyà t'ávàna ò atdí ngari ò.

¹⁷ Àràbhù rí kisë mälàyikà náadhò pbìndà kópà ò rí'ì Kàgàwà bhà nàwí awe ò. Nírò ní ndì atdí orú ale-tù nyú níri ndì Kàgàwà bhà idza, yà ádrùngbå kamà tó tombi rí'ì ò rò, ndàti: «Kòmbí kóró dhu ònzì wà ndì!»

¹⁸ Ní, ìnga ümbilì, ɔvò ütá, wògò irì ndì, yà inzá apèna ìsì angyi yà ìndrú apèna 'òngò òko yà adzi dò rò ádrùngbå

* 16:10 16.10 13.1-2; 15.2

* 16:16 16.16 Hàrmàgèdonì-tì ní Mègidò tí ka kátina kigò ò pbìri. Ndì ngari ní Kàgàwà mà pbìndà ale mènà nugyea òmvú núundaya ì tdü Yésù Krístò ìra rò òná ngari (Zöz 5.19; 2Ká 23.29).

mùtìtì ràdù ìsì. Obhó tí, ndì mùtìtì ni'ì ádràngbă mùtìtì nyá!

¹⁹ Ní, kûgolo ádràngbă kigò Bâbeli*, ndàbhù ònánga ràndò ndì iibhù, kóró ngûkpà pbìrì õ kigò ràdù 'ùgolo átò. Ndì dhu bhéyi ní ndì ndì ádràngbă kigò náadzò nzá Kàgàwà òná rò, kâbhù ka ròmvù atdídò òrù pbìndà nàwí tó dìvayì átò nídhuní.

²⁰ Kóró sòngà núuwí, ìnzì pbìrì ràdù 'àla tdítidò.

²¹ Wò dhu-dzidò, ádròdrò kpóna nà ifò nà igye níikó ìndrú dò. I ifòkpò i'ì ádròdrò nyá, fîyó mÙgèrè ròsè ifò kumì kilo dòná. Ní ìndrú náunò dhu Kàgàwà ní wò ndì ifò nà igye râbhëna fîyò àpbè-okú dò rò. Obhó tí, wò ndì ifò nà igye níinza dhu abhò nyá atdídò.

17

*Atdídò arí mÙnyòni ònzì atdí tsìbhále tó mbólí
(Upf 16.19; 18)*

¹ Nírò ní ndì yà Kàgàwà bhà nàwí tó kópà nà ì'ìnà foyá àràbhù málàyíká nzinzì õ atdí málàyikà níira dhu òvò idù. Kàti: «Írà ndíní ma mitè tí ìngbà dhu bhéyi màtí Kàgàwà rì anya òtdì yà atdídò arí mÙnyòni ònzì tsìbhále dò dhu ìndù. Ndì tsìbhále ní yà ádròdrò idha-bidò* ka kasì ádràngbă kigò.

² Yà adzi õ ádròdrò kámá nóongónà mÙnyòni ònzì kà mânà, yà adzi õ ngûkpà ale ràdù òri kâbhà mÙnyòni tó dìvayì ní.»

³ Ní, Kàgàwà bhà Èlìlá-Alaffí níirá ma, málàyikà ràdù modyì, ndàrà ma nà ràngù ò. Ní ányì, ma mala atdí tsìbhále òlölù atdí ìzä* dò àdi ró. Ndì ìzä rò ka kàdù ùndinà ɔvò ní Kàgàwà ní ka kí dhu ùno ní ɔvò. Ndirò, ndì ìzä-dò i'ì àràbhù, otdyána ràdù ì'ì idre.

⁴ Wò ndì tsìbhále ufó ní'ì itítì òlölunga mà ngbó ólù mberù mânà, ndàdù ngbóna náyò ùmbili rúmbili orò tó dhu-tsí mà, orù odzìna nà odu-tidò mà yòkpó mânà ní. Ndirò kâlhù fóná dhu ní'ì orò ní ka kóbhòlò yà àlè tí àlè íyàdhíyà bhà mÙnyòni tó òndrò ka kóndrò atdídò mÙtsò, yà ìnzá Èlì Kàgàwà-nyìkpó õ dhu ní kópà.

⁵ Kà-nyì rò ka kandí ɔvò ní'ì, òru tí ka kórù tîna ɔvò. Ndì ɔvò ní'ì: Bâbeli*, Ádràngbă kigò, mÙnyòni ònzì arí vèbhále-tsánà ndirò yà adzi õ arí 'onzì òndrò ka kóndrò atdídò dhu-tsánà.

* 16:19 16.19 14.8 * 17:1 17.1 17.15 * 17:3 17.3 Ndì òlölù ìzä ní yà 13.1 ò ka kítè ìzä. * 17:5 17.5 14.8

6 Ndirò, ma mala dhu ní wò ndì tsìbhále òri Kàgàwà bhà ale, yà Yésù bhà ngàmbì tí ì akò dhu-okú dò rò ka kakyè ale-azù ní dhu.

Ní, íyàdhíyà ma màla rò, idhò núukò ma atdídò.

7 Nírò ní ndì málàyikà náavò dhu idù, ndàti: «Ádu idhò úkò nyì ní? Ima, ma mí wò tsìbhále-nyutsì ndì nòrù dhu-tì àwé indù. Ndirò, ma mí wò ka nànò àràbhù dòna nà, otdyána ràdù ì'ì idre izzá-nyutsì ndì nòrù dhu-tì àwé átò indù.

8 Wò nyì nyàla izzá ní'ì inè angyi, pbétù kòmbí kà rí mbă ì'ì. Ní, kà rúpo úpo, òyí ò rò, ndíni òtëna ikù tí atdídò. Ndirò yà adzi ɔ aróko ale, kákà inzá ka kundí ovòya ípìrònga tó bhükù ò, ròpè ndì yà adzi Kàgàwà anzìna rò ale, ní idhò ukoya wò ndì izzá àlă ì í rò. Obhó tí, ndì izzá ní'ì inè angyi, pbétù kárí'ì mbă kòmbí, ndirò káraya ndítò itò tdítò!

9 Iró dhu àkànà ki'ì dhu-öngä t'òvòta tó irèta nà ndíni i dhu alú tí ale-dò mbéyi! Kòrí àràbhù ndì izzá-dò ní àràbhù pbiri-akpá, yà wò ndì tsìbhále náarádi dòyá. Kòrí i kà-dò ní átò àràbhù ádròdrò kámá.

10 Abádhí nzínzi ɔ imbò ale tó idzi-tsù òdò wà ì, Atdí-tsí nádì àdì idzi ndì ndónyà rò, yà inzá àràbhù rí kísé-tsí nápè irà àhu ònaná. Ní, kà rírá àhu rò, kádìya idò kàsùmì kélë tí.

11 Wò ndì inè i'ì angyi izzá, pbétù yà ìmbă arí'ì tdítò kòmbí, nyá ndítirò ní àrà rí kísé ádrùngbă kamà. Ka ní atdí ale kókò àràbhù ale nzínzi ɔ, ndirò kà rárà ndíni òtëna ikù tí atdídò.

12 Kókò nyì nyàla idrè ndì izzá-otdyá ní idrè ádròdrò kámá, yà inzá àpè idzi òpè 'onyà. Pbétù, abádhí rí ádrùngbăngä tó obi àbà, 'onyà idzi atdíkpá wòrí ndì izzá mánà idò kàsùmì kélë té.

13 I idrè kámá kóró rí'ì nà dhu ní atdí irèta kélë, 'àngbò fiyó ádrùngbăngä tó obi mà, fiyó ádrùngbăngä mánà wò ndì izzá dzùnà ì onzi tí ní.

14 Abádhí rí Tàmá-ngba tí kátina ale ùgye atdíkpá, pbétù ndì Tàmá-ngba náadùya abádhí lémà ònzì ònzì tí ádròdrò ale dò Ádrùngbăle tí kà rí'ì, ndirò ádròdrò kámá dò Ádrùngbă Kamà tí kà rí'ì dhu-okú dò rò. Kàgàwà únzi ndàdù òvònà fíndà ale, kákà atdí afíya nà arí kówù ùngü ale, náadùya dhu-lémà ònzì atdíkpá ndì Tàmá-ngba mánà.»

15 Wò ndì málàyikà náadù àtìnà ima ní tdítò: «Wò nyì nyàla yà màyònì tó tsìbhále àdi biya dò idha ní dhèdhérò ale-tidò mà, dhèdhérò ihé yà mà, dhèdhérò pbiri ɔ ale mà, ndirò dhèdhérò alávà-tidò t'álé mánà.

16 Kókò nyì nyàla idrè ndì izzá-otdyá, ndì izzá nyá mánà, rí wò màyònì tó tsìbhále nóndrò òndrò tí. Abádhí rí kárí'ì nà

duh uhdhà kóró kà-fó rò, 'adù kàbhà tárörò. Ndirò abádhí rì kà-ză à'a, 'adù ndì nùbhà ka-go ubì kàzu ò.

¹⁷ Obhó tí, Kàgàwà níli wà abádhí itù rí rònzi ndì ndùdhé duh kélè irèta abádhí-afí ò. Abádhí rí 'iri atdí ote dò, 'adù fiyá ádròdrö kámá tó ádràngbänga àngbò atdíkpá ndì izá dzùnà t'ónzita tò, ràrà àhu Kàgàwà unó ote rákä dhu ò.

¹⁸ Wò nyí nyàla ndì tsìbhále ní ádràngbä kigò, yà yàrì adzi ö ádròdrö kámá dò idzi nónyà ádràngbä kigò.»

18

*Màlàyikà rì Bàbelì tó kigò rì ndùkò dhu òvò dhu
(Isa 13; 47; Yér 50-51)*

¹ Kòrí dhu-dzidö, ma mala ngätsi màlàyikà òrù-akpà ò rò rifò ró. Àbadhi iù ádràngbä ádràngbänga tó obi nà, ndirò yà adzi-önga kóró náawù kàbhà ádràngbänga tó awáwù ní.

² Nírò ní ndi kákù ɔrú tūna nyú nà, ndàti: «Íyàdhíyà itsì wà, Bàbelì tó ádràngbä kigò itsì wà! Kòmbí kòngò wà pfòmvò aróko ró nga tí, ndirò kóró nzére-alafí-tidò aróko ró nga tí. Kòngò wà yà indrú óndrò Kàgàwà-nyìkpó ö òtì arè-tidò mà izá-tidò mánà náaróko ró nga tí.

³ Obhó tí, kóró pbìri ö ale nómvyà Kàgàwà bhà ádràngbä nàwí tò dìvayì, yà kàbhù abádhí ròtsù pbìndà mìnyòni ò dhu-otù ö. Yà adzi ö ádròdrö kámá nónzi mìnyòni íyàdhíyà nà, ndirò yà adzi ö mütùruzítále nónzi kàbhà ábhò ònzìokú dò rò.»

⁴ Wò dhu-dzidö ma mìri ngätsi ale-tù òrù-akpà ò rò rí dhu òvò ró, ndàti: «Pbàkà alé, nyuvò wòrì kigò ö rò, akye nyí nyowuna òtsù kàbhà nzérenga ò, nyádù kà ràbàna àpbè àbà átò ní.

⁵ Obhó tí, kàbhà nzérenga núpò wà atdídö, ràrà àhu òrù-akpà nyú ò, ndirò ndì atdídö kÿfà dhu tó dhu nárà wà ise Kàgàwà ö.

⁶ Dhu àkä kònzi dhu kà-rò àdhàdhì yà ngÿkpà ale-rò känzì dhu dhu bhëyi. Dhu àkä kubho ngÿkpà ale-rò känzì dhu oyo-gùna ròsè. Ndirò yà ngÿkpà ale tò kärí dìvayì ùngbò òná kópà ò, dhu àkä kungbò dìvayì kà tò fìndá ògyè ròsè oyo-gùna.

⁷ Ndirò àdhàdhì kòngónà ndòzè ndàdi ádràngbä ilèta mà ònzì mánà ö dhu bhëyi, ní dhu àkä kabhu ka ràdi àpbè mà ove tó izu mánà ö. Obhó tí, afina ò kärátina: «Ma, ma marádi ádràngbä kamà tó tombi dò tsìbhá ádràngbä kamà bhëyi, ma ní nzë abvo-àyi, ndirò ma mí nzë adi ove tó izu ö akékpá matí!»

⁸ Wò dhu-okú dò rò ní ndì, atdí idhɔ ſí tí kà rí pé kóró andi-tidò mà, ɔve tó izu mà àwù mânà tó àpbè nábà. Ndirò, kàzù rí kùbi rògbè atdídò, kà-dò anya nòtdì ale, Ádrùngbále Kàgàwà ní ádrùngbångá tó ɔbi nà ale nídhuní.»

⁹ Yà íyàdhíyà mânà mènyònì nanzì yà adzi ſí ádròdrò kámá, 'àdù òko ònzì ſí kà mânà, náambèya òdzì dò, 'àdù ɔtsúya ụli ngàngàya-rò, íyàdhíyà rögbe ní kàzù-ikò àlă ſí rò.

¹⁰ Abádhí níikòya itsé wò ndì àpbè-odò ònzì ſí rò, 'àdù àmbé àtìnà dò: «Nyi nyí ſí àpbè ſí! Nyi nyí ſí àpbè ſí, inyi Bäbelì tó ádrùngbå kigò, ndirò ádrùngbångá tó ɔbi nà arí ſí kigò! Obhó tí, Kàgàwà òtdì wà anya dùnú atdí adyifò-sisì ſí!»

¹¹ Yà adzi ſí mütùruzítálé rödzi, 'àdù òko izu ſí íyàdhíyàokú dò rò, ịmbä odzi rò ſí iwu nà dhu òdzi rí atdí ale mà rí ſí nídhuní.

¹² I dhu-tsí ní: ɔrò mà, fùrangà tó suma-tidò mà, ɔrú odziya nà atdídò ụya odu-tidò mà, yòkpó mânà. Ndirò ní ụyäya uzi ní ka kódyù mberù mà, itíti ololùnga tó mberù mà, sàwá tó mberù mà, ololù ngbó mberù mânà. Ngækà dhu ní mbëyi aróngù kóró itsukpó-tidò mà, ɔyu-kù ní ka kóbhòlò kóró dhu-tsí mà, àtsà tí ka kátsà ɔrú odziya nà itsukpó ní ka kóbhòlò kóró dhu-tsí mà, ndirò mullingà tó suma-tidò ní mätí, tsümà ní mätí, àtsà ka kátsà odu ní mätí ka kóbhòlò dhu mânà.

¹³ Ngækà dhu ní ndrùù ikòya aróngù ụbi ka kùbi rò itsundì-tidò mà sòbì mânà, màrasì mà, mânèmanè mà alindratidò mânà. Ndirò ní dìvayì mà, akye mà, awílì ró' idyi-ra mà nganà-kpò mânà, ikyìl-akpá mà támà mânà, mühagà mà abádhí arádhana gèrègèrè-tidò mânà, ino tí arí ſí ale mà ndirò ụsò ka kúsò ale mânà.

¹⁴ Ndirò ka kátina ndi kigò ní: «Yà nyí nyazè atdídò nyabà kókò idzì dhu-tidò kóró núwí wà fúnà rò! Ndirò, ònzì tó kóró pbùkù dhu-tsí mà, nyabhù ongónà nyaya atdídò pbùkù dhu-tsí mânà kóró núwí wà! Nyí nyí inzì ſí dhu-tsí àlă tdítò akekpá mätí!»

¹⁵ Wò ndi kigò inzì mütùruzítálé níikòya itsé wò ndi kigò räbàna àpbè odò ònzì ſí rò. Abádhí ambèya òdzì dò, 'àdù òko izu ſí,

¹⁶ 'àmbé àtìnà dò: «Íyàdhíyà rí ſí àpbè ſí! Kà rí ſí àpbè ſí, ka ádrùngbå kigò! Kufò ndì atdídò ụya mberù ní, fìndá olù ití ití tí mberù ní, ndirò ololù ngbó mberù ní. Kéyò ngbóna ɔrò tó dhu-tsí mà, ɔrú odziya nà odu-tidò mà, yòkpó mânà ní!

¹⁷ Ní atdí adyifò-sisì ö tí wò dhu bhéyi ábhö ònzì-iyà nínza wà ì!»

Bàtó-dö ùtdyä arí ale mà, i bàtó ö arúbhi ale mánà, bàtó ö arí kasu ònzì ale mà, kóró ale kákà yà ádrùngbă rérù ö ì arónzina kasu náarí fiyó ípírønga òdo mánà níkò itsé.

¹⁸ Ní, wò kigò nùbì kàzu-ikò àlå ì í rò, abádhí ambénà ùkù dö, 'atì: «Íngbà kigò ndi yàrì ádrùngbă kigò nà ndì nòfò?»

¹⁹ Ní abádhí ambénà àhù ùtò dö dòya ò izu-okú dö rò, 'àdù àmbe òdzi dö atdídö. Ndírò abádhí ambénà ùkù dö, 'ambe àtìnà dö: «Íyàdhíyà rí'ì àpbè ö! Kà rí'ì àpbè ö, ka ádrùngbă kigò! Yà bàtó nà arí'ì ádrùngbă rérù dö ale kóró nínzi ní kà-ò rò aráhù ònzì. Pbétù, atdí adyifò-sisì ö tí, kòdì wà mütáyángá.»

²⁰ Inyi òrù-akpă, ábhü idhènù rìka ndì ndi kigò nûgolo ndì dhu-okú dö rò! Ndírò nyí Kàgàwà bhà alé, nyí uvitatálé, ndírò nyí Kàgàwà bhà pbànábí, idhèku àkä rìka ndì átò! Obhó tí, Kàgàwà òtdì wà anya kà-dö rùkú káñzì dhu-okú dö rò.

²¹ Wò dhu-dzidö, atdídö rí'ì obi nà atdí málàyikà nítdu dhu ò'ù ka karí dòná odu bhéyi rólo ádrùngbă odu-ba, ndidö ádrùngbă rérù ò. Kädù àtìnà: «Wò dhu bhéyi ní ndi ka kí Bâbeli, ádrùngbă kigò nídö obi nyú nà ádrùngbă rérù ò, inzì ràdù ndàla akèkpá mâtí tdítdö.

²² Dùmù-tù mà, adyi üyù rí ale-tù mà, rùgë-tù mà, wàndà-tù mánà, rí inzì 'iri ùnú akèkpá mâtí tdítdö. Dhèdhèrò kasu-tidö ònzì arí ale rí inzì 'alå ùnú tdítdö akèkpá mâtí. Ndírò dhu t'ó'uta tó odu-gìrití mà rí inzì ndíri ùnú akèkpá mâtí tdítdö.

²³ Tarà tó awáwù rí inzì inga àwù ùnú akèkpá mâtí tdítdö. Ndírò àdhìngbă-owátá mà pbìndà kpatsìbhálé mánà-tù rí nzi 'iri ùnú akèkpá mâtí tdítdö. Kóró kökò dhu rí 'onzì ùnú mütúruzítále náarí 'òzù yà adzi ö kóró ngükpa ale tó ònzidòná fiyó ònzì ósè ale tí dhu-okú dö rò. Ndírò, nyí nyarí kóró pbìri ö ale ùtrå pbùkù òndrù ní.

²⁴ Ünú nga ní ndi ka kótù pbànábí-azù, Kàgàwà bhà ale-azù, yà adzi ö ka kakyè kóró ngükpa ale-azù mánà ní.»

19

Kàgàwà ònzì mÙlémà dhu tó adyi üyù ka kí dhu

¹ Tdítdö, ma mìri ádrùngbă ihé-yà-tù bhéyi ró'ö ɔrú túná nyú ö rí dhu òvò òrù-akpà ò rò ale-tù, ndàti: «Kàgàwà àkä ilèta nà! Kärí ndi àlë ığü! Ádrùngbänga tó awáwù mà, ádrùngbänga tó obi mánà ní kàbhà dhu!

² Obhó tí, kärí ìndrú-ànyá ḥtdì obhóngga dő ndirò obhónánga dő. Kòtdì wà anya wò mènyònì tó ndirò ádràngbångá tó obi nà tsìbhálé* dő, yà adzi ṣ ale nítì ongónà pbìndà mènyònì tó nzére mètsø ní tsìbhálé. Kàgàwà nútsè wà yà kufu pbìkì ale-azù íyàdhíyà rò!»

³ Ọyo rí kisé ní ndi ale-tù náavò dhu obi nyá nà, ndàti: «Kàgàwà àká ilèta nà! Wòrì ádràngbå kigò ṡibi rí kàzù-ikò röngó ambe ṡupo dő wò dhu bhéyi tí dhòdhódhóngga nà!»

⁴ Ọyo kumì dòná ḥfo nà pbàkùrù-akpá mà, yà ípirönga nà ḥfo dhu-tsí mènà náadù 'ùkɔ otdàya dő, i ràlè fìndá ádràngbå kamà tó tombi dő àdì ale Kàgàwà, 'àmbe àtìnà dő: «Àmìnà! Kàgàwà àká ilèta nà!»

⁵ Ndirò, ndi ádràngbå kamà tó tombi dő rò atdí ale-tù náavò dhu, ndàti: «Dhu àká nyifu àlè tó Kàgàwà, nyí kóró kàbhà alé, yà kódò ḥnzì nyí nyarí rò, ìndrú arí ifëna, ndirò ḥnzì ìndrú arí ifëna alé!»

Tàmå-ngba tí kátina ale bhà nduwà tó dhu ḥvɔ ka kí dhu

⁶ Wò dhu-dzidò, ma mìri ádràngbå ihé-yà-tù bhéyi ró'ò atdí ale-tù. Kàmbénà ndirò dő átò ábhò idha rí ndòbvù dhu bhéyi ndirò atdídò rútå ḥvɔ bhéyi. Ndi ale-tù ambénà àwa dő atdídò, ndàti: «Kàgàwà àká ilèta nà! Obhó tí, àlè tó Ádràngbåle Kàgàwà, yà kóró dhu dő arí'ì ádràngbångá tó obi nà ale, nídì wà pbìndà idzi!

⁷ Ní, kàbhù àlè-ihé ríka ndì, àlè ràmbe ṡukù dő dhèdhé nà, ndirò àlè ràdù àmbe kile dő. Obhó tí, Tàmå-ngba bhà nduwà tó kàsùmì àká wà, ndirò kàbhà tsìbhálé* nòbhòlò wà ndì.

⁸ Ndi tsìbhálé tò ka kàbhù ḥyäya uzi ní ka kódyù mberù ndíní kafó tí. Ndi mberù ní átò ṡumbili rúmbili, ndàdù ḥlă mberù.» Ndi ḥyäya uzi ní ka kódyù mberù rítèna ní Kàgàwà bhà ale tó obhónánga tó mètsø.

⁹ Nírò ní ndi mèlàyikà náadù àtìnà ima ní: «Ándí yàrì ọte: Hirò nònzì ale ní yà Tàmå-ngba bhà nduwà tó mèhendù ḥ ka kùnzì rìwù ale!» Ndirò, kàdù àtìnà tdítò: «Kòkò fákù ma mòvò ọte ní Kàgàwà bhà ọte nyá.»

¹⁰ Ní, ma mibvú ma kònzì ọtdyàdu dő, ndíní ma maulé tí ka. Pbétù, kàdù àtìnà ima ní: «Inzé! Nzönzì dhu wò dhu bhéyi! Ima ní kasutále kèle ḥnyi bhéyi, ndirò adónu bhéyi. Kàgàwà ní ndi nyí nyákà nyukò nyí ọtdyànu dő ḥnziná nyülé ale!» Àlè'ì kóró àlè kábà yà Yesù ịra nà obhóngga tó ọte. Obhó tí, atdí ḥlă Alafí kèle rí ndote yà Yesù ụno ọte-nyutsinárò ndirò wò pbànábi tó ófò ṣ rí'ì yàrì bhükù ḥ ọte-nyutsinárò.

* 19:2 19.2 17.1-7 * 19:7 19.7 Tàmå-ngba bhà tsìbhálé tí ka kátina ale ní kànisà, Yesù ná'u ale (Efè 5.25-32; 2Kò 11.2).

Òwòwù mìràgù dō ùpò ndàdi ale, Yésù rí mìlèmà ònzi dhu

(*Zàb 45.4-8; Isa 11.4; 63.1-6; 2Tè 2.8; Yud 1-15*)

11 Wò dhu-dzidò, ma mala òrù-akpà-lí'ò ndì nàngbe ró, òwòwù mìràgù ràdà ndítò ònà rò. Wò ndì mìràgù dō ùpò ndàdi ró i'ì ale-çvò ní'ì atdídò ka kí'ì a'uta nà ònà ale, ndirò obhó dhu kèlè únc arí ale. Obhó tí, kári ìndrú-ànyá ùno, ndàdù ìla ùgye obhónanga dō.

12 Kà-nyìkpó náambénà ùmbili dō àdhàdhì kàzu-idà-dò bhéyi, ndirò kà-dò ró mìkàkú ní'ì abho nyá. Kí'ì ròná ka kándí atdí çvò, yà inzà atdí ale mà úni çvò nà, pbétù yà ka kèlè úni atdírò çvò.

13 Kí'ì azu òwi ndì ròná mìdzarà ndì ndàfò ròná ró. Ndirò kòvò ní'ì «Kàgàwà bhà Òte.»

14 Òrù-akpà õ pbànówí tó pìkò náambénà òwu dō kòwù õ òwòwù mìràgù dō i'ì 'òkò ròrò. Ndirò, abádhí ufó òwòwù atdídò úya 'àdù ìlă mbérù.

15 Atdídò ndì nàkà ìla tó obhi-akpà náadù àhu kà-li'ò rò, ndíní kónzi tí kóró pbìrì õ ale lèmà ní. Ndirò, kà rí idzi ònyá, ndàndà ìndrú tsumà tó mùgò ní. Ndirò, kà rí i ale-önga òbè Kàgàwà, yà kóró dhu dō arí'ì ádrùngbă tó obi nà ale bhà ádrùngbă nàwí tó dìvayì náha ka karí òná ibhu ò.

16 Kà-dzo òná rò, ka kándí kàbhà mbérù-rò çvò ní: «Ádròdrò kámá dō Ádrùngbă Kamà, ndirò, ádròdrò ale dō Ádrùngbálé.»

17 Wò dhu-dzidò, ma mala atdí mìlàyikà adyifò ò idè ró. Kákù ɔrá túna nyá nà òrù-akpà-nyì ró rángili kóró àrè tò, ndàti: «Nyìwú nyàndu nyì atdíkpá Kàgàwà bhà ádrùngbă mìhendù tò.

18 Nyìwú ndíní nyì nya'a tí ádròdrò kámá-abvò mà, pbànówí tó ádròdrò ale-abvò mà, obi nà arí'ì ale-abvò mà, mìràgù-abvò mà, kákà abádhí-dò ùpò 'òkò ale-abvò mánà. Nyìwú ndíní nyì nya'a tí kóró ale-abvò: kákà dòyá arí'ì ifírò ale-abvò, ino tí arí'ì ale-abvò, ìndrú arí iféna ale-abvò, ndirò inzì ìndrú arí iféna ale-abvò.»

19 Tdítò, ma mala ìzä* mà atdíkpá yà adzi õ ádròdrò kámá mà, fìyó pbànówí tó pìkò mánà ìwà i nündu atdíkpá, ndíní i ugye tí i mìràgù dō àdi ale mà, pbìndà pbànówí tó pìkò mánà nà.

20 Ní ka kùlú ndì ìzä mà yà kònzi arúbhi wìwì ònzì rò titò tó nabì* mánà. Ndì wìwì-otù õ, ndì nabì aránà wò ndì ìzä bhà kàsé ka kúpbì ròyá ale, yà kà-wòyò ùlè arí ale núwi rò. Wò ndì ìzä mà atdíkpá ndì titò tó nabì mánà ka kawà

* 19:19 19.19 13.1; 17.8 * 19:20 19.20 16.15

ípírörò áwùse tó dhu-ra tó ádrùngbă kàzù yà atdídö arúla ògbe ndógbé rò ò.

²¹ Ndirò, kókò òdòdì ale-go nakyè ní wò ndi mèhàngù dö àdi ale-li'ò rò ráhù ila tó obhi-akpà, kóró àrè ràdù abvòya ná'à 'ùlè ní.

20

*Osu-akpà-ba nósò málàyikà rí atdí lufù ato tí dhu
(Dàn 7.22,27; Upf 5.9-10)*

¹ Wò dhu-dzidö, ma mala atdí málàyikà òrù-akpà ò rò rifo ró. Ké'í òyi-tsù tó fùngulà mà, ádrùngbă àdrà-mbí-ba mánà nà fóná.

² Ní, kálú wò ndi ádrùngbă osu-akpà-ba, yà mèhàngú ò rò i'í osu, Pfòmvò, ndàdù ósònà atdí lufù ato tí.

³ Obhó tí, wò ndi málàyikà náabvù ka ndi òyi ò, ndàdù ndi ibhu-akpà-li'ò nápbi. Wò dhu-dzidö, kădù kàsé ìdù kàtsù rò. Kánzì ka ndi dhu bhéyi tséngbá wò ndi osu-akpà-ba náàhùna, ndàtrá kóró pbìrì õ ale rùwí ní, ràrà àhù wò atdí lufù ato ríku dhu ò. Wò dhu-dzidö, dhu akáya kikòlò ka áké kàsùmì tí.

⁴ Ndirò, ma mala pbákámá tó tombi, i tombi dö òkò ale tò Kágàwà ràdù ìndrú-ànyä itdì abádhí röngó ní ádrùngbăngá tó ɔbi àbhù. Ma mala átò dhu ní'í yà Yésù bhà ngàmbì tí i'í dhu mà, Kágàwà bhà Òte i'ñu ìndrú tò dhu mánà dhu-okú dö rò ka kakyè ale. I ale ní kákà ìnzá i'ñu kò ìz-à-ònzì mätí, ndirò kà-wòyö-ànzì mätí, 'ùlë ka ale. Ndirò, ka kùpbì nzá ndi ìzà bhà kàsé abádhí-nyìndri rò mätí, ndirò abádhí-ctsù rò mätí. Ní, abádhí náungbe i'ove-bvù rò, 'adù idzi ònyù atdíkpá Krístò mánà atdí lufù ato tí.

⁵ Wòrí ní ndi wemberè tó üngbeta. Yà òdòdì üvüvè ngükpà ale-go náadù nzá 'üngbe, ràrà àhù wò atdí lufù ato rákă dhu ò.

⁶ Hirò ònzì rí ale ní kákà ndi wemberè tó üngbeta õ rí 'üngbë ale! Abádhí ní Kágàwà bhà ale, ndirò oyò rí kisë ove rí mbá ádrùngbăngá tó ɔbi nà abádhí-dö. Abádhí ní'íya Kágàwà bhà ndirò Krístò bhà pbákùhání. Ndirò abádhí nóonyuya idzi atdíkpá Krístò mánà atdí lufù ato tí.

*Pfòmvò òtë ríku atdídö dhu
(Zék 38-39)*

⁷ Wò ndi atdí lufù ato ríku rò, ka kikòlòya pfòmvò Sítanì ràhù pbìndà imbi-dzà ò rò.

⁸ Ní kădùya àrà ifò yà adzi-pbidò ònă arí'í pbìrì õ kóró ale-tidò ütra rùwí. I pbìrì ní Gögì mà Màgögì mánà*.

* **20:8 20.8** Zék 38-39 rí Gögì mà Màgögì mánà náti Kágàwà bhà ale tó òmvü tí.

Kànduya abádhí-tsù, ndín̄ 'ì nugye tí Kàgàwà bhà ale mánà. Ndirò, abádhí ní'iya abhò nyú àdhàdhì ádràngbà rèrù-bídö ɔsokpó bvutí.

⁹ Abádhí náadùya 'ifàlà yà adzi ɔ kóró ngari ònà, 'àdù Kàgàwà bhà ale tó pbanga, yà atdídö kozè kigò-ngbò nákpòrò. Pbétù, kàzù níisíya òrù-akpà ò rò, ndùbì abádhí.

¹⁰ Ní Pfòmvò, yà abádhí nátrá ale, ní ka kobvúya yà atdídö rórù ádràngbà kàzù ò, yà izzà mà, títò tó nabì mánà rí'ì i. Ní abádhí abáya àpbè adyíbhengá màtì ndirò kúbhingá màtì, dhòdhódhóngá nà.

Kà ríku dòná rò anya t'ítidità

(Yuw 5.26-29; Kas 17.30-31; 2Pé 3.7-12)

¹¹ Wò dhu-dzidö, ma mala ádràngbà kamà tó òwòwù tombi-ba atdíkpá kà-dö àdi ale mánà. Yà adzi mà òrù-akpà mánà náatsè itsé nyú àbadhi-ònzì rò, inzì 'àdù 'àla tdítidö.

¹² Ndirò, ma mala ùvavè ale, ìndrú arí ifàna ale mà inzì ìndrú arí ifàna ale mánà wò ndi ádràngbà kamà tó tombi-ònzì ikò ró. Ní ka kungbe ibí bhükù, ndirò ka kangbe ngätsi bhükù átò. Wò ndi-tsí ní'ì ípìrònga tó bhükù. Ní ka kitdì kökò ùvavè ale-ànyä àdhàdhì i ibí bhükù ò ka kundí yà abádhí anzì dhu-bvù rò.

¹³ Obhó tí, ádràngbà rèrù níipfo yà ònà uvè ale. Ndirò ɔve mà ɔve-bvànga mánà níipfo òyà i'ì ùvavè ale átò. Ìngbàti iliti ndì ale mà-ànyä ka kitdì àdhàdhì ndi ale anzì dhu-bvù rò.

¹⁴ Wò dhu-dzidö, ka kawà ɔve mà ɔve-bvànga mánà yà inzì aráve ádràngbà kàzù ò. Wò ndi kàzù ò ka kí ìndrú òbvù dhu ní ndi ɔyo rí kísé ɔve ní ka kóvè dhu.

¹⁵ Ndirò, inzá ka kòtù iwà ka kándì ɔvòna ípìrònga tó bhükù ò ró ale, ní ka kabvù wò ndi kàzù-yà-ba ò.

21

Òrù-akpà-owútá mà adzi-owútá mánà

(Rom 8.17-18; 2Pé 3.13-14)

¹ Wò dhu-dzidö, ma mala òrù-akpà-owútá mà adzi ɔwútá mánà. Obhó tí, wemberè tó òrù-akpà mà wemberè tó adzi mánà ní'ì iwà ì úwí ró, ndirò ádràngbà rèrù náadù i'ì imbà tdítidö.

² Ndirò, ma mala Kàgàwà bhà ililà kigò, Yérùsàlemà-owútá òrù-akpà ò rò rifo, ndi Kàgàwà bhà rò ró. Kí'ì iwà ka kòbhòlò àdhàdhì tòròna ka kònzi ndín̄ owu tí 'òtù pbindà kpatsibhále nà àdhìngbà bhéyi ró.

³ Ní ma miri orú túna nyú nà rí dhu òvò ádràngbà kamà tó tombi-tí'ò rò atdí ale-tù, ràmbé àtìnà dö: «Kòmbí, Kàgàwà

arádì ró nga rí'ì ìndrú nzínzì õ! Kà röngó àdì atdíkpá abádhí mánà, ndirò abádhí ni'iya kàbhà ale. Kàgàwà nyú ndítírò ní'iya atdíkpá abádhí mánà, ndirò ka ní'iya abádhí tó Kàgàwà.

⁴ Kündoya abádhí-nyìdha kóró. Òve ní'iya ìmbă tdítdö, ndirò ɔve tó izu mà, uhhátá mà, àpbè mánà ní'iya ìmbă tdítdö. Obhó tí, yà angyi i'ì dhu-tsí ní'iya iwà i úwí ró.»

⁵ Ndirò, wò ndi ádràngbă kamà tó tombi dö ndì ndàdì ró i'ì ale náavò dhu átò ndàti: «Kànì ma mí kóró dhu-tsí ònzì ròngò ɔwútána tí.» Wò dhu-dzidö, kàdù àtìnà ima ní: «Ándì yàrài ɔte. Obhó tí, ndi ɔte ní obhóná ɔte, yà ìmbă titò rí'ì ònà ɔte.»

⁶ Kàdù àtìnà tdítdö: «Kòmbí kóró dhu àká wà! Ìma ní Álúfà ndirò Ìmégà, kà-tì ní kóró dhu apè ndì ròná rò ale ndirò kóró dhu ríku dòná rò ale. Idha-atdyú nà rí'ì ale tò, ìma, ma mí ípìrònga tó idha-dòti ò rò ráhù idha àbhë kà ròmvù tírörò.»

⁷ Dhu lémà ònzì rí ale, náabáya fudú rò ní kökò rí dhu. Ndirò, ima ní'iya kàbhà Kàgàwà ndirò kà ní'iya pbàkà ingba.

⁸ Pbétù ɔdotále mà, inzá Kàgàwà ná'ù ale mà, nzére dhu ònzì arí ale mà, ìndrú òkye arí ale mà, mènyònì ònzì arí ale mà, òndrù òndrù arí ale mà, sànamù ùlé arí ale mà, kóró ale, titò ànò arí mánà, ní tó ngari ní'iya áwùse tó dhu-ra tó ádràngbă kàzù yà atdídö arála ògbe ndóge rò ò. Wòrí ní ndi oyò rí kisë ɔve.»

Yérùsàlemà-ɔwútá, Tàmà-ngba bhà tsìbhálé

(Isa 60; Zék 48.30-35; Ebr 11.10,16)

⁹ Wò dhu-dzidö, atdí málàyikà níindri titu ò. Ndì málàyikà ní'ì yà Kàgàwà bhà nàwí ríku dòyá rò àpbè nulè òyá àrùbhù kópà nàlènà foyá àrùbhù málàyiká nzínzì õ atdí málàyikà*. Ní kàti ma ní: «frà kòwu atdíkpá, ndíní ma mitè tí àdhìngbă, Tàmà-ngba tí kátina ale bhà tsìbhálé indù.»

¹⁰ Ní, Hílë-Alafí níirá ma, ndi málàyikà ràdù modyì ndàrà ma nà ádràngbă ndirò ádzì atdí pbìrì-akpà dò. Ní kítè Kàgàwà bhà iilë kigò, Yérùsàlemà idù. Ndì kigò ambénà ifo dö òrù-akpà ò rò, ndàmbé ìrà dö ndi Kàgàwà bhà rò.

¹¹ Ndì kigò ambénà ùmbili dö Kàgàwà bhà ádràngbăngá tó awáwù-okú dò rò. Kàbhà awáwù ní'ì àdhàdhì yà kiyó bhëyi arámbili yëspì tí kátina orú odzìna nà odu bhà awáwù bhëyi.

¹² Kà-ngbò ka kakpòrò ní lubhà ní'ì odu ní ka kórù, mbèmbéna nà ndirò ádzì kunatì nà lubhà. Ndì lubhà tó tsàtsù i'ì atdí kumì dòná óyò nà, atdí kumì dòná óyò nà

* 21:9 21.9 15.1; 16.1; 17.1

màlàyíká ràdù àambé ngeböya òdò dò. Ndìrò i tsätsù rò ka kundí övö ni'ì atdí kumì dòná óyö nà Pbàìsràyélí tó rùgànda-tsù-ovò.

¹³ Adyifò arí ndìtò inä rò, kà-rò tsätsù i'ì ibhu, adyifò arótsù inä rò, tsätsù i'ì ibhu. Málayí dòná rò, tsätsù i'ì ibhu, ndìrò mÙsÙngú-dò nà rò, tsätsù i'ì ibhu.

¹⁴ Ndìrò wò ndi kigò-ngebò nákpòrò lubhà ni'ì atdí kumì dòná óyö nà ádròdrò odu ka kúli tsinà, ndínì ka nabhù tì rìdzò lubhà. Ndìrò, kóró i odu rò ka kundí övo ni'ì Tämångba bhà atdí kumì dòná óyö nà uvitatále-ovò.

¹⁵ Wò ndi idù ubhínà dhu àwé rò màlàyikà ní'ì dhu ùdhë ka karí ní dhu nà föná: ndi dhu ní'ì orò ní ka kóbhòlò-ngeböna ízò. Kálé ndi dhu ndínì ndì ndudhè tì ndi kigò ní kóró, kóró kà tó tsätsù mà, kà-ngebò ka kákpòrò ní lubhà-ongò-kpa mánà.

¹⁶ Wò ndi kigò ka kasì igìnado rì'ì ifò àdhàdhì: kà tó ádzïngä mà kà tó íhüngä mánà ní'ì àdhàdhì. Ní, màlàyikà nùudhè kóró ndi kigò-ongò-kpa wòrì ízò ní. I kóngò-kpa tó ádzïngä, íhüngä, kívë mánà ní'ì àdhàdhì* mbèmbè óyö lufù kìlómëtérè tí†.

¹⁷ Málayikà nùudhè lubhà átò indrò arí dhu ùdhë dhu bhëyi. Ní, kóngò-kpa-ivè nòowúnà i'ì rò mbèmbè àràbhù kumì kìlómëtérè tí‡.

¹⁸ Kóngò-kpa ní'ì yëspì tì kátina orù odzina nà odu ní ka kósì. Ndìrò, ndi kigò ní'ì vínà dò rò rì'ì orò ní ka kósì, kadù àambé ale-sisì àla dò òná kiyó ō dhu bhëyi kigò.

¹⁹ Ndì kigò-ngebò nákpòrò lubhà-pfò-ngebò torò ka kanzì ní ní'ì orù odziya nà dhèdhèrò odu-tidò. Kà-pfò ka karù ní wemberè tó odu ní'ì yëspì tì kátina odu, öyo rí kisë ní'ì sàfilò, ibhu rí kisë ní'ì kàlèdonì, ifò rí kisë ní'ì zùmàridì,

²⁰ imbo rí kisë ní'ì sàdònìkì, azà rí kisë ní'ì àkiki, àràbhù rí kisë ní'ì krìsòlitè, àrà rí kisë ní'ì bélulò, aràgyètdí rí kisë ní'ì tòpazò, idre rí kisë ní'ì krìsòparazò, atdí kumì dòná atdí na rí kisë ní'ì hàyìkitò, ndìrò atdí kumì dòná óyö nà rí kisë ní'ì àmàzìsitò*.

²¹ Ndìrò, kókò i atdí kumì dòná óyö nà tsätsù ní'ì atdí kumì dòná óyö nà yòkpó tó odu. Ingbatí ilì ndì tsätsù mà ka kabhòlò ní ní'ì atdí yòkpó. Ndì kigò ō ádràngbä ngudhà ní'ì vínà dò rò rì'ì orò ní ka kóbhòlò, ràdù àambé ale-sisì àbhù dò ràla ndì kiyó ō dhu bhëyi ngudhà.

* **21:16 21.16** Kàgàwà bhà idzà atdídò flá ngari-ongò-kpa tó ádzïngä, íhüngä, kívë mánà ní'ì àdhàdhì Yérùsàlemà-owútá tó kigò-ongò-kpa tó ófò bhëyi (1Ká 6.19-20). † **21:16 21.16** Irò, uvitatále Yùwanì azè ndítè dhu ní ndi kigò ràrì atdídò àkà kigò. ‡ **21:17 21.17** Irò, uvitatále Yùwanì azè ndítè dhu ní ndi lubhà ràrì atdídò àkà lubhà. * **21:20 21.20** Uvt 28.15-21

²² Ma mala nzá Kàgàwà bhà idza wò ndi kigò õ. Obhó tí, àlë tó Ádrùngbâle Kàgàwà, yà kóró dhu dö arí'ì ádrùngbângá tó obi nà ale mà, Tàmă-ngba mânà ní ndi kâbhà idza.

²³ Wò ndi kigò arí'ì ìmbă adyifò mà àbí mânà atdyú nà ndín' ònánga nawù tí. Obhó tí, Kàgàwà bhà ádrùngbângá tó awáwù náarí ndi kà-õngá àwè, ndirò Tàmă-ngba ní ndi kà-õ tarà.

²⁴ Ndi dhu bhéyi ní ndi, kóró pbìrì õ ale nóokoya kâbhà awáwù õ, ndirò yà adzi õ ádròdrö kámá níiwuya fîyó ònzì nà kà ò.

²⁵ Wò ndi kigò tó tsâtsù ní ka kupbíya nzé atdí idhö õ màtí, ìmbă kúbhingá nga ni'iya ányì nídhuní.

²⁶ Kóró pbìrì õ ale nóowuya fîyó ifuta mà fîyó ònzì mânà nà ndi kigò ò.

²⁷ Ányì, Kàgàwà-nyìkpó õ ótì atdí dhu mà nóotsúya nzé. Ndirò yà òndrò ka kónindrò atdídö dhu ònzì arí ale mà, titò ùno arí ale mânà nóotsúya nzé ányì átò. Pbétù, kà-ò otsúya ale ní yà Tàmă-ngba bhà ípìrõngá tó bhûkù ò ka kândí ɔvòya ale kélë.

22

(Zèk 47.1-12)

¹ Wò dhu-dzidö, málàyikà níitè ípìrõngá tó idha-akpà idù. Ndi idha ní'ì kíràwulì õ nga bhéyi ale-nyìkpó rí ndòto òna nă, ràdù àmbe àhu dö Kàgàwà bhà ndirò Tàmă-ngba tí kâtina ale bhà ádrùngbâ kamà tó tombi ò rò.

² Wò ndi idha náambénà òku dö átsí Kàgàwà bhà kigò õ ngudhà õ. Ndirò, ɔyoyò ndi idha-bidö i'ì dhu ní ípìrõngá àbhü rí ìndrú tò itsu. Ndi itsu aránà ò'ò rö atdí kumì dòná ñyónà-güna, atdí atc rö, kà-tì ní, kà raránà ò'ò rö atdí-güna atdí àbí rö. Ndi itsu-bí nónzì rö ka kowúnà pbabí tí, kigü kóró pbìrì õ ale ní.

³ Kàgàwà ófu dhu tí ka kózùna atdí dhu mà ní'iya ìmbă tdítdö. Kàgàwà mà Tàmă-ngba mânà tó ádrùngbâ kamà tó tombi ní'iya wò ndi kigò õ. Ndirò, Kàgàwà bhà ale náuléya ka.

⁴ Abádhí náalaya Kàgàwà-nyìkpá, ndirò ka kandíya kòvò abádhí-nyìndri rö.

⁵ Kúbhingá nga ní'iya ìmbă tdítdö, ndirò ka kí'iya ìmbă tarà mà adyifò mânà tó awáwù-atdyú nà. Obhó tí, Ádrùngbâle Kàgàwà náawùya ndi abádhí-döngá, ndirò abádhí ɔnyuya idzi dhòdhóhdhóngá nà.

(Màt 16.27; Gàl 6.7-8; Upf 1.1-3,7-8)

⁶ Wò dhu-dzidò, wòrì màlàyikà náadù àtìnà ìma ní: «Yàrì bhükù ò rí'ì ote ní obhóná ote, yà ìmbä títò rí'ì ònà ote. Ndirò, Ádrìngbälé Kàgàwà, yà pbànábí ùnda arí pbìndà Hìllä-Alafí-otù õ ale, nívì ìma, pbìndà màlàyikà ndíní ìnzá òtrò kàsùmì õ rí 'ònzi dhu mitè tí pbìndà kasutálé tò.»

Yésù rìngo dhu

⁷ Yésù rätina: «Kànì ma mìrà ìnzá òtrò kàsùmì õ! Hirò ònzi rí ale ní yà pbànábí unò ote tó ófò õ rí'ì yàrì bhükù ò ote nífù rí ale!»

⁸ Ìma Yùwanì ní ndì ma mìri ndì dhu, madù àlanà. Ní, i dhu ma mìri, madù àlanà rò, ma mitsi wò i dhu nítè idù màlàyikà-ònzi, mulé ka.

⁹ Pbétù kàdù àtìnà ma ní: «Ìnzé! Nzönzì dhu wò dhu bhéyi! Ìma ní kasutálé kélë ìnyì bhéyi, adónù pbànábí bhéyi, ndirò yàrì bhükù ò rí'ì ote nífù arí ale bhéyi! Kàgàwà ní ndì nyi nyádù àkà nyukò nyi ɔnziná ale!»

¹⁰ Tdítò, kàdù àtìnà ìma ní: «Àpé nyodo yà pbànábí unò ote tó ófò õ rí'ì yàrì bhükù ò ote òdhü ò, i dhu ràkà òná kàsùmì níndù wà ndì nídhuní.»

¹¹ Nzére dhu ònzi arí ale nákà ndòngò nzére dhu kélë ònzi. Ndirò, Kàgàwà-nyìkpó õ ótì ale nákà ndòngò ndítì ndì dhu bhéyi tí. Ídzì dhu ònzi arí ale nákà ndòngò ídzì dhu kélë ònzi. Ndirò, Kàgàwà-nyìkpó õ ílă ale nákà ndòngò ndì kélë ù'o ndìllä Kàgàwà-nyìkpó õ.»

¹² Yésù rätina: «Kànì ma mìrà ìnzá òtrò kàsùmì õ! Ní, ma mìrà màkìmbà nà fudú, ndíní ma mubhò tí ìngbàtí llì ndì ale mà ndì ale anzì kasu-bvù rò.»

¹³ Ìma ní Álufà ndirò Ìmégà, kà-tì ní kóró dhu apè ndì ròná rò ale ndirò kóró dhu ríku dòná rò ale.»

¹⁴ Hirò nònziya ale ní kákà ròyá mberù ù'o rí rìlă ale. Abádhí ní ndì kigò ò otsuya ndì kigò tó tsatsù õ, 'àdù ípìrònga ibho arí ìndrù tò itsu-kpò òtò.»

¹⁵ Pbétù, irinà rò okoya ale ní itsé, yà ìnzá nga nòfò dhu ònzi arí ale mà, òndrù òndrù arí ale mà, mènyònì ònzi arí ale mà, ìndrù òkye arí ale mà, sànamù ùlë arí ale mà, títò nòzè 'àdù kùnò ale mànà.»

¹⁶ Yésù rätina: «Ìma, ma mòvì pbàkà màlàyikà ndíní adì tì kóró kòrì dhu tó ngàmbì tì kànísá õ. Ìma ní Ádrìngbä kamà Dàwudi-dhù tó mèdzukuru, yà kútsingánà arùmbili alali.»

¹⁷ Ndirò Hìllä-Alafí mà Àdhìngbä mànà rätina: «Írà!»

Ndirò, yà dhu ìri rí ale nákà ndàti átò: «Írà!»

Ìdha-atdyú nà rí'ì ale nákà ndirà, ndirò ípìrònga tó ìdha nòzè ale àkà ndirà kàkò tímòrò.»

Dhu ríku dòná rò ɔte

¹⁸ Ima Yùwanì, ma mí yàrí dhu òvò kpangba yà pbànábí
unto ɔte tó ófò õ rí'ì yàrí bhükù ò ɔte ìri rí ale tò kóró: ndi
ale apé dhu isé yàrí bhükù ò ka kándí dhu dő, ní ndi ale
răbàna àpbè dő, Kàgàwà iséya yà yàrí bhükù ò ka kándí
àpbè isé tí.

¹⁹ Ndirò, ndi ale apé atdí dhu mà nípfò wò ndi pbànábí
unto ɔte tó ófò õ ka kándí yàrí bhükù ò ɔte ò rò, ní Kàgàwà
níipfoya ndi ale àmbènà àbàna yà ndi bhükù ò ndi ndókò
fíndá làká ndi ale tò dhu-döngadhu-dönga. Ndi ale otsúya
nzí Kàgàwà bhà llílă kigò ò, ndirò kótøya nzí yà ípirønga
àbhü arí indrú tò itsu-kpò.

²⁰ Wòrí dhu tó obhónga ìtè rí ale rätina: «Kàní ma mırà
inzá òtrò kàsùmì õ!»

Àmìnà! Ìrà, Ádràngbälë Yësü!

²¹ Ádràngbälë Yësù àkă ndàso nyí kóró!